T.C.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANABİLİM DALI

FİRDEVSÎ-İ RUMÎ, SÜLEYMANNÂME (38. CİLT), DİL ÖZELLİKLERİ, METİN, SÖZ DİZİNİ

Himmet BÜKE

1240205003

DOKTORA TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Osman YILDIZ

ISPARTA - 2015

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Öğrencinin Adı Soyadı	Himmet BÜKE
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı
Tez Başlığı	Firdevsi-i Rumi, Süleymanname (38. Cilt), Dil Özellikleri, Metin, Söz Dizini
Yeni Tez Başlığı[1] *(Eğer değişmesi önerildi ise)*	

Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği hükümleri uyarınca yapılan Doktora Tez Savunma Sınavında Jürimiz 14./12./2015 tarihinde toplanmış ve yukarıda adı geçen öğrencinin Doktora tezi için;

☒ **OY BİRLİĞİ** ☐ **OY ÇOKLUĞU**[2]

ile aşağıdaki kararı almıştır.

☒ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarılı bulunmuş ve tez **KABUL** edilmiştir.
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin **DÜZELTİLMESİ**[3] kararlaştırılmıştır.
☐ Yapılan savunma sınavı sonucunda aday başarısız bulunmuş ve tezinin **REDDEDİLMESİ**[4] kararlaştırılmıştır.

TEZ SINAV JÜRİSİ	Adı Soyadı/Üniversitesi	İmza
Danışman	Prof. Dr. Osman Yıldız	
Jüri Üyesi	Prof. Dr. Hatice Şahin	
Jüri Üyesi	Önder Göçgün	
Jüri Üyesi	Doç. Dr. M. Vefa Nalbant	
Jüri Üyesi	Yrd. Doç. Dr. Talat DİNAR	

[1] Tez başlığının DEĞİŞTİRİLMESİ ÖNERİLDİ ise yeni tez başlığı ilgili alana yazılacaktır. Değişme yoksa çizgi (-) konacaktır.
[2] **OY ÇOKLUĞU** ile alınan karar için muhalefet gerekçesi raporu eklenmelidir.
[3] **DÜZELTME** kararı için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır.
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM-ÖĞRETİM VE SINAV YÖNETMELİĞİ Madde 28-(4) Tezi hakkında **DÜZELTME** kararı verilen öğrenci sınav tarihinden itibaren en geç üç ay içinde gereğini yaparak tezini aynı jüri önünde yeniden savunur.
[4] Tezi **REDDEDİLEN** öğrenciler için gerekçeli jüri raporu eklenmeli ve raporu tüm üyeler imzalamalıdır. Tezi reddedilen öğrenci, yeni tez konusu belirler.

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YEMİN METNİ

Doktora tezi olarak sunduğum "Firdevsi-i Rumî, Süleymanname (38. Cilt), Dil Özellikleri, Metin, Söz Dizini " adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim.

Himmet BÜKE
14.12.2015

"İlim kendin bilmektir" düstûrunu öğreten kıymetli hocam

Prof. Dr. Osman YILDIZ'a...

ÖZET

Bu çalışmada 16. yy. başlarında yazıldığı bilinen Firdevsî-i Rumî tarafından yazılmış Süleymannâme adlı eser incelenmiştir. Eserin öncelikle nüshaları tespit edilmiş olup biri Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi 1529 numarada kayıtlı; diğeri Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226'de bulunmaktadır. Çalışmamada Manisa nüshası esas alınmış, Topkapı nüshasından da yararlanılmıştır.

Çalışma; Firdevsî ve onun yazdığı eserler hakkında bilgi, eserin imlâ özellikleri, fonetik özellikleri, ekler, çeviriyazılı metin ve kelimeler dizininden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Firdevsî'nin hayatı, eserleri ve çalışmaya konu olan Süleymannâme adlı eseri hakkında dönemin ve günümüzün çeşitli kaynakları taranarak detaylı bir şekilde verilmiştir. İmlâ bölümünde eserin yazım özellikleri tespit edilmiş, fonetik bölümünde ise eserdeki döneme ilişkin ses olayları incelenmiştir. Ekler bölümünde kelimelere getirilen yapım ve çekim ekleri ele alınmış Eski Anadolu Türkçesi dönemi bağlamında değerlendirilmiştir. Çeviriyazı bölümünde eser Arap harfli metinden Latin harflerine transkiribe edilmiştir. Dizin bölümünde eserde geçen kelimeler çekim ekleri gösterilmek suretiyle alfabetik olarak verilmiştir. Yine eserde geçen özel isimler ayrı bir başlık altında dizin olarak tasnif edilmiştir. Çalışmanın sonunda eserin Manisa nüshası tıpkıbasım olarak varak ve satır numaraları verilerek çalışmaya eklenmiştir.

Anahtar kelimeler: Firdevsî-i Rumî, Uzun Firdevsî, Süleymannâme, 16. yy., Dil incelemesi, Eski Anadolu Türkçesi

ABSTRACT

In this study, the work, called Suleymanname, which is known to have been written by Firdevsi-i Rumi, has been examined. Firstly, the copies of the work have been determined, one of which is registered to the number 1529 in the Library of Topkapı Palace's Museum and the other is registered to the number 45 AkZe 226 in Manisa Public Library, in Akhisar Zeynelzade Collection. This study has been based on the copy in Manisa and also the copy in Topkapı has been utilized.

The study is made up of the information about Firdevsi and the works he wrote, dictation features of the work, phonetic features, appendix, transcribed-texts, and index. In the introduction part, Firdevsi's life has been detailed by scanning his works and the sources of both our day and that period about the work, Suleymanname, which is the basis of our study. In dictation part, writing features of the work have been determined and in the phonetic part, sound events of the work related to the period have been examined. In the appendix part, derivational affixes and inflexional suffixes attached to the words have been studied and assessed in accordance with the Ancient Anatolian Turkish period. In the transcribed-text part, the work has been transcribed from Arabic letters to Latin letters. In the index part, the words used in the work have been given alphabetically by means of demonstrating the inflexional suffixes. Besides, proper nouns that are mentioned in the work have been classified as an index under one title. At the end of the study, the copy in Manisa has been attached to the study as original text by giving the page and line numbers.

Key words : Firdevsi-i Rumi, Uzun Firdevsi, Suleymanname, 16th century, Language Examination, Ancient Anatolian Turkish

Sayfa

TEZ SAVUNMA TUTANAĞI.....ii
YEMİN METNİ SAYFASI.....iii
İTHAF.....iv
ÖZET.....v
ABSTRACT.....vi
İÇİNDEKİLER.....vii
KISALTMALAR..... xii
ÖNSÖZ xiv
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM
MÜELLİF ve ESERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

1. FİRDEVSÎ'NİN HAYATI ve ESERLERİ 1
1.1. Firdevsî'nin Hayatı.....1
1.2. Firdevsî'nin Eserleri 5
1.2.1. Süleymannâme.....7
1.2.2. Hayat u Memat (Hayatnâme).....23
1.2.3. Terceme-i Silahşornâme 23
1.2.4. Satrançnâme-i Kebir 24
1.2.5. Kutbnâme.....25
1.2.6 Teşhisü'l-İnsan.....26
1.2.7. Davetnâme 26
1.2.8. Münazara-i Seyf ü Kalem 26
1.2.9. Firasetnâme.....27
1.2.10. Hakayıknâme (Hadikatü'l Hakayık, Hakikatname, Tuhfetü'l Hadi).....27
1.2.11. Tali-i Mevlud-i Kebir.....29
1.2.12. Hadis-i Ahsen 29
1.2.13. Tercüme-i Cameşuynâme 30
1.2.14. Tecnisat-ı Süleyman u Belkısnâme.....31
1.2.15. Şerh-i Hadis-i Erbain 32
1.2.16. Kitabü'l Mevaiz 32

1.2.17. Kur'an-ı Kerim'den Tefeüle Dair Bir Risâle 32
1.2.18. Pendnâme-i Eflatun 33
1.2.19. Gülistan Tercümesi 33
1.2.20. Velâyetnâme (Menakıb-ı Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli) 33
1.2.21. Barak Baba Risalesi 34
1.2.22. Süleymannâme Muhtasarı 34
1.2.23. Kasas 34
2. ESERİN MUHTEVASI ve ŞEKİL ÖZELLİKLERİ 36

İKİNCİ BÖLÜM

YAZILIŞ (İMLÂ) ÖZELLİKLERİ

1.ÜNLÜLER ve YAZILIŞLARI 43
1.1. /a/ Ünlüsü 43
1.2. /e/ Ünlüsü 44
1.3. /ı/-/i/ Ünlüleri 45
1.4. /o/-/ö/ Ünlüleri 45
1.5. /u/-/ü/ Ünlüleri 46
2. ÜNSÜZLER ve YAZILIŞLARI 46
2.1. /ç/ Ünsüzü: 47
2.2. /g/ ünsüzü 47
2.3. /ŋ/ Ünsüzü 48
2.4. /p/ Ünsüzü 48
2.5. /s/ Ünsüzü 49
2.6. /t/ Ünsüzü 50
3. METNİN YAZILIŞINDA KULLANILAN HAREKELER 52
3.1. Cezm İşaretinin Kullanıldığı Yerler 53
3.2. Şedde İşaretinin Kullanıldığı Yerler: 53
4. YAZILIŞI BİTİŞİK OLAN KELİMELER 53
5. YAZILIŞI AYRI OLAN EKLER 56
5.1. Ayrı Yazılabilen Yapım Ekleri 56
5. 2. Ayrı Yazılabilen İsim Çekim Ekleri: 57
5.2.1. Çokluk Eki 57
5.2.2. Hâl Ekleri 57

5.2.3. İyelik Ekleri 57
5.3. Ayrı Yazılabilen Fiil Çekim Ekleri 58
5.3.1. Zarf-Fiil Ekleri: 58
5.3.2. Bildirme Kipleri: 58
5.3.3. Tasarlama Kipleri: 58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FONETİK ÖZELLİKLER

1. ÜNLÜLER 60
1.1. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ 60
1.1.1. i/e Değişmesi 60
1.1.2. u/ı , u/i ve ü/i Değişmeleri 62
1.1.3. ı/u ve i/ü Değişmeleri: 63
1.1.4. o/u ve ö/ü Değişmeleri: 64
1.1.5. ö/e ve e/ö Değişmesi: 66
1.1.6. a/ı ve u/ı Değişmesi: 66
1.1.7. ı/i Değişmesi: 67
1.1.8. u/a Değişmesi: 67
1.1.9. ı/a Değişmesi 67
1.2. ÜNLÜ TÜREMESİ 67
1.3. ÜNLÜ DÜŞMESİ 69
1.4. BİRLEŞME 70
1.5. GEÇİŞME 71
1.6. ÜNLÜ UYUMU 72
1.6.1. İncelik-Kalınlık Bakımından 72
1.6.2. Düzlük-Yuvarlaklık Bakımından 74
1.6.2.1. Kelime Tabanlarında Görülen Yuvarlaklar 75
1.6.2.1.1. Bir Sebebe Bağlı Olmadan Yuvarlak Ünlü Taşıyan Kelimeler 75
1.6.2.1.2. Dudak Ünsüzleri Sebebiyle Yuvarlak Ünlü Taşıyan Kelimeler 76
1.6.2.2. Eklerde Yuvarlaklaşma 77

1.6.2.2.1. Ünlüsü Aslında Yuvarlak Olanlar....77
1.6.2.2.2. Ünlüsü Sonradan Yuvarlaklaşmış Olanlar....79
1.6.2.2.3. Düz Ünlü Taşıyan Ekler.... 86
2. ÜNSÜZLER....92
2.1. ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ....92
2.1.1. ķ > ḫ Değişmesi....92
2.1.2. k > g Değişikliği....93
2.1.3. ġ > v Değişmesi....93
2.1.4. b > v Değişmesi....94
2.1.5. b > p Değişmesi....94
2.1.6. v > p Değişmesi....94
2.1.7. t > d Değişmesi....95
2.1.8. d/ > y / , z / Değişmesi....96
2.2. ÜNSÜZ UYUMU....97
2.2.1. İmlâsı Kalıplaşmış Ekler....97
2.3. TONLULAŞMA....98
2.3.1. Kelime İçinde Tonlulaşma....98
2.3.2. Kelime Sonunda Tonlulaşma....98
2.4. GENİZSİLLEŞME....99
2.5. GÖÇÜŞME....99
2.6. ÜNSÜZ DÜŞMESİ....99
2.7. ÜNSÜZ TÜREMESİ....101
2.7.1. Koruyucu Ünsüz Türemesi....101
2.7.2. Alıntı Kelimelerde Ünsüz Türemesi....102
2.8. HECE YUTULMASI....102
2.9. TEKLEŞME....102
2.10. İKİZLEŞME....103
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
EKLER
1. ÇEKİM EKLERİ....104
1.1. İSİM ÇEKİMİ....104
1.1.1. ÇOKLUK EKİ....104

1.1.2. İYELİK EKLERİ 105
1.1.3. AİTLİK EKİ 108
1.1.4. İSİM HAL EKLERİ 108
1.1.5. SORU EKİ 113
1.2. FİİL ÇEKİMİ 113
1.2.1. Şahıs Ekleri 113
1.2.2. Şekil ve Zaman Ekleri 114
1.2.2.1. Bildirme Kipleri 114
1.2.2.2. Tasarlama Kipleri 118
1.2.3. Fiilimsiler 120
1.2.3.1. İsim- Fiiller (Mastarlar) 121
1.2.3.2. Sıfat-Fiiller (Partisipler) 121
1.2.3.4. Zarf-Fiiller (Gerundiumlar) 122
2. YAPIM EKLERİ 124
2.1. İsimden İsim Yapan Ekler 124
2.2. İsimden Fiil Yapan Ekler 128
2.3. Fiilden İsim Yapan Ekler 129
2.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler 132

BEŞİNCİ BÖLÜM

ÇEVİRİYAZILI METİN

METİN 135

ALTINCI BÖLÜM

DİZİNLER

1. KELİMELER DİZİNİ 282
2. ÖZEL ADLAR DİZİNİ 1035
SONUÇ 1060
KAYNAKLAR 1063
TIPKIBASIM 1070
ÖZGEÇMİŞ 1223

KISALTMA ve İŞARETLER

A. : Arapça

AEN : Ali Emirî Nüshası

AKÜ : Afyon Kocatepe Üniversitesi

AÜ : Ankara Üniversitesi

A.T. : Arapça-Türkçe

a.g.e. : Adı geçen eser

a.g.m : Adı geçen makale

Bk. : Bakınız

C. : Cilt

Çev. : Çeviren

DTCF : Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi

F. : Farsça

F.T. : Farsça-Türkçe

Haz. : Hazırlayan

Hz. : Hazreti

İta. : İtalyanca

MEB : Millî Eğitim Bakanlığı

Moğ. : Moğolca

MSK : Münazara-i Seyf ü Kalem

nr. : Numara

s. : Sayfa

st. : Satır

T. : Türkçe

TDAY-Belleten: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten

TDK : Türk Dil Kurumu

TTK : Türk Tarih Kurumu

TM : Türkiyat Mecmuası

vr. : Varak

Yun. : Yunanca

yy. : Yüzyıl

- : Fiil veya fiile bağlanmayı gösterir.

+ : İsme bağlanmayı gösterir.

A : a,e

G : g, ġ

I : ı, i

I4 : ı, i, u, ü

K : k/g ünsüz değişimini gösterir.

Ḳ : ḳ/ġ ünsüz değişimini gösterir.

T : t, d

U : u, ü

#x : Kelime başındaki ses ya da şekli gösterir.

x# : Kelime sonundaki ses ya da şekli gösterir.

#x# : Kelime içindeki ses ya da şekli gösterir.

Ø : Zero, fonksiyonu olduğu halde şekli olmayan sıfır değer.

~ : Alternans, değişken şekil.

x> : Aslî şekil bu şekilden gelir.

x>> : Aslî şekil bu şekilden birden fazla değişme ile başka bir şekle geçiş.

← : Kelimenin yabancı dildeki aslî şekline veya köküne gönderme.

ÖNSÖZ

Firdevsî'nin binbir zahmetle kaleme alıp, ortaya çıkardığı bu eser yüzyıllar sonra yeniden farklı bir bakış açısıyla Türk Dili'ne kazandırılmıştır.

Yüzyıllar öncesinden Yunus Emre'nin:

"Okumaktan mana ne

Kişi Hakkı bilmektir

Çün okudun bilmezsin

Ha bir kuru emektir" uyarısı çalışmamız süresince hem zihnimize hem de gönlümüze bir ikaz, yolumuza rehber olmuştur.

Bu düstûrdan hareketle en başta Süleymannâme ve daha pek çok eseri Türk Dili'ne kazandıran Firdevsî'ye ve çalışmamıza konu olan eseri istinsah eden müstensihe rahmet diliyorum.

Doktora ders aşamasından itibaren talebesi olmakla bahtiyar olduğum; bizlere ilmî birikimini sonuna kadar açan; ilim adamı olmanın ciddiyetini ve mesuliyetini kişiliğiyle tecessüm ettiren; gerek ders gerekse tez dönemi süresince ilgi, fedakarlık ve muhabbet gösteren; ilmin sabır, ahlâk ve vefâ ile taçlanacağını öğreten, kıymetli hocam Prof. Dr. Osman YILDIZ'a, tez izleme kurulunda olan değerli hocalarım Prof. Dr. Önder ÇAĞIRAN'a ve Yrd. Doç Dr. Talat DİNAR'a; ilkokul çağlarımdan bugüne kadar üzerimde emeği geçen bütün hocalarıma, hasseten lisans döneminde Türklük Bilimi olan Türkoloji'yi bir yaşam biçimi olarak seçmemi sağlayan lisans hocalarıma, tez süresince manevî desteklerini esirgemeyen ve motivasyonumu sürekli tazeleyen Yrd. Doç. Dr. Mustafa KILINÇ'a, Doç. Dr. Kürşat ÖZDAŞLI'ya, Yrd. Doç. Dr. Barbaros Serdar ERDOĞAN'a, Yrd. Doç. Dr. Ahmet ŞAHİN'e ve Öğr. Gör. Fatih GÜRSES'e, 4061-D1-14 numaralı proje desteğiyle Süleyman Demirel Üniversitesi BAP Birimi'ne, tezin Osmanlıca kısmının gözden geçirilmesinde yardımcı olan Abdurrahman ERDOĞAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Bu yoğun çalışma süresince büyük bir özveri ve sabır gösteren, çocuklarımıza babalarının yokluğunu aratmayan, akademik hayatım boyunca benden desteğini esirgemeyen, kıymetli eşim Filiz BÜKE'ye ve bu süreçte en büyük moral ve motivasyon kaynağım kızım Elif'e, tez sürecinde ailemize katılan oğlum Hasan Kürşad'a ve beni Yörük-Türkmen ahlakıyla yetiştiren aziz aileme teşekkür ediyorum.

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜELLİF ve ESERLERİ HAKKINDA GENEL BİLGİ

1. FİRDEVSÎ'NİN HAYATI ve ESERLERİ

1.1. Firdevsî'nin Hayatı

XV. yy. sonları ve XVI. yy. başlarında; Fatih Sultan Mehmed, II. Bayezıd ve Yavuz Sultan Selim dönemlerinde yaşamış olan Firdevsî'nin ismi, hayatı ve eserleri hakkında muhtelif bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgilerin bir kısmı hakkında görüş birliği bulunsa da bazı bilgiler hala tartışmalıdır.

Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait çok önemli eserler bırakmış olan Firdevsî'nin asıl adının ne olduğu konusu onun hakkındaki ihtilâflı meselelerden biridir. Yazarla ilgili ilk bilgileri veren eserler şüphesiz tezkirelerdir. Tezkirelerde yazarın adından ziyade mahlâsı verilmiştir: *Firdevsî, Uzun Firdevsî, Firdevsî-i Tavil, Türk Firdevsî, Firdevsî-i Rumî ve İlyas Firdevsî Çelebi* gibi mahlaslar farklı kaynaklarda zikredilmiştir. Latifî ve Kınalızâde tezkirelerinde *"Uzun Firdevsî dimekle meşhurdur"* (Latifî, 2000, s. 424; Kınalızâde, 1981, s.745) ifadesi varken; Tuhfe-i Naili'de *"Uzun Firdevsî, Firdevsî-i Rumi namlarıyla meşhur"* ifadesi geçer (Tuman, 2001, s.763). Künhü'l-Ahbâr'da ve Beyânî tezkiresinde*: "Firdevsī"*, Keşfü'z-zünûn'da ise *"Firdevsī et-Tavil"* olarak geçmektedir (Gelibolulu M. Âli, 1994, s. 160; Beyânî, 1997, s.203; Kâtip Çelebi, 2007, s. 822).

Görüldüğü üzere Firdevsî hakkında ilk bilgileri veren eserler sadece onun kullandığı mahlasları vermişler, asıl adının ne olduğu meselesine değinmemişlerdir. Sadece Tuhfe-i Naili'de *" İlyas Çelebi Hızır namda birinin oğlıdur"* şeklinde bir ifade geçerek adının *"İlyas Çelebi"* olduğu belirtilmiştir (Tuman, 2001, s.763). Yakın dönem bilgilerine bakıldığında ise yazarın asıl adının *"İlyas bin Hızır"* olduğunu ileri süren ilk araştırmacı Bursalı Mehmet Tahir'dir. Bu araştırmacı İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde bulunan bir Gülistan Tercümesi'nin istinsah kısmındaki *"İlyas bin hızr el-mutahallis bi'l-Firdevsî"* ifadesine dayanarak Firdevsî'nin asıl adının bu olduğu bilgisini vermiştir

(Bursalı M. Tahir, 1972:106). Yine Franz Babinger de M. Tahirle aynı görüştedir. (Babinger, 1982, s.35). Blochet[1] ve Mehmet Fuat Köprülü[2] Bursalı M. Tahir'in aksine; Paris Milli Kütüphanesi'nde bulunan bir Süleymannâme nüshasına dayanarak yazarın asıl adının *"Şerafeddin Musa"* olduğunu ileri sürerler. İbrahim Olgun da Köprülü'nün görüşüne katılmakla beraber M. Tahir'in bahsettiği İlyas bin Hızır'ın Firdevsî ile çağdaş olan Molla Firdevsî olabileceğini belirtir (Olgun, Parmaksızoğlu, 1980: 12). Yine *"Şerafeddin İsa"*[3] ve *"İlyas"* [4] gibi isimler de ileri sürülmüştür. Asuman Akay[5] ve İbrahim Kutluk ise Firdevsî'nin kendi eseri olan ve bugün İstanbul Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Seminer Kitaplığı 164 numarayla kayıtlı olan Teşhis'ül-İnsan'ı referans göstererek asıl adının *"Orhan bin Kenek"* olduğunu söylemektedir[6]. Yine Süleymannâme'nin Fatih Millet Kütüphanesi Ali Emiri Manzum Nu. 317, C 81 s. 55a/06.'daki 81. cildinde adının *"Orhan bin Genek"* olarak geçtiği de İlhama Jafarova tarafından ileri sürülmüştür (Jafarova, 2010: 1). Firdevsî'nin Münazara-i Seyf ü Kalem adlı eserinin tarih bölümünde ise mahlası Firdevsî, tarih adı Orhan Çelebi diye geçer[7].

Yine Süleymannâme'nin 81. cildinde adı *"Orhan bin Genek"* olarak zikredilmiştir[8]. Fuat Köprülü Firdevsî'nin hayatına dair verdiği bilgilerde dedesinin adının Gazi Genek Bey; babasının adının ise Hacı Genek Bey olduğunu söyler (Köprülü, 1997: 650). Bu bilgilerden hareketle eldeki son veriler değerlendirildiğinde ve Köprülü'nün verdiği bilgilerin de sağlaması yapıldığında; Firdevsî'nin asıl adının *"Orhan"*, soy adı olarak da *"Kenek"* veya *"Genek"* olduğu düşüncesinin daha makul olacağı düşünülebilir. Yine

---

[1] Bk. E. Blochet, *Catalogue des Manuscripts Turcs*, c. II, Paris 1932, Supplement No:1293.
[2] Bk. M. Fuat Köprülü, *"Firdevsi"*, İslam Ansiklopedisi, C. VI, İstanbul, 1997, s. 649.
[3] Bk. Cemal Aksu, *"Firdevsi (Rumi, Uzun), Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, C. I, İstanbul, 1999, s. 463.
[4] Bk. Vasfi Mahir Kocatürk, *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi, Başlangıçtan Bugüne Kadar Türk Edebiyatının Tarihi, Tahlili ve Tenkidi*, Ankara, 1964, s. 299.
[5] Asuman Akay, "Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt), Metin ve Filler Üzerine Bir İnceleme", İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 1990, s. X.
[6] Detaylı bilgi için bk. İbrahim Kutluk, *Kenek Oğlu Orhan ve Teşhisü'l İnsan*, Türk Dili Belleten, Seri III, Sayı 14-15, Ocak 1950, s.29
[7] Bk. Firdevsî, *Münazara-i Seyf ü Kalem*, Fatih Millet Kütüphanesi Ali Emirî nr. 576, vr. 53a.
[8] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *Süleymannâme-i Kebîr*, Fatih Millet Kütüphanesi Ali Emiri Manzum Nu. 317, C.81 s. 55a/6.

Bursalı Mehmet Tahir ve Mehmet Nail Tuman'ın *"İlyas Çelebi"* görüşü de göz ardı edilmemesi gerekliliği ortadadır.

Yazarın doğum tarihi H.857 (1453) olarak bütün araştırmacılar tarafından kabul edilmektedir. Doğum yeri babası Hacı Genek Bey'in sahibi olduğu bugün Balıkesir (Bandırma) sınırları içindeki, Aydıncık (Edincik) tımarının Belkıs Pınarı bölgesidir. Beyanî, Latifî, Kınalızâde, Gelibolulu Mustafa Ali, M. Nail Tuman, M. Tahir ve Franz Babinger; Firdevsî'nin Bursalı olduğunu yazsa da Köprülü sadece tahsil hayatını Bursa'da gördüğünü söyler. (Köprülü, 1997: 649). 06 Mil Yz A 5151 arşiv numarasıyla Ankara Milli Kütüphane'de bulunan Ferâsetnâme nüshasında yazarın adının *"Firdevsî-i Tavîl Bursavî"* olarak geçmesi bu meseleyi de isim meselesi gibi muğlâklaştırmaktadır. Bir süre Balıkesir'de yaşamış olan Firdevsî Davetnâme isimli eseri Köprülü'ye göre 1480'de; M. Tahir'in gördüğü nüshaya göre 1487'de Farsçadan Türkçeye çevirmiş, Ferasetnâme adlı eserini de burada yazmıştır (Akay, 1990: XI). Bir süre de İstanbul'da kalan yazar burada Simavlı Şeyh Abdullâh-ı İlâhî'ye bağlanmıştır. Bu konu Hakâyıknâme adlı eserinde Mollâ İlâhî'nin 1469/1470 yıllarında Ayasofya Cami'ndeki bir vaazı vesilesiyle anlatılmıştır (Araç, 2010:5). Hamdi Güleç'e göre Firdevsî 1498'de Şehzade Korkut'un Manisa'daki sarayında kalmıştır (Güleç, 1994:44). Hatta Süleymannâme'nin 281. meclisine kadarki bölümleri de burada yazmıştır (Güleç, 1994, s. 4). Firdevsî'nin saraya takdim ettiği Süleymannâme eserinin bazı ciltlerinin dönemin padişahı II. Bayezıd tarafından laf kalabalığı olarak görülerek yaktırıldığı ve bunun üzerine yazarın bu durumdan incinerek İran'a veya Horasan'a kaçtığı, ömrünün son yıllarını burada yaşadığı ve vefat ettiği bilgisi maalesef yüzyıllarca tekrar edilegelen yanlış bir bilgidir. Başta Latifî'nin söylediği bu bilgiyi; Katip Çelebi, Şemsettin Sami ve Fuat Köprülü tekrar etmiş, Firdevsî'nin doğu ülkelerinden birine giderek burada öldüğünü söylemişlerdir. Hâlbuki Firdevsî, II. Bayezıd'ın ölümü üzerine şu dizeleri yazmıştır:

Bayezıd Han eyledi dar'ül fena'dan ol sefer

Rahmete irdi idüp dar'ül bekada ol makarr

Tutuben yasin okudum ruhu için yasının

İttim ah ahirinde melek yerde beşer[9]

Yazar II. Bayezıd'ın bu tavrı nedeniyle kaçmamış yine Osmanlı toprakları içinde yaşamaya devam etmiştir. II. Bayezıd'dan sonra tahta geçen Yavuz Sultan Selim döneminde de Süleymannâme adlı eserini yazmaya devam etmiştir. Süleymannâme'nin 405.meclisinin zikrinde: *"ed-dua-yı padişah es-selam el-misl ü ebu'l-hayrat ve'l-hasenat mürebbil gureba biladü'l-ulema es-sultan ibn'üs sultan selim han etaullahu ömrühü...süleymannâmenin te'lifini bir adil ve kamil padişahın devam-ı devletinde 81. cildin tamamlanmasını müyesser itti. yavuz sultan selimin in'am ve inayetiyle anadolu vilâyetinde karaside şehr-i balıkesirde ikamet edib halvet halinde, makam-ı uzlette, huzur-i kalb ile teskin olup bu kitabın te'lifine çalışıyorum ümidden ki temam ide... ta ki bu kitabı Süleymannâme alemde yadigar kalup tarihi ruzigar olup, sultan selim mütalasıyla daima müşerref ve lütfi mülahazasıyla mevkûf ve muvaffak ola"*[10] yine aynı eserin 123a varağında: *"…nesl-i oğuzhanın âl-i osmanın sultan ibn sultanın süleymanü'z zamânın iskender-i devrân-ı eyyâm-ı devletinde anadolu vilayetinde livâ-i karaside şehr-i balıkesirde ikamet edip, halvet ve makam-ı uzlette, huzur-ı kalb ile selim olup bu kitabın te'lifine çalışacağım, ümîddir ki temam idelüm, tâ ki bu kitab-ı Süleymannâme âlemde yadigar kalup, tarih-i rûzigâr olup sultan ibn-i sultan selimin (Allah ömrünü uzatsın) şerifi mutâlasıyla dâima müşerref ve lutfi mülâhazasıyla mevkûf ve muvaffak ola. Amîn. yârabb'el âlemîn"*[11] ifadelerinden hiçbir yere gitmediği ortadadır. Yazarın son yıllarını nerede geçirdiği ve öldüğü konusu da belirsizdir. Süleymannâme'nin 81. cildinde yer alan bu ifadelerden anlaşılacağı üzere bu cildi tamamladığı tarihte Balıkesir'de olduğu kesindir. Biçer'e göre Latifi tezkiresinde Firdevsî'ye ait olan mersiyede tasvir edilen coğrafya Balıkesir'dir ve ölüm yerinin burası kabul edilmesi daha makuldur (Biçer, 2005: 46).

[9] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *Süleymannâme*, Fatih Millet Kütüphanesi, Ali Emirî, C. 32, s. 47.
[10] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, C. 81, vr. 22a.
[11] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, C. 81, vr. 123a.

1.2. Firdevsî'nin Eserleri

Firdevsî bildiği, duyduğu, öğrendiği her şeyi yazmak eğiliminde olan bir yaratılışa sahiptir (Akay, 1990: XI). Bu yönüyle Firdevsî'ye velûd bir yazar diyebiliriz. Öyle ki o bütün varını yoğunu kitaplarına harcamıştır. *"Bundan sonra Tefsir'i Kebir'de olan Süleyman kıssasından yedi cild kitab te'lif itmek istedim ancak kitaba verilecek bir kuruşum dahi kalmadığı için dört cild temâm edebildim, beşinci cildi yazmaya iktidârım olmayup, kitâba verilecek habbe dahi kalmayup, tâlii yâri kılmayup…"*[12] diyerek bu yolda fakirlik çektiğini de anlatmıştır. Firdevsî aynı zamanda saraydan da yardım gören bir yazardır dolayısıyla geçimini yazarak sağlamıştır diyebiliriz. Belki bu durum onun neden çok fazla eser yazdığının bir göstergesi de olabilir. Firdevsî'nin II. Bayezıd döneminde saraydan maaş aldığı ve geçimini bu şekilde sağladığı ortadadır (Biçer, 2005: 2).

Eserlerinin içeriği ise çok farklı konulardadır. Başta tarih olmak üzere; dinler tarihi, peygamberler tarihi, İslam tarihi, Selçuklu tarihi, Osmanlı tarihi, edebiyat (manzum ve mensur), felsefe, hendese (geometri), tıp, astronomi (ilm-i nücûm), tasavvuf, ahlak, mitoloji, astroloji, tılsım, savaş ve silahların tarihi, menâkıb-nâme, satranç, boyacılık ve hadis alanında kendi deyimi ile yetmişi aşkın eseri te'lif ve tercüme etmiştir (Biçer, 2005:2). Münazara-i Seyf-ü Kalem eserinde kendi ifadesi ile: *"Bazı ukelâdan, zürefâdan, şuarâdan, hâfi değildir ki, Süleymannâme'nin musannifi bunun emsâli yetmiş iki risâlenin müellifi Firdevsî-i dâfii hâkir-u fâkir ve nuhîfe bu risâle-i rakkama getürüp tahrir idüp…"*[13] diyerek yazdığı eserlerin sayısını yetmiş iki olarak vermiştir. Bu satırların devamında Süleymannâme dâhil olmak üzere on bir eserinin adını vermiştir ki bunlardan bazıları telif ve tercümedir. Her ne kadar müellif kendisine ait yetmiş iki eser olduğunu belirtmişse de sonraki dönemlerde eser sayısı kesinlikle bu sayıda zikredilmemiştir. Satrançname adlı eserinde ise: *"… min ba'd niçe bunun emsali kitabları telif, 40 risaleyi tasnif eylemişdür."* diyerek meseleyi daha karmaşık hale getirmiştir. Çünkü Münazara-i Seyf-ü Kalem adlı eser Bursalı M. Tahir'e

[12] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.* , nr: 317, C. 82, s. 160-182
[13] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *Münazara-i Seyf'ü Kalem*, İstanbul B.ŞB. Ktp. nr. 355, s. 4-5.

göre 1572; Köprülü'ye göre 1485; eserin sonundaki tarihe göre ise 1503 tarihinde yazılmıştır (Jafarova, 2010:5). Diğer eser Satrançname ise 1503'te yazılmıştır. Dolayısıyla Münazara-i Seyf-ü Kalem'de eser sayısı 72; Satrançnâme'de ise 40'tır. 1503'te yazıldığı kabul edilen her iki eserdeki *"risale"* sayıları birbirinden farklı zikredilmiştir.

Tezkirelere baktığımızda sadece Süleymannâme adlı eserinden bahsedildiğini görürüz (Latifî, 2000: 425; Kınalızâde, 1981: 745; Gelibolulu M. Âli, 1994: 160). Tezkireciler esas itibarıyla onu bir şair olarak görmez hatta bu konuda ona ağır eleştiriler yöneltirler. Latifî; Firdevsî'nin hem nazmının hem de nesrinin tatlı ve nazik olmadığını (Latifî, 2000: 425) söylerken, Gelibolulu Mustafa Ali ise daha ağır bir dille eleştirmiştir. Gelibolulu, Firdevsî'nin lafı fazlaca uzattığı için *"ilim bir nokta idi onu cahiller çoğalttı"* sözüne ve *"kitap yüklü eşekler"* ayetine tam olarak uygun düştüğünü hatta okunmaya değer bir tek kıtasının bile olmadığını söyler (Gelibolulu Mustafa Ali, 1994: 154). Dolayısıyla Firdevsî son dönemlere kadar Osmanlı tezkireciliğinde sadece Süleymannâme adlı eseriyle tanınmış ve asla bir şair olarak görülmemiş aksine yazdığı manzumeler ağır bir şekilde elştirilmiştir.

Günümüze doğru gelindiğinde ise Bursalı Mehmet Tahir, Firdevsî'nin on dört (Bursalı M. Tahir, 1972:105); Franz Babinger dört (Babinger, 1982:35); İbrahim Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu on altı (Olgun, Parmaksızoğlu, 1980:17-18) eseri hakkında bilgi vermişlerdir. Yazarın kendi belirttiği gibi şayet 72 eseri varsa bunların çoğu bugün elimizde değildir. Bugün eserlerinin sayısı ve içeriği hakkında verilen bazı bilgiler de bilgi yönünden eksik veya yanlıştır. Bu bilgiler son araştırmalar ışığında mümkün mertebe tanzim edilmeye ve düzeltmeye çalışıldı. Sözkonusu eserlerle ilgili çalışmalar tarandı bazı eserlerin nüshaları veya ilgili varakları www.yazmalar.gov.tr adresinden temin edilerek incelendi. Bu bilgiler doğrultusunda eserlerle ilgili eksik veya yanlış bilgiler düzeltildi.

1.2.1. Süleymannâme

Kısa adıyla Süleymannâme, uzun adıyla Süleymannâme-i Kebir olan bu eser Firdevsî'nin en fazla uğraş verdiği diğer eserlerine nazaran en hacimli eseridir. Firdevsî asıl şöhretini bu eser sayesinde kazanmıştır. Eserin toplam cilt sayısının ne olduğu konusu da tartışmalı konulardan biridir.

Tezkirelerde bu eserden ilk bahseden Latifî olup eserin 360 cilt halinde yazıldığını söylemiştir (Latifî, 2000:425). Künhü'l-Ahbâr'da 360 cilt (Gelibolulu M. Âli, 1994:160); Beyânî (Beyânî, 1997:203); ve Kınalızâde; tezkiresinde (Kınalızâde, 1981:745) 380 cilt; Keşfü'z-zünûn'da (Kâtip Çelebi, 2007:822) 330 cilt olduğu yazılıdır. Bursalı Mehmet Tahir (Bursalı M. Tahir, 1972:105) 366 cilt; Franz Babinger 366 cilt 499 meclis olduğunu söyler (Babinger, 1982:35).

Firdevsî ise eserinin 99 cilt olduğunu farklı yerlerde dile getirmiştir*: "Bu 99 mücelled kitâb-ı Süleymannâme'nin te'lifini bir âdil ve kâmil padişahın devam-ı devletinde 81. cildi tamamlamayı müyesser itti. Bu 495. meclisin 405. meclisini bir fâdıl ve âkil ehl-i dil şehin şâhın eyyâm-ı rif'atinde tasnîf itmeklik mukadder itdi..."*[14], *"bu 99 mücelled Süleymannâmeyi tasnif itdügümüze sebeb ve bu biş yüz toksan biş meclis-i dastanı te'lif idüp nesrini lü'lü'en mansur ve nazmını…"*[15], *"…. Kitabun te'lifine meşgul olup 99 cilt Süleymannâmenün nüshasın beyaza çıkarup künc-i halvetde makam-ı uzlette ömr-harc kitablardan ve nüshalardan derc eyleyüp mensur ve manzum söyledüm."*[16] son olarak Fatih Millet Kütüphanesi'ndeki 81. Ciltte:

"Cümlesi toksan tokuz cilddür tamam
Meclisi biş yüzden eksik iy hümam" diyerek eserinin 99 cilt olduğunu belirtmiştir[17].

Diğer taraftan Münazara-i Seyf-ü Kalem adlı eserinde ise şu ifadeler yer almaktadır: "*hicret-i nebevinin 908. yılında vilâyet-i kareside şehr-i balıkesirde halvet halinde makâm-ı uzletde oturmuştum. 366 mücellid süleymannâmenin 287. cildini*

[14] Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.* , nr. 317, s. 28.
[15] Firdevsî-i Rûmî , *a.g.e.* , C. 81, vr. 25b.
[16] Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.*, C. 81. , vr. 26b.
[17] Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e.* , nr. 317, vr. 73a/10.

kaleme getürüp bitirmişdim."[18] yine Satrançnâme adlı eserinde: "…*lisân-ı arabîden zebân-ı farisîden türkîye tercüme kılup rakama getürüp tayin kılan kim 366 mücellid kitab-ı süleymannâmenin musannifi 1888 meclis bâbın…"*[19] biçimindeki ifadeleri cilt sayısının Latifî başta olmak üzere diğer araştırmacı ve tarihçilerde neden üç yüzlü rakamlar zikredildiğine dair bir işarettir.

Bizim görüşümüz ise Firdevsî'nin *"cilt, risale, cüz"* terimlerinden neyi kast ettiğinin tam net olmadığı doğrultusundadır. Muhtemelen eserin cilt sayısı 99'dur, 366 rakamı ise eserin cüz sayısı olmalıdır. Müellif, Süleymannâme Muhtasarı adlı eserinde Mevlana Ahmedî'nin eserinin esmâ-i hüsnaya gönderme yaparak 99 cilt yazılması hikâyesini anlatır[20]. Buradan hareketle başta Biçer olmak üzere bazı araştırmacılar 366 rakamını ise yılın her gününe bir cüz okunması düşüncesiyle oluşturulduğu görüşündedir (Biçer, 2005:53). Yine Firdevsî'nin intisap ettiği Nakşibendi şeyhi Molla İlahî'nin Firdevsî'ye hitaben Süleymannâme'de söylediği: *"…kim kişi 360 pâre kitabı yazıp yahut yazdurup idine buna ömür vefa itmez imdi gerek ki onda olan kelimâtın gerek lüzumu istihraç idüp derç idesün her kişi yazup yazdurmağa ve okuyup idinmeğe kâbil ola ol sebeple ânın ve senin için hayır dua ideler"*[21] ifadeleri eserin 366 cilt yazılmadığı görüşünü güçlendirmektedir. Bunun yanı sıra Tavşanlı nüshasındaki*: "… Firdevsî-i Rumî kim Süleymannâmenün telifine kırk yıldur çalışur üç yüz altmış cild itmek sevdasıyla ne kadar ki gayr-ı müstemil kitablar varsa anları cümle içine katmışdur…"*[22] ifadeleri, onun başlangıçta eserini 360 cilt yazmak istediğini fakat söz kalabalığı olduğu eleştirileriyle bir kısmını gözden geçirip azalttığı da düşünülebilir.

Firdevsî eserin ilk altı cildini Fatih Sultan Mehmet devrinde onun isteği üzerine yazmıştır. Kitabın yedinci cildini yazmaya başladığında Fatih'in vefat ettiğini söyler[23]. Fatih'ten sonra başa geçen oğlu II. Bayezıd döneminde Süleymannâme'yi yazmaya devam etmiştir. Firdevsî kendi ifadesi ile eserden haberdar olan padişahın eseri

[18] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *a.g.e. (MSK),* nr. 355, s. 5
[19] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *Satranç-nâme-i Firdevsî*,Nuruosmaniye Ktp. nr. 3553/4073, s. 6
[20] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *Süleymannâme Muhtasarı*, Milli Ktp. A. 1839, s. 10
[21] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *Süleymannâme*, c. VIII, s.34-36
[22] Bk. Firdevsi-i Rumi, *Süleymannâme*, Tavşanlı İlçe Halk Kütüphanesi, vr. 2, st.4-5.
[23] Bk. Firdevsî-i Rûmî, *Süleymannâme* , C. VIII, s. 34-36.

İstanbul'a getirterek yazdırmıştır. Eserin 82. cildi saray kütüphanesine teslim edilmiş fakat 81. cilt kâtip kusurundan dolayı teslim edilmemiştir[24]. Süleymannâme'nin 81. cildinin 123a varağında ise Firdevsî : *"…bir ādil ve kāmil pādişāhun devām-ı devletinde seksen birinci cildinün itmāmını müyesser itdi… ecelden mühlet bulursam; tende sıhhat cānda rāhat dilde marifet görürsem bu kitāb-ı süleymānnāmenün seksen ikinci cildin dahı o zıll-ı yezdānun nesl-i oğuz hanun… künc-i halvetde, makām-ı uzletde huzūr-ı kalb ile selîm olup bu kitābun telîfine, sürū idüp ümîddür ki tamām idevüz"*[25] dediği için ciltlerle ilgili bir soru işareti daha ortaya çıkmaktadır. Hâlbuki yukarıda Firdevsî; II. Bayezıd devrinde 81. cildi yazdığını fakat bunun yazan kişinin hatalarından dolayı teslim edilmediğini belirtir. Yavuz dönemindeki bu 81. cilt daha evvel hatalı olduğu için verilmeyen cilt olma olasılığı yüksektir. Bu cildin 26b/13'te Hazine-i Amireye verilmediği beyanının devamındaki ifadelerde ise *"zelzele ve fitrat-ı velvele ki olduğı eclden dergâha virilmeyüp"* ifadesi dikkate değerdir. Buradaki zelzeleden kasıt II. Bayezıd döneminde *"Kıyamet-i Suğra" (Küçük Kıyamet)* diye de adlandırılan 1509 tarihli büyük İstanbul depremi olsa gerektir. Bu deprem İstanbul için çok yıkıcı bir etki bırakmış olduğu tarihçilerle sabittir[26]. Bu depremden hemen 3 yıl sonra da II. Bayezıd vefat etmiştir. Dolayısıyla Firdevsî'nin son cildi 1509'da Hazine-i Amireye teslim edemediği anlaşılır. Buradaki karmaşık durumlardan biri de Süleymannâme'nin 81. cildinde; Firdevsî'nin 82. cildi II. Bayezıd döneminde teslim ettim demesine karşılık yine aynı eserde Yavuz Sultan Selim'e dua ederek 82. cildini tamamlamak istediğini belirtmesidir. Bir başka husus yine aynı eserde geriye 17 Süleymannâme'nin kaldığından bahsederek eğer emredilirse hazinedeki ciltleri Yavuz adına yeniden düzenleyebileceğini ve onun adına tarih bağlayabileceğini söylemesidir[27]. Aynı eserdeki bu farklı ifade akıllarda eserle ilgili –özellikle cilt sayısı- soru işaretlerini devam ettirecek mahiyettedir.

---

[24] Firdevsî-i Rumî, *a.g.e.,* C. 81. , vr. 26b.
[25] Firdevsî-i Rumî, *a.g.e.,* C. 81. , vr. 123a
[26] Daha detaylı bilgi için bk. Ambraseys, N.N ve Finkel, *The Marmara Sea earthquake of 1509*. Terra Nova, vol. 2, C.F. 1990, 167-174; *The seismicity of Turkey and adjacent areas: a historical review, 1500-1800*. Eren Yayıncılık ve Kitapçılık Ltd. Şti., İstanbul, 1995, 240pp.
[27] Firdevsî-i Rumî, *a.g.e.,* C.81. , vr. 33a.

Firdevsî'nin bu kıymetli eserini Fatih Sultan Mehmet'in isteği üzerine yazmaya başladığını daha evvel belirtmiştik. Müellif eseri yazabilmek için öncesinde çok ciddi bir ön hazırlık yapmıştır. Hazine-i Amire'deki kitapları taramış, Arap ve İranlı sahaflara Süleymannâme'nin asıl nüshasını sordurmuş, gittiği her şehirde acayip kitapları toplayıp hangisinde Süleyman kıssası varsa bunları toplamış, Tevrat'tan Davut kıssasını almış, Niksar'da İmran dilinden, Yunancaya, oradan da Farsçaya çevrilmiş dört ciltlik bir Süleymannâme bulmuş fakat kitabın sahibi Firdevsî'nin ısrarına rağmen kitabı satmamış bunun üzerine Firdevsî de dört ay Niksar'da kalıp kitabın nüshasını almıştır[28]. Eseri yazmadan önce titiz, gayretli ve fedakâr bir şekilde çalıştığı anlaşılan müellif; Latifî'nin ifadesiyle indirilen kutsal kitaplarda ne kadar kıssa ve haberler, âlemde ne kadar hikâye varsa felsefe, hendese, astronomi bilgi dünyasındaki bütün bilinenleri derleyerek bir araya getirmiştir (Latifî, 2000: 261).

Firdevsî'ye göre elli yıl emek vererek oluşturulan Süleymannâme'nin bugün tespit edilebilmiş nüshaları şunlardır:

1. Cilt	Gotha, Numara 111
2. Cilt	Gotha, Numara 111; Süleymaniye, Hacı Mustafa Efendi, Numara 4863
3. Cilt	Vaticano-Turco, Numara 28, 16 yy.; Süleymaniye, Hacı Mustafa Efendi, Numara 4863
4. Cilt	Vaticano-Turco, Numara 28; Süleymaniye, Hacı Mustafa Efendi, Numara 4863
5. Cilt	Vaticano-Turco, Numara 28; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş. 5-6-7-8-9-10-11-12-13 cilt toplam 388 yk.
6. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş.
7. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş; Török F. 2, Macaristan İlimler Akademisi

[28] Firdevsî-i Rumî, *a.g.e.,* C. 81. , vr. 26a/26b.

	Kütüphanesi, 7-13 cilt toplam 360 yk.
8. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş; Török F. 1-2, Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı, 8-15 cilt toplam 406 yk.
9. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, h. 1544'te kopya edilmiş; Török F. 1-2, Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı.
10. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş; Török F. 1-2 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı.
11. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş; Török F. 1-2 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı.
12. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş; Török F. 1-2 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı.
13. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1525, Harekeli nesih, 21 satır, 1544'te kopya edilmiş; Török F. 2 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı.
14. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1526, 21 satır, 14-15-16-17-18-19-20 cilt toplam 321 yk.; Török F. 1 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı.
15. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1526, 21 satır; Török F. 1 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, h. 968 kayıtlı.
16. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1526, 21 satır.
17. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1526, 21 satır; Török F. 3 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 17-18 cilt toplam 100 yk.
18. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1526, 21 satır; Török F. 3

	Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 17-18 cilt toplam 100 yk.
19. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1526, 21 satır.
20. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1526, 21 satır.
21. Cilt	Üniversite Kütüphanesi, T.M.9884
22. Cilt	Üniversite Kütüphanesi, T.M.9884
23. Cilt	Üniversite Kütüphanesi, T.M.9884
24. Cilt	Üniversite Kütüphanesi, T.M.9884
25. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1527, 1544 tarihli, 21 satır Topkapı Müzesi Kütüphanesindeki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 306 yk. ; Török F. 4 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, Hicri 1103 (1594) kayıtlı, Macaristan'daki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 307 yk. ; Üniversite Kütüphanesi, T.Y.9884.
26. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1527, 1544 tarihli, 21 satır Topkapı Müzesi Kütüphanesindeki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 306 yk. ; Török F. 4 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, Hicri 1103 (1594) kayıtlı, Macaristan'daki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 307 yk. ; Üniversite Kütüphanesi, T.Y.9884.
27. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1527, 1544 tarihli, 21 satır Topkapı Müzesi Kütüphanesindeki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 306 yk. ; Török F. 4 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, Hicri 1103 (1594) kayıtlı, Macaristan'daki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 307 yk. ; Üniversite Kütüphanesi, T.Y.9884.
28. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1527, 1544 tarihli, 21 satır Topkapı Müzesi Kütüphanesindeki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 306 yk. ; Török F. 4 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, Hicri 1103 (1594) kayıtlı, Macaristan'daki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 307 yk. ; Üniversite Kütüphanesi, T.Y.9884.
29. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1527, 1544 tarihli, 21 satır

	Topkapı Müzesi Kütüphanesindeki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 306 yk. ; Török F. 4 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, Hicri 1103 (1594) kayıtlı, Macaristan'daki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 307 yk. ; Üniversite Kütüphanesi, T.Y.9884.
30. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1527, 1544 tarihli, 21 satır Topkapı Müzesi Kütüphanesindeki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 306 yk. ; Török F. 4 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, Hicri 1103 (1594) kayıtlı, Macaristan'daki 25-26-27-28-29-30. ciltler toplam 307 yk. ; Üniversite Kütüphanesi, T.Y.9884. (Ata Çatıkkaş, çalışmasında bu cildin H.1528'de kayıtlı olduğunu söylese de biz böyle bir bilgiye rastlayamadık (bk.Çatıkkaş 2009;19)
31. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1528, 21 satır, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde bulunan 31-32-33-34-35-36. ciltler toplam 378 yk. ; İstanbul Belediye Yazmaları, B.26 (M.Cevdet)
32. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1528, 21 satır, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde bulunan 31-32-33-34-35-36. ciltler toplam 378 yk. ; İstanbul Belediye Yazmaları, B.26 (M.Cevdet)
33. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1528, 21 satır, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde bulunan 31-32-33-34-35-36. ciltler toplam 378 yk. ; İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T.Y.9884, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan 33-34-35-36. ciltler toplam 264 yk.
34. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1528, 21 satır, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde bulunan 31-32-33-34-35-36. ciltler toplam 378 yk. ; İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T.Y.9884, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan 33-34-35-36. ciltler toplam 264 yk.
35. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1528, 21 satır, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde bulunan 31-32-33-34-35-36. ciltler toplam 378 yk. ; İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T.Y.9884, İstanbul Üniversitesi

	Kütüphanesinde bulunan 33-34-35-36. ciltler toplam 264 yk.
36. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1528, 21 satır, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesinde bulunan 31-32-33-34-35-36. ciltler toplam 378 yk; İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi, T.Y.9884, İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde bulunan 33-34-35-36. ciltler toplam 264 yk.
37. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1529, 21 satır, 17.yüzyıl kopyası, Hazine 1529'daki ciltlerin toplam varak sayısı 383'tür; Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226, 21 Satır, 1212(1797) tarihli Çili Zeynel b. Hacı Ali adına vakıf mührü vardır. Manisa nüshasının toplamı 766 yk.
38. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1529, 21 satır, 17.yüzyıl kopyası, Hazine 1529'daki ciltlerin toplam varak sayısı 383'tür; Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226, 21 Satır, 1212(1797) tarihli Çili Zeynel b. Hacı Ali adına vakıf mührü vardır. Manisa nüshasının toplamı 766 yk.
39. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1529, 21 satır, 17.yüzyıl kopyası, Hazine 1529'daki ciltlerin toplam varak sayısı 383'tür; Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226, 21 Satır, 1212(1797) tarihli Çili Zeynel b. Hacı Ali adına vakıf mührü vardır. Manisa nüshasının toplamı 766 yk.
40. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1529, 21 satır, 17.yüzyıl kopyası, Hazine 1529'daki ciltlerin toplam varak sayısı 383'tür; Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226, 21 Satır, 1212(1797) tarihli Çili Zeynel b. Hacı Ali adına vakıf mührü vardır. Manisa nüshasının toplamı 766 yk.
41. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1529, 21 satır, 17.yüzyıl kopyası, Hazine 1529'daki ciltlerin toplam varak sayısı 383'tür; Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226, 21

	Satır, 1212(1797) tarihli Çili Zeynel b. Hacı Ali adına vakıf mührü vardır. Manisa nüshasının toplamı 766 yk.
42. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1529, 21 satır, 17.yüzyıl kopyası, Hazine 1529'daki ciltlerin toplam varak sayısı 383'tür; Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226, 21 Satır, 1212(1797) tarihli Çili Zeynel b. Hacı Ali adına vakıf mührü vardır.. Manisa nüshasının toplamı 766 yk.
43. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1530, 21 satır, Hazine 1530'daki kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 382'dir; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1531, 21 satır, Hazine 1531'deki ciltlerin toplam varak sayısı 367'dir.
44. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1530, 21 satır Hazine 1530'daki kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 382'dir; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1531, 21 satır, Hazine 1531'deki ciltlerin toplam varak sayısı 367'dir.
45. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1530, 21 satır Hazine 1530'daki kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 382'dir; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1531, 21 satır, Hazine 1531'deki ciltlerin toplam varak sayısı 367'dir.
46. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1530, 21 satır Hazine 1530'daki kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 382'dir; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1531, 21 satır, Hazine 1531'deki ciltlerin toplam varak sayısı 367'dir.
47. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1530, 21 satır Hazine 1530'daki kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 382'dir; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1531, 21 satır, Hazine 1531'deki ciltlerin toplam varak sayısı 367'dir.
48. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1530, 21 satır Hazine

	1530’daki kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 382’dir; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1531, 21 satır, Hazine 1531’deki ciltlerin toplam varak sayısı 367’dir.
49. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1532, 21 satır, Hazine 1532’deki ciltlerin toplam varak sayısı 459’dur; Török F. 5-10 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 460 yk.
50. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1532, 21 satır, Hazine 1532’deki ciltlerin toplam varak sayısı 459’dur; Török F. 5-10 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 460 yk.
51. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1532, 21 satır, Hazine 1532’deki ciltlerin toplam varak sayısı 459’dur; Török F. 5-10 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 460 yk.
52. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1532, 21 satır, Hazine 1532’deki ciltlerin toplam varak sayısı 459’dur; Török F. 5-10 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 460 yk.
53. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1532, 21 satır, Hazine 1532’deki ciltlerin toplam varak sayısı 459’dur; Török F. 5-10 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 460 yk.
54. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1532, 21 satır, Hazine 1532’deki ciltlerin toplam varak sayısı 459’dur; Török F. 5-10 Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 460 yk.
55. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1533, 21 satır; Hazine 1533’teki ciltlerin toplam varak sayısı 488’dir.
56. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1533, 21 satır; Hazine 1533’teki ciltlerin toplam varak sayısı 488’dir.
57. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1533, 21 satır, Hazine 1533’teki ciltlerin toplam varak sayısı 488’dir; Török F. 14 (Macaristan), Macaristan’daki

	57-58-59. ciltlerin toplam varak sayısı 221'dir.
58. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1533, 21 satır, Hazine 1533'teki ciltlerin toplam varak sayısı 488'dir; Török F. 14 (Macaristan), Macaristan'daki 57-58-59. ciltlerin toplam varak sayısı 221'dir.
59. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1533, 21 satır, Hazine 1533'teki ciltlerin toplam varak sayısı 488'dir; Török F. 14 (Macaristan), Macaristan'daki 57-58-59. ciltlerin toplam varak sayısı 221'dir.
60. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1533, 21 satır; Hazine 1533'teki ciltlerin toplam varak sayısı 488'dir.
61. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1534, 21 satır; Hazine 1534'teki ciltlerin toplam varak sayısı 500'dür.
62. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1534, 21 satır; Hazine 1534'teki ciltlerin toplam varak sayısı 500'dür.
63. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1534, 21 satır; Hazine 1534'teki ciltlerin toplam varak sayısı 500'dür.
64. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1534, 21 satır, Hazine 1534'teki ciltlerin toplam varak sayısı 500'dür; Török F. 11, Macaristan'daki 64-65-66. ciltlerin toplam varak sayısı 276'dır.
65. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1534, 21 satır, Hazine 1534'deki ciltlerin toplam varak sayısı 500'dür; Török F. 11, Macaristan'daki 64-65-66. ciltlerin toplam varak sayısı 276'dır.
66. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1534, 21 satır, Hazine 1534'deki ciltlerin toplam varak sayısı 500'dür; Török F. 11, Macaristan'daki 64-65-66. ciltlerin toplam varak sayısı 276'dır.
67. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, K.892, 16.yüzyıl kopyası; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1535, 21 satır; K.892'deki ciltlerin

	toplam varak sayısı 470, Hazine 1535'deki ciltlerin toplam varak sayısı 595'dir.
68. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, K.892, 16.yüzyıl kopyası; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1535, 21 satır; K.892'deki ciltlerin toplam varak sayısı 470, Hazine 1535'deki ciltlerin toplam varak sayısı 595'dir.
69. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, K.892, 16.yüzyıl kopyası; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1535, 21 satır; K.892'deki ciltlerin toplam varak sayısı 470, Hazine 1535'deki ciltlerin toplam varak sayısı 595'dir.
70. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, K.892, 16.yüzyıl kopyası; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1535, 21 satır; K.892'deki ciltlerin toplam varak sayısı 470, Hazine 1535'deki ciltlerin toplam varak sayısı 595'dir.
71. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, K.892, 16.yüzyıl kopyası; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 17 1535, 21 satır; K.892'deki ciltlerin toplam varak sayısı 470; Hazine 1535'deki ciltlerin toplam varak sayısı 595'dir. Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü Kütüphanesi, numara 4008; numara 4008'de kayıtlı olan 71-72- 73.ciltlerin toplam varak sayısı 125'tir.
72. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, K.892, 16.yüzyıl kopyası; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 17 1535, 21 satır; K.892'deki ciltlerin toplam varak sayısı 470; Hazine 1535'deki ciltlerin toplam varak sayısı 595'dir. Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü Kütüphanesi, numara 4008; numara 4008'de kayıtlı olan 71-72- 73.ciltlerin toplam varak sayısı 125'tir.
73. Cilt	Edebiyat Fakültesi TDE Bölümü Kütüphanesi, numara 4008; numara 4008'de kayıtlı olan 71-72-73.ciltlerin toplam varak sayısı 125'tir. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1536, 21 satır; Hazine 1536'da kayıtlı olan 73-74-75-76.ciltlerin toplam varak sayısı 469'dur. Topkapı Sarayı

	Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1231, 21 satır. Hazine 1231'de kayıtlı olan 73-74-75- 76.ciltlerin toplam varak sayısı 357'dir.
74. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1536, 21 satır; Hazine 1536'da kayıtlı olan 73-74-75-76.ciltlerin toplam varak sayısı 469'dur. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1231, 21 satır. Hazine 1231'de kayıtlı olan 73-74 75-76.ciltlerin toplam varak sayısı 357'dir; Hüseyin Kocabaş Kitaplığı Türkçe Yazmaları, S.H.M.H.K.Yaz. 361, 17 satır, 74-75-76 ciltleri içeren bu nüshanın varak sayısı 127'dir[29].
75. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1536, 21 satır; Hazine 1536'da kayıtlı olan 73-74-75-76.ciltlerin toplam varak sayısı 469'dur. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1231, 21 satır. Hazine 1231'de kayıtlı olan 73-74-75-76.ciltlerin toplam varak sayısı 357'dir. Bu cildin Bibl. Nationale, n supl. 1293 ve Uppsala numara 196'da bir nüshası daha vardır. Berlin numara 470'de kayıtlı olduğu olduğu zannedilen nüsha sorgulanmış, böyle bir kaydın olmadığı teyit edilmiştir.
76. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1536, 21 satır; Hazine 1536'da kayıtlı olan 73-74-75-76.ciltlerin toplam varak sayısı 469'dur. Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1231, 21 satır. Hazine 1231'de kayıtlı olan 73-74 75-76.ciltlerin toplam varak sayısı 357'dir.
77. Cilt	Török F. 12, Macaristan İlimler Akademisi Kütüphanesi, 118 varak; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1537, 21 satır, Hazine 1537'de kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 534'tür.
78. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1537, 21 satır, Hazine 1537'de kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 534'tür. Török F. 13, Török F. 13'te kayıtlı olan ciltlerin toplam varak sayısı 409'dur.
79. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1537, 21 satır, Hazine

[29] Bu nüsha Mehmet Dursun Erdem'in *"Kitab-ı Kıssaname-i Süleyman Aleyhisselam Üzerinde Söz Dizimi Çalışması"* adlı akademik çalışmasına kadar müstakil bir eser olarak bilinmekteydi. Bu eser Süleymanname'nin 74-75-76. ciltlerini içermektedir.

	1537'de kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 534'tür. Török F. 13, Török F. 13'te kayıtlı olan ciltlerin toplam varak sayısı 409'dur.
80. Cilt	Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1537, 21 satır, Hazine 1537'de kayıtlı ciltlerin toplam varak sayısı 534'tür. Török F. 13, Török F. 13'te kayıtlı olan ciltlerin toplam varak sayısı 409'dur.
81. Cilt	Fatih Millet Kütüphanesi, Ali Emiri numara 317/116, 123 yk.

Bu ciltlerin dışında Kültür Bakanlığının Yazma Eserler Katoloğunu taranması neticesinde eserin başka nüshaları da tespit edilmiştir. Bu nüshaların eserin hangi ciltlerini içerdiği konusunda bir bilgi edinilememiş olup söz konusu nüshalar şunlardır:

Avusturya Dükalık Kütüphanesi, Gotha Koleksiyonu Türkçe Yazmaları, pt. 21/Seetzen: Num. 112, 15 satır, 253 yk.

Avusturya Dükalık Kütüphanesi, Gotha Koleksiyonu Türkçe Yazmaları, Theil von pt. 70. Seetzen: Kah. 1198, 19 satır, 48 yk.

Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.fol.4154 Staatsbibliothek, Berlin, 21 satır, 279 yk.

Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Regius, 115 yk.

Kazan-Tataristan Galimcan İbrahimov Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırmaları Enstitüsü Türkçe Yazmaları, Kol. 39 Envanter Num. 446, İstinsah Tarihi h. 1321 (1903), 321 yk.

Kazan-Tataristan Galimcan İbrahimov Dil, Edebiyat ve Tarih Araştırmaları Enstitüsü Türkçe Yazmaları, num. T 2161-2162, 181+153 yk.

Avusturya Dükalık Kütüphanesi, Gotha Koleksiyonu Türkçe Yazmaları, pt. 241/alte Sammlung Ch. A. 244, 1-357 yk.

Kütahya, Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi, Zeytinoğlu Koleksiyonu, 43 Ze 689/1[30]. Nüsha 72 varak, 17 satır olup telif ve istinsah tarihleri yoktur. Eserin son varağında; bir dua, Hafız İbrahim ismi ve 21 Ağustos H.1320 tarihi vardır. Bu tarih

[30] Sözkonusu nüsha daha önceki çalışmalarda belirtilmemiş olup tarafımızca görülmüş ve ilmî sahada ilk kez zikredilmiştir.

eserin istinsah tarihi midir yoksa sonradan mı yazılmıştır bu hususta hüküm vermek biraz zordur. Eserde sebeb-i telif kısmı da olmayıp Süleymannâme'nin kaçıncı cildi olduğu belli değildir.

İlk varakta başlık olarak *"kitab-ı Süleymannâme-i aleyhisselam ve acaibü'l mahlukat ve hilkat-ı adem"* yazılıdır. Aynı varakta ve 2a varağında İstanbul'da uzlet halinde ikamet ederken dünyanın fani olduğunu ve kalıcı bir eser bırakmak istediğini yazar. Eserin Süleymannâme'nin hangi cildi olduğu konusundaki en önemli ipucu bu satırların devamındadır. Topkapı Sarayı Kütüphanesi H. 1525'te kayıtlı olan 8. Cilt 34-36'daki ifadelerle bu nüshadaki: *"…kaçan ola kim bir kişi üç yüz altmış pare kitabı yazup veyahud yazdurup adına buna değmeye vefa itmez imdi gereği oldur ki anda kelimatun gereklüsin istihrac idüp suret viresün ta kim her kişi yazup yazdurmaga okuyup edinmege kabil ola…"*[31] ifadeleri birebir örtüşmektedir. Dolayısıyla Tavşanlı'daki bu eserin Süleymannâme'nin 8. cildi olduğunu düşünmekteyiz.

Görüldüğü üzere 99 cilt olarak yazıldığı Firdevsî tarafından belirtilen Süleymannâme'nin bugün elimize 81 cildinin ulaştığını görmekteyiz. Bugün yurtdışında bulunan fakat içeriği bilinmeyen nüshaların da incelenmesiyle bu önemli eser hakkında yeni bilgiler ortaya çıkacaktır.

Tezimize de konu olan Süleymannâme adlı eserin diğer ciltleri için yapılan çalışmalar ise şunlardır:

Murat Vanlı, Firdevsî-i Rūmî, Süleymān-nāme-i Kebîr (8.-9.ciltler), (İnceleme Metin), Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 2012 (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Gülnaz Genç, Firdevsî-i Rūmî Süleymān-nāme, (25-26.cilt), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı, İstanbul, 1995. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

[31] Firdevsî-i Rumî, *Süleymannâme*, Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi, 43 Ze 689/1, vr. 2.

Mustafa Aksoy, Uzun Firdevsî'nin Süleyman-name' sinde Destan Unsurları, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İzmir, 2000 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Hamdi Güleç, Firdevsî-i Rūmî'nin Süleymān-nāme'si - 42.cilt - Dasitan-ı Ceng-i Aheng-i Efrasiyab-ı Türk Üzerine Bir Metin İncelemesi, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 1994 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Halil İbrahim Usta, Firdevsî-i Rūmî , Süleymān-nāme-i Kebîr, (43-44-45-46.ciltler), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Ankara, 1995 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Asuman Akay, Firdevsî Süleyman-name (44.cilt) Metin ve Fiiller Üzerine Bir Deneme, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, 1990 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Yasemin Abul, Süleymān-nāme-i Kebir (47.cilt) Metin Tenkidi ve İnceleme, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 2004 (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

İlhama Jafarova, Firdevsî-i Rūmî'nin Süleyman-nāme-i Kebîr'i (63.cilt) İnceleme Metin - Dizin, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Bilim Dalı, 2010 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

M.Ata Çatıkkaş, Firdevsî - i Rūmî Süleymannāme-i Kebîr, TDK Yayınları, Ankara, 2009.

M.Dursun Erdem, Kitāb-ı Kıssanāme-i Süleymān Aleyhisselām Üzerine Söz Dizimi Çalışması (Süleymānnāme 74. cilt), Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, 2005 (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Sezer Özyaşamış Şakar, Firdevsî-i Rūmî'nin Süleymanāme Yazmasının (81.cilt,28yk) Bilimsel Yayını ve Üzerinde Dil İncelemesi, Mimar Sinan Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili Programı, İstanbul, 2003.

İlhama Jafarova, Firdevsî-i Rumi'nin Süleymannâme Yazmasının (81.cilt 54b - 82a, 28 yk.) Yayını ve Üzerinde Dil İncelemeleri, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, İstanbul, 2003 (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Yaşar Şimşek, Firdevsî-i Rumî, Süleyman-name-i Kebîr (76. Cilt), Giriş, ses Bilgisi, Tenkitli Metin, Sözlük, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Samsun, 2013. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)

1.2.2. Hayat u Memat (Hayatnâme)

Farsçadan Türkçeye tercüme edilmiş bir eser olup mensurdur. Eserin bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi num. 2333'te müellifi Orhan bin Kenek, 95 varaktır; bir diğer nüsha ise Beşiktaş Yahya Efendi Kütüphanesinde Firdevsî-i Osmanî adına *"Hayatname"* adıyla kayıtlıdır. Süleymaniye nüshasının başında da eserin adı Hayat u Memat biçiminde yazılmışken sonunda Hayatnâme adıyla yazılmıştır. Eserde ayrıca müellif Süleymannâme'nin 82. cildini bitirdiğini söyler.

Tasavvuf, ahlak, ölüm, nefis gibi konularda yazılan eserde; müellif Gazalî, Muhyiddin-i Arabî ve Attar gibi önemli mutasavvıflardan yararlandığını belirtir (Aksoy 2000:46). Sözkonusu eserin Firdevsî'nin son eserlerinden biri olduğu tahmin edilmektedir.

1.2.3. Terceme-i Silahşornâme

Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi H. 625'te kayıtlı olan bu eser tercüme bir eserdir. 77 varak ve 15 satır olan eser silahlar ve askerlik hakkında bilgileri içermektedir. Eser Schlechta Wssehrd, Moriz Wickerhauser ve Bonelli tarafından incelenmiştir. Eserin ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediyesi Kütüphanesi, Muallim Cevdet Yazmaları num. 355'te bir nüshası daha vardır. İngiltere Milli Kütüphanesi

Türkçe Yazmaları, Or. 9682'de bir nüshadan bahsedilse de burada eserin ismi *"Müsellâhnâme"* olarak kayıtlıdır.

Eser Farsçadan çevrilmiş olup 16 bölüm halinde yazılmıştır. Bu bölümlerde; silahların tarihçesini, silahların nasıl kullanılacağı ve savaşçı olan milletleri anlatmıştır.

1.2.4. Satrançnâme-i Kebir

F. Köprülü ve Bursalı M. Tahir eserin Berlin, Münih ve Nuruosmaniye nüshalarının bulunduğunu belirtirler. Münih num. 50'de bir nüshası olduğu söylenmekle birlikte (Olgun ve Parmaksızoğlu, 1980:18), Nuruosmaniye nüshası 34 Nk 4073'te kayıtlı olup 95 varaktır. Berlin nüshası Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct.1631 Staatsbibliothek kaydıyla 109 varak ve 18 satırdır. Çorum Hasan Paşa İl Halk Kütüphanesi 19 Hk 3149'da kayıtlı nüshanı Abdullah b. Mustafa Yunuszâde olup 86 varak ve 20 satırdır. Eserin bu nüshalarının dışında diğer çalışmalarda bahsedilmeyen bir de Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmalarında, Vat. Turco 320 arşiv numarasıyla 28 varak ve 19 satır bir nüsha daha mevcuttur.

Firdevsî'nin bu eseri Ata Çatıkkaş tarafından yayınlanmıştır[32].

Satrancın tarihçesini, nasıl oynanacağını ve buna ilişkin tabloları veren müellif; satrancın sekiz hanesi olması sebebiyle eserini de sekiz bölüm halinde yazmıştır:

I. Bölüm: (v. 10-14) Bu bölümde satrancın asıl müellifinin kim olduğu ve İdris Peygamber ile Cemşit Şah arasında vâki olan menkıbe ile Süleyman Peygamber'in makalesi yer alır.

II. Bölüm: (v 14-15) Nuşirevân-ı Âdil zamanında vâkî satranç ustası Leclâcı Kâmil ile Sise arasında olan meseleyi anlatır.

III. Bölüm: (v. 15-19) Nûşirevân-ı Âdil zamanında vaki olan satranç ustası Leclâc ile Filozof Büzür Cimhir arasındaki bahisleri anlatır.

IV. Bölüm: (v. 19-23) Satranç oynamanın şartlarını, edebini, zamanını ve kaidelerini anlatır.

---

[32] Bk. M.Ata Çatıkkaş, *Firdevsî-i Rumî Satranç-nâme-i Kebir (İnceleme-Metin-Dizin),* TDK Yayınları, Ankara, 2015.

V. Bölüm: (v. 23-29) Satranç hanelerinin taksimin ilm-i geometri gereğince nasıl olduğunu anlatır.

VI. Bölüm: (v. 29-34) Satranç oyununun tertibini anlatır.

VII. Bölüm: (v. 34-84) Tecrübe edilmiş meşhur yetmiş yedi satranç oyununun çizilmiş şekilleri ve oynanışını anlatır.

VIII .Bölüm: (v .84-90) Satranç oynamanın din ehline göre haram mı helal mı olduğu, ayet, hadis ve fetvalarla ortaya konulmuştur (Biçer, 2005:61).

1.2.5. Kutbnâme

Eser Süleymaniye Kütüphanesi Halet Efendi num. 643'te kayıtlı olup 145 varak ve 13 satırdır. H. 909 (1503) yazılan eser aynı yıl Mehmed b. Resul tarafından istinsah edilmiştir. Eserin bu müstensih nüshasının girişinde adı *"Kıssa-i Midilli"* olarak yazmaktadır, oysa aynı eserde Firdevsî: *"Kutb-nâme kodum ismin söyledim târîh ana/Kutbu'l aktâb oldı bâkî Şâh Sultan Bayezid"*[33] diyerek eserin adını açıkça söylemiştir. Araştırmacılar Kıssa-i Midilli adının müstensih tarafından konulmuş olabileceği doğrultusunda görüş birliğindedir. Eserin Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Ms.or.quart 2041'da, 36 varak, 22 satır, müstensihi Osman Fevzi Olcay olan bir nüshası *"Gazavat-ı Midilli"* adıyla kayıtlıdır.

Eserin konusu başta Venedik olmak üzere İspanyol ve Fransız gemilerinden oluşan bir donanmanın Midilli adasına yaptıkları baskındır. 1499 başlayıp 1503'e kadar süren Osmanlı-Venedik savaşında Venedikliler; İnebahtı, Modon, Koron ve Draç Kalelerini kaybetmişler ve 1501 yılının ekim ayında adaya bir saldırı düzenlemişlerdir. Eserde başta bu savaş olmak üzere; II. Bayezıd dönemi olayları, Cem Sultan'ın Bursa'da tahta çıkışı, Şehzade Korkut'un İstanbul'daki kısa süreli padişah naipliği ve akıncı beylerinin Orta Avrupa'da yaptıkları seferleri anlatır.

Eser İbrahim Olgun ve İsmet Parmaksızoğlu tarafından yayımlanmıştır[34].

---

[33] Firdevsî-i Rûmî, *Kutb-nâme* , s. XIX

[34] Bk. İbrahim Olgun, ,İsmail Parmaksızoğlu , *Firdevsî-i Rûmî Kutb-nâme,* TTK Yay. , Ankara, 1980.

1.2.6 Teşhisü'l-İnsan

Asuman Akay tarafından detaylı bir biçimde tanıtılan (Akay, 1990:XVIII) eserin İstanbul Üniversitesi Edebiyat Bölümü Seminer Kitaplığında olduğu belirtilmektedir. Söz konusu kitaplığı ve adı geçen üniversitenin diğer kitaplıklarını taranmasına rağmen bu kayıtta bir esere rastlanmamıştır. Akay tarafından varak ve satır sayısı, telif tarihi hatta yazı biçimine kadar anlatılan eserin muhtemelen daha sonraki tarihlerde başka bir yere taşındığı veya kaybolduğu düşüncesindeyiz.

Eserle ilgili ilk tanıtıcı ve etraflı yazı İbrahim Kutluk tarafından yazılmıştır[35].

1.2.7. Davetnâme

Eserin tek nüshası İstanbul Üniversitesi, Nadir Eserler Kütüphanesi, Yazma Eserler Birimi, Num. 13'te, NEKTY00208 barkod numarasıyla kayıtlıdır. Talik yazıyla yazılmış olan eser 90 varak ve 23 satırdır. Eser F. Köprülü'ye göre 1481, Bursalı M. Tahir'e göre 1487 tarihinde yazılmıştır. Bu farklılığın sebebi görülen nüshaların farklı olmasından kaynaklı olmalıdır. Bugün elde bulunan tek nüsha ise H. 1114 (1702) tarihinde istinsah edilmiştir.

Eserin konusu; astronomi, astroloji, büyü, tılsım ve cin, melek, peri gibi varlıklar olup *"garip ilimleri"* konu edinmiştir ve altı bölümden oluşmaktadır. Eserde; on iki burca, gezegenlere, takımyıldızlarına, meleklere ve cinlere ait 141 adet minyatür de mevcuttur (Büyükkarcı, 2003: 44 -45).

1.2.8. Münazara-i Seyf ü Kalem

Fatih Millet Kütüphanesi, num. 576'da kayıtlı olan eser 54 varak olup 13 satır halinde yazılmıştır. Akay, Köprülü'nün verdiği bilgiye dayanarak eserin 1485'te yazıldığını söylemişse de (Akay 1990:XVIII) eserle ilgili yüksek lisans tezi yapan Tanyıldız eserin telif tarihini 1502, istinsah tarihini 1503 olarak verir (Tanyıldız, 2005:63). Firdevsî bu eserinde: *"…mücelled kitabı dahi enva'ından telif itdümise hadayıku'l hakayık ve firasetnâme ve satrancnâme-i kebir ve tecnisat-ı süleyman-ı belkısname ve musellahnâme ve tali-i mevlüd-i kebir ve kutbnâme misali dahi bazı*

[35] Bilgi için bk. İbrahim Kutluk, "Kenek Oğlu Orhan ve Teşhisü'l İnsan", *Türk Dili Belleten*, Ocak 1950, Seri III, Sayı 14-15, , s.29.

parsîden tercüme kılup ve bazı dahi sair kitablardan istihrac kılup hadis-i ahsen emlahü'l kelam birle mensur u manzum tasnif kılup söyledümse min bad bu münazara-i seyf ü kalem hadis-i muhtar ile ebyat ü eş'arile telif ü tasnif eyledüm kaleme rakama getürüp bitürdüm tuhfetü'l hadi dergah-ı a'laya getürdüm ta kim sultan…."[36] ifadesiyle yazdığı diğer eserleri sayması bakımından önemlidir. Eserin tarih kısmında adı *"Seyfnâme"* olarak zikredilmiş, eserde kalem ve kılıcın karşılaştırması yapılmıştır.

Eserle ilgili yukarıda zikredilen yüksek lisans çalışmasından başka bir de tanıtıcı makale bulunmaktadır[37].

1.2.9. Firasetnâme

Münazara-i Seyf ü Kalem'de belirtilen eserlerinden biridir. Firdevsîyle ilgili çalışma yapan çoğu araştırmacı eserin nüshasının bulunmadığını belirtse de eserin bir nüshası: Milli Kütüphane, Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu, 06 Mil Yz A 5151 arşiv numarasıyla kayıtlıdır. 114 varak ve 11 satır olan eser harekeli nesihle ve nazım-nesir karışık yazılmıştır. Eserin içeriği tasavvuf olup Firdevsî'nin mahlasında *"Bursavî"* ifadesi bulunması yönüyle tek sayılabilir. Eserin temmet kısmında tam net okunmamakla beraber H. 1109(?) (1697?) tarihi vardır. Eserle ilgili Bedri Noyan'ın binicilik üzerine bir eser olduğu bilgisi doğru değildir (Noyan, 1986:15).

1.2.10. Hakayıknâme (Hadikatü'l Hakayık, Hakikatname, Tuhfetü'l Hadi)

Firdevsî'nin hakkında çok fazla bilgi karmaşası olan eserlerinden biridir. Eserle ilgili bugüne kadar farklı kaynaklarda farklı bilgiler verilmiştir. Başlıca yanlışlar: eserin Molla İlahî menkıbesi içerdiği, Süleymâniye Kütüphanesi Hacı Mahmud Efendi Kitaplığı 2587/2'deki eserin bu eser olarak zikredilmesi-hâlbuki bu eser aynı kütüphanede 2587/1 numarayla kayıtlıdır-, Süleymâniye Kütüphanesi Nafiz Paşa 1509/1'deki eserin bu eser zannedilmesi ki bu kayıttaki eser Firdevsî'ye ait değildir, Hakayıkname ve Hakikatname'nin iki farklı eser sayılması ve eserin içeriğinin yanlış

[36] Firdevsî-i Rumî, *Münazara-i Seyf ü Kalem*, vr. 5b.
[37] Bk. Halil İbrahim Usta, "Firdevsî-i Rûmî'nin Bir Münazarası", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2009, 49 (1): 61-93.

verilmesidir. Milli Kütüphane 26 Hk 73'te kayıtlı *"Hadîkatü'l-Hakâyık"* isimli bir eser vardır. Milli Kütüphane'deki bu eser Hakâyık-nâme'nin bir nüshasıdır[38].

Eser manzum-mensur karışık olup soru-cevap biçiminde kurgulanmıştır. Eserin tespit edilen 14 nüshası vardır:

Ankara, Milli Ktp. A 2251/1, 28 varak, 16 satır.

Ankara, Milli Ktp. 26 Hk 73, 32 varak, 18 satır, istinsah H. 1190 (1776)

Ankara, Milli Ktp. A 9157/2, 24 varak, 15 satır.

İstanbul, Süleymaniye Ktp. Şehid Ali Paşa 1343/4, 15 varak, 25 satır.

İstanbul, Süleymaniye Ktp. Şehid Ali Paşa 1399/2, 22 varak, 19 satır, telif tarihi H. 989 (1582).

İstanbul, Süleymaniye Ktp. Hacı Mahmud Efendi 2587/1, 22 varak, 17 satır.

Almanya, Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Berlin Hs. Or. Oct. 878 Staatsbibliothek

Almanya, Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Berlin Hs. Or. Oct. 1056 Staatsbibliothek

Almanya, Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Berlin Ms. Or. Oct. 3240 Staatsbibliothek

Almanya, Almanya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Berlin Ms. Or. Quart 1385 Staatsbibliothek

Oxford-İngiltere, Bodleian Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Bodleian MS Turk e. 94/23

Oxford-İngiltere, Bodleian Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Bodleian MS Turk e. 97/3

Hollanda, Leiden Üniversitesi Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Leiden Or. 1903 (2)

Tiflis-Gürcistan, Gürcistan Bilimler Akademisi El Yazmaları Enstitüsü L 8/I (Araç, 2010: 26).

[38] Bk. Güllü Araç, *Uzun Firdevsi ve Hakayıknamesi (İnceleme, Metin, Sözlük) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi),* Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2010.

1.2.11. Tali-i Mevlud-i Kebir

Münazara-i Seyf ü Kalem'de ve tarafımızca tespit edilen Süleymannâme'nin Tavşanlı nüshasında belirtilen eserlerden biridir. Bugüne kadar Firdevsî ile ilgili yapılan çalışmalarda eserin nüshasının bulunmadığı söylenmektedir. Ancak eserin tespit ettiğimiz bir nüshası mevcuttur. Millî Kütüphane, Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi, 06 Hk 3204'te, 1386 DVD numarasıyla kayıtlı olan nüsha II+3I+X yaprak, 15 satır ve nesih yazıyla yazılmıştır. 1b-II arasında Arapça dualar vardır, sonda II-IVa arasında şiirler ve notlar IVb de bazı çiçek adları ile ilgili bir açıklama Va-Xa arasında Hata, Hattın ve Türkistan âlimlerinin on iki yılı bir devir sayıp ve her yılı bir hayvanla adlandırdıklarına dair bir metin vardır. Xb de bir şiir bulunmaktadır.

1.2.12. Hadis-i Ahsen

Firdevsî'nin var olup olmadığı tartışmalı eserlerinden biridir. Bursalı M. Tahir (Bursalı M. Tahir, 1972:2), ve Köprülü (Köprülü, 1997:650) eserin Firdevsî'ye ait olduğunu iddia ederler. Birçok araştırmacı Firdevsî'nin böyle bir eserinin bulunmadığını varsa bile nüshasının olmadığı noktasında birleşirler. Büyükkarcı ise böyle bir eserin olmadığını, Münazara-i Seyf ü Kalem'de geçen ilgili kısmın; *"güzel bir söyleyişle"* söz söylemek manasında kullanıldığını iddia eder (Büyükkarcı, 1993: 7). Eserin ilgili kısmı şöyledir: "…*bazı parsîden tercüme kılup ve bazı dahi sair kitablardan istihrac kılup hadis-i ahsen emlahü'l kelam birle mensur u manzum tasnif kılup söyledümse…"*[39] demektedir. Eserin bu kısmında kendi yazdığı eserleri sayan Firdevsî veya müstensih; eser adlarını kırmızı mürekkeple yazmıştır. *"Hadis-i Ahsen"* ifadesinin de kırmızı mürekkeple yazılmış olması bunun bir eser olabileceği fikrini ortaya çıkarmıştır.

Söz konusu eser sadece Münazara-i Seyf ü Kalem'de bahsedilmiş başka hiçbir kaynakta belirtilmemiştir. Dolayısıyla bu konuda tam bir netlik olmadığını söylemek durumundayız. Eserde bu kısmın kırmızı mürekkeple hata ile yazılmış olma olasılığı bizce düşük bir ihtimaldir. Çünkü ifadenin evvelinde eser ismi olmayıp bir tümce

[39] Bk. Firdevsi-i Rumi, *Münazara-i Seyf ü Kalem*, vr. 5b

vardır. Eserlerini art arda sıralarken bu kısmı da hatayla kırmızıyla yazmış olabilirdi ama belirttiğimiz gibi öncesinde diğer eserlerin adları yoktur. Aynı zamanda eserlerinin tamamını da kırmızı mürekkeple yazmamıştır. Bu da eser üzerindeki muğlaklığı arttırmaktadır.

1.2.13. Tercüme-i Cameşuynâme

Her ne kadar Çatıkkaş (Çatıkkaş, 1979: XXXI) ve Aksoy (Aksoy, 2000:48) Firdevsî'nin bu isimde bir eserinin olmadığını belirtseler de eserin tek nüshası Manisa İl Halk Kütüphanesi, 45 Hk 2730 numarada kayıtlıdır. Eser 18 yaprak ve 19 satır olup kumaşlar ve lekelerin temizlenmesi hakkında bilgi verir. Firdevsî, Terceme-i Cameşuyname'nin sebeb-i telifinde Süleymannâme'nin 78. cildini bitirmişken elbisesinde bir leke olması üzerine bu eseri Türkçeye çevirdiğini belirtir[40]. Eser üzerinde Sezer Özyaşamış Şakar'ın bir çalışması vardır[41] Eser 10 bölüm halinde yazılmıştır:

Evvelki Bab : Came-şuylık sanʿatı ne zamanda te'lif olup zuhura geldi evvel sabunla libas yuyup pak iden kimdür ve sabun süren kimdür kimden yadigâr kaldı anı bildürür.

İkinci Bab : Ak kumaşlar yumak ve dülbendler yumak ve anlarun lekesin giderüp ter ü taze itmesin bildürür.

Üçünci Bab : Alaca rengamiz kumaşlarun ve libaslarun tagayyür olsa anları sanʿatla yuyup pak idüp lekesin giderüp ve rengine göre yine reng virmesin bildürür.

Dördünci Bab : İnce garirler ve biz kumaşlarınun ve ebrişüm meşdudlarun envaʿıla yuyup lekelerin çıkarmasın beyan ider.

Beşinci Bab : Acı deniz suyına düşmiş yezdi kumaşlarun ve gayrınun yumasını ve deniz suyı lekesin çıkarmasın bildürür.

Altıncı Bab : Frengi kadifeler ve agır bahalu murassaʿ zerrin tillü kumaşları yuyup lekesin çıkarup perdaht itmesin bildürür.

Yedinci Bab : Su tamlasından ve yağmurdan leke tutmış ve çürimege yakın olan kumaşlarun

lekesin her vechle yuyup pak itmek gerek anı bildürür.

---

[40] Bk. Firdevsî, *Terceme-i Câmeşûy-nâme*, Manisa İl Halk Kütüphanesi, no: 2730, vr.18b.
[41] Bk. Sezer Özyaşamış Şakar, *Terceme-i Câmeşûy-nâme*, Simurg Yayınları, İstanbul 2009.

Sekizinci Bab : Envaʿ dürlü yag cinsinün lekelerini kumaşlardan yuyup çıkarup pāk itmesin bildürür ki her dürlü yagun bir dürlü yuması vardur anı beyan ider.

Tokuzuncı Bab: Yemiş cinsinden vakiʿ olan lekeleri kumaşlardan yuyup pak itmesin bildürür ki cümlesinden şeftalü lekesin çıkarmaḳ kumaşdan gayet yamandur.

Onuncı Bab : Libaslardan gayet müşkil leke çıkarmak bildürür. Mürekkep ve katran ve zift dahı bunlarun emsali her neyise[42].

1.2.14. Tecnisat-ı Süleyman u Belkısnâme

Firdevsî'nin eserleri içerisinde belki tam manasıyla adlandırılamayan veya doğru adlandırılamayan bir eserdir. Eser bugüne kadar yapılmış çalışmalarda; *Tecnisat-ı Süleyman* veya *Süleymannâme vü Belkısname* olarak iki ayrı eser veya *Tecnisat* ve *Belkısname* olarak ayrı eserler olarak adlandırılmış ve tanıtılmıştır. Münazara-i Seyf ü Kalem adlı eserinin 5b varağında diğer eserleriyle birlikte sayılan bu eser veya eserler konusunda farklı adlandırmalar yapılmıştır. Varağın ilgili satırlarında sadece bir tane *"Süleyman"* ifadesi geçerken araştırmacıların bunu Tecnisat-ı Süleyman veya Süleyman ü Belkısnâme diyerek ilk eserin sonuna diğer eserin de başına getirmeleri kesinlikle doğru değildir.

Şimdiye kadar bir nüshası bulunamamış olan eserin adı bize göre *"Tecnisat-ı Süleyman u Belkısname"* olmalıdır. Bununla ilgili elimizdeki tek ve en güçlü delil yine Firdevsî tarafından yazılan Satrançnâme adlı eserdeki bir bölümdür. Bu bölümde Firdevsî dönemin padişahı II. Bayezıd'ın meclisinde padişahın kendisi için şunları söylediğini aktarır: *"…Süleymannâmen yad idüp hazretün tarif iderler ale'l husus ki süleyman-ı belkısnâmeyi tecnis-i tammıla kim nazma getürüp zü'l-kafiye kim tamam eyledün yidi bin beyit üzerine kim ahir kılup söyledün"*[43]. Bu ifadelerden anlaşıldığı üzere Firdevsî Hz. Süleyman ve Belkıs hikâyesini yedi bin beyit halinde nazma çevirmiş ve bunu eksiksiz bir cinaslı söyleyişle yapmıştır. Bize göre eserin başındaki

[42] Detaylı bilgi için bk. Sezer Özyaşamış Şakar, Firdevsi-i Rumî ve Terceme-i Câmeşûy-nâme, *Turkish Studies*, 2007, Volume 2/4, s. 727-728.

[43] Bk. M.Ata Çatıkkaş, Firdevsî-i Rûmi'nin Satranç-nâme-i Firdevsî'si, *TDA*. S.37, İstanbul 1985, s. 193.

"tecnisat" ifadesi buradaki *"tecnis-i tamm"* yani eksiksiz, kusursuz, mükemmel bir nazımla ifadesiyle örtüşmektedir.

Eserin bugüne kadar ulaşmış herhangi bir nüshası bulunmamaktadır.

1.2.15. Şerh-i Hadis-i Erbain

Eser 5 varak, 17 satır olup 297.3 arşiv ve AEfrs6 demirbaş numarasıyla Millet Yazma Eser Kütüphanesinde kayıtlıdır. Eserin ayrıca tarafımızca Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Atf 2846/9 arşiv numarasıyla kayıtlı 226-227 yaprak olan bir nüshası daha tespit edilmiştir. Bu nüsha Firdevsî adına kayıtlıyken Millet Kütüphanesindeki nüsha; Firdevs-i Rumî, İlyas b. Hızır adıyla kayıtlıdır.

Eserde kırk hadis tercümesi olup hadisler Arapça açıklamalar ise Farsça yazılmıştır.

1.2.16. Kitabü'l Mevaiz

Kitabın tek nüshası İstanbul Büyükşehir Kütüphanesi Muallim Cevdet Bölümü num. 297.9'da kayıtlı olduğu söylense de (Biçer, 2005:74) söz konusu kütüphanede yapılan tarama neticesinde belirtilen numarayla bu eser bulunamamıştır. Bunun yanı sıra Muallim Cevdet Yazmalarında 297.85 MEV sıra numarasıyla kayıtlı *"Mevaiz el-Firdevs"* adıyla kayıtlı bir eser vardır ancak eserin içeriğini görmek mümkün olmadığından Firdevsî'nin bahsi geçen eseri olup olmadığı hususunda temkinli olmak gerektiği kanaatindeyiz.

1.2.17. Kur'an-ı Kerim'den Tefeüle Dair Bir Risâle

Eserin tek nüshası İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde 297.7 yer ve NEKTY00816 arşiv numarasıyla kayıtlıdır[44]. Eserin 014178'de olduğu söylenmiş olsa da (Araç, 2010: 17) ilgili kütüphanedeki eser bizim tespitlerimize göre bu numarada değildir. Diğer taraftan Jafarova eserin 28 varaktan oluştuğunu söylemekte (Jafarova, 2010: 6) fakat kütüphane kayıtlarına göre eser 89 varaktır.

---

[44] Bk. İlgili bağlantı İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphane web http://eds.b.ebscohost.com/eds/detail/detail?sid=1326f009-3d4e-4119-ae8e 04774c41ffe3%40sessionmgr113&vid=0&hid=122&bdata=Jmxhbmc9dHImc2l0ZT1lZHMtbGl2ZQ%3d %3d#AN=ist.791582&db=cat03261a

1.2.18. Pendnâme-i Eflatun

Bursalı Mehmet Tahir (Bursalı M. Tahir, 1972:105) tarafından sağlık hakkında küçük bir risale olduğu belirtilen eserin tek nüshası İstanbul Arkeoloji Müzesi, 164 numarada kayıtlı olup 105 varaktır. Eserin Firdevsî'ye ait olup olmadığı konusu tartışmalıdır. Eser hakkında Çatıkkaş detaylı bilgi vermiştir[45].

1.2.19. Gülistan Tercümesi

İstanbul Arkeoloji Müzesi Kütüphanesi'ndeki bir Gülistan nüshasında *"İlyas ibn-i Hızır el-mütehallas bi'l-Firdevsî"* adının bulunmasından dolayı Bursalı Mehmet Tahir eserin Firdevsî'ye ait olduğunu iddia etmiştir (Bursalı M. Tahir, 1972:105). Fuat Köprülü ise eserin Uzun Firdevsî'ye değil başka bir Firdevsî'ye ait olabileceğini belirtmiş ve bu fikre karşı çıkmıştır (Köprülü, 1945:649).

1.2.20. Velâyetnâme (Menakıb-ı Hünkar Hacı Bektaş-ı Veli)

Firdevsî'ye ait olup olmadığı tartışmalı olan eserlerden biridir. Eser Nevşehir Hacıbektaş İlçe Kütüphanesinde 200 numarada kayıtlıdır. Sözkonusu nüsha da doğrudan Firdevsî'ye ait değildir. Bu nüsha 1624'te Muharrem bin Ali isimli bir müstensih tarafından Balım Kulu Dede adına kaleme alınmıştır (Noyan 1986; Önsöz). Bedri Noyan'ın elindeki nüshadan başka bir de Nihanî'nin 1296'da (1879) yazdığı Velâyetnâme-i Hacı Bektâş-ı Velî adlı manzum Velâyetnâme'de derbeyân-ı sebeb-i nazm-ı kitab bölümündeki:

ki yani hacı bektâş-ı velînün
keramatundan ol sırr-ı âlinün
velî nesr idi ol kim söylemişidi
hemân firdevsî bir nam eylemişidi

mısralarını başlıca referans gösteren Abdülbaki Gölpınarlı: *"Manzum Velâyet-nâme Firdevsî'nindir. Firdevsî'nin üslûbuyla Velayet-nâme'nin üslûbunu inceledik ve tam bir benzerlik gösterdiğini gördük. Bu bakımdan manzum Velayet-nâme'nin, Süleyman-nâme'nin ve daha birçok kitapların yazarı olan Firdevsî-i Rûmî tarafından yazıldığına*

[45] Bk. M. Ata Çatıkkaş, "Türk Firdevsisi ve Süleymanname-i Kebir", *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S. 25, Ağustos, İstanbul, 1983, s. 176.

kanaat getirdik" diyerek eserin Firdevsî'ye ait olduğu kanaatindedir (Gölpınarlı, 1958: XXIV). Gölpınarlı'dan sonra; Esad Coşan[46], Bedri Noyan[47] ve Mikail Bayram[48] da söz konusu eserin ilk derleyicisinin Firdevsî olduğu konusunda hemfikirdirler[49].

1.2.21. Barak Baba Risalesi

Çoğu araştırmacı tarafından Firdevsî'nin eserlerinden biri olarak sayılmamakla beraber tarihi kayıtlarda da böyle bir bilgi yoktur. Sadece Abdülbaki Gölpınarlı Barak Baba Risalesi'nin mütercimin Firdevsî-i Rumi (İlyas bin Hızır) olduğunu iddia etmiştir (Gölpınarlı, 1992:253).

1.2.22. Süleymannâme Muhtasarı

Eser İstanbul Millet Kütüphanesi 297.9'de AETrh316 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Tarama çalışmalarımız neticesinde eserin Biçer tarafından 949.6'da kayıtlı olduğu söylense de (Biçer, 2005:56) ilgili numarada başka bir eserin kaydı bulunduğu tespit edilmiştir. Eser 349 varak ve 13 satır halinde yazılmıştır. Eserin diğer nüshası ise İstanbul Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde 297.91'de NEKTY00715 barkod numarasıyla kayıtlıdır. Buradaki nüsha 195 varak ve 17 satırdır.

1.2.23. Kasas

Böyle bir eserin varlığı Firdevsî'yle ilgili yapılmış hiçbir çalışmada belirtilmemiştir. İlk kez bu çalışmada tanıtılan bu eserin varlığını Tavşanlı Zeytinoğlu Halk Kütüphanesi'nde 43 Ze 689/1 arşiv numarasıyla kayıtlı olan Süleymannâme nüshasının 2a varağı 6. Satırındaki: *"…kitablar varsa anları cümle içine katmışdur tatvil-i kelam itmekiçün kasas gibi tali'-i mevlüd gibi mülheme'i nice dahı bunlarun gibi cem' idüp…"* ifadeleri gündeme getirmiştir. Firdevsî'nin Tali'-i Mevlüd-i Kebir adlı bir eserinin olduğunu biliyoruz; Kasas da onun yazdığı kitaplardan bir örnek olarak verildiği düşüncesindeyiz.

---

[46] Bk. Esad Coşan, *Makâlât-ı Hacı Bektâş-ı Velî*, Ankara 1996. s. XVII.
[47] Bk. Bedri Noyan, *Firdevsî-i Rûmî; Manzum Hacı Bektâş Velî Vilâyet -nâmesi*, Ankara, 1986.
[48] Bk. Mikail Bayram, "Hacı Bektaş-ı Horasâni Hakkında Bazı Yeni Kaynaklar ve Yeni Bilgiler", *"Türkiye Selçukluları Üzerine Araştırmalar"*, Konya 2003, s. 144.
[49] Ayrıca Esad Coşan, Makalatında Farsça bir Makâlat'dan söz etmiş ancak bulunamadığını söylemişti. Bu eser bulunmuş ve yayınlanmıştır. Bk. Hacı Bektaş-ı Velî, *Makâlât-ı Gaybiyye ve Kelimât-ı Ayniyye*, Gazi Üniversitesi Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Merkezi, Ankara 2004.

Muhtarnâme, Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık adlı eserler Biçer tarafından Firdevsî'ye ait olarak gösterilmiştir (Biçer, 2005:71-75) hatta Biçer ve Jafarova (Jafarova, 2010:5) *"Tuti-i Şehristan-ı Tarikat"* adında bir eserin varlığından daha bahsetmiştir. Araç ise Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık adlı eseri açıklarken Muhtarname ve Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık adlı eserlerin Türkçeye tercüme edildiğini belirtmiştir (Araç, 2010:16). Her iki araştırmacı da eserlerin Yavuz Sultan Selim'in emriyle tercüme edildiği bilgisini vermişse de bu bilginin doğru ve sağlıklı olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır.

Öncelikle eserle ilgili karışıklığın sebebi 06 Mil Yz A 2251/1 arşiv numarasıyla Milli Kütüphanede bulunan nüshada iki ayrı eser vardır. Eserin ilk sayfasında: *"Hakayıkname-i Molla İlahi Nevrallahe Kabre"* ve *Tercüme-i Kenzü'l Hakayık ve Keşfü'l Dakayık li Emrü'l Tasnifi"* yazmaktadır. İlk eserin Firdevsî'ye ait olduğunu biliyoruz. Diğer eserin ise yapılan tespitler sonucu Firdevsî'ye ait olmadığını gördük. Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık adlı eserin yine Milli Kütüphanede 06 Mil Yz A 2920/1 arşiv numarasıyla Aşkî tarafından telif ve Ahmed Şevki b. Mustafa tarafından istinsah edilmiş bir nüshası daha vardır. Bu nüsha konuyu aydınlığa kavuşturmaktadır.

Diğer araştırmacıların belirttiği gibi eser Yavuz Sultan Selim döneminde değil Kanuni Sultan Süleyman döneminde yazılmıştır. 06 Mil Yz A 2920/1 nüshasına göre eserin 2a varağındaki şu ifadeler konuyu yeterince açıklığa kavuşturmaktadır*: "…amma can u canan bu şevkle mest ü hayran iken nagah padişah-ı alempenah sultan bin es-sultan es-sultan selim han bin süleyman han hazretlerinün ata'allah-ı teala eyyam-ı devletine heddam-ı keraimlerinden… piraste olan celal beg hazretleri sabıka bu hakirlerine…"*[50]. Görüldüğü üzere eser Yavuz Sultan Selim oğlu Sultan Süleyman'ın kız evlatlarının hizmetkârlarından olan Celal Bey adında bir kişi adına yazılmıştır. Bu nüshadaki *"celal beg"* ifadesi diğer nüshada yoktur.

[50] Bk. Aşkî, *Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık*, 06 Mil Yz A 2920/1, vr. 2a/8-9-10-11-12-13.

Bir diğer husus olan Biçer ve Jafarova'nın bahsettiği *"Tuti-i Şehristan-ı Tarikat"* adında Firdevsî'nin bir eserinin olmadığı yapılan araştırmalar neticesinde ortaya çıkartılmıştır. Bu metinde geçen ve araştırmacıların bir eser ismi zannettikleri *"tuti-i şehristan-ı tarikat"* ifadesi Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık'ı yazan kişinin Şeyh Attar'ı övmek için kullandığı sıfatlardır. Bu kısım 06 Mil Yz A 2251/1 nüshasında: *"…bülbül-i gülistan-ı hakikat ve tuti-i şehristan-ı tarikat şeyh attar hazretlerinün kaddesallahe sirruh'ul aziz muhtarnamesin tercüme itmek emr idüp…"*[51]; 06 Mil Yz A 2920/1 nüshasında ise: *"…bülbül-i gülistan-ı hakikat ve tuti-i şekeristan-ı tarikat şeyh attar hazretlerinün kaddesallahe sirruh'ul aziz muhtarnamesin tercüme itmek emr idüp…"*[52] şeklinde geçmektedir.

Görüldüğü üzere buraki *"hakikat gülistanın bülbülü ve tarikat şekeristanın tutisi"* ifadeleri Şeyh Attar'ı övmek için kullanılmış ifadelerdir. Dolasıyla bu ifadelerin Firdevsî'ye ait eserler olmadığı açık olarak görülmektedir.

Sonuç olarak Firdevsî'nin olduğu düşünülen Muhtarnâme ve Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık adlı eserlerle ilgili iki kanaat ortaya çıkmaktadır. Birincisi ki güçlü ihtimalle bu eserler Firdevsî'ye ait olmayıp onun bir eseri olan Hakayıknâme ile aynı cilt içerisinde bulunduğu için ona ait sanılmıştır. İkincisi ise; Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık'ın 2a varağındaki ifadelere göre Kanuni döneminde yazılmış olan bu eser Firdevsî'ye ait ise Firdevsî'nin Yavuz Sultan Selim döneminde vefat etmeyip Kanuni döneminde de yaşadığıdır ki bu da onun hakkında yeni bir bilgi olarak ortaya çıkmış olacaktır.

2. ESERİN MUHTEVASI ve ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

Eser; Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine 1529, 21 satır, 17.yüzyıl kopyası, Hazine 1529'daki ciltlerin toplam varak sayısı 383'tür; Manisa İl Halk Kütüphanesi, Akhisar Zeynelzade Koleksiyonu, 45 Ak Ze 226, 21 Satır, 1212(1797)

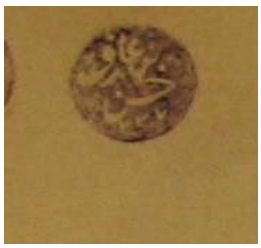
[51] Bk. *Tercüme-i Kenzü'l-Hakâyık ve Keşfü'l-Dakâyık*, 06 Mil Yz A 2251/1, vr. 2a/16, 2b/1-2
[52] Bk. Aşkî, a.g.e., vr. 2b/1-2

tarihli Çili Zeynel b. Hacı Ali adına vakıf mührü vardır. Manisa nüshasının toplamı 766 yk. şeklinde iki nüshası vardır. Manisa nüshası tarafımızca ortaya çıkarılmış olup bugüne kadar yapılan çalışmalarda zikredilmemiştir.

Manisa nüshası gerek yazı gerekse nüsha bütünlüğü açısından esas metin olarak seçilmesinde etkili oldu. Bu nüshanın müstensih veya müellif hattı olduğu meselesi belli değildir. Firdevsî'nin Şehzade Korkut döneminde bir süre Manisa sarayında kalmış olması (Güleç, 1994:44) eserin müellif hattı olabileceği düşüncesini kuvvetlendiren tek delildir. Bunun yanısıra eserin istinsah tarihi temmet kısmı olmadığı için tespit edilememiştir. Eserdeki tarih ve isimlerden biri eserin 18a, 43b, 44a, 61a, 71b, 72a sayfalarındaki Çili Zeynel b. Hacı Ali adına basılmış H.1212 (M.1797) tarihli bir mühürdür:

Bundan başka eserin 77a sayfasında farklı bir mühür tespit edilmişse de çok silik olduğu için okunamamıştır:

Metnin tamamı nesih hattıyla ve bütün kelimeler harekelenerek yazılmıştır. Metinde sadece birkaç yer yanlış yazıldığı için karalanmış bunların dışında metnin tamamında kusursuz bir yazı ön plana çıkmaktadır. Metinde sadece 32b ve 33a sayfalarında derkenar yazılmıştır. Bu derkenardan hareketle eser hakkındaki ikinci bir tarih ve isme ulaşmaktayız. 32b'deki derkenarda:

"işbu hikaye 752. sahifenin evveline nazar idesiniz. Es-seyyid Muharrem Refik Fi 16 Haziran sene 90"

33a'daki derkenarda ise:

"işbu hikayenin evveli 195. sahifenin nihayetinden vaki olmış oldugu müşahede olunmışdı. Es-seyyid Muharrem Refik 15 Haziran sene 290"

Bu derkenarların da diğer mühür gibi sonradan eklendiği düşüncesindeyiz. Çünkü derkenarla eserin hattı arasında çok büyük farklar olduğu ortadadır. Yine ay ismi olarak *"haziran"* ayının verilmesi bu derkenarın yazıldığı tarihte Rumî takvimin kullanıldığını göstermektedir. Rumî takvimin Osmanlı Devleti'nde kullanılmaya başlandığı tarih ise 1840'tır. Eser muhtemelen bu dönemler içinde farklı şahısların eline geçtiği için bu tür mühür ve derkenarlar bulunduğu fikrindeyiz.

Firdevsî'nin genel kanı olarak 99 cilt yazdığı bu eserin incelediğimiz 38. cildinde de eserin genel mahiyetine uygun olarak Hz. Süleyman peygamber etrafında gelişen olayları anlatmaktadır. Eserde Hz. Süleyman'ın yaptığı savaşlar, onun kuş cinsinden hayvanlarla olan diyologları ve İran mitolojisinden alıntı hikâyeler ön plana çıkmaktadır. Bununla birlikte özellikle bu ciltte Hz. Süleyman'dan sonra en çok bahsedilen peygamber Hz. Nuh olup, Tufan hadisesi de detaylı bir şekilde anlatılmıştır. Hz. Süleymann'ın yaptığı savaşlar içinde Türk tarihinde Alp Er Tunga olarak bilinen, İran tarihinde ise Afrasiyab olarak adlandırılan efsanevî Türk hakanının da uzunca anlatılması dikkat çekici bir başka yöndür. Eserde Afrasiyab-ı Türk olarak zikredilen Alp Er Tunga'nın kardeşleri de yine *"Türk"* sıfatıyla zikredilmiştir. Yine *"ḳızılelma banları 71b/13"* ifadesi de metindeki İslam öncesi Türk tarihine yapılan atıflardan biri olarak dikkat çekmektedir. Anadolu sahasındaki eserlerde pek de rastlamadığımız bu durum Firdevsî'nin tarihçiliği hakkında bize birtakım ipuçları yansıtmaktadır.

Eserde bunlardan başka semâların özellikleri, cennet tasviri, devekuşlarının varoluşu ve yumurtanın oluşumu gibi farklı konular da ele alınmıştır.

Eserde Firdevsî'nin konu başlıkları olarak belirlediği, kırmızı mürekkeple yazılmış başlıklar kronolojik olarak şu şekildedir:

süleymān-nāmenüŋ iki yüz on birinci meclisinüŋ ẕikrindedür (2a/6)

dāsıtān-ı süleymān ve dīden-i taḫt ve der-ʿacāibhā-yı ost ki beġāyet ġarāyibest (2b/1)

fī-tārīḫ-i naẓm (5b/1)

ender ṣıfat-ı mevʿiẓe-güne (8a/20)

der-beyān-ı meclis-i āḫir (8b/8)

süleymān-nāmenüŋ iki yüz yedinci meclisinüŋ ẕikrindedür (8b/17)

dāsıtān-ı sām-ı süvār ve cengi aheng zāl-ı destān (9a/9)

dāsıtān-ı süleymān ibn-i dāvud ʿam (13a/12)

ender ḫatm-i dāsıtān ve mevʿiẓe güne (17a/15)

der-beyān-ı meclis-i āḫir (17b/4)

süleymān-nāmenüŋ iki yüz on ikinci meslisinüŋ ẕikrindedür (17b/13)

dāsıtān-ı ceng-i aheng-i afrāsiyāb-ı türk ve kār-zār-ı ʿasker-i süleymān ʿam (17b/20-21)

der-beyān-ı atıyyāt taḫt-ı süleymān ve ender ṣıfat-ı melekūtü'l-muḳarrebīn (20b/21-21a/1)

ḳavl-ü teʿālā (22b/20)

ender ṣıfat mevʿiẓe güne (24a/7)

der-beyān-ı meclis-i āḫir (24a/16)

süleymān-nāmenüŋ iki yüz ṭokuzuncı meclisinüŋ ẕikrindedür (24b/6)

dāsıtān-ı süleymān bin dāvud (24b/20)

dāsıtān-ı keyḳubād şāh ve aḥvāl-i rüstem-i tehemten (27b/1)

dāsıtān-ı süleymān ve ṣıfat-ı cennet-i firdevs ve ender ṣıfat-ı ḥūrān (30a/16)

der temṯīlāt-ı dāsıtān-ı māżī (32a/5)

der pend-i meclis-i āḫir (32a/14)

süleymān-nāmenüŋ iki yüz onuncı meclisinüŋ ẕikrindedür (32a/21)

dāsıtān-ı ceng-i afrāsiyāb ve āheng-gerden ʿasker-i süleymān (32b/18)

ser-güẕeşt-i sīmurġ-ı ḳāf (35a/4)

derbeyān-ı temṯīlāt-ı dāsıtān-ı māżī ez-nefsī ḥod güyed (41a/16)

der beyān-ı meclis-i āḫar (41b/7)

süleymān-nāmenüŋ yüz seksen ṭoḳuz meclisinüŋ ẕikrinde durur (41b/16-17)

dāsıtān-ı mürġān ez-ḳıṣṣaʾ-i ḫurūs mürġān-ı dīger ve ḳıṣṣaʾ-i süleymān nebīʿam (42a/4)

ḳıṣṣaʾ-i tedric ki şeyḫ-i mürġānest (54b/19)

der beyān-ı temṯīlāt-ı dāsıtān der nefes-i ḫod gūyed (62a/18)

derbeyān-ı meclis-i āḫir (62b/9)

süleymān-nāmenüŋ yüz ṭoḳsanıncı meclisinüŋ ẕikrindedür (63a/1)

der beyān-ı ḳıṣṣaʾ-i süleymān ʿaleyhisselām dāsıtānı melik-i aṣfer aṭġāş ḫan ve ceng-i īşān (63a/11)

der beyān-ı temṯilāt-ı dāsıtān-ı māżī (76b/18)

der münācāt-ı firdevsī ender ḫatm-i kitāb (77a/8)

der-duʿā-yı pādişāhü'l-islām ve'l-müslimīn ebed ü devlet (77a/21)

İKİNCİ BÖLÜM

YAZILIŞ (İMLÂ) ÖZELLİKLERİ

Türklerin, Arap alfabesini kullanmaya başlamasıyla birlikte ortaya çıkan önemli meselelerden biri de imlâdır. Türkçenin bol ünlülü bir dil olması ve bazı seslerin Arap alfabesinde tam karşılıklarının bulunmaması nedeniyle Orta Türkçe döneminden itibaren verilen eserlerde bu durum hep sorun teşkil etmiş, konu üzerinde farklı görüşlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Dönem ürünlerinde hem Eski Türkçe imlâ geleneğinden gelen Uygur ve hem de Arap-Fars imlâ geleneklerinin izlerini görmek mümkündür (Şahin 2003:33). Hem Arap imlâ geleneğinin hem de Uygur imlâ geleneğinin aynı zamanlarda veya bir eserde karışık olarak kullanılması standart bir imlânın ortaya çıkmasına imkân vermemiştir. Dolayısıyla Arap harfleriyle verilen ilk Türkçe eserlerden Osmanlı Türkçesinin son dönemlerine kadar Türkçe kelimelerin yazımı konusunda farklılıklar olagelmiştir.

Bu bağlamda dönemle ilgili bir diğer önemli mesele de aslî ünlü uzunlukları meselesidir[53]. Eski Anadolu Türkçesi dönemi dahil olmak üzere Türkçenin her devresindeki aslî ünlü uzunluklarının varlığı ispat edilmiştir (Yıldız, 2008: 65). Fakat Korkmaz Eski Anadolu Türkçesinde aslî ünlü uzunluklarının tespit edilebilmesi evvela imlânın bu tespite elverişli olup olmamasına bağlıdır diyerek meselenin zorluğuna dikkat çeker (Korkmaz, 2005b:445). Buradan hareketle *"ünlü işaretleri"* adı verilen elif (ا), و (vav) ,ي (ye), gibi yalnız harflerle karşılanan ünlülerin yazılışlarını uzunlukla ilgili olduğu ve bunların Türkçedeki aslî uzunluklarla ilgili olduğu ileri sürülmektedir. Özellikle tek heceli Türkçe kelimelerin sonundaki /p/, /ç/, /t/, /k/ ünsüzlerinin iki ünlü arasında tonlulaşması ve bu ses olayının uzun ünlülerle ilişkisi çeşitli araştırmacılar tarafından incelenmiştir (Tekin, 1975: 179; Boz, 2002: 451; Yılmaz, 2002: 358).

[53] Bu konuyla daha detaylı bilgi için bk. Talat Tekin, *Ana Türkçede Aslî Uzun Ünlüler*, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, Ankara, 1975; Osman Nedim Tuna, "Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller", *TDAY-Belleten* 1960, s. 213-282, Zeynep Korkmaz, "Eski Anadolu Türkçesinde Aslî Ünlü Uzunlukları", *DTCF Dergisi*, 1968, C. XXV, S. 3-4, , s. 49-84; L. Ligeti, "Türkçede Uzun Vokaller", *TM*, VII-VIII, 1942, s. 82-94.

Metnimizde de konuyla ilgili ağac اَغاَجْ 30b/11, od اوْدْ 38a/3, küb كوُبْ 56b/6, süd سوُدْ 25a/5 gibi örnekler bulunmaktadır.

Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazılmış olan Süleymannâme adlı eserde de benzer farklılıklar söz konusudur. Eserde hem Arap hem de Uygur imlâ geleneği özelliklerini bir arada görmek mümkündür. Eser okunaklı ve harekeli nesih yazı ile yazılmıştır. Türkçe kelimelerdeki ve yabancı kelimelerdeki ünlüler hem (ا, و, ي) ile hem de üstün, esre, ötre ile harekelendirilmiştir.

Bunun yanısıra yazılan eserlerin müellif veya müstensih hattı olması da imlâ meselesini kısmen etkilemektedir. Eserin yazılışından yıllar hatta yüzyıllar sonra yeniden kaleme alınması bugün elimizde bulunan eserler farklı gramer unsurlarını barındırmasının yanısıra "karışık imlâ" meselesini de karşımıza çıkarmaktadır. Bu türlü eserlerin dil özelliklerini tespit etmek oldukça güçtür. Ancak, devrin standart imlâ geleneğine pek riayet etmeyen müellif veya müstensihlerin yazdıkları edebî iddiası olmayan geniş halk kitleleri için yazılmış eserlerde çok sayıda incelenmeye uygun fonetik ve morfolojik malzeme vardır. (Yıldız 2002). Metinde geçen; قُرْخوُ (ḳorḫu), قُورْقِ (ḳorḳı), قُورْقُو (ḳorḳu); يَسَاغْ (yasaġ), يَسَاقْ (yasaḳ); صَقَالْ (ṣaḳal), سَقَالْ (saḳal); بُوداَقْ (budaḳ), بُوطاَقْ (buṭaḳ); قُرُو (ḳuru-), كوُرُ (kuru-); سَنْ (san-), صَنْ (ṣan-); بوُلوُتْ (bulut), بوُلوُطْ (buluṭ), بوُلوُدْ (bulud) gibi örnekler Türkçe kelimelerin yazımı konusunda yukarıda bahsedilen sorunu ispatlar niteliktedir. Bu türden Türkçe kelimeleri dizin kısmında ayrı maddebaşı yaparak göndermelerde bulunduk.

Eserde yabancı sözcüklerle ilgili epeyce yazım yanlışı söz konusudur. Galat yazım olarak düşünebileceğimiz bu kelimeleri metin içinde düzelterek ve dipnot vererek kısmî de olsa metin tamiri yapılmıştır. Bununla birlikte sehven yapılan yazım yanlışları da aynı şekilde düzeltilerek dipnotlarda gösterilmiştir.

1.ÜNLÜLER ve YAZILIŞLARI

1.1. /a/ Ünlüsü

Ön seslerde:

Ön seslerde /a/ ünlüsünü karşılamak üzere; medli elif (آ) ve üstünlü elif (اَ) kullanılmıştır.

Medli elif ile:

adın آدِنْ 64b/11, adım آدِمْ 10b/9, ağı آغي 49a/21, aşıru آشِرُو 45b/20, ay آيْ 62b/3

Üstünlü elif ile:

aġ اَغْ 21a/19, altı اَلْتِ 23a/2, aḳlu اَقْلُ 76b/15, aġaç اَغَاجْ 30b/13, aġa اَغاَ 62a/21

İç seslerde:

İç seslerde /a/ ünlüsünü karşılamak üzere üstün (◌َ), üstünlü elif (اَ), dik üstünlü elif (ا), üstünlü he (ه) ve elif (ا) kullanılmıştır.

Üstün ile:

çaḳır جَقِرْ 36a/12, var وَرْ 1b/4, ṣadaḳ صَدَقْ 58a/15, ṭamar طَمَرْ 44b/1

Üstünlü elif ile:

çadır جاَدِرْ 30b/21, ḳaz قَازْ 59a/1, ṣaġ صَاغْ 44a/17, ṭaş طَاشْ 33b/6, yaş ياَشْ 9a/13, yay ياَيْ 28b/6

Dik üstünlü elif ile:

ayaġına اَيا غِيناَ 62a/7,baş باشْ◌ٰ 67b/4, yap- ياب◌ٰ 60b/9, alçaġına غِنهَ}لْجا 56a/11

Üstünlü he ile:

yaradıl- يَرهَ دِلْ 33a/13, yaraṭur يَرهَ طورْ 8a/14

Elif ile:

ḳaravul قَراوُلْ 64a/14, ḳarındaş قَرِنْداشْ 74b/7

Son seslerde:

Son seslerde /a/ ünlüsünü karşılamak üzere üstün (◌َ), üstünlü elif (اَ), dik üstünlü elif (ا) ve üstünlü he (ه) kullanılmıştır.

Üstün ile:

aġla-dı اَغْلَدِي 67b/9, baġla-r بَغْلَرْ 47a/14, ķapla-mış قَبْلَمِشْ 56b/18, ķayna-yup قَيْنَيُبْ 34b/2

Üstünlü elif ile:

aġa اَغاَ 62a/21, ala اَلاَ 73a/4, ķara قَراَ 55a/3, ķaya قَيَا (60b/2), ķaba قَباَ 75a/17

Üstünlü he ile:

aġılda اَغِلْدهَ 45b/16, ana اَنهَ 44a/10, anda اَنْدهَ 32a/9, ķara قَرهَ 53a/20, ṭaşra طَاشْرَه 40b/21, yuva يُوهَ 60b/9

Dik üstünlü elif ile:

bunca بوُنْجاٰ 66a/4, orta رْتاٰاُوٰ 36b/1

1.2. /e/ Ünlüsü

Ön seslerde:

/e/ ünlüsü ön seslerde daima üstünlü elif (اَ) ile yazılmış olup sadece *er* (اَرْ) 65a/1 kelimesinde istisnai bir durum oluşturarak medli elif (آ) ile yazılmıştır:

el اَلْ 37a/21, elli اَلّي 5a/13, eren اَرَنْ 28a/2, eski اَسْكي 38b/11

İç seslerde:

Üstünlü elif ile:

eŋek اَكاَكْ 44b/12, gerek كاَرَكْ 60a/2, içerü اِجاَرُو 21b/20, seksen سَكْسَاَنْ 10b/19

Üstün ile:

eşek اَشَكْ 18a/20, eyer اَيَرْ 10a/9, gemi كَمي 62a/10, gerek كَرَكْ 50b/4, gez كَزْ 28b/6

Son seslerde:

Üstünlü he ile:

gece كَجهَ 29a/2, gevdede كَوْدَدهَ 37b/3, eyle اَيْلهَ 46a/1, ince اِنْجهَ 46a/2, deve دَوهَ 50b/5, yüce يُوجهَ 60b/9

Üstünlü elif ile:

ne نَاَ 8b/11, eyle- اَيْلاَ 35a/15, iste- اِسْتاَ 38a/2, yöre يُوراَ 58b/11, gice كيِجاَ 24b/14

Dik üstünlü elif ile:

gice كِجاٰ 67a/16

Üstün ile:

yöre يوُرَ 58b/1, gölge كوُلكَ 49b/7, egle- اَكْلَ 41b/12, döşe- دوُشَ 24b/8

1.3. /ı/-/i/ Ünlüleri

Ön seslerde:

Esreli elif ile:

it اِتْ 46a/6, ikinci اِكِنْجي 57b/3, irtesi اِرتَسي 64a/1, ır اِرْ 29b/9, ışıḳ اِشِقْ 20b/14

Esreli elif ye ile:

iri اِيرِ 57b/3,in اِينْ 60a/8, it- اِيتْ 2b/7, ıldırım اِيلدِرِمْ 1b/10, ırmaḳ اِيرماَقْ 31a/14,

İç seslerde:

Esreli ye ile:

ḳarış- قَريِشْ 65a/17, ḳıl- قيِلْ 1b/11, diz ديِزْ 22a/12, nice نِيجهَ 33b/9

Esre ile:

dilkü دِلكوُ 46a/3, gibi كِبي 19b/1, ḳılıc قِلِجْ 19b/1, girçek كِرْجَكْ 70b/3, ḳış قِشْ 24b/14

Son seslerde:

Esre ile:

köpri كُوپْرِ 22b/1, inci اِنْجِ 55b/7, ḳorḳı قوُرقِ ڈ 65a/3, ṭaşı- طَاشِ ğ 61b/7

Esreli he ile

iki اِكهِ 10b/8

Esreli ye ile

iki اِكي 24a/1, gibi كِبي 24a/2, yavrı يَوْري 44a/11, ḳurı قوُري ڈ 25a/15

Dik esreli ye ile:

gemisi كَمِسي 8a/16, kişi كِشي 3b/7

1.4. /o/-/ö/ Ünlüleri

Ön seslerde:

Ötreli elif vav ile:

on اوُنْ 20a/6, otuz اُوتوُزْ 49a/17, öküş اُوكُشْ 48a/9, ökçe اُوكْجهَ 9b/13

Ötreli elif ile:

o اُ 6a/14, ol- اُل 5b/4, oluḳ اُلُقْ 10b/8, öküz اُكُزْ 10a/4, ölüm اُلوُمْ 11a/14

İç seslerde:

Ötre ile:

ṣoŋra صُكْرة 58a/14, ṭoḳsan طُقْسَانْ 20a/9, bölük بُلُكْ 23a/1, gölge كَكُلْ 49b/7

Ötreli vav ile:

ḳoltuġı قُلْتوُغي 10a/12, ṭolan- طوُلَنْ 44a/17, körük كوُرُكْ 48b/16, kök كوُكْ 38a/5

Son seslerde:

Ötreli vav ~ ötre ile:

ḳo- قوُ 2a/19 ~ قُ 2b/11

1.5. /u/-/ü/ Ünlüleri

Ön seslerde:

Ötreli elif vav ile:

uzun اُوزُنْ 46a/2, uzad- اُوزاَدْ 57b/13, üzengü اوُزَنْكوُ 11a/9, üzre اُوزْرة57a/10

Ötreli elif ile:

uçmaḳ اُجْماَقْ 38b/18, ulu اُلوُ 31a/15, ulus اُلوُسْ 75a/18, üzerinde اُزَرِنْدة 40a/11,

İç seslerde:

Ötre ile:

tavuḳ تاَوُقْ 46a/4, sür- سُرْ 19b/1, gördüm كُرْدُمْ 64a/10, ḳaravul قَراوُلْ 64a/14

Ötreli vav ile:

altun اَلْتوُنْ 57b/10, ḳuyumcı قُيُومْجي 5b/20, belürsüz بَلوُرسُزْ 27a/1, düz- دوُزْ 20a/14

Son seslerde:

Ötreli vav ile:

dilkü دِلكوُ 46a/3, ilerü اِلَروُ 48b/1, ḳuru قُروُ 60a/2, ḳarşu قَرْشوُ 23b/20

Ötre ile:

yürü- يوُرُ 20b/12, gök yüzü كوُك يوُزُ 13a/7, oḳu- اوُقْ 21b/5

2. ÜNSÜZLER ve YAZILIŞLARI

Batı Türkçesinde ünlülerin yazılışlarında olduğu gibi ünsüzlerin yazılışında da eski Uygur imlâ geleneği ile Arap-Fars imlâ geleneği devam etmektedir (Özkan, 2009: 94).

2.1. /ç/ Ünsüzü:

Ön seslerde çāpuk چاَپُكْ (68a/16) kelimesi dışında gerek Türkçe gerekse yabancı kökenli sözcükler; ön ses, iç ses ve son seslerde Uygur imlâsı etkisiyle düzenli olarak cim (ج) ile yazılmıştır.

Ön seslerde:

Cim (ج) ile:

çağır- جاَغِرْ 45b/4, çıŋlad-updur جِڭْلَدُبدُرْ 1b/13, çit جِتْ 61a/2, çoḳ 1b/5 جوُقْ,

İç seslerde:

Cim (ج) ile:

açluġumdan اَجْ غوُمْدَنْ12b/15, gökçek كوُكجِكْ 45b/7, içür- اِيجوُرْ 61b/14, ḳaçan قَجَنْ 44a/11

Son seslerde:

Cim (ج) ile:

aġaç اَغاَجْ 30b/18, giç كِيجْ 5b/9, sürç- سوُرجْ 10a/4, üç اوُجْ 10a/19, devlingeç دَوْلِنْكَجْ 53a/10

2.2. /g/ ünsüzü

Ön damak /g/ ünsüzü metnimizde ön, iç ve son seslerde daima kef (ك) ile yazılmış olup üstü üç noktalı kef hiçbir yerde kullanılmamıştır.

Ön seslerde:

Kef (ك) ile:

geyik كَيَكْ 46a/2, gine كِنهَ 32b/1, giç كِيجْ 5b/9, göbek كُبَكْ 44a/9, göŋlek كوُكْلَكْ 29a/7

İç seslerde:

Kef (ك) ile:

beglik بَكْلِكْ 55b/3, begen- بَكَنْ 42b/17, bigi بِكِي 20a/16, tegeltü تَكَلْتوُ 75a/3

Son seslerde:

kef (ك) ile:

beg بَكْ 27b/19, deg- دَكْ 14a/20, eg- اَكْ 10a/9, ög- اوُكْ 2b/1

2.3. /ŋ/ Ünsüzü

/ŋ/ ünsüzü metnimizde tamamen düzenli tek şekilde yazılmıştır. /ŋ/ ünsüzü gerek iç gerekse son seslerde sadece kef (ك) ile gösterilmiştir.Noktalı veya noktasız nun-kef kullanımı yoktur:

İç seslerde:

Kef (ك) ile:

baŋa بكاَ 16a/21, bıŋar بِكاَرْ 75a/3, deŋiz دَكِزْ 36b/11, eŋek اَكاَكْ 44b/12, iŋle- اِكْلَ 56a/13

Son seslerde:

Kef (ك) ile:

beliŋ- بَلِكْ 9b/8, biŋ بِيكْ 8a/10, eŋ اَكْ 75b/7, giŋ كِيكْ 50b/2, yüŋ يُوكْ 53a/14

2.4. /p/ Ünsüzü

İç seslerde:

İç seslerde Arap ve eski Uygur imlâsı geleneği birlikte kullanılmış olup hem b'li (ب); hem p'li (پ) hem de alternaslı kullanımlar vardır:

Be (ب) ile:

kirpi كِرْبِ 20b/15, körpe كُربهَ 51a/19, tepsi تَبْسِ 11b/8, yapış- ياَبِشْ 70b/6

Pe (پ) ile:

ḳaplan قَپْلاَنْ 60a/21, ḳapu قاَپُو 21a/21, tapu تاَپُو 70b/21, yapraḳ يَپْرَقْ 30b/19

Be (ب) ve Pe (پ) ile:

ḳapla- قَبْلَ 56b/18 ~ قَپْلَ 56b/19, yapraġ يَبْراَغْ 32b/12 ~ يَپْراَغْ 32b/11, köpri كُوبْرِ 5a/9 ~ كُوپْرِ 22b/1

Son seslerde:

Son seslerde /p/ ünsüzünün yazımı düzenli değildir. Bir kelimede pe (پ) ile; iki kelimede be (ب) ile ve beş kelimede alternanslı kullanım vardır:

Be (ب) ile:

ḳap قاَبْ 67b/21, dip دِبْ 5b/21

Pe (پ) ile:

çap- چاَپْ 27b/10

Pe (پ) ve Be (ب) ile:

ḳap- قَاَپْ 56a/7 ~ قَاَبْ 67b/19, küp كُوُپْ 4a/3 ~ كُوُبْ 56b/6, öp- اُوُپ 27b/4 ~ اُوُبْ 48b/1, ṭap- طَپْ 27b/9 ~ طَبْ 16a/7, yap- يَپْ 59b/16 ~ يَبْ 9a/3

Metinde bazı örneklerde /b/li yazılması gereken Türkçe ve bazı alıntı kelimelerin /p/li yazıldıkları görülmüştür. Bu durum ilk bakışta muhtemelemen istinsahla ilgili bir sorun olduğunu düşünülse de *"ḳubbe"* sözcüğünün yazımı durumun bir ağız özelliği olabilme ihtimalini ortaya çıkarmaktadır:

bozulur پُوزُولُرْ 54a/18 (Metinde 5 yerde geçen kelime sadece burada پ pe'li yazılmış olup diğer dördünde ب be'li yazılmıştır.)

ḳabr-i süleymān قَبْر 40a/4 (2 yerde geçen kelime birinde پ pe'li birinde ب be'li yazılmıştır.)

ḳabūl قَبُولْ 40a/17 (15 yerde geçen kelime sadece bu örnekte پ pe'li yazılmıştır.)

ḳuppe 34b/15 (Bu bahiste en dikkat çekici örnektir. Metinde üçü terkip, biri türemiş kelime olmak üzere toplam 60 yerde geçen kelime; 51 yerde ب be'li, 8 yerde پ pe'li ve türemiş ḳuppelü 34b/16 kelimesinde پ pe'li yazılmıştır.)

2.5. /s/ Ünsüzü

Uygur yazı dili geleneğinin Anadolu'da bir süre devam etmesi ve bu yazının ince ve kalın sıradan /s/ ünsüzleri arasında bir ayırım yapmaması dolayısıyla Arap alfabesine göre sad (ص) ile yazılması gereken kalın sıradan bir kısım Türkçe kelimelerin sin (س) ile yazıldıkları görülür (Korkmaz, 2005: 499-500). /s/ ünsüzü metinde ön seslerde yazılırken dört kelime hariç daima kalın sıradan kelimelerde sad (ص); ince sıradan kelimelerde sin (س) ile yazılmıştır. Bu dört kelimede kalın sıradan kelimeler sin(س) ile yazılmıştır. Yine üç kelimede alternaslı olarak hem sadla (ص) hem sinle (س) yazılmıştır.

Ön seslerde:

Sin (س) ile :

saḳın سَقِنْ 27b/17, saŋsar سَكْسَاَرْ 45a/18, savaş- سَوَشْ 65a/21, sınaş- سِنَاَشْ 64a/5

Sad (ص) ve Sin (س) ile:

ṣaḳal صَقَالْ 44b/12 ~ سَقَالْ 44b/13, ṣan- صاَنْ 42a/18 ~ سَنْ 32a/4, ṣancaḳ صَنْجاَقْ 28a/15 ~ سَنْجاَقْ 19b/9

İç seslerde:

İç seslerde /s/ ünsüzü dört kelimede (ḳasuġı قَسوُغيِ 46a/2, ṭutsaḳ طوُ ْتساَقْ 66b/15, yasaġ يَساَغْ 45a/10, yasaḳ يَساَقْ 54a/5) kalın sıradan kelimelerde sin (س) ile yazılmıştır. Bunun dışında diğer kelimelerde uyum söz konusu olup ince sıradan kelimelerde sin (س) ile; kalın sıradan kelimelerde (ص) ile yazılmıştır:

Sad (ص) ile:

arṣlan اَرصْلاَنْ 45b/16, ḳışa قِصهَ 47a/2, ḳışḳan- قِصْقَنْ 42b/12, uṣan- اُوصاَنْ 30b/12

Sin (س) ile :

dirsek دِرسَكْ 37a/21, eski اَسْكِي 38b/11, göster كُسْتَرْ 41b/18, issi اَسّيِ, kesme كَسْمهَ 60a/5

Son seslerde:

Son seslerde istisnasız kalın sıradan kelimeler sad (ص) ile; ince sıradan kelimeler sin (س) ile yazılmıştır:

Sad (ص) ile:

aṣ- اَصْ 66a/17

Sin (س) ile :

es- اَسْ 34b/2, kes- كَسْ 11a/11, ses سَسْ 14b/21

2.6. /t/ Ünsüzü

/t/ ünsüzü ön seslerde; tavuḳ تَوُقْ 43b/17, toz توُزْ 39a/12, tuġ توُغْ 20a/9, tuġlıġa تُغْلِغهَ 11a/16, tuġluġa تُغْلُغهَ 5b/2 ve tulġa تُولغَ 5b/1 gibi kelimeler dışında kalın sıradan kelimelerde tı (ط), ince sıradan kelimelerde te (ت) ile gösterilmiştir. Ön seslerde ikili kullanımın görüldüğü iki kelime vardır. Diğer Eski Anadolu Türkçesindeki metinlerde olduğu gibi bazı kelimelerin ön seslerindeki /t/ ünsüzü tonlulaşarak /d/ye dönmüştür. İnce sıradan kelimeler genelde ötümlülüşerek /d/ye dönmüş sadece bir örnekte istisnaî durum ortaya çıkmış kelimelenin hem ötümsüz hem de ötümlü şekli alternaslı kullanılmıştır. Kalın sıradan kelimelerde de bu ikili kullanım örnekleri mevcuttur.

Ön seslerde:

Tı (ط) ile:

ṭal طَلْ 59b/1, ṭamar طَمَرْ 44b/1, ṭanış- طاَنِش 50b/3, ṭol- طوُلْ 1b/15, ṭuy- طوُيْ 68a/19

Te (ت) ile:

tepsi سِ تَبْ11b/8, ters تَرسْ 44b/3, tütün توُتُنْ 36b/, tüy توُيْ 51b/14, tün توُنْ 72b/13

Tı (ط) ve Te (ت) ile:

ṭolu طُلوُ 32a/7 ~ تُلوُ 5a/8, ṭopraḳ طُپْراَقْ 39a/12 ~ تُپْراَقْ 31b/2

Dal (د) ile:

dad دادْ 17a/21, diz دِيزْ 22a/12, düket- دُوكَت 48b/21, depe دَپهَ 19b/4, derle- دَرْلَ 30b/3, düket- دوُكَتْ 48b/21

Tı (ط) ve Dal (د) ile:

ṭaḳın- طاَقِنْ 28b/4 ~ دَقَنْ 11b/4, ṭur- طوُرْ 48a/12 ~ دُرْ 25b/8, ṭut- طوُتْ 47a/12 ~ دوُتْ 34a/8, ṭuṭak طوُطاَقْ 32a/1 ~ دوُداَقْ 75a/3, ṭüzül- طوُزُلْ 29a/11 ~ دوُزُلْ 28b/6

Dal (د) ve Te (ت) ile:

dilkü دِلْكوُ 45b/16 ~ تِلْكوُ 45b/5,

İç seslerde:

/t/ ünsüzü iç seslerde bir kelimede tı (ط) ile; üç kelimede alternanslı olarak tı (ط) ve dal (د) ile; bir kelimede yine alternanslı olarak te (ت) ve dal (د) ile yazılmış; bir kelimede ötümlüleşme sonucu /d/ye dönmüştür. Diğer iç sesteki /t/ler sürekli te (ت) ile yazılmıştır.

Tı (ط) ile:

ṭarṭaġan طَرْطَغاَنْ 64b/20

Te (ت) ile:

altı اَلْتيِ 55b/17, altun اَلْتوُن 22b/8, getür- كَتُرْ 33b/14, ḫatun خاَتوُنْ 43a/17, iste- اَسْتهَ 17a/20, ḳartal قَرْتاَلْ 48a/13

Dal (د) ile:

yumurda يُمُرْدهَ 43a/17

Tı (ط) ve Dal (د) ile:

budaḳ بُداَقْ 30b/20 ~ بُطَاقْ 30b/10, buṭluḳ بُطْلُوقْ 29b/3 ~ بوُذْلُقْ 72a/5, ṭuṭak طوُطاَقْ 32a/1 ~ دوُداَقْ

Te (ت) ve Dal (د) ile:

yumurtla- يُمُرتْلَ 44a/6 ~ يُمْ رذْلَ43a/18

Son seslerde:

Son seslerde /t/ ünsüzünün yazımı bir hayli farklı durum göstermektedir. Genel itibarıyla son seslerde te (ت) ile karşılanan /t/ ünsüzünün alternanslı kullanımları da mevcuttur:

Te (ت) ile:

alt 13a/9, at 20b/12, dürt دوُرتْ 66a/2, düt- 41b/20, yit- يِتْ 17b/5

Tı (ط) ve Te (ت) ile:

yaraṭ- يَرَهَ طْ 8a/14 ~ يَرَتْ 30b/5

Dal (د) ile:

berkid- بَرْكيِذْ 11b/1, dörüd- دُورُذْ 62b/17, ḳurd قُورذْ 51a/17

Dal (د) ve Te (ت) ile:

dörd دُرذْ 63a/3 ~ دُرتْ 50a/4, işit- اِشِتْ 7b/8 ~ اِشِذْ 7b/6

Te (ت) ve Tı (ط) ile:

ḳarart- قَرَرتْ 36b/1 ~ قَرَرطْ 38a/5

Te (ت), Dal (د) ve Tı (ط) ile:

bulut بُلوُتْ 33b/20 ~ بُلوُذْ 20b/12 ~ بُلوُطْ 48a/4

3. METNİN YAZILIŞINDA KULLANILAN HAREKELER

Eser harekeli bir metin olduğu için diğer bütün Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde olduğu gibi esre, üstün ve ötre gibi harekeler metnin genelinde kullanılmıştır. Bu harekelerin kullanıldığı yerler imlâ bahsinde detaylı olarak ele alınmış olup burada bu harekeler haricinde eserde kullanılan cezm ve şeddeden örnekler verilecektir:

3.1. Cezm İşaretinin Kullanıldığı Yerler

İç seslerde:

altı اَلْتِي 55b/17, burma بوُرْماَ 29a/11, degirmen دَكِرْمَنْ 5a/16, gözci كوُزْجِي 63b/5, kimse كِمْسهَ 5b/4, özge اوُزْكهَ 24a/15, şancaḳ صَنْجاَقْ 28a/15, ṭoḳsan طُقْسَانْ, yaġrın يَاغْرِنْ 65a/18

Son seslerde:

and اَنْدْ 5b/3, çoḳ 1b/5 جوُقْ, diken دِكَنْ 24bb/13, göz كوُزْ 37b/11, ḳalḳan قَلْقاَنْ 19a/2, otuz اوُتوُزْ 49a/17, siŋek سِكَكْ 66a/2, ṭamar طَمَرْ 44b/1, var وَرْ 1b/4, yıldırım يِلْدِرِمْ 65b/4

3.2. Şedde İşaretinin Kullanıldığı Yerler:

Şedde işareti aynı ünsüzlerin yan yana gelmesi durumlarında Eski Anadolu Türkçesi yazımında kullanılan Arapça'ya mahsus bir işarettir. Metindeki örnekleri şunlardır:

aṣṣı اَصّيِ 5b/9, getürddi كَتُرْدّيِ 28a/18, issi اِسّي 25b/8, küççüklü كُجُكْلُوْ 5a/2, yaṣṣı يَصّي 44a/4

Metnimizde şeddeli yazımların bazılarında alternaslı kullanım vardır:

billü بِلُّوْ 28b/9 ~ بِلْلوْ 28b/11, elli اَلّي 5a/13 ~ اَللِي 63b/7

4. YAZILIŞI BİTİŞİK OLAN KELİMELER

Normalde birbirinden ayrı yazılması gereken edat, bağ ve ek-eylem niteliğindeki kelimeler Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait pek çok eserde olduğu gibi metnimizde de kendinden önceki kelimeyle bitişik olarak yazılmıştır:

"daḫı" **edatı:**

Şahıs zamirlerine bitişik yazılır:

ben daḫı بَنْدَخي 60a/13, ol daḫı اوُلْدخي 75a/6

"dem" **kelimesi:**

Metnimizde sadece ol işaret sıfatına bitişik yazılmıştır:

ol dem اوُلْدَمْ

"degin" **edatı:**

Metnimizde bitişik yazıldığı tek örnek vardır:

ḳıyāmete degin قِيِاَمَتْدَكِنْ 14a/20

"durur" **bildirme kelimesi:**

ʿāşıḳ durur عَاشِقْدُرُرْ2a/11, ehli durur اَهْلِيْدُرُرْ17b/14

"dek" **edatı:**

Metinde iki örneği vardır:

semeke dek سَمَاكَدَكْ 35b/2, ṣubḥa dek صُبْحَدَكْ 20b/8, şimdiye dek شِمْدِيَدَكْ 16a/7

"içün" **edatı:**

Genellikle 3. kişi iyelik eki ve şahıs zamirlerinin tamlayan haline bitişik yazılır: anuŋıçun اَنُوكِيجُنْ 1b/14, dişiçün دِشِيجُونْ 53b/9, ruḥıçun رُوحِيجُونْ 5b/12, senüŋiçün سَنُكِيجُونْ 47b/8, virmekiçün وِرْمَكْجُونْ 11a/8, olduġıçun اُلْدُغِيجُونْ 17b/3, virildigiçün وِرِلْدكِيجُونْ 7b/7

"ile" **edatı**

'İle' edatının yazımı metnimizde bazı durumlarda ayrı bazı durumlarda bitişiktir. Bitişik yazılan örnekler şunlardır:

dilile دِلِيلِهَ 14b/13, gözile كوُزِيلهَ 33b/16, gürzile كوُرْزِلهَ 5b/5, tersile تَرْسِلهَ 44b/4, altunıla اَلْتوُنِيلهَ 6b/10, ṣıdḳıla صِدْقِلهَ 15a/18, zamānıla زَمَانِيلهَ 32a/4

"ḳadar" **edatı:**

Miktar edatı olan *ḳadar* aşağıdaki örnekler dışında ayrı yazılmıştır:

ne ḳadar نَقَدَرْ 14b/13, ol ḳadar اوُلْقَدَرْ 3a/4, şol ḳadar شوُلْقَدَرْ 14b/15

"kez" **edatı:**

Tekrar edatı olan '*kez'* metinde metinde genel olarak ayrı yazılmış olup bitişik yazılan örnekler şunlardır:

yedi kez يَدِيكَزْ 12b/1, yetmiş kez يَتْمِشْكَزْ 8a/4

"ki" **edatı:**

'ki' edatının metnimizde standart bir yazımı yoktur. Edat kendinden önceki kelimeyle ayrı veya bitişik yazılmıştır. Bitişik yazıldığı örnekler şunlardır:

bilürem ki بِلوُرَمْكهِ 29a/16, didi ki دِدِيكهِ 66b/4, gel ki كَلْكِي 2a/10, gördüm ki كُرْدُمْكهِ 54b/8, şan ki صاَنْكهِ 72a/17, zamān ki زَمَانْكهِ 2b/4

‘ki’ edatının metnimizdeki iki örneği sıradışı bir yazım özelliği göstermektedir. Kendinden önceki kelimelere ekseriyetle bitişik yazıldığı bilinen bu edat metnimizde iki yerde kendinden sonraki kelimelere bitişik yazılmıştır:

ki ol كِاُولْ 1b/5, ki oldıيِ ولْدي كِاُ 1b/6

“kim” **edatı:**

“kim” edatı metinde kendinden önceki kelimeyle hem ayrı hem de bitişik yazılmıştır. Metnin genelinde bir tekdüzelikten söz edilemez. Bitişik yazıldığı örnekler şunlardır:

bildi kim بِلْديِكِمْ 5b/12, gerçi kim كَرْجِكِمْ 7a/12, geydi kim كَيْديِكِمْ 66a/17, nola kim نوُلَكِمْ 24b/8, şuʿlesin kim شُعْلَسِنْكِمْ 1b/13, tāc kim تَاَجْكِمْ 4b/11

“mI” **edatı:**

Soru edatı *“mI”* metnimizde bazı örneklerde bitişik bazılarında ayrı yazılmıştır. Bitişik yazıldığı örnekler şunlardır:

aşlı mıdur اصْليِمِدُرْ َ 55a/5, degül misinki دَكُلْمِسِنْكهِ 9a/18, nesli midür نَسْليِمِدُرْ 55a/5, yoḳ mı يُقْمي 52b/6

“ne” **soru zamiri:**

‘ne’ soru zamirinin kendinden sonraki kelimeyle bitişik yazıldığı örnekler şunlardır:

ne didügin نَديِدوُكِنْ 26a/1, ne dilce نَدِلْجهَ 4b/12, ne ḳadar نَقَدَرْ 35b/20, ne kim نَكِمْ 12a/19, ne yavuz نَياَوُزْ 9a/16, ne vechile نَوجْهِلهَ 13a/17

Ek-Eylemin Değişik Kipleri:

ʿāḳılısaŋ عاَقِلِيسَكْ 40b/13, kişiyidi كِشِيدِي 72b/2, ḳarındaşıyıdı قَرِنْداشِيدِي 74b/7, olmışıken اوُلْمِيكَنْ 40b/9, söyler iken سوُيْلَرْيِكَنْ 2a/18, varıdı وَاَرِيدِي 36b/15, varısa وَاَرِسهَ 27b/15, varımış وَاَرِيمِشْ 52b/2

Bitişik yazılan bu kelimelerin dışında metnimizde altı yüz اَلْتِيوُزْ 7b/21, beş yüz بَشْيوُزْ 74a/14, üç yüz اُجْيُوزْ 3b/9, gibi sayılar bitişik yazılmıştır.

5. YAZILIŞI AYRI OLAN EKLER

Eski Uygur imlâ geleneğinin bir devamı olan ekleri kelime kök ve tabanlarından ayrı yazma tutumunun metnimizde de yer yer örnekleri mevcuttur. Belirlenmiş bir imlânın ve buna bağlı standartlaşmış bir söyleyişin bulunmadığı bir ortamda, bu günkü bazı ekleşmelerde görüldüğü gibi ikili şekillerin hatta daha fazla farklı şekillerin metinlerde yer alması çok daha tabiîdir ve bunların aynı metinlerde kullanılabildiklerine ihtimal vermek gerekmektedir (Duman, 2008: 45). Eklerin ayrı yazılmasında belirlenmiş bir kural yoktur (Boz, Gülsevin, 2010:36). Verilen kelimeler sadece ayrı yazılmış olan örneklerdir. Aynı ekin bitişik yazılmış örnekleri de olup metnin genelinde olduğu gibi ikili bir imlâ söz konusudur.

5.1. Ayrı Yazılabilen Yapım Ekleri

/+çı/:

Bu ekin ayrı yazıldığı sadece tek bir örnek vardır:

ḳılıç-çı قِلِجْ جي 49a/3

/+lıġ/ /+luḴ/ /+liK/:

aç-luġumdan اَجْ لُغوُمْدَنْ 12b/15, düşmān-lıġunuz دُشْمانْ لِغوُكُزْ 27b/15, cibin-lik لِكْ جِبِنْ 26b/6, iki-lik ايكِي لِكْ 59b/7, ḳol-luḳ قوُلْ لُوقْ 29b/2, yüce-ligi يُجاَ لِكي 26a/8

{+lU}:

ʿālem-lü عالَمْ لوُ 13b/14, ḳabża-lu قَبْضهَ لوُ 29a/11, ḳızıl-lu قِزِلْ لوُ 76b/15

/+suz/:

īmān-suz ايمانْ سوُزْ 15b/17, vaḳt-suz وَقتْ سُزْ 42a/19

{+lAyIn}:

cuşān-layın جوُشانْ لَيِنْ 20a/11, ḳalḳan-layın قَلْقانْ لَيِنْ 63b/14, ʿazīm-leyin عَزيِمْ لَيِنْ 64b/5, seyyāre-leyin سَيّارَهَ لَيِنْ 11b/13

{+lAş-}:

cevāb-leşdük جَوابْ لَشْدُكْ 14b/13, işāret-leştük اَشارَتْ لَشْدُكْ 14b/15, selām-laşduḳ سَلامْ لَشْدُقْ 14b/12, vidāʿ-laşup وِداَع لَشوُبْ 16b/20

{-mA-}:

itme-dügiçün اَتْمهَ دوُكيِجوُنْ 7b/6

5. 2. Ayrı Yazılabilen İsim Çekim Ekleri:

5.2.1. Çokluk Eki {+lAr}:

bulut-lara بوُلُتْ لَرهَ 7a/17, ferişte-ler فَرِشْتهَ لَرْ 8a/2, kubbe-ler قُبَّه لَرْ 4b/1, ḥoḳḳa-lar حُقَّهَ لَرْ 22b/9, cibāl-ler جِبالْ لَرْ 59b/17

5.2.2. Hâl Ekleri

{+(n)Uŋ} Genitif Eki:

ḳarınca-nuŋ قَرِنْجاَ نُكْ 46b/16, muṣṭafā-nuŋ مُصْطَفاَ نُكْ 8a/19, tuġluġa-nuŋ توُغْلُغهَ نُكْ 5a/20, ḫayme-nüŋ خَيْمهَ نُكْ 31a/16, ḫalīfe-nüŋ خَلِيفهَ نُكْ 26a/16, kubbe-nüŋ قُبَّه نُكْ 4b/1

{+ (y)(I)lA} İnstrumental Eki:

isrāfīl-le اِسْرَافِيلْ لهَ 15b/12, mīkāʾīl-le ميِكاَئِلْ لهَ 8a/1, sīmurġ-la سيِمُرغْ لهَ 67b/6, ṭurna-yıla طوُرْناَ يِلهَ 52a/14, nesne-yile نَسْنهَ يِلهَ 49b/10

/+ya/ Datif Eki:

muṣṭafā-ya مُصْطَفاَيهَ 2a/5, ṣaḥrā-ya صَحْراَ يهَ 45b/20, teʿālā-ya تَعَالىَ يهَ 8a/13

/+yı/ Akuzatif Eki:

dünyā-yı دُنْياَ يِ 4a/5, ejdehā-yı اَژْدَهاَ يِ 13a/7

5.2.3. İyelik Ekleri

/+mUz/ (1. çokluk şahıs iyelik eki):

ata-muzuŋ اَتاَ مُزوُكْ 72b/17, ḥamle-müz حَمْلهَ موُزْ 10b/1

{+(U)ŋUz} (2. çokluk şahıs iyelik eki):

memleketü-ŋüz مَمْلَكَتوُ كوُزْ 49a/13, şikāyetü-ŋüz شِكاَيَتوُكُزْ 45a/2, düşmānlıġu-ŋuz دُشْمَانْ لِغُو كُزْ 27b/15 , başu-ŋuzı باَشوُ كوُزي 66b/17 , yoldaşluġu-ŋuzı يوُلْداَشْلُغُو كوُزي 76a/2

{+(s)I(n)} (3. teklik şahıs iyelik eki):

cübbe-sin جُبّهَ سِنْ 6a/17, depe-si دَپهَ سيِ 19b/4, keffe-si كَفّهَ سيِ 7a/14, ḳışṣa-sından قِصّه سِنْدَنْ 2a/5, köşe-sinde كوُشهَ سِنْدهَ 3b/1, mertebe-since مَرْتَبهَ سِنْجهَ 2b/12, sine-sinde سينِهَ سِنْدهَ 10b/18

{+lArI(n)} (3. çokluk şahıs iyelik eki):

aya-ları اَيهَ لَرِي 75a/2, ḫalḳa-ları خَلْقهَ لَرِي 20b/14, ṭabaḳa-larına طَبَقهَ لَرِينهَ 25a/17, ḳademe-leri قَدَمهَ لَرِي 3b/9, ḳuppe-leri قُبّهَ لَرِي 34b/18

5.3. Ayrı Yazılabilen Fiil Çekim Ekleri

5.3.1. Zarf-Fiil Ekleri:

/-yınca/ :

aşma-yınca اَصْماٰيِنْجهَ 70a/14

5.3.2. Bildirme Kipleri:

/-ar/ (geniş zaman):

ḳon-aram قوُنارَمْ 47a/16, um-aram اوُمارَمْ 17b/10

{-d+} (görülen geçmiş zaman):

bilme-dük بِلْمادُكْ 14b/12, ḳılma-dılar قِلْمادِلَرْ 14b/15, gelme-diler كَلْمادِلَرْ 56a/1, itme-diler اِتْمادِلَرْ 13b/20

{-(y)A} (geniş zaman):

işide-siz اِشِدهَ سِزْ 52a/4, itmeye-siz اِتْمَيَاسِزْ 52a/4

ḳata-lar قَتَهَ لَرْ 23b/11, ḳılmaya-lar قِلْمَيالَرْ 69b/18, gire-ler كيِرهَ لَرْ 60a/7,

/-maz/ (olumsuz geniş zaman):

baḳa-maz بَقامَزْ 38a/7

/-miş/ (öğrenilen geçmiş zaman):

hercāīmiş-sin هَرْجايِمِشْ سِنْ 41b/18, itmiş-sin اِتْمِشْ سِنْ 12b/17

5.3.3. Tasarlama Kipleri:

İstek kipinin bazı çekimleri:

{-(y)AlUm} (istek 1. teklik şahıs):

ala-lum اَلهَ لُومْ 7a/10, aŋlaya-lum اَكْلَيالَوُمْ 13a/18, ḳıla-lum قِلالُمْ 66a/6, ḳoya-lum قُيالَوُمْ 16a/15, bile-lüm بِلالُمْ 72b/16, diŋleye-lüm دِكْلَيالُمْ 7a/9

{-(y)AsIn} (istek 2. teklik şahıs eki):

aŋlaya-sın اَكْلَيَا سِنْ 7b/10, ḳıla-sın قيلِهَ سِنْ 32a/10, olmaya-sın اوُلْمَيَا سيِنْ 71a/7, şana-sın صَنَا سِنْ 10a/7, bile-sin بيلِهَ سِنْ 32a/10, çekmeye-sin جَكْمَيَاسِنْ 41b/5

{-AvUz} (istek 1. çokluk şahıs):

aça-vuz اَجَاوُزْ 24b/1, ḳoya-vuz قوُيَاوُزْ 63a/4, diye-vüz دِيَا وُزْ 32a/17, söyleye-vüz سُيْلَيَاوُزْ 24b/1

{-(y)AsIz} (istek 2. çokluk şahıs eki):

ola-sız اوُلهَ سِزْ 50a/12, ḳıla-sız قِلاَّسِزْ 72b/19, ḳorḳmaya-sız قوُرقْمَيَاسِزْ 76a/1, diŋleye-siz دِكْلِيَاسِزْ 7a/11, gire-siz كِره سِزْ 60b/21

/-(y)eyüm/ (istek 1. teklik şahıs eki):

söyleye-yüm سُيْلَيَايُمْ 47b/13

/-ŋuz/ (emir 2. çokluk şahıs eki):

olma-ŋuz اوُلْمهَ كوُزْ 64a/16

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
FONETİK ÖZELLİKLER

1. ÜNLÜLER

Metnimiz ünlüler bakımından Türkçenin diğer tarihi devirleriyle aynı özellikleri gösteriyor olup imlâdan hareketler tespit edilebilen ünlüler: a, e, ı, i, o, ö, u ,ü olmak üzere sekiz tanedir.

1.1. ÜNLÜ DEĞİŞMELERİ

1.1.1. i/e Değişmesi

Kapalı /ė/ Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde imlâ-fonoloji bağlantısı açısından gerektiği ölçüde açıklığa kavuşturulamamış sorunlardan biridir (Korkmaz, 2005:496). En eski metinlerden beri sözcüklerin ilk hecesinde görülen ‘e’li ve ‘i’li tutarsız yazılışlar, araştırmacılara Türkçede bir kapalı /ė/ sesinin varlığını düşündürmüştür[54]. Arap harfleriyle yazılmış olan bu dönem metinlerinde bu harf için müstakil bir işaretin bulunmaması konunun açıklığa kavuşturulmasını daha güç hale getirmiştir. Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda[55] genel kanı esre ile harekelenmiş olan kelimelerde buradaki ünlünün /i/ yerine, aslında kapalı /ė/ olabileceği yönündedir.

Metnimizdeki sadece bir örneğin yazımı bu sesin kapalı /ė/ olma ihtimalini düşündürmektedir:

pi̇r ü irün 57b/8 “yaşlı ve gençlerin” رْبِيِ وُ بِرٌ

Buna göre i/e meselesinde metnimizin gösterdiği özellikleri bugünkü şekilleriyle karşılaştırarak şu neticelere vardık:

Eserde /i/ ünlüsü taşıyan birçok kelime bugün *e* iledir:

---

[54] Bk. Süleyman Efendioğlu ve Adem İşcan, “Türkçe Ses Bilgisi Öğretiminde Ses Olaylarının Sınıflandırılması”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 43, 2010, s. 128.; Timur Kocaoğlu, *“Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é / i Meselesi”*, Türk Kültürü Dergisi, 483-484 (Temmuz-Ağustos 2003), s. 1-12.

[55] Reşit Rahmeti Arat, “Türkçe Metinlerde e/i Meselesine Dâir”, Makaleler, (Yayına Hazırlayan : Osman Fikri Sertkaya), C. I, Ankara 1987, s. 334-341.; Musa Duman, “Klâsik Osmanlı Türkçesi Döneminde i/e Meselesine Dair”, *Makaleler*, İstanbul 2008, s.41-75 ; F. K. Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yayınları, 1994, s. 17-25; Zeynep Korkmaz, “Eski Anadolu Türkçesinde İmla-Fonoloji Bağlantısı Üzerine Notlar” *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C. I, Ankara 2005, s. 496-497.; Orhan Yavuz, “Türkçe'de Kapalı é”, *SÜ Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*, S. 6, Konya 1991, s. 271-306.

billü “belli” 28b/11, biz- “bez-” 42b/18, diril- “deril-” 10a/17, giç “geç” 5b/9, idin- “edin-” 61b/21, ir- “er-” 16a/9, iriş- “eriş-” 8b/5, irte “erte” 64a/1, iT- “et-” 46a/10, itdür- “ettir-” 27b/15, niT- “net-” 41b/20, viril- “veril-” 7b/7, virici “verici, veren” 33b/21, yidür- “yedir-” 42b/12, yin- “yen- (yemek)” 30b/3, yinil- “yenil- (yemek)” 11b/10, yir- “yer-” 40b/13, yir yir “yer yer” 61a/11, yirine “yerine” 54b/5, yirlü “yerli” 35a/19, yir yüzi “yeryüzü” 61b/9, yit- “yet-” 1b/8, yitiş- “yetiş-” 54b/16, yitişdür- “yetişdir-” 47a/5

Birçok kelime, bünyelerinde asli /e/ sesini muhafaza etmekte, günümüze ulaşanlar da şu anda aynı şekilde kullanılmaya devam etmektedir:

beg “bey” 72b/9, begen- “beğen-” 42b/17, beglerbegi “beylerbeyi” 69b/8, begliK+ 55b/3, bekçi “bekçi” 41b/21, bekle- “bekle-” 47a/1, belür- “belirmek” 39b/1, belürsüz “belirsiz” 27a/1, beŋ(i)z+ “beniz” 10a/15, beŋze- “benze-” 52a/21, beri “beri” 62a/14, besle- “besle-” 53a/11, beş “beş” 17a/10, beyni “beyin” 44a/8, çek- “çek-” 44a/18, çekirdeK+ “çekirdek” 49a/6, çekiş- “çekiş-” 54b/4, çevir- “çevir-” 55b/8, çevre “çevre” 67a/10, deg- “değ-” 30a/9, degil “değil” 42b/1, degin “değin” 42b/1, degirmen “değirmen” 5a/16, delici “delici” 28b/9, demür “demir” 50b/21, deŋiz “deniz” 14b/1, egil- “eğil-” 30b/10, egri “eğri” 49a/18, eksük “eksik” 23b/9, el “el” 37a/21, elli “elli” 5a/13, eŋ “en (zarf)” 75b/10, erkeK+ “erkek” 53a/10, eşek “eşek” 18a/10, ev “ev” 53b/11, eyle- “eyle-” 77a/12, geçür- “geçir-” 68b/7, getür- “getir-” 33b/14, geyik “geyik” 59a/1, kendü “kendi” 10b/19, kesil- “kesil-” 30b/19, nerede “nerede” 49a/13, seç- “seç-” 32b/9, sev- “sev-” 43a/17, ter “ter” 54b/5, yedinci “yedinci” 23a/8, yemiş “yemiş” 30b/14, yetiş- “yetiş-” 46a/10,

Eski Türkçede kökte /e/ ünlüsünü bulundurup metnimizde de *e’li* olan fakat bugün *i’li* şekilleri kullanılan kelimeler:

eniş “iniş” 28b/11, eyü “iyi” 66a/5, gey- “giy-” 66a/17, geydür- “giydir-” 66b/13, neye “niye” 45a/1,

Esasen Eski Türkçedeki bazı kelimelerde görüldüğü gibi, metnimizde de kullanım sıklığına göre değişebilen oranlarda ikili şekiller (alternanslı) de bulunmaktadır; aynı kelime hem *e'li* hem *i'li* olarak yazılmıştır:

bel "bel" 57a/18~ bil 9a/1, de- "de-, söyle"- 53b/7~ di- 63a/9, er "yiğit, genç" 20b/5~ ir 57b/8, er "erken" 43b/19~ ir 24b/3, gece "gece" 29a/2~ gice 20b/8, girçek "gerçek" 70b/1~ gerçek 34a/13, sen "sen (zamir)" 33b/10~ sin 40b/13, ver- "ver-" 42a/3~ vir- 12b/14, ye- "ye-" 68a/7~ yi- 47a/18, yedi "yedi" 22a/17~ yidi 38a/12, yeg "üstün, kuvvetli" 11a/14~ yig 28a/5 , yel "yel, rüzgar" 7a/17~ yil 30a/19, yeleK+ "uzun kuş tüyü" 28b/10~ yileK+ 57b/15, yenil- "mağlup ol-, yenil-" 36b/5~ yiŋil- 47a/2 , yetmiş iki "yetmiş iki" 4b/13~ yitmiş iki 42a/13, yer "yer, mekan" 11b/20~ yir 46a/5

Metnimizde sadece bir yerde *"sen"* zamiri kafiye gereği *"sin"* şeklinde yazılmıştır; sin سِنْ 40b/13

1.1.2. u/ı , u/i ve ü/i Değişmeleri

Eski Türkçede /u/, /ü/ ile yazılmış bazı kelimeler Batı Türkçesinde düzleşerek /ı/ ve /i/ ile karşılanmaktadır. Eski Anadolu Türkçesi döneminden sonra tamamlanan bu değişiklik (Ergin, 2002: 83) için metnimizdeki örnekler şu şekildedir:

u/ı değişikliği için örnekler:

aruḳ "zayıf, cılız" >arıḳ 34b/11

yulduz "yıldız" > ılduz 4a/2~yıldız 8a/14

ḳanu "hani" > ḳanı 19a/15

ḳorḳuġ "korku" > ḳorḳı 65a/3~ ḳorḫu 14a/6~ ḳorḳu 68b/20

ḳuruġ "kuru" > ḳurı 25a/15

oyun "oyun" > oyın 72b/15

u/i değişikliği için örnekler:

uşbu "işte bu" > işbu "bu, işte bu" 2a/16

ü/i değişikliği için örnekler:

berü "beri" >> beri "beri, bu tarafa" 54a/20

büt- "bit-" > bit- "çıkıp yetişmek" 25a/16

eksül- “eksil-“ >> eksil- 23b/11

köprüg “köprü” >> köpri 22b/1

tüp “dip, alt” >> diP+ 5b/21

üçün “için” >> içün 5b/12~ için 39b/2

yitür- “ulaştır-, eriştir-” > yitir- 14b/2 ~ yitür-71a/5

Eski ve u/ı, ü/i değişikliğine uğramış yeni şekiller bir arada kullanılmıştır:

borġuy “boru” >> borı 18b/2~boru 20a/14

bulun- bulunmak, mevcut olmak” > bulın- “60b/19 ~ bulun- 31a/1

çevür- “çevir-, döndür-” > çevir- 55b/8 ~ çevür-9b/20

kentü “kendi” >> kendi 67a/10~kendü 33a/6

körün- “görün-“ >> görin-18a/14~görün-38b/15

yinçü “inci” >> inci 55b/7~incü 26a/18

ṭamu[56] “cehennem” 38a/14~ ṭamı 32a/4

dag ol “değil”>> degil 42b/1 ~ degül 9a/18

telük “delik” >> delik 53b/21~ delük 24a/4

tilkü “tilki” > dilki 43b/18 ~ dilkü 45b/20~ tilkü 45b/5

uluġ “ulu, yüce” > ulı 31b/13~ ulu 4b/11

1.1.3. ı/u ve i/ü Değişmeleri:

Metnimizde Eski Türkçede düzlük-yuvarlaklık uyumuna uymayan *I'lı* bazı kelimeler bu değişiklik sonucu uyuma girmiştir. Fakat bazı örnekler ise hem eski hem de yeni şekilleriyle birlikte kullanılmıştır.

adġır “aygır, erkek at” > ayġur 74a/14~ ayġır 74b/14

bulın- “bulun-“ > bulun- 31a/1~ bulın- 60b/19

bulış- “buluş-“ > buluş- 13a/1~ bulış- 63b/2

bulıt “bulut” > bulut 33b/20

çıbıḳ “çubuk” > çıbuḳ 28a/14~ çıbıḳ 61a/5

çüri- “çürü-“ > çürü- 7a/21

[56] Bk. Ahmet Bican Ercilasun, Ziyat Akkoyunlu, *Divânu Lugâti't-Türk Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin*, TDK Yayınları, Ankara, 2014, s. 448.

kabık “kabuk” > ḳabuḴ+ 37b/6

ḳamış “kamış” > ḳamuş 8a/7~ ḳamış 28b/11

kapıg “kapı” > ḳapu 22b/19

karşı[57] “karşı” > ḳarşu 24b/8

ḳoḳı “koku” > ḳoḳu 31a/8

oḳı- “oku-“ > oḳu- 42a/2~oḳı- 36b/19

oḳın- “okun-“ > oḳun- 17b/10~ oḳın- 24b/19

ṣarıġ “sarı” > ṣaru 6b/12

semiz “semiz, besili” > semüz 34b/11~semiz 34b/7

ṣoġık “soğuk” >> ṣovuḳ 31b/6

tolı “dolu” > tolu 6b/9

tüzil- “düzül-, yapıl-“> düzül- 57b/4

udı- “uyu-“ >> uyu- 43b/19

yapıġ “yapı, bina” >> yapu 5a/10

yavrıġ “yavru” >> yavrı 43b/18~yavru 44a/10

yabız “kötü, fena” >> yavuz 66a/6

yazıġ “yazı” >> yazu 4b/11

yımşak “yumuşak” >> yumaşaḳ 44a/7

yorı- “yürü-” >> yüri- 64a/11~yürü- 68a/4

1.1.4. o/u ve ö/ü Değişmeleri:

Arap harfleriyle yazılan Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde bütün yuvarlak ünlüler و (vav), اُ (ötreli elif), وُ (ötreli vav), اوُ (ötreli elif vav) gibi harflerle karşılanmıştır. Dolayısıyla yuvarlak ünlülü sözcüklerdeki ses değişimlerinin nasıl ve hangi zaman dilimlerinde gerçekleştiğini tespit edebilmek biraz güçtür. Bazı geniş-yuvarlak (o-ö) ünlülerin Rumeli şivesi etkisiyle, dar-yuvarlak (u-ü) dönüştüğünü söyleyen araştırmacılar[58] bu değişikliğin yeni olduğunu düşünürler. Diğer taraftan

[57] Ahmet B. Ercilasun, Ziyat Akkoyunlu, *a.g.e.*, s. 183.
[58] Bk. Mecdur Mansuroğlu, “Şeyyad Hamza’nın Doğu Türkçesine Yaklaşan Manzumesi”, *TDAY-Belleten* 1956, s. 137.

yuvarlak ünlülü kelimelerin tespiti konusunda Uygur dönemi metinlerine uymanın daha doğru olacağını düşünen araştırmacılar da vardır[59]. Biz de bu sesleri tespit ederek eski şekle bağlı kalmayı daha uygun olacağını düşündük:

Dar ünlülü olarak tespit edilenler:

bir uġurdan 19b/9

bükül- 28b/6

bürü- 20b/12

büyü- 43b/21

büyük 5b/20

dudaḳ 75a/3

güzel 51a/10

ṭuṭaḴ+ 32a/1

ṭuṭaḳlu 28b/8

uġra- 54b/13

uġrat- 17a/19

uġurla- 70a/12

uşda 64a/14

uyan- 71b/18

üzengü 11a/9

yuḳaru 67a/3

yüri- 64a/11, yürü- 68a/4

yüriyüşlü 29a/14

Geniş ünlülü olarak tespit edilenler:

boġaz+ 19b/7

boġazla- 47b/5

boġazlan- 47b/12

boru 20a/14~ borı 18b/2

[59] Bk. Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yay., İstanbul 1994, s. 25.

boy(u)n+ 57b/16

boyunlu 29a/14

gögercin 53a/16

ḳocuş- 53b/13

oyın 72b/15

oyna- 76a/9

öyük 75a/2

yoġrul- 20b/14

yoġur- 19a/8, yoġır- 5b/6

1.1.5. ö/e ve e/ö Değişmesi:

Az görülen bir değişmedir. Metnimizde hal zarfı olan öyle kelimesi hem eski e'li hem de yeni şekliyle ö'lü alternaslı kullanılmıştır. Diğer örneklerde ise değişim görülmektedir.

eyle 32a/3~ öyle[60] 45a/15

bu eyle >> böyle[61] 18a/4

şu eyle >> şöyle[62] 19a/6

1.1.6. a/ı ve u/ı Değişmesi:

a/ı değişimi daralma sonucu ortaya çıkan bir hadise olup metnimizde örnekleri vardır:

çaġrış- "bağrış-" > çıġrış- 28a/1

ṣalaḳ "gürz" > ṣalıḳ 65a/18

tamu "cehennem" > tamı 32a/4~tamu 38a/14

[60] Bk. Mehmet Ak, *Genel Dilbilgisi ve Sesbilgisi*, İstanbul 1982; Vecihe Hatiboğlu, *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, AÜ. DTCF Yayınları, Ankara 1982; Ahmet Topaloğlu, *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ötüken Yayınları, İstanbul 1989.

[61] Konuyla ilgili farklı görüşler için bk. Osman Nedim Tuna, *Türk Dilbilgisi Ders Notları (Fonetik ve Morfoloji)*, Malatya 1986; Ömer Demircan, *Türkçenin Ses Dizimi*, İstanbul 2002; Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1994.

[62] Detaylı bilgi için bk. Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Kitabevi, İstanbul 1994; Mehmet Ak, *Genel Dilbilgisi ve Sesbilgisi*, İstanbul 1982; Gürer Gülsevin, Erdoğan Boz, *Eski Anadolu Türkçesi*, Gazi Kitabevi, Ankara 2010.

u/ı değişmesi ise düzlük-yuvarlık uyumuna giren bazı kelimelerde karşımıza çıkmaktadır:

ḳadġu "kaygı, dert" >> ḳayı 46a/4

ḳocun- "gücen-" > ḳocın- 66a/4

ḳulabuzluḳ "kılavuzluk" >> ḳulaġızlıḳ 39b/13

ḳuruġ "kuru" >> ḳurı 53a/15

oyun "oyun" > oyın "oyun" 72b/15

uluġ "ulu, yüce" >> ulı 31b/13~ulu 37b/9

1.1.7. ı/i Değişmesi:

/ı/ ünlüsünün normalden kısa olması ve inceltme özellikleri bulunan /ç/, /ş/, /y/ ünsüzlerinin etkisi ile (Ergin, 2002:80) metnimizdeki bazı kelimelerde ı/i değişimi olmuştur:

bıç- "biç-" > biç- 10a/15

ınan- "inan-" > inan- 70b/1

bışır- "pişir-" >> bişir- 49b/10

1.1.8. u/a Değişmesi:

Sadece iki kelimede görülen bir değişikliktir:

odun- "uyan-" >> uyan- 71b/18

ortu "orta" > orta 25a/12

1.1.9. ı/a Değişmesi

Sadece tek örneği vardır.

tokın- "dokun-" >> dokan- 24a/4

1.2. ÜNLÜ TÜREMESİ

Türkçe kelimelerde nadiren görülen bir hadisedir. Metnimizde sadece bir örneği vardır:

yumşaḳ >> yumaşaḳ "yumuşak" 44a/7

Yabancı kökenli kelimelerde ön seslerde ünlü türemesine tek örnek vardır:

(Moğ.) şikence "işkence, eziyet etme" > işkence 66a/4

Buna karşın yabancı kökenli kelimerde özellikle kelime içinde ünlü türemesi sıkça rastlanan bir durumdur[63]. Alınma sözlerde, Türkçemizde kullanılmayan kelime sonu çift ünsüzlerinin arasında, kelimeyi dengelemek için bir ünlü belirir (Çağıran, 2011: 195).

Türkçede kelime sonu ünsüz gruplarının oluşabilmesi için grubu meydana getiren ünsüzlerden ilkinin açıklık derecesi, ikinci ünsüzden her zaman yüksek olmalıdır. Bu kural tersine dönerse hece çift doruklu olur. Çift doruklu hecelerin bulunduğu alıntı kelimelerdeki ünsüz gruplarının arasına dar ünlüler getirilerek, kelimeler tek doruklu iki heceye dönüşür (Yıldız, 2008: 158).

Metnimizdeki örnekler:

(A.) ʿacz > ʿaciz "güçsüzlük, acizlik" 56b/3

(A.) ʿaḳl "akıl" 17a/20 ~ ʿaḳıl 68b/16

(A.) ʿaṣr > ʿaṣır "asır, devir" 42a/12

(A.) defn > defin "defin, gömme" 66a/6

(A.) ġusl "gusül, yıkanma, arınma" 16a/5 ~ ġusül 30b/3

(F.) kām-kār > kāmukār "isteğine ulaşmış, mutlu" 32a/21

(F.) kām-yāb > kāmuyāb "isteğine ulaşmış, bahtiyar" 3a/8

(A.) ḳaṣr "küçük saray, köşk" 21b/12~ ḳaṣır 9a/3

(A.) ʿömr "ömür, yaşama süresi" 62b/13 ~ ʿömür 77a/19

(F.) şehr "şehir, kent" 63b/7 ~ şehir 28a/1

(A.) şükr "şükür, hamt" 76a/13 ~ şükür 76a/11 ~ şükir 74a/1

(F.) zehr "zehir, ağu" 49a/9 ~ zehir 34a/1

(A.) ẓulm "zulüm, eziyet, cefa" 58a/6 ~ ẓulüm 45b/13

Son seslerde ünlü türemesine ise sadece bir örnek vardır:

(A.) ġayr > ġayrı[64] "başka" 7b/1

[63] Daha detaylı bilgi için bk. Osman Yıldız, "Türkçede Kelime Sonu Ünsüz Grupları", *Dil Dergisi,* S. 97, Kasım 2000, s. 66-78.

[64] İlhan Ayverdi, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul 2010, s. 404.

1.3. ÜNLÜ DÜŞMESİ

Metnimizde kelime başı ve kelime sonunda ünlü düşmesi için örnek yoktur. Ünlü düşmesi hadisesi Türk dilinin tarihi ve çağdaş lehçelerine ait diğer eserlerde olduğu gibi daha çok kelime içinde olmaktadır[65]. Vurgusuz orta hece ünlüsünün, genellikle dar ünlülerin, düşmesi hadisesi eskiden beri var olagelmiştir[66]. Düşen ünlü kelime bünyesinde olabildiği gibi herhangi bir ekin ünlüsü de olabilmektedir. Bu hadisenin metindeki örnekleri şunlardır:

Kelime bünyesinde ünlü düşmesi:

adırıluḳ “ayrılık, farklılık” > ayrıluḳ 45b/18

aġız “ağız” > aġzına 54a/18

alın “alın”> alnı 77a/15

ayıruḳ “artık, bundan sonra, bir daha” > ayruḳ 54a/5

baġır “bağır, sine, ciğer, yürek” > baġrın 76a/18

beŋiz “yüz, çehre” > beŋzinüŋ 10a/15

beŋize- “benze-“ > beŋzemez 26b/7

besile- “besle-“ > besledi 61a/11

biribiri “birbiri”> birbirin 64b/9 ~ birbirümüzün 14b/12

boyun “boyun”> boynını 59a/12

burun “burun”> burnı 32a/3

çigin “omuz” > çignine 47b/17

egin “sırt” > egninde 57a/18

gögüs “göğüs, sine, döş” > gögsi 48b/8

göŋül “gönül”> göŋlinde 71a/17

ḳarın “karın”> ḳarnın 66b/14

ḳayına- “kayna-“ > ḳaynayup 34b/2

nereden “nereden” > nerden 25a/8

---

[65] Kelime içinde ünlü düşmesi için bk. Lan-ya Tseng, *Türkiye Türkçesinde Orta Hece Düşmesi*, TDK Yay., Ankara 2002.

[66] Jean Deny (Çeviren: O. Şahin) *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları (Türkiye Türkçesi),* TDK Yay., Ankara 1995, s. 103-119.

oġul “oğul, erkek evlat”> oğlına 27a/16

oġulan “oğlan, delikanlı” > oğlan 44a/10

oyuna- “oyna-, hareket et-“ > oynardı 36a/20

yügür- “koş-, hızlı git-” > yügrür 60a/21

Bazı Türkçe ve yabancı kökenli kelimeler çoğu zaman asıl şekilleriyle yan yana kullanılmıştır:

ileT- “iletmek, götürmek” 68a/16 ~ ilt- 9a/21

üzere “üzerinde, üzerine, üzere” 65a/19 ~ üzre 69b/10

Sadece bir kelimede birleşme hadisesi sonucu kelime sonunda ünlü düşmesi örneği vardır:

sac ayaġı >> sacayaḳ 40a/10

i- fiili ve bazı edatlarda ünlü düşmesi:

idi : vardı 22a/5, demürdi 36a/12

imiş: varmış 14b/19

ise: varsa 32a/11, batmazsa 44a/21

idük (i- fiilinin sıfat fiili): kimdügin 40a/16

iken (i- fiilinin zarf fiili): gelürken 16a/18

“ile” edatı ekleştiği zaman baştaki “i” ünlüsü düşer:

anuŋla 57a/2, ḳoyunla 51a/17, ṭavşancılla 45b/15

“içün” edatı bazı yazimlârında:

kendinçün 35b/10

1.4. BİRLEŞME

Sürekli birlikte kullanılan kelimelerin geçirdikleri değişikliklerden sonra yeni bir şekil alması ve tek kelime olmasıdır (Tuna, 1986: 44). Bu birleşme geçici olabileceği gibi, devamlı düşme neticesinde de kalıcı olup kalıplaşmaktadır[67].Birleşme hadisesinin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

kim + erse >> kimse 67a/10

[67] Faruk K. Timurtaş, *Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri*, Türkiyat Mecmuasının XVIII. Cildinden ayrı basım, İstanbul 1976, s. 340.

kim + erse + ne >> kimesne 67b/5

ne + teg + kim >> nitekim 70a/1

ṣoŋ + ara >> ṣonra 64a/21

taġ + ol >> degül 3a/8 ~ degil 42b/1

ṭaş + ara >> ṭaşra 70b/8

yarın + ertesi >> yarındesi 63a/21

yoḳ + erse >> yoḳsa 68a/19 ~ yoḫsa 65b/19

1.5. GEÇİŞME[68]

Her ikisi de daima birlikte kullanılan ve genel olarak biri vokalle bitip diğeri vokalle başlayan kelimelerin birleşmesidir (Tuna, 1986: 43). Türkçe kelimelerde ünlü ile biten kelimelere yine ünlü ile başlayan bir kelime veya ek geldiğinde bu ünlülerden biri düşmektedir[69].

bu + eyle >> böyle 5b/11

ḳanda + ise + ne >> ḳandasana 34a/17

kendü + öz >> kendöz 73a/1

ne + eyle >> neyle- 41b/17

ne + uçun >> niçün 32a/13

ne + erse + ne >> nesne 24a/5

o + ile >> öyle 45a/15

şu + eyle >> şöyle 18a/6

şu + emdi >> şimdi 69a/3

şu + ol >> şol 10b/2

[68] Konuyla ilgili ayrıntılı bilgi için bk. Osman Yıldız, "Birleşik Kelimelerde Görülen Fonetik Hadiseler, Terimleri, Tanımları ve Örneklerinin Tasnifi Üzerine", *Turkish Studies*, Volume 10/8 Spring 2015, p. 231-252.

[69] Daha geniş bilgi için bk. F. K. Timurtaş, *a.g.e*., s. 42.; Zeynep Korkmaz bu ses olayını Ünlü Kaynaşması olarak verir. bk. Zeynep Korkmaz; *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara 2007, s. 228.

1.6. ÜNLÜ UYUMU[70]

1.6.1. İncelik-Kalınlık Bakımından

Metnin tamamında incelik-kalınlık uyumu Türkçenin diğer tarihi devirlerindeki gibi tamdır. Uyuma aykırı düşen kelime ve ekler şunlardır:

1.6.1.1. Uyuma Aykırı Düşen Kelimeler

Türkçe kökenli kelimelerde üç örneği mevcuttur:

ınan- > inan- 70b/1

ınandur- > inandur- 52a/2

yalav > ʿalev 38a/3

1.6.1.2. Uyuma Aykırı Düşen Ekler

/+cügez/ eki:

Küçültme eki olarak kullanılan bu ek metnimizde iki yerde eklendiği kelimeye uyuma aykırı olarak gelmiştir:

süleymāncügez 72b/19, süleymāncügezi 72b/14

{+lAş}- isimden fiil yapım eki:

İşlek bir isimden fiil yapma eki olan bu ek metinde sürekli uyuma girmektedir:

ağlaşdılar 60a/14, gözleşüp 71b/17, selāmlaşduḳ 014b/12, söyleşdük 14b/13

Fakat ek bir yerde eklendiğe kelimeye ince sıradan gelerek incelik-kalınlık uyumunu ihlal etmiştir:

cevābleşdük جَوابْ لَشْدُكْ 14b/13

/+ki/ aitlik eki:

İsim çekim eki görevindeki ekin Eski Türkçe'de +ḳı ve +ki biçimli kullanıldığı biliniyor. Bugünkü Türkiye Türkçesinde uyuma girmeyen bu ekin metnimizde hem kalın hem de ince şekli bulunmakta ve uyuma girdiği görülmektedir. Özellikle bulunma hal ekinden sonra gelen aitlik eki metinde uyuma girmiştir:

ṣudaġı 36b/21, ḳapudaġı 41a/1, ṭarafdaġı 22a/6, ḳoldaġı 35b/6

---

[70] Daha detaylı bilgi için bk. Annamarie von Gabain, *"*Türk Dillerinin Tipik Özellikleri*",* (Çev. Mevlüt Gültekin), *Turkish Studies,* 2/2, 2007, s. 312.

Örneklerde görüldüğü gibi uyuma tabi olan ekin ünsüzü iki ünlü arasında tonlulaşarak -ġ- ye dönmüştür.

Uyuma girmeyen örnekler ise şu şekildedir:

ʿarşdaki 42b/6, ḳaçanki 13b/2, zamānki 2b/4

{+(y)(I)ken} zarf-fiil eki:

Ek bugün olduğu gibi metnimizde incelik-kalınlık uyumunu bozarak sürekli ince sıradan gelmektedir:

şaçarken 47a/12, ḳılmışken 41a/6, şalmışken 63a/6, oturmışken 14a/21, ṭurmışken 14a/4, ḳılurken 16a/18, ururken 40b/9

/+lıḲ/ yapım eki:

Bu ek bazı ince sıradan yabancı kökenli sözcüklere kalın sıradan getirilerek bu kelimeler incelik kalınlık uyumuna uyup Türkçeleşmiştir:

ʿāṣīlıḳ عَاصِيلِقْ (<A. ʿāṣī + T. lik) "isyan etme, isyankarlık" 35b/17

Bugünkü yazı dilimizde incelik-kalınlık uyumu dışında kalmış, son ünlüsü ince olan Farsça bazı kelimelerin, Türkçenin uyum kuralına veya bahis konusu dildeki şekillerinin aslına uyugun olarak, ünlülerinin de, hiç olmazsa tespit edebildiklerimizde, kalın okunması gerektiği kanaatindeyiz[71]. Bu duruma metnimizde üç örnek mevcuttur.

/-lıḳ/ eki almış olan bu kelimeler şunlardır:

F. T ʿāṣī + lik > ʿāṣīlıḳ 35b/17

F. T. ḫurrem + lik > ḫurramlıḳ 68a/3

F. T. zindegānī + lik > zindigānīlıḳ 43a/3

Metnimizdeki bazı kelimelerin ölçünlü Türkiye Türkçesiyle kıyaslandığında uyuma tabi olduğu görülür:

T. ana ~ anne << ana 44a/10

T. dahi << daḫı 8a/5

T. hani << ḳanı 19a/15

T. hangi << ḳanḳı 53b/12

[71] Bk. Osman Yıldız, *Yusuf u Zeliha (Destan-ı Yusuf)*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2008, s. 164.

T. kardeş << ḳarındaş 52a/15 ~ ḳardaş 74a/5

Bazı yabancı kökenli sözcükler asli şekillerinin yanısıra incelik-kalınlık uyumuna girerek Türkçeleştirilmiştir:

A.ʿacebā >> ʿacabā "acaba" 7b/4

A. emān >> amān "yardım, imdat dileme" 75a/14

F. āşikāre >> āşkār "belli, ortada" 61a/6

F. cān-āver >> cānavar "canavar, yırtıcı hayvan"46a/1

F. çār-çūbe >> çerçive "çerçeve" 39b/20 ~ çerçüve 39b/5

F.ḫˇāce >> ḫoca "hoca, büyük" 57b/8

A. ḫalāʾiḳ >> ḫalāyıḳ "kadın hizmetçi, köle" 7a/15

A. riṭl >> rıṭıl "bir ağırlık ölçüsü" 29b/18

F. şemʿa >> şāma "mum, şamdan" 48a/10

1.6.2. Düzlük-Yuvarlaklık Bakımından[72]

İncelik-kalınlık uyumuna göre daha az bir uyum gösteren düzlük-yuvarlaklık uyumu Türkçenin her devrinde tam bir istikrara kavuşmamıştır. Dudak uyumu kanunu tarihî zamanlarda oluşmuş görünüyor. Doğu Türkçesinde, daha Eski Türkçe devresinde yavaş yavaş ilerlemiş olduğu anlaşılıyor. Batı Türkçesinde ise daha geç, ancak Orta Oğuz lehçesi içinde kendini göstermektedir (Banguoğlu, 2011: 88). Eski Türkçeden bu yana devam edegelen bu durum Eski Anadolu Türkçesinde had safhaya ulaşmış belki de en karışık, uyumsuz, istikrarsız dönemini yaşamıştır.

Eski Türkçeden beri devam eden bazı kelime ve eklerdeki uyumsuzluğun yanısıra Batı Türkçesinde buna ek olarak yeni uyumsuz kelime ve ekler ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Süleyman-name'nin yazıldığı bu dönem için düzlük-yuvarlaklık üzerinde bir vokal uyumundan değil, ancak bir vokal uyumsuzluğundan bahsedilebilir[73].

[72] Dönemin dudak uyumu hakkında daha detaylı bilgi için Bk. Osman Yıldız, "Ahval-i Kıyamet'te Dudak Uyumu", *Turkish Studies*, Volume 5/1, Winter 2010, s. 105-136.
[73] Bk. Osman Yıldız, *Ahval-i Kıyamet*, Şule Yay., İstanbul, 2002, s. 123.

1.6.2.1. Kelime Tabanlarında Görülen Yuvarlaklar

1.6.2.1.1. Bir Sebebe Bağlı Olmadan Yuvarlak Ünlü Taşıyan Kelimeler

Metnimizde de Eski Türkçe döneminde olduğu gibi bünyelerinde dudak ünsüzleri olmadığı veya yuvarlak ünlünün ortaya çıkmasını gerektirecek herhangi bir durum bulunmadığı halde yuvarlak ünlü taşıyan bazı kelimeler mevcuttur. Diğer dönemlerde olduğu gibi bu yuvarlaklaşmanın nedeni açıklanamamaktadır. Bu kelimeler şunlardır:

altun 47b/21, artuḳ 24a/15, belür- 39b/1, belürsüz 27a/1, eyü 66a/5, ḫatun 44b/13, ḳaraŋu 18b/11, ḳarġu 74a/18, ḳarşu 64a/2, ḳasuḳ 46a/2, ṣayru 44a/21

1.6.2.1.2. G# Fonemlerinin Düşmesi Sebebiyle Yuvarlak Ünlü Taşıyan Kelimeler

Eski Türkçedeki birden fazla heceli kelimelerin sonundaki G'lerin düşmesi sonucu kendinden önceki ünlüler yuvarlaklaşmıştır[74]. Birçok kelimede ünlü uyumuna aykırı olan bu gelişmenin, G'lerin düşmesi sonunda, kendilerinden önceki ünlüyü uzattıkları, daha sonra da ünlü uyumunun kuvvetlenmesinden dolayı bu yuvarlak izlerini de kaybetmiş oldukları görülür[75]. Bunun yanısıra bu hadisenin düşmekten ziyade bir kaynaşma niteli taşıdığı ve bu şekilde yuvarlak ünlü taşıyan bu kelimelerden bazılarında (aru, kapu, sevü gibi) yuvarlaklaşmaya G'nin düşmesi kadar b,m, p, v'nin sebep olabileceği ileri sürülmüştür[76].

Bu görüşlere rağmen bunları doğrulayacak kesin örnekler mevcut değildir. Bu olayın metnimizdeki örnekleri şunlardır:

ḳorıġ >> ḳoru "küçük orman" 31a/10

ṣarıġ >> ṣaru "sarı" 42b/2

yazıġ >> yazu "yazı" 40a/11

Bir kelimede ġ# ünsüzü düşmesine bağlı olarak düz ve yuvarlak ünlülü şekiller birarada kullanılmıştır:

---

[74] Bk. Zeynep Korkmaz, "Kâşgarlı Mahmut ve Oğuz Türkçesi", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar*, C. 1, TDK Yay., Ankara 2005, ss. 245-246.
[75] Reşid Rahmeti Arat, *Atabetü'l Hakayık*, TDK Yay., Ankara 1992 (2. Baskı) s. 109.
[76] Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yay., İstanbul 1994, s.28.

ḳorkıġ >> ḳorḳı “korku” 65a/3 ~ ḳorḳu 68b/20 ~ ḳorḫu 14a/6

Bazı kelimelerde ise G# fonemleri düşmesine rağmen önündeki düz ünlü yuvarlaklaşmamış, düzlük-yuvarlaklık uyumu ihlal edilmemiştir:

açıġ >> acı “acı” 34a/9

arıġ >> arı “saf, temiz” 55a/8

çerig >> çeri “asker” 65b/10

egrig >> egri “eğri” 49a/18

irig >> iri “iri, büyük” 72b/18

ḳatıġ >> ḳatı “sert, katı, sıkı” 44a/7

kiçig >> kiçi “küçük” 5b/20

tirig >> diri “diri, canlı” 2a/21

1.6.2.1.2. Dudak Ünsüzleri Sebebiyle Yuvarlak Ünlü Taşıyan Kelimeler

ḳabışur- >> ḳavşur- “bağla-, birleştir-” 42a/14

ḳabık >> ḳabuḳ “kabuk” 37b/6

ḳapıġ >> ḳapu “kapı” 40a/7

ḳapıġçı >> ḳapucı “kapıcı” 26a/16

ṣoġıḳ >> ṣovuḳ “soğuk” 25a/6

tapıġ >> tapu “huzur, kat” 70b/21

temir >> demür “demir” 72a/7

temirci >> demürci “demirci” 72b/14

ṭopıḳ >> ṭopuḳ “topuk” 53a/17

yabız >> yavuz “kötü, fena” 66a/6

yapıġ >> yapu “yapı, bina” 39b/4

Bu örneklerin yanında metinde düzlük-yuvarlaklık uyumuna tamamen girmiş ya da alternanslı kullanılan pek çok örnek de mevcuttur:

aruḳ >> arıḳ 34b/11

adġır >> ayġur 74a/14 ~ ayġır 74b/14

birü >> beri 62a/14

çevür- 9b/20 ~ çevir- 55b/8

dilkü 45b/16 ~ dilki 45a/18

incü 31a/7 ~ inci 55b/7

içün 7b/7 ~ için 39b/2

ḳamuş 8a/7 ~ ḳamış 28b/11

ḳayġı 42a/1 ~ ḳayı 46a/4

kendü 71b/8 ~ kendi 70b/10

ḳuruġ >> ḳurı "kuru" 53a/15

köprüg >> köpri "köprü" 22b/1

semiz >> semüz "semiz, besili" 34b/11 ~ semiz 34b/7

tamu 38a/14 ~ ṭamı 32a/4

uluġ >> ulu "ulu, yüce" 5a/9 ~ ulı 31b/13

yılduz 27a/17 ~ yıldız 8a/14

1.6.2.2. Eklerde Yuvarlaklaşma

1.6.2.2.1. Ünlüsü Aslında Yuvarlak Olanlar

{-(y)Up}; {-(y)UbAn} zarf-fiil eki:

Eski Türkçede –(I4)p, -(I4)pAn zarf-fiil eklerinden gelişen bu ekler Batı Türkçesinde önündeki yardımcı ünlüyü /p/ ünsüzünün etkisiyle yuvarlaklaştırarak {-(y)Up}; {-(y)UbAn} şekillerine girmiştir. Ekin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

ṣalup 3a/14, çalup 30a/20, ḳaḳup 9b/13, düşüp 65b/2, görüp 52b/7, çekişüp 46a/7, diŋleyüben 32a/15, diyüben 6a/19, ḳıluban 32a/5, uçuban 35a/3

Metnimizde istisnaî durum oluşturan örnekler de mevcuttur. Eski Anadolu Türkçesinde devamlı olarak yuvarlak ünlülü gelen ancak günümüzde düz ünlülü kullanılan bu ekin metnimizdeki dört örneği düz ünlülü olarak yazılmıştır. Durumun müstensih hatası olma ihtimali ya da günümüze yakın bir zamanda istinsah edilmiş olma ihtimali sözkonusu olabileceğini düşünüyoruz:

idipdür 2a/2, daḳınıp 11b/4, işidip 49b/2, idiben 62a/17

{-dUK+} ~ /-dIK+/ sıfat fiil eki:

Eski Türkçeden bu yana yuvarlak ünlülü olan –{dUK} sıfat fiil eki metnimizde de genel itibarıyla yuvarlak ünlülüdür. Fakat bu ekin düzleştiği örnekler de mevcuttur:

-dUK+ : çıḳduġı 8b/2, ḳazduġı 60a/8, oḳuduġı 47b/9, gitdükleri 60a/10, didükleri 43a/4, gitdüklerin 44b/16

-dIK+ : virdikden 25b/10, virildigi 7b/7, virdigi 8b/21, gitdigin 35a/9, begendigim 42b/17, döndigince 56b/9, getürmediginden 71b/4, makamıydıgın 23a/15, red itdigine 10a/5

{+dUr} bildirme eki:

Eski Türkçedeki tur- fiilinden gelen üçüncü şahıs bildirme eki metnimizde ekleşmekle beraber en eski biçimi olan *ṭur-* ve daha sonraki şekli olan *dur-* biçimini muhafaza etmektedir. Ek olarak metnimizde sürekli yuvarlak ünlülü olarak gelmiştir:

+dUr : artuḳdur 43b/8, aḳdur 31b/4, boşdur 52a/19, ırmaḳdur 31a/14, ḳarıncadur 7b/7, cennetdür 31b/1, deŋizdür 8a/21, sekizdür 31a/19, yiridür 2a/21

+durur : oldurur 17b/5, bir durur 17b/7, sen durur 32a/12, māhir dururlar 33a/2

+ṭurur : tāze ṭurur 5a/20, nūrdan ṭurur 26b/8, deryā ṭurur 72a/17

dur- şekilli örneğinde sadece tek yerde ilk hecedeki ünlünün düzleşmiş örneği vardır ki bu da muhtemel bir müstensih hatası olmalıdır

ḳā'ildirürler 33a/3

{-Ur-}- ~ /-Ir-/ geçişli-ettirgenlik eki:

Metnimizde ekin geçtiği örnekler şöyledir:

-Ur- : çevür- 9b/20, 10b/4, düşür- 14a/1, geçür- 68b/7, geyür- 69b/5, içür- 61b/14, yitür- 67b/20, ḳaçur- 46b/7,19a/19, ṭoġur- 43a/18, ṭoyur- 66b/14

-Ir- : çevir- 55b/8, 64b/14, bişir- 49b/10, geçir- 5a/12, ḳaçır- 10b/9, yitir- 14b/2

{-dUr-}- ~ /-dIr-/ geçişli-ettirgenlik eki:

Eski Türkçe dönemindeki gibi ekin ünlüsü genelde yuvarlak ünlülüdür fakat metnimizde düz ünlülü şekillerin de örnekleri mevcuttur:

-dUr- : çaldur- 19b/12, ḳıldur- 45b/12, ṭoldur- 71b/12, güldür- 33b/19, yidür-

2a/15, bildür- 33a/12, öldür- 48b/14

-dIr- : bindir- 72a/8, indir- 11b/1, yidir- 45a/14

Metnin sadece bir yerinde geçen *dön-der-* “döndür-, çevir-“ 29b/20 biçimi muhtemelen müstensihin ağız özelliği olmalıdır.

{-sUn} ~ /-sIn/ ; {-sUnlAr} emir eki:

Eski Türkçe devresinde, -/zUn/, -/sUn/, /-çUn/; /-zU/, /-sU/, /-sUnI/ şekillerinde olan teklik üçüncü şahıs emir ekinin Batı Türkçesine {–sUn} şekli geçmiştir (Gabain, 1988: 70). Eski Anadolu Türkçesinde ekseriyetle yuvarlak ünlülü biçimi kullanılan ekin metnimizde hem ince ve kalın sıradan olan biçimi hem de düz ünlülü şekli vardır. Ekin çokluk üçüncü şahıs eki ise -{sUnlAr}dır ve sürekli yuvarlaktır:

-sIn : bulasın 8b/5, ṭutsın 26a/1, girsin 29a/17, versin 2a/11

-sUn : bağışlasun 62a/15, çoġalsun 53a/19, ḳılsun 2b/19, şaḳlasun 57a/12, dünesün 45b/16, getürsün 67a/9, görsün 44a/20, üresün 53a/19, virsün 53a/18

-sUnlAr: olsunlar 69b/8, yat-sunlar 45b/15, dirilsünler 45b/15, getür-sünler 10b/11

{-GU} eki:

Türkçede eskiden beri kullanılan bu ek metnimizde geçen örnekleri yuvarlak ünlülüdür. Sözkonusu örnekler şunlardır:

ḳarġu “kargı, mızrak” 74a/18

ḳayġu “kaygı, endişe, tasa” 42a/1

1.6.2.2.2. Ünlüsü Sonradan Yuvarlaklaşmış Olanlar

{+(I4)mUz}; ~ /+ümiz/ ~ /+imiz/ iyelik ekleri:

Eski Türkçede 1. şahıs iyelik ekinin ünlüleri köke tabidir; ancak kökte yuvarlak ünlü bulunduğu zaman ekin ünlüsü yuvarlak olabilmektedir (Gabain, 1988:71). Eski Anadolu Türkçesinde küçük ünlü uyumu tam gelişmemiş olduğundan bu dönemdeki iyelik eklerinin bir kısmı sadece düz ünlü, bir kısmı ise yuvarlak ünlü ile kalıplaşmıştır

(Gülsevin, 2011: 12). Metnimizde bu durum kuraldışılık arz etmektedir. Ekin hem teklik hem de çokluk şekillerinde yuvarlak ve düz kullanimlâr mevcuttur:

Teklik 1. şahıs iyelik eki: +{(I4)m}:

+(U)m : ayaġum 12b/14, ḳızum 16a/6, oġlum 27a/3, otaġum 70a/14, ṣaḳalum 44b/12, yoldaşum 66b/21, devletüm 40b/2, gözüm 47a/14, milküm 9a/8

+(I)m : ḫaşmım 67b/17, ḳızım 16a/3, rızḳımı 12b/14, dilim 41b/20, dinime 16a/3, etimi 46a/7, kürkimi 46a/7, siḥrimi 18a/17

Çokluk 1. şahıs eki: +UmUz; ImUz ~ imiz

+ImUz : ʿaḳlımuz 49b/7, iḫtiyārımuzla 43b/20, varımuz 46b/20, cengimüz 76a/19, cinsimüz 34b/6, şeyḫimüz 33a/19, meẕhebimüzde 47a/4

+UmUz : başumuz 63a/4, ceddümüz 54a/15, dādumuz 051b/16, elümüzden 60b/14, rehberümüz 12a/10, ḳaravulumuz 65b/7, ḳuvvetümüz 60a/20

+imiz : cinsimiz 43b/18

{+(I4)ŋ}; {+(U)ŋuz} ~ /+(i)ŋüz/ iyelik ekleri:

Bu ek Eski Türkçe devrinde uyuma girmiş eklerden biridir. Fakat Eski Anadolu Türkçesinde I. şahıs iyelik eklerine benzemek suretiyle ve yuvarlaklaşma temayülünün de tesiriyle ek şekilli olarak görülmektedir (Özkan, 1993: 101). Her ne kadar ek üzerine bu tür tespitler yapılmışda da metnimizde yuvarlak ünlülü şekillerin yanısıra düz ünlülü şekiller de mevcuttur:

Teklik 2. şahıs iyelik eki: +{(I4)ŋ}:

+ŋ : ataŋ 9a/18, cigerköşeŋ 27a/2, gemüŋ 61a/1, tuḫfeŋ 56a/7

+ɯŋ : ʿaḳlıŋı 24a/8

+iŋ : dişiŋ 41b/20, göŋliŋ 27b/18, ḫāliŋi 41b/19, seniŋ 47b/12

+uŋ : aduŋ 49b/18, ʿaḳluŋ 17a/16, ḳuluŋ 40a/16, lutfuŋ 12a/19, rūḥuŋ 62a/20, ṣaçuŋ 41b/20, ṣaḳaluŋ 44b/9

+üŋ : cismüŋ 8a/21, derdüŋ 45b/12, gözüŋ 62a/7, ölümüŋ 34a/11, ömrüŋ 48a/9, rabbüŋ 24a/12, yüzüŋ 41b/18

Çokluk 2. şahıs iyelik eki: +{(U)ŋUz} ~ +/(i)ŋüz/:

+ŋuz : duʿāŋuz 47a/9, ortaŋuzda 19a/15

+iŋüz : cemīʿiŋüzi 60b/21, cinsiŋüzden 42b/1, ḫāliŋüz 38a/1

+ uŋuz : başuŋuzı 66b/17, ecdāduŋuzdan 54a/11, ḫaşmuŋuz 2a/1

+üŋüz : ḫālüŋüz 61a/10, memleketüŋüz 49a/13, şikāyetüŋüz 45a/2

{+(n)Uŋ} tamlayan eki:

Eski Türkçede sürekli yuvarlak olarak gelen bu ek Eski Anadolu Türkçesinde yuvarlak hep yuvarlak ünlü taşımaktadır. Metnimizde bu ek sürekli yuvarlak ünlülü gelmiştir:

+(n)Uŋ: aġacuŋ 31a/1, feylesofuŋ 69a/16, ḫavżuŋ 31a/6, kitābuŋ 17b/8, gögüŋ 25b/6, köşküŋ 7a/5, milletüŋ 53a/2, peyġamberüŋ 71a/4

{+lI4} isimden isim yapma eki[77]:

Eski Türkçede {-lI4G}şeklinde olan ek sondaki #G ünsüzünün düşmesiyle Batı Türkçesine sadece yuvarlak şekli olan {-lU} biçimi kullanılmıştır. Metnimizde hem yuvarlak hem de düz ünlülü örnekler bulunmaktadır:

+lU : boyunlu 29a/14, cānlu 58b/20, devrānlu 3b/12, ḳabżalu 29a/11, ḳaynaḳlu 29a/12, ḳulaḳlu 28b/11, ṭıynaḳlu 28b/11, ṭuṭaḳlu 28b/8, billü 28b/11, cevşenlü 28a/14, gögüslü 46a/2, ḫiẕmetlü 22a/12, ḳuvvetlü 43b/3, süŋüyüşlü 29a/14, yeleklü 28b/8

+ lI : benī āṣaflı 68a/1, pūllı 38a/8, cebeli 72a/7, dişili 50b/18, erkekli 50b/15, mertebeli 66b/15

{+sI4z} isimden isim yapma eki:

{+lI4} ekinin olumsuz biçimi olan bu ek metnimizde hem yuvarlak hem de düz ünlülü biçmde kullanılmıştır:

+sIz : īmānsız 16b/10, vaḳtsiz 46b/1

+sUz : īmānsuz 15b/17, vaḳtsuz 42a/18, belürsüz 27a/1, hünersüz 10a/18

{-dUm} ~ /-dım/ görülen geçmiş zaman eki:

[77] Detaylı bilgi için bk. Erdoğan Boz, "Eski Anadolu Türkçesinde +lU Eki Üzerine", *Türk Dili Araştırmaları*, Gazi Kitabevi Yayınları, 2012, s. 167-179.

/m/ ünsüzünün etkisiyle yuvarlaklaşma hadisesi görülen bu ekin düz ünlülü sadece tek bir şekli kullanılmıştır:

-dUm : aldum 58b/8, baḳdum 54b/7, ḳazandum 54b/17, utandum 54b/9, eyledüm 8b/10, diledüm 70a/12, geldüm 45b/10, sürdüm 77a/19

-dım : yıḳardım 27a/10

{-dUŋ} ; {-dUŋUz} ~ /-duŋız/ görülen geçmiş zaman eki:

Görülen geçmiş zaman 2. teklik ve çokluk şahıs eki metnimizde sadece bir örnek dışında daima yuvarlak ünlülüdür :

-dUŋ : ḳazanduŋ 8b/3, olduŋ 1b/9, urduŋ 9a/16, bildüŋ 16b/12, gördüŋ 7a/9

-dUŋUz: olduŋuz 18a/15, geldüŋüz 45a/2, işitdüŋüz 54a/11, gördüŋüz 13a/17

-duŋız : varduŋız 13a/17

{-dUK} ~ /-dik/ görülen geçmiş zaman eki:

Metnimizde bir tek örnek dışında görülen geçmiş zaman 1. çokluk eki yuvarlak ünlülü kullanılmıştır:

-dUK : aġlaşduḳ 60b/3, çıḳ-duḳ 61b/8, uġraduḳ 15b/14, cevābleşdük 14b/13, geçdük 7b/18, istedük 14b/5, yitişdük 7b/14

-dik : virdikden 25b/10

{+Uz} ~ /+ız/ çokluk 1. şahıs eki:

Eski Anadolu Türkçesinin bir özelliği olarak metnimizde bir örnek dışında yuvarlak ünlülüdür:

+Uz : şaşaruz 49b/7, ḳıluruz 76a/2, uyuruz 43b/19, isterüz 39b/12, öterüz 43a/7, sevinürüz 45a/8, yürürüz 49b/8

+ız : umarız 32a/18

{-vUz} çokluk 1. şahıs eki:

Biz zamirinden gelişerek b > v değişikliğine uğramış ve ünlüsü de yuvarlaklaşmıştır. Metnimizdeki örnekler şunlardır:

+vUz : açavuz 24b/1, aŋılavuz 41b/10, bulavuz 61a/1, uçavuz 60b/14, geçevüz 51b/16, gez-evüz 60b/16, gidevüz 45a/10, görevüz 14b/5

{+Uz} çokluk I. şahıs bildirme eki:

+Uz *:* degülüz 60b/10, günāhkāruz 54a/3, mücrimüz 54a/3, pehlivānlaruz 76a/15

{-(y)AlUm} çokluk 1. şahıs istek eki:

Eski Türkçede ölçünlü Türkiye Türkçesindeki gibi {-AlIm} şeklinde olan ek Eski Anadolu Türkçesinde m'nin yuvarlaklaştırıcı tesiriyle {-(y)AlUm} biçiminde kullanılmıştır. Metnimizde de bu özellik muhafaza edilmiş ek sürekli yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır:

-(y)AlUm *:* alalum 7a/10, aŋlayalum 13a/18, diŋleyelüm 7a/9, olalum 50b/10, ḳılalum 66a/6, bilelüm 72b/16, keselüm 19a/16, sürelüm 63a/5, ütelüm 72b/15

{-ŋ} ; {-(U)ŋUz} çokluk 2. şahıs emir eki:

Bu ek Eski Anadolu Türkçesinde olduğu gibi metnimizde de sürekli yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır:

-ŋ *:* diŋ 53b/18, dileŋ 47a/8

-(U)ŋ Uz: buyurduġuŋuz 55b/16, olduġuŋuz 12b/10, itdügüŋüz 50a/13

{-Ur} ~ {-Ir} geniş zaman eki:

Eski Türkçede geniş zaman eki "*-ur, ür*; nadiren *–ar, -er*; tek tük de *–ır, -ir*; fiil tabanının ünlü ile bitmesi halinde; *-yur, -yür*; nadiren *–r*" şeklindedir (Gabain, 1988:80). Metnimizde ünlü ile biten fiillere -/r/; ünsüzlü biten fiillere *{-Ar }*veya *{-Ur }*şeklinde gelmiştir. Bunun yanısıra Eski Anadolu Türkçesinde ekseriyetle yuvarlak ünlülü kullanılan bu ekin metnimizde düz ünlülü örnekleri de mevcuttur:

-r *:* aġlar 59a/21, diler 62a/10, eyler 40b/7, ḳor 8b/7, yir 32b/14

-Ar *:* açar 42a/1, baḳar 3b/5, ḳaçar 60a/21, uçar 51b/11, ḳoḳar 30b/3, ṭutar 24b/11, çeker 14a/7, döker 54b/6, döner 24b/11, gerer 72b/7

-Ur *:* alur 38a/7, bulur 3b/5, açılur 23a/19, gelür 15a/1, dökülür 5b/15

-Ir *:* buluşır 57a/1, bulırısaŋ 24b/1, ḳurtarırsın 44b/13, dirilirsin 10a/17, girirsin 29a/17, virir 21a/8

{-dUKcA} zarf fiil eki:

Ek metinde sürekli yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır:

-dUKcA *:* olduḳca 69b/1, oḳuduḳca 47a/15, ṭoḳunduḳca 31a/2, uzat-duḳca 45b/19, itdükce 13b/1, büyüdükce 43b/21, diŋledükce 13a/11, geldükce 25a/20

{-dUGUncA} ~ /-digince/ ~ /-dügince/ zarf fiil eki:

"-e sürece" anlamı taşıyan ek metnimizde hem yuvarlak hem de düz ünlülü kullanımları vardır:

-dUGUncA: durduġunca 48b/2, olduġunca 17b/19, urduġunca 36a/10, varduġunca 15a/2, döndügünce 33b/21, geldügünce 8b/9

-digince *:* döndigince 56b/9

-dügince *:* yitdügince 17b/5

{-dUGIndAn} zarf fiil eki:

"-dığı için" anlamı taşıyan zarf fiil metnimizde geçtiği örnekler şunlardır:

-dUGIndAn *:* ṣınduġından 65b/3, varduġından 69b/17, itdüginden 15a/7

/-duḳda/ zarf fiil eki:

Metnimizde yuvarlak ünlülü şekilde sadece tek bir örneği vardır:

çıḳdukda 8b/3

{-(y)U} ~ /-(y)ı/ zarf fiil eki:

Metinde yuvarlak ünlülü kullanimlâr olmakla beraber düz ünlülü kullanimlâr da vardır:

-(y)U *:* diyü 9b/3, uġrayu 33b/6

- (y)ı *:* yalayı yalayı 48b/20

/+cuḲ/ isimden isim yapma eki:

Metnimizdeki örneklerinde daima yuvarlak ünlülüdür:

+cUḲ *:* ḳanadcuġın 51a/11, ḳanadcuḳların 51b/12, ḳarındaşcuġın 52b/3, oġlancuġı 34a/9, uvacuḳ 12b/12

{-U} ~ {-I} fiilden isim yapma eki:

Eski Türkçedeki –ġ/ -g fiilden isim yapma ekinin Batı Türkçesinde düşmesinden dolayı yardımcı sesi yuvarlaklaştırmasıyla meydana gelmiştir (Banguoğlu, 1938:119). G#lerin düşmesiyle ekteki ünlü yuvarlaklaşmıştır. Ancak metnimizde düz ünlülü örnekler de vardı:

-U : ḳapu 41a/9, ḳoḳu 31a/8, ḳoru 31a/10, ḳorḳu 68b/20, ḳuyu 60a/5, ölü 37b/3, ṭolu 32a/7, yazu 40a/11,

-I : arı 55a/8, çeri 64a/11, diri 2a/21, ḳorḳı 65a/3

/-ġun/ fiilden isim yapma eki:

Metinde aynı kelimenin iki kez geçtiği tek bir örneği vardır:

ḳırġun 20b/20

/-mur/ fiilden isim yapma eki:

Metinde tek örneği mevcuttur:

yaġmur 14a/15

{-cUGAz} isimden isim yapma eki:

Ekin bu şeklinin Eski Anadolu Türkçesi devrinden sonra ortaya çıktığı ifade edilmektedir (Ergin, 2002:166). Ek metinde sürekli yuvarlak ünlülüdür:

-cUGAz: ḳuşcuġaza 33b/6, otcuġazlar 34a/18, yüzcügezin 57a/9, tüycügezlerin 51b/14, yüŋcügezlerin 51b/12

/-sul/ isimden isim yapma eki:

Bir kelimede geçen ekin ünlüsü yuvarlaktır:

yoḫsul 57b/8

{-(U)K}+ ~ /-(i)k/ fiilden isim yapım eki:

Eski Türkçede yuvarlak ünlülü olan ek Eski Anadolu Türkçesinde de bu şekilde kullanılmaya devam etmiştir. Metinde düz ünlülü sadece bir örnek vardır:

-(U)K : artuḳ 43a/5, ayruḳ 54a/5, ṣaluḳ 5a/14, bölük 76b/5, büyük 5a/18, delük 49a/20, yitük 68b/16

-(i)k : delik 53b/21

/-ü-/ fiilden isim yapma eki

Aslında düz ünlülü olan ek (Ergin, 2002:214) metnimizde sadece bir yerde yuvarlak ünlülü olarak geçmektedir:

sürü- 65b/20

1.6.2.2.3. Düz Ünlü Taşıyan Ekler

Süleymannâme'de diğer Eski Anadolu sahası eserleri gibi güçlü bir yuvarlaklaşma temayülü bulunsa da düzleşme temayülü de vardır. Kök ünlüsü yuvarlak olan bazı kelimelerin ikinci ünlüleri düz olup düzlük yuvarlaklık uyumunu bozmaktadır:

ḳurı 25a/15, oyın 72b/15

köpri 22b/1 borı 18b/2

ulı 31b/13 ḳorḳı 65a/3

oḳı- 36b/19

Metnimizde düz ünlü taşıyan ekler şunlardır:

{+(y)I} ~ /+U/ akkuzatif eki:

Ekle ilgili yaygın düşünce Eski Türkçedeki +{(I4)G} ekinin devamı olduğu yönündedir. Ekin sondaki G# foneminin düşmesiyle yardımcı ünlünün asıl ek yerine geçmesiyle ortaya çıktığı düşüncesi yaygındı. Fakat G#'nin düşmesiyle kalan ünlünün yuvarlaklaşması gerektiği yönündeki eleştiri[78] meselenin yeniden gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır.

Metnimizde düz ünlülü kullanimlârın yanısıra yuvarlak ünlülü örnekler de vardır:

+(y)I *:* duāʿ yı 1b/11, dünyāyı 4a/5, ejdehāyı 13a/7, ḳapuyı 22a/19, dāneyi 45a/4, dilküyi 46b/7, kendüyi 10b/9, kişiyi 34a/13

+U *:* luṭfu 12a/20, dersü 42a/3

{+(s)I(n)} ~ {+(s)U(n)} iyelik eki:

Eski Türkçede ünlü uyumuna aykırı olan bu ek metnimizde de aynı özelliği devam ettirmektedir. Düz ünlülü şeklin yanısıra yuvarlak ünlülü örnekler de mevcuttur:

+I *:* alnı 26b/12, ḳanadı 15a/19, ṣuratı 38a/9, ṣaḥibi 40b/20

[78] Bk. Mustafa Canpolat "Eski Anadolu Türkçesinin Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinin Kökeni Üzerine", *Türkoloji Dergisi*, C. X, S. 1, DTCF Yay., Ankara, 1992, s. 9-11.

+In *:* ʿaybın 12a/18, ayaġın 30a/10, cigerin 19a/13, dilegin 026a/3

+sI *:* anası 9a/18, ʿammūsı 20a/2, yavrusı 43b/21, beglerbegisi 11b/5

+sIn+ *:* arḳasın 25b/13, cübbesin 6a/17, çizmesin 29a/9, pençesin 9a/15

+(s)u *:* uṣṣu 13a/2

+ü+ *:* kiẕbü 8b/11, müvekkelü 14a/18

+Un+ *:* sözün 61a/9, yüŋün 11b/4, yüzün 29b/20, omzuna 29a/14, oḳ+una 28b/4, yoluna 19a/16

+sUn+ *:* ḳamusun 32a/13, ḳapusun 60a/16, ḳoḳusundan 66b/1, düpüldü+sünden 11a/3, güpüldüsünden 11a/2, süŋüsüni 18b/21

/+din/ ablatif eki:

Eski Türkçede +{DIn} biçiminde kullanılmıştır. Eski Anadolu Türkçesi ve Kıpçak Türkçesindeki +{dAn}, +{DAn} şekilleri dışında diğer bütün Orta Türkçe lehçeleri Eski Türkçedeki +{DIn} şeklini devam ettirmişlerdir (Yıldız, 2000:22-23).

Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde çok işlek olmayan ek metnimizde *"öŋdin"* (44a/15) kelimesinde *öŋ* kelimesine gelerek zarf türeten bir isim yapma ekine dönüşmüştür[79].

Bu örnek dışında normal kelime köküne gelerek ablatif fonksiyonunda kullanılmış sadece tek örneği vardır:

serleşkerdin 28a/9

{mI} ~ /mu/ soru eki:

Eski Türkçede mu şeklinde olan ek metnimizde ekseriyetle düz ünlülü kullanılmıştır. Sadece tek bir yerde geniş ünlülü örnek vardır:

mI+ *:* içine mi 16a/16 , yitmez mi 47a/11, ʿaceb midür 47b/12, bilür misin 67a/20, inkār mı ide 33a/15, ʿayyārlıḳ mı ider 65b/19, var mıdur 43a/18

mu+ *:* şecāʿatüŋ bu mudur 10a/17

{+CI} isimden isim yapma eki:

[79] Bk. Zeynep Korkmaz, *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, TDK Yay., Ankara 1994, s. 16.

Eski Türkçede olduğu gibi metnimizde de düz ünlülüdür. Sadece bir örnekte eklendiği kelime esas alınarak ç'li olduğu kanaatindeyiz:

+cı : ḳapucı 26a/16, ḳuyumcı 5b/20, ṭoġancı 47b/7, gözci 63b/5

+çı : ḳılıççı 49a/3

{+lI4K}+ isimden isim yapma eki:

Bu ek Eski Türkçede {–lIG}; {-lIĶ} şeklinde olup metnimizde düz ünlülü biçimlerinin yanısıra yuvarlak ünlülü biçimler de mevcuttur:

-IUK : açluġumdan 12b/15, ayrıluḳ 45b/18, budluḳ 72a/5, çavuşluḳ 6a/14, ḳonşuluġunda 15b/11, ḳorḳuluḳ 45b/18, ḳulavuzluḳ 37b/8, ḳulluḳ 46b/1, erlük 18b/10

-IIK : aylıḳ 34b/16, imāmlıḳ 25b/9, ḳalınlığı 32a/1, ḳamışlıḳ 46b/17,ḳulaġızlıḳ39b/13, ḳullıḳ 46a/21, ortaḳlıḳ 43b/7, yıllıḳ 31b/21, begliginüŋ 55b/3, birlik 63a/8, çirkinligine 58a/1, yüceligi 26a/6, yüksekligi 26a/20

{+(I4)ncI} isimden isim yapma eki:

Derecelendirme sıfatı yapan bu ekin yardımcı ünlüsü uyuma girmektedir. İkinci ünlü ise daima düz olup uyuma girmemektedir:

iki yüz onuncı 32a/21, iki yüz ṭokuzuncı 24b/6, onuncı 37a/4, ṭoḳuzuncı 37a/3, dördünci 31b/19, üçünci 74a/6, altıncı 16b/17, beşinci 74a/13

{-IcI} ~ /-ıcu/ ~ /-ucı/ fiilden isim yapma eki:

Eski Türkçede *-{GUçI}* şeklinde olan ek /G/nin düşmesiyle meydana gelmiştir. Eski Anadolu Türkçesinde genelde düzdür fakat metnimizde yuvarlak ünlülü örnekler de vardır:

-IcI : alıcı 28b/8, ayırıcı 33b/21, şoyıcı 55a/4, şunıcı 34a/1, yırtıcı 76b/2, yiyici 57b/17, içici 53a/4, virici 33b/21, yiyici 57b/17

-ıcu : yarıcu 3a/1

-ucı : uçucı 46a/13

{-I4l-} fiilden fiil yapım eki:

Eski Türkçede daima uyuma giren pasiflik-meçhullük eki Eski Anadolu Türkçesinde genelde düzdür. Metnimizde birkaç örnek dışında uyum vardır:

-I4l- *:* açıl- 22b/21, aŋıl- 41b/10, aşıl- 67b/8, çizil- 73a/16, ḳatıl- 23b/11, yapıl- 39b/3, çekil- 73b/19, dikil- 13b/7, yenil- 36b/5, bükül- 28b/6, görül- 68b/3, sürül- 53a/3, ṭüzül- 29a/11

Düzlük-yuvarlaklık uyumuna aykırı örnekler:

ḳurıl- 58a/5, ṣorıl- 58a/6

{-(I4)n-} fiilden fiil yapma eki:

Eski Türkçede ekin yardımcı ünlüsü uyuma tabidir. Eski Anadolu Türkçesi devresinde ise genellikle düz olarak kullanılmıştır. Ancak metinde uyumu bozan örnkeler de vardır. Metnimizdeki örnekler şunlardır:

-n- *:* baġlan- 72a/2, belinlen- 36a/11, depren- 44a/12, gizlen- 46a/4

-In- *:* baḳın- 28b/5, ṭaḳın- 73a/20, gerin- 63b/13, görin- 18a/14, oḳın- 24b/19

-Un- *:* bulun- 31a/1, oḳun- 17b/10, ṣoḳun- 28b/9, görün- 38b/15, ögün- 9b/10

{-(I4)ş-} fiilden fiil yapma eki

Müşareket bildiren ek metnimizde uyuma tabi olmakla beraber bazı kullanimlâr uyuma girmemektedir:

-ş- : ditreş- 14a/7, iŋleş- 34a/15, kişneş- 71b/18, ṭanış- 50b/3

-Iş- : açış- 61a/4, biçiş- 65a/19, bulış- 63b/2, giriş- 24a/18, ḳatış- 65a/17

-Uş- : buluş- 13a/1, ṭuruş- 63a/19, uçuş- 60a/11, görüş- 70b/16, öpüş- 53b/9

{-dI4} ; {-dI4lAr} görülen geçmiş zaman eki:

Görülen geçmiş zaman 3. tekil şahıs eki Eski Anadolu Türkçesinde daima *{-dI}*; 3. çokluk şahıs eki *{-dIlAr}* biçiminde kullanılmıştır. Ancak metnimizde bu iki ekle ilgili döneme aykırı kullanımlar mevcut olup yuvarlaklaşmaya tabi olmuş örnekler çokça bulunmaktadır :

-dI *:* baḳın-dı 28b/5, çıḳdı 4b/8, ḳaçdı 29a/7, ṭoyurdı 71a/21, çekildi 73b/19 diledi 25b/11, gösterdi 64b/13, içdi 52a/1, üredi 51a/5

-dU *:* oldu 45a/16, geldü 62a/4, gördü 42a/19, yürüdüler 73a/10

-dUlAr: dögüşdüler 65a/19, dürüşdüler 20b/6, düşürdüler 39a/1, gördüler 64b/5 yürüdüler 2b/14, 17a/1, 17a/2, 20a/5, 73a/10, ṣordular 12b/6, ol-dular 22a/5, savaşdular 65a/21, ḳondurdular 11b/2, ḳovdular 20b/11, ṭuruşdular 64b/10, 65a/20

{-mIş} öğrenilen geçmiş zaman eki:

Eski Türkçede uyuma giren bu ek Eski Anadolu sahasın metinlerinde olduğu gibi daima düzdür:

-mIş : aşmış 13b/16, başmış 2b/13, ḳonmış 3a/20, yazmış 5b/1, eylemiş 26b/9 gitmiş 9b/5, götürmiş 67b/21, şişmiş 65b/19, virmiş 21b/19

{-(y)IsAr} gelecek zaman eki:

Ekin ilk ünlüsü daima düz dar olarak kullanılmıştır:

idiser 41b/11, iriser 28b/21, nidiser 51b/18, ötiser 42b/3, ḳalmayısar 40b/12, nolısar 20b/21, olısar 41b/2

{-GIl} ~ /-ġul/ emir 2. teklik şahıs eki:

Eski Türkçeden beri sürekli düz ünlülü gelen ek Eski Anadolu Türkçesinde de aynı biçimde kullanılmaya devam edilmiştir. Fakat metnimizde bu duruma aykırı örnekler de mevcuttur:

-GIl : açġıl 68a/18, alġıl 70b/4, bulġıl 12a/21, çalġıl 70b/4, ḳılġıl 24b/5, şıġıl 12b/18, eylegil 35a/12, söylegil 2a/12, virgil 15b/9, yitgil 68a/18

-gul : ḳoġul 17b/10, oḳuġul 17b/9

{+sIn} teklik 2. şahıs bildirme eki:

Ek metnimizde daima düz ünlülüdür:

pādişāhsın 51a/17, sitemkārsın 33b/4, şahbāzsın 46b/18, ʿasīsin 46a/13, müvekkelsin 49b/18, viricisin 33b/5

{+In} teklik 1. şahıs eki:

Metnimizde geniş zaman ve istek kipinin çekiminde kullanılan ekin örnekleri şunlardır:

bildüreyin 9b/16, dilerin 45a/17, götüreyin 67a/15, ḳılayın 50a/17, ṭoldurayın 9b/16

/+ın/ teklik 1. şahıs iyelik eki:

Metnimizde sadece tek bir örneği olup düz ünlülüdür:

oġlıyın 9b/5

{+sI4n} teklik 2. şahıs eki:

Zamir kökenli şahıs eki olan ek metnimizde daima düz ve yuvarlak ünlülüdür:

+sIn : aŋlayasın 7b/10, bulasın 8b/5, itmeyesin 69a/11, olasın 69a/16

+sUn : ururs*un* 30a/3, otururs*un* 10a/17, görürs*ün* 15b/17

{+sIz} ~ /+süz/ çokluk 2. şahıs eki:

Zamir kökenli bir ek olan ek metinde bir örnek dışında daima düz ünlülüdür:

+sIz : başdurasız 72b/19, ḳılasız 72b/19, ḳorḳmayasız 76a/1, olasız 50a/12, dirsiz 53a/1, giresiz 60b/21, göresiz 63b/17, viresiz 7a/11

+süz : görürsüz 38a/1

{-mIş} sıfat-fiil eki:

Ek metinde daima düz ünlülü kullanılmıştır:

ḳızmış 48b/15, yanmış 48b/20, yazılmış 29a/8, bükülmiş 28b/6, düzülmiş 28b/6

{-(y)IcAK} zarf fiil eki:

Ünlü uyumuna tabi olmayan ekin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

-IcAK : olıcaḳ 14b/15, ṭutıcaḳ 13a/20, varıcaḳ 68a/15, geçicek 75a/8, degicek 10a/16, göstericek 30a/2, iricek 5b/10

-yIcAK: olmayıcaḳ 12a/5, bilmeyicek 12a/4

{–(y)I4ncA} zarf-fiil eki:

Eski Türkçedeki {-GInçA} ekinden oluşan ek metnimizde düz ünlülü kullanımlarının yanısıra yuvarlak ünlülü örnekleri de vardır:

-IncA : açınca 37a/9, çalınca 19b/6, ḳaçurınca 19a/19, bitince 59a/21, geçince 66a/11, irişince 35a/21, verince 30b/10

-yIncA : aşmayınca 70a/14, geçmeyince 63a/8, virmeyince 16a/3

-UncA : olunca 11b/10, 14a/20, 65b/2, öldürünce 48b/13, ölünce 50b/9

2. ÜNSÜZLER

2.1. ÜNSÜZ DEĞİŞMELERİ

2.1.1. ķ > ḫ Değişmesi

Türkçede kelime başında /ḫ/ sesi bulunmamaktadır. Günümüzde /ḫ/ ile başlayan kelimeler Eski Türkçede /k/ sesi ile başlamaktaydı. Batı Türkçesinin başlangıcında kelime başındaki /k/ sesi korunurken zamanla bazı kelimelerde bu ses /ḫ/ olmuştur (Timurtaş, 1994:48). Günümüz Türkçesinde kelime başında /ḫ/ sesi bulunan bazı kelimeler metnimizde Eski Türkçe devresinde olduğu gibi ķ sesini korumaktadır:

ķanı "hani, nerede" 2a/17

ķankı "hangi" 28b/20

Kelime başında ķ /ḫ değişimine ise iki örnek vardır:

ķan > ḫan 63a/11

ķatun > ḫatun 43a/17

Kelime içi ķ / ḫ değişimi ise daha çok Eski Anadolu Türkçesinde görülen bir değişikliktir (Ergin, 1963:418). Genelde Azeri sahasında yaygınlık kazanan bu kullanıma; Eski Anadolu ve Klasik Osmanlı metinlerinde de sıklıklarına göre değişebilen oranlarda rastlanır[80]. Kelime içi ķ > ḫ değişimine metindeki örnekler şunlardır:

aķşam > aḫşam 56b/5

ķorķıġ >> ķorḫu 14a/6

oķşa- > oḫşa- 45b/9

ṭaķı >> daḫı 12b/18

yaķşı > yaḫşı 54b/17

yoķsa > yoḫsa 65b/19

[80] Bk. Faruk Kadri Timurtaş, "Şeyhi ve Çağdaşlarının Eserleri Üzerinde Gramer Araştırmaları I, Ses Bilgisi", *TDAY-Belleten* 1960, TDK Yay., Ankara 1988 (2.baskı), s. 130-131; Musa Duman, *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17.Yüzyılda Ses Değişmeleri*, TDK Yay., Ankara 1995, s. 132-133.

yoḳsul > yoḫsul 57b/8

2.1.2. k > g Değişikliği

Arap harfli alfabeyi esas alan eski yazı dilimizde /k/ ve /g/ seslerini ayrı ayrı gösteren bir işaret bulunmaması bu meselenin çözümünü güçleştirmektedir. Eski Anadolu Türkçesi sahasından yazılan bir kısım eserin yazısında bu harfler ك /k/ sesini karşılamak üzere; ڭ işaret ise /g/ sesini karşılamak üzere kullanılmıştır. Metnimizde bu durumu belirten üç noktalı kef harfi kullanılmamıştır. Dolayısıyla k-g ayrımını yaparken Eski Anadolu Türkçesi ve Klasik Osmanlı Türkçesi devresinde yazılmış olan çeviri yazılı eserler esas alınmıştır.

Eski Türkçede #k olan metnimizde ise #g'li olarak kabul ettiğimiz kelime örnekleri şunlardır:

geç- 77a/5, gel- 69a/15, gemi 62b/4, gevde 37b/3, geyik 59a/1, gibi 4a/4, gice 20b/8, gine 50a/13, girçek 70b/3, göç- 50b/7, gölge 49b/6, gönül 77a/13, gör- 53a/15, görün- 38b/15, götür- 70b/9, göz 71b/19, gümüş 57b/10, gün 1b/11, gündüz 47a/2, gürle- 20b/6

Eski Türkçede #k olan metnimizde de #k'li kabul ettiğimiz kelimeler şunlardır:

keklik 52a/14, kelekçe 3b/21, kendü 3b/16, kiçi 5b/20, kim 2a/20, kimi 72a/21, kimse 5b/7, kimesne 67b/5, kiriş 28b/6, kirpi 20b/15, kişi 33b/4, kök 38a/5, köpri 22b/1, körpe 51a/19, körük 48b/16, künde 47a/13, künk 59a/18, küp 56b/6, kürk 46a/7

2.1.3. ġ > v Değişmesi

Metnimizde görülen örnekleri şunlardır:

ḳaraġul >> ḳaravul 64a/14

ṣoġıḳ >> ṣovuḳ 31b/6

taġuḳ >> ṭavuḳ 47b/11

yasaġul >> yasavul 20b/3

2.1.4. b > v Değişmesi

Eski Türkçedeki bazı kelimelerin içindeki /b/ler sızıcılaşarak Batı Türkçesinde /v/ye dönmüştür. Metnimizdeki örnekler şunlardır:

Kelime başında:

var 4b/10, var- 46a/13, ver- 42a/3, vir- 12b/14

Kelime içinde :

çabuş > çavuş 63a/18

ḳabşur- > ḳavşur- 42a/14

sebin- sevin- 45a/8

tebe >> deve 41a/10

yabız >> yavuz 66a/6

yablaḳ > yavlaḳ 30a/3

yalbar- > yalvar- 72a/2

Kelime sonunda:

ab > av 36a/11

eb > ev 53b/13

seb- > sev- 43a/17

2.1.5. b > p Değişmesi

Eski Türkçede ve Eski Anadolu Türkçesi döneminde ön seste /b/ sesini taşıyan bazı kelimeler tonsuzlaşarak ölçünlü Türkiye Türkçesinde /p/ sesine dönüşmüştür. Metnimizde /b/ sesini muhafaza eden örnekler şunlardır:

barmaḳ 36b/15

bıŋar 75a/3

bişir- 49b/10

2.1.6. v > p Değişmesi

Metnimizde sadece bir örnek vardır:

tevsi > tepsi 11b/8

2.1.7. t > d Değişmesi

Sözcük başlarında görülen bu değişim, Eski Türkçenin sonlarına doğru başlamış olmakla birlikte karışık durumdadır. Günümüzde dahi yazı dili ve ağızlar söz konusu değişim bakımından farklılık göstermektedir (Timurtaş, 1994:57). Eski Türkçede ince ve kalın sıradan ünlüler ile birleşme durumuna göre, hiçbir ayrım yapılmaksızın kelime başında hep tonsuz olarak bulunan /t-/ ünsüzü, Eski Anadolu Türkçesinde t-'yi korumak veya d-'ye dönüştürmek bakımından ikili bir yol izlemiştir (Korkmaz, 2005:501). Eski Anadolu Türkçesi döneminde ise */t/'li* şekiller yer yer muhafaza edilmekle beraber baştaki *t* sesinin genel itibarıyla *d*'ye dönüştüğünü görmekteyiz. Bunların yanısıra hem *t*'li hem de *d*'li kullanimlârın alternanslı kullanıldığı örnekler de mevcuttur.

Eski Türkçede ince sıradan kelimelerin başındaki *t*'ler metnimizde *d*'ye dönmüştür:

de- 53b/7, deg- 30a/9, degil 42b/1, degin 38a/18, degirmen 5a/16, degirmi 44a/4, dek 73b/7, del- 76a/18, delici 28b/9, delik 53b/21, demren 4a/7, demür 72a/7, demürci 72b/14, deŋiz 8a/13, depe 30a/12, depme 65b/19, depren- 44a/12, deri 44a/9, deve 51a/5, dil 59a/14, dile- 65b/5, dip 5b/21, dir- 44a/19, dirsek 37a/21, diş 32a/1, dişi 53b/9, ditre- 46a/4, diz 28b/9, dök- 48b/19, dön- 19a/11, dörd 63a/3, dörpi 20b/16, döşek 26b/9, düket- 48b/21, düne- 45b/16, dürlü 62a/9, dürt- 66a/2, düş- 29b/10, düş 58a/18, düz- 9a/3

Metinde ince ünlü taşıdığı halde #*t*'li şeklini muhafaza eden örnekler şunlardır:

tepsi 11b/8, ter 54b/5, terle- 30b/3, ters 44b/3, tek 45a/15, tütün 36b/1, tüy 51b/14

Kalın ünlülü kelimelerde ise baştaki #*t* sesi genellikle muhafaza edilmiştir:

ṭabaḳ 26a/14, ṭaġ 8a/3, ṭaġar 5a/6, ṭaġıl- 71a/21, ṭaġlu 66b/10, ṭaḳ- 29a/10, ṭal 59b/1, ṭamar 44b/1, ṭamu 38a/14, ṭapma 16b/5, ṭart- 46a/7, ṭaş 33b/6, ṭaşra 4b/13, ṭatlu 31b/4, ṭın- 66a/4, ṭış 39b/7, ṭoġ- 43b/15, ṭoġan 76b/9, ṭoġru 66b/17, ṭoḳsan 34b/2, ṭoḳun- 19a/2, ṭoḳuz 68a/8, ṭoldur- 76b/8, ṭon 59a/15, ṭop 44a/18, ṭoy- 32b/14, ṭoyur 71a/21, ṭut- 24b/9, ṭuy- 68a/19

Kalın ünlülü bazı kelimelerde ise *t* sesi *d*'ye dönmüştür:

dad 17a/21, daḫı 12b/5, daḳın- 11b/4, doḳan- 24a/4, dıḳ- 38a/12

Bazı kelimeler ise metnimizde hem #*t*'li hem de #*d*'li biçimde alternaslı kullanılmıştır:

ṭuş 73a/7 ~ düş 49a/3

ṭur- 68a/2 ~ dur- 6a/8

ṭut- 24b/9 ~ dut- 48b/10

tilkü 45b/5 ~ dilki 45a/18 ~ dilkü 46b/14

ṭuruş- 63a/19 ~ dürüş- 20b/6

ṭuṭaḳ 32a/1 ~ dudaḳ 75a/3

2.1.8. d/ > y / , z / Değişmesi

Metnimizde diğer Eski Anadolu Türkçesi sahası eserlerinde olduğu gibi bu değişim kurallıdır:

bıdıḳ > bıyıḳ 72b/3

bod > boy 60b/14

bedü- >> büyü- 43b/21

bedük >> büyük 43b/3

edgü >> eyü 66a/5

ked- >> gey- 73a/18

ḳadġu >> ḳayu 42a/1 ~ ḳayı 46a/4

ḳod- > ḳoy- 9a/7

ḳudruḳ > ḳuyruḳ 45b/3

ḳuduġ > >ḳuyu 60a/5

ṭod- > ṭoy- 32b/14

udı- > uyu- 43b/19

2.2. ÜNSÜZ UYUMU[81]

2.2.1. İmlâsı Kalıplaşmış Ekler

Eski Anadolu Türkçesinde köklerin üzerine gelen bazı eklerin tek şekilli olduğu görülür. Bu durum da tonlu tonsuz uyumu meselesini ortaya çıkarmaktadır. Tonluyla biten bir kelime köküne gelen ekin yine tonlu olması icab etmektedir. Fakat Eski Anadolu Türkçesinde bu uyumun çoğu zaman ihlal edildiği görülse de uyuma girmiş örnekler de mevcuttur.

Metnimizden hareketle şu ekler daima d'li şekilde yazılmıştır:

{+dA} locatif eki:

enişde 28b/11, gökde 5b/5, ḥuṣūṣda 61b/7, ḳāmetde 21a/9, maḥlūḳatda 7b/1, meclisde 24a/17, salṭanatda 58a/10, ṣıfatda 13b/11, ṭaşda 36a/11, yoḳuşda 28b/11

{+dAn} ablatif eki:

ayaḳdan 48b/11, ḫalḳdan 56b/2, maḥlūḳatdan 25a/18, oḳdan 20b/15, ṣafdan 65a/20, cennetden 6b/8, dirsekden 37a/21, erkekden 43b/8, ṣadefden 23b/6

{-d} şahıs ekleri: görülen geçmiş zaman:

açdı 36a/16, ṣarṣdı 19a/1, ṭaġıtdılar 39a/3, ṭutdı 12b/3, çekdi 62a/6, dökdi 29a/16, dürtdiler 66a/2, idişdiler 65a/21, cevābleşdük 14b/13

{+dUr} bildirme eki:

aḳdur 31b/4, ırmaḳdur 31a/14, ḳorḳaḳdur 46b/12, cennetdür 31b/1, erkekdür 44a/12, gerekdür 24a/19, sitāyişdür 16b/6, ümmetdür 59b/21

{-dUK+} sıfat fiil eki:

buyurduġı 36b/14, ḳazduġı 60a/8, yatduġı 11b/20, buluşduġun 13a/1, ḳıldugın 13a/3, itdüklerin 52b/5, getürdügin 69a/20, yitdügini 36b/4

[81] Bk. Efrasiyap Gemalmaz, "Uyum ve Standart Türkiyeli Türkçesi'nde Uyumlar", *Fen - Edebiyat Fakültesi Edebiyat Bilimleri Araştırma Dergisi* , (sayı 17'den ayrı basım), Erzurum 1989, s. 6-10.

2.3. TONLULAŞMA[82]

2.3.1. Kelime İçinde Tonlulaşma

Türkçede iki ünlü arasında kalan /p/, /t/, /ç/, /ķ/, /k/ ünsüzleri genellikle tonlulaşarak /b/, /c/, /d/, /ġ/, /g/ seslerine dönüşür. Metnimizdeki bu hadiseyle ilgili örnekler şunlardır:

p # > # b # : dibinde 8a/4, gibi 10a/18, ķabın 67b/21

t # > # d # : arıdup 39a/15, berkidem 61a/2, besledüp 47b/5, biledüben 76a/8, depredeler 44b/5, düzeldüp 57b/13, gide 9a/6, işidicek 7b/11, yaradan 62b/15

ç # > # c # : acı 34a/9, acı- 34a/10, acıķ- 68a/6, bucaķ 5a/15, incü 31a/7, nice 76a/14

ķ # > # ġ # : alçaġına 56a/11, balçıġı 26a/20, budaġı 31a/1, ķaynaġa 46a/14, ķoltuġı 10a/12, ķonşuluġunda 15b/11, ķulaġına 10a/12, ķuyruġunı 45b/3, oluġınca 5a/16, otaġa 70b/17, ṭırnaġına 18b/4, ṭopuzlığından 76a/17, ṭutsaġı 65b/14, uzunluġı 26a/7, yapraġı 5b/21, yoķlıġum 63a/7, yoldaşluġuŋuzı 76a/2

k # > # g # : birlige 59b/7, çiçegi 30b/11, delügünden 24a/4, eşigi 21a/20, göbegi 44a/9, göŋlegi 29a/8, yelegin 28b/10, yürege 76b/9

Bazı kelimelerde hem tonlu hem de tonsuz şekiller kullanılmıştır:

budaķ 30b/21 ~ buṭaķ 30b/10, budluķ 72a/5 ~ buṭluķ 29b/3

2.3.2. Kelime Sonunda Tonlulaşma

Kelime sonu tonlulaşma hadisesi metnimizde az da olsa görülmektedir. Bazı örneklerde ikili kullanimlâr vardır. Örnekler şunlardır:

ad 65a/20, dad 17a/21, ķurd 51a/17, od 48b/17, süd 31b/4

aķ 47b/20 ~ aġ 21a/19

ayaķ 25b/15 ~ ayaġ 10b/10

bulut 33b/20 ~ bulud 20b/12

[82] Bk. Suzan Tokatlı, "Türkiye Türkçesinde Son Seste Tonlulaşma ve Uzun Ünlü Üzerine Bir İnceleme", *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 2003/2, s. 143.

dört 22a/11 ~ dörd 63a/3

yapraġ 32b/12

2.4. GENİZSİLLEŞME

Metnimizde sadece bir tek örneği vardır:

ben > men 63a/6

2.5. GÖÇÜŞME[83]

İç seste komşu veya uzak ünsüz ve ünlülerin yer değiştirmesi hadisesidir. Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

çömlek > çölmeK+ "çömlek" 49b/9

müslümān >müsülmān "Müslüman" 21a/14

pirinçe >> bir nice "birçok" 55a/21 (n-i > i-n)

2.6. ÜNSÜZ DÜŞMESİ

Kelime başında ünsüz düşmesi:

Türk dilindeki tartışmaları konulardan biri de kelime başındaki /y/ sesinin düşme mi yoksa türeme mi olduğu meselesidir. Bu sesin türeme olduğunu savunanlar[84] olduğu gibi; sesin asli ses olduğunu ve bazı durumlar neticesinde düştüğü görüşü de vardır[85]. Metindeki örnekler şu şekildedir:

bol- > ol- 70a/10 (# y > # Ø)

yalav >> ʿalev 38a/3 (# y > # Ø)

yarmakan >> armaġan 72b/17 (# y > # Ø)

yıġaç >> aġaç 30b/18 (# y > # Ø)

yıġla- >> aġla 67b/9 (# y > # Ø)

yıldırım > ıldırım 49a/3 (# y > # Ø)

yır > ır 29b/9 (# y > # Ø)

---

[83] Daha detaylı bilgi için bk. Hasan Eren, "Türk Dillerinde Metathese ", *TDAY, Belleten*, 1953, Ankara, s.161-180.

[84] Bk. Talat Tekin, "Türk Dillerinde Önseste y- Türemesi", *Makaleler 1(Altayistik)*, (haz : Emine Yılmaz, Nurettin Demir), Ankara 2003, s. 308-326.

[85] Bk. Gürer Gülsevin, "Ağız Araştırmalarımızda Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (3): "üzüm/yüzüm; öllük / höllük" türeme mi düşme mi?", *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies*, c. V, Sayı 2, s. 207-213, İzmir 2005.

yıraḳ > ıraḳ 8b/7 (# y > # Ø)

yırla- > ırla- 29b/9 (# y > # Ø)

yırlat- > ırlat 20a/14 (# y > # Ø)

yırmaḳ > ırmaḳ 31a/14 (# y > # Ø)

yinçke >> ince 46a/2 (# y > # Ø)

yinçü > incü 31a/20 ~ inci 55b/7 (# y > # Ø)

yultuz >> ılduz 4a/2 (# y > # Ø)

Kelime içinde ünsüz düşmesi:

buçġaḳ >> bucaḳ 5a/15 (# ġ # > # Ø #)

eşgek >> eşek 18a/20 (# g # > # Ø #)

edgü >> eyü 66a/5 (# g # > # Ø #)

içgerü > içerü 62b/8 (# g # > # Ø #)

ḳalġan > ḳalan 58b/5 (# ġ # > # Ø #)

kergek >> gerek 54b/18 (# g # > # Ø #)

keltür- >> getür- 68a/19 ~ getir- 61a/10 (# l # > # Ø #)

ḳulġaḳ >> ḳulaḳ 35b/18 (# ġ # > # Ø #)

ḳurtġar- > ḳurtar- 46a/5 (# ġ # > # Ø #)

oltur- > otur- 71a/12 (# l # > # Ø #)

uwşak >> uşaġ 57b/2 (# w # > # Ø #)

yapırġak >> yapraġ 32b/12 (# ġ # > # Ø #)

yarlıġḳa- > yarlıġa- 12a/17 (# ġ # > # Ø #)

Kelime sonunda ünsüz düşmesi:

açıġ >> acı 34a/9 (ġ # > Ø #)

asıġ >> aşşı 17b/2 (ġ # > Ø #)

çerig > çeri 65b/10 (g # > Ø #)

tirig > diri 2a/21 (g # > Ø #)

türlüg > dürlü 62a/9 (g # > Ø #)

ellig > elli 5a/13 (g # > Ø #)

er- >> i- 6a/15 (r # > Ø #)

ısıġ >> ıssı 66a/3 (ġ # > Ø #)

ḳamuġ > ḳamu 48b/5 (ġ # > Ø #)

ḳapıġ > ḳapu 41a/9 (ġ # > Ø #)

ḳatıġ > ḳatı 44a/7 (ġ # > Ø #)

kiçig > kiçi 5b/20 (g # > Ø #)

kipin >> gibi 3a/15 (n # > Ø #)

ḳoy- > ḳo- 24b/17 (y # > Ø #)

köprüg >> köpri 22b/1 (g # > Ø #)

ḳuduġ >> ḳuyu 60a/5 (ġ # > Ø #)

ḳuruġ >> ḳurı 53a/15 (ġ # > Ø #)

neteg >> nite 68a/14 (g # > Ø #)

neteg kim >> nitekim 70a/1 (g # > Ø #)

ol > o 7a/19 (l # > Ø #)

otaġ >> oda 71b/1 (ġ # > Ø #)

ölüg > ölü 37b/3 (g # > Ø #)

ṣarıġ > ṣaru 42b/2 (ġ # > Ø #)

ṣub > ṣu 6a/14 (b # > Ø #)

ṭatıġlıġ >> ṭatlu 31b/4 (ġ # > Ø #)

uluġ > ulu 40a/9 ~ ulı 31b/13 (ġ # > Ø #)

yazıġ > yazu 40a/11 (ġ # > Ø #)

2.7. ÜNSÜZ TÜREMESİ

Metnimizde iki türlü ünsüz türemesi hadisesi vardır:

2.7.1. Koruyucu Ünsüz Türemesi

Ekleme ve kaynaşma sırasında kendini gösteren ünlü çatışmasını önlemek için ünlüler arasına getirilen /y/ ünsüzüne koruyucu ünsüz denir[86].

[86] Bu konu hakkında bk. Ahmet B. Ercilasun , "Türkiye Türkçesinde Yardımcı Ses", *Türk Dili*, S. 585, TDK Yay., Ankara 2000, s. 219-226.

Metnimizde konuyla ilgili örnekler şunlardır:

deryā-y-a 18a/6, dile-y-üp 7a/4, dile-y-ince 64b/16, dişi+y+e 45a/12, di-y-em 17a/14, ne+y+ine 36b/17, ṣaḳla-y-am 60b/21, söyle-y-evüz 24b/1, ṣu+y+unı 65b/3, süŋü+y+i 10a/14

2.7.2. Alıntı Kelimelerde Ünsüz Türemesi

Bu örnekler genelde Arapça'da hemzeli yazılmış kelimelerde hemze yerine ye yazılması sonucu ortaya çıkar. Metindeki örnekleri şunlardır:

ʿacāyib 41a/13, ʿacāyibāt 35a/7, dāyim 24a/8, dāyimā , 29a/21, fāyide 34a/10, fāyideli 45b/21, ḳāyināt 2a/18, ṭāyife 52a/20

2.8. HECE YUTULMASI

Sesçe birbirine benzeyen hecelerden birininde (genel olarak ikincisinde) bir vokal ve bir konsonun söylenişten kalkmasıdır (Tuna, 1986:44). Buna metnimizdeki en tipik örnek olarak *{+dUr}* bildirme eki gösterilebilir:

aḥmaḳdur 46b/11, furṣatdur 35a/16, ḳorḳaḳdur 46b/12, naẓmdur 8b/10, oġlandur 30b/4, süleymāndur 4b/7, yoldur 21b/7

2.9. TEKLEŞME

Arapça ve Farsçadan alınan kelimelerde sonda bulunan aynı çift ünsüzler Türkçeye geçerken genel olarak teke düşmüştür. Bu kelimelere ünlü ile başlayan bir ek eklendiğinde ise kelimeler asli şekillerine dönüp sonda aynı çift ünsüzlü kullanılmıştır. Aynı zamanda şeddeli yazılan bazı kelimelerde ortadaki çift ünsüzlerden birinin düştüğü örnekler de vardır:

A. cinn > cin 35a/17: cinne 61b/17

A. dükkān > dükān 49a/3

A. ḥadd > ḥad 24a/17; ḥaddine 16a/2

A. rabb > rab 60a/17; rabbüŋ 24a/12

A. redd > red 14a/1

A. ṣaff > ṣaf 76a/21; ṣaffıla 11b/14

A. sedd > sed 77a/10

2.10. İKİZLEŞME

Bir kelimede bir ünsüzün iki kere yazılması veya söylenmesi durumuna denir. Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

asıġ >> aşşı “kar, kazanç” 17b/2

elig >> elli 5a/13

is-i > issi “sahip, malik” 47a/1

isig >> ıssı “sıcak” 66a/3

idisiz >> issiz 34a/17

uṣ+ıla > uṣṣıla 47a/2

yası > yassı 44a/4

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
EKLER

1. ÇEKİM EKLERİ

Fiil veya isim soylu kelimeler üzerine gelerek bağlı oldukları kelime gruplarına göre, kelimeler arasında hal, iyelik, çokluk, kip, zaman, şahıs, sayı vb. ilişkiler kuran eklere çekim ekleri adı verilir (Timurtaş, 1992:129). Çekim ekleri isim ve fiil çekimi olarak iki grupta incelenecektir:

1.1. İSİM ÇEKİMİ

1.1.1. ÇOKLUK EKİ {+lAr}:

Metnimizde çokluk eki olarak Eski Türkçeden bu yana işlek olarak kullanılan (Şahin, 2003:45) {+lAr} eki kullanılmıştır. İyelik ve hâl eklerinden önce kullanılan bu ekin metindeki örnekleri şunlardır:

> aġaçlar 14a/19, atlara 30b/17, dağlar 29b/10, dudaḳları 75a/3, günāhların 54a/5, ḳuşlardan 34a/3, maġāralar 59b/16, odlar 35b/19, oġullarına 27a/14, ṣandallar 11b/7, ṣular 3b/5, ṭonlar 16b/3, begler 5b/3, bedenleri 39b/1, deŋizler 13b/5, felekler 10a/3, gözlerinde 3a/5, köşklerde 3b/17, naġmeler 30b/9, sözler 9b/15, ṭaġlarda 59b/16, tepsiler 11b/8, yemişlerden 30b/12, yiller 40b/9, yüŋlerini 45b/3, zerreler 12b/12

{+lAr} ekinin metinde gerek günümüzde gerekse Eski Anadolu ve Eski Türkçe dönemlerinde kullanılmayan bir şekli de vardır. Çokluk eki sayılardan sonra gelen isimlerde kullanılması rastlanılan bir durum değildir[87]. Metnimizde {+lAr} ekinin sayı sıfatlarından sonra geldiği de görülmüştür:

> altı kemerler 23a/2, ol iki ḳuşları 51a/4, yedi yüz yetmiş yedi ṭopları 5a/15, yetmiş yedi biŋ mīkā'īller 12a/1

Arapça ve Farsçadan alıntı kelimelerde ise çokluk kategorisini bünyesinde barındıran kelimeler metinde sıkça kullanılmıştır:

---

[87] Bk. Zeki Kaymaz, "Eski Anadolu Türkçesinde Sayı Adları ve Kullanılışları", *TDAY-Belleten,* 1991, s. 9-17.

ʿacāyibāt 35a/7, aġniyā 3a/6, biḥār 37a/13, dostān 7a/11, encüm 42a/1, envār 8b/7, mürselīn 7a/2, ʿurefā 25b/9, ümerā 25b/12, vüzerā 6b/21

Bunun yanısıra bu türden kelimelere Türkçe çokluk eki getirildiği örnekler de vardır:

berekātlar 53a/18, ḳuṣūrları 3b/10, melāʿinler 61a/18, mürġānlaruŋ 6b/6, selāṭīnler 57b/4, yarānlarına 27a/8

Türkçe kelimelerin Arapça ya da Farsça kurallara göre çokluk kategorisine sokulması örneği bir kelimede görülür:

ḫavatunum 43b/2

Eski Türkçedeki çokluk ekleri olan *+{An}* ve *+{z}* ise bazı kelimelerde kalıplaşmış biçimde görülmektedir:

beŋzinüŋ 10a/15, dizine 28b/6, eren 28a/2, göz 37b/11, oğlan 44a/10, omuzlarına 35b/12, yüz 72b/8

1.1.2. İYELİK EKLERİ

Türk dilinin hemen hemen her dönem ve sahasında Eski Türkçeden beri hep aynı iyelik ekleri kullanılagelmiştir (Gülsevin, 2010: 86).Varlığı belirli hale getiren bu ekler (Banguoğlu, 2011:361) metnimizde genel olarak yuvarlak ünlülü kullanılmakla birlikte, düzlük-yuvarlaklık uyumuna bağlanma eğilimi gösterdiği örnekler de mevcuttur.

1.1.2.1. Teklik 1. Şahıs İyelik Eki {+(I4)m}:

Bu ek dönemin diğer metinlerinde olduğu üzere[88] ünlüyle biten sözcüklere *+m*; ünsüzle biten sözcüklere ise kalınlık-incelik durumuna göre yuvarlak-dar bir ünlü alarak *{+I4m}* biçiminde olmaktadır:

adum 54b/15, ʿaḳlum 62a/14, arḳam 5b/7, gemüm 60b/20, ġurūrum 62a/14, ḫaṭunum 42b/6, ḳarındaşum 54b/7, ḳızum 16a/6, ṣaḳalum 44b/12, yoldaşum 66b/21, cinsüm 51a/20, göŋlüm 63a/6, sözüm 17b/8, türbem 41a/7, vaṣiyyetüm 61b/21

[88] Bk. Kâzım Köktekin, *Eski Anadolu Türkçesi*, Fenomen Yay., Ezurum 2008, s. 87.

Fakat metnimizde ekseriyetle yuvarlak-dar ünlülü kullanimlâr hakim olsa da düz-dar ünlülü biçimine girmiş *{+Im}* şeklindeki örnekler de vardır:

ḫaşmım 67b/17, ḳızım 16a/3, rızḳımı 12b/14, cinsimden 42b/13, cürmimi 41b/14, dilim 41b/20, dinime 16a/3, etimi 46a/7, kürkimi 46a/7, milkime 36a/1, siḥrimi 18a/17

1.1.2.2. Teklik 2. Şahıs İyelik Eki {+(U)ŋ} ~ /+(i)ŋ/:

İyelik 2. teklik şahısta Eski Anadolu Türkçesinde genel olarak +{(U)ŋ} biçimindedir. Metnimizde bu durum genel olarak bu kurala uyulmuş olup örnekler şunlardır:

armaġanuŋ 56a/7, ataŋ 9a/18, gemüŋ 61a/1, ḳahruŋ 12b/18, luṭfuŋ 12a/19, māluŋ 8b/3, nuṭḳuŋ 2a/10, taḫtuŋ 77b/10, yarıcuŋ 3a/1, göŋlüŋ 32a/7, milküŋ 9a/7, nesebüŋ 53a/18, ʿömrüŋ 29a/19, özüŋ 21a/5, perçemüŋ 41b/21, yüzüŋ 53a/20

Ünsüzle biten kelimelerden sonra ekin yardımcı ses yerine düz ünlü olan *"i"*nin geldiği örnekler de vardır:

dişiŋ 41b/20, fikriŋi 9b/14, ḫāliŋi 41b/19, ẕikriŋi 58b/12

1.1.2.3. Teklik 3. Şahıs İyelik Eki {+(s)I4(n)} :

Genel itibarıyla Eski Anadolu Türkçesi metinlerinde düz ünlülü olarak geçen bu ek eklenme sırasında 1. ve 2. kişi iyelik eklerine göre farklı bir durum ortaya çıkarmaktadır. Kendisinden sonra ek gelmeyince ünlü ile biten 3. Teklik kişi iyelik eki *+(s)I*'nın, hal ekini alırken normalde /y/ ile bağlanması beklenirken /n/nin görülmesi, buradaki sesin (yani n'nin) koruruyucu veya bağlayıcı bir ünsüz olmadığını gösterir (Boz, Gülsevin, 2010: 87). Bu konuyla ilgili yapılan bütün çalışmalar[89] /n/ ünsüzünün ekin aslî sesi olduğu doğrultusunda hemfikirdir.

Metnimizde ise ek hem düz hem de yuvarlak ünlülü şekillerde kullanılmıştır:

anası 9a/18, ḫırḳası 45a/6, ḳabżası 11a/7, ḳoḳusı 31a/8, yavrusı 43b/21, beglerbegisi 11b/5, depesi 19b/4, gölgesi 33b/21, kürsisi 4b/17, tuḫfesi 57a/6,

[89] Bk. Bergamalı Kadri, *Müyessiretü'l Ulûm, Tıpkıbasım, Çeviriyazılı Metin ve Dizin*, TDK, İstanbul 1947, s. 47; Osman Nedim Tuna *a.g.e.* , s. 21-23; Gürer Gülsevin, Eski Anadolu Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı, *Türk Dili*, Sayı 466, TDK, Ankara 1990, s. 276-279; Osman Yıldız, *Cemali-i Karamani Miftahü'l Ferec (Dil Özellikleri-Metin-Sözdizini) (Basılmamış Doktora Tezi)*, Malatya 1989, I. Cilt, s. 195-196.

cübbesin 6a/17, çerisin 18a/10, derisin 55a/4, ötesin 44b/4, aġzı 8a/17, ḫatunı 42b/19, ṣuratı 38a/9, bili 19a/1, cürmi 13b/15, evi 47a/21,

kilidi 39b/6, ḳalbi 34a/21, yüceligi 26a/6

ḳapusun 60a/16, ḳorḳusundan 4a/6, ṭoġrusunı 66b/17, süŋüsüni 18b/21,

düpüldüsünden 11a/3, güpüldüsünden 11a/2, kiẕbü 8b/11

1.1.2.4. Çokluk 1. Şahıs İyelik Eki {+(I4)mUz} ~ /+(i)miz/:

1. Çokluk şahıs iyelik eki yazımı metnimizde çeşitlilik göstermektedir. Dönem metinlerinde genel olarak yuvarlak ünlülü olan ek metinde gerek yardımcı ünlüsü gerekse ekin aslî ünlüsünün düz gelmesi yönüyle farklılık arz etmekte düzleşme eğiliminde olduğu görülmektedir.

Yuvarlak ünlülü örnekler:

ḫaṭāmuza 16b/7, ḳışṣamuz 2b/4, dişimüz 49a/19, ḥamlemüz 10b/1, başumuz 63a/4, ḳaravulumuz 65b/7, ceddümüz 54a/15, şeyḫümüz 34a/3

Düz ünlülü örnekler:

ʿaḳlımuz 49b/7, cinsimüz 34b/6, iḫtiyārımuzla 43b/20, müşkilimüz 36b/14, şeyḫimüz 33a/19, cinsimiz 43b/18

1.1.2.5. Çokluk 2. Şahıs İyelik Eki {+(U)ŋUz} ~ /+(i)ŋüz/:

Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

başuŋuzı 66b/17, cemīʿiŋüzi 60b/21, cinsiŋüzden 42b/1, duʿāŋuz 47a/9, düşmānlıġuŋuz 27b/15, ḫāliŋüz 38a/1, ḫaşmuŋuz 2a/1, iriŋüz 72b/18, ismüŋüz 2a/17, memleketüŋüz 49a/13, ortaŋuzda 19a/15

1.1.2.6. Çokluk 3. Şahıs İyelik Eki {+lArI(n)}:

Metnimizde ek sürekli bu şekilde görülmüştür. Ekin geçtiği örnekler şunlardır:

ağızları 4a/1, bedenleri 39b/1, burunları 4a/3, çerçüveleri 39b/5, dillerin 12a/4, ellerinde 26b/13, ḳāmetleri 5a/17, kenārlarında 22a/2, mıḫları 22a/17, rızḳlarını 14b/2, sözlerinden 7a/10, süveleri 21a/20, süŋülerin 4a/9, şuḳḳaların 20a/13, yapraḳları 5b/18, yaraḳların 35a/16, yüŋleri 53a/14

1.1.2.7. İyelik Eki Yığılması[90]

Ek yığılması olayı Türkçede tarihi lehçelerden beri görülen bir durumdur. Türk dilinde, bazan 3. kişi iyelik eki almış kelimelerde bu ekin fonksiyonu kaybolur ve kelime kalıplaşarak taban haline gelir. Bu durumlarda, kelimenin üstene tekrar bir 3. teklik kişi iyelik eki geldiği görülür (Boz, Gülsevin, 2010: 88).

Metnimizdeki örnekleri şunlardır:

beglerbegisi 11b/5, beynisi 44a/8, birisi 31b/3, issisi 9a/7, kimisi 22a/10

1.1.3. AİTLİK EKİ {+ḲI}; {+ki}:

"İçinde bulunma" ve "aitlik bildirme" işlevli (Korkmaz, 2003:263); Eski Türkçe ve Eski Anadolu Türkçesinde kalınlık-incelik uyumuna girebilen bu ek (Boz, Gülsevin, 2010:101, Gabain, 1988:47) metnimizde incelik-kalınlık uyumuna uyduğu örnekler olmakla beraber uyuma uymadığı örnekler de vardır:

dünki 52a/9, evvelki 3b/1, ṣudaġı 36b/21, ḳapudaġı 41a/1, ṭarafdaġı 22a/6, ḳoldaġı 35b/6, şimdiki 23b/9, zamānki 13a/14

1.1.4. İSİM HAL EKLERİ[91]

Hâl ekleri, sık sık kullanılan ve cümlenin anlamına tesir eden isim çekimi ekleridir (Gülsevin, 2011: 16). İsimle isim, isimle fiil arasında anlam ve biçim ilişkisi kuran bu ekler (Korkmaz, 2003:266) iyelik eklerinden sonra gelmektedir. Hâl eklerinin tasnifi konusunda farklı görüşler[92] ortaya konulmuştur bu sebeple tasnif konusunda bir fikir birliği bulunmamaktadır.

1.1.4.1. Yalın Hal (Nominatif): {Ø}

Sözcük veya sözcük gruplarını özne göreviyle yükleme bağlayan bu hâl Türkçede işaretsiz (Ø)dir (Sev, 2007: 45). Kök ve tabanların yanı sıra, iyelikli şekillere

---

[90] Detaylı bilgi için bk. Zeynep Korkmaz, "Türkçede Ek Yığılması Olaylarının Meydana Gelişi Üzerine", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar,* C. 1, TDK Yay., Ankara 1995, s.35-39.

[91] Bk. Gürer Gülsevin, *Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde İsim Hal Eklerinin Fonksiyonları ve Kullanışları,* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, VII+193 s., Malatya 1987; Ahmet Buran, *Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hal) Ekleri*, TDK Yay., Ankara 1996.

[92] Bu konuyla ilgili detaylı bilgi için bk. Osman Yıldız, "Orta Türkçe Lehçeleri'nde Karşılaştırmalı İsim Çekim Ekleri ve Eski Anadolu Türkçesi'nin Yeri", *Dil Dergisi*, S.88, Şubat 2000, s.14-27.

de gelebilir (Gülsevin, 2011: 17). Herhangi bir işareti bulunmayan bu ekin metnimizdeki örnekleri şunlardır:

atam 27a/8, budluḳ 72a/5, deve 41a/10, eyer 10a/9, ġıdāsı 48b/7, kimse 3b/8, kiriş 28b/6, nefes 15a/12, otaḳlar 68b/4, ṭoġan 52a/13

1.1.4.2. Tamlama Hali (Genitif)*:* {+(n)Uŋ}

Diğer hâl eklerinin aksine isimle isim arasında ilgi kuran bu ek hakkında farklı görüşler mevcuttur. Bazı araşırmacılar ekin hâl eki kategorisi dışında değerlendirilmesi gerektiği görüşünü savunmaktadır[93].Ekin ünlüsü metnimizde dönemin özelliklerine uygun olarak daima yuvarlak ünlülü olarak kullanılmıştır:

aġacuŋ 5b/18, adamuŋ 42b/11, ırmaġuŋ 30b/7, sıbṭuŋ 18a/4, bülbülüŋ 59a/18, düşmenüŋ 64b/7, gögüŋ 3a/9, köşküŋ 3a/18, baġanuŋ 37b/3, ḫalḳanuŋ 26a/13, ḳarıncanuŋ 46b/16, yavrunuŋ 44a/9, beçenüŋ 10a/18, çeşmenüŋ 25a/15, geminüŋ 61a/1, kişinüŋ 18a/9, terāzünüŋ 7a/14

Tamlayan ekinde *"su"* sözcüğü gibi istisna teşkil eden yardımcı sesin gelme biçimi metinde *'y'* yerine *'n'* biçimindedir:

ṣunuŋ kenārında كَنارِنْدهَ صوُنْكْ 31a/10

1.1.4.3. Belirtme Hali (Akkuzatif)*:* {+(y)I} ~ /+ü/, {+n}, {+nI}

Bu ekin Eski Türkçede isimlere gelen *{+(I)G}* ekinin devamı olduğu yaygın olarak düşünülmekteydi (Gülsevin, 2011:31). Canpolat'ın konuyla ilgili yazısındaki itirazı[94] konuyla ilgili yeni bir bakış açısı getirmiştir. Eski Anadolu Türkçesini diğer Orta Türkçe şivelerinden farklı kılan karakteristik özelliklerden biri de belirtme hali ekidir. Ünlü ile biten kelimelerden sonra ekteki bağlayıcı ünsüzün ortaya çıkması Eski Anadolu Türkçesinin karakteristik özelliklerinden biridir (Yıldız, 2000:20).

---

[93] Bk. Leyla Karahan, "Yükleme (Accusative) ve İlgi (Genitive) Hali Ekleri Üzerine Bazı Düşünceler", *Türk Dili Üzerine İncelemeler,* Ankara 2011, s. 211-217; Osman Yıldız, *Cemāl-i Karamañ Mifttāhü'l-Ferec (Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini)* İnönü Üniversitesi, Sosyal Bililimler Enstitüsü, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, (Doktora Tezi), Malatya, 1992,c.I,s.193. ; Gürer Gülsevin, "*Eski Anadolu Türkçesinde Ekler"*, TDK Yayınları, Ankara 2011, s.29.
; Ahmet Buran, "Türkçede İsim Çekim Ekleri", Fırat Üniversitesi, *Sosyal Bilimler Dergisi,* 1995, c.7(1-2), s.37-48

[94] Bk. Mustafa Canpolat, *a.g.m.*, s. 9-11.

aġacı 5b/21, ırmaġı 31a/13, ḳılıcı 10a/8, ṣandūġı 28a/20, dünyāyı 4a/5, ḳapuyı 22a/19, ṣuyı 61b/9, yavrıyı 47a/21, bizi 44b/17, deŋizi 52b/20, kilidi 39b/6, meliki 20a/8, dilküyi 46b/7, süŋüyi 10a/14

{+n} belirtme hali eki iyelik 3. şahıs eklerinden sonra gelmektedir (Nalbant, 2008:36). Sıfır akuzatif olarak adlandırılan (Yıldız, 1989: 197) bu kullanımın farklı tartışmalara da yol açmıştır. İyelik (+sI, +I)+ Yükleme (+n) biçimindeki kuruluşu savunan araştımacılar (A. von Gabain, R. R. Arat, M. Ergin, Z. Korkmaz, A. B. Ercilasun) 3. şahıs iyelik ekini alan nesne durumundaki her adın yükleme sadece yükleme durumu ekini alarak bağlanacağını savunmaktadır. Diğer taraftan */n/* ünsüzünü de eke dahil ederek ekin *+(s)I(n)* biçiminde olduğunu savunan araştımacılar (T. Tekin, O. N. Tuna, Ş. Tekin, G. Gülsevin) bu eki alan adın yükleme eksiz bağlandığını savunur[95].

aṣlın 5a/4, naḳṣın 32b/12, tozın 39a/14, cigerin 19a/13, serleşkerin 66b/8

Eski Türkçede sadece zamirlere gelen *+nI*[96] belirtme eki metnimizde de bu şekilde kullanılmıştır:

anı 34a/19, bunı 10b/17

Metinde iki örnekde yuvarlak ünlülü şekilde kullanılmıştır:

dersü 42a/3, müvekkelü 14a/18

1.1.4.4. Yönelme Hali (Datif)*:* {+(y)A}

Ek Eski Türkçede {+KA} şeklindedir (Gabain, 1988: 63). Eski Anadolu Türkçesinde G'lerin süreklileşmesi ve yutulması sonucunda {+(y)A} olmuştur (Gülsevin, 2011: 39). Bu ek bağlayıcı ünsüzünün kullanımı ile Eski Anadolu Türkçesini Orta Türkçe Lehçelerinden ayıran karakteristik şekillerden biridir (Yıldız, 2000: 21).

Metindeki örnekleri şunlardır:

---

[95] Bk. Talat Tekin, *a.g.e.*, s. 131-138; Şinasi Tekin, *Eski Türkçe*, TDEK, C 2, S. A-23, TKAEY, Ankara 1992, s. 163; Gürer Gülsevin, *a.g.m.*, s. 187-190; Caner Kerimoğlu, "Orhun Abidelerinde 3. Kişi İyelik Ekinden Sonra Yükleme Hali Eki Kullanıldı Mı?", *Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları*, Vol. 2/3, Summer, 2007, s. 322-331, Osman Nedim Tuna, *a.g.e*, s.21.

[96] Ş. X. Xəlilov, çalışmasında birinci ve ikinci teklik şahıs iyelik eklerinden sonra glen *"+nı/+ni"* şeklindeki belirtme hâli ekini, eski yazı geleneği (Uygur yazı geleneği)in kalıntısı olarak kabul etmiştir bk. Xəlilov, *Esrarnamə'nin Dili* s. 54-56.

ağıza 18a/5, düşmāna 18b/10, ġarba 22a/7, cehenneme 29a/7, deŋize 34b/16, ḳafese 61a/3, deryāya 18a/6, ḳaraya 13a/6, ṭabaḳaya 2b/7, çevreye 71b/5, ḳıbleye 6b/18, kürsī̈ye 8a/9, neye 7b/1

1.1.4.5. Bulunma Hali (Lokatif)*:* {+dA}

Eski Türkçede {+dA}; r, l, n ünsüzlerinden sonra {+tA} biçiminde olan ek (Tekin, 2003: 113) Eski Anadolu Türkçesinde ünsüz uyumuna girmez. Fiildeki oluş ve kılışın yerini bildiren ad durumudur (Korkmaz, 2003:289). Ekin metnimizdeki örnekleri şu şekildedir:

deryāda 62b/2, maġarada 55b/8, ṣātırda 21b/1, ṭaġda 36a/11, yolda 8a/11, āḫiretde 41b/2, çemende 32b/11, gemide 8a/17, memleketde 48a/8, yirde 2a/2, yörede 45b/4

1.1.4.6. Ayrılma Hali (Ablatif)[97]: {+dAn}

Kelime gruplarında ve cümlede fiilin gösterdiği hareketin kendisinden uzaklaştığını ifade etmek için adın dönüştüğü durumdur (Ergin, 2002:235). Eraslan'a göre *{+dIn}, {+dUn}* isimden isim yapma eki ile *{+DA}* bulunma hal ekinin karışmasıyla ortaya çıkmıştır (Eraslan, 1999: 381-385). Metindeki örnekleri şunlardır:

atdan 65a/8, gergedāndan 27a/9, oradan 44b/4, ḳapudan 2b/17, cehennemden 31b/9, deŋizden 13a/21, türbeden 40b/21

Metnimizde Eski Anadolu Türkçesi için karakteristik olmayan *{+dIn}* ayrılma eki metnimizde çok yaygın değildir. Uygurcada kullanılmaya başlayan bu ek Doğu Türkçesi şiveleri için karakteristiktir (Şahin, 1993:111-112). Metinde sadece iki kelimede görülmektedir:

öŋdin 44a/15, serleşkerdin 28a/9

[97] Detaylı bilgi için bk. Kemal Eraslan, *"Çıkma Hâli (Ablativ) Ekinin Oluşumu",* III. UTDKB, TDK, Ankara, 1999, s. 381-385.

1.1.4.7. Vasıta Hali (İnstrumental)*:* {+(I)n}[98], {+(y)(I)lA}, bile, birle, ile

Fiilin gösterdiği iş, oluş ve hareketin hangi araçla ve neyle, kimle yapıldığını gösteren durumdur (Parlatır, Şahin, 2010:50). Adın belirttiği nesnenin vasıta olarak kullanıldığını, fiile vasıta olduğunu belirtmek için kulanılır (Korkmaz, 1992:164).

{+(I)lA} olabildiği gibi ünlülerle biten kelimelerden sonra *{+yIlA}* seklinde de görülebilir (Hacıeminoğlu, 1974:31). Bu şekil "ile (<bile<birle)" edatının ekleşmesiyle teşekkül etmiştir (Çağıran, 2000:379).

Metindeki örnekleri şunlardır:

avāzıla 30a/20, birbirin 29b/12, birin 4b/8, çiftin 60a/2, dilküyile 46b/6, dīv ü ezder birle 9a/2, dostıla 63a/8, enbiyā ve evliyā birle 7a/4, faḳīr bile 26a/3, gözile 33b/16, ḫışmıla 9b/12, ʿizzetile 11b/3, ḳudreti birle 15a/7, lisān birle 31a/8, nesneyile 49b/10, sām-ı süvārla bile 10a/21, ṣarṣarıla 34b/2, ṣuyıla 34b/18, süŋüyile 10a/13, şol vaḳtin 34a/20, ṭurnayıla 52a/14, usṭurlābın 43a/8

1.1.4.8. Eşitlik Hali (Ekvatif)*:* {+CA}

Orta Türkçe Lehçelerinde ünsüz uyumu dışında bulunan bu ek Eski Anadolu Türkçesinde genelde uyuma girmektedir (Yıldız, 2000: 23). Korkmaz, ekin adlara eklenerek birbirinden ayrı vazifeleri ile türlü çekim edatlarının yerini tuttuğunu ve eklendiği kelimelerin mahiyet farklarından ya da karşılaştırma ve benzetmenin tarzından ileri gelen bazı özelliklerle görevinin kaydığını veya birtakım etkilerle ekin yeni görevler kazandığını belirtir[99].

Metindeki örnekleri şunlardır:

dünyāca 7a/14, kelekçe 3b/21, ḳırca 52a/15, mūrca 70a/13, nevbetce 16b/1, öŋce 73b/6, ṣandūḳça 4b/5, siŋekçe 3b/20, yirce 31b/12, yolca 26a/7

[98] Bk. Saadet Çağatay, "Uygurca ve Eski Osmanlıcada Vasıta Hali +ºn", *DTCF Dergisi* I, 3, Ankara 1943.
[99] Bk. Zeynep Korkmaz, *a.g.e.*, s. 12-84.

1.1.4.9. Yön Gösterme Hali (Direktif)[100]: {+rA}, {+ArU}

Eski Anadolu Türkçesinde ekin başındaki *G* ünsüzü sızıcılaşıp kaybolarak, *+ArU (< +GarU)* şeklini alır (Yıldız, 2000: 24).

Metindeki örnekleri şunlar olup genelde kalıplaşmış kullanimlârdır:

içerü 4b/2, ilerü 9a/15, içre 24b/19, ṣoŋra 25a/1, ṭaşra 67a/10, üzere 12b/4, üzre 59a/11, yuḳaru 12b/9

1.1.5. SORU EKİ: {mI}

Soru eki metnimizde bir örnek (bu mudur 10a/17) dışında hem isimlerde hem fiillerde düz ünlülü olarak kullanılmıştır:

aḥmaḳlardan mısın 44b/13, getürdüŋ mi 68a/17, ḥūrī̄ misin 41b/18, sekiz midür 31a/19, tābiʿ oldu mı 55b/14, var mıdur 43a/18,

1.2. FİİL ÇEKİMİ[101]

1.2.1. Şahıs Ekleri

1.2.1.1. Teklik 1. Şahıs Ekleri

{-m} : ḳoysam 60a/2, ursam 10b/2

{-Am}: alam 9b/18, gösterem 41a/17, ḳılam 10b/3, virem 63a/7

{-Um} ~ /-ım/: aŋladum 59b/7, didüm 58b/9, ḳodum 68a/17, ötdüm 42b/9, yıḳardım 27a/10

{-(y)In}: bileyin 46a/10, ḳılayın 50a/17, yidireyin 45a/14

1.2.1.2. Çokluk 1. Şahıs Ekleri:

{-Uz}: uyuruz 43b/19, isterüz 39b/12, yürürüz 49b/8

{-vUz}: bulavuz 60a/20, geçevüz 51b/16, idevüz 24a/19, ḳoyavuz 63a/4

{-UK}: çıḳduḳ 61b/8, geçdük 7b/18, söyledük 14b/13, uçduḳ 8a/10

---

[100] Bk. Suzan Duran, "Türkçede Cihet ve Mekân Gösteren Ek ve Sözler", *TDAY Belleten,* 1956, Ankara 1998, s. 1-110

[101] Dönem özellikleriyle ilgili detaylı bilgi için bk. Osman Yıldız, Dâsitân-ı Sultân Mahmûd Mesnevisi'nde Fiiller, *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Mayıs 2007, Sayı: 15, ss.129-150.

1.2.1.3. Teklik 2. Şahıs Ekleri*:*

{-sIn}: beŋzersin 45b/8, bulasın 8b/5, oḳursın 58b/12, şaḳırsın 58b/13

{-Uŋ}: bildüŋ 16b/12, ḳazanduŋ 8b/3, söyledüŋ 14a/11, urduŋ 9a/16

{-ŋ}: arasaŋ 32b/11, eyleseŋ 53b/15, göçseŋ 51a/16, ḳılsaŋ 49a/10

1.2.1.4. Çokluk 2. Şahıs Ekleri:

{-sIz}: başdurasız 72b/19, işidesiz 52a/4, ḳorḳarsız 49b/1, seversiz 49b/10

{-UŋUz}: geldüŋüz 45a/2, işitdüŋüz 54a/11, itdüŋüz 52b/3, olduŋuz 18a/15

{-nUz}: çıḳarmaŋuz 49a/16, eyleŋüz 37b/2, olmaŋuz 64a/16, söyleŋüz 66b/17

1.2.1.5. Teklik 3. Şahıs Ekleri*:*

{Ø} eki:

Emir ve görülen geçmiş zaman dışındaki diğer kiplerde teklik üçüncü şahıs çekimi için ayrı bir ek mevcut değildir (Yıldız, 2008: 127).

acıḳmış 68a/6, alsa 26a/9, baġlaya 10b/11, döker 54b/6, ḳarısa 43b/17, nolısar 20b/21, ötiser 42b/3, şaşar 15a/11, ṭoymaz 32b/14, urmış 16a/14

{-I}[102]**~ {-U}:** arıtdı 39a/20, diledi 25b/11, irdi 63b/11, ṣaġladı 54b/9, ṣordı 16a/12, geldü 62a/4, gördü 42a/19, maʿlūm oldu 45a/16

1.2.1.6. Çokluk 3. Şahıs Ekleri*:*

{-lAr}: depredeler 44b/5, gezdürürler 62b/3, ḳandururlar 76b/9, ḳorlar 47b/1, otururlar 11b/7, ṣıġalar 37b/13, uġramazlar 47a/17, yidürürler 42b/12

{-IlAr}: aradılar 36b/4, döşediler 47b/20, ırladılar 29b/9, işiddiler 7b/6, yapdılar 60a/8

1.2.2. Şekil ve Zaman Ekleri

Zaman ve kip ekleri fiillere eklenir ve üzerlerine kişi morfemlerini de alarak o fiili cümlenin yüklemi yaparlar (Boz, Gülsevin, 2010: 63). Görülen geçmiş zamanın çekimi iyelik kökenli şahıs ekleriyle yapılmıştır.

[102] Görülen geçmiş zaman ve üzerine getirilen şahıs ekleri hakkında bk. A. von Gabain, *a.g.e.*, s. 80.

1.2.2.1. Bildirme Kipleri

1.2.2.1.1 Görülen Geçmiş Zaman*:* -{d}

Görülen geçmiş zaman eki; *-d+şahıs ekleri*'dir[103]. Geçmiş zamanda hareketi gerçekleştiren kişi tarafından onun bilgisi ve bilinci dahilinde yapılmış fiillerde kullanılır (Şahin, 1993:127). Ek metinde daima ötümlü şekilde olup ötümsüz biçimi yoktur:

<u>Teklik</u>

1. Şahıs {-dUm} ~ /-dim/ : buldum 45a/5, diledüm 70a/12, getürdüm 57a/6, ḳıldum 39a/5, itmişdim 9b/15

2. Şahıs {-dUŋ} : bildüŋ 16b/12, ḳazanduŋ 8b/3, ötdüŋ 42b/1

3. Şahıs {-dI} ~ {-dU} : aṣdı 66a/17, bindi 70b/11, döndü 32b/4, gördü 42a/19, gösterdi 48a/10, ḳarardı 19b/3, oldu 45a/16

<u>Çokluk</u>

1. Şahıs {-dUK} : aġlaşduḳ 60b/3, uġraduḳ 15b/14, indük 31b/10

2. Şahıs {-dUŋUz} : geldüŋüz 45a/2, işitdüŋüz 54a/11olduŋuz 18a/15

3. Şahıs {-dIɬAr} : aldılar 12a/5, didiler 7a/4, dögüşdüler 65a/19, geldiler 15a/15, ṣordular 12b/6, yapdılar 60a/8

1.2.2.1.2. Duyulan Geçmiş Zaman*:* {-mIş}; {-UpdUr}

Geçmişteki bir faaliyetin rivayet ve nakil yoluyla öğrenildiğini ifade eden zaman kipidir (Çağıran, 2011: 250).

<u>Teklik</u>

1. Şahıs {-mIşAm}[104] : aŋlamışam 27a/18, diŋlemişem 27a/18, görmişem 52b/17, ṭutmışam 66b/8

2. Şahıs /-mişsin/ : itmişsin 12b/17

3. Şahıs {-mIş} : gitmiş 9b/5, düşmiş 13b/15, oturmış 26b/20

<u>Çokluk</u>

[103] Bu ekin şekli için bk. A. von Gabain, *a.g.e.,* s. 80.
[104] Gürer Gülsevin duyulan geçmiş zamanın 1. kişi için kullanılamayacağını belirtir bk. Gürer Gülsevin, *a.g.e.,* s. 81.

3. Şahıs {-mIşlAr} : bağlamışlar 67b/11, bilmişler 34b/15, girmişler 34b/16, oturmışlar 57b/2, yazmışlar 39b/21

Metnimizde öğrenilen geçmiş zaman için tespit edilen bir diğer ek -{UpdUr} morfemidir. Bugünkü ölçünlü Türkiye Türkçesinde bulunmayan bu ek Anadolu ağızlarında hâlâ varlığını sürdürmektedir[105]. Ekin sadece teklik 3. şahıs çekimi mevcuttur:

arta ḳalupdur 9a/5, azād ḳılupdur 46a/16, imtiḥān idüpdür 44a/3

1.2.2.1.3. Geniş Zaman[106] {-(A/U ~ I)r}:

Türkçede hareketin her zaman yapıldığı, alışkanlık olduğu, hiç değişmediğinin anlatılacağı durumlarda kullanılır (Parlatır, Şahin, 2010: 51). Türk dilinde {-(V)r} ekinin ünlüsünün hangi şartta hangi nitelikte geleceği konusu başlı başına bir meseledir (Boz, Gülsevin, 2010: 71).

Ekin metnimizdeki kullanımları şu şekildedir:

<u>Teklik</u>

1. Şahıs /-(e)rin/; {-(A/U)rAm}: bilürem 16b/4, dilerin 45a/17, direm 67b/18, iderem 27b/16, ḳonaram 47a/16, oḳuram 59b/6, yaturam 40b/10

2. Şahıs {-(A/u ~ I)rsIn} : dirilirsin 10a/17, geçersin 10a/16, girirsin 29a/17, ḳaçarsın 41b/17, ḳurtarırsın 44b/13, otururşun 10a/17

3. Şahıs {-(A/I4)r} : açar 42a/1, buluşır 57a/1, döker 54b/6, gelür 33b/9, ḳaşanur 30a/15, ḳor 8b/7, öter 2a/14, semirür 34b/9, sıġar 31a/15, urur 48b/8, virir 21a/8

<u>Çokluk</u>

1. Şahıs {-(A/U)rUz} ~ /-rız/: ḳıluruz 76a/17, öterüz 43a/7, sevinürüz 45a/8,

---

[105] Detaylı bilgi için bk. Hamza Zülfikar, "Doğu Anadolu Ağızlarında Zaman Kavramı Taşıyan –ip/ -if Eki", *Türkoloji Dergisi*, C. X S. 1, DTCF Yay., Ankara 1992, s. 13-20.

[106] Türkçede geniş zaman ekinin kullanımı hakkında bk. Tahir Nejat Gencan, "Türkçede Geniş Zaman Kipi", *I. Milletler Arası Türkoloji Kongresi, Tebliğler*, İstanbul 1979, s. 451-456.

şaşaruz 49b/7, umarız 32a/18, uyuruz 43b/19, yürürüz 49b/8

2. Şahıs {-(A)rsIz} : ḳorḳarsız 49b/1, seversiz 49b/10

3. Şahıs {-(A/U)rlAr} : bulurlar 51b/7, içerler 52a/21, keserler 59b/16, ḳorlar 47b/1, ṭutarlar 46a/7, virürler 26a/15, yaparlar 59b/16, yaturlar 51a/17

1.2.2.1.4. Şimdiki Zaman {–(A/U)r}:

Eski Anadolu Türkçesinde şimdiki zaman için kullanılan müstakil bir ek bulunmamaktadır. Eski Anadolu Türkçesindeki geniş zaman *-(V)r* ve istek kipi *–(y)A* ekleri şimdiki zaman görevinde kullanılmıştır (Şahin, 2003:62). Daha sonraki dönemlerde –(y)A yor(ur) eki kullanım alanını genişletecek ve müstakil simdiki zaman eki olarak kullanılacaktır (Dinar, 2013:84).

<u>Teklik</u>

2. Şahıs {-(A/U)rsIn} : görürsün 15b/17, baḳarsın 45b/21, gidersin 46a/5, oḳursın 58b/12, şaḳırsın 58b/13, ururs un 30a/3

3. Şahıs -(-A/U)r} : başar 44a/1, diler 62a/10, dileşür 64b/7, ṣorılur 58a/6, yalıŋlanur 36a/11

<u>Çokluk</u>

1. Şahıs {-(e/U)rUz} : aġlaşuruz 60b/18, bilürüz 33a/6, isterüz 39b/12, şükr iderüz 76a/13

2. Şahıs {-(A/ü)rsIz} ~ -/(ü)rsüz/: bilürsiz 52b/8, görürsüz 38a/1, idersiz 60b/6

3. Şahıs {-(U)rlAr} : eydürler 9a/10, ṣaḳlarlar 65b/16, ṭakınurlar 74b/14

1.2.2.1.5. Gelecek Zaman {–(y)IsAr}, /-ecek/, {-sA} gerek:

Gelecek zaman için Eski Anadolu Tükçesinde birden fazla ek kullanılır (Gülsevin, 2011:100). Bu eklerden *–(y)A* eki tamamen bağlamsal yaklaşımla gelecek zaman yerine kullanılıp kullanılmadığı anlaşılabilir.

Her ne kadar Gülsevin Eski Anadolu Türkçesindeki en işlek gelecek zaman ekinin -{(y)IsAr} biçimi olduğunu belirtse de (Gülsevin, 2011: 100) metnimizde bu ek çok fazla kullanılmamış olup ekin sadece teklik 1. ve 3. şahıs çekimi vardır:

ḳılısaram 27a/21, nolısar 20b/21, olısar 41b/2, ötiser 42b/3

-/ecek/ biçimli teklik 2. ve 3. şahıs çekimleri vardır:

süreceksin 55a/21, virecek 69a/21

Ekin *{-sA} gerek* biçiminde 1. ve 3. tekil şahıs çekim örnekleri vardır:

gitse gerek 15b/17, itsem gerek 10b/3, olsa gerek 16b/19, ursam gerek 10b/2

1.2.2.2. Tasarlama Kipleri

Tasarlama ekleri kesin olarak zaman bildirmeyen eklerdir. Bu eklerin tasnifi konusunda farklı görüşler mevcuttur. Gülsevin ve Özkan gibi araştırmacılar bu eklerin cümle içindeki fonksiyonuna yani bağlamına dikkat edilerek ele alınması gerektiğini savunmaktadır[107].

Her ne kadar getirilen bu eleştirilerin haklılık payı varsa da Türkçedeki bütün eklerin kendi fonksiyonları dışında kullanıldığı örnekler mevcuttur. Eklerin genel kullanım şekli esas alındığında klasik adlandırmanın daha kullanışlı olacağı fikrindeyiz. Dolayısıyla bu çalışmada klasik usul olan; istek, dilek-şart, gereklik ve emir tasnifini kullanacağız.

1.2.2.2.1. İstek Kipi: {-(y)A}

<u>Teklik</u>

1. Şahıs {-Am};{-AyIn};{-AyIm} ~ /-(y)eyüm/:

aṣam 61a/2, barışduram 27b/14, berkidem 61a/2, beyān ideyim 25b/20, götüreyin 56a/6, ileteyüm 70b/9 , ḳılayın 50a/17, söyleyeyüm 47b/13 , varayım 70a/18

2. Şahıs {-(y)AsIn}: birleyesin 38a/16, olmayasın 71a/7, varasın 61b/19, viresin

[107] Bk. F. K. Timurtaş,*a.g.e.,* s. 127.; G. Gülsevin, E. Boz, *a.g.e.*, s. 78-79; Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelisme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul 2009, s.138.

41a/7

3. Şahıs {-(y)A}: aŋlaya 24a/10, bildüre 71a/18, diŋleye 35a/7, ṣora 16a/12

Çokluk

1. Şahıs {-(y)AvUz}; {-(y)AlUm}: alalum 66a/6, aŋılavuz 41b/10, aŋlayalum 13a/18, olmayavuz 61b/1, görevüz 14b/5, itmeyevüz 51b/17, keselüm 19a/16

2. Şahıs {-(y)AsIz} : başdurasız 72b/19, incitmeyesiz 53b/19, ḳorḳmayasız 76a/1, viresiz 7a/11

3. Şahıs {-(y)AlAr} : diŋleyeler 62b/14, aŋalar 41b/11, diŋleyeler 62b/14, getüreler 52a/11, ḳoyalar 8a/15

1.2.2.2.2. Dilek-Şart Kipi[108]: {-sA}

Teklik

1. Şahıs {-sAm}: görsem 44a/4, ḳoysam 60a/2

2. Şahıs {-sAŋ}: arasaŋ 32b/11, itseŋ 32b/12

3. Şahıs {-sA}: beslese 53b/10, işitse 9b/13, oḳusa 36b/21, ṣınsa 48b/11

Çokluk

1. Şahıs {-sAvUz}: bulursavuz 77b/5, döksevüz 76a/20

2. Şahıs /-seŋüz/[109]: icāzet virürseŋüz 38b/9

3. Şahıs {-sAlAr}: atsalar 4a/7, bıraḳsalar 49b/9, dileseler 26b/15

1.2.2.2.3. Gereklilik Kipi: {-mAK} gerek

Eski Anadolu Türkçesi döneminde çoğunlukla –a/-e eki ile ve şart kipine *'gerek'* veya *'gerekdür'* kelimeleri getirilerek karşılanmıştır (Özkan, 2009: 144). Metinde de gereklilik fonksiyonu bu şekilde sağlanmıştır:

[108] Şart eki için bk. Gürer Gülsevin, "Türkçede -sA Sart Gerundiumu Üzerine", *Türk Dili*, Sayı 467, (Kasım 1990), s. 276-279.; Leyla Karahan, "-sa / -se Eki Hakkında", *Türk Dili*, Sayı 516, (Aralık 1994) , s. 471–474.; Hayati Develi, "-sA Eki Nedir? Kip mi, Zarf-fiil Eki mi?", *İlmî Arastırmalar I (Dil, Edebiyat ve Tarih İncelemeleri*), İstanbul 1995, s. 91-94.

[109] Gürer Gülsevin Eski Anadolu Türkçesinde Ekler adlı çalışmasında istek kipinin –sA biçiminin 2. çokluk kişi eki göstermemiştir. Fakat metinde bununla ilgili bir örnek çıkmıştır. Bk. Gürer Gülsevin, *a.g.e.* s. 105.

aşmaḳ gerek 10a/18, bilmek gerek 24a/10, gelse gerek 16b/19, helāk itse gerekdür 70a/1, kesmek gerek 10a/18

1.2.2.2.4. Emir Kipi:

Tasarlama kipi eklerinden biri olan bu ekler tasarlanan hareketi emir şeklinde ifade eder, hareketin emirle yapılmasına işaret eder (Ergin, 2002: 304).

Teklik

1. Şahıs /-eyim/;/-eyin/ : alıvireyim 51b/5, getüreyin 67a/15, ideyim 45a/5

2. Şahıs {-GIl}; {-Ø} : aŋla 17a/17, cevāb vir 34b/12, dut 41b/5, gidergil 42a/2, ḳoġıl 9b/8, ṣıġıl 12b/18, sürgil 2a/14, uçġıl 7b/10

3. Şahıs {-sI4n} : çoġalsun 53a/19, getürsün 67a/9, girsin 29a/17, ṣaḳlasun 57a/12, ṭutsın 26a/1, üresün 53a/19, versin 2a/11

Çokluk

1. Şahıs {-(y)AlUm} : bilelüm 72b/16, diŋleyelüm 7a/9, olalum 50b/10, uralum 66b/9

2. Şahıs {-(U)ŋ} ~ /-ŋüz/: çıḳuŋ 64a/16, diŋ 19a/16, getürüŋ 42a/20, söyleŋüz 66b/17, varuŋ 64a/5

3. Şahıs {-sUnlAr} : dirlik dirilsünler 45b/15, getürsünler 10b/11, ḥāżır olsunlar 69b/8, yatsunlar 45b/15

Emir kipinin *–{sAŋA}* biçimi metnimizde 2. teklik şahıs çekiminde ince sıradan bir kelimede geçmektedir:

meyl itseŋe 8b/6

1.2.3. Fiilimsiler[110]

Dilimizde fiilden isim olmuş bazı kelimeler almış oldukları eklerle isim sınıfına geçmiş olsa da tam anlamıyla isim gibi kullanılamazlar ya da fiil olmaktan tam anlamıyla uzaklaşamazlar (Parlatır, Şahin, 2010: 83). İşte bu yapılar isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olmak üzere üç grupta incelenmektedir. Metnimizdeki fiilimsiler şu şekildedir:

1.2.3.1. İsim- Fiiller (Mastarlar)

Mastarlar fiillerin isim şekilleridir (Gülsevin, 2011: 122). Metnimizdeki mastarlar şu şekildedir:

{-mAk} eki:

almaḳ 64b/7, aşmaḳ 10a/18, binmek 30b/15, gitmek 24a/19, görmek 7b/9, incitmek 54a/10, ḳanmaḳ 30b/12, uṣanmaḳ 30b/12, yutmaḳ 54a/14

{-mA} eki:

Eski Anadolu Türkçesinde az kullanılan bir mastar ekidir. Metindeki örnekleri şunlardır:

olmasına 69b/12, ötmesinden 48a/20, uçmasıyla 26a/6

Ekin geldiği kimi kelimeler kalıplaşarak ad olmuştur:

burma 29a/11, depme 65b/19, sürmesin 62a/6

{-(y)Iş} eki:

baḳışı 38a/8, biliş 41b/11, enişde 28b/11

1.2.3.2. Sıfat-Fiiller (Partisipler)

Fiilerin sıfat biçimine dönüşmüş şekilleridir.

/-(y)acaḳ/ eki:

çıḳmayacaḳ yirlere 60b/2, olacaḳ siyāseti 52a/6

{-(y)An} eki:

[110] Bu konuyla ilgili detaylı bilgi için bk. Saadet Çağatay, "Eski Osmanlıcada Fiil Müştakları, I. Mastarlar", *DTCF Dergisi*, VI 1/2, 1947, s. 353-368; Participler, *DTCF Dergisi*, VI, 4 1947, s. 525-552; III. Gerundiumlar, *DTCF Dergisi*, VI, 5, 1947, s. 27-47.

çıḳaran 59b/4, diken 59a/21, diŋleyen 62b/13, getüren 61a/16, inen 7a/18, oḳuyan 12a/13, süren 16a/18, uçan 54b/7, yazılan 16b/16

{-(A/U)r} eki:

aḳar 2a/13, bilür 37b/1, dokanur 24a74, döşer 59a/9, yanar 38a/8

{-dUḲ}; {-dUK} eki:

aŋduġuŋ 33b/13, buluşduġun 13a/1, degmedügi 12b/13, düşdüklerine 34b/8, gördügüŋ 11b/11, işitdügüŋden 35a/12, ḳıġırduḳları 47b/11, urduḳların 54a/15

/-medük/ eki:

işitmedük 32a/17

/-mez/ eki:

göŋlüŋ istemez sözi 17b/10, yimez içmez kişidür 24b/10

{-mIş} eki:

başmış 2b/13, döşenmiş 39b/15, düzülmiş 57a/20, ḳızmış 50b/8, sāye ṣalmış 5b/21, ṣınmış 12a/4, yaradılmış 33a/13, yazılmış 18a/12

1.2.3.4. Zarf-Fiiller (Gerundiumlar)[111]

Fiileri başka fiillere bağlamak üzere zarflaştıran eklerdir (Gülsevin, 2011: 125). Metnimizdeki zarf-fiiller şu şekildedir:

{-dIsA} eki:

indürdise 12b/20, yazdısa 16b/16, yeşerdise 24b/9

{-dUkcA} eki:

diŋledükce 13a/11, uzatduḳca 45b/19, ṭoḳunduḳca 31a/2, yitdükce 13b/1

/-duḳda/ eki:

Metinde tek örneği vardır:

çıḳduḳda 43b/21

/-düginceː eki:

itdüginceː 36a/10, yitdüginceː 17b/5

/-(y)ende/ eki:

[111] Birleşik zarf-fiillerle ilgili ayrıntılı bilgi için bk. Gürer Gülsevin, "Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf-Fiiller", *AKÜ. Sosyal Bilimler Dergisi*, C. II, Sayı 2, Afyon 2001, 122-143.

yürüyende 50b/6

{-(y)IcAK} eki:

Metnimizdeki işlek zarf-fiil eklerindendir:

azdurıcaḳ 41b/2, bilmeyicek 12a/4, bulıcaḳ 52a/20, degicek 10a/16, esicek 33a/19, göstericek 30a/2, getiricek 061a/10, olmayıcaḳ 12a/5

{-(I)ken} eki:

bilürken 14b/14, irmişken 14a/74, olmışıken 40b/9, otururken 7b/3, söyleriken 2a/18, ṭururken 2b/18

{-(y)IncA} eki:

bağlayınca 65a/10, bitince 59a/21, dileyince 64b/16, dönince 64b/15, irişince 35a/21, şalınca 73a/6, söyleyince 54b/7, yıḳılınca 65a/9

{-IncAK} eki :

çıḳıncaḳ 64b/8, geçincek 75b/15, varıncaḳ 56b/21

/-icegez/ eki:

Metinde tek örneği vardır:

esicegez 34b/9

{-mAdIn} eki:

Diğer zarf-fiillerin aksine esas fiile öncelik anlamı kazandırır. Metindeki örnekleri şunlardır:

çıḳarmadın 43b/9, geçmedin 32b/2, görmedin 9a/20, irmedin 2a/15, oḳumadın 42b/3, ölmedin 2a/19, ṭoḳunmadın 30a/5

{-mAkdA} eki :

çekişmekde 54b/4, işitmekde 13a/13, ḳaçmaḳda 59a/1, oturmaḳda 9a/10

-{(y)U} eki:

diyü 3a/12, uġrayu 33b/6

{-(y)UbAn} eki:

açduruban 76a/7, çöküben 76a/20, çürüyüben 2a/17, geyüben 6a/17, içüben 75b/13, ḳaḳuban 10a/9, olmayuban 10a/4, ṭutuban 65a/12

{-(y)Up} eki:

Metnimizdeki en işlek zarf-fiil eklerindendir:

aldayup 13a/1, bağlayup 6b/20, besledüp 47b/5, büküp 54b/21, çalınup 29b/10, gümreyüp 66b/16, ḥayḳırup 9b/17, içüp 24b/11, ṣalup 3a/14, söyleyüp 54a/8, urunup 11b/4, yüyüp 77a/17

{-UrAK} eki:

ḳışḳanuraḳ 42b/12, sürünürek 51a/12

2. YAPIM EKLERİ

2.1. İsimden İsim Yapan Ekler

/+acuḳ/ eki:

Sıfatta dereceyi düşüren bu ek (Gülsevin, 2011: 115) tek örnekte vardır:

uvacuḳ 12b/12

/+aḳ/ eki:

Organ isimlerinde görülen bir ektir:

dudaḳları 75a/3, ṭuṭağınuŋ 32a/1, yaŋağıdur 32b/8

{+An} eki[112]:

Eski bir çokluk kategori ekidir. Fakat Eski Anadolu Türkçesinde ve günümüzde bu ek kalıplaşmış biçimde bazı kelimelerde vardır. Metinde iki örneği bulunmaktadır:

eren 28a/2, oğlan 44a/10

{+ArU} eki:

İstikamet, yön, cihet bildiren bu ekin örnekleri şunlardır:

içerü 40a/8, ilerü 66b/16, yuḳaru 57a/9

{+CA} eki[113]:

Aslında eşitlik ekidir. Farklı fonksiyonlarda da kullanılabilmektedir:

---

[112] Bk. K. Grönbech, bu eki "beraberlik" işlevli bir ek olarak değerlendirirken bk. K. Grönbech, Türkçenin Yapısı, (Çev. Mehmet Akalın), TDK Yay., Ankara 1995, s. 51.), V. Hatiboğlu ise "küçültme" işlevli bir ek olarak kabul etmektedir bk. Vecihe Hatiboğlu, Türkçenin Ekleri, (bs. 2), TDK Yay., Ankara 1981, ss. 29-30.

[113] Bu ek hakkında bk. Zeynep Korkmaz, "Türk Dilinde +ça Eki ve Bu ek İle Yapılan İsim Teşkilleri Üzerine Bir Deneme", *Türk Dili Üzerine Araştırmalar,* C. I., TDK Yay., Ankara 1995, s. 12-84.

ʿarabca 58b/9, dilce 4b/12, ḥammāmca 49b/15, kelekçe 3b/21, ṣaʿīfce 51a/10, ṣandūḳçalar 4b/5, siŋekçe 3b/20, ṭabanca 11b/15

{+CAK} eki:

Sıfat fonksiyonunda ve zarf türünden kelimeler türetir (Gülsevin, 2011: 115). Örnekleri şunlardır:

gökçek 45b/7, tīzcek 43b/19, yalıncaḳ 66b/15

{+Cı} ~ +{Cu} eki:

Bir meslekle uğraşanları veya bir işi yapmayı adet haline getiren kimseyi bildiren adlar yapar:

demürci 48b/16, duʿācıyam 58b/11, gözci 63b/5, ḳapucısın 26a/11, ḳılıççı 49a/3, uçucı 46a/13, ḳulluḳçular 30b/8, yarıcuŋ 3a/1

{+cIl} eki:

Hayvan adları türeten bir ek olup metinde iki örneği vardır:

balıḳcıl 48a/12, ṭavşancıl 44b/18

{+cUGAz} eki:

Küçültme eki olup metindeki örnekleri şunlardır:

ḳuşcuġaz 51a/10, süleymāncuġaz 63b/10, tüycügezlerin 51b/14, yüŋcügezlerin 51b/12, yüzcügezin 57a/9

{+cUḳ} eki:

Bu ek de bir diğer küçültme ekidir.

dānecūḳler 34a/18, ḳanadcuḳların 51b/12

{+DasI} eki:

Zaman bildiren isimlerin üzerine gelerek onları zarf yapar. Metinde iki örneği vardır:

irtesi 64a/1, yarındesi 63a/21

{+dAş} eki:

Eşitlik, ortaklık ve beraberlik ifade eden bir ektir (Yıldız, 2002: 54).

beŋdeşi 57b/7, ḳarındaş 52a/15, yoldaşlarına 65b/21

/+**di/ eki:**

Kalıplaşmış iki örnekte vardır:

imdi 54a/8, şimdi 2a/2

{+**dIn} eki:**

Zarf ve isim yapan bir ektir. Metinde sadece iki örneği vardır:

aydınına 45a/21, öŋdin 44a/15

/+**dü/ eki:**

Yansıma kelimelerden yeni isimler yapar (Gülsevin, 2011: 116). Metindeki örnekleri şunlardır:

düpüldüsünden 11a/3, güpüldüsi 20b/7

/+**düz/ eki:**

Zaman zarfı yapan tek örnekte görülür:

gündüz 32b/14

/+**er/;{+şAr} eki:**

Üleştirme sayı sıfatı görevindeki ekin geçtiği yerler şu şekildedir:

altışar 3a/21, birer 22b/1, dörder 18a/10, üçer 34b/16, yedişer 14b/16

/+**ge/ eki:**

özgesin 15a/11

{+**Il} eki:**

Renk adları yapan bir ektir. İki örnek vardır:

ḳızıl 39b/20, yeşil 40a/11

{+**I4n} eki:**

İsimlerden zarf yapan bir ektir:

için[114] 39b/2, uzun 43a/21, yaḳın 15a/10, yarın 69b/7

{+**(I4)ncI} eki:**

Sıra sayı sıfatları türetir. Metindeki örnekleri şunlardır:

[114] Bu kelimenin morfolojik yapısı hakkında bk. Zeynep Korkmaz, *a.g.m.*, s. 26; "uçun ~ üçün ~ için vb. Çekim Edatlarının Yapısı Üzerine", *TDAY-Belleten* 1961, TDK Yay., Ankara 1962, s. 31-35.

altıncı 7a/13, birinci 25a/5, dördünci 5a/10, on ikinci 37a/5, onuncı 37a/4, ṭoḳuzuncı 37a/3, üçünci 3b/2, yüz ṭoksanıncı 63a/1

{+(I4)z} ~ /+s/ eki:

Asıl anlatımını Eski Türkçeden önce kaybetmiş bir *+iz ikili* ekidir (Banguoğlu, 2011: 183). Bugün sadece ikili organların adlarında varlığını sürdüren bu ekin metindeki örnekleri şunlardır:

beŋzinüŋ 10a/15, dizine 28b/6, göz 37b/11, omuzına 68a/2

gögsinde << köküz 30a/6

/+kek/ eki:

İşlek olmayan bir ek olup sadece bir örnekte mevcuttur:

erkek 43b/15

{+ḲI} eki:

Aitlik eki olan bu ekin ünlü uyumuna giren örnekleri azdır. Uyuma giren örneklerde de ünsüzü ötümlü ve ötümsüz olabilmektedir:

evvelki 6b/10, ḳanḳı 28b/20, ṭarafdaġı 22a/6, yumurdadaġı 49a/21

{+lA} eki:

Zaman zarflarına eklenerek anlamı pekiştiren ve yer adları yapan bir ektir. Kullanıldığı örnekler şunlardır:

eyle 52b/6, öyle 45a/15, sinle 40b/10

{+lAyIn} eki:

Zarf yapan eklerden biridir:

ancılayın 38a/14, bencileyin 76b/17, ceyḫūnlayın 20b/12, raʿdlayın 10b/17, sencileyin 38b/19, seyyāreleyin 11b/13

{+lI4Ḳ+}; {+lIG+}:

Genellikle adlardan somut adlar türeten bir ektir (Yıldız, 2008: 96). Yabancı kökenli kelimelere gelerek onları Türkçeleştirme işlevi de üstlenmektedir. Metnimizde düz ve yuvarlak ünlülü kullanimlârı alternaslı olark kullanılmıştır:

ayyārlıḳ 65b/19, bilmezlik 27a/11, dostlıḳ 27b/15, erlik 45a/14, gözcilik 63b/8, ikilik 63a/8, ḳulaġızlıḳ 39b/13, yıllıḳ 31b/21

budluḳ 72a/5, çoḳluḳ 5b/17, erlük 18b/10, eylük 64b/11, yoġsulluk 53b/11

aḫmaḳlıġından 53a/11, aḳlığı 70a/19, eyligile 2b/1, ölülige 66a/4

açluġumdan 12b/15, eylügüm 42b/14, uzunluġı 26a/7

{+lI4} eki:

Adlardan sıfat yapan en işlek eklerden biridir. Her ne kadar Eski Anadolu Türkçesinde ekin ünlüsü kurallı olarak yuvarlak olsa da metnimizde düzleşmeye girmiş örnekler vardır. Metindeki ekin örnekleri şu şekildedir:

adlu 26a/11, aḳlu 76b/15, billü 28b/11, cinslü 54a/13, ḳızıllu 76b/15, ḳulaḳlu 28b/11, küççüklü 5a/2, yeleklü 28b/8

beni̇̄ āṣaflı 68a/1, cebeli 72a/7, erkekli 50b/15, fāyideli 45b/21, pūllı 38a/8

{+mIş} eki:

Çok eskiden *'on'* anlamı taşıyan bu ek sadece altı ve yedi sayılarında kalıplaşmış olarak görülür:

altmış 29b/16, yetmiş 61b/21, yitmiş iki 42a/13

{+rA} eki:

Yön bildirme işlevi görür ayrıca zaman zarfları yapar. Örnekleri şunlardır:

içre 1b/7, ṣoŋra 5b/16, ṭaşra 4b/13

/+sul/ eki:

İşlek olmayan eklerdendir. Metinde bir kelimede kullanımı vardır:

yoḫsul 57b/8

{+sI4z} eki:

Eski Anadolu Türkçesinde daima yuvarlak ünlü ile yazılan bu ek (Timurtaş, 1994: 79) metinde bazı örneklerde düz ünlülü yazılarak uyuma girmiştir:

belürsüz 27a/1, hünersüz 10a/18, iḫtiyārsuz 43a/7, i̇̄mānsuz 16b/2, ṣusuz 25a/19, şeksüz 18a/20, uyḳusuz 47a/12

i̇̄mānsız 16b/10, vaḳtsiz 46b/4

2.2. İsimden Fiil Yapan Ekler

{+A-} eki:

Geçişli ve geçişsiz fiiller türetebilir. Metindeki örnekleri şunlardır:

baş oyna-yup 19a/16, beŋze- 4b/21, dile- 50b/14, yarlıġa-[115] 12a/17, yaşa-yup 69b/3

{+(A)l-} eki:

Geçişsiz fiiller yapan bir ektir.

çoġaldı 051a/5, dirilsünler 45b/15, eksilse 23b/11

{+(A)r-} eki:

Hem geçişli, hem de geçişsiz fiiller türeten ekin metindeki örnekleri şunlardır:

ḳararup 24b/13, ṣararmış 34a/18, ṣuvarurlar 30b/8, yeşere 25a/16

{+DA-}:

Yansıma kelimelerden geçissiz fiiller, diğer adlardan geçişli fiiller yapar:

aldar 44b/17, iste 17a/21

/+ı-/ eki:

Geçişsiz fiiler türetmektedir.

acıdı 34a/10, berkidi 35b/19, ḳaḳıdı 10a/5

/+ıḳ-/:

Sadece bir örnek vardır:

acıḳmış 68a/6

{+lA-} eki:

Hem geçişli hem de geçişsiz fiiller türeten en işlek ektir. Metindeki örnekleri şunlardır:

başladı 50a/10, birleyesin 38a/16, boġazlar 47b/5, çıŋladı 20b/13, dişleyecekdür 2a/1, ırladılar 29b/9, ṭoylar 45a/8, tersler 54a/17, yumurdlar 43a/18

{+rA-} eki:

[115] Bk. M. Vefa Nalbant, Yarlıg Sözcüğü Üzerine Bir Köken Bilgisi Denemesi, *Turkish Studies,* Volume 8-9, p. 327-341, 2013.

Ses yansımalı kelimelerle bazı hareketleri ifade için kullanılan ek (Yıldız, 2002: 63) metnimizde şu örneklerde görülür:

aŋuradı 63b/14, ditrer 36a/10, gümredi 63b/14, şıçrayup 67b/4

2.3. Fiilden İsim Yapan Ekler

{-A} eki:

Asıl işlevini kaybederek getirildiği kök veya gövdelerle kalıplaşmış bir zarf-fiil ekidir (Yıldız, 2008: 99).

çevre 23b/20, gine 30a/15, göre 44b/8, ḳaya 60b/2, ḳışa 47a/2, öte 49b/3, yine 10b/11

{-(A)K} eki:

Geçişli ve geçişsiz fiillere gelebilen bu ek aynı zamanda sıfat yapar:

alçaġına 56a/11, büyük 5a/18, dilek 24b/16, döşek 26b/9, dudaḳları 75a/3, ıraḳ 8b/7, ḳorḳaḳ 46b/19, sancaḳ 73b/21, yaraḳlar 5a/18, yumaşaḳdur 44a/7

/-(a)z/ eki:

İşlevini kaybetmiş bir türetme ekidir (Korkmaz, 2003:109)

boġazından 19b/7, söz 2a/20

/-ġan/ eki:

ḳazġanından 4b/11, ṭarṭaġan 64b/20

/-ġu/ eki:

ḳayġu 42a/1

/-ġun/ eki:

ḳırġun 20b/20

{-I} eki:

diridür 2a/21, ḳorḳısından 65a/3,

/-ılu/ eki:

yazılu 31a/5

/-ım/;{-Um} eki:

adım 10b/9, ıldırım 49a/3, ḳıġılcım 32a/2, salḳım 30b/19, ölüm 11a/14, ṭoyum 45a/5

{-(y)IcI};/-ucı/:

cān alıcı 28b/8, ayırıcı 33b/21, delici 28b/9, içici 75a/21, ṣoyıcı 55a/4, ṣunıcı 34a/1, uçucı 60b/8, yırtıcı 37a/4, yiyici 57b/17

{-Iş};/-üş/:

Aslında mastar ekidir. Metindeki örnekler şu şekildedir:

baḳışı 38a/8, biliş 41b/11, enişde 28b/11

{-mA} eki:

Aslında mastar eki olan ek kalıcı isimler yapar:

burma 29a/11, depme 65b/19, sürmesin 62a/6

{-mAn} eki:

İşlek olmayan bir ektir:

degirmen 5a/16, yalmanı 20b/16

/-miş/ eki:

yemişi 31a/13

/-mur/ eki:

yaġmur 7a/17

{-ş} eki:

alkış 58a/11, baġdaş 3b/7

{-U} eki :

ḳoḳusı 31a/8, ḳorḳu 68b/20, ölüsi 37b/3, ṭolu 42a/1, yapusı 5a/10, yazu 40a/11,

{-(U)ḳ}; {-(U)k} eki:

artuḳ 24a/15, ayruḳ 54a/5, bölük 76b/5, delük 49a/20, ḳasuġı 46a/2, körük 48b/16, ṣovuḳ 31b/6

/-unç/ eki:

ḳorḳunç 75a/4

/-ün/ eki:

tütün 36b/1

2.4. Fiilden Fiil Yapan Ekler

/-ıt-/ ~ /-üt-/ eki:

İşlek bir ek olmayıp metinde iki örneği vardır:

ḳıġrıtdı 46a/13, sürütdiler 66a/3

{-Ar-} eki:

çıḳara 44b/5, gidergil 42a/2, ḳızardı 20b/18, ḳoparmaya 25a/14

/-gür-/ ~ /-gir-/ eki:

Metinde aynı ekin alternaslı kullanım şeklinde tek örneği vardır:

irgürdi 35b/18, irgirüp 63b/15

{-I4r-} eki:

düşürdi 14a/1, geçürür 47a/14, geyürür 59a/15, içürdi 61b/14, ḳaçurup 19a/11, ḳavşurup 42a/14, ṣavurdı 9b/21, ṭoġurmaḳ 30b/4, ṭoyurdı 71a/21, uçura 65b/5, yetürürlerdi 37a/10, yoġururdı 19a/8

içire 24b/12, ḳaçırdı 11a/9, şaşırup 39a/2, yitirmişken 14b/2, yoġırurdum 5b/6

İşlek Olanlar

{-T-} eki:

En işlek geçişli-ettirgenlik eklerinden olan bu ek daha çok ünlü veya *'l'* ve *'r'* ile biten çok heceli fiillerden sonra gelir. Ek hem ötümlü hem de ötümsüz biçimleriyle metnimizde yer almaktadır:

çıŋladupdur 1b/13, depredeler 44b/5, ditredür 63a/3, iŋletdiler[116] 11b/14, ḳabartup 46a/14, segirtür 46a/1, uġratma 17a/19, uzatur 49a/19, yokladup 34b/17

{-dI4r-} eki:

[116] Bk. -lA ekinin çatı ekleriyle kullanımı için bk. Bk. Himmet Büke, *"+lA- eki ve Çatı Ekleriyle Kullanımında Türk Lehçeleri Örnekleri"*, I. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Niğde 2014, s. 589-597.

En işlek geçişli-ettirgenlik eklerindendir. Bütün tek heceli fiillerle ünlü veya *l* ve *r* dışındaki diğer ünsüzlerle biten fiillere getirilir (Yıldız, 2007:134). Ek, metnimizde yuvarlak ve düz ünlülü örneklerle birlikte kullanılmıştır:

ʿalevlendürür 32a/3, barışduram 27b/14, çaldurdılar 28a/12, geydürür 59a/10, inandurdı 52a/2, ḳaydurdı 18b/16, öldürünce 48b/13, ṭolduram 71b/12, yıldurup 48b/14

çaldırup 19b/19, indirdiler 11b/1, ḳaldırup 11a/16, yidireyin 45a/14

{-I4l-} eki:

Asıl edilgenlik eki olan ek düz ve yuvarlak ünlülü biçimde kullanılabilmektedir:

aŋılavuz 41b/10, açılsa 2a/10, içildi 11b/18i ḳazılmış 21a/21, ṣorılur 58a/6, yapılmış 39b/17, yazılup 40a/12, yenilecegin 36b/5

bozuldı 18a/14, dögüldi 73b/20, görüldi 68b/3, ḳonulmış 21b/16, ḳurulmış 22a/21, sürülmiş 53a/3

{-(I4)n-} eki:

Ünlü veya *'l'* ile biten fiillere gelince edilgenlik görevini bu ek üstlenir (Gülsevin, 2011: 140). Metindeki örnekleri şunlardır:

bulına 60b/19, bulunur 31a/1, çalındı 028a/5, ḳılınıcaḳ 62b/11, oḳına 24b/19, z̲ikr olunup 14b/10

{-(I4)n-} eki:

Asıl dönüşlülük eki bu ektir. Hem düz hem de yuvarlak ünlülü biçimleri vardır. Metindeki örnekler şunlardır:

gerindi 63b/13, görinürse 44b/1, idine 61b/21, ögünmegil 9b/10, öykünemez 41b/18, sevinürüz 45a/8, ṣoḳundı 28b/11, ṭaḳındı 28b/4, ṭoḳunmadın 19a/5, urınup 47b/16, urunur 24b/15

{-(I4)l-} eki:

egilür 30b/10, ḳarılur 53a/10, ḳatılur 23b/11, ḳırıla 38a/11, kesilmiş 67b/7, yayılur 30a/20, yiŋilmez 47a/2

bozuldı 18a/14, bükülmiş 28b/6, döküldi 20b/14, yoġrulup 20b/14

{-(I4)ş-} eki:

Fiilin ifade ettiği hareketin karşılıklı ya da hep birlikte yapıldığını anlatmaya yarayan fiillerdir (Parlatır, Şahin, 2010: 82). Banguoğlu bu ekin anlam fonksiyonlarını dört grupta inceler[117]. Ek metinde hem düz hem de yuvarlak şekilde karşımıza çıkmaktadır. Ekin metindeki örnekleri şu şekildedir:

ağlaşdılar 60a/14, açışup 61a/4, biçişdiler 65a/19, dileşür 64b/7, ditreşüp 14a/10, esenleşüp 15a/21, girişdi 24a/18, ḳatışup 65a/17, ḳonışdılar 64a/2, ünŋleşüp 60a/14

dürüşdüler 20b/6, ḳocuşmaḳdur 53b/9, öpüşüp 53b/13, süŋüşdiler 65a/18, ṭoḳuşdı 29b/10, ṭuruşdular 64b/10, uçuşup 60a/11

Diğer Fiilden Fiil Yapım Ekleri

{-AlA-} eki:

depeledi 18a/15, ḳovalar 48b/13, yuvaladı 48a/2

{-y-} eki:

ḳoyavuz 63a/4, ṭoymaz 32b/1

[117] Bk. Tahsin Banguoğlu, Türkçede Tekerrür Fiilleri, *TDAY Belleten,* 1956, s. 288-289.

BEŞİNCİ BÖLÜM
ÇEVİRİYAZILI METİN

METİN

[1b]

(1) إِنَّهُ مِن سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَلَّا تَعْلُوا عَلَيَّ وَأْتُونِي مُسْلِمِينَ[118] (2) ḥaḳ teʿālādur muḳaddes lā-şerīk ü lā-mekān raḥmeti bī-ḥad anuŋçun yarlıġar ins ü cān[119] vāḥid ü ferd ü ṣameddür ḥay u bāḳī bī-ḥalel (3) ḫāliḳ-i ʿarş-ı ʿaẕīm ol ḫilḳatidür gey cihān her seḥer ẕikrinde bülbül ṣad hezār destān oḳur her gice tesbīḥi şeb-per virdi nāmı müsteʿān (4) ne muḥīṭ u vaṣfına anuŋ var ḳıyās u ḥad-şümār ne ḫo ẕāt-ı künhine var ẕerrece şübhe hemān ol muḥīṭ u cümleye ammā kül andan bī-ḫaber (5) var mekānı lā-mekān ol çoḳ nişānı bī-nīşān aḥmed ü maḥmūd u ḳāsım enbiyānuŋ serveri ki ol cemāli āfitāb-ı ʿālem-ārā-yı cihān (6) iy maḳāmuŋ ʿarş-ı ferrāşuŋ durur rūḥ'ül-emīn şems ü nāhīd ü ḳamerdür dergehüŋde pāsubān feyẓ ü luṭfuŋ ẕerre-sidür ʿāleme ki oldı naṣīb (7) ḫūnı cūduŋ ḳaṭre-sidür dürr-i baḥr-i bī-kerān o ḳażā-yı pīş-i gāhuŋ içre yoḳ dil-sūza rāh o hevāʾ-i bārigāhuŋ içre bī-per mürġ-i cān (8) āsitān-ı bārigāhuŋ müʾmine cennet yiter gerd[120]-i rāhuŋ tūtiyāsı dīdeʾ-i rūşen revān iy muʿaṭṭar oldı būyuŋdan meşāmı cān u ins (9) viy münevverdür cemālüŋden bugün kevn ü mekān şefḳat it firdevsīye olduŋ şefīʿal müẕnibīn çeşm ü gūş olup umar iḥsānuŋı bu nā-tüvān (10) ālüŋe aşḥābuŋa aḥbābuŋa her dem selām ṣad hezārān cānib-i ḥaḳdan ola āḫir zamān ẓıll-ı ḥaḳ sulṭān-ı ʿālem ıldırım ḫan bāyezīd (11) pādişāhdur ʿālem içre kāmukār u kāmrān nüh felek devrān ider her gün murāduŋca begüm her melek ḳılur duʿāyı devletüŋe her zamān (12) āfitāb u sāye-güster sāyeʾ ü ẓıll-ı ilāh ḫan u ḥaḳan mālik-i milk-i cihān ṣāḥib-ḳırān şeh sikenderdür süleymān maʿdilet dārāverā (13) ḳāf u ʿanḳā mertebetdür ḳuds u sidre āşiyān tīġ-i feṭḥüŋ şuʿlesin kim āfitāba ṣaldı çün kūs-ı ḥarbüŋ çıŋladupdur çarḫı ṭās-ı āsümān (14) tüsin eyyām itmedi serkeşligi anuŋıçun kim urupdur dest-i ḥükmüŋ gerdişi

---

[118] "Süleymandan ve o Rahman, Rahim Allah'ın ismiyle şöyle ki: bana karşı baş kaldırmayın ve Müslüman olarak gelin bana." (Neml Suresi 30-31. Ayet)
[119] Metinde (حاَنْ) şeklinde yazılmıştır.
[120] Metinde (كِرْد) şeklinde yazılmıştır.

aŋa ʿinān ẕerreʾi deryāyı luṭfuŋ himmeti feyż-i dāʾirse (15) kān ṭolupdur laʿl ü gevher ebr olupdur dür-feşān mihdī-ʾi āḫir-zamān virdi devrānuŋ ezel fitneʾi āḫir zamāna vaʿdeʾ-i āḫir zamān

[2a]

(1) ḥadsüzin milküŋ süleymān cümle iderse ger ḳıyās hemçü ḫātem ol ḥasedden dişleyecekdür dehān ḫaşmuŋuz maḳhūr-ı ḫāk oldı arż içre henüz (2) şimdi tīrüŋ ḫāk-ı aʿdādan irer yirde nişān milk-i rūmı ʿadlile baġdād idipdür ḥażretüŋ ol cihetden dāʿidür ider duʿā pīr ü cüvān (3) pāyidār ol anca kim devrān ider şems ü ḳamer nāmudār ol nice ki aḫter ḳılur seyr-i girān[121] gūşuŋı firdevsīye ḫātem ṭutarsaŋ bir naẓar (4) şeh süleymān-nāmesinden oḳuyup eyler beyān bu ġarāyib dāsıtānı şāhıçun eyledi şerḥ ẕikr idüp dilden dile yazup oḳur ḫalḳ-ı cihān (5) diŋle imdi şeh süleymān ḳıṣṣa-sından cānıla līki virgil ḫoş ṣalavāt muṣtafā-ya rāyigān (6) ***süleymān-nāmenüŋ iki yüz on birinci meclisinüŋ ẕikrindedür*** (7) iy faṣāḥat[122] milkünüŋ cān bülbüli viy belāġat bāġınuŋ tāze güli sırr-ı ġaybuŋ nükte-dānıdur sözüŋ (8) ʿarş-ı ḳudsuŋ āşiyānıdur özüŋ yüzüŋüŋ nūrı virür firdevse fer nuṭḳuŋuŋ dürri melek gūşına irer (9) bāġ-ı ḳudsuŋ cilve-gāhıdur yüzüŋ āb-ı ḥayvān kānıdur gevher sözüŋ sırr-ı ġayba bu diliŋdür tercümān (10) mürdeye nuṭḳuŋ mesīḥī virdi cān dile gel ki söz durur saŋa naṣīb gül açılsa ider elḥān ʿandelīb (11) ṭūṭī-i şīrin-süḫan destān-sarāy nuṭḳuŋa ʿāşıḳ durur ṣāḥib-serāy ḫoş süḫan versin terennüm eylegil (12) ḫūb u zībā naẓm-ı destān söylegil bāġ-ı ʿālem oldı çünki mürġ-zār ġonce ḫurrem bülbülile lāle-zār (13) lāle-veş çarḫ urmadın baġruŋa ṭāġ nuṭḳa gel ki zeyn olupdur bāġ u rāġ sündüs ü kevṣer miṣāl aḳar nehir (14) bāġ-ı cennet miṣlidür ṣaḥrā şehir serv-i yekpā üzre öter ḳumrı ḫoş dir ki sürgil ḫoşlıġıla ʿömr-i ḫoş (15) nev-bahār-ı ʿömre irmedin ḫazān ʿīş ü nūş it dil-berile cāvidān māluŋı yidürme itme ḥādiṣe (16) ḫayra ḫarc it ḳoma saḳın vāriṣe çün bilürsin işbu devr-i rūzigār cismüŋi sin içre ider ḫāk u ġubār (17) dem gele ki unudıla ismüŋüz çürüyüben ṭopraḳ ola cismüŋüz ḳanı ḳāsım enverī ḥāfıẓ kemāl (18) yā niẓāmī aḥmedī ṣāḥib-maḳāl söyleriken naẓmı çün ḳand-ı nebāt ḫāke ṣaldı anları bu kāyināt (19) ẕerre ẕerre pā vü serdür işbu ḫāk ḳaṭre ḳaṭre çeşm

[121] Metinde (كَرَانْ) şeklinde yazılmıştır.
[122] Metinde (فَضَاحَتْ) şeklinde yazılmıştır.

ü lebdür baḥr-i pāk ʿāḳılısaŋ ölmedin ḳo bir nişān (20) kim şoŋuŋda yād olasın dür-feşān ʿālem içre söz ḳoyanlar ölmedi ol cihetden diridür şeyḫ aḥmedī (21) ölmedi söz ehli dirseŋ yiridür zīrā kim söz ehli ölmez diridür her ki ḳodı ʿālem içre yaḫşı ad

[2b]

(1) biliş aŋdı eyligile ögdi yād ***dāsıtān-ı süleymān ve dīden-i taḫt ve der-ʿacāibhā-yı ost ki beġāyet ġarāyibest*** (2) loḳmān ḥakīm ḳavlince aṣḥāb-ı taḥḳīḳ ve seḥunmend-ān-ı ḥaḳāyıḳ ve çehre-güşā-yı ṣuver-i daḳāyıḳ ol vechile emlaḥ ḥikāyet (3) ḳılur ki ve eflāṭūn-ı yūnānī naḳlince ṣarrāfān-ı cevāhir-i ẕerāfet ve ṭavvāfān-ı ʿarāf-ı faṣāḥat ol vechile ṣaḥīḥ rivāyet (4) iderler kim bunlar bunda ṭursun ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz ez-ān cānib ḥażret-i süleymāna geldi nite evvel zamān ki (5) beşinci ḳat gök müvekkeli kelkelībāʾil melek bu ʿibretullah sözleri ki söyledi süleymān ḥażreti işidüp ḫayrete varup (6) ḳādir-i ber-kemālüŋ ḳudretin ṣānīʿ-i ẕülcelālüŋ ḥikmetin taʿaccüb ḳılup daḫı andan soŋra ol melek-i aʿẓamla vidāʿlaşup (7) altıncı ṭabaḳaya çıḳup seyrān itmege niyet itdi ḳadem ber-ḳadem yürüyüp nerdübān dibine geldiler süleymān nebī ʿam (8) naẓar ḳıldı gördi kim yüz yigirmi dört ayaḳ nerdübān ser-cümlesi yaʿḳūtdan ve zümürrüdden ve pīrūzeden ve bir ʿaceb daḫı (9) bu ki her nerdübānuŋ iki ṭarafında merkezleri daḫı ḳızıl altundan yir yir laʿl ü cevāhirle tezyīn olmış cümlesi muṣannaʿ (10) andan ḫıżır peyġāmber muḳaddem öŋlerince ʿaḳabince loḳmān ḥakīm ve āṣaf bin berḫıyā ve kāẕ peyġāmber ve nāṣen peyġāmber (11) ve evyāṣer peyġāmber yürüdi ve süleymānuŋ ṣaġ ṭarafında ṭāvūs-ı ḳudsī ve ṣol ṭarafında müvekkel-i ḫātem yürüdiler süleymān ʿaḳabince (12) benī isrāʾil ḳavminüŋ on iki sıbṭunuŋ on iki biŋ muʿcizātı ẓāhir olmış enbiyā yürüdi mertebe-lü mertebe-since (13) ve anlaruŋ ʿaḳabince on iki biŋ ʿulemā ve ḥükemā vilāyete ḳadem başmış evliyā yürüdi beşinci ṣafda ümerā ve vüzerā (14) ve şuʿarādan ve żurefādan dāvud şerīʿatile ʿamel ider muvaḥḥid müʾminīn aṣḥāb-ı tābiʿin yürüdüler ḳadem ber-ḳadem (15) ḳademeye başup altıncı ṭabaḳanuŋ yüz yigirmi dört ḳademesin ḳaṭʿ idüp altıncı ṭabaḳanuŋ ḳapusına çıḳdılar (16) süleymān naẓar ḳılup gördi ki elmāsdan bir ḳapu görinür ki bend köşeleri ḳızıl altundan mıḫ u mismārları laʿl ü (17) cevāhirden bismillāh diyüp ḳapudan içerü ki girdi ol cānibden altıncı ḳat gök

müvekkeli taḫt-ı yedinde olan (18) meleklerile ṭururken süleymān ḥażretinüŋ geldügin ki bildi ḳarşu varup ʿizzet ḳılup selām virüp devām-ı (19) devletine duʿā eyyām-ı rifʿatine şenā ḳılup eytdi ki ***naẓm*** devletüŋi yüce ḳılsun dāyimā rabbü'l enām (20) baḫt u iḳbāl ü saʿādet yāruŋ olsun ṣubḥ u şām ḥay u ḥāfiẓ ḥażretüŋi her ḫaṭardan ḥıfẓ idüp otaġuŋı cennet itsün dergehüŋ dārü's-selām (21) ḫıżr-ı ḥāżır nuṣretiyle rezmüŋe olsun pīş-rev ḳuṭbü'l-aḳṭāb ḳanda iseŋ himmet itsün iy hümām ḫizmetüŋe yüz sürüp dāʿī ola cümle melek

[3a]

(1) ḳanda iseŋ yarıcuŋ allāh olsun yā imām neṣir ḥakīm ḳavlince melek-i müvekkel bu vechile duʿā ḳılup süleymānlıḳ ḳutlulayup ṣenā (2) ḳılıcaḳ süleymān ḥażreti naẓar ḳılup gördi ki ḥażretine duʿā ve devletine ṣenā iden bir melek-i ʿaẓīmdür ki şekli maḥbūb (3) heyʾeti merġūb ammā ki yedi yüz yetmiş yedi ḳanadı var yetmiş yedi dürlü rengile müzeyyen diller şerḥ idemez (4) başında bir şeş-ḫānelü nūrānī tācı var ki mihr ü māh şuʿlesi tāb virür ve ḳafāsında ol ḳadar bī-ḥad melekūt (5) var ki nihāyeti yoḳ velākin cümlesi vildān ṣūretinde maḥbūb enbiyā ve evliyā gözlerinde aẓherü'n mine'ş-şems ẓāhir (6) görinür cemāl ü kemāli ammā kim aġniyā gözlerinde maḥcūb ammā kim ḥüsn içinde lā-naẓīr hem-çünān yūsuf bin yaʿḳūb ***naẓm*** (7) yüzi nūr u rūşen ider ʿālemi çün āfitāb kim şuʿāʿından ḫacīl anuŋ felekde māhitāb tāc-ı nūrānī başında ayaġı naʿlınıla (8) miṣlini görmiş degül çeşm-i cihān iy kāmuyāb ***neṣir*** ḥakīm ḳavlince çünkim süleymān ḥażreti ol melek-i aʿẓamı (9) görüp kimidügin ṭāvūs-ı ḳudsīden suʾāl itdi cevāb virdi ki yā nebīyallāh bu ferişte altıncı ḳat gögüŋ müvekkeli (10) semḥāil melekdür ki taḫt-ı yedinde ṭoḳuz kez yüz biŋ daḫı ṭoksan ṭoḳuz biŋ melekūt vardur anlaruŋ her birisi eyle melek-i (11) muḳarrebīndür ki her birinüŋ ḥükminde ṭoḳuz kez yüz biŋ ve daḫı ṭoḳsan ṭoḳuz biŋ tekvīne ḥükm ider melek iẓn-i ḥaḳḳıla (12) emrine fermāndur diyü cevāb virdi süleymān ḥażreti ʿizzet ḳılup tekrār merḥabā itdi daḫı andan (13) ṣoŋra bāḳī melekūt-ı muḳarrebīn ṣaf ṣaf gelüp ziyāret itdi andan süleymān ḥażreti nübüvvet taḫtınuŋ altıncı ṭabaḳasın (14) seyr itmege meşġūl oldı nite teşrīḳ cānibine naẓar ḳılup gördi ki ḳıble ve şimāl ve cenūb ṭarafına naẓar ṣalup gördi ki (15) anuŋ gibi dīvān-ḫāneʾi ʿaẓīmdür ki

gözler görmiş degül nite altıncı ṭabaḳanuŋ daḫı der ü dīvārı çār köşe murabbaʿ (16) ammā ki ẕikr olan cevānibde ġarb cānibinden yaŋa dīvārında ġayrı teşrīḳ-i şimāl ve cenūb cānibinde olan üç dīvārınuŋ (17) der ü dīvārında dīvān-ḫāneler var dürlü dürlü muṣannaʿ köşkler var nite şöyle kim ol teşrīḳden yaŋasında üç yüz (18) altmış altı ḳızıl altundan köşkler var ki sāḳları aḳ billūrdan pūşīde olmış ve her köşküŋ vaṣfı şeş-ḫāne binā (19) üzerinde ammā ki ḳubbeleri müdevver ve bir ʿaceb daḫı bu ki her ḳubbe altı ʿamūd üzerinde yeşimden ʿamūdlar üzerinde ḳızıl yāḳūtdan (20) ser-i amūdlar ḳonmış ve ser-i amūdlar üzerinde yedi dürlü ḳıymetī ṭaşlardan ḳavs-i ḳuzaḥ[123] miṯāl kemerler çatmışlar velākin her (21) altışar kemerüŋ üzerinde ṣāfī ḳızıl altundan ḳubbeler var eyle ʿaẓīm ḳubbe ki her biri ḳubbeʾ-i hirmāndan nişān virür

[3b]

(1) ve bir ʿaceb daḫı bu ki her ḳubbenüŋ içinde altı köşe-sinde altı şāh-nişīn var nite evvelki şāh-nişīn yeşil yeşīmden (2) ikinci şāh-nişīn çīnī pūlāddan üçünci şāh-nişīn ḫār çīnīden yaʿnī faġfūr çīnīden dördünci şāh-nişīn aḳ billūrdan (3) beşinci şāh-nişīn ʿaḳīḳden altıncı şāh-nişīn fīrūzeden ve bir ʿaceb daḫı bu ki şāh-nişīn ve ṣadrında ṣuffesi ferş-i ṣudūrında (4) ḳızıl mercāndan birer ḥavż[124] var ve her ḥavż içinde yeşil zümürrüdden birer şādır-revān var her şādır-revānuŋ içinden (5) āb-ı revān miṯāli ṣular revān olup ḥavżlar içine aḳar ḥayāt bulur her kim andan ṣu içüp ʿaynına baḳar anlardan (6) ʿacāyib daḫı bu ki ẕikr olan üç yüz altmış altı ḳaṣrınuŋ ol bināsı birisinüŋ üç yüz altmış altı ḳademe nerdübān (7) var eyle ḳademe ki her ḳademenüŋ üstünde altı kişi baġdaş ḳurup otursa ṣıġar her ḳademenüŋ rengi birbirine muġāyir ser- (8) cümlesi mücellā ammā ki mermer degül ne maʿden idügin ḫudādan ġayrı kimse bilmez ve bir daḫı ʿaceb bu ki ser-cümle ḳademe birbirine (9) muttaṣıl şöyle ki üç yüz altmış altı ḳuṣūr ne vechile birbirine muttaṣıl ise her köşküŋ üçyüz altmış altı ḳademeleri (10) birbirine muttaṣıl baʿde süleymān ḥażretleri bī-ḳuṣūr ḳuṣūrları görüp ṣāḥiblerin ṭāvūs-ı ḳudsīden suʾāl ḳıldı cevāb (11) virdi kim yā nebīyallāh muḳaddem gelen süleymānlaruŋ nübüvvet taḫtına ḥākim olup süleymānlıḳ ḫātemin ellerine alan ṣāḥib-zamānlaruŋ (12)

[123] Metinde (قُوزَخْ) şeklinde yazılmıştır.
[124] Metinde (حَوْصْ) şeklinde yazılmıştır.

devrānlu devrānı içinde yaʿnī her yetmiş biŋ yılda ki ḫaḳ sübḥāne ve teʿālā bu rubʿ-ı meskūn ʿālemine bir dürlü maḫlūḳāt (13) ḫilḳat idüp getürürdi ol maḫlūḳuŋ içinde bir kendü cinslerinden bir mürsel nebīler neslinden muʿcizātı ẓāhir olmış (14) nebīler aṣlından bir süleymān ẓuhūra getürdi ki ol süleymān ḫiẕmeti yirine getürdi ṣāliḥ ʿamel ḳılduġı cihetden ḫallāḳ-ı (15) ʿālem ol süleymāna nübüvvet ḫātemin erzānī ḳılup bu ḳudret taḫtın aŋa mezīd iderdi zamāne maḫlūḳın emrine (16) meʾmūr ḥükmine maḥkūm iderdi pes kendü cinsinden olan maḫlūḳātuŋ ʿaskerinüŋ serhengleri pehlevānı ve ḳahramānı ve ehl-i (17) cengleri bu köşklerde şeh-nişīnlerde otururlardı eyle pehlevānlar ki her birisi devrinde tīġ-zen ve ḳalʿa-güşāy uşaġı (18) ve irisi ʿaṣrında ṣaf-şikeninüŋ rāy-ı ser-cümlesi ki maḳāmlu maḳāmında rüstem-i destān heyʾet ve nerīmān-ṣıfat diz (19) çöküp afrāsiyāb-veş otururlardı tīġ-ı żaḥḥāk-mānendi seyf-i ḳātıʿ ḳuşanup seng-i āsiyāb misḻī gürz-i girānları (20) omuzlarında ḳoyup ancılayın mehābetleri vardı ki şecāʿat içinde tinīn-i felek siŋekçe gelmezdi ve her biri ancılayın (21) ṣāḥib-ḳırāndı ki cihān pehlevānı benem diyü yedi ḳat felek anlara kelek-çe gelmezdi her birisinüŋ başı ḥammām ḳubbesine

[4a]

(1) ḳaşları ṭāḳ-ı kisrāya ve ḳāmetleri kūh-ı elbrūza beŋzer idi ve kimisinüŋ daḫı aġızları maġāraya beŋzer dişleri ṣınur ṭaşına (2) ve gözleri merrīḥ ılduzına beŋzerdi ve kiminüŋ daḫı ḳāmeti mināreye ve barmaḳları ḫıyāra beŋzerdi ve kiminüŋ daḫı (3) ḳarnı ḫüsrevānī küpe beŋzerdi ve kiminüŋ daḫı ḳulaḳları tegeltüye ve burunları ocaḳ ḳaşına beŋzerdi (4) her ḳaçan kim bu pehlevānlar ġażaba gelüben ḳaḳıya raʿd gibi ḫayḳırup berḳ gibi şaḳırdı ve birbirine kim söz söyleseler āvāzlarından (5) felek ṭās gibi öterdi ve eger kim birisi naʿra ursa merrīḥ felek beşinci burcına siŋerdi dünyāyı ḳuşadup içine alan (6) ejderhā ḳorḳusundan zehresi çāk olurdı ve bunlaruŋ heybetinden ḳāfda olan sīmurġ ḳuşı āşiyānında yatmayup (7) perr ü bālin dökerdi ve eger kim bunlar ceng içinde oḳ atsalar ḳavs burcınuŋ felegi ṭāsın demrenleri (8) ucı delüp kefgīr iderdi ve eger kim bunlar at u fīl ü gergedān üzerlerine süvār olup pūlād (9) dan süŋülerin kim ellerine alup ḳuvvetile yire ṣançlardı yedi ḳat yeri öküzi götüren tinīn nīzeleri ucı (10) ġalbır

iderdi ***naẓm*** her biri ṣāḥib-ḳırān pehlevān tīġ-zen ḳahramān u nerīmān olsaydı ḫaṣm-şiken (11) cümlesine ḳarşu ṭurmaz zāl-ı destān nāmıla ḳanda ḳaldı güstehem ḳārūn-ı zübīn bīzen ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsī (12) böyle diyicek süleymān ḥażreti buyurup bu köşklerüñ ḳademesi bu vaż‘ üzerine aṣlı nedür diyü su’āl idicek cevāb (13) virdi ki yā süleymān ol zamānuñ maḫlūḳātınuñ pehlevānları ve merd-i merdānları ve ṣāḥib-zamānları bu köşkler içinde (14) maḳāmlu maḳāmında muḳīm olup otururlardı ve kimi daḫı diz çöküp otururlardı ammā ki her pehlevān taḫt-ı ḥükūmetinde (15) üç yüz altmış biñ ‘asker-i süleymānī vardı ki her pehlevānuñ oturduġı köşküñ ḳademesinde muḳīm olurlardı (16) emr-i süleymān birle pehlevānlar ve pehlivānına iṭā‘at ḳılurlardı vaḳtākim süleymānuñ bir düşmānı belürse ser-cümle ‘asker-i (17) süleymān ḳırḳ kez yüz biñ olurdı rezm gününde cengi ḫuṣūmet ḳılurdı ve her birisi mertebelü mertebesinde muḳīm (18) olurlardı bu maḳāmlar ol ‘asker-i süleymānlaruñ maḳāmları diyüp cevāb virdi ***naẓm*** (19) böyle diyüp cebrā’il anda virür emlaḥ cevāb şeh süleymān gūş idüben kāmuyāb secde’-i şükr itdi ḥaḳḳa ḳıldı ṭā‘at bir zamān (20) buncılayın manṣıbıla buldı ḥaḳdan feṭḥ-i bāb ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsīden bu ḫaber alup andan nübüvvet taḫtınuñ (21) şimālinden yaña dīvāra yürüdi gördi kim ol ḳadar çār köşe ve ba‘żı şeş-ḫāne ve ba‘żı heşt-ḫāne ve ba‘żı düvāzde-ḫāne

[4b]

(1) yeşil yeşīmden ve ḳızıl mercāndan binā olmış ḳubbe-ler var eyle ḳubbe-ler ki ṭāḳ-ı kisrādan nişān virür ammā ki her ḳubbe-nüñ (2) pūlāddan muḥkem ḳapusı var süleymān ḥażreti ba‘żısınuñ ḳapusın açdurup içerü girüp gördi kim her ḳubbenüñ der ü dīvārı (3) yek pāre sengile ki ṭūl-ı ‘arżı ‘arab arışınla altmış arış ola ve bir ‘aceb daḫı bu kim her ḳubbenüñ içinde altmış altı yirde (4) ṣāfī billūrdan ve ba‘żı mercāndan ve ba‘żı ‘aḳīḳden ve ba‘żı faġfūrīden ve ba‘żı yeşil zümürrüdden ve ba‘żı seng-i yereḳāndan (5) ṣandūḳçalar var bend köşeleri ruḫām-ı gümüşden ve miftāḥı altundan süleymān ḥażreti görüp ta‘accüb idüp su’āl (6) eyledi ṭāvūs-ı ḳudsī cevāb virdi kim yā nebīyallāh bu ḳubbeler ki vardur cümlesi ṭoḳuz biñ ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz ḳubbedür (7) cemī‘si ḫazīne’-i süleymāndur ve ba‘żı ṣandūḳlar tehīdür ve ba‘żı muḳaddem gelen

süleymānlaruŋ teberrükleridür diyüp ṭāvūs-ı ḳudsī (8) işāret itdi müvekkel-i ḫātem ṣaḥbā ṭāʿāil ṣanduḳlaruŋ birin açdı içinden bir zerrīn muraṣṣaʿ tāc bir kemer çıḳdı ammā ki (9) kemerüŋ ḳırḳ ṭoḳuz levḥi var her levḥüŋ ḳırḳ ṭoḳuz köşesi var cümle altundan her köşesinde bir ḳıymetī ṭaş var ki yedi yıllıḳ (10) rūm ḫarācı birine ḳıymet olmaz andan ṣoŋra süleymān ḥażreti ol tāca naẓar ḳılup gördi kim bu tācuŋ ḳırḳ dört küngüresi var (11) ammā anuŋ gibi ulu tāc kim ḥammām ḳazġanından ulu laʿl cevāhirle zeyn olmış ve alnına gelecek küngürenüŋ levḥinde yedi satır yazu (12) yazılmış süleymān ḥażreti naẓar ḳıldı nedilce olduġın fehm itmedi andan loḳmān gördi teşḫīṣ idemedi cevāb (13) virdi ki yā süleymān bu ḫaṭ yetmiş iki aḳlāmdan ṭaşra fehm itmedügüm oldur didi süleymān ṭāvūs-ı ḳudsīye nāliş itdi kim (14) ḫaṭṭı oḳuyup beyān ḳıla ṭāvūs-ı ḳudsī tācı eline alup müṭālaʿa ḳılup ne dilce olduġın beyān ḳılup eytdi kim yā nebīyallāh devr-i (15) ādemden yetmiş yedi biŋ yıl ezelden ḥaḳ teʿālā cihān sarāyına bir maḫlūḳ getürdi ki anlara ḳavm-i ḫafī dirler anlaruŋ devrinde olan (16) süleymān-ı ḫafīnüŋ tācıdur kim kendü ʿaṣrında nübüvvet taḫtında ḳarār idüp şehriyārlıḳ tācın başına geyüp kemeri beline (17) baġlayup nübüvvet kürsīsi üzerinde oturdı ḫademi ḥaşemile berr ü baḥr içindeki biŋ bir dürlü mevcūdātıla yüz yigirmi dört (18) dürlü ṣıfat maḫlūḳātıla yetmiş iki milletile taḫt-ı süleymānı yil götürüp maġāribe meşārıḳa yitürürdi bu tāc ol süleymān-ı ḫafīnüŋ tācıdur (19) diyü cevāb virdi süleymān işidüp taʿaccüb ḳılup bildi ki bu ḫazīne ḫazīneʾ-i süleymāndur anlardan çıḳup altıncı ṭabaḳanuŋ üçünci dīvārına (20) ġarbdan yaŋa yürüdi naẓar ḳılup gördi ki biŋ üç yüz ḳırḳ dört maġazalar var ki her bir maḫzenüŋ vażʿ u tertībi aṣḥāb-ı kehfüŋ (21) ġārına beŋzer eyle kim ṭūl-ı ʿarżı ʿarab arışınla yetmiş arış ola cümlesinüŋ ṭaşı yeşīmden ve ʿaḳīḳden baʿżı çīn-i pūlāddan

[5a]

(1) ve baʿżı ḳızıl mercāndan ve baʿżı feyleḳos ṭaşından her birisinüŋ ḳapusında pūlād miftāḥı vardur ve baʿżısınuŋ ḳapuları (2) elmāsdan süleymān görüp taʿaccüb idüp birisin açdurup içerü girdi ḫüsrevānī küpler vażʿında ol ḳadar küççüklü (3) büyüklü nesneler var kim nihāyeti yoḳ baʿżı yeşīmden ve baʿżı faġfūrī iden ve baʿżı pūlāddan baʿżı altundan baʿżı ruḫām-ı (4) gümüşden süleymān ṭāvūs-ı ḳudsīden anlaruŋ

aṣlın ṣordı cevāb virdi kim yā nebīyallāh bu maḫzenler kilār-ı süleymāndur ve her bir (5) süleymān kim geldiler bunları kilār idindiler ẕād ü zevāda bunda cemʿ iderlerdi bundan muṭbaḫ-ı süleymānına ṭaʿām ḳaydın görür (6) lerdi bu küpler ve ṭaġarlar anuŋ mānendi nesneler zevāde içündür bu ne devlet bu ne milk ve bu ne cāh ***naẓm*** (7) kim mezīd itmiş süleymāna ilāh behmen ü dārā vü ḳayṣer ḫan u çīn ḫiẕmet ider dergehine sāl ü māh (8) ***neṣir*** ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti ol bī-ḥad küpleri bilüp andan ol ḳadar çār köşe tolusı binālar var kim her birinüŋ (9) vażʿı muṭlaḳ köpri gözine mānend ʿaẓīm ulu yapusı varıdı dürlü ṭaşdan evvel billūrdan ikinci dehençden üçünci yeşīmden (10) dördünci mercāndan beşinci yereḳāndan altıncı ʿaḳīḳden yedinci laʿlden ammā kim ġāyet muḥkem bülend yapusı pūlāddan (11) ḳapusı elmāsdan ḥażret-i süleymān birinüŋ miftāḥın açdurup içerü girdi naẓar ḳılup gördi kim bir ʿālī tolusı (12) ammā kim içinde ol ḳadar gürz-i girānlar var kim ḥadden ṭaşra her biri seng-i āsiyāb miṣli birer mermerden ʿamūd geçirmişler kim (13) ḳırḳ elli kişi götürmeye ve bir yanında ḫirmen ḳadar ʿayn-ı çīnden ḳalḳanlar var kim mıḫ u mismārları cümle elmāsdan yedi ʿaynası (14) var şuʿle virürdi andan süleymān ḥażreti maḫzenüŋ birin daḫı açdurup gördi kim ol ḳadar ṣaluḳ var kim bī-ʿaded (15) cümle pūlāddan her ṣalıġuŋ yedi yüz yetmiş yedi ṭopları var eyle ʿaẓīm ṭoplar kim hindüstān ḳozı ḳadar ola bir bucaġında (16) daḫı gergedān ṣāḫları kim degirmen oluġınca ola süleymān ḥażreti taʿaccüb ḳılup ṭāvūs-ı ḳudsīden suʾāl eyledi cevāb (17) virdi kim yā süleymān bu muḳaddem gelen süleymānlaruŋ cebe-ḫāneleridür bu yaraḳlar ol muḳaddem gelen maḫlūḳātuŋ kim ḳadd ü ḳāmetleri ṭavīl (18) olur bu yaraḳlar daḫı aŋa nisbet büyük olur maḫzenüŋ birin daḫı açup gördiler kim bir ṣandūḳda tīgler var ammā kim (19) içinde bir ṣanduḳda bir tuġluġa çıḳardılar kim ḥammām ḳazġanınca ola düvāzde-ḫāneler içlerinde ḥarīrden tuḥfeler (20) var tāze ṭurur ve bir tuġluġa-nuŋ üzerinde bir ḳaç satır yazu var süleymān ve loḳmān ḥakīm müṭālaʿa ḳılup (21) bilmedi ṭāvūs-ı ḳudsī oḳuyup ne dilce olduġın bilüp cevāb virdi didi kim yā süleymān bu tuġluġa

[5b]

(1) nuŋ ṣāḥibi dimiş kim *fī-tārīḫ-i naẓm* böyle yazmış tulġaya ḫaṭṭı yazan (2) kim süleymānlıḳ ḳılan sulṭān u ḫan bu tuġluġa ṣāḥibi-di ser-firāz pehlevān ṣāḥib-ḳırān u kīne-sāz (3) şeh taʿazʿaz dirleridi aduma cümle begler and içerdi aduma dīv ü cinle itmişemdür ḥarb u żarb (4) ḳılıcumla feṭḥ olurdı şarḳ u ġarb ol zamānuŋ ḫalḳı çāker idi pes ḳorḳusundan itmez idi kimse ses (5) maġzını çāk ideceksem mışrī tīġ ḫūn-ı aʿdā baġlaridi gökde mīġ ejdehāya ḥamle ḳılsa gürzile (6) yoġırurdum başını elbrūzile yidi başlu evrene oldum süvār dürlü maḫlūḳıla ḳıldum kārzār (7) kimse tīġ ü ḳalḳanumı kesmedi kimse hergiz arḳam üzre başmadı ʿāḳıbet başdı beni merg ü ecel (8) cānum aldı ol dem içre gey ʿacel ḳuvvet içre ḳalmadı mevtüme pes gitdi cānum ḳaldı cismüm yoḳ nefes (9) pehlevānlıḳ aṣṣı ḳılmaz mevte hīç nefʿi yoḳdur irse ecel çün ir ü giç ḳahramān olsaŋ veyā sām-ı süvār (10) ḫāke yeksān olasın ḫāküŋ ġubār ḳuvvet içre leşker-i rüstem ola mevt iricek cānsuzın ebsem ola (11) böyle diyüp āḫir itmiş ol kelām vir ṣalavāt muṣṭafāya hem selām ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti (12) bu tārīḫī gūş idicek bildikim bu tuġluġa süleymān-ı ḫafīnüŋ pehlevānı taʿazġūr-ı ḫafīnüŋ imiş rūḥıçun duʿā (13) ḳılup cebe ḫāneʾ-i süleymānīler süleymān bin dāvuduŋ maʿlūmı olup andan miftāḫın urup ṭaşra çıḳup süleymān (14) bu altıncı ṭabaḳanuŋ meydānı içre gelüp gördi kim ol meydānuŋ vasaṭında bir ʿaẓīm ḥavż var kim baḥr-i siyāhdan (15) nişān virür ṭūl-ı ʿarżı üç mīl ola ḳaʿrı bir mīl ḳadar ol köşklerden aḳan enhārı bürkeye ve bir ḥavża dökülür (16) ḥavż māl-ā-māl olmış ḥavżdan akup beşinci ṭabaḳāta aḳar kim ẕikr geçdi andan ṣoŋra bu ḥavżuŋ kenārında (17) bī-ḥisāb dıraḫtān var kim neysitān miṣāl çoḳluḳ her şecer serve ʿarʿara enār aġacına beŋzer budaḳları ḳızıl mercān (18) ve yapraḳları zümürrüdden ammā kim her bir aġacuŋ üzerinde ol ḳadar āşiyān var kim şümāra gelmez bir ʿaceb (19) daḫı bu kim bular kim aġaçlaruŋ budaḳında kim vardur kim ruḫām-ı gümüşden ḳızıl altundan ṣanasınkim her birisin (20) üstād ḳuyumcı düzmişdür baʿżı kiçi baʿżı büyük ʿaceb daḫı budur kim dıraḫtān arasında rāst ḥavżuŋ üzerine (21) sāye ṣalmış bir ulu aġaç var kim ḳavāḳ aġacı vażʿında dibi aḳ billūrdan yapraġı yeşil zümürrüdden fevḳı yedinci ḳat

[6a]

(1) ṭabaḳaya yetmiş ortasında ḳızıl altundan cevāhirle müzeyyen olmış bir yir var kim ḫirmen[125] ḳadar ola buġur süleymān (2) ḥażreti ṭāvūs-ı ḳudsīden bu ḥavżuŋ aşlını ve cevāhirden dıraḫtānı suʾāl ḳıldı kim ne maḫlūḳātuŋ maḳāmlarıdur (3) cevāb virdi kim yā süleymān muḳaddem gelen süleymānlara baḥrī mürġānkim muṭīʿ ve münḳād olurdı her birisinden çiftlü (4) çiftile kim olurlardı bu ḥavż içre ve bu ḥavżuŋ kenārında olurlardı nevbetlerince varup ḫizmet-i süleymānī (5) ḳılurlardı ve bu aġaçlarda ḳuşlar olurdı kim anlar daḫı her biri nevbetçe çifti çiftile gönderürlerdi zamān-ı (6) süleymānuŋ ḫizmetinde olurlardı gice gice bu altıncı ṭabaḳada āşiyānlarında ḳarār iderlerdi ẕikr-i ḥaḳḳa meşġūl (7) olurlardı ser-cümle mürġānuŋ sīmurġ-ı ḳāfdur kim maḳāmı kūh-ı ḳāfda olur aŋa daḫı elbrūz dirler anuŋ (8) ḳullesinde bir aġaç bitmişdür baḥr-i ḳıyānūsuŋ kenārında durur ol müntehā dıraḫtuŋ özdeginde olur kim (9) ḥaḳ teʿālānuŋ yā süleymān şimden girü saŋa sīmurġ muṭīʿ münḳād olupdur bu maḳāmlarda eger simurġ eger bāḳī (10) ḳuşlar muḳīm olurlardı gāh süleymān naẓarına sīmurġ dīvānına varurdı muḳaddem gelen süleymānlara iẕn-i ḥaḳḳıla (11) muṭīʿ olurdı eger berrī ve baḥrī ḥürmet-i süleymānı edā iderlerdi dillerince ḫālıḳı tesbīḥ ḳılup elḥān u ṣadā (12) iderlerdi taḫt-ı süleymāna muḳābele hevā-yı fenāda ḳuşdan pervāz iderlerdi ki süleymān üzerine gölge oluban (13) ḳanad ḳanada çatup ṣaf ṭutup dillerince süleymāna duʿā ḳılup niyāz iderdi ṣaḳa ḳuşları daḫı gezüben ḳudret (14) meşkine ṣu ṭoldurup ṣaḳa ḳuşları o ḳuşlar dururlardı ve ṭoġan ḳuşlara çavuşluḳ ve ḳoġdan ġammāzlıḳ idüp (15) ḳuşları birbirine ḳoġlardı ġurāb cāsūs hüdhüd peyk-i süleymān idi ve hezār-destān daḫı hezār destān söyleyüp (16) süleymān göŋlin şād iderlerdi ve bülbül ve ṭūṭī şeker-efşānlıḳ ḳılur ve ṭāvūs cevlāna gelüp raḳṣ iderlerdi (17) ve gül-gūn cübbe-sin geyüben mūy-ı siyāhın boynını altında ḳoyuban süleymāna virilen ḫilʿatüŋ ʿaẓametin fikr iderdi (18) ve turāç hindūyāne ḫırḳasın aluban yā ḥaḳ diyü ḫafī dilince ẕikr iderdi ve ḳumrı ḳuşı daḫı ʿāşıḳāne nemedi (19) boynına ṣaluban yār ḫayālin ḫāṭıra getürüp āh iderdi gāh şevḳile āh dost diyüben fiġān ḳılup (20) ve gāh ʿışḳıla yā kerīm diyüben ẕikrullah iderdi

[125] Metinde (حِرْمَنْ) şeklinde yazılmıştır.

ve gögercin daḫı dürlü müzeyyen libāscuġın çignine (21) aluban dil-berüŋ hicr odına cān u ciger ṭoġrardı ve gāh yaʿḳūb gibi beyt-i ḫazende muḳīm olup yūsuf-ı ṣānī ṣıfat

[6b]

(1) dost elinden gözlerinden yaşlar döküp aġlardı gāh raḳīb elinden süleymāna şikāyet iderdi ve gāh derdile (2) ḥālin ḥabībe söyleyüp ḥikāyet iderdi ḫudā[126]dan ʿināyet süleymāndan hidāyet umardı fī'l-cümle cemīʿ ḳuşlar süleymān (3) emrine fermān olmışlardı ḳanad ḳanada çatup süleymān üzerine sāye-bān iderlerdi ***naẓm*** (4) bunca mürġān cemʿ olup ġāyet ziyād gökde uçardı her biri açup ḳanad her süleymān ḥażretine sāye-bān[127] (5) oldılar fermān itmeyüp ʿinād ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsī dilinden ḥażret-i süleymān (6) bu kelāmı gūş eyledi kim bu maḳāmlar berrī ve baḥrī mürġānlaruŋ mekānlarıdur berrī mürġān dıraḫtda olur ve baḥrī mürġān (7) ḥavż[128] içre olurlar andan süleymān ḥażreti bir ḳaç ḳadem daḫı yürüdi bir ṭabaḳa-yı sābiʿuŋ rāst vasaṭında üç ʿālī (8) köşk var kim ḳaṣr-ı cennetden nişānı var nitekim bir köşk endāmı şeş-ḫāne altışar billūr ʿamūd[129] üzerine yeşil zümürrüdden (9) ser-i ʿamūd münaḳḳaş ammā ki her ser-i ʿamūd biŋ pāye ve her ser-i ʿamūd üzerine ḳavs-ı felek miṣāl altı ṭolu ḳıymetī (10) maʿādin ṭaşlarından kemerler üzerine birer ḳubbe bağlamışlar müdevver evvelki ḳubbe ḳızıl altunıla pūşīde olmış (11) ikinci ḳubbe yeşīmler pūşīde olmış ve daḫı ḳubbenüŋ altında üçer şāh-nişīn var birer ḳıymetī maʿdenler pūşīde (12) ol ḳubbenüŋ şāh-nişīnleri laʿlden ve ṣaru yāḳūtdan ve yeşil zümürrüdden ikinci ḳubbenüŋ şāh-nişīnleri (13) yereḳāndan ʿaḳīḳ-i yemenden faġfūrī çīnīden üçünci ḳubbenüŋ şāh-nişīnleri altundan ve ruḫām-ı gümüşden ve elmāsdan (14) ḥażret-i süleymān ol köşkleri görüp ṣāḥibi kimidügin teftīş idicek ṭāvūs-ı ḳudsī cevāb virüp (15) eytdi kim yā süleymān evvelki köşk her devirde süleymānuŋ zamānındaġı maḫlūḳātuŋ melek-i müvekkeli maḳāmıdur üçünci köşk (16) baḥrī ḳuşlar üzerine müvekkel olan melek maḳāmıdur dördünci köşk baḥrī mürġānuŋ ve havāyī ḳuşlaruŋ (17) müvekkel olan melek maḳāmıdur diyü cevāb

[126] Metinde (خُذَا) şeklinde yazılmıştır.
[127] Metinde (سَايْبَانْ) şeklinde yazılmıştır.
[128] Metinde (حَوْص) şeklinde yazılmıştır.
[129] Metinde (عَمُوذْ) şeklinde yazılmıştır.

viricek süleymān peyġāmber ʿam bu salṭanat-ı ʿaẓamet ʿizzetine ki ḥaḳ teʿālā (18) kendüye mezīd itdügi şükrānesin diledi kim iki rekʿat namāz ḳıla pes ḳıbleye ḳarşu teveccüh idüp ṣaġ (19) ṭarafında ṭāvūs-ı ḳudsī ve müvekkel-i ḫātem altıncı ḳat gök der-bānı ṭurdı kendüye tābiʿ melekūt-ı muḳarrebīnile (20) ve ṣol ṭarafında loḳmān ḥakīm ve āṣaf bin belḫıyā ve nāṣen peyġāmber ve evyāṣir ve kāẕ peyġāmber on iki biŋ enbiyā ṣaf baġlayup (21) ṭurdılar ikinci ṣafda on iki biŋ ʿulemā ve ḥükemā ve evliyā ṭurdılar üçünci ṣāfda ümerā ve vüzerā ve ehl-i ʿirfāndan

[7a]

(1) ʿamel-i ṣāliḥ birle merātib bulan ṣaf baġlayup ṭurdılar andan ḫıżır peyġāmber ʿam dāvud-ı mürsel şerīʿatince (2) yirinden ṭurup ḳāmet getürdi iki rekʿat namāz ḳılup süleymān imāmlıḳ eyledi melekūt-ı muḳarrebīn enbiyā vü mürselīn (3) süleymāna uyup gönül gözin ḥaḳ cānibine teveccüh idüp iki rekʿat namāz ḳılup evrād oḳuyup el götürüp ḥaḳḳa niyāz (4) eyleyüp süleymān duʿā dileyüp melekūt-ı muḳarrebīn enbiyā ve evliyā birle āmīn didiler süleymān duʿā ḳılup evrādı iḫlāṣ (5) birle el yüze sürüp namāzdan niyāzdan ve tażarruʿdan fāriġ olup andan ṣoŋra süleymān ol üç cennet miṣāl köşküŋ (6) birinde geçüp oturdı ikinci köşkde ṭāvūs-ı ḳudsī üçünci köşkde altıncı ḳat gök müvekkeli semḥiyāʾil ḳarār itdi (7) ṣaġ ṭarafında on iki biŋ enbiyā oturdı ṣol ṭarafında on iki biŋ ʿulemā ve ḥükemā ve etḳıyā ṭururdı bāḳī melekūt-ı (8) muḳarrebīn ve server ü selāṭīn ṣaf baġlayup ayaġın ṭururlardı andan süleymān ḥażreti dördünci ḳat gök (9) müvekkeli semḥiyāʾile eytdi iy melek-i aʿẓam ʿālem-i ʿulvīde ve ʿālem-i süflīde ʿacāyib ne gördüŋ bize ḫaber vir diŋleye-lüm ʿibretullah (10) sözlerinden ḥaẓ ala-lum didi melek cevāb virdi ki ʿāşıḳāne ṣalavāt ***naẓm*** diŋle imdi bir ʿacāyib dāsıtān (11) līki sözden vir temennā dostān cān u dilden ḫoş ṣalavāt viresiz sözi andan diŋleyesiz cāvidān (12) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince melek-i müvekkel semḥiyāʾil eydür yā süleymān gerçi kim ʿālem-i melekūtda ʿālem-i ceberūtda ʿacāyib (13) gördüm velākin ʿaceb geldi baŋa kim bu altıncı ḳat felekde kim mīkāʾīl maḳāmıdur beġāyet ʿaẓīm melekdür şöyle kim (14) bir kürsīde oturmışdur öŋünde bir terāzüsi var ki ol terāzünüŋ keffesi on dört dünyāca vardur ve ʿamūdı (15) maşrıḳdan maġribe varurdı ve īn ḫalāyıḳ naẓarında

ṭurmışdı ki taḫt-ı yedinde yedi yüz biŋ serheng varıdı her serheng (16) üŋ yedi yüz biŋ ʿalemi vardur her ʿalemüŋ altında yedi yüz biŋ tekvīn vardur bu cümlesi ḥaḳ teʿālāya ʿibādet iderler (17) her biri bir nesneye müvekkeldür baʿżı yele müvekkeldür baʿżı ḳara baʿżı yaġmura baʿżı berḳe baʿżı bulutlara müvekkeldür ve baʿżı (18) yiryüzünde biten otlara ve gökden inen maṭar ve ḳar ve ṭolu iner yir yüzünde biten nebātāt otlaruŋ ve aġaçlaruŋ yemişleri (19) her birine bir melek müvekkeldür tā ḥaşre dek o giyāhuŋ berginden ġubārından ayrılmış ammā ki yine yirine biten aġacuŋ ve nebā (20) tātuŋ üzerine bitenüŋ bir āḫar müvekkel melek vardur bir nebāt ki eger berde baḥrde bir melek-i müvekkeli olur āḫir ol nebātki (21) çürür ol melek-i aʿẓam anuŋ ġubārına müvekkel olup ḥıfẓ ider tā ḳıyāmete dek ammā ki ol giyāhuŋ kökünden yāḫūd

[7b]

(1) yirinden bir ġayrı giyāh daḫı bite ġayrı melek-i müvekkel olur bir kez müvekkel olan melege cemīʿ maḫlūḳātda her neye müvekkel ise bir daḫı müvekkel (2) olmaġa nevbet degmeye ammā şol maḫlūḳāt ki şemerāt ve şecerāt deŋizde olan nesneler mānendi ḳıyāmete dek bir daḫı nevbet degmez (3) bes süleymān ẕikr olan meleklerüŋ ve serhenglerüŋ üzerine müvekkel olan melek-i mīkāʾīl bu ʿaẓametle altıncı ḳat gökde otururken (4) nā-gehān mīkāʾīl ḥażretinüŋ göŋline bir ġubār yörendi ʿacabā benden ġayrı melek-i aʿẓam var mı ki isrāfīlden ġayrı diyü göŋlinden (5) bu ġurūr geçdi o ṣānīʿ-i ẕü'l-celāl diledi ki isrāfīle kendözin bildire bes bunuŋ üzerine rūzigār geçmeyüp isrāfīl-i (6) aʿẓamdan ḫaber işiddiler ḥaḳ teʿālā ḳahhār-ı ʿālemdür mīkāʾīl eytdi bu ṣaʿīf ẕerreye rızḳı taḳsīm itme-dügiçün cemīʿ emrinde (7) ol ẕerrenüŋ ki ḳarıncadur cemīʿ ʿömrinde muḳadder olan rızḳdan bir gün nafaḳası eksük virildigiçün ḳaçan bu sözi mīkāʾīl (8) ḥażreti işitdi kendüye ḫışm olmış ṣanup ḥaḳḳa niyāz eyledi nidā-yı uluhiyyet geldi ki yā mīkāʾīl benüm ʿaẓametlü dergāhumda (9) hemīn mīkāʾīl sen degülsin ol ḫışma müstaḥaḳ olan mīkāʾīl ġayrıdur eger görmek dilerseŋ icāzet virdüm ʿarş-ı ʿaẓīm (10) içinde ḳanad açup uçġıl ʿālem-i ulūhiyyete varġıl anda benüm ʿaẓametüm aŋlayasın ve göŋlüŋden geçen gümānuŋ taḫḳīḳin (11) bilesin ḳaçankim mīkāʾīl ḥażreti bu ḫiṭāb-ı ʿizzetden işidicek ḫayrete vardı taḫt-ı ḥükūmetinde olan melekūt-ı muḳarrebīnle

(12) ḳanad açup pervāz idicek mīkāʾīl öŋümüzce yedi ḳat gökden yuḳaru ḥicāblar vardur ol ḥicāblarda ferişteler (13) vardur ki mīkāʾīlüŋ ʿaḳlı çāk oldı çoḳluġından bir birin bilemez allāh teʿālāya tesbīḥ iderler dürlü dürlü lüġātlarla (14) āvāzları raʿd āvāzına beŋzer andan ṣoŋra yedinci gökden yuḳaru bir ʿāleme yitişdük aŋa baḥr-i ḥayvān dirler anda (15) daḫı ferişte var ki nihāyeti yoḳ andan yuḳaru ḳum deŋizine varduḳ andan yuḳaru baḥr-i ḥayvānāta varduḳ andan yuḳaru (16) ḥicāb deŋizine varduḳ andan yuḳaru nūr'ül-mesṭūr deŋizine varduḳ andan yuḳaru beyt'ül-maʿmūra varduḳ andan yuḳaru saḳf (17) 'ül-merfūʿa varduḳ andan yuḳaru baḥr'ül-mescūre varduḳ andan yuḳaru yā süleymān mīkāʾīl pervāz itdük yetmiş biŋ ḥicābdur (18) nūrdan cümlesin geçdük yetmiş biŋ ḥicāb daḫı ẓulumātdandur andan yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb gördük raʿddan andan (19) yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb gördük berḳden andan yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb daḫı beġāyet rūşen güneş gibi andan (20) yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb gördük ḳamerden aydınıdı andan yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb gördük her birinüŋ ṭūl-ı ʿarżı baḥr-i (21) aḳyānūsa beŋzer ammā ki süd[130]den aḳ āb-ı ḥayāt gibi ṣāfī içinde ferişteler var balıḳ vażʿında velākin her birinüŋ altı yüz

[8a]

(1) altmış altışar ḳanadları var allāh teʿālā-ya tesbīḥ iderler andan yuḳaru mīkāʾīl-le uçup bir ʿāleme geldük ki yetmiş biŋ ḳāf ṭaġı (2) gibi ṭaġlar var ser-cümle ḳızıl laʿlden ve ḳızıl yāḳūtdan ve mercāndan ferişteler ḥaḳḳa ẕikr iderler andan yuḳaru yetmiş biŋ (3) ḥicāb geçdük zümürrüdden andan yuḳaru yetmiş biŋ ṭaġ gördük ḳızıl altundan aġaçları billūrdan yapraḳları yeşil zümürrüdden (4) ve yemişleri laʿl-i yāḳūtdan ve her ṭaġuŋ üzerinde yetmiş biŋ ʿalem var her ʿalemüŋ dibinde yetmiş biŋ ṣaf ferişte her ṣafda yetmiş kez (5) yüz biŋ yetmiş biŋ yüz yetmiş yedi ferişteder ki ser-cümlesi allāhı tesbīḥ iderler ol ʿālemden daḫı geçüp yetmiş biŋ (6) ḥicāb gördük yāḳūtdan ve andan yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb gevher-i şeb çırāḳdan gördük andan yuḳaru geçüp yetmiş biŋ (7) ḥicāb gördük ḳamuşdan andan yuḳaru sidretü'l-müntehāya irdük cennetü'l- meva gördük andan yuḳaru sel'ül-ḥamde irdük livā'ül- (8) ḥamde ki rūḥāniyyūn maḳāmıdur andan

[130] Metinde صُدْ şeklinde yazılmıştır.

yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb gördük lülüden andan yuḳaru daḫı yetmiş biŋ ḥicāb (9) gördük miskden andan yuḳaru yetmiş biŋ ḥicāb gördük ʿanberden andan yuḳaru uçup kürsīye irdük kürsīden (10) daḫı yetmiş biŋ yıl tamām uçduḳ yetmiş biŋ yıl içinde her nefesde ki ḥaḳḳa tesbīḥ iderdük ve her nefesde biŋ yıllıḳ yol (11) giderdük her biŋ yıllıḳ yolda bir ʿāleme irdük ol ʿālemüŋ hīç birisi birine beŋzemez yā süleymān nite melek eydür yā nebīyallāh (12) bir ʿāleme yitişdük ki biŋ şehri var içi ṭolu ferişteler ile ol şehrüŋ her birisi ḳırḳ biŋ bu dünyāca ola ḥaḳ (13) teʿālāya tesbīḥ idüp āḫir zamān peyġāmberine ṣalavāt getürürlerdi andan öte yetmiş biŋ yıllıḳ yolda bir deŋiz gördük (14) aŋa deryā-yı münīr dirler allāh teʿālā yılda bir kez naẓar ḳılurdı ādemīler ṣaġışınca yıldızlar yaraṭur ve ḫalḳuŋ gözlerine ḳudret (15) birle getürüp ol yılduzları melek-i müvekkeller ḳoyalar ḫalḳuŋ gözleri şuʿāʿ u nūr ol yılduzlaruŋ nūrı birledür andan (16) daḫı geçüp yā süleymān ḳırḳ biŋ deryā gördük ki her deryā ḳırḳ bu dünyāca vardur ol deŋizüŋ ḳırḳ biŋ gemisi var (17) her gemide ḳırḳ biŋ maḫlūḳ vardur her maḫlūḳuŋ ḳırḳ biŋ başı var her başında ḳırḳ biŋ aġzı burnı ve gözi cemīʿ (18) endāmı bu vażʿ üzerine olunmışdur ve her aġzında ḳırḳ biŋ dili var her dili bir luġatile allāhı ẕikr idüp muḥammede (19) ṣalavāt getürürler ***naẓm*** ḥaḳ muḥammed muṣṭafā-nuŋ ḥażretin bunca aʿzamī ḳılmış aŋla ʿizzetin (20) ḫoş ṣalavāt virüp aŋa ḳuds-ı bām bilüp aŋlar ol ḥabībüŋ ḥürmetin ***ender ṣıfat-ı mevʿiẓe-gūne*** (21) nefsüŋi bilmek dilerseŋ ber-kemāl saŋa senden naḳl ideyin bir miṣāl ol deŋizdür bu cihān cismüŋ gemi

[8b]

(1) tācir ü ḫalḳ oldı aʿmāl ādemī sāḥilidür iskelesi āḫiret kim ki anda çıḳısardur ʿāḳıbet (2) ol gemi çıḳduġı yir iy kāmuyāb anda ṭurur hem ʿiḳāb hem niḳāb ger ḳazanduŋsa ṣaferde māl ü genc (3) sāḥile çıḳduḳda görme derd ü renc ḫayr u iḥsān birle ḳazanduŋ ṣevāb olsa māluŋ çekesin çoḳ ʿiḳāb (4) nola insān olduŋise iy beşer ehl-i ʿirfān ol yürime sen beşer ḳudretine ḳādirüŋ eyle naẓar (5) ṣunʿı ṣānīʿden bulasın sen eṣer virme göŋül işbu fānī külḫana cehd it iriş ol naʿīm ü gülşene (6) ḳuds u gülşenden yaŋa meyl itseŋe ki ol durur ḥubbu'l vaṭan irmez fenā naḳş-ı şöhretden iderseŋ ḳalb-i pāk (7) rūḥ-ı ḳuds envārıla olduŋ tāb-nāk şehvet ü buḫl u ġażab kibrile kīn dergeh-i ḥaḳdan ırak ḳor

yā emīn (8) cehd idüŋ ki āyā süŋükden bir ḳafes nefsi çāker eylegil taḥḳīḳ pes ***der-beyān-ı meclis-i āḫir*** (9) ḥamd ü bī-ḥad ḫāliḳa ki oldur hümām iki yüz altı mecālis oldı tām dilden elden geldügünce söyledüm (10) bu süleymān-nāmesin şerḥ eyledüm naẓmdur şīrīn emlaḥ ḫoş niẓām neşirdür aḥsen ḥadīṯ emlaḥ kelām (11) ne süleymān miṯli geldi pādişāh ne kitābı miṯli var tārīḫ güvāh kiẕbü yoḳdur rāst olur cümle ṣaḥīḥ (12) ol cihetden müstemiʿ dür her faṣīḥ yā ilāhī ʿarş-ı aʿẓam ḥaḳḳıçun rūḥ-ı ḳudsī ṣuḥf-ı ādem ḥaḳḳıçun (13) ol ḫalīlüŋ ḥaḳḳı ḳılduŋ baŋa yār eyledüŋ nemrūd odın gülzār-ı nār mübtelā olan nebī eyyūbiçün (14) yūsufa ḥasret çeken yaʿḳūbıçun ol yed-i beyżā-yı mūsā ḥaḳḳıçun ibn-i meryem nefḫ-i ʿīsā ḥaḳḳıçun (15) ol muḥammed nūrı ḥaḳḳı yā ilāh ʿafv ḳıl firdevsī kim itdi günāh bu kitābum oḳıyana yazana (16) naḳṣını ıṣlāḥ idüben düzene ol kemāl ü ʿizzetüŋiçün ʿizzet it aḥmed ümmet meskenini cennet it (17) raḥmet-i ḥaḳḳa ṭutarsaŋ ger ümīẕ vir ṣalavāt aḥmede baḫt-ı saʿīd ***süleymān-nāmenüŋ iki yüz yedinci meclisinüŋ ẕikrindedür*** (18) faṣl-ı güldür çün bahār oldı cihān nuṭḳa gel iy bülbül-i şīrīn-zebān kām-ı cām-ı luṭfuŋdan olurken şeker (19) olma ḫāmūş imdi iy mürġ-i seḥer dil revān söyleriken emlaḥ kelām söyle söz ki ṭuta gūşın ḫāṣ u ʿām (20) dem gele ki sinde ḫāmūş olasın kim ġıdā-yı ʿaḳreb ü mūş olasın kim başa çıḳmaḳ dilerse eflākıla (21) düşer ayaġa işbu tīre ḫākile nūş-ı dāru diyü virdigi dehri nīş u cāndur ḳātil ü mühlik zehri

[9a]

(1) heft-ser evren miṣālidür felek şaḫṣa virmez hīç amān ne ḫo dilek çoḳ süleymān çoḳ sikender geldi bil (2) dünyā benüm diyü daʿvā ḳıldı bil ʿālemi ḳafdan ḳafa ṭutdı bular dīv ü ezder birle ceng itdi bular (3) anca şehler daḫı ṭutdı şarḳ u ġarb dürlü maḫlūḳıla ḳıldı ceng ü ḥarb niceler yapdı ḳaṣır düzdi bezmi (4) dünyā çün ḫaşm-āne ḳurdı çoḳ rezmi bu nice şehler düzedüp taḫtıla tāc dürr ü yāḳūtdan urundı başa tāc (5) ol ḳamudan arta ḳalupdur cihān geldi gitdi cümlesi ḳaldı zamān mülk allāhuŋ ki ol durur ḫāliḳ-i ʿaẓīm (6) bāḳīdür ḥay lā-yemūt ve ol kerīm mülk ola mı ṣāḥibin ḳoyup gide iḫtiyār söz anı nā-gāh terk ide (7) milküŋ iṣṣisi ne ḳoyup gidicek çār-nā-çār anı pes terk idicek çünki milküŋ ġayra ider intiḳāl (8) aŋa milküm dimek olur geç ḫayāl geldük imdi bu

rumūzuŋ aşlına bir ḥikāyet idem iriş faşlına (9) ***dāsıtān-ı sām-ı süvār ve cengi aheng zāl-ı destān*** loḳmān ḥakīm ḳavlince aşḥāb-ı taḥḳīḳ nāḳılān-ı ḥaḳāyıḳ ve rāviyān-ı daḳāyıḳ ol (10) vechile ḥikāyet ḳılup eydürler kim ol zamān süleymān peyġāmber ol sulṭān-ı server nübüvvet taḫtında oturmaḳda (11) melekūt-ı muḳarrebīnden ʿibretullah sözlerin şorup diŋlemekde ammā ki bizüm ḳışşamuz ez-ān cānib sām-ı süvāra geldi (12) ḳaçan ki zāl-ı destān bu vechile ki naʿra urdı daʿvā ḳıldı sām-ı süvār daḫı naẓar ḳılup oġlı destānı gördi kim (13) henūz pehlevān-ı cihān merd-i merdān meydāna girüp fīl sürdi naʿra urdı sām-ı süvāruŋ gözlerinden yaş (14) seylāb[131] olup aḳdı oġlı yüzin gördügüne şükr-i yezdān eyledi andan şoŋra ġayret ḥamiyyet ḳılup kendözin (15) bildürmedi başındaġı ışıġununŋ zīriye pençesin niḳāb yirine yüzine şalup ilerü varup ḳamçı ucıyla selām virüp (16) eytdi ki yā pehlevān ne yavuz lāf urduŋ kendözüŋ gördüŋ sencileyin şaġ ve şolında ḳaravulda çoḳ pehlevānlar merdānlar (17) şāḥib-ḳırānlar ve şāḥib-şilāḥlar gürzler şaluben cihān-āferīnler ṭururken ne yavuz lāf urduŋ sen ol zāl-ı (18) destān degülmisinki ataŋ sām-ı süvār seni ana raḥminden vücūda geldügüŋ görücek şekl-i şemāilde seni begenmeyüp anası yanında (19) daḫı ḳomayup öldürmege daḫı ḳıyamayup seni ṭabl-ı bāzı üzerine alup raḫşı ānī sürüp kūh-ı elbrūz etegine irüp seni (20) ol ṭaġ eteginde ḳoyup kimesne görmedin yırtıcı ḳuşlar ve yırtıcı cānavarlar seni yiyüp diyü ḳoyup gitdi andan şoŋra (21) seni sīmurġ bulup ḳaynaġına alup āşiyānına iltüp yavrularıyla besleyüp perverde itdi sen ki bülūġiyyete yitdüŋ ataŋ

[9b]

(1) sām-ı süvāruŋ daḫı senden ġayrı oġlı ḳızı olmaduġı cihetden raḫşına süvār olup kūh-ı elbruz etegine gelüp bir luʿbile (2) sīmurġı şayd idüp seni şordı sīmurġ daḫı ol senüŋ oġluŋ benüm perverdemdür diyü yuvasından seni alup getürmiş (3) sām-ı süvār daḫı seni görüp nā-çār oġul diyü ṭabl-ı bāz üzerine getürmiş menūçehr şāh naẓarına getürmiş (4) andan şoŋra sām-ı süvār senüŋ gibi ḳuş perverdesi oġlı olduġuna ʿār itmiş nām u nāmūs şaḳlayup (5) īrān-ı tūrāndan başın alup gitmiş imdi iy zāl henūz miḳdāruŋı bilmezsin sām-ı süvār oġlıyın diyü daʿvā (6) ḳılursın ammā ki sām-ı süvār oġlıyısaŋ

[131] Metinde (سیْلاَبْ) şeklinde yazılmıştır.

daḫı merd-i merdān olan pehlevān-ı cihān olan atası nām u nişānıyla (7) kendü ögünüp lāf urmaz sām-ı süvār kimdür ki sen anuŋla faḫr idersin sām-ı süvār olan nerīmān oġlı degülmidür ki (8) görüp nerīmānuŋ atı beliŋleyüp nerīmānı yire vurdı ölümine ḳarınca sebeb oldı yā zāl destān oḳumaġı ḳoġıl (9) erlikden hüner göster ki merd-i merdān olan lāf urmaz kendözin görmez ***naẓm*** (10) pīrizen-veş lāf urup ögünmegil iy nām-āver pehlevān-ı ʿālemiseŋ göster elüŋden hüner zūr-ı bāzūŋa ṭayanup ġarrā olma ḳuvvete (11) ki ezdehāyem yedi başlu eylegil menden ḥaẕer ***neşīr*** ḥakīm ḳavlince sām-ı süvār böyle diyicek zāl-ı destān pehlevān-ı (12) cihān bu sözi işitdi ġażabından sersem dīvāne oluban bir zamān ġażaba gelüp ʿālemi yaḳdı ḫışmıla (13) yedi ḳat yire ökçe ḳaḳup ʿummān içine dıḳdı ḳahramān bu verhemi işitse ḫaşmı merrīḥi daḫı olursa ḫançer çeküp gök (14) üstüne çıḳaydı cümle verhem-güne cevābı zāl işitdi ġażaba gelüp göŋli içinde kendüye eytdi hay hay ben fikriŋi (15) itmişdim ḫaṭā imiş bu sām-ı süvār üstüne verhem-güne sözler söylemezdi bunuŋ gibi daʿvā eylemezdi imdi ben buŋa (16) bir iş ideyim ki sīmurġ beçe kimdügin bildüreyin başın kesüp derisine ṣamān ṭoldurayın diyüp hem-ān-dem raʿd-vār naʿra (17) ḥayḳırup eytdi ki yā siyāh nā-bekār senüŋ ne ḥaḳḳuŋdur ki baŋa ṭaʿn idüp ben zāl-ı destānı zemmile aŋasın (18) eriseŋ ḫāżır ol uşda vardum biŋ cānuŋ daḫı varısa alam diyü ḥayḳırup ol ṭaġ gibi seksen sekiz (19) irṭāl gürzin ṭopuzundan çıḳarup uşda vardum yā siyāh eriseŋ ṭur diyü aġzından otlar ṣaçılup (20) seng-i āsiyāb miṣāl gürzin çınār ṭalı miṣāl çevürdi altındaġı fīl ayaḳları ḫirmen gibi yir yüzin (21) ṣavurdı daḫı ḳażā-yı āsümānī gibi gürzin gök yüzünden sām-ı süvār ḳafāsına indürüp ḥavāle ḳılıcaḳ

[10a]

(1) bu cānibden sām-ı süvār ol pehlevān-ı rūzigār zāl-ı destānuŋ ol ṭaġ gibi gürzine ḫirmen ḳadar (2) çīn-i pūlād ḳalḳan berāber ṭutdı zāl-ı destān eyle gürz urdı ki ṣadāsından zemīn ü zamān zelzeleye gelüp (3) felekler ṭās gibi güm güm ötdi egerçi zāl-ı destān gürzinüŋ ḫayretinden yedi ḳat yir ditredi ve yiri (4) götüren öküz sürçdi ammā ki sām-ı süvāruŋ ḳaṭʿā derdi olmayuban gürzi ḳalḳanına alup zāl öŋüne (5) geçdi zāl sām-ı süvār kendü gürzin red itdigine ġāyet ġażaba gelüp ḳaḳıdı fīl ṭırfılına ṣalup ṭaraba

taḫtası (6) gibi ḳahramānī ḳılıcın çeküp yıldırım gibi şaḳıdı ḳaçan ki ol ḳan içici ḳılıcı zāl-ı destān çeküp ḳınından çıḳardı (7) ṣana-sın ki yedi başlu evrendür ki gūyā başını ininden ṭaşra çıḳup aḳardı zāl-ı destān ol pehlevān-ı cihānki (8) ḳılıcı sāma ḥavāle ḳıldı sām-ı süvār pehlevān-ı rūzigār yıldırım gibi raḫş sürüp destānuŋ ḳılıcı kendüye irişmeden (9) ḳılıcuŋ ḳabżasın ṭutup ḳılıcı destān elinden çeküp eline aldı daḫı eyer ḳaşına ḳaḳuben egüp yay gibi (10) kendü gürzine urup pāre pāre eyledi ve pārelerin götürüp zāl-ı destān üstüne atdı bu cānibden zāl-ı destān (11) sāmuŋ ol ḳuvvetin görüp ḫayrete vardı andan bu ḥāli görüp ġayrete gelüp ol ejderhā dillü bezīr (12) ḫāne sütūnı gibi pūlād süŋüsin eline alup ḳoltuġı altında muḥkem ḳılup yalmanın fīl ḳulaġına berāber ḳılup (13) sām üzerine fīl sürüp bu cānibden sām-ı süvār oġlı zāl-ı destānuŋ ol pehlevān-ı cihānuŋ süŋüyile kendüye (14) geldügin gördi tīġ-i ḳamḳamı çeküp ḳarşudan zāl süŋüsin çaldı ol pūlād süŋüyi ḫıyār (15) mānendi iki biçdi zāl-ı destān sām-ı süvāruŋ ol heybetin görüp ḳorḳusundan beŋzinüŋ ḳanı ḳaçdı ve andan (16) nevbet sām-ı süvāra degicek eytdi iy pehlevān-ı cihān zāl-ı destān geçersin ḳubād şāh meclisinde sām-ı süvār kürsī (17) sinde otururbut ḳuvvetüŋ şecāʿatüŋ bu mudur sām-ı süvār oġlı dirilirsin erenler meydānı içinde daʿvā-yı merd ḳılursın senüŋ (18) gibi sīmurġ beçenüŋ başını kesmek gerek falesṭīn burcına aşmaḳ gerek tā kim hünersüz kimseler meydāna gelmeye imdi yā zāl-ı (19) destān üç ḥamlenüŋ birin baġışladum baŋa ḳuvvet şecāʿat fikr ü firāset virmişdür birdür ezeldür bī-zevāl bī-miṯāl (20) lā-şerīk pādişāhdur ikinci ḥamlesin daḫı anuŋ ʿışḳına baġışladum ki sām-ı süvār atası nerīmāndur ki kerīmān oġlı (21) gürşāsib ṣāḥib-ḳırān neslidür senüŋ ceddüŋdür ve benüm erenler meydānı içinde nerīmān üstādumdur ki sām-ı süvārla bile

[10b]

(1) olmışamdur atası nerīmāndan taʿlīm almışamdur imdi yā zāl-ı destān iki ḥamle-den geçdüm ammā ki bir ḥamlemüz ṭursun eriseŋ (2) bahādur serversin ammā ġāfil olma ki şol ḳaṣda senüŋle ceng idüp żarb ursam gerek nām u nişānuŋı ʿālemden götürüp (3) ḳanuŋı yire efşān itsem gerek zīrā ki hīç erlikden hüner göstermedüŋ ki saŋa aferīn ḳılam ḥāşā ki sām-ı süvār oġlı olasın (4) diyü biŋ bir irṭāl pūlād gürzin seng-i āsiyāb

miṣāl başı üzerine çevürüp raḫş sürüp zāl daḫı sāmuŋ (5) gelişin gördi çīnī pūlād ḳalḳanın iki eliyle muḥkem ṭutup zūr-ı bāzūsına getürüp sedd-i iskender gibi yirinde ṭurdı (6) bu cānibden sām-ı süvār irişüp pūlād gürzin ḳażā-yı āsümānī gibi ḳaldurup zāl-ı destānuŋ ḳalḳanına bir gürz urdı eger (7) ḳāf ḳafāsına ursa ḫurd ideydi ammā zāl-ı destān varca zūrın bāzūsına getürüp ṭurdı velākin żarb-ı (8) gürzi sām ḳalḳan kenārına ṭoḳunup ḳalḳan oluḳ gibi ḳolunda iki ḳat olup destān (9) başın ḳaçırup gürz inüp fīlinüŋ farḳına ṭoḳunup ḫurd itdi fīl düşicek ḳırḳ adım yir zāl-ı destān kendüyi (10) atdı mīl-i mināre gibi ayaġ üzerine gelüp ṭurdı andan sām-ı süvār diledi kim üzerine ine ellerini (11) ḳafāsında baġlaya yine ḳıyamayup eytdi ki yā zāl bir fīl daḫı getürsünler ceng idelüm īrān tūrān serverleri (12) süleymān dil-āverleri naẓar meydāna ṣalup bize ardınca sīstān pehlevānı ṭūs dil-āveri bir zinde gergedān (13) getürüp zāl-ı destāna çekivirdi gergedān süvār olup naʿra ḥayḳırup bezīr-ḫāne sütūnı gibi süŋüsin (14) çınār şāḫılayın ḳollarına ṣalup raḫş sürüp sām-ı süvāra süŋü ṣundı sām daḫı raḫş sürüp ḳarşuladı (15) siper ṣalup destān süŋüsin red ḳılup ṭoḳuşup cebe cevşen çıġşadup muḳābil geçüp ḳarār itdiler nevbet (16) sām-ı süvāra degüp raḫş sürüp sīmurġlayın irüp destān siperinde süŋü urdı ḳalḳan çarḫ gibi ḳolunda döndi (17) süŋü siperden ḳaybuban döşünde ṭoḳunup cebe cevşen yırtup destān bunı görüp ġażaba gelüp raʿdlayın (18) şaḳıdı süŋü ḳolına ṣalup gergedān sürüp sām-ı süvāra irdi kim tā ki sīne-sinde ṣança sām-ı (19) süvār ḳarşudan kendü süŋüsiyle urup zāl-ı destān süŋüsin ṣıdı ve baʿde zāl-ı destān sekiz yüz seksen (20) baṭmān ṭırfılından alup süre varup gürz ḥavāle itdi sām-ı süvār ḳalḳan ṣalup menʿ ḳıldı andan sām-ı (21) süvār raḫş sürüp biŋ bir irṭāl gürzi eline alup destāna ḥavāle ḳıldı zāl-ı destān pūlād ḳalḳanı

[11a]

(1) ḳarşu virdi iki eliyle muḥkem ṭutup sedd-i iskender gibi ḳarşu ṭurdı sām-ı süvār oġlı destāna ḳıyamayup maʿāf (2) gürzin urdı ḳalḳan destān elinde oluḳ gibi iki ḳat oldı biŋ belāyıla red ḳıldı gürz güpüldüsünden (3) siper düpüldüsünden destān kendüyi dirüp bīş ḳılup gergedān sürüp sām-ı süvāra gürz ḥavāle (4) itdi sām-ı süvār ʿamūdı red itdi süre varup zāl-ı destāna bir gürz urdı çarḫ gibi ḳalḳan ḳafāsında döndi (5) ḳolları çenber

miṣāl iki ḳat olup ḳalḳan yaġrınına indürüp ḳaddini dāl idüp gergedānı yire düşdi (6) yine destān kendüyi dirüp gergedān sürüp sāma gürz ḥavāle ḳıldı sām daḫı gürziŋe ḳarşudan urup gürz (7) ḳabżası destān elinden düşdi andan sām-ı süvār gürz urdı siperi ḳarşudan ṭutdı velākin sām-ı süvār ol (8) pehlevān-ı rūzigār oġlına gūşimāl virmekiçün muḥkem urdı zāl ḳalḳanın ṭaġıtdı zāl-ı destān başın gürz (9) öŋünden ḳaçırdı żarb yaġrınına ṭoḳındı dem ü nefesi baġlandı ayaḳ üzengüden çıḳup dırāz-be-dırāz düşdi (10) zāl düşicek sām-ı süvār ʿuḳāb[132] gibi gögsi üzerine ḳonup elmās ḫançer çeküp diz çöküp ṭurdı zāl-ı (11) destān daḫı gözün açup gördi eytdi yā siyāh pehlevān kes benüm başumı ki sām-ı süvār oġlı cihān pehlevānı (12) rüstem atası zāl-ı destān geçerdüm sām-ı süvār kürsīsinde oturup gögüs gerüp kendüm görürdüm sām-ı süvārdan ġayrı (13) beni kimse yeŋmez diyü lāf ururdum sām oġlı çün ḫaṭā ḳıldı başını kesmek gerek ʿömri yayın yaşmak gerek şimden ṣoŋra (14) baŋa ölüm yegdür ki bir nāmı nişānı yoḳ pehlevān elinde zebūn düşem beni yā pehlevān ḳārūn-ı dīv-bend ki (15) yā pürzīn-i cihān-sūz gibi ve yā güstehem ve yā gevderiz gibi ve yā gīv dil-āver gibi saŋa fermān olam keyḳubāda düşmān olam (16) diyicek sām-ı süvār ol pehlevān-ı rūzigār oġlı nālişin görüp başından tuġlıġasıyla zırh u pīçesin ḳaldurup (17) yüzin oġlına gösterüp üzerinden ṭurdı zāl-ı destān daḫı atası sām yüzin ki gördi şükr idüp (18) ḫāk-i pāyine yüz sürdi ḳademinde baş ḳoyup elin öpdi andan sāmuŋ rikābın ṭutdı tamām ʿizzet itdi sām-ı süvār (19) raḫşına süvār olup destān daḫı gergedān-süvār olup emr eyledi ṭabl-ı āsāyiş urdılar oġlı destān (20) boynına ḳol ṣalup leşkerin alup pehlevānlarıyla süleymān serverleri ḳārūn-ı dīv-bend ve güstehem ve gīv ve pürzīn (21) ḳarşu gelüp ʿizzet itdiler zāl-ı destānıla sām-ı süvār leşkerin alup falesṭīn ḳalʿasına girüp gitdiler

[11b]

(1) ḳalʿa ḳapusın muḥkem berkiddiler andan sürüp dīvān-ḫāneye geldiler sām-ı süvārı raḫşından indirdiler mihmān (2) ḫāneye ḳondurdular cemīʿ serverler cebe vü cevşenlerin çıḳarup muraṣṣaʿ libāslar geyüp sürüp sām-ı süvār dīvānına (3) gelüp irdiler ḫalvet-i ḫāṣına girdiler ʿizzetile selām virüp ayaġın ṭurdılar sām-ı süvār daḫı ceng āletin

[132] Metinde (عُقَابْ) şeklinde yazılmıştır.

(4) üzerinden çıḳarup başına keyvānī tāc urunup biline merrīḥ ḫançerin daḳınıp başına sīmurġ yüŋün ṣoḳup ṣandal-ı (5) zerrīn üzerine geçüp oturdı ṣaġ yanına oġlı zāl-ı destān ṣol yanında süleymān beglerbegisi yeḥoşāfat geçüp (6) oturdı andan ṣoŋra ṣaġ ṭarafda ḳārūn-ı pīl-ten ve züpīn-i cihān-sūz ve ḳalʿa diz-dārı peleng-efgen altun gümüş (7) kürsīler üzerinde ḳarār idüp otururlar ve ṣol yanında abnūs ṣandallar üzerinde güstehem-i tīġ-zenle gevderiz-i (8) ṣaf-şiken ve gīv dil-āver otururlardı çāşnī-gīrler elvān elvān niʿmeti faġfūrī çīnīlerle altun gümüş tepsiler (9) ve sīnilerle envāʿ elvān niʿmeti ṣofra ṣalup ḫūn-ı sām-ı süvāriye ṣalā didiler ḫūna sām ṣundı envāʿ ṭaʿāmlar ki (10) yinildi ṣafdan ṣofra götrülüp pīrler dilinden duʿā ḳılınup yimek içmek tamām olunca sām ḥükm eyledi oġlı zāl-ı destānı (11) gördügüŋ şükrānesi meclis ḳurdılar zerrīn bādeler[133] ḳonuldı yāḳūt-ı revān birle pür ḳıldılar sīm ṣandelīler ḳoyup bādeler (12) öŋine getürdiler ṣaġraḳları ortaya getürdiler sīm-i sāḳ sāḳīler ayaḳ üzere gelüp ele laʿl-gūn ayaḳlar alup ḳūt-ı (13) revān birle seyyāreleyin ṣaġ ṣol gezdürdiler server ü selāṭīnler rāḥat'ül-ervāḥ virüp ʿīş ü nūş itdiler (14) andan gūyende ve sāzendeler ṣaffıla oturup sāzlu sāzın ser-āġāz idüp ceng ḳānūnları iŋletdiler ber-būṭ (15) şeştālar söyletdiler neyler nāle idüp ve defler ṣūretine ṭabanca urup gūyende ser-āġāz ḳılup elḥān-ı dāvudī ʿayān (16) itdiler ʿīş ü nūş idüp vaḳtlerin ḫoş gördiler ***naẓm*** var ḳadeḥden nūş idüp gül-gūn mey (17) cān ḳadeḥden gūş idüp ḳānūn u ney pehlevānlar cūş idüp ḳıldı ḫurūc[134] mest ü lā-yaʿḳıl olupdı cümle şey (18) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ʿīş kemāle irüp bir ḳaç ḳadeḥ ki rāḥat'ül-ervāḥdan ki içildi zāl-ı destān ol pehlevān-ı (19) cihān atası sām-ı süvāruŋ mübārek yüzün gördügine dile gelüp aḥvālinden teftīş[135] itdi sām-ı süvār daḫı (20) ġavġadan dīve buluşduġundan raḫşıla yatduġı yeri yarup havā yüzine çıḳduḳların gökden yire sāmı atdı (21) yir yüzine inerken sīmurġ ḳuşı yitdügin bir pençesiyle beni bir pençesiyle raḫşı ṭutduġun ḫalāṣ itdügin

[12a]

[133] Metinde (بَادْيَلَرْ) şeklinde yazılmıştır.
[134] Metinde (خُرُوخ) şeklinde yazılmıştır.
[135] Metinde (تَفْتِيشْ) şeklinde yazılmıştır.

(1) daḫı yetmiş yedi biŋ mīkāʾīllerüŋ her biri mīkāʾīl naẓarına ʿizzet ḳılup selām virdi kendü dilince ḥālin ṣordı hīç (2) birisinüŋ luġātın fehm itmedük ki cevāb vire ʿāḳıbet bizümle varan mīkāʾīl daḫı vardı kendü dilince selām virüp (3) ḥālin ṣordı anuŋ daḫı dilin fehm itmedi ol mīkāʾīl daḫı söyledi ammā ki bizümle varan mīkāʾīl daḫı fehm itmedi (4) muḥaṣṣal yā süleymān cemīʿ mīkāʾīl birbirinüŋ dillerin lüġātın bilmeyicek ḳanadı ṣınmış mīkāʾīlüŋ ḥāline muṭṭaliʿ (5) olmayıcaḳ ḫayrete varup ʿibret aldılar ʿāciz ü fürū-mānde ḳaldılar baʿde bizümle varan mīkāʾīl cemīʿ olan (6) mīkāʾīllere işāret birle beşāret ḳıldı cemīʿ el götürüp allāh teʿālāya dillü dilince ol ḫallāḳ-ı ʿāleme (7) kim ḳāżiye'l-ḥācet allāh rezzāḳ-ı aʿẓama refīʿüd-derecāt ol vāḥid lem-yezeldür ḥākim eḥaddur (8) ṣameddür lem yelid velem yūleddür velem yekünlehü küfūven eḥaddur niyāz ḳılup el götürüp her mīkāʾīl (9) ṣıdḳıla iḫlāṣıla niyāz ḳılıcaḳ ve cemīʿsinüŋ peşinde bizümle varan mīkāʾīl muḳaddem ṭurup mīkāʾīller āmīn diyüp (10) bizüm rehberümüz olan mīkāʾīl-i aʿẓam fehm itdigümüz melekūt dili üzerine bu vechile münācāt ḳılup āḫir zamān (11) peyġamberi ḫātemü'r-rasūl-i aʿẓam ki ismidür hem maḥmūd aḥmed yetmiş biŋ kerre ṣalavāt getürüp bu vechile niyāz ḳılup tażarruʿ (12) idüp eytdi ki ilāhī seyyidī mevlāyī ***naẓm*** yā ilāhī ʿarş-ı ʿālā ḥaḳḳıçun (13) ṣuḥfuŋ oḳuyan mevālī ḥaḳḳıçun ol imām-ı enbiyānuŋ ḥaḳḳıçun muṣṭafā ḳāsım muḥammed ʿizzeti (14) aŋa tābiʿ olacaḳ aṣḥābıçun aŋa yārī ḳılacaḳ aḥbābıçun aŋa tenzīl olacaḳ furḳānıçun (15) şānına münzel olan ḳurānıçun ān miʿrāca oḳuduġuŋ dem ḥaḳḳı kün dimekden var olan ʿālem ḥaḳḳı (16) ʿālem içre sācidüŋ zühhādıçun ṭāʿatüŋe yüz süren ʿubbādıçun hem ḳuʿūd iden felekler ḥaḳḳıçun (17) hem rükūʿ iden melekler ḥaḳḳıçun işbu mīkāʾīller cümle vü hep raḥmet eyle yarlıġa ḳılma taʿab (18) hīç birinüŋ urma ʿaybın yüzüne dergehüŋde mücriminüŋ yüzine bilmedin kim itdiler sehv ü ḫaṭā (19) luṭfuŋ olsun ʿafv idüp eyle ʿaṭā ol muḥammed ḥürmetiçün yā ilāh ʿafv ḳıl her ne kim itdiler günāh (20) cümle mīkāʾīllere eyle kerem itme ḫışm u luṭf u ḳıl ki tā görem böyle diyüp isrāfīl itdi duʿā (21) müstecāb ider duʿāsın ol ḫudā her duʿā olmaḳ dilerseŋ müstecāb vir ṣalavāt aḥmede bulġıl ṣevāb

[12b]

(1) ḳaçankim yā nebīyallāh bu vechile ṣıdḳıla mīkāʾīl ḥażreti münācāt idicek yetmiş yedi kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi (2) biŋ mīkāʾīller āmīn diyicek ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā duʿāların āḫir zamān peyġamberi muḥammed muṣṭafānuŋ nūrı ʿışḳına (3) ḥācetlerin maḳbūl ṭutdı anı gördük ki ḥażret-i isrāfīl biŋ bir ḳudret ḳanadın açup on bir kez (4) yüz biŋ ḳanadları üzere ṣaġ ve ṣol açup levḥ-i maḥfūẓ naẓarından ʿarş-ı ʿaẓīm üzerinden geçüp geldi (5) ol ʿālem-i ḫayrete yitdi biz daḫı görüp isrāfīle yetmiş biŋ ḳadem ḳarşu varup ʿizzet ḳıldı ve bāḳī mīkāʾīller (6) isrāfīl ḥażretin ki gördiler cemīʿsi ḳarşu gelüp taẓarruʿ ḳılup ḳanadı ṣınmış ferişteniŋ aḥvālin ṣordular (7) isrāfīl ḥażreti cemīʿsiniŋ dilin bildi ḥaḳ ʿināyetiyle müşküllerin ḥal ḳılup eytdi ki yā mīkāʾīller bu ḳanadı (8) ṣınmış mīkāʾīl bir ʿālemde olur ki ol ʿālemüŋ daḫı yedi deryāsı ve yedi ḳat yir ve yedi ḳat gökleri (9) ve her gökde melekūt-ı muḳarrebīn andan yuḳaru kürsī-yi ʿarş-ı ʿaẓīm vardur ve altıncı ṭabaḳasında felegüŋ (10) mīkāʾīl vardur nite kim sizüŋ her biriŋüz bir ʿālemde altıncı ḳat gökde müvekkel olduġuŋuz (11) gibi ʿālemüŋ bu ḫalḳa muḳadder olan rızḳı taḳsīm ider eyle olsa bu melek-i mīkāʾīl müvekkel olduġı ʿālemüŋ (12) ʿulvīsi süflīsinde zerreler cinsinden bir zerrenüŋ ki yā süleymān zerre diyü şol uvacuḳ ḳarıncaya dirler ki (13) ḫayāl gibi görinür ol zerrenüŋ ḥaḳḳıdur el-ān rızḳını degmedügi cihetden niyāz ḳılup eytdi yā ilāhī (14) perverdigār ʿālemsin benüm muḳadder olan rızḳımı müvekkel-i erzāḳ mīkāʾīl virmedi ayaġum leng ve aç u ṣaʿīf (15) olduġumdan ġāyet tenkdür eyle olsa aç-luġumdan naḥīf ü ṣaʿīf oldum ṭāʿat ḫizmetin yirine getürmezem (16) bīçāre ve ʿāciz nefs elinden ilāhī zerre müvekkeli melekden işitdüm ki on sekiz kez yüz biŋ ʿālemüŋ bir ḥabībüŋ nebī-yi (17) ḫātem mürsel-i aʿẓam nūrı ʿışḳına ḫilḳat itmiş-sin ki server-i enbiyā ismi muḥammed muṣṭafā ol muḥammedüŋ nūrı ḥaḳḳıçun ki (18) benüm dest ü pām āfet-i semāvīye uġrayup leng olup ṣınmışdur anuŋ daḫı ḳanadların ḳahruŋ eliyle sen ṣıġıl nitekim (19) benüm muḳadder olan rızḳumı kesdise beni ʿāciz ṣaʿīf düşürdüse yā ilāhī ol mīkāʾīli ẕelīl ü ḫor eyle didi münācāt (20) idüp nūr-ı muḥammedī ʿışḳına indürdise ol ḳahhār-ı ʿālem ve cebbār-ı aʿẓam ki bī-

miṣāl pādişāhdur ve bī-zevāl (21) allāhdur جَلَّ جَلالُهُ مَّع نَوَالُهُ[136] ol zerre iy ṣaʿīfüŋ münācātın ḳabūl itdi ve bu mīkāʾīl dergāhdan

[13a]

(1) andan ḫıżır peyġāmbere buluşduġun iblīs aldayup yedi başlu evren üzerine iledüp cengile başın kesüp zehr-gār itdügin (2) düşüp uṣṣu gitdügin perīler sulṭānı hümāyun şāh ḳızı gelüp yitdügin tīmār itdügin ḳızıyla atasına varduġın ḳızı nikāḥ (3) idüp oġlı ḳāhıra geldügin dīvleriyle ceng ḳılduġın semendün hezār-yek dest gelüp ceng itdügin (4) zebūn düşüp ḫıżrı ḫalāṣ itdügin andan baḥr-i ʿummān deŋizine ḳahramān şīşesine girdügin baḥr-i ʿummān dibine irdügin (5) ḳahramān-ı ḳātilüŋ biŋ bir ṭoplu ṣalığın alduġın bir ʿaẓīm balıḳ gelüp şīşeʾi kendüyi yutduġın on iki biŋ (6) fersaḫ özüni deŋiz ejdehāsı daḫı gelüp balığı ḳovduġın balıḳ kendüyi ḳaraya atduġın ejdehā balığı yutduġın (7) ferişteler bu ejdehāyı gök yüzüne çekdügin ben şīşe içinde şīşe balıḳ aġzında balıḳ ejdehā aġzında melekler ejdehāyı yeʾcüc ve meʾcüc (8) iḳlīmine iletdügin ejdehāyı yeʾcüc yiyüp şīşeden çıḳup ceng itdügin yeʾcüc ġālib olup ḫıżır peyġāmber gelüp (9) ḫalāṣ itdügin ḳıṣṣaʾı dırāz ḳılmayalum yedi ḳat yir altını gezdügin on iki burcı seyr itdügin yedi yılduzı (10) gördügin merrīḥ aŋa gürzin virdügin falesṭīn ḳalʿasına irince ser-güẕeştin bir bir oġlı destāna beyān itdi (11) ***naẓm*** oġlına itdi ḥikāyet cümlesin sām-ı süvār diŋledükce zāl-ı destān āh iderdi bī-şümār (12) diŋle imdi ḳıṣṣa nedür yār u cān aŋlarısaŋ līki virgil ḫoş ṣalavāt muṣṭafāya yādigār ***dāsıtān-ı süleymān ibn-i dāvud ʿam*** (13) ḥakīm ḳavlince bular bunda ʿīş ü nūşda dimekde işitmekde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz ez-ān cānib yine ḥażret-i (14) süleymāna geldi ol zamānki nübüvvet taḫtınuŋ altıncı ṭabaḳasında altıncı ḳat gök müvekkeli semḥāyaʾīl melek müvekkel-i felek ol ʿibret (15) ullah sözleri kim söyledi süleymān ḥażretin vālihe şeydā eyledi ammā ki süleymān ḥażretine suʾāl itdi ki ʿibret (16) ol ḥaḳ ḥaḳḳıçun ki ḥażretüŋi ḫilḳat itdi andan yuḳaru daḫı nice ʿālemler gördük belki mīkāʾīl daḫı ʿālem-i ḫayretde (17) ne vechile varduŋız ve ʿacāyib ġarāyib ol ʿālemde ne gördüŋüz cevāb vir diŋleyelüm bu ʿibretullah sözleri (18) aŋlaya-lum diyicek bir ʿacāyibden ter söz diyüp beyān eyledi kim ḳulaḳlar

[136] "Cenab-ı Hakk'ın lütuf ve ihsanı herkese ve her şeye şamildir".

işitmiş degül ʿuḳalā fużalā ġavrına yitmiş (19) degül nite cevāb virüp didi kim yā süleymān-ı zamān bir dem cān u gönül birle mübārek semʿüŋi menden yaŋa ṭutġıl (20) diyicek ol ẓıll-ı maʿbūd süleymān bin dāvud ḳulaḳ ṭutıcaḳ melek eydür yā süleymān ḥaḳ tebāreke ve teʿālānuŋ ʿālemleri çoḳdur (21) nihāyet yoḳdur eger kim yā süleymān mīkāʾīl ḥażretiyle gördügüm ʿālem-i melekūtuŋ biŋde birisin şerḥ itsem deŋizden

[13b]

(1) ḳaṭresin şerḥ eylesem tā ḳıyāmete degin ammā ki ʿaḳl-ı beşer iḥāṭa itdükce başīret yitdükce yā süleymān (2) ʿālī ḥażretüŋe şerḥ ideyin diyüp dile gelüp eytdi ki yā nebīyallāh ḳaçanki mīkāʾīl ḥażretiyle yetmiş biŋ (3) melekūt-ı muḳarrebīnle deryā-yı mīzden yuḳaru ḳudret ḳanadların açup uçduḳ andan yuḳaru ʿāleme geçdük ki ḳırḳ biŋ (4) deryā daḫı gördük ki her deryānuŋ içinde ḳırḳ kez yüz biŋ ve daḫı ḳırḳ dört biŋ cezīreler vardur (5) altundanki ol deŋizler bu cezīreleri ḳuşadup iḥāṭa itmiş ammā ki bu deŋizde olan cezīrelerüŋ her birisi anuŋ (6) gibi ʿaẓīmdür ki her cezīrede ḳırḳ biŋ ʿālem var eyle ʿālem ki her birisi bu rubʿ-ı meskūn ʿālemince ḳırḳ biŋ ola her ʿālemde (7) ḳırḳ biŋ ʿalem dikilmiş her ʿalemüŋ dibinde ʿarşdan tā taḥte'ş-şerāya varınca ne deŋlü maḫlūḳāt varısa ḳırḳ biŋ kez andan artuḳ (8) maḫlūḳāt var ki her birisi ḥaḳ teʿālāya tesbīḥ iderler andan yuḳaru daḫı ḳudret ḳanadın açup uçduḳ yetmiş biŋ (9) yıllıḳ yol gidüp bir ʿāleme yitişdük ki aŋa ʿālem-i ceberūt dirler yetmiş kez yüz biŋ daḫı yedi biŋ ʿālem gördük (10) nūrdan her ʿālemüŋ içinde yetmiş kez yüz biŋ daḫı yedi biŋ ʿalem vardur nūrdan ve her ʿalem dibinde hem-çünān (11) mīkāʾīl ki ʿam bir melek-i muḳarreb gördük ki cemīʿ heyʾetde ve ṣıfatda ve ṭāʿatde ve eşkālinde perr ü bālinde zerrece tefāvüt (12) yoḳ ve her mīkāʾīlüŋ ʿalemi dibinde yetmiş kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ melek-i muḳarreb var ki her melek yetmiş kez (13) yüz biŋ daḫı yedi biŋ melekūta ḥākim anlar daḫı her birisi eyle muḳarreb ki yetmiş kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ (14) tekvīne ḥükm ider ser-cümlesi ʿālem-lü ʿālemi dibinde ṭurup allāhı tesbīḥ iderler ammā ki bu ẕikr olan mīkāʾīllerüŋ (15) ʿalemleri vasaṭında bir mīkāʾīlüŋ ḳanadları ṣınmış ve tācı başından düşmiş ḫayrete varup ʿaḳlı şaşmış cürmi (16) ucundan efġānı ʿālem-i rabbānīden aşmış dilince ḫāliḳa niyāz ider münācāt ḳılup yanup yaḳılur

ammā ki (17) yā süleymān ʿacāyib bu nesnedür dilinüŋ luġātı fehm olmaz andan cemī̇ʿ yetmiş kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ mī̇kāʾī̇l (18) ʿalemlü ʿalemi dibinde melekūt ṣaflarına ḳonup cemī̇ʿ ol ḳanadı ṣınmış mī̇kāʾī̇l üzerine gelüp biz daḫı mī̇kāʾī̇lle varup (19) cemī̇ʿ mī̇kāʾī̇ller birbirini ki gördiler selām virüp birbirine ʿizzet ḳıldılar ve illā ki hī̇ç birinüŋ dillerin lüġātların fehm (20) itmediler ḫayrete varup bir zamān ṭurdılar andan ol ḳanadı ṣınmış mī̇kāʾī̇li naẓar ḳıldılar anuŋ ḳanadları ṣınmış (21) varanlar bī̇-ḫod olduġun ki gördiler teraḫḫum ḳılup ḥālin ṣordılar ammā ki yā süleymān yetmiş kez yüz biŋ

[14a]

(1) sürüp maʿzūl eyledi altıncı ḳat felekden ki kendünüŋ maḳāmıyıdı maḳāmından ki red itdi merātibindenki düşürdi bu ʿāleme (2) bir nefs içinde melekūt-ı muḳarrebī̇nlere götürtdi ve götüren melekūtıla kendüye bir ḫayret vāḳiʿ oldı ki fermānları ḳalmadı (3) cemī̇ʿsinüŋ ʿaḳlı perī̇şān oldı şaşdılar ḳanadların açup uçamadılar bu ʿālem-i ḫayrete gelüp geçemediler ve bu mī̇kāʾī̇l (4) ḳudreti ḳalmadı ki uça bu ʿāleme geçe pes bu ʿālemüŋ bālāsına irmişken yetmiş biŋ yıllıḳ ʿulvī̇de ṭurmışken melekūt-ı muḳarrebī̇n (5) ḫayrete varup mī̇kāʾī̇l ellerinden düşdi bu ʿālem-i ḫayretüŋ saḳfına iricek ḳanadları ṣınup ẕelī̇l olup düşdi bir zerrenüŋ (6) rızḳını taḳsī̇m itmedügi ecilden ḳahhār-ı ʿālemüŋ ḳahrına ṭuş oldı ***naẓm*** bu ne heybet bu ne ḳorḫu ki gey ʿaẓī̇m (7) bu ne dehşet bu ne ululuḳ gey delim cümle rūḥān ditreşüp ḳorḫu çeker ki itmeye ḳahrı aŋa ḫāliḳ u raḥī̇m (8) ***neşir*** yā nebī̇yallāh isrāfī̇l-i aʿẓam dilinden yetmiş kez yüz biŋ ve yetmiş yedi biŋ mī̇kāʾī̇l-i muḳarrebī̇n isrāfī̇l ḥażretinden (9) bu ʿibretullah sözlerin işitdiler ḳanadı ṣınmış mī̇kāʾī̇lüŋ aḥvāline muṭṭaliʿ olup şikeste-bāl olduġınuŋ ġavrına yitdiler ol (10) ḳāhiruŋ ḳahr-ı heybetinden ḫazān yapraġı gibi ditreşüp رَبَّنَا ظَلَمْنَا[137] diyü secdeye yüz sürüp tażarruʿ niyāz itdiler andan (11) niyāzdan fāriġ olup isrāfī̇l ḥażretine eytdiler ki yā melek-i muḳarreb ne ʿaceb söz söyledüŋ ki bu melek-i mī̇kāʾī̇l ki (12) ḳanadları ṣınmışdur yetmiş biŋ yıllıḳ yol ʿālem-i ʿulvī̇den ʿālem-i ḫayrete irmişdür diyü beyān eyledüŋ yā isrāfī̇l bizüm her birimüz (13) bir ʿālemden bir ʿāleme geldük eyle ʿālemler

[137] "Ey Rabbimiz! Biz kendimize zulmettik." (A'raf Sûresi/23)

ki her ʿālemde yedi ḳat yir ve yedi ḳat gök vardur her birimüz altıncı ḳat (14) gökde otururduḳ yedi yüz biŋ serhenglere ḥükm iderüz ki her serheng bir nesneye müvekkeldür nite baʿżı (15) ḳara yaġmura ve yile berḳe buludlara ve maʿādinlere müvekkeldür ve baʿżı şecerāta ṣemerāta müvekkeldür her serheng gök taḫt-ı (16) ḥükūmetinde ḳırḳ kez yüz biŋ ʿalem götürür melek-i müvekkel vardur her ʿalemüŋ ḳırḳ kez yüz biŋ melekūt ṣaf baġlamışdur (17) ol melekler her biri ol ḳadar müvekkel melege ḥükm ider ki ḥaddi nihāyeti yoḳdur cümlesinden bir serheng ki nebātāt (18) üzerine müvekkeldür anuŋ taḫt-ı yedinde ol ḳadar melek-i müvekkel var ki her biri mīkāʾīlüŋ müvekkelü olduġı ʿālem-i ʿulvīsinüŋ (19) süflīsinde rūy-ı zemīnde biten otlaruŋ ve nebātātuŋ ve aġaçlar yemişlerinüŋ her birisine bir melek müvekkel olur (20) tā yıl tamām olunca bir kez müvekkel olan melege bir daḫı nevbet degmez tā ḳıyāmete degin eyle olsa yā isrāfīl bizüm her birimüz (21) ʿālemlü ʿālemümüzüŋ altıncı ḳat göklerinde maḳāmlu maḳāmuzda oturmışken ḥaḳḳuŋ ḫiẕmetin yirine getürmişken müvekkel

[14b]

(1) olduġumuz ʿālemüŋ maḫlūḳātına ve ʿālem-i süflīsinde yetmiş iki millete ve yüz yigirmi dört dürlü ṣıfat-ı maḫlūḳātına ve deŋiz ḳuru içinde (2) biŋ bir dürlü mevcūdātına muḳadder olan rızḳlarını taḳsīm idüp yitirmişken nā-gāh işitdük ki levḥ-i maḥfūẓa (3) naẓar ḳılmış mīkāʾīller cinsinden bir mīkāʾīl ḳahr-ı ḥaḳḳa müstaḥaḳ olmış bu sözi işitdük her birümüz bizden ġayrı (4) ʿālem-i kāyinātda yoḳdur diyü taṣavvur iderken bildük ki ḳādir-i berkemāl ṣāniʿ-i ẕüʾl-celālüŋ daḫı ʿālemleri varmış ki (5) biz anı bilmezmişüz[138] ve fikr daḫı ḳılmazmışuz pes istedük ki ol ʿālemleri görevüz ve ol müstaḥaḳ olan mīkāʾīllere naẓar idevüz (6) bes iẕn-i ḥaḳḳıla melek-i muḳarreblerle muḳīm olduġumuz altıncı ḳat gök müvekkeli semḥiyāʾīl melekle ḳudret ḳanadın açup (7) pervāz idüp bir ʿālemden bir ʿāleme geçdük nice biŋ yıl ḥicāblar geçdük ʿāḳıbet bu ʿālem-i ḫayrete geldük ammā ki yā isrāfīl (8) her birimüz biri birimüzden ġāfil ve her birimüzüŋ göŋlünden bu geçer ki bizden ġayrı müvekkel-i mīkāʾīl yoḳdur diyü ol ḳahra (9) müstaḥaḳ olan mīkāʾīl varısa bir ʿaẓīm feriştedür ki ismi mīkāʾīldür diyüp fikr

[138] Metinde (بِلْمَزْمِسُزْ) şeklinde yazılmıştır.

iderken bu ʿālem-i ḫayrete ki irdük (10) her birimüz kendüden ġayrı yetmiş kez yüz biŋ ve daḫı yetmiş yedi mīkāʾīl görüp ve her mīkāʾīlüŋ bu ẕikr olunup (11) görinen miḳdārı yetmiş yedi kez yüz biŋ nūrdan ʿālemlerin görüp her ʿalem dibinde yetmiş yedi kez yüz melekūt-ı muḳarreblerin (12) görüp ḫayrete varduḳ andan cümlemüz bu yirde cemʿ olup selām-laşduḳ egerçikim birbirümüzüŋ dillerin lüġātların bilme-dük (13) ne ḳadar ki bilmedügümüz dillerce söyledük her birümüz yetmiş biŋ dürlü dilile söyleşdük cevāb-leşdük yetmiş yedi kez (14) yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ mīkāʾīl ki her biri yetmiş biŋ dürlü dil bilürken biri birinüŋ dillerin bilmediler müşkil[139]in (15) ḥal ḳılma-dılar ʿāciz olıcaḳ her birimüz işāret birle birü birimüzle işāretleşdük şol ḳadar maʿlūmumuz (16) oldı ki her birimüz bir ʿālemden gelmiş mīkāʾīldür ki ol ʿālemlerüŋ daḫı yedişer ḳat yeri ve her birinde rubʿ-ı meskūn (17) heft-kişver ve yedi deryā ve biŋ üç yüz ḳırḳ dört cezīre ve baḥr-i ẓulumāt ve āb-ı ḥayāt ve süflīsinde envāʿ-ı maḫlūḳātı (18) ve yedi ḳat göklerinde melekūtı ve her melekūt-ı muḳarrebīn ʿazrāʾil sidretü'l-müntehāsında cebrāʾil altıncı ḳat göklerinde mīkāʾīl (19) varmış ki gelüp bu ʿālem-i ḫayretde cemʿ olmışlar ḥaḳdan icāzet almışlar ḳahra müstaḥaḳ olan mīkāʾīli görmege gelmişler (20) ***naẓm*** her birisi ʿāleminden geldi pes bu cihānı görmege itdi heves (21) cemʿ olupdur cümlesi işbu yire ʿibret alup itmez oldı kimse ses neşir yā nebīyallāh andan mīkāʾīllerine

[15a]

(1) suʾāl itdiler yā isrāfīl-i aʿẓam bize bu ʿaceb gelür ki bunca mīkāʾīller ʿālem-i melekūtdanki geldiler altıncı ḳat (2) göklerden iẕn-i ḥaḳḳıla ḳudret ḳanadların açdılar varduġunca ʿālem-i ʿulvīden yuḳaru geçdiler ḥicābdan ḥicāba (3) irüp geçmegile ḳudret ḳanadların açmaġıla bir nefesde biŋ yıllıḳ yol almaġıla ʿālem-i ḫayrete gelüp irdük (4) yā isrāfīl ḥażretüŋ eydür ki bu melek-i mīkāʾīl ki ḳanadları ṣınmışdur bu ʿālem-i ḫayretden ve ʿālem-i ʿulvīden (5) düşmişdür eyle olsa bu ʿālem-i ḫayretden yuḳaru ʿālem-i ʿulvī var mıdur diyü suʾāl itdiler isrāfīl ḥażreti eytdi (6) yā mīkāʾīller bu ʿālem-i ḫayretden yuḳaru ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā ol ḳadar ʿālemler ḫilḳat ḳılmışdur ki her bir

[139] Metinde (مُشْكُلْ) şeklinde yazılmıştır.

ʿāleminde olan (7) mīkāʾīlleri ḳudreti birle ʿālem-i ḫayretde cemʿ itdüginden ḳaṭresi güneşden ẕerresi ḳadar gelse ṣıġmaya ancılayın (8) bī-ḥisābdur ***naẓm*** ḫāliḳ-i aʿẓam şāh-ı rabbü'l ʿālemīn nice biŋ biŋ itdi ḫilḳat ʿālemi (9) ol ḳadar ʿālem yaratdı bīḥisāb ʿaḳl-ı insān aŋa irişemez kāmuyāb sen ṣanursın işbu ʿālemdür hemīn (10) nice yüz biŋ ʿālem vardur yaḳın cümlesinden birisi budur hemān ay u gün ider devür ẓāhir ü nihān (11) özgesin allāh bilür bilmez beşer ki itse fikri ʿāḳıluŋ ʿaḳlı şaşar her birinde var durur şems ü felek (12) her felekde ay u gün ṭolu melek böyle diyüp anda isrāfīl pes oldı sākin vir ṣalavāt ḫoş nefes (13) ***neşir*** ḳaçan kim yā süleymān isrāfīl bu ʿibretullah sözleri söyledi cemīʿ mīkāʾīller dilince ki beyān eyledi baʿde (14) cemīʿ mīkāʾīller melekūt-ı muḳarrebīnlerle ṣalavātullah-ı ʿaleyhim ecmaʿīn ʿālem-i ḫayretde ḫayrete varup ʿibret aldılar (15) sücūda vardılar göŋüllerinden geçen ḫaṭāya istiġfāra geldiler isrāfīl ḥażreti el götürüp ḥāżır olan mīkāʾīller (16) āmīn diyüp ḳāżiye'l-ḥācete münācāt ḳılup ol ḳanadı şınmış mīkāʾīllerüŋ ḫaṭāsın ol raḥīm ʿafv itmekiçün ḫātemü'n (17) nebīyyīn imāmü'l-müttaḳīn müctebā muḳtedā aṣfiyā aḥmed-i maḥmūd-ı muḥammed muṣṭafā nūrı ʿışḳına yā rabbü'l-ʿālemīn ve yā erḥame'r (18) rāḥimīn bu mīkāʾīl-i mücrīm dil-efkāra raḥmet eyle diyüp niyāz itdi ḳaçankim isrāfīl ṣıdḳıla iḫlāṣıla (19) duʿā ḳıldı mīkāʾīller āmīn didiler el yüze sürdiler ḥaḳ tebāreke ve teʿālā duʿāların ḳabūl eyledi anı gördük ki ol ḳanadı (20) şınmış mīkāʾīllerüŋ pāl ü perleri şikesteleri rāst olup yirinden ṭurup isrāfīlle görüşüp ve cemīʿ mīkāʾīllerle (21) esenleşüp andan ḳudret ḳanadların açup pervāz idüp ʿālem-i ḫayretden ʿālem-i ʿulvī cānibine ʿazm itdük

[15b]

(1) bildük ki ol mīkāʾīllerüŋ mekānı ʿālem-i ḫayretden aʿlā imiş andan cemīʿ mīkāʾīller isrāfīlden icāzet alup ḳanad açup (2) her biri ʿālemlü ʿāleminde olup ḥükminde olan melekūt-ı muḳarrebile feleklü felegine gitdiler bu ʿālemde olan mīkāʾīl emrine muṭīʿ (3) olan kerrūbiyyūn ve rūḥāniyyūn ve ṣāfūn rākiʿūn sācidūn birle ḳanad açup uçup isrāfīl ḥażreti levḥ-i (4) maḥfūẓa varup ve mīkāʾīl ḥażretiyle selāmlaşup altıncı ḳat göge gelüp muḳīm olduḳ yā süleymān ʿālem-i ʿulvīde (5) ʿacāyib ʿibretullah anı gördüm ki ʿömrüm içinde buncılayın görmedüm ***naẓm*** çoḳ ʿacāib gördüm işte bī-şümār (6) çoḳ

ʿömür sürdüm daḫı men bī-ḳarār līki anca görmedüm ʿibret tamām böyle diyüp sākin oldı kāmuḳār (7) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince altıncı ḳat gök müvekkeli semḥiyāʾīl böyle diyicek süleymān ibn-i dāvud bu ʿibretullah sözleri kim (8) işitdi allāhuŋ ʿaẓametin ki bildi secdeʾ-i şükür ḳıldı andan yine suʾāl itdi ki iy müvekkel-i felek ʿālem-i ʿulvīde gördügüŋ (9) beyān itdüŋ ʿālem-i süflīde daḫı ne gördüŋ ḫaber virgil diyü suʾāl idicek cevāb virdi ki yā nebīyallāh ʿālem-i (10) süflīde ġarāyibden anı gördüm ki mūsā peyġamber zamānında bir zāhid vardı benī isrāʾil ḳavmi içinde adına ḳoyon rāhib dirlerdi (11) ol ḳadar zühdile ḫiẕmet-i ḥaḳḳı edā iderdi yir yüzünde olan melek-i müvekkelin anuŋ ziyāretine varurdı ve ḳonşuluġunda bir rāhib ki (12) ḳasṭalān rāhib dirlerdi küfrile mevṣūfudı ḳaṭʿā ṣanem ḫiẕmetinden bir laḥẓa ḫāli degüldi bir gün ḥażret-i isrāfīl-le (13) rūy-ı zemīnde mūsā ḥażretinüŋ ziyāretine giderdük yirle gök arasında ḳudret ḳanadlarıyla uçarken ʿarab ʿarbā (14) memleketi üzerinden cebel-i ṭūra ṭoġrı geçerken nā-gāh zāhidüŋ ṣavmaʿası üzerine uġraduḳ felek yüzünden isrāfīl (15) naẓar ḳılup gördük ki zāhid seccāde-nişīn olup oturdı yiryüzünde benī isrāʾil ḳavmi gürūh gürūh gelüp ṭavāf (16) iderlerdi ammā ki gök yüzünde melekūt-ı müvekkelīn daḫı ṣaf ṣaf fevc fevc ziyāret iderler isrāfīl ḥażreti (17) naẓar ḳılup eydür ki yā melek-i semḥiyāʾil bu zāhidi ki görürsün dünyādan īmān-suz gitse gerek isrāfīlüŋ böyle (18) didügine taʿaccüb idince isrāfīlüŋ naẓarı ol zāhide ṭuş oldı gördi ki ol ḳadar pūt-perestler kelīsālar ehli (19) berḳoslar cemʿ olup rāhibi ṭavāf iderler isrāfīl didi ki yā melek-i semḥayāʾil bu ruhbānı görürsün dünyādan īmānla gitse gerek (20) ḥażret-i isrāfīl böyle diyicek beġāyet taʿaccüb itdüm bunuŋ üzerine rūzigār geçdi bir gün bir melek-i müvekkelden suʿāl (21) itdüm ki ol zāhidüŋ ve ol rāhibüŋ ḥāli ne oldı cevāb virdi ki ol zāhid zühdile ḳırḳ yıl allāha ṭāʿat itdi

[16a]

(1) her gün yüz melek bunca ziyāret itdiler ḳırḳ yıl tamām olıcaḳ ol rāhibüŋ bir maḥbūbe ḳızı vardı kim ʿālemde bī-miṣl (2) idi zāhid anı görüp ʿāşıḳ oldı iḫtiyār elden gitdi intiẓār ḥaddine yitdi ruhbāndan ḳızın diletdi ruhbān (3) eytdi benüm ḳızuma şīr bahā virmeyince gelüp dīnime girmeyince ḳızım virmezim didi zāhid rıżā virmedi

ʿāḳıbet iblīs-i lāʿīn (4) zāhide ol ḳadar iġvā virdi ki zühdi terk idüp cemīʿ ʿamel-i ṣāliḥi rāhibe baġışladı ʿāḳıbet dīnine girdi rāhib bu ḥāli gördi (5) ḳızın virdi ammā ki bu ḥālete ḫayrān ḳaldı ḫalvetine varup pāk ṣudan ġusl eyleyüp yüzin yire sürüp pūtı ḳoyup (6) ol perverdigār-ı ʿāleme niyāz ḳıldı ilāhī senüŋ zāhidüŋ ḳızum virmegile yolundan çıḳarmaġa sebeb oldum ilāhī (7) şimdiye dek pūt-perest idüm şimden ṣoŋra saŋa ṭapdum ki lā-şerīk lā-naẓīrsin isterem dīdārdan maḥrūm itmeyesin (8) dünyādan āḫirete īmānla gönderesin mūsā peyġāmberisin beni ḥaḳ dīne daʿvet ḳıla diyü münācāt idicek (9) mūsā peyġāmbere nidā-yı ulūhiyyet irdi ki yā mūsā rāhibi var dīne daʿvet eyle raḥmetüme müstaḥaḳ oldı andan (10) mūsā peyġāmber ʿam sürüp rāhibe geldi dīne daʿvet itdi rāhib daḫı lā ilāhe illallāh mūsā kelīmullah diyüp (11) īmān getürdi andan cānı ḥaḳḳa teslīm ḳıldı mūsā ʿam rāhibi defn idüp diledi ki zāhidüŋ varup göre ḫālin (12) ḫāṭırın ṣora çünki zāhidüŋ evine girdi evinde yas mātem var ḫaber ṣordı eytdi kim yā nebīyallāh zāhid dīnin (13) terk idüp müslümān olan rāhibüŋ ḳızın aldı küfri ḳabūl ḳıldı çünki ḳızıyla gerdege girdi döşek içinde bir efʿī (14) yılan varımış ikisin bile ṣoḳup urmış hem-ān-dem feryād idüp üzerlerine varınca zehri-kār eyleyüp cānları (15) çıḳmış ammā bilmezüz ki zāhid bunca zühdile maʿrūfken bir ḳızdan ötüri dīnin terk itdi bilmezüz kāfir sinine mi ḳoyalum yoḳsa (16) müslümānlar sini içine mi ḳoyalum mūsā peyġāmber bu sözi ki işitdi zāhidüŋ ve rāhibüŋ efʿālin taʿaccüb itdi daḫı (17) ḥaḳ teʿālāya münācāt ḳıldı eytdi ki ilāhī ʿallāme'l ʿuyūbsın ve keşşāf'ül kürūbsın ḫaber vir baŋa ki ḳırḳ yıl ṭāʿatüŋe (18) yüz süren zāhid ki melekler ziyāretine gelürken ḥażretüŋe ṭāʿat ḳılurken ʿāḳıbet bir ruhbānuŋ ḳızına ʿāşıḳ olup (19) dīnin terk idüp küfri ḳabūl ḳılup dünyādan īmānsuz gitmege sebeb ne ve daḫı yüz yıl küfrile ṭuġyān (20) ve ʿişyān içinde pūt-perest kāfir ve rāhibe āḫir vaḳtinde islām rūzī ḳılup aŋa raḥmet itmege sebeb ne (21) ḫiṭāb-ı ʿizzet geldi ki yā mūsā ol zāhid egerçikim baŋa ṭāʿat iderdi yirdeki insān ve gökdeki rūḥān

[16b]

(1) nevbetçe ziyāret iderdi ammā ki göŋlünden dāyimā ġurūr eksük degüldi ʿibādetinde baŋa minnet ve melekler ziyāretine geldügine (2) faḫr ḳılurdı anuŋçun ṭāʿatin ḳabūl

itmedüm ʿāḳıbet ġurūr şeyṭānı ve nefsi ʿiṣyānı anı dünyādan āḫirete īmānsuz gönderdi (3) ammā ki rāhib egerçi ẓāhirā küfr-i şirk içindeydi ammā ki dāyim ḫalvetinde pāk ġusl idüp ṭāhir ṭonlar geyüp (4) yüz sürüp baŋa münācāt ḳılup eydürdi ki ilāhī ben bilürem ki sen birsin eḥadsın lemyelid velem yūledsin (5) velem yekūn-lehū küfūven eḥadsın ben pūtlara ḫiẕmet iderdüm bunlara mütābaʿat idüp ṭapmam yoḳdur illā bunlaruŋ (6) yüzine bir sitāyişdür ki ḳıluram nefʿ ü żararı yoḳdur bilürem pādişāhlıḳ saŋa yaraşur ki ḳādir-i ber kemālsin ṣāniʿ-i ẕü'l-celāl (7) sin diyüp temennā ider ki ilāhī ḫaṭāmuza ve ʿiṣyānumuza cemīʿ ṣiġār u kibār günāhumuz estaġfurullāh tevbe (8) ilāhī beni dünyādan āḫirete īmānla gönder diyüp münācāt ḳılurdı ol sebebden yā mūsā ol rāhibe (9) raḥmet itdüm didi ḳaçan kim mūsā ʿam ol sözi kim işitdi bildi ki zāhid kendü nefsine ġurūr itdügi (10) sebebden dünyādan īmānsız gidermiş ammā ki rāhibüŋ iʿtiḳādı dürüst olduġı cihetden ʿāḳıbet īmānla gitmiş (11) andan mūsānuŋ göŋli emīn olup mekānına gitdi yā süleymān ol melekden bu ḫaberi işitdüm isrāfīl ḥażretinden (12) suʾāl itdüm ki yā melek-i aʿẓam ol zāhidüŋ īmānsuz gidüp ve rāhibüŋ īmānla gidecegin ne bildüŋ didiler (13) cevāb virdi ki yā semḥiyāʾīl allāh teʿālā levḥ-i maḥfūẓda ḫilḳat itdi ben ḳavline destūr virdigi levḥ-i maḥfūza naẓar ḳılam (14) ḳaçan allāh teʿālā bir emr-i ḳażā itse ol vaḳt levḥ-i maḥfūẓa naẓar ḳılup ol sırra muṭṭaliʿ oluram her ne kim olacaḳdur emr-i (15) ḥaḳḳıla muṭīʿ oluram pes gördüm ol zāhid şaḳī yazılmış rāhib saʿīd yazılmış levḥ-i maḥfūẓda ve ceffü'l-ḳalemde (16) yazılan taġyīr olmaz ***naẓm*** eline ne kim yazdısa ceffü'l-ḳalem şek degül ki olacaḳdur bīş ü kem (17) biŋ müdebbir bozamaz taḳdīr-i ḥaḳ ki emr-i ḥaḳdan ṭaşra yoḳdur nesne hem ***neşir*** ḥakīm ḳavlince altıncı (18) ḳat gök müvekkeli semḥiyāʾīl böyle diyicek süleymān ḥażreti taʿaccüb ḳılup bildi ki emr-i ḥaḳdan ṭaşra nesne yoḳdur ḫayr u şerden (19) ceffü'l-ḳalemde yazılan gelse gerek emr-i ḥaḳ neyse olsa gerek andan süleymān ḥażreti yirinden ṭurup semḥiyāʾīl melekle (20) vidāʿ-laşup yedinci ṭabaḳasın nübüvvet kürsīnüŋ yanına yitdi andan ḫıżır peyġāmber ʿam öŋünce ʿaḳabince loḳmān (21) ḥakīm ve āṣaf bin berḫıyā ve nāṣen peyġāmber kāẕ peyġāmber yürüdiler ʿaḳabince süleymān ḥażreti yürüdi ṣaġ

[17a]

(1) ṭarafında cebrāʾil ve ṣol ṭarafında müvekkel-i ḫātem yürüdüler anlaruŋ ʿaḳabince on iki biŋ enbiyā ve anlaruŋ ʿaḳabince on iki biŋ (2) evliyā ve ʿulemā ve anlaruŋ ʿaḳabince ehlullahdan ḥükemā ve ümerā ve vüzerā yürüdüler ḳadem-ber-ḳadem yedinci ṭabaḳanuŋ nerdübānı (3) dibine geldiler süleymān ḥażreti naẓar ḳılup gördi ki bir ʿacāyib nerdübān cümlesi yüz yigirmi dört ayaḳ nerdübān ammā ki (4) ser-cümle yigirmi dört dürlü maʿādinden şöyle kim beş ayaḳ mermerden mücellā muṣaffā ḳaçankim ol beş ayaḳ nerdübānı ki (5) çıḳdılar beş ḳadem daḫı çıḳdılar ki cümlesi yeşīmden andan beş ḳadem daḫı çıḳdılar ruḫām-ı gümüşden idi andan beş (6) ḳadem daḫı çıḳdılar pūlāddan andan beş ḳadem daḫı çıḳdılar faġfūrīden andan beş ḳadem daḫı çıḳdılar cümlesi (7) kehribārdan ve beş ḳadem daḫı çıḳdılar ki aḳ billūrdan ve beş ḳadem daḫı çıḳdılar mercāndan ve beş ḳadem daḫı (8) çıḳdılar fīrūzeden ve beş ḳadem daḫı çıḳdılar dehençden ve beş ḳadem daḫı çıḳdılar ḥadefden ve beş ḳadem (9) daḫı ḳızıl yāḳūtdan idi ve beş ḳadem daḫı çıḳdılar ki hacerü'l-yehūd ki ḳıymetīdür ve beş ḳadem daḫı (10) seng-i fīleḳūsīden ve beş ḳadem daḫı zümürrüdden ve beş ḳadem daḫı ḳızıl altundan ve beş ḳadem daḫı laʿl-i (11) bedaḫşāndan ve beş ḳadem gevher-i şeb-çırāḳdan ve beş ḳadem daḫı yigirmi dört dürlü cevāhirden ḳadem-ber-ḳadem ki (12) çıḳup gitdiler ʿāḳıbet nübüvvet taḫtınuŋ yedinci ṭabaḳa sınuŋ ḳapusına yitdiler ṣıdḳıla ṣalavāt (13) vir muḥammede tā kim şerḥ eyleyem ***naẓm*** ger dilerseŋ şerḥ ola bu dāsıtān (14) vir ṣalavāt muṣṭafāya ṣādümān kim süleymān taḫtınuŋ aṣlın diyem diŋle ol remzin anuŋ iy ʿārifān (15) ***ender ḫatm-i dāsıtān ve mevʿiẓe gūne*** (16) şeh süleymān taḫtı göŋlüŋ iy hümām kim melekler anda ṭutmışdur maḳām ʿaḳluŋ isrāfīl-i aʿẓamdur hemān (17) nefs-i süleymān rūḥ olur aŋla ʿayān nefsüŋi ʿaḳluŋ eger çāker ḳıla nefs-i emmāre işi ebter ḳala (18) çün süleymān nefsüŋi teʾdīb ḳıl ʿilmile aḫlāḳuŋı teẕhīb ḳıl nefsi ḳāʾil eyle ʿaḳluŋ bendine (19) cānuŋı uġratma şehvet bendine nefse uyanlar yiridür nār-ı caḥīm ʿaḳla uyan menzili dārü'n-naʿīm (20) ʿaḳla uy ki tāc u devlet bulasın ḳuds milkinde süleymān olasın iste bir milki irmeye aŋa fenā (21) iste bir kān olmaya derd ü ʿanā işbu ʿālem mihri degmez ḳahrına şekkerinüŋ dadı degmez zehrine

[17b]

(1) naġmına degmez anuŋ hem niʿmeti miḥnetine degmez āḫir rāḥatı bir vücūduŋ ki āḫiri ola fenā (2) varlıġından aşşı nedür pādişāh[140] nuṣḥını firdevsīnüŋ işidesin ḳıl ʿamel anuŋla bir iş idesin (3) göŋlidür anuŋ melāʾik cāmı hem nuṭḳıdur allāh ḥaḳ ilhāmı hem göŋül anuŋ olduġıçun tābnāk (4) sözin oḳur ehl-i ʿirfān ḳalb-i pāk ***der-beyān-ı meclis-i āḫir*** (5) ḥaḳḳa minnet ki oldurur rabbü'l-enām iki yüz yidinci meclis oldı tām ṭāḳatumuz yitdügince pāk cān (6) söyledük raʿnā vü şīrīn dāsıtān çoḳ şükür kim bencileyin bir kitāb ḳaldı menden yādigār iy kāmuyāb (7) ġam degül sinde çürürse cismümüz sözle bāḳī ḳaldı şāha ismümüz nola cismüŋ toprāḳ itse rūzigār (8) ḥaḳḳa minnet ḳaldı sözüm yādigār bu kitābuŋ derci kim gevher durur neṣri yāḳūt oldı naẓmıdur dürer (9) ḫoş naṣīḥat eyledi ṣāḥib-kemāl her sözüŋ ḳışrın bıraḳ maġzını al saŋa lāyıḳ sözlerümi oḳuġul (10) göŋlüŋ istemez sözi elden ḳoġul līki umaram oḳunucaḳ bu kitāb ḳıl duʿā ki allāh ide müstecāb (11) raḥmet it firdevsīye eyle kerem cennet-i firdevs vir idüp kerem ol muḥammed ḥürmetiçün yā ilāh (12) ʿafv eyle men ne kim itdüm günāh cenneti ḥaḳdan dilerseŋ iy hümām vir ṣalavāt muṣṭafāya şādümān (13) ***süleymān-nāmenüŋ iki yüz on ikinci meslisinüŋ ẕikrindedür*** iy seḫundān söyle bir raʿnā kelām ki ide taḥsīn gūş idicek ḫāṣ u ʿām (14) sözüŋ aŋa söyle kim ḳadrüŋ bilür maʿrifet ehlidurur ʿizzet ḳılur līki ḫayfā yoḳdur ḳadri-şinās (15) maẓḥek olmışdur ḳamu nesli ünās nesl-i insān yirini ṭutdı sibāʿ kim behīme lāyıḳ olmaz bu metāʿ (16) bu kitāba lāyıḳ olmaz her leʾīm zīrā bunuŋ ṣāḥibidür bir kerīm ki ol durur sulṭān-ı ʿālem pādişāh (17) bir durur ḳatında zer ü ḫāk u giyāh şāh u sulṭān ıldırım ḫan bāyezīd ḥaḳdan oldı aŋa devlet baḫt-ı mezīd (18) ḥaḳ teʿālā devletin itsün ziyād tā ḳıyāmet devletiyle ola şāh himmetiyle oldı teʾlīf bu kitāb (19) devletinde taṣnīf oldı bāb bāb tā süleymān olduġunca dilde yād ḥaḳ teʿālā devletin itsün ziyād (20) diŋle imdi ḳıṣṣa nedür nām-āver vir ṣalavāt muṣṭafāya māḥażar ***dāsıtān-ı ceng-i aheng-i afrāsiyāb-ı türk*** (21) ***ve kār-zār-ı ʿasker-i süleymān ʿam*** loḳmān ḥakīm ḳavlince ḫıred-mendān-ı ʿuḳalā ve seḫun mendān-ı ẕurafā ve eflāṭūn-ı yūnānī

[140] Metinde vezin gereği (پَادِشَا) şeklinde yazılmıştır.

[18a]

(1) naḳlince ḥükemāʾ-i nāibü'l-evtād ve büleġāʾ-i ʿālayü'l-iʿmād ol vechile ḥikāyet ḳılup bu süleymān-nāmesinden eṣaḥ rivāyet (2) ḳılup eydürler kim süleymān ḥażreti nübüvvet taḫtın seyrān itmekde ve melekūt-ı semāvātıla ʿibretullah sözlerin söyleşüp (3) diŋlemekde ḥaḳ teʿālā bunuŋ bigi manṣıb tāc u taḫt müyesser ḳılduġıçun secdeʾ-i şükr itmekde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz ez-ān-ı (4) cānib on iki sıbṭuŋ begleriyle afrāsiyāb-ı türk cengine geldi nite ol zamānki ṣādıḳ peyġāmber böyle diyicek cümle (5) selāṭīn serverler barmaḳ aġıza alup baş ṣalup ol lāʿīnüŋ siḥrine ḫayrān ḳaldılar andan ilyāvu şāh ṣādıḳ peyġāmbere eytdi (6) yā nebīyallāh luṭf idüp bu siḥrile peydā olmış deryāya çāre olsa afrāsiyāb-ı türk çerisi şöyle bu ʿibret ḥikmetinde ḳalurdı süleymān (7) ʿışḳuna baş alup baş alurduḳ yā sührāb şāhı benden ḫalāṣ ḳılayduḳ yāḫūd bu ġayretile düşmān elinde helāk (8) olayduḳ ki sührāb şāh firāḳı cigerümüzi ḫūn itdi didiler ṣādıḳ peyġāmber ol sözleri on iki serverden dörder (9) oḳ alup cümlesi ḳırḳ dört oḳ olup ʿulemādan dört kişinüŋ eline virüp her bir oḳuŋ üzerine yedişer (10) yirde ibṭāl-i siḥr yazup ḳırḳ dört oḳı ḳırḳ dört kişi eline alup ol on iki sıbṭuŋ çerisin dörder (11) bölük ḳılup ser-cümlesin ḳırḳ dört bölük olup ol ḳırḳ dört yirde taḫt üzerine oturan cāẕūnuŋ üzerine (12) ḳırḳ dört yirden yürüyüp ol siḥr-i ibṭāl yazılmış oḳları ḳırḳ dört server üç melik-zāde ṣādıḳ peyġamberile (13) āḫir zamān peyġamberine ṣalavāt getürüp cāẕūları şāh-nişīn üzerinde gözleyüp atdılar ʿināyet-i ḥaḳ birle ism-i aʿẓam (14) ʿizzetiyle siḥri bozdılar taḫt-nişīn afrāsiyāb-şekil pādişāhlar görinen deryāyıla maḥv olup bozuldı ol ṭarafdan (15) berḳ-i cāẕū siḥri bozulduġın görüp raʿd gibi ḳaḳıdı şākirdlerine ġāfil olduŋuz diyü nicesin depeledi andan (16) ol lāʿīn siḥrile peydā olmış sekiz şīşe alup ejdehāya süvār olup afrāsiyāb geldi pādişāh-ı tūrān (17) afrāsiyāb-ı zamānsın bu gelen leşkerile cenge meşġūl ol ben siḥrimi ṣūrete getürince andan ṣoŋra göresin ki (18) bu süleymān leşkerine neler itsem gerek nicesin helāk idüp ancasın sührāb şāh gibi ḥabs idüp ṭutsam gerek tā kim (19) göresin ***naẓm*** bu ṭoḳuz ḳat gök ḳatumda nüh kelek biŋ süleymān gözlerümde bir siŋek (20) siḥr idince ayı inek eylerem insi ḫod şeksüz[141]

[141] Metinde (شَكْ شُزْ) şeklinde yazılmıştır.

ḳıluram at eşek neṣir ḥakīm ḳavlince ġayyūr cāẕū (21) böyle diyüp ezderhāsın sürüp gök arasına çıḳup şīşeye sihr oḳumaġa meşġūl oldı ez-ān-ı cānib süleymān leşkerinüŋ

[18b]

(1) begleri on iki sıbṭınuŋ melikleri on iki deryā miṣāl ceyş[142]-i girān cūşa gelüp raḫş-ı raḫşānıla fīl ü gergedānlar (2) sürüp nefīrler söyleyüp borı ve ṣurnā çalınup sancaḳ ve ʿalemler götürüp seyl-i ġarīm gibi çaġlayup afrāsiyāb-ı türk (3) üzerine tīġ-i bürrān gürz-i girān çeküp raḫş-ı raḫşān sürüp āheng itdiler velī şöyle er kim her biri depesinden (4) atı ṭırnaġına pūlāda müstaġraḳdur afrāsiyāb-ı türk düşmān geldügin görüp ṣaġ ḳolda ṭuran ḳarındaşı uġrırata (5) ḥükm eyledi altı kez yüz biŋ tūrān serverleri pehlevānlardan ehrām bin behrām ġażbān-ı türk ġayṭūrı ve eşbāh-ı türk (6) ve aṭrūşı ve ʿabdād-ı cābiri ve aḳvās-ı ḳāhiri tengelüs-i türk bilesince alup benī isrāʾilüŋ on iki sıbṭuŋ beglerine ḳarşu muḳābil (7) varup ṭabl u ʿalem çeküp cenge muḳābil ṭurdılar süleymān cānibinden on iki sıbṭuŋ begleri daḫı altı kez yüz biŋ (8) er daḫı beş kez yüz biŋ eri beş tene-şīr pehlevān afrāsiyāb-ı türk ḳarındaşı uġrırat tūrān leşkeriyle altı kez (9) yüz biŋ erile on bahādur serverile cenge geldügin gördiler on iki sıbṭuŋ melikleri ṣaġ ṣol ālāy (10) baġlayup on iki ṣaf ṭutup düşmāna muḳābil muʿārıż ṭurdılar kim meydāna kim gele erlük hünerin kim göstere (11) diyü ol ḳaraŋu gicede naẓar meydāna ḳılup her mübāriz naẓar meydāna ṣalup göz uruncaḳ evvel (12) süleymān leşkerinden benī isrāʾil pehlevānlarından ḳaraḫān nām bir pehlevān raḫş sürüp meydāna girüp (13) er diledi afrāsiyāb cānibinden ʿaclān-ı türk uġrırat ḳıbelinden yıldırım gibi şaḳıdı seng-i āsiyāb miṣāl (14) ḳalḳanın yaġrına ṣalup bezīr-ḫāne sütūnı gibi süŋüsin çınār ṭalılayın ḳollarına ṣalup gergedān sürüp feraḫnān-ı (15) ʿaraba irüp ʿaclān süŋü şundı feraḫnān-ı ʿarab daḫı ḳalḳan muḳābil ṭutdı süŋü żarbın red itdi (16) fī'l-cümle birbirine ḳırḳar kez ḥamle itdiler ʿāḳıbet ġaycalān-ı türk feraḫnān-ı ʿarab süŋüsin bir luʿbile ḳaydurdı (17) ġaycalān-ı türk feraḫnān-ı ʿaraba farḳında süŋü çevürüp eyle żarb urdı kim iki ayaġı rikābdan çıḳup raḫşından (18) ditreyüp yıḳıldı feraḫnān düşicek afrāsiyāb-ı türk leşkeri deryā-yı ʿummān gibi mevc urup kīş (19) ḳaḳup ġırīv ḳıldılar ammā ki süleymānlar

[142] Metinde (جِيْش) şeklinde yazılmıştır.

feraḫnānuŋ düşdügine ġayret ḳılup pehlevānlar ʿacebe (20) ḳalup yehūdā sıbṭınuŋ pehlevānlarından saṭvān-ı ḳudsī naʿra urup raḫş sürüp meydāna geldi daḫı süŋü (21) şundı ʿaclān ḳalḳan ṣalup rāst getürmeyüp luʿbile ḳarşudan süŋüsüni ḳalḳanıla ḳaḳdı şöyle kim

[19a]

(1) ṣarṣdı ḳalḳanı ḳoyup saṭvān-ı ḳudsīnüŋ gelürken bili ṣındı altında atı sürçdi şöyle kim saṭvān-ı ḳudsīnüŋ dizleri yire (2) ṭoḳundı raḫş yine ṭurdı ʿaclān[143] raḫş sürüp saṭvān-ı ḳudsīye irdi saṭvān ḳalḳan berāber ṭutdı ʿaclān (3) ḳalḳanı saṭvānuŋ süŋüyile sīnesine mıḫlayup zūr ḳılup süŋü ucıyla saṭvān-ı ḳudsīyi raḫşından yıḳdı anı görüp (4) elḫān bin yaġra naʿra urup fīl sürüp yıldırım miṣāli irdi ʿaclānuŋ ḳafāsında yüz yigirmi irṭāl pūlād gürzin eyle (5) urdı kim henūz gürz ṭoḳunmadın ʿaclān gürz heybetinden ḳorḳup cān virdi raḫşından yıḳıldı afrāsiyāb cānibinden (6) ġażbān ġażaba gelüp naʿra ḥayḳırup raḫş sürüp bir kez şöyle ḥayḳırdı kim gökler gürler ṣandılar raḫş sürüp (7) gürz-i girān çevürüp elḫān bin yaġra otuz üç irṭāl pūlād gürzüni eyle urdı kim kūh-ı ḳāfa ursa ḳāf ḳafāsın (8) yoġururdı ammā ki elḫān pehlevān-ı cihāndı şeddād-ı ʿād zamānından ḳalmış merd-i merdānidi pūlād ḳalḳanın gürz-i (9) girāna muḳābil ṭutup ġażbān ḥamlesin red itdi elḫān bin yaġra üç yüz altmış altı irṭāl pūlād gürzi (10) fīl ṭırfılından alup ḳażā-yı āsümānī gibi havāya ḳaldurup ġażbān-ı türk görüp ḳalḳan muḳābil virdi velākin ḳalḳanı (11) muḥkem ṭutmayup elḫān bin yaġra gürzile bir żarb urdı ki ġażbān ḳolunda ḳalḳan çarḫ-vār döndi başın ḳaçurup (12) yaġrınında muḥkem ṭoḳunup ġażbānuŋ dem ü nefesi baġlandı ayaḳları rikābdan çıḳup ser-nügūn yıḳıldı ʿagengaʿ ʿayyār sürüp (13) ġażbān-ı türküŋ ellerin ḳafāsında baġlayup cān u cigerin ṭaġlayup īlyāvu şāh naẓarına getürdi rivāyet-i eṣaḥ budur ki (14) elḫān bin yaġra afrāsiyāb serverlerinden yedi server yıḳdı andan raḫş sürüp cevlān ḳılup afrāsiyāb (15) cānibinden er diledi eytdi kim ***naẓm*** ḳanı kimdür ortaŋuzda pehlevān (16) diŋ ki gelsüŋ idelüm ceng-i girān şeh süleymān yoluna baş oynayup ḫaṣmınuŋ başın keselüm bu zamān (17) neṣir ḥakīm ḳavlince elḫān bin yaġra bu vechile daʿvā idicek ehrām-ı türk ol zamān

[143] Metinde (عِجْلاَنْ) şeklinde yazılmıştır.

pehlevānı büzürg (18) ʿuḳāb gibi meydāna girüp dört yüz ḳırḳ irṭāl gürzi başı üzerine seng-i āsiyāb-vār çevürüp elḥān bin yaġra (19) bir żarb eyle urdı kim elḥānuŋ ḳalḳanı ḳolunda perrān oldı elḥān başın ḳaçurınca gürz fīlinüŋ farḳına (20) ṭoḳunup ḫurd u ḫaşḫāş oldı fīlden düşicek elḥān daḫı ḳaḳıdı ehrām-ı türk diledi ki inüp başın (21) kese ammā ki süleymān leşkerinden ūbīl sıbṭınuŋ pehlevānlarından ġażanfer-i medenī ol cihānuŋ tīġ-zeni ḳırḳ dört arış ḳāmetile

[19b]

(1) ḳahramān ṣalābetile raʿdlayın aŋsuzın naʿra ḫayḳırup gergedān sürüp ṭaraba taḫtası gibi ḳılıç çeküp berḳ miṯāl ehrām-ı türke (2) seyf-i pürrān ḥavāle itdi ehrām-ı türk anı görüp pūlād ḳalḳanı ḳafāsında muḳābil ṭutdı velākin tīġ-i bürrān pūlād (3) ḳalḳanı ḫıyār mānendi iki şaḳ ḳılup ehrām ḳafāsına żarb urdı ehrāmuŋ ḳan yüzüni bürüdi gözleri ḳarardı (4) ayaḳları rikābdan çıḳup depe-si üzerine muʿallāḳ yıḳıldı ġażanfer diledi kim inüp başın kese ammā ki (5) afrāsiyāb cānibinden uġrırat ḳıbelinden ehrām ḳarındaşı behrām naʿra urup ġażanfere irüp tīġ-i bürrān başı üzre (6) çevürüp çalınca ġażanfer-i cihān-gīr pūlād ḳalḳan göbegiyle behrām tīġini ḳaḳup seyf vasaṭından buz pāresi (7) gibi uvandı andan behrām-ı türk geçe varınca ġażanfer behrāmı ḳafāsında çalup ḳılıç aġzındaġı dişine dişinden boġazından (8) gögsünden eyer-ḫānesine degin iki böldi behrām-ı türk helāk olduġun göricek afrāsiyāb ḳarındaşı uġrıratuŋ (9) ḳarārı ḳalmayup sancaḳ dibinden naʿra ḫayḳırup ʿalem depredüp altı kez yüz biŋ er bir uġurdan at sürüp seyf-i (10) pürrān ʿüryān ḳılup bir ṭarafdan uġrırat şāh yüz biŋ āhen-pūş erile yürüdi atlar ayaġından toz göge (11) çıḳup baḥr-i ẓulumāt gibi cihānı bürüdi ve bir ṭarafdan daḫı aṭramūş-ı türk yüz biŋ pūlād-pūş erile afrāsiyābī (12) ʿalem ḳaldurup ṭabl u dühül çaldurup ġażanfer üzerine tīġ ü ḫançer çeküp cenge ṭurdı üçünci ʿabdād-ı cābirī yüz biŋ (13) tūrān serverleriyle adı şanı meşhūr olmış tīr-endāzlarla kīş ü ḳurban pūşīdesin alup tīr ü kemān müheyyā (14) ḳılup raḫş-ı raḫşān sürüp[144] ġażanfer-i medenī üzerine irdiler dördünci ḳoldan aḳvās-ı ḳāhirī yüz biŋ elmās (15) nacāḳlu pūlād-pūş ṣaf-şiken dil-āverlerle ṭabl u ʿalem çeküp tūrāni ʿalemler şuḳḳasın açup süleymān leşkerine (16)

[144] Metinde صُرُوبْ şeklinde yazılmıştır.

ġażanfer-i medenī üzerine gitdiler beşinci ḳoldan tengelüs-i türk yüz biŋ tūrān mübārizleriyle gürz-i girānlarına el (17) urup fīl ü gergedānlar sürüp süleymān leşkeri cānibine ġażanfer-i medenī üzerine altıncı ʿanṭūr-ı türk yüz biŋ (18) tūrān pehlevānlarıyla pūlāda müstaġraḳ olmış merdānlarıyla tīġ ü ḫançer çeküp pūlād siperler ṭutup afrāsiyāb (19) zerrīn ʿalemler ḳaldurup nāy rūpīn çaldurup raḫş-ı raḫşān sürüp benī isrāʾil leşkerine ṭoġrı ġażanfer üzerine (20) sürdiler bu cānibden süleymān leşkerinden on iki sıbṭuŋ begleri ʿarab ʿarbā yigleri sedd-i iskender gibi ṭururken on (21) iki sıbṭuŋ leşkeri on iki sulṭān ālāy baġlayup naẓar düşmāna ṣalup ṭururken gördiler kim afrāsiyāb ḳarındaşı

[20a]

(1) uġrırat nām u nāmūs gözedüp ġayret ḳılup altı kez yüz biŋ erile ġażanfere gitdiler gelüp cenge ṭurdılar bes (2) benī isrāʾil beglerinüŋ ulusı dāvud peyġāmber ḳarındaşı īşā oġlı süleymān ʿammūsı ilyā pādişāh yehūdā sıbṭınuŋ pehlevānlarıyla (3) yedi biŋ yedi yüz yetmiş yedi yehūdā serverleriyle süleymānī ʿalem çeküp pehlevānlardan süleymān begler begisi bināyāḫū bin (4) yehūyādaʿ fāḳıʿ-ı ʿadūlāmī el-yaḳāḥāhlīʾ bilesince alup seyf-i ʿüryān çeküp ṣādıḳ peyġāmberle sekiz yüz ʿulemā daḫı (5) sekīneʾi başları üzerine götürüp allāha tekbīr geçmiş peyġāmberler ervāḥına ṣalavāt virüp öŋce düşmāna yürüdüler (6) anlaruŋ ʿaḳabince on iki biŋ tīġ-zen pūlād-pūş ubīl sıbṭınuŋ leşkeriyle dāvud peyġamber ḳarındaşı eşnāʾil şāh (7) daḫı ubīl sıbṭınuŋ pehlevānları ḳaḥṭān-ı ʿarabī bilesince alup nefīr ṣurnā çaldurup süleymānī ʿalem ḳaldurup raḫş-ı raḫşān (8) sürüp düşmān ṭarafına gitdiler ʿaḳabince şemʿūn sıbṭınuŋ meliki evīnāzū bin īşā ol melik ü pādişāh yürüdi nite (9) yüz biŋ ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz tīr-endāz dil-āverleriyle tuġ ʿalem ḳaldurup ṣurnā ve nāy çaldurup (10) raḫş-ı raḫşān sürüp şemʿūn pehlevānlarından behrām bin kehrām saḳlān-ı rūmī bilesince alup tīr ü kemān elde ṭutup (11) baḥr-i cūşān-layın gitdiler türküstān çerisine yitdiler anlaruŋ ʿaḳabince lāvī sıbṭınuŋ meliki rādī bin īşā (12) süleymān nebī ʿammūsı altı biŋ altı yüz āhen-pūş lāvī dil-āverleriyle bezīr-ḫāne sütūn miṣāl pūlād süŋüler (13) ḳola ṣalup yedi āyinelü pūlād ḳalḳanları döşlerine alup süleymānī ʿalemlerüŋ şuḳḳaların açup ālāylar ḳoşunlar (14)

düzüp ezdehā dillü sünǧüler yalmanların felege ḳaldurup boru vü ṣurnālar urup ecel ırların ırladup kūs-i ḥarbī (15) āvāzesinden gökleri gürledüp begler begisi iʿtiṣām-ı erdebīl ve pehlevānlardan ṣaḳlāṣ bilesince alup düşmān ṭarafına (16) baḥr-i cūṣān bigi gitdiler anlaruŋ ʿaḳabince zībālūn sıbṭınuŋ meliki ūcem bin īṣāʿammū süleymān ol pādişāh (17) sekiz biŋ sekiz yüz seksen sekiz pūlād-pūş serveriyle süleymānī altun başlu sancaḳlar ḳaldurup yūsufī tīġler (18) ḥamāyil ḳuşanup yedi āyinelü pūlād ḳalḳanları döşlerine ṣalup seng-i āsiyāb-veş gürzlerin ellerine alup nīzeler (19) ucın semāya ḳaldurup kūs-i ḥarbīler çaldurup pehlevānlardan ṣafvān bin ʿaffānı bilesince alup şemūʿi leşker öŋünce pīşrev (20) ḳılup düşmāna yitdiler anuŋ ʿaḳabince siḥir sıbṭınuŋ meliki şemʿa bin īṣā ol süleymān ʿammūsı ilyā pādişāh sekiz yüz seksen (21) sekiz ṣaf-şiken mübārizlerle seyf-i ʿüryān ele alup naʿra ḥayḳırup ʿalem şuḳḳaların açup yig erenler seçüp kīş aġzından

[20b]

(1) pūşīdesin giderüp pūlād ḳalḳanların döşlerine ṣalup pehlevānlardan berdaʿ bin tübaʿ bilesince alup fīl ü gergedān sürüp (2) düşmān cānibine gitdiler maʿel-ḳıṣṣa sözi dırāz itmeyelüm on iki sıbṭuŋ meliklerinüŋ leşkerile ṭundar ḳaravul (3) yaṣavul olup yirlerinden ṭurdılar ammā ki güzīde serverlerle ḳılıçlar yalıncaḳ ḳılup afrāsiyāb-ı türk ḳarındaşı (4) uġrıratuŋ altı kez yüz biŋ erini ḳırḳ iki biŋ iki yüz süleymān serverleriyle ḳarşu varup ḳılıç yalıncaḳ (5) idüp türküstān çerisiyle cenge ṭurdılar ʿaẓīm ceng ḳıldılar altı kez yüz biŋ er birbirine ḳarışup erenler nām u nāmūs (6) içün dürüşdüler at süheyli er ġırīvi ṭabl u naḳāreler gökler gibi gürledi ḳılıçlar ve oḳlar şıġıldısı gürz ṣalıḳlar (7) güpüldüsi ḳalḳanlar düpüldüsi dil-āverler naʿrası fersaḫ-be-fersaḫ yola irişdi süleymān serveri tūrān dil-āverleriyle (8) ol gice tā ṣubḥadek bir ceng-i āşūb itdiler ġulūdan yirler gümledi öküzi balıġı iŋletdiler at ayaġı mıḫından (9) yedi ḳat yiryüzin penbe gibi didildi yiryüzinüŋ ġubārı göge çıḳdı diyü rivāyet itdiler tūrān leşkerin uġrırat (10) dil-āverlerin süleymān pehlevānları şol ḳadar ḳanlar yire döküp yiryüzin seylāb ḳıldılar uġrırat sancaġın yirinden (11) irdiler afrāsiyāb sancaġına varınca ḳovdular ḳırdılar şöyle ḳırġun oldı kim adam leşiyle rūy-ı zemīn ṭoldı ḫūn (12) revān olup yiryüzünde ceyḫūnlayın

yürüdi ḫūn buḫārı bulud gibi gök yüzün bürüdi yirüŋ bir ḳatı at (13) ayaġından ġubār olup göge aġdı erenler naʿrasından ṭās-ı gerdūn çıŋladı şol ḳadar ceng oldı kim (14) tūrān leşkerin ḳırmaḳdan ışıḳ yoġrulup dāvūdī zırhlaruŋ ḫalḳa-ları nīzeler aġzında döküldi ḳılıçlar (15) çalışmadan ereye döndi pehlevānlar ḳolunda pūlād süŋüler şındı serverler cismi oḳdan kirpiye döndi (16) mışrī cevşenler oḳlar peykānı zaḫmından tīġ ü teberler ve ḫançerler yalmanı dörpiye döndi pehlevānlar yoşudı ve atlar ḳan (17) ḳaşandı ***naẓm*** ol ḳadar ḥadsüz olur ceng-i girān şan kim inse āfetile irdi ḳıran (18) ḳan buḫārından ḳızardı ẕāt-ı māh cān duḫānından felek oldı siyāh er başından düşdi ışıḳ atdan naʿl (19) ḳandan oldı seng-i ṣaḥrā aḥmer laʿl ferşi leş baş ṭutdı ʿarş üstini cān yiryüzinde ṭaġa döndi küşteler (20) küşteler göge çıḳardı püşteler bir ʿacāyib ḳırġun oldı ol zamān mürġ anca görmedi ceng-i girān (21) diŋle imdi nolısar encām-ı kār vir ṣalavāt muṣṭafāya yādigār ***der-beyān-ı atıyyāt taḫt-ı süleymān***

[21a]

(1) ***ve ender ṣıfat-ı melekūtü'l-muḳarrebīn*** loḳmān ḥakīm ḳavlince bular bunda ceng ü cidāl itmekde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz bu cānibden süleymāna geldi (2) ol zamānki ḥażret-i süleymān ṭāvūs-ı ḳudsīyle müvekkel-i ḫātem ile melekūt-ı muḳarrebile on iki biŋ enbiyā ve evliyā ve on iki (3) biŋ ʿulemā nübüvvet taḫtınuŋ yedinci ṭabaḳasınuŋ nerdübānın çıḳdılar bu cānibden yedinci ḳat gök ḳapucısıyla bābīl daḫı (4) süleymān ḥażretin ḳarşulayup merḥabā ḳıldılar andan duʿā ve ṣenā idüp faṣīḥ dille eytdi kim ***naẓm*** (5) iy güneş ṭalʿat mehī-veş ṭāliʿüŋ tābında ola devlet baḫt u maʿādinle özüŋ ferḫunde ola ins ü cin ü vaḥş u ṭayr mūr u mār ne ki var (6) cümle dāʾi ḥażretüŋe tā melekler bende ola ***neşīr*** ḥakīm ḳavlince melek-i müvekkel bu vechile duʿā ḳılıcaḳ ʿizzet yüzünden naẓar (7) ḳılup gördi ki bir melek-i aʿẓam şekl-i şemāil beʿayni ādem üzerine ḫilḳat olmış başında bir nūrānī tāc var müdevver (8) velākin ol melek-i aʿẓamuŋ yüzi nūrı gün gibi ʿāleme tāb virir yeşil zümürrüd renginde ḳanadları var yedi yirde ammā anuŋ (9) gibi ʿaẓīm feriştedür ki cemīʿ müvekkellerden ḳadd ü ḳāmetde vażʿ-ı heyʾetde ziyāde ve ḳafāsında ol ḳadar melekūt-ı muḳarrebīn var ki (10) ḥaddi nihāyeti yoḳ andan süleymān ḥażreti ṭāvūs-ı ḳudsīye suʾāl itdi ki bu melek-i aʿẓam kimdür cevāb virdi ki yā

nebīyallāh bu ferişte (11) yedinci ḳat gök ḳapucısıdur melekler dilinde adı rūḥāʾildür ve insān dilinde adı ḳad-ı lebāʾildür ve bunuŋ (12) ḳafāsında ṭuran melekūt emrine meʾmūrdur ḥükminde yedi yüz biŋ serheng vardur ki her serhengüŋ ḥükminde (13) yedişer yüz biŋ müvekkel vardur ki anlaruŋ daḫı her birisi yedişer yüz biŋ tekvīne ḥükm ider eyle tekvīn ki (14) yedişer kez yüz biŋ müsülmān cinsinüŋ ḥākimidür ***naẓm*** bu ne aʿẓam bir ḫalīfe gökler içre kāmukār (15) hīç ʿazīz ekrem mükemmel yoḳdurur şöyle ki var böyle diyüp oldı sākin ḥażret-i cibrīl-i emīn diŋle imdi ḳıṣṣa nedür vir ṣalavāt yādigār (16) neṣir ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsī böyle diyicek bu ṭarafdan süleymān ḥażreti rūḥāʾil melege tekrār merḥabā (17) ḳılup ʿizzet itdi ḳafāsında olan melekūt-ı muḳarrebīn daḫı ṣaf ṣaf süleymān ḥażretine süleymānlıḳ ḳutlulayup (18) devām-ı devletine duʿā eyyām-ı rifʿatine ṣenā itdiler ḥażret-i süleymān daḫı her birine ʿizzet ve ḥürmet ḳılup nevāḥat itdi (19) andan süleymān ḥażreti yedinci ṭabaḳanuŋ nerdübānı başındaġı ḳapusına naẓar ḳılup gördi ki aġ abnūsdan iki ḳanadlu ḳapu (20) söveleri elmāsdan ve eşigi ḳızıl altundan mismārları laʿl ü cevāhirden ve ḳapusınuŋ saḳfı yeşil zebercedden (21) ve ḳapu üzerinde bir levḥ var ḳızıl yaʿḳūtdan üzerinde yedi ṣātır yazu ḳazılmış lāciverdile altunıla yazılmış ki

[21b]

(1) lā ilāhe illallāh ādem ṣafīyyullah ikinci ṣāṭırda yazılmışki lā ilāhe illallāh nūḥ necīyullah üçünci saṭırda yazılmış ki (2) lā ilāhe illallāh ibrahīm ḫalīlullah dördünci ṣāṭırda yazılmış ki lā ilāhe illallāh mūsā kelīmullah beşinci (3) ṣāṭırda yazılmış ki lā ilāhe illallāh dāvud ḫalīfetullah altıncı ṣātırda yazılmışki lā ilāhe illallāh ʿīsā (4) rūḥu'llah yedinci ṣāṭırda yazılmış ki lā ilāhe illallāh muḥammed resūlu'llāh ḳaçankim bu yedi ṣāṭırı (5) süleymān oḳudı andan nübüvvet taḫtınuŋ müvekkeli ḳapusın açup ḥażret-i süleymān içerü girüp gördi çün ḳapudan (6) içerü ki girdi nübüvvet taḫtına naẓar ḳılup gördi ki yedi baḫş olmış nite kim taḫt-ı süleymānuŋ ṭūl-ı ʿarżı kim (7) altı ferseng yoldur bes nübüvvet taḫtınuŋ üsti daḫı naḳl-i loḳmāndur ki yedi mīl idi her bir mīli bir dürlü tezyīn (8) üzere köşklerinüŋ ve sarāylarınuŋ ḳuṣūrı yoḳdur ammā ki eflāṭūn ḥakīm ḳavlince taḫt-ı süleymān elli altı ferseng (9) ṭūl-ı ʿarżı bes yedinci

ṭabaḳanuŋ ṣaḥnınuŋ vāsiʿliġi yedi ferseng yolıdı her fersengi baḫş itmişler idi nite evvelki (10) baḫşında olan maḳāmlarda on biŋ dünyā melikleri otururlardı ki her birisi bir köşede ḥükm iderlerdi şāhumuz (11) sulṭān bāyezīd miṣli eʿāzza'l-lahu-enṣāre ikinci baḫşında on iki biŋ ḥükemā ve ʿulemā otururlardı żurefā ve şuʿarā (12) üçünci baḫş-ı ḳaṣrında üçler ve yediler ve ṭabaḳāt erenleri muḳīm olurlardı dördünci baḫşında on iki biŋ evliyā ki (13) ḳadem başmış velīlerden idi beşincide bir meydān vardı ki üç yüz on üç ḳubbe vardı ki her ḳubbelerüŋ (14) içinde miḥrāblar üzerinde mürselüŋ adları ḳazılmışdı ve bu üç yüz on üç miḥrāblaruŋ meydānı vażʿında bir cāmiʿ (15) varıdı laʿl ü cevāhirden binā olmış süleymān ḥażreti anda dāyim ʿibādet iderdi ve on iki biŋ benī isrāʾil neslinden muʿcizātı (16) ẓāhir olmış peyġāmberler ḥaḳḳa ʿibādet iderlerdi altıncı baḫşında süleymān nebī ḥażretinüŋ ḳonulmış idi kim bundan aḳdem söyledüm (17) sözi tekrār ḳılmayalum muṭavvel olmasun yedinci ṭabaḳada maḳām-ı melekūt kim ṣaf ṣaf süleymānuŋ ḳafāsında ṭururlardı emr-i (18) süleymāna ḥāżır olurlardı her zamān ***naẓm*** bu ne ḥürmet bu ne ʿizzet bu ne milket kāmukār (19) cümle nite baḥr ü berrde ne ki var maḫlūḳ bes emr-i ḥaḳla emrine meʾmūr olupdur ne ki var ḥaḳ süleymān ḥażretine virmiş anı āşikār (20) ***neẓir*** ḥakīm ḳavlince çün kim süleymān ḥażreti yedinci ṭabaḳanuŋ ḳapusından içerü girdi gördi kim yeşīmden bir meydān-ı ʿaẓīm (21) ṣaġ ṣol ḳızıl altundan kürsīler ḳonmış bir büyük kürsī ṣaġ ṭarafda ḳonmış yedi biŋ kürsī daḫı altundan ṣol ṭarafda

[22a]

(1) ḳonmış anuŋ gibi ʿaẓīm kürsīler kim dört kişi baġdaş ḳurup otursa ve her biri kürsīnüŋ üzerinde yazılmış lāciverd (2) teẕhīb olmış ve münaḳḳaʿ ve muṣannaʿ kenārlarında ḳızıl mercāndan ṭarabozunları var andan ṣoŋra her kürsīnüŋ ḳafāsında (3) nerdübānı var ayaḳları billūrdan idi süleymān ḥażreti ṭāvūs-ı ḳudsīden suʾāl itdi ki bu minberlerüŋ ṣāḥibi (4) kimlerdür cevāb virdi kim yā nebīyallāh muḳaddem gelen süleymānlaruŋ ki her birisi nübüvvet ḫātemin bu nübüvvet kürsīsinde kim muḳīm (5) oldular rubʿ-ı meskūn ʿālemine ḥükm ḳıldılar emirlerine meʾmūr olan on dört biŋ pādişāh vardı kim her birisi bir (6) köşede ḥükm iderdi yedi biŋ selāṭīn ü serverlerüŋ

teşrīḳ cānibine müteʿallik kişverlere ḥükm iderlerdi bu ṣaġ ṭarafdaġı (7) yedi biŋ altun kürsīlerde anlar otururdı yā süleymān yedi biŋ pādişāhları daḫı ġarba müteʿallik olan cezīrelere ve kişverlere (8) ḥükm iderlerdi anlar otururlardı ṣol ṭarafdaġı kürsīlerde ve daḫı yā nebīyallāh her kürsīnüŋ ḳafāsında yedişer ḳadem (9) nerdübān vardur her taḫt-nişīn pādişāh ki bir kürsīde otururdı ḳafāsında yedişer ḫāṣ ḳullar zerrīn kemer ayaġın (10) ṭururlardı kimisi elin ḫançere ve kimisi tīġ ü tebere ururlardı her birisi merġūb maṭlūb ḥüsn içinde yūsuf bin yaʿḳūb (11) ṣānīyidi ve daḫı her bir pādişāhuŋ naẓarına ḳarşu dört nefer ʿāḳıl ḥükemā vardur ekmel-i kāmil üzere vardur efżal-ı (12) fāżıl şuʿarā diz çöküp ber-ser-edeb üzere otururlardı şāhlu şāhınuŋ maḳṣūdı üzerine ḫiẓmetlü ḫiẓmetine (13) ḳāʾim dururlardı bu üslūb üzerine ***naẓm*** her biri üstād-ı ḥāẕıḳ feylesof (14) kim felek esrārına bulur vukūf ʿilm-i ebdān içre eflāṭūn-ı zamān var ola şākirdleri elf-i ulūf (15) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsī böyle diyicek süleymān ḥażreti bildi ki bu ṣaġ ṣol ṭarafında on dört biŋ (16) kürsī birer şāh-ı kişverüŋ taḫtı andan evvelki ḳapudan içerü şāh-nişīnleri teferrüc idicek nübüvvet taḫt-ı ʿarşınuŋ (17) yedi ḳat baḫşınuŋ ikinci baḫşın seyr itmege ikinci ḳapuya geldi naẓar ḳılup gördi ki iki ḳanadlu ḳapu yeşīmden mıḫları (18) ḳızıl altundan ve eşigi aḳ billūrdan ve iki yanında söveleri yeşil zümürrüdden ve ḳapunuŋ saḳfı ḳızıl yāḳūtdan üzerine (19) süryān dilince yazılmış اَلْمُلْكُ لِلّٰهِ وَاحِدًا لقَهَارْ۪[145] süleymān ḥażreti bu ḳapuyı kim gördi ve bu ismullahı kim (20) oḳudı ḳapu açıldı içerü girdi gördi ki faġfūrī lāciverdī reng bir meydān ferş döşenmiş ol (21) meydān ki ṣaġında ve ṣolunda on iki biŋ kürsī ḳurulmış cümlesi yeşil yeşīmden idi ammā ki her kürsīnüŋ

[22b]

(1) ḳafāsında birer ḫücre varıdı dürlü maʿādinden bünyād olmış vażʿ-ı heyʾeti köpri gözlerine beŋzerdi ḳapusı var muḥkem çīn-i (2) pūlāddan ve bir ʿaceb daḫı bu ki ser-cümlesi on iki biŋ ḫücerāt ṭūl-ı ʿarżında birinüŋ zerre miḳdārı farḳ yoḳdur (3) cümlesinüŋ bināsı yedişer dürlü ḳıymetīdendür ki evvel ṭaşı ʿaḳīḳ-i yemenīden ikinci ṭaşı mercāndan üçünci ṭaşı fīrūzeden (4) dördünci yereḳāndan beşinci dehençden altıncı

[145] "(mülk) bir olan, herşeyi kudreti altında tutan Allah'ındır." (Mü'min Sûresi 16. ayet)

ḳızıl yāḳūtdan yedinci zümürrüdden süleymān ḥażreti ol on iki biŋ kürsīlerüŋ (5) ṣāḥiblerin suʾāl itdi ṭāvūs-ı ḳudsīden cevāb virdi kim yā nebīyallāh her süleymān ki ʿāleme nübüvvet ḫātemin eline aldı ve zamānındaġı (6) maḫlūḳātınuŋ ʿilminde kāmil olan ʿulemādan ve ḥükemādan ve şuʿarādan fī'l-cümle cemʿ idüp bu maḳāma geldiler mertebelü mertebesince (7) bu kürsīlerde oturdılar eger ʿilm-i ebdānda māhir olup cümle maraża devā itmekde ḳādir olan ḥükemānuŋ şākirdleri oturduġı (8) kürsīlerüŋ ḳafāsında olan ḥücrelerüŋ içine girüp otururlardı ḳızıl altun havānlar içinde envāʿ dürlü dārūları (9) terkīb idüp faġfūrī ḥoḳḳalar içine ḳoyup ḥıfẓ iderlerdi yetmiş iki milletden yüz yigirmi dört dürlü ṣıfat-ı maḫlūḳātdan (10) berr ü baḥr içinde biŋ bir dürlü ümmetdenki birisi marīż olsa aŋa göre ʿilāc iderlerdi marażdan emīn ḳılurlardı cemīʿ (11) marīżler kim maraża mübtelā olurlardı anlaruŋ edviyyesiyle şifā bulurlardı ***naẓm*** maḫrecinde her ʿulūmuŋ bī-gümān (12) baḥṯ iderdi oturuben ʿālimān ekṯeri müftī müderris müstaʿid her ʿulūm içre iderdi müsteʿān (13) ***neṯīr*** ve daḫı yā süleymān baʿżı kürsīlerde ʿulemā ve şuʿarā otururlardı her biri ʿilm-i nücūmdan ve ʿilm-i firāsetden ve ḳıyāfetden (14) baḥṯ iderlerdi ʿilmile her müşkilātı ḥal idüp ṭururlardı ve her ʿulemā ümerānuŋ müstaʿidler oturduḳları kürsīlerüŋ (15) ḳafāsında vāḳīʿ olan ḥücerātuŋ içinde muḳīm olup ʿilme müṭālaʿaya meşġūl olup ʿāḳıbet ʿilminde māhir olan baḥṯi (16) itmege ḳādir süleymān dergāhında maḳbūl olup merātib bulurlardı ***naẓm*** her birisi evliyā vü kāmuyāb (17) ḥaḳ ḳatındadur duʿāsı müstecāb ḥaḳḳa ṭāʿat eyleyüp cümle bular ṣuḥf-ı tevrāt oḳur vü cümle kitāb (18) ***neṯīr*** ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsī böyle diyicek süleymān ḥażreti bu maḳāmlaruŋ daḫı ṣāḥiblerin ki bildi üçünci (19) ḳapuya geldi naẓar ḳılup gördi kim ḳızıl altundan bir ḳapu mismārları laʿl cevāhirden söveleri elmāsdan eşigi ruḫām-ı (20) gümüşden ve saḳfı yāḳūtdan üzerinde süryān dilince yazılmış ki ***ḳavl-ü teʿālā*** وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ (21) وَعِندَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لاَ يَعْلَمُهَا إِلاَّ هُوَ[146] andan süleymān ḥażreti ol ḫaṭṭı oḳuyup tamām idince ḳapu açıldı süleymān ḳapudan bismillāh

[146] "Gaybın anahtarları onun yanındadır, onları ancak o bilir, hem kara ve denizde ne varsa bilir." (En'am Sûresi 59. Ayet)

[23a]

(1) diyüp içerü girdi ki bir meydān bu meydānuŋ ferşi aḳ billūrdan ammā ki ʿāc abnūsdandur bölük mescidler ve miḥrāblar var (2) ve maḳāmlar var ol maḳāmda üç mevżiʿe altı kemerler üzerinde üç ḳubbe baġlanmış evvelki yeşil yeşīmdür ikinci ḳubbe zümürrüdden (3) üçünci ḳubbe fīrūzeden andan ṣoŋra her ḳubbenüŋ içinde bir miḥrāb var her birinde birer ḳandīl gevher-i şeb-çırāḳdan ki şuʿlesi (4) aya güne tāb virür ḥażret-i süleymān bu maḳāmlaruŋ ṣāḥiblerin suʾāl itdi cevāb virdi ki yā süleymān bu üç maḳām üçler maḳāmıdur (5) her süleymānuŋ devrindeki ṭabaḳāt erenleri üçler ki vardur anlaruŋdur diyü cevāb viricek bu ṭarafdan süleymān ḥażreti bu maḳām (6) her süleymānuŋ devrinde olan üçler maḳāmıdur andan süleymān bir ḳaç ḳadem yürüyüp yedi ḳubbe daḫı gördi beġāyet ʿālī bülend (7) her biri bir dürlü maʿādinden binā olmış nite evvelki aḳ billūrdan ikinci ruḫām-ı gümüşden üçünci ḳubbe ḳızıl altundan dördünci ḳubbe yeşil (8) yāḳūtdan beşinci ḳubbe mercāndan altıncı ḳubbe deheneden yedinci ḳubbe yāḳūtdan ammā ki her ḳubbenüŋ kemerleri var her kemer içinde bir şāh (9) nişīn şāh-nişīnlerüŋ ḳıble cānibinden yaŋa bir miḥrāb var evvelki ḳubbenüŋ miḥrābı sebz yeşīmden ikinci miḥrāb fīrūzeden üçünci (10) miḥrāb zebercedden dördünci miḥrāb yāḳūtdan beşinci miḥrāb fīrūzeden altıncı miḥrāb dehençden yedinci miḥrāb yeşil (11) āb-gīneden süleymān ḥażreti ṭāvūs-ı ḳudsīden suʾāl idince cevāb virdi ki yā nebīyallāh bu yedi ḳubbe her biri ehlullah maḳāmıdur (12) bunlar yedilerdür ḳuṭbü'l-aḳṭāba müteʿallikdür her süleymān devrinde olan yediler bunda muḳīm olurlardı ehlullah ki mürdeye duʿā ḳıla (13) ḥayāt bulur naẓm böyle diyüp oldı sākin anda ḳudsī ol zamān diŋle imdi ḳıṣṣa nedür vir ṣalavāt şād-kām (14) ger süleymān-nāmesinden gūş iderseŋ yār u cān ḳalbüŋi ṣāf eyle ṭutup semiʿ diŋle dāsıtān neṣir ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti (15) ṭāvūs-ı ḳudsīden bu sözi ki işitdi yediler maḳāmıydıgın bilüp bir ḳaç ḳadem yürüyüp gitdiler anı gördi ki ḳırḳ ḳubbe ʿālī nite on iki (16) dürlü maʿādinden yüz altmış kemer baġlamışlar biri biri içinde şöyle kim ḳavs-ı ḳuzaḥdan nişān virür andan yüz altmış kemerüŋ (17) her dört kemer üzerine bir ḳubbe bünyād eylemişler ki cümle ḳırḳ ḳubbe ʿālī ve her ḳubbenüŋ kemerinde dār çatmışlar her dār içinde her ḳubbe (18)

nüŋ ḳıbleye ḳarşu pūlāddan iki ḳanadlu ḳapu bünyād itmişler mismārları bendleri sīm ü zerden laʿl yāḳūtdan ḫalḳa ḳomışlar (19) ḳıymetī ṭaşdan ve bir daḫı cümle ḳırḳ ḳubbenüŋ ḳapusı ḳıbleye ḳarşu ki açılur her ḳapunuŋ öŋünde bir şāh-nişīn çār köşe ve her şāh (20) nişīnüŋ ḳıbleden yaŋa birer var kimi yeşīmden kimi zebercedden kimi yāḳūtdan ve kimi pīrūzeden süleymān ḥażreti ol ḳırḳ maḳāmı (21) görüp ṣāḥiblerin suʾāl itdi cevāb virdi bu ḳırḳ ḳubbe ḳırḳlar maḳāmıdur ki her süleymānuŋ devrinde olan üçler ve ḳırḳlar ki

[23b]

(1) bu ḳırḳ maḳāmda muḳīm olup ḫāliḳa ṭāʿat iderlerdi ve gāh gāh ol süleymānlar gelüp zamānında olan ḳırḳlar ṣoḥbet iderlerdi diyü (2) cevāb viricek süleymān ḥażreti bildi ki bu maḳām ḳırḳlar maḳāmıdur andan süleymān bir ḳaç ḳadem ilerü gitdi naẓar ḳılup gördi ki (3) üç yüz maḳām var her biri çār köşe dīvār üzerine bir ḳubbe baġlamış eyle kim her biri ḳubbeʾ-i hirmāndan nişān virür ve bu ḳubbeler üzerinde birer (4) mīl var şeb-çırāḳdan ve her ḳubbenüŋ öŋünde bir şeş-ḫāne ṣādır her biri aḳ billūrdan her ṣadruŋ öŋünde ḳıbleye ḳarşu bir miḥrāb var (5) baʿżı aḳ mermerden baʿżı yeşīmden baʿżı pūlāddan baʿżı faġfūrīden baʿżı kehrebārdan baʿżı billūrdan baʿżı ʿaḳīḳden baʿżı (6) mercāndan baʿżı fīrūzeden baʿżı yereḳāndan baʿżı dehençden baʿżı ṣadefden baʿżı yāḳūtdan ve baʿżı elmāsdan baʿżı (7) laʿlden ve daḫı her miḥrābuŋ üzerinde ḳandīl yerine şeb-çırāġ ḳomışlar ḥażret-i süleymān görüp ol üç yüz maḳāmuŋ (8) ṣāḥiblerin suʾāl itdi cevāb virdi ki ḳuṭbü'l-aḳṭābuŋ refīḳleriki üçler ve yediler ve ḳırḳlar ve daḫı üç yüzlerdür her zamānda (9) eksük degüldür meṣelā şimdiki zamānda ḳuṭbü'l-aḳṭāb emr-i ḥaḳla taṣarruf-ı ʿālem elindedür ḳaçankim allāh emrile ḳuṭbü'l-aḳṭāb (10) ʿālem-i süflīden ʿālem-i ʿulvīye gezer üçlerüŋ birisi ḳuṭbü'l-aḳṭāb olur ve yedilerüŋ birisi üçlere dāḫil olur ve ḳırḳlaruŋ (11) birisi yedilere ḳatılur ve üç yüzlerüŋ birisi ḳırḳlara ḳatalar ve üç yüzlerüŋ ki birisi eksilse ṭabaḳāt erenlerinden vilāyete (12) ḳadem başmış velīlerden birisin üç yüzlere ḳatalar ʿālemüŋ niẓāmı bunlaruŋladur bu üç yüz görünen ḳubbeler üç (13) yüzlerüŋ maḳāmıdur ***naẓm*** her biri ṣāḥib-i vilāyetdür tamām kāmil

ekmel aʿlem[147] ü fāżıl imām (14) anlaruŋ ḫayır duʿāsı birle bil ḫalḳ-ı ʿālem buldı dünyāda niẓām ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsī (15) böyle diyicek ol maḳāmları daḫı bilüp bir ḳaç ḳadem ilerü gitdi anı gördi ki yedi dürlü maʿādinden yedi kemer çatmışlar ḳavs-ı (16) ḳuzaḥ gibi sekiz altun ʿamūd üzerine binā olmış ser-i ʿamūd laʿl-i bedaḫşāndan ikinci ser-i ʿamūd zümürrüdden üçünci ser-i ʿamūd (17) billūrdan beşinci ser-i ʿamūd dehençden altıncı ser-i ʿamūd elmāsdan yedinci pīrūzeden ve sekizinci ser-i ʿamūd lāciverdī sengden (18) ve kemerler daḫı yigirmi dört dürlü ḳıymetī ṭaşlardan bu yedi kemer üzerine heşt-ḫāne bir ḳubbe binā olmış (19) ki yekpāre yeşīmden ve ḳubbenüŋ içinde bir ḳandīl var şeb-çırāḳdan zencīrleri altundan ve ḳubbenüŋ (20) ferşi ṣomāḳī mermerden çevre yanındaġı ṭurre mercāndan ve ḳıble cānibine ḳarşu yeşil yāḳūtdan miḥrāb var ki (21) ve bu ʿaceb ki ol miḥrābuŋ öŋüne muttaṣıl iki çeşme var birisi ḳızıl altundan ve ḥavżı pūlāddan

[24a]

(1) ve iki lūlesi var arṣlan-ser elmāsdan ve ādem ḳolunca ola iki lūleden erimiş baḳır (2) aḳar mūm gibi bir ʿaceb daḫı bu ki āb-ı revān gibi ol baḳır iki lūleden (3) ki çıḳar ol ḥavża ki dökülüp aḳar ḥavż māl-ā-māl olup (4) yābāna aḳar ḥavżuŋ delügünden daḫı yābāna aḳar telef olur āb-ı revānı aḳmaġıla dokanur (5) degül vaṣfa gelür nesne degüldür çend-īn āsiyāb der-pāy-ı ümīgīred ***naẓm*** (6) çün didi ʿayne'l-ḳaṭrallāh aŋa bunca ʿālī çeşmedür vallāh aŋa miṣlin itmedi ḫilḳat ḫaḳ teʿālā (7) aŋa beŋzer çeşme yoḳ vallāh şehā ***ender ṣıfat mevʿiẓe gūne*** saŋa senden diŋle yine ḫoş miṣāl (8) ʿaḳluŋı cemʿ eyle işit bir kemāl şeh süleymān taḫtıdur göŋlüŋ tamām ʿālemi seyrān ider dāy21bim müdām (9) çeşmeʾ-i ḳaṭruŋ miṣāl-i maʿrifet ṭāhir olur pāk ṣāfī her cihet kendü nefsüŋ bil süleymān olasın (10) cennet-i firdevsī ġılmān bulasın nefsüŋi bilmek gerek ṣāḥib-kemāl ki aŋlaya ḥaḳḳı nedür kim ẕü'l-celāl (11) her nedense ger mürekkeb ger basīṭ bil ki dünyā merkezinden tā muḥīṭ ger ol cevher gevher yāḫūd ʿaraż (12) ḫalḳına ḫāliḳuŋ ḫalḳı cihān kün dimekden oldı bu kevn ü mekān kendü nefsüŋ bil ki rabbüŋ bilesin (13) rabbüŋile göŋlüŋ içre bilesin ḳudretine ḳādirüŋ eyle naẓar ṣunʿ-ı pākinden bulasın sen

[147] Metinde (عالَمْ) şeklinde yazılmıştır.

eṣer (14) ṣāniʿi bilmek gerek vāḥid durur yirde gökde ins ü cān sācid durur küll vāḥid varlıḳ ol ḥaḳḳuŋ ḳadem (15) ḥaḳdan artuḳ nesnedür küllī ʿadem evvel āḫir ne ki varsa az u çoḳ bil kim oldur andan özge nesne yoḳ (16) ***der-beyān-ı meclis-i āḫir*** (17) ḥaḳḳa minnet iy nigār lāle ḥad buldı iki yüz hem sekiz meclisde ḥad söyledük aḥsen ḥadīṣ emlaḥ kelām (18) ol cihetden müstemiʿdür ḫāṣ u ʿām līki bir dem vaḳt-ı şām irişdi çün ẓulmeti ḥaḳ ʿāleme girişdi çün (19) bes gerekdür idevüz sözi tamām ki o da yine gitmek ister ḫāṣ u ʿām līki sözden umduġı firdevsī bes (20) bir duʿādur ḳıla söz ḫayr-ı nefes kim duʿādan yād iderse işbu dem allāh aŋa raḥmet itsün bīş ü kem

[24b]

(1) ger ecelden bulırısaŋ mühleti şeh süleymāndan aça-vuz ṣoḥbeti söyleye-vüz ḫoş ġarāyib dāsıtān (2) müstemiʿle şād ḳıla dostān yā ilāhī kaʿbeʾ-i aʿẓam ḥaḳḳıçun kevṣer ü sündüsle zemzem ḥaḳḳıçun (3) kevṣer ü sündüsle zemzem ḥaḳḳıçun luṭf idüp firdevsīye Firdevsî vir nuṭḳıdur tevḥīd anuŋ ir ü dīr (4) diller içre yād olan tevḥīdiçün hem kelāmı tenzīl ü temcīd içün ben ġarībe[148] raḥmet eyle yā ilāh (5) luṭfuŋ öküş ʿafv ḳılġıl pādişāh raḥmet-i ḥaḳdan umarsaŋ iy ʿazīz vir ṣalavāt muṣṭafāya sen de tīz (6) ***süleymān-nāmenüŋ iki yüz ṭokuzuncı meclisinüŋ ẕikrindedür*** (7) söylegil iy bülbül şīrīn nefes ki ehl-i ʿirfān diŋlemege ider heves çün gülüstān ṭoludur berg ü giyāh (8) nola kim bülbül iderseŋ ḫoş güvāh döşedi ḫażrā çemen aṭlas bisāṭ bülbül ider güle ḳarşu ḫoş nişāṭ (9) çün semen yeşerdise ḳızardı gül ġam-gīn olma şādümān ol sende gül hem-çü nerges elde ṭut zerrīn ḳadeḥ (10) ecmaʾı gülgūn ola göŋlüŋ feraḥ faṣl-ı nevrūz içre gül ṭaşdan biter yimez içmez kişidür ṭaşdan biter (11) baʿde laʿl çün ṭutar laʿl-īn ḳadeḥ ehl-i ʿirfān mey içüp olur feraḥ çarḫ döner mevt irişür dem geçer (12) kāmil ol ki mālı yiyüp içire ḳış irer faṣl-ı bahār elden gider gül ṣoluban lāle-zār elden gider (13) faṣl-ı nevrūz içre gördügüŋ bahār bu ḫazān içre bozulur ne ki var gül ḳızarup ḳararup ḳalur diken (14) bāġ bozulur āh idüp kurur diken bes gelüp gice gele leyl ü nehār ḳış güz olur vaḳtehā faṣl-ı bahār (15) bir dem içre şekl-i ʿālem bī-gümān urunur biŋ dürlü rengi her zamān bir ḳarār olmaz cihān çarḫ-ı felek (16) dāyimā virmez murād üzre dilek kim ḥaḳīḳat mihri

[148] Metinde(قَرِيبَة) şeklinde yazılmıştır.

degmez ḳahrına leẕẕet içre şekeridür zehrine (17) çünki çarḫa ʿömre yoḳdur hīç ḳarār cehd ide gör ḳala senden yādigār di nişān ḳo ʿālem içre yādigār (18) tā ki tārīḫ ider ḫalḳı rūzigār kim nişān ḳoyan cihānda olmadı hīç taġayyür ol cihānda olmadı (19) iller içre niceler ṣāḥib-kemāl diller içre söz oḳına māh sāl diŋle imdi ḳıṣṣa nedür yār u cān (20) vir ṣalavāt muṣṭafāya her zamān ***dāsıtān-ı süleymān bin dāvud*** (21) loḳmān ibn-i ʿād ol ḫakīm-i üstād ḳavlince seḫundān-ı aṣḥāb-ı mācid ve ḫıred-mendān-ı aḥbāb-ı şāhid ol vechile emlaḥ

[25a]

(1) ḥikāyet iderler ki ḳaçankim ḥażret-i süleymān çeşmeʾ-i āb-ı rūy aḳduġın görüp beġāyet taʿaccüb idüp andan ṣoŋra (2) naẓar ḳılup gördi kim ol çeşme muttaṣıl ḳıbleye ḳarşu aḳ billūrdan bu çeşmeʾi gördi ammā on iki lūlesi var (3) altundan ejdehā-ser bu on iki lūlenüŋ içinde ḳızıl yāḳūtdan ṣular bigi revān olup ḥażret-i süleymān naẓar (4) idüp bir ḥavża aḳar ḥavż[149]dan daḫı ṭaşup dökülüp baʿżı dehlīzlere nübüvvet taḫtınuŋ altıncı beşinci dördünci üçünci (5) ikinci birinci ṭabaḳaya aḳar baʿżı taḫtuŋ sarāylarınuŋ ve köşklerüŋ ḥavżlarına dökülür anuŋ gibi āb-ı revān ki südden aḳ (6) ḳardan ṣovuḳ şekerden ṭatlu ***naẓm*** lāyıḳ aŋa diseler āb-ı ḥayāt nūş iden mevtden bulurdı ḫoş necāt (7) selsebīl sündüs ü kevŝer daḫı aŋa mānend olmaya vü pāk ẕāt ***neẕīr*** ḫakīm ḳavlince süleymān ḥażreti (8) ol iki çeşmeʾi görüp nerden çıḳar maḫreci diyü taʿaccüb itdi ol āb-ı rūyuŋ aḳduġın görüp engüşt ber-dehān urup (9) taʿaccüb ḳıldı andan ṭāvūs-ı ḳudsīye suʾāl ḳıldı cevāb virdi ki yā süleymān bu aḳan ṣu ʿayne'l-ḳaṭr dirler bu bir süleymāna (10) naṣīb olmadı illā ki ḥaḳ teʿālā saŋa naṣīb eyledi tā ki ḫaliḳ-i ʿālem bilür ki ḳādir-i ber-kemāl ve ṣāniʿ-i ẕü'l celāldür ki (11) nübüvvet taḫtınuŋ ferşi üzerinde çeşme revān ḳıla ve bir daḫı saŋa taḫt üzerinde müyesser ḳılduġı budur ki ḳaçankim ehrimenlerden (12) ve şeyāṭīnden eger dīv ve eger ġūl saŋa ʿāṣī olsa gerekdür bir ṭaġ gibi ṭaşı ortadan şaḳ idüp ol ʿāṣī (13) içine cebirle ḳoydurup çevresine bir ḳıṭr-ı çeşmesindenki çevresine dökülür baḳır ola eyle nuḫās ki (14) dīv perrīden ins ü cinden kimesne ol baḳırı ol ṭaşdan ḳoparmaya içindeki ʿāṣī ḫalāṣ idemeye bir nesne (15) yā süleymān senden ġayrı

[149] Metinde (خَوصْ) şeklinde yazılmıştır.

süleymānlara naṣīb olmadı ve bir daḫı bu çeşmenüŋ ḫāṣṣaşı budur ki eger ḳurı ṭaş üzerine (16) yā raḥīm diyüp bu çeşme ṣuyundan ṣaçalar defiʿ ol ẕāt-ı seng ve rūy-ı ḫāk yeşere ve otlar bite sebze-zār ola (17) ve daḫı yā süleymān bu ikinci çeşmeden ki on iki lūleden ṣu revān olup çıḳar bu yedi ḳat taḫtuŋ ṭabaḳalarına her (18) ṭarafa revān olup aḳar nübüvvet taḫtı üzerinde olan maḫlūḳātuŋ nafaḳasıçundur ki āteşī maḫlūḳātdan ġayrı ümmet (19) ṣu almazlar ve ṣusuz dirlik idüp ḥayāt bulmazlar ve daḫı bu heşt-ḫāne ʿaẓīm ḳubbe kim görürsün her süleymān zamānında (20) olan ḳuṭbü'l-aḳṭāb süleymān ziyāretine geldükce bu maḳāmda zamānesi süleymānıla buluşup ʿibretullah sözlerin (21) söyleşüp ṣoḥbet iderlerdi gāhi ḫiẕmet-i ḥaḳ iderlerdi naẓm her zamāne ḳuṭbı birle ol süleymān şehriyār

[25b]

(1) devir içre buluşurdı söyleşüp leyl ü nehār gör süleymān olmaḳ iy şeh nice aʿẓam cāh olur cümle eşyā ḥükmine maḥkūm olurmış āşikār (2) neşir ḥakīm ḳavlince ṭāvūs-ı ḳudsī böyle diyicek süleymān ḥażreti ḥaḳ mezīd itdügi salṭanata nübüvvet taḫtınuŋ ḳıṭr-ı (3) çeşmesinüŋ ḫāṣıyyeti ve ḳuṭbü'l-aḳṭāb maḳāmında iki rekʿat şükür namāzın ḳıla süleymān ḥażreti işāret eyledi (4) ḫıżır dāvud peyġamber şerīʿatince eẕān oḳuyup tekbīr idüp ḳuṭbü'l aḳṭābuŋ miḥrābına ḳarşu ḳıbleye teveccüh idüp ṭurdı (5) ṣaġ yanında cebrāʾil müvekkel-i ḫātem ve ṣol yanında yedinci ḳat gök müvekkeli rūḥāʾil melekler ḳāmete ṭurdı ṣaġ ṣolda (6) yedinci ḳat gögüŋ melekūt-ı muḳarrebleri ṣaf ṣaf ṭurdılar ikinci ṣafda on iki biŋ enbiyā ile loḳmān ḥakīm (7) ve āṣaf bin berḫıyā kāẕ peyġamber ve nāṣıḥ peyġamber ve evyāṣir peyġamber ṣaf baġlayup namāza ṭurdılar üçünci ṣafda on iki biŋ (8) ʿulemā ve ḫükemā ve evliyā ḳāmete durdılar dördünci ṣafda ʿadl ü dād ehl-i ümerā dīn diyānet issi ümerā vüzerā sırr-ı ḥaḳdan (9) āgāh olan ʿurefā ḳāmete ṭurdılar andan ṣoŋra süleymān ḥażreti imāmlıḳ idüp iki rekʿat şükür namāzın (10) edā itdiler evrād oḳuyup ṭāʿatden fāriġ olup selām virdikden ṣoŋra süleymān ḥażreti el (11) götürüp duʿā diledi ṭāvūs-ı ḳudsī melekūt-ı muḳarrebile enbiyā vü mürselīnle evliyā vü müttaḳīnle ve ʿulemāʾ-ı tābiʿīnle (12) ümerā vüzerā aṣḥāb-ı kibār cümlesiyle cümlesi āmīn diyüp niyāz itdiler süleymān duʿāyı tamām idüp el yüze sürüp (13) arḳasın

miḥrāba virüp oturdı ṣaġ ṭarafında ṭāvūs-ı ḳudsī müvekkel-i ḫātemle on iki biŋ enbiyā oturdı (14) ve ṣol ṭarafında on iki biŋ evliyā ṣaf baġlayup diz çöküp ṭururlardı ammā ki vüzerā ve ümerā ṣaf ṣaf (15) ayaḳ üzere dīvān ṭutup ṭurdılar ve yedinci ḳat gök ferişteleri daḫı ṣaf ṣaf gürūh gürūh fevc fevc (16) süleymānuŋ ḳafāsında baş başa çatup ḳadem-ber-ḳadem ḳanad ḳanada çatup ṭururlardı ve yedinci ḳat gök müvekkeli (17) rūḥāʾil melek süleymān naẓarına diz çöküp oturdı andan süleymān ḥażreti faṣīḥ lisān birle eydür ki iy müvekkel-i (18) felek luṭf idüp ʿālem-i ʿulvīde ʿacāyibden ne gördüŋ ve ʿālem-i süflīde ne gördüŋ beyān eyle diyicek rūḥāʾil (19) melek eydür yā süleymān ʿālem-i ʿulvīde ġarāyib çoḳ nesneler gördüm ḥaddi ḥisābı yoḳ velākin ʿömrüm içinde ʿālem-i (20) melekūtda ʿacāib firdevs-i āʿlāyı gördüm beyān ideyim ʿacāyib şerīf nesne baŋa gelmedi süleymān ḥażreti eytdi ki (21) nite rūḥāʾil melek daḫı cevāb virüp didi kim ʿāṣıḳāne ṣalavāt vesselām ***naẓm***

[26a]

(1) ger dilerseŋ şerḥ ideyim ne didügin ben melek cān u dilden sözlerse ṭutsın cān ḳulaḳ cennet aṣlın bilmek isterseŋ budur senden dilek (2) ʿışḳıla vir muṣṭafāya ḫoş ṣalavāt ḫoş selām ***neẓir*** ḥakīm rūḥāʾil melek eydür yā süleymān bir gün mīkāʾīl ḥażreti (3) ḥaḳ teʿālādan diler kim sekiz uçmaġı seyrān ide ḳāżiye'l-ḥācet dilegin ḳabūl idüp icāzet virdi bu faḳīr bile (4) aldı gitdi ḳanadların açup uçduḳ tamām cenneti görmege ḳaṣd eyledük ʿāḳıbet cennet ḳapusına varduḳ (5) gördük ki bir ʿaẓīm ḳapu ḳızıl altundan anı beş yüz yıllıḳ yol ve ḳapusınuŋ ḫalḳaları yāḳūtdan eşigi sīm-i (6) ḫām aḳ dür-dānile münaḳḳaş yüceligi melekūt uçmasıyla bir nefesde biŋ yıllıḳ yol olur ol taḳdīrce (7) ḳapunuŋ uzunluġı biŋ yıllıḳ yolca ola ḳapunuŋ üzerinde bir kemer eyvān var kim ol ṭāḳ-ı eyvānuŋ (8) yüceligi kemerden yuḳaru elli biŋ yıllıḳ yoldan der ü dīvārı var üzerinde ḳızıl yāḳūtdan bir ʿaẓīm ḳubbe var (9) ḳubbenüŋ dāʾiresinde melekūt menzilince biŋ yıl ḳanad açup uçsa her nefesde biŋ yıllıḳ yol alsa ṭoḳsan ṭoḳuz (10) biŋ yılda ol melek-i muḳarreb ḳubbenüŋ içi dīvārın gezüp göremeye ḳaçankim yā süleymān ol ḳapuya ki varduḳ (11) rıżvān adlu ḳapucısın gördük kim güneş gibi yüzi nūrı nūr virürdi ol ḳapuda dört yüz mıḫ (12) varıdı dürr ü yāḳūtdan zebercetden ve baʿżı zümürrüdden ḳızıl

altundan cümlesinüŋ içleri mücevvef idi (13) yā süleymān her ḫalḳanuŋ içinde ḳırḳ sekiz biŋ şehir var her şehrüŋ üzerinde ḳırḳ biŋ küngüre[150]ler var ḳızıl altundan (14) zībā maḳāmlar varıdı her maḳām üzere ḳırḳ māhitāb rū melek-i aʿẓam varıdı ki her bir melek elinde iki ṭabaḳ içinde (15) nūr bigi ʿāleme tāb virürler rıżvān-ı cennete ḳarşu gelüp merḥabā idüp ʿizzet ḳılup bilesince sekiz ḫalīfe bile geldi ki (16) sekiz cennet ḳapucısıdur her bir ḫalīfe-nüŋ yetmiş biŋ melek taḫt-ı yedinde eyle melek ki anuŋ daḫı her biri yetmiş biŋ (17) tekvīne ḥükm ider cümlesi mīkāʾīl ḥażretiyle görüşüp merḥabā ḳıldılar andan cennet içre girüp cenneti temāşā (18) ḳılup gördügin bir kiremidi altundan bir kiremidi gümüşden bir ṭaşı incüden ve bir ṭaşı pīrūzeden ve bir ṭaşı (19) dehençden ve bir ṭaşı yeşil yāḳūtdan ve bir ṭaşı elmāsdan ve bir ṭaşı zebercetden ve bir ṭaşı gevher-i şeb (20) çırāḳdan turābı balçıġı kāfūrdan miskden ve ʿūd u ʿanberden dīvārınuŋ yüksekliği melek menzilince her nefesde biŋ yıllıḳ (21) yol alup ol taḳdīrce otuz biŋ yıllıḳ yoldı ve ānī beş yüz yıllıḳ yolıdı ve daḫı yā süleymān uçmaḳ içre ol ḳadar

[26b]

(1) şehirler var ki gökde yılduzlardan çoḳ ʿadedin ḫudā bilür ḳamusı altundan ruḫām-ı gümüşden eyle ṣāfī ki gün (2) gibi şuʿle virür her şehirde köşkler var yāḳūtdan küngüreleri pīrūzeden baʿżı köşeler ḳızıl mercāndan (3) küngüreleri zümürrüdden baʿżı ḳuṣūrları yāḳūtdan ve küngüreleri incüden ve baʿżı sarāylar elmāsdan küngüre (4) leri şeb-çırāḳdan āfitāb gibi şuʿle virür yā süleymān her ḳaşırda yetmiş biŋ sarāy her sarāyda yetmiş biŋ ḫücre (5) ḫücreler içre yetmiş biŋ ḫoḳḳa her ḫoḳḳa üzre bir dürlü serīr[151] var kimi altundan kimi incüden kim laʿl-i yāḳūtdan (6) pīrūzeden ve mürvārīdden kimi mercāndan kimi elmāsdan ve şeb-çırāḳdan her bir serīr üzre bir cibin-lik var (7) yāḳūtdan ve rummānīden ve her bir serīr üzre yetmiş biŋ döşek var ḫullelerden birbirine beŋzemez (8) içleri miskile kāfūrıla ṭolmış ve her serīr üzre birer ḳubbe muʿallāḳ nūrdan ṭurur nūrıla ʿālemi (9) münevver eylemiş ve her döşek üzre ḫulleler var ki dürr ü yāḳūtdan laʿl cevāhirden zeyn (10) olmış ve her döşek üzre bir ḫulle boş ḫūrīʿayn oturur kim ve her ḫūrīnüŋ ḳırḳ biŋ maḥbūb (11) cemīle ʿāḳıle kāmile

[150] Metinde (كوُكْجَرَ) şeklinde yazılmıştır.
[151] Metinde (سَيِرْ) şeklinde yazılmıştır.

ḳızlar olmış ḫizmet-kārı vardur ki her birisi lāle ve gülʿiẕār āhū kebg (12) reftār ḥācibleri misk-i tatār nūr gūrı nūr alnı ay gibi yetmiş biŋ daḫı ḫādimleri var her (13) birine kākül ü pīç ve tāb-ı seḥāb içre ʿarż-ı āfitāb her birisi ellerinde nūrdan ṭabaḳlar var ḳaçanki (14) ol ḥūrīler bir maḳāmdan gitdiler uçup bāġı seyrān iderlerdi vaḳtākim seyrān (15) itmekde dileseler ol ṭabaḳlar içre ol ḥūrīnüŋ ṣāḥiblerin götürürler ḳanda kim giderse bile giderler (16) baʿżı ṣaġında baʿżı ṣolında istiḳāmet iderler daḫı muntaẓır baʿżı muʿayyen olandur kim ṣāḥibleri (17) ḳaçan kim işāret iderler anlar muṣāḥib ola ***naẓm*** ḫūb maḥbūba cemāl ü ġam-güsār (18) dil-rubā nāzük beden raʿnā ġubār cennet-i āʿla içre yürür her biri ṣāḥibine irmegedür intiẓār (19) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti nübüvvet kürsīsinüŋ üzerinde melekūtıla ṣoḥbet-i ilāhī ḳılmaḳda diŋlemekde (20) işitmekde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz bu cānibden sām-ı süvāra geldi kim oġlı zāl-ı destānıla oturmış ol (21) başından geçen ser-güẕeştin beyān iderdi beġāyet dāsıtān taʿaccüb itdi yā pehlevān minnet ol ḫudāya ki mübārek

[27a]

(1) yüzüŋi gördüm rūzigār-ı nā-muḫālif ḫilāf ḳılmadı ḫizmetüŋe yüz sürdüm ammā ki kendüŋi belürsüz ḳılup pehlevānlaruŋla (2) ceng itmek kendü ciger-köşeŋ āheng itmekden geldi saŋa bu fitneʾi kim taʿlīm ḳıldı eger kim keyḳubād şāh ḥażretüŋi (3) bileydi nice ceng āheng itmek ḫizmetüŋe yüz sürüp ḳademüŋde baş ḳoyaydı ve daḫı oġlum rüstem senüŋ sām-ı süvār (4) dügüŋ bileydi ceng itmek degül ḫāk-i pāyüŋe yüz süreydi eger kim murāduŋ keyḳubād süleymāna tābiʿ olsun (5) dirseŋ keyḳubād sözüŋ başacaḳ degül emrüŋe fermān olurdı ṣanma kim sen cihān pehlevānıla ceng ü cidāl ḳılurdı (6) diyü zāl-ı destān şöyle diyicek sām-ı süvār eytdi ciger-köşem benüm bu cenge bil baġlayup āheng itdügüm (7) budur ki ḳahramān-ı ḳātil bir vaḳtda kūh-ı elbruzda dīvlerile ceng ü cidāl itmişlerdi yılından ṣoŋra (8) sürüp memleketine gelmiş ḳahramānuŋ oġlı nehremān atasını fertūt görüp yarānlarına eytmiş kim atam pehlevāndur (9) ḳahramāndur ammā ki şimdi devrān benümdür eger ki bilmeyüp atamla ceng itsem bir żarbıla gergedāndan (10) yıḳardım yāḫūd güreş ṭutsam arḳasın yire getürüp üstine çıḳaydum dimiş ḳahramān ḫışm idüp (11) ḳaḳımış şikāre giderken oġlı

ile ceng itmiş nehremān bilmezlik idüp atası ḳahramān ḳarşu ṭurup (12) tīġ çekmiş ḳahramāna güç gelüp tīġ-i żaḥḥākıla oġlı nehremānı helāk ḳılmış ḳahramān-ı ḳātilden (13) pehlevānlara naṣīḥat idüp kendüler pīr olup oġulları nev-cüvān olsa ṣūret tebdīl libās taġyīr (14) eyleyüp oġullarına ceng ü ḥarbıla gūşumāl vireler tā ki ṣoŋra ataların pīr diyüp serkeşlik (15) itmeyeler ḳahramān yolına gitmeyeler diyüp ***naẓm*** bes vaṣiyyet böyle ḳıldı ḳahramān (16) pehlevān oġlı olıcaḳ nev-cüvān atası oġlına vire gūşumāl ki ataya irmeye oġlundan ziyān (17) ***neẕir*** ve bir daḫı keyḳubād şāha ḳılıç çeküp amān virmedügim budur ki ben süleymān nebīnüŋ nübüvvet şerḥini yedi yılduzdan (18) diŋlemişem ʿālemi ḳāfdan ḳafa ṭuta on iki burcuŋ müvekkellerinden ḫaber alup aŋlamışam imdi süleymān ṣaḥīḥ mürseldür ki (19) ḳubād şāh ḫod āteş-perest kāfirdür peyġamber cānibin ḳoyup kāfire yardum itmek cāʾiz degül kim ben yezdān-perestem (20) keyḳubād şāha düşmānam süleymāna dostam ***naẓm*** cān u dilden sevmişemdür şeh süleymān ḥażretin (21) tā ölünce ḳılısaram ol resūluŋ ḫiẕmetin dostına dost olmışamdur ḫaşmına düşmen anuŋ ṭutaram dāvud şerʿī hem süleymāna āmīn

[27b]

(1) ***dāsıtān-ı keyḳubād şāh ve aḥvāl-i rüstem-i tehemten*** ḥakīm ḳavlince sām-ı süvārla oġlı destān ol gice tā ṣubḥ (2) olunca diyüp işitmekde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz ez-ān cānib keyḳubād şāhıla rüsteme geldi ol zamān ki meydān içinde (3) sām-ı süvār oġlı zāl-ı destānı erlikile başup başın kesmeyüp zāl-ı destān daḫı yirinden ṭurup sām-ı süvāruŋ (4) ḳademinde baş ḳoyup elin öpüp raḫşınuŋ rikābın dutup sām daḫı destānuŋ gözlerinde öpüp ikisi bile raḫş u (5) gergedān süvār olup gidicek leşkerine varup ṭabl-ı āsāyiş çaldurup şād u ḫandān falesṭīn ḳalʿası (6) ḳapusına irüp içerü girüp göricek keyḳubād rüsteme dönüp eytdi yā pehlevān eger ki bu siyāh sām-ı süvār daḫı (7) ʿacebdür ki zāl-ı destān daḫı buŋa fermān oldı yaḳın bildüm ki sen daḫı ol siyāh yüzüni göricek aŋa çāker (8) fermān olursın ḳubād şāh düşmān olursın diyicek rüsteme güç gelüp eytdi ki yā şāh-ı cihān (9) eger ki bu siyāh dedem sām-ı süvār degülse ṭapduġum yezdān ḥaḳḳıçun tābiʿ olup (10) aŋa ṭapmayam muḥabbet ḳapusın senüŋ üstüŋe yapmayam ḫiẕmetinde olup raḫşumı çapmayam iṭāʿat idüp (11) elin öpmeyem eger kim

erenler meydānında ki ben aŋa boyun virmeyem başumı kese ben sām-ı süvār aṣlıyam (12) ḳahramān nesliyem ḥāşā ki ben bir siyāh muṭīʿ olam ḳarşusında ṭurup ḫizmet ḳılam ammā ki bu siyāh dedem (13) sām-ı süvār ol pehlevān-ı rūzigārsa dedeme ʿāṣī olmazam fermān oluram ammā ki ṣanmaġıl saŋa ḳılıç (14) çeküp düşmān oluram hemān ḳaṣdum oldur ki ol pehlevān dedem sāmısa ḥażretüŋle barışduram (15) dostlıḳ itdürem ne ḳadar düşmān-lıġuŋuz daḫı varısa iki gözi yār u muṣāḥib ḳılup sözüm dürüst (16) iderem ***naẓm*** iy ʿacem sulṭānı ʿālem keyḳubād ḫurrem ol ki ġam yimegil gey ziyād (17) ben seni barışduram ol şāhıla ḳıl ḥaẕer ammā saḳın itme ʿināد ***neşīr*** ḥakīm ḳavlince rüstem-i cihān (18) gīr böyle ḳasem yād idüp keyḳubāduŋ göŋliŋ şād itdi andan ṣoŋra ṭabl-ı āsāyiş çaldılar keyḳubād şāh (19) ceng yirinden dönüp otaġına gelüp begler daḫı ḫaymelü ḫaymesine varup ḳondı ol gice tā ṣubḥ olunca (20) ʿīş ü nūşa meşġūl oldılar cümlesinüŋ dillerinden zāl-ı destān niçün ol siyāha ṭapdı ve ceng-i sām-ı süvār degüldür diyüp (21) bu fikrile tā ṣubḥ olunca ʿīş ü nūş itdiler çün ol gice geçüp ṣabāḥ oldı ***naẓm***

[28a]

(1) çünki gice geçdi irişdi ṣubḥ-dem kūs-i ḥarbī çaldı mihter zīr ü bemm şehir içinden çıġrışup ötdi ḫurūs (2) ḫalḳı uyarup çaldılar ṭablıla kūs at süheyl urdı eren itdi āvāz pehlevān ābdest alup ḳıldı namāz (3) çün namāzdan fāriġ oldı ser-firāz çıḳduġına oturup sām kīne-sāz diŋle imdi ḳıṣṣa nedür yā ʿazīz (4) ***neşīr*** vir ṣalavāt muṣṭafāya vesselām (5) ḥakīm ḳavlince ḳaçankim ṣubḥ-dem oldı keyḳubād dergāhında kūs-i ḥarbī çalındı yig erenler yirinden (6) ṭurup āhen-pūş tīġ ü ḥamāyil ḳuşanup ceng yaraġın müheyyā idüp ṭonandılar ceng günidür diyü ṣavaş itmege (7) ḳıvandılar keyḳubād şāh daḫı ṣubḥ olduġun görüp āteş-perestler dīninceṭāʿate ṭurup andan ṣoŋra (8) ḳalḳuban yigirmi dört pāre ceng āletin üzerinde ḳılup peleng-nejād bu raḫşa süvār olup pehlevānlardan (9) ser-leşkerdin kim varısa vüzerā ümerā oġlı keykāvus züpīn-i cihān-sūz afvāḳ ḳaṭān ḳużbān ḳayṭūn (10) bu sāʾir on dört pehlevān āhen-pūş vezīrlerden ṣālūn-ı egleş aḳvās ḳāhir daḫı gelüp keyḳubād şāha ṭapu (11) ḳılup bād-ı pāy āhen nāḫūn çeküp şāh süvār oldı ḫüsrevī altun başlu ʿalemleri felege ḳaldurup kūs-i ḥarbīler (12) çaldurdılar on iki kez yüz biŋ īrān zemīn leşkeri āhen-pūş olup raḫş-ı raḫşān sürüp biŋ dört yüz (13) ālāylar

bağlayup baḥr-i ʿummān gibi çağlayup bahādurlar şād olup muḥassas olup ağlayup meydān yirine irüp (14) şāh at başın çeküp ṭurdı biŋ iki yüz altun cebelü cevşenlü ṣağ ṣol yürüyüp altun çıbuḳlara urup (15) ḳalb ü cenāḥ arāste ḳılup meymene ve meysere ālāylar bağlayup ḳoşunlar düzedüp ṣancaḳlu ṣancaḳı dibinde (16) pehlevānlar ṭurdılar bu cānibden rüstem-i destān yirinden ṭurup ṣubḥ olduġun görüp ibrahīm şerīʿatince yezdān-perest (17) ṭarīḳince iki rekʿat ṣubḥ namāzın ḳıldılar evrād oḳuyup tamām itdiler el yüze sürdiler andan ṭūs dil-āvere ḥükm (18) itdi cebe-ḫāne ṣandūġın ḫāṣ ḳullarına getürddi rüstem miftāḥ virdi ṭūs bismillāh diyüp (19) ṣanduḳ ḳuflın açdı allāh ismin işidüp şeyṭān yedi ḳat yire maḥv olup maʿdūm oldı andan rüstem (20) yirinden ṭurup cebe ṣandūġı ḳatına geldi yā mifettüḥū'l-ebvāb diyü el urup ṣuḥf-ı ibrahīm yazılmış ʿazāim-i ḫatme göŋ (21) leginde ṣuḥf-ı ādem ṣuḥf-ı şīt yazılmış bāzū-bendleri ṣağ ve ṣol bāzūlarına bağladı ve göŋlek üstine

[28b]

(1) dāvud peyġamber düzedüp keyḳubāda tuḥfe gönderüp keyḳubād daḫı rüsteme lāyıḳ görmişdi ol zırhı (2) geyüp ḳahramān çuḳalın üzerine alup kemer ḳuşağın ḳuşandı heybetinden merrīḥ felek gökde (3) üşendi ve andan nerrīmān ḳan içici düşmān başıcı zaḫm idici ḳılıcın ḥamāyil ḳuşandı ve andan ṣoŋra (4) güşşāseb şāhuŋ ḳaplan postından aŋa ḳurbanlar terkeşler ḳıldılar ṭaḳındı tinīn-i felek oḳuna ḳurbān olam (5) diyü ṣağ ve ṣol ḳorḳusundan dehşet alup ġarba şarḳa baḳındı andan ṣoŋra üç siŋirlü ḳavs-ı ḳuzaḥ miṣāl (6) gergedān şāḫından düzülmiş ḳatı yayın dizine alup yedi başlu evren postından bükülmiş kiriş yay gezine (7) bıraġup ḳurdı ḳavs burcında ʿaḳreb anı görüp heybetinden burcında bu burcı ḳavsına muḳārīn örü ṭurdı (8) ve üç ḳanadlu sīmurġ yeleklü laʿl-īn ṭuṭaḳlu billūr ten serv ḳāmetlü āhen ḳaynaḳlu cān alıcı cebe ve cevşen (9) delici oḳların kīş aġzına dize ḳodı andan ṣoŋra ejdehā dillü ẕülfiḳār billü firīdūn ḫançerin biline ṣoḳundı (10) ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz irṭāl pūlād gürzin seng-i āsiyāb gibi eline alup başına sīmurġ yelegin (11) ṣoḳundı andan ol yoḳuşda yil enişde sil ḳamış ḳulaḳlu gergedān ṭıynaḳlu dibek ḳarınlu tāzī billü (12) raḫşı geçimleyüp zerrīn zeyn urup rüstem naẓarına çekdiler bismillāh diyüp rüstem raḫşına süvār oldı (13) andan cemīʿ sīsitān

pehlevānları nīmrūz serverleri āhen-pūş olup seyf ü ṣalıḳ ele alup rüsteme gelüp (14) ṭapu ḳılup cümlesi ṭoḳsan ṭoḳuz biŋ server sām-ı süvār oġlı ʿalem ḳaldurup borı ṣurnā çaldurup rüstemi ortaya alup raḫş-ı (15) raḫşān sürdiler keyḳubād şāh naẓarına irdiler şāh rüsteme naẓar ṣalup ʿizzet ḳılup ṣaġ yanına aldı oġlı kāvus şāh (16) ṣol ṭarafında ṭurdı sīsitān serverleri zāvilistān dil-āverleri īrān zemīn serhengleri rüstem-i cihān-gīr (17) ol gün ṭonanduġın ceng āheng itmege ḳıvanduġın göricek beġāyet şādümān olup feraḥ kesb itdiler (18) el ḳılıç ḳabżasına urdılar naẓar falesṭīn ḳalʿasından yaŋa urdılar gördiler ki ḳalʿadan sām-ı süvār ol pehlevān-ı (19) rūzigār ne vechile süleymān leşkerin çeküp meydān yirine ire meydān göstere ceng içinde ne vechile (20) cevāb vire ***naẓm*** her birisi küredübdi geldi meydān içine ḳanḳı cānib gele meydān içine (21) ḥāl-i meydān olmaduġın bildiler refʿ iriser zāl-ı dāstān içine neṣīr ḥakīm ḳavlince bular bunda bizüm

[29a]

(1) ḳıṣṣamuz bu cānibden sām-ı süvāra ol pehlevān-ı ḫūn-ḫāra geldi ol gice ki sām-ı süvār oġlı destānıla ʿīş ü nūş ki (2) itdiler ʿāḳıbet gece geçüp ṣubḥ irdi güneş şāhı maşrıḳ ufukdan çarḫ-ı çārümden nūrānī taḫtına geçüp (3) ḳāf ḳafāsına tāc-ı ḫurşīd ki urdı sām-ı süvār yirinden ṭurdı ṣubḥ olduġın gördi dāvud peyġamber (4) şerīʿatince iki rekʿat namāz ḳılup secdeye yüz sürdi oġlı destānıla çünki ṣubḥ namāzın edā ḳılup tamām ki (5) itdiler namāzdan niyāzdan fāriġ olıcaḳ sām-ı süvār emr itdi cebe-ḫāne ṣandūġın getürdi sām naẓarına (6) yitürdiler ḳārūn-ı pīlten ṣanduḳ ḳuflını virdi bismillāh diyüp ṣanduḳı açdı racīm ḳorḳusundan (7) cānı cehenneme ḳaçdı andan bir gönlek çıḳardı ki üzerinde tevrat-ı mūsā yazılmış ve ʿazāim-i zebūr sām ṭurup (8) gönlegi geydi ve zebūr tevrāt yazılmış bāzū-bendleri ḳollarına baġladı ḳahramān-ı ḳātil anı üstine geydi (9) ḳuşaġın ḳuşandı firīdūn çizmesin ayaġına geydi żaḥḥāk ışıġın başına urdı keyvān virdigi (10) ḫançeri biline ṭaḳdı ḳamḳam ḳılıcı ḥamāyil ḳuşandı tinīn-i felek görüp ḳorḳusundan siŋdi yedi sülüŋlü elegümsaġmā (11) baġırlu keh-keşān ḳabża-lu ejdehā postından ṭüzülmiş ṭoḳuz burma kirişlü yayı dizine urup ḳurdı (12) sīmūrġ yelekli elmās ḳaynaḳlu yāḳūt eŋeklü oḳların ḳurban aġzına ḳoyup bebr-ü beyābān

postından ḳurbanın (13) ṭaḳındı merrīḥ virdigi ḳudret gürzin eline aldı ʿuḳāb-ı felek yüŋin başına ṣoḳdı yedi āyinelü pūlād (14) ḳalḳanın omzuna ṣaldı ol bād-ı ṣarṣar yüriyüşlü ḳażā vü ḳader süŋüyüşlü elegümsaġmā boyunlu raḫşın kim (15) āhen-pūş ḳılup zerrīn zeyn urup pürzīn raḫşı sām naẓarına çekince oġlı destān daḫı ṣunup atası sāmuŋ (16) elin öpdi gözlerinden yaş dökdi eytdi ki yā cihān pehlevānı vāy ṣāḥib-ḳırān bilürem ki erenler meydānına (17) girirsin ciger-köşem rüstem meydāna girür girsin dilegüm oldur ki senden ummazam ki rüstemi żarb u (18) ḥarbıla gürz urasın egerçi bilmeyüp saŋa serkeşlik eyleye dilerem ki meyl-i muḥābā idesin asānlıġıla gūşimāl (19) viresin kim bilürsin benüm ciger-köşemse senüŋ daḫı gözlerüŋ nūrı ve ʿömrüŋ sürūrıdur ḫavf iderem ki (20) rüstem bilmezligile ḥażretüŋle it nefsile daḫı ġażaba gelüp elüŋden rüsteme żarar yite ***naẓm*** (21) bir ḳażādur ʿālem-i kevn ü fesād ol cihetden dāyimā ḳılur fesād cehd ḳıl kim irmeye senden ḫaṭā

[29b]

(1) ṣoŋ peşīmān aṣṣı ḳılmaz ḫoş nihād ***neşīr*** ḥakīm ḳavlince destān-ı zāl böyle diyüp dilek idicek sām-ı süvār (2) baş üstüne diyüp raḫşına süvār olup andan destān daḫı cebe vü cevşen geyüp ḳol-luḳ (3) buṭluḳ ṭaḳınup başına ışıḳ urunup seyf ḥamāyil ḳılup kīş ü ḳurban ḳuşanup pürzīnle ḳārūn-ı dīv-bendile kīvle gevderizle (4) güstehemle yigirmi dört pāre ceng āletin üzerlerinde arāyide ḳılup raḫşlarına süvār olup zāl-ı destān daḫı (5) fīl süvār ve ḳārūn-ı pīlten süvār olup sām süvār olup zāl-ı destān olup süleymān begler begisi yeho (6) şāfatla peleng-efgen diz-dārla seksen sekiz biŋ ʿarab ʿarbā dil-āverlerile ḳuds serverlerile süvār olup süleymānī (7) ʿalemler ḳaldurup nāy rūpīnleri çaldurup falesṭīn ḳalʿasınuŋ ḳapusın açup pehlevānlar meydān yirine gelüp (8) keyḳubād şāh leşkerine muḳābil muʿārıż oluban ḳalb ü cenāḥ ortasına ṭurdılar mihterler sancaḳ ʿalem şuḳḳaların (9) açdılar ṭabl u dühüllerde ceng ü ḥarb çalup ṣurnā nefīrlerde ecel ırın ırladılar fīllere çengāl urup (10) naʿra ḥayḳırdılar ***naẓm*** kūs-i ḥarbī çalınup ötdi çünki ṭabl u zinc zelzele düşdi yire ṭoḳuşdı ṭaġlar ḫınç ḫınç (11) at süheyli er ġırīvi çıŋladurdı ṭās-ı çarḫ pehlevāndur ceng ister bildür ner at dinç ḥakīm ḳavlince ol ṣabāḥ keyḳubād (12) şāhıla sām-ı süvār muḳābil ve muʿārıż olup ki ṭurdı iki düşmān leşkeriki birbirin

gördi kebş (13) urdı ḳurban ḳaḳdı birbirine naʿra uruşdı naʿralardan zemīn ü zamān zelzeleye gelüp melekler gök yüzünde (14) şaşdı merrīḥ keyvān burcında yüzin düşdi baʿde rüstem-i cihān-gīr diledi kim meydānı züpīn-i cihān (15) sūz icāzet alup rüstemden dilek idüp meydāna girmek diledi andan rüstem daḫı keyḳubād şāh izin virdiler (16) züpīn şād olup altmış arış ḳāmetine cebe cevşen geyüp ṭaraba taḫta-sınlayın seyf ḥamāyil ḳılup kīş ü (17) ḳurban ḳuşanup yayın kīş aġzına ḳoyup ḫirmen miṣli pūlād ḳalḳanı döşine ṣalup yedi yüz yetmiş yedi (18) rıṭıl gürz-i girān elinde yigirmi dört pāre ceng āletin üzerinde arāste ḳılup andan ṣoŋra fīl süvār olup bezīr-ḫāne (19) sütūnı miṣāl süŋüyi ḳolda ṭutuban fīl sürüp meydāna girdi gelüben başından ışıġın çıḳarup ṭabl-ı bāz üzerine (20) ḳoyup yüzün sāmdan yaŋa dönderüp iki ellerin iki gürz-gāhında ḳoyup raʿd-vār naʿra urup eytdi ***naẓm*** (21) mīri benem ṣāḥib-ḳırānı ʿālemüŋ cān alıcı ki benem nesl-i ādemüŋ men muḥibbī zāl-ı destān olmışam

[30a]

(1) cān u dilden yoldaşıyam rüstemüŋ ***neṣir*** ḥakīm ḳavlince züpīn-i cihān-sūz bu vechile naʿra urup (2) fīl sürüp luʿb u hüner göstericek bu yaŋadan sām-ı süvār daḫı raḫş sürüp meydāna girdi selām virdi (3) yā pehlevān ne yavlaḳ lāf ursun kendüŋi görürsün erlikden hünerüŋ ne var göster didi züpīn (4) seng-i āsiyāb miṣāl gürz eline alup başı üzere ṣalup sāma ḥavāle ḳıldı sām-ı süvār daḫı gürze ayasın (5) ayasın ḳarşu ṭurdı ayasına ṭoḳunmadın havādan inerken ʿamūdı ṭutup çeküp züpīn elinden götürüp yabāna (6) atdı züpīn anı görüp ḳaḳıdı yıldırım gibi şaḳıdı eline tīr ü kemān alup sāmı rāst gögsinde (7) gözleyüp atdı yaḳın gelicek şehādet parmaġıyla urup iki pāre itdi züpīn anı görüp (8) kemānı ḳurbana ṣalup ṭaraba taḫtası miṣāl şīrāzī ḳılıcın çeküp ḳafāsın gözleyüp sāmı çaldı sām-ı süvār (9) anuŋ ḳılıcına gürzin muḳābil ṭutdı gürzile ḳılıcın urup buz pāresi gibi ṭaġıtdı nevbet sāma degicek (10) raḫşın züpīn üstine bıraġup yanından geçer gibi olup yanına yanaşıcaḳ ṣol ayaġın rikāba muḥkem (11) başup ṣaġ ayaġın rikābdan çıḳarup züpīnüŋ gerden-gāhında püşt ü pā eyle urdı ki dem ü nefesi (12) baġlandı gözi ḳarardı iki ayaḳları rikābdan çıḳup depesi üzerine yıḳıldı sām inüp gögsi üzerine çıḳup (13) yüzünden niḳābın ḳaldurup kendüyi ʿarż itdi züpīn gördi ki

kendüyi başan sāmdur şükr idüp yirinden ṭurup (14) yüz yire sürüp elin öpdi andan rikābın ṭutup bindürdi züpīn daḫı fīle süvār olup icāzet virüp oġlı (15) destān yanına gönderdi ***naẓm*** girdi meydān içre gine pehlevān ḳan ḳaşanur düşde görse ḳahramān (16) naʿra urup er diledi defiʿ pes kim ṣadādan ötdi güm güm āsümān ***dāsıtān-ı süleymān ve ṣıfat-ı cennet-i firdevs ve ender ṣıfat-ı ḥūrān*** (17) ḥakīm ḳavlince sām-ı süvār züpīn-i cihān-sūzla cengde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz melek rūḥāʾille süleymān ḥażretüne geldi (18) cennet içindeki meh-rū güneş ṭalʿatlu ḥūrīler kim yürürler her birinüŋ başında muraṣṣaʿ tāclar yāḳūtdan zebercedden ve her tācuŋ (19) yetmiş biŋ köşesi var her köşesinde bir mürġ var ḳaçanki cennet içre yil esse ol laṭīf mürġlara ṭoḳunsa ol (20) ṭuyūruŋ her biri laṭīf āvāzıla ṣadā ḳılur ṣadā ki cennet içre yayılur ṣanasın biŋ bir muṭrib bir yire gelüp sāz çalup (21) nevrūzde āvāz iderler ve daḫı yā süleymān ẕikr olan serīrlerüŋ öŋlerinde ʿaẓīm kürsīler var baʿżı sīm ü zerden baʿżı

[30b]

(1) gevherden baʿżı laʿlden baʿżı pīrūzeden baʿżı mercāndan ve daḫı yā nebīyallāh cennet havāsı ne ṣovuḳ ve ne issi olur (2) ẓulmeti gecesi yoḳ dāyim gün gibi münevverdür ḥūrīler ẕevḳ ü ṣafādadur ne ġaflet ne saḳīm maraż cerāḥat yoḳ her ne kim (3) yinürse derleyüp gevdesinden çıḳar misk gibi ḳoḳar cennet ehli ḥūrīler cemʿ olur ne ġusul cenābet var ne ḫo ḥayż nifās (4) ne ḥāmil ne ṭoġurmaḳ var dāyimā bikr ḳız oġlandur ***naẓm*** cümlesi pākīze ferdür ber-kemāl (5) ayıla maḥbūbe yaratmış ẕü'l-celāl yüzleri gün alın ḫod bedr ḳamer çeşmi āhū sözleri iy dürr ü laʿl (6) ***neşir*** ve daḫı yā süleymān cennet içre ırmaḳlar gördük ki baʿżı baldan baʿżı südden baʿżı āb-ı ḥayāt miṣli ṣudan baʿżı selsebīlden (7) revān olup aḳar her ırmaġuŋ ḳumı ḳayırı laʿl yāḳūtdan ırmaḳlaruŋ kenārında ḥūrīler var her bir ḥūrīnüŋ ḫiẓmetinde nice (8) ḳulluḳçular var baʿżısınuŋ elinde ibrīḳ altundan baʿżı yāḳūtdan ve mercāndan cennet ehlin anuŋla ṣuvarurlar ve daḫı yā (9) süleymān cennetde bād-ı nesrīn esüp aġaçlara ṭoḳunup ol aġaçlardan naġmeler ḳopar laṭīf ve mīveleri nāzük zībā leẕẕeti (10) şehd-i fāiḳ ehl-i cennet andan ārzū ḳılsa buṭaḳları egilür cennet ehline mīvesin naẓarında ḳor yine yerine çekilür varınca (11) ol mīvesi aġaç budaġında ter ü tāze yine bayaġı gibi olur ve bir

ʿaceb daḫı budur kim her aġacuŋ yapraġı ve çiçegi ve yemişi (12) dökülüp ḫazān olmaz ḳartalmaz bir ḳarār üzre durur ve ol yemişlerden ehl-i cennet ki yir sīr olmaḳ uşanmaḳ ḳanmaḳ (13) yoḳdur yā nebīyallāh cennetde bir aġaç var altundan özdegi var illā ki ġāyet zībā yapraġı daḫı anuŋ gibi biter ṭūl-ı (14) ʿarżı daḫı ol ḳadar ve daḫı ol dıraḫtuŋ bir ʿaẓīm yemişi var ki on iki dilimlü ḳavun vażʿında rengi şudan aḳ (15) şekerden leẕīẕ ve daḫı binmek içün atlar gördük ki tenleri yāḳūtdan ve ḳanadları zümürrüdden ʿinānları altundan (16) licāmları elmāsdan misk-i mūyı şaçı ḫalḳa ḫalḳa şaçlarınuŋ uzunı biŋer arşūn var cumʿa gün olıcaḳ (17) cennet ehli atlara süvār olup birbirine varup ziyāret ḳılup gine maḳāmlarına varurlar ve her müʾminçün (18) yetmiş ḥūrī vardur aʿmālince ziyādesin ḫudā bilür yā nebīyallāh uçmaḳda bir ʿaẓīm aġaç daḫı gördük uçmaḳ aġa (19) çlarınuŋ ulusıdur aŋa ṭūbā dirler budaḳları ḳurumaz yapraḳları dökülmez şalḳımlârı kesilmez anuŋ özdegi raḥmetdendür (20) budaḳları zümürrüdden yapraḳları sündüsden yemişleri lülüdendür anuŋ üzerinde biŋ budaḳ her budaḳuŋ yüksekligi (21) sāḳ-ı ʿarşa lāḥiḳ olmışdur ki aşaġa budaġından dünyā gögünde bir budaḳ yoḳdur ve bir ḳubbe yoḳdur ve bir çadır yoḳdur ki uçmaḳ

[31a]

(1) içinde illā anuŋ bir budaġı vardur ol aġacuŋ budaġından her ne kim ārzū eylese envāʿıyla ol budaḳlarda bulunur ve daḫı (2) ol budaġuŋ yapraġına yil esüp ṭoḳunduḳca dürlü dürlü āvāzlar virür ol aġacuŋ miṣli yoḳdur ve her budaġında (3) bir köşk var yāḳūtdan ḳapusı altundan ve her ḳapunuŋ üzerinde yeşil ḫaṭṭıla yazılmış ki اَشْهَدُ اَنْ لاَ اِلهَ (4) اِلاَّ اللهُ وَاَشْهَدُ اَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ[152] ***naẓm*** gör muḥammed muṣṭafānuŋ ḫażretin (5) nice yüce ḳılmış ḥürmetin yazılu uçmaḳ ḳapusında adı çoḳ şükür firdevsī aŋa ümmeti (6) ***neşir*** ve daḫı yā süleymān bir ḫażrā çemen yāsemen arasında bir ḫavż-ı pāk tāb-nāk cevāhirden ḫavżuŋ kenārında müntehā (7) aġaç üzerinde bir mürġ gördük ki yāḳūtdan minḳārı var zaʿferāndan başı incüden ayaḳları zebercedden faṣīḥ (8) lisān birle eydür yā ġafūr yā şekūr andan ol kevṣer ırmaġın gördük südden aḳ ḳoḳusı miskden (9) laṭīf şekerden leẕīẕ buzdan şovuḳ ḳardan aḳ nūş iden cennet ehli ervāḥına ḫayāt cāvidānı

[152] Kelime-i Şehadet: Şahitlik ederim ki Allah'tan başka İlah yoktur ve yine şahitlik ederim ki Hz. Muhammed O'nun kulu ve elçisidir.

(10) bağışlar kenārında aḳ incüden balçığı zaʿferāndan ʿanberden ṣunuŋ kenārında taḫtlar ḳorular şāhāne (11) laʿlden yāḳūtdan mercāndan ve her taḫtuŋ öŋlerinde sīm ü zerden gevherden ve anlar kim kevṣer ırmağına (12) revān olup aḳar sündüs[153] ve istebraḳ döşekler taḫtlar üzerinde ṭurur altun gümüş ibrīḳler taḫt (13) öŋünde envāʿ envāʿ elvān elvān aġaçlar yeşerür yemiş virürler ve bir ḳaṣr-ı ʿaẓīm daḫı gördüm ki kevṣer ırmağı (14) ḳuşadup aḳar yā nebīyallāh bu ḥavż-ı kevṣer bir ʿaẓīm ırmaḳdur kim ḥavżuŋ içine bu cihān milkünüŋ yetmiş biŋi (15) ṣıġar ḥavżuŋ her köşesinde bir ulu bostān vardur her bostānuŋ çevresinde sekiz yüz biŋ ḫaymeler vardur (16) ve her ḫayme-nüŋ içinde ḥūriʿayn var ki nihāyet yoḳdur ***naẓm*** her birinde bī-ʿadeddür ḥūriʿayn (17) ḫūb nāzük dil-rubā ve nāzenīn ḥaḳḳa ṭāʿat eyle dāyim sen saŋa rūzī ḳıla tā ki rabbü'l-ʿālemīn (18) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince rūḥāʾil melek böyle diyicek ḥażret-i süleymān suʾāl ḳılup didi kim yā melek-i (19) muḳarreb cennetüŋ ḳapusı sekizdür didüŋ ve cennet daḫı vāḳıʿā sekiz midür didi melek rūḥāʾil cevāb (20) virüp didi kim yā süleymān cennet sekizdür ḳapusı daḫı sekizdür ki evvelki cennet dārü'l-celāldür aḳ incüden (21) ikinci dārü's-selāmdur ḳızıl yāḳūtdandur üçünci cennetü'l-meʾvā naʿīmdür aḳ gümüşdendür altıncı cennetü'l-firdevsdür

[31b]

(1) altundandur yedinci cennet-i ʿadndur dür-dāndandur sekizinci ḳubbeʾ-i cennetdür maṭlaʿdur uçmaġuŋ cemīʿ çeşmeleri āb-ı ḥayāt (2) gibidür ve anuŋ iki ḳapusı var altundan ve balçığı miskden toprağı ʿanberden ve daḫı yā süleymān uçmaḳ ır (3) maḳlarınuŋ birisi raḥmet ırmağıdur kim cemīʿ uçmaḳlarda aḳar anuŋ ḳumı ḳayırı mercāndandur ḳardan ṣovuḳ şekerden (4) ṭatlu südden aḳdur birisi kevṣer ve biri kāfūr ırmaġıdur ve biri nesīm andan selsebīl ırmaġıdur andan raḥīḳ-i maḫtūm (5) ırmaġıdur bunlardan ġayrı ırmaḳlar vardur ṣaġışın bilmezüz ***naẓm*** sündüs ü kevṣer miṣāli nehr-i ṣāfī pāk ẕāt (6) ki cihāndur ki kimi ʿālemde aḳar āb-ı ḥayāt her birisin şehdi leẕẕet içre şehd ü sükker ṣanasın ṣudan aḳ ḳardan ṣovuḳ leẕẕeti şekker nebāt (7) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince melek-i rūḥāʾil ʿālem-i ʿulvīde gördügi maḳām-ı cenneti ḥikāyet kim eyledi

[153] Metinde (سُنْدُقْ) şeklinde yazılmıştır.

andan süleymān ḥażreti suʾāl (8) itdi ki yā melek-i muḳarreb ʿālem-i ʿulvīde gördügüŋ beyān itdüŋ ammā ki ʿālem-i süflīde ne gördüŋ cevāb virdi kim yā süleymān (9) ʿālem-i süflīde cehennemden ʿacīb nesne görmedüm didi süleymān ḥażretine eydür ḳaçanki mīkāʾīl ḥażretiyle ʿam sekiz uçmaġı ki (10) seyrān itdük andan varup dūzaḫı görmege niyet idüp çünki yedi ḳat yirden aşaġa taḫteʾṣ-ṣerāya kim indük (11) bir ʿaẓīm ferişte gördük ki sehm-nāk bir pūlād kürsī üzerinde oturur gözlerinüŋ ḳarası bu dünyāca var ki tūrşū (12) rūy saḫt ḳalblü saḫt-ḫū iki ḳaşı arasında yetmiş ḳıl var her ḳıluŋ ṭūl-ı ʿarżı yedi ḳat yirce ola her birinde (13) ol ḳıluŋ birer ulı ṭaġ var oddan oddan zencīrlerile aşılup eyle ulı ṭaġlardur ki ḳāf ṭaġı (14) anuŋ ḳatında bir ḫardal dānesince ola andan ol ferişte mīkāʾīli görüp ʿizzet itdi mīkāʾīl daḫı aŋa selām (15) virüp ḥürmet itdi suʾāl itdüm mīkāʾīle kim bu ʿaẓīm ḳorḳunç melek kimdür cevāb virdi cehennem mālikidür yā süleymān (16) ḳaçankim ol melek ḥaḳ teʿālāya tesbīḥ itse aġzundan od saçılur vaḳtākim nefesin içerü çeküp mālik sākin (17) olsa māliküŋ şekli ve ol ṭaġlaruŋ vażʿı görinür ve daḫı yā süleymān ol māliküŋ elinde bir ʿamūd var oddan (18) yüz yapraġı var her yapraġı yir yüzünce idi ṣaġında ṣolunda anuŋ mānendi mālik evvelki māliküŋ adı ṭavḥāʾil ikinci (19) mālik adı sevṭāʾil üçünci mālik adı berṭāʾil dördünci mālik adı aṣṭaṭāʾil beşinci mālik adı ṭanṭāʾil altıncı māliküŋ (20) adı ṣavṣāʾil yedinci mālik ṭaʿṭāʿildür bunlaruŋ her biri birer cehenneme mālikdür taḫt-ı yedinde yetmiş yedi kez yüz biŋ (21) daḫı yetmiş yedi biŋ yedi yüz zebānīler vardur ḳadd ü ḳāmetinüŋ ṭūl-ı ʿarżı biŋ yıllıḳ yol ola otuz biŋ baş

[32a]

(1) var ve her başında otuz biŋ aġzı var her biri aġzında otuz biŋ dişi var ve ṭuṭaġınuŋ ḳalınlıġı dünyāca var ḳaçankim (2) allāh teʿālāya tesbīḥ iderler aġızlarından ṭaġlar gibi ḳıġılcım saçılur yüzleri gözleri yıldırım gibi şaḳır ve burnınuŋ deliginden (3) otlar ʿalevler mevc-i körük ocaḳ oduna ne vechile ʿalevlendürürse burnı yilleri cehennem odunı eyle ʿalevlendürür (4) ***naẓm*** san cehennem mālikidür ṭamıya bunlar emīn heybetinden ditreşürler bu zamānıla zemīn (5) cürmüŋe tevbe ḳıluban ḥaḳḳa ṭāʿat eyle ki tā cehennem elinden olasın şāhā emīn ***der temṣīlāt-ı dāsıtān-ı māżī*** (6) diŋle senden tā

ki bir emlaḥ kelām kendü nefsüŋ aŋlayasın yā hümām fī'l-meṣel baḥr-i siyāh olur cesed (7) şeh süleymān cānuŋ vü itmesin ḥased göŋlüŋ ol taḫt-ı süleymāndur ʿayān kim ṭolu ervāḥıla ẓāhir nihān (8) ʿālemi ḳāfdan ḳāfa seyrān ider gün miṣāli dehr için devrān ider bu vücūduŋ şehridür şehr-i ʿaẓīm (9) ne dilerseŋ anda vardur ne nedīm ger cehennem yāḫū cennet sendedür ger ʿadāvet faṣl-ı raḥmet sendedür (10) fikrile aʿżāŋı teʾemmül ḳıla-sın istedügüŋ cümlesinde bile-sin ḳıl naẓar ʿadlüŋ içine yā emīn (11) ʿālem içre ne ki varsa pes hemīn cümlesi sende durur cümle tamām ḫilḳat itmedi ʿabeṣ dārü'l-enām (12) sen durur ḥıfẓ ḥüsn ü müşterek her birine ḫizmet ider bir melek bes baŋa ervāḥ iderdi çün ḥadeṣi (13) ḥaḳḳa niçün itmeyesin ṭāʿati ḥaḳḳı evvel bil kim ol āḫir durur ḫilḳat iden ḳamusun ol bir durur (14) ***der pend-i meclis-i āḫir*** ḥaḳḳa minnet iy emīr ü şehriyār buldı iki yüz hem ṭoḳuz meclis ḳarār (15) söyledüm maṭbūʿ emlaḥ men kelām ki itdi āḫir diŋleyüben ḫāṣ u ʿām bu süleymān-nāmesinde yoḳ nizāʿ (16) ider aḥsen herkim itse istimāʿ meclis āḫir oldı bir dem iy nigār müstemiʿ çekmesün imdi intiẓār (17) irteye ger irgürür ḥaḳ teʿāl şeh süleymāndan diye-vüz ḫoş maḳāl söz diyem işitmedük ola vü ḫalḳ (18) gūş idicek dil ü cāna ṭola şevḳ līki bu dem umarız ḫāṣıla ʿām fātiḥayla yād ideler iy hümām (19) kim duʿādan yād ider firdevsī rūzī ḳılsun ḥaḳ aŋa Firdevsî iy cihān kün dimekden var iden (20) ḫāk-i gūya nuṭḳını[154] eşʿār iden nūr-ı aḥmed ḥürmetiçün yā ilāh ʿafv ḳıl firdevsīkim itdi günāh (21) raḥmeti sende dilerseŋ kāmuḳār vir ṣalavāt muṣṭafāya yādigār ***süleymān-nāmenüŋ iki yüz onuncı meclisinüŋ ẕikrindedür***

[32b]

(1) nuṭḳa gel iy ṭūṭī-i şekker-şiken kim kelāmuŋdur ḥadīṣ-i aḥsen süḫan luṭf idüp düzet gine bir ḫoş nevā (2) ki ehl-i ʿirfān cānıdur sözüŋ nevā söyle furṣat geçmedin eyle naġam milk ü māl u dünyā içün pes ne ġam (3) kim cihānuŋ gencine yoḳ iʿtibār devleti baḫtı degüldür ber-ḳarār her kime devlet virürse bir nefes (4) miḥneti yıllar çeker pes pīş u bes döndügünce çarḫ-ı encüm māh u mihr ẕerrece itmez kimseye ḳaṭʿā mihir (5) bes ser-encāmı ne kim bilür felek yā bu dönmekden neden aŋa dilek ḳılma anuŋ rengine iy

[154] Metinde (نُطْفِنی) şeklinde yazılmıştır.

bī-ḫaber (6) serkeş ü ẓālimdür andan ḳıl ḥaẕer her ḳadem alnı melekler farḳıdur kim ḳulı manṣıbı ʿarab şarḳıdur (7) ʿadl-i dīvānı yiri kim bāġıdur çehre-i dil-ber güli yapraġıdur ṭaġıla bāġında biter lāle-zār (8) bir nigāruŋ yaŋaġıdur oldı zār ṭūb u ḳaddüŋ cismi ḫākıçun biter müddetile ḫāk-ārā servī biter (9) ḳanḳı nergis ʿabherī çeşmin açar bir melek manẓar gözidür az seçer her benefşe kim biter yirden ʿayān (10) ḫākī durur belki zülfi mihribān bir semen bir cism durur yāsemen gülʿiẕāruŋ ḫākidür ġonce-dehen (11) yeşeren sebze çemende bī-gümān lāle ḥaddüŋ ẕātıdur aŋla ʿayān ẕerre ẕerre arasaŋ yapraġ için (12) naḳşın itseŋ bāġ ārā yapraġ için çeşm ü lebdür ḳaş u göz ḫaṭṭ-ı ḫāl maṭlaʿıdur cümle aŋla ehl-i ḥāl (13) her ne tozı tozıdur bād-ı şimāl behmen dārā sikender yāḫū zāl ger süleymān ol sikender yāḫū cem (14) çarḫ-ı devvāre ider cūduŋ ʿādem bulduġın yise gerekdür işbu yir gice gündüz daḫı ṭoymaz yir ü yir (15) ol ḳamudan arta ḳalandur cihān cevr-i ḥadsuz ẓulmı durur gey cihān her ki geldi bunda gitdi ʿāḳıbet (16) bilmezüz ki ḥāli nolur āḫiret ʿāḳıl olan ḳodı ʿālemde nişān eger adın ḫalḳ-ı ʿālemdür fişān (17) kāmil iseŋ ḳoġıl imdi yādigār ki idine tārīḫ anı maḫlūḳ i yār di süleymān ḳıṣṣasın eyle beyān (18) ***dāsıtān-ı ceng-i afrāsiyāb ve*** vir ṣalavāt muṣṭafāya şādümān ***āheng-gerden ʿasker-i süleymān*** (19) loḳmān ḥakīm ḳavlince ol vechile emlaḥ ḥikāyet ḳılur kim eydür süleymān ḥażreti bunda nübüvvet taḫtı (20) üzerinde melekūtıla diyüp işitmekde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz ez-ān cānib afrāsiyāb-ı türk ḳarındaşı uġrırat (21) leşkeriyle tūrān serverleriyle süleymān dil-āverleri bu vechile ceng-i ʿaẓīm ki itdiler uġrırat leşkerin ṣıyup

[33a]

(1) bu ḥükemā didügüŋ ne ṭāʾifedür süleymān eytdi ki ḥükemā bir ṭāʾifedür ki sözleri ʿaḳlīdür naḳlī degüldür (2) ve daḫı eflāk ʿilminde māhir dururlar cemīʿ fenne ḳādir dururlar ve ḫastaya edviye birle muʿālece iderler (3) ecelden ġayrıya dermān ḳılurlar ammā ḥükemā iki cinsdür biri ḥaşre neşre ḳāʾildirürler ve baʿżı ḳāʾil (4) degüldür süleymān ḥażreti böyle diyicek tedric ḳuşı eydür yā nebīyallāh ḥükemānuŋ aḥvālini bildüm (5) anlar şol ṭāʾifedür ki dermānı allāhdan bilmeye ḥaşre neşre iḳrār ḳılmaya bu ʿālem-i kāyinātı (6) bāḳī bile ve daʿvā ide ki biz eflāk-ı ʿālemi cev-be-cev bilürüz

diyeler ve ol ḥakīme ṣor ki kendü vücūdın (7) bilür mi kim eflāk-ı ʿālemi bile ve daḫı kendü derdine dermān ide bilür mi ki ġayrılar derdine (8) dermān ḳıla yā nebīyallāh ḥükemānuŋ iʿtiḳādını ḳo ḥażretüŋ kim mürsel peyġāmberdür ḥaşre neşre ʿilmüm irdügine (9) iʿtiḳāduŋ var mı diyicek süleymān ḥażreti eytdi ki naʿam benüm saŋa iʿtiḳādum oldı zīrā ki (10) ḥaḳ teʿālā ḳādirdür ve ber-kemāldür her ne nesneye naẓar ḳılsa ʿināyet bulur eger ol naẓar-ı ilāhīye (11) irişesin ḥayvān daḫı olursa ḳudret-i rabbānī ve ḥükm-i yezdānī birle dimāġına girüp (12) ol ʿāṣīye kendüligin bildürmekiçün maġzını yiyüp ʿaẕāb ḳılur ve daḫı mīkāʾīl ḥażreti ʿam cemīʿ (13) yaradılmış maḫlūḳuŋ dillerin ve tesbīḥlerin baŋa taʿlīm itdi cemīʿ ḥayvānāt belki şecerāt ṣemerāt (14) dillü dilince ḫāliḳa tesbīḥ iderler bes bir şey kim allāhı tesbīḥ iden allāhı bilmez mi allāhuŋ (15) vaḥdāniyyetiyle bu cihānuŋ fenālıġın inkār mı ide ***naẓm*** ḥaḳḳa tesbīḥ ider āḫir ḥaḳ birdür vāḥid ol (16) kim felekler dergehinde ḥażretine sācid ol her neye ki itse naẓar sen görme anı ḫor u ṣaʿīf cümle ḥaḳḳuŋ bendesidür ḥaḳḳı ḥaḳ bil ʿābid ol (17) ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti böyle diyicek tedric ḳuşı eydür yā nebīyallāh ḫūb söyledüŋ peyġamberler ḫaberin (18) virdüŋ velākin ben bendenüŋ aḥvālin teftīş iderseŋ şimāl yili esüp ḫavf itdügüme cenūb yili (19) esicek şād olduġuma sebeb budur ki olduġum mekānda şām ḥaddinde ʿarab ilinde bir şeyḫimüz (20) vardur nūḥ peyġāmber ʿam görmişdür ṭūfān ḳopup her ḥayvānātuŋ envāʿından çiftlü çiftile (21) tedric ḳuşından daḫı ol bizüm şeyḫimüz ṭayr tedric ḳuşı bile görmiş nūḥ peyġāmber ʿam dāyim

[33b]

(1) anuŋla kelimāt idermiş ḥüsni laṭīf āvāzı maḥbūb olduġı cihetden ve nūḥ peyġāmberüŋ ḫayır duʿāsın almışdur (2) tā kendü ölümin istemeyince vefāt itmeye vücūdı ṣaʿīf ü naḥīf olmaya nūḥ aŋa duʿā ḳılduġına (3) sebeb bu ki mürġ-i cengis dirler bir ḳuş vardur anuŋ tesbīḥi budur (4) maʿnāsı budur ki iy felek ġaddār u sitem-kārsın nevbahār u ḫazān ve rūşen cihāna ṭūfān ve bir daḫı kişi oġulından (5) ve ḳızından ayırıcısın rāḥat yirine miḥnet devlet yirine meẕellet viricisin bu kelimāt üzerindeyiken (6) nūḥ peyġāmber uġrayu gelüp tesbīḥ āvāzın işitdi eline bir ṭaş alup ol ḳuşcuġaza atmış tā ḥattā (7) öldürmege ḳaṣd itmiş kim senüŋ ne ḥaddüŋ vardur ki felegüŋ gerdişine

kevākibüŋ cünbişine (8) taḳdīrüŋ işine ṭaʿn ḳılasın mürġ-i cengis didi kim yā nebīyallāh egerçi bizüm ṭabīʿatumuzdan iḫtiyārsuz (9) bu söz ḳopup dilimüze gelür nice felegüŋ gerdiş-i ḥālin ḫilḳat iden ḫāliḳ bilür diyicek nūḥ necī (10) didi kim sen bu sözi beni göricek söyledüŋ yaʿnī ben bu ʿāṣī ḳavmi ṭoḳuz yüz yıldur ki (11) ḫāliḳa daʿvet iderem her birine nāliş ve tevāżuʿ birle minnet iderem īmāna gelmedükleri sebebden ḥaḳdan (12) ṭūfān istedüm ki ḫalḳ-ı ʿāṣī ġarḳa varup helāk ola yir yüzi anlaruŋ şerrinden pāk ola bes (13) ṭūfān aŋduġuŋ baŋa ṭaʿn itmekdür egerçi dāyimü'l-evḳāt tesbīḥüŋ bu kelimātlarise cinsüŋden (14) şāhid getür ki seni helāk itmeyem dimiş kendü cinsinden kimse yoġumış ol bizüm şeyḫimüz (15) tedric ḳuşı anda ḥāżır bulunup şehādet idüp dimiş ki yā nebīyallāh bu mürġ-i ṣaʿīfüŋ (16) ve bu ṭayruŋ günāhı yoḳdur dāyim kelimāt-ı virdi ve tesbīḥi budur ammā ki ḥaḳīḳat gözile (17) felegüŋ ḥāline muṭṭaliʿ olanuŋ bilürsin kim çarḫuŋ ḥādiṣesi çoḳdur egerçi kim emr-i rabbānī birle (18) cünbüş eydür ḥükm-i sübḥānī birle gerdiş ider ʿālemi nevbahār ṭaġları lāle-zār ve bāġı gül-zār (19) yir yüzini mürġ-zār güli güldürüp bülbülleri zār itmişler yine gül-şene ḫazān virüp zemherīye (20) zamān virüp ebr u bārāna girān virüp yazı ḳış idüp dünyānuŋ nebāt nefsini bulut (21) gölgesi gibi tīz geçer hem vāḳıʿā felek döndügünce yārı yārdan ayırıcı mihir yirine ḳahır virici

[34a]

(1) ʿaksine dönicidür şeker yirine zehir ṣunıcıdur nola yā nūḥ diyüp mürġ-i cengisüŋ[155] günāhını ʿafv itmiş andan (2) ol şeyḫimüz tedric ḳuşını ġāyet faṣīḥ olduġı sebebden āşinālıḳ kesb itmiş vaḳtā ki ṭūfān-ı nūḥ (3) ḳopduġı vaḳt her cins ḳuşlardan nūḥ necī ki gemiye ḳoymış ol şeyḫümüz tedric ḳuşı çiftile bile (4) girmiş eyle olsa evvelden āşinālıḳ olduġı cihetden nūḥ necīnüŋ naẓarında ṭururmış dāvud (5) elḥānıla naġme ḳılurmış ve çünkim yirden ṣu çıḳmış seksen kişiyle sünnīlerden gemiye bile almış bāḳī küffār (6) ve ʿāṣiyān ġarḳa varup helāk olmış meger kim kenʿān adlu nūḥ necīnüŋ bir oġlı varımış īmāna (7) gelmemiş allāhuŋ vaḥdāniyyetine iḳrār ḳılmamış ol vaḳtın nūḥ dimiş ki īmāna gel gir gemiye (8) rāżı olmayup kenʿān başı üzerinde bir maʿṣūm oġlanı

[155] Bu kuşun ismi daha önceki iki yazımda (33b/3, 33b/8) جَنْكِسْ şeklinde yazılmışken burada جَنْكِشْ şeklinde yazılmıştır.

dutmış vaḳtā ki deŋiz yirden çıḳan ṣuyıla ki (9) ṭaşdı kenʿānuŋ başından aşdı cānı acısından oġlancuġı ayaġı altına alup üstine çıḳdı (10) fāyide ḳılmadı helāk oldı nūḥ oġlı kenʿāna acımadı ammā ki ol maʿṣūma acıdı[156] dönüp (11) bizüm şeyḫümüz tedrice eytdi yā tedric ḥaḳ teʿālā seni var eylesün iḫtiyāruŋla ölümüŋ isteyicek (12) ʿālemde bāḳī ḳalup pāyidār eylesün zīrā ki cüngis ḳuşunı baŋa helāk indürmedüŋ anuŋ sözi (13) gerçekimiş gerdiş-i ʿālem ṭūfān ḳılurmış kişiyi oġlından ve ḳızından ayırup baġrın pāre pāre cigerin (14) ḫūn idermiş ***naẓm*** gerdiş böyle ḳılur çün dāyimā çarḫ-ı felek nā-murād ider kişi gāh virür ol dilek (15) çarḫ-ı serkeş oldı nehār āh nidelüm di dirīg ki aġlaşur andan beşer çün iŋleşür mürġ ü yilek ***neşīr*** ḥakīm ḳavlince tedric (16) ḳuşı eydür yā nebīyallāh ol bizüm şeyḫimüz tedric ḳuşı nūḥ peyġamber duʿāsı berekātında henüz daḫı (17) ḥayātdadur ḫāliḳa tesbīḥ ider bir yirde oturur hīç ḳandasana çıḳmaz bir issiz[157] kūhistānda ġār içinde (18) olur ol yirüŋ tedricleriyle her birimüz aġzumuza ḳurıca otcuġazlar ve ṣararmış dānecüḳler cemʿ idüp (19) naẓarına ilterüz anı iftār idüp ġıdālanur rezzāḳuŋ şükrini yirine getürür daḫı ḫaberler açup (20) nūḥ ṭūfānından ḫaber virür eydür ki şād oluŋ şol vaḳtin ki cenūb yili eser yaʿnī (21) poryāz yili esicek ʿālem rūşen olur ḥayvānātuŋ ḳalbi feraḥ olur ammā kim şimāl yili

[34b]

(1) esicek ġāyetde ḳorḳuŋ ki şāyed ki ṭūfān-ı nūḥ ḳopa zīrā ki ṭūfān-ı nūḥ ḳopmazdan evvel (2) ṭoḳsan gün tamām bād-ı şimāl esdi ṣarṣarıla yeri ṣarṣdı yiri yirinden ayırup baḥr-i muḥīṭ ḳaynayup yirden (3) ṣular çıḳdı diyü ḫaber virdi ve daḫı nūḥ peyġāmber manṭıḳu't-ṭayrca gemide olan mürġāna fī'l-cümle (4) ḥāżır olan tedriclere cemīʿ maḫlūḳātuŋ dilince allāhuŋ ḳorḳusından ḫaber virürdi ḳıyāmet (5) ḳopacaġın ve ʿaraṣāt olacaġın beyān itdügin şeyḫi bize ḫaber virüp āgāh itdügi sebebden (6) tevātürle bizüm cinsimüz ḫaber virmişdür ki maʿlūmları olduġı sebebden poryāz yili esicek şād (7) olup semiz pāk olurlar ammā ki şimāl yili esicek ṭūfān-ı nūḥ ḳopar diyü ecel ḳorḳusından (8) ġuṣṣadan cismleri ḳurı ḳadīd olup ṣaʿīf düşdüklerine sebeb ***naẓm*** (9) öyle yili esse olur lāġar iy şeh tünd ü lāl cismimüz semirür velī esicegez bād-ı şimāl evvel āḫir bu durur

[156] Metinde (اَجَدي) şeklinde yazılmıştır.
[157] Metinde (اِسِزْ) şeklinde yazılmıştır.

ḥālümüz aŋla kim tamām (10) ki itmişüzdür ḥażretüŋe bu zamān uş ʿarż-ı ḥāl ***neşir*** ḥakīm ḳavlince tedric ḳuşı böyle diyicek süleymān nuṭḳına taḥsīn itdi (11) ve semüz ve gāh arıḳ oldūġınuŋ sebebin bildi andan yine tekrār suʾāl ḳıldı ki yā tedric baŋa ḫaber vir kim (12) ḥükemānuŋ aḥvāli ne ḥaḳḳa ḳāʾil olmayup ḳıyl u ḳāline neden muṭṭaliʿ olduŋ cevāb vir didi ki yā nebīyallāh (13) mışır şehrinde hirmān ve neşrān ḥükemādan iki pādişāh varımış ʿilm-i nücūmda görmişler ki ṭūfān-ı nūḥ olısardur (14) maḫlūḳāt ġarḳa varısardur nūḥ peyġāmbere īmān getürmege ʿār idüp ḳırḳ dürlü maʿādinden maʿcūn (15) terkīb idüp iki ḳuppe yapmışlar aŋa şu kār itmeye müddet-i ṭūfān ḳırḳ gün olacaġın bilmişler (16) ʿālem ḫalḳın deŋize ġarḳ olacaġın nücūmda görmişler üçer aylıḳ azuġıla ḳuppelü ḳuppesi içine girmişler (17) ṭūfān defʿ olduġundan şoŋra nūḥ adam gönderüp hirmān nesrān bunları yoḳladup görürler kim (18) ḳuppeleri içi şuyıla ṭolmış helāk olmışlar zīrā kim deryā-yı muḥīṭ ṭaşup ḫalāyıḳı ġarḳa virecegin (19) bilmişler ammā yirden şu çıḳup kendüleri helāk olacaġın bilmemişler bes nūḥ necī anlaruŋ (20) ḳışşasın gemiye giren maḫlūḳāta ve her birinüŋ dilince diyü virdi tedric ḳuşı daḫı nūḥ necīden (21) işidüp ḥükemānuŋ meẕhebin andan bilürem didi süleymān işidüp taḥsīn itdi ve eytdi kim şeyḫ-i tedrici

[35a]

(1) getürdüp ṭūfān-ı nūḥdan ḫaber şora andan ʿuḳāb ol tedric ḳuşına ḳoşdı kim varup ol (2) nūḥ zamānından ḳalmış tedrici getüre ***naẓm*** gönderür ʿuḳābıla tedric itmeye tebāh (3) mürġ-i tedric ḥażretine ʿuḳāb ol bes penāh bes süleymān emri birle uçuban açdı ḳanad ʿazm-i tedric ḳılup anlar uçdı göge bād-ı şāh (4) ***ser-güẕeşt-i sīmurġ-ı ḳāf*** (5) ḥakīm ḳavlince çünkim süleymān ḥażreti tedric ḳuşını nūḥ peyġāmberden ḳalmış şeyḫ-i tedric mürġini getürmege (6) ʿuḳābıla bile ḳoşup gönderdi gine süleymān ḥażreti diledi kim iskender-i kübrā ḳışṣa-sın loḳmān ḥakīm (7) aġzından diŋleye āb-ı ḥayāt ṭaleb iderken gördükleri ʿacāyibātı aŋlaya ammā kim loḳmān ibn-i ʿād (8) ol ḥakīm-i üstād süleymānuŋ feylesof ḥakīme bu ḳadar iʿtibār ḳılduġın teḥassüb idüp meclisinden ṭurup (9) gitdigin süleymān ḥażreti gördi kim loḳmān ḥakīm gitdi süleymān ḥażreti ʿam ḳuşlar sulṭānı sīmurġa dönüp (10) eytdi kim yā şāh-ı aṭyār gine luṭf idüp ser-

güẕeştüŋden ḫaber virüp ol nādirü'l-vuḳūʿ ʿacāyibden (11) ʿacīb ḥikāyetlerüŋi ve ġarāyibden ġarīb rivāyetlerüŋi kim ḳulaḳlar işitmemişdür gördügüŋden (12) ve işitdügüŋden ṣaḥīḥ rivāyet ve laṭīf melīḥ ṣarīḥ ḥikāyet eylegil süleymān ibn-i ḫafī ile ḳanṭūr (13) dīv nice ceng eyledi cevāb virüp eytdi kim yā süleymān nesr-i ṭāʾir bize bu vechile ḥikāyet (14) eytdi kim ḳaçankim süleymān ibn-i ḫafī şāmūsı peri dīvler çerisini kim görmege gönderdi (15) perrī daḫı varup görüp gelüp cevāb virdi kim yā nebīyallāh varup dīv çerisin gördüm (16) vaḳtlerine ḥāżır olup yaraḳların müheyyā itmişler hemān furṣatdur üzerine varmaḳ gerekdür diyicek (17) süleymān ibn-i ḫafī ḥükm eyledi yirden taḫtını dört mīl miḳdārı ḳaldurdı dīv cin ʿaskeri (18) cemīʿ maḫlūḳāt ʿaskeriyle ālāylar baġlayup havā yüzinde ve yir yüzinde uçdılar perrende olanlar gitdiler (19) revende olanlar taḫt-ı süleymān üstinde yirlü yirinde ālāylar baġlayup çünki ḥāżır olup (20) ṭurdılar yil daḫı taḫt-ı süleymānı yirle gök arasında götürüp gitdiler vaḳt-i żuḥā ki (21) irişince ḳanṭūr dīvüŋ leşkeri üzerine getürdi bu yaŋadan ḳanṭūr ʿifrīt

[35b]

(1) gök yüzine baḳup süleymān ḳaçan gelür dirken nā-gehān gözin açup gördi ki yirle gök arasını (2) yüz yigirmi dört dürlü ṣıfat-ı maḫlūḳāt ṭutmış semekden tā semekedek biŋ bir dürlü mevcūdāt (3) ḫalḳı ṭopṭolu olmış taḫt daḫı şol bulut gibi havā yüzinden yil sürüp gelür bir ʿaẓametlü şevketlü taḫt (4) vār ki görenleri vālihe ḫayrān ḳalur ammā ki cemīʿ leşker-i süleymānī ceng yaraġıyla ḥāżır ḳanṭūr (5) ʿifrītüŋ cān başına ṣıçrayup emr eyledi ṣaġ ṭarafındaġı dīv leşkeriyle ṣatanṭūr dīvle havā yüzine (6) ḳalḳup her birisi ṭaġ gibi gürzleri ellerine alup ālāy baġlayup süleymān bin ḫafīnüŋ ṣaġ ḳoldaġı (7) leşkerine muḳābil muʿārıż ṭurdılar andan ḳanṭūr ʿifrīt ṣol ṭarafına baḳup cinnīye ḥükm eyledi (8) her bir cinnī dem çeküp ellerine neft odıyla şīşeler alup kimi daḫı zebzek ve teber ve ḫadeng ellerine (9) alup havā yüzine ḳalḳup süleymān ibn-i ḫafī ṣolında ṭuran leşkere muḳābil olup cenge ṭurdılar (10) ve daḫı ḳanṭūr ʿifrīt kendinçün ʿāc abnūsdan bir taḫt düzdürmişler ṭūl-ı ʿarżı bir mīlden (11) kendünüŋ ḫāṣṣa begleri ṣaġ ve ṣol oturmışlardı ḥükm eyledi ol taḫtını ʿifrīt dīvler (12) altına girüp omuzlarına urup havā yüzine ḳaldurdılar süleymān taḫtına muḳābil ṭurdılar ve kendünüŋ (13) ḫāṣ leşkeri

pehlevānları cinnī ʿifrīt dīv serverleri ġūl beyābān dil-āverleri ṣaġ ṣol (14) taḫt civārında ḳalup ceng ḳılmaġa ellerine gürz-i girānlarını ve cemīʿ ālet-i ḥarbi müheyyā ḳılup vaḳtlerine (15) ḥāżır ṭurmışlar andan süleymān ibn-i ḫafī āvāz-ı bülend ile çaġırup didi kim yā ḳanṭūr ʿifrīt (16) gel īmāna gel allāhuŋ birligine iḳrār eyle tā ki saŋa ziyānum degmeye gine seni baḥr-i ẓulumāt (17) milkine dīvlere cinnīlere serheng eyleyem eger ki ʿāṣīlıḳ iderseŋ biŋ cānuŋ varısa birisi (18) almadan ḳurtulmaya diyicek süleymānuŋ sözüni yil alup ḳanṭūr dīvüŋ ḳulaġına irgürdi (19) ḳanṭūr ʿifrīt vāy kim ḳaḳıdı aġzından odlar ṣaçuban felekde berḳ gibi berḳidi ḥükm (20) eyledi ne ḳadar dīv ʿifrīt cinnī çerisi varısa süleymān leşkerinde havā yüzinde ḥamle ḳıldılar kendü (21) daḫı taḫt üstinde ayaġın ṭuruban naʿra urup eytdi kim yā süleymān-ı ḫafī ben ol ḳanṭūr ʿifrītem ki

[36a]

(1) baḥr-i ẓulumāt pādişāhıyam nice senüŋ gibi süleymānlar benüm milkime ḳaṣd itdi ben aŋa iṭāʿat itmedüm ceng (2) ṣavaşıyla üzerümden defʿ idüben giderdüm hīç birisine ḫiẓmet itmedüm ammā ki süleymān ibn-i (3) ṣaḫrınāra ḫiẓmet itdüm kim sürḫ-ı bād dīv beni zebūn idüp çār-nā-çār ol süleymān-ı ṣaḫrınār (4) anı ḳul itmişdi nice senüŋ gibi süleymāna çāker olmazam ve oda ṭapmaġı ḳoyup islāmı īmāna (5) ḫod hīç gelmezem diyüp cenge yürüdi bu yaŋadan süleymān ibn-i ḫafī ol melʿūnuŋ sözin (6) işidicek ḥükm eyledi ne ḳadar cinnī berrī leşkeri varısa ol ʿāṣī dīvlerüŋ üzerine yürüdiler (7) yüz yigirmi dört dürlü ṣıfat maḫlūḳāt ve biŋ bir dürlü mevcūdāt dīvler leşkerinüŋ üzerine (8) yüridiler ʿaẓīm ceng itdiler ***naẓm*** biŋ bir ümmet ne ki varsa bī-şümār (9) yürüdi ḳanṭūr ʿifrīt üzere iy yār ehremenler götürüp elde ʿamūd dīv deminden çarḫ olupdı reng kebūd (10) dīv ü ʿifrīt urduġunca ḫaşma ceng ṭās-ı gerdūn ötdi ditrer şarḳ u ġarb biŋ bir ümmet itdügince anda ceng (11) çarḫ-ı ḫāmis içre merīḫ oldı denk ehremenler çeşmi odı yalıŋlanur ṭaşda avdan ṭaġda esed beliŋlenür (12) ḳan buḫārından felekdi aḥmer yaḳın at naʿlından yir demürdi mıḫ çaḳır yirde gökde ceng olupdı ol zamān (13) gökde keyvān ḳorḳup isterdi amān ol ḳadar ceng itdi andan ol zamān ḥaşre dek şerḥ eyleyem olmaz beyān (14) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince rāviyān şöyle rivāyet ider ki ol ḳadar ceng oldı ki dīvle cin (15) ölüsinden yirile gök ortası ṭoldı ʿāḳıbet ḳanṭūr dīv çerisi ṣınup hezīmet oldı (16)

ḳanṭūr leşkeri ṣındugın göricek tāc u taḫtını ḳoyup dem çeküp ḳanad açdı ḳara bulut (17) gibi gürleyüp baḥr-i ẓulumāt ġarbından yaŋasına ḳaçdı süleymān ibn-i ḫafī anı görüp dīvler serhengine (18) ʿifrīt dīvlerine ḥükm eyledi ḳanṭūr dīvüŋ ardınca gitdiler bulutlar gibi gök yüzinde birbirin (19) geçüp giderdi görenler heybet alup ḫavf iderdi her ʿifrīt kim gözüni açup baḳardı (20) ṣanasın gök yüzünde berḳ oynardı bu yaŋadan ḳanṭūr ʿifrīt ḳaçup giderken süleymān (21) dīvlerinden iḫtirāz iderken ardına baḳup gördi kim süleymān dīvleri yirile gök

[36b]

(1) ortasın ṭutup ağızlarından ve burunlarından çıḳan tütün gök yüzin tamām ṭutup güneşi ḳarartmış gelürler bildi kim (2) cengile olmaz dem çeküp ḳatı yaydan oḳ çıḳar gibi çıḳup gitdi bir nücūm sāʿat geçmedin maġrib zemīnde (3) baḥr-i muḥīṭe yitdiler revān deŋize ṭalup baḥr-i muḥīṭüŋ içine girdi bu yaŋadan süleymān dīvleri (4) ḳanṭūr ʿifrītüŋ deŋize yitdügini görüp ʿaḳabince bile yitdiler çoḳ aradılar illā ki bulmadılar (5) ʿāciz ḳalup yenilecegin bilmediler dönüp süleymāndan yaŋa gitdiler bu yaŋadan süleymān ibn-i ḫafī (6) ḳanṭūruŋ dīvlerini helāk itdürdi ve ṣanṭūr dīvi ve mepūsī[158] cinnī ṭutup ḥabs idüp bende ṣaldı (7) ṣamṣāmı dīv eline virdi bu yaŋadan dīvler daḫı ḫaber getürdiler kim ḳanṭūr dīv baḥr-i muḥīṭe ṭaldı arayup (8) bulmadılar nā-bedīd oldılar didiler süleymān ibn-i ḫafī işidüp ġażaba gelüp yile ḥükm (9) itdi taḫt-ı süleymānı getürdi ve revende leşkerile baḥr-i muḥīṭ üzerine getürdi andan (10) ḥükm eyledi deŋiz mālikleri deŋiz yüzine çıḳdılar diyicek dāvud peyġāmber oġlı süleymān ʿam sīmurġ (11) ḳuşına suʾāl itdi ki ʿacabā süleymān-ı ḫafī ol allāhuŋ ḫāṣ ḳulı göŋli ṣāfī deŋiz yüzine (12) ne vechile cemʿ itdi kim salṭanat ḳuvvetidür yāḫūd ḫātem-i nübüvvet muʿcizātı mıdur diyüp suʾāl (13) idicek sīmurġ-ı ḳāf eydür yā resūlu'llāh nesr-i ṭāʾirden ol cihān-dīdeden yaʿnī ol (14) bize cevāb viren ṭayr-ı kebīrden ḥażretüŋ buyurduġı gibi suʾāl ḳılduḳ müşkilimüz ḥal daḫı (15) oldı aşlını bildük eytdi ki süleymān-ı ḫafīnüŋ barmaġında bir ḫātem varıdı ḫalḳası zerrīn (16) ve ṭaşı aḳ dürr-i yetīm gibi üzerinde on iki burc ʿadedince on iki esmāʾullah varıdı şöyle kim (17) evvelki ismi oḳuyup daʿvet

[158] Metinde (مُوسِي) şeklinde yazılmıştır. Bir cinliye peygamber ismi olan Musa verilemeyeceğinden ve metnin 37b/1'deki yazımı dikkate alındığında *"mepūsī"* okunuşunun daha doğru olduğu düşüncesindeyiz.

itse yil üzerine müvekkel olan mālik gelürdi neyine ḥükm itmek dilese (18) ḥażret-i süleymān melege söylerdi melek ol ḫizmeti tamām idüp ikinci ismi oḳuyup ḫāk üzerine (19) müvekkel olan melek gelürdi üçünci ismi oḳısa nār üzerine müvekkel olan melek gelürdi ve dördünci (20) ismi oḳısa muḥīṭ deryāsı üzerine cemīʿ deŋizler ve ṣular üzerine müvekkel olan melek gelürdi (21) ve beşinci ismi oḳusa ṣudaġı cānavarlar üzerine müvekkel olan melek gelürdi ve altıncı ismi

[37a]

(1) oḳısa ḫākī cānavarlara müvekkel olan melek gelürdi yedinci ismi oḳısa küreʾ-i nār içinde olan insī maḫlūḳāta (2) müvekkel olan melek gelürdi ve sekizinci ismi oḳısa küreʾ-i nesīm içinde olan havāyī maḫlūḳāta müvekkel olan (3) melek gelürdi ṭoḳuzuncı ismi oḳısa dīv ü cinnī ʿifrīt ġūr u perrī üzerine müvekkel olan melek gelürdi (4) onuncı ismi oḳısa yırtıcı cānavarlara müvekkel olan melek gelürdi on birinci ismi oḳısa ejdehā (5) ve evren üzerine müvekkel olan melek gelürdi on ikinci ismi oḳısa berḳ ü ṣāʿiḳa ve raʿd ü seḥāb (6) üzerine duran müvekkel melek gelürdi süleymān ol meleklere ḥükm iderdi allāh teʿālānuŋ (7) emriyile ve irādetiyle ḫātem-i nübüvvetüŋ ʿizzetiyle üzerinde yed-i ḳudretiyle menḳūş olan ism-i aʿẓamuŋ (8) berekātıyla ol müvekkel olan melekler süleymānuŋ murādı neyise yirine getürürdi ān-ı vaḳt (9) içinde zamān geçmedin biŋ yılda olacaḳ müşkilātı işlerlerdi göz yumup açınca süleymānuŋ (10) ḥükmin yirine getürüp ol işi yirine yetürürlerdi ol zamān süleymān muḥīṭ üzerine (11) müvekkel olan melegi daʿvet ḳıldı bi-iẕn-i rabbü'l ʿalemīn süleymān naẓarında aẓher-i mine'ş-şems ʿayān (12) bāḳī maḫlūḳāt gözlerinden kendüyi penhān ḳılup süleymān naẓarına irdi selām virdi (13) süleymān ibn-i ḫafī eytdi kim yā melek-i aʿẓam viy müvekkel-i muḥīṭ ve biḥār ne ḳadar kim bu muḥīṭ içinde yaḳın yirde (14) deŋiz mālikleri varısa cemʿ eylegil diyü ḥükm idicek ḥaḳḳuŋ ḳudretiyle melek-i müvekkel (15) ḳuvvetiyle süleymān ibn-i ḫafīnüŋ maʿrifetiyle ḫāteminüŋ esmāʾ-ı ḫavāṣı berekātıyla muḥīṭ deryāsı içinde ne ḳadar (16) deŋiz mālikleri varısa deryā yüzine çıḳup süleymān ibn-i ḫafī taḫtını görüp taʿaccüb ḳılup (17) barmaḳ aġıza urup cemīʿsi yüzlerini süleymāndan yaŋa dutdılar ʿizzet ḳılup ṭapu ḳıldılar ol (18) şevketlü salṭanata ol ḳudret taḫtına ve nübüvvet-i

ḫātemīye ḫayrān ḳalup ammā ki dillerinden (19) cānıla aḥsen āferīn itdiler süleymān ibn-i ḫafī anları görüp yile ḥükm eyledi yil taḫt-ı (20) süleymān gök yüzünden şu yüzine yaḳın indürüp muḥīṭ deryāsınuŋ üstinde ḳırḳ arış miḳdārı (21) havāda ṭurġurdı ʿarab ḳavliyle arış diyü dirsekden el ucına varınca dirler andan

[37b]

(1) süleymān ibn-i ḫafī deŋiz māliklerine eytdi kim hīç ḳanṭūr dīvüŋ ḳanda gitdügin bilür ve görür[159] var mı görüŋ (2) teftīş eyleŋüz diyicek cevāb virdiler ki yā süleymān ḳanṭūr ʿifrīt bu deryā-yı muḥīt içinde bir büyük (3) baġa vardur kim cüssede ve gevdede elbruz ḳadar ola nice biŋ yıldur kim o baġanuŋ ölüsi (4) anda çürüyüp şimdiki ḥālde ḳanṭūr ʿifrīt anuŋ içince yatur anı gördük diyü cevāb virdiler süleymān ibn-i ḫafī (5) işidüp şād olup ṣamṣām dīve ḥūrfān cinnīye ḥükm eyledi dīv cin mihterlerile şeyāṭīn kih-terlerile deryā-yı (6) muḥīṭe ṭalup deŋiz māliklerin daḫı bile alup ḳanṭūr dīvi baġa ḳabuġı içinde ṭutmaġa gitdiler (7) ḳıṣṣaʾı dırāz itmeyelüm ṣamṣām dīv ḥūrfān cinnī yıldırım gibi deryā-yı muḥīṭe batup gitdiler deŋiz (8) mālikleri öŋlerince ḳulavuzluḳ itdiler ān-ı vaḳt içinde gidüp ol baġa ḳabuġına yitdiler gördiler kim (9) deryā-yı muḥīṭüŋ vasaṭında bir ʿacāyib ulu ṭaġ görinür deryā temevvüc itdügince ol deryā ṭaġ gibi nesne (10) zelzeleye gelüp yedi ḳat ṭaġ gibi gāh gāh deprenür ammā kim bu ṭaġuŋ cenūb cānibinden yaŋa (11) maġāra aġızları gibi ḳapular var ki ṭūl-ı ʿarżına göz yetişmez şöylekim ol dört ḳapunuŋ ġarb (12) cānibinden yaŋa olan ḳapuya ḳırḳ kez yüz biŋ dīv cinnī leşkeri ve hezārān deŋiz mālikleri (13) daḫı bir uġurdan girseler ṣıġalar ol yaŋadan daḫı ḳanṭūr ʿifrīt süleymān ibn-i ḫafī (14) dīvleriyle cinnīleriyle gördiler kim gelür el ʿamūdına urup cenge ṭurdı bu cānibden daḫı (15) süleymān ehremenleri ḳanṭūr ʿifrīti görüp üzerine ġulüv ḳıldılar ceng itdiler ʿāḳıbet zaḥmınāk (16) ḳılup zebūn idüp ṣamṣām dīv ḳanṭūr ʿifrīti ṭutup palheng ṭaḳup süleymāna getürdi süleymān (17) görüp şād olup yile ḥükm eyledi taḫt-ı süleymānı alup getürüp baḥr-i muḥīṭ kenārına getürdi (18) yir yüzine ḳondurdı dīvān-ı süleymān ṭurdı yüz yigirmi dört dürlü ṣıfat maḫlūḳātuŋ begleri (19) biŋ bir dürlü mevcūdātuŋ yigleri ṣaġ ve ṣol altun gümüş ṣandelīler üzerinde

[159] Metinde (كُورْ) şeklinde yazılmıştır.

otururlardı (20) ve baʿde süleymān ḥükm eyledi varup ḳanṭūr ʿifrīti ṣatantūr dīvi mepūsī cinnīyle getürdiler (21) elleri başlarına baġlu cigerleri ṭaġlu andan süleymān didi kim yā ḳanṭūr ʿifrīti yā ṣatantūr

[38a]

(1) yā mepūsī cinnī ḥāliŋüz nedür kendözüŋüzi nice görürsüz didi ṣatantūr dīvle mepūsī cinnī amān (2) istedi eyle olsa süleymān ḥażreti amān virdi ammā kim ḳanṭūr ʿifrīti hīç ṭınmadı (3) aġzın açmadı çevre yaŋa külḫan gibi gözleriyle baḳdı aġzından od ʿalevi çıḳup ʿālemi oda (4) yaḳardı dişlerini ḳaḳardı nefesin kim alup virürdi duḫānı felek yüzündeki (5) ay ve güni ḳararṭurdı dipli aġaçları kökünden çıḳarup bināları yıḳardı süleymān bin ḫafī (6) ḳanṭūr ʿifrīte diḳḳatinle naẓar ḳıldı gördi kim ejdehā-ser gerden dırāz şütür-pāy gāv-rem (7) bir nere dīv kim yüzine gözler baḳamaz dehşet alur ḳorḳar ḳaddi ve ḳāmeti berġūsa beŋzer (8) ve gözleri yanar fānūsa beŋzer gevdesi pūllı evren şekl-i şemāili cāmūsa beŋzer baḳışı (9) ḳaplana dişleri nīzeʾ-i geyyūsa beŋzer ***naẓm*** bir ʿaceb ḳorḳunç ġāyet ṣūreti (10) gökde behrām ḳorḳar andan gey ḳatı ḳıyḳımından ḳan ḳaşanurdı peleng baḳışından üşenür şīr ü neheng (11) göge baş ḳaḳsa yıḳıla nüh felek yire ḳaḳsa ḳırıla gāv u semek ḳāf ḳafāsın depme ursa yıḳadı (12) yidi ḳat yiri muḥīṭe dıḳadı aġzın açsa san cehennem ḳapusı gevdesi şeddād-ı ʿāduŋ yapusı (13) naʿra ursa çāk iderdi zehre merrīḫile şaşırurdı zühre aġzı odı yalıŋı göge çıḳar (14) yidi ḳat yiri ṭamuya irince yıḳar yā süleymān ancılayın ʿifrīti ḫaḳ bilür kim görmedüm şeh ḥażreti (15) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince yine sīmurġ eydür ḳaçankim süleymān bin ḫafī ḳanṭūr ʿifrīti ele getürdi (16) yā melʿūn eger ki beni ḥaḳ peyġāmber bilüp allāhı birleyesin ḳumḳumaya ḳoyup deŋize atmayam ve daḫı (17) ḥabs itmeyem eger sözüm ṭutup īmāna gelmeyesin baŋa iṭāʿat itmeyesin maʿlūm ola kim (18) seni ʿaẕāba giriftār iderem tā devr-i ḳıyāmete degin mübtelā olursın bu cevāb diyicek ḳanṭūr ʿifrīt (19) süleymān bin ḫafī ḳorḳusından baş ḳurtarmaġıçun īmāna gelüp eytdi kim lā ilāhe illallāh (20) süleymān bin ḫafī resūl diyüp īmāna getüricek süleymān bin ḫafīye ḫoş gelüp ḳanṭūr ʿifrīte (21) ḫilʿat-i ḫāṣ geydürdiler ve başına ḳızıl altun tāc-ı muraṣṣaʿ urdı andan ṣoŋra ʿaḳārīb vilāyetin

[38b]

(1) gine aŋa tevfīż itdi daḫı suʾāl ḳılup eytdi kim yā ḳanṭūr ʿifrīt bize ʿömrüŋüŋ aṭvālinden (2) ve cihānuŋ aḥvālinden ʿömrüŋ içre gördügüŋ ʿacāyibden ve ġarāyibden ḫaber vir didi (3) ḳanṭūr ʿifrīt eytdi yā süleymān bin ḫafī benüm ʿömrüm ṭavīldür süleymān bin ṣaḫrınār zamānında cüvānıdum (4) anıŋıla ʿālemi bile seyrān itmişidüm ammā ki süleymān bin ṣaḫrınār ki cihāndan naḳl eyledi bu köhne rūzigāra (5) bu cihāna tāze tāze nice biŋ süleymān geldi ve her birisi nübüvvet ḫātemin eline aldı zamānındaki (6) maḫlūḳāta süleymānlıḳ ḳıldı felekde taḫtın yil götürdi melekler daḫı ḫiẓmetine yüz sürüp (7) emrin yirine getürdi ammā ki ben hīç bir süleymāna varmadum iṭāʿat ḳılmadum ve cihānda (8) ʿacāyib ve ġarāyib daḫı çoḳ gördüm zīrā kim ben süleymān bin ṣaḫrınār sebebiyle maġārib ve meşārıḳa (9) vardum ammā kim bir ʿacībden ʿacāyib nesneye muṭṭaliʿ oldum icāzet virürseŋüz ḫużūruŋuza (10) beyān ideyin didi süleymān bin ḫafī eytdi söyle yā ḳanṭūr ʿifrīt işidelüm didi fermāyed (11) bu eski cihāna kimler gelmiş gitmiş aŋa göre iş idelüm bes ḳanṭūr daḫı cevāb virdi ki bir gün süleymān bin ṣaḫrınār (12) salṭanat serīrine oturmışdı ṣaḫrınār neslinüŋ etḳıyāsı aṣfiyāsı ḥükemāsı ʿulemāsı ümerāsı maḳāmlu (13) maḳāmında oturmışlardı ve cihānuŋ dört köşesinden dört dürlü yil ḳopup taḫt-ı süleymānı (14) felek yüzine getürmişlerdi bes taḫt-ı süleymānı yil götürüp hindüstān cānibinden yaŋa giderken (15) hindüstān vilāyetinde ṣaḫrınār ḳavmi serīr üzerinde seyr iderken nā-gāh bir kūhistān göründi (16) ve bir ṣaḫrā evsaṭında ḳaçankim taḫt-ı süleymān havā yüzinde ol ṭaġ üzerinde geçmek (17) isteyince nā-gāh bir melek-i müvekkel süleymān bin ṣaḫrınār gözinde ʿayān bāḳī maḫlūḳ gözlerinden (18) nihān gelüp didi kim yā süleymān bin ṣaḫrınār zinhār bu kūhistānuŋ üzerinden geçme kim (19) anuŋ üzerinde sencileyin bir süleymān mezārı vardur diyüp ḫaber virince süleymān bin ṣaḫrınār (20) kendüden aḳdem süleymān geldügine inkār idüp iʿtibār itmeyüp yil taḫt-ı süleymānı (21) sürüp ol kūhistān üzerinden geçeyin diyince bir nice melekūt-ı muḳarrebīn ol aḳdem gelen

[39a]

(1) melekler ẓāhir olup ḳanadlarıyla süleymān taḫtını urdılar yire düşürdüler süleymān bin ṣaḫrınāruŋ ʿaḳlı (2) şaşırup taḫt-ı süleymān yire düşmegile nice biŋ maḫlūḳ daḫı helāk oldı süleymān kendü (3) ḫaṭāsın bilüp cemīʿ müvekkeller müvekkeli bādıla gitdiler süleymān taḫtın götüren yilleri ṭaġıtdılar süleymān (4) taḫtı ṣaḥrā yüzinde düşüp ḳaldı süleymān bin ṣaḫrınār ḫaṭāsın bildi ḫalvete girdi ḳırḳ gün gice (5) gündüz ḥaḳ teʿālāya nāliş itdi ḥācet namāzın ḳıldı ilāhī seyyidī ve mevlāyī ḫaṭā ḳıldum bilmezlik (6) itdüm benüm günāhumı ʿaf eyle ve hem bu süleymān mezārını ziyāret itmegi müyesser ḳıl tā kim ervāḥından (7) günāhum dileyem ve hem ziyāret ḳılam anuŋ rūḥıçun ḳurbānlar ve ṣadaḳalar ḳılam diyüp ol (8) ḳadar tażarruʿ itdi ki allāh teʿālā kerīm pādişāhdur ṣaḫrınāruŋ ḳırḳ birinci gün niyāzın ḳabūl (9) itdi yedinci ḳat gökden bir melek-i muḳarreb gönderdi gelüp süleymān bin ṣaḫrınāra irdi (10) eytdi yā süleymān bin ṣaḫrınār ḥaḳ teʿālā duʿāŋı ḳabūl itdi yine saŋa süleymānlıḳ salṭanatın muḳarrer (11) ḳıldı ammā be-şarṭı an ki yile ḥükm idesin ol muḳaddem gelen süleymānuŋ şehrini ḳalʿasını (12) ve mezārını rūzigārıla yil esüp toz ṭopraḳ ṣavurmaġıla ve yaġmurlar yaġmaġıla ve biŋ yılda nice ṭaġlar (13) ṣaḥrā ve nice ṣaḥrālar ṭaġlar olmaġıla bu süleymān aḳdemüŋ şehri daḫı yir altında ḳalmışdur ve üzeri (14) kūhistān olmışdur bes bād-ı ṣarṣara ḥükm eyledi tozın ve ṭopraġın ve ḫār ḫāşākın ʿārızı olan (15) ḥacerātın ve şecerātın ve ṭopraġın arıdup pāk eylesün andan ṣoŋra varup ziyāret eylegil (16) didi süleymān melekden ol sözi işidüp duʿāsı maḳbūl olduġuna sübḥāne şükr (17) itdiler ve ḳurbānlar ḳılup müstaḥaḳlara taṣadduḳ itdi andan ṣoŋra müvekkil baʿde[160] ḥükm eyledi (18) bād-ı ṣarṣar tamām dört gün esdi ammā şöyle ḳatı esdi ki yedi ḳat yeri debredüp zelzeleye (19) ve ṭoḳuz ḳat felegi ḥareket itdürüp velveleye getürdi andan ṣoŋra ol gün ki esdi ol (20) ṭaġuŋ ṭopraġın ṭaşın arıtdı altından bir düz ṣaḥrā çıḳdı ammā ki ṭopraġı ḳumı (21) ve ikinci gün daḫı esdi ol ḳumıla ṭopraġı ṭaġıtdı ṭopraḳlar ve ḳumlar arasından bir ʿaẓīm ḳalʿanuŋ

[39b]

[160] Metinde (بأدة) şeklinde yazılmıştır.

(1) burc bedenleri belürdi dāʾiresi yetmiş fersaḫ ola çünkim bād-ı ṣarṣar üçünci gün esdi ḳalʿanuŋ içindeki (2) tozı ve ṭoprāġı ve ṭaşını ve ḳumın arıdup pāk itdi ve ḳalʿanuŋ yine ṭaşındaġı ḫendeḳler için arıdup (3) pāk itdi bir ʿaẓīm ḳalʿa ẓāhir oldı kim yedi dürlü maʿādinden yapılmış anuŋ bigi yücedür kim (4) yüz ḳulaç ola uzunluġı bu ḳalʿanuŋ biŋ bir ḳapusı var her ḳapusınuŋ yapusı ḳızıl altundan (5) ve yeşil yeşīmden ve aḳ billūrdan ammā kim söveleri elmāsdan ve çerçüveleri rummānī yāḳūtdan (6) ve ḳapu ḳanadları yeşil zebercedden ve her ḳapunuŋ bir kilidi var ḳızıl altundan ve bir ʿaceb daḫı (7) bu kim ḳalʿanuŋ ṭış yanında ġāyet deriŋ ḫendegi var yine ḳalʿanuŋ içinde envāʿ dürlü ḳaşırlar (8) ve serīrler ve köşkler ve ṭāḳlar var ki gözler görmiş degül anuŋ emṣāli bināyı ṣaḫrınār düşinde (9) görmiş degül bes süleymān bin ṣaḫrınār ġāyet taʿaccüb idüp daḫı ol melek-i müvekkelleri daʿvet (10) eyledi yaʿnī kim ol süleymān-ı aḳdemüŋ mezārına müvekkel olan melekūt süleymān bin ṣaḫrınār naẓarına (11) geldiler melek dilince süleymāna selām virüp ṣaf bağlayup ṭurdılar andan süleymān bin ṣaḫrınār (12) eytdi yā melekūt-ı muḳarrebīn süleymān-ı aḳdem ziyāretin ziyāret ḳılmaġa isterüz pīş devā oluŋ (13) didi melekler daḫı ḳulaġızlıḳ ḳılup süleymān bin ṣaḫrınār zamānındaki maḫlūḳātuŋ etḳıyāsı ve aṣfiyāsı (14) ʿulemāsı ve ḥükemāsı birle sürüp ol ḳalʿa-ʾı muʿaẓzam içinde envāʿ dürlü sarāylar ve köşkler ve ḳaşırlar (15) temāşā iderken bir meydān vasaṭında çıḳdılar ki ferşi ḳızıl altunıla aḳ billūrdan döşenmiş (16)münaḳḳaş daḫı bu meydānuŋ vasaṭında bir ḥavż var ġāyet vāsiʿ çār köşe dört fersaḫ ola dāʾiresi (17) bu ḥavżuŋ rāst ortasında aḳ billūrdan bir ḳuppe yapılmış ammā ancılayın ḳuppedür ki bināsında (18) ḳuṣūrı yoḳ ve ṭaşlarınuŋ arasında zih billūr merżā sengi bir yek pāre ḳuppedür ve ḳubbenüŋ üzerinde (19) altundan bir mīl var mīl üzerinde bir gevher-i şeb-çırāġ var güneş maṭlaʿına ḳarşu bu ḳubbenüŋ (20) bir ḳapusı var ḳızıl altundan ve söveleri ve çerçiveleri elmāsdan ve mıḫ mismārları altundan (21) ve cevāhirden ve yine bu ḳapunuŋ üzerinde yeşil zebercedden üzerinde yedi satır yazu yazmışlar

[40a]

(1) rūşen ḳazımışlar süleymān bin ṣaḫrınār naẓar ḳılup nedilce olduġın farḳ idemedi andan ol (2) müvekkel olan meleklerden suʾāl itdi ki bu tārīḫi bilürseŋiz beyān idüŋ didi

(3) cevāb virdiler kim yā süleymān bin ṣaḫrınār bize emir yoḳdur ki bu ḫaṭṭı oḳuyup saŋa beyān (4) idevüz hemān emr-i ḥaḳ budur ki ḳabr[161]-i süleymān ziyāret idesin diyüp ḳufla miftāḥ (5) urup bismillāhirraḥmanirraḥīm diyüp türbeʾ-i süleymān ḳapusın açdılar andan (6) süleymān bin ṣaḫrınāra icāzetdür gir ziyāret eyle ammā senden ġayrıya icāzet yoḳdur didiler (7) bes süleymān bin ṣaḫrınār ḳapu öŋünde iki rekʿat namāz ḳılup andan bismillāh diyüp (8) içerü girdi naẓar ḳılup gördi kim envāʿ ḳıymetī cevāhirle ziynet olmış bir türbe ḳandīl yirine (9) gevher-i şeb-çırāġ aşılmış ancılayın gevher-i şeb-çırāġ kim her birisi şütür-mürġ beyżasından ulu andan (10) ṣoŋra ḳubbenüŋ ferşi vasaṭında yeşil zebercedden bir tābūt var müseddes altun ṣacayaḳ üzerinde (11) ṭurur ve başı ucında yeşil yāḳūtdan bir levḥ var ol levḥ üzerinde yedi satır yazu yazılmış (12) rūşen ḫaṭṭıla yazılup tīġile ḳazılmış süleymān bin ṣaḫrınār müṭālaʿa ḳılup ol ḫaṭṭı oḳuyamadı (13) ʿāḳıbet süleymān ziyāret ḳılup ḳırḳ rekʿat namāz ḳılup rūḥıçun duʿā ḳıldı çün ziyāret (14) şerāiṭin yirine getürdi andan duʿā dileyüp el getürdi eytdi kim ilāhī seyyidī ve mevlāyī (15) muḳarreb ferişṭelerden bir melek gönder anuŋ üzerindeki ḫaṭṭı oḳuyup taḥrīr eylesün tā ben ṣaʿīf (16) ḳuluŋ daḫı süleymān kimdügin ve ne devirde geldügin ve nice maḫlūḳāta ḥākim olduġın (17) maʿlūmum ola diyüp suʾāl idicek ḥaḳ sübḥāne ve teʿālā süleymān bin ṣaḫrınāruŋ duʿāsın ḳabūl[162] (18) ḳıldı birinci ḳat gök ferişṭelerden bir ferişte gönderdi süleymān bin ṣaḫrınār ʿaynında ʿayān (19) bāḳī maḫlūḳāt gözlerinden nihān gelüp selām virdi andan ṣoŋra levḥi eline aldı müṭālaʿa (20) ḳıldı andan oḳuyup beyān itdi ***naẓm*** böyle didi ol melek aŋla iy yār (21) ki iy süleymān ibn-i sulṭān ṣaḫrınār şöyle dimiş işbu levḥe ḫaṭ yazan ki iy cihānuŋ milkini cümle gezen

[40b]

(1) şöyle bil kim ben daḫı ʿālemde bes şeh süleymān olmışıdum ḫoş nefes ol zamān maḫlūḳı hep fermānidi (2) cümle ḫalḳa ḥażretüm sulṭānıdı ḥaḳ teʿālā devletüm itdi ziyād gökde taḫtum götürdi aŋla bād (3) ʿālemi ḳafdan ḳafa ṭutmışıdum şehlerinden rūḥ u at almışıdum cümle maḫlūḳuŋ dilin bilüridüm (4) ḥükm ü fermān cümleye ḳılurıdum iki biŋ yıl ʿālem içre bī-gümān ʿömür sürdüm devr idüp milk-i cihān (5) ger maġārib

[161] Metinde (قَبْر) şeklinde yazılmıştır.
[162] Metinde (قَبُولْ) şeklinde yazılmıştır.

ger meşārıḳ ne ki var baḥr ü berri seyr iderdüm ne ki var ḫalḳ-ı ʿālem ne ki varsa bī-şümār (6) ḥükmüme fermān olupdı bī-ḳarār buncılayın nice biŋ şehr-i ʿaẕīm taḫt-gāhum vardı ʿālemde delim (7) her birinde ʿĪş ü nūş eyleridüm vaḳtümi ġāyetde ḫoş eyleridüm dört biŋ oġlum vardı şehirde tamām (8) tāc u taḫt issi ḳamusı şehriyār ʿāḳıbet baŋa daḫı irdi ecel var mı devlet irmedi aŋa ḫalel (9) şeh süleymān olmışıken ʿāleme ʿizzetile el ururken ḫāteme gökde yiller götürürken taḫtumı (10) sinleye iletdiler āh raḫtumı gitdi tāc u gitdi taḫt u gitdi raḫt sinle içre yaturam bī-cān saḫt (11) ḫiẕmetüme yüz sürerken her melek ḫāke yeksān itdi āḫir nüh felek çünki baŋa ḳalmadı milk-i cihān (12) saŋa daḫı ḳalmayısar bes hemān ġarrā olma tāc u taḫt u milkine çünki cismüŋ varur āḫir milkete (13) ʿāḳılısaŋ ögme yiri yiresin çünki ʿüryān gireceksin yire sin çoḳ süleymān tācın aldı diyü çarḫ (14) çoḳ mubaṣṣır kāmil itdi diyü çarḫ ʿāḳılısaŋ sinüme eyle naẕar ḳorḳ ecelden dāyimā eyle ḥaẕer (15) çün geçer ʿömr ü zamān irer ecel āḫiret maʿmūrına eyle ʿacel fānī ʿālem ḫātemin elden bıraḳ (16) ol beḳāya irmege eyle yaraḳ böyle diyüp ol süleymān nīk-nām āḫir itmiş sözlerin aŋla tamām (17) böyle diyüp ol süleymān nīk-nām āḫir itmiş sözlerin aŋla tamām fātiḥayla rūḥını şād eylegil (18) vir ṣalavāt aḥmedi yād eylegil ***neşīr*** ḥakīm ḳavlince ol melek-i muḳarreb levḥden bu beyānı[163] ki (19) ḳıldı süleymān bin ṣaḫrınār bu ʿibretullah sözlerin işidüp nefsine inṣāf virüp naṣīḥat (20) aldı andan melek daḫı levḥi yirinde ḳodı süleymān bin ṣaḫrınār daḫı ol ḳabrüŋ ṣāḥibi süleymān (21) rūḥına el götürüp duʿā ḳıldı andan türbeden ṭaşra çıḳup ḳapusına geldi daḫı dönüp

[41a]

(1) ol melek-i muḳarreb eytdi yā melek-i aʿẓam luṭf idüp bu ḳapudaġı tārīḫi daḫı oḳuyup beyān eylegil (2) daḫı naẕar ḳılup iẕn-i rabbānīyle ve ḥükm-i sübḥānīyle ve ʿināyet-i raḥmānī birle muṭṭaliʿ olup ne veche olduġın (3) bilüp beyān ḳıldı melek eytdi yā süleymān bin ṣaḫrınār bu ḫaṭṭı yazan dimiş ki ***naẓm*** (4) böyle dimiş bābına ḫaṭṭı yazan ki iy cihānı kāf-be-ḳāf cümle gezen bilesin kim işbu türbe bī-gümān (5) şeh süleymān aʿẓamuŋdur şeh cihān baḥr ü berrüŋ ḫalḳına ben ḫanıdum cümle ḫalḳa ḥükm

[163] Metinde (نَيَأن) şeklinde yazılmıştır.

ider sulṭānıdum (6) ḥaḳ müyesser ḳılmışken ḫātemi żabṭ iderken ḫātemile ʿālemi ḫāke yeksān itdi āḫir bu ecel (7) bes ʿabeş oldı ḳamu ṭūl-ı ʿamel kim bu türbem ḳapusına iresin rūḥumıçun ḫoş ṣalavāt viresin (8) böyle diyüp şeh süleymān aʿẓamı āḫir itmiş söz budur vallāhi āʿlem ***neşir*** ḥakīm ḳavlince (9) ol melek-i muḳarreb ḳapu tārīḫin daḫı oḳudı beyān ki itdi süleymān bin ṣaḫrınār bildi ki kendüden aḳdem (10) bir süleymān gelmiş cihāna kim aŋa süleymān-ı aʿẓam dirlerdi andan nice yüz biŋ ḳoyun ve ṣıġır deve (11) ḳurbān idüp süleymān-ı aʿẓam rūḥıçun yüz biŋ vaḳıyye altun gümüş ṣadaḳa virdiler müstaḥaḳlara (12) taṣadduḳ idüp üleşdürdiler bes ḳanṭūr ʿifrīt eydür yā süleymān ibn-i ḫafī ben daḫı süleymān bin ṣaḫrınār (13) zamānında ʿacāyibden ʿacāyib anı gördüm diyü cevāb virdi nesr-i ṭāir birle sīmurġ ʿāleminde yā süleymān (14) ibn-i dāvud bu vechile ṣaḥīḥ virdi diyüp sīmurġ süleymāna ḫaber virdi ***naẓm*** (15) çün süleymān ibn-i dāvud ol emīr işbu sözi gūş idicek lā-naẓīr aldı ʿibret fikre varup şehriyār (16) vir ṣalavāt muṣṭafāya dil-pezīr ***derbeyān-ı temşīlāt-ı dāsıtān-ı māżī ez-nefsī ḥod gūyed*** (17) gūş u hūşı baŋa ṭutuŋ bir naẓar saŋa senden şerḥ idem yaḫşı ḫaber kendözüŋden gösterem saŋa miṣāl (18) fehm iderseŋ olasın ṣāḥib-kemāl şehr-i virāndur vücūd olur ḫarāb levḥ olur alnuŋ yazusı kāmuyāb (19) ketm olupdur anda itdügüŋ ʿamel tā ḳıyāmet olmaya ḫaṭṭı zelel ḫaṭṭ-ı elvāḥ oḳıyan aʿẓam melek (20) bu kirāmen kātibīn olmaz helāk şeh süleymān ḥażreti dergāh-ı ḥaḳ ʿarż olur aʿmālüŋ aŋa çün sebaḳ (21) işle ḫayrı terk idüben şūr u şer ki ola yüzi aḳ olıcaḳ rūz-ı ḫaşr çün zirāʿat yiridür milk-i cihān

[41b]

(1) ekdügüŋ toḫmı götürürsin revān ḥayf eger kim itmeseŋ ṣāliḥ ʿamel nefse uyup eyleseŋ cürm ü zelel (2) azdurıcaḳ nefsüŋi dīv ü racīm āḫiretde olısar cāyuŋ caḥīm eyleseŋ ṣāliḥ ʿamel şöyle ki var (3) yarlıġayup raḥmet ide kird-gār şehdi terk it menzilüŋ nār olmasun genc-i ḥaḳ bul mūnisüŋ mār olmasun (4) ḫayf ola müʾmin olan ʿişyān ide nefse uyup mūnisin şeyṭān ide nefsüŋi ḫūylandurup ḫūy-ı melek (5) ʿarş idin cevlān-gahuŋ nice felek emr-i ḥaḳḳı dut bulasın cenneti veyl içre çekmeyesin miḫneti

(6) yā ilāhī luṭf idüp firdevsīye ʿafv idüp cürmüm ider firdevsīye çün didüŋ لَا تَقْنَطُوا[164] itdüŋ ḫiṭāb (7) ol muḥammed ḥaḳḳı itmesin ʿazāb ***der beyān-ı meclis-i āḫar*** ḥamd ü bī-ḥad ol ḫudāya bī-şümār (8) virdi bize ʿaḳl u fehm ü hūş-yār ḳıldı ʿāḳıl söyledüm tārīḫ eṣaḥ virdi dil kim söyledüm nesr ü şiʿār (9) ki eyledüm taṣnīf süleymān-nāmesin ki oldı aḥsen sözümüzdür şāhuvār yüz daḫı seksen sekiz meclis tamām (10) ḥaḳḳa minnet āḫir oldı kāmukār ol zamān kim ṭopraḳ ola cismimüz bu kitābla aŋılavuz iy kibār (11) var ümīdüm istimāʿ iden kişi yād u biliş aŋalar leyl ü nehār kāmil olan idiser ḫayr duʿā (12) cilf ü cāhil ḳıla ṭaʿnı bī-ḳarār cevheri cevher bilür kāmil kemāl būriyā-bāf eglemez gevher iy yār (13) yā ilāhī kim eger firdevsī ḫācetin maḳbūl ḳıl perverdigār iy kerīm u ḳādir u ḫallāḳ u ḥaḳ (14) viy kerīm u kār-saz u kird-gār aḥmed ü ḳāsım muḥammed nūrıçun cürmimi ʿafv eyle itme şerr ü mesār (15) çün didüŋ لَا تَقْنَطُوا[165] ḳaṭʿā itmezem raḥmetüŋden ben ümīdüm āşikār beyān ider (16) iy sözüme cānıla güşın ṭutan vir ṣalavāt muṣṭafāya nāmudār ***süleymān-nāmenüŋ yüz*** (17) ***seksen ṭoḳuz meclisinüŋ ẕikrinde durur*** nitdüm ḳaçarsın neyledüm iy gözleri āhū saŋa (18) hercāīmiş-sin nidelüm āhum budur yāhū saŋa iy ṣūreti şems ü felek göster yüzüŋ budur dilek ḥūrī misin yāḫū melek öykünemez meh-rū saŋa (19) laʿlüŋ durur āb-ı ḥayāt ölmişlere virdi ḥayāt yūsuf mısın iy pāk aḳdı göŋül çün ṣu saŋa dil ḫāliŋi hindū ṭutar rūmī ölür sindī ṭutar (20) hicr odına yandı düter nitdi dilim dil-cū saŋa ṭonı büyük ʿarʿar mıdur lülü dişiŋ cevher midür miskin ṣaçuŋ ʿanber midür her dem virür ḫoş bū saŋa (21) mühr-i süleymān ḫātemüŋ maḳṣūdudur cin ü ādemüŋ ṣuʿban bekçi perçemüŋ manṣıb mıdur hep bu saŋa cennet mi şehrüŋ yoḳ dime ġılmān özüŋdür yoḳ dime

[42a]

(1) el uruben cām-ı ceme ʿışḳuŋa encüm ṭolu saŋa ṭāvūs-ı zülfüŋ pāk açar mesʿūd baḫt u iḳbāl açar muṣḥaf ṭutup bir fāl açar eydür ki yoḳ ḳayġu saŋa (2) firdevsī ʿīş it yārıla sür devrüŋi dil-dārıla muṭrib maḳām edvārıla eşʿār-ı ḫūb oḳur saŋa oḳu süleymān ḳıṣṣasın dilden gidergil ġuṣṣasın (3) ʿirfāna ver söz ḥiṣṣesin ki almaġa ider ārzū saŋa vir ḫoş ṣalavāt ṣad selām peyġambere her ṣubḥ u şām Firdevsîle dārü's-selām ol ḥaḳ vire dersü

[164] "...ümit kesmeyin." (Zümer Sûresi, 53. ayet)
[165] "...ümit kesmeyin." (Zümer Sûresi, 53. ayet)

saŋa (4) ***dāsıtān-ı mürġān ez-ḳıṣṣa'-i ḫurūs mürġān-ı dīger ve ḳıṣṣa'-i süleymān nebī ʿam*** (5) loḳmān ḥakīm ḳavlince aṣḥāb-ı taḥḳīḳ ve erbāb-ı telīf ol vechile ṣaḥīḥ rivāyet ḳılurlar kim (6) ve eflāṭūn-ı yūnānī naḳlince muḥaddiṣān-ı aḫbār ve nāḳılān-ı muḫtār ol vechile ṣaḥīḥ rivāyet (7) ḥikāyet ḳılup eydürler ki çünkim sīmurġ-ı ḳāf mālik-i mürġān maṣāf ser-güẕeştinden seyr (8) itdügi kūh-ı deştinden ve muḳaddem gelen süleymānlardan eṣaḥ rivāyet kim eytdi süleymān bin dāvud (9) ol benī vedūd bu nādirü'l- vuḳūʿ ḥikāyet ve ʿacebü'l-ʿacāyib rivāyet ʿanḳā dilinden gūş idüp (10) ḫayrete vardı nā-gāh ol ʿaṣırda vaḳt-ı şām daḫı irdi süleymān daḫı ḥażreti dīvān ṭaġıdup (11) ḫalvet-i ḫāṣına girdi iḫlāṣ iʿtiḳādıla ṭāʿat-ı ḥaḳḳa meşġūl oldı nā-gāh ol (12) ʿaṣırda ʿamlūḳ şehrinüŋ erkān-ı devlet ve aʿyān-ı memleket süleymān ḥażretinüŋ salṭanatın (13) taḫt-ı saʿādet ve devletin ʿizzetin şevketin taḫt u raḫtın yitmiş iki millet yir yüzinde el (14) ḳavşurup dīvān ṭutduġın ve gök yüzünde ḳuşlar sāyebān ṭutduġın taʿaccüb idüp (15) birbiriyle söyleşüp eydür kim gördüŋ mi allāh teʿālā dāvud oġlı süleymāna ne ʿālī salṭanat (16) virmiş kim insān ve aṭyār emrine meʾmūr ola ammā kim ez-ān cānib süleymān (17) ḥażreti daḫı ol gice ṭāʿat-ı ḥaḳḳa kim meşġūl oldı meger ʿamlūḳ şehrinde (18) bir ḫurūs vaḳtsuz ötdi süleymān ḥażreti taʿaccüb idüp nıṣfü'l-leyl oldı ṣandı (19) ammā gördü kim henūz ʿarş ḫurūsı ötmemiş bes ol vaḳt-suz öten ḫurūsuŋ (20) üzerine müvekkel ḳodı ṣabāḥ olıcaḳ baŋa getürüŋ didi çünkim ʿale'ṣ-ṣabāḥ oldı (21) alup ol ḫurūsı ḥażret-i süleymān naẕarına getürdiler süleymān eytdi yā ḫurūs niçün

[42b]

(1) vaḳtsuz ötdüŋ ʿādet bu degil midür kim ol ʿarş ḫurūsı öte sizüŋ cinsiŋüzden aḳ (2) ḫurūs anı işide andan ṣoŋra sizüŋ cinsiŋüzden yeşil ṣaru ḫurūs işidüp envāʿından (3) anlar daḫı ötiser bundan kim ʿarş ḫurūsı eẕān oḳumadın ve aḳ ḫurūslar ötmedin (4) sen ötesin cevāb virüp eytdi kim yā nebīyallāh ben ādemī-zād degülem ki ʿilm-i nücūmdan (5) ḫabīr olam ve ʿālemde usṭurlāb dutam ve sāʿat gözleyem veyā ben nebī degülem ki nübüvvet ḳuvvetiyle (6) ʿarşdaki ḫurūsı görem bu nesne benüm ḥamāḳatumdandur kim ḳırḳ elli ḫatunum vardur kim biri (7) birinden ḳışḳanup beni bu gözede kūs kebāb ḫorde-em ol ecilden gū-delāl olduġıma (8) sebeb budur ve ikinci budur kim cehlüm

olduġı cihetden cümle ḫurūsdan öŋürdi (9) ötdüm yaʿnī ki süleymān ḥażretine vaḳt sāʿat bilür diyü andan bī-ḫaberem ki süleymān (10) bir nebīdür ki ʿarşa naẓar itmegile ḫurūsı gördi ve ne vaḳt ötmegile āgāh olur imdi (11) yā nebīyallāh benüm ḫaṭāmı maʿẕūr buyur ki dünyāda bir adamuŋ iki ḫatunı olsa birbirinden (12) ḳışḳanuraḳ dürlü dürlü nesne yidürürler erlerini mecnūn iderler ʿale'l-ḫuṣūṣ her birine zerrīn ḫilʿatler (13) biçerken ve envāʿ niʿamdan[166] anuŋla bile yiyüp içerken ben ḫod bir cüvānam kendü cinsimden ḳırḳ elli (14) ḫatunum var ḫuṣūṣā kim cimāʿdan ġayrı derece eylügüm görmezler elüme giren dāneden bir ḥabbe (15) daḫı virmezem ʿādetümdür ki eger bir dāne elüme girse her birisine ol dāneʾi gösterürem (16) her biri dāneʾi baŋa vir diyü sercümlesi umup ḳatuma gelürler dāneʾi hīç birine virmeyüp (17) kendü nefsüme virürem size biŋ dürlü ṭaʿāmdan ve yüz dürlü ḫilʿatdan cimāʿ yegdür diyü begendigim (18) ḫatunuŋ üzerine çıḳup cimāʿ iderem ol daḫı çend-īn dāneden bizer ol cimāʿ leẕẕetiyle (19) baŋa muṭīʿ olur bes bu muḳaddimeden maḳṣūd oldur kim yā süleymān ḳırḳ elli ḫatunı olan (20) ḥayvānātuŋ ḫuṣūṣan kim ḫavatīne dāne ve ḥabbe virmeyen dānenüŋ ʿaḳlı mekri zenden ḫalāṣ ola mı (21) ***naẓm*** gerçi nāḳıṣ ʿaḳl olur ʿavrat tamām līki mekkār ehli fitnedür hümām

[43a]

(1) enbiyā ve evliyā ve etḳıyā mekr-i zenden iḥtiyāṭ eyler imām ***neṣīr*** ḥakīm ḳavlince ḫurūs (2) böyle diyicek süleymān ḥażreti anuŋ ẕihn ü idrākine taḥsīn eyledi eytdi yā ḫurūs yā bunca ʿavratıla (3) nice zindigānīlıḳ idersin cevāb virdi kim yā süleymān bir ʿavrata ḳāniʿ olmazam zīrā ki ṣaḳanḳūr (4) didükleri bāṭıldur dāyim tāze tāze nāzenīnlerile cimāʿ iderem ve bir daḫı bu kim cimāʿı nevbetçe (5) ḳıluram hīç birisin maḥrūm itmezem ve daḫı sercümle ʿavratlarumı mertebede berāber ṭutaram bir artuḳ (6) meyl itmezem yine süleymān ḥażreti ẕihnine taḥsīn ḳılup suʾāl itdi kim tā bu söze ḫurūs (7) cinsine ṣadā itmek ne cihetdendür cevāb virdi kim yā süleymān iḫtiyārsuz āvāz virüp öterüz (8) meṣelā bir ādemi bī-iḫtiyār ʿaṭse virmek vāḳiʿ olduġı gibi ḥaḳ ḳurṣaġumuzda ḳudret usṭurlābın (9) ḳomışdur her vaḳt ki sāʿat irse ʿarş ḫurūsın işitmezüz ammā ʿarş

[166] Metinde (نَعَا بِمْدَنْ) şeklinde yazılmıştır.

ḫurūsı ötse ḳudretile (10) öterken uyanuruz iḫtiyārsuz āvāze virüp öterüz süleymān ḥażreti eytdi yā niçün bu gice (11) vaḳtsuz ötdüŋ cevāb virdi kim yā nebīyallāh eger ben bu gice ḳaṣdıla vaḳtsuz ötmesem dilümce (12) ḫāliḳa tesbīḥ idüp mübārek yüziŋi görmege ḥaḳdan temennā itmesem sen süleymān dergāhına (13) nite geleydüm mübārek yüzüŋi nite göreydüm ve bu mertebeye ḳanda ireydüm diyicek süleymān (14) ḥażreti فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا[167] mūcibince tebessüm ḳıldı ḫurūsuŋ sözleri kendüye ḫoş geldi (15) daḫı dönüp aṣḥābına ḫurūsıla kelimāt itdügini ḫaber virdi cemīʿsi ḫurūsuŋ ẕihnine (16) taḥsīn itdiler ve daḫı süleymān ḥażreti eytdi ḥaḳ teʿālā ḫurūs āvāzın sūreʾ-i ḳurān oḳıyan (17) āvāzın ve istiġfār āvāzın sever andan yine ḫurūsa eytdi bu ḳırḳ ḫatun kim yumurda (18) yumurdlar ve ṭoġurur hīç veledüŋe şefḳatüŋ var mıdur ḫurūs eytdi ʿāḳıl olan kimesne velede (19) iʿtibār mı ḳılur zīrā kim kelām-ı ḳadīmde ve ḳurān-ı ʿaẓīmde buyurur kim ḳālallāhu teʿālā (20) اِنَّمَا اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ عِنْدَهُوَاللّٰهُ اَجْرٌ عَظِيمٌ[168] yā ḫurūs (21) bu nedür kim başuŋda tācuŋ var pādişāhāne uzun saḳaluŋ var meşāyīḫāne

[43b]

(1) cevāb verüp eytdi yā nebīyallāh başumda şāhāne tācum olduġına delīl bu kim düşmān ḳahrın çekmezem (2) ve cemīʿ ḫavatunumı żabṭ iderem şöyle ki riʿāyāsın melik ol ḳadar riʿāyetile żabṭ itmez ḫavatunum (3) ḳaṣd ider ʿadū gelse eger ḥasetde benden büyük olsa ve ḳuvvetlü olsa varup ceng iderem (4) eger ẓafer buluram ḫoş ve eger bulmazam bir ġayrı yirde kendümi bir ḳaç gün ḫoş (5) ṭutaram ol ʿadūnuŋ fırṣatın gözlerem rāst gelürse ol ʿadūm ḫurūsa ẓafer buluram (6) eger kim muẓaffer düşmeyem ġayretümden helāk oluram zīrā kim yā süleymān her nesneye (7) ortaḳlıḳ olur illā ki ʿavrata yoḳdur andan ṣoŋra yā nebīyallāh nice ḫatun kim cemʿ iderem hīç (8) birine iʿtimādum yoḳdur zīrā ki erkekden dişinüŋ şehveti artuḳdur görmez misin (9) eger bir adam ölse ḫatunı ḳalsa henūz yasın çıḳarmadın bir ere daḫı varmaḳ ister anlaruŋ (10) bigi ḫatundan benüm tavuḳlarum yegdür ki bir ḫurūsa ḳanāʿat iderler meger kim erlerini gelüp (11) āḫir ḫurūs ceng ü cidāl idüp biʾż-żarūrī aŋa iṭāʿat iderler veyā ḫod ḫalvetde

[167] "...gülercesine tebessüm etti" (Neml Suresi 19. ayet)
[168] "Her halde mallarınız ve evlâdlarınız bir fitnedir, Allah ise büyük ecir, onun yanındadır." (Teğâbun Suresi 15. Ayet)

bulup (12) şikār ide fī'l-cümle zenān cinsine inanmak olmaz kim bunlaruŋ ḥissi çoḳdur süleymān (13) ḫurūsuŋ bu sözini daḫı müvecceh görüp yine suʾāl itdi ki ḫaber vir baŋa kim tavuḳdan (14) yumurda ne vechile durur ve yumurdadan yavrısı ne vechile çıḳar ve yumurdası bir cins midür (15) nice envāʿ mıdur ve dişi erkek ṭoġacaġın naẓar itmekle yumurdadan bilür misin ḫurūs (16) cevāb virüp eytdi ki yā nebīyallāh yumurda tavuġuŋ ḳanından ḥāṣıl olur vaḳtāki (17) tavuḳ ḳarısa yumurdasınuŋ ṣarusı olmaz ve yumurdanuŋ ṣarusı ki olmasa andan (18) yavrı çıḳmaz ve tavuḳ cinsi ve bizüm cinsimiz dilkiden ve rubāhdan ve saŋsardan ġāyet (19) ḳorḳar ol cihetden er uyuruz tīz uyanuruz bir müddet uyur hemān dem tīzcek uyanur (20) ol sebebden yüksek yirde dünevüz iḫtiyārımuzla ammā ki ṣāḥib-ḫāne kimse ḳomaz (21) ve daḫı yā nebīyallāh tavuġuŋ yavrusı evvel çıḳduḳda zīrek ve laṭīf olur velī büyüdükce

[44a]

(1) ḥissi gider ḥamāḳatı ziyāde olur vaḳtākim ḫavatīnlerüm yumurdlasa ve yumurda baṣar olsa furṣat (2) bulup naẓar iderem gördüm ki ol yumurda baṣan yumurdaları uzun olup uçları sivri (3) olsa tecribeyle imtiḥān idüpdür ki andan yavrı dişi çıḳar ve anuŋ yumurdasın incitmezem (4) eger yumurdaları içinde degirmi yumurda görsem ki uçları yaṣṣı ola bilürem ki ḫurūs (5) ṭoġar furṣat bulıcaḳ ol cins yumurdayı şikest iderem ve daḫı yā nebīyallāh şöyle bil kim (6) tavuḳ vardur kim bir günde iki kez yumurda yumurtlar ammā ki tavuḳ ḳarnında yumurda (7) on iki günde tamām olur ol tavuḳdan çıḳduḳda ḳabı yumaşaḳdur havā ki ṭoḳunur defʿi ḳatı olur (8) vaḳtāki tavuḳ yumurda baṣa ṣarusından tavuġuŋ süŋügi gözi ve beynisi aġından olur andan (9) derisi aġından olur ṣarusınuŋ pārı ḳoyusı bir ġılāfa cemʿ olur yavrunuŋ göbegi olur ol (10) göbekden yavru ġıdālanur nite kim oġlan ana ḳarnında göbekden ḥayż ḳanından ġıdālanur (11) gibi ġıdālanur yumurda olur kim iki ṣarusı olur yavrı çıḳar yā süleymān ḳaçan (12) yumurdadan yavrı çıḳsa eger deprenürse erkekdür ve eger deprenmezse dişidür ve tavuḳ (13) vardur kim yılda üç yüz yumurda yumurdlar bes yumurda ḳodılarsa altına ḳanāʿat iderler (14) ol günde yumurdasın ṣısalar üç nuṭfe peydā olur birisi yürek ve birisi dimāġ (15) ve birisi ciger ḳamusından öŋdin yürek nuṭfesi peydā olur andan ṣoŋra (16)

ṭamarlar olur andan ṣoŋra baş ḳanad olur çünkim yavrı yumurda ḳabını yarar (17) çıḳar ol yavrı kim içinde ṭolanmışdur başını ṣaġ ḳanadınuŋ altına ṣoḳmışdur ve ṣaġ (18) ḳanadın ṣol ḳanadınuŋ altına çekmişdür bir ṭop bigi olmışdur vaḳtākim yumurdadan (19) çıḳar fi'l-ḥāl dāne dirmege başlar ve her kimse istese yumurdanuŋ ʿacāyibin göre günde bir yumurdasın (20) tavuġuŋ altından alsun ṣındursun görsün kim günden güne nice olur ve daḫı dilese ki (21) yumurdanuŋ ṣaġın ve ṣayrusın bileler ṣuya batarsa ṣaġdur ve eger batmazsa yiydindür

[44b]

(1) veyāḫūd güneşe ṭutalar eger ṭamar ḳan görinürse ḫarāb olmışdur ve daḫı bir kişi istese bir tavuġuŋ (2) beş yüz yavrusı olsa bir tavuġuŋ altına yumurda ḳoya daḫı yavrıya otura tavuġuŋ (3) berāberinde beş yüz yumurda ḳoyalar bir nice yirde ḳara ters içinde her iki yumurda arasında bir tavuḳ (4) yüŋin ḳoyalar tā kim birbirine degmeye ve oradan ötesin tersile üçünci günde (5) depredeler ve her günde depredeler ol tavuḳ çünkim yavrı çıḳara o yumurdalar daḫı (6) yavrı çıḳara ol beş yüz yavrı ḳamusı ol tavuġa uyalar ***naẓm*** (7) böyle diyüp şeh süleymāna ḫurūs oldı sākin başa urup ʿaḳl u us gör ṭuyūr idrākini eyle fikr (8) aŋa göre ḳıl ʿamel ṭutma ve sus ***neṣīr*** ḥakīm ḳavlince ḫurūs böyle diyicek süleymān ḥażreti (9) eytdi cemīʿ suʾālüme cevāb virdüŋ ammā ki başuŋda tācuŋ eŋegüŋde ṣaḳaluŋ oldıġına (10) cevāb virmedüŋ ḫurūs eytdi yā nebīyallāh bir ʿavratı olan ṣāḥib-ḫāne ketḫüdānuŋ (11) evḳat-ı ḫamsede cemāʿate ḳarışan kişinüŋ başında bir tācı olur ben ḫod müʾeẕẕinem (12) başumda tācum eŋegümde ṣaḳalum ʿaceb midür diyicek süleymān ḥażreti ʿam eydür yā ḫurūs (13) bunca ḫatun elinden ṣaḳaluŋ nice ḳurtarırsın veyā saḳalı uzun aḫmaḳlardan mısın (14) ḫurūs eytdi yā nebīyallāh bizüm cinsimüzde saḳalın ʿavrat eline virmiş ḫurūs yoḳdur (15) süleymān ḥażreti neden maʿlūm ola dirken nā-gehān ḫurūsı süleymān ḥażretine alup (16) gitdüklerin tavuḳlar ṭuydılar birbirine ne ṭururuz didiler gelüŋ ḫurūsdan şikāyet (17) idelüm bir dāne ile bizi aldar diyüp ḥālümüz ḥażret-i süleymāna ʿarż idelüm süleymān dergāhına (18) geldiler ṭavşancıl kim ḳuşlaruŋ begler begisidür ḳuzġun çavuşıdur ḳuzġuna (19) ḥükm itdi ḥāl dilince bu tavuḳlaruŋ ḥālin gör niye

geldiler cevābların alup didi kim (20) süleymāna şikāyete gelmişler ʿuḳāb ol sözi işidüp hüdhüdle süleymān ḥażretine (21) ḫaber gönderdi süleymān tavuḳlaruŋ geldügin bilüp emr itdi ḥācibler sürüp tavuḳları

[45a]

(1) süleymān ḥażretine getürdiler ḫurūs yanına ṭurġurdılar andan süleymān ḥażreti tavuḳlara eytdi neye (2) geldüŋüz şikāyetü-ŋüz mi var dillerince cevāb çaġrışdılar kim yā nebīyallāh ḫurūs aġzına (3) bir dāne alup bizi şād ḳılup cennet ṭāvūsı gibi cevlān ḳılup ḳanadların ḳaḳup bize işāret (4) gelüŋ sizi żiyāfet ideyin diyü çaġırur aġzındaġı dāneyi gösterür eydür kim bir yirde (5) dāne cemʿin buldum nişāneyiçün bir dāneʾi aġzına alur gelüŋ sizi ṭoyum ideyim diyüp aġzından (6) dāneʾi gösterür biz daḫı sözine inanuruz başında meşāyiḫāne tācı egninde ḫırḳası var ʿale'l-ḫuṣūṣ (7) müʾeẕẕīndür uzun saḳalı var muḥteşem şaḫṣ sözine taṣdīḳ idüp inanuruz dāneyile (8) bizi ṭoylar diyü sözine iʿtimād idüp sevinürüz çünkim varavuz aġzındaġı dāneʾi (9) birimüze virmeyüp kendü yudur bizi maḥrūm ider ol heyʾetle āşikār utanmayup bize (10) cimāʿ ider ve ẕelīl ḫor gidevüz ḫurūsa yasaġ eyle kim bu bendi bize geçmeye diyüp (11) şikāyet itdiler süleymān ḥażreti eydür yā ḫurūs sen ne dirsin bu ẓulmı bunlara niçün (12) ḳılursın ḫurūs eytdi yā nebīyallāh dişiye biŋ vaḳıyye niʿmet virmekden bir ḳaṭre şehvet (13) virmek yegdür bes bunlaruŋla müdārā ḳılup zindigānī iderem ammā ki ol bulduġum (14) dāneʾi ben yimeyüp anlara yidireyin ḥīn-i cimāʿda benden erlik umma tavuḳlar rāżı olmaz niʿmet (15) gerekmez tek erliginde ḳavī olsun didiler anlar öyle diyicek ḫurūs eytdi yā nebīyallāh (16) ʿavrat eline saḳalum virmedügim maʿlūm oldu mı andan süleymān eytdi yā ḫurūs (17) dile benden ne dilersin senüŋ sözlerüŋ baŋa ḫoş geldi eytdi yā nebīyallāh dilerin kim (18) beni dilki ve saŋsar ve şaḳāl incitmeye ve daḫı ṣāḥibümden beni alup āzād idesin boġazlayup (19) etüm yimeyeler süleymān ḥażreti sözin ḳabūl idüp ve üzerine cāriḥ nām cinnī müvekkel (20) ḳodı bes ol gice ḫurūs bir yüksek yire çıḳdı bes bir nice tavuḳlarıla ol (21) gice ay aydınına ḳarşu şehri kenārında gördi lāle ve yāsemen açılmışdı berg-i nesteren nuʿmān

[45b]

(1) şaḳāyıḳ çiçekleri bāġ arası müzeyyen olmış bes ḫurūs bir nice tavuġıla yüksek dīvār üzerinde müʾeẕẕin (2) mināreye çıḳar gibi çıḳup ḳarār itdi ṣaġ ve ṣol tavuḳlar yanına cemʿ olup cennet ṭāvūsı gibi (3) müzeyyen yüŋlerini elvān elvān ḳuyruġunı ḳafāsında cevlān idüp ḳanad ḳanada urup bülend (4) āvāzıla çaġırdı meger kim ol yörede nice tavuḳlar kesmiş ve nice tavuḳlar kümeslerin başmış ḥīle-kār ve fitne (5) engīz bir tilkü vardı tamām ḥırṣıla yürüyüp ḫurūsa ṭamaʿ ḳıldı ḫurūs ḳatına geldi ḫurūs (6) tilküyi görüp dīvāruŋ yüksek yirine ṣıçradı dilkü eytdi neye ḳorḳarsın yā ḫurūs ben bu yirden (7) geçüp giderken gökçek āvāzıla ve laṭīf elḥānıla senüŋ ol ḫūb āvāzuŋ baŋa eṣer ḳıldı eger kim (8) sen rūm müʾeẕẕiniseŋ ne var süleymān nebī müʾeẕẕzini ḫıżra beŋzersin sebze-pūş olup ki sebze-zār (9) arasında ṭurursın süleymān ḥażretinüŋ oḫşa yā ḫıżr didügi ḳavlen ʿamāde[169] durur anuŋıçun ben daḫı (10) hemān birle vecd birle ḥażretüŋe geldüm ki ḥükemā dimişdür kim ḫurūs āvāzı ḳalbe ḳuvvet virür (11) ḫastaya ṣıḥḥat virür imdi luṭf it bize laṭīf elḥānuŋdan iḥsān eyle ki gūş idevüz bizden (12) ḫod derdüŋ yoḳ zīrā kim ḥażret-i süleymān münādī ḳıldurdı kim hīç bir şeyʾi kimseye (13) ziyān eylemeye ve ẓulüm ve cevr endīşesin ḳalbüŋden gideresin ḳavīler ṣaʿīflere el (14) uzatmasun ẓālimler maẓlūmlara ẓulm itmege göz ṭutmasunlar birbiriyle eylük iḥsān birle (15) dirlik dirilsünler şöyle kim gögercin ṭavşancılla bir yuvada yatsunlar ve ḳurd ḳoyunıla (16) bir aġılda dünesün ve arṣlan dilküye tevāżuʿ itsün ve postını yırtmasun ve dilkü tavuġıla (17) hem-rāh olsun ḫurūsı incitmesün bes süleymān yasaġı böyle olıcaḳ benümle senüŋ (18) araŋda ayrıluḳ ve ḳorḳuluḳ ḳalmadı gerekdür kim aramuzda birlik ve dostlıḳ ẓāhir (19) ola tā kim süleymān mürseli ḥükmi yirine gele didi dilkü sözin uzatduḳca ḫurūs (20) dīvārdan aşıru ṣaḥrāya baḳardı dilkü ṣordı kim yā ḫurūs benüm sözüm işitmeyüp (21) ṣaḥrādan yaŋa yavuz baḳarsın benüm fāyideli sözüm işitmezsin ḫurūs eytdi yā dilkü

[46a]

(1) işbu cānibden bir cānavar gelür yil tozına irmez eyle segirdür kim bād-ı ṣabāya öŋ virmez (2) aġzını neheng bigi açmış ve ḳarnı ḳasuġı ince peleng gibi geyik gögüslü ve

[169] Metinde (عَمَّده) şeklinde yazılmıştır.

uzun ḳuyruḳlu ancılayın (3) cānavardur kim uş gelüp yetişdiler anlaruŋ heybetinden ḳorḳdum didi dilkü (4) bu sözi işidicek ḳorḳıya düşdi ditredi ḫurūs ve tavuḳ ḳayısı ḳalmadı gizlenecek (5) yir ister kim cān ḳurtara ḫurūs eytdi ḳanca gidersin gel görelüm kim ol cānavarlar (6) ne cānavarlardur ki dilkü nice ḳaçmayam bu sen didügüŋ şikār-bāz tāzī itleridür beni (7) göricek ṭutarlar kürkimi yırtarlar etimi çekişüp ṭartarlar ḫurūs eytdi yā dilkü ne ḳorḳarsın ki (8) süleymān yasaġ itdi kimse kimseye ẓulm itmesün diyü baŋa taḳrīr ḳılup naṣīḥat idersin eyle (9) olsa ne zehresi var kim gelüp kelb seni incide dilkü eytdi gerçi süleymān ol yasaġı (10) itdi ammā ki ben ne bileyin ki süleymān yasaġı anlaruŋ semiʿ ne yetişdi mi ol diyüp dilkü ḳaçup (11) gitdi ḫurūs dilkü ḳaçduġına şād olup güci varınca çaġırup ötdi semiʿ süleymāna yitdi (12) süleymān sīmurġa emr itdi şu vaḳtsuz öten ḫurūsı elbette getürüŋ didi sīmurġ (13) ögi ḳuşını ḳıġrıtdı sen ḳuşlaruŋ ʿasısın gücile uçucı sen misin var ol ḫurūsı (14) ḳaynaġa alup getür ammā ki ziyāde incitme ögi ḳulaḳ ḳabardup ḳanad açdı uçdı (15) ḫurūs āvāzı geldügi cānibe geçdi ḳaraŋu gice içinde göz urdı ḫurūsı gördi (16) diledi kim ḳaynaġına ala ḫurūs eytdi beni süleymān azād ḳılupdur baŋa pençe urma (17) ögi eytdi senüŋ vaḳtsuz ötdügün niye süleymān işitdi saŋa ġażab itdi beni sīmurġ (18) gönderdi kim seni süleymān ḥażretine iledem ṭur gidelüm yāḫūd pençe urup alup (19) giderem didi ḫurūs müvekkel-i cine baḳup eytdi beni bunuŋ eline virme beni süleymān dergāhına (20) sen ilet ḫurūsı cinnī götürdi ḫurūs feryād itdi benüm tavuḳlarumı daḫı bile getür cinnī (21) eytdi iy ʿaḳlı yoḳ nice zen süleymān ḳorḳusından saŋa ḳullıḳ itdügüm yitmez mi

[46b]

(1) ʿavratlaruŋa daḫı ḳulluḳ mı ideyin diyüp sīmurġ naẓarına getürdi zīrā kim vaḳtlü vaḳtsiz ins ü cin (2) süleymān dergāhına girmezdi ol sebebden sīmurġ naẓarına getürdi sīmurġ ḫurūsı ġurābıla (3) hüdhüd eline virdi alup süleymān naẓarına getürdi süleymān ḥażreti naẓar itdi gördi kim (4) ol vaḳtsiz öten ḫurūsdur kim daḫı vaḳtsuz ötdi ḫurūs eytdi yā nebīyallāh maʿẕūr (5) ṭut kim dün gece vaḳtsuz ötdügümüŋ sebebi budur kim ḥażretüŋe ʿarż itdüm bu aḫşamdan (6) ötdügümüŋ sebebi budur kim diyüp dilküyile geçen ḳıṣṣayı bir bir taḳrīr itdi ʿāḳıbet ḥīleyile (7) dilküyi ḳaçurduġın henüz aḫşamdan

vaḳtsuz ötdügin beyān eyledi süleymān ḥażreti (8) işidüp laṭīfesine taḥsīn ḳıldı meger kim bir şāhīn ol ḥīnde süleymān naẓarında meşāme (9) üzerinde ṭurmışdı gördi kim süleymānuŋ ḫurūsa ziyāde meyli var günüleyüp süleymān (10) ḥażretine eydür yā nebīyallāh bu aḥmaḳ ʿavratlar mekrine uġramış nā-dānile ne kelimāt idersin (11) tavuḳ ve ḫurūs cinsi ancılayın aḥmaḳdur ki bir dīvārdan ṭaşra düşse issi evin arayup (12) bulmaz ve daḫı şunuŋ bigi ḳorḳaḳdur kim vaḳtile aġaç üzerinde ve yüksek dīvār üzerinde (13) olsa dilkü ve şaḳāl naẓar itse bunlaruŋ naẓarı anlaruŋ naẓarına yitse defʿi ḳorḳarlar (14) biri biri üzerine düşerler dilkü ve şaḳāl yirler ṣafā sürerler süleymān eydür yā şāhīn (15) ḫūb dirsin her işde bir ḫāṣṣa vardur kim hem nefsi hem żararı vardur nite kim (16) arşlan egerçi sibāʿ[170] arasında ġāyet şecīʿdür velākin ḳarınca-nuŋ ne miḳdārı var kim (17) anuŋ ḳorḳusından balçıḳlu yirde ve ḳamışlıḳ arasında olur ve daḫı ḫinzīr egerçikim bahādırdur (18) velī şekli ḳabīḥdür ve daḫı ḳuşlarda egerçi şecāʿatile sen şehbāzsın zūr-ı bāzū ḳuvvetiyle (19) şikār-bāzsın velī yaramazlıġuŋ bu kim cebbār nefslisin ve ḫurūs daḫı ḳorḳaḳ olsa ʿaceb (20) degül kim müʾezzinüŋ ekşeri ʿālim ve dāniş-mend olur varımuz ḫavf-nāk olur zīrā kim (21) dimişlerdür kim cāhil bahādur ve ʿālim ḫavf-nāk olur imdi kes sözüŋi bu ḫurūsdan kim

[47a]

(1) ṭaşra düşüp issi evin bulmasa ʿaceb degül her gün gice ve gündüz vaḳtleri bilür vaḳtile bekler (2) uṣıla yiŋilmez gerek gice uzun ve gündüz ḳışa olsun hemān ol vaḳtinde çaġırur anuŋıçun (3) baʿżı ʿulemā vaḳt müşkil olsa fetvā virdiler kim ḳaraŋu gicede ḫurūs āvāzına iʿtimād ideler kim (4) bizüm meẕhebimüzde degül ehl-i tecribe dir ki bir kişi aḳ ḫurūsı boġazlasa mālına ve ehline (5) eksiklik yitişdürür devr-i ḳamerde āḫir zamān peyġāmberi gele şefīü'l-ʿaraṣāt ekmel'ül-mevcūdāt (6) ola ḥadīṯ-i ḳudsī mübārek durur yarın çıḳup buyura kim aḳ ḫurūs benüm dostumdur ve şeyāṭīnüŋ (7) düşmenidür ve ümmetine buyura kim aḳ ḫurūs besleyenler ve daḫı naṣīḥat ḳılup eyde kim ḳaçan (8) aḳ ḫurūs āvāzın işitseŋüz allāh teʿālānuŋ faẓlından dileŋ zīrā kim ʿarş altındaġı (9) ḫurūs şeklindeki ferişteʾi görüp bekler vaḳt olsa ferişte āmīn diye duʿāŋuz

[170] Metinde (سُبَاغْ) şeklinde yazılmıştır.

müstecāb ola (10) eyle olsa yā şāhīn sözüŋi kes ḫurūsdan diyüp şehbāza ʿitāb itdi şāhīn incinüp (11) eydür yā nebīyallāh benüm ḫurūsdan faẓīletüm ziyāde olduġı bu yitmez mi kim ben börkile ḳanad açup (12) uçarken ḳuşları ṣayd idüp ḳanların ṣaçarken beni ṣayyād[171] ṭutar iki gözümi diker uyḳusuz ḳor (13) ġāyet zebūn itdükden ṣoŋra gözümi açup baŋa taʿlīm ider ammā kim ayaġuma künde urup (14) bağlar ve başuma üsküf geçürür gözüm cihānı görmez olur bes ṣāḥibüm baŋa bu ḳadar cevr ü cefā (15) ḳılurken ḳanḳı ḳuşa ṣalarsa alup ṣayd idüp beni oḳuduḳca ḳaçmayup yanına gelüp eline (16) ḳonaram bu ʿacebdür kim ḫurūs ve tavuḳ cinsi evde yumurdadan ṭoġup büyürler ve her (17) gün ṣāḥib-ḫānenüŋ dānesin ve yemin yirler ṣoŋra ṣāḥibini yād itmezler yöresine uġramazlar (18) meger kim gücile ṭuta bes ḥamāḳatdandur kim yidügi niʿmeti bilmez ve mevlāsına muṭīʿ olmaz (19) zīrā kim cemīʿ ḳuşlar içinde ḫurūs tavuḳ cinsinden ʿāciz eyle ḳuş yoḳdur zīrā kim (20) on yıl bir evde ṭursa ṣoŋra ol evden giderseler çāre degüldür ki gele ol (21) evi bula bāḳī ḳuşlar gibi kendi yavrısından ġayrı yavrıyı farḳ itmez altına kendi yumurdasından ġayrı

[47b]

(1) yumurda ḳorlar çıḳarur ammā ki bilse giderür düşmeninden ḥaẕer eylemegi bilmez hemīn bir yüce yire çıḳup (2) çağırup feryād itmegi bilür şehbāz böyle diyicek süleymān ḥażreti eytdi yā şāhīn sen ol (3) yaramazlıġa eylük itdügüŋ sebebden senüŋ meskenüŋ pādişāhlar eli oldı başuŋa (4) şāhlar elleriyle tāc ururlar ve seni ʿizzetile ellerinde götürürler ve senüŋiçün ʿizzet idüp ṣayyādlar (5) şikār-gāhda ṣayd bulup boġazlar ve sāsūnlar ve tāzīler besledüp seg-bānlara yitdürürler (6) ve melik-zādelere el bağlatdurup senüŋiçün şikār iderler ve ismüŋi şāhlar müsemmāsına muṭābıḳ (7) aduŋı şāhīn ḳomışlardur seni şikār itsün diyü ṭaġ u ṭaş deryā feṭḥ[172] iderler ve ṭoġancılar (8) saŋa ḫiẕmet idüp senüŋiçün her yaŋa segirdüp saŋa taʿẓīm bu yitmez mi ve daḫı bu ḫurūsa (9) ṭaʿn itme kim vaḳtile eẕān oḳuduġı cihetden dilince ḫāliḳa tesbīḥ itdügi sebebden (10) senüŋ başuŋa pādişāhlar tāc urdıyısa bunlaruŋ başına ḳudret tācı ḳonmışdur ve daḫı (11) yā şāhīn seni ḳıġırduḳları vaḳtin saŋa tavuḳ etini virmege ḳıġurduḳların bilürsin

[171] Metinde (صَيَّاطْ) şeklinde yazılmıştır.
[172] Metinde (فَتْ)şeklinde yazılmıştır.

gelürsin (12) bunlaruŋ ḫod seniŋiçün ve ġayrıçun boġazlanduḳların bilüp ʿaceb midür ***naẓm*** (13) böyle diyüp şeh süleymān virdi şehbāza cevāb şehbāz ebsem oldı anda itmedi ḳaṭʿā şitāb diŋle imdi yevm-i arżuŋ söyleyeyüm ḳuşların (14) līki virgil ḫoş ṣalavāt muṣṭafāya bul ṣevāb ***neşir*** ḥakīm ḳavlince çünkim ol gice geçdi ʿale'ṣ-ṣabāḥ oldı (15) süleymān ʿam enbiyā vü evliyā ile etḳıyā ile ve aṣfiyā ile ṣubḥ namāzın ḳılup imāmlıḳ idüp (16) namāzdan niyāzdan fāriġ olıcaḳ başına ʿimāme-i ḫalīl urınup şīt ʿabāsın geyüp ādem-i ṣafī (17) ṣacın kemer baġlayup nūḥ necī cübbesin çignine ṣalup mūsā peyġamber ʿaṣāsın eline alup (18) nübüvvet taḫtına çıḳup ḳarār itdi andan insān melikleri ve envāʿ-ı maḫlūḳāt serhengleri (19) ṣaġ ṣol zerrīn ve sīmīn kürsīlerde ḳarār idüp oturdılar buġur süleymān ʿam aḫı melīḥ (20) emr itdi bisāṭ döşediler üzerine ḳurʿa bisāṭın ḳurdılar aḳ billūrdan ferşidi ve biŋ bir ismi (21) yazılmış altun ḳurʿa pehlevānlar ṣoyḳaşup getürdiler billūr ferşiŋ üzerine ḳodılar andan

[48a]

(1)süleymān emr eyledi yā aḫı melīḥ ḳurʿaʾı yuvala görelüm ḳanḳı cinsiŋ adına düşerse ol cinsi ḥāżır idüp (2) şikāyetin diŋleyelüm didi aḫı melīḥ daḫı bismillāh diyüp ḳurʿayı yuvaladı ḳurʿa ḳuşlar cinsine (3) düşdi melīḥ süleymāna ʿarż itdi süleymān ʿam eytdi sīmurġa diŋ ḳuşlar cinsiyle dergāha (4) gelsün andan sīmurġ daḫı ḳara buluṭ gibi ḳanad açup havādan yir yüzine indi ḳuşlarıyla (5) süleymān dergāhı öŋünde ḳondı ḥācibler sīmurġı görüp ḳırḳ sekiz kez yüz biŋ ādemī (6) zād leşkerini yaṣavullar yüriyüp iki yardılar sīmurġa ḳuşlarıyla yol virdiler andan (7) sīmurġ süleymān naẓarına gelüp dilince selām virüp andan baş ḳaldurup süleymāna duʿā ḳıldı (8) ***naẓm*** didi şāhā devletile pāyidār ol pāyidār tā ḳıyāmet memleketde şehr-i yār ol şehr-i yār (9) ʿömrüŋ öküş devletüŋ olsun ziyāde ṣad hezār ḥācetüŋ ḥaḳdan ḳabūl kāmukār ol kāmukār ***neşir*** ḥakīm ḳavlince sīmurġ (10) bu vechile duʿā ḳılıcaḳ süleymān ʿam yir gösterdi nübüvvet taḫtınuŋ ṣaġ ṭarafında altun şāma (11) üzerinde geçüp oturdı ṣaġ yanında ḥubūbāt yiyen ḳuşlar serhengi cennetden çıḳan ṭāvūs (12) zerrīn meṣāme üzerinde ṭurdı ve ṣol yanında baḥrī ḳuşlar meliki balıḳcıl ṭurdı (13) andan ṣoŋra yırtıcı ḳuşlar serhengi ḳartal oturdı ve havayī ḳuşlar meliki hümā havā (14) yüzinde süleymān otaġı üzerinde ṭurdı daḫı pervāz

urdı andan süleymān ʿam (15) eytdi yā sīmurġ bu gün ḳuşlardan her cinsi baŋa ʿarż eyle ve şikāyeti olan daḫı şikāyetin (16) itsün andan sīmurġ daḫı ġurābı çaġırup ḳuşlara gönderdi zīrā kim ġurāb ḳuşlaruŋ (17) çavuşıdur her kimüŋ kim şikāyeti var gelsüŋ didi bes ḳuşlardan baʿżısı şikāyete geldi (18) ve baʿżısı ziyārete geldi ṣaf ṭutup ḳuşlar süleymāna ḳarşu dīvān ṭurdılar şöyle kim (19) ḳuşlar yüŋinden ve ḳanadlar ucından dīvān-ı süleymāna yil esüp gümez oldı (20) ve ḳuşlar ötmesinden ʿaḳıllar çāk olur bes süleymān ḥażretine ḳuşlaruŋ envāʿın aḥvālin (21) ve perr ü bālin seyrān iderken nā-gehān deve ḳuşına ṭuş oldı ve deve ḳuşı daḫı

[48b]

(1) daḫı süleymān naẓarına henüz daḫı varmamışdı sīmurġ-dan icāzet alup ilerü varup taḫt u pā öpüp (2) dilince duʿā ḳıldı eytdi kim ***naẓm*** yā süleymān durduġunca kevn-i ʿālem ber-ḳarār (3) müstedām ol devletile ʿömrüŋ olsun bī-şümār gitmesün ḫātem elüŋden kim tamām ḳabżuŋda ola ins ü cinle dīv ü ġūlān vaḥş u ṭayr mūr u mār (4) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince deve ḳuşı böyle diyicek süleymān ḥażreti naẓar ḳılup gördi kim bir ʿaceb heyʾetlü (5) ḳuş ḳamu aʿżāsı[173] ḳuş şeklinde līkin ayaḳları deve ayaġı gibi andan süleymān sīmurġa suʾal (6) eytdi bu nice ḳuşdur kim aʿżāsı aṭyār ayaḳları deveye beŋzer sīmurġ eytdi (7) yā nebīyallāh buŋa şütür-mürġ dirler sāʾir ḳuşlar bigi gök yüzinde uçmaz ve ġıdāsı noḫūd yir yüzinde (8) çār-pā gibi yürür bil kim yilden yaŋa döner ve gögsi havāya urur daḫı ayaġıyla segirdür (9) ḳanadların açar ḥareket itdürür şöyle serīʿ gider kim oḳ irmez ve ḳuvvetde ḳurdı (10) dutar depeler her cānavar kim dört ayaḳlu olsa veyāḫūd iki ayaḳlu olsa bir ayaġı (11) ṣınsa ayaḳdan düşmez ammā kim deve ḳuşınuŋ bir ayaġı ṣınsa ayaḳdan düşer yürümez (12) ve daḫı bu deve ḳuşınuŋ erkegi ḳaçan kim ḳurdı görse bilür kim aṭyāruŋ (13) düşmenidür hem-ān-dem ṣıçrayup ḳurduŋ arḳasına biner ḳurdı ḳovalar sürer öldürünce (14) dişi daḫı ardınca bile segirdür tā gör kim erkegi ḳurdı yıldurup öldürür ve daḫı (15) yā nebīyallāh bu bir niʿāmdur kim ṭaşı ve ḳızmış demüri yir ve cezʿi[174] daḫı yir miʿdesinde[175] (16) elān ṣu olur eger kim

[173] Metinde (اَعصَاسِي) şeklinde yazılmıştır.
[174] Metinde (جُزْعِي) şeklinde yazılmıştır.
[175] Metinde (مَعدَسِنْدَه) şeklinde yazılmıştır.

cezʿ ayı on yıl oda ḳosalar demürci aŋa körük çekse hergiz (17) od aŋa eşer itmez ḥikmetullahı gör kim bu deve ḳuşı cezʿ a bir sāʿatde ḳurṣaġında eriyüp (18) şu olur diyicek süleymān ḥażreti ġāyet taʿaccüb idüp ḥükm itdi maṭbaḫından ḳızıl ḳor getürdiler (19) ve içine demür eksirler ve mıḫlar dökdiler andan deve ḳuşına işāret oldı (20) ol yanmış ḳızıl ḳorı ve ḳızmış demürleri aġzına ḳoyup diliyle yalāyı yalāyı yiyüp yutdı (21) sercümlesin düketdi süleymān ḥażreti deve ḳuşınuŋ ol ḥālin görüp ġāyet taʿaccüb itdi

[49a]

(1) ve daḫı dönüp loḳmān ḥakīme eytdi yā ḥakīm ḥaḳ teʿālānuŋ ḳudretin gör kim bir cānavar ḳızmış demüri (2) ve yanar odı yiye ve cemīʿsi aġzında ḥażm[176] ola ḥakīm eytdi yā nebīyallāh ḳādirüŋ buŋa hemtā (3) ḳudreti çoḳdur ıldırım odı kim gök yüzinden iner eger bir ḳılıç-çı dükānına düş gelse ḳılıçları (4) ṣāʿiḳa odı ḥarāretinden eriyüp şu olur ammā kim ġılāfları aġac olduġı (5) sebebden żarar itmez ve daḫı ḥikmetde gelür kim ḳurduŋ ve itüŋ mayidesi sünügi (6) ve ḳılı hażm[177] ider velī ḫurmā çekirdegin hażm[178] idemez ve daḫı ümmü'l-ġeylān dirler bir ot (7) olur anı hażm[179] idemez bes her birisinde ḥaḳ teʿālā bir ḫāṣṣa ḳomışdur efʿīde zehir (8) ve ṣadefde dür-dāne ḳoduġı gibi ikisi de nīsāndan ḥāṣıl olur ammā kim ol cānavarlaruŋ (9) ṭabīʿatına muṭābıḳ yirde cevher yirinde zehr olur ***naẓm*** (10) şöyle bil kim yā süleymān ḥażreti buŋa hemtā ḫālikuŋ çoḳ ḥikmeti kārgāh-ı fıṭra ḳılsaŋ naẓar (11) ẓāhir olur saŋa ḥaḳḳuŋ ḳudreti ***neşir*** ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti loḳmān ḥakīm böyle diyicek (12) süleymān taṣdīḳ idüp eytdi kim amennā ve ṣaddaḳnā böyledür kim dirsin andan (13) süleymān ḥażreti dönüp deve ḳuşına eydür yā niʿāme sizüŋ ḳadīm memleketü-ŋüz nerededür (14) cevāb vir kim yā nebīyallāh hindüstāndur ve sindistāndur egerçi baʿżı yirde niʿāme (15) cinsi olur ammā kim az didi yine süleymān suʾāl itdi kim yā sizüŋ yumurdadan yavrı (16) çıḳarmaŋuz ne vechiledür cevāb virdi kim yā resūlu'llāh vaḳt kim dişimiz yumurdlasa (17) otuz dāne

[176] Metinde (حَصمْ) şeklinde yazılmıştır.
[177] Metinde (حَصمْ) şeklinde yazılmıştır.
[178] Metinde (حَصمْ) şeklinde yazılmıştır.
[179] Metinde (حَصمْ) şeklinde yazılmıştır.

yumurtlar andan biri biri yanında ḫaṭṭ-ı müstaḳīm üzerine düzer kim (18) hīç egrisi olmaz ve daḫı şöyle uzunluġına anı başar yatur kim ve kendüyi daḫı şöyle (19) uzadur kim hīç bir yumurdası ṭaşra ḳalmaz ve baʿżı dişimüz daḫı ṭoprağa gömer yumurdasınuŋ (20) zāidini her birinde bir delük eyler tā kim ol yumurdaya ḳurt düşer yavrısı çıḳınca (21) ol yumurdada aġı yavrusına yidirür yine süleymān suʾāl itdi kim bu ḳurda ḥarīṣ olup

[49b]

(1) ḳorḳmayup yanına varur sebeb mücādele nedür ve daḫı neden ḳorḳarsız didi sizde ḫod (2) şecāʿat variken ḳurda ḥavālesiz cevāb virdi kim yā nebīyallāh ābā vü ecdādumuzdan şöyle işidip (3) dururuz ki bizüm cinsimüz bir nebīnüŋ muʿcizātıyla ẓāhir olmış ve ḳurda daḫı ol ḥavāle ḳılmış ammā öte aṣlın (4) ve ḥaḳīḳatin bilmezüz ve daḫı nebīyallāh bir ʿaceb ḫāṣṣa daḫı bizde bu kim ḥayvānāt ve ḳuşları (5) iden ḳurdı kim görsek arḳasına binüp mecāl virmeyüp yıldurmagıla zebūn idüp helāk (6) ḳılavuz ammā kim havā ṣāfī olup güneş nūrıla cihān rūşen yire gölgemiz kim düşer (7) hemān kim gölgemizi görürüz ḳorḳumuzdan ʿaḳlımuz çāk olup şaşaruz ol (8) sebebden güneşe ḳarşu giderüz arḳurı gitmezüz tā kim gölgemizi görmeyüp yürürüz (9) ve daḫı bir ʿaceb budur kim yumurdamuzuŋ ḳabını sirkeye bıraḳsalar ve eger kim çölmege bıraḳsalar (10) sehelce nesneyile odda bişire süleymān ḥażreti suʾāl itdi kim ṭaʿāmlarda ne ṭaʿāmı seversiz (11) eytdi bize ḳızıl ḳor yimekden yaḫşı nesne yoḳdur diyicek süleymān ḥażreti diledi kim şütür-mürġüŋ (12) aṣl-ı ḫilḳati neden olduġın bile bes nübüvvet ḫāteminüŋ üzerinde mesṭūr olan esmāʾullahdan (13) ismini oḳudı müvekkel-i niʿāme yaʿnī deve ḳuşı cinsinüŋ müvekkel melegi daʿvet itdi gelüp süleymān (14) ḥażretine gönderdi naẓar ḳılup gördi kim bir ʿaẓīm melek şütür-ser fīl-pā ve illā kim dört ʿaẓīm (15) ḳanadı var ve ādem eli gibi iki daḫı eli var bir elinde bir enār ṭutar ḥammāmca ola ve bir elinde (16) bir levḥ ṭutar altundan bes ol enārı süleymāna tekellüf idüp eytdi kim yā nebīyallāh ḥaḳḳa (17) minnet kim mübārek cemālüŋi gördüm ve bu enār cennetden çıḳmış enārdur ve tuḫfemi maʿẕūr ṭutup (18) diyü öŋinde ḳodı süleymān enārı alup ḳabūl idüp eytdi aduŋ nedür neye müvekkelsin (19) cevāb virdi kim yā nebīyallāh deve ḳuşı aṭyārlarına

müvekkelem allāhuŋ emriyle ve aduma (20) naġmāġāʾil dirler nice biŋ biŋ melekūt ḥükmümde maḥkūmumdadur eyle melekūt kim her birinüŋ (21) taḫt-ı yedinde nice biŋ biŋ tekvīn vardur bu elümdeki altun levḥüŋ üzerinde ḳudret

[50a]

(1) tīġile ḳazılup mesṭūr olan ismullah-ı aʿẓam ḥāṣıyyeti berekātında sercümlesi ol tekvīnile (2) ve melekler baŋa tābiʿdür andan süleymān ḥażreti yine suʾāl itdi kim yā naġmāġāʾil ibtidā niʿāme cinsinüŋ (3) ḫilḳatine sebeb nedür bize ḫaber vir diyicek cevāb virüp eytdi kim yā nebīyallāh ol zamān kim ḥaḳ teʿālā (4) cin ḳavmin yaratdı cihān ḳavminüŋ milkini cin ṭutdı ʿāḳıbet bunlar dört cins oldı (5) birisi āteşīdür ki kūh-i nārda müstaḳīm oldılar ve birisi havāyīdür kim havāda mütemekkin (6) oldılar ve birisi ābīdür kim deŋizler ḳaʿrında vaṭan ṭutdılar ve bir cinsi daḫı ḫākīdurur rūy-ı (7) zemīnde mesken baġladılar bes ol rūy-ı zemīnde mesken ṭutanlar ġāyet ṣaḳīl olup idrākları (8) az olduġı cihetden ḫāliḳa ʿāṣī oldılar şol ḳadar kim allāh teʿālā bunlara ḫışm idüp (9) ḳırdı üzerlerine musallaṭ eyledi bu cism-i ṣaḳīl yaʿnī ḫākī cinleri ḳanda bulurlarsa yimege (10) başladı ḳurd ol ḳadar incitdi bu cin ṭāyifesin kim bunlaruŋ içinde mālevḥ nām bir zāhid (11) cinnī varıdı cemʿ olup anuŋ ḳatına geldiler ve ḳurddan şikāyet ḳıldılar mālevḥ eytdi siz allāh teʿālāya (12) ʿāṣī olduŋuz ḥaḳ teʿālā daḫı size bir dürlü cānavarı eger dilerseŋüz kim ḫalāṣ olasız (13) itdügüŋüz günāhlara tevbe ḳıluŋ gine ḥaḳḳa müteveccih oluŋ didi bunlar eytdi biz senüŋ (14) sözüŋi ol vaḳt ḳabūl iderüz kim ḥaḳ teʿālā bu ḳurdları bizüm üzerümüzden giderürse (15) ve bir cānavar yaratsa kim bunlardan bizi ḳurtarsa ve intiḳāmumuz daḫı alıvirse mālevḥ eytdi (16) ḥaḳ teʿālā ḳādirdür pādişāhdur her ne kim isterseŋüz virür velākin be-şarṭı an ki allāhuŋ (17) olasız diyicek mālevḥ eytdi gelüŋ siz allāha dönüŋ ḥaḳḳa ʿibādet idüŋ ben duʿā ḳılayın (18) allāh teʿālā bir cānavar ḫilḳat idüp ḳurda ḥavāle ḳıla andan cin ululları cemʿ olup eytdiler (19) biz diledügümüz cānavarı tamām ḫilḳat üzere görmeyince allāha dönmezüz didiler mālevḥ (20) cinni bunlaruŋ sözin işidüp ḫalvet yire varup ḥācet namāzın ḳılup ḫāliḳa tażarruʿ itdi (21) ḥaḳ teʿālā mālevḥe nübüvvet irsāl itdi ve nidā-yı uluhiyyet geldi kim yā mālevḥ her ne kim

[50b]

(1) isterseŋ rāżı ol baŋa duʿā ḳıl ḥācetüŋ ḳabūl itdüm didi mālevḥ gelüp cin ululārını (2) cemʿ itdi eytdi ne dürlü cānavar istersiz kim allāh teʿālā ḫilḳat ide giŋ yire çöküp (3) cin ululārı cemʿ olup ṭanışdılar ʿāḳıbet ittifāḳ idüp mālevḥ yanına geldiler eytdiler (4) bize bir cānavar gerek kim şekli ʿacīb ve ġıdāsı ġarīb ola evvel bu kim başı ḳuş başı ola (5) ve boynı uzun ola ve ḳanadları daḫı ḳuş ḳanadı gibi ola ammā kim ayaḳları muṭlaḳ deve (6) ayaġı bigi ola ne gök yüzinde ḳuş bigi uça ve noḫūd yir yürüyende vuḥūş bigi menzil alup (7) ḳona göçe ammā kim yine yürümesi ḳuş uçmasından ḳalmaya ve daḫı ḳurda musallaṭ ola ve ikinci (8) ʿacāyıblıġı bu kim ḳızmış demüri ve yanar odı yiye hīç aġzına ziyān gelmeye ve daḫı (9) ḳurduŋ arḳasına binüp yeldüre tā ölünce eger bu didügümüz gibi bir cānavar ḫilḳat iderse (10) sercümlemüz yine ol ḫāliḳuŋ ṭāʿatine yüz sürelüm emrine muṭīʿ olalum didiler bunlar böyle (11) diyicek mālevḥ yine ḫalvetine varup ḫāliḳa ʿibādet itdi cin ḳavminüŋ sözlerini ḳāżiye'l-ḥācete (12) ʿarż itdi nidā-yı ulūhiyyet geldi kim yā levḥ her ne kim isterlerse ḫallāḳ u ḳādirem ḫilḳat iderem (13) fülān yirde bir seng-i siyāh vardur cin ululārını cemʿ idüp anda ḥāżır eyle ve iki rekʿat (14) ḥācet namāzın ḳılup benden dile tā göresin kim ol seng-i ḫārā içinden anlaruŋ istedügi (15) iki cānavar ḫilḳat idüp erkekli dişili ẓuhūra getürem diyüp nidā-yı ulūhiyyeti mālevḥ (16) istimāʿ idicek secde-i şükr idüp daḫı cin ḳavmin cemʿ idüp ol seng-i ḫārā üzerine (17) vardı iki rekʿat ḥācet namāzın ḳıldı ḥaḳ teʿālā nebīnüŋ duʿāsın müstecāb idüp (18) ol seng-i ḫārā şikest olup yarıldı içinden erkekli dişili iki deve ḳuşı çıḳdı (19) cin ḳavmi görüp taʿaccüb idüp eytdi yā mālevḥ peyġāmber diledügümüz bigi cānavarları (20) allāh teʿālā egerçi kim ḫilḳat itdi ammā kim yanar odı ve ḳızmış demüri daḫı yir mi imtiḥān (21) idelüm didiler mālevḥ peyġāmber eytdi getürüŋ bes demür ṣaclar üzerine ḳızmış demüri

[51a]

(1) ve yanar ḳorı getürdiler öŋlerine ḳodılar sercümlesin yediler cin ṭāyifesi görüp iki nıṣf oldılar (2) ve baʿżısı īmān getürüp kelime-i ʿarż itdiler lā ilāhe illallāh mālevḥ nebīyallāh diyüp müʾmin (3) ve muvaḥḥid oldılar günāhlarına tevbe idüp allāha ʿibādet

ḳılmaġa meşġūl oldılar ve bir ṭāyifesi (4) هٰذَآ مُبِينٌ سِحْرٌ[180] diyüp ʿināḍ itdiler andan ṣoŋra ol iki ḳuşları erkekli dişili olmaġın (5) nesli üredi zamānıla çoġaldı ve ḳanda ḳurd görürse helāk itmege meşġūl oldı pes deve (6) ḳuşınuŋ ḫilḳatine sebeb mālevḥ peyġāmberdür ***naẓm*** böyle diyüp ol müvekkel şāha virdi ṣaḥīḥ[181] ḫaber (7) şeh süleymān güş idüben aldı ʿibret nām-āver diŋle imdi ḳıṣṣa nedür şerḥ ideyin bu zamān līki virgil ḫoş ṣalavāt muṣṭafāya māḥażar (8) ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince müvekkel böyle diyicek süleymān ʿam bildi kim deve ḳuşı cinsinüŋ ḫilḳatine sebeb nedür (9) andan ṣoŋra süleymān ḥükm itdi ẓālim ḳuşlardan güç gören maẓlūmlar gelsün didi andan (10) anı gördiler ṣaḳar bir ṣaʿīfce ḳuşcuġaz ammā kim güzel ve laṭīf ve raʿnā reng-ā-reng ṭonı (11) mevzūn beŋleri var ṣaġ ḳanadcuġın ḫızır ʿalemi gibi yuḳaru ḳaldurup ve ṣol ḳanadcuġın (12) seccāde’-i ilyās bigi yire döşeyüp yüzcügezini yir üzerine sürünürek varup taḫt-ı pāy-ı (13) süleymānı öpdi andan ḳanadcuġın açup uçup şikāyet yirine ḳondı andan ṣoŋra (14) faṣīḥ lisān birle aġız açup süleymāna ḥālin ʿarż eyledi didi ***naẓm*** (15) yā süleymān emīr ü şehriyār tā ḳıyāmet dāyim olġıl pāyidār taḫta geçseŋ rehberüŋ ḫızır nebī (16) seyre göçseŋ ḥāfıẓ ola kird-gār ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince ṣaḳar böyle diyüp eytdi kim yā süleymān-ı (17) zamān sen ol ʿādil pādişāhsın kim ʿadlüŋ sāyesinde ḳurd ḳoyunla bir aġılda yaturlar (18) ve arṣlan āhūyı incitmez ve ḳaplan dilkünüŋ kürkin yırtmaz ve şāhīn ḳorḳusından (19) kekliğe ikrām u ʿizzet ider ve körpe mūşun elin yalāyup ḫiẕmetin ʿale’l-devām ider bes (20) revā mıdur kim sencileyin ʿādil pādişāh zamānında bize daḫı bizüm cinsüm ṣaḳar ḳuşcuġazları (21) ẓālimden ẓulm göreler ancılayın ẓulüm kim ḳulaḳlar anı işitmegile ciger kebāb olur diller

[51b]

(1) anı şerḥ itmegile gözler yaşı seylāb şerāb olur böyle diyüp daḫı diḳḳatile ol ṣaḳar (2) ḳuşcuġazı göŋül ġamgīn ve gözleri nemgīn zülfi mihribān bigi dil perīşān olup (3) ṭurdı süleymān ḥażreti anuŋ nevḥasını görüp ġāyet teraḥḥum ḳılup eytdi kim yā ṣaḳar (4) ḳuşcuġazı saŋa ẓulm iden ins midür ve cin midür ve vuḥūş ṭuyūr mıdur söyle dāduŋ (5) alıvireyim ṣaḳar cevāb virüp eytdi kim yā nebīyallāh benüm ʿadūm ins ü cin ve vuḥūş

[180] “..bu apaçık bir sihir” (Neml Suresi 13. ayet)
[181] Metinde (صَحْ) şeklinde yazılmıştır.

(6) degüldür illā kim çirā dirler bir ḳuş vardur kūhistān eteklerinde olur ve ekşerinüŋ (7) mevżiʿı başra diyārında olur ḳurṣaġında cennetü'l-ḥażra bulurlar ol sebebden ādemī-zād (8) anı şikār ider yā süleymān egerçi ol çayrā yırtıcı ḳuşlardandur ammā kim bizüm cinsimüzüŋ (9) ġāyet düşmenidür süleymān ḥażreti eytdi nite cevāb virdi kim yā nebīyallāh ḳaçan kim havā (10) yüzinde çayrā ṣaḳar ḳuşına ṭuş gelse hemān ḳanad büküp pervāza ḳalḳup havāya çıḳmaġa cehd ider (11) ol ḳadar uçar kim ṣaḳar ḳuşınuŋ üzerine geçüp rāst muḳābelesine geldügi gibi ṣaḳar ḳuşınuŋ (12) her ne yirine kim terslese ḳanadcuḳların ve yüŋcügezlerin sercümlesin muḥkem çiriş bigi ṭutar ṣaḳar ḳuşı (13) ʿāciz olup uçamayup yire düşer ṣaḳar ḳuşı yire düşicek cebrā bāng çaġırur yaḳında (14) olan cebrāları cemʿ ider gelüp ṣaḳar ḳuşı yatduġı yirde tüycügezlerin yolup helāk iderler (15) ***naẓm*** yā nebīyallāh süleymān şehriyār dād elinden ol cebbārīnüŋ hezār (16) dādumuz isnād idüp eyle ḥüküm tā ki ṣaḳarı incitmeye anlar iy yār devletüŋde ḫoş geçevüz hep tamām (17) ḫaşm elinden itmeyevüz āh u zār böyle diyüp itdi teveccüh ol ṣaḳar çeşmi nemgīn zārı ḳıldı ṣad hezār (18) diŋle imdi şeh süleymān nidiser vir ṣalavāt muṣṭafāya yādigār ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ṣaḳar ḳuşı (19) bu vechile cebrādan şikāyet idicek süleymān ʿam dönüp sīmurġa eydür yā sīmurġ sen (20) emīr-i mürġān olasın aṭyār cinsine ḥükm ider ḥaḳan olasın bes sebeb nedür kim benüm eyyām-ı (21) devletümde cebrā diyen ḳuş bunuŋ bigi ẓulm ide sen anı sigitmeyesin ve baŋa daḫı dimeyesin

[52a]

(1) cevāb virüp eytdi kim yā nebīyallāh ben bu nesneden vallāhi bī-ḫaberem ol ḳadar and içdi kim süleymān (2) ḥażretini inandurdı ammā kim siyāset-i süleymānīden ʿāḳıbet ḳorḳdı ḥaẕer itdi (3) daḫı dönüp aṭyār ulularına naẓar itdi süleymān naẓarında her birine yasaḳ ḳodı kim (4) baḥr ü berrüŋ ḳuşları eger incide şöyle ki bir ẓulm işide-siz gelüp baŋa ʿarż itmeye-siz ḳanḳı (5) müvekkel-i aṭyār cinsinden olursa ol ẓulm gören aṭyār gelüp şikāyet ide (6) anuŋ cābirine olacaḳ siyāseti müvekkeline iderüz diyü sīmurġ ḳasem yād eyledi andan (7) süleymān ḥażreti ol ṣaḳar ḳuşına dilince eytdi hīç saŋa ve senüŋ aḳrabāŋa ne neslüŋe bu bendi (8) geçmiş cebrā var mıdur kim dādını isnād idem

eytdi yā nebīyallāh elān dört nefer cebrā benüm (9) bir ḳarındaşumı dünki gün ʿanteb ṣaḥrāsında helāk itdiler ṣaḳar eyle diyicek süleymān ḥażreti (10) sunḳurı ve şāhīni ve ʿācizi ve balabanı bile ḳoşdı varup ol cebbārı ṭutup (11) getüreler bes süleymān iẕniyle ḳanad açup uçdılar ʿanteb serḥaddine geçdiler cebrāları (12) görüp ḳaynaḳ urup minḳārlarına alup getürdiler ṭarfetü'l-ʿayn içinde süleymān (13) naẓarına yitürdiler cemīʿ ḳuşlar ol heybeti görüp süleymāndan ġāyet ḫavf itdiler ṭoġan (14) keklik etin yimekden vāz geldi ve atmaca serçeden aʿraż ḳıldı ve şāhīn ṭurna-yıla (15) ḳarındaş ṭoḳuşdı ve balaban ḳırca ḳazıla düşmeniken dost oldı andan ṣoŋra süleymān (16) ḥażreti cebrālara naẓar ḳılup gördi kim bunlar ḥubūbāt yiyen ḳuşlar vażʿında şekli (17) gögercine beŋzer ammā kim minḳārı ṭūṭī minḳārına beŋzer ve ayaḳlarınuŋ pençesi ve ṭırnaḳları (18) atmaca ayaḳlarına beŋzer süleymān ḥażreti cebrā cinsini görüp taʿaccüb idüp eydür bunlar (19) şol sālūsa beŋzer kim ṣūretā ḫırḳa boşdur ehl-i sülūk ṭarīḳinde yürür veyāḫūd (20) ṣūfiyūn ṭāyifesi şeklinde yürür ẓāhirde maẓlūm görinür ve illā kim furṣat bulıcaḳ (21) ādemüŋ ḳanın içerler zīrā kim ben cebrā cinsine naẓar itdüm dāne yiyici mürġāna beŋzer

[52b]

(1) yırtıcı şeklinde degiller ammā kim bunlaruŋ silāḥı tersleri olduġı cihetden ṣaḳar ḳuşıyla (2) ʿadāveti varımış diyü cebrā dilince süleymān suʾāl itdi kim iy cebrā cinsi niçün ṣaḳar (3) ḳuşınuŋ dünki gün ṭutup ḳarındaşcuġın helāk itdüŋüz süleymān heybetinden (4) cebrālar inkār itdiler süleymān ḥażreti ṣaḳar ḳuşından ṣordı eytdi yā nebīyallāh dünen[182] kim (5) bunlar ḳarındaşuma cezā itdüklerin inkār itdiler eyle olsa luṭf idüp aṭyār ulularundan (6) ṣor kim cebrānuŋ ṣaḳar ḳuşıyla ʿadāveti var mı yoḳmı ṣaḳar ḳuşı eyle diyicek (7) süleymān ḥażreti sözin müvecceh görüp mürġān şeyḫi laḳlaḳa ve ḫorāsān pīri kerkese (8) suʾāl itdi kim nice bilürsiz ayaġ üzerine ṭurup şehādet ḳılup eytdiler kim yā nebīyallāh (9) bu gelen cebrā ḳuşları ʿanteb diyārında ḫayli gördük ṣaḳar ḳuşlarınuŋ üzerine uçarken (10) tersleyüp yüŋlerin döküp ve etlerin yiyüp helāk itdiler diyicek süleymān ḥażreti (11) anlaruŋ sözin ḳabūl idüp cebrā ḳuşları

[182] Metinde (دوُنَنْ) şeklinde yazılmıştır.

eytdiler yā nebīyallāh laḳlaḳa bir yılan ve çıyan (12) yiyici ve yırtıcı ḳuşdur biz anuŋ şehādetin ḳabūl itmezüz ve eger kerkesiçün dirseŋ her seḥergāh (13) yirinden ṭurup cīfe yiyicidür kilāb bunlaruŋ begidür şehādetin şerʿā ṭutmazuz bize (14) ẓulm itme yā nebīyallāh didiler çaġrışdılar süleymān ḥażreti eytdi bu muʿayyendür kim siz bu günāhı (15) itdüŋüz ammā kim daḫı şāhid gör kim diyüp ḳuşlara nice bilürsiz diyüp (16) süleymān ḥażreti naẓar itdi ḥubūbāt yiyen mürġān meliki ṭāvūs eytdi yā nebīyallāh cebrā (17) cinsi hindüstānda çoḳ olur ben bunları çoḳ görmişem ṣaḳar ḳuşınuŋ üzerine (18) tersleyüp helāk idüp yüŋlerin yolduḳların bes bunlar daḫı cebrā cinsidür bu günāh (19) bunlardan ṣādır olmışdur diyüp şehādet itdi ṭāvūs bu vechile şehādet (20) idicek şehbāz daḫı ilerü gelüp eytdi deşt diyārında balḥıḳ deŋizi kenārında cebrā (21) cinsi çoḳ olur ṣaḳar cinsini bunlar incidür diyü ol daḫı şehādet itdi süleymān eytdi

[53a]

(1) bu şāhidlerüŋ ḥaḳḳında ne dirsiz cebrā eytdiler yā nebīyallāh bu şāhidlerüŋ birisi ol ṭāvūs degül midür (2) yetmiş iki milletüŋ düşmānı iblīse uyup cennetden çıḳdı bir şaḫṣ kim dergāh-ı ḥaḳdan (3) sürülmiş ola anuŋ şehādeti maḳbūl mı olur ve bir şāhid daḫı serkeş ve cebbār (4) yırtıcı ḳahhār ḳuşlar ḳanın içici perr ü bāl yırtıcı şehbāz degül mi kim ẓulmı bī-ḥad olduġı (5) sebebden ḥaḳ teʿālā ʿömrüni az eylemişdür diyüp ol ikisin daḫı çarḫ eyledi süleymān (6) ḥażreti anuŋ ẕihnine taḥsīn itdi anları daḫı çarḫ idicek ḳartal yirinden ṭurdı (7) ve ġurāb daḫı yirinden ṭurdı muḥaṣṣal-ı kelām anlar daḫı şehādet itdiler süleymān (8) ḥażreti eytdi bunlaruŋ ḥaḳḳına ne dirsiz didi eytdi kim yā süleymān nebī ḳartal (9) didükleri hem yırtıcıdur ve hem ṭartıcıdur ḫuṣūṣā kim sercümlesi dişidür gāh (10) zaġanosıla ve gāh balabanıla ve gāh devlingeçile ḳarılur vaḳtā kim yumurdadan erkek yavrı (11) çıḳarsa helāk ider aḫmaḳlıġından ḥāram-zadedür diyü eger dişi olsa besler taʿẓīm (12) ider bes bir ḳuş kim kendü cinsinden olmaya āḫar ḳuş toḫmı ola ḥāram-zade olur anuŋ (13) şehādeti maḳbūl olmaz ḫuṣūṣā kim ḳātildür ve daḫı ġurāb ol yüzi ḳara ve cemīʿsi (14) yüŋleri aġıdı vaḳtā kim nūḥ peyġāmber ṭūfānı ḳopdı nūḥ ġurābı gönderdi var (15) ʿarafāt ṭaġına çıḳ gör kim ḳurı yeri var mı ġurāb gelüp cīfeye meşġūl (16) oldı nūḥuŋ emrini unutdı ṣoŋra gögercin

gönderdi ʿarafāt üzerine (17) ḳondı baḥr-i ṭūfān ṭopuġına çıḳdı gelüp nūḥa ḫaber virdi nūḥ peyġāmber gögercine (18) duʿā itdi kim senüŋ cinsüŋe allāh teʿālā berekātlar virsün neslüŋe ve nesebüŋ (19) üresün çoġalsun ve hem ādemī-zād arasında ḥürmetlü olsun didi ve ḳuzġuna (20) eytdi senüŋ yüzüŋ ḳara olsun cīfe yimekden ḳurtulma didi bes bunlaruŋ şehādeti (21) nice maḳbūl ola ve daḫı süleymān ḥażretine böyle diyicek süleymān ʿam cebrālaruŋ faṣaḥatlarına ḫayrān

[53b]

(1) ḳıldı bir nice ḳuşlar daḫı şehādetleri maḳbūl olmadıġına ḫacīl oldılar bes ġurāb bī-devlet (2) ḫacīl olduġına ṣaḳar ḳuşına varup eydür sen buŋa ẓafer bulmazsın gögercin (3) şehādet itmezse zīrā anı taʿrīf itdi ṣaḳar ḳuşı anuŋ sözile kebūtere varup niyāz itdi (4) ve yanında serçe ḳuşı varıdı ikisine daḫı tażarruʿ itdi anlar daḫı yirlerinden ṭurdılar ḳanad (5) açup uçdılar cebrā ḳatına geçdiler ṣaġ yanında gögercin ve ṣol yanında serçe (6) ṭurup aġız açdılar anlar daḫı muḥaṣṣal-ı kelām şehādet itdiler süleymān ʿam eytdi yā cebrā (7) bunlaruŋ ḥaḳḳında ne dersin cerḥa sebebüŋ var mı didi eytdi yā nebīyallāh bunlaruŋ (8) hīç şehādeti maḳbūl degüldür ve eger gögercin lūṭīdür ve eger serçe ise zānīdür (9) gögercin cinsinüŋ işi dāyim öpüşmekdür ve ḳocuşmaḳdur vaḳtākim dişiçün iki erkek cinsi ḳanḳısı (10) ġālib olursa maġlūbına livāṭa ider ve her kim gögercin beslese bunlara ḫiẓmet itse (11) rızḳınuŋ berekātı olmaz yoġsulluk görmeyince ölmez ve bir vebāli daḫı budur kim her evde (12) olsa hergiz berekāt bulmaya dāyim işi baġlu ola hergiz güşād bulmaya ve daḫı ḳanḳı (13) evde olsa ol evde ṣāliḥa mestūre olsa bunlaruŋ öpüşüp ḳocuşduġın (14) görmegile şehvet ārzūsına düşmegile fāḥişe olur hevā-yı nefsānī ġālib olur (15) ve serçe ḫod dāyim zinā itmekden ve cimāʿ ḳılmaḳdan ḫālī degüldür teftīş eyleseŋ belki cenābetden (16) ḫalī degüldür bes bunlaruŋ şehādeti nice maḳbūl ola didi süleymān ʿam (17) cebrānuŋ bu vechile nezāketin işidüp ẓihn ü idrākine taḥsīn ḳılup eytdi (18) yā cebrā ol allāhuŋ ḥaḳḳıçun kim baŋa nübüvvet ḫātemin erzānī ḳıldı rāstını diŋ günāhuŋuzdan (19) geçeyin ammā be-şarṭı an ki şimden ṣoŋra ḳaṭʿā ṣaḳar ḳuşın incitmeyesiz süleymān ḥażreti (20) ol vechile ḳasem yād idicek

cebrā daḫı süleymān siyāsetinden berī olup ṭurup (21) yüzlerin yire sürüp gözleri yaşlu yüregi delik delik ḫazīn āvāzıla eytdi kim

[54a]

(1) eytdi kim yā nebīyallāh ne iş ola kim ḥażretüŋ nübüvvet ḳuvvetiyle bilmeye ammā kim ʿāḳıl oldur kim bir tehlükeye (2) düşe ve ḳażā başına nāzil olmaġa yüz dutsa elinden geldükce ʿilmi irdükce nefsini ḫalāṣ itmek (3) ardınca ola yā süleymān günāh-kāruz mücrimüz günāhlarumuzı ʿafv eyle tevbe daḫı ki itmeye (4) vüz tażarruʿ zārı itdiler istiġfār ḳıldılar ve luṭf-ı süleymāna intiẓār oldılar bu mūcib[183] üzere (5) günāhların ʿafv eyledi andan ṣoŋra bunlara ḥüccet idüp yasaḳ itdi kim ayruḳ itmeyeler maḳṣūd (6) olan bu muḳaddimeden budur kim ẕihn ü idrāki pāki olan delīl ü burhānıla kendüyi ḫalāṣ (7) ider aḥmaḳ ve cāhil ḥaḳ sözi daḫı icrā itmeyüp kendüyi belāya giriftār ider ***naẓm*** (8) ʿāḳıl ol kim her belādan ol ḫalāṣ ol tamām diŋle de söz söyleyüp aḥsen ḥadīṣ emlaḥ kelām diŋle imdi bu cebrā ḳıṣṣasın sen cānıla (9) līki sen vir ḫoş ṣalavāt muṣṭafāya hem selām ***neṣir*** ḥakīm ḳavlince cebrā ḫalāṣ olıcaḳ süleymān ḥażreti (10) suʾāl idüp eydür yā cebrā bu ṣaḳar ḳuşınuŋ üzerine terslemek bunlaruŋ cinsin incitmek (11) ve ġayrı cins ḳuşıla ʿadāvet itmemek nedendür ve tevātürle ecdāduŋuzdan nice işitdüŋüz (12) sebebi nedür cebrā ḫaber virdi kim yā nebīyallāh vaḳtā kim bizüm cebrā cinsi ṭūfān-ı nūḥdan ṣoŋra (13) ʿarafāta ḫalāṣ olan ḳuşcuġazlar cinslü cinsile cemʿ olup ḥubūbāt yiyüp cebrā cinsinüŋ (14) serhengi daḫı aġzına bir dāne alup yutmaḳ isteyicek nā-gāh bir bölük ḳuşcuġazlar havā (15) yüzinden uçduḳların işidüp dāne aġzında iken ceddümüz cebrā serhengi yüzine baḳar kim (16) göre bu geçen ḳuşlar ne cins ḳuşdur naẓar ḳıla gördi kim uçup geçenler ṣaḳar ḳuşı (17) cinsidür meger kim ol ḥīnde bir ṣaḳar ḳuşı havā yüzinden tersler tersi inüp cebrā (18) ḳuşınuŋ aġzına ve gözlerine girür gözleri bozulur[184] ol daḫı nūḥ necīye varup (19) şikāyet itdiler nūḥ daḫı emr ider ol tersleyen ṣaḳarı ṭutup getürdiler nūḥ (20) ḥükm ider ol daḫı anuŋ üzerine tersler ve nūḥdan beri ābā vü ecdādumuz ortasında cebrā ile (21) ṣaḳar ḳuşınuŋ arasında bu ʿadāvet ḳalmışdur süleymān ḥażreti cebrādan işitdügi

[183] Metinde (مُوجُبْ) şeklinde yazılmıştır.
[184] Metinde (پُوزُلُرْ) şeklinde yazılmıştır.

[54b]

(1) sözi süryānī dilince aṣḥābına ve aḥbābına ḥikāyet itdi server ü selāṭīnler işidüp cemīʿsi (2) taʿaccüb itdiler andan afrāsiyāb eytdi kim yā süleymān-ı zamān bu ḳażiyye baŋa daḫı vāḳiʿ oldı (3) süleymān didi kim nite afrāsiyāb eydür yā nebīyallāh bir gün rüstem bin zāl cenginde īrān (4) tūrān memleketin çekişmekde keyḳubādile ceng iderken keyḳubād elinden ʿacem diyārın alup tāc u taḫtına (5) ġarrā olup ʿacabā ʿālemde benüm bigi pehlevān var mı ki ejdehā öŋümden geçmez geçerse der yirine (6) ḳan döker ve üzerimüzden ṭurna geçmez geçerse per yerine cān döker diyüp lāf ururken (7) ḳarındaşum uġrırat eydür yā bu üzerüŋden uçan nedür diyüp söyleyince gök yüzine baḳdum (8) gördüm ki bir ḳuzġun üzerümden geçüp gider elüme oḳ yay alup ḳuzġunı atdum ḳuzġun (9) ṣaġladı ṣağı aġzum içine gitdi beglerümden ġāyet utandum andan ṣoŋra (10) ḳuzġun ṣayyādların cemʿ itdüm ve her ḳuzġun başına bir ḳızıl altun taʿyīn eyledüm her kim (11) ṭutup getürürse ol ḳadar ḳuzġun helāk itdüm kim tūrān diyārında hīç (12) ḳuzġun eṣeri ḳalmadı dāyimā yetmiş nefer tīr-endāz ve ser-firāz naẓarumda ayaġın ṭururlardı (13) bārigāhum üstüne ḳuzġun uġrasa elbetde biri biri bu tīr-endāzlaruŋ (14) atup ururlardı ʿāḳıbet şöyle oldı kim ḳuzġun cinsi mürġān üzerümden (15) degül leşkerüm üzerinden daḫı geçmeye ḳorḳar oldı andan ṣoŋra benüm adum (16) aŋa yitişdi ki afrāsiyāb bir cebbār ve ḳahhār pehlevāndur kim üzerinden ḳuzġun daḫı (17) geçmez geçerse de per döker ***naẓm*** bes ḳazandum yaḫşı adı ben emīr afrāsiyāb (18) kim geçmez oldı üstümden feleklerde ġurāb er gerek ki düşmenin düşmenleyüp ide helāk dostına ide mihr ḫaşmına ḳıla ol ʿiḳāb (19) ***ḳıṣṣaʾ-i tedric ki şeyḫ-i mürġānest*** ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti afrāsiyābla kelimātda (20) bizüm ḳıṣṣamuz ez-ān cānib süleymānuŋ nūḥ zamānından ḳalmış tedric ḳuşı şeyḫ-i tedrici getürmege (21) ʿuḳābıla mürġ-i tedrici ki göndermişdi ḳanad büküp uçup şām ḥudūdına geçüp kūhistān

[55a]

(1) eteginde bir ġār içinde şeyḫ-i tedrici bulup süleymān nebīden selām virüp ʿuḳābıla ḳarşusına (2) ṭururlar andan şeyḫ-i tedric tecribeyle naẓar ḳılup ʿuḳābı gördi bir yırtıcı ṣaʿīf ḳuşlaruŋ (3) etin ṭartıcı ʿazrāʾil şekli ḳara buluṭ ḳanadlu merrīḥ şecāʿatlü bir

ḳuşdur kim düş olduġına (4) mecāl virmeyüp perr ü bālin ṭaġıdup derisin ṣoyıcı ḳuşı görüp taʿaccübe varup eytdi kim (5) ol söz gönderen süleymān insān neslimidür veyā cān ḳavmi aṣlımıdur ne milletden (6) ve ne meẕhebdendür ve ne meşrebdedür baŋa tamām tafṣīl birle taḳrīr idüŋ diyicek ʿuḳāb (7) cebbārlıġın ḳoyup yüz yire sürüp tevāżuʿ ḳılup eytdi kim yā şeyḫ-i tedric süleymān nesl-i (8) ādem-i ṣafīdür ve göŋli arı ġıll ü ġışdan pāk ṣāfīdür nebī-yi maʿbūd ve ibn-i dāvud ʿaleyhisselām (9) ḥaḳ teʿālā aŋa nübüvvet ḫātemin erzānī ḳıldı ins ü cin ve vaḥş u ṭuyūr mūr u mār cerrende ve perrende (10) emrine fermān-berdür ve yil taḫtını gelüp götürecekdür maġārib ve meşārıḳa yitürecekdür (11) ammā kim henūz taḫt gelmedi bād-ı ṣarṣar taḫtına merkeb olmadı ***naẓm*** (12) şeh süleymān ḥażreti şöyle ki var hem nebīdür hem melikdür şehr-i yār emrine maḥkūm olupdur bu zamān (13) ins ü cinn ü vaḥş u ṭayr u mūr u mār ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ʿuḳāb böyle diyicek manṭıḳu't-ṭayrca (14) şeyḫ-i tedric şād u ḥandānlıġıla faṣīḥ lisān birle eytdi kim yā ʿuḳāb ṣaḥīḥ cevāb virdüŋ (15) ammā ki baʿżı sözüŋde kiẕb var egerçi kim süleymān ḥażretine bu beyān itdügün cemīʿsi (16) müyesser olacaḳdur ʿālem-i mā-sivāda taḫte'ṣ-ṣerāda fevḳ-ālʿalāda ne ḳadar kim maḫlūḳāt-ı ʿālem ve biŋ bir (17) dürlü deŋizde ve ḳuruda millet ü ümem varısa cemīʿsi aŋa muṭīʿ münḳād olacaḳdur taḫtını yil (18) felekde götürüp maġāribe meşārıḳa yitürmege iẕn-i ḥaḳ vardur ki on sekiz biŋ (19) seyrān idecegin gün gibi devrān idecegin nūḥ necī ʿam ṣuḥf-ı ādemde oḳuyup ḳuş (20) dilince bize ḫaber virmişdür ammā kim nūḥ necī bu ṣaʿīf ḫaber virdi kim ben saŋa bir ḫayır (21) duʿā ḳıldum ki bir nice biŋ yıl ʿālemde ʿömür sürecek-sin dāvud oġlı süleymān ʿaleyhisselām

[55b]

(1) devrine irecek-sin benüm vefātum[185] tārīḫinden ṣoŋra tārīḫüme varınca dāvud peyġāmber oġlı süleymān dünyāya (2) gelecekdür ins ü cinne baḥr ü bere biŋ bir ümmet yetmiş iki millete yüz yigirmi dört dürlü ṣıfat maḫlūḳāta (3) tekvīn mevcūdāta melekūtü's-semavāta emr-i ḥaḳḳıla fermān olacaḳdur ammā ki begliginüŋ (4) dördünci yılında nübüvvet ḫātemi gelüp ḥażretine sīmurġ-ı ḳāfıla aṭyār-ı berrī ve aṭyār-ı baḥrī

[185] Metinde (وَفاَتُمْ) şeklinde yazılmıştır.

fermān-ber (5) olduġı ḥīnde henūz cin cinsi ve vuḥūş aṣlı ve dīv ʿafārīt şeyṭān nesli musaḫḫar olmadın (6) biŋ bir ümmetile yetmiş iki millet fermān-ber olmadın saŋa ʿuḳābıla bir tedric ḳuşın gönderüp daʿvet (7) idecekdür diyü mübārek tesbīḥin ki yetmiş dāne dürr-i şehvār incidür bir altun ḥoḳḳa içine ḳoyup (8) çevirsün diyü işbu maġārada nūḥ necī ʿam kendü mübārek eliyle ol ḥoḳḳaʾ-i zerrīni (9) gömmişdür vaṣiyyet şöyle ḳıldı kim ol gelen ʿuḳāba emr idesin bu ḥoḳḳaʾ-i zerrīni çıḳara (10) pençesiyle götürüp süleymān naẓarına varup benden selām virüp bu tuḥfeʾi aŋa (11) viresin dimişdür imdi yā ʿuḳāb gel bu ḥoḳḳaʾı çıḳar diyicek ʿuḳāb daḫı ḳaynaġıla (12) ol yeri eşüp ḥoḳḳaʾ-i zerrīni çıḳarup naẓara getürdi andan şeyḫ-i tedric (13) eytdi yā ʿuḳāb rāstın eytdi kim süleymān ḥażretine cin cinsi dīv ʿafārīt aṣlı (14) fī'l-cümle insānıla aṭyār aṣlından ġayrı ümem tābiʿ oldu mı ʿuḳāb cevāb virdi kim (15) yā şeyḫ-i tedric bi-ḥaḳḳ rūḥ-ı nūḥ ḥāşā ki nūḥ necīnüŋ sözinde kiẕb ola baʿde (16) buyurduġuŋuz gibidür henūz süleymān ḥażretine on dört biŋ dünyā pādişāhlarından (17) henūz altı mülūku's-selāṭīn musaḫḫar oldılar ve daḫı baḥr ü berrüŋ ḳuşlarından sīmurġıla (18) balıḳcıl tābiʿ geldiler havā-yı fenāda eken nesīmde yumurdlayup yavrı çıḳarup ġıdāsı (19) nesīm yili olan ḳuşlardan henūz bir aḥad gelmedi ve andan ġayrı küreʾ-i āteşde (20) olan mürġān cinsi ki anlaruŋ ġıdāsı baḥr-i āteş-i ʿulvīdür henūz anlar daḫı gelmedi (21) hemān ḫākī olan mürġān ve ābī olan mürġān cinsi geldiler ammā ki mürġān-ı bādī

[56a]

(1) ve mürġān-ı āteşī gelmediler ***naẓm*** böyle diyüp şeyḫ-i tedric ḥażretine bes ʿuḳāb (2) manṭıḳu't-ṭayr üzerine virdi şīrīn ḫoş cevāb diŋle imdi ḳıṣṣaʾı şerḥ ideyin iy yār u cān līki virgil ḫoş ṣalavāt aḥmede bulup ṣevāb (3) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ʿuḳāb böyle diyicek tedric eytdi nice ola kim ben süleymān ḥażretine (4) varabilem zīrā kim rūzigār geçürmegile pīr ü ṣaʿīf olmışamdur benüm ḳanad açup uçmaġa (5) ṭāḳatum yoḳdur perr ü bāl depretmekde tende ḳuvvetüm yoḳdur diyicek ʿuḳāb eytdi yā şeyḫ-i tedric (6) sen benüm sözümi ṭutarsaŋ iki ḳanaduŋ ucından ṣol ḳaynaġumla ṭutup götüreyin (7) ve ṣol ḳaynaġumla ḥoḳḳaʾ-i zerrīn ḳapup götüreyin tuḫfeŋ ve armaġanuŋ birle süleymān (8) ḥażretine yitüreyin diyicek şeyḫ-i tedric rıżā virdi andan ʿuḳāb şeyḫ-i tedrici ḥoḳḳaʾ-i

(9) zerrīnle ḳaynaġına alup ḳanad açup uçup hem-rehi tedric ḳuşıyla maġāra ḳapusından (10) çıḳup gitdiler havā yüzinden uçup giderken şām şehrinüŋ üzerine vardılar (11) andan şeyḫ-i tedric gök yüzinden alçaġına şām şehrinüŋ köşk sarāylarını ḫalḳını ẕevḳini (12) ve şevḳini teferrüc idüp seyr iderken ġāyet ḫandān olup ötüp şaḳıdı ve zamāndan (13) ṣoŋra feryād idüp gögercin gibi göŋülden aġlayup iŋledi ʿuḳāb anuŋ (14) ḫarekātından iŋledi suʾāl itdi kim yā tedric bi-ḥaḳḳ rūḥ-ı nūḥ necī ʿam saŋa (15) bir ḳaç kelām söylerem evvel şād olup şaḳıduġuŋa ve ḫurrem ötdügüŋe sebeb ne ve ṣoŋra (16) gögercin gibi feryād itdügüŋe cihet ne cevāb virdi kim yā ʿuḳāb ol güldügüme (17) sebeb bu kim bir ḥakīm eline usṭurlāb alup taḫta ḳalʿa şāmında oturup bisāṭ yayup (18) ġayba ḥükm idüp usṭurlāb ḥükmi mūcibince ḫalḳa ġayb sözlerin söyleyüp eflākuŋ (19) sırrına muṭṭaliʿem diyü lāf urur andan bī-ḫaber kim ʿale'ṣ-ṣabāḥ merg-i müfācātdan[186] fevt (20) olsa gerek on üç sāʿat ʿömri ḳalmışdur ne olacagın bilmez kendü ḥālinden (21) bī-ḫaberdür ʿilminden baḫṣ ider aŋa güldüm ve ammā kim feryād idüp iŋledügüm

[56b]

(1) ol ki bir ṣāḥib-kemāl ehl-i maʿrifet ḥaḳḳānī kişi gördüm ki ġāyet pīr bir ḥabbeye güci yitmez faḳīrü'l-ḥāl (2) ḫuṣūsā kim aʿmā ve māder-zād bir dükkān yüzinde oturmış tenhā gelüp giden ḫalḳdan temennā (3) ider ḫalḳda daḫı mürüvvet yoḳ rūzigārın ġāyet ḳılletle ʿacizle geçürür bir ḥabbeye muḥtācdur (4) nefsine zeyd virür ve ne içürür bir menḳūrı ele getirinceye dek ʿadedin pūlı rūba yitürinceye dek (5) günin geçürür aḫşam olur velī ḳudret-i ḥaḳḳı gör kim oturduġu dükkān altında ḫazīneʾ-i (6) şeddādī vardur ḳırḳ ḳızıl küp firentisi vardur dükkān anuŋ milki iken meskeni ḫazīneʾi şeddādī iken miskin (7) olup bir ḥabbeye ḳādir degül feryād ider felek-i ġaddāruŋ sitemkārlıġın ol ġarībe itdügi ġurūrıla (8) ġaddārlıġın aŋup feryād itdüm ki kāmile ḳahır cāhile faḫr idicidür ol sebebden taḥayyüre (9) varup āh itdüm ***naẓm*** döndigince çarḫ-ı ġaddār āsiyāb ḳahr ider kāmillere aŋla ʿuḳāb (10) muḳteżā-yı çarḫ-ı kec-rev bu durur cāhile cāh vire ʿirfāna ʿiḳāb ***neşīr*** ḥakīm ḳavlince şeyḫ-i (11) tedric ʿuḳāba bu ḫaberi ki virdi andan şeyḫ-i tedricüŋ sözine ʿuḳāb inṣāf idüp taḥsīn (12) itdi andan serḥadd-i şāmdan

[186] Metinde (مَفاَجاَنْدَنْ) şeklinde yazılmıştır.

gök yüzinden uçup geçdiler gitdiler ʿazm-ı süleymān ʿaleyhisselāma (13) yitdiler ol gün vaḳt-ı şām olıncayadek süleymān ḳonduġı ʿamlūḳ şehri ṣınırına muḳābil (14) havā-yı fenā yüzinden gelüp yitdiler kim henüz dīvān-ı süleymān ṭaġılmamışdı andan (15) şeyḫ-i tedric havā-yı fenādan naẓar ḳılup gördi kim bārigāh-ı süleymān biŋ dört (16) yüz altun direk üzerine ḳırmızı aṭlasdan bir bārigāh-ı süleymānī ḳurulmış ictimāʿ-ı (17) insān cemʿ olup ḳıyām idüp ṭurmışlar ṣanasın kim ḳıyāmet ḳopmış rūz-ı maḥşer olmış (18) ve gök yüzüni ḳuşlar ḳanadı ḳaplamış nite şöyle kim mürġ-i tedric süleymān dīvānına (19) yaḳın gelüp pāk naẓar ḳılup aẓher-i mineʿş-şems gördi kim gün yüzüni perrende ḳaplamış (20) ve yir yüzüni insān bürümiş bārigāh-ı süleymānī server ü selāṭīnler çevre almışlar ḳaçan kim (21) ʿuḳābıla şeyḫ-i tedric dīvān-ı süleymāna yaḳın varıncaḳ eytdi yā şeyḫ-i tedric[187] ibtidā sīmurġa

[57a]

(1) buluşır mısın veyā ṭoġrı süleymān naẓarına mı varursın manṭıḳu't-ṭayrca cevāb virdi kim benüm sīmurġ naẓarına (2) varmaġa ṭāḳatum ve anuŋla liyāḳatüm yoḳ hemān beni süleymān ḥażretinüŋ nübüvvet taḫtınuŋ kenārına (3) ilet diyicek ʿuḳāb daḫı hem-ān-dem şeyḫ-i tedrici havā yüzünden indirüp bārigāh-ı süleymāndan içerü girüp (4) taḫt u bārigāhına ḳonup yüzin yire sürüp ḳuş dilince süleymāna duʿā ḳılup eytdi kim (5) yā süleymān-ı zamān ve iy ḥākim-i mürġān melik ü ḥaḳan-ı insān emrüŋ mūcibince şeyḫ-i tedric (6) bu mürġ-i ṣaʿīfdür kim naẓaruŋa getürdüm ve tuḫfesi daḫı ḥażretüŋe bu ḥoḳḳaʾ-i zerrīndür (7) diyüp taḫt merkezinde ḥoḳḳaʾı ḳodı süleymān şeyḫ-i tedricile ḥoḳḳaʾı görüp ʿuḳāba ḥükm itdi (8) şeyḫ-i tedrici serīr üzerine çıḳardı andan şeyḫ-i tedric ṣaġ ḳanadcuġın ḫıżır ʿalemi gibi (9) yuḳaru ḳaldurup ṣol ḳanadcuġın seccādeʾ-i ilyās gibi yire döşeyüp yüzcügezin serīr (10) üzre döşeyürek nübüvvet taḫtınuŋ pāyın öpüp yüz sürüp andan baş ḳaldurup (11) süleymān ḥażretinüŋ devām-ı devletine duʿā ḳılup ve eyyām-ı rifʿatine ṣenā ḳılup eytdi kim ne didi (12) ***naẓm*** tā ḳıyāmet devletile yā süleymān ṭur ebed her ḫaṭardan ḥażretüŋi ṣaḳlasun allāh-ı ṣamed (13) şeyḫ-i tedric ḥażretüŋe dāʿīdür ider duʿā merḥamet ḳıl yarlıġaya ḳulhüvallāh-ı eḥad ***neṣīr*** ḥakīm

[187] Metinde (تَدْرُجْ) şeklinde yazılmıştır.

ḳavlince tedric (14) ḳuşı bu vechile duʿā ḳılıcaḳ süleymān ḥażreti faṣāḥatına belāġatına taḥsīn getürdi andan naẓarına (15) ḳarşu taḫt merkezinde yir gösterdi ḳonup oturdı daḫı dehşeti kendüden giderüp (16) dīvān-ı süleymāna göz açup naẓar urdı nite gördi kim süleymān ḥażretinüŋ ʿimāme-i ḫalīl (17) başında henūz ʿömri on altı yaşında mūsā ʿaṣāsı elinde ẕikr-i sübḥān dilinde salṭanat (18) ḫātemi parmaġında cübbe-i nūḥ egninde ādem-i ṣafī ṣacı belinde kemer cemīʿ maḫlūḳāt emrine (19) muṭīʿ muṣaḫḫar ṣaġ ṭarafında on iki biŋ muʿcizātı ẓāhir olmış enbiyā ʿūd ṣandal ve şimşād aġaçlarından (20) düzülmiş kürsīler üzerinde naẓar-ı süleymāna ḳarşu otururlar geçmiş peyġāmberler ervāḥına (21) ṣalavāt getürürler ve yine süleymān ḥażretinüŋ ṣol ṭarafında ʿāc abnūs kürsīler

[57b]

(1) üzerinde vilāyete ḳadem başmış on iki biŋ evliyā ḥikmet içinde māhir ḥükemā vaṣf-ı zamān ʿulemā (2) büzūriçihir mānend vüzerā esverī ve emṯāl-i şuʿarā geçüp oturmışlar her birisi uşaġı (3) irisi envāʿ dürlü ʿulūmuŋ maḫrecinden söz açup baḥṯ iderler ve ikinci ṣafda yine ṣaġ ḳolda (4) ḳızıl altundan düzülmiş zerrīn taḫtlar üzerinde serverler selāṭīnler keyḳubād afrāsiyāb (5) ve mışır sulṭānı celāleddīn ve ʿamāliḳa ve ḥaḳan sührāb miṯāli şāhlar taḫt-nişīn olup (6) otururlardı yedi biŋ pūlād kürsīler üzerinde ṣol cānibde rüstem ü zāl-ı destān bedel-i ḳahramān (7) nerīmān beŋdeşi pehlevān-ı rūy-ı zemīnler diz çöküp ṭurmışlar ellerin pūlād gürzüŋ (8) ḳabżasına urmışlar bāḳī ekābir ü eşyā pīr ü irün ne ḫoca ve gedā yoḫsul tüvānā cinsi birle bārigāh-ı (9) süleymānı iḥāṭa idüp ayaġ üzere ṭururlar ḥükm-i süleymāniye muntaẓır olurlar dergāhda (10) zerrīn kemer ḥāciblerüŋ ve gümüş altun çubuḳ getürür çavuşlaruŋ ḥaddi nihāyeti (11) yoḳdur ve ḳuşlar sulṭānı sīmurġ-ı ḳāf daḫı süleymān naẓarına ḳarşu ḳızıl altun meṯāme (12) üzerinde sidretü'l-müntehāda daḫı rūḥ-ı ḳudsī ṭurur gibi müzeyyen muraṣṣaʿ reng-ā-reng lāciverdī (13) gül-gūn yüŋlerin silkinüp düzeldüp baş ḳaldurup boyun uzadup ḥükm-i süleymānı (14) gözedüp ṭurur ḳafāsında aṭyār ululları ʿuḳāb ve şāhīn şehbāz yırtıcı ḳuşlardan (15) ne kim varısa şikār-bāz kīne-sāz ʿanḳā ḳafāsında ḳanad ḳanada virüp yilek yilege sürüp (16) terkeş aġzında oḳlar gibi baş ḳaldurup boyun uzadup

cinsleri birle ayaġ (17) üzere ṭururlar ve andan ṣoŋra ḫubūbāt yiyen ṭartıcı ḳuşlar emīri yaʿnī dāne yiyici perrende (18) cennetden çıḳan ṭāvūs hem-çü ḫaḳan kāvūs ʿāc abnūs muraṣṣaʿ mülevvin meṣāme üzerine çıḳup (19) tācını şāhāne başına alup lāciverdī zerbāf müzeyyen gül-gūn ḫilʿatin egnine ṣalup gāh (20) süleymān ʿışḳına meclis içre cevlān ḳılur gāh uçmaḳdan çıḳduġını yād idüp ötüp (21) feryād idüp efġān-āvared gāh zerrīn tācına ve lāciverdī muraṣṣaʿ ḫilʿatine baḳup

[58a]

(1) keyḫüsrev şāh gibi ḫandān olur ve gāh ayaġınuŋ çirkinligine baḳup özine dil perīşān (2) olur ve ṭurrāç bülbül hezār-destān şeklin ve ṭūṭī ve ḳumrı birle sükker-füşān (3) şīrīn zübān faṣīḥ lisān birle dillü dilince ser-āġāz idüp her birisi laṭīf elḫān (4) birle ḫāliḳı tesbīḥ idüp süleymān nebīnüŋ eyyām-ı devletine duʿā ḳılurlar bir ʿaceb ʿaẓīm (5) hergiz gözler görmiş degül ***naẓm*** bir ʿaceb dīvān-ı aʿẓam ḳurılupdurur tamām (6) ḫāki insān bürümiş eflākı mürġān çün ġamām san ḳıyāmet güni ḳopmış cemʿ olup ḫalḳ-ı cihān ṣorılur dergāh-ı ḫaḳda ʿadlile ẓulm-ı ẓulām (7) taḫt-ı zerrīn üzere şāhān otururlar ṣaf-be-ṣaf keyḳubād u ḫüsrev cimşīd ü cem destān u sām pehlevānlar diz çöküp pūlād kürsī üzere hep (8) tīġ ü gürze el uruban götürür ḫançer ü ḫüsām on iki biŋ muʿcizātı ẓāhir olmış enbiyā oḳuyup tevrāt ider ẕikr-i ḫaḳḳı ṣubḥ u şām (9) o nübüvvet taḫtı üzre şeh süleymān oturur daḫı ḳudsı cānib-i ḫaḳdan getürür ṣad selām o nübüvvet ḫātemi ki parmaġında şuʿle urur (10) ʿāşıḳānı görmesinde ḫalḳ-ı ʿālem ḫāṣ u ʿām ***neẕīr*** ḫakīm ḳavlince şeyḫ-i tedric dīvān-ı süleymānı bu salṭanatda (11) gördi taʿaccüb idüp hezār-bār taḥsīn idüp süleymān dilince duʿā ḳılup alḳış virdi (12) daḫı eytdi ṣadaḳa yā nūḥ necī ki bu vechile gör dem diyicek süleymān ḫażreti bildi kim (13) nūḥ necī süleymān dīvānını nübüvvet ḳuvvetiyle bilüp nice yüz yıldan öŋürdi ḫaber virmişdür andan (14) ṣoŋra baş ḳaldurup süleymān ḳuş dilince ṣordı kim yā şeyḫ-i tedric dīvānumı ve salṭanatumı (15) görüp nūḥ ʿam taʿrīf idüp aḥsen ṣadaḳ yā nūḥ didügüŋe sebeb nedür ve bir daḫı senden (16) temennā budur kim ḫoḳḳaʾ-i zerrīnüŋ aṣlı nedür diyüp suʾāl idicek cevāb virüp (17) eytdi yā nebīyallāh ṭūfān-ı nūḥuŋ ne vechile ḳopduġı tevārīḫ kitāblarında mesṭūr (18) ins ü cin dilinde meẕkūrdur ẕikri ḫācet degüldür ammā ṣol

maḥal düşde ve daḫı (19) münāsebetinde beyān idelüm ve daḫı nūḥ necīyile ne vechile mülāḳat itdügümüzi tafṣīl (20) idelüm eytdi kim yā nebīyallāh bu ṣaʿīf tedric nūḥ necī olduġı şehrüŋ laṭīf (21) bostānlarında mekān ṭutup bir nice tedric ḳuşlarıyla sünbül erġūvān ve şaḳāyıḳ-ı nuʿmān

[58b]

(1) arasında sebze çemen nesrīn semen yöresinde seyr idüp yürürdük dilimüzce ḫāliḳ u yezdān (2) ismin ẕikr idüp oḳurduḳ bülbül-i ṭurrāç gibi ötüp şaḳırduḳ meger bir gün kim (3) nūḥ necī ṣubḥ-dem geçüp giderken bāġ zī bostān gül ü gülüstān görüp ṣāniʿuŋ ṣunʿın fikr (4) iderken benüm şaḳıyup ötdügüm dilümce allāh tesbīḥi itdügüm görüp sürüp ḳatuma geldi (5) ḳalan ḳuşlar iḫtirāz idüp gitdiler ādem-i beşerdür żararı ṭoḳunur diyüp iḫtilāṭ (6) itmedin iḫtiyāṭ itdiler ammā kimine naẓar ḳılup nūḥ necīyi gördüm ki yüzi nūrlu nübüvvet (7) şemsi alnında berḳ urur ve dilinde ẕikr-i ḥaḳ gūş idene şevḳ virür bildüm ki bu kişiden (8) elem gelmez çünkim ḳaçmadum yaḳınuma geldi manṭıḳu’ṭ-ṭayrca baŋa selām virdi ʿaleyke aldum (9) ḳuş dilin bildügine taʿaccüb ḳıldum ʿarabca eytdüm ki men ente yaʿnī sen kimsin didüm cevāb (10) virdi kim ben nūḥ necīyem ḥaḳ teʿālāya ẕikr iden biŋ bir ümmetden her ne şey olsa aŋa (11) duʿācıyam bes bu ṣubḥ-dem bāġ ve rāġuŋ arasını behişt miṣāl uçmaġuŋ yöresini seyr iderken (12) senüŋ ẕikriŋi işitdüm ki dilüŋce allāhı tesbīḥ oḳursın ve bülbül-i ṭurrāç gibi ḫūb elḥānıla (13) nāle idüp şaḳırsın senden suʾāl iderem ki sen bir mürġ-i ṣaʿīfsin bu maṣnūʿātuŋ (14) ṣunʿın ne vechile fikr idersin ki ṣāniʿ-i ḥaḳan ve dilden ẕikr itmege iʿtiḳāduŋ (15) muḥkem diyicek cevāb virdüm ki yā nebīyallāh çünkim bu fānī milke beyżadan çıḳup (16) naẓar ḳıldum bu ʿālem-i kār-gāhı ki gördüm taʿaccüb itdüm ṣāniʿ-i çarḫ-ı gerdānı (17) taṣavvur ḳıldum ammā gördüm ki ḥaḳīḳat yoḳ şems ve ḳamer ṭulūʿınuŋ ġurūbı var küsūfdan (18) ḫusūfdan eksük degül kim ḳameri bedrinüŋ hilāli ṣubḥ şemsinüŋ şām zevāl var ḫāṣṣa ki (19) felek-i gerdişde kevākibi çün boşda çār ʿunṣurı daḫı her biri ḥareketde bir dürlü işde (20) ve yine bu maḫlūḳāta naẓar ḳıldum baʿżısı cānlu ins ü cin ve ḥayvān gibi baʿżı yimekde içmekde (21) ve baʿżı dimekde işitmekde ve baʿżı ṣayd u şikārda uçup pervāz urur şāhīn şehbāz gibi

[59a]

(1) baʿżı perrende anlardan iḥtiyāṭ idüp ḳaçmaḳda kebg sekmekde ve ṭurāç ḳaz gibi ve baʿżı şīrīn (2) zübān ṭūṭī ve ḳumrı bülbül-ṣıfat ve baʿżı ġammāz-şekil ḳuzġun ve ʿaḳʿaḳ būmşīt andan (3) ṣoŋra cāmidlere şecerāta şemerāta naẓar ḳıldum gördüm ki felekler rükūʿda zemīnler seccāde (4) nişīn melekler tesbīḥde ḳāʾim rūḥān-ı ḳudsīler ṣāyim bildüm ki bu maṣnūʿātuŋ[188] bir maṣnūʿātı[189] (5) vardur eyle ṣāniʿ kim ʿālem-i kāyinātda ḳudreti aẓher-i mine'ş-şems ʿayān keenne-hu (6) gevheri ṭopraġa sīm ü zer sengi laʿl-i yāḳūt iḥsān idüp baḥr içinde ṣadefde cevher dürridür (7) ***naẓm*** çeşmi yaşından seḥābuŋ ṣu döker kim ṣadefde ḳaṭresi olur güher (8) geh cihānı ḳış ider gāhi bahār gah zamāna leyl virür gāhi nehār ki tecellīsin şitānuŋ ṭay ḳılur (9) geh memātı bī-nebātuŋ ḥay ḳılur gah yeşil mefreş döşer ġabrāya ol geh virür ḳand u nebātı taya ol (10) geydürür eşcāra sebz ḫilʿati çeşm-i çişmüŋden virür ṣu raḥmeti geh ṣabāsı ġonceʾi ḫandān ider (11) geh ʿināsı bülbüli giryān ider menberi gül üzre ider ki çün ḫaṭīb fānẓurū āyet oḳur ol ʿandelīb (12) gāh ḫˇābdan nergisüŋ çeşmin açar geh seḥābı zaleʾ-i cevher ṣaçar gah benefşe boynını dütā ḳılur (13) bağlayup ḫūba virür dütā ḳılur geh virür tīġ-i zübān süsene gah virür bālin ve sebz ü semene (14) gāh ḳılur dil perīşān sünbüli gāh ḳurudur misk u ʿūd u fülfüli geh virür rāyiḥāne miskin ḫoş būy (15) geh virür ṭonı ṣıfat serv būyı geh virür nevrūzıla nevrūzı rūz gah geyürür zanbaḳa nevrūzı rūz (16) geh zübānın lālenüŋ pür dāġ ider yüregi dāġın siyāh çün zāġ ider ʿarʿarı servī ḳılur gah ser-firāz (17) bāg u rāġ[190] içinde olur ġāyet dırāz gül gülüstān olmışiken ki cihān gerdişi eyyāmile ider ḫazān (18) sebz iken zerd ider gül rengini bülbülüŋ dilden alur āhengini künk lāl eyler ṭuyūrı ol nefes (19) ṭūṭī-yi elḥān itmege itmez heves kim nebātuŋ cümlesin bī-berg ider ḳumrı nidem dost dimesin terk ider (20) sebz ṭonın döker eşcāruŋ şitā bağrını pür ḳan ider ḳaddin dütā güllerüŋ bergin ider yāḳūt gül-āb (21) bülbülüŋ yirin alur būm u ġurāb gül gider ḳalur dikenle gül diken gül diken aġlar bitince gül diken

---

[188] Metinde (مَنْصُوعَات) şeklinde yazılmıştır.
[189] Metinde (مَنْصُوعَات) şeklinde yazılmıştır.
[190] Metinde (زَاغْ) şeklinde yazılmıştır.

[59b]

(1) mīveʾi ṭaldan ṣalup ayaġa çarḫ zerd ider sebzin rengin berf-i benc çün cihānuŋ böyle gördüm ḥālini (2) muṭṭaliʿ oldum bilüp aḥvālini bildüm imdi var idenle żāyiʿi var bu maṣnūʿatuŋ āḫir ṣāniʿi (3) kim cihānı zeyn iden nevrūzıla gülleri ḫande ḳılan pīrūzile gökde māhı bedr idendür geh hilāl (4) şemse virendür ṭulūʿı geh zevāl gök yüzinde cemʿ iden encüm peren beyżadandur çıḳaran mürġ ü peren (5) bir durur iki degül vāḥid durur bir melikdür nüh felek sācid durur hīç şerīki yoḳdurur oldur ṣamed (6) oḳuram tesbīḥ allāhüʾṣ-ṣamed kim bilürem iki ola ḥaḳ teʿāl iḫtilāf olur düşer ceng ü cidāl (7) kim bu dünyā şehleri ider cidāl iki-likden birlige itmez ʿamel gitdi şübhem aŋladum kim bī-gümān (8) ḥaḳdur allāh lā-şerīk ü lā-mekān ṣāniʿ oldur ṣunʿı durur bī ʿaded pāk ẕātı ḳulhüvallāh-ı eḥad (9) ***neẕir*** yā süleymān ʿilmüm yitdügi ḳadar ẕihn ü idrāküm irişdügi miḳdār ṣāniʿuŋ (10) ṣunʿından ḳādirüŋ ḳudretinden bu vechile nūḥ necī ʿam kim naḳl itdüm ẕihn ü idrāküm (11) taḥsīn ḳılup āferīn ve belīġ buyurduḳdan ṣoŋra eytdi yā mürġ-i tedric allāh teʿālā saŋa raḥmet (12) eylesün tā ḳıyāmete dek ölme ẕikr-i ḥaḳḳa meşġūl ol cemīʿ āfet-i semāvīden ve arażīden (13) allāh teʿālā seni ṣaḳlasun diyüp ḫayr duʿā ḳılup bizümle āşinālıḳ kesb idüp daḫı eytdi kim (14) yā mürġ-i tedric per açup uçup bu ʿālemi seyr itdüginüŋ var mı cevāb virdüm ki (15) naʿam eytdi ne gördüŋ eytdüm ki insān cinsin teferrüc ḳıldum ki ʿaẓīm ulu kār-gīr binālar (16) yaparlar ve daḫı ṭaşlu ṭaġlarda maġāralar keserler ve daḫı ḳuşları gördüm ki yüce yüce (17) aġaçlarda āşiyānlar yapar ve daḫı vuḥūş ṭāyifesin gördüm ki yüce cibāller ḳullelerine (18) çıḳup ineler hīç bilmez ki sırrı nedür nūḥ necī eytdi sebeb budur ki ṭoḳuz yüz elli yıldur ki (19) bu küffār-ı melāʿini allāha daʿvet iderem hīç kimsesi ḳāʾil olup allāhuŋ vaḥdāniyyetine iḳrār (20) ve baŋa īmān getürmediler ḥaḳ teʿālādan istedüm ki bunlar ṭūfāndan helāk ola allāh teʿālā baŋa (21) gemi buyurdı ḳırḳ günden daḫı tamām iderem ve her cinsden ki biŋ bir ümmetdür altı yüz bir dürlüsi

[60a]

(1) deŋizdedür ammā anlar ṣudan ġarḳ olmaz gemiye almaġa emr yoḳ ve ammā kim şular ki dört yüz (2) dürlü ümmetdür ki ḳuruda olur her cinsden birer çiftin alup gemiye

ḳoysam gerek (3) baŋa īmān getürenler ile inşāʾallāh seni daḫı çiftüŋile alam ve ġam çekmeyesin ammā ki bu kāfirler (4) kim görüp ṭūfān olacaġın bilüp kār-gīr evler ve ḫorāsānıla içini ṭaşını ṣuvarlar (5) ve lükile yirlerin muḥkem iderler ve baʿżılar kesme ḳayadan maġāralar idindiler ḳuyular (6) ḳazdılar der ü dīvārını muḥkem āhengile yapdurdılar dercin ṭūfānda zād u zevāde ile (7) yaʿnī içine gireler ṭūfān żararından emīn olmaġa ḳapuların berkidüp içinde (8) oturalar ve daḫı ḳuşlar ṭaġ ḳullelerinde yüksek yuva yapdılar ve cānavarlar in ḳazduġı (9) ṭūfān ḫavfından ṭur diyüp nūḥ necī ʿam ḳırḳ gün bizümle vaʿde idüp (10) gitdi nūḥ ʿam gidicek çiftümle tābiʿüm tedric ḳuşları ḳaçup gitdükleri bāġ arasında (11) ictimāʿ birle uçuşup geldiler ḳuş dilince benümle söyleşdiler ki bu gelen insānıla (12) ne kelimāt itdüŋ sen ṭuyūr aṣlı ḳuş dilin ādem bilmez ne ʿaceb kelimāt itdüŋüz diyicek (13) ben daḫı ol gelen ʿazīz nūḥ necī idügin beyān ḳılup ṭūfān ḳopacaġından ḫaber (14) virdüm işidüp cemīʿsi gögercin gibi üŋleşüp aġlaşdılar yüzlerin (15) dergāh-ı ḥaḳḳa ṭutup niyāz itdiler kim yā ilāhī bizi ādem yaratmaduŋ ki kār-gīr (16) binālar yapup veyāḫūd ḳayadan maġāralar kesüp ve içine girüp ḳapusun yapup (17) ṭūfāndan ḳurtulavuz ve daḫı yā rab bizi ziyāde yüce ṭaġlar ḳullesine çıḳar ve daḫı (18) ulu ḳuşlardan yaratmaduŋ ki ḳara bulutlar gibi ḳanadlar açmaġa melāʾike gibi uçmaġa (19) kūh-ı elbruz ṭaġları gibi ulı ulı ṭaġlaruŋ yüce aġaçlarında yuva yapup ulu kū (20) hsārlara geçmege ḳuvvetümüz yoḳdur ṭāḳatumuz yitişmez ṭūfāndan ḫalāṣ bulavuz ve daḫı yā rabbī (21) bizi sibāʿ[191] cinsinden yügrür ḳaçar ṭaġlar üzerinde ṭururlar beyābānlara geçerler ḳurd u ḳaplan

[60b]

(1) arṣlan ḳulan cinsinden yaratmaduŋ ki ol yüce ṭaġlara çıḳup ḳaynaḳ ve çaynaḳ urup inler (2) ḳazup yā ḳaya ḳovuḳlarına girüp ṭūfān deŋizi çıḳmayacaḳ yirlere çıḳup yüce yirlerde sākin olavuz (3) diyüp bu ḥāl üzre aġlaşduḳ ẕikr ü tesbīḥe meşġūl olup niyāz iderken (4) gördüm ki nūḥ necī ʿam şām vaḳtinde çıḳa geldi cemīʿi ḳuşcuġazlar ḳaçmaġı ḳoyup nūḥ necīye (5) ḳarşu varup ḫāk-i pāyine yüz sürüp niyāz idüp mantıḳu't-ṭayrca eytdi ki yā tedric ḳuşları (6) yā niçün böyle feryād efġān idersiz ḳuş dilince

[191] Metinde (سَبَاع) şeklinde yazılmıştır.

eytdük kim yā nebīyallāh nice efġān itmeyelüm (7) ḥālümüz perīşāndur ol cihetden ki ne ādemīyüz kār-gīr binālar yapup ṭūfāndan ḫalāṣ olur (8) ne şol uçucı pervāz idici ḳan içici yırtıcı ḳuşlar gibi ḳara bulut gibi ḳanad açup uçup (9) yil gibi ṭaġlar başına geçüp yüce aġaçlarda yuva yapup ṭūfāndan ḳurtulavuz ve daḫı (10) şol sibāʿdan degülüz ki kūh-sār ḳullelerinde in ḳazup sākin olavuz baḥr-i ṭūfān (11) eclinden çoḳ yirlerde mütemekkin olavuz ben ṣaʿīf naḥīf tedric ḳuşlarıyuz yuva yapmaġa aġaç (12) başına çıḳmaḳ daḫı bilmez yir içinde bāġ ve bāġçe arasında yāsemīn sünbül yöresinde bir şehr-i (13) pāk pākīze ve āb-ı revān kenārında ve ẕikr-i ḥaḳḳa meşġūl aṭyār cinsiyüz (14) elümüzden gelmez ki bir mināre boyı yüksek uçavuz şehbāz ve şāhīn ḳorḳusundan (15) ḥareket idevüz ve daḫı ḳudretümüz yoḳdur ki bāġ u rāġ[192] arasında āşikāre yürüyüp (16) gezevüz ṣayyād ḫod-bīn küffār cebbār melāʿin şerrinden bes muḥaḳḳaḳ bildük ki (17) ṭūfān-ı nūḥdan bize necāt yoḳ ol cihetden nāle ve zār u efġān idüp (18) aġlaşuruz andan ṣoŋra yā nūḥ necī diyüp tażarruʿ itdiler nūḥ necī bizüm nevḥamuz gördi (19) eytdi yā tedric vaḳtā ki āfitāb ṭūluna küffār melāʿin ola evinde bulına (20) ve yırtıcı ḳuşlar yuvalu yuvasına gelüp düneye cemīʿi göz açup benüm gemüm içine gelüp (21) giresiz cemīʿ iŋüzi ḥıfẓ idüp ṣaḳlayam ḳorḳmaŋ didi ol maḥalde biz eytdük kim

[61a]

(1) yā nebīyallāh senüŋ gemüŋ gice içinde nice bulavuz cevāb virdi ki geminüŋ diregi başında (2) sizüŋiçün çitden bir ḳafeṣ berkidem ve yanında bir fānūs aṣam ol fānūs şuʿlesinden (3) gelüp ḳafeṣe giresiz sākin olasız bes nūḥ necī böyle diyüp gitdi varup (4) anuŋ gibi tedbīr eyledi ol gice biz daḫı cemʿ olup ḳanad açışup fānūsı (5) görüp gemi üzerinde çıbıḳdan ḳafeṣe girüp ḳarār itdük ehl-i tārīḫ eydür fānūsıla (6) ḳara gicede āşkār idüp aṭyār cinsinden ḳuşlar fānūsı görüp ḳarşu varmaḳ ol (7) zamāndan ḳalmışdur ve ibtidā ḳafeṣ düzmek daḫı nūḥ-ı necīden ḳalmışdur ***naẓm*** (8) böyledür tārīḫ eṣaḥ oldı ẕikri aŋla tamām özgesin allāh bilür kim ol durur rabbü'l-enām gūş u hūşı baŋa ṭut ki bu ġarāyib sözleri (9) naḳl ideyin virgil ammā aḥmede yüz biŋ selām ***neẓir*** ḥakīm ḳavlince şeyḫ-i tedric sözün bu araya (10) getiricek süleymān ḥażreti eytdi yā

[192] Metinde (زاغ) şeklinde yazılmıştır.

mürġ-i tedric andan ṣoŋra ḥālüŋüz neye vardı beyān it (11) cevāb virdi kim yā nebīyallāh ḳırḳ gün ol ḳafeṣ içinde nūḥ necī bizi besledi andan yir yir ki (12) dört yüz dürlü ümmetden her birisinden çiftile gemisine ḳoydı kim ṭabaḳaʾ-i keştī-i nūḥ yediyidi (13) evvel ṭabaḳada efāʿī ve ḥaşerāt cinsi ḳondı ikinci ṭabaḳaya yırtıcı cānavarlardan ḳoydı üçünci (14) ṭabaḳaya ḥayvānāt cinsinden ḳatır ve āhū ve feres ve dördünci ṭabaḳaya zaḫīresin ve zevādesin (15) ḳoydı beşinci ṭabaḳaya yırtıcı ḳuşlar cinsin ḳoydı altıncı ṭabaḳaya dāne yiyen ḳuşcuġazları (16) ḳoydı ve daḫı bir ṭarafına īmān getüren ḫavatīn cinsini ḳoydı ve yedinci ṭabaḳaya kendüye (17) īmān getüren seksen iki kişi ḳoydı andan ṣoŋra ṭūfān-ı nūḥ ḳopdı kim anuŋ (18) ẕikri ḥācet degül meşhūrdur cemīʿi cebbār nefsler ve küffār melāʿinler ve muʿānidler (19) ġarḳa varup helāk oldılar zīrā ki anlaruŋ kār-gīr bināsı pāyidār olmadı (20) aṣṣı itmedi yirden ṣu çıḳmaġıla ve ṭaġlar üzerinde daḫı ḳırḳ arış baḥr-i ṭūfān ġalebe (21) itmegile kūh-sār daḫı maḫlūḳlar daḫı ġarḳa varup helāk oldılar ammā ki iki cebbār

[61b]

(1) nefslü ḳadd ü ḳāmetleri ṭavīl olduġı sebebden ġarḳ olmayavuz diyü ḳāmetlerine iʿtimād idüp (2) nūḥa īmān getürmedi ḳaddüne ḳāmetine inanup ṭavīl olduġı ecilden gemiye daḫı gelüp (3) girmedi elinde erkek oġlancuġı varıdı ṣu başından aşıcaḳ oġlancuġı ayaġı (4) altına ḳoyup üzerine çıḳdı ki yaʿnī ḫalāṣ ola ṣu ziyāde çıḳmaya aṣṣı ḳılmayup (5) ġarḳa virdi ve bir daḫı ʿacīn ʿulūḳ kenʿānuŋ ġarḳa varduġın görüp çaġırur kim (6) yā nūḥ egerçi kim sen peyġamberseŋ ben ölmezem ki senüŋ üzerüŋde ḥaḳḳum var gemüŋüŋ taḫtasın (7) ṭaşıdum ol iʿtiḳād üzerine ġarḳa varmadı bu ḫuṣūṣda yā süleymān söz çoḳ çün kim (8) ṭūfān ḳırḳ günde defʿ oldı ḳırḳ birinci gün kim ʿarafāta çıḳduḳ yine ʿālem münevver oldı (9) yir ṣuyı yutdı gökden yaʿnī daḫı felek ḥareket idüp güneşüŋ tābından yir yüzi ḳurutdı (10) hemān baḳiyye yedi deryā ḳaldı maʿrūfdur andan ṣoŋra nūḥ necī ʿam ṭūfāndan necāt bulıcaḳ (11) dört yüz dürlü ümemi ki gemisine her birisinden bir çift ḳoymışdı sercümlesin çıḳarup āzād itdi (12) yirlü yirine gitdiler ammā ki bizüm cinsimüze icāzet virmedi ḳırḳ gün ʿarafātda ṭurduḳ (13) andan zamānıla şām diyārına geldük bizi anda āzād idüp daḫı beni alup bir maġāraya (14) vardı ve

aġzuma mübārek aġzı yarından içürdi ve eytdi kim yā mürġ-i tedric şimden girü (15) nafaḳa ṭaleb itme lāzım degül daḫı nice biŋ yıl[193] ʿömür süresin benüm dünyādan naḳl itdügüm (16) bu tārīḫe varınca cihān milkine bir peyġamber gele adı süleymān ibn-i dāvud ola berre ve baḥre maʿādine (17) nebātāta sibāʿa[194] ṭuyūra ins ü cinne mār u mūra ḥattā melek-i müvekkellere tekvīnlere raʿda seḥāba ġayb-ı ricāle (18) ve ḳuṭbü'l-aḳṭāba ḥükm ide yil taḫtını götüre maʿādini meşārıḳa yitüre saŋa bir ʿuḳāb (19) göndere cinsüŋden bir ḳuşıla bu zerrīn ḥoḳḳaʾı ʿuḳāba götürdüp naẓarına varasın ve ben (20) nūḥ necī atasından oġlum süleymān ibn-i dāvud atası aġzından selām viresin bu ḥoḳḳa içindeki (21) yetmiş dāne tesbīḥi cevheri vardur alup tesbīḥ idine vaṣiyyetüm aŋa budur bu tesbīḥi baŋa rıżvān

[62a]

(1) firdevs-i cennetden tuḥfe armaġan getürdi aŋa teberrüküm olsun ammā ki özge vaṣiyyetüm oldur ki (2) zinhār tāc u taḫta maġrūr olmasun ki dünyā milkine hezār süleymānlar gelüp gitdi nite kim (3) ben nūḥ necī ṭūfāndan iẕn-i ḥaḳla necāt bulıcaḳ göŋlüme ġurūr geldi ki ʿaceb benüm miṣālüm nūḥ (4) necī dünyāya geldü mi ola ki düşmenlerin ġarḳa varup dostlarına necāt buldurup diyince ṭāvūs-ı (5) ḳudsī ḥaḳdan selām getürüp elüme bir ḳudret āyinesin virdi ki sürme-dān imiş daḫı gözlerüm (6) ḳudret sürmesin çekdi andan beni gemi içinden ḳucaġına alup yedinci ḳat gökden yuḳaru (7) ʿarş ayaġına çıḳardı eytdi kim yā nūḥ emr-i ḥaḳ budur ki gözüŋ aç ʿālem-i kāyināta naẓar ḳıldum (8) on sekiz kerre yüz bin ʿālemi gördüm her ʿālemde baḥr-i ṭūfān gördüm baḥr üzerinde (9) bir gemi görinür cennetde benüm gemüm gibi her gemi yine yedi ṭabaḳa dört yüz dürlü ümemden birer çift (10) içinde ve seksen kişi gemi üzerinde ve ben şekilde bir kişi el ḳaldurup duʿā diler ol ḫalḳ āmīn (11) dirler eydür ki ilāhī nūḥ necī ḳuluŋuŋ ʿadūların ṭūfānıla helāk idüp ammā ki (12) seksen iki kişi baŋa īmān getürmişdür ġarḳa virmekden sen ḫalāṣ it diyüp ṭurur (13) bu sırra vāḳıf olup ʿarş ayaġına secdeye varup kendümden gitmişem rūḥ-ı ḳudsī (14) alup beni gemiye getürmiş henūz ʿaḳlum yirinde degül ol vaḳtdan beri ol ġurūrum günāhında (15) allāh teʿālā

[193] Metinde (بِلْ) şeklinde yazılmıştır.
[194] Metinde (سَبَاَع) şeklinde yazılmıştır.

bağışlasun diyü tevbe istiġfār iderem imdi zinhār oġlum süleymāna ḫaber vir (16) gönlüne ġurūr gelmesün vaṣiyyetüm ṭutsun ḳalbine ġurūr getürmesün ***naẓm*** (17) şeyḫ-i tedric eyle diyüp oldı sākin ol zamān şeh süleymān gūş idiben aldı ʿibret bes hemān tāc u taḫt u devletine ġarrā daḫı olmadı (18) aldı tesbīḥi eline itdi ẕikr-i müsteʿān ***der beyān-ı temṣīlāt-ı dāsıtān der nefes-i ḫod gūyed*** (19) ṭūṭī ṭabʿı naġmeʾ-i destān-serāy diŋle niceyidi şeker nīk-rāy işbu dünyā miṣlidür deryā yaḳın (20) bu vücūduŋdur gemi aŋla hemīn hem-çü nūḥuŋ keştīsi işbu vücūd nūḥ olur rūḥuŋ daḫı ṭālīʿ suʿūd (21) tābiʿi nūḥuŋdurur rūḥa ḳuvā ʿaḳl u fehm ü ʿilm ü ḥikmet iy aġa keştīde şeyṭān olan nefsüŋ tamām

[62b]

(1) yırtıcı ḳuşlar ḳuvāsı iy hümām ger sibāʿu ger ṭuyūr u ser-firāz buḫl u şehvet ḫışm u kibr ü kīne-sāz (2) cümle nefsüŋ tābiʿidür bī-gümān ḳıl ḥaẕer ki bulasın cennet cinān bu hevāyile heves deryāda yil (3) cānı cūduŋ gezdürürler ay u yıl ol geminüŋ ḫalḳı aʿmālüŋdurur eyi yatlu ḫayr u şer ḥālüŋdurur (4) mevt olur şāmil[195] daḫı aŋla tamām ʿāḳıbet ḫalḳı gemi varur hemān şehri nūḥ olur miṣāli āḫiret (5) niyyet aŋa varısardur ʿāḳıbet o şehirde çoḳdurur mālik-i riḳāb kimine raḥmet ḳılur kimine ʿaẕāb (6) ʿāḳılısaŋ eylegil ṣāliḥ ʿamel ki ire şeyḫüŋ saŋa āḫir ol ecel āḫirinde çekmeyesin sen ʿaẕāb (7) cennete girüp idesin feṭḥ-i bāb mā-sivādan geç ki raḥmet bulasın mā u menden geç ki cennet bulasın (8) baḥr-i ʿālem içi ṭolsa ger güher māla māʾil olma andan ḳıl güẕer fānī ʿālem gencine itme heves (9) tā bulasın ḳurb-ı ḥaḳḳa dest ü reʾs ***derbeyān-ı meclis-i āḫir*** ḥamd ü bī-ḥad ol ḫudāya ṣubḥ u şām (10) ki oldı yüz seksen sekiz meclis tamām ṭāḳatumuz yitdügince kāmkār söyledüm aḥsen ḥadīṣ emlaḥ kelām (11) ḫūb ġarrā ḳıṣṣa bünyād ideyin bu kitābı teʾlīf itdüm iy hümām müstemiʿ olan ḳılınıcaḳ istimāʿ (12) ʿibret alup ve āli ola nīk-nām kim süleymānı ḳıṣṣası miṣli ḫaber diŋlemedi kimse hergiz şād-kām (13) ḥaḳ teʿālā ger vire ʿömr ü zamān cān ecelden ḳurtulup bulursa kām söz dimegi diŋleyen taḥsīn idüp (14) ide aḥsend cihānda ḫāṣ u ʿām var ümīẕüm diŋleyeler sözümi fātiḥayıla yād ideler yā imām (15) kim ider firdevsī rūḥına duʿā ḥaḳ vire

[195] Metinde (سَامِلْ) şeklinde yazılmıştır.

firdevsīye dārü’s-selām iy cihānı bir dem içre yaradan (16) ʿālemi ḫilḳat ḳılan rabbü’l-enām mihr ü mehle ʿālemi rūşen ḳılup defʿ iden tārīk-i şebde ol ẓulem (17) mā u ṭinden aḥsen-i taḳvīm idüp şekl-i insān dörüdüp viren ḳıyām ābı cevher nārı gülzār eyleyen (18) ḫāki sünbül ʿanber iden ʿūd-ı ḫām muṣṭafā ḳāsım muḥammed ḥürmeti kāyinātuŋ serveridür ol imām (19) cürmini firdevsīnüŋ eyle maʿāf kim günāhı çoḳ ḳılup yidi ḥarām luṭfuŋ öküş yā ilāhī raḥmet it (20) ki eyleye firdevs-i cennet ol maḳām bu kitābum oḳuyup diŋleyene vir murādın raḥmet idüp her müdām (21) cān u dilden vir ṣalavāt aḥmede āline evlādına biŋ biŋ selām süleymān-nāmenüŋ

[63a]

(1) ***süleymān-nāmenüŋ yüz ṭoḳsanıncı meclisinüŋ ẕikrindedür*** (2) āh ki zülfi fikri itdi cānumı şeydā yine vah ki uġratdı belāya ol ḳad-i bālā yine ġamzesinden nergisüŋ ʿaḳl ü dil mest ü ḫarāb (3) şūr-ı sinden lālesinüŋ cānında dörd aʿhā yine dişleri naẓm-ı ṣadefde āb ider lülü anuŋ lebleri luṭfı çemende ditredür lāle yine (4) mūsānuŋ ejder ʿaṣāsı zülfidür ḳaldurdı baş ʿisānuŋ nefḫ-i lebidür mürdedür iḥyā yine devlet ol yüze ḳoyavuz başumuz ayaġına (5) miḥnet ol ki dergehinde süre dil-ber ha yine meclis-i vāʿiẓ ḳurup itdükce serüm āşikār leyl ü mecnūnuŋ ṣafāsın sürelüm tenhā yine (6) gerçi ḳıldı ʿālemi ḫurrem bahārı faṣl-ı gül līki ġamgīn itdi göŋlüm gözleri şehlā yine ḳaṭre dem men ḫāke ṣalmışken melek bār-ı seḥāb (7) başuma gün ṭoġdı kim cezb eyledi deryā yine ʿışḳınuŋ yolunda ʿālem varlıġı yoḳluḳ durur varlıġumla yoḳlıġum varum virem cümle yine (8) ikilikden geçmeyince birlik olmaz dostıla yāre yāra ol raḳīb olsa ne var aʿdā yine bu ḥaḳīḳat sözlerinüŋ ḥaddi yoḳ firdevsī çün (9) bes durar biter maʿārif ki eyledük inşā yine di süleymān ḳıṣṣasın müştāḳ olupdur ḫāṣ u ʿām söylegil emlaḥ süḫan aḥsen kelām zībā yine (10) söz güherdür kimse bilmez cevher ammā cevheri müşterī sulṭān-ı kāmil cevherüŋ aŋa yine līki virgil sen ṣalavāt enbiyānuŋ ḫatmine (11) ***der beyān-ı ḳıṣṣa’-i süleymān ʿaleyhisselām dāsıtānı*** kim bulasın cenneti Firdevsîce aʿlā yine ***melik-i aṣfer aṭġāş ḫan ve ceng-i īşān*** (12) ḥakīm ḳavlince süḫan-mendān-ı ḥükemā ancılayın eṣaḥ ḳavl üzerine ḥikāyet ider ki (13) ve eflāṭūn-ı yūnānī yetmiş iki dilüŋ tercümānı naḳlince hüner-mendān-ı rücemā ol vechile ṣarīḥ (14) rivāyet ḳılup eydürler ki çünkim süleymān

ḥażreti ʿam nūḥ necī devrinde ḳalmış tedric ḳuşı (15) bu ḥaḳāyıḳ sözlerinden kim işitdi nefsine inṣāf virüp anuŋ ẕihn ü idrākine taḥsīn (16) itdi daḫı ol mürġ-i tedrici ḳatında ḫāṣ idinüp dāyimanuŋla manṭıḳu't-ṭayrca kelimāt (17) iderdi bes ol gün süleymān ḥażreti henūz dīvānı ṭaġıtmadın nā-gāh aṣferīden (18) çavuş geldi ki benī aṣfer meliki atġāş ḫan-ı aṣferī ʿaskerini müheyyā ḳılup ve ceng (19) yaraġını mükemmel idüp ḳaṣdı budur ki sen süleymānıla muḳābil ve muʿārıż olup ṭuruşa (20) ḫātemi elüŋden almaġa cehd idüp dürüşe ve ʿaskeriyle üzerüŋe gelüp çalışup (21) dürüşe tā ḫātemi senden ala yā bu yolda cān vire ʿacebdür ki bu gün yāḫūd yarındesi gelmezse

[63b]

(1) zīrā ki ḳalʿaʾ-yı sürḫābuŋ ilinde meydān yoḳdur ki ceng ide ḳaṣdı budur ki senüŋle işbu (2) ʿamlūḳ ṣaḥrāsında bulışa diyüp ḫaber viricek süleymān ḥażreti ʿam daḫı ol sözile (3) serverlerine ve selāṭīnlerine emr itdi pehlevān-ı rūy-ı zemīnlerine ḥükm itdi anlar daḫı (4) ceng yaraġına meşġūl olup ġāfil olmayalar ve daḫı düşmān cānibine ḳurṭūs-ı ʿādī ol (5) pehlevān-ı şeddādī elli biŋ erile gözci ḳodı iḫtiyāṭ şarṭdur ***naẓm*** (6) ʿāḳıl oldur düşmeninden dāyimā ḳıla ḥaẕer tā ki ġāfil irmeye aŋa nā-gehān ḫaşmı żarar iḫtilāṭ itme ʿadūŋa līki ḳılġıl iḫtiyāṭ (7) gey saḳın olamasun ġāfil seni ġāyet ḫaṭar ***neẕīr*** ḥakīm ḳavlince süleymān ḥażreti ʿamāliḳ şehri kenārında (8) düşmān cānibine ḳaravul ḳoyup havā-yı fenāda daḫı ḳuşlar gözcilik idüp süleymān ʿam (9) ʿibādetde ammā ki bizüm ḳıṣṣamuz benī aṣfer meliki atġāş ḫana geldi ki bezm-i ʿīş ḳurup (10) nūş iderken ol süleymāncuġaz ḳaçmadıysa ʿacebdür bize ḳuds üzerine gitmek uzaḳ (11) yoldur anı daḫı yaḳında ele getürsem dirken nā-gehān ḫaber irdi kim yā şāh-ı aṣfer (12) sulṭān-ı dil-āver süleymān geldi uş bir menzil yir ḳala ḳondı ġāfil mebāş didiler atġāş ḫan (13) süleymān ḫaberin işidicek mest ejdehālayın gerindi ve sündi pepr ü peleng miṣāli (14) aŋuradı ve gümredi el saḳalına urup ḳol gibi bıyıḳların burup ḳalḳan-layın ḳulaḳlarına (15) irgirüp künbed gibi başın kibrile ṣalup ṣaġ ve ṣol oturan selāṭīnlerine (16) ve serverlerine eydür iy dil-āverler gerçi kim ol çobān beçe süleymāncuġaz bizümle (17) cengi iḫtiyār ḳıldı gelür velī göresiz kim benüm devletüm aŋa ne ḳılur endelüs (18) şāhı gibi ayaġuma geldiginden saʿādet baŋa yüz ṭutsa gerekdür ki māl u gencini (19) baŋa

virüp nā-çār zebūnum olsa gerekdür ḥāliyā nār-ı nūr baŋa yārī ḳıldı (20) ḫātemile ayaġuma geldi diyüp aṭġāş ḫan güç ḳılup yigirmi dört kez yüz biŋ (21) aṣfer-i endelüs leşkerini çeküp süleymāna ḳarşu gitdi ol gün aḫşama dek

[64a]

(1) yürüdiler irtesi daḫı yüriyüp ermenī bendin geçüp sulṭān öŋünde süleymān çerisine muḳābil bir ḫoş (2) ʿalef-zār ṣaḥrāda bir birine ḳarşu ḳondılar araları bir menzil yir ḳaldı iki cānibden ḳonışdılar (3) andan aṭġāş-ı ḫan-ı aṣferī erdevāna eydür yā erdevān ʿaṭrūş aṣferī bile ḳanṭaruşıla (4) ḳaysūnile miġrāḳıla ḳanṭāyıla ʿanḳāyıla benī aṣfer dil-āveriyle endelüs mübārizleriyle (5) er yıgın at yıgın üründüleyüp alup düşmān ṭarafına ḳaravula varuŋ dest sınaşuŋ (6) görelüm sitāre ne yüz gösterür benī aṣfer pehlevānları endelüs ṣāḥib-ḳırānları elli biŋ (7) er alup on yedi mübāriz pehlevān ḳaravul başı olup süleymāndan yaŋa elli biŋ erile (8) gitdiler ez-ān cānib süleymān ḥażreti daḫı otururken ḳaḳnūs ḳuşı (9) içerü gelüp eydür yā süleymān-ı zamān düşmān leşkeri geldi felek yüzinde cevlān iderken (10) gördüm uş bir menzil yir ḳala ḳondı didi dilince ḫaber virdi süleymān ḳaḳnūs sözin (11) işidüp bād-ı pāya eydür yüri gör kim gelen çeri ne çeridür didi bād-ı pāy daḫı (12) seng-bār alup ayaġı götürüp gitdi nīm sāʿat geçmedin varup gördi gelüp (13) eydür yā süleymān-ı zamān düşmān çerisidür bendi geçmiş ḳonmış velākin elli biŋ (14) ola ḳaravul eri uşda geldi leşker ucına irdi ġāfil mebāş didi duʿā ḳıldı (15) süleymān daḫı baş ḳaldurup ḳayṭūs-ı ʿādīye ol pehlevān-ı cihān sizler daḫı (16) düşmān ṭarafına ḳaravul çıḳuŋ ġāfil olmaŋuz ḳayṭūs-ı ʿādī daḫı kāşiflere didi (17) andan ʿanter-i ʿādī kehrīm bin ʿanterī aḳvāş bin ʿanḳāsī istaḳnūs-i ʿādī (18) ḳanṭūr-ı ʿādī çıḳdılar andan ṣoŋra ʿamāliḳa pehlevānlarından daḫı arḳaşıḳ bin ḳaşī (19) heşşām bin hüyşūm rüstāḳ bin yistāḳ ṣaḳıḳ bin ʿaṣāyıḳ çıḳdılar ve baʿde baġdād (20) serhenglerinden daḫı raʿd ibn-i berḳ ṣāʿiḳa bin żayʿūk vasaṭ bin asvaṭ çıḳdılar (21) andan ṣoŋra mışır leşkerinden daḫı ḳarṭ ibn-i ḳaṭrān ḳalād bin ḳalāid

[64b]

(1) ḳāżı bin ḳavāiż ḳanṭare bin ḳanāṭīr çıḳdı yūnānīlerden daḫı ʿimrān şāh bin ʿaḳārib-i yūnānī (2) ʿuḳūḳ bin ʿaḳāiḳ-i yūnānī ʿurūḳ bin ʿarāḳ-ı yūnānī dezaʿ bin ezrāʿ çıḳdı

ḳayṣer-i rūm çerisinden (3) eyzelüs ve detlīmüs çıḳdılar maʿel ḳışṣa bu yigirmi üç pehlevān birle ḳayṭūs-ı ʿādī ol (4) pehlevān-ı şeddādīle iḳlīm ḫarācı deger atlar binüp düşmen ṭarafın gözleyüp gitdiler yaḳın yitdiler (5) gördüler kim ḳarşudan ḳaravul seyl-i ʿaẕīmleyin sürmiş gelür vaḳtlerine ḥāżır oldılar (6) ***naẓm*** çün görür iki ḳaravul erleri biri birin cenge ḥāżır oldı bunlar gözleyüp meydān yerin (7) pehlevānlar tīġ ü gürzüŋ ḳabżasına urdı kef serverān almaḳ dileşür düşmenüŋ tenden serin ***neṣīr*** ḥakīm ḳavlince (8) süleymān ʿam ḳaravulı bu vechile çıḳıncaḳ ol yaŋadan daḫı benī aşfer ḳaravulı erdevān çıḳup (9) iki ḳaravul birbirin görüp raḫṣ-ı raḫṣān sürüp muḳābil muʿārıż olup fevc fevc ālāy (10) baġlayup ḳalb ü cenāḥ arāste ḳılup ṭuruşdular ellerin gürz ü ḳılıca uruşdılar iki (11) cānibden gözetdiler meydāna kim gire eylük adın kim ḳazana ol kişi kim meydāna girdi (12) süleymān cānibinden dezaʿ bin ezrāʿıdı raḫşın meydāna sürüp süŋüsin ele alup cevlān (13) gösterdi naʿra urup er diledi benī aşfer çerisinden daḫı miʿrāḳ pehlevān meydāna (14) fīl sürdi ẕırāġuŋ öŋin çevirdi ḳılıç çekdi çaldı ẕırāġ ḳalḳan berāber ṭutup (15) menʿ eyledi dönince ḳafāsından süŋü şançup atdan miʿrāḳı yıḳdı inüp başın (16) kesmek dileyince miʿrāḳuŋ ʿammūsı sābıḳ raḫş sürüp sürüp ḳılıç çeküp ẕırāġı tīġile çaldı (17) zaḫmınāk eyledi anı görüp ḳayṭūs-ı ʿādī ol pehlevān-ı şeddādī naʿra urup gergedān (18) meydāna sürüp kūh-ı elbruz miṯāl ʿamūdın eline alup sābıḳa irişüp eyle urdı kim (19) sābıḳ gerçi ḳalḳan berāber ṭutdı velākin çi-ḳalḳan alācıʿ-ı türkmān perākende olup (20) her ẕerresi ṭarṭaġan olup gürz sābıḳuŋ farḳına ṭoḳınup dem ü nefesi baġlanup atdan yıḳılup (21) ḳayṭūs inüp ikisini bile baġlayup ʿalem dibine gönderdi erdevān bildi kim bu gelen

[65a]

(1) ḳayṭūs-ı ʿādīdür aŋa kimse ġarīm olmaz hemān işāret eyledi cemīʿ ḳaravul eri bir kezden (2) at sürüp ḳayṭūs-ı ʿādīnüŋ üzerine ġulüv ḳıldılar ceng eylediler ***naẓm*** (3) iki cānibden ḳaravul erleri eyledi ceng ḳandan oldı seng-i ḫārā ḳızarup laʿl-īn reng pehlevānlar ḳorḳısından merrīḥ amān isteyüp (4) gökde keyvān ditreyüben zühre itdi çāk ceng ***neṣīr*** ḥakīm ḳavlince iki ḳaravul erleri ol gice (5) tā nıṣfü'l-leyl oluncaya dek ceng itdiler üç gün benī aşferīler süleymān ḳaravulundan çend-īn ādem (6) ḳırdılar

ḳanların ḫāke ḳardılar ammā kim āḫirü'l-emr allāh teʿālā ʿavn ü ʿināyet ḳılup süleymān (7) ḳaravulı benī aṣfer ḳaravulın hezīmet itdi şöyle kim ḳayṭūs-ı ʿādī ol (8) pehlevān-ı şeddādī erdevānı atdan yıḳup elin bağlayup ḳahr odıla cigerin ṭaġladı (9) erdevān yıḳılınca düşmān leşkeri şınup ḳaçdı süleymānīler şād u ḫurrem oldılar andan (10) ṣoŋra pehlevānlar başı ḳayṭūs-ı ʿādī erdevānı atdan yıḳup bağlayınca benī aṣfer pehlevānı (11) miʿrāḳ pehlevān ġayretinden ceng-i girān ideriken ʿantere ṭuş geldi ṭaraba taḫtasından (12) ḳılıcın eline aluban ḳabżasın rāst ṭutuban seyf-i pürrān ḥavāle ḳıldı ʿanter daḫı (13) elmās bigi ḳılıcın eline alup düşmān ḳılıcın iki çaldı ki miḥrāḳuŋ ḳılıcı dü-şaḳ (14) oldı buz bigi iki pāre oldı atına zaḫm irgürdi at götürüp miʿrāḳı yire urdı (15) diledi kim inüp başın kese ḳaysūn-ı aṣferī gergedān sürüp ʿantere irüp (16) gürz ḥavāle ḳıldı ʿanter ḳalḳan berāber ḳılup gürz ḥamlesin red itdi bu esnāda iken aṣferīler (17) görüp ʿanter üzerine ġulüv itdiler cenge girdiler iki ḳaravul leşkeri ḳarışup ḳatışup (18) cenge cevlān ḳılışdılar süŋüler ṣunuşup sīne vü yaġrın süŋüşdiler gürz ṣalıḳ birle (19) farḳ üzere dögüşdüler tīġ ü teberler ṣalışup başlar biçişdiler ḳanlar ṣaçışdılar ki (20) erenler ad u ṣan nīk-nām gözleyüp ṭuruşdular cenge girüp öŋ ṣafdan (21) savaşdular ceng erenleri ġayret ḥamiyyet ḳılup ceng idişdiler ol dem içinde bir ceng-i ʿaẓīm

[65b]

(1) ceng oldı felek aḥsend melek āferīn itdi egerçi kim benī aṣfer ḳaravulı ġayret itdiler ammā ki (2) erdevān ele girüp ḥabs olunca bunlar zebūn düşüp hezīmet olup ḳaçdılar yüz (3) ṣuyunı yire ṣaçdılar ḳaçup benī aṣfer melikine vardılar ḳaravul leşkerinüŋ ṣınduġından ḫaber (4) virdiler işidicek vāy kim ḳaḳıdı yıldırım bigi şaḳıdı o ḳaravulda olan pehlevānları (5) diledi kim cümlesin ḳılıçdan geçüre tenlerinden cānların uçura illā yemlün ḥakīm ki (6) vezīr idi ayaġ üzerine ḳalḳup duʿā ḳılup eytdi ki yā benī aṣfer sulṭānı ḳaravul ṣınmaḳ (7) beglerde ʿayb olmaz eger süleymān leşkeri bizüm ḳaravulumuz ṣıdıysa nār-ı nūr yārī (8) ḳıla yarın biz anuŋ leşkerin ṣıyavuz ḫātemi süleymāndan aluban beglerinüŋ ḫilʿatlerin (9) ṣıyavuz diyüp şāhuŋ ḫışmın menʿ eyledi andan benī aṣfer sulṭānı ḥükm (10) eyledi ki cemīʿi çeri begleri ʿasker ḫalḳına tenbīh eylediler ki yarın ceng-i (11) sulṭānīdür ve ḳaṣd u āheng-i süleymānīdür diyüp yine

sulṭān-ı benī aṣfer ṣubḥ (12) olunca ʿīş ü nūşa meşġūl oldı bu cānibden bizüm ḳışşamuz ḳayṭūs-ı ʿādīye (13) geldi erdevānı ve sābıḳı ṭutup kehrem-i ʿanteri ḳaravul başı diküp (14) ol iki ṭutsaġı alup süleymāndan yaŋa gitdi ʿagengāʿ ʿayyār süleymānuŋ (15) ḥabs-ḫānesinden idi bād-ı pāy ʿayyār anuŋ üzerine ḳırḳ ʿayyār cellādı müvekkel (16) ḳomışdı kim ʿagengāʿı ḥıfẓ idüp ṣaḳlarlar idi ʿagengāʿı gör kim (17) bu derdden ḫalāṣ olmaz bes kendüyi mürde ṣıfatına urdı nefsini ṭutdı (18) ḳarnı şişdi müvekkelüŋ birisi gelüp gördi kim ʿagengāʿ ölmiş ḳarnı daḫı (19) şişmiş ʿaceb bu vāḳiʿ mi ki yoḫsa ʿayyārlıḳ mı ider diyüp bir ḳaç depme urdı (20) yüzin yire sürüdi ʿagengāʿ ṣabr idüp hīç ṭınmadı kendüyi ölürlige (21) urdı tā ki müvekkel inandı öldi ṣandı yoldaşlarına ḫaber ḳıldı

[66a]

(1) cemīʿsi üstine geldiler naẓar ḳıldılar gördiler ki ölmiş ḳarnı daḫı şişmiş yüzine gözine (2) siŋek düşmiş baʿżısı inanmayup ayaġını bizle dürtdiler yüzüni gözüni ṭaşa (3) ṭopraġa sürütdiler ve issi ṣular getürüp üzerine ḳoydılar tenini ḫaşladılar ʿagengāʿ (4) hīç ṭınmadı kendüyi ölülige urdı bunca işkenceye ḳatlandı ḳocınmadı (5) bes bir ḳaç ʿayyār eytdi bu taʿyīn ölmişdür ḳarnı yelile şişüp ṭolmışdur eyü (6) yavuz itdügin bulmışdur bendlerini ala-lum varup bir ḫendeḳ ḳazup defin ḳıla-lum (7) didiler ʿayyāruŋ bir ḳaçı eytdi şāyed bu melʿūn hīle ider olmadı ḳo ṭursun (8) tā ṣabāḥ ola bād-ı pāy ʿayyār gele bunuŋ öldügin ölmedügin ol bile didiler (9) egerçi bunlar ʿagengāʿı öldügine şübheye vardılar ammā ki baʿżısı öldi (10) ṣanup ʿagengāʿı beklemekden vāz gelüp ortaya meclis āletin getürdiler ʿagengāʿuŋ (11) çevresin alup oturdılar içerek bunlar mest oldılar nışfü'l-leyl geçince her birisi (12) serḫoş olup yatdılar mestlik ʿāleminde varup ʿaḳılları başından gitdi (13) ʿagengāʿ ol ḳadar ṣabr itdi ki bunlar cümlesi ġaflete vardılar ʿagengāʿ tīz yirinden (14) ṭurup bir yalıŋ elmās ḳılıç bulup ellerinüŋ bendini ḳılıcuŋ yalmanına sürte (15) sürte ol pūlād bendi kesdürdi bendden elini ḳurtardı başlarını (16) kesdi ʿömürlerini kesdi daḫı her birisinüŋ başların çadır ṭanāblarına (17) aṣdı daḫı varup birisinüŋ libāsın çıḳarup egnine geydi kim görenler anı (18) bād-ı pāy ʿayyārlarından ṣanurdı andan sürüp egil egil süleymānuŋ dergāhına kim (19) varup çevre yaŋa naẓar ṣalup bāb-ı süleymānīde dergāh-ı ḫaḳanīde ṭurup çevre (20)

yaŋa göz urdı ol degül bigi öldi ṣan kim bu işleri ḳılan ol degüldi (21) ***naẓm*** zī ʿagengāʿ nā-bekār özi bedīd ḳanı ḳābil ḳıldı idüp ceng-i şedīd

[66b]

(1) līki düşmen ḳorḳusundan ol zamān cismi ditrerdi ṣanasın berg-i bīd ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince bizüm (2) ḳışṣamuz ḳayṭūs-ı ʿādīye geldi nite çünkim erdevānı ve sābıḳ pehlevānı alup süleymān dergāhına (3) bād-ı pāy ʿayyār ḳarşu varup ḫaber bilüp şād olup sürüp süleymāna muḳaddem gelüp (4) duʿā ḳılup didi ki yā nebīyallāh müjde olsun ḳayṭūs-ı ʿādī ol pehlevān-ı şeddādī (5) erdevānı ve sābıḳı ṭutup getürdi diyince süleymān şād olup ḫilʿat-i ḫāṣ (6) buyurdı ḳayṭūs-ı ʿādī daḫı içerü girdi selām virdi yüzüni pāy-i taḫta sürdi (7) andan ayaġ üzerine ḳalḳup süleymāna duʿā ḳılup didi kim ***naẓm*** (8) yā süleymān devletile dāyim olġıl müstedām düşmenüŋ olsun hezīmet ḥażretüŋ nuṣret tamām devletüŋde aṣferīnüŋ ṭutmışam ser-leşkerin (9) ḥükm iderseŋ gerdenine uralum ḫançer ü ḥüsām ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince erdevānı ve sābıḳı ʿarż eyledi (10) elleri baġlu cigerleri ṭaġlu siyāset meydānına ṭurġurdı süleymān peyġāmber ʿam ol sulṭān-ı (11) ekber düşmenlerin ḫor u ḫacīl göricek şükr-i yezdān eyledi andan buyurdı ḳayṭūs-ı ʿādī (12) ṣadırda iskemli üzerinde geçüp otururdı süleymān buyurdı ḫazīneden yedi iḳlīm (13) ḫarācı deger ḫilʿat getürdiler ḳayṭūs-ı ʿādīye geydürdiler baʿde öŋine (14) ṭaʿām ḳoyup ḳarnın ṭoyurdılar andan süleymān baş ḳaldurup bād-ı pāy ʿayyāra eydür (15) ṣor bu ṭutsaḳlar kimlerdür ve ne mertebeli kişilerdür bād-ı pāy daḫı eline yalıncaḳ (16) nacāḳ alup bebr ü peleng gibi gümreyüp ilerü varup eytdi kim kimlersiz didi (17) ṭoġrusunı söyleŋüz yoḳsa başu-ŋuzı aluruvan diyü gümrendi erdevān daḫı naẓar (18) ḳılup süleymānı görüp tāc u taḫt u salṭanatına göz urup çevre yaŋa naẓar ṣalup (19) süleymānuŋ ne mertebede ulu sulṭān idügin bilüp taʿaccüb ḳılup ṭururken cevāb (20) virdi kim ben erdevānam yedi ataya çıḳar pehlevānam ḳalʿaʾ-yı sürḫāb ki bursa (21) ḳalʿasıdur anuŋ diz-dārıyam benī aṣfer melikinüŋ dostı ve yārıyam bu yoldaşum daḫı

[67a]

(1) sābıḳ-ı aṣferīdür benī āṣaf pādişāhınuŋ serveridür didi meger kim ḳayṣer-i rūm süleymān (2) meclisinde kim ṭurmışdı selāṭīnler ṣaffında sührāb şāhdan aşaġa ve yūnān şāhından (3) yuḳaru ṣaġ ḳolda altun kürsī üzerinde oturmışdı baḳup erdevānı gördi (4) dönüp süleymān ḥażretine cevāb virdi didi kim iy süleymāni'z-zamān (5) bu ol erdevān melʿūndur ki benī āṣaf melikine ḳulaġuz oldı senüŋ (6) üzerüŋe getürdi andan ol daḫı benüm milküm rūm içinde çoḳ fitne ḳılmışdur siyāsete (7) müstaḥaḳdur didi ḳayṣer-i rūm eyle diyicek süleymān bād-ı pāye eydür cellād elinden bu iki (8) nā-bekārı al bir cellād eline vir tenlerinden başların cüdā ḳılsun leşlerin yābāna (9) atup başların alup nişāne getürsün didi süleymān eyle diyicek bād-ı pāy erdevānı (10) ve sābıḳı alup dergāhdan ṭaşra çıḳdı çevre baḳdı kendi cellādlarından kimse (11) isterdi kim birine vire tā kim bunlaruŋ boyunların ura meger kim ʿagengāʿ ʿayyār anda (12) ḥāżır idi bād-ı pāyuŋ ʿayyārları ṣūretine girmiş idi bu sırra vāḳıf olup cümle (13) ḥāle nāẓır idi bād-ı pāy ḳatına varup eytdi ki benem behrām gemine kemteri çākeri bād-ı pāy (14) ṭarrār egerçi kim ḥükm iderseŋ ben ḳuluŋ bu iki ṭutsaġı iledüp başların (15) tenlerinden götüreyin yābāna atup başların saŋa nişāne getüreyin didi bād-ı pāy daḫı (16) ʿagengāʿ idügin bilmeyüp giceyidi farḳ ḳılmadı erdevānı sābıḳı ʿagengāʿuŋ (17) eline virdi kendü süleymān dergāhına girdi ḳatlanur ki behrām cellād (18) başların getüre süleymān naẓarında ḫiẕmet şerāiṭin yirine getüre bu cānibden (19) ʿagengāʿ ʿayyār erdevānı ve sābıḳı alup gitdi giderek süleymān leşkerinden (20) çıḳup benī āṣaf leşkerine yitdi yaḳın gelicek dönüp erdevāna didi kim hīç bilür misin (21) ki ben kimem eytdi yoḳ didi kim ben ʿagengāʿ ʿayyāram nār-ı nūr beni saŋa ṣaldı ki

[67b]

(1) meded yitişdüm diyü ellerinden bendin aldı vaṣf-ı ḥālin beyān ḳıldı üçi bile şādān olup benī āṣaf (2) melikine ṭoġrı gitdiler bizüm ḳıṣṣamuz bu yaŋadan bād-ı pāy ʿayyāra geldi dergāh-ı (3) süleymānīde ol ḳadar ṣabr itdi ki intiẓār ḥadden aşdı bād-ı pāyuŋ ʿaḳlı şaşdı gördi kim (4) behrām cellād gelecek degül cān başına ṣıçrayup tīz yirinden ṭurup ṭaşra çıḳdı (5) ardınca gitdi gördi kim hīç yaḳın yirde kimesne yoḳ ʿayyār var ne ṭarrār

ne deyyār var hemān (6) yirde süleymān leşkeri ammā ki gök yüzünde sīmurġla aṭyār var andan sürüp kendi ʿayyārları (7) çadırına geldi gördi kim ʿagengāʿ ʿayyār ḳurtulmış ḳırḳ ʿayyāruŋ başı kesilmiş her birisi (8) ṣaçından ḫayme ṭanāblarına aṣılmış bildi kim bu işi iden ʿagengāʿ ʿayyārdur āh idüp zār u zār (9) aġladı andan sürüp süleymān dergāhına geldi gördi kim sīmurġ süleymānuŋ otaġı (10) üzerinde oturdı müzeyyen zerrīn ḳanadları ḳaraŋu gice içinde güneş gibi berḳ ururdı (11) yemīn ü yesār cemīʿi ḳuşlar ṣaf bağlamışlar aṭyār ululları ḫaymeler bārigāhlar sāyebānlar (12) serāperdeler üzerinde otururlar ve bāḳī ḳuşlar havā yüzünde ḳanad ḳanada çatup (13) pervāz urdılar bād-ı pāy sīmurġı göricek fikre vardı göŋlinden eytdi (14) bundan yeg yoḳdur ki sīmurġa nāliş ḳılam beni rūḥ ḳuşına emr ide götüre bu dem (15) içinde benī āṣaf leşkerine yitüre ola kim ʿagengāʿ-ı ʿayyārı ele getürem (16) didi andan baş ḳaldurup sīmurġ ḳuşına āvāz-ı bülend ki didi kim ***naẓm*** (17) luṭf idüp sīmurġ-ı ḳāf itgil kerem aṣferīne ilet meni ḫaṣmım görem şeh süleymān ḫāteminüŋ ismi ḥaḳḳı (18) ḫācetüm maḳbūl ḳıl saŋa direm ***neẓir*** ḥakīm ḳavlince bād-ı pāy ʿayyār ḥālini sīmurġa ʿarż eyledi (19) sīmurġ ḳuşı rūḥ ḳuşına emr eyledi ḳapup kemerinden götürdi ān-ı vaḳt içinde benī āṣaf (20) leşkerine yitürdi andan bād-ı pāy ʿayyār sürüp benī āṣaf leşkerine girdi (21) gördi kim bir kişi şu ḳabın götürmiş tenhā ṣuya gider defʿi ḫançer urup helāk

[68a]

(1) idüp cāmesin çıḳarup anuŋ libāsın geyüp benī āṣaflı ṣūretine girdi (2) meşki omuzına urdı hem yanında zehrināk beksemedi varıdı eline alup ṭurdı (3) ḳulaḳ urup gözledi kim nā-gehān ʿagengaʿ gelür şādümān ḫurramlıḳ ḳılur bād-ı pāy (4) şād olup benī āṣaf çerisinden yaŋa yürüdi ol yaŋadan ʿagengaʿ bād-ı pāy görüp (5) bilmeyüp benī āṣaf ṣanup didi kim kimsin bād-ı pāy didi kim benī āṣafdanam şu getürmege (6) geldüm diyüp beksemedi yimege meşġūl oldı erdevānuŋ ḳarnı acıḳmış idi (7) baŋa da beksemed vir didi bād-ı pāy virdi erdevān yedi ve birisin daḫı ʿagengaʿ sābıḳa (8) virdi üçi bile yidiler gitdiler üç ḳademden ṭoḳuz ḳademe varınca dārū-yı hūş-ber (9) yitişüp ʿaḳılları gitdi yüzleri üzerine düşüp bī-hoş yatdılar bād-ı pāy şükür (10) ḳılup kemendin çıḳarup daḫı bağladı muḥkem bend ḳıldı ammā ki bunları (11) nice götürem diyü fikre varup

ṭurdı ḥaḳdan ʿināyet isteyüp münācāt ḳılup (12) yüz yire sürdi ***naẓm*** ḫāliḳ u yezdāna itdi bād-ı pāy cedd niyāz didi allāh ḥażretüŋdür lā-mekān ü bī-niyāz (13) bunları götürmege yardım virüp eyle meded gökde uçan ḳuşdan viribi irişe ḳaḳnūs-ı bād ***neşir*** ḥakīm ḳavlince bād-ı pāy (14) bunda ammā bizüm ḳıṣṣamuz ez-ān cānib rūḥ ḳuşına geldi nite çünkim rūḥ ḳuşı bād-ı pāyı (15) ḳoyup uçup felek yüzine geçüp sīmurġa varıcaḳ sīmurġa yā mürġ-i rūḥ bād-ı pāy ʿayyārı (16) ol çāpuk şāhbāzı ḳanda iletdüŋ didi eytdi benī āṣaf çerisine iletdüm sīmurġ (17) eytdi yine bunda getürdüŋ mi didi eytdi anda iḫtiyārıla ḳodum getürmedüm didi (18) sīmurġ ḳaḳıdı didi kim tīz ḳanad açġıl uçġıl felege çıḳġıl benī āṣaf çerisine yitgil (19) bād-ı pāy gözedüp bulup getür bunda yoḳsa süleymān ʿam ṭuyar seni helāk itdürür (20) yüŋüŋi şāhbāza ṭutdurur didi eyle olsa rūḥ ḳuşı süleymān ḳorḳusından sīmurġdan (21) üşendüginden ḳanad açdı ol gice içre felek yüzine çıḳdı gelüp bir düm içre

[68b]

(1) benī āṣaf leşkerine yitdi ol yire geldi kim bād-ı pāy ʿayyārı ḳomışdı defʿi gelüp (2) yir yüzine inüp baḳdı bu yaŋadan bād-ı pāy daḫı münācāt-ı ḥaḳḳı tamām idicek naẓar ḳılup (3) gördi kim gök yüzinde ḳara buluṭ gibi görüldi geldi ġıjġırdısından benī āṣaf (4) leşkeri ṭuydılar atlar ürkdiler ḫaymeler ve otaḳlar yıḳıldı ādemī zādlar (5) vehme vardılar bād-ı pāy bildi kim gelen rūḥ ḳuşıdur defʿi ḳanad açup uçarken (6) yir yüzinde bād-ı pāyı gördi ḳanad süzdi yire indi bād-ı pāŋuŋ kemerinden bir ḳaynaġın (7) urup bir ayaġınla erdevānuŋ kemerinden geçürdi aġzınla sābıḳı ḳapup götürdi (8) gitdi felek yüzine ʿurūc itdi ān-ı vaḳt içinde sīmurġ naẓarına getürdi bād-ı pā (9) yirinden ṭurup sīmurġ erdevānı sābıḳı görüp bād-ı pāye taḥsīnler eyledi buġur sīmurġ-ı (10) ḳāf didi kim hezār āferīn saŋa var süleymāna ḫaber virgil didi bād-ı pāy daḫı (11) varup iki cellād bulup birisi sābıḳı birisi erdevānı ve birisi ʿagengaʿı getürüp (12) gitdiler gelüp süleymān dergāhına girdiler süleymān ʿam baḳup gördi bād-ı pāy (13) erdevānı sābıḳı ʿagengāʿı bād-ı pāye suʾāl ḳıldı kim bu iki melʿūnı niçün helāk eylemedüŋ (14) yā bu ʿagengāʿ nedür didi bād-ı pāy daḫı ḳıṣṣaʾı tamām tafṣīliyle beyān eyledi süleymān gülüp (15) taʿaccüb eyledi bād-ı pāye ḥükm eyledi ʿagengāʿuŋ ʿaḳlın getürdi baḳup

gördi kim (16) ḳafāsında bād-ı pāy ḫāżır ṭurur erdevān sābıḳ bile ammā ʿaḳılları yitük süleymān (17) taḫt-ı ʿāc üzerinde oturur ḳayṣer ve sührāb şāh yūnān ve üç sulṭān ṣaġ (18) ve ṣol loḳmān āṣaf maʿel-ḳıṣṣa cemīʿ dīvān-ı ḫalḳ ṣaġ ve ṣol ṭururlar cümlesi (19) gözi kendiye ururlar bildi kim bād-ı pānuŋ işidurur taʿaccüb ḳılup ṭurdı (20) ammā kim beġāyet ḳorḳu varıdı süleymān ḫażreti ʿam bād-ı pāye taḫsīn ḳılup (21) ḫilʿat buyurdı ḥükm eyledi üçin daḫı ḫabs-ḫāneye ṣaldı üzerlerine ḳırḳ müvekkel

[69a]

(1) ḳodılar bād-ı pāy çaġırdı feryād eyledi kim ʿagengaʿı öldürmek gerekdür didi süleymān ʿam (2) didi kim bād-ı pāy nīk-rāy ʿagengāʿ ḳadar ʿayyār mekkār ṭarrār ele girmez umar ki müsülmān (3) ola didi bād-ı pāy eytdi müsülmān olursa şimdi olsun yāḫūd helāk eylegil (4) ḳırḳ şākirdüm helāk eyledi baŋa ḳışāṣum[196] alıvür didi taḳāża eyledi süleymān (5) ḫāṭırıçun ḥükm eyledi ʿagengaʿı yine getürdiler daʿvet eyledi ʿagengaʿ daḫı īmāna (6) gelüp didi kim lā ilāhe illallāh mūsā kelīmullah dāvud ḫalīfetullah süleymān emīnullah (7) erdevān sābıḳı daḫı süleymānuŋ ʿaẓametini[197] salṭanatını şevketini bunca aṭyāra ḥükm-i ḥükūmetini (8) görüp ḳuş getürüp götürürken görüp müteḥayyir ḳalup daḫı bildi kim süleymān ḫażreti (9) ulu pādişāhdur nebīyyü'l-eḥaddur aŋa ʿāṣī olmaḳ günāhdur feylesof ḥakīmüŋ (10) yüzine baḳdı feylesof bildi kim erdevān süleymāndan ḳorḳdı erdevān ḳuluŋı (11) helāk vücūdın ḫāk cismini çāk itmeyesin pehlevān-ı cihāndur saŋa gerek (12) olur didi süleymān didi kim yā feylesof eger kim erdevān īmāna gele ḫalāṣ (13) ola āzād idem didi feylesof süleymāna duʿā ḳılup erdevānuŋ ḳatına gelüp (14) didi kim yā erdevān süleymāndan seni dilek eyledüm saŋa şefīʿ oldum gel īmāna (15) gel kim tā ḫalāṣ olasın ecelden amān ʿömürden zamān bulasın süleymān dergāhında (16) pehlevān-ı cihān erdevān ḫan olasın didi erdevān feylesofuŋ kelāmın gūş eyledi (17) ḫoş görüp yola gelüp didi kim yā feylesof ḥakīm egerçi kim süleymān (18) dergāhına evvel ʿāṣīlıḳ ḳıldum bilmedüm süleymānuŋ salṭanatını şevketini gördüm (19) farḳ ḳılmadum ammā kim bu dem bu ʿalāmeti gördüm beni mürġ-i rūḥ ḳapup (20) getürdügin gördüm cihān milkinde süleymān-ı zamān

[196] Metinde (قَصاَصُمْ) şeklinde yazılmıştır.
[197] Metinde (عَطَمَتِنِي) şeklinde yazılmıştır.

kimidügin bildüm inṣāfa (21) geldüm kemter kemīne ḳulıyuz süleymān ʿam ʿömre zamān virecek olursa ʿömrüm

[69b]

(1) olduḳca rikābınuŋ altında yüriyem düşmānına düşmen dostına dost olam ḫizmetine kemer bağlayam (2) ***naẓm*** devlet anuŋ ḥażretüne ḳıla cāndan ḫizmeti ki o mehl-i ḫizmet içinde bulur ādem ḥürmeti (3) devletüŋi dāyimitsün ḫāliḳ u ḥannān u ḥaḳ tā ḳıyāmet biŋ yaşayup görse ḫanum āfeti ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince erdevān (4) bu vechile süleymāna duʿā ḳılıcaḳ süleymāna ḫoş gelüp emr eyledi feylesof süleymān dilinden (5) īmāna daʿvet eyledi erdevān īmāna gelüp süleymān şād olup ḫilʿat geyürdi pehlevānlar (6) ṣaffında kehremdiġar ḳandan aşaġa oturdı sābıḳ īmāna geldi müslümān oldı süleymān ḥażreti ʿam (7) buyurdı bād-ı pāye sābıḳı dāre eylediler andan süleymān buyurdı kim yarın ceng-i sulṭānīdür (8) pehlevānlar ḥāżır olsunlar didi begler begilere ḥükm eyledi begler daḫı fermān- berdār diyüp (9) defʿi yerlerinden ṭurup duʿā ḳılup ḳalḳup gitdiler gelüp leşker ḫalḳına tenbīh itdiler (10) ṣabāḥa dek intiẓārıla ṭurdılar şeh süleymān leşkeri tamām vāḳıf olup bu ḥāl üzre müheyyā oldılar (11) ***naẓm*** şeh süleymān leşkerinde ne ki varsa ṣaf şiken gördiler düşmen yaraġın ḳuşanup tīġ tīġ-zen (12) ṣubḥ-ı ṣādıḳ olmasına gözedüp pīr ü cüvān ḫanlu ḫanı dergehine olupdı çü encümen ***neẕir*** ḥakīm ḳavlince bu yaŋadan (13) erdevān ʿagengaʿ birle bād-ı pānuŋ odasına geldiler ʿīş ü nūş ḳıldılar ezān cānib benī āṣaf (14) meliki beġāyet ḫışma gelüp süleymāndan şikāyet eyleyüp yemlün ḥakīme eydür yā vezīr baŋa (15) bir nesne ḫoş gelmedi ḫavfum andandur didi yemlün ḥakīm didi kim yā şehriyār-ı cihān (16) ol ḫavf itdüğüŋ nedür ḫaber virgil didi andan feylesof ḥakīm süleymāna (17) vardıġından ve loḳmān bin ʿād ve ol kāmil-i üstād süleymānuŋ ṭāliʿin ṭutmışlar görmişler (18) ʿālem sulṭān süleymān-ı zamān olacaġın bilmeseler muṭīʿ münḳād olmayalardı iʿtibār ḳılmayalardı (19) yemlün ḥakīm gördü kim benī āṣaf meliki şāh süleymāndan ḫavf eyledi ʿaḳlı başına (20) geldi dönüp didi kim yā sulṭān-ı ʿālem ʿilm-i nücūm u heyʾetile ʿamel itdüm buyurursaŋ (21) aṣlı budur kim ḥaḳ teʿālā ʿālemi kim yaratdı her yedi biŋ yılında bu cihān içre

[70a]

(1) maḫlūḳ getürüp yine ʿāṣī olıcaḳ ḳahrıla helāk itse gerekdür nitekim cān bin cān (2) ve süleymān-ı ḫafī bigi eyle olsa ol maḫlūḳuŋ zamānında ʿāleme bir süleymān getürdi (3) ʿāleme sulṭān eyledi ol zamānuŋ ḫalḳını ol süleymāna fermān eyledi ve baʿde (4) eyle olsa bu zamān içre daḫı cihān milkinde ādem-i ṣafī neslinde süleymān bu süleymān bin (5) dāvud gelüpdür didi ʿāleme sulṭān rubʿ-ı meskūn içre süleymān olacaḳdur cemīʿi (6) maḫlūḳātı kendiye fermān ḳılacaḳdur görme misin kim sīmurġ ḳuşı ḳuşlar ulusı (7) aŋa fermān olmışdur eger kim yā benī āṣaf ʿaḳluŋ başuŋda ise gözüŋ işde ise (8) bu süleymāna muṭīʿ musaḫḫar olasın dergehinde ḫāṣ olasın ***naẓm*** (9) devlet anuŋ şeh süleymān devletine bende ola olasız āḫir melik ḳapuda eger ḫazīnede ola ḫār-ı ḫāsid urmasun dirseŋ cānuŋa çoḳ zaḫm (10) gül yüzine bülbül ol şāhuŋ ki gül ḫande ola ***neẓīr*** ḥakīm ḳavlince yemlün ḥakīm eyle diyicek şāh-ı āṣaf (11) vāy kim ḳaḳıdı yıldırım-veş şaḳıdı daḫı baş ḳaldurup didi kim yā yemlün ḥakīm (12) süleymān kimdür kim baŋa böyle taʿrīf idersin ben ḫod senüŋ ʿaḳluŋ uġurlamaḳ diledüm ki (13) göreydüm ne dirsin ben ol sulṭān-ı āṣafam kim biŋ süleymān gözüme bir mūrca (14) degüldür ben āhenger oġlı ʿarab cebenüŋ başın kesmeyince otaġum ṭanābına aşmayınca (15) ḳomazam ammā kim her bir kişi cinsin isteyicidür sen daḫı loḳmān ḥakīmüŋ (16) dostısın saŋa lāzım gelen budur kim anlara yardım ḳılasın diyüp buyurdı (17) tā yemlün ḥakīmi ḥabs ideler bular bunda ez-ān cānib bizüm ḳıṣṣamuz ʿagengaʿ ʿayyāra (18) geldi nite bād-ı pāye didi kim ṭurayım benī āṣaf şāhınuŋ dergāhına varayım (19) göreyim bir yüz aḳlıġı ḥāṣıl ḳılaydum ola mı didi bād-ı pāy daḫı icāzet virdi (20) ʿagengāʿ yortup benī āṣaf leşkerine geldi yitdi daḫı dergāhdan içerü girdi (21) duʿā ḳılup benī āṣafa ḳarşu ṭurdı buġur şāh eydür yā ʿagengaʿ ne ḫoş ḫalāṣ olduŋ

[70b]

(1) didi ʿagengaʿ daḫı ḳıṣṣaʾı diyüvirdi süleymānuŋ yüzine güldüm girçek ṣandı baŋa inandı (2) müselmān ola ṣandı ben ḫod sulṭānuŋ bir ḳılın biŋ süleymāna virmezem didi göŋline (3) girdi yüzine güldi buġur şāh-ı āṣaf girçek ṣanup eydür yā ʿagengaʿ bu feylesof (4) ḥakīmüŋ dostı yemlün ḥakīmi alġıl ḳafāsından ḳılıç urup gerdenin çalġıl (5)

helāk eylegil kim süleymānı benüm üzerüme musallaṭ olduġın ister didi ʿagengaʿ (6) daḫı defʿi ḳılıç çeküp yemlün ḥakīmüŋ ḳafāsına yapışup çeküp alup gitdi yemlün daḫı (7) süleymān ʿışḳına dīn yolına göŋülden dāvuda īmān getürüp gitdi ʿagengaʿ daḫı alup (8) dergāhdan ṭaşra çıḳardı daḫı tenhāya varıcaḳ didi kim yā yemlün ḥakīm ḳorḳma kim (9) ben süleymāna īmān getürdüm seni süleymāna ileteyüm didi elinüŋ bendin götürdi (10) elini öpdi varup ṭavīleden aŋa at getürdi birine yemlün birine kendi (11) bindi segirdüp süleymāndan yaŋa gitdiler gelüp süleymān ḥażretinüŋ (12) dergāhına yitdiler bu cānibden daḫı ḥażret-i süleymān dīvānı ṭaġıdup ḫāliḳa ṭāʿat (13) ḳılup tefekkür idüp ḫalvetinde oturmışdı ʿagengaʿ daḫı yemlün ḥakīmi (14) getürüp feylesof ḥakīm buyurdı anı görüp feylesof yemlün ḥakīmi (15) bilüp şād olup loḳmān ḥakīme vardı loḳmān ḥakīm daḫı bilüp (16) görüşüp alup süleymān ḥażretine ʿam geldiler āṣafa daḫı ḫaber itdiler āṣaf (17) loḳmān feylesof maʿān yemlüni alup dergāh-ı āʿlādan ḫāṣ otaġa girdiler (18) meḫādim ʿiẓām istiḳbāl idüp ḳarşu gelüp loḳmānı görüp varup süleymāna (19) ḫaber itdiler süleymān ḥażreti ʿam icāzet virüp içerü girdiler süleymānuŋ (20) devām-ı devletine duʿā ḳılup oturdılar yemlün ḥakīmi ʿarż eylediler yemlün (21) ḥakīm daḫı içerü girüp tapusına yüz sürüp devām-ı devletine duʿā

[71a]

(1) eyyām-ı rifʿatine ṣenā eyledi daḫı göz ucıyla naẓar ḳılup gördü kim süleymānuŋ ʿam (2) yüzi nūrı ʿāleme berḳ urur ḥalīm selīm ʿalīm bildi kim ḥaḳ peyġāmberdür diz çöküp (3) didi kim yā süleymān-ı zamān iy şāh-ı cihān bi-ḥamdillahı ve'l-minne çoḳ şükür ol (4) ḫallāḳ-ı ʿāleme ve rezzāḳ-ı benī ādem ben faḳīri senüŋ ḥaḳ resūluŋ ve ḥaḳ peyġamberüŋ ve sulṭān-ı (5) ekberüŋ dergāhına yitürdi cemālüŋ görmege ʿaẓīm müştāḳıdum diyüp duʿā ḳılıcaḳ (6) süleymān ḥażreti ʿam eydür yā yemlün ḥakīm beni sevdügüŋ andan bilem kim īmān (7) getürüp yezdān perest olasın felek-perest olmaya-sın ḥaşre neşre aḥvāl-i ḳıyāmete (8) ḳāʾil olasın didi yemlün ḥakīm daḫı ḥażret-i süleymān ʿam kelāmını şımayup defʿi (9) īmāna gelüp didi kim lā ilāhe illallāh mūsā kelīmullah ve dāvud ḫalīfetullah (10) ve süleymān emīnullah didi süleymān ḥażreti ʿam kelime-i tevḥīdi işidüp şād u ḫurrem (11) olup ḫilʿat geyürdi feylesof ḥakīmden aşaġa

yir gösterdiler ṣadra (12) geçüp āmir-āne oturdı andan süleymān ḥażreti ʿam yemlün ḥakīmden (13) suʾāl eyledi kim senüŋ ḫalāṣuŋa sebeb bunda gelmege cihet ne oldı didi (14) baʿde yemlün ḥakīm daḫı başladı benī āṣaf şāhınuŋ ne vechile ḳıyl u ḳāl (15) eyledügin beyān eylemege başladı yemlün ḥakīm süleymān ḥażretine taḳrīr eyledi (16) buġur eyle olıcaḳ süleymān ḥażreti ʿam şād olup yemlün ḥakīmi nevāḥat (17) eyledi baʿde süleymān ḥażreti ʿam göŋlinde benī aṣfer melikine ḳaḳıyup (18) ḳaṣd eyledi kim aŋa kendüligin bildüre müsülmān olmazsa helāk ide (19) vücūdını ḫāke yeksān ide niçün süleymān ḥażretine ʿam dil uzatduġıçun (20) andan ṣoŋra ʿagengaʿ ʿayyāra ḫilʿat geydürüp ḫoş gördi māl ü niʿmet (21) virüp ṭoyurdı dīvān-ı süleymānī yine ṭaġıldı yemlün ḥakīmi feylesof

[71b]

(1) alup odasına gitdi cümle leşker ḫalḳı ṣabāḥa dek ceng yaraġın görmege (2) meşġūl oldılar anlar anda ammā kim bizüm ḳışṣamuz ez-ān cānib benī aṣfer (3) meliki ʿaḳrān şāha geldi ki ʿagengaʿ ʿayyāruŋ yemlün ḥakīmüŋ (4) getürmediginden göŋlüme şübhe yörendi diyüp ḥāciblere emr itdi (5) görüŋ ne ḥāldür diyü ḥüccām ḫüddāmdür ki ḳapusından ṭaşra çıḳup çevreye (6) baḳup gördiler kim ne ʿagengaʿ diyen ḥerīf var ne ḫod ḥakīm yemlün ẓarīf (7) gelüp eytdiler kim şehā leyseküm fī'd-deyyār ne ʿagengaʿ var ve ne yemlün ḥakīm (8) nām-dār benī aṣfer bu sözi işidüp kendü nefsine vāy kim ḳaḳıdı (9) ḫışm odı aġzından çıḳup yıldırım bigi şaḳıdı pes taḥḳīḳ bildi kim (10) ʿagengaʿ ʿayyār süleymāna īmān getürüpdür ve yemlün ḥakīmi aŋa alup (11) gidüpdür ḳasem yād itdi nār-ı nūra ele giricek postın çıḳarup (12) şamān ṭolduram andan bu ḫışmıla ḥükm itdi benī aṣfer serverleri (13) tün-i tebes dil-āverleri ḳızılelma banları benī aṣfer pehlevānları cenge ḥāżır olalar ki (14) ṣubḥ-dem ceng-i sulṭānī ve āheng-i süleymānīdür diyüp ḥükm idicek cemīʿi aṣferīler (15) daḫı dergāhdan ṭaşra çıḳup ḫaymelü ḫaymesine gelüp tedārük-i ceng itmekde (16) ve her birisi sancaġı ḫalḳına tenbīh ḳılup vaḳtlerine ḥāżır olup ṣubḥ-ı ṣādıḳ (17) gözleşüp ṭurdılar ***naẓm*** iki düşmen leşkeri ḥāżır olup gözler seḥer (18) çarḫ-ı çārümden güneş ṭoġup ṭulūʿ ide ḳamer ṣubḥ-ı ṣādıḳ irüben şemʿ-i ʿālem urdı tāb kişneşüp atlar uyandı ceng eri her nām-āver (19)

neşir ḥakīm ḳavlince çünkim ol gice geçüp ʿale’ṣ-ṣabāḥ kim oldı göz (20) cihānı gördi andan iki cānibden iki cin-i girān baḥr-i aḳyānūs gibi (21) cūşa gelüp gürleyüp gümleyüp ṭutdı andan benī aṣfer meliki

[72a]

(1) atġāş ḫan ṣubḥ olduġı gibi kibrile yirinden ṭurdı nār-ı nūra taẓallüm (2) zārı eyleyüp yalvardı dīnince herze hedyān söyledi daḫı biline ḳılıç baġlandı (3) ḳırḳ dört arış ḳadd ü ḳāmetinüŋ üzerine yigirmi dört pāre ceng āletin (4) geyüp rāst ḳıldı başı üzerine ḳara öyük gibi pūlād ışıḳ urundı (5) ḳolluḳ ve budluḳ ṭaḳındı ceng āletin rāst ḳılup otaġından ṭaşra çıḳdı (6) ḫāṣlarıyla bulışup ʿizzetleşüp bir pūlād-pūş siyāh gergedāna süvār (7) oldı ḳırḳ biŋ demür cebeli müşterī ḳulları öŋünce yürüyüp aṣferīler (8) ve selāṭīnler banlar ḫanlar ṣafına geldi raḫşına bindirüp ṣaġ ve ṣol (9) naẓar eyledi gördi kim üç yüz ṣāḥib-serīr sulṭān cebbe-pūş olup (10) benī aṣfer meliki endelüs begleri süŋüler ṭayanup ṣaf ṣaf begleriyle gelüp (11) sancaḳ sancaḳ ṭapu ḳılup leşkerlerin ʿarż eylediler nite evvel aṣferī (12) geldi fevc fevc geçdi ḳırḳ biŋ erile ikinci miʿrāḳ-ı aṣferī geçdi (13) seksen biŋ erile üçünci ḳaṭrūş-ı aṣferī geçdi yüz biŋ pūlād-pūş (14) erile dördünci ʿanḳāl-ı aṣferī gelüp geçdi yüz elli biŋ erile beşinci (15) aḳbīḥ-i erdevanī geçdi yüz yigirmi dört biŋ erile altıncı endelüs melikinüŋ (16) muṭīʿ olan beglerinden īrṭāl endelüsī geçdi yüz biŋ endelüs çerisiyle (17) cümlesi āhen-pūş ṣan ki deryā ṭurur demürden urur cūş yedinci ḳaysalān (18) endelüsī geçdi iki yüz biŋ erile sekizinci aḳdāḥ bin fātiḥ geçdi (19) iki yüz biŋ erile maʿel-ḳıṣṣa sözi dırāz ḳılmayalum yigirmi dört kez (20) yüz biŋ endelüs ve benī āṣaf çerisiyle yigirmi dört server ü selāṭīn (21) tāc u taḫt melikleri kim her birinüŋ ḳafāsında yüz biŋ kimi elli biŋ kimi

[72b]

(1) yüz elli biŋ miḳdārı sipāhīler dil-āverler serverler ceng yaraġıyla ḳarşusında (2) göricek atġāş ḫan-ı aṣferī beġāyet gümrāh kişiyidi kendünüŋ (3) devletine salṭanatına maġrūr olup kibr eliyle ṣunup ʿucub bıyıḳların burdı (4) özin görüp nefs-i emmāre aŋa iġvā virdi ḫod-bīnlikle saʿādet (5) ḫirmeni yile virdi bildüm ki ol ḫod-bīn olduġı aŋa ṣoŋra devlet (6) ve saʿādeti götürecekdür başından ʿārı nāmūsı tācını yile virecekdür (7)

naẓm ḥikmet ehli böyle virür ṣaḥīḥ kelām emlaḥ ḫaber her melik ḫod-bīn olup kibrile çün gögüs gerer (8) pādişāhlıḳ tācın āḫir düşürüp başından ol yüz meẕellet ṣadrına ḳoyup ʿadūdan göre żar ***neşir*** ḥakīm ḳavlince (9) aṭġāş ḫan-ı aṣferī maġrib zemīnüŋ ve aṣfer melikinüŋ leşkerin beglerin (10) endelüs yiglerin kendiye fermān-ber göricek yigirmi dört kez yüz biŋ leşkeri (11) ceng erin ḥükmine fermān emrine muḥkem göricek devletine salṭanatına olup (12) ol ġurūrıla baş götürüp didi kim iy benī aṣfer begleri ve endelüs (13) melikleri maġrib zemīn dil-āverleri tün begleri ve iy cihān ḫalḳınuŋ (14) güzīnleri er bigi oluŋ ol demürci oġlı süleymāncügezi yoruŋ ceng idüŋ (15) ṭutalum oyın içre māt idüp ütelüm elinden ḫātemin alalum dünyāda süleymān (16) kendözümüzi bile-lüm murād alalum endelüs şāhı gibi ḳafeṣe ḳoyalum benī aṣfer (17) vilāyetine armaġan iledelüm ata-muzuŋ ḳanın andan ala-lum vücūdın ṣoŋra ḫāke (18) yeksān ḳıla-lum bu dem gerekdür kim her biriŋüz uşaġuŋuz iriŋüz kerīmān (19) bigi ceng ḳıla-sız süleymāncügez çerisin at ayaġına başdura-sız sührāb bin şeddād bin ʿād ḫod (20) süleymāndan bizer ve yūnān şāhı yine şöyle ve ḳayṣer-i rūm daḫı nā-çār süleymāna ṭapupdurur (21) bizüm cengimüzi göricek süleymāndan yüz çevürüp bize gelür ṭapular andan ṣoŋra

[73a]

(1) süleymānuŋ kendözin kim ṭutarsa zinhār ḫātemin elinden almasun ḫātemile baŋa getürsün (2) her kim süleymānı ṭutup baŋa ḫātemile getürürse ben aŋa endelüs milkinüŋ begligiyle (3) maġrib zemīn sulṭānlıġın vireyin didi istimālet virüp yaʿnī kim süleymānı ṭutup (4) tāc u taḫt u ḫātemin ala idi ***naẓm*** böyle diyüp istimālet virdi ḫalḳa ki cihān (5) şeh süleymān ola yaʿnī ṭutuban milk-i cihān bilmez anı bulısardur miḥnet derd ü elem leşkeri olup hezīmet bulmaya emn ü emān (6) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince o gümrāh böyle diyüp baş ṣalınca (7) ol yigirmi dört kez yüz biŋ serkeşler daḫı at sürüp ṭuş ṭuşa (8) süleymān leşkerinden yaŋa vardılar baḥr-i cūşān miṣāl gürleyüp (9) gümleyüp mevc urup fevc fevc aṭġāş ḫan-ı aṣferī ṣaġınca (10) ve ṣolınca yürüdüler ez-ān cānib daḫı süleymān ḥażreti ʿaleyhisselām (11) ol dem kim gördi yirinden ṭurup pāk ṣudan ābdest alup (12) çīn-i seḥer ḫāliḳa ʿibādet eyledi ṣubḥ namāzını ḳıldı namāzdan (13) fāriġ

olıcaḳ evrāde meşġūl olup oḳurdı tevrātdan ve zebūrdan (14) nice āyetler oḳudı namāzdan ve niyāzdan fāriġ olıcaḳ yirinden ṭurup (15) şīt peyġāmberüŋ ʿabāsını geydi ādem-i ṣafī ṣacın biline baġladı (16) idrīs yazduġı ism-i aʿẓam yazılmış vefḳ çizilmiş göŋlegi ʿabānuŋ üzerine (17) geydi nūḥ necīnüŋ ridāsın boynına gird-bend eyledi ḫalīl-i raḥmān (18) ʿimāmesin başına geydi mūsā ʿaṣāsın eline aldı yūsuf ḳılıcın ḥamāyil (19) ḳuşandı ḫink-i isḥāk çekdiler isḥāk peyġāmber atına süvār oldı (20) tevrāt zebūr ḥamāyillerin ṣaġ ṣol ṭaḳındı daḫı loḳmān ḥakīm (21) āṣaf bin berḫıyā bin engiyā bin feylesof dānā yemlün ḥakīm tüvānā

[73b]

(1) nāṣin bin evyāṣir kāẕ peyġāmber geldi ḥāẕıḳ ṭabīb cābūd bin nāṣin (2) müneccim atenḫā eẕrāmī remmāl zerdaʿ bin māḥūl remmāl veḥīmān bin māʿūl ṭabīb (3) ḫalḳu'l māʿūl defter-dār ʿaceryāhū bin ṣādıḳ ve aḥbībā bin şīsā kim (4) ikisi daḫı seyyidler idi hārūn neslinden idi maʿel-ḳıṣṣa cümlesi (5) gelüp süleymāna buluşup ʿizzetleşüp andan ṣoŋra cemīʿi süleymānuŋ (6) ḫāṣları gelüp sekīneʾ öŋce on iki biŋ ʿulemā başları üzerine getürdiler (7) ādem-i ṣafīden tā muḥammed muṣṭafāya dek ʿam ne ḳadar enbiyā u mürselīn gelmişdür (8) gelecekdür cümlesinüŋ ervāḥına ṣalavāt getürüp daḫı tābūt öŋince (9) ḳalīs peyġamber aṣem peyġamber elʿūm peyġamber cāyʿ peyġamber eşyūm peyġamber cāyıḳ peyġamber (10) ḥācem peyġamber rūḥāh peyġamber sālem peyġamber gāşiḥ peyġamber fī'l-cümle benī isrāʾīlüŋ (11) ol zamānda on iki biŋ peyġāmber varıdı kim her birisinüŋ (12) vilāyeti ẓāhir ve muʿcizātı ḳādir süleymāna bile rehber olup ḳavmlerine (13) her ḥāle nāẕırlar idi baʿżısı tābūtuŋ öŋünce gitdiler baʿżısı (14) süleymānuŋ ṣaġ ṭarafında taḫt-ı revān üzerlerinde yürürler idi (15) namāz vaḳti gelse cemʿ olup cümlesine süleymān peyġāmber imāmlıḳ ider idi (16) zīrā kim süleymān anlardan ḥaḳ dergāhına aʿlā idi mertebesi ziyāde idi (17) ***naẓm*** gerçi anlar enbiyādı bī-gümān cümle ʿayān līki mürseldi süleymān ol nebī pāk ü cān (18) hem nebī-yi müsteʿānidi hem emīr ü şehcihān cümle millet emrine fermānidi hem bī-gümān ***neşir*** ḥakīm (19) ḳavlince tābūt öŋce götrülüp süleymānuŋ ʿalemi çekildi elmās u güher

serīr idi (20) şuʿlesinden gözler ḫīre olurdı zerrīn sīmīn biŋ bir kūs-i ḥarbī dögüldi (21) on iki kez yüz biŋ er ālāy baġlayup sancaḳ dibine gelüp süleymānuŋ öŋinde

[74a]

(1) şükir ḳılup geçüp düşmāndan yaŋa gitdiler nite evvel yehūdā sıbṭından ilyā bin (2) īşā gelüp geçdi yedi biŋ yedi yüz yetmiş yedi ʿarab dil-āverleriyle kim (3) ser-ʿaskeri ḳayṭās-ı yūnānī pehlevān ḳamḳomūl berberīdi ikinci anlaruŋ ardınca (4) ubīl sıbṭından ṭoḳuz biŋ ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz erkek atlu āhen- (5) pūş berriyye serverleriyle tenātül kim dāvuduŋ ḳardaşıdur serʿaskeri (6) ḳaḥṭān-ı ʿarabīdi pehlevān ʿanḳar-ı medanīdür üçünci anlaruŋ der-pāyınca (7) şemʿūn sıbṭından melik uynāẕū bin īşā kim dāvuduŋ ḳarındaşıdur on biŋ (8) sekiz yüz seksen pehlevān ṣaf-şiken dil-āverleriyle tīġ-i mışrī ḳuşanur (9) ceng-i cevārile gelüp geçdi kim serʿaskeri behrām bin kehrām idi ve pehlevānı (10) saḳlān-ı rūmīdi dördünci anlaruŋ ʿaḳabince lāvī sıbṭından zādī bin īşā (11) kim bürāẕer-i dāvuddur on iki biŋ iki yüz ġarrā tīġ-zen ḳalʿa-güşāy server (12) leriyle gelüp geçdi serʿaskeri iʿtiṣām-ı erdebīlī cihān pehlevānı süheyl-i yemenīdür (13) beşinci anlaruŋ ʿaḳabince zībālūn sıbṭından ucam bin şeyşā kim ol daḫı (14) bürāẕer-i dāvuddur on beş biŋ beş yüz elli beş ʿarab pehlevānlarıyla şāmī ayġurlara (15) binüp tīġ-i żaḥḥākı ṭaḳınur kim serʿaskeri ṣaḫvān bin ʿafāndı begler begisi (16) ḫalḳuŋ bin ceẕvīm idi altıncı anlaruŋ ʿaḳabince siḥr sıbṭından şemʿa bin mīşā gelüp (17) geçdi kim bilesince on altı biŋ ser-firāz tīr-endāz pehlevānlar ʿarab erleri (18) varıdı teber-zenler ḳarġu şabṭalu bedevī yundlu anlaruŋ daḫı serʿaskeri (19) berdaʿ bin tīġ-edeb begler pehlevānı ezvürām bin semʿūyidi yedinci ʿaḳabince daḫı (20) pehrām sıbṭından on yedi biŋ mışrī çendīleriyle tīr-endāz ʿarab serverleriyle (21) melik ensün bin dāvud gelüp geçdi kim süleymānuŋ ḳarındaşıdur begler begisi

[74b]

(1) berṭūş bin yaġmūşdan cihān pehlevānı evyā nerī'l-cūʿyidi sekizinci (2) ʿaḳabince dārām sıbṭından melik ṣafītā bin dāvud bürāẕeri süleymān gelüp (3) geçdi kim begler begisi ʿanḳ bin raḳāyım cihān pehlevānı baṭıḥ bin (4) tervīdi on ṭoḳuz biŋ ṭoḳuz yüz doḳsan ʿarab dil-āverleriyle (5) her birisi uşaġı ve irisi gürz-zen idi ṭoḳuzuncı anlaruŋ

(6) ʿaḳabince yine ṣār sıbṭından melik ṣeyrāʿim bin dāvud kim ol daḫı süleymānuŋ (7) ḳarındaşıyıdı yigirmi biŋ erile ṣūrūn dil-āverleriyle ʿarab ʿarbā serverleriyle (8) gelüp geçdi kim anlaruŋ daḫı pehlevānı begler begisi yūnāẕū bin (9) çarīṣā idi pehlevānı bitsüʿ bin tāʿūndı onuncı anlaruŋ (10) daḫı ʿaḳabince yine beser sıbṭından dānīyel bin dāvud yigirmi dört biŋ dört yüz (11) ḥaleb dil-āverleriyle cemīʿi ḥamā serverleriyle gelüp geçdi kim begler begisi (12) yaḳusūʿ bin māʿūndı pehlevānı raʿvā bin berʿūm idi on birinci anlaruŋ (13) daḫı ʿaḳabince yūsuf peyġamber sıbṭından nāṣ bin dāvud süleymān ḳarındaşı (14) yigirmi yedi biŋ kenʿān ʿarabıyla mışrī ḳılıçlar ṭaḳınurlar ʿarabī aygırlar (15) binüp gelüp geçdi kim begler begisi ʿuẕr-i sāmirī pehlevānı baġyeṣ-i ʿarabī idi (16) on ikinci ibn-i tācī sıbṭından kim otuz biŋ ḥācı-ebḥalü ser-firāzlar (17) tīr-endāzlar süleymānuŋ ḫāṣ çerisi çıḳdı kim serʿaskeri ḳayṭūs-ı ʿādī (18) ol pehlevān-ı şeddādī pehlevānı daḫı ʿanter-i ʿādī kehrem-i ʿādī (19) ḳanṭūr-ı ʿādī estefnūs-ı ʿādī teṭūr-ı ʿādī kelīnūs-ı ʿādī (20) semāḥāṭūr-i ʿarab maʿel-ḳıṣṣa ḳırḳ dört pehlevān-ı şeddādī nesl-i ʿādī (21) pehlevānlar gelüp geçdiler her birisinüŋ ḳāmetleri kūh-ı elbruza beŋzer

[75a]

(1) ḳāf ṭaġı ellerindeki gürze beŋzer baʿżısınuŋ başı ḥammām ḳubbesi miṣāl barmaḳları (2) çınāra beŋzer ḳāmetleri öyük ḳadar aya-ları ḫirmen bigi ḳolları sütūna beŋzer gözleri (3) bıŋara beŋzer aġızları başu ḫāneye beŋzer ḳılları dudaḳları tegeltüye beŋzer (4) ***naẓm*** nerre dīve beŋzeridi her biri ḳorḳunç pes merrīḥ anlar heybetinden itmezidi gökde ses (5) tīġ urıcaḳ düşmene varurdı ġarḳa şarḳ u ġarb naʿra ursa çıŋladurdı ṭās-ı çarḫı çün ceres ***neẕīr*** ḥakīm ḳavlince (6) süleymānuŋ leşkeri ʿarab ʿarbā dil-āverleri ḥaleb ḫamış ḥorūn kih-terleri (7) altı kez yüz biŋ er alup mışır sulṭānı çerisiyle süleymān naẓarından gelüp (8) geçicek andan ṣoŋra şeddād bin ʿādnesil sührāb şāh ol ʿamāliḳa sulṭānı (9) aʿẓam pādişāh yedi kez yüz biŋ ʿādī çerisinle yedi yüz ʿalemile yedi yüz (10) çift ṭabl nefīrle yedi yüz server ü selāṭīn ʿādīyān birle süleymāna leşkerin (11) ʿarż eyleyüp geçdi kim pehlevānları arḳış bin marḳış ʿādī hüşām bin hüşūm ʿādī (12) rustāḳ bin sīstāḳ ʿādī şemrāḫ bin şemārıḫ ʿādī şāhū bin aşhaḳ ʿādī (13) ***naẓm*** cümlesi ʿādī bahādur pehlevān ḳıyḳımından ḳan ḳaşanur ḳahrāmān (14) heng iderse nerīmānı nerm ider

cengini görse diler keyvān amān ***neşir*** ḥakīm ḳavlince (15) yine sührāb bin şāh ʿaḳabince yūnān şāhı üç kez yüz biŋ yūnān serverleriyle (16) ġunūy dil-āverleriyle ser-firāz tīr-endāz kīne-sāz şāhbāz merd-i merdānlarıyla (17) cümlesi āhen-pūş zerrīn ḳaba tīġ çekince ḫaşmı evren daḫı olursa ider hebā (18) üç yüz zerrīn ʿalemile üç yüz çift zerrīn bağırlu bu ʿaẓīm ulusa gelüp (19) geçdi kim pehlevānları ʿarāḳıb bin merāḳıb ʿalec bin ʿulūc ʿaḳrān bin ʿaḳār ʿaḥac bin (20) ʿāc zereʿ bin ezraʿ idi ***naẓm*** cümle yūnān serveri hep tīġ-zen (21) ṣaf yıḳıcı ḳan içici ṣaf şiken tīg çekse merrīḥi iki biçer gürz ursa yıḳıla ḳalʿa beden

[75b]

(1) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ḳuṭāṭ-ı yūnānī ʿaḳabince ḳayṣer-i rūm çerisi gelüp (2) geçdiler ḳırḳ kez yüz biŋ rūm serveriyle medāyin dil-āverleriyle dört yüz (3) zerrīn ʿalem tuġıla dört yüz ḫāṣ yedeklü melikleriyle dört pehlevān cihān (4) gīrleriyle kim cümleden birisi ḳaṣlān aleksandra raḳyūn-ı rūm ḳardīn-i ḳaṭrān (5) ḳāṣī bin fevāiş ḳaṭāʿ bin ḳaṭʿ neflibe bin tekfūr-ı rūm idi cümlesi cihān-gīr server (6) ler idi ***naẓm*** cümlesi rūmuŋ bahādur serveri cenge girse pīr-i ṣır yüz biŋ eri (7) eŋ kemi destān-ı zāl nerīmān żarb ururs a ditredür baḥr ü beri ***neşir*** ḥakīm ḳavlince ḳayṣer-i rūm (8) ʿaḳabince bağdād meliki tabʿ bin aṣraʿ gelüp geçdi kim yüz yigirmi dört bağdād dil-āverleriyle (9) ʿacem serverleriyle sīvās erenleriyle kim yüz yigirmi dört biŋ pehlevānı varıdı (10) eŋ kemi rüstem-i destāna baş egmez idi cümlesinden birisi vasaṭ bin asvaṭ raʿd bin berḳ (11) ṣāʿiḳa bin ṣayʿuḳ dezʿ bin daʿān vadek bin ūdāk güzḫī vaṭas bin vaṭıs ġürci (12) verde bin avrāḳ ḥurzumī ***naẓm*** pehlevān-ı bağdādīleri kīne-sāz (13) ser-kesici serverān ve ser-firāz kīv rüstem miṣli hep gerden-keşān ḳan içüben ceng idici ḳış u yaz (14) ***neşir*** ḥakīm ḳavlince maʿel-ḳıṣṣa süleymān leşkeri tamām arāste müretteb olıcaḳ (15) ālāy ālāy olup naẓarından geçincek süleymān nebī daḫı ʿam ḥükemā vüzerā ile (16) ümerā ile ʿalem dibinden çıḳup ṣaf bağlayup ṭurup begleri istimāletledi (17) ve selāmladı daḫı süleymān ağzından bād-ı pāy öŋince her birine söyleyüp didi kim (18) yā melikler iy sührāb şāh bin şeddād bin ʿād ve iy ḫalīfeʾ-i bağdād ve iy sulṭān-ı mıṣır (19) ve iy yūnān şāhı ve iy ḳayṣer-i rūm āgāh oluŋ kim süleymān ḥażretinüŋ sizlerden (20) temennāsı budur kim

leşker ḫalḳı bu sözleri daḫı serverleriyle ġayret ḳılup (21) fülān düşmān[198] birle cān u gönülden ceng leşkerin şımaġa āheng ḳıluŋ kim

[76a]

(1) ḥaḳ teʿālānuŋ ʿināyeti bizümle ṭurur ḳorḳmaya-sız üşenmeyesiz düşmān çerisin hezīmet (2) ḳıluruz nuṣret buluruz ben daḫı sizüŋ yoldaşluġuŋuzı görem ʿivaż-ı melik (3) ve diyār tāc u taḫt salṭanat virem diyüp nidā eyledi bād-ı pāy süleymān aġzından (4) nidā idicek ol dört server selāṭīn ve daḫı cemīʿ pehlevānlar merd-i meydānlar cihān (5) gīrler anuŋ bigi şād olup süleymānuŋ devām-ı devletine duʿā idüp eyyām-ı (6) rifʿatine ṣenā ḳıldılar daḫı didiler kim yā süleymān-ı zamān iy şāh-ı cihān taḥḳīḳ bilesin kim (7) cān u gönülden ḥükmüŋ mūcibince cevşenlerümüzi açduruban ḳılıçlarumuzı (8) biledüben yigirmi dört pāre ceng āletin üzerümüze müheyyā ḳılduḳ şol ḳaṣd üzerine kim (9) yoluŋda erlikile baş cān oynamaġa erlik adın ḳazanmaġa yüz ṭutup ṭururuz (10) ve leşkerümüzi cemʿ idüp ʿālī ḥażretüŋe bende olduġumuzdan murād budur kim (11) düşmānuŋa düşmān dostuŋa dost olavuz şükür ol ḫallāḳ-ı ʿāleme ve rezzāḳ-ı (12) benī ādeme kim ḫāk-i pāyüŋe yüz sürelden īmān rūzī ḳıldı yā nebīyallāh sencileyin (13) kerīm ḳalb-i selīm ḥalīm pādişāhuŋ ḫiẓmetinde olduġumuza şükr iderüz tā ölünce (14) saŋa ḫiẓmet iderüz inşāʾallāhu teʿālā göresin kim bu aṣferī leşkerin nice ṭaġıduruz (15) yir ṭolusı leşkeri toz bigi ṭaġıduruz her birimüz pehlivānlaruz beglerümüz ṣāḥib- (16) ḳırānlardur yir yüzinde ḳan içmek içün eline ḳılıç alsa küştelerden yir yüzüni (17) püşte ḳıluruz eger kim birimüz cenge girüp ṭopuzlıġından kim gürzin çıḳarup ḳāf (18) ḳafāsı żarbıla yıḳup ḫūtuŋ baġrın delüp öküzüŋ gözin çıḳarur (19) ***naẓm*** cengimüz merrīḫ keyvān gökde görse ola denk rezmümüzden zühre ḳorḳup bezmi ḳoyup ṣıya ceng (20) tīġ-i bürrānı çeküben döksevüz düşmen ḳanın seng-i ḫārā ḳalmayup ḳandan ola laʿl-īn reng ***neẓir*** ḥakīm ḳavlince süleymān (21) leşkeri ol dört server ü selāṭīn leşkeri müheyyā ve ālāy ṣāf mānend-i ḳāf

[198] Metinde (دُشْمنَانْ) şeklinde yazılmıştır.

[76b]

(1) baġlayup daḫı düşmāna muḳābil ṭurdı andan ṣoŋra sīmurġ ḳuşı daḫı aṭyār ulularıyla (2) yırtıcı ḳuşlaruŋ ṭartıcı cünbüşlülerüŋ ṣaġ ve ṣol meymene ve meysere ḳalb cenāḥ arāste (3) arāste ḳılup havā yüzinde süleymān nebīnüŋ üzerinde yirile gök arasında ʿaskeri (4) insānı ḳafālarına muḳābil muʿārıż ḳanad açup uçup pervāza ḳalḳup ṭururlardı (5) nite şöyle kim ol sīmurġ ḳuşı melek ṣıfat dört bölük ḳanadın açmışdı zerrīn (6) gülgūnī leymūnī reng-ā-reng yüŋlerin yayuban ṭurmışdı ṣaġ ḳolda rūḥ ḳuşları (7) ḳara bulut miṣāl ḳanad açup ṭururlardı naẓarı süleymān leşkerine ḳılurlardı (8) ṣaḳa ḳuşları daḫı ḳudret meşklerine ṣu ṭolduruban teşne-leb mürġāna ṣular ulaşdurup (9) ḳandururlar idi yürege ḳuvvet virüp cenge çengāl urmaġa ḳondururlardı ṭoġan sunḳur (10) balaban şāhīn şehbāzlar daḫı rüstemlige cebbesin geyüben elmās u zerrīn ḳanatların açuban (11) aʿdā-yı süleymānīden ḳan dökmege cān virüp gözlerin oyup çıḳarmaġa intiẓārıla (12) ṭurmışlar idi ḳulaḳ süleymān sözine urup emrine fermān olmışlar idi bülbüller ve ṭūṭīler (13) daḫı havā yüzinde ser-āġāz ḳılup ʿuşşāḳ nevā yüzinde seyr ḳılup sükker-füşānlıḳlar iderlerdi (14) ṭāvūs ḳuşları cevlāna gelüp felek yüzinde melek-veş cevlān ḳılurlardı rūḥ (15) ḳuşları daḫı havā yüzinde ḳızıl-lu aḳlu gök bulutları gibi görinürdi mürġān çerisi (16) süleymān leşkerinüŋ üzerinde pervāz idüp ṭururlar idi ***naẓm*** (17) bencileyin salṭanatla şeh süleymān kāmukār düşmene geldi muḳābil çekdi leşkerini bī-şümār tīġ-zen ġabrāyı ṭutdı gök yüzin mürġān peren (18) geçmezdi ġūl ayaḳdan perden esmez rūzigār ***der beyān-ı temṣilāt-ı dāsıtān-ı māżī*** (19) iy ṭarīḳat ehli kāmil pür hüner saŋa senden diŋle miṣlile ḫaber fī'l-meṣel ʿālem durur sende vücūd (20) nefs-i emmāre aṣferīdür pür ḥasūd tābiʿ-i nefsüŋ ḳuvāsıdur ʿayān buḫl u şehvet kibr ü kīn cebr-i cihān (21) şeh süleymān rūḥuŋ olur fī'l-meṣel tābiʿ-i rūḥuŋ ḳuvāsı itme ʿamel ʿaḳl-ı küldür ḫātemi şāh-ı cihān

[77a]

(1) kim olur maḥkūm anuŋ ḫalḳı cihān çün süleymān ʿaḳl-ı kül ki yār ola nefs-i aşfer sernügūn zār ola (2) nefsi çāker eyle cennet bulasın ḳıl ʿamel-i ṣāliḥ ki raḥmet bulasın nefsüŋüŋ ḫod-bīnligin eyle ʿadem (3) kim melek-veş tā olasın muḥterem nefsüŋ olsa

sernügün itmez sehv sehvümüz ḳulları ider allāh ʿafv (4) mā u menden geç ḳılup ṣāliḥ ʿamel mā-sivādan geç gözetme ṭūl-ı emel sende varlıḳdan ḳoma hergiz nişān (5) ḳurb-ı ḥaḳḳı isterisen dür-feşān mā u menden geçmeyen müʾmin degül mā-sivādan geç ki olma nār u kül (6) iy kerīm iy raḥīm ve yā ġanī çün didüñ lā-teḳnaṭū[199] ve sen yā ġanī raḥmetüñden kesmezem ḳaṭʿā ümīz (7) cān gidüp tenden olunca nā-bedīd ol muḥammed nūrı ḥaḳḳı yā ilāh ʿafv ḳıl firdevsī kim itdi günāh (8) ***der münācāt-ı firdevsī ender ḫatm-i kitāb*** (9) ilāhī nūr-ı muḥammed ḥaḳḳıçun firdevsī dergehüñdendür itme ilāhī biñ bir aduñ ḥürmetiçün bī-niyāz (10) dīvārını sed itme ilāhī ecel deminde perīşān ḥāl itme ilāhī ülemü'l-çaḳ vaḳtinde pāyimāl itme ilāhī bu ḥaḳīri (11) rūz-ı maḥşerde ḫalḳ arasında rüsvāy itme ilāhī bu faḳīri yevm-i berzaḫda ten ḥaşarātında mevā itme (12) ilāhī bizi ṭāʿatüñe eyle ilāhī münācāta ḳāʾim eyle bu mürde dilleri luṭfuñla zinde it ve şeb-i (13) ẓulümātında gönül şemsin tā bende it ilāhī ol nūr-ı dīde-i ʿālem muḥammed sürūr-ı sīne ādem muḥammed (14) dür ṣadef-i risālet aḥmed rūz-ı semāʾ-ı celālet aḥmed ki ḫatm-i sūreʾ-i nübüvvetdür ḫātem ü nigīn (15) fütüvvetdür anuñ alnı nūrı ḥürmetiçün bu süleymān nāme itmamın müyesser ḳıl bu kebīr süleymān (16) nāme kitābınuñ āḫir itmesin muḳadder ḳıl āḫiretde firdevsīye firdevs-i cennet mezīd ḳıl (17) ne ḳadar günāh daḫı itdümse cürm bir ḳaṭre āb-ı raḥmetüñle yüyüp nā-bedīd ḳıl ***naẓm*** (18) itdüm nice günāhı yā rab ẓulmet-i nefsi ʿafv eylegil ilāhī yā rab ẓulmet-ü nefsi cürmüm öküş beġāyet senden olur ʿināyet (19) luṭfeyle vir hidāyet yā rab ẓulmet-ü nefsi geçdi ʿömür cüvānı ġafletle sürdüm anı ẕikrüm budur zamānı yā rab ẓulmet-i nefsi (20) ṣıdumda ʿahd u peymān itdüm ḫilāf-ı fermān derdüse yoḳ çü dermān yā rab ẓulmet-i nefsi firdevsīdür günāh-kār luṭfuñ umar iy ġaffār (21) ʿafv eylegil yā settār yā rab ẓulmet-i nefsi ***der-duʿā-yı pādişāhü'l-islām ve'l-müslimīn ebed ü devlet***

[77b]

(1) ḥamd nā-maʿdūd ol pāk yezdāna kim lā-şerīk ü bī-bedeldür ve şükr-i nā-maḥdūd ol ḫāliḳ-i (2) sübhāne kim lā-mekān bī-ḫaleldür bu firdevsī-i ḥaḳīre ve derd-mend faḳīre ʿināyet ḳıldı kim bu (3) kitāb-ı süleymān-nāmenüñ otuz sekizinci cildini yüz ṭoḳsanıncı

[199] "...ümit kesmeyin." (Zümer Suresi, 53. ayet)

meclisi söylenüp ḳaleme geldi (4) baʿde ez-ān inşāʾallāhu teʿālā otuz ṭoḳuzuncı cildin daḫı ecelden mühlet zamāndan vüsʿat (5) bulursavuz ẓıll-ı ī̇zid āl-i oṣmān şāh u sulṭān ıldırım ḫan bin muḥammed ḥanuŋ aṭālallāh ʿömre (6) devām-ı devletinde ve eyyām-ı rifʿatinde tamām idüp āḫir ḳılavuz tā kim şāh-ı şāhānuŋ ol (7) keyḫüsrev-i zamānuŋ keyḳubād-ı devrānuŋ nām-ı nī̇küsi bu kitāb-ı süleymān-nāme (8) sebebiyle cihān milkinde yādigār ḳala ve bu ḥaḳī̇r firdevsī̇nüŋ teʾlī̇f itdügi (9) ʿaẓī̇m kitābı tā ḳıyāmet tārī̇ḫ rūzigār ola ***naẓm*** (10) tā ḳıyāmet tāc u taḫtuŋ pāyidār olsun begüm devlet ü baḫt u saʿādet üstüvār olsun begüm ẓıll-ı ī̇zid ıldırım ḫan ḥaḳḳına eydür āsümān (11) çün süleymān ʿālem içre kāmukār olsun begüm aḥmed ü ʿisā nefessin ḫaydar-ı kerrār şāh dī̇ni ḳavī̇ itmekde tī̇ġüŋ ẕü’lfiḳār olsun begüm (12) ṣolmasun ʿömrüŋ güli bāġ-ı cihān içre ebed şāḫ-ı taḫtuŋ ḥāsidüŋ çeşmine ḫār olsun begüm dāʿī̇dür firdevsī̇ ider sulṭānına ḫayrü’d-duʿā (13) himmet it kim ol ḥaḳī̇re nāmudār olsun begüm

ALTINCI BÖLÜM
DİZİNLER

1. KELİMELER DİZİNİ

āb (F.) : su

ā. 63a/3

ā.ı 62b/17

āb-ı ḥayat (F.): içene ebedi hayat bağışlayan efsanevi su

ā. 7b/21, 14b/17, 25a/6, 30b/6, 31b/1, 31b/6, 35a/7, 41b/19

āb-ı ḥayvān (F.): içene ebedi hayat bağışlayan efsanevi su

ā. 2a/9

āb-ı raḥmet (F.): rahmet suyu

ā.üŋle 77a/17

āb-ı revān (F.): akarsu

ā. 3b/5, 24a/2, 25a/5, 60b/13

ā.ı 24a/4

āb-ı rūy (F.): cennette akan sulardan biri

ā. 25a/1

ā.uŋ 25a/8

ʿabā (A.): kaba ve kalın olarak yünden dokunan kumaş ve bu kumaştan yapılan dervişlerin ve fakirlerin giydiği bir cins hırka

ʿa.nuŋ 73a/16

ʿa.sın 47b/16

ʿa.sını 73a/15

ābā (A.): atalar, ecdat

a. 49b/2, 54a/20

ābdest (F.): abdest

→*a. al-* 28a/2, 73a/11

ʿabeş (A.): boş, saçma

ʿa. 32a/11

→*ʿa. ol- (boşa gitmek, beyhude olmak)* 41a/7

āb-gīne (F.): elmas

ā.den 23a/11

ʿabherī (A.): nergis gibi, nergisimsi

ʿa. 32b/9

ābī (F.): suyla ilgili, suda yaşayan, suya ait

ā. 55b/21

ā.dür 50a/6

ʿābid (A.): ibadet eden

ʿā. 33a/16

abnūs (<Yun. ebenos): abanoz denilen sert ve siyah bir ağaç

a. 11b/7, 57b/18

a.dan 21a/19, 35b/10, 57a/21

a.dandur 23a/1

ʿāc (A.): fildişi

a. 23a/1, 35b/10, 57a/21, 57b/18

ʿacabā (<A.ʿacebā): acaba

ʿa. 7b/4, 36b/11, 54b/5

ʿacāyib (<A.ʿacāʾib): tuhaf şey, hayret edilecek şey

ʿa. 3b/6, 7a/9, 7a/10, 7a/12, 13a/17, 13b/17, 15b/5, 17a/3, 20b/20, 25b/20, 37b/9, 38b/8, 38b/9, 41a/13

ʿa.den 13a/18, 25b/18, 35a/10, 38b/2, 41a/13

ʿa.in 44a/19

ʿacāyibāt (<A.ʿacāʾibāt): acayip şeyler

ʿa.ı 35a/7

ʿacāyıblıḲ+ (←A. ʿacāʾib): acayiplik, tuhaflık

ʿa.ı (ʿacāyıblıġı) 50b/8

ʿaceb (A.): 1. acayip, şaşılacak, tuhaf şey

ʿa. 2b/8, 3a/19, 3b/1, 3b/3, 3b/8, 4b/3, 5b/18, 5b/20, 14a/11, 22b/2, 23b/21, 24a/2, 30b/11, 38a/9, 39b/6, 44b/12, 47b/12, 48b/4, 49b/4, 49b/9, 58a/4, 58a/5, 60a/12

ʿa.dür 27b/7, 47a/16, 63a/21, 63b/10

2. acaba

ʿa. 62a/3, 65b/19

→ʿa.degül (şaşılmaz, garip karşılanmaz, çok değil) 46b/19-20, 47a/1

ʿa. gel- (tuhaf, garip gelmek) 7a/13, 15a/1

ʿa. ḳal- (şaşmak, şaşırmak, hayretler içinde kalmak) 18b/19

ʿacebü'l-ʿacāyib (<A. ʿacebü'l-ʿacā'ib): pek garip ve tuhaf, acayiplerin en acayibi

ʿa. 42a/9

ʿacel (A.): çabuk, hemen

ʿa. 5b/8, 40b/15

→a. eyle- (acele etmek) 40b/15

acı : acı

a.sından 34a/9

acı- : acımak, üzülmek

a.dı 34a/10

a.ıradı 34a/10

acıḳ- : acıkmak

a.mış 68a/6

ʿaciz (<A.ʿacz): güçsüzlük, acizlik

ʿa.le 56b/3

ʿāciz (A.): 1. zayıf, güçsüz

ʿā. 12b/16, 12b/19, 47a/19

2. bir tür kuş

a.i 52a/10

→*ʿā. ol- (zayıf, güçsüz olmak)* 14b/15, 51b/13

ʿā. ḳal- (güçsüz duruma düşmek, çaresiz olmak) 36b/5

ʿā. ü fürū-mānde ḳal- (çaresiz, şaşırmış olmak) 12a/5

ʿacīb (A.): tuhaf, çok acayip

ʿa. 31b/9, 35a/11, 50b/4

ʿa.den 38b/9

aç- : 1. açmak, bir şeyin kapağını veya örtüsünü kaldırmak, bir şeyi kapalı durumdan kurtarmak, çözmek

a.ar 32b/9, 59a/12

a.dı 4b/8, 28a/19, 29a/6,

a.dılar 40a/5

a.ınca 37a/9

a.up 5a/18, 11a/11, 21b/5, 29b/7, 35b/1, 36a/19, 47a/13, 57a/16, 60b/20,

2. açmak, yaymak

a.dı 35a/3, 36a/16, 46a/14, 68a/21

a.dılar 15a/2, 29b/9,

a.ar 42a/1, 48b/9

a.ġıl 68a/18

a.maġa 60a/18

a.maġıla 15a/3

a.mış 46a/2

a.mışdı 76b/5

a.sa 38a/12

a.uban 76b/10

a.up 6b/4, 7b/10, 7b/12, 12b/3, 12b/4, 13b/3, 13b/8, 14a/3, 14b/6, 15a/21, 15b/1, 15b/3, 19b/15, 20a/13, 20a/21, 26a/4, 26a/9, 47a/11, 48a/4, 51a/13, 52a/11, 53b/5, 56a/4, 56a/9, 59b/14, 60b/8, 68b/5, 76b/4, 76b/7

3. söylemek, açığa vurmak, ortaya koymak

a.avuz 24b/1

a.dılar 53b/6

a.madı 38a/3

a.up 34a/19, 51a/14, 57b/3

→*fāl a.ar (fal bakmak)* 42a/1

gözün a. (dikkat kesilmek) 62a/7

aç : aç, tok olmayan

a. 12b/14

açdur- : açtırmak

a.uban 76a/7

a.up 4b/2, 5a/2, 5a/11, 5a/14

açıl- : açılmak

a.dı 22a/20, 22b/21

a.mışdı 45a/21

a.sa 2a/10

a.ur 23a/19

açış- : birlikte açmak

ḳanad a.up 61a/4

açluḲ+: açlık

a.umdan (açluġumdan) 12b/15

ad : ad, isim

a. 2a/21, 65a/20

a.ı 19b/13, 21a/11, 31a/5, 31b/18, 31b/19, 31b/20, 54b/17, 61b/16

a.ın 32b/16, 64b/11, 76a/9

a.ına 15b/10, 48a/1

a.ları 21b/14

a.um 54b/15

a.uma 5b/3, 49b/19

a.uŋ 49b/18, 77a/9

a.uŋı 47b/7

aʿdā (A.): düşmanlar, rakipler

ʿā. 63a/8

adam (<A. ādem): adam, insan, kişi, insanoğlu *bk. ādem*

a. 20b/11, 34b/17, 43b/9

a.uŋ 42b/11

ʿadāvet (A.): garez, kin, düşmanlık

ʿa. 32a/9, 54a/21

ʿa.i 52b/2, 52b/6

→*ʿa. it- (düşman olmak)* 54a/11

aʿdā-yı süleymānī (F.): Hz. Süleyman'ın düşmanları

ā.den 76b/11

ʿaded (A.): sayı, miktar

ʿa.dür 31a/16

ʿa.in 26b/1, 56b/4

ʿa.ince 36b/16

ʿadem (A.): yokluk, bulunmama

ʿa. 24a/15

→*ʿa. eyle- (yok etmek, bitirmek)* 77a/2

ādem (A.): insan, adem *bk. adam*

ā. 21a/7, 24a/1, 32b/14, 49b/15, 60a/12, 60a/15, 65a/5, 69b/2, 71a/4

ā.i 43a/8

ā.üŋ 41b/21, 52a/21

ādemī (A.): insanoğlu, adem nesli

ā. 8b/1, 68b/4

ā.ler 8a/14

ā.yüz 60b/7

ādem-i beşer (F.): insanoğlu

ā. dür 58b/5

ādemī̄-zād (F.): insanoğlu, insanlar

ā. 42b/4, 48a/5-6, 51b/7, 53a/19

ā.lar 68b/4

ʿādet (A.): usul, gelenek

ʿā. 42b/1

ʿā.ümdür 42b/15

adım : adım

a. 10b/9

ʿādī̄ (A.): pehlivan, güçlü asker

ʿā. 75a/13, 75a/9

ʿādil (A.): adil, doğru

ʿā. 51a/17, 51a/20

ʿādī̄yān (A.): askerler, güçlü savaşçılar

ʿā. 75a/1

ʿadl (A.): adalet

ʿa. 25b/8

ʿa.ile 2a/2, 58a/6

ʿa.üŋ 32a/10, 51a/17

ʿadl-i dī̄vān (F.): büyük adalet yeri

ʿa.ı 32b/7

adlu : adlı, adında

a. 26a/11, 34a/6

ʿadū (A.): düşman

ʿa. 43b/3

ʿa.dan 72b/8

ʿa.ların 62a/11

ʿa.m 43b/5, 51b/5

ʿa.nuŋ 43b/5

ʿa.ŋa 63b/6

ʿaf (A.ʿafv): suçu bağışlama, af *bk. ʿafv*

→*a. eyle- (affetmek, bağışlamak)* 39a/6

ʿafārīt (A.): şeytanlar, korkunç yaratıklar

ʿa. 55b/13, 55b/5

āferīn (F.): beğenme, alkış, hoşa gitme

ā. 59b/11, 68b/10

→*ā. it- (beğenmek, alkışlamak, güzel şeyler söylemek)* 37a/19, 65b/1

ā. ḳıl- (takdir etmek) 10b/3

āfet (A.): büyük felaket, afet

a.i 69b/3

ā.ile 20b/17

āfet-i semāvī (F.): gökten gelen afet, bela

ā.ye 12b/18

ā.den 59b/12

āfitāb(F.): güneş

ā. 3a/7, 26b/4, 60b/19

ā.a 1b/13

ā. u sāyegüster 1b/12

āfitāb-ı ʿālem-ārā (F.): alemi süsleyen güneş

ā. 1b/5

afrāsiyābī (F.): Afrasiyab'a ait, ona mensup

a. 19b/11

afrāsiyāb-şekil (A.): Afrasiyab gibi, Afrasiyab'a benzer

a. 18a/14

afrāsiyāb-veş (F.): Afrasiyab gibi

a. 3b/19

ʿafv (A.): af, suçu bağışlama *bk. ʿaf*

→*ʿa. eyle- (bağışlamak, affetmek)* 17b/12, 41b/14, 54a/3, 54a/5, 77a/18, 77a/21

ʿa. it- (bağışlamak, affetmek) 12a/19, 34a/1, 41b/6, 15a/16, 77a/3

ʿa. ḳıl- (bağışlamak, affetmek) 8b/15, 12a/19, 24b/5, 32a/20, 77a/7

aġ : ak, beyaz *bk. aḲ+*

a. 21a/19

aġ- : yükselmek, yukarı doğru çıkmak

a.dı 20b/13

aġa : saygıdeğer (kimse), efendi

a. 62a/21

aġaÇ+ : 1. ağaç

a. 5b/21, 6a/8, 30b/11, 30b/13, 30b/18, 31a/7, 46b/12, 60b/11

a.ı (aġacı) 5b/21

a.ına (aġacına) 5b/17

a.lar 14a/19, 31a/13

a.lara 30b/9

a.larda 6a/5, 59b/17, 60b/9

a.lardan 30b/9

a.ları 8a/3, 38a/5

a.larında 60a/19

a.larından 57a/19

a.larınuŋ 30b/18-19

a.laruŋ 5b/19, 7a/18

a.uŋ (aġacuŋ) 5b/18, 7a/19, 30b/11, 31a/1, 31a/2

2. ahşap, tahta

a. 49a/4

āgāh (F.): bilgili, haberli, uyanık, haberdar

→ā. it- (bilgilendirmek) 34b/5

ā. ol- (haberdar olmak) 25b/9, 42b/10, 75b/19

aġıl : evcil küçükbaş hayvanların barındığı çit veya duvarla çevrili yer

a.da 45b/16, 51a/17

aġ(ı)z : 1. ağız

a.ı (aġzı) 8a/17, 32a/1, 38a/13, 61b/14

a.ın (aġzın) 38a/3, 38a/12

a.na (aġzına) 45a/2, 45a/5, 48b/20, 50b/8, 54a/14, 54a/18

a.ında (aġzında) 8a/18, 13a/7, 32a/1, 49a/2, 54a/15

a.ındaġı (aġzındaġı) 19b/7, 45a/4, 45a/8

a.ından (aġzından) 9b/19, 35b/19, 38a/3, 45a/5, 71b/9

a.ını (aġzını) 46a/2

a.ınla (aġzınla) 68b/7

a.ları 4a/1, 75a/3

a.larından 32a/2, 36b/1

a.um (aġzum) 54b/9

a.uma (aġzuma) 61b/14

a.umuza (aġzumuza) 34a/18

a.undan (aġzundan) 31b/16

2. bir nesnenin açık tarafı

a.ına (aġzına) 28b/9, 29a/12, 29b/17

a.ında (aġzında) 57b/16

a.ından (aġzından) 20a/21

a.ları 37b/11

3. uç, keskin taraf

a.ında (aġzında) 20b/14

4. dil, üslup, söyleyiş

a.ından (ağzından) 35a/7, 61b/20, 75b/17, 76a/3

→a. aç- (konuşmak) 51a/14, 53b/6

barmaḳ a.a al- (şaşırmak, hayran kalmak) 18a/5

barmaḳ a.a ur- (şaşırmak, hayran kalmak) 37a/17

aġla- : ağlamak

a.dı 67b/9

a.r 59a/21

a.rdı 6b/1

a.yup 28a/13, 56a/13

aġlaş- : ağlaşmak

a.dılar 60a/14

a.duḳ 60b/3

a.ur 34a/15

a.uruz 60b/18

aġniyā (A.): zenginler

a. 3a/6

āh (F.) : ah, yazık

ā. 6a/19, 34a/15, 40b/10, 63a/2

ā.um 41b/18

→ā. it- (iç çekmek, hüzünlenmek) 6a/19, 13a/11, 24b/14, 56b/9, 67b/8

ā. u zār it- 51b/17

a'hā (A.): sesler, iniltiler

a. 63a/3

aḥad (A.): kişi, kimse

a. 55b/19

āḫar (A.): diğer, başka

ā. 7a/20, 53a/12

aḥbāb (A.): dost, tanıdık

a. 12a/14

a.ına 54b/1

a.uŋa 1b/10

ʿahd (A.): yemin, söz, söz verme

ʿa. u peymān it- (söz vermek, yemin etmek) 77a/20

āhen (F.): 1. kılıç

ā. 28a/11

2. demir

ā. 28b/8

āheng (F.): düzen, uyum

ā.ile 60a/6

ā.ini 59a/18

→ā. it- (uyum içinde olmak, dövüşmek, savaşmak) 18b/3, 27a/2, 27a/3, 27a/6, 28b/17

ā. ḳıl- (savaşmak, dövüşmek) 75b/21

āhenger (F.): demirci

ā. 70a/14

āheng-i süleymānī (F.): Hz. Süleyman'ın savaşı

ā.dür 65b/11, 71b/14

āhen-pūş (F.): zırh giymiş, zırhlı

ā. 19b/10, 20a/12, 28a/10, 28a/6, 72a/17, 74a/4-5, 75a/17

→ā. ol- (zırh giyinmek) 28a/12, 28b/13

ā. ḳıl- (zırh giyinmek) 29a/15

āḫir (A.): son, sonraki, en son

ā. 1b/10, 7a/20, 8a/13, 12a/10, 12b/2, 16a/20, 17b/1, 18a/13, 24a/15, 32a/13, 32a/15, 33a/15, 34b/9, 40b/11, 40b/12, 41a/6, 43b/11, 47a/5, 59b/2, 62b/6, 70a/9, 72b/8

ā.ı 17b/1

ā.inde 62b/6

→*ā. it- (bitirmek, sonlandırmak)* 5b/11, 40b/16, 40b/17, 41a/8, 77a/16

ā. ol- (bitmek, sonlanmak) 32a/16, 41b/10

ā. ḳıl- (bitirmek, sonlandırmak) 77b/6

āḫiret (A.): ahiret

ā. 8b/1, 32b/16, 40b/15, 62b/4

ā.de 41b/2, 77a/16

ā.e 16a/8, 16b/2, 16b/8

āḫirü'l emr (A.): en sonunda

ā. 65a/6

aḫlāḳ (A.): ahlak

a.ıŋı 17a/18

aḥmaḳ (A.): akılsız, sersem, budala

a. 46b/10, 54a/7

a.dur 46b/11

a.lardan 44b/13

aḥmaḳlıḲ+ (←A.aḥmaḳ): ahmaklık, sersemlik

a.ından (aḥmaḳlıġından) 53a/11

aḥmer (A.): kırmızı, kızıl

a. 20b/19, 36a/12

aḥsen (A.): çok güzel

*a.*8b/10, 24a/17, 37a/19, 41b/9, 54a/8, 58a/15, 62b/10, 63a/9

→*a. it- (güzel davranmak, güzellikte bulunmak)* 32a/16

aḥsen-i taḳvīm (F.): en iyi, en güzel biçimde yaratılış

a. 62b/17

aḥsend (<A.aḥsent): aferin, bravo, iyi yaptın anlamında bir söz

a. 65b/1

→*a. it- (beğenmek, aferin demek)* 62b/14

aḫşam : akşam

a. 56b/5

a.a 63b/21

a.dan 46b/5, 46b/7

aḫter (F.): yıldız

a. 2a/3

āhū (F.): ceylan, karaca

ā. 26b/11, 30b/5, 41b/17, 61a/14

ā.yı 51a/18

aḥvāl (A.): durumlar, haller

a.i 34b/12

a.in 12b/6, 33a/18, 48a/20

a.inden 11b/19, 38b/2

a.ine 14a/9

a.ini 33a/4, 59b/2

aḥvāl-i ḳıyāmet (F.): kıyamet halleri

a.e 71a/7

aḳ+ : ak, beyaz *bk. aġ*

a. 3a/18, 3b/2, 5b/21, 7b/21,17a/7, 22a/18, 23a/1, 23a/7, 23b/4, 23b/5, 25a/2, 25a/5, 26a/6, 30b/14, 31a/10, 31a/20, 31a/21, 31a/8, 31a/9, 31b/6, 36b/16, 39b/15, 39b/17, 39b/5, 41a/21, 42b/1, 42b/3, 47a/4, 47a/6, 47a/7, 47a/8, 47b/20

a.ıdı (aġıdı) 53a/14

a.ından (aġından) 44a/8, 44a/9

a.dur 31b/4

→yüzi a. ol- (günahsız, suçsuz olmak) 41a/21

aḳ- : akmak

a.an 5b/15, 25a/9

a.ar 2a/13, 3b/5, 5b/16, 24a/2, 24a/3, 24a/4, 25a/18, 25a/4, 25a/5, 30b/7, 31a/12, 31a/14, 31b/3, 31b/6

a.ardı 10a/7

a.dı 9a/14, 41b/19

a.duġın 25a/1, 25a/8

a.maġıla 24a/4

a.up 5b/16

ʿaḳabince (←A.ʿaḳab): ardından, arkasından

ʿa. 2b/10, 2b/11, 2b/13, 16b/20, 16b/21, 17a/1, 17a/2, 20a/11, 20a/16, 20a/20, 20a/6, 20a/8, 36b/4, 74a/10, 74a/13, 74a/16, 74a/19, 74b/10, 74b/13, 74b/2, 74b/6, 75a/15, 75b/1, 75b/8

aḳdem (F.): önce, önceki

a. 21b/16, 38b/20, 38b/21, 41a/9

ʿāḳıbet (A.): nihayet, son

ʿā. 5b/7, 8b/1, 12a/2, 14b/7, 16a/3, 16a/4, 16a/18, 16b/10, 16b/2, 17a/12, 18b/16, 22b/15, 26a/4, 29a/2, 32b/15, 36a/15, 37b/15, 40a/13, 40b/8, 46b/6, 50a/4, 50b/3, 52a/2, 54b/14, 62b/4, 62b/5

ʿaḳıl (<A. ʿaḳl): akıl *bk. ʿaḳl*

ʿa.ları 68b/16

→*ʿa.lar çāk ol- (akla durgunluk verecek şekilde, korkutucu)* 48a/20

ʿa.ları başından git- (mest olmak, sarhoş olmak) 66a/12

ʿa.ları git- (kendini kaybetmek, bayılmak) 68a/9

ʿāḳıl (A.): akıllı kimse

ā. 22a/11, 32b/16, 41b/8, 43a/18, 54a/1, 54a/8, 63b/6

ʿā.ısaŋ 2a/19, 40b/13, 40b/14, 62b/6

ʿā.uŋ 15a/11

ʿāḳıle (A.): akıllı kadın

ʿā. 26b/11

ʿakīḳ (A.): genelde kırmızı renkte olan değerli bir taş, akik

ʿa.den 3b/3, 4b/21, 4b/4, 5a/10, 23b/5

ʿakīk-i yemen(ī) (A.): yemen akiği

ʿa.den 6b/13, 22b/3

ʿaḳl (A.): akıl *bk. ʿaḳıl*

ʿa.a 17a/19, 17a/20

ʿa.ı 13b/15, 14a/3, 15a/11, 39a/1, 41b/8, 42b/20, 42b/21, 46a/21, 62a/21, 63a/2, 67b/3, 69b/19

ʿa.ımuz 49b/7

ʿa.ın 68b/15

ʿa.uŋı 24a/8

ʿa.um 62a/14

ʿa.uŋ 17a/16, 17a/17, 17a/18, 70a/12, 70a/7

→ʿa.ı çāk ol- (düşünemez hale gelmek, aklı almamak) 7b/13, 48a/20

ʿa.ımuz çāk ol- 49b/7

ʿa. u us başa ur- (aklını başına almak) 44b/7

ʿaḳl-ı beşer (F.): insan aklı

ʿa. 13b/1

ʿaḳl-ı insān (F.): insan aklı

ʿa. 15a/9

ʿaḳl-ı kül (A.): her şeyi kavrayan akıl

ʿa. 77a/1

ʿa.dür 76b/21

aḳlām (A.): diller, lisanlar

a.dan 4b/13

aḳlıḲ+: aklık, beyazlık

yüz a.ı (aḳlıġı) 70a/19

ʿaḳlī (A.): akla mensup, akılla bulunan şeyler

ʿa.dür 33a/1

aḳlu : aklı, beyazlı

a. 76b/15

aḳrabā (A.): akraba

a.ŋa 52a/7

ʿaḳreb (A.): akrep

ʿa. 8b/20, 28b/7

ʿaksine (←A.ʿaks): tersine, tam tersi

*ʿa.*34a/1

al- : 1. almak, elde etmek, temin etmek

a. 17b/9, 63a/21

a.a 73a/4

a.alum 66a/6, 72b/15

a.an 3b/11

a.dı 5b/8, 10a/9, 22b/5, 29a/13, 38b/5, 40a/19, 40b/13, 41a/15, 62a/18, 67b/1, 73a/18

a.duġın 13a/5

a.maġa 63a/20

a.masun 73a/1

a.mazlar 25a/19

a.sa 76a/16

a.sun 44a/20

a.uban 65a/12, 65b/8

a.up 4a/9, 4b/14, 10a/4, 10a/12, 10b/20, 10b/21, 11b/12, 18a/16, 18a/9, 18a/10, 19a/10, 19b/13, 20a/13, 20a/18, 20a/21, 28b/6, 28b/10, 28b/13, 30a/4, 30a/6, 33b/6, 35b/6, 35b/8, 35b/9, 37b/17, 38a/4, 45a/3, 45a/18, 47b/17, 54a/14, 54b/8, 56a/17, 64b/12, 64b/18, 65a/13, 66b/16, 68a/2

a.ur 45a/5, 59a/18, 59a/21

2. ele geçirmek, yakalamak, kapmak

a.a 46a/16

a.up 47a/15

3. can almak, intikam almak

a.alum 72b/17

a.am 9b/18

a.madan 35b/18

a.maḳ 64b/7

a.mışıdum 40b/3

a.up 67a/9

a.uruvan 66b/17

4. yanına, beraberine almak, götürmek

a. 67a/8

a.am 60a/3

a.ġıl 70b/4

a.dı 26a/4, 28b/15

a.maġa 60a/1

a.mış 34a/5

a.up 9a/19, 9a/21, 9b/2, 11a/20, 11a/21, 18b/6, 20a/4, 20a/7, 20a/10, 20a/15, 20a/19, 20b/1, 28b/14, 35b/18, 37b/6, 42a/21, 44b/15, 46a/14, 46a/18, 46b/3, 52a/12, 56a/9, 60a/2, 61b/13 62a/14, 62a/6, 64a/5, 64a/7, 65b/14, 66b/2, 67a/10, 67a/19, 70b/6, 70b/7, 70b/16, 70b/17, 71b/1, 71b/10, 75a/7

5. kapsamak, kuşatmak, kaplamak

a.an 4a/5

a.up 64a/12, 66a/11

6. evlenmek

a.dı 16a/13

7. kabul etmek

a.dum 44b/19, 49b/18

a.maġa 42a/3

a.up 61b/21

8. giymek, üstüne bürünmek

a.uban 6a/18, 6a/21

a.up 28b/2, 57b/19

9. fethetmek, bir yeri ele geçirmek

a.up 54b/4

→*ābdest a.up* 28a/2, 73a/11

ʿaleyke a.dum (selamı kabul etmek) 58b/8

ayaġı altına al.up 34a/9

barmaḳ aġıza a.up 18a/5

baş a.up (öldürmek, canını almak) 18a/7

baş a.urduk 18a/7

başın a.up git- (gitmek, bir yeri terk etmek) 9b/5

çevre a.mışlar (etrafına toplanmak) 56b/20

dehşet a.up (korkmak, şaşırmak) 28b/5

dehşet a.ur 38a/7

ḫaber a.up (haber almak) 4a/20, 27a/18

ḫayır duʿāsın a.mış 33b/1

ḫaẓ a.alum 7a/10

heybet a.up 36a/19

ʿibret a.up 14b/21, 51a/7, 62b/12

ʿibret a.dı 62a/17

ʿibret a.dılar 12a/5, 15a/14

icāzet a.mışlar (izin istemek) 14b/19

icāzet a.up (izin istemek) 15b/1, 29b/15, 48b/1

murād a.alum 72b/16

menzil a.up (ilerlemek) 50b/6

naṣīḥat a.dı 40b/20-21

taʿlīm a.mışamdur 10b/1

yol a.up 26a/21

yol a.mağıla 15a/3

yol a.sa 26a/9

āl (A.) : aile, sülale

ā.i 62b/12

ā.ine 62b/21

ā.üŋe 1b/10

aʿlā (A.): yüksek, yüce

a. 15b/1, 63a/11, 73b/16

alacıʿ-ı türkmān : Türkmen çadırı

a. 64b/19

ʿalāmet (A.): belirti, işaret, iz

ʿa.i 69a/19

ālāy (<Yun. alayi): savaş sancağı

ā.lar 20a/13

ālāy ā. 75b/15

→ *ā. bağla- (sancak çıkarmak, göstermek)* 18b/9, 19b/21, 35b/6, 64b/9-10, 73b/21, 76a/21

ā.lar bağla- 28a/13, 28a/15, 35a/18, 35a/19

alçaĶ+: alçak, aşağı.

a.ına (alçağına) 56a/11

alda- : aldatmak, kandırmak

a.r 44b/17

a.yup 13a/1

ʿalef-zār (F.): otlak, çayır

ʿ*a.* 64a/2

ʿale'l-devām (A.): devamlı, sürekli olarak

ʿ*a.* 51a/19

ʿale'l-ḫuṣūṣ (A.): özellikle, en çok

ʿ*a.* 42b/12, 45a/6

ʿalem (A.): bayrak, sancak

ʿ*a.* 8a/4, 13b/7, 14a/16, 14b/11, 18b/7, 19b/9, 19b/12, 19b/15, 20a/3, 20a/7, 20a/9, 20a/21, 28b/14, 29b/8, 64b/21, 73b/19, 75b/3, 75b/16

ʿ*a.i* 7a/16, 13b/12, 13b/18, 51a/11, 57a/8

ʿ*a.ile* 75a/9, 75a/18

ʿ*a.ler* 18b/2, 19b/15, 19b/19, 29b/7

ʿ*a.leri* 13b/15, 28a/11

ʿ*a.lerüŋ* 20a/13

ʿ*a.üŋ* 7a/16, 8a/4, 13b/7, 14a/16

ʿālem (A.): dünya, cihan, alem

ʿ*ā.* 1b/11, 2a/20, 2a/21, 12a/15, 12a/16, 13b/6, 13b/9, 15a/10, 15a/9, 17a/21, 24b/17, 27b/16, 32a/11, 34a/21, 34b/16, 40b/15, 40b/4, 61b/8, 62b/8, 63a/7, 69b/18, 77b/11

ʿ*ā.de* 12b/8, 12b/10, 13a/17, 13b/6, 14a/13, 15b/2, 16a/1, 31b/6, 32b/16, 34a/12, 40b/1, 40b/6, 42b/5, 54b/5, 55a/21, 62a/8

ʿ*ā.den* 8a/5, 10b/2, 14a/13, 14b/7, 14b/16

ʿ*ā. durur* 76b/19

ʿ*ā.e* 1b/6, 7b/14, 8a/1, 8a/11, 8a/12, 13b/3, 13b/9, 14a/1, 14a/13, 14a/4, 14b/7, 21a/8, 22b/5, 24a/18, 26a/15, 40b/9, 70a/2, 70a/3, 70a/5, 71a/2

ʿ*ā.dür* 15a/9

ʿ*ā.i* 3a/7, 9a/2, 9b/12, 13b/14, 15a/8, 24a/8, 26b/8, 27a/18, 32a/8, 33b/18, 38a/3, 38b/4, 40b/3, 41a/6, 59b/14, 62a/8, 62b/16, 63a/6, 69b/21

ʿ*ā.ince* 13b/6

ʿā.inde 15a/6, 15b/2, 41a/13, 66a/12

ʿā.inden 14b/20

ʿā.ine 3b/12, 22a/5

ʿā.ler 13a/16, 14a/13, 15a/6

ʿā.leri 13a/20, 14b/4, 14b/5

ʿā.lerin 14b/11

ʿā.lerüŋ 14b/16

ʿā.sin 12b/14

ʿā.ümüzüŋ 14a/21

ʿā.üŋ 8a/11, 12b/11, 12b/8, 12b/16, 13b/10, 14a/4, 14b/1, 23b/12, 29b/21

āʿlem (A.): bilen, bilgin

ā. 23b/13, 41a/8

ʿālem-i ceberūt (F.): Tanrı'nın bulunduğu dünya,dünyanın dışındaki alem

ʿā. 13b/9

ʿā.da 7a/12

ʿālem-i ḫayret (F.): gayb alemi

ʿā.de 13a/16, 14b/19, 15a/14, 15a/7

ʿā.den 15a/5, 15a/21, 15a/4, 15a/6, 15b/1

ʿā.e 12b/5, 14a/3, 14a/12, 14b/7, 14b/9, 15a/3

ʿā.üŋ 14a/5

ʿālem-i kār-gāh (F.): dünya, evren

ʿā.ı 58b/16

ʿālem-i kāyināt (<F.ʿālem-i kā'ināt): evren, yaratılan şeylerin cümlesi

ʿā.a 62a/7

ʿā.ı 33a/5

ʿā.da 14b/4, 59a/5

ʿālem-i kevn ü fesād (F.): geçici alem, dünya

ʿā. 29a/21

ʿālem-i māsivā (F.): dünya alemi

ʿā.da 55a/16

ʿālem-i melekūt (F.): Tanrı'nın mutlak hükümdar olduğu alem

ʿā.da 7a/12, 25b/19

ʿā.dan 15a/1

ʿā.uŋ 13a/21

ʿālem-i süflī (F.): süfliler alemi, dünya, aşağı alem

ʿā.den 23b/10

ʿālem-i rabbānī (F.): Tanrı'nın alemi

ʿā.den 13b/16

ʿālem-i ʿulvī (F.): madde aleminin üstündeki yüce alem, ruhlar alemi

ʿā. 15a/5, 15a/21

ʿā.de 7a/9, 15b/4, 15b/8, 25b/18, 25b/19, 31b/7, 31b/8

ʿā.den 14a/12, 15a/2, 15a/4

ʿā.sinüŋ 14a/18

ʿā.ye 23b/10

ʿā.de 7a/9, 15b/9-10, 15b/9-10, 25b/18, 31b/8, 31b/9

ʿā.sinde 14b/1

ʿālem-i ulūhiyyet (F.): Tanrı'nın alemi

ʿā.e 7b/10

ʿalemlü (←A.ʿalem): alem, sancak sahibi

ʿa. 13b/18

ʿālemlü (←A.ʿālem): ālem sahibi

ʿā. 13b/14, 14a/21, 15b/2

ʿale'ṣ-ṣabāḥ (A.): sabahleyin, sabah vakti

ʿa. 42a/20, 47b/14, 56a/19, 71b/19

ālet (A.): alet, araç

ā.in 11b/3, 28a/8, 29b/18, 29b/4, 66a/10, 72a/3, 72a/5, 76a/8

ālet-i ḥarb (F.): savaş aleti

ā.ı 35b/14

ʿalev : Ateş, alev

ʿa.ı 38a/3

ʿa.ler 32a/3

ʿalevlendür-: alevlendirmek

ʿa.ür 32a/3

ʿa.ürse 32a/3

ʿaleyhi's-selām (A.): Allāh'ın selamı üzerine olsun anlamında bir söz *bk. ʿam*

ibn-i dāvud ʿa. 55a/8

süleymān ʿa. 55a/21

süleymān ʿa.a 56b/12

süleymān ḥażreti ʿa. 73a/10

ʿaleyke (A.): senin üzerine anlamında bir söz

→*ʿa. al- (selamı kabul etmek)* 58b/8

alıcı : alan, alıcı

cān a. 28b/8

al(ı)n : alın

a. 30b/5

a.ı (alnı) 26b/12, 32b/6, 77a/15

a.ına (alnına) 4b/11

a.ında (alnında) 58b/7

a.uŋ (alnuŋ) 41a/18

alıvir - : alıvermek *bk. alıvür-*

a.eyim 51b/5

a.se 50a/15

alıvür -: alıvermek *bk. alıvir-*

a. 69a/4

ʿālī (A.): büyük, ulu

ʿā. 5a/11, 6b/7, 13b/2, 23a/15, 23a/17, 23a/6, 24a/6, 42a/15, 76a/10

ʿalīm (A.): çok bilen, alim

ʿa. 71a/2

ʿālim (A.): çok okumuş, bilgin

ʿā. 46b/20, 46b/21

ʿālimān (A.): alimler, bilginler

ʿā. 22b/12

alḳış : alkış, taktir

→a. vir- (takdir etmek, beğenmek) 58a/11

allāh-ı ṣamed (F.): hiçbir şeye ve kimseye muhtaç olmayan Allah

A. 57a/12

allāhü'ṣ-ṣamed (A.): Allah hiçbir şeye ve kimseye muhtaç değildir anlamında bir söz

a. 59b/6

ʿallāme'l ʿuyūb (A.): ayıpları bilen, Allah

ʿa. sın 16a/17

alt : alt, alt taraf

a.ına 34a/9, 35b/12, 44a/13, 44a/17, 44a/18, 44b/2, 47a/21, 61b/4

a.ında 6a/17, 6b/11, 7a/16, 10a/12, 19a/1, 39a/13, 56b/5, 69b/1

a.ındaġı 9b/20, 47a/8

a.ından 39a/20, 44a/20

a.ını 13a/9

altı : altı

a. 3a/19, 3b/1, 3b/7, 6b/9, 21b/7, 23a/2, 55b/17

a.şar 3a/21, 6b/8

altıncı : altıncı

a. 2b/15, 2b/17, 2b/7, 3a/13, 3a/15, 3a/9, 3b/3, 4b/19, 5a/10, 5b/14, 6a/6, 6b/19, 7a/13, 7a/6, 7b/3, 12b/10, 12b/9, 13a/14, 14a/1, 14a/13, 14a/21, 14b/18, 14b/6,

15a/1, 15b/4, 15b/7, 16b/17, 19b/17, 21b/16, 21b/3, 22b/4, 23a/10, 23a/8, 23b/17, 25a/4, 31a/21, 31b/19, 36b/21, 61a/15, 72a/15, 74a/16

altı bin altı yüz: altı bin altı yüz

a. 20a/12

altı kez yüz bin: altı yüz bin

a. 18b/8-9, 18b/5, 18b/7, 19b/9, 20a/1, 20b/4, 20b/5, 75a/7

altı yüz altmış altı: altı yüz altmış altı

a.şar 7b/21-8a/1

altı yüz bir: altı yüz bir

a. 59b/21

altmış : altmış

a. 4b/3, 29b/16

altmış altı: altmış altı

a. 4b/3

altun : altın

a. 11b/6, 11b/8, 20a/17, 22a/7, 22b/8, 23b/16, 28a/11, 28a/14, 31a/12, 37b/19, 38a/21, 40a/10, 41a/11, 47b/21, 48a/10, 49b/21, 54b/10, 55b/7, 56b/16, 57b/10, 57b/11, 67a/3

a.dan 2b/16, 2b/9, 3a/18, 3a/21, 4b/5, 4b/9, 5a/3, 5b/19, 6a/1, 6b/13, 8a/3, 13b/5, 17a/10, 21a/20, 21b/21, 22a/18, 22b/19, 23a/7, 23b/19, 23b/21, 25a/3, 26a/12, 26a/13, 26a/5, 26a/18, 26b/1, 26b/5, 30b/13, 30b/15, 30b/8, 31a/3, 31b/2, 39b/20, 39b/4, 39b/6, 39b/19, 49b/16, 57b/4

a.dandur 31b/1

a.ıla 6b/10, 21a/21, 39b/15

ʿam (A.): aleyhisselam kısaltması *bk. ʿaleyhi's-selām*

ʿa. 2b/7, 6b/17, 7a/1, 13a/12, 13b/11, 16a/10, 16a/11, 16b/9, 16b/20, 17b/21, 31b/9, 33a/12, 33a/20, 33a/21, 35a/9, 36b/10, 42a/4, 44b/12, 47b/15, 47b/19, 48a/10, 48a/14, 48a/3, 51a/8, 51b/19, 53a/21, 53b/16, 53b/6, 55a/19, 55b/8,

56a/14, 58a/15, 59b/10, 60a/10, 60a/9, 60b/4, 61b/10, 63a/14, 63b/2, 63b/8, 64b/8, 66b/10, 68a/19, 68b/12, 68b/20, 69a/1, 69a/21, 69b/6, 70b/16, 70b/19, 71a/1, 71a/10, 71a/12, 71a/16, 71a/17, 71a/19, 71a/6, 71a/8, 73b/7, 75b/15

ʿām (A.): seçkin olmayan, sıradan, herkes

ʿā. 8b/19, 17b/13, 24a/18, 24a/19, 32a/15, 32a/18, 58a/10, 62b/14, 63a/9

aʿmā (A.): kör

a. 56b/2

ʿamāde (F.): hazır

ʿa. durur 45b/9

aʿmāl (A.): ameller, işler

a. 8b/1

a.üŋ 41a/20, 62b/3

ʿā.ince 30b/18

amān (<A. emān): yardım, imdat dileme

a. 69a/15, 75a/14

→*a. vir-(bağışlamak)* 9a/1, 27a/17, 38a/2

a. iste- (yardım istemek, af dilemek) 36a/13, 38a/1-2, 65a/3

ʿamel (A.): bir kimsenin, dinin buyruklarını yerine getirmek için yaptıkları iyilik

ʿa. 41a/19

→ *ʿa. ıt-* 2b/14, 59b/7, 69b/20, 76b/21

ʿa. ḳıl- 17b/2,44b/8

ṣāliḥ ʿa. eyle- 41b/2, 62b/6

ṣāliḥ ʿa. ḳıl- 3b/14, 77a/4

ṣāliḥ ʿa. ıt- 41b/1

ʿamel-i ṣāliḥ (F.): güzel amel

ʿa. 7a/1,

ʿa.ı 16a/4

→*ʿa. ḳıl- (güzel amel işlemek)* 77a/2

amennā ve ṣaddaḳnā (A.): inandık, ona diyecek yok, tasdik ederiz

a. 49a/12

āmīn (A.): öyle olsun, duamızı kabul eyle anlamında bir söz

ā. 7a/4, 12a/9, 12b/2, 15a/16, 15a/19, 25b/12, 27a/21, 47a/9, 62a/10

āmir-āne (A.F.): amir gibi, amirlere yakışır biçimde

ā. 71a/12

ammā (A.): ama, fakat, lakin

a. 1b/4, 2b/4, 3a/16, 3a/19, 3a/3, 3a/6, 3b/8, 4a/14, 4b/1, 4b/11, 4b/8, 5a/10, 5a/12, 5a/18, 5b/18, 6b/9, 7a/19, 7a/21, 7b/2, 7b/21, 9a/11, 9b/6, 10a/4, 10b/1, 10b/2, 10b/7, 12a/3, 13a/13, 13a/15, 13b/1, 13b/14, 13b/16, 13b/21, 13b/5, 14b/7, 15b/16, 16a/15, 16a/5, 16b/1, 16b/10, 16b/3, 17a/3, 18a/3, 18b/19, 19a/21, 19a/8, 19b/4, 20b/3, 21a/1, 21a/8, 21b/8, 22a/21, 23a/1, 23a/8, 25a/2, 25b/14, 26b/20, 27a/1, 27a/9, 27b/12, 27b/13, 27b/17, 27b/2, 30a/17, 31b/8, 32b/20, 33a/3, 33b/16, 34a/10, 34a/21, 34b/19, 34b/7, 35a/7, 35b/4, 36a/2, 37a/18, 07b/10, 38a/2, 38b/4, 38b/7, 38b/9, 39a/11, 39a/18, 39a/20, 39b/17, 39b/5, 40a/6, 42a/16, 42a/19, 43a/9, 43b/20, 44a/6, 44b/9, 45a/13, 46a/10, 46a/14, 47a/13, 47b/1, 48b/11, 49a/15, 49a/4, 49a/8, 49b/3, 49b/6, 50b/20, 50b/5, 50b/7, 51a/10, 51b/8, 52a/17, 52a/2, 52b/1, 52b/15, 53b/19, 54a/1, 55a/11, 55a/15, 55a/20, 55b/21, 55b/3, 56a/21, 58a/18, 58b/17, 58b/6, 60a/1, 60a/3, 61a/21, 61a/9, 61b/12, 62a/1, 62a/11, 63a/10, 63b/9, 65a/6, 65b/1, 66a/9, 67b/6, 68a/10, 68a/14, 68b/16, 68b/20, 69a/19, 70a/15, 71b/2

ʿammū (<A. ʿamm): amca

ʿa.sı 20a/12, 20a/2, 20a/20, 64b/16

ʿamūd (A.): 1. direk, sütun

ʿa. 3a/19, 5a/12, 6b/8, 23b/16

ʿa.ı 7a/14

ʿa.lar 3a/19

2. sopa, kargı, mızrak

ʿa. 31b/17, 36a/9

ʿa.ı 11a/4, 30a/5

ʿa.ın 64b/18

ʿa.ına 37b/14

aŋ- : anmak, hatırlamak

a.a 8a/20

a.alar 41b/11

a.asın 9b/17

a.dı 2b/1

a.dugŭuŋ 33b/13

a.up 56b/8

ān (F.) : bu, şu

ā. 12a/15

aŋa : ona

a. 1b/14, 3b/15, 5a/18, 6a/7, 7b/14, 8a/14, 8a/20, 9a/8, 12a/14, 13a/10, 13b/9, 14a/7, 15a/9, 16a/20, 17a/20, 17b/14, 17b/17, 22b/10, 24a/20, 24a/6, 24a/7, 25a/6, 25a/7, 27b/10, 27b/11, 27b/7, 28b/4, 30b/19, 31a/5, 31b/14, 32a/19, 32b/5, 33b/2, 34b/15, 36a/1, 38b/1, 38b/11, 40b/8, 41a/10, 41a/20, 43b/11, 44b/8, 48b/16, 48b/17, 54b/16, 55a/17, 55a/9, 55b/10, 56a/21, 58b/10, 61b/21, 62a/1, 62b/5, 63a/10, 63b/17, 63b/6, 65a/1, 69a/9, 70a/7, 70b/10, 71a/18, 71b/10, 72b/4, 72b/5, 73a/2

ana : ana, anne

a. 9a/18, 44a/10

a. sı 9a/18

ʿanā (A.): zahmet, güçlük

ʿa. 17a/21

ʿanber (A.): amber, güzel koku

ʿa. 41b/20, 62b/18

ʿa.den 8a/9, 31a/10, 31b/2

anca : o kadar, öyle

a. 2a/3, 9a/3, 15b/6, 20b/20

a.sın 18a/18

ancılayın: onun gibi, ona benzer

a. 3b/20, 15a/7, 38a/14, 39b/17, 40a/9, 46a/2, 46b/11, 51a/21, 63a/12

and : yemin, ant

→*a. iç- (yemin etmek, söz vermek)* 5b/3, 52a/1

anda : 1. orada

a. 7b/10, 7b/14, 8b/2, 15a/12, 17a/16, 21b/15, 32a/9, 33b/15, 36a/10, 37b/4, 41a/19, 50b/13, 67a/11

2. oraya

a. 8b/1, 68a/17,

3. o zaman

a. 4a/19,23a/13, 47b/13, 61b/13

4. o konuda, o hususta

a. 71b/2

andan : 1. ondan

a. 1b/4, 3b/5, 7a/11, 13b/7, 16b/11, 22a/16, 24a/15, 30b/10, 32b/6, 34a/15, 34b/21, 38a/10, 43b/17, 44a/3, 55b/19, 56a/19, 62b/8, 72b/17

2. sonra, ondan sonra

a. 2b/6, 2b/10, 3a/12, 3a/13, 4a/20, 4b/10, 4b/12, 5a/8, 5a/14, 5b/13, 5b/16, 6b/7, 7a/1, 7a/5, 7a/8, 7b/14, 9a/14, 9a/20, 9b/4, 10a/15, 10b/10, 10b/20, 11a/18, 11a/7, 11b/14, 11b/6, 13a/1, 13a/4, 13b/17, 13b/20, 14a/10, 14b/21, 15b/1, 15b/8, 16a/11, 18a/17, 18a/15, 19a/14, 21a/19, 21b/5, 22a/2, 22b/21, 23a/3, 23a/16, 25a/1, 25b/9, 25b/17, 26a/17, 27b/18, 28a/17, 28a/19, 28a/7, 28b/3, 28b/5, 28b/9, 28b/11, 29b/2, 29b/18, 30a/14, 31b/4, 31b/10, 35b/7, 35b/15, 38a/21, 39a/15, 39a/17, 39a/19, 40a/14, 40a/19, 40a/5, 40a/7, 40b/20, 40b/21,

42b/2, 43a/17, 43b/7, 44a/8, 44a/15, 44a/16, 45a/1, 47b/18, 47b/21, 48a/13, 48a/14, 48a/6, 48b/19, 49a/12, 49a/17, 50a/2, 51a/4, 51a/9, 52a/15, 52a/6, 54a/5, 54b/2, 55a/2, 55b/12, 56b/12, 56b/14, 57a/14, 57a/8, 57b/17, 58a/13, 59a/2, 61a/10, 61a/11, 61a/17, 61b/10, 62a/6, 64a/18, 64a/21, 64a/3, 65a/9, 66b/11, 66b/7, 67a/6, 67b/20, 67b/9, 69b/7, 71a/12, 71a/20, 71b/20, 71b/21, 72b/21, 73b/5, 75a/8, 76b/1

3. oradan

a. 7b/15, 7b/16, 7b/17, 7b/18, 7b/19, 7b/20, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/6, 8a/7, 8a/8, 8a/9, 8a/13, 8a/15, 11b/1, 12b/9, 13a/16, 13b/3, 13b/8, 15a/21, 16b/20, 17a/5, 17a/6, 23a/6, 23b/2, 29a/7, 31a/8, 36b/9, 37a/21, 40a/20, 40a/9, 51a/13, 56a/11, 56a/8, 57a/10, 61b/13, 66a/18, 66b/14, 67b/6, 67b/16, 69b/16

4. ondan ötürü, bu sebeple

a. 10a/11, 14b/12, 16a/9, 16b/19, 18a/5, 19b/7, 21a/10, 25a/9, 28b/13, 29b/15, 31b/7, 31b/14, 34a/1, 34b/11, 35a/1, 40a/1, 41a/10, 42b/9, 45a/16, 48a/4, 48a/16, 48b/5, 50a/18, 54b/15, 54b/9, 56b/11, 60b/18, 64a/17, 65b/9, 71a/6, 71b/12

a.dur 69b/15

5. ona

a. 21a/4, 37b/21, 39b/11, 48a/7

6. onunla

a. 36a/13

ʿandelīb (A.): bülbül

ʿa. 2a/10, 59a/11

ān-ı vaḳt (F.): çok kısa süre, hemen

ā. 34a/3, 37b/8, 67b/19, 68b/8

anı : onu

a. 9a/6, 9a/7, 12b/3, 14b/5, 15a/19, 15b/10, 15b/5, 16a/2, 16b/2, 19a/3, 19b/2, 21b/19, 23a/15, 23b/15, 26a/5, 28b/7, 29a/8, 30a/6, 30a/7, 32b/17, 33a/16,

34a/19, 36a/17, 36a/4, 37b/4, 41a/13, 42b/2, 49a/18, 49a/7, 51a/10, 51a/21, 51b/1, 51b/21, 51b/8, 53b/3, 63b/11, 64b/17, 66a/17, 70b/14, 73a/5, 77a/19

aŋıl- : anılmak, hatırlanmak

a.avuz 41b/10

anıŋ : onun *bk. anuŋ*

a.ıla 38b/4

ānī (F.): hemen, o anda

ā. 9a/19, 26a/21

aŋla- : anlamak, kavramak, düşünmek, idrak etmek

a. 8a/19, 17a/17, 32b/11, 32b/12, 34b/9, 40a/20, 40b/2, 40b/16, 40b/17, 56b/9, 61a/8, 62a/20, 62b/4

a.r 8a/20

a.dum 59b/7

a.mışam 27a/18

a.rısaŋ 13a/12

a.ya 24a/10, 35a/7

a.yalum 13a/18

a.yasın 7b/10, 32a/6

anlar : onlar

a. 6a/5, 13b/13, 22a/7, 22a/8, 26b/17, 31a/11, 33a/5, 35a/3, 42b/3, 45a/15, 51b/16, 53a/7, 53b/4, 53b/6, 55b/20, 60a/1, 63b/3, 71b/2, 73b/17, 75a/4

a.a 3b/21, 4b/15, 45a/14, 70a/16

a.dan 3b/5, 4b/19, 59a/1, 73b/16

a.ı 2a/18, 37a/19, 53a/6

a.uŋ 2b/13, 3a/10, 4b/15, 5a/4, 17a/1, 17a/2, 20a/11, 20a/16, 20a/6, 21a/13, 22b/11, 23b/14, 33b/12, 34b/19, 43b/9, 46a/10, 46a/3, 46b/13, 50b/14, 52b/11, 55b/20, 61a/19, 74a/10, 74a/13, 74a/16, 74a/18, 74a/3, 74a/6, 74b/12, 74b/5, 74b/8, 74b/9

a.uŋdur 23a/5

anuŋ : onun bk. *anıŋ*

a. 1b/2, 1b/4, 3a/15, 3a/7, 4b/11, 5a/6, 006a/7, 7a/21, 10a/20, 12a/3, 12b/18, 13b/20, 13b/5, 14a/18, 15b/11, 17a/14, 17b/1, 17b/3, 20a/20, 21a/8, 22a/1, 24b/3, 25a/5, 26a/16, 27a/21, 30a/9, 30b/13, 30b/19, 30b/20, 31a/1, 31b/14, 31b/18, 31b/2, 31b/3, 32b/5, 33b/3, 34a/12, 37b/4, 38b/19, 39a/7, 39b/3, 39b/8, 40a/15, 43a/2, 44a/3, 46b/17, 47a/2, 50a/11, 51b/3, 52a/6, 52b/12, 53a/12, 53a/3, 53a/6, 53b/3, 54a/20, 56a/13, 56b/6, 61a/17, 61a/4, 63a/15, 63a/16, 63a/3, 65b/15, 65b/8, 66b/21, 68a/1, 69b/2, 70a/9, 76a/5, 77a/1, 77a/15

a.çun 1b/14, 16b/2, 45b/9

a.la 9b/7, 17b/2, 17b/3, 30b/8, 33b/1, 42b/13, 57a/2

ʿanḳā (A.): anka kuşu

ʿa. 1b/13, 42a/9, 57b/15

aŋsuzın: birdenbire, ansızın

a. 19b/1

aŋura- : haykırmak, kükremek

a.dı 63b/14

ʿār (A.): ar, edeb

ʿā.ı 72b/6

→*ʿā. iT- (haya etmek, utanmak)* 9b/4, 34b/14

ara : ara

a.ları 64a/2

a.muzda 45b/18

a.ŋda 45b/18

a.sı 45b/1

a.sına 18a/21

a.sında 5b/20, 15b/13, 31a/6, 31b/12, 35a/20, 39b/18, 44b/3, 45b/9, 46b/16, 46b/17, 53a/19, 54a/21, 58b/1, 60a/10, 60b/12, 60b/15, 76b/3, 77a/11

a.sından 39a/21

a.sını 35b/1, 58b/11

a.ya 61a/9

ara- : aramak

a.dılar 36b/4

a.saŋ 32b/11

a.yup 36b/7, 46b/11

ʿarabī (A.): Araplara has, Araplara özgü

ʿa. 74b/14

ʿarʿar (A.): dağ servisi, dikenli ardıç ağacı

ʿa. 41b/20

ʿa.a 5b/17

ʿa.ı 59a/16

ʿaraṣāt (A.): mahşer yeri

ʿa. 34b/5

arāste (F.): düzen, sıra, nizam

a. 76b/2, 75b/14

→*a. ḳıl- (düzenlemek, sıraya koymak)* 28a/15, 29b/18, 64b/10, 76b/3

arāyide (F.): takı, hazırlık

→*a. ḳıl- (hazırlanmak, takmak)* 29b/4

ʿaraż (A.): alamet, belirti

ʿa. 24a/11

aʿraż (A.): işaret, bulgu

→*a. ḳıl- (istemediğini göstermek, belli etmek)* 52a/14

arażī (A.): yerler, topraklar

a.den 59b/12

ard : arka, art

a.ına 36a/21

a.ınca 10b/12, 36a/18, 48b/14, 54a/3, 67b/5, 74a/3

arı : temiz, saf

a. 55a/8

arıḳ : zayıf, cılız

a. 34b/11

arış (<F.eriş): yaklaşık olarak 30 cm.ye eşit olan uzunluk ölçüsü

a. 4b/3, 4b/21, 19a/21, 29b/16, 37a/20, 37a/21, 61a/20, 72a/3

arışın (←F.eriş): arşın, yaklaşık olarak 65 cm.ye eşit olan uzunluk ölçüsü *bk. arşūn*

a.la 4b/21, 4b/3

arıT- : arıtmak, temizlemek

a.dı 39a/20

a.up (arıdup) 39a/15, 39b/2

ʿārıż (A.): görmeye engel olan şeyler

ʿā.ı 39a/14

ʿārifān (A.): arifler, bilginler

ʿā. 17a/14

arḳurı : tersine, aykırı, ters

*a.*49b/8

armaġan: hediye, armağan

a. 62a/1, 72b/17

a.uŋ 56a/7

arṣlan : arslan

a. 45b/16, 46b/16, 51a/18, 60b/1

arṣlan-ser (F.T): arslan başlı

s. 24a/1

ʿarş (A.): arş, dokuzuncu gök katı

ʿa. 20b/19, 41b/5, 42a/19, 42b/1, 42b/3, 43a/9, 47a/8, 62a/13, 62a/7

ʿa.a 42b/10

ʿ*a.daki* 42b/6

ʿ*a.dan* 13b/7

ʿarş-ı aʿẓam (F.): en yüksek gök

ʿ*a.*8b/12

ʿarş-ı ʿaẕīm (F.): büyük, yüce gök

ʿ*a.* 7b/9, 12b/4, 12b/9

ʿarş-ı ʿālā (F.): büyük arş, gök

ʿ*a.*12a/12

ʿarş-ı ferrāş (F.): arşın hizmetkarı

ʿ*a.uŋ durur* 1b/6

ʿarş-ı ḳuds (F.) : kutsal gök

ʿ*a.uŋ* 2a/8

arşūn (←F.eriş): arşın, yaklaşık olarak 65 cm.ye eşit olan uzunluk ölçüsü *bk. arışın*

a. 30b/16

arḳa : arka

a.ın 5b/7

a.sın 25b/13, 27a/10

a.sına 48b/13, 49b/5, 50b/9

arta ḳal-: fazla gelmek, artmak, geride kalmak

a.andur 32b/15

a.updur 9a/5

artuḳ : 1. başka, gayrı

a. 13b/7, 24a/15

2. fazla, ziyade

a. 43a/5

a.dur 43b/8

ʿarż (A.): arz, sunma

→*ʿa. eyle- (arz etmek, takdim etmek)* 48a/15, 51a/14, 66b/9, 67b/18, 70b/20, 72a/11, 75a/11

ʿa. iT- 30a/13, 44b/17, 048a/3, 50b/12, 51a/2, 46b/5, 52a/4

ʿarż ol- 41a/20

arż (A.): dünya

a. 2a/1

ʿarż-ı afitāb (F.): güzel yüz gösterme

ʿa. 26b/13

ʿarż-ı ḥāl it- (F.T.): durumunu anlatma

a. mişüzdür 34b/10

ārzū (F.): arzu, istek, heves

ā.sına 53b/14

→ *ā. it- (istemek)* 42a/3

ā. eyle-(istemek, arzu etmek) 31a/1

ā. ḳıl- (istemek, arzu etmek) 30b/10

aṣ- : asmak

a.am 61a/2

a.dı 66a/17

a.maḳ 10a/18

a.mayınca 70a/14

ʿaṣā (A.): asa, değnek.

ʿa.sı 57a/17, 63a/4

ʿa.sın 47b/17, 73a/18

asānlıḲ+ (←F.āsān): kolaylık

a.ıla (asānlıġıla) 29a/18

aṣfiyā (A.): samimi, doğru kimseler

a. 15a/17, 47b/15

a.sı 38b/12, 39b/13

aşıl- : asılmak, asılı olmak

a.mış 40a/9, 67b/8

a.up 31b/13

ʿaşır (<A.ʿaşr): zaman, devir

ʿa.da 42a/10, 42a/12

aşl (A.): 1. asıl, esas, soy, kök, nesep

a.ı 55a/5, 55b/5, 55b/13, 60a/12,

a.ından 3b/14, 55b/14

a.ıyam 27b/11

2. gerçek, hakikat

a.ı 69b/21

a.ın 17a/14

a.ına 9a/8

a.ını 36b/15

3. kaynak, başlangıç, menşe

a.ı 4a/12, 58a/16

a.ın 5a/4, 26a/1, 49b/3

a.ını 6a/2

aşl-ı ḫilḳat (F.) : yaratılış esası

a.i 49b/12

aṣḥāb (A.): peygamberimizin arkadaşları, onun sohbetinde bulunanlar

a. 12a/14

a.ına 43a/15, 54b/1

a.uŋa 1b/10

aṣḥāb-ı kehf (F.): Kuran'da kıssası geçen Hıristiyanlığın ilk dönemlerinde, hıristiyanlara baskı yapan hükümdardan kaçarak sığındıkları bir mağarada üç yüz küsur sene uyuduktan sonra hiçbir şeyin farkına varmadan tekrar uyandıkları rivâyet edilen yedi kişi

a.üŋ 4b/20

aṣḥāb-ı kibār (F.) : büyükler, meclisin ileri gelenleri

*a.*25b/12

aṣḥāb-ı mācid (F.) : şan, şeref sahibi kimseler

*a.*24b/21

aṣḥāb-ı taḥḳīḳ (F.) : doğruluğunu araştırıp söyleyenler

*a.*2b/2, 9a/9, 42a/5

aṣḥāb-ı tābiʿin (F.): peygambere tabi olanlar, peygamberimizi görenler

a. 2b/14

ʿası (A.): layık, iyi

ʿa.sın 46a/13

ʿāṣī (A.): asi, isyan eden

ʿā. 25a/12, 25a/14, 33b/10, 36a/6

ʿā.ye 33a/12

→*ʿā. ol- (isyan etmek, başkaldırmak)* 25a/12, 27b/13, 50a/8, 50a/12, 69a/9, 70a/1

ʿāṣīliḳ (←A.ʿāṣī): isyankarlık

ʿā. 35b/17

→*ʿā. ḳıl- (asi olmak, baş kaldırmak)* 69a/18

āsitān-ı bārgāh (F.): divanın, huzurun eşiği

ʿā.uŋ 1b/8

āsiyāb (F.): su değirmeni

ā. 24a/5, 56b/9,

ʿāṣiyān (A.): asi olanlar, asiler

ʿā. 34a/6

ʿasker (A.): asker, er

*ʿa.*65b/10

ʿa.i 35a/17, 76b/3

ʿa.ini 63a/18

ʿa.inüŋ 3b/16

ʿa.iyle 35a/18, 63a/20

ʿasker-i süleymān(ī) (F.): Hz. Süleyman'ın askeri

*ʿa.*4a/15, 4a/16, 17b/21, 32b/18

ʿa.laruŋ 4a/18

ʿaṣr (A.) : zaman, çağ, devir

ʿa.ında 3b/18, 4b/16

aṣṣı : kar, kazanç

a. 17b/2

→*a. it- (fayda, kar etmek)* 61a/20

a. ḳıl- (fayda, kar etmek) 5b/9, 61b/4

ṣoŋ peşīmān a. ḳılmaz (son pişmanlık fayda etmez) 29b/1

āsümān (F.): gök, sema

ā. 30a/16, 77b/10

aş- : aşmak, geçmek

a.dı 34a/9, 67b/3

a.ıcaḳ 61b/3

a.mış 13b/16

aşaġa : aşağı

a. 30b/21, 31b/10, 67a/2, 69b/6, 71a/11

ʿāṣıḳ (A.): aşık

ʿā. durur 002a/11

→*ʿā. ol- (aşık olmak)* 016a/2, 016a/18

ʿāṣıḳān (A.): aşıklar

ʿā.ı 58a/10

ʿāṣıḳāne (F.): aşıklar gibi

ʿā. 6a/18, 7a/10, 25b/21

aşıru : öte, ileri

a. 45b/20

āşikār (F.): belli, ortada *bk. āşıkāre*

ā. 21b/19, 25b/1, 41b/15, 45a/9, 63a/5

āşikāre (F.): belli, ortada *bk. āşkār*

ā. 60b/15

āşinālıḳ (←F.āşnā): dost olmak, tanışıklık

ā. 34a/2, 34a/4, 59b/13

āşiyān (F.): 1. ev, mesken

ā. 5b/18

2. kuş yuvası

ā. 1b/13

ā.ıdur 2a/8

ā.ına 9a/21

ā.ında 4a/6

ā.lar 59b/17

ā.larında 6a/6

āşkār (F.): belli, açık, meydanda *bk. āşikār*

a. 61a/6

at- : atmak

a.dı 10a/10, 10b/10, 11b/20, 30a/6, 30a/7

a.dılar 18a/13

a.duġın 13a/6

a.dum 54b/8

a.mayam 38a/16

a.mış 33b/6

a.salar 4a/7

a.up 54b/14, 67a/15, 67a/9

at : at

a. 4a/8, 18a/20, 19b/9, 20b/12, 20b/6, 20b/8, 28a/14, 28a/2, 29b/11,036a/12, 40b/3, 64a/5, 65a/2, 65a/14,70b/10, 72b/19,73a/7

a.dan 20b/18, 64b/15, 64b/20

a.ı 9b/8, 18b/4, 19a/1

a.ına 65a/14, 73a/19

a.lar 19b/10, 20b/16, 30b/15, 64b/4, 68b/4, 71b/18

a.lara 30b/17

a.tan 65a/10, 65a/8

ata : 1. baba

a.ların 27a/14

a.m 27a/8

a.mla 27a/9

a.ŋ 9a/18, 9a/21

a.sı 9b/6, 10a/20, 10b/1, 11a/12, 11a/17, 11b/19, 27a/11, 27a/16, 29a/15

a.sına 13a/2

a.sını 27a/8

a.ya 27a/16

2. cet, dede, soy

a.muzuŋ 72b/17

a.sı 61b/20

a.sından 61b/20

a.ya 66b/20

aṭālallāh (A.): Allah onu bağışlasın anlamında bir söz

a. 77b/5

ʿaṭā (A.): bağışlama, af

→ *ʿa. eyle- (affetmek, bağışlamak)* 12a/19

āteşī (F.): ateşten olan, ateşle ilgili

ā. 25a/18

ā.dür 50a/5

āteş-perest (F.): ateşe tapan, mecusi

ā. 27a/19

ā.ler 28a/7

aṭlas (A.): üstü ipek, altı pamuk olan bir kumaş

a. 24b/8

a.dan 56b/16

atlu : atlı, atı olan

a. 74a/4

atmaca : atmaca

a. 52a/14, 52a/18

ʿaṭse (A.): aksırık, hapşırma

→*ʿa.vır- (aksırmak, hapşırmak)* 43a/8

aṭvāl (<A. aṭvel): uzun olma, pek uzun

a.inden 38b/1

aṭyār (A.): kuş

a. 42a/16, 48b/6, 51b/20, 52a/3, 52a/5, 52b/5, 55b/14, 57b/14, 60b/13, 61a/6, 67b/11, 67b/6, 76b/1

a.a 69a/7

a.larına 49b/19

a.uŋ 48b/12

aṭyār-ı baḥrī̄ (F.): deniz kuşları

*a.*55b/4

aṭyār-ı berrī̄ (F.): kara kuşları

a. 55b/4

av : av

a.dan 36a/11

āvāz (F.): ses, seda

ā. 28a/2

ā.ı 33b/1, 45b/10, 46a/15

ā.ıla 30a/20, 45b/4, 45b/7, 53b/21

ā.ın 33b/6, 43a/16, 43a/17, 47a/8

ā.ına 7b/14, 47a/3

ā.lar 31a/2

ā.ları 7b/14

ā.larından 4a/4

ā.uŋ 45b/7

→ *ā. iT- (seslenmek, bağırmak)* 30a/21

ā. vir- (seslenmek, ötmek, ses çıkarmak) 43a/7

āvāze (F.): yüksek ses

ā.sinden 20a/15

→*ā. vir- (ses çıkarmak, ötmek)* 43a/10

āvāz-ı bülend (F.): yüksek avaz, yüksek ses

ā. 35b/15, 67b/16

ʿavn-i ʿināyet (F.): ihsan, lütuf yardımı

→ʿ*a. ḳıl-* 65a/6

ʿavrat (A.): eş, hanım, kadın

ʿ*a.* 42b/21, 44b/14, 45a/16

ʿ*a.a* 43a/3, 43b/7

ʿ*a.ı* 44b/10

ʿ*a.ıla* 43a/2

ʿ*a.lar* 46b/10

ʿ*a.larumı* 43a/5

ʿ*a.laruŋa* 46b/1

ay : 1. ay, otuz günlük süre

a. 62b/3

2. ay, kamer

a. 15a/10, 15a/12, 26b/12, 38a/5, 45a/21

a.a 23a/4

a.ı 18a/20

a.ıla 30b/5

aya : avuç içi, aya

a.ları 75a/2

a.sın 30a/4, 30a/5

a.sına 30a/5

āyā (F.): şaşkınlık bildiren bir edat

ā. 8b/8

ayaġ : ayak *bk. ayaḳ*

→ *a. üzerine gel- (dikilmek)* 10b/10

a. üzerine ḳalḳ- (dikilmek, ayağa kalkmak) 65b/6, 66b/7

ayaġ üzere ṭur- 57b/9

a. üzerine ṭur- 52b/8, 57b/16-17

a.ın ṭur- (dikilmek, saygıyla huzurda beklemek) 7a/8, 11b/3, 22a/9-10, 35b/21, 54b/12

ayaḳ : Ayak *bk. ayaġ*

a. 2b/8, 11a/9, 17a/3, 17a/4, 25b/15

a.a (ayaġa) 8b/21, 59b/1

a.dan 48b/11, 76b/18

a.ı (ayaġı) 3a/7, 18b/17, 20b/8, 34a/9, 48b/10, 48b/11, 48b/5, 50b/6, 61b/3, 64a/12

a.ın (ayaġın) 30a/10, 30a/11

a.ına (ayaġına) 29a/9, 62a/13, 62a/7, 63a/4, 72b/19

a.ından (ayaġından) 19b/10, 20b/13

a.ını (ayaġını) 66a/2

a.ınla (ayaġınla) 68b/7

a.ınuŋ (ayaġınuŋ) 58a/1

a.ıyla (ayaġıyla) 48b/8

a.lar 11b/12

a.ları 9b/20, 19a/12, 19b/4, 22a/3, 30a/12, 31a/7, 48b/5, 48b/6, 50b/5

a.larına 52a/18

a.larınuŋ 52a/17

a.um (ayaġum) 12b/14

a.uma (ayaġuma) 47a/13, 63b/18, 63b/20

→*a. üzere gel- (yürüyerek gelmek, hazır biçimde olmak)* 11b/12

ayaḳlu : ayaklı

a. 48b/10

ʿayān (A.): belli, açık, meydanda

ʿa. 17a/17, 32a/7, 32b/11, 32b/9, 37a/11, 38b/17, 40a/18, 59a/5, 73b/17, 76b/20

→*ʿa. it- (ortaya çıkarmak)* 11b/15

aʿyān-ı memleket (F.): bir memleketin ileri gelenleri, seçkinler

a. 42a/12

ʿayb (A.): ayıp, kusur

ʿa. 65b/7

ʿa.ın 12a/18

aydın : aydın, parlak

a.ıdı 7b/20

a.ına 45a/21

āyet (A.): ayet

ā. 59a/11

ā.ler 73a/14

ayġır : aygır, erkek at *bk. ayġur*

a.lar 74b/14

ayġur : aygır, erkek at *bk. ayġır*

a.lara 74a/14

ayır- : ayırmak

a.up 34a/13, 34b/2

ayırıcı : ayıran, ayırıcı

a. 33b/21

a.sın 33b/5

āyine (F.): ayna

ā.sin 62a/5

āyinelü (←F. āyīne): aynalı, parlak

a. 20a/13, 20a/18, 29a/13

aylıḳ : aylık, ay süresince

a. 34b/16

ʿayn (A.): 1. kaynak, pınar

ʿa.ına 3b/5

2. göz

ʿa.ında 40a/18

ʿayn-ı çīn (F.): çiniye benzer

ʿa.den 5a/13

ʿayna (<F. āyīne): ayna

ʿa.sı 5a/13

ʿayne'l ḳaṭr (A.): cennetteki bir su kaynağı

ʿa. 25a/9

ʿayne'l ḳaṭrallāh (A.): cennetteki bir çeşme

ʿa. 24a/6

ayrıl- : ayrılmak, kopmak

a.mış 7a/19

ayrıluḳ: ayrılık, farklılık

a. 45b/18

ayruḳ : artık, bundan sonra, bir daha

a. 54a/5

ʿayyār (A.): çevik, yiğit (kimse), asker

ʿa. 19a/12, 65b/14, 65b/15, 66a/5, 66a/8, 66b/3, 67a/11, 67a/19, 67b/18, 67b/20, 67b/5, 67b/7, 69a/2, 71b/10

ʿa.a 66b/14, 67b/2, 70a/17, 71a/20

ʿa.am 67a/21

ʿa.dur 67b/8

ʿa.ı 68b/1, 67b/15, 68a/15

ʿa.ları 67a/12, 67b/6

ʿa.larından 66a/18

ʿa.uŋ 66a/7, 67b/7, 71b/3

ʿayyārlıḳ (←A.ʿayyār): hilekarlık, kurnazlık

ʿa. 65b/19

az : az

a. 24a/15, 32b/9, 49a/15, 50a/8, 53a/5

aʿżā (A.): uzuvlar, organlar

a.sı 48b/5, 48b/6

a. ŋı 32a/10

ʿaẕāb (A.): azap, eziyet

ʿa. 62b/5, 62b/6

ʿa.a 38a/18

āzād (F.): serbest bırakma, özgür kılma

→*ā.ıt-* 45a/18, 61b/11, 61b/13, 69a/13

ā. ḳıl- 46a/16

ʿazāim-i ḫatme (F.): tılsımlı dualar

ʿa. 28a/20

ʿazāim-i zebūr (F.): Hz. Davud'a indirilen kutsal kitap

ʿa. 29a/7

aʿẓam (A.): büyük

a. 21a/14, 25b/1, 41a/19, 75a/9

a.ı 41a/8

a.uŋdur 41a/5

aʿẓamī (A.): en büyük

a. 8a/19

ʿaẓamet (A.): büyüklük, ululuk

ʿa.in 6a/17, 15b/8

ʿa.le 7b/3

ʿa.üm 7b/10

ʿa.ini 69a/7

ʿaẓametlü (←A.ʿaẓamet): büyük, ulu

ʿa. 7b/8, 35b/3

azdur- : azdırmak, yoldan çıkarmak

a.ıcaḳ 41b/2

aẓher-i mineʿş-şems (F.): güneşten bile açık, apaçık, besbelli

a. 3a/5, 37a/11, 56b/19,59a/5

ʿaẓīm (A.): büyük, ulu

ʿa. 3a/21, 5a/15, 5a/9, 5b/14, 7a/13, 13a/5, 14a/6, 14b/9, 20b/5, 21a/9, 22a/1, 25a/19, 26a/5, 26a/8, 30a/21, 30b/14, 30b/18, 31a/14, 31b/11, 31b/15, 36a/8, 39a/21, 39b/3, 49b/14, 58a/4, 59b/15, 71a/5, 75a/18, 77b/9

ʿa.dür 13b/6

→*ʿa. ḳıl- (eziyet etmek)* 033a/12

ʿa. it- 41b/7

ʿazīz (A.): değerli, sevgili, dost

ʿa. 21a/15, 24b/5, 28a/3, 60a/13

ʿazm (A.): bir işi yapmaya niyetlenme, karar verme

→*ʿa.it- (niyetlenmek, karar vermek)* 15a/21

ʿazm-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'a varmaya niyet etme

ʿa. 56b/12

ʿazm-i tedric (F.): tedric kuşuna varmaya niyet etme

ʿa. 35a/3

azuḲ+ : azık, yiyecek

a.ıla (azuġıla) 34b/16

bāb (A.): 1. kapı

b.ına 41a/4

2. bölüm, kısım

b. bāb(bölüm bölüm) 17b/19

bāb-ı süleymānī̄ (F.): Hz. Süleyman'ın kapısı, onun huzuru

b.de 66a/19

bād (F.): rüzgar

b. 40b/2

b.ıla 39a/3

bād-ı nesrī̄n (F.): gül kokulu rüzgar

b. 30b/9

bād-ı ṣabā (F.): doğudan esen hafif rüzgar

b. ya 46a/1

bād-ı ṣarṣar (F.): şiddetli, gürültülü rüzgar

b. 29a/14, 39a/18, 39b/1, 55a/11

b.a 39a/14

bād-ı şāh (F.): büyük, etkili rüzgar

b. 35a/3

bād-ı şimāl (F.): kuzey rüzgarı

b. 32b/13, 34b/2, 34b/9

bāde (F.): şarap, içki

b.ler 11b/11

baʿde (A.): sonra

b. 3b/10, 10b/19, 12a/5, 15a/13, 24b/11, 29b/14, 37b/20, 39a/17, 55b/15, 64a/19, 66b/13, 70a/3, 71a/14, 71a/17, 77b/4

bāġ (F.): bağ, bahçe

b. 2a/13, 24b/14, 45b/1, 58b/3, 58b/11, 60a/10, 60b/12

b.ı 26b/14, 33b/18

b.ıdur 32b/7

b.ında 32b/7

b.ınuŋ 2a/7

bāġ-ı ʿālem (F.): dünya

b. 2a/12

bāġ-ı cennet (F.): cennet bağı

b. 2a/14

bāġ-ı cihān (F.): dünya bahçesi, dünya

b. 77b/12

bāġ-ı ḳuds (F.): mübarek bağ, huzur

b.uŋ 2a/9

bāġ u rāġ (F.): çayır, bağ, bahçe

b. 2a/13, 59a/17, 60b/15

baġa : kaplumbağa

b. 37b/3, 37b/6, 37b/8

b.nuŋ 37b/3

bāġ-ārā (F.): bahçeyi süsleyen

b. 32b/12

bāġçe (F.): bahçe

b. 60b/12

bağdaş : bağdaş kurmak, bir oturma şekli

→b. ḳur- (bağdaş kurarak oturmak) 3b/7, 22a/1

bağ(ı)r : bağır, ciğer, sine, yürek

b.ın (bağrın) 34a/13, 76a/18

b.ını (bağrını) 59a/20

b.ıŋa (bağruna) 2a/13

bağırlu : bağırlı, sineli

b. 29a/11, 75a/18

bağışla-: bağışlamak, affetmek

b.dı 16a/4

b.dum 10a/19, 10a/20

b.r 31a/10

b.sun 62a/15

bağla- : 1. bağlamak

b.dı 28a/21, 29a/8, 68a/10, 73a/15

b.r 5b/5, 47a/14

b.ya 10b/11

b.yınca 65a/10

b.yup 4b/17, 19a/13, 47b/17, 59a/13, 64b/21, 65a/8, 76b/1

2. kapamak, örtmek

b.mış 23b/3

b.mışlar 6b/10, 23a/16

→ālāy b.yup (sancak çıkarmak, göstermek) 18b/9-10, 19b/21, 35b/6, 64b/9-10, 73b/21

ālāylar b.yup 28a/13, 28a/15, 35a/18, 35a/19

ṣaf b.yup (sıraya dizilmek) 6b/20, 7a/1, 7a/8, 25b/14, 25b/7, 39b/11, 75b/16

ṣaf b.mışdur 14a/16

ṣaf b.mışlar 67b/11

bil b.yup (bel bağlamak, umut etmek) 27a/6

mesken b.dılar (yer tutmak, yurt edinmek) 50a/7

kemer b.yam (hizmetine, emrine girmek) 69b/1

bağlan-: 1. takınmak, kuşanmak

b.dı 72a/2

2. kapamak, örtmek

b.mış 23a/2

→ *dem-i nefesi b.dı (nefesi kesilmek)* 11a/9, 19a/12, 30a/11-12

dem-i nefesi b.up 64b/20

bağlatdur -: bağlatmak

→*el b.up (saygı gösterme nişanesi olarak el bağlamak)* 47b/6

bağlu : bağlı, bağlanmış

b. 37b/21, 53b/12, 66b/10

bahā (F.): kıymet, bedel, değer

→*b. vir- (maddi olarak karşılığını vermek)* 16a/3

bahādır (F.) : cesur, yiğit *bk. bahādur*

b.dur 46b/17

bahādur (F.): cesur, yiğit *bk. bahādır*

b. 10b/2, 18b/9, 46b/21, 75b/6, 75a/13

b.lar 28a/13

bahār (F.): bahar

b. 8b/18, 24b/13, 59a/8

b.ı 63a/6

baḥr (A.): deniz, derya

b. 4b/17, 21b/19, 22b/10, 59a/6, 62a/8

b.e 55b/2, 61b/16

b.de 7a/20

b.i 40b/5, 75b/7

b.üŋ 41a/5, 52a/4, 55b/17

baḥrī (A.): denizde olan, denizle ilgili, suda yaşayan

b. 6a/3, 6a/11, 6b/16, 6b/6, 48a/12

baḥr-i aḳyānūs (F.): büyük deniz, okyanus *bk. baḥr-i ḳıyānūs*

b. 71b/20

b. a 7b/20-21

baḥr-i ʿālem (F.): ālem denizi, cihan, bütün alem

b. 62b/8

baḥr-i āteş-i ʿulvī (F.): büyük ateş denizi

b.dür 55b/20

baḥr-i bī-kerān (F.): uçsuz bucaksız deniz

b. 1b/7

baḥr-i cūşān (F.): coşkun, kaynayan deniz

b. 20a/16, 73a/8

b.layın 020a/11

baḥr-i ḥayvān (F.): canlılar denizi, metne göre semadaki yerlerden biri

b. 7b/14

baḥr-i ḥayvānāt (F.): bütün canlılar denizi, metne göre semadaki yerlerden biri

b.a 7b/15

baḥr-i ḳıyānūs (F.): büyük deniz, okyanus *bk. baḥr-i aḳyānūs*

b.uŋ 6a/8

baḥr-i muḥīṭ (F.): okyanus

b. 34b/2, 36b/9, 37b/17

b.e 36b/3, 36b/7

b.üŋ 36b/3

baḥr-i pāk (F.): temiz, pak deniz

b. 2a/19

baḥr-i ṭūfān (F.): tufan, büyük felaket

b. 53a/17, 60b/10, 61a/20, 62a/8

baḥr-i ẓulumāt (F.): karanlıklar denizi

b. 14b/17, 19b/11, 35b/16, 36a/1, 36a/17

baḥr'ül mescūr (A.): alev denizi, metne göre semadaki bir deniz

b.e 7b/17

baḥṯ (A.): bahsetmek, söz etmek, konuşmak

b.i 22b/15

→*b.iT-* 22b/12, 22b/14, 56a/21, 57b /3

baḫş (A.): kısım, parça, bölüm

b.ın 22a/17

b.ında 21b/10, 21b/11, 21b/12, 21b/16

b.ınuŋ 22a/17

→*b. it- (bölmek, kısimlâra ayırmak)* 21b/9

b. ol- (bölünmek, ayrılmak) 21b/6

baḫş-ı ḳaṣr (F.): köşkün bölümü

b.ında 21b/12

baḫt (F.): talih, kader, kısmet

b. 2b/20, 21a/5, 42a/1, 77b/10

b.ı 32b/3

baḫt-ı mezīd (F.): artan, çoğalan talih

b. 17b/17

baḫt-ı saʿīd (F.): uğurlu, bahtlı

b. 8b/17

baḳ- : bakmak, görmek

b.amaz 38a/7

b.ar 3b/5, 54a/15

b.ardı 36a/19, 45b/20

b.arsın 45b/21

b.dı 38a/3, 67a/10, 68b/2, 69a/10

b.dum 54b/7

b.up 35b/1, 35b/7, 36a/21, 46a/19, 57b/21, 58a/1, 67a/3, 68b/12, 68b/15, 71b/6

baḳın- : bakınmak, etrafa bakmak

b.dı 28b/5

baḳır : bakır madeni

b. 24a/1, 24a/2, 25a/13

b.ı 25a/14

baḳış : bakış, bakma

b.ı 38a/8

b.ından 38a/10

bāḳī (A.): 1. kalan kısım, diğer, başka

b. 3a/13, 6a/9, 34a/5, 37a/12, 38b/17, 40a/19, 47a/21, 57b/8, 67b/12

2. ebedi, ölümsüz, sonsuz

b. 7a/7, 12b/5, 33a/6

b.dür 9a/6

3. Tanrı, Allāh

ḥay u b. 1b/2

→*b. ḳal- (sonsuza kadar yaşamak, ebedi olmak)* 17b/7, 34a/12

baḳiyye (A.): artan, geri kalan

b. 61b/10

bal : bal

b.dan 30b/6

bālā (F.): yüce, üst, yukarı

b.sına 14a/4

balaban: balaban kuşu

b. 52a/15, 76b/10

b.ı 52a/10

b.ıla 53a/10

balçıḲ+: balçık, çamur

b.ı (balçıġı) 26a/20, 31a/10, 31b/2

balçıḳlu: balçıklı, çamurlu

b. 46b/17

balıḲ+ : balık

b. 7b/21, 13a/5, 13a/6, 13a/7

b.ı (balıġı) 13a/6, 20b/8

balıḳcıl: balıkçıl kuşu

b. 48a/12, 55b/18

ban : büyük, ileri gelen, bey

b.lar 72a/8

b.ları 71b/13

baŋa : bana

b. 7a/13, 8b/13, 9b/17, 10a/19, 11a/14, 16a/17, 16a/21, 16b/1, 16b/4, 25b/20, 32a/12, 33a/13, 33b/13, 34a/12, 34b/11, 38a/17, 40b/8, 40b/11, 41a/17, 42a/20, 42b/16, 42b/19, 43b/13, 45a/17, 45b/7, 46a/16, 46a/8, 47a/13, 47a/14, 48a/15, 50a/2, 50b/1, 51b/21, 52a/4, 53b/18, 54b/2, 55a/6, 58b/8, 59b/20, 60a/3, 61a/8, 61b/21, 62a/12, 63b/18, 63b/19, 68a/7, 69a/4, 69b/14, 70a/12, 70b/1, 73a/1, 73a/2

bāng (F.): ses, seda, haykırma

→*b. çaġır- (feryat etmek)* 51b/13

bārān (F.): yağmur

b.a 33b/20

bār-ı seḥāb (F.): bulut yığını

b. 63a/6

barışdur-: barıştırmak

b.am 27b/14, 27b/17

bārigāh (<F. bār-gāh): girmek için izin alınması gereken yer, izinle girilebilecek makam, huzur

b.lar 67b/11

b.um 54b/13

bārigāh-ı süleymān(ī) (F.): Hz.Süleyman'ın huzuru

b. 56b/15, 56b/16, 56b/20

b.dan 57a/3

b.ı 57b/8

barmaḲ+: parmak

b.ında (barmağında) 57a/18, 58a/9, 36b/15

b.ları 4a/2, 75a/1

b.ıyla (barmağıyla) 30a/7

→*b. ağıza al- (şaşırmak, hayret etmek)* 18a/5

b. ağıza ur- (şaşırmak, hayret etmek) 37a/17

baş- : 1. üzerine oturmak

b.a 44a/8

b.an 44a/2

b.ar 49a/18, 44a/1

2. yenmek, galip gelmek

b.an 30a/13

b.dı 5b/7

b.madı 5b/7

b.up 27b/3

3. baskın yapmak

b.mış 45b/4

4. basmak

b.up 2b/15, 30a/11

→ḳadem b.mış (makama kabul edilmiş, olmuş) 21b/13

sözüŋ baṣ- (karşı çıkmak, sözünü dinlememek) 27a/5

vilāyete ḳadem b.mış 2b/13, 23b/11-12, 57b/1

başdur-: bastırmak, çiğnetmek

b.asız 72b/19

başīret (A.): sezme, ileriyi görme

b. 13b/1

basīṭ (A.): sade, yalın

b. 24a/11

baş : 1. baş, kafa

b. 31b/21, 38a/11, 44a/16, 48a/7, 57a/10, 57b/13, 57b/16, 63a/4, 64a/15, 75b/10

b.ı 3b/21, 8a/17, 10b/4, 19a/18, 19b/5, 30a/4, 31a/7, 34a/8, 40a/11, 50b/4, 50b/4, 67b/7, 72a/4, 75a/1

b.ın 9b/16, 10b/9, 11a/8, 13a/1, 19a/11, 19a/16, 19a/19, 19a/20, 19b/4, 27b/3, 28a/14, 64b/15, 65a/15, 70a/14

b.ına 4b/16, 11b/4, 28b/10, 29a/13, 29b/3, 38a/21, 47b/16, 54a/2, 54b/10, 57b/19, 73a/18,

b.uŋa 47b/10

b.ında 3a/4, 3a/7, 8a/17, 21a/7, 30a/18, 32a/1, 44b/11, 45a/6, 57a/17

b.ındaġı 9a/15

b.ından 11a/16, 13b/15, 20b/18, 29b/19, 72b/6, 72b/8

b.ını 5b/6, 10a/7, 10a/18, 11a/13, 44a/17

b.lar 65a/19

b.ları 20a/5, 73b/6

b.ların 66a/16, 67a/8, 67a/9, 67a/14, 67a/15, 67a/18

b.larına 37b/21

b.larını 66a/15

b.uma 47a/14

b.umda 43b/1, 44b/12

b.umı 11a/11, 27b/11

b.umuz 63a/4

b.uŋa 47b/10, 47b/3

b.uŋda 43a/21, 44b/9

b.uŋuzı 66b/17

2. reis, başkan, bir topluluğu yöneten kimse

b.ı 65a/10, 65b/13, 64a/7

3. baş, tepe, en üst

b.ına 60b/9, 60b/12,

b.ında 61a/1

b.ından 34a/9, 61b/3

4. baş, başlangıç

b.u 75a/3

b.ındaġı 21a/19

→ *ʿaḳlı b.ına gel- (ayılmak, kendine gelmek)* 69b/19

ʿaḳılları b.ından git- (çok korkmak) 66a/12

ʿaḳl ı us b.a ur- (fikretmek, düşünmek) 44b/7

ʿaḳluŋ b.uŋda (makul, aklı başında) 70a/7

b.ına ur- (giymek, takınmak) 29a/9

b.ından geç- (yaşananlar, baştan geçen iş) 26b/21

b.a urun- (giymek, takınmak) 9a/4

b.a çıḳ- (mücadele etmek, direnmek) 8b/20

b. al- (öldürmek) 18a/7

b. ṣal- (onay vermek, başını kaldırarak bakmak) 63b/15, 73a/6

b. ṣal- (şaşırmak) 18a/5

b. götür- (kafasını kaldırmak) 72b/12

b.ın alup git- (çekip gitmek) 9b/5

b. ḳaldır- (kafasını kaldırmak, dinler duruma gelmek) 58a/14

b. ḳaldur- (kafasını kaldırmak, dinler duruma gelmek) 48a/7, 57a/10, 57b/13, 57b/16, 63a/4, 66b/14, 67b/16, 70a/11

b. başa çat- (çok yakın biçimde bulunmak) 25b/16,

baş b.a çat- (kafa kafaya vermek, yakın olmak) 25b/16

b. cān oyna- (uğruna canına vermek) 0-76a/9

b. oyna- (uğruna canına vermek) 0-19a/16

b. üstüne (emredersiniz manasında) 29b/2

b. kurtar- (canını kurtarmak) 38a/19

b. ḳoy- (hürmet göstermek için başını yere koymak) 11a/18, 27a/3, 27b/4

b. ṭut- (insan bedeniyle dolmak) 20b/19

b.uma gün ṭoġ- (talihe kavuşmak) 63a/7

cān b.ına ṣıçra- (öfkelenmek, delirmek) 35b/5, 67b/4

başla- : başlamak

b.dı 50a/10, 71a/14, 71a/15

b.r 44a/19

başlu : başı olan, başlı

b. 9b/11, 10a/7, 13a/1, 20a/17, 28a/11, 28b/6

bat- : batmak, dibe çökmek

b.arsa 44a/21

b.mazsa 44a/21

b.up 37b/7

bāṭıl (A.): doğru olmayan, gerçekle ilgisi olmayan

b.dur 43a/4

baṭmān (F.): bir ağırlık ölçüsü

b. 10b/20

bayaġı : eskisi gibi

b. 30b/11

baʿżı (A.): bazı, bir kısmı, kimi

b. 4a/21, 4b/21, 4b/4, 4b/7, 5a/1, 5a/3, 5b/20, 7a/17, 14a/14, 14a/15, 22b/13, 23b/5, 23b/6, 25a/4, 25a/5, 26a/12, 26b/16, 26b/2, 26b/3, 30a/21, 30b/1, 30b/6, 30b/8, 33a/3, 47a/3, 49a/14, 49a/19, 55a/15, 58b/20, 58b/21, 59a/1, 59a/2

b.lar 60a/5

b.sı 48a/17, 48a/18, 51a/2, 58b/20, 66a/2, 66a/9, 73b/13

b.sınuŋ 4b/2, 5a/1, 30b/8, 75a/1

bāzū (F.): güç, kuvvet, pazı

b.larına 28a/21

b.sına 10b/7

bāzū-bend (F.): kolbağı, pazvant

b.leri 28a/21, 29a/8

beʿayni (A.): aynısı, tıpkısı

b. 21a/7

bebr (F.): kaplana benzer yırtıcı bir hayvan *bk. pepr*

b. ü peleng 66b/16

b. ü beyābān 29a/12

bebr-ü beyābān (F.): çöl yırtıcısı, çöl kaplanı

b. 29a/12

beçe (F.) : insan veya hayvan yavrusu

b. 9b/16, 63b/16

b.nüŋ 10a/18

bedel-i ḳahramān (F.): Kahraman'a denk, onun gibi

b. 57b/6

beden (A.): 1. vücut, gövde

b. 26b/18

2. kale duvarı

b. 75a/21

b.leri 39b/1

bedevī (A.): Arap göçebesi

b. 74a/18

bedīd (F.) : açık, belli, aşikar

b. 66a/21

bedr (A.) : dolunay

b. 30b/5, 59b/3

b.inüŋ 58b/18

beg : bey, topluluğun başı

b.idür 52b/13

b.ler 5b/3, 27b/19, 69b/8, 74a/19

b.lerde 65b/7

b.leri 18b/1, 18b/7, 19b/20, 35b/11, 37b/18, 65b/10, 72a/10, 72b/12, 72b/13, 75b/16

b.lerin 72b/9

b.lerinden 72a/16

b.lerine 18b/6

b.lerinüŋ 20a/2, 65b/8

b.leriyle 18a/4, 72a/10

b.lerümden 54b/9

b.lerümüz 76a/15

b.üm 1b/11, 77b/10, 77b/11, 77b/12, 77b/13

beġāyet (F.): son derece, pek çok, fazlasıyla

b. 2b/1, 7a/13, 7b/19, 15b/20, 23a/6, 25a/1, 26b/21, 28b/17, 68b/20, 69b/14, 72b/2, 77a/18

begen- : beğenmek

b.digim 42b/17

b.meyüp 9a/18

beglerbegi: beylerbeyi, eyaletin başındaki bey

b.lere 69b/8

b.si 11b/5, 20a/15, 20a/3, 29b/5, 74a/15, 74a/21, 74b/11, 74b/15, 74b/3, 74b/8

b.sidür 44b/18

begliK+: beylik, saltanat

b.inüŋ (begliginüŋ) 55b/3

b.iyle (begligiyle) 73a/2

behīme (A.): dört ayaklı hayvan

b. 17b/15

behişt (F.): cennet

b. 58b/11

beḳā (A.): ölümsüzlük, ölmezlik

b.ya 40b/16

bekçi : bekçi

b. 41b/21

bekle- :beklemek

b.mekden 66a/10

b.r 47a/1, 47a/9

beksemed (<F.beksimāt): peksimet, çörek

b.i 68a/2, 68a/6, 68a/7

bel : bel *bk. bil*

b.inde 57a/18

b.ine 4b/16

belā (A.): bela, musibet, kötülük

b. 11a/2

b.dan 54a/8

b.ya 54a/7

→*b.ya uġrat- (bela vermek, musibet bulmak)* 63a/2

belāġat(A.): etkili ve güzel söz söyleme

b. 2a/7

b.ına 57a/14

belīġ (A.): güzel ve yerinde söylenmiş

b. 59b/11

beliŋle-: korku ile birden sıçramak, irkilmek

b.yüp 9b/8

beliŋlen-: korku ile sıçramak, irkilmek

b.ür 36a/11

belki (F.): belki, muhtemelen

b. 13a/16, 32b/10, 33a/13, 53b/15

belür- : belirmek, ortaya çıkmak, görünmek

b.di 39b/1

b.se 4a/16

belürsüz : belirsiz, tanınmayan, bilinmeyen

→*b.ḳıl- (kendini tanınmaz hale getirmek, gizlemek)* 27a/1

bem (A.): tambur gibi sazların en kalın teli

b. 28a/1

ben : ben (zamir) *bk. men*

b. 9b/14, 9b/15, 9b/17, 13a/7, 16b/13, 16b/4, 16b/5, 18a/17, 24b/4, 26a/1, 27a/17, 27a/19, 27b/11, 27b/12, 27b/17, 33a/18, 33b/10, 35b/21, 36a/1, 38b/7, 38b/8, 40a/15, 40b/1, 41a/12, 41a/5, 41b/15, 42b/13, 42b/4, 42b/5, 43a/11, 44b/11, 45a/14, 45b/6, 45b/9, 46a/10, 47a/11, 50a/17, 52a/1, 52a/21, 52b/17, 54b/17, 55a/20, 56a/3, 58b/10, 60a/13, 60b/11, 61b/19, 61b/6, 62a/10, 62a/3, 66b/20, 67a/14, 67a/21, 70a/13, 70a/12, 70a/14, 70b/2, 70b/9, 71a/4, 73a/2, 76a/2

b.den 7b/4, 18a/7, 43b/3, 45a/14, 45a/17, 50b/14, 55b/10

b.em 3b/21, 29b/21, 67a/13

b.i 5b/7, 11a/13, 11a/14, 11b/21, 12b/19, 16a/8, 16b/8, 33b/10, 36a/3, 38a/16, 42b/7, 45a/18, 46a/16, 46a/17, 46a/19, 46a/6, 47a/12, 47a/15, 57a/2, 61b/13, 62a/14, 62a/6, 67a/21, 67b/14, 69a/19, 71a/6

b.üm 7b/10, 7b/8, 9a/2, 9b/2, 10a/21, 11a/11, 12b/14, 12b/18, 12b/19, 16a/3, 27a/6, 29a/19, 33a/9, 36a/1, 38b/3, 39a/6, 42b/11, 42b/6, 43b/10, 45b/20, 45b/21, 46a/20, 47a/11, 47a/6, 51b/20, 51b/5, 52a/8, 54b/15, 54b/5, 55b/1, 56a/4, 56a/6, 57a/1, 58b/4, 60b/20, 61b/15, 62a/3, 02a/9, 63b/17, 67a/6, 70b/5

b.ümdür 27a/9

b.ümle 45b/17, 60a/11

beŋ : ben, vücuttaki küçük siyah lekeler

b.leri 51a/11

bencileyin: benim gibi

b. 17b/6, 76b/17

bend (F.): boğum, halka, mafsal

b. 2b/16, 4b/5

b.den 66a/15

b.i 45a/10, 52a/7, 64a/13, 66a/15

b.in 67b/1, 70b/9

b.ine 17a/18, 17a/19

b.ini 66a/14

b.leri 23a/18

b.lerini 66a/6

→*b. ḳıl- (bağlamak, esir etmek)* 68a/10

bende (F.): kul, köle, esir

b. 36b/6

b.nüŋ 33a/18

b.sidür 33a/16

→*b. it- (köle etmek)* 77a/13

b. ol- (köle, kul olmak) 21a/6, 70a/9, 76a/10

beŋdeş : Eş, benzer

b.i 57b/7

benefşe (F.): menevşe

b. 32b/9, 59a/12

benī (A.): oğullar, oğul

b. vedūd 42a/9

benī āṣaflı : Asaflı, Asaf kavmine mensup

b. 68a/1

beŋ(i)z: yüz, çehre

→*b.inüŋ (beŋzinüŋ) ḳanı ḳaç- (çok korkmak)* 10a/15

beŋze- : benzemek

b.mez 8a/11, 26b/7

b.r 4a/1, 4b/21, 5b/17, 7b/14, 7b/21, 24a/7, 38a/7, 38a/8, 38a/9, 48b/6, 52a/17, 52a/18, 52a/19, 52a/21, 74b/21, 75a/1, 75a/2, 75a/3, 75a/4

b.rdi 4a/2, 4a/3, 22b/1

b.rsin 45b/8

berāber (F.): birlikte

b. 10a/2, 19a/2, 43a/5, 64b/14, 64b/19

b.inde 44b/3

→*b. ḳıl- (yanına almak, birlikte tutmak)* 10a/12, 65a/16

ber-būṭ (F.): bir tür çalgı

b. 11b/14

berekāt (A.): bereketler

b. 53b/12

b.ı 53b/11

b.ında 34a/16, 50a/1

b.ıyla 37a/8, 37a/15

b.lar 53a/18

berf-i benc (F.) : bir tür bitki

b. 59b/1

berg (F.): yaprak

b. 24b/7

b.in 59a/20

b.inden 7a/19

berg-i bīd (F.): söğüt yaprağı

b. 66b/1

berg-i nesteren (F.): gül yaprağı

*b.*45a/21

berġūs (<Yun. purgos): kule

b.a 38a/7

beri : bu tarafa, buraya, beriye

b. 54a/20, 62a/14

berī (A.): kurtulmuş, emin ve güvende olma

→b.ol- (kurtulmak, kurtuluşa ermek) 53b/20

berḳ (A.): şimşek

b. 4a/4, 19b/1, 35b/19, 037a/5

b.den 7b/19

b.e 7a/17, 14a/15

→b. ur- (parlamak, şavkımak) 58b/7, 67b/10, 71a/2

b. oyna- (şimşek çakmak) 36a/20

ber-ḳarār (F.): aynı durumda, aynı kararda

b. 32b/3, 48b/2

ber-kemāl (F.): mükemmel

b. 8a/21, 30b/4

b.dür 33a/10

berḳi - : parlamak, şimşek gibi çakmak

b.di 35b/19

berkiT-: sağlamlaştırmak, pekitmek

b.diler (berkiddiler) 11b/1

b.em (berkidem) 61a/2

b.üp (berkidüp) 60a/7

ber (<A. berr): kara, toprak

b. ü baḥr (berr ü baḥr) 4b/17, 22b/10

b.de 7a/20

baḥr ü b.de 21b/19

baḥr ü b.e 55b/2

b.e (berre) 61b/16

baḥr ü b.i (berri) 40b/5

baḥr ü b.i 75b/7

baḥr ü b.üŋ (berrüŋ) 41a/5, 52a/4, 55b/17

berrī (A.): karaya ait, karayla ilgili

b. 6a/11, 6b/6, 36a/6

berriyye (A.): toprakla ilgili, karasal

b. 74a/5

ber-ser-edeb (F.): çok edepli bir şekilde

b. 22a/12

bes (F.) : kafi, yetişir, elverir

b. 7b/3, 7b/5, 14b/6, 20a/1, 21b/19, 21b/7, 21b/9, 24a/19, 24b/14, 27a/15, 32a/12, 32b/4, 32b/5, 33a/14, 33b/12, 34b/19, 35a/3, 38b/11, 38b/14, 39a/14, 39b/9, 40a/7, 40b/1, 40b/12, 41a/12, 41a/7, 42a/19, 42b/19, 44a/13, 45a/13, 45a/20, 45b/1, 45b/17, 47a/14, 47a/18, 48a/17, 48a/20, 49a/7, 49b/12, 49b/16,

50a/7, 50b/21, 51a/19, 51b/20, 52a/11, 52b/18, 53a/12, 53a/20, 53b/1, 53b/16, 54b/17, 56a/1, 58b/11, 60b/16, 61a/3, 62a/17, 63a/9, 63a/17, 65b/17, 66a/5

besle- : beslemek, doyurmak

b.di 61a/11

b.r 53a/11

b.se 53b/10

b.yeler 47a/7

b.yüp 9a/21

besleT-: besletmek

b.üp (besledüp) 47b/5

beş : beş

b. 17a/4, 17a/5, 17a/6, 17a/7, 17a/8, 17a/9, 17a/10, 17a/11, 18b/8

beşāret (A.): sevinç, memnuniyet

→b.ḳıl- (memnuniyetini belli etmek) 12a/6

be-şarṭı an (F.): şu şartla ki

b. 39a/11, 50a/16, 53b/19

beşer (A.): insan, insan oğlu

b. 8b/4, 15a/11, 34a/15

beşinci : beşinci

b. 2b/13, 2b/5, 3b/3, 4a/5, 5a/10, 5b/16, 19b/16, 21b/2, 22b/4, 23a/10, 23a/8, 23b/17, 25a/4, 31b/19, 36b/21, 61a/15, 72a/14, 74a/13

b.de 21b/13

beş kez yüz biŋ: beş yüz bin

b. 18b/8

beş yüz : beş yüz

b. 26a/5, 26a/21, 44b/2, 44b/3, 44b/6

beyābān (F.): çöl, sahra

b. 35b/13

b.lara 60a/21

beyān (A.): açıklama, anlatma

b. 36a/13

b.ı 40b/18

→*b. eyle- (anlatmak, açıklamak)* 2a/4, 13a/18, 14a/12, 15a/13, 25b/18, 32b/17, 41a/1, 46b/7, 68b/14, 71a/15

b. iT- (anlatmak, açıklamak) 13a/10, 15b/9, 25b/20, 26b/21, 31b/8, 34b/5, 38b/10, 41b/1, 40a/2, 40a/3-4, 40a/20, 41a/9, 55a/15, 58a/19, 61a/10,

b. ḳıl- (anlatmak, açıklamak) 4b/14, 41a/3, 60a/13, 67b/1

beyni : beyin

b.si 44a/8

beyt-i ḥazen (F.): yas ve matem evi,Hz.Yakub'un kapandığı ev

b.de 6a/21

beyt'ül-maʿmūr (A.): Hz. Âdem'le yeryüzüne indirilip Tûfan'dan sonra tekrar göğe çıkarıldığına inanılan yedinci kat gökteki köşk

b. a 7b/16

beyża (A.): yumurta

b.dan 58b/15

b.dandur 59b/4

b.sından 40a/9

bezīr-ḫāne (F): üzerinde yağ yakılarak etrafı aydınlatan direk, sütun

b. 10a/11-12, 10b/13, 18b/14, 20a/12, 29b/18

bezm (F.): içkili, eğlenceli yiyip içme ve sohbet meclisi

b.i 9a/3, 76a/19

bezm-i ʿīş (F.): zevk ü sefa sürme, eğlenme

b. 63b/9

bınar : pınar

b.a 75a/3

bıraḲ- : bırakmak, koymak

b. 17b/9, 40b/15

b.salar 49b/9

2. koyvermek, salıvermek

b.up 30a/10

3. koymak, yerleştirmek

b.up (bıraġup) 28b/7

bıyıḳ : bıyık

b.ların 63b/14, 72b/3

bī-ʿaded (F.): sayısız

b. 5a/14, 31a/16, 59b/8

bī-bedel (F.): değeri ölçülemeyen, Tanrı

b.dür 77b/1

bī-berg (F.): yapraklarını dökme, yapraksız olma

b. 59a/19

bī-cān (F.): cansız, ölmüş

b. 40b/10

biç- : biçmek, kesmek

b.di 10a/15

b.er 75a/21

b.erken 42b/13

bī-çāre (F.): çaresiz

b. 12b/16

biçiş- : biçişmek, karşılıklı kesmek

b.diler 65a/19

bī-devlet (F.): talihsiz, bahtsız

b. 53b/1

bigi : gibi

b. 18a/3, 20a/16, 25a/3, 26a/15, 39b/3, 43b/10, 44a/18, 46a/2, 46b/12, 48b/7, 50b/19, 50b/6, 51a/12, 51b/12, 51b/2, 51b/21, 54b/5, 65a/13, 65a/14, 65b/4, 66a/20, 70a/2, 71b/9, 72b/14, 72b/19, 75a/2, 76a/15, 76a/5

bī-gümān (F.): şüphesiz

b. 22b/11, 24b/15, 32b/11, 40b/4, 41a/4, 59b/7, 62b/2, 73b/17, 73b/18

bī-ḫaber (F.): habersiz, haberi olmayan

b. 1b/4, 32b/5

b.dür 56a/21

b.em 42b/9, 52a/1

bī-ḥad (F.): sınırsız, pek çok

b. 1b/2, 3a/4, 5a/8, 8b/9, 41b/7, 53a/4, 62b/9

bi-ḥaḳḳ (F.): hakkıyla, tam manasıyla

b. 55b/15, 56a/14

bī-ḥalel (<F.bī-ḫalel): noksansız, eksiksiz, Tanrı

b. 1b/2

b.dür 77b/2

bi-ḥamdillahı ve'l-minne (A.): Allah'a hamd ve şükür olsun anlamında söz

b. 71a/3

biḥār (A.): denizler

b. 37a/13

bī-ḥisāb (F.): hesapsız, çok fazla

b. 5b/17, 15a/9, 56a/19

b.dur 15a/8

bī-ḫod (F.): sarhoş, kendinden geçmiş

→*b.ol- (*kendinden geçmek, sarhoş olmak)13b/21

bī-hoş (F.): sarhoş gibi

b. 68a/9

bī-iḫtiyār (F.): istemeden, istem dışı

b. 43a/8

bi-iẕn-i rabbü'l ʿalemīn (F.): alemlerin Rabbi olan Allah'ın izniyle

b. 37a/11

bī-ḳarār (F.): kararsız

b. 15b/6, 40b/6, 41b/12

bikr (A.): bakire, el değmemiş

b. 30b/4

bī-ḳuṣūr (F.): kusursuz, mükemmel

b. 3b/10

bil- :bilmek, öğrenmek, anlamak,kavramak

b. 9a/2, 24a/9, 24a/11, 24a/12, 24a/15, 32a/13, 33a/16, 40b/1, 44a/5, 48b/8, 49a/10

b.di 2b/18, 4b/19, 5b/12, 12b/7, 15b/8, 16b/9, 16b/18, 22a/15, 22b/18, 23b/2, 34b/11, 36b/1, 39a/4, 41a/9, 51a/8, 58a/12, 64b/21, 67b/8, 68b/19, 68b/5, 69a/10, 69a/8, 71a/2, 71b/9

b.diler 28b/21

b.dügine 58b/9

b.dük 14b/4, 15b/1, 36b/15, 60b/16

b.düm 27b/7, 33a/4, 58b/7, 59a/4, 59b/2, 69a/20, 72b/5

b.düŋ 16b/12

b.e 33a/6, 49b/12, 66a/8

b.eler 44a/21

b.elüm 72b/16

b.em 71a/6

b.emez 7b/13

b.esin 7b/11, 24a/12, 24a/13, 32a/10, 41a/4, 76a/6

b.eydi 27a/3, 27a/4

b.eyin 46a/10

b.medi 5a/21

b.mediler 14b/14, 36b/5

b.medin 12a/18

b.medügümüz 14b/13

b.medük 14b/12

b.medüm 69a/18

b.mek 8a/21, 24a/10, 24a/14, 26a/1

b.memişler 34b/19

b.meseler 69b/18

b.meye 33a/5, 54a/1

b.meyicek 12a/4

b.meyüp 27a/9, 29a/18, 67a/16, 68a/5

b.mez 3b/8, 15a/11, 33a/14, 47a/18, 47b/1, 56a/20, 59b/18, 60a/12, 60b/12, 63a/10, 73a/5

b.mezligile 29a/20

b.mezmişüz 14b/5

b.mezsin 9b/5

b.mezüz 16a/15, 31b/5, 32b/16, 49b/4

b.mişler 34b/15, 34b/19

b.se 47b/1

b.üp 5a/21, 5a/8, 8a/20, 23a/15, 23b/15, 38a/16, 39a/3, 41a/3, 44b/21, 47b/12, 58a/13, 59b/2, 60a/4, 66b/19, 66b/3, 70b/15

b.ür 15a/11, 17b/14, 25a/10, 26b/1, 30b/18, 32b/5, 33a/7, 33b/9, 37b/1, 38a/14, 40b/3, 41b/12, 42b/9, 43b/15, 47a/1, 47b/2, 48b/12, 61a/8, 67a/20

b.ürem 16b/4, 16b/6, 29a/16, 34b/21, 44a/4, 59b/6

b.ürken 14b/14

b.ürseŋiz 40a/2

b.ürsin 2a/16, 29a/19, 33b/17, 47b/11

b.ürsiz 52b/15, 52b/8

b.ürüz 33a/6

bil : bel *bk. bel*

b. 9a/1, 23b/14

b.i 19a/1

b.ine 11b/4, 28b/9, 29a/10, 72a/2, 73a/15

→*b. bağla- (umut etmek, bel bağlamak)* 27a/6

bildir- : bildirmek, haber vermek *bk. bildür-*

b.e 7b/5

bildür -: bildirmek, haber vermek *bk. bildir-*

b. 29b/11

b.eyin 9b/16

b.medi 9a/15

→ *kendüligin b.mek (haddini bildirmek, ders vermek)*33a/12

kendüligin b.e 71a/18

bile : ile, birlikte, beraber *bk. birle*

b. 10a/21, 16a/14, 26a/15, 26a/3, 26b/15, 27b/4, 33a/21, 33a/7, 34a/3, 34a/5, 35a/6, 36b/4, 37b/6, 38b/4, 42b/13, 46a/20, 48b/14, 52a/10, 64a/3, 64b/21, 67b/1, 68a/8, 68b/16, 73b/12

bilesince: beraberinde, yanına almak

b. 18b/6, 20a/10, 20a/15, 20a/19, 20a/4, 20a/7, 20b/1, 26a/15, 74a/17

bileT-: biletmek, keskinleştirmek

b.üben (biledüben) 76a/8

biliş : bildik, tanıdık kimse, dost

b. 2b/1, 41b/11

billūr (F.): billur, kristal

b. 6b/8, 39b/18, 47b/21

b.dan 3a/18, 3b/2, 4b/4, 5a/9, 5b/21, 8a/3, 17a/7, 22a/3, 22a/18, 23a/1, 23a/7, 23b/17, 23b/4, 23b/5, 25a/2, 39b/15, 39b/5, 39b/17, 47b/20

→*b. ten (parlak tenli)* 28b/8

billü : belli, beli olan, bele sahip

→*tāzī b. (tazı beli gibi)* 28b/11

zülfiḳār b. (zülfikar beli gibi) 28b/9

bilmezlik : bilmezlik, farkında olmama

→*b.iT-(bilememek, farkında olmadan hata yapmak)* 27a/11, 39a/5

bī-miṣāl (F.): benzersiz, benzeri olmayan, Tanrı

b. 10a/19, 12b/20

bī-miṣl (F.): emsalsiz, benzersiz

b. 16a/1

bin- : binmek

b.di 70b/11

b.er 48b/13

b.mek 30b/15

b.üp 49b/5, 50b/9, 64b/4, 74a/15, 74b/15

biŋ : bin

b. 6b/9, 8a/10, 8a/11, 8a/12, 9b/18, 11a/2, 13b/10, 14b/7, 15a/3, 16b/17, 18a/19, 21a/3, 24b/15, 26a/10, 26a/20, 26a/6, 26a/7, 26a/9, 30b/20, 31b/21, 35b/17, 37a/9, 37b/3, 38b/5, 39a/12, 39a/2, 40b/6, 42b/17, 45a/12, 55a/21, 61b/15, 69b/3, 70a/13, 70b/2

b.er 30b/16

b.de birisin 13a/21

binā (<A.binā'): bina, eser

b. 3a/18

b.lar 5a/8, 59b/15, 60a/16, 60b/7

b.ları 38a/5

b.sı 3b/6, 22b/3, 61a/19

b.sında 39b/17

b.yı 39b/8

→*b. ol- (inşa edilmiş, yapılmış)* 4b/1, 21b/15, 23a/7, 23b/16, 23b/18

biŋ biŋ: binlerce

b. 15a/8, 49b/20, 49b/21, 62b/21

biŋ bir : bin bir, pek çok, fazla

b. 4b/17, 10b/4, 10b/21, 12b/3, 13a/5, 014b/2, 22b/10, 30a/20, 35b/2, 36a/10, 36a/7, 36a/8, 37b/19, 39b/4, 47b/20, 55a/16, 55b/2, 55b/6, 58b/10, 59b/21, 73b/20, 77a/9

bindir- : bindirmek *bk. bindür-*

b.üp 72a/8

biŋ dört yüz: bin dört yüz

b. 28a/12, 56b/15-16

bindür-: bindirmek *bk. bindir-*

b.di 30a/14

bī-nebāt (F.A.): bitki dışındakiler

b.uŋ 59a/9

biŋ iki yüz: bin iki yüz

b. 28a/14

bī-niyāz (F.): hiçbir şeye ihtiyacı olmayan,Tanrı

b. 68a/12, 77a/9

bī-nīşān (F.): izi olmayan

b. 1b/5

biŋ üç yüz ḳırḳ dört: bin üç yüz kırk dört

b. 4b/20, 14b/17

bī-per (F.): kanatsız

b. 1b/7

bir : 1. bir (sayı sıfatı)

b. 2b/16, 3b/13, 4b/8, 4b/9, 5a/11, 5b/15, 7b/7, 8a/11, 8a/18, 10b/1, 11b/21, 14a/5, 15a/3, 20b/12, 23a/3, 23a/8, 23a/17, 23a/19, 23b/3, 23b/4, 26b/6, 43b/10, 44a/6, 44a/19, 44b/10, 44b/17, 45a/3, 45a/5, 45a/12, 48b/10, 48b/11, 48b/17, 49b/15, 54a/14, 54b/10, 56b/1, 60b/14, 63b/12, 64a/2, 64a/10, 68a/21, 68b/6, 68b/7, 70b/2, 77a/17

b.er 3b/4, 5a/12, 6b/10, 6b/11, 22a/16, 22b/1, 23a/20, 23a/3, 23b/3, 26b/8, 31b/13, 31b/20, 60a/2, 62a/9

b.in 4b/8, 10a/19

b.isin 13a/21

2. bir (belirsizlik sıfatı)

b. 2a/19, 3a/2, 3a/4, 3b/12, 4a/16, 4b/15, 5a/18, 5a/19, 5a/20, 5b/14, 5b/15, 5b/21, 6a/1, 6a/8, 6b/7, 6b/8, 7a/10, 7a/14, 7a/20, 7b/1, 7b/4, 7b/14, 8a/1, 8a/12, 8a/13, 8a/21, 8b/8, 9a/8, 9b/1, 9b/16, 10b/6, 10b/11, 10b/12, 11a/4, 11a/14, 12b/8, 12b/12, 12b/16, 13a/5, 13a/18, 13b/9, 13b/11, 13b/15, 14a/2, 14a/13, 14a/14, 14a/17, 14b/3, 14b/7, 14b/9, 15b/10, 15b/11, 15b/12, 15b/20, 16a/1, 16a/13, 16a/15, 16a/18, 16b/6, 16b/14, 17a/3, 17a/20, 17a/21, 17b/1, 17b/2, 17b/6, 17b/13, 18a/19, 18b/12, 19a/11, 19a/19, 20b/8, 20b/20, 21a/7, 21a/14, 21a/21, 21b/7, 21b/13, 21b/14, 21b/20, 21b/21, 22a/9, 22a/20, 22b/19, 23a/1, 23a/9, 23b/4, 23b/18, 23b/19, 24a/8, 24a/20, 25a/4, 25a/9, 25a/12, 25a/13, 25a/14, 26a/2, 26a/5, 26a/7, 26a/8, 26a/18, 26b/5, 26b/10, 26b/14, 27a/7, 27b/12, 29a/7, 29a/21, 30a/19, 30b/13, 30b/14, 30b/18, 30b/21, 31a/1, 31a/3, 31a/6, 31a/7, 31a/13, 31a/14, 31a/15, 31b/11, 31b/14, 31b/17, 32a/12, 32a/16, 32b/1, 32b/8, 32b/9, 32b/10, 33a/1, 32a/6, 33a/19, 33b/3, 33b/6, 34a/6, 34a/8, 34a/17, 35b/3, 35b/10, 36b/2, 36b/15, 37b/2, 37b/9, 38a/7, 38a/9, 38b/9, 38b/11, 38b/15, 38b/16, 38b/17, 38b/19, 39a/9, 39a/20, 39a/21, 39b/3, 39b/6, 39b/15, 39b/16, 39b/17, 39b/18, 39b/19, 39b/20, 40a/8, 40a/10, 40a/11, 40a/15, 40a/18, 41a/10, 42a/1, 42a/18, 42b/10, 42b/11, 42b/13, 42b/15, 43a/8, 43b/4, 43b/9, 43b/19,

44a/9, 44a/18, . 44b/1, 44b/2, 44b/11, 45a/4, 45a/20, 45b/5, 46a/1, 46b/8, 46b/11, 46b/15, 47a/4, 47a/20 47b/1, 48b/4, 48b/15, 49a/1, 49a/3, 49a/6, 49a/7, 49b/3, 49b/4, 49b/14, 49b/15, 49b/16, 50a/6, 50a/10, 50a/12, 50a/15, 50a/18, 50b/4, 50b/9, 50b/13, 51a/3, 51a/10, 51b/6, 52a/4, 52a/9, 52b/11, 53a/2, 53a/3, 53a/12, 54a/1, 54a/17, 54b/3, 54b/8, 54b/16, 55a/1, 55a/2, 55a/3, 55a/20, 56a/17, 56b/1, 55b/6, 55b/7, 55b/19, 56b/2, 56b/3, 56b/4, 56b/7, 56b/16, 58a/4, 58a/5, 58b/2, 58b/13, 58b/19, 60b/12, 61a/2, 61a/16, 61b/13, 61b/16, 61b/18, 61b/19, 62a/5, 62a/9, 62a/10, 64a/1, 65a/21, 66a/6, 66a/14, 67a/8, 67b/21, 69b/15, 70a/2, 70a/13, 70a/19, 72a/6

3. bir kere, bir kez, bir defa

b. 2a/3, 27a/9, 41a/17, 62b/15

4. bir, yalnız, tek

b. 3b/14, 17b/16, 17b/17, 18b/16, 26a/6, 32a/13, 32b/3, 42b/14, 43a/3, 43b/14, 59a/4, 59b/5

b.dür 10a/19, 33a/15

b.sin 16b/4

5. diğer, başka

b. 2b/8, 3a/19, 3b/1, 3b/3, 4b/3, 5a/15, 5a/13, 5b/18, 14b/7, 19b/10, 19b/11, 22b/2, 24a/2, 26a/18, 26a/19, 030b/11, 39b/6, 49b/9, 53b/11,

6. aynı, eş

b. 24b/15, 30a/20, 32b/10, 30b/12, 45b/15, 45b/16, 51a/17

b.artuḳ (fazla, daha fazla) 43a/5

b. daḫı 3b/8, 7b/1, 7b/2, 14a/20, 23a/19, 25a/11, 25a/15, 27a/17, 33b/4, 43a/4, 58a/15, 61b/5

b.dem (bir an, bir vakit) 13a/19, 24a/18, 24b/15, 32a/16, 62b/15

b.kez 7b/1, 8a/14, 14a/20, 19a/6

b.kezden (hep birden, hep birlikte) 65a/1

b. laḥẓa (bir an, bir vakit) 15b/12

b. nice (birçok) 38b/21, 44b/3, 45a/20, 45b/1, 53b/1, 55a/21, 58a/21

b. zamān (bir süre, bir müddet) 4a/19, 9b/12, 13b/20

→b. ḳarār ol- (aynı şekilde, düzende olmak) 24b/15

birbiri : birbiri *bk. birbirü*

b.n 7b/13, 29b/12, 36a/18, 64b/9

b.nden 42b/11

b.ne 3b/7, 3b/8, 3b/9, 3b/10,4a/4, 6a/15, 13b/19, 18b/16, 20b/5, 26b/7, 29b/13, 30b/17, 44b/16, 44b/4, 64a/2

b.ni 13b/19

b.nüŋ 12a/4

b.yle 42a/15, 45b/14

birbirü : birbiri *bk.birbiri*

b.müzüŋ 14b/12

biri : 1. herhangi biri, birisi

b. 14b/8, 14b/14, 23a/16, 33a/3, 42b/6, 46b/14, 49a/17, 54b/13, 64b/6

b.müz 76a/17

b.müze 45a/9

b.nde 7a/6

b.ne 4b/10, 67a/11, 70b/10

b.nüŋ 5a/11, 22b/2

2. öteki, diğeri

b. 23a/16, 31b/4, 49a/17

b.müzden 14b/8

b.n 5a/14, 5a/18, 64b/6

b.nden 42b/7

b.ne 8a/11, 70b/10

b.nüŋ 14b/14

birisi : 1. herhangi birisi, biri

b. 4a/5, 8a/11, 15a/10, 22b/10, 23b/10, 23b/11, 23b/21, 31b/3, 35b/17, 44a/14, 46b/14, 50a/5, 53a/1, 65b/18, 68b/11, 75b/10, 75b/4

b.n 5a/2, 23b/12

b.nüŋ 3b/6, 66a/17

2. öteki, diğeri

b. 31b/4, 44a/14, 44a/15, 50a/5, 50a/6, 68b/11

b.n 68a/7

birinci : birinci

b. 25a/5, 40a/18

birle : ile *bk.bile*

b. 4a/16, 7a/1, 7a/4, 7a/5, 8a/15, 8b/3, 9a/2, 11b/11, 11b/13, 12a/6, 13a/19, 14b/15, 15a/7, 15b/3, 18a/13, 23b/14, 25a/21, 25b/17, 31a/8, 33a/11, 33a/2, 33b/11, 33b/17, 33b/18, 35a/3, 39b/14, 41a/13, 41a/2, 45b/10, 45b/14, 51a/14, 55a/14, 55a/6, 56a/7, 57b/16, 57b/8, 58a/2, 58a/3, 58a/4, 60a/11, 64b/3, 65a/18, 69b/13, 75a/10, 75b/21

b.dür 8a/15

birle- : birliğini kabul etmek, şirk koşmamak

b.yesin 38a/16

birliK+ : bir olma hali, vahdaniyet

b. 45b/18, 63a/8

b.e (birlige) 59b/7

b.ine (birligine) 35b/16

birḳaç : bazı, birkaç

b. 5a/20, 6b/7, 11b/18, 23a/6, 23a/15, 23b/15, 23b/2, 43b/4, 56a/15, 65b/19, 66a/5

b.ı 66a/7

bir uġurdan: birden, hep birden

b. 19b/9, 37b/13

birübiri : birbiri

b.müzle 14b/15

bisāṭ (A.): halı, minder gibi yere serilen şey, yaygı

b. 24b/8, 47b/20, 56a/17

b.ın 47b/20

bismillāh (A.): Allāh'ın adıyla anlamında söz

b. 2b/17, 22b/21, 28a/18, 28b/12, 29a/6, 40a/7, 48a/2

bismillāhirraḥmanirraḥīm (A.): Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla başlarım anlamında söz

b. 40a/5

bīş (F.): fazla, artık *bk. pīş*

b. 16b/16, 24a/20

→*b. ḳıl- (toparlanmak, güç toplamak)* 11a/3

bīş-i gāh (F.): zamandan ayrı, zamanın dışında

b.uŋ 1b/7

bişir- : pişirmek

b.e 49b/10

bī-şümār (F.): sayısız, pek çok

b. 13a/11, 15b/5, 36a/8, 40b/5, 41b/7, 48b/3, 76b/17

bit- : 1. bitmek, hallolmak

b.er 63a/9

b.ince 59a/21

2. (bitki için) çıkıp yetişmek

b.e 7b/1, 25a/16

b.en 7a/18, 7a/19, 14a/19

b.enüŋ 7a/20

b.er 24b/10, 30b/13, 32b/7, 32b/8, 32b/9,

b.mişdür 6a/8

biz : biz (zamir)

b. 12b/5, 13b/18, 14b/5, 33a/6, 45a/6, 50a/13, 50a/19, 52b/12, 60b/21, 61a/4, 65b/8

b.de 49b/4

b.den 14b/3, 14b/8, 45b/11

b.e 7a/9, 10b/12, 15a/1, 34b/5, 35a/13, 36b/14, 38b/1, 40a/3, 41b/8, 45a/3, 45a/9, 45a/10, 45b/11, 49b/11, 50a/3, 50b/4, 52b/13, 60b/17, 63b/10, 72b/21

b.i 44b/17, 45a/3, 45a/8, 45a/9, 50a/15, 51a/20, 55a/20, 60a/15, 60a/17, 60a/21, 61a/11, 61b/13, 77a/12

b.le 66a/2

b.üm 2b/4, 9a/11, 12a/10, 13a/13, 14a/12, 14a/20, 18a/3, 21a/1, 26b/20, 27b/2, 28b/21, 30a/17, 32b/20, 33a/21, 33b/14, 33b/8, 34a/11, 34a/16, 34b/6, 43b/18, 44b/14, 47a/4, 49b/3, 50a/14, 51a/20, 51b/8, 54a/12, 54b/20, 60b/18, 61b/12, 63b/9, 65b/12, 65b/7, 66b/1, 67b/2, 68a/14, 70a/17, 71b/2, 72b/21

b.ümle 12a/2, 12a/3, 12a/5, 12a/9, 59b/13, 60a/9, 63b/16, 76a/1

biz- : bezmek, usanmak

b.er 42b/18, 72b/20

bī-zevāl (F.): yok olmayan, sonsuz, Tanrı

b. 10a/19, 12b/20

bi'ż-żarūrī(A.): zaruri olarak, ister istemez

b. 43b/11

boġaz : boğaz

b.ından 19b/7

boġazla-: boğazlamak, öldürmek

b.r 47b/5

b.sa 47a/4

b.yup 45a/18

boġazlan-: boğazlanmak, öldürülmek

b.duḳların 47b/12

borı : boru, nefesle çalınan bir müzik aleti *bk. boru*

b. 18b/2, 28b/14

boru : boru, nefesle çalınan bir müzik aleti *bk. borı*

b. 20a/14

bostān (<F. būstān): bostan, bağ

b. 31a/15, 58b/3

b.larında 58a/21

b.uŋ 31a/15

boş : boş

b. 26b/10

b.da 58b/19

b.dur 52a/19

boy : boy

b.ı 60b/14

boy(u)n : boyun

b. 57b/13, 57b/16

b.ı (boynı) 50b/5

b.ına (boynına) 6a/19, 11a/20, 73a/17

b.ını (boynını) 6a/17, 59a/12

b.ların 067a/11

→*b. ver- (uğrunda can vermek)* 27b/11

boyunlu: boyunlu, boynu olan

→*elegümsaġmā b.* 29a/14

boz- : bozmak, boşa çıkarmak

b.amaz 16b/17

b.dılar 18a/14

bozul- : 1. dağılmak

b.dı 18a/14

2. bozulmak, etkisiz hale gelmek

b.duġın 18a/15

3. mevsimi geçmek

b.ur 24b/13, 24b/14

4. işlerliğini yitirmek

b.ur 54a/18

böl- : bölmek, kesmek

b.di 019b/8

bölük : bölük, askeri birlik

b. 18a/11, 23a/1, 54a/14, 76b/5

börk : börk, başlık

b.ile 47a/11

böyle : böyle, bu şekilde

b. 4a/12, 4a/19, 5b/1, 5b/11, 9b/11, 12a/20, 15a/12, 15b/17, 15b/20, 15b/6, 15b/7, 16b/18, 18a/21, 18a/4, 21a/15, 21a/16, 22a/15, 22b/18, 23a/13, 23b/15, 25b/2, 27a/15, 27b/18, 29b/1, 31a/18, 33a/17, 33a/4, 34a/14, 34b/10, 40a/20, 40b/16, 40b/17, 41a/4, 41a/8, 43a/2, 44b/7, 44b/8, 45b/17, 47b/13, 47b/2, 48b/4, 49a/11, 50b/10, 51a/16, 51a/6, 51a/8, 51b/1, 51b/17, 53a/21, 55a/13, 56a/1, 56a/3, 59b/1, 60b/6, 61a/3, 70a/12, 72b/7, 73a/4, 73a/6

b.dür 49a/12, 61a/8

bu : 1. bu (sıfat)

b. 1b/9, 2a/4, 2a/9, 2a/18, 2b/5, 3a/1, 3a/9, 3b/12, 3b/15, 3b/17, 4a/4, 4a/12, 4a/13, 4a/18, 4a/20, 4b/6, 4b/10, 4b/13, 4b/18, 4b/19, 5a/4, 5a/6, 5a/18, 5a/21, 5b/2, 5b/12, 5b/14, 5b/16, 6a/2, 6a/4, 6a/5, 6a/6, 6a/9, 6b/6, 6b/17, 7a/13, 7b/3, 7b/5, 7b/6, 7b/7, 7b/11, 8a/12, 8a/16, 8a/18, 8a/21, 8b/10, 8b/15, 9a/4, 9a/8, 9a/12, 9b/12, 9b/13, 9b/15, 10a/1, 10a/10, 10a/11, 10a/13, 10b/6, 12a/10, 12a/11, 12b/1, 12b/7, 12b/11, 12b/21, 13a/7, 13a/17, 13b/5, 13b/6, 13b/14, 13b/17, 14a/1, 14a/3, 14a/4, 14a/5, 14a/9, 14a/11, 14b/3, 14b/7, 14b/9, 14b/10, 14b/12,

14b/19, 14b/20, 15a/4, 15a/5, 15a/6, 15a/13, 15a/18, 15b/2, 15b/7, 15b/17, 15b/19, 16a/4, 16a/5, 16a/16, 16b/11, 17a/13, 17b/8, 17b/10, 17b/15, 17b/16, 17b/18, 18a/1, 18a/6, 18a/7, 18a/17, 18a/18, 18a/19, 19a/16, 19a/17, 19b/20, 21a/1, 21a/3, 21a/6, 21a/10, 21a/16, 21b/4, 21b/14, 22a/3, 22a/4, 22a/6, 22a/13, 22a/15, 22a/19, 22b/6, 22b/7, 22b/18, 23a/1, 23a/4, 23a/5, 23a/11, 23a/15, 23a/21, 23b/1, 23b/2, 23b/3, 23b/12, 23b/18, 24a/12, 24b/13, 25a/9, 25a/15, 25a/16, 25a/17, 25a/2, 25a/3, 25a/9, 25a/19, 25a/20, 26a/3, 26b/20, 27a/2, 27a/6, 27b/6, 27b/9, 27b/12, 27b/21, 28a/8, 28a/10, 28a/16, 028b/7, 29a/1, 30a/1, 30a/2, 31a/14, 31b/11, 31b/15, 32a/4, 32a/8, 32a/15, 32b/5, 32b/21, 33a/5, 33a/15, 33b/5, 33b/9, 33b/10, 33b/13, 33b/15, 33b/16, 34b/10, 35a/13, 35a/21, 36a/5, 36a/20, 36b/3, 36b/5, 36b/7, 37a/13, 37b/2, 37b/10, 37b/14, 38a/18, 38b/11, 38b/4, 38b/5, 38b/18, 39a/6, 39a/13, 39b/4, 39b/16, 39b/17, 39b/19, 39b/21, 40a/2, 40a/3, 40b/18, 40b/19, 41a/1, 41a/3, 41a/6, 41a/7, 41a/14, 41b/10, 42a/9, 42b/6, 42b/7, 42b/19, 43a/6, 43a/10, 43a/11, 43a/13, 43a/17, 43b/13, 44b/19, 45a/10, 45a/11, 46b/5, 45b/6, 46a/4, 46b/10, 46b/21, 48a/10, 48b/12, 48b/17, 49a/21, 49b/17, 49b/21, 50a/9, 50a/10, 50a/14, 51a/7, 51b/19, 52a/1, 52a/7, 52b/9, 52b/18, 52b/19, 53a/1, 53b/17, 54a/4, 54a/6, 54a/8, 54a/10, 54a/16, 54a/21, 54b/2, 54b/13, 55a/12, 55a/20, 55b/9, 55b/10, 55b/11, 56b/11, 57a/6, 57a/14, 58a/10, 58a/12, 58a/20, 58b/7, 58b/11, 058b/13, 58b/15, 58b/16, 58b/20, 59a/4, 59b/2, 59b/7, 59b/10, 59b/14, 59b/19, 60a/3, 60a/11, 60b/3, 61a/8, 61b/7, 61b/16, 61b/19, 61b/20, 61b/21, 62a/13, 62a/20, 62b/2, 62b/11, 62b/20, 63a/8, 63a/15, 64b/3, 64b/8, 64b/21, 65a/16, 65b/12, 65b/17, 66a/5, 66a/7, 66a/20, 66b/15, 66b/21, 67a/7, 67a/12, 67a/14, 67a/18, 67b/2, 67b/8, 68b/2, 68b/13, 68b/14, 69b/4,69b/10, 69b/12, 69b/21, 70a/4, 70a/8, 70b/12, 70b/3, 71b/8, 71b/12, 75a/18, 75b/20, 76a/14, 77a/10, 77a/11, 77a/12, 77a/15, 77b/2, 77b/7, 77b/8

b.ara (bura) 61a/9

b.dem (bu an, şimdi) 32/18, 67b/14, 69a/19, 72b/18

2. bu (zamir)

b. 2b/9, 3a/19, 3b/1, 3b/3, 3b/6, 3b/8, 4b/3, 5a/17, 5b/19, 7a/16, 10a/17, 14a/6, 14a/7, 14b/8, 15a/1, 21a/14, 21b/18, 22b/2, 23b/21, 24a/2, 33a/1, 33b/3, 34b/9, 35a/8, 39b/7, 41a/20, 41b/21, 42b/1, 43a/4, 43a/21, 43b/1, 46a/6, 46b/19, 47a/11, 47a/14, 47a/16, 47b/8,48b/6, 48b/15, 49b/4, 50b/4, 50b/8, 50b/9, 52b/14, 54b/7, 55a/15, 56a/17, 56b/10, 65b/19, 67a/5

b.dur 5b/20, 15a/10, 19a/13, 25a/11, 25a/15, 26a/1, 27a/17, 27a/7, 30b/11, 33a/19, 33b/16, 33b/3, 33b/4, 40a/4, 41a/8, 41b/18, 42b/8, 46b/5, 46b/6, 49b/9, 53b/11, 54a/6, 58a/16, 59b/18, 61b/21, 62a/7, 63a/19, 63b/1, 69b/21, 70a/16, 75b/20, 76a/10, 77a/19

b.nuŋ 7b/5, 9b/15, 15b/20, 17b/16, 18a/3, 21a/11, 46a/19, 51b/21, 66a/8

b.ŋa 9b/15, 27b/7, 48b/7, 49a/10, 49a/2, 53b/2

bū (<F. būy): koku *bk. būy*

b. 41b/20

bucaḲ+ : bucak, köşe

b.ında (bucağında) 5a/15

budaḲ+: budak, dal *bk. buṭaḳ*

b. 30b/20, 30b/21

b.ı (budağı) 31a/1

b.ında (budağında) 5b/19, 30b/11, 31a/2

b.ları 5b/17, 30b/19, 30b/20

b.ından (budağından) 30b/21, 31a/1

b.larda 31a/1

b.uŋ (budağuŋ) 30b/20, 31a/2

budluḳ : butluk, savaşta ayağa takılan bir zırh *bk. buṭluḳ*

b. 72a/5

buġur : bundan sonra, bu defa, şimdi

b. 6a/1, 47b/19, 68b/9, 70a/21, 070b/3, 71a/16

bugün : bugün

b. 1b/9, 48a/15, 63a/21

buḫār (A.): buhar

b.ı 20b/12

b.ından 20b/18, 36a/12

buḫl (A.): hasislik, pintilik

b. 8b/7, 62b/1, 76b/20

bul- : 1. bulmak

b. 41b/3, 47b/14

b.a 47a/21

b.avuz 61a/1

b.duġum 45a/13

b.dum 45a/5

b.madılar 36b/4, 36b/8

b.masa 47a/1

b.maz 46b/12

b.up 9a/21, 43b/11, 47b/5, 55a/1, 66a/14, 68a/19, 68b/11

b.urlarsa 50a/9

2. elde etmek, sağlamak

b.asın 8b/5, 17a/20, 24a/10, 24a/13, 41b/5, 62b/2, 62b/7, 62b/9, 63a/11, 69a/15, 77a/2

b.ġıl 012a/21

b.dı 4a/20, 23b/14

b.duġın 32b/14

b.ırısaŋ 24b/1

b.maya 53b/12

b.mazam 43b/4

b.up 56a/2

b.ur 22a/14, 69b/2

b.urdı 25a/6

b.urlar 51b/7

b.ursa 62b/13

b.ursavuz 77b/5

3. erişmek, nihayete varmak

b.dı 32a/14

b.ısardur 73a/5

→ *merātib b.an (rütbe, makam sahibi olmak)* 7a/1

merātib b.urlardı 22b/16

ḫalāṣ b.avuz (kurtulmak) 60a/20

ḫad b.dı (sonlanmak, bitmek) 24a/17

furṣat b.ıcaḳ (fırsat bulmak, imkan gözetmek) 44a/5, 52a/20

furṣat b.up (fırsat bulmak, imkan gözetmek) 44a/2

necāt b.ıcaḳ (kurtuluşa ermek) 61b/10, 62a/3

hezīmet b.maya (yenilmemek) 73a/5

ḫayāt b.mazlar (yaşamamak) 25a/19

ḫayāt b.ur (yaşamak) 3b/5, 23a/13

itdügin b.mışdur (ettiğini bulmak) 66a/6

ʿināyet b.ur (iyiliğe nail olmak) 33a/10

nuṣret b.uruz (Allāh'ın yardımına erişmek) 76a/2

şifā b.urlardı (şifa bulmak) 22b/11

ẓafer b.uram (zafer kazanmak) 43b/4, 43b/5

ẓafer b.mazsın 53b/2

bular : bunlar *bk. bunlar*

b. 5b/19, 9a/2, 13a/13, 21a/1, 22b/17, 28b/21, 70a/17

bulın- :bulunmak, mevcut olmak *bk. bulunmak*

b.a 60b/19

bulış- :buluşmak, bir araya gelmek *bk. buluşmak*

b.a 63b/2

b.up 72a/6

bulud : bulut *bk. bulut*

b. 20b/12

b.lara 14a/15

bulun- :bulunmak,mevcut olmak *bk.bulınmak*

b.ur 31a/1

→ *ḫāẓır b.up (hazır olmak)* 33b/15

buluş- :buluşmak, bir araya gelmek *bk.bulış-*

b.duġun 13a/1

b.duġundan 11b/20

b.ır 57a/1

b.up 25a/20, 73b/5

b.urdı 25b/1

bulut : bulut *bk. buluṭ*

b. 33b/20, 35b/3, 36a/16, 60b/8, 76b/7

b.lar 36a/18, 60a/18

b.lara 7a/17

b.ları 76b/15

buluṭ : bulut *bk. bulud*

b. 48a/4, 55a/3, 68b/3

būm (A.): baykuş

b. 59a/21

būmşīt (A.): baykuş, gece kuşu

b. 59a/2

bunca : bunca, bu kadar, bu denli, birçok

b. 6b/4, 8a/19, 15a/1, 16a/1, 16a/15, 24a/6, 43a/2, 44b/13, 66a/4, 69a/7

buncılayın: bunun gibi

b. 4a/20, 15b/5, 40b/6

bunda : 1. burada

b. 2b/4, 5a/5, 13a/13, 21a/1, 23a/12, 28b/21, 32b/19, 68a/14, 70a/17,

2. buraya

b. 32b/15, 68a/17, 68a/19, 71a/13

bundan: bundan

b. 5a/5, 21b/16, 42b/3, 67b/14

bunı : bunu

b. 10b/17

bunlar : bunlar *bk. bular*

b. 2b/4, 4a/7, 4a/8, 23a/12, 32a/4, 50a/13, 50a/4, 50b/10, 52a/16, 52a/18, 52b/18, 52b/21, 52b/5, 59b/20, 64b/6, 65b/2, 66a/11, 66a/13, 66a/9

b.a 16b/5, 45a/11, 50a/8, 53b/10, 54a/5

b.dan 31b/5, 50a/15, 52b/19

b.ı 5a/5, 34b/17, 52b/17, 68a/10, 68a/13

b.uŋ 4a/6, 16b/5, 31b/20, 43b/12, 46b/13, 47b/10, 47b/12, 50a/10, 50a/20, 52b/1, 52b/13, 53a/20, 53a/8, 53b/13, 53b/16, 53b/7, 54a/10, 67a/11

b.uŋla 45a/13

b.uŋladur 23b/12

bur- : burmak, bıyık burmak

b.dı 72b/3

b.up 63b/14

burc (A.): 1. on iki takımyıldızdan her biri

b. 36b/16

b.ı 13a/9, 28b/7

b.ına 4a/5

b.ında 28b/7, 29b/14

b.ınuŋ 4a/7

b.uŋ 27a/18

2. kale surlarının gediği

b. 39b/1

b.ına 10a/18

burhān (A.): kanıt, delil

b.ile 54a/6

būriyā-bāf (F.): hasır ören

b. 41b/12

burma : burma, burularak yapılmış

b. 29a/11

bur(u)n: burun

b.ı (burnı) 8a/17, 32a/3

b.ınuŋ (burnınuŋ) 32a/2

b.ları 4a/3

b.larından 36b/1

buṭaḳ : budak *bk. budaḲ+*

b.ları 30b/10

buṭluḳ : butluk, savaşta ayağa takılan bir zırh *bk. budluḳ*

b. 29b/3

būy (F.): Koku *bk. bū*

b. 59a/14

b.ı 59a/15

b.uŋdan 1b/8

buyur- : buyurmak, emretmek

b. 42b/11

b.a 47a/6, 47a/7

b.dı 59b/21, 66b/11, 66b/12, 66b/6, 68b/21, 69b/7, 70a/16, 70b/14

b.duġı 36b/14

b.duġuŋuz 55b/16

b.duḳdan 59b/11

b.up 4a/12

b.ur 43a/19

b.ursaŋ 69b/20

buz : buz

b. 19b/6, 30a/9, 65a/14

b.dan 31a/9

bükül- : bükülmek

b.miş 28b/6

bülbül (F.): bülbül

b. 1b/3, 6a/16, 24b/7, 24b/8, 58a/2, 70a/10

b.i 002a/7, 059a/11

b.ile 002a/12

b.ler 076b/12

b.leri 033b/19

b.üŋ 59a/18, 59a/21

bülbül-ṣıfat (F.): bülbüle benzer, bülbül gibi

b. 59a/2

bülbül-i şīrīn-zebān (F.): tatlı dilli bülbül

b. 8b/18

bülbül-i ṭurrāç (F.): turaç bülbülü

b. 58b/2, 58b/12,

büleġā' (A.): güzel söz söyleyenler

b. 18a/1

bülend (F.): yüce, ulu, çok büyük

b. 5a/10, 23a/6,

→*b. āvāz (gür ses)* 45b/3

bülūġiyyet (A.): baliğ olma, erginlik

b.e 9a/21

bünyād (F.): bina, yapı

→*b. eyle- (bina etmek)* 23a/17

b. iT- 23a/18, 62b/11

b. ol- 22b/1

bürāẕer (F.): birader, erkek kardeş

b.i 74b/2

bürāẕer-i dāvud (F.): Hz. Davud'un erkek kardeşi

b. 74a/11, 74a/14

bürke (A.): havuz, gölcük, su birikintisi

b.ye 5b/15

bürü- : bürümek, kaplamak

b.di 19b/11, 19b/3, 20b/12

b.miş 56b/20, 58a/6

büyü- : büyümek

b.dükçe 43b/21

b.rler 47a/16

büyük : büyük

b. 5a/18, 5b/20, 21b/21, 37b/2, 41b/20, 43b/3

büzürg (F.): büyük, ulu

b. 19a/17

cābir (A.): cebreden, zorlayan

c.ine 52a/6

cāh (A.): yüksek mevki, makam

c. 5a/6, 25b/1, 56b/10

cāhil (A.): bilgisiz, cahil

c. 41b/12, 46b/21, 54a/7

c.e 56b/10, 56b/8

caḥīm (A.): cehennem

c. 41b/2

cā'iz (A.): izin verilmiş olan, uygun olan

c. 27a/19

cām (F.): içki kadehi

c.ı 17b/3

cāme (F.): elbise, çamaşır

c.sin 68a/1

cām-ı cem (F.): şarap

c.e 42a/1

cāmi' (A.): cami

c. 21b/14

cāmid (A.): donmuş, cansız

c.lere 59a/3

cāmūs (A.): manda, camız

c.a 38a/8

cān (F.) : can, ruh, gönül

c. 1b/2, 1b/8, 2a/7, 5b/10, 11b/17, 17b/5, 20b/18, 20b/19, 24a/14, 35b/5, 46a/5, 54b/6, 55a/5, 62b/13, 67b/4, 70a/1, 73b/17, 76a/9, 77a/7

c.a 32a/18

c.dan 69b/2

c.dur 8b/21

c.ı 16a/11, 29a/7, 34a/9, 62b/3

c.ıdur 32b/2

c.ıla 2a/5, 37a/19, 41b/16, 54a/8

c.ında 63a/3

c.ları 16a/14

c.ların 65b/5

c.um 5b/8

c.umı 63a/2

c.uŋ 9b/18, 32a/7, 35b/17

c.uŋa 70a/9

c.uŋı 17a/19

→*c. vir-* 2a/10, 19a/5, 63a/21, 76b/11

c. u dilden (gönülden, içten) 7a/11, 26a/1, 27a/20, 62b/21

c. u cigerin ṭaġla- (işkence etmek) 19a/13

c. u ciger ṭoġra- (çok acı çekmek) 6a/21

c. u göŋül (gönülden, içten) 13a/19, 75b/21, 76a/7

c. alıcı 28b/8, 29b/21

c. başına ṣıçra- (öfkelenmek, delirmek) 35b/5, 67b/4

c. ḳulaḳ ṭut- (güzelce dinlemek) 26a/1

cānavar (<F. cān-āver): canavar, yırtıcı hayvan

c. 46a/1, 46a/3, 48b/10, 49a/1, 50a/15, 50a/18, 50b/15, 50b/2, 50b/4, 050b/9

c.ı 50a/12, 50a/19

c.lar 9a/20, 36b/21, 46a/5, 60a/8

c.lara 37a/1, 37a/4

c.lardan 61a/13

c.lardur 46a/6

c.ları 50b/19

c.laruŋ 49a/8

cānib (A.): yön, taraf, yön, cihet

c. 27b/2, 28b/20

c.de 57b/6

c.den 2b/17, 10a/1, 10a/10, 10a/13, 10b/6, 19b/20, 21a/1, 21a/3, 26b/20, 28a/16, 29a/1, 37b/14, 46a/1, 64a/2, 64b/11, 65a/3, 65b/12, 67a/18, 70b/12, 71b/20

c.e 46a/15

c.in 27a/19

c.inde 3a/16

c.inden 3a/16, 18b/13, 18b/7, 19a/5, 19a/15, 19b/5, 23a/9, 37b/10, 37b/12, 38b/14, 64b/12

c.ine 3a/14, 7a/3, 15a/21, 19b/17, 20b/2, 22a/6, 23b/20, 63b/4, 63b/8

cānib-i ḥaḳ (F.): Allāh tarafından

c.dan 1b/10, 58a/9

cānlu (←F. cān): canlı

c. 58b/20

cāẕū (F.): cadı, büyücü

c. 18a/20

c.ları 18a/13

c.nuŋ 18a/11

cāsūs (A.): casus, ajan

c. 6a/15

cāvidān (F.): ebedi, kalıcı, daimi, baki

c. 2a/15, 7a/11

c.ı 031a/9

cāy (F.): yer, mahal, mevki

c.uŋ 41b/2

cebbār (A.): cebreden, zorba

c. 46b/19, 53a/3, 54b/16, 60b/16, 61a/18, 61a/21

c.ı 52a/10

cebbār-ı aʿẓam (F.): Tanrı

c. 12b/20

cebbārī (A.): cebreden, zalim

c.nüŋ 51b/15

cebbārlıḴ+ (←A.cebbār): zorbalık etmek

c.ın (cebbārlıġın) 55a/7

cebbe (<A. cübbe): cübbe

c.sin 76b/10

cebbe-püş (F.): cübbe giyen

c. 72a/9

cebe : zırh, savaşla ilgili silahlar

c. 10b/15, 10b/17, 11b/2, 28a/20, 28b/8, 29b/2, 29b/16

c.nüŋ 70a/14

cebe-ḫāne (F.): cephane, mühimmat deposu

c. 28a/18, 29a/5

c.leridür 5a/17

cebe-ḫāne'-i süleymānī (F.): Hz. Süleyman'ın cephanesi

c.ler 5b/13

cebeli : zırhlı *bk.cebelü*

c. 72a/7

cebelü : zırhlı *bk. cebeli*

c. 28a/14

cebir (A.): zorlama, zor kullanma

c.le 25a/13, 76b/20

cebr-i cihān (F.): cihanın, alemin zaptı

c. 76b/20

cebrā (A.): bir kuş türü *bk. çirā*

c. 51b/13, 51b/21, 52a/18, 52a/21, 52a/8, 52b/11, 52b/16, 52b/18, 52b/2, 52b/20, 52b/9, 53a/1, 53b/20, 53b/5, 53b/6, 53b/18, 54a/8, 54a/10, 54a/12, 54a/13, 54a/15, 54a/17, 54a/20, 54a/9

c.dan 51b/19, 54a/21

c.lar 52b/4

c.lara 52a/16

c.ları 51b/14, 52a/11

c.larıŋ 53a/21

c.nuŋ 52b/6, 53b/17

ced (<A.cedd): cet, ata, soy

c. 68a/12

c.ümüz (ceddümüz) 54a/15

c.üŋdür (ceddüŋdür) 10a/21

cefā (A.): eziyet, sıkıntı, eza

c. 47a/14

ceffü'l-ḳalem (A.): Allāh'ın yazdığı, takdir ettiği gibi

c. 16b/16

c.de 16b/15, 16b/19

cehd (A.): çabalama, gayret etme, uğraşma

→*c. iT- (çabalamak, gayret etmek)* 8b/5, 8b/8, 24b/17, 51b/10, 63a/20

c. ḳıl- (çabalamak) 29a/21

cehennem (A.): cehennem

c. 31b/15, 32a/3, 32a/4, 32a/5, 032a/9, 38a/12

c.den 31b/9

c.e 29a/7, 31b/20

cehl (A.): bilgisizlik, cahillik

c.üm 42b/8

cellād (A.): cellat

c. 67a/17, 67a/7, 67a/8, 67b/4, 68b/11

c.ı 65b/15

c.larından 67a/10

cemʿ (A.): toplanma, bir araya gelme, yığın

c.in 45a/5

→*c. iT- (toplamak)* 5a/5, 15a/7, 22b/6, 34a/18, 36b/12, 43b/7, 50b/2, 50b/13, 50b/16, 51b/14, 54b/10, 59b/4, 76a/10

c. eyle- 24a/8, 37a/14

c. ol- 6b/4, 14b/12, 14b/19, 014b/21, 15b/19, 30b/3, 44a/9, 45b/2, 50a/11, 50a/18, 50b/3, 54a/13, 56b/17, 58a/6, 61a/4, 73b/15

cemāʿat (A.): cemaat, kalabalık

c.e 44b/11

cemāl (A.): yüz güzelliği, güzellik

c. 26b/17

c.i 1b/5

c.üŋ 71a/5

c.üŋden 1b/9

c.üŋi 49b/17

c. ü kemāli 3a/6

cemīʿ (A.): bütün, hep

c. 6b/2, 7b/1, 7b/6, 7b/7, 8a/17, 11b/2, 12a/4, 12a/5, 12a/6, 13b/11, 13b/17, 13b/18, 13b/19, 15a/13, 15a/14, 15a/20, 15b/1, 16a/4, 16b/7, 21a/9, 22b/10, 28b/13, 31b/1, 31b/3, 33a/12, 33a/13, 33a/2, 34b/4, 35a/18, 35b/14, 35b/4, 36b/20, 39a/3, 43b/2, 44b/9, 47a/19, 52a/13, 57a/18, 59b/12, 65a/1, 68b/18, 76a/4

c.i 60b/20, 60b/4, 61a/18, 65b/10, 67b/11, 70a/5, 71b/14, 73b/5, 74b/11

c.iŋüzi 60b/21

c.si 4b/7, 12b/6, 37a/17, 43a/15, 49a/2, 53a/13, 54b/1, 55a/15, 55a/17, 60a/14, 66a/1

c.sinüŋ 12a/9, 12b/7, 14a/3

→*c. ol- (toplanmak, bir arada bulunmak)* 12a/5

cemīle (A.): gönül almayı bilen

c. 26b/11

cenābet (A.): cünüp, gusül alması gereken

c. 30b/3

c.den 53b/15

cenāḥ (A.): kanat, merkezin sağ ve solu

c. 28a/15, 29b/8, 64b/10, 76b/2

ceng (F.): savaş

c. 4a/7, 9a/3, 11b/3, 11b/14, 21a/1, 27a/5, 27a/7, 27a/14, 27b/19, 27b/20, 28a/6, 28a/8, 28b/19, 29b/4, 29b/9, 29b/11, 29b/18, 35b/4, 36a/1, 36a/10, 43b/11, 59b/6, 63a/18, 63b/4, 65a/4, 65a/21, 71b/1, 71b/18, 72a/3, 72a/5, 72b/1, 72b/11, 75b/21, 76a/8, 76a/19

c.de 30a/17

c.e 18a/17, 18b/7, 18b/9, 27a/6, 36a/5, 64b/6, 65a/17, 65a/18, 71b/13, 75b/6, 76b/9

c.i 4a/17, 9a/9, 63b/17

c.ile 13a/1, 36b/2

c.imüz 76a/19

c.imüzi 72b/21

c.inde 54b/3

c.ine 18a/4

c.ini 75a/14

→*c. iT- (savaşmak)* 9a/2, 10b/2, 10b/11, 13a/3, 13a/8, 27a/2, 27a/3, 27a/4, 27a/9, 27a/11, 28b/17, 36a/8, 36a/13, 37b/15, 43b/3, 54b/4, 63b/1, 65a/5, 71b/15, 72b/14, 75b/13

c. ü cidāl it- 21a/1, 27a/7, 43b/11

c. ü cidāl kıl- 27a/5

c. idiş- 65a/21

c. eyle- (savaşmak) 35a/13, 65a/2, 65a/3

cenge gir- (savaşa girmek, savaşmak) 65a/20, 76a/17

c. ḳıl- (savaşmak) 13a/3, 20b/5, 35b/14, 72b/19

c. ol- 20b/13, 36a/12, 36a/14, 65b/1

c.e ṭur- (savaşa başlamak) 19b/12, 20a/1, 20b/5, 35b/9, 37b/14

ceng-i āşūb (F.): büyük savaş

c. 20b/8

ceng-i ʿaẓīm (F.): büyük savaş

c. 32b/21, 65a/21

ceng-i girān (F.): büyük, ağır savaş

c. 19a/16, 20b/17, 20b/20, 65a/11

ceng-i sulṭānī (F.): sultanların savaşı, büyük savaş

c. 71b/14

c.dür 65b/10, 69b/7

ceng-i şedīd (F.): şiddetli savaş

→*c. iT-* 66a/21

cennet (A.): cennet

c. 1b/8, 2b/20, 7a/5, 8b/16, 26a/1, 26a/16, 26a/17, 26a/4, 30a/18, 30a/19, 30a/20, 30b/1, 30b/10, 30b/17, 30b/3, 30b/6, 30b/8, 31a/19, 31a/20, 31a/9, 32a/9, 41b/21, 45a/3, 45b/2, 62b/2, 62b/7, 77a/2

c.de 30b/9, 30b/13, 62a/9

c.den 48a/11, 49b/17, 53a/2, 57b/18

c.e 62b/7

c.i 17b/12, 26a/17, 26a/4, 41b/5, 63a/11

c.üŋ 31a/19

cennet-i āʿla (F.): en yüksek cennet

c. 26b/18

cennet-i firdevs-i ġılmān (F.): firdevs cennetinin gılmanları

c. 24a/10

cenūb (A.): güney yönü

c. 3a/14, 3a/16, 33a/18, 34a/20, 37b/10

cerāḥat (A.): irin

c. 30b/2

ceres (A.): çan

c. 75a/5

cerrende (A.): sürüngen

c. 55a/9

cesed (A.): ölü, ceset

c. 32a/6

cevāb (A.): cevap

c. 4a/19, 38a/18, 45a/2, 47b/13, 56a/2

c.ı 9b/14

c.ların 44b/19

→*c. vir- (cevap vermek)* 3a/12, 3a/9, 3b/10, 4a/12, 4a/18, 4b/12, 4b/19, 4b/6, 5a/16, 5a/21, 5a/4, 6a/3, 6b/14, 6b/17, 7a/10, 12a/2, 13a/17, 13a/19, 15b/21, 15b/9, 16b/13, 21a/10, 22a/4, 22b/5, 23a/11, 23a/21, 23a/4, 23a/5, 23b/2, 23b/8, 25a/9, 25b/21, 28b/20, 31a/19, 31b/15, 31b/8, 34b/12, 35a/13, 35a/15, 36b/14, 37b/2, 37b/4, 38b/11, 40a/3, 41a/13, 42b/4, 43a/11, 43a/3, 43a/7, 43b/16, 44b/9, 44b/10, 49a/14, 49a/16, 49b/19, 49b/2, 50a/3, 51b/5, 51b/9, 52a/1, 55a/14, 55b/14, 56a/16, 57a/1, 58a/16, 58b/9, 58b/15, 59b/14, 61a/1, 61a/11, 66b/19, 67a/4

c. ver- 43b/1

cevābleş- (←A. cevāb): cevaplaşmak

c.dük 14b/13

cevāhir (A.): cevherler, değerli taşlar

c.den 2b/17, 6a/2, 17a/11, 21a/20, 21b/15, 22b/19, 26b/9, 31a/6, 39b/21

c.le 2b/9, 4b/11, 6a/1, 40a/8

cevānib (A.): taraflar, yönler

c.de 3a/16

cev-be-cev (F.): tane tane, bir bir

c. 33a/6

cevher (A.): cevher, kıymet, değerli taş

c. 24a/11, 41b/12, 41b/20, 49a/9, 59a/6, 62b/17, 63a/10

c.i 41b/12, 61b/21, 63a/10

c.üŋ 63a/10

cevlān (F.): gezinme, dolaşma, gidip gelme

c. 64b/12

→*c.a gel- (kalkıp dolanma)* 6a/16, 76b/14

c. iT- (dolanmak, ortaya çıkmak) 45b/3, 64a/9

c. ḳıl- (gezerek dolanmak) 19a/14, 45a/3, 57b/20, 76b/14

c. ḳılış- 65a/18

cevlān-gah (F.): dolaşma yeri

c.uŋ 41b/5

cevr (A.): zulüm, cefa, eza

c. 45b/13, 47a/14

cevr-i ḥadsuz (←F. cevr ḥadd): büyük eza, sınırsız eziyet

c. 32b/15

cevşen (F.): zincir ve puldan yapılan örme zırh

c. 10b/15, 10b/17, 28b/8, 29b/2, 29b/16

c.ler 20b/16

c.lerin 11b/2

c.lerümüzi 76a/7

cevşenlü (←F. cevşen): zırh giymiş, zırhlı

c. 28a/14

ceyḫūn : Maveraünnehir bölgesindeki ırmak

c.layın 20b/12

ceyş-i girān (F.): kalabalık asker, ordu

c. 18b/1

cezʿ (A.): damarlı akik taşı *bk. cezʿa*

c.i 48b/15

cezʿa (A.): damarlı akik taşı *bk. cezʿ*

c. 48b/17

c.yı 48b/16

cezā (A.): ceza

→*c. it- (eziyet etmek)* 52b/5

cezb (A.): kendine çekme

→*c.eyle-(kendine çekmek, tesir etmek)* 63a/7

cezīre (A.): ada

c. 14b/17

c.de 13b/6

c.ler 13b/4

c.lere 22a/7

c.leri 13b/5

c.lerüŋ 13b/5

cibāl (A.): dağlar

c.ler 59b/17

cibinlik: tül, sineklik

c. 26b/6

cidāl (A.): savaş, cenk, kavga

c. 59b/6

→*c. iT- (savaşmak)* 21a/1, 27a/5, 27a/7, 43b/11, 59b/7

ceng ü c. it- 21a/1, 27a/7, 43b/11

ceng ü c. kıl- 27a/5

ciger (F.): ciğer

c. 44a/15

c.leri 37b/21, 66b/10

→c. kebāb ol- (içi parçalanmak) 51a/21

c.in ṭaġla- (üzmek, acı çektirmek) 65a/8

c.in ḫūn it- (eza, acı çektirmek) 34a/13

c.ümüzi ḫūn it- 18a/8

*cān u c.in ṭaġla-*19a/13

cān u c. ṭoġra- 6a/21

ciger-köşe (F.): çok sevilen kimse, evlât, ciğerpare

c.m 27a/6, 29a/17

c.mse 29a/19

c.ŋ 27a/2

cihān (F.): dünya, alem

c. 1b/3, 3b/21, 4b/15, 8a/21, 8b/18, 9a/5, 11a/11, 24a/12, 24b/15, 27a/5, 29a/16, 31a/14, 32a/19, 32b/15, 36b/13, 41a/5, 49b/6, 50a/4, 59a/17, 61b/16, 69a/20, 69b/21, 70a/4, 72b/13, 73a/4, 73b/18, 74a/12, 74b/1, 74b/3, 76a/4, 76b/20, 77a/1, 77b/12, 77b/8

c.a 33b/4, 38b/11, 38b/5, 41a/10

c.da 24b/18, 38b/7, 62b/14

c.dan 38b/4

c.dur 31b/6

c.ı 14b/20, 19b/11, 41a/4, 47a/14, 59a/8, 59b/3, 62b/15, 71b/20

c.uŋ 19a/21, 32b/3, 33a/15, 38b/13, 38b/2, 40a/21, 59b/1

cihān-āferīn (F.): cihanı yaratan

c.ler 9a/17

cihān-dīde (F.): cihanı, alemleri gören

c.den 36b/13

cihān-gīr (F.): cihanı zapt eden, savaşçı

c. 75b/5

c.ler 76a/4-5

c.leriyle 75b/4

cihet (A.): yön, taraf

c. 24a/9, 56a/16, 71a/13

c.den 2a/2, 2a/20, 3b/14, 8b/12, 9b/1, 12b/13, 16b/10, 24a/18, 29a/21, 33b/1, 34a/4, 42b/8, 43b/19, 47b/9, 50a/8, 52b/1, 60b/17, 60b/7

c.dendür 43a/7

cild (A.): kitabın üzerine geçirilen kap

c.in 77b/4

c.ini 77b/3

cilf (A.): kaba, hoyrat

c. 41b/12

cilve-gāh (F.): tecelli ve zuhur etme yeri, tecellî yeri

c.ıdur 2a/9

cimāʿ (A.): cima, ilişkiye girme

c. 42b/17, 42b/18

c.dan 42b/14

c.ı 43a/4

→*c. iT- (ilişkiye girmek)* 45a/10, 42b/18, 43a/4

c. ḳıl- (cima etmek) 53b/15

cin (<A.cinn): cin

c. 21a/5, 35a/17, 36a/14, 37b/5, 41b/21, 46b/1, 50a/4, 50a/10, 50a/18, 50a/4, 50b/1, 50b/3, 50b/11, 50b/13, 50b/16, 50b/19, 51a/1, 51b/4, 51b/5, 55a/9, 55a/13, 58a/18, 58b/20, 55b/13, 55b/5

c.den 25a/14

c.e (cinne) 55b/2, 61b/17

c.i (cinni) 50a /20

c.le 5b/3, 48b/3

c.leri 50a/9

cin-i girān (F.): cin kalabalığı

c. 71b/20

cinān (A.): cennetler

c. 62b/2

cinnī (A.): cine mensup, ecinli, bir cin

c. 35b/13, 35b/20, 35b/8, 36a/6, 36b/6, 37b/7, 37a/3, 37b/12, 38a/1, 45a/19, 46a/20, 50a/11

c.lere 35b/17

c.leriyle 37b/14

c.ye 37b/5, 35b/7

c.yle 37b/20

cins (A.): cins, tür, soy

c. 34a/3, 43b/14, 44a/5, 50a/4, 54a/11, 54a/16

c.den 59b/21, 60a/2

c.dür 33a/3

c.i 43b/18, 46b/11, 47a/16, 48a/15, 48a/1, 49a/15, 50a/6, 52b/17, 52b/2, 52b/21, 53b/9, 54a/12, 54b/14, 55b/13, 55b/20, 55b/21, 55b/5, 57b/8, 61a/13

c.idür 52b/18, 54a/17

c.ile 54a/13

c.imden 42b/13

c.imiz 43b/18

c.imizde 44b/14

c.imüz 34b/6, 49b/3

c.imüze 61b/12

c.imüzüŋ 51b/8

c.in 54a/10, 59b/15, 61a/15, 70a/15

c.inden 3b/16, 12b/12, 14b/3, 33b/14, 47a/19, 52a/5, 53a/12, 60a/21, 60b/1, 61a/14, 61a/6

c.ine 43a/7, 43b/12, 48a/2, 51b/20, 52a/21

c.ini 52a/18, 52b/21, 61a/16

c.inüŋ 21a/14, 49b/13, 50a/2, 51a/8, 53b/9, 54a/13

c.iŋüzden 42b/1, 42b/2

c.iyle 48a/3

c.iyüz 60b/13

c.leri 57b/16

c.lerinden 3b/13

c.üm 51a/20

c.üŋ 48a/1

c.üŋden 33b/13, 61b/19

c.üŋe 53a/18

cinslü (←A. cins): cinsli

c. 54a/13

cism (A.): cisim, beden

c. 32b/10

c.i 20b/15, 32b/8, 66b/1

c.imüz 34b/9, 41b/10

c.ini 69a/11

c.leri 34b/8

c.üm 5b/8

c.ümüz 17b/7

c.üŋ 8a/21, 17b/7, 40b/12

c.üŋi 2a/16

c.üŋüz 2a/17

cism-i ṣaḳīl (F.): görünüşü çirkin, kaba

c. 50a/9

civār (A.): çevre, yöre, etraf

c.ında 35b/14

cīfe (A.): leş

c. 52b/13, 53a/20

c.ye 53a/15

cūd (A.): cömertlik

c.uŋ 1b/7, 32b/14, 62b/3

cumʿa (A.): cuma günü

c. 30b/16

cūş (F.): coşma, taşma, coşkunluk

→c.a gel- (coşmak, galeyana gelmek) 18b/1, 71b/21

c. iT- (coşmak) 11b/17

c. ur- (coşmak, kaynamak) 72a/17

cübbe (A.): uzun ve bol, yenleri geniş, düğmesiz giyecek

c.sin 6a/17, 47b/17

cübbe-i nūḥ (F.): Hz. Nuh'un cübbesi

c. 57a/18

cüdā (F.): ayrı düşmüş, uzak kalmış

c. 67a/8

cümle (A.): 1. bütün, hep, hepsi

c. 2a/1, 2b/21, 4b/9, 5a/13, 5a/15, 5b/3, 8b/11, 9b/14, 11b/17, 12a/17, 12a/20, 14a/7, 18a/4, 21a/6, 21b/19, 22b/7, 22b/17, 23a/17, 23a/19, 25b/1, 32a/11, 32b/12, 33a/16, 40a/21, 40b/2, 40b/3, 41a/4, 41a/5, 42b/8, 62b/2, 63a/7, 67a/12, 71b/1, 73b/17, 73b/18, 75a/20

c.müz 14b/12

c.si 2b/9, 3a/5, 4b/6, 007a/16, 9a/5, 14b/21, 17a/3, 17a/5, 17a/6, 18a/9, 22a/21, 25b/12, 26a/17, 28b/14, 30b/4, 32a/11, 66a/13, 68b/18, 72a/17, 73b/4, 75a/13, 075a/17, 75b/5, 75b/6

c.sin 7b/18, 13a/11, 59a/19, 65b/5

c.sinde 32a/10

c.sinden 14a/17, 15a/10, 75b/10

c.sine 4a/11, 73b/15

c.sinüŋ 4b/21, 22b/3, 26a/12, 27b/20, 73b/8

c.siyle 25b/12

2. herkes

c.den 75b/4

c.ye 1b/4, 40b/4

cünbiş (F.): dönme, hareket etme *bk. cünbüş*

c.ine 33b/7

cünbüş(<F.cünbiş): dönme, hareket etme *bk. cünbiş*

c. 33b/18

cünbüşlü(←F.cünbiş): hareketli olan

c.lerüŋ 76b/2

cüngis : bir tür kuş

c. 34a/12

cürm (A.): suç, kabahat

c. 41b/1, 77a/17

c.i 13b/15

c.imi 041b/14

c.ini 062b/19

c.üm 41b/6, 77a/18

c.üŋe 32a/5

cüsse (A.): gövde, vücut, beden, kalıp

c.de 37b/3

cüvān (F.): genç, diri

c. 2a/2, 69b/12

c.am 42b/13

c.ı 77a/19

c.ıdum 38b/3

çaġır- : 1. bağırmak, haykırmak

ç.dı 45b/4, 69a/1

ç.up 35b/15, 46a/11, 47b/2

ç.ur 47a/2, 51b/13

2. çağırmak

ç.up 48a/16

3. seslenmek

ç.ur 45a/4, 61b/5

çaġla- : çağlamak, coşmak

ç.yup 18b/2, 28a/13

çaġrış- :hep bir ağızdan bağrışmak, haykırmak

ç.dılar 45a/2, 52b/14

çadır : çadır

ç. 30b/21, 66a/16

ç.ına 67b/7

çāker (F.): kul, köle, bende

ç.i 67a/13

ç. idi 5b/4

→*ç. fermān ol- (kul, esir olmak)* 27b/7-8

ç. eyle- (köle, esir etmek) 8b/8, 77a/2

ç. ol- (köle, esir olmak) 36a/4

ç. ḳıl- (esir etmek) 17a/17

çaḳır : çok fazla, ziyadesiyle

ç. 36a/12

çāk (F.): yırtık, yarık

→*ç. iT- (parçalamak, yırtmak)* 5b/5, 38a/13, 65a/4, 69a/11

çal- : 1. kesmek, hamle yapmak

ç.ġıl 70b/4

ç.dı 10a/14, 30a/8, 64b/14, 64b/16, 65a/13

ç.ınca 19b/6

ç.up 19b/7

2. çalmak, müzik aleti seslendirmek

ç.dı 28a/1

ç.dılar 27b/18, 28a/2

ç.up 29b/9, 30a/20

çaldır- : bir müzik aleti çaldırmak *bk. çaldur-*

ç.up 19b/19, 20a/19, 28b/14, 29b/7

çaldur- : bir müzik aleti çaldırmak *bk. çaldır-*

ç.dılar 28a/12

ç.up 19b/12, 20a/7, 20a/9, 27b/5

çalın- : müzik aletinin çalınması

ç.dı 028a/5

ç.up 18b/2, 29b/10

çalış- : çalışmak

ç.madan 20b/15

ç.up 63a/20

çap- : sürmek, koşturmak

ç.mayam 27b/10

çāpuk (F.): çabuk, çok hızlı, süratli

ç. 68a/16

çār (F.): dört

ç. 3a/15, 4a/21, 5a/8, 23a/19, 23b/3, 39b/16, 58b/19

çāre (F.): çare

ç. 18a/6, 47a/20

çār-nā-çār (F.): çaresiz, ister istemez

ç. 9a/7, 36a/3

çār-pā (F.): dört ayaklı

ç. 48b/8

çarḫ (F.): çark, felek, gök

ç. 10b/16, 11a/4, 24b/11, 36a/9 40b/13, 40b/14, 59b/1

ç.a 24b/17

ç.ı 1b/13

ç.uŋ 33b/17

→ *ç. eyle- (döndürmek, geri çevirmek)* 53a/5

ç. iT- (döndürmek, geri çevirmek) 53a/6

ç. ur- (boynuna çark vurmak, esir olmak) 2a/13

çarḫ-ı çārüm(F.): dördüncü felek

ç. den 29a/2, 71b/18

çarḫ-ı devvāre (F.): dönen felek, alem

ç. 32b/14

çarḫ-ı encüm (F.): dönen yıldızlar

ç. 32b/4

çarḫ-ı felek (F.): talih, baht, zaman,

devran

ç. 24b/15, 34a/14

çarḫ-ı ġaddār (F.): acımasız felek

ç. 56b/9

çarḫ-ı ḫāmis (F.): beşinci gök, felek

ç. 36a/11

çarḫ-ı serkeş (F.): inatçı, dikbaşlı felek, talih

ç. 34a/15

çarḫ-vār (F.): çark gibi, dönerek

ç. 19a/11

çāşnī-gīr (F.): çeşnigir, tatma işini yapan

ç.ler 11b/8

çat- : çatmak, birleştirmek, inşa etmek

ç.mışlar 3a/20, 23a/17, 23b/15

→baş başa ç.up (bir araya gelmek) 25b/16

ḳanad ḳanada ç.up (kanatları birbirine değecek kadar yakın olmak) 6a/13, 6b/3, 25b/16, 67b/12

çavuş : çavuş

ç. 63a/18

ç.ıdur 44b/18, 48a/17

ç.laruŋ 57b/10

çavuşluḳ: çavuş olmak, çavuşluk

ç. 6a/14

çaynaḳ: yırtıcı kuş ve kedi gibi hayvanların tırnağı

→ḳaynaḳ ve ç. ur- (pençelemek, tırnaklamak) 60b/1

çayrā : bir tür kuş

ç. 51b/8, 51b/10

çehre-i dil-ber (F.): güzelin, sevgilinin yüzü

ç. 32b/7

çehre-güşā-yı ṣuver-i daḳāyıḳ (F.): incelikleri anlatan, güzel ifade eden

ç. 2b/2

çek- : 1. bir şeyi kendine doğru asılmak, çekmek

ç.dügin 13a/7

ç.mişdür 44a/18

ç.üp 10a/9, 28a/14, 30a/5, 31b/16, 70b/6

2. yürütmek, göndermek

ç.di 76b/17,

ç.üp 28b/19, 63b/21,

3. sürmek, çizmek

ç.di 62a/6

4. çekmek, yanına getirmek

ç.diler 28b/12, 73a/19

ç.ince 29a/15

5. sürmek, devam etmek

ç.er 32b/4

6. silah göstermek, kaldırmak

ç.di 64b/14

ç.ince 75a/17

ç.miş 27a/12

ç.se 75a/21

ç.üben 76a/20

ç.üp 9b/13, 10a/6, 10a/14, 11a/10, 18b/3, 19b/1, 19b/12, 19b/18, 20a/4, 27a/17, 27b/14, 30a/8, 64b/16, 70b/6

7. yukarı kaldırmak, bayrak asmak

ç.üp 18b/7, 19b/15, 20a/3,

8. giymek, üzerine almak

ç.üp 28a/11,

→ *ʿaẕāb ç.meyesin (eziyet çekmek)* 62b/6

dem ç.üp (ses çıkarmak, ötmek) 35b/8, 36a/16, 36b/2

ġam ç.meyesin 60a/3

ḥasret ç.en 8b/14

intiẓār ç.mesün 32a/16

miḥneti ç.meyesin 41b/5

ʿiḳāb ç.esin (azap çekmek) 8b/3

ḳorḫu ç.er 14a/7

körük ç.se 48b/16

ḳahrın ç.mezem 43b/1

çekil- : 1. bayrak, sancak asmak

ç.di 73b/19

2. geri yerine gelmek

ç.ür 30b/10

çekirdeK+: meyvelerin tohumu, çekirdek

ç.in (çekirdegin) 49a/6

çekiş- : 1. mücadele etmek, çekişme

ç.mekde 54b/4

2. koparmak

ç.üp 46a/7

çekivir-: çekmek, getirmek

ç.di 10b/13

çemen (F.): çimen

ç. 24b/8, 31a/6, 58b/1

ç.de 32b/11, 63a/3

çenber (F.): halka, daire

ç. 11a/5

çendī (F.): mahir binici, mızraklı birlik

ç.leriyle 74a/20

çend-īn (F.): bu kadar

ç. 42b/18, 65a/5

çengāl (F.): 1. yırtıcı kuş veya hayvan pençesi

→*ç. ur- (pençelemek, pençe geçirmek)* 76b/9

2. çengel, zincir

→*ç. ur- (zincirlemek, dizgin vurmak)* 29b/9

çerçive (<F. çār-çūbe): pencere veya kapı kanatlarının oturduğu dört köşe sâbit kenarlık

bk. çerçüve

ç.leri 39b/20

çerçüve (<F. çār-çūbe): pencere veya kapı kanatlarının oturduğu dört köşe sâbit kenarlık

bk. çerçive

ç.leri 39b/5

çeri : asker

ç. 64a/11, 65b/10

ç.dür 64a/11

ç.si 18a/6, 35b/20, 36a/15, 74b/17, 75b/1, 76b/15

ç.sidür 64a/13

ç.sin 18a/10, 35a/15, 72b/19, 76a/1

ç.sinden 64b/13, 64b/2, 68a/4

ç.sine 20a/11, 64a/1, 68a/16, 68a/18

ç.sini 35a/14

ç.sinle 75a/9

ç.siyle 20b/5, 72a/16, 72a/20, 75a/7

cerḥa (<A. cāriḥa): yırtıcı bir kuş

c. 53b/7

çeşm (F.): göz

ç. 2a/19, 32b/12

ç.i 1b/9, 30b/5, 36a/11, 51b/17, 59a/7

ç.in 32b/9, 59a/12

ç.ine 077b/12

→ *ç. ü gūş ol- (göz kulak kesilmek)* 1b/9

çeşm-i cihān (F.): cihanın gözü

ç. 3a/8

çeşm-i çişm (F.): çeşme gözü

ç.üŋden 59a/10

çeşme (F.): çeşme, pınar

ç. 23b/21, 24a/7, 25a/11, 25a/16, 25a/2

ç.den 25a/17

ç.dür 24a/6

ç.i 25a/2, 25a/8

ç.leri 31b/1

ç.nüŋ 25a/15

ç.sindenki 25a/13

ç.sinüŋ 25b/3

çeşme-i āb-ı rūy (F.): cennetteki bir çeşme

ç. 25a/1

çeşme-i ḳaṭr (F.): katr çeşmesi

ç.uŋ 24a/9

çevir- : çevirmek, döndürmek *bk. çevür-*

ç.sün 55b/8

→öŋin ç.di (önüne geçmek) 64b/14

çevre : çevre, etraf

ç. 23b/20, 38a/3, 66a/19, 66b/18, 67a/10

ç.sin 66a/11

ç.sinde 31a/15

ç.sine 25a/13

ç.sine 25a/13

ç.ye 71b/5

→ ç. al- (yer turmak, sıranlanmak) 56b/20

çevür- : çevirmek, döndürmek *bk. çevir-*

ç.di 9b/20

ç.üp 10b/4, 18b/17, 19a/18, 19a/7, 19b/6

→yüz ç.üp (vazgeçmek, terk etmek) 72b/21

çığrış- : bağrışmak

ç.up 28a/1

çığşad-: çığış çığış sesi çıkartmak

ç.up 10b/15

çıbıḳ : çubuk *bk. çıbuḳ*

ç.dan 61a/5

çıbuḳ : çubuk *bk. çubuḳ*

ç.lara 28a/14

çıḳ- : 1. bir yere veya yukarıya çıkmak

ç. 53a/15

ç.ar 45b/2, 60a/17

ç.dı 34a/9, 45a/20, 61b/4

ç.dılar 2b/15, 17a/5, 17a/6, 17a/7, 17a/8, 17a/9, 21a/3

ç.duġına 28a/3

ç.duḳ 61b/8

ç.maḳ 60b/12

ç.up 2b/7, 17a/12, 18a/21, 19b/11, 42b/18, 45b/2, 47b/1, 59b/18, 60b/1, 60b/2,

2. yükselmek

ç.an 34a/8, 36b/1

ç.ar 38a/13

ç.ardı 20b/20

ç.aydı 9b/14

ç.ġıl 68a/18

ç.dı 20b/9, 34b/3, 53a/17, 68a/21

ç.duḳların 11b/20

ç.maġa 51b/10

ç.maya 61b/4

ç.mayacaḳ 60b/2

3.ayrılmak, bulunduğu yerden uzaklaşmak, gitmek

ç.an 48a/11, 57b/18

ç.ar 36b/2

ç.dı 67a/10, 067b/4, 72a/5, 53a/2

ç.duġı 8b/2

ç.duġını 57b/20

ç.maz 34a/17

ç.uŋ 64a/16

ç.up 5b/13, 11a/9, 18b/17, 19a/12, 19b/4, 30a/12, 36b/2, 40b/21, 56a/10, 67a/20, 71b/5, 71b/15,

4. içeriden veya kapalı bir yerden çıkmak

ç.ar 24a/3, 25a/8, 25a/17, 30b/3, 43b/14, 44a/11, 44a/17, 44a/19

ç.dılar 36b/10

ç.duḳda 43b/21, 44a/7

ç.ınca 49a/20

ç.sa 44a/12

ç.up 10a/7, 13a/8, 34b/19, 37a/16, 38a/3, 58b/15, 71b/9, 4b/19

5. soyu dayanmak, neslinin kökü gitmek

ç.ar 66b/20

6. meydana gelmek, oluşmak

ç.ar 44a/3

ç.arsa 53a/11

ç.dı 50b/18

ç.maz 43b/18

ç.mış 49b/17

7. (oturmak için) çıkmak

ç.aydum 27a/10

ç.up 47b/18, 57b/18,

8. ortaya çıkmak, belirmek

ç.dı 4b/8, 39a/20

ç.mağıla 061a/20

ç.mış 34a/5,

9. ortaya çıkmak, meydana çıkmak

ç.dı 64b/1, 64b/2, 74b/17

ç.dılar 64a/18, 64a/19, 64a/20, 64b/3

ç.ıncaḳ 64b/8

ç.up 47a/6, 64b/8, 75b/16

10. bir yere gelmek

ç.dılar 39b/15

ç.duḳda 8b/3

ç.ısardur 8b/1

11. (ruh için) bedenden ayrılmak, çıkmak

ç.mış 16a/15

→*başa ç.maḳ* 8b/20

ç.a gel- 60b/4

çıḳar- : çıkarmak

ç. 55b/11

ç.a 44b/5, 44b/6, 55b/9

ç.an 59b/4

ç.dı 10a/6, 29a/7, 57a/8, 62a/7, 70b/8

ç.dılar 5a/19

ç.mağa 76b/11

ç.madın 43b/9

ç.maŋuz 49a/16

ç.up 9b/19, 11b/2, 11b/4, 29b/19, 30a/11, 38a/5, 55b/12, 55b/18, 61b/11, 66a/17, 68a/1, 68a/10, 71b/11, 76a/17

ç.ur 47b/1, 76a/18

→*yolundan ç.maġa (yoldan çıkarmak, aldatmak)* 16a/6

çınār (<F. çenār): çınar ağacı

ç. 9b/20, 10b/14, 18b/14

ç.a 75a/2

çıŋla- : çınlamak

ç.dı 20b/13

çıŋlaT-: çınlatmak, inletmek

ç.updur (çıŋladupdur) 1b/13

ç.urdı (çıŋladurdı) 29b/11, 75a/5

çıyan : bir cins kırkayak

ç. 52b/11

çiçeK+: çiçek

ç.i (çiçegi) 30b/11

ç.leri 45b/1

çift (<F. cüft): çift, eş

ç. 61b/11, 62a/9, 75a/10, 75a/18

ç.i 6a/5

ç.ile 6a/4, 6a/5, 33a/20, 34a/3, 61a/12

ç.in 60a/2

ç.ümle 60a/10

ç.üŋile 60a/3

çiftlü : çiftli, eşli

ç. 6a/3, 33a/20

çig(i)n : omuz

ç.ine (çignine) 6a/20, 47b/17

çi-ḳalḳan (F.T.): kalkanın yetersiz olması

ç. 64b/19

çirā : bir kuş türü *bk. cebrā*

ç. 51b/6

çiriş (F.): yapışkan, tutkal

ç. 51b/12

çirkinliK+: çirkinlik

ç.ine (çirkinligine) 58a/1

çit : çit, çubuk

ç.den 61a/2

çizil- : yazılmak

ç.miş 73a/16

çizme : çizme

ç.sin 29a/9

çīnī (F.): pişmiş kilden yapılma, sırlı yüzü çoğu zaman motifler ve çiçeklerle süslenmiş porselen

ç. 3b/2, 10b/5

ç.den 3b/2, 6b/13

ç.lerle 11b/8

çīn-i pūlād (F.): işlenmiş çelik

ç. 10a/2

ç.dan 4b/21, 22b/1

çīn-i seḥer (F.): seher vakti

ç. 73a/12

çoġal- : çoğalmak, artmak

ç.dı 051a/5

ç.sun 53a/19

çobān (F.): çoban

ç. 63b/16

çoḳ : çok, fazla

ç. 1b/5, 8b/3, 9a/1, 9a/16, 9a/4, 15b/5, 15b/6, 17b/6, 24a/15, 25b/19, 26b/1, 31a/5, 36b/4, 38b/8, 40b/13, 40b/14, 49a/10, 52b/17, 60b/11, 61b/7, 67a/6, 70a/9, 71a/3

ç.dur 13a/20, 33b/17, 43b/12, 49a/3

ç. durur 62b/5

→ç. ol- (artmak, bollaşmak) 52b/17, 52b/21

ç. ḳıl- (çoğaltmak) 62b/19

çoḳluK+: çokluk

ç. 5b/17

ç.ından (çoḳluġından) 7b/13

çubuḳ : çubuk *bk.çıbıḳ*

ç. 57b/10

çuḳal : savaşta giyilen zırhlı bir örtü

ç.ın 28b/2

çü (F.) : çünkü, mademki

ç. 69b/12, 77a/20

çün (F.): 1.-(y)I4ncA, DI4ğI4ndA, -DI4ğI4 vakit

ç. 1b/2, 5b/9, 11a/13, 21b/5, 24a/6, 24a/18, 24b/11, 24b/9, 27b/21, 28a/3, 32a/12, 34a/15, 40b/15, 42a/20, 59a/16, 64b/6, 72b/7, 75a/5,

2. nitekim, zira, çünkü

ç. 1b/13, 2a/16, 3a/7, 8b/18, 17a/18, 24b/7, 34a/14, 41a/20, 41a/21, 41b/6, 41b/15, 41b/19, 58a/6, 58b/19, 59a/11, 59b/1, 77a/1, 77a/6, 77b/11

3. nihayet, sonunda

ç. 2a/18, 41a/15,

4. için

ç. 7b/7, 9a/4, 40a/13, 63a/8

çünki (F.): 1. -(y)I4ncA, DI4ğI4ndA, -DI4ğI4 vakit

ç. 2a/12, 9a/7, 16a/12, 28a/1, 29b/10, 35a/19

2. nihayet, sonunda

ç. 16a/13, 29a/4, 40b/12

3. nitekim, zira, çünkü

ç. 24b/17, 31b/10, 40b/11, 40b/13

çünkim (F.): 1. -(y)I4ncA, DI4ğI4ndA, -DI4ğI4 vakit

ç. 3a/8, 21b/20, 34a/5, 35a/5, 42a/7 45a/8, 47b/14, 63a/14, 66b/2, 68a/14,

2. nitekim, zira, çünkü

ç. 39b/1,58b/15, 61b/7

3. nihayet, sonunda

ç. 44a/16, 44b/5, 58b/8, 71b/19

çürü- : çürümek

ç.r 7a/21

ç.rse 017b/7

ç.yüben 2a/17

ç.yüp 37b/4

çök- : çökmek, diz üzerine oturmak

ç.üp 050b/2

→ *diz ç.üp* 3b/19, 4a/14, 11a/10, 22a/12, 25b/14, 25b/17, 57b/7, 58a/7, 71a/2

çölmeK+: çömlek, tas

ç.e (çölmege) 49b/9

da : dahi (bağlama edatı) *bk. de*

d. 24a/19, 68a/7

dad : tat, lezzet

d.ı 17a/21

dād (F.): adalet, doğruluk

d. 25b/8, 51b/15

d.ını 052a/8

d.umuz 51b/16

d.uŋ 51b/4

dāġ (F.): aşk yarası, yanma,dağlama *bk.ṭāġ*

d.ın 59a/16

→*d. iT- (dağlamak, yakmak)* 59a/16

daḫı : 1. dahi, da, de, bile

d. 2b/9, 3a/15, 3a/19, 3b/1, 3b/3, 4a/1, 4a/2, 4a/3, 4a/14, 5a/18, 6a/5, 6a/7, 6a/13, 6a/15, 6a/18, 6a/20, 7b/15, 7b/18, 7b/19, 8a/5, 8a/16, 9a/3, 9a/12, 9a/19, 9b/2, 9b/3, 9b/6, 9b/13, 9b/18, 10a/20, 10b/4, 10b/14, 11a/6, 11a/17, 11a/19, 11b/19, 11b/3, 12a/2, 12a/3, 12b/5, 12b/8,12b/18, 13b/18, 14b/5, 14b/16, 15b/16, 15b/6, 17a/10, 17a/11, 18b/15, 18b/7, 19b/11, 20a/4, 20a/7, 21a/3, 21a/13, 21a/17, 21a/18, 21b/21, 21b/7, 22a/7, 22b/18, 23b/15, 23b/18, 23b/7, 24a/4, 25a/7, 25a/4, 25b/15, 25b/21, 26a/16, 27a/3, 27b/3, 27b/4, 27b/6, 27b/7, 27b/19, 27b/15, 28a/10, 28b/1, 29a/15, 29a/19, 29b/15, 29b/4, 30a/2, 30a/4, 30a/14, 30b/13, 30b/14, 31a/19, 31a/20, 31b/14, 33a/11, 33a/21, 34b/20, 35a/20, 35b/21, 35b/3, 35b/8, 36b/7, 36b/14, 37b/13, 37b/14, 37b/6, 38b/6, 38b/8, 38b/11, 39a/2, 39a/21, 40b/1, 40b/8, 40b/12, 40b/20, 41a/1, 41a/12, 41a/9, 42a/10, 42a/17, 42b/3, 42b/15, 43b/13, 44b/5, 45a/6, 45b/9, 46a/20, 46b/1, 46b/19, 48a/2, 48a/15, 48a/16, 48a/21, 48b/14, 48b/15, 49a/19, 49b/1, 49b/3, 49b/15, 50a/6, 50a/12, 50a/15, 50b/5, 50b/20, 51a/20, 51b/21, 52b/18, 52b/20, 52b/21, 53a/3, 53a/5, 53a/6, 53a/7, 53b/1, 53b/4, 53b/6, 53b/11, 54a/3, 54a/7, 54a/14, 54a/18, 54a/20, 54b/15, 54b/16, 54b/2, 55b/11, 55b/20, 56b/3, 57a/3, 57a/6, 57b/11, 57b/12, 58a/18, 58b/19, 60a/3, 60a/13, 60b/12, 61a/4, 61a/7, 61a/20, 61a/21, 61b/2, 62a/17, 62a/20, 62b/4, 63b/3, 63b/11, 63b/8, 64a/1, 64a/11, 64a/16, 64b/8, 65a/12, 65b/18, 66a/1, 66b/15, 66b/17, 66b/21, 66b/6,

67a/6, 67a/15, 68a/7, 68b/2, 68b/10, 68b/14, 69a/5, 69a/7, 69b/8, 70a/4, 70a/15, 70a/19, 70b/1, 70b/6, 70b/7, 70b/12, 70b/13, 70b/15, 70b/16, 70b/21, 71a/8, 71a/14, 71b/15, 72b/20, 73a/7, 73b/4, 74a/13, 74a/18, 74a/19, 74b/6, 74b/8, 74b/10, 74b/13, 74b/18, 75a/17, 75b/15, 75b/20, 76a/2, 76b/8, 76b/10, 76b/13, 76b/15, 77a/17, 77b/4

2. bundan başka, aynı zamanda, ayrıca, hem de, ve

d. 3b/8, 4b/3, 5a/16, 5b/19, 5b/20, 6b/11, 8a/8, 15b/9, 16a/19, 18b/8, 22a/11, 22a/8, 22b/13, 22b/2, 23a/19, 23b/8, 24a/2, 25a/11, 25a/15, 25a/17, 25a/19, 26a/21, 26b/12, 26b/16, 27a/17, 30a/21, 30b/1, 30b/6, 30b/8, 30b/11, 30b/14, 30b/15, 30b/18, 31a/1, 31a/13, 31a/6, 31b/2, 31b/17, 32b/14, 33a/2, 33a/7, 33a/12, 33b/4, 34a/19, 35b/10, 38a/16, 38b/1, 39b/6, 39b/16, 40a/16, 43a/4, 43a/5, 43b/21, 44a/5, 44a/20, 44b/1, 45a/18, 46b/4, 46b/12, 46b/17, 46b/18, 47a/7, 47b/10, 48b/12, 49a/5, 49a/6, 49a/18, 49b/4, 49b/9, 50b/7, 50b/8, 51b/1, 52b/15, 53a/13, 53b/12, 55b/17, 58a/15, 58a/19, 59b/16, 59b/17, 60a/8, 60a/17, 60a/20, 60b/9, 60b/15, 61b/15, 64a/18, 64a/20, 64a/21, 64b/1, 64b/13, 73a/20, 73b/8, 76a/4,

3. başka, diğer, gayrı, bir başkası

d. 2b/8, 3b/6, 5a/14, 9b/1, 14b/4

4. daha

d. 3a/10, 3a/11, 6b/7, 7b/1, 7b/2, 8a/10, 10b/11, 13a/16, 13b/13, 13b/4, 14a/20, 14b/10, 14b/14, 17a/5, 17a/6, 17a/7, 17a/8, 17a/9, 23a/6, 29a/20, 31b/21, 43b/9, 48b/1

5. henüz, hala

d. 34a/16, 64a/8,

6. sonra, bundan sonra, artık

d. 2b/6, 3a/12, 9b/21, 10a/9, 11a/11,12a/1, 13a/6, 13b/8, 16a/10, 16a/16, 18b/20, 19a/20, 28a/7, 29b/2, 34b/3,35a/15, 39a/13, 39b/9, 39b/13, 40b/20, 40b/21, 41a/2, 42b/18, 43a/15, 43a/16, 44b/2, 47b/8, 48a/14, 48a/4, 48b/8, 49a/1, 50b/16,

52a/3, 53a/21, 53b/20, 54a/19, 57a/15, 58a/12, 58a/9, 59b/13, 59b/21, 61a/16, 61b/13, 61b/5, 61b/9, 62a/5, 63a/16, 63b/4, 64a/15, 66a/16, 66a/17, 68a/10, 68b/21, 69a/8, 70a/11, 70a/20, 70b/8, 71a/1, 72a/2, 73a/10, 75b/17, 76a/6, 76b/1

dāḫil (A.): eklenme, dahil olma, içinde olma

→*d.ol- (eklenmek, dahil olmak)* 23b/10

dāʿi (A.): dua eden, duacı

d. 21a/6

d.dür 2a/2, 2b/21, 57a/13, 77b/12

dāyim (A.<dā'im): daima, sürekli

d. 16b/3, 21b/15, 24a/8, 30b/2, 31a/17, 33a/21, 33b/16, 43a/4, 51a/15, 53b/12, 53b/15, 53b/9, 63a/16, 66b/8, 69b/3

dā'imü'l-evḳāt (A.): her vakit,sürekli

d. 33b/13

dā'ire (A.): çember, etraf

d.si 39b/1, 39b/16

d.sinde 26a/9

daḳın-: takınmak, takmak *bk. ṭaḳın-*

d.ıp 11b/4

dāl (A.): iki büklüm, eğilmiş

→*d. iT- (iki büklüm etmek)* 11a/5

dāne (F.): tane, tohum, yiyecek

d. 42b/15, 42b/20, 44a/19, 44b/17, 45a/3, 45a/5, 49a/17, 52a/21, 54a/14, 54a/15, 55b/7, 57b/17, 61a/15, 61b/21

d.i 42b/15, 42b/16, 45a/14, 45a/5, 45a/6, 45a/8

d.den 42b/14, 42b/18

d.nüŋ 42b/20

d.sin 47a/17

d.since 31b/14

d.yı 45a/4

d.yile 45a/7

dānecük (←F. dāne): küçük tane, tanecik

d.ler 34a/18

dāniş-mend (F.): bilgili

d. 46b/20

dār (A.): ağaç, direk

d. 23a/17

dār (A.): birkaç bölümden ibâret mesken, ev, konak

→d.e eyle- (bir kimsenin dinlenmesi için bir mekana götürmek) 69b/7

dārū (F.) : ilaç

d.ları 22b/8

dārū-yı hūş-ber (F.): aklı mahveden, bozan ilaç

d. 68a/8

dārü'l-celāl (A.): cennetin katlarından biri

d.dür 31a/20

dārü'l-enām (A.): bütün yaratılanlar

d. 32a/11

dārü'n-naʿīm (A.): cennetin katlarından biri

d. 17a/19

dārü's-selām (A.): selamet evi, cennet

d. 2b/20, 42a/3, 62b/15

d.dur 31a/21

dāsıtān (F.): destan, hikaye *bk. dāstān*

d. 7a/10, 17a/13, 17b/6, 23a/14, 24b/1, 26b/21

d.ı 2a/4, 63a/11

daʿvā (A.): dava, mesele

→d. iT- (iddia etmek, meydan okumak) 19a/17, 33a/6

d. eyle- (iddiada bulunmak,söylemek) 9b/15

d. ḳıl- (meydan okumak, iddia etmek) 9a/12, 9a/2, 9b/5

daʿvā-yı merd (F.): mertlik davası

→*d. ḳıl- (mert olduğunu iddia etmek)* 10a/17

daʿvet (A.): davet

→*d. iT- (davet etmek, çağırmak)* 16a/10, 33b/11, 36b/17, 49b/13, 55b/6-7, 59b/19

d. eyle- (davet etmek, çağırmak) 16a/9, 39b/9, 69a/5, 69b/5

d. ḳıl- (çağırmak) 16a/8, 37a/11

dāvūdī̆ (A.): Hz.Davud'a özgü

d. 20b/14

dāyimā (<A.dā'imā): daima, sürekli

d. 2b/19, 16b/1, 24b/16, 29a/21, 30b/4, 34a/14, 40b/14, 54b/12, 63b/6

de : dahi (bağlama edatı) *bk. da*

d. 24b/5, 24b/9, 49a/8, 54a/8, 54b/17

de - : demek, söylemek *bk. di-*

d.rsin 053b/7

dede : dede, ata

d.m 27b/12, 27b/14, 27b/9

d.me 27b/13

def (A.): def, vurmalı bir çalgı

d.ler 11b/15

defʿ (A.): savma, uzaklaştırma, kovma

→*d.iT- (uzaklaştırmak)* 36a/2, 62b/16

d. ol- (bitmek, sona ermek) 34b/17, 61b/8

defiʿ (A.): sonra, daha sonra

d. 25a/16, 30a/16, 44a/7, 46b/13, 67b/21

defʿi (A.): tekrar, yeniden

d. 68b/1, 68b/5, 69b/9, 70b/6, 71a/8

defin (<A.defn): defin, gömme

→d. ḳıl- (defnetmek, gömmek) 66a/6

d.(defn) iT- (defnetmek, gömmek) 16a/11

defter-dār (F.): defterdar, maliyeden sorumlu kişi

d. 73b/3

deg- : 1. sırası gelmek

d.icek 10a/16, 30a/9

d.meye 7b/2, 14a/20

d.mez 7b/2

d.üp 10b/16

2. ulaşmak

d.medügi 12b/13

3. etki etmek

d.meye 35b/16,

4. dokunmak, değmek

d.meye 44b/4

5. karşılık gelmek, değerinde, eşdeğer

d.mez 17a/21, 17b/1, 24b/16

d.er 64b/4, 66b/13

degil : değil *bk. degül*

d. 42b/1

d.ler 52b/1

degin : kadar, dek, denli, değin

d. 13b/1, 14a/20, 19b/8, 38a/18

degirmen: değirmen

d. 5a/16

degirmi : yuvarlak

d. 44a/4

degül : değil *bk. degil*

d. 3a/15, 3a/8, 3b/8, 9a/18, 9b/7, 13a/18, 13a/19, 16b/16, 17b/7, 24a/5, 27a/19, 27a/4, 27a/5, 39b/8, 39b/9, 46b/20, 47a/1, 47a/4, 53a/1, 53a/4, 54b/15, 56b/7, 58a/5, 58b/18, 59b/5, 61a/18, 61b/15, 062a/14, 66a/20, 67b/4, 77a/5

d.di 15b/12, 16b/1, 66a/20

d.dür 23b/9, 24a/5, 27b/20, 32b/3, 33a/1, 33a/4, 47a/20, 51b/6, 53b/15, 53b/16, 53b/8, 58a/18, 70a/14

d.em 42b/4, 42b/5

d.se 27b/9

d.sin 7b/9

d.üz 60b/10

dehān (F.): ağız

d. 2a/1

dehenç : kıymetli bir taş

d.den 5a/9, 17a/8, 22b/4, 23a/10, 23b/17, 23b/6, 26a/19

dehene : kıymetli bir taş

d.den 23a/8

dehlīz (A.): üstü kapalı, uzun ve dar geçit, oluk

d.lere 25a/4

dehr (A.): cihan, âlem, zaman

d. 32a/8

d.i 8b/21

dehşet (A.): büyük korku, telâş ve ürküntü

d. 14a/7

→d. al- (dehşete kapılmak) 28b/5, 38a/7

d. kendüden gider- (şaşkınlığı üzerinden geçmek) 57a/15

dek : dek, kadar, değin

d. 7a/19, 7a/21, 7b/2, 16a/7, 35b/2, 36a/13, 56b/4, 59b/12, 63b/21, 65a/5, 69b/10, 71b/1, 73b/7

del- : delmek

d.üp 4a/8, 76a/18

delici : delici, delen

d. 28b/9

deliK+ : delik, delinmiş *bk. delüK+*

d. 53b/21

d.inden (deliginden) 32a/2

delim : çok, birçok, hayli

d. 14a/7, 40b/6

delīl (A.): delil, kanır

d. 43b/1, 54a/6

delüK+: delik *bk.deliK+*

d.ünden (delügünden) 24a/4

→d. eyle- (delik açmak) 49a/20

dem (F.): 1.an, vakit, zaman

d. 1b/10, 2a/17, 5b/8, 8b/20, 11a/9, 12a/15, 13a/19, 24a/18, 24a/20, 24b/11, 24b/15, 32a/16, 32a/18, 41b/20, 43b/19, 58a/12, 62b/15, 63a/6, 65a/21, 67b/14, 69a/19, 72b/18, 73a/11

d.inde 77a/10

d.inden 36a/9

2.nefes, soluk

→d. ü nefesi bağlan- (nefessiz kalmak, nefesi kesilmek) 11a/9, 19a/12, 30a/11-12, 64b/20

d. çek- (bağırmak, nara atmak) 35b/8, 36a/16, 36b/2

demren: mızrak ve ok ucundaki sivri demir

d.leri 4a/7

demür : demir

d. 48b/19, 50b/21, 72a/7

d.den 72a/17

d.di 36a/12

d.i 48b/15, 49a/1, 50b/20, 50b/21, 50b/8

d.leri 48b/20

demürci: demirci

d. 48b/16, 72b/14

denk (<F.teng): dar, sıkıntılı

→*denk ol- (sıkıntıya düşmek, dara düşmek)* 36a/11, 76a/19

deŋiz : deniz

d. 8a/13, 13a/6, 14b/1, 34a/8, 036b/10, 36b/11, 37a/14, 37a/16, 37b/1, 37b/12, 37b/6, 37b/7

d.de 7b/2, 13b/5, 55a/17

d.dedür 60a/1

d.den 13a/21

d.dür 8a/21

d.e 34b/16, 36b/3, 36b/4, 38a/16

d.i 60b/2

d.ine 7b/15, 7b/16, 13a/4

d.ler 13b/5, 36b/20, 50a/6

d.üŋ 8a/16

deŋlü : kadar

d. 13b/7

depe : tepe, baş

d.si 19b/4, 30a/12

d.sinden 18b/3

depele-: tepelemek, alt etmek, dövmek

d.di 18a/15

d.r 48b/10

depme : tekme

→d. ur- (tekmelemek, tekme vurmak) 38a/11, 65b/19

depren-: kımıldamak, hareket etmek, sarsılmak

d.mezse 44a/12

d.ür 37b/10

d.ürse 44a/12

depreT-: kıpırdatmak, hareket ettirmek, sarsmak

d.eler (depredeler) 44b/5

d.mekde 56a/5

d.üp (depredüp) 19b/9, 39a/18

der (F.): kapı

d. 3a/15, 3a/17, 4b/2, 26a/8, 32a/14, 32a/5, 60a/6

der : ter

d. 54b/5

derle- : terlemek

d.yüp 30b/3

der-bān(F.): kapıcı

d.ı 6b/19

derc (A.): yazma, bir araya getirme

d.i 17b/8

d.in 60a/6

derd (F.) : dert, sıkıntı

d. 8b/3, 17a/21, 73a/5

d.den 65b/17

d.i 10a/4

d.ile 6b/1

d.ine 33a/7

d.üŋ 45b/12

d.üse 77a/20

derd-mend (F.): dertli

d. 77b/2

derece (A.): ölçü, miktar

d. 42b/14

dergāh (F.): kapı, huzur, eşik *bk. dergeh*

d.a 48a/3

d.da 57b/9

d.dan 12b/21, 67a/10, 70a/20, 70b/8, 71b/15

d.ı 48a/5

d.ına 43a/12, 44b/17, 46a/19, 46b/2, 66a/18, 66b/2, 67a/17, 67b/9, 68b/12, 69a/18, 70a/18, 70b/12, 71a/5, 73b/16

d.ında 22b/16, 28a/5, 69a/15

d.umda 7b/8

dergāḥ-ı āʿlā (F.): büyük, yüce huzur

d.dan 70b/17

dergāh-ı ḥaḳ (F.): Allāh'ın huzuru

d. 41a/20

d.da 58a/6

d.dan 53a/2

d.a 60a/15

dergāh-ı ḥaḳanī (F.): sultanın huzuru

d.de 66a/19

dergāh-ı süleymānī(F.): Hz. Süleyman'ın huzuru

d.de 67b/2

dergeh (F.): kapı, huzur, eşik *bk. dergāh*

d.ine 5a/7, 69b/12

d.inde 33a/16, 63a/5, 70a/8

d.üŋ 2b/20

d.üŋde 1b/6, 12a/18

d.üŋdendür 77a/9

dergeh-i ḥaḳ (F.): Allah'ın huzuru, katı

d. 8b/7

deri : deri

d.si 44a/9

d.sin 55a/4

d.sine 9b/16

deriŋ : derin

d. 39b/7

dermān (F.): ilaç, şifa, deva

d. 77a/20

d.ı 33a/5

→d. iT- (şifa vermek) 33a/7

d. ḳıl- (şifa vermek) 33a/3, 33a/8

der-pāy (F.): ardınca, akabince

d.ınca 74a/6

ders (A.): ders

d. 42a/3

deryā (F.): deniz

d. 8a/16, 13b/4, 14b/17, 18b/1, 37a/16, 37b/9, 47b/7, 61b/10, 62a/19, 63a/7, 72a/17

d.da 62b/2

d.nuŋ 13b/4

d.sı 12b/8, 36b/20, 37a/15

d.sınuŋ 37a/20

d.ya 18a/6

d.yı 1b/14

d.yıla 18a/14

deryā-yı ʿummān (F.): açık deniz, okyanus

d. 18b/18

deryā-yı mīz(F.): metne göre semadaki bir deniz

d.den 13b/3

deryā-yı muḥīt (F.): okyanus

d. 34b/18, 37b/2

d.e 37b/5, 37b/7

d.üŋ 37b/9

deryā-yı münīr (F.): aydınlık denizi

d. 8a/14

dest (F.): el

d. 12b/18, 62b/9, 64a/5

dest-i ḥükm (F.): hüküm eli

d. üŋ 1b/14

destān (F.): destan, hikaye *bk. dāstān*

→d. oḳu- (hikaye, nağme söylemek) 1b/3, 9b/8

d. söyle- 6a/15

destān-sarāy (F.): destan söyleyen, övücü

d. 2a/11

destūr (F.): izin, müsade

→d.vir- (izin vermek, müsade etmek) 16b/13

deşt (F.): bozkır, ova, sahra

d. 52b/20

d.inden 42a/8

devā (A.): derman, çare

→*d. it- (çare bulmak)* 22b/7

d. ol- (çözüm bulmak) 39b/12

devām-ı devlet (F.): devletin devamı

d.inde 77b/6

d.ine 2b/18, 2b/19, 21a/18, 57a/11, 70b/20, 70b/21, 76a/5

d.inde 77b/6

deve : deve

d. 41a/10, 48b/5, 50b/5, 51a/5

d.ye 48b/6

deveḳuşı: devekuşu

d. 48a/21, 48b/17, 48b/4, 49b/13, 49b/19, 50b/18, 51a/8

d.na 48a/21, 48b/19, 49a/13

d.nuŋ 48b/12, 48b/11, 48b/21, 51a/5-6

devir (<A.devr): zaman, devir *bk. devür*

d. 25b/1

d.de 6b/15, 40a/16

d.inde (devrinde) 3b/17, 4b/15, 23a/12, 23a/21, 23a/6, 63a/14

*d.indeki (devrindeki)*23a/5

d.ine (devrine) 55b/1

*d.üŋi (devrüŋi)*42a/2

→*d.iT-(yaşamak,yaşam sürmek)*40b/4

devlet (A.): devlet, saadet, talih, ikbal

d. 5a/6, 17a/20, 17b/17, 21a/5, 32b/3, 33b/5, 40b/8, 63a/4, 69b/2, 70a/9, 72b/5, 77a/21, 77b/10

d.i 32b/3

d.ile 48a/8, 48b/3, 57a/12, 66b/8

d.in 17b/18, 17b/19, 42a/13

d.inde 17b/19

d.ine 3a/2, 62a/17, 70a/9, 72b/11, 72b/3

d.iyle 17b/18

d.üm 40b/2, 63b/17

d.üŋ 48a/9

d.üŋde 51b/16, 66b/8

d.üŋe 1b/11

d.üŋi 2b/19, 69b/3

devlingeç : alıcı bir kuş türü

d.ile 53a/10

devr-i ādem (F.): Hz. Adem'den beri

d.den 4b/14-15

devr-i rūzigār (F.): devir, zaman, vakit

d. 2a/16

devr-i ḳamer(F.): kıyamete yakın

d.de 47a/5

devr-i ḳıyāmet(F.): āhir zaman

d.e 38a/18

devrān (A.): zaman, çağ

d. 27a/9

d.ı 3b/12

d.uŋ 1b/15

→*d. ıT- (dönmek)* 1b/11, 2a/3, 32a/8, 55a/19

devrānlu (←A. devrān): zamanın hükümdarı

d. 3b/12

devür(<A.devr): dönme, dönüş

d. 15a/10

deyyār (A.): kimse, fert, şahıs

d. 67b/5

dıraḫt (F.): ağaç

d.da 6b/6

d.uŋ 6a/8, 30b/14

dıraḫtān(F.): ağaçlar

d. 5b/17, 5b/20

d.ı 6a/2

dırāz (F.): uzun

d. 38a/6, 59a/17

→*d. it- (uzatmak)* 20b/2, 37b/7

d. ḳıl- (uzatmak) 13a/9, 72a/19

dırāz-be-dırāz (F.): uzun uzadıya, boylu boyunca

d. 11a/9

dıḳ- : tıkmak

d.adı 38a/12

d.dı 9b/13

di- : demek, söylemek *bk.de-*

d. 24b/17, 32b/17, 34a/15, 63a/9

d.di 4b/13, 5a/21, 7a/10, 12b/19, 13a/19, 15b/19, 16a/3, 16b/9, 24a/6, 25b/21, 30a/3, 31a/18, 31a/19, 31a/20, 31b/9, 33b/10, 33b/8, 34b/12, 34b/21, 35b/15, 37b/21, 38a/1, 38b/10, 38b/18, 38b/2, 39a/16, 39b/13, 40a/2, 40a/20, 42a/20, 44b/19, 45b/19, 46a/12, 46a/19, 46a/3, 48a/17, 48a/2, 48a/8, 49a/15, 49b/1, 50a/13, 50b/1, 51a/14, 51a/9, 53a/19, 53a/20, 53a/8, 53b/16, 53b/7, 54b/3, 57a/11, 60b/21, 64a/10, 64a/11, 64a/14, 64a/16, 66b/16, 66b/4, 66b/7, 67a/1, 67a/15, 67a/20, 67a/21, 67a/4, 67a/7, 67a/9, 67b/16, 68a/12, 68a/16, 68a/17, 68a/18, 68a/5, 68a/7, 68b/10, 68a/20, 68b/14, 69a/1, 69a/12, 69a/13, 69a/14, 69a/16, 69a/17, 69a/2, 69a/3, 69a/4, 69a/6, 69b/15, 69b/16, 69b/20, 69b/8,

70a/11, 70a/18, 70a/19, 70a/5, 70b/1, 70b/2, 70b/5, 70b/8, 70b/9, 71a/10, 71a/13, 71a/3, 71a/8, 71a/9, 72b/12, 73a/3, 75b/17

d.digüne 15b/18

d.diler 7a/4, 11b/9, 15a/19, 16b/12, 18a/8, 36b/8, 40a/6, 44b/16, 45a/15, 50a/19, 50b/10, 50b/21, 52b/14, 63b/12, 66a/7, 66a/8, 76a/6

d.dügi 45b/9

d.dügin 26a/1

d.dügümüz 50b/9

d.dügüŋ 33a/1, 46a/6

d.dügüŋe 58a/15

d.dükleri 43a/4, 53a/9

d.düm 58b/9

d.düŋ 31a/19, 41b/15, 41b/6, 77a/6

d.me 41b/21

d.megi 62b/13

d.mek 9a/8

d.mekde 13a/13, 58b/21

d.mekden 12a/15, 24a/12, 32a/19

d.mesin 59a/19

d.meyesin 51b/21

d.miş 5b/1, 27a/10, 33b/14, 33b/15, 34a/7, 40a/21, 41a/3, 41a/4

d.mişdür 45b/10, 55b/11

*d.mişler*dür 46b/21

d.ŋ 19a/16, 48a/3, 53b/18

d.r 2a/14, 47a/4

d.rem 67b/18

d.rken 35b/1, 44b/15, 63b/11

d.rler 4b/15, 5b/3, 6a/7, 7b/14, 8a/14, 12b/12, 13b/9, 25a/9, 30b/19, 33b/3, 37a/21, 48b/7, 49a/6, 49b/20, 51b/6, 62a/11

d.rlerdi 15b/10, 15b/12, 41a/10

d.rseŋ 2a/21, 27a/5, 52b/12, 70a/9

d.rsin 45a/11, 46b/15, 49a/12, 70a/13

d.rsiz 53a/1, 53a/8

d.seler 25a/6

d.ye 47a/9

d.yeler 33a/6

d.yem 17a/14, 32a/17

d.yen 51b/21, 71b/6

d.yevüz 32a/17

d.yicek 4a/12, 9b/11, 11a/16, 12b/2, 13a/18, 13a/20, 15b/20, 15b/7, 16b/18, 18a/4, 21a/16, 22a/15, 22b/18, 23b/15, 25b/18, 25b/2, 27a/6, 27b/8, 31a/18, 33a/17, 33a/4, 33a/9, 33b/9, 34b/10, 35a/16, 35b/18, 36b/10, 37b/2, 38a/18, 43a/13, 43a/2, 44b/12, 44b/8, 45a/15, 47b/2, 48b/18, 48b/4, 49a/11, 49b/11, 50a/17, 50a/3, 50b/11, 51a/8, 52a/9, 52b/10, 52b/6, 53a/21, 55a/13, 55a/6, 55b/11, 056a/3, 56a/5, 56a/8, 57a/3, 58a/12, 58b/15, 60a/12, 67a/7, 67a/9, 70a/10

d.yince 38b/21, 62a/4, 66b/5

d.yüben 6a/19, 6a/20

d.yüp 2b/17, 4a/18, 4a/19, 4b/7, 5b/11, 9b/16, 12a/20, 12a/9, 13a/18, 13b/2, 14b/9, 15a/12, 15a/16, 15a/18, 15b/6, 16a/10, 16b/7, 16b/8, 18a/21, 21a/15, 23a/1, 23a/13, 25a/16, 25b/12, 27a/14, 27a/15, 27b/2, 27b/20, 28a/18, 28b/12, 29a/6, 29b/1, 29b/2, 32b/20, 34a/1, 36a/5, 36b/12, 38a/20, 38b/19, 39a/7, 40a/17, 40a/4, 40a/5, 40a/7, 40b/16, 40b/17, 41a/14, 41a/8, 44b/17, 44b/7, 45a/10, 45a/5, 46a/10, 46b/1, 46b/6, 47a/10, 47b/13, 48a/2, 50b/15, 51a/16, 51a/2, 51a/4, 51a/6, 51b/1, 52b/15, 51b/17, 52b/19, 53a/5, 54b/6, 54b/7, 56a/1, 57a/7, 58a/16, 58b/5,

59b/13, 60a/9, 60b/18, 60b/3, 61a/3, 62a/12, 62a/17, 63b/2, 63b/20, 65b/11, 65b/19, 65b/9, 68a/6, 69b/8, 70a/16, 71a/5, 71b/14, 71b/4, 73a/4, 73a/6, 76a/3

dibek : dibek, havan

d. 28b/11

dīdār (F.): Allāh'ın müminlere vadettiği görünüşü, tecellisi

d.dan 16a/7

dīde-i rūşen (F.): gözler aydın, gözün aydın

d. 1b/8

didil- : didilmek, ayıklanmak

d.di 20b/9

dik- : 1. dikmek (bitki için)

d.en 59a/21

2. iğne ve iplikle dikmek

d.er 47a/12

3. görevlendirmek

d.üp 65b/13

diken : diken

d. 24b/13, 24b/14, 59a/21

d.le 59a/21

dikil- : dikmek, bayrak, alem gibi şeyleri yere dikmek

d.miş 13b/7

dil : dil, lisan

d. 8b/19, 14b/14, 41b/19, 41b/8, 51b/2, 58a/1, 59a/14

d.ce 4b/12, 4b/14, 5a/21, 40a/1

d.den 2a/4, 8b/9, 59a/18

d.e 2a/4

d.i 8a/18, 12a/10

d.ile 14b/13

d.im 41b/20

d.imüzce 58b/1

d.imüze 33b/9

d.in 12a/3, 12b/7, 40b/3, 58b/9, 60a/12

d.ince 6a/18, 12a/1, 12a/2, 12a/6, 13b/16, 15a/13, 22a/19, 22b/20, 33a/14, 34b/20, 34b/4, 39b/11, 44b/19, 47b/9, 48a/7, 48b/2, 52a/7, 52b/2, 54b/1, 55a/20, 57a/4, 58a/11, 58a/14, 58a/3, 60a/11, 60b/6, 64a/10

d.inde 21a/11, 57a/17, 58a/18, 58b/7

d.inden 6b/5, 11b/10, 14a/8, 42a/9, 69b/4

d.iŋdür 2a/9

d.inüŋ 13b/17

d.iyle 48b/20

d.le 21a/4

d.ler 3a/3, 24b/19, 24b/4, 51a/21

d.lerce 14b/13

d.leri 77a/12

d.lerin 12a/4, 13b/19, 14b/12, 14b/14, 33a/13

d.lerince 6a/11, 6a/13, 45a/2

d.lerinden 27b/20, 37a/18

d.ümce 43a/11, 58b/4

d.üŋ 63a/13

d.üŋce 58b/12

→*d.e gel- (konuşmak, söylemek)* 2a/10, 11b/19, 13b/2

d. uzat- (kötü konuşmak) 71a/19

dil (F.) : gönül

d. 32a/18, 63a/2

d.de 17b/19

d.den 7a/11, 26a/1, 27a/20, 30a/1, 42a/2, 58b/14, 62b/21

dil-āver (F.): yürekli, yiğit, cesur (kimse), kahraman

d. 11b/8

d.e 28a/17

d.i 10b/12

d.iyle 64a/4

d.ler 20b/7, 63b/16, 72b/1

d.leri 10b/12, 28b/16, 32b/21, 35b/13, 71b/13, 72b/13, 75a/6

d.lerile 29b/6

d.lerin 20b/10

d.leriyle 20a/12, 20a/9, 20b/7, 74a/2, 74a/8, 74b/11, 74b/4, 74b/7, 75a/16, 75b/2, 75b/8

d.lerle 19b/15

dil-ber (F.): gönlü kendine çeken, güzel

d. 63a/5

d.ile 2a/15

d.üŋ 6a/21

dil-cū(F.): gönül çeken

d. 41b/20

dil-dār (F.): gönle istediği gibi hükmeden, sevgili

d.ıla 42a/2

dile- : dilemek, istemek, arzu etmek

d. 45a/17, 50b/14

d.di 6b/18, 7b/5, 10b/10, 16a/11, 18b/13, 19a/15, 19a/20, 19b/4, 25b/11, 29b/14, 29b/15, 30a/16, 35a/6, 46a/16, 49b/11, 64b/13, 65a/15, 65b/5

d.dügümüz 50a/19, 50b/19

d.düm 70a/12

d.ŋ 47a/8

d.r 26a/3, 62a/10, 75a/14

d.rem 29a/18

d.rin 45a/17

d.rse 8b/20

d.rseŋ 7b/9, 8a/21, 12a/21, 17a/13, 17b/12, 26a/1, 32a/21, 32a/9

d.rseŋüz 50a/12

d.rsin 45a/17

d.se 36b/17, 44a/20

d.seler 26b/15

d.yem 39a/7

d.yince 64b/16

d.yüp 7a/4, 40a/14

dil-efkār (F.): gönlü yaralı

d.a 15a/18

dileK+: dilek, istek, arzu

d. 9a/1, 24b/16, 26a/1, 34a/14, 41b/18

d.in (dilegin) 26a/3

d.üm (dilegüm) 29a/17

→*d. eyle- (dilemek, istemek)* 69a/14

d. iT- (dilemek) 29b/1, 29b/15

d. ḳıl- (istemek) 32b/5

dileş- : karşılıklı dilemek, istemek

d.ür 64b/7

dilet- : istetmek, almak istemek

d.di 16a/2

dilimlü: dilimlenmiş, dilimli

d. 30b/14

dilki : tilki *bk. dilkü*

d. 45a/18

d.den 43b/18

dilkü : tilki *bk. dilki*

d. 45b/16, 45b/19, 45b/20, 45b/21, 45b/6, 46a/10, 46a/11, 46a/3, 46a/6, 46a/7, 46a/9, 46b/13, 46b/14

d.nüŋ 51a/18

d.ye 45b/16

d.yi 46b/7

d.yile 46b/6

dillü : dilli, dili olan

d. 10a/11, 12a/6, 20a/14, 28b/9, 33a/14, 58a/3

dil-pezīr (F.): gönüle hoş gelen, gönlün beğendiği

d. 41a/16

dil-rubā(F.): gönül kapan, gönül alan

d. 26b/18, 31a/17

dil-sūz (F.): yürek yakıcı, gönül yakan

d.a 1b/7

dimāġ (A.): dimağ, akıl, beyin

d. 44a/14

d.ına 33a/11

dīn (A.): din, inanç

d. 25b/8, 70b/7

d.e 16a/10, 16a/8, 16a/9

d.i 77b/11

d.in 16a/12, 16a/15, 16a/19

d.ine 16a/4

d.ime 16a/3

d.ince 28a/7, 72a/2

dinç : dinç, zinde

d. 29b/11

diŋle- : dinlemek, kulak vermek

d. 2a/5, 7a/10, 13a/12, 17a/14, 17b/20, 20b/21, 21a/15, 23a/13, 23a/14, 24a/7, 24b/19, 28a/3, 32a/6, 47b/13, 51a/7, 51b/18, 54a/8, 56a/2, 62a/19, 76b/19

d.dükçe 13a/11

d.medi 62b/12

d.mege 24b/7

d.mekde 9a/11, 18a/3, 26b/19

d.mişem 27a/18

d.ye 35a/7

d.yeler 62b/14

d.yelüm 7a/9, 13a/17, 48a/2

d.yen 62b/13

d.yene 62b/20

d.yesiz 7a/11

d.yüben 32a/15

diP+ : dip, en alt

d.i (dibi) 5b/21

d.inde (dibinde) 8a/4, 13b/10, 13b/12, 13b/14, 13b/18, 13b/7, 14b/11, 28a/15

d.inden (dibinden) 19b/9, 75b/16

d.ine (dibine) 2b/7, 13a/4, 17a/3, 64b/21, 73b/21

dipli : dibi olan köklü

d. 38a/5

dir- : toplamak

d.mege 44a/19

d.üp 11a/3, 11a/6

direK+: direk

d. 56b/16

d.i (diregi) 61a/1

diri : diri, canlı

d.dür 2a/20, 2a/21

diril- : toplanmak, bir araya gelmek

d.irsin 10a/17

d.sünler 45b/15

dirīg (F.): eyvah, yazık

d. 34a/15

dirlik : dirlik, düzen, huzur

d. 45b/15

→*d. iT- (canlanmak, hayat bulmak)* 25a/19

dirsek : dirsek

d.den 37a/21

diş : diş

d.i 32a/1

d.inden 19b/7

d.ine 19b/7

d.iŋ 41b/20

d.leri 4a/1, 38a/9, 63a/3

d.lerini 38a/4

dişi : dişi

d. 43b/15, 44a/3, 48b/14, 53a/11, 53b/9

d.dür 44a/12, 53a/9

d.miz 49a/16

d.müz 49a/19

d.nüŋ 43b/8

d.ye 45a/12

dişili : dişili, dişi türe mensup

d. 50b/15, 50b/18, 51a/4

dişle- : dişlemek, ısırmak

d.yecekdür 2a/1

ditre- : titremek

d.di 10a/3, 46a/4

d.r 36a/10

d.rdi 66b/1

d.yüben 65a/4

d.yüp 18b/18

ditreş- : titreşmek, korkmak

d.üp 14a/10, 14a/7

d.ürler 32a/4

ditreT- : titremek, sarsmak

d.ür (ditredür) 63a/3, 75b/7

diḳḳat (A.): dikkat, ilgi

d.ile 51b/1

d.inle 38a/6

diyānet(A.): dindarlık, dinin hükümlerine uyma

d. 25b/8

diyār (A.): memleket, ülke

d. 76a/3

d.ın 54b/4

d.ına 61b/13

d.ında 51b/7, 52b/20, 52b/9, 54b/11

diyü : diye (zarf)

d. 3a/12, 3b/21, 4a/12, 4b/19, 6a/18, 6b/17, 7b/4, 8b/21, 9a/2, 9a/20, 9b/18, 9b/19, 9b/2, 9b/3, 9b/5, 10b/4, 11a/13, 12b/12, 14a/10, 14a/12, 14b/4, 14b/8, 15a/5, 15b/9, 16a/8, 18a/15, 18b/11, 20b/9, 23a/5, 23b/1, 25a/8, 27a/6, 28a/20,

28a/6, 28b/5, 34b/3, 34b/7, 37a/14, 37a/21, 37b/4, 40b/13, 40b/14, 41a/13, 42b/16, 42b/17, 42b/9, 45a/4, 45a/8, 46a/8, 47b/7, 49b/18, 52a/6, 52b/2, 52b/21, 53a/11, 55b/7, 55b/8, 56a/19, 61b/1, 62a/15, 66b/17, 67b/1, 68a/11, 71b/5

diyüvir -: deyivermek, söyleyivermek

d.di 34b/20, 70b/1

diz : diz

d.e 28b/9

d.ine 28b/6, 29a/11

d.leri 19a/1

→*d. çök-* 3b/18, 4a/14, 11a/10, 22a/12, 25b/14, 25b/17, 57b/7, 58a/7, 71a/2

diz-dār (F.): kale muhafazı

d.ı 11b/6

d.ıyam 66b/21

d.la 29b/6

dīr (F.): geç

d. 24b/3

dīv : dev, şeytan, cin

d. 5b/3, 9a/2, 25a/12, 25a/14, 35a/13, 35a/15, 35a/17, 35b/13, 35b/20, 35b/5, 36a/15, 36b/7, 37b/7, 36a/3, 36a/9, 36a/10, 36b/7, 37a/3, 37b/12, 37b/16, 37b/5, 38a/7, 41b/2, 48b/3, 55b/13, 55b/5

d.e 11b/20, 37b/5, 75a/4

d.i 36b/6, 37b/6, 37b/20

d.le 35b/5, 36a/14, 38a/1

d.ler 35a/14, 35b/11, 36a/17, 36a/7, 36b/7

d.lere 35b/17

d.leri 36a/21, 36b/3

d.lerile 27a/7

d.lerinden 36a/21

d.lerine 36a/18

d.lerini 36b/6

d.leriyle 13a/3, 37b/14

d.lerüŋ 36a/6

d.üŋ 35a/21, 35b/18, 36a/18, 37b/1

dīvān (F.): büyük, yüce meclis

d. 42a/10

d.ı 63a/17,070b/12

d.ına 6a/10, 11b/2, 56b/18

d.ını 58a/13

d.umı 58a/14

→*d. ṭur- (hazır olda, saygıyla beklemek)* 48a/18

d. ṭut- (toplantı oluşturmak) 25b/15, 42a/14

dīvān-ı aʿẓam (F.): büyük divan

d. 58a/5

dīvān-ı ḫalḳ (F.): bütün halk

d. 68b/18

dīvān-ı süleymān (ī) (F.): Hz. Süleyman'ın divanı

d. 37b/18, 56b/14, 71a/21

d.a 48a/19, 56b/21, 57a/16

d.ı 58a/10

dīvāne (F.): çılgın, deli, mecnun

d. 9b/12

dīvān-ḫāne (F.): büyük sofa, salon

d.ler 3a/17

d.ye 11b/1

dīvānḫāne-i ʿaẓīm (F.): büyük divanhane

d.dür 3a/15

dīvār (F.): duvar

d. 23b/3, 45b/1, 46b/12

d.a 4a/21

d.dan 45b/20, 46b/11

d.ı 3a/15, 4b/2, 26a/8

d.ın 26a/10

d.ına 4b/19

d.ında 3a/16, 3a/17

d.ını 60a/6, 77a/10

d.ınuŋ 3a/16, 26a/20

d.uŋ 45b/6

dokan- : dokunmak

d.ur 24a/4

dostān (F.): dostlar

d. 7a/11, 24b/2

dost (<F.dūst): dost

d. 6a/19, 6b/1, 59a/19

d.am 27a/20

d.ı 66b/21, 70b/4

d.ıla 63a/8

d.ına 27a/21, 54b/18, 69b/1

d.ısın 70a/16

d.larına 62a/4

d.umdur 47a/6

d.uŋa 76a/11

→*d. ol-* 27a/21, 52a/15, 69b/1, 76a/11

dostlıḳ (←F.dūst): dostluk

d. 45b/18

→*d. itdür- (dost etmek, barıştırmak)* 27b/15

dögül- : vurulmak, çalınmak (davul için)

d.di 73b/20

dögüş- : dövüşmek, kavga etmek

d.düler 65a/19

dök- : 1. dökmek

d.diler 48b/19

d.er 59a/7, 59a/20

2. düşürmek, yün atmak

d.er 54b/17

d.erdi 4a/7

d.üp 52b/10

→*cān d.er (can vermek, ölmek)*54b/6

düşmān ḳanın d.sevüz 76a/20

ḳanlar yire d.üp 20b/10

*ḳan d.er (öldürmek, can almak)*54b/6

ḳan d.mege 76b/11

yaşlar d.üp (ağlamak) 6b/1

yaş d.di 29a/16

dökül- : 1. kırılmak, parçalanmak

d.di 20b/14

2. dökülmek, düşmek

d.mez 30b/19

d.üp 24a/3, 25a/4, 30b/12

d.ür 5b/15, 25a/13, 25a/5

dön- : 1. dönmek, kendi ekseni üzerinde veya başka bir şeyin dolayında hareket etmek

d.di 10b/16, 11a/4, 19a/11

d.digince 56b/9

d.dügünce 32b/4, 33b/21

d.er 24b/11

d.mekden 32b/5

2. dönmek, geri gelmek

d.üp 27b/19, 36b/5

3. dönüşmek, bir şeyi andıracak duruma gelmek, benzemek

d.di 20b/15, 20b/16, 20b/19

4. yönelmek, dönmek

d.er 48b/8

d.ince 64b/15

d.mezüz 50a/19

d.üŋ 50a/17

d.üp 27b/6, 34a/10, 35a/9, 40b/21, 43a/15, 49a/1, 49a/13, 51b/19, 52a/3, 67a/4, 67a/20, 69b/20

dönder -: döndürmek, çevirmek

d.üp 29b/20

dönici :dönen, dönücü

d.dür 34a/1

dörd : dört *bk. dörT+*

d. 63a/3

dörT+ : dört *bk. dörd*

d. 22a/1, 22a/11, 23a/17, 35a/17, 37b/11, 38b/13, 39a/18, 39b/16, 48b/10, 49b/14, 50a/4, 52a/8, 75b/3, 76a/21, 76a/4, 76b/5

d.er 18a/10, 18a/8

dördünci: dördüncü

d. 3b/2, 5a/10, 6b/16, 007a/8, 19b/14, 21b/12, 21b/2, 22b/4, 23a/10, 23a/7, 25a/4, 25b/8, 31b/19, 36b/19, 55b/4, 61a/14, 72a/14, 74a/10

dörpi : törpü

d.ye 20b/16

dört bıŋ: dört bin

d. 40b/7

dört yüz: dört yüz

d. 26a/11, 60a/1, 61a/12, 61b/11, 62a/9, 75b/2, 75b/3

dört yüz ḳırḳ: dört yüz kırk

d. 19a/18

dörüT-: yaratmak, var etmek

d.üp (dörüdüp) 62b/17

döş : göğüs, sine

d.ine 29b/17

d.lerine 20a/13, 20a/18, 20b/1

d.ünde 10b/17

döşe- : döşemek, yaymak, sermek

d.di 24b/8

d.diler 47b/20

d.r 059a/9

d.yüp 51a/12, 57a/9

d.yürek 57a/10

döşek : döşek

d. 16a/13, 26b/10, 26b/7, 26b/9

d.ler 31a/12

döşen- : döşenmiş, serilmiş

d.miş 22a/20, 39b/15

duʿā (A.): dua, yakarış

d. 2a/2, 2b/19, 3a/2, 12a/20, 12a/21, 21a/4, 21a/18, 41b/11, 57a/13, 62b/15, 70b/21

d.dan 24a/20, 32a/19

d.dur 24a/20

d.ların 12b/2, 15a/19

d.ŋı 39a/10

d.ŋuz 47a/9

d.sı 22b/17, 23b/14, 34a/16, 39a/16

d.sın 12a/21, 33b/1, 40a/17, 50b/17

d.yı 1b/11, 25b/12

→*d. dile- (dua etmek, istemek)* 7a/4, 25b/11, 40a/14, 62a/10

d. iT- (dua etmek) 53a/18, 76a/5

d. ḳıl- (dua etmek) 3a/1, 5b/12, 6a/13, 7a/4, 15a/19, 17b/10, 21a/6, 23a/12, 33b/2, 40a/13, 40b/21, 48a/7, 48a/10, 48b/2, 50a/17, 50b/1, 55a/21, 57a/4, 57a/11, 57a/14, 58a/4, 58a/11, 59b/13, 64a/14, 65b/6, 66b/4, 66b/7, 69a/13, 69b/4, 69b/9, 70a/21, 70b/20, 71a/5

d. ḳılın- (dua edilmek) 11b/10

duʿācı (←A. duʿā): dua eden

d.yam 58b/11

dudaḳ : dudak *bk. ṭuṭaḴ*

d.ları 75a/3

duḫān (A.): duman

d.ı 38a/4

d.ından 20b/18

dur- : 1. durmak *bk. ṭur-*

d.an 37a/6

d.duġunca 48b/2

d.ur 6a/8

2. yardımcı fiil olarak (bildirme ifade eder)

āḫir d.ur 32a/13

ʿālem d.ur 76b/19

aʿmālüŋ d.ur 62b/3

ʿammade d.ur 45b/9

ʿāşıḳ d.ur 2a/11

bes d.ar 63a/9

bir ḳarār üzre d.ur 30b/12

bir d.ur 17b/17, 59b/5

bu d.ur 34b/9, 56b/10

cism d.ur 32b/10

çoḳ d.ur 62b/5

ehli d.ur 17b/14

ferrāşuŋ d.ur 1b/6

gevher d.ur 17b/8

ḫākī d.ur 32b/10, 50a/6

ḥālüŋ d.ur 62b/3

işi d.ur 68b/19

işidip d.uruz 49b/3-4

ḳādir d.urlar 33a/2

ḳāim d.urlardı 22a/13

ḳurılup d.ur 58a/5

ḳuşlar d.urlardı 6a/14

lāʿlüŋ d.ur 41b/19

māhir d.urlar 33a/2

mübārek d.ur 47a/6

nūḥuŋ d.ur 62a/21

ol d.ur 9a/5, 17b/16, 61a/8

sācid d.ur 24a/14, 59b/5

sen d.ur 32a/12

sende d.ur 32a/11

söz d.ur 2a/10

ṣunʿī d.ur 59b/8

ṭapup d.ur 72b/20

vāḥid d.ur 24a/14, 59b/5

var d.ur 15a/11

vechile d.ur 43b/14

yoḳ d.ur 21a/15, 59b/5

yoḳluḳ d.ur 63a/7

ẕikrinde d.ur 41b/17

ẓulmı d.ur 32b/15

→*ḳāmete d.dılar (namaza durmak)* 25b/8

dut- : 1. yerine getirmek, tatbik etmek *bk. ṭut-*

d. 41b/5

2. tutmak, ölçmek

d.am 42b/5

3. tutmak, yakalamak

d.ar 48b/10

d.mış 34a/8

d.up 27b/4

4. çevirmek, döndürmek

d.dılar 37a/17

→ *yüz d.sa (olmak, gerçekleşmek)* 54a/2

dūzaḫ (F.): cehennem

d.ı 31b/10

dü-şāk (F.): ikiye bölünme, iki parça

→*d.ol- (iki parça olmak, bölünmek)* 65a/13-14

dühül (F.): davul

ṭabl u d. 19b/12

d.lerde 29b/9

dükān (F.): dükkan, işyeri *bk. dükkān*

d.ına 49a/3

düket- : tüketmek, bitirmek

d.di 48b/21

dükkān(F.): dükkan, işyeri *bk. dükān*

d. 56b/2, 56b/5, 56b/6

düm : düm, vuruş

bir d. 68a/21

dün : dün

d. 46b/5

d.ki 52a/9, 52b/3

düne- : tünemek

d.sün 45b/16

d.vüz 43b/20

d.ye 60b/20

dünen : dünkü gün

d. 52b/4

dünyā (A.): dünya

d. 9a/2, 9a/4, 21b/10, 24a/11, 30b/21, 32b/2, 55b/16, 59b/7, 62a/19, 62a/2

d.ca 7a/14, 8a/12, 8a/16, 31b/11, 32a/1

d.da 23b/14, 42b/11, 72b/15

d.dan 15b/17, 15b/19, 16a/19, 16a/8, 16b/10, 16b/2, 16b/8, 61b/15

d.nuŋ 33b/20

d.ya 55b/1, 62a/4

d.yı 4a/5

düpüldü: gümbürtü, gürültü, patırtı

d.si 20b/7

d.sünden 11a/3

dür-dān (A.F.): inci tanesi *bk. dürdāne*

d.dandur 31b/1

d.ile 26a/6

dür-dāne (A.F.): inci tanesi *bk. dürdān*

d. 49a/8

dürer (A.): inci taneleri

d. 17b/8

dür-feşān (F.): inci saçan, inci gibi değerli şeyler söyleyen

d. 1b/15, 2a/20, 77a/5

dürlü : türlü, çeşit

d. 3a/20, 3a/3, 3b/12, 4b/17, 4b/18, 5a/9, 5b/6, 6a/20, 7b/13, 9a/3, 14b/1, 14b/13, 14b/14, 14b/2, 17a/11, 17a/4, 21b/7, 22b/1, 22b/10, 22b/3, 22b/8, 22b/9, 23a/16, 23a/7, 23b/15, 23b/18, 24b/15, 26b/5, 34b/14, 35b/2, 36a/7, 37b/18, 37b/19, 38b/13, 39b/14, 39b/3, 39b/7, 42b/17, 50a/12, 50b/2, 55a/17, 55b/2, 57b/3, 58b/19, 60a/2, 61a/12, 61b/11, 62a/9

d. dürlü (çeşit çeşit) 3a/17, 31a/2, 42b/12

d.si 59b/21

dürr (A.): inci

d. 9a/4, 26a/12, 26b/9, 30b/5

d.i 2a/8

d.idür 59a/6

dürr-i baḥr-i bī-kerān(F.): uçsuz bucaksız denizin incisi

d. 1b/7,

dürr-i şehvār (F.): şahlara layık olan iri taneli inci

d. 55b/7

dürr-i yetīm (F.): eşsiz inci

d. 36b/16

dürt - : dürtmek

d.diler 66a/2

dürüst(F.): dürüst, doğru

d. 27b/15

→*d. ol-* 16b/10

dürüş- :karşı karşıya gelmek, mücadele etmek, çarpışmak *bk. ṭuruş-*

d.düler 20b/6

d.e 63a/20, 63a/21

düş- : 1. düşmek

d.di 11a/5, 11a/7, 11a/9, 14a/5, 20b/18, 29b/10

d.dügine 18b/19

d.er 8b/21, 48b/11, 51b/13, 59b/6

d.erler 46b/14

d.icek 10b/9, 11a/10, 18b/18, 19a/20, 51b/13

d.megile 39a/2

d.mez 48b/11

d.miş 13b/15, 66a/2

d.mişdür 15a/5

d.se 46b/11

d.üp 13a/2, 39a/4, 47a/1, 68a/9

2. denk gelmek, isabet etmek

d.di 48a/3

d.erse 48a/1

3. aciz, çaresiz kalmak

d.e 54a/2

4. meydana gelmek, oluşmak

d.er 49a/20, 49b/6,

→ *ḳorḳıya d.di (korkmak)* 46a/4

muẓaffer d.meyem (galip gelmek, üstün olmak) 43b/6

ṣaʿīf d.düklerine (zayıflamak) 34b/8

şehvet ārzūsına d.megile (şehvetlenmek, şehvete kapılmak) 53b/14

yüzin d.di (yüzüstü yere düşmek) 29b/14

*zebūn d.em (zayıf ve düşkün duruma gelmek)*11a/14

zebūn d.üp 13a/4, 65b/2

düş : düş, rüya

d.de 30a/15, 58a/18

d.inde 39b/8

düş : tesadüf etme, rastlama *bk. ṭuş*

→*d. gel-* 49a/3

d. ol- 55a/3

düşmān (F.): düşman, hasım *bk. düşmen*

d. 18a/7, 18b/4, 20a/15, 20a/8, 020b/2, 29b/12, 43b/1, 63b/4, 63b/8, 64a/13, 64a/16, 64a/5, 64a/9, 65a/13, 65a/9, 75b/21, 76a/1, 76a/11

d.a 18b/10, 20a/20, 20a/5, 76b/1

d.am 27a/20

d.dan 74a/1

d.ı 4a/16, 53a/2

d.ına 69b/1

d.uŋa 76a/11

→ *d. ol- (düşman olmak, cephe almak)* 11a/15, 27b/8, 27b/14

naẓar d.a ṣal- (düşman tarafına bakmak) 19b/21

d. başıcı (cengaver, yiğit) 28b/3

düşmānlıḲ+ (←F. düşmān): düşmanlık

d.uŋuz (düşmanlıġuŋuz) 27b/15

düşmen (F.): düşman, hasım *bk. düşmān*

d. 27a/21, 64b/4, 66b/1, 69b/1, 69b/11, 71b/17, 76a/20

d.e 75a/5, 76b/17

d.idür 47a/7, 48b/13, 51b/9

d. iken 52a/15

d.in 54b/18

d.inden 47b/1, 63b/6

d.lerin 62a/4, 66b/11

d.üŋ 64b/7, 66b/8

düşmenle-(←F. düşmen): düşman kabul etmek

d.yüp 54b/18

düşür- : düşürmek

d.di 14a/1

d.düler 39a/1

d.üp 72b/8

→ *ṣaʿīf d.düse (zayıflamak)*12b/19

düt- : tütmek

d.er 41b/20

dütā (F.): iki kat, bükülmüş

d. 59a/20

→*d. ḳıl- (bükmek, aşağı sarkıtmak)* 59a/12, 59a/13

düvāzde-ḫāne (F.): on iki hane, bölüm

d. 4a/21

d.ler 5a/19

düz- : 1. bina etmek, yapmak

d.di 9a/3

2. tertip etmek, hazırlamak, tanzim etmek

d.ene 8b/16

d.er 49a/17

d.mek 61a/7

d.mişdür 5b/20

d.üp 20a/14

düz : düz, engebesiz

d. 39a/20

düzdür -: yaptırmak

d.mişler 35b/10

düzeT- : takmak, düzeltmek, tanzim etmek

d. 32b/1

d.üp (düzedüp) 9a/4, 28a/15, 28b/1

düzelT-: düzeltmek

d.üp (düzeldüp) 57b/13

düzül- : yapılmak, imal edilmek

d.miş 28b/6, 57a/20, 57b/4

e‘āzza’l-lahu-enṣāre (A.): "Allah onun yardımcısı olsun" anlamında dua

e. 21b/11

eṣaḥ (A.): çok doğru, pek sahih

e. 18a/1, 42a/8, 63a/12

→e. ol- (gerçekleşmek) 61a/8

e. vir- (doğrusunu, gerçeğini söylemek) 41b/8

ebed (A.): sonsuz

e. 57a/12, 77a/21, 77b/12

ebr (F.): bulut

e. 1b/15, 33b/20

ebsem : sessiz, susmuş, suskun

→e. ol- (ses çıkarmamak, susmak) 5b/10, 47b/13

ebter (A.): eksik, noksan

→e. ḳal- (eksik kalmak, noksan olmak) 17a/17

ecdād (A.): atalar, dedeler, cedler

e.umuz 54a/20

e.umuzdan 49b/2

e.uŋuzdan 54a/11

ecel (A.): ecel, ömrün sonu

e. 5b/7, 5b/9, 20a/14, 29b/9, 34b/7, 40b/15, 40b/8, 41a/6, 62b/6, 77a/10

e.den 24b/1, 33a/3, 40b/14, 62b/13,69a/15, 77b/4

ecl (A.): sebep

*e.den (ecilden)*14a/6, 42b/7, 61b/2

e.inden (eclinden) 60b/11

ecmaʾ(A.): en toplu, çok birleşmiş ve biriken

e.ı 24b/10

ecmaʿīn (A.): hepsi, bütünü

e. 15a/14

edā (A.): verme, ödeme, yerine getirme

→*e. iT- (üstüne düşen şeyi yerine getirmek, ifa etmek)* 6a/11, 15b/11, 25b/10

e. ḳıl- (yerine getirmek) 29a/4

edvār (A.): musiki, melodi

e.ıla 42a/2

edviye (A.): devalar, ilaçlar

e. 33a/2

e.siyle 22b/11

efġān (F.): ıztırapla bağırma, haykırma, feryat

e.ı 13b/16

→*feryād e. it- (feryat etmek)* 60b/6

zār u efġān it- (inlemek, ağlamak) 60b/17

efġān-āvared(F.): efgan taşıyan, dertli

e. 57b/21

efāʿī (A.): engerek yılanları, zehirli yılanlar

e. 61a/13

efʿāl (A.): yapılan işler, ameller

e.in 16a/16

efʿī̄ (A.): zehirli yılan, engerek

e. 16a/13

e.de 49a/7

eflāk (A.): felekler, gökler

e. 33a/2

e.ı 58a/6

e.ıla 8b/20

e.uŋ 56a/18

eflāk-ı ʿālem(F.): alemlerin felekleri

e. i 33a/6, 33a/7

efşān (F.): saçma, dökme

→*e. it- (dökmek, etrafa saçmak)* 10b/3

efżal-ı fāżıl (F.): fazılların fazılı, fazilet sahibi

e. 22a/11

eg- : eğmek, bükmek

e.üp 10a/9

→*baş e.mez (baş eğmeyen, cesur)* 75b/10

eger (F.): eğer, şayet

e. 4a/5, 4a/7, 4a/8, 6a/11, 6a/9, 7a/20, 7b/9, 10b/6, 13a/21, 17a/17, 22b/7, 25a/12, 25a/15, 27a/2, 27a/4, 27a/9, 27b/11, 27b/6, 27b/9, 32b/16, 33a/10, 35b/17, 38a/16, 38a/17, 41b/1, 41b/13, 42b/15, 43a/11, 43b/3, 43b/4, 43b/6, 43b/9, 44a/12, 44a/21, 44a/4, 44b/1, 45b/7, 48b/16, 49a/3, 49b/9, 50a/12, 50b/9, 52a/4, 52b/12, 53a/11, 53b/8, 65b/7, 69a/12, 70a/7, 70a/9, 76a/17

egerçi (F.): her ne kadar, ise de, gerçi

e. 10a/3, 16b/3, 29a/18, 33b/13, 33b/17, 33b/8, 46b/16, 46b/18, 49a/14,

50b/20, 51b/8, 55a/15, 61b/6, 65b/1, 66a/9, 67a/14, 69a/17

e.kim 14b/12, 16a/21, 46b/17

egil- : eğilmek, aşağı sarkmak

e.ür 30b/10

egil egil : eğilerek, eğile eğile

e. 66a/18

eg(i)n : sırt

e.inde (egninde) 45a/6, 57a/18

*e.ine (egnine)*57b/19, 66a/17

egle- : eğlemek, tatmin etmek, avutmak

e.mez 41b/12

egri : eğri

e.si 49a/18

ehl (A.): halk, kavim, insan topluluğu

e.i 2a/21, 15b/18, 30b/17, 30b/3, 31a/9, 42b/21, 72b/7, 76b/19

e.in 30b/8

e.ine 30b/10, 47a/4

e.i durur 17b/14

ehl-i ceng (F.): savaşanlar, cenk yapanlar

e.leri 3b/16

ehl-i cennet (F.): cennet ehli, cennette yaşayanlar

e. 30b/10, 30b/12

ehl-i ʿirfān (F.): irfan, ilim ehli kimseler

e. 8b/4, 17b/4, 24b/11, 24b/7, 32b/2

e.dan 6b/21

ehl-i maʿrifet (F.): marifet ehli kimseler

e. 56b/1

ehl-i ḥāl (F.): hal ehli, herkes

e. 32b/12

ehl-i sülūk (F.): tasavvuf ehli

e. 52a/19

ehl-i tārīḫ (F.): tarihçiler, tarih yazanlar

e. 61a/5

ehl-i tecribe (F.): tecrübe sahibi kimseler

e. 47a/4

ehl-i ümerā (F.): yöneticiler, emirler

e. 25b/8

ehlullah(A.): Allāh adamı, veli, evliya

e. 23a/11, 23a/12

e.dan 17a/2

ehremen (F.): şeytan, dev *bk. ehrimen*

e.ler 36a/11, 36a/9

e.leri 37b/15

ehrimen (F.): şeytan, dev *bk. ehremen*

e.lerden 25a/11

ek- : ekmek, toprağa saçmak

e.dügüŋ 41b/1

ekābir (A.): büyük adamlar, ileri gelenler

e. 57b/8

ekmel (A.): mükemmel, kusursuz, noksansız

e. 23b/13

ekmel-i kāmil(F.): kusursuz, noksansız

e. 22a/11

ekmel'ül-mevcūdāt (A.): yaratılmışların en mükemmeli olan, Hz. Muhammed

e. 47a/5

ekrem (A.): kerim, cömert, lutuf

e. 21a/15

eksiklik: eksiklik, noksan

e. 47a/5

eksil- : eksilmek, azalmak

e.se 23b/11

eksir (A.): iksir

e.ler 48b/19

eksük : eksik, az

e. 7b/7, 16b/1, 23b/9, 58b/18

ekşer (A.): en çok, birçok

e.i 22b/12, 46b/20

e.inüŋ 51b/6

el : el

e. 37a/21

e.de 36a/9

e.den 8b/9

e.i 47b/3, 49b/15

e.in 11a/18, 27b/4, 27b/11, 29a/16, 30a/14, 51a/19, 65a/8

e.inde 11a/14, 11a/2, 18a/7, 26a/14,

29b/18, 30b/8, 31b/17, 49b/15, 57a/17, 61b/3

e.indedür 23b/9

e.inden 6b/1, 10a/9, 11a/7, 12b/16, 30a/5, 32a/5, 44b/13, 51b/15, 51b/17, 54a/2, 54b/4, 67a/7, 72b/15, 73a/1

e.ine 4b/14, 10a/9, 10a/12, 10b/21, 16b/16, 18a/10, 22b/5, 28b/10, 29a/13, 30a/4, 30a/6, 33b/6, 38b/5, 40a/19, 45a/16, 047a/15,47b/17, 56a/17, 62a/18, 64b/18, 65a/12, 65a/13, 66b/15, 68a/2, 73a/18, 76a/16

e.ini 66a/15, 70b/10

e.inüŋ 70b/9

e.iyle 10b/5, 11a/1, 12b/18, 55b/8, 72b/3

e.leri 37b/21, 66b/10

e.lerin 19a/13, 29b/20, 57b/7

e.lerinde 26b/13, 47b/4

e.lerindeki 75a/1

e.lerinden 14a/5, 67b/1

e.lerine 3b/11, 4a/9, 20a/18, 35b/14, 35b/6, 35b/8

e.lerini 10b/10

e.lerinüŋ 66a/14

e.leriyle 47b/4

e.ümdeki 49b/21

e.üme 42b/14, 42b/15, 54b/8, 62a/5

e.ümüzden 60b/14

e.üŋden 9b/10, 29a/20, 48b/3, 63a/20

→ *e. bağlatdur- (saygı göstertmek)* 47b/6

e.e al- (almak, tutmak) 11b/12, 20a/21, 28b/13, 64b/12

e.den bırak- (terketmek, bırakmak) 40b/15

e.den git- (yitirmek, kaybetmek) 24b/12

e. götür- (dua için el açmak) 25b/10-11, 7a/3, 12a/6, 12a/8, 15a/15, 40b/21

e. ḳaldır- (dua etmek için el açmak) 62a/10

e. ḳavşur- (el bağlamak, hazır olmak) 42a/13-14

e.de tut-(tutmak, taşımak) 20a/10, 24b/9

e. ur- (almak için elini uzatmak, bir şeye uzanmak) 19b/16-17, 22a/10, 28a/20, 28b/18, 37b/14, 40b/9, 42a/1, 58a/8, 63b/14

e.lerin uruş- (el atmak, elini götürmek) 64b/10

e. uzat- (kötülük yapmak, zararı dokunmak) 45b/13

e. yüze sür- (duadan sonra amin deme ritüeli) 7a/5, 15a/19, 25b/12, 28a/17

e.den koġul (bırakmak) 17b/10

iḫtiyār e.den git- (iradesini kaybetmek) 16a/2

e.e getir- (ele geçirmek, kazanmak) 56b/4

e.e getür- (yakalamak, ele geçirmek) 38a/15, 63b/11, 67b/15

e.e gir- (ele geçmek) 65b/2, 69a/2, 71b/11

e. getür- (dua için el açmak) 40a/14

e.ine vir- (teslim etmek, vermek) 18a/9, 36b/7, 46a/19, 46b/3, 44b/14, 67a/8, 67a/17

elān (A.): şimdi, şu anda

e. 12b/13, 48b/16, 52a/8

elbette (A.): elbette, şüphesiz,muhakkak

e. 46a/12, 54b/13

elegümsaġmā (<A. alā'im-i semā): gökkuşağı

e. 29a/10

e. boyunlu 29a/14

elem (A.): ıztırap, keder, gam, tasa, hüzün

e. 58b/8, 73a/5

elf-i ulūf (F.): binlerce

e. 22a/14

elḥān (A.): nağmeler, ezgiler, melodiler

e. 6a/11, 58a/3

e.ıla 34a/5, 45b/7, 58b/12

e.uŋdan 45b/11

→*e. iT- (nağme söylemek)* 2a/10,

elḥān-ı dāvudī(F.): Hz. Davud nağmesi, onun etkileyici sesi

e. 11b/15

elli : elli

e. 5a/13

ḳırḳ e. 42b/13, 42b/19, 42b/6

elli altı: elli altı

e. 21b/8

elli biŋ :elli bin

e. 26a/8, 63b/5, 64a/7, 64a/13, 72a/21

e. er 64a/6

elmās (A.): elmas

e. 11a/10, 19b/14, 65a/13, 66a/14, 76b/10

e.dan 2b/16, 5a/11, 5a/13, 5a/2, 6b/13, 21a/20, 22b/19, 23b/17, 23b/6, 24a/1, 26a/19, 26b/3, 26b/6, 30b/16, 39b/20, 39b/5

e.ı 73b/19

e. u güher 73b/19

e. ḳaynaḳlu 29a/12

elvān (A.) : çeşit

e. 11b/9

elvān e. 11b/8, 31a/13, 45b/3

emān (A.): emin olma, korkusuzluk, güven

e. 73a/5

emīn (A.): güvenilir, inanılır, itimat edilir

e. 8b/7, 32a/10, 32a/4

→*e. ol- (güvende olmak)* 60a/7

e. ol- (rahatlamak) 16b/11, 32a/5

e. ḳıl- (güvende olmak) 22b/10

emīnullah (A.): Allāh'ın emin, güvenilir kulu, peygamber

e. 69a/6, 71a/10

emīr (A.): bir kavim veya memleketin başı, başkan, reis

e. 41a/15, 054b/17

e.i 57b/17

e. ü şehcihān 73b/18

e. ü şehriyār 32a/14, 51a/15

emīr-i mürġān (F.): kuşların emiri

e. 51b/20

emīr-i şehcihān (F.): cihan hükümdarlarının emiri

e. 73b/18

emlaḥ (A.): çok, daha güzel

e. 2b/2, 4a/19, 8b/10, 8b/19, 24a/17, 24b/21, 32a/15, 32a/6, 32b/19, 54a/8, 62b/10, 63a/9, 72b/7

emn (A.): güven, eminlik

e. 73a/5

emr (A.): emir, buyruk *bk. emir*

e. 60a/1

e.i 35a/3

e.ile 23b/9

e.in 38b/7

e.inde 7b/6

e.ine 3a/12, 3b/15, 6b/3, 15b/2, 21a/12, 21b/19, 42a/16, 50b/10, 55a/10, 55a/12, 57a/18, 72b/11, 73b/18, 76b/12

e.ini 53a/16

e.iyile 37a/7

e.iyle 49b/19

e.üŋ 57a/5

e.üŋe 27a/5

→*e. eyle- (emretmek, buyurmak)* 11a/19, 35b/5, 48a/1, 67b/19, 69b/4

e. iT- (emretmek, buyurmak) 29a/5, 44b/21, 46a/12, 47b/20, 67b/14, 54a/19, 55b/9, 63b/3, 71b/4

emir: (<A. emr): emir, buyruk *bk. emr*

e. 40a/3

e.lerine 22a/5

emr-i ḥaḳ (F.): Allāhın emriyle

e. 16b/14, 16b/17, 16b/18, 16b/19,21b/19, 23b/9, 40a/4, 41b/5, 55b/3, 62a/7

emr-i rabbānī (F.): Allāhın emriyle

e. 33b/17

emr-i süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın emriyle

e. 4a/16, 21b/17

emr-i ḳażā (F.): kaderin vuku bulması

e. 16b/14

emṣāl (A.): eş, benzer

e.i 39b/8

emṣāl-i şuʿarā (F.): şairler gibi, şairlere benzer

e. 57b/2

enār (F.): nar

e. 5b/17, 49b/15, 49b/17

e.dur 49b/17

e.ı 49b/16, 49b/18

enbiyā (A.): (aslında nebinin çoğulu) peygamber, resul, nebi

e. 2b/12, 3a/5, 6b/20, 7a/2, 7a/4, 7a/7,

17a/1, 21a/2, 25b/11, 25b/13, 25b/6, 43a/1, 47b/15, 57a/19, 58a/8, 73b/7

e.dı 73b/17

e.nuŋ 1b/5, 63a/10

encām-ı kār (F.): işin sonu

e. 20b/21

encüm (A.): yıldızlar, nücum

e. 42a/1, 59b/4

encümen (F.): meclis, cemiyet, topluluk

e. 69b/12

endām (F.): şekil, vücut

e.ı 6b/8, 8a/18

endelüsī : Endülüs'e mensup

e. 72a/18

endīşe (F.): endişe, düşünce

e.sin 45b/13

engüşt ber-dehān (F.): parmağı ağzında olma

→*e. ur- (şaşırıp kalmak, hayret etmek)* 25a/8

enhār (A.): nehirler, ırmaklar

e.ı 5b/15

eniş : iniş

e.de 28b/11

envāʿ (A.): neviler, çeşitler, türler

e. 11b/9, 22b/8, 39b/14, 39b/7, 40a/8, 42b/13, 43b/15, 57b/3

e.ın 48a/20

e.ından 33a/20, 42b/2

e.ıyla 31a/1

e. envāʿ 31a/13

envāʿ-ı maḫlūḳāt (F.): her çeşit mahlukat

e. 14b/17, 47b/18

envār (A.): nurlar, ışıklar

e.ıla 8b/7

eŋ : en (zarf, başına geldiği sıfatların en üstün derecede olduğunu gösterir)

e. 75b/7, 75b/10

eŋeK+ : çene, çene kemiği, gerdan

e.ümde (eŋegümde) 44b/12

e.üŋde (eŋegüŋde) 44b/9

eŋeklü : okun ucu, temren manasında

yāḳūt e. 29a/12

eḥad (A.): tek, bir, Allāh

e.dur 12a/7

e.sın 16b/4, 16b/5

eẕān (A.): ezan

→e. oḳu- (ezan okumak) 25b/4, 42b/3, 47b/9

er I :erkek, er kişi, adam *bk. ir I*

e. 18b/3, 18b/8, 19b/9, 20b/5, 20b/6, 20b/18, 29b/11, 54b/18, 64a/5, 64a/7,72b/14, 73b/21, 75a/7

e.e 43b/9

e.i 18b/8, 64a/14, 65a/1, 71b/18, 75b/6

e.ile 18b/9, 19b/10, 19b/11, 20a/1,63b/5, 64a/7, 72a/12, 72a/13, 72a/14, 72a/15, 72a/18, 72a/19, 74b/7

e.in 72b/11

e.ini 20b/4

e. iseŋ 9b/18, 9b/19, 10b/1

e.leri 64b/6, 65a/3, 65a/4, 74a/17

e.lerini 42b/12, 43b/10

→e. dile- (savaşmak için adam istemek, meydan okumak) 18b/13, 19a/15, 30a/16, 64b/13

er II : erken *bk. ir II*

e. 43b/19

erbāb-ı telīf (F.): eser sahipleri, yazanlar

e. 42a/5

eren : kişiler, yiğitler

e. 28a/2

e.ler 10a/17, 10a/21, 20a/21, 20b/13, 20b/5, 27b/11, 28a/5, 29a/16, 65a/20

e.leri 21b/12, 23a/5, 65a/21

e.lerinden 23b/11

e.leriyle 75b/9

ere : cirit sopasını yerden almakta kullanılan ucu halkalı değnek, çengel

e.ye 20b/15

erġūvān (F.): bir tür çiçek

e. 58a/21

eri - : erimek

e.miş 24a/1

e.yüp 48b/17, 49a/4

erkān-ı devlet (F.): devleti yönetenler, devlet adamları

e. 42a/12

erkeK+: erkek

e. 43b/15, 53a/10, 53b/9, 61b/3, 74a/4

e.den 43b/8

e.dür 44a/12

e.i (erkegi) 48b/12, 48b/14

erkekli : erkekli, erkek türe mensup

e. 50b/15, 50b/18, 51a/4

erliK+ : erlik, yiğitlik *bk. erlük*

e. 45a/14, 76a/9

e.den 9b/9, 10b/3, 30a/3

e.ile 27b/3, 76a/9

e.inde (erliginde) 45a/15

erlük : erlik, yiğitlik *bk. erliK+*

e. 18b/10

erḥame'r rāḥimīn (A.): merhametlilerin en merhametlisi, Allāh

e. 15a/17

ervāḥ (A.): ruhlar

e. 32a/12

e.ıla 32a/7

e.ına 20a/5, 31a/9, 57a/20, 73b/8

e.ından 39a/6

erzānī̇ (F.): lâyık, değer, uygun

→*e.ḳıl- (uygun, layık görmek)* 3b/15, 53b/18, 55a/9

es- : esmek

e.di 34b/2, 39a/18, 39a/19, 39a/21, 39b/1

e.er 34a/20

e.icegez 34b/9

e.icek 33a/19, 34a/21, 34b/1, 34b/6, 34b/7

e.ıncz 76b/18

e.se 30a/19, 34b/9

e.üp 30b/9, 31a/2, 33a/18, 39a/12,48a/19

esed (A.): aslan

e. 36a/11

esenleş-: birbirine esenlik dilemek, selamet dileyerek vedalaşmak

e.üp 15a/21

eski : eski

e. 38b/11

esmā'-ı ḫavāṣ (F.): duaların ismi

e.ı 37a/15

esmā'ullah (A.): Allāh'ın isimleri

e. 36b/16

e.dan 49b/12

esnā (A.): bir işin yapıldığı veya olduğu zaman

e.da 65a/16

esrār (A.): sırlar, gizemler

e.ına 22a/14

estaġfurullāh (A.): af ve mağfiret dilerim anlamında bir söz

e. 16b/7

eş- : eşmek, kazmak

e.üp 55b/12

eşʿār (A.): şiirler

e. 32a/20

eşʿār-ı ḫūb (F.): güzel şiirler

e. 42a/2

eşcār (A.): ağaçlar

e.a 59a/10

e.uŋ 59a/20

eşek : eşek

e. 18a/20

eşiK+: eşik

e.i (eşigi) 21a/20, 22a/18, 22b/19, 26a/5

eşkāl (A.): dış görünüş

e.inde 13b/11

eşyā (A.): her türlü şey, nesneler

e. 25b/1, 57b/8

et : et, gövde, beden

e.imi 46a/7

e.in 52a/14, 55a/3

e.ini 47b/11

e.lerin 52b/10

e.üm 45a/19

eteK+ : dağ, tepe, yığın gibi yüksekliği olan şeylerin aşağı kısmı

e.inde (eteginde) 9a/20, 55a/1

e.ine (etegine) 9a/19, 9b/1

e.lerinde 51b/6

etḳıyā (A.): Allāh korkusuyla günah işlemekten çekinen, müttakî olan kimseler

e. 7a/7, 43a/1, 47b/15

e.sı 38b/12, 39b/13

ev : ev

e.de 47a/16, 47a/20, 53b/11, 53b/13

e.den 47a/20

e.i 47a/21

e.in 46b/11, 47a/1

e.inde 16a/12, 60b/19

e.ine 16a/12

e.ler 60a/4

evlād (A.): evlat, çocuk

e.ına 62b/21

evliyā (A.): (aslında velinin çoğulu) evliya, ermiş, veli kimseler

e. 2b/13, 3a/5, 6b/21, 7a/4, 17a/2, 21a/2, 21b/12, 22b/16, 25b/11, 25b/14, 25b/8, 43a/1, 47b/15, 57b/1

evrād (A.): okunması adet edinilmiş olan belli ayet, sure ve dualar

e.e 73a/13

e.ı 7a/4

→*e. oḳu-* 7a/3, 25b/10, 28a/17

evren : ejderha, büyük yılan

e. 9a/1, 13a/1, 28b/6, 37a/5, 38a/8,

75a/17

e.dür 10a/7

e.e 5b/6

evsaṭ (A.): orta, ortasında

e.ında 38b/16

evḳat-ı ḫamse (F.): beş vakit, namaz vakitleri

e.de 44b/11

evvel (A.): evvel, önce, ilk

e. 2b/4, 5a/9, 18b/11, 22b/3, 24a/15,

32a/13, 34b/1, 34b/9, 43b/21, 50b/4, 56a/15, 61a/13, 69a/18, 72a/11, 74a/1

e.den 34a/4

evvelki (A.): ilk, birinci, önceki

e. 3b/1, 6b/10, 6b/15, 21b/9, 22a/16, 23a/2, 23a/7, 23a/9, 31a/20, 31b/18, 36b/17

eyer : eyer, atın binek yerine konulan nesne

e. 10a/9

eyer-ḫāne (F.): eyer yeri, oturma yeri

e.sine 19b/8

eyi : iyi

e. 62b/3

eyle- : kılmak, yapmak, etmek, meydana getirmek

e. 77a/12

e.yem 35b/17

→ *ʿacel e.* 40b/15

ʿadem e. 77a/2

ʿaf e. 39a/6

ʿafv e. 17b/12, 41b/14, 54a/3

ʿafv e.di 54a/5

ʿafv e.gil 77a/18, 77a/21

ʿaṭā e. 12a/19

ʿarż e. 48a/15

ʿarż e.di 51a/14, 66b/9, 67b/18

ʿarż e.diler 70b/20, 72a/11

ʿarż e.yüp 75a/11

ārzū e.se 31a/1

az e.mişdür 53a/5

başlu e.gil 9b/11

beyān e. 25b/18, 32b/17

beyān e.di 13a/18, 15a/13, 46b/7, 68b/14

beyān e.düŋ 14a/12

beyān e.gil 41a/1

beyān e.mege 71a/15

beyān e.r 2a/4

bünyād e.mişler 23a/17

caḥīm e.seŋ 41b/2

cemʿ e. 24a/8

cemʿ e.gil 37a/14

ceng e.di 35a/13, 65a/3

ceng e.diler 65a/2

cezb e.di 63a/7

cürm ü ẕelel e.seŋ 41b/1

çāker e. 77a/2

çarḥ e.di 053a/5

dāre e.diler 69b/7

daʿvā e.mezdi 9b/15

daʿvet e. 16a/9

daʿvet e.di 39b/10, 69a/5, 69b/5

delük e.r 49a/20

dilek e.düm 69a/14

emr e.di 11a/19, 35b/5, 48a/1, 67b/19,
69b/4
fermān e.di 70a/3
feryād e.di 69a/1
fikr e. 044b/7
firdevs-i cennet e.ye 62b/20
girdbend e.di 73a/17
ġusl e.yüp 16a/5
gūş e.di 6b/6, 69a/16
gülzār e.yen 62b/17
ḫavf e.di 69b/19
ḥaẕer e. 40b/14
ḥaẕer e.megi 47b/1
ḥāżır e. 50b/13
helāk e.di 69a/4
helāk e.gil 69a/3, 70b/5
helāk e.medüŋ 68b/13
ḥikāyet e.di 31b/7
ḥikāyet e.gil 35a/12
ḫoş e.r idüm 40b/7
ḥükm e.di 11b/10, 18b/5, 35a/17, 35b/11, 35b/20, 35b/7, 36a/18, 36a/6, 36b/10, 37a/19, 37b/17, 37b/20, 37b/5, 39a/14, 39a/17, 65b/10, 68b/15, 68b/21, 69a/5, 69b/8
ḥüküm e. 51b/16
ʿīş u nūş e.r idüm 40b/7
ʿibādet e.di 73a/12
iḥsān e. 45b/11
iḫtiyāṭ e.r 43a/1

iḳrār e. 35b/16

inek e.rem 18a/20

inşā e.dük 63a/9

işāret e.di 25b/3, 65a/1

imāmlıḳ e.di 7a/2

ḳabūl e.di 15a/19

ḳāʿil e. 17a/18

ḳāim e. 77a/12

kār e.yüp 16a/14

ḳaṣd e.di 71a/18

ḳaṣd e.dük 26a/4

ḳasem yād e.di 52a/6

kerem e. 12a/20, 17b/11

ḳıyl u ḳāl e.dügin 71a/14-15

lāl e.r 59a/18

luṭf e. 77a/19

maʿāf e. 62b/19

maʿzūl e.di 14a/1

meded e. 68a/13

menʿ e.di 64b/15, 65b/9

musallaṭ e.di 50a/9

münevver e.miş 26b/9

naġam e. 32b/2

naḳl e.di 38b/4

naṣīb e.di 25a/10

naṣiḥat e.di 17b/9

naẓar e. 8b/4, 24a/13, 40b/14,

naẓar e.di 72a/9

çāker e.gil 8b/8

nevāḥet e.di 71a/17

nidā e.di 76a/3

niyāz e.di 7b/8

niyāz e.yüp 7a/4

pāk e.sün 39a/15

pāre pāre e.di 10a/10

pāyidār e.sün 34a/12

raḥmet e. 12a/17, 015a/18, 024b/4

raḥmet e.sün 59b/12

ṣāf e. 23a/14

ṣāliḥ ʿamel e.gil 62b/6

ṣenā e.di 71a/1

serkeşlik e.ye 29a/18

suʾāl e.di 4b/6, 5a/16, 71a/13

sulṭān e.di 70a/3

şād e.gil 40b/17

şerḥ e.di 2a/4

şerḥ e.düm 8b/10

şerḥ e.sem 13b/1

şerḥ e.yem 17a/13, 36a/13

şeydā e.di 13a/15

şikāyet e.yüp 69b/14

şükr-i yezdān e.di 9a/14, 66b/11

taʿaccüb e.di 68b/15

ṭāʿat e. 31a/17, 32a/5

ṭāʿat e.yüp 22b/17

taġyīr e.yüp 27a/14

taḥrīr e.sün 40a/15

taḥsīn e.di 43a/2

taḥsīnler e.di 68b/9

taḳāża e.di 69a/4

taḳrīr e.di 71a/15

taṣnīf e.düm 41b/9

taʿyīn e.düm 54b/10

taẓallüm zārı e.yüp 72a/1-2

tedbīr e.di 61a/4

teftīş e.ŋüz 37b/2

teftīş e.seŋ 53b/15

tenbīh e.diler 65b/10

terennüm e.gil 2a/11

var e.sün 34a/11

yād e.gil 40b/18

yār e.düŋ 8b/13

yaraḳ e. 40b/16

yasaġ e. 45a/10

zaḫmınāk e.di 64b/17

zārı e.yüp 72a/2

ẕelīl ü ḫor e. 12b/19

ziyān e.meye 45b/13

ziyāret e. 40a/6

ziyāret e.gil 39a/15

eyle : öyle *bk. öyle*

e. 3a/10, 3a/21, 3b/7, 3b/17, 4b/1, 5a/15, 10a/2, 12b/11, 12b/15, 13b/6, 13b/13, 14a/13, 14a/20, 15a/5, 18b/17, 19a/4, 19a/7, 19a/19, 21a/13, 25a/13, 26a/16, 26b/1, 30a/11, 31b/13, 32a/3, 34a/4, 38a/2, 46a/1, 46a/8, 47a/10, 47a/19, 49b/20,

52a/9, 52b/5, 52b/6, 59a/5, 62a/17, 64b/18, 67a/7, 67a/9, 68a/20, 70a/2, 70a/4, 70a/10, 71a/16

e.kim 4b/21, 23b/3

eyliK+ : iyilik *bk. eylüK+*

e.ile (eyligile) 2b/1

eylüK+: iyilik *bk. eyliK+*

e. 45b/14, 64b/11

e.üm (eylügüm) 42b/14

→e. it- (iyilik yapmak) 47b/3

eyT - : söylemek, demek

e.e (eyde) 47a/7

e.di 2b/19, 4b/14, 6b/15, 7a/9, 7b/6, 9a/16, 9b/14, 9b/17, 10a/16, 10b/11, 11a/11, 12a/12, 12b/13, 12b/7, 13b/2, 15a/5, 16a/12, 16a/17, 16a/3, 18a/5, 19a/15, 21a/4, 25b/20, 27a/6, 27b/6, 27b/8, 29a/16, 29b/20, 33a/1, 33a/9, 34a/11, 34b/21, 35a/10, 35a/13, 35a/14, 35b/21, 36b/15, 37a/13, 37b/1, 38a/19, 38b/1, 38b/10, 38b/3, 39a/10, 39b/12, 40a/14, 41a/1, 41a/3, 42a/21, 42a/8, 42b/4, 43a/10, 43a/16, 43a/17, 43a/18, 43a/2, 43b/1, 43b/16, 44b/10, 44b/14, 44b/9, 45a/1, 45a/12, 45a/15, 45a/16, 45a/17, 45b/21, 45b/6, 46a/16, 46a/17, 46a/19, 46a/5, 46a/7, 46a/9, 46a/21, 46b/4, 47b/2, 48a/15, 48a/3, 48b/2, 48b/6, 49a/1, 49a/12, 49a/2, 49b/11, 49b/16, 49b/18, 50a/11, 50a/13, 50a/15, 50a/17, 50a/3, 50b/19, 50b/2, 50b/21, 51a/16, 51b/3, 51b/5, 51b/9, 52a/1, 52a/7, 52a/8, 52b/14, 52b/16, 52b/20, 52b/21, 52b/4, 53a/20, 53a/8, 53b/17, 53b/21, 53b/6, 53b/7, 54a/1, 54b/2, 55a/14, 55a/4, 55a/7, 55b/13, 56a/3, 56a/5, 56b/21, 57a/11, 57a/4, 58a/12, 58a/17, 58a/20, 59b/11, 59b/13, 59b/15, 59b/18, 60b/19, 60b/5, 61a/10, 61b/14, 62a/7, 65b/6, 66a/5, 66a/7, 66b/16, 67a/13, 67a/21, 67b/13, 68a/16, 68a/17, 69a/3

e.diler 14a/11, 50a/18, 50b/3, 52b/11, 52b/8, 53a/1, 71b/7

e.dük 60b/6, 60b/21

e.düm 58b/9, 59b/15

e.miş 27a/8

e.ür (eydür) 7a/12, 8a/11, 13a/20, 15a/4, 15b/17, 25b/17, 25b/19, 26a/2, 31a/8, 31b/9, 32b/19, 33a/17, 33a/4, 33b/18, 34a/16, 34a/20, 36b/13, 38a/15, 41a/12, 42a/1, 42a/15, 44b/12, 45a/11, 45a/4, 46b/10, 46b/14, 47a/11, 49a/13, 51b/19, 52a/18, 53b/2, 54a/10, 54b/3, 54b/7, 61a/5, 62a/11, 63b/16, 64a/11, 64a/13, 64a/3, 64a/9, 66b/14, 67a/7, 69b/14, 70a/21, 70b/3, 71a/6, 77b/10

e.ürdi (eydürdi) 16b/4

e.ürler (eydürler) 9a/10, 18a/2, 42a/7, 63a/14

eyü : iyi

e. 66a/5

eyvān (F.): kemerli yüksek bina, çardak

e. 26a/7

eyyām (A.): günler

e.ile 59a/17

→*e. it- (yaşamak, hayat sürmek)*1b/14

eyyām-ı devlet (F.): hükümranlık, saltanat sürülen devir

e.ine 58a/4

e.ümde 51b/20-21

eyyām-ı rifʿat (F.): saltanat zamanı, hüküm sürülen devir

e.ine 21a/18

e.inde 77b/6

e.ine 2b/19, 57a/11, 71a/1, 76a/6

ez-ān (F.): bundan, şundan

e. 77b/4

ez-ān-ı cānib (F.): bu taraftan, diğer yandan, şu cihetden

e. 2b/4, 9a/11, 13a/13, 18a/3-4, 18a/21, 32b/20, 42a/16, 54b/20, 64a/8, 68a/14, 69b/13, 70a/17, 71b/2, 73a/10

ezdehā (F.): kanatlı, gövdesi aslana, kuyruğu yılana benzeyen, ağzından ateş püsküren korkunç masal canavarı *bk. ezder*

e. 20a/14

e.yem 9b/11

ezder (F.): ejderha, büyük yılan *bk. ezderhā*

e. 9a/2

ezderhā (F.): ejderha, büyük yılan *bk. ejdehā*

e.sın 18a/21

ezel (A.): başlangıcı olmayan, öncesiz

e. 1b/15

e.den 4b/15

e.dür 10a/19

eşer (A.): emek ürünü şey, yapıt

e. 24a/13

→e.i ḳal- (kalmak, mevcut olmak) 54b/12

e. it- (tesir etmek, etkilemek) 48b/17

e. ḳıl- (tesir etmek, etkilemek) 45b/7

e. bul- (iz bulmak, delil görmek) 8b/5

ejdehā (F.): ejderha, büyük yılan *bk. ejder*

e. 13a/6, 13a/7, 28b/9, 29a/11, 37a/4, 54b/5

e.layın 063b/13

e.sı 013a/6

*e.y*a 5b/5, 18a/16

e.yı 13a/7, 13a/8

ejdehā-ser (F.): ejderha başlı, başı ejderhaya benzer

e. 25a/3, 38a/6

ejder (F.): ejderha, büyük yılan *bk. ejderhā*

e. 63a/4

ejderhā (F.): ejderha, büyük yılan *bk.ezdehā*

e. 4a/6, 10a/11

faġfūr (F.): çin işi, porselen

f. 3b/2,

faġfūrī (F.): çin porseleni

f. 6b/13, 11b/8, 22a/20, 22b/9

f.den 4b/4, 5a/3, 17a/6, 23b/5

fāḥişe (A.): hayat kadını, fahişe

f. 53b/14

faḫr (A.): övünme, iftihar, gururlanma

→*f. iT-* 9b/7, 56b/8

f. ḳıl- 16b/2

fāḳı (<A. faḳīh): bilgin, alim

f. 20a/4

faḳīr (A.): zavallı, aciz, biçare

f. 26a/3

f.e 77b/2

f.i 71a/4, 77a/11

faḳīrü'l-ḥāl (A.): fakir bir biçimde yaşayan

f. 56b/1

fāl (A.): fal

→*f. aç- (fal açmak, fala bakmak)* 42a/1

fānī (A.): ölümlü, ölümlü olan

f. 8b/5, 40b/15, 58b/15, 62b/8

fānūs (<Yun. phanos): fanus, fener

f. 61a/2

f.a 38a/8

f.ı 61a/4, 61a/6

f.ıla 61a/5

fānẓurū (A.): böylece bakın, gezinin, dolanın

f. 59a/11

fāriġ (A.): vazgeçmiş, bırakmış, el çekmiş

→f. ol- (el çekmek, terketmek, bırakmak) 7a/5, 14a/11, 25b/10, 28a/3, 29a/5, 47b/16, 73a/13, 73a/14

farḳ (A.): 1. fark, başkalık ,ayrı şekilde

f. 22b/2

f.ıdur 32b/6

2. başın tepe kısmı

f. 65a/19

f.ına 10b/9, 19a/19, 64b/20

f.ında 18b/17

→f. iT- (fark etmek) 40a/1, 47a/21

f. ḳıl- 67a/16, 69a/19

faṣāḥat (A.): güzel ve açık konuşma, iyi söz söyleme

f. 2a/7

f.ına 57a/14

f.larına 53a/21

faṣīḥ (A.): güzel, ahenkli, açık ve anlaşılır şekilde düzgün ve yanlışsız söylenen söz

f. 8b/12, 21a/4, 25b/17, 31a/7, 34a/2, 51a/14, 55a/14, 58a/3

faṣl (A.): bölüm, kısım

f.ına 9a/8

faṣl-ı bahār (F.): bahar mevsimi

f. 24b/12, 24b/14

faṣl-ı gül (F.): gül mevsimi, ilkbahar

f. 8b/18, 63a/6

faṣl-ı nevrūz (F.): ilkbahar

f. 24b/10, 24b/13

faṣl-ı raḥmet (F.): rahmet zamanı

f. 32a/9

fātiḥa (A.): Kur'an'ın ilk suresi

f.yıla 62b/14

f.yla 32a/18, 40b/17

fāyide (<A. fā'ide): fayda, yarar

→*f. ḳıl- (fayda etmek)* 34a/10

fāyideli (←A. fā'ide): faydalı, yararlı

f. 45b/21

fāżıl (A.): faziletli, erdemli

f. 23b/13

fażīlet (A.): fazilet, erdem

f.üm 47a/11

fażl (A.): iyilik, lütuf, kerem

f.ından 47a/8

fehm (A.): anlama, idrak

f. 41b/8, 62a/21

→*f. iT-(anlamak, idrak etmek)* 4b/12, 4b/13, 12a/2, 12a/3, 12a/10, 13b/19, 41a/18

f. ol- (anlamak, idrak etmek) 13b/17

feleK+ (A.): gökyüzü, sema

f. 1b/11, 3b/20, 3b/21, 4a/5, 9a/1, 15b/14, 20b/18, 22a/14, 28b/2, 28b/4, 32b/5, 33b/21, 33b/4, 38a/4, 38a/11, 38b/14, 40b/11, 41b/5, 59b/5, 61b/9, 64a/9, 65b/1, 68a/15, 68a/21, 68b/8, 76b/14

f.e (felege) 20a/14, 28a/11, 68a/18

f.i (felegi) 4a/7, 39a/19

f.ine (felegine) 15b/2

f.üŋ (felegüŋ) 12b/9, 33b/17, 33b/7, 33b/9

f.de 3a/7, 7a/13, 15a/12, 35b/19, 38b/6, 55a/18

f.denki 14a/1

f.di 36a/12

f.ler 10a/3, 12a/16, 33a/16, 59a/3

f.lerde 54b/18

ş. ü felek 15a/11, 41b/18

felek-i ġaddār (F.): zalim felek

f. 56b/7

felek-i gerdiş (F.): dönen felek

f. 58b/19

feleklü (←A.felek): feleğe ait

f. 15b/2

felek-perest (F.): Allāh'a inanmayan, kāfir

→f. ol- (Allah'a iman etmemek, inanmamak) 71a/7

fenā (A.): ölümlü ve son bulucu olma, ölümlülük, fanilik

f. 8b/6, 17a/20, 17b/1

f.da 6a/12

fenālıĶ+ (←A.fenā): geçicilik, fanilik

f.ın (fenālıġın) 33a/15

fenn (A.): hüner, marifet, ilim

f.e 33a/2

fer (F.): parlak, nurlu

f.dür 30b/4

→f. vir- (ışıtmak, aydınlatmak) 2a/8

feraḥ (A.): inşirah, ferahlık, sevinç

f. 24b/10, 28b/17

→f. ol- (ferahlamak) 24b/11

ḳalbi feraḥ ol- (içi rahat ve huzurlu olmak) 34a/21

ferd (A.): eşsiz, tek, Allāh

f. 1b/2

feres (A.): at, beygir

f. 61a/14

ferḫunde (F.): uğurlu, kutlu, mesut, mübarek

f. 21a/5

ferişte (F.): melek

f. 3a/9, 7b/15, 8a/4, 21a/10, 31b/11, 31b/14, 40a/18, 47a/9

f.dür 8a/5, 14b/9, 21a/9

f.i 47a/9

f.ler 7b/12, 7b/21, 8a/12, 8a/2, 13a/7

f.lerden 40a/15, 40a/18

f.leri 25b/15

f.nüŋ 12b/6

fermān (F.): emir, buyruk

f. 72b/11

f.dur 3a/12

→*f. eyle- (emrine vermek)* 70a/3

f. idi (emrinde olmak) 40b/1, 03b/18

f. ol- (hükmetmek, emrine girmek) 6b/3, 6b/5, 11a/15, 27a/5, 27b/7, 27b/8, 27b/13, 40b/6, 55b/3, 70a/7, 76b/12

ḥükm ü f. ḳıl- (*hükmü altına almak)* 40b/4, 70a/6

f.ları ḳalma- (aklı başından gitmek) 14a/2

fermān-ber (F.): aldığı emri yerine getiren

f. 72b/10

f.dür 55a/10

→*f. ol- (emrini yerine getirmek, itaat etmek)* 55b/4-5, 55b/6,

fermān-berdār (F.): fermana uyan

f. 69b/8

fermāyed (F.): buyurdu, emretti

f. 38b/10

fersaḫ (A.): bir uzunluk ölçüsü

f. 13a/6, 39b/1, 39b/16

f. be fersaḫ 20b/7

ferseng (F.): fersah

f. 21b/7, 21b/8, 21b/9

f.i 21b/9

ferş (A.): kilim, halı gibi yere döşenen şeyler

f. 22a/20

f.i 20b/19, 23a/1, 23b/20, 25a/11, 39b/15, 40a/10

f. idi 47b/20

f.üŋ 47b/21

ferş-i şudūr (F.): meydanın döşemesi

f.ında 3b/3

fertūt (F.): pek ihtiyar, bunak

f. 27a/8

feryād (F.): feryat, bağırma

→*f. eyle-* 69a/1

f. iT- 16a/14, 46a/20, 47b/2, 56a/13, 56a/16, 56a/21, 56b/7, 56b/8, 57b/21

f. efġān it- 60b/6

fesād (A.): karışıklık, fenalık, kötülük

→*f. ḳıl- (karıştırmak, bozmak)* 29a/21

feṯḥ (A.): fetih, açma

→*f. iT-* 47b/7

f. ol- (fethetmek, almak) 5b/4

feṯḥ-i bāb (F.): kapının açılması

f. 4a/20,62b/7

fetvā (A.): bir meselenin şer'i cevabı

→f. vir-(şeriata uygun olan cevabı bildirmek) 47a/3

fevc fevc (A.): bölük bölük, takım takım

f. 15b/16, 25b/15, 64b/9, 72a/12, 73a/9

fevḳ (A.): üst, üst taraf, yukarı

f.ı 5b/21

fevḳāl'alā (A.): olağanüstü alemler

f.da 55a/16

fevt (A.): ölüm

→f. ol- (ölmek, vefat etmek) 56a/19

feylesof (<Yun. philosophos): filozof, alim, akıllı kimse

f. 22a/13, 35a/8, 69a/10, 69a/12, 69a/13, 69a/17, 69a/9, 69b/16, 69b/4, 70b/14, 70b/17, 70b/3, 71a/11, 071a/21

f.uŋ 69a/16

feyleḳos : değerli bir taş

f. 5a/1

feyż (A.): nimet, bağış, ihsan, kerem

f. 1b/6

feyż-i dā'ir (F.): sürekli feyz veren

f.se 1b/14

fırṣat (<A.fursaṯ): fırsat, imkan *bk. furṣat*

f.ın 43b/5

fi'l-ḥāl (A.): bu anda, hemen, şimdi

f. 44a/19

fiġān (F.): feryat, ızdırapla bağırma

→f. ḳıl-(feryat etmek, ızdırapla inlemek) 6a/19

fikr (A.): fikir, düşünme

f. 10a/19

f.i 63a/2

f.ile 27b/21, 32a/10

→*f.e var- (düşünmek)* 41a/15, 67b/13,68a/11

f. ḳıl- (düşünmek, sorgulamak) 14b/5,

f. eyle- (düşünmek) 44b/7

f. iT- (düşünmek, tefekkür etmek) 6a/17, 14b/9, 15a/11, 58b/3, 58b/14

f.iŋi iT- 9b/14

firāset (A.): yiğitlik, mertlik

f. 10a/19

firāḳ (A.): ayrılık, ayrılma

f.ı 18a/8

firdevs (F.): cennet

f.e 2a/8

f.i 24b/3, 32a/19

f.ile 42a/3

f.ice 63a/11

firdevs-i ā'lā (F.): cennetteki altıncı bahçe

f. yı 25b/20

firdevs-i cennet (F.): firdevs cenneti

f. 62b/20, 77a/16

f.den 62a/1

firdevsī-i ḥaḳīr (F.): hakir, zavallı olan Firdevsî

f.e 77b/2

firentisi: bir tür para (?)

f. 56b/6

fişān (F.): saçan, dağıtan

f. 32b/16

fitne (A.): fitne

f. 45b/4

f.i 1b/15, 27a/2

f.dür 42b/21

→*f. ḳıl- (fitne, bozgunculuk çıkarmak)* 67a/6

fitne-engīz (F.): fitne koparan, fitneci

f. 45b/4-5

fī'l-cümle (A.): nihayette, sonunda

f. 6b/2, 18b/16, 22b/6, 34b/3, 43b/12, 55b/14, 73b/10

fī'l-meṣel (A.): mesela, misaldeki gibi

f. 32a/6, 76b/19, 76b/21

fīl (A.): fil

f. 4a/8, 9a/13, 9b/20, 10a/12, 10a/5, 10b/11, 10b/9, 19a/10, 29b/18, 29b/5

f.den 19a/20

f.e 30a/14

f.inüŋ 10b/9, 19a/19

f.lere 29b/9

→*f. ü gergedān sür-* 20b/1

f. ü gergedānlar sür- 18b/1-2, 19b/17

f. sür- 10a/13, 19a/4, 29b/19, 30a/2, 64b/14

fīl-pā (F.): fil ayaklı

f. 49b/14

fīrūze (A.): değerli bir taş

f.den 3b/3, 17a/8, 22b/3, 23a/10, 23a/3, 23a/9, 23b/6

fużalā (A.): fazıllar, faziletli kimseler

f. 13a/18

furṣat (A.): fırsat, imkan *bk. fırṣat*

f. 32b/2, 44a/1, 44a/5

f.dur 35a/16

→*f. bul- (fırsat bulmak)* 52a/20

furḳān (A.): Kur'an-ı Kerim'in bir adı

f. 12a/14

fülān (A.): falan, filan

f. 50b/13, 75b/21

fülfül (A.): karabiber

f.i 59a/14

fürū-mānde (F.): çaresiz, şaşırmış olmak

→*ʿāciz ü f. ḳal-* 12a/5

fütüvvet (A.): müsamahalı, cömert, alçakgönüllü

f.dür 77a/15

ġabrā (A.): yeryüzü, arz

*ġ.*76b/17

ġ.ya 59a/9

ġaddār (A.): çok zulm eden, merhametsiz

ġ. 33b/4

ġaddārlıḲ+ (←A. ġaddār): merhametsiz olma, zulm etme

ġ.ın (ġaddarlıġın) 56b/8

ġaffār (A.): kullarının günahlarını affeden, Allāh

ġ. 77a/20

ġāfil (A.): gaflette bulunan, dikkatsiz, ihtiyatsız

ġ. 14b/8, 63b/12, 63b/6, 64a/14

→*ġāfil ol- (gaflette bulunmak, tedbirsiz davranmak)* 10b/2, 18a/15, 63b/4, 63b/7, 64a/16

ġāfil mebāş (A.): gafil olma! anlamında bir söz

g. 63b/12, 64a/14

ġaflet (A.): boş bulunma, ihtiyatsızlık

ġ. 30b/2

ġ.le 77a/19

→ġ.e var- (boş bulunmak, dikkatsiz davranmak) 66a/13

ġafūr (A.): mağfiret eden, bağışlayan, Allāh

ġ. 31a/8

gāh (F.): zaman bildiren edat, zaman, vakit *bk. geh*

g. 6a/10, 6a/19, 6a/20, 6a/21, 6b/1, 34a/14, 34b/11, 53a/10, 53a/9, 57b/19, 57b/20, 57b/21, 58a/1, 59a/12, 59a/14,

g. gāh 23b/1, 37b/10

gāhi (F.): bazen, arasıra

g. 25a/21, 59a/8

ġalbır (<A.ġilbār): kalbur, elek

ġ. 4a/10

ġalebe (A.): üstün gelme, yenme, galibiyet

→ġ.it- (üstün gelmek, yenmek) 61a/20-21

ġālib (A.): üstün gelen, galip, yenen

→ġ.ol- (yenmek, üstün gelmek) 13a/8, 53b/10, 53b/14

ġam (<A.ġamm): kaygı, tasa, keder

ġ. 17b/7, 32b/2

→ġ. çek- (üzüntü yaşamak, sıkıntı çekmek) 60a/3

ġam yi- (gamlanmak, dert etmek) 27b/16

ġamām (A.): bulut

ġ. 58a/6

ġamgīn (F.): kederli, tasalı, hüzünlü

ġ. 24b/9, 51b/2, 63a/6

ġam-güsār (F.): gam ve kederi gideren, teselli eden

ġ. 26b/17

ġammāzlıḳ (←A.ġammāz): birine iftira ederek zarar verme, fitne ve koğuculuk yapma

ġ. iT- (koğuculuk etmek, iftira etmek) 6a/14

ġammāz-şekil (A.): gammaz gibi, gammaza benzer

ġ. 59a/2

ġamze (A.): süzgün ve etkileyici bakış

ġ.sinden 63a/2

ġanī (A.): zengin, varlıklı, Allāh'ın sıfatlarından biri

ġ. 77a/6

ġār (A.): mağara, in

ġ. 34a/17, 55a/1

ġ.ına 4b/21

ġarāyib (<A.ġarā'ib): tuhaf, şaşılacak şeyler

ġ. 2a/4, 13a/17, 24b/1, 25b/19, 38b/8, 61a/8

ġ.den 15b/10, 35a/11, 38b/2

ġarb (A.): batı

ġ. 3a/16, 5b/4, 9a/3, 36a/10, 37b/11, 75a/5

ġ.a 22a/7, 28b/5

ġ.dan 4b/20

ġ.ından 36a/17

ġarīb (A.): tuhaf, şaşılacak, bambaşka

ġ. 35a/11, 50b/4

2. kimsesiz, zavallı

ġ.e 24b/4, 56b/7

ġarīm (A.): düşman, rakip olma

→ġ.ol- (düşman, rakip olmak) 65a/1

ġarḳ (A.): suya batma, suda boğulma

→ġ.a var- (boğulmak, helak olmak) 33b/12, 34a/6, 34b/14, 61a/19, 61a/21, 61b/5, 61b/7, 62a/4, 75a/5

ġ.a vir- (gark etmek) 34b/18, 61b/5, 62a/12

ġ. ol- (gark olmak, batmak) 34b/16, 60a/1, 61b/1

ġarrā (A.): güzel, gösterişli, şatafatlı

ġ. 62b/11, 74a/11

→ġ.ol- (gösterişle, şatafatla gururlanmak, kibre kapılmak) 9b/10, 40b/12, 54b/5, 62a/17

ġavġa (F.): kavga, vuruşma

ġ.dan 11b/20

gāv (F.): öküz

g. 38a/11

ġavr (A.): esas, hakikat

→ġ.ına yit- (bilmek, anlamak, öğrenmek) 13a/18, 14a/9

gāv-rem (F.): öküz boyunlu

g. 38a/6

ġayb (A.): gizli, bilinmeyen

ġ. 56a/18

ġ.a 56a/18

ġayb-ı ricāl (F.): her devirde bulunan ancak herkes tarafından görülmeyen ve Allāh'ın emirlerine göre insanları idare etmeye çalışan kutsal kimseler

ġ.e 61b/17

ġāyet (A.): çok, fazla, oldukça

ġ. 5a/10, 6b/4, 10a/5, 12b/15, 30b/13, 34a/2, 38a/9, 39b/16, 39b/7, 39b/9, 43b/18, 46b/16, 47a/13, 48b/18, 48b/21, 50a/7, 51b/3, 51b/9, 52a/13, 54b/9, 56a/12, 56b/1, 56b/3, 59a/17, 63b/7

ġ.de 34b/1, 40b/7

ġayr (A.): başka, diğeri, öteki

ġ. 47b/12

ġ.a 9a/7

ġayret (A.): çalışma, çabalama

ġ. 9a/14, 65a/21

ġ.e 10a/11

ġ.ile 18a/7

ġ.inden 65a/11

ġ.ümden 43b/6

→ġ. it- (çabalamak, çalışmak) 65b/1

ġ.ḳıl-(gayret göstermek, uğraşmak) 18b/19, 20a/1, 75b/20

ġayrı (A.T.): başka

ġ. 3a/16, 3b/8, 7b/1, 7b/4, 9b/1, 11a/12, 14b/10, 14b/3, 14b/8, 25a/15, 25a/18, 31b/5, 42b/14, 43b/4, 47a/21, 54a/11, 55b/14, 55b/19

ġ.dur 7b/9

ġ.lar 33a/7

ġ.ya 33a/3, 40a/6

ġażab (A.): kızma, hiddet, öfke

ġ. 8b/7

ġ.ından 9b/12

→ġ.a gel- (öfkelenmek) 4a/4, 9b/12, 9b/14, 10a/5, 10b/17, 19a/6, 29a/20, 36b/8

ġ. it- (kızmak, öfkelenmek) 46a/17

gece : gece *bk. gice*

g. 29a/2, 46b/5

g.si 30b/2

geç- : 1. terketmek, bırakmak, vazgeçmek

g. 9a/8, 62b/7, 77a/4, 77a/5

g.düm 10b/1

g.eyin 53b/19

2. geçmek, bahsetmek, anılmak

g.di 5b/16

g.erdüm 11a/12

g.ersin 10a/16

3. hissetmek, düşünmek

g.di 7b/5

g.en 7b/10, 15a/15

g.er 14b/8,

4. geçmek, gitmek

g.di 10a/5, 15b/20, 28a/1, 46a/15, 47b/14, 72a/12, 72a/13, 72a/14, 72a/15, 72a/16, 72a/18, 74a/12, 74a/17, 74a/2, 074a/21, 74a/9, 74b/11, 74b/15, 74b/3, 74b/8, 75a/11, 75a/19, 75b/8, 77a/19

g.diler 15a/2, 52a/11, 53b/5, 56b/12, 74b/21, 75b/2

g.dük 7b/18, 8a/3, 13b/3, 14b/7

g.e 14a/4

g.e var- 19b/7

g.emediler 14a/3

g.en 26b/21, 46b/6, 54a/16

g.enler 54a/16

g.er 24b/11, 30a/10, 33b/21, 40b/15

g.erken 15b/14

g.erler 60a/21

g.erse 54b/17, 54b/5, 54b/6

g.eyin 38b/21

g.icek 75a/8

g.ince 66a/11

g.incek 75b/15

g.me 38b/18

g.medin 32b/2, 36b/2, 37a/9, 64a/12

g.mege 60a/20

g.megile 15a/3

g.mek 38b/16

g.meye 45a/10, 54b/15

g.meyen 77a/5

g.meyince 63a/8

g.meyüp 7b/5

g.mez 54b/17, 54b/18, 54b/5, 54b/6

g.mezdi 76b/18

g.miş 20a/5, 52a/8, 57a/20, 64a/13

g.seŋ 51a/15

g.üp 7a/6, 8a/16, 8a/5, 8a/6, 10b/15, 11b/5, 12b/4, 27b/21, 29a/2, 36a/19, 45b/7, 48a/11, 51b/11, 54b/21, 54b/8, 057b/2, 58b/3, 60b/9, 64a/1, 66b/12, 68a/15, 71a/12, 71b/19, 74a/1

5. yaşamak, ömür sürmek

g.evüz 51b/16

geçimle-: getirmek, hazırlamak

g.yüp 28b/12

geçir- : geçirmek *bk. geçür-*

g.mişler 5a/12

geçür- : 1. geçirmek, kapmak *bk. geçir-*

g.di 68b/7

2. zaman harcamak

g.megile 56a/4

g.ür 56b/3, 56b/5

3. geçirmek, takmak

g.ür 47a/14

→ *ḳılıçdan g.e* 65b/5

gedā (F.): dilenci, yoksul

g. 57b/8

geh (F.): zaman bildiren edat, zaman, vakit *bk. gāh*

g. 59a/8, 59a/9, 59a/10, 59a/11, 59a/12, 59a/15, 59a/16, 59b/3, 59b/4, 59a/13, 59a/14

gel- : 1. gelmek

g. 8b/18, 46a/5, 55b/11, 69a/15

g.di 8b/11, 9a/1, 9a/5, 12b/4, 14b/20, 16a/10, 18a/4, 18a/16, 18b/20, 22a/17, 22b/19, 26a/15, 28a/20, 28b/20, 32b/15, 38b/5, 40b/21, 45b/5, 58b/4, 58b/8, 63a/18, 63b/12, 64a/9, 64a/14, 67b/7, 67b/9, 68b/1, 68b/3, 70a/20, 72a/8, 72a/12, 73b/1

g.diler 2b/7, 5a/5, 11b/1, 15a/1, 17a/3, 22b/6, 39b/11, 44b/18, 44b/19, 50a/11, 50b/3, 55b/21, 60a/11, 66a/1, 69b/13, 70b/16

g.dü 62a/4

g.dügi 46a/15, 51b/11

g.dügin 2b/18, 10a/14, 18b/4, 18b/9, 40a/16, 44b/21

g.dügine 16b/1, 38b/20

g.dük 8a/1, 14a/13, 14b/7, 61b/13

g.dükçe 25a/20

g.e 2a/17, 8b/20, 18b/10, 24b/14, 28b/20, 47a/5, 47a/20, 61b/16, 66a/8

g.ecek 67b/4

g.ecekdür 73b/8

g.en 3b/11, 4b/7, 5a/17, 6a/3, 6a/10, 18a/17, 22a/4, 38b/21, 39a/11, 42a/8, 52b/9, 55b/9, 60a/11, 60a/13, 64a/11, 64b/21, 68b/5, 70a/16

g.eydüm 43a/13

g.icek 30a/7, 67a/20

g.medi 55b/20

g.mediler 56a/1

g.mege 71a/13

g.meye 10a/18

g.mezse 63a/21

g.miş 14b/16, 27a/8, 38b/11, 41a/10

g.mişdür 73b/7

g.mişler 14b/19

g.se 43b/3

g.üben 29b/19

g.üŋ 44b/16, 45a/4, 45a/5, 50a/17

g.üp 3a/13, 5b/14, 9b/1, 10a/11, 11b/3, 13a/2, 13a/3, 13a/5, 13a/6, 13a/8, 13b/18, 14a/3, 14b/19, 15a/3, 15b/4, 15b/15, 16a/3, 20a/1, 023b/1, 24b/14, 27a/12, 27b/19, 28a/10, 28b/13, 29b/7, 30a/20, 33b/6, 35a/15, 37b/10, 38b/18, 39a/9, 43b/10, 46a/3, 46a/9, 47a/15, 48a/7, 49b/13, 50b/1, 51b/14, 52a/4, 52a/5, 52b/20, 53a/15, 53a/17, 55a/10, 55b/4, 56b/14, 56b/19, 56b/2, 60b/20,61a/3, 61b/2, 62a/2, 63a/20, 64a/12, 64a/9, 65b/18, 66b/3, 68a/21, 68b/1, 68b/12, 69a/13, 69a/6, 69b/9, 70b/11, 71b/15, 71b/7, 72a/10, 72a/14, 73b/21, 73b/5, 73b/6, 74a/12, 74a/16, 74a/2, 74a/21, 74a/9, 74b/11, 74b/15, 74b/2, 74b/21, 74b/8, 75a/18, 75a/7, 75b/1, 75b/8

g.üpdür 70a/5

g.ür 35b/1, 35b/3, 37b/14, 46a/1, 63b/17, 64b/5, 68a/3, 72b/21

g.ürdi 36b/17, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 37a/1, 37a/2, 37a/3, 37a/4, 37a/5, 37a/6

g.ürken 16a/18, 19a/1

g.ürler 36b/1, 42b/16

g.ürsin 47b/11

2. denk düşmek, rast gelmek

g.di 27a/2

g.ecek 4b/11

g.se 16b/19

g.sün 48a/4, 51a/9

g.süŋ 19a/16, 48a/17

3. erişmek, ulaşmak

g.di 2b/4, 7b/8, 9a/11, 13a/14, 16a/21, 21a/1, 26b/20, 27b/2, 29a/1, 30a/17, 50a/21, 50b/12, 63b/9, 65b/13, 66b/2, 67b/2, 68a/14, 70a/18, 71b/3

g.dük 9a/8

g.düm 45b/10, 68a/6

g.düŋüz 45a/2

g.medi 25b/20, 55a/11, 55b/19

g.se 15a/7, 73b/15

g.ür 49a/5,

4. görünmek, öyle gelmek

g.mezdi 3b/20, 3b/21

5. süreklilik fiiilinde yardımcı fiil görevinde

çıḳa g.di 60b/4

→ *ʿaceb g.di (garip gelmek, şaşmak)* 7a/13

ʿaceb g.ür 15a/1

ʿaḳlı başına g.di 69b/20

ayaġuma g.di (çok yakınına kadar gelmek) 63b/20

ayaġıma g.diginden 63b/18

ayaḳ üzere g.üp (ayakta durmak, dikilmek) 11b/12

ayaġ üzerine g.üp 10b/10

cevlāna g.üp (gezip dolaşmak) 6a/16, 76b/14

cūşa g.üp (coşmak) 18b/1, 71b/21

dile g. (dile gelmek, konuşmak) 2a/10

dile g.üp 11b/19, 13b/2

dilden elden g.dügünce 8b/9

dilimüze g.ür 33b/9

düş g.se (rastlamak, isabet etmek) 49a/3

dünyāya g.ecekdür (doğmak, dünyaya gelmek) 55b/2

elem g.mez (zarar gelmemek) 58b/8

elinden g.dükçe 54a/2

elümüzden g.mez (beceremememek, yapamamak) 60b/14

ġażaba g.üben (öfkelenmek) 4a/4

ġażaba g.üp 9b/12, 9b/14, 10a/5, 10b/17, 19a/6, 29a/20, 36b/8

göŋlüme ġurūr g.di (gururlanmak, nefis yapmak) 62a/3

göŋlüne ġurūr g.mesün 62a/16

güç g.üp (zoruna gitmek) 27b/8

ḫışma g.üp (öfkelenmek) 69b/14

ḫoş g.di (güzel gelmek, hoşlanmak) 43a/14, 45a/17

ḫoş g.medi 69b/15

ḫoş g.üp 38a/20, 69b/4

īmāna g.di 69b/6

īmāna g.e 69a/12

īmāna g.medükleri 33b/11

īmāna g.memiş 34a/7-8

īmāna g.meyesin 38a/17

īmāna g.mezem 36a/5

īmāna g.üp 38a/19, 69b/5, 71a/9

īmāna g. (iman etmek) 34a/7, 35b/16, 69a/14

inṣāfa g.düm 69a/21

istiġfāra g.diler (tövbe etmek) 15a/15

*ḳāhıra g.dügin (kahrolmak, üzülmek)*13a/3

ḳaleme g.di (yazılmak) 77b/3

ḳarşu g.üp (karşısına gelmek, karşılamak) 11a/21, 12b/6, 26a/15, 70b/18

muḳābil g.di (karşı karşıya gelmek) 76b/17

nihān g.üp (görünmemek) 40a/19

nuṭḳa g. (konuşmak, söylemek) 2a/13, 32b/1

rāst g.ürse (uygun anı yakalamak) 43b/5

şikāyete g.di (şikayet etmek) 48a/18

şikāyete g.mişler 44b/20

şümāra g.mez (sayılamayacak kadar çok) 5b/18

tābiʿ g.diler (tabi olmak, bağlı olmak) 55b/18

ṭuş g.se (rastlamak, tesadüf etmek) 51b/10

ṭuş g.di (rastlamak, denk düşmek) 65a/11

vaṣfa g.ür (anlatılır, söylenebilir) 24a/5

vāz g.üp (vazgeçmek) 66a/10

vāz g.di (vazgeçmek, bırakmak) 52a/14

vücūda g.dügüŋ (doğmak, dünyaya gelmek) 9a/18

yirine g.e (olmak, gerçekleşmek) 45b/19

yola g.üp (doğruyu bulmak, doğru yola gelmek) 69a/17

zelzeleye g.üp (sallanmak) 10a/2, 29b/13

ziyān g.meye (zarar görmemek) 50b/8

ziyārete g.di (ziyaret etmek, uğramak) 48a/18

geliş : geliş, gelme

g.in 10b/5

gem :söz dinlemek, uymak

g.ine 67a/13

gemi : gemi *bk. gemü*

g. 8a/21, 8b/2, 59b/21, 61a/5, 62a/10, 62a/20, 62a/6, 62a/9, 62b/4

g.de 8a/17, 34b/3

g.nüŋ 61a/1, 62b/3

g.si 8a/16

g.sine 61a/12, 61b/11

g.ye 34a/3, 34a/5, 34a/7, 34b/20, 60a/1, 60a/2, 61b/2, 62a/14

gemü : gemi *bk. gemi*

g.m 60b/20, 62a/9

g.ŋ 61a/1

g.ŋüŋ 61b/6

genc (F.): hazine, define

g. 8b/2

g.ine 32b/3, 62b/8

g.ini 63b/18

genc-i ḥaḳ (F.): doğruluk hazinesi, iman

g. 41b/3

ger (F.): eğer, şayet

g. 2a/1, 8b/17, 8b/2, 17a/13, 23a/14, 24a/11, 24b/1, 26a/1, 32a/17, 32a/9, 32b/13, 40b/5, 62b/1, 62b/8, 62b/13

gerçek : gerçek, doğru *bk. girçek*

g.miş 34a/13

gerçi (F.): aslına bakılırsa, aslında

g. 7a/12, 42b/21, 46a/9, 63a/6, 63b/16, 64b/19, 73b/17

gerd-i rāh (F.): yolunun tozu, toprağı

g.uŋ 1b/8

gerden (F.): omuzla baş arası kısım, boyun

g. 32b/18, 38a/6

g.in 70b/4

g.ine 66b/9

gerdan-gāh (F.): boyun, gerdan yeri

g.ında 30a/11

gerdeK+ (F.): gerdek

*g.e (gerdege)*16a/13

gerden-keşān (F.): gerdan çeken, boyun kesen

g. 75b/13

gerdiş (F.): dönme, dönüş

g. 34a/14

g.i 1b/14, 59a/17

g.ine 33b/7

→*g. iT- (dönmek, devran etmek)* 33b/18

gerdiş-i ʿālem (F.): evrenin dönmesi

g. 34a/13

gerdiş-i ḥāl (F.): feleğin dönmesi

g.in 33b/9

gerek :1. gerek, gerekli, muhakkak, mutlaka

g. 47a/2, 50b/4, 54b/18

g.dür 32b/14, 45b/18, 63b/18, 63b/19, 72b/18

2. –mAK gerek, -mAlI görevinde

g. 10a/18, 10b/2, 10b/3, 11a/13, 15b/17, 15b/19, 16b/19, 18a/18, 24a/10, 24a/14, 56a/20, 60a/2

g.dür 24a/19, 25a/12, 35a/16, 069a/1, 70a/1,

→*g. ol- (lazım olmak)* 69a/11

gerek- : gerekmek, istemek

g.mez 45a/15

gergedān (F.): gergedan

g. 4a/8, 5a/16, 10b/12, 10b/13, 10b/18, 11a/3, 11a/6, 18b/14, 19b/1, 20b/1, 27b/5, 28b/6, 64b/17, 65a/15

g.a 72a/6

g.dan 27a/9

g.ı 011a/5

g.lar 18b/1, 19b/17

g. ṭıynaḳlu (gergedan gibi tırnakları, toynakları olan) 28b/11

gergedān-süvār (F.): gergedana binen

→*g. ol- (gergedana binmek)* 11a/19

gerin- : gerinmek, gururlanmak

g.di 63b/13

getir- : getirmek *bk. getür-*

g.icek 61a/10

→*ele g.inceye (ele geçirmek)* 56b/4

getür- : getirmek *bk. getir-*

g. 33b/14, 46a/14, 46a/20, 68a/19

g.di 3b/14, 4b/15, 19a/13, 29a/5, 35a/21, 36b/9, 37b/16, 37b/17, 38b/7, 39a/19, 40a/14, 46b/1, 46b/2, 46b/3, 55b/12, 62a/1, 66b/5, 67a/6, 68b/15, 68b/8, 70a/2, 70b/10

g.diler 11b/12, 36b/7, 37b/20, 042a/21, 45a/1, 47b/21, 48b/18, 51a/1, 52a/12, 54a/19, 66a/10, 66b/13, 69a/5, 73b/6

g.dügin 69a/20

g.düm 57a/6

g.düŋ 68a/17

g.e 35a/2, 67a/18

g.eler 52a/11

g.mediginden 71b/4

g.medüm 68a/17

g.mesün 62a/16

g.mege 35a/5, 54b/20, 68a/5

g.mezem 12b/15

g.miş 9b/2, 9b/3, 62a/14

g.mişlerdi 38b/14

g.sün 73a/1

g.sünler 10b/11

g.üŋ 42a/20, 46a/12, 50b/21

g.üp 8a/15, 10b/13, 10b/5, 10b/7, 27a/10, 37a/10, 37b/17, 66a/3, 68b/11, 69a/8, 70a/1, 70b/14, 71a/7

g.ür 34a/19, 57b/10, 58a/9

g.ürdi 3b/13, 37a/8

g.ürse 54b/11, 73a/2

→*ele g.em* 67b/15

el g.di 40a/14

ele g.di 38a/15

ele g.sem 63b/11

ḫātıra g.üp 6a/19

īmān g.di 16a/11

īmān g.düm 70b/9

īmān g.en 61a/16, 61a/17

īmān g.enler 60a/3

īmān g.medi 61b/2

īmān g.mediler 59b/20

īmān g.mege 34b/14

īmāna g.icek 38a/20

īmān g.mişdür 062a/12

īmān g.üp 51a/2, 70b/7

īmān g.üpdür 71b/10

ḳāmet g.di 7a/2

nişāne g.eyin 67a/15

nişāne g.sün 067a/9

ṣūrete g.ince 18a/17

rāst g.meyüp 018b/21

ṣalavāt g.üp 012a/11, 073b/8

ṣalāvat g.üp 018a/13

selām g.üp 062a/5

ṣalavāt g.ürler 008a/19, 057a/21

ṣalavāt g.ürlerdi 008a/13

taḥsīn g.di 57a/14

yirine g.mişken 14a/21

y.ine g.di 3b/14

yirine g.e 67a/18

yirine g.mezem 12b/15

yirine g.üp 37a/10

yirine g.ür 34a/19

yirine g.ürdi 37a/8, 38b/7, 40a/14

ẓuhūra g.di 3b/14

ẓuhūra g.em 50b/15

getürT-: getirtmek

g.di (getürddi) 28a/18

g.üp (getürdüp) 35a/1

gevde : gövde , beden , vücut

g.de 37b/3

g.si 38a/8, 38a/12

g.sinden 30b/3

gevher (F.): elmas, mücevher *bk. güher*

g. 1b/15, 2a/9, 24a/11, 41b/12

g.den 30b/1, 31a/11

g.durur 17b/8

g.i 59a/6

gevher-i şeb-çırāġ (F.): gece parlayan kıymetli elmas *bk. gevher-i şeb-çırāḳ*

g. 39b/19, 40a/9

gevher-i şeb-çırāḳ (F.): gece parlayan kıymetli elmas *bk. gevher-i şeb-çırāġ*

g.dan 8a/6, 17a/11, 23a/3, 26a/19-20

gey : 1. iyi, güzel, yerinde, muhteşem

g. 1b/3,

2. çok, pek, gayet, pek çok

g. 5b/8, 14a/7, 27b/16, 38a/10, 63b/7

3. ulu, büyük

g. 14a/6, 32b/15,

gey- : giymek

g.di 29a/8, 29a/9, 66a/17, 73a/15, 73a/17, 73a/18

g.üben 6a/17, 76b/10

g.üp 4b/16, 11b/2, 16b/3, 28b/2, 29b/16, 29b/2, 47b/16, 68a/1, 72a/4

geydür-: giydirmek

g.diler 38a/21,66b/13

g.üp 71a/20

g.ür 59a/10

geyik : geyik

g. gögüslü 46a/2

geyür- : giydirmek

g.di 69b/5, 71a/11

g.ür 59a/15

gez- : gezmek

g.dügin 13a/9

g.en 40a/21, 41a/4

g.er 23b/10

g.evüz 60b/16

g.üben 6a/13

g.üp 26a/10

gez : gez, kiriş

g.ine 28b/6

gezdür -: gezdirmek, dolaştırmak

g.diler 11b/13

g.ürler 62b/3

ġıdā (A.): gıda, yiyecek

ġ.sı 48b/7, 50b/4, 55b/18, 55b/20

ġıdā-yı ʿaḳreb ü mūş (F.): fare ve akrebin yiyeceği

ġ. 8b/20

ġıdālan- (←A.ġıdā): beslenmek

ġ.ur 34a/19, 44a/10, 44a/11

ġıjġırdı: hışıltı, kuş kanadının şiddetli sesi

ġ.sından 68b/3

ġılāf (A.): kılıf, mahfaza, kın

ġ.a 44a/9

ġ.ları 49a/4

ġıll ü ġış (A.): kin, düşmanlık ve hile

ġ.dan 55a/8

ġılmān (A.): cennette hizmet eden delikanlılar

ġ. 41b/21

ġırīv (F.): bağırma, bağrışma

ġ. 18b/19,

ġ.i 20b/6, 29b/11

gibi : gibi

g. 3a/15, 4a/4, 4a/5, 4b/11, 6a/21, 7b/19, 7b/21, 8a/2, 9b/15, 9b/18, 9b/20, 9b/21, 9b/4, 10a/1, 10a/12, 10a/18, 10a/3, 10a/6, 10a/8, 10a/9, 10b/10, 10b/13, 10b/16,

10b/5, 10b/6, 10b/8, 11a/1, 11a/10, 11a/15, 11a/2, 11a/4, 12b/11, 12b/13, 13b/6, 14a/10, 18a/15, 18a/18, 18b/13, 18b/14, 18b/18, 18b/2, 19a/10, 19a/18, 19b/1, 19b/11, 19b/20, 19b/7, 20b/12, 20b/6, 20b/9, 21a/8, 21a/9, 22a/1, 23b/16, 24a/2, 25a/12, 025a/5, 026a/11, 026b/12, 26b/2, 26b/4, 28a/13, 28b/10, 30a/6, 30a/9, 30a/10, 30b/11, 30b/13, 30b/2, 30b/3, 31b/2, 32a/2, 33b/21, 35b/19, 35b/3, 35b/6, 36a/1, 36a/17, 36a/18, 36a/4, 36b/14, 36b/16, 36b/2, 37b/10, 37b/11, 37b/7, 37b/9, 38a/3, 43a/8, 44a/11, 45a/3, 45b/2, 46a/2, 47a/21, 48a/4, 48b/5, 48b/8, 49a/8, 49b/15, 50b/5, 50b/9, 51a/11, 51b/11, 55a/19, 55b/16, 56a/13, 56a/16, 57a/8, 57a/9, 57b/12, 57b/16, 58a/1, 58b/12, 58b/2, 58b/20, 58b/21, 59a/1, 60a/14, 60a/18, 60a/19, 60b/8, 60b/9, 61a/4, 62a/9, 63b/14, 63b/15, 63b/18, 66b/16, 67b/10, 68b/3, 71b/20, 72a/1, 72a/4, 72b/16, 76b/15

gice : gece *bk. gece*

g. 1b/3, 6a/6, 20b/8, 24b/14, 27b/1, 27b/19, 27b/21, 28a/1, 29a/1, 32b/14, 39a/4, 42a/17, 43a/10, 43a/11, 45a/20, 45a/21, 46a/15, 47a/1, 47a/2, 47b/14, 61a/1, 61a/4, 65a/4, 67a/16, 67b/10, 68a/21, 71b/19

g.de 18b/11, 47a/3, 61a/6

giç : geç

ir ü g. 5b/9

gider- : gidermek, savuşturmak

g.düm 36a/2

g.gil 42a/2

g.üp 57a/15

giŋ : boş, işlenmemiş arazi

g. 50b/2

gine : yine, tekrar *bk. yine*

*g.*30a/15, 30b/17, 32b/1, 35a/10, 35a/6, 35b/16, 38b/1, 50a/13

gir- : girmek, katılmak, dahil olmak

g. 34a/7, 40a/6

g.di 2b/17, 5a/11, 5a/2, 16a/12, 16a/13, 16a/4, 21b/20, 21b/6, 22a/20, 23a/1, 29b/19, 30a/15, 36b/3, 39a/4, 40a/8, 42a/11, 64b/11, 66b/6, 67a/17, 67b/20, 68a/1, 70a/20, 70b/3

g.diler 11b/3, 65a/17, 68b/12, 70b/17, 70b/19

g.dügin 13a/4

g.e 64b/11

g.eceksin 40b/13

g.eler 60a/7

g.en 34b/20, 42b/14

g.esiz 60b/21, 61a/3

g.icek 71b/11

g.irsin 29a/17

g.medi 61b/3

g.mek 29b/15

g.meyince 16a/3

g.mezdi 46b/2

g.miş 34a/4, 67a/12

g.mişler 34b/16

g.se 42b/15

g.seler 37b/13

g.sin 29a/17

g.üp 4b/2, 9a/13, 11a/21, 18b/12, 19a/18, 21b/5, 22b/8, 26a/17, 27b/6, 33a/11, 35b/12, 57a/3, 60a/16, 60b/2, 61a/5, 65a/20, 70b/21

g.ür 29a/17, 54a/18

→*cenge g.se* 75b/6

cenge g.üp 76a/17

cennete g.üp 62b/7

ele g.mez (ele geçirmek) 69a/2

ele g.üp 65b/2

meydāna g.di 30a/2

girçek : gerçek, doğru *bk. gerçek*

g. 70b/1, 70b/3

girān (F.): ağırlık, sıkıntı

g. 33b/20

gird-bend (F.): bağlamak, dolamak

g. 73a/17

giriftār (F.): yakalanmış, tutulmuş

→g. iT- (tutulmak, yakalanmak) 38a/18, 54a/7

giriş- : girmek, meydana gelmek

g.di 24a/18

giryān (F.): ağlayan, figan eden

→g.iT- (ağlatmak) 59a/11

giT- : 1. ayrılmak, gitmek, uzaklaşmak

g.di 16b/11, 9a/20, 23b/2, 23b/15, 26a/4, 35a/9, 36b/2, 46a/11, 60a/10, 61a/3, 63b/21, 64a/12, 65b/14, 67a/19, 67b/5, 68b/8, 70b/6, 70b/7, 71b/1

g.digin 35a/9

g.diler 11a/21, 15b/2, 17a/12, 19b/16, 20a/1, 20a/8, 20a/11, 20a/16, 20b/2, 23a/15, 26b/14, 35a/18, 35a/20, 36a/18, 36b/5, 37b/6, 37b/7, 39a/3, 56a/10, 56b/12, 58b/5, 61b/12, 64a/8, 64b/4, 67b/2, 68a/8, 68b/12, 69b/9, 70b/11, 73b/13, 74a/1

g.dügin 37b/1

g.dükleri 60a/10

g.düklerin 44b/16

g.e (gide) 9a/6

g.elüm (gidelüm) 46a/18

g.en (giden) 56b/2

g.er (gider) 48b/9, 54b/8, 67b/21

g.erdi (giderdi) 36a/19

g.erdük (giderdük) 8a/11, 15b/13

g.erek (giderek) 67a/19

g.erem (giderem) 46a/19

g.erken (giderken) 27a/11, 36a/20, 38b/14, 45b/7, 56a/10, 58b/3

g.erler (giderler) 26b/15

g.erse (giderse) 26b/15

g.erseler (giderseler) 47a/20

g.ersin (gidersin) 46a/5

g.erüz (giderüz) 49b/8

g.evüz (gidevüz) 45a/10

g.icek (gidicek) 9a/7, 27b/5, 60a/10

g.mek 24a/19, 63b/10

g.meyeler 27a/15

g.mezüz 49b/8

g.üp 13b/9, 37b/8

g.üpdür 71b/11

2. ölmek

g.di 5b/8

g.ecegin 16b/12

3. kaybolmak, yok olmak

g.di 40b/10

g.er 44a/1

g.mesün 48b/3

g.üp 77a/7

4. yok olmak, tükenmek, bitmek

g.di 9a/5, 32b/15, 59b/7, 62a/2

g.er 59a/21

g.miş 38b/11

5. girmek, içine düşmek

g.di 54b/9

→ *ʿaḳılları başından g.di* 66a/12

ʿaḳılları g.di 68a/9

başın alup g.miş (çekip gitmek) 9b/5

elden g.er (elden gider) 24b/12

iḫtiyār g.e (iradesini kaybetmek) 9a/6

iḫtiyār elden g.di (İradesini kaybetmek) 16a/2

īmānsız g.ermiş 16b/10

īmānsız g.mege 16a/19

īmānla g.miş (itikadla ölmek) 16b/10

īmānsız g.se 15b/17,

īmānla g.se 15b/19

īmānla g.üp 16b/12

kendümden g.mişem (kendini kaybetmek, şuurunu yitirmek) 62a/13

uṣṣu g.dügin (aklını yitirmek) 13a/2

gider- : gidermek, uzaklaştırmak

g.esin 45b/13

g.üp 20b/1

g.ür 47b/1

g.ürse 50a/14

giyāh (F.): bitki, taze ot

g. 7b/1, 17b/17, 24b/7

g.uŋ 7a/19, 7a/21

gizlen- : gizlenmek, saklanmak

g.ecek 46a/4

ġonce (F.): gonca, tomurcuk

ġ. 2a/12

g.i 59a/10

ġonce-dehen (F.): ağzı gonca gibi küçük ve güzel olan

ġ. 32b/10

göbeK+: göbek

g.i (göbegi) 44a/9

g.iyle (göbegiyle) 19b/6

g.den 44a/10

göç- : göçmek, gitmek

g.e 50b/7

→*seyre g.seŋ (ölmek, vefat etmek)* 51a/16

gögercin: güvercin

g. 6a/20, 45b/15, 53a/16, 53b/10, 53b/2, 53b/5, 53b/8, 53b/9, 56a/13, 56a/16, 60a/14

g.e 52a/17, 53a/17

gög(ü)s: göğüs, sine, döş

g.i (gögsi) 11a/10, 30a/12, 48b/8

g.inde (gögsinde) 30a/6

g.ünden (gögsünden) 19b/8

→*g. ger-* 11a/12, 72b/7

gögüslü: göğse sahip, göğüslü

geyik g. 46a/2

göK+ : gök, gökyüzü

g. 2b/17, 2b/5, 6b/19, 7a/6, 7a/8, 9b/13, 13a/14, 14a/13, 14a/15, 14b/6, 15b/13, 15b/7, 16b/18, 18a/19, 18a/21, 21a/11, 21a/3, 25b/15, 25b/16, 25b/5, 35a/20, 35b/1, 36a/15, 36a/21, 40a/18, 76b/15, 76b/3

g.de 5b/5, 6b/4, 7b/3, 12b/10, 12b/9, 14a/14, 24a/14, 26b/1, 28b/2, 36a/12, 36a/13, 38a/10, 40b/2, 40b/9, 59b/3, 65a/4, 68a/13, 75a/4, 76a/19

g.deki 16a/21

g.den 7a/18, 7b/12, 7b/14, 11b/20, 39a/9, 61b/9, 62a/6

g.ler 19a/6, 20b/6, 21a/14

g.lerden 15a/2

g.leri 12b/8, 20a/15

g.lerinde 14a/21, 14b/18

g.üŋ 3a/9

g.e (göge) 15b/4, 19b/10, 20b/13, 20b/20, 20b/9, 35a/3, 38a/11, 38a/13

g.ünde (gögünde) 30b/21

g.üŋ (gögün) 25b/6

gökçek: güzel, hoş,sevimli

g. 45b/7

gök yüzi: gökyüzü *bk. gök yüzü*

g.n 36b/1, 76b/17

g.nde 36a/18, 48b/7, 50b/6, 59b/4, 68b/3

g.nden 49a/3, 56a/11, 56b/12

g.ne 35b/1, 54b/7

gökyüzü: gökyüzü *bk. gök yüzi*

g.n 20b/12

g.nde 15b/16, 29b/13, 36a/20, 42a/14, 67b/6

g.nden 9b/21, 37a/20

g.ne 13a/7

g.ni 56b/18

gölge : gölge

g.miz 49b/6

g.mizi 49b/7, 49b/8

g.si 33b/21

→ *g. ol- (gölge etmek)* 6a/12

göm- : gömmek

g.er 49a/19

g.mişdür 55b/9

gönder-: göndermek

g. 16b/8, 40a/15

g.di 16b/2, 30a/15, 35a/14, 35a/6, 39a/9, 40a/18, 44b/21, 46a/18, 48a/16, 49b/14, 053a/14, 053a/16, 064b/21

g.e 61b/19

g.en 55a/5

g.esin 16a/8

g.mişdi 54b/21

g.üp 28b/1, 34b/17, 55b/6

g.ür 35a/2

g.ürlerdi 6a/5

gönleK+: gömlek

g. 28a/21, 29a/7

g.i (gönlegi) 29a/8, 73a/16

g.inde (gönleginde) 28a/20-21

gön(ü)l: gönül

g. 7a/3, 17b/3, 41b/19, 51b/2, 77a/13

g.den 56a/13, 70b/7

g.i (gönli) 9b/14, 16b/11, 36b/11, 55a/8

g.idür (gönlidür) 17b/3

g.in (göŋlin) 6a/16

g.inde (göŋlinde) 71a/17

g.inden (göŋlinden) 7b/4, 67b/13

g.ine (göŋline) 7b/4, 70b/2

g.iŋ (göŋlin) 27b/18

g.lerinden 15a/15

g.üm (göŋlüm) 63a/6

g.ünden (göŋlünden) 14b/8, 16b/1

g.üŋ (göŋlün) 17a/16, 17b/10, 24a/13, 24a/8, 24b/10, 32a/7

g.üŋden (göŋlünden) 7b/10

→*cān ı g.* 13a/19

cān u g.den 75b/21, 76a/7

g. vir- (kapılmak, kapılıp gitmek) 8b/5

g.üme ġurūr gel- (içine gurur düşmek, gururlanmak) 62a/3

g.e ġurūr gel- 62a/16

g.e şübhe yören-(içine şüphe düşmek, şüphelenmek) 71b/4

gör- : 1. görmek

g. 48b/14, 52b/15, 53a/15

g.di 2b/16, 2b/8, 3a/2, 3a/14, 4a/21, 4b/2, 4b/10, 4b/20, 5a/11, 5a/14, 5b/14, 9a/12, 10a/14, 10b/5, 11a/11, 11a/17, 15b/18, 16a/4, 17a/3, 21a/7, 21a/19, 21b/5, 21b/20, 21b/6, 22a/17, 22a/19, 22a/20, 22b/19, 23a/6, 23a/15, 23b/2, 23b/15, 25a/2, 29a/3, 29b/12, 30a/13, 35a/9, 35b/1, 36a/21, 38a/6, 40a/8, 42b/10, 45a/21, 46a/15, 46b/3, 46b/9, 48b/4, 49b/14, 52a/16, 54a/16, 55a/2, 56b/15, 56b/19, 57a/16, 58a/11, 60b/18, 64a/12, 65b/18, 67a/3, 67b/21, 67b/3, 67b/5, 67b/7, 67b/9, 68b/12, 68b/15, 68b/3, 68b/6, 71b/20, 72a/9, 73a/11

g.digi 31b/7

g.diler 5a/18, 12b/6, 13b/19, 13b/21, 18b/9, 19b/21, 28b/18, 37b/14, 37b/8, 51a/10, 66a/1, 69b/11, 71b/6

g.dü 69b/19, 71a/1

g.dügin 13a/10, 26a/18

g.dügine 11b/19

g.dügüm 13a/21

g.dügüne 9a/14

g.dügüŋ 11b/11, 15b/8, 24b/13, 31b/8, 38b/2

g.dügüŋden 35a/11

g.dük 7b/18, 7b/19, 7b/20, 8a/3, 8a/6, 8a/7, 8a/8, 8a/9, 8a/13, 8a/16, 12b/3, 13a/16, 13b/4, 13b/9, 13b/11, 15a/19, 15b/15, 26a/11, 26a/5, 30b/15, 30b/18, 30b/6, 31a/7, 31a/8, 31b/11, 37b/4, 52b/9

g.dükleri 35a/7

g.düler 64b/5

g.düm 7a/13, 15b/5, 15b/10, 16b/15, 25b/19, 25b/20, 27a/1, 31a/13, 35a/15, 38b/8, 41a/13, 44a/2, 49b/17, 54b/8, 56b/1, 58b/16, 58b/17, 58b/6, 59a/3, 59b/1, 59b/16, 59b/17, 60b/4, 62a/8, 64a/10, 69a/18, 69a/19, 69a/20

g.düŋ 7a/9, 15b/9, 25b/18, 31b/8, 59b/15

g.düŋüz 13a/17

g.e 54a/16

g.em 42b/6, 67b/17

g.emeye 26a/10

g.enler 36a/19, 66a/17

g.enleri 35b/4

g.esin 50b/14, 76a/14

g.evüz 14b/5

g.eydüm 43a/13

g.eyim 70a/19

g.icek 19b/8, 27b/6, 27b/7, 28b/17, 33b/10, 36a/16, 46a/7, 67b/13, 72b/10, 72b/2, 72b/11, 72b/21

g.inür 3a/6

g.me 33a/16

g.medi 20b/20

g.medin 9a/20

g.medüm 15b/5, 15b/6, 31b/9, 038a/14

g.mege 14b/19, 26a/4, 31b/10, 35a/14, 43a/12, 71a/5

g.megile 53b/14

g.mek 7b/9

g.mesinde 58a/10

g.meyince 50a/19

g.meyüp 49b/8

g.mez olur 47a/14

g.miş degül 3a/8, 3a/15, 39b/8, 39b/9, 58a/5

g.miş 33a/21

g.mişdür 33a/20

g.mişem 52b/17

g.se 48b/12, 69b/3, 75a/14, 76a/19

g.sek 49b/5

g.sem 44a/4

g.ücek 9a/18

g.üp 3a/9, 3b/10, 4b/5, 5a/2, 6b/14, 9b/3, 9b/8, 10a/11, 10a/15, 10b/17, 11a/16, 12b/5, 14b/10, 14b/11, 14b/12, 16a/2, 18a/15, 18b/4, 19a/3, 19a/10, 19b/2, 23a/21, 23b/7, 25a/1, 25a/8, 28b/7, 29a/10, 30a/6, 30a/7, 31b/14, 35a/15, 36a/17, 36b/4, 37a/16, 37a/19, 37b/15, 37b/17, 45b/6, 47a/9, 48a/5, 48b/21, 50b/19, 51a/1, 51b/3, 52a/12, 52a/13, 52a/18, 55a/4, 57a/7, 58a/15, 58b/3, 58b/4, 61a/5, 61a/6, 61b/5, 64b/9, 64b/17, 65a/17, 66b/18, 68a/4, 68b/9, 69a/8, 70b/14, 70b/18, 072b/4

g.ür 37b/1

g.ürler 34b/17

g.ürse 51a/5

g.ürsün 15b/17, 15b/19, 25a/19

g.ürüz 49b/7

2. maruz kalmak

g.e 72b/8

g.me 8b/3

g.mezler 42b/14

3. bakmak, okumak

g.di 4b/12

4. rüya görmek

g.se 30a/15

5. süreklilik fiilinde yardımcı fiil

cehd ide g. 24b/17

6. anlamak, kavramak, bilmek

g. 25b/1, 31a/4, 44b/7, 44b/19, 48b/17, 49a/1, 56b/5, 58a/12, 64a/11,65b/16

g.dü 42a/19

g.düŋ 42a/15

g.e 16a/11, 44a/19,

g.elüm 46a/5, 64a/6

g.em 12a/20, 76a/2

g.esiz 63b/17

g.esin 18a/17, 18a/19

g.eydüm 70a/13

g.me 70a/6

g.mege 14b/20

g.mez 043b/8

g.mişler 34b/13, 34b/16, 69b/17

g.sün 44a/20

g.üp 28a/7, 28a/16, 60a/4

g.ürsüz 38a/1

7. hazırlık yapmak, ihtiyacı karşılamak

g.mege 71b/1

g.ürlerdi 5a/5-6

8. gitmek, varmak

g.üŋ 37b/1, 71b/5

→fertūt g.üp (ihtiyar görmek, yaşlanmış saymak) 27a/8

güç g.en 51a/9

ḫor u ḫacīl g.icek 66b/11

ḫoş g.di 071a/20

ḫoş g.üp 69a/17

kendözüŋ g.düŋ 9a/16

kendözüŋ g.mez 9b/9

kendüm g.ürdüm (gururlanmak) 11a/12

kendüŋi g.ürsün 30a/3

lāyık g.mişdi 28b/1

müvecceh g.üp (uygun, münasip görmek) 43b/13, 52b/7

özin g.üp (gurura kapılmak) 72b/4

ẓulm g.eler 51a/2

ẓulm g.en 52a/5

göre : göre (edat)

g. 22b/10, 38b/11, 44b/8

görin- : görünmek *bk. görün-*

g.en 14b/11, 18a/14

g.ür 2b/16, 12b/13, 31b/17, 37b/9, 52a/20, 62a/9, 64b/6

g.ürdi 76b/15

g.ürse 44b/1

görme-: görmemek, yaşamamak

g.yince 53b/11

görül- : görülmek

g.di 68b/3

görün- : görünmek *bk. görin-*

g.di 38b/15

g.en 23b/12

görüş- : görüşmek

g.üp 15a/20, 26a/17, 70b/16

göster-: göstermek

g. 41b/18

g.di 64b/13

g.em 41a/17

g.üp 11a/17

g.ür 45a/4, 45a/6

g.ürem 42b/15

→ *hüner g.* 9b/9, 9b/10, 30a/3,

hüner g.medüŋ 010b/3

hünerin g.e 18b/10

luʿb u hüner g.icek 030a/2

meydān g.e 28b/19

yir g.di 48a/10, 57a/15

yir g.diler 71a/11

götrül- : götürülmek

g.üp 11b/10, 73b/19

götür- : götürmek, taşımak

g.di 38b/6, 40b/2, 46a/20, 67b/19, 68b/7, 70b/9

g.e 61b/18, 67b/14

g.ecekdür 55a/10, 72b/6

g.em 68a/11

g.en 4a/9, 10a/4, 14a/2, 39a/3

g.eyin 56a/6, 56a/7, 67a/15

g.mege 68a/13

g.meye 5a/13

g.miş 67b/21

g.üp 4b/18, 10a/10, 10b/2, 18b/2, 20a/5, 25b/11, 30a/5, 35a/20, 36a/9, 38b/14, 55a/18, 55b/10, 64a/12, 65a/14

g.ür 14a/16, 58a/8

g.ürken 40b/9, 69a/8

g.ürler 26b/15, 47b/4

g.ürsin 41b/1

→baş g.üp 72b/12

el g.üp 7a/3, 12a/6, 12a/8, 15a/15, 40b/21

götürT-: götürtmek

g.di 14a/2

g.üp (götürdüp) 61b/19

göz : göz

g. 37b/11, 57a/16, 60b/20, 71a/1, 71b/19

ḳaş ı g. 32b/12

g.i 8a/17, 27b/15, 44a/8

g.idür 32b/9

g.ile 33b/16

g.in 7a/3, 35b/1, 76a/18

g.inde 38b/17

g.ine 5a/9, 66a/1

g.ler 3a/15, 38a/7, 39b/8, 51b/1, 58a/5, 73b/20

g.leri 4a/2, 8a/15, 32a/2, 38a/8, 41b/17, 51b/2, 53b/21, 54a/18, 63a/6, 75a/2

g.lerin 76b/11

g.lerinde 3a/5, 3a/6, 27b/4

g.lerinden 6b/1, 9a/13, 29a/16, 37a/12, 38b/17, 40a/19

g.lerine 8a/14, 22b/1, 54a/18

g.lerinüŋ 31b/11

g.leriyle 38a/3

g.lerüm 62a/5

g.lerümde 18a/19

g.lerüŋ 29a/19

g.üm 47a/14

g.üme 70a/13

g.ümi 47a/12, 47a/13

g.ün 11a/11

g.üni 36a/19, 66a/2

g.üŋ 62a/7, 70a/7

→*g. yumup aç-* 37a/9

g.i ḳarar- 30a/12

g.leri ḳarar- 019b/3

g. ur- (göz atmak, bakmak) 46a/15,66a/20, 66b/18

gözi kendiye ur- (kendine bakmak, kendini incelemek) 68b/19

g. uruncaḳ 18b/11

g. ṭut- (gözüne kestirmek) 45b/14

g.ün aç- (dikkat kesilmek) 62a/7

yüz g.ür 64a/6

gözci : gözcü

g. 63b/5

gözcilik: gözcülük

→*g.iT- (gözcülük etmek)* 63b/8

göze : köşe, kenar

g.de 42b/7

gözeT- : gözetmek, izlemek

g.diler 64b/11

g.me 77a/4

g.üp (gözedüp) 20a/1, 57b/14, 68a/19, 69b/12

gözle- : gözlemek, bakmak, beklemek

g.di 68a/3

g.r 71b/17

g.rem 43b/5

g.yem 42b/5

g.yüp 18a/13, 30a/7, 30a/8, 64b/4, 64b/6, 65a/20

gözleş-: gözleşmek, karşılıklı izlemek

g.üp ṭur- 71b/17

ġubār (A.): toz

ġ. 2a/16, 5b/10, 20b/13, 26b/18

ġ.ı 20b/9

ġ.ına 7a/21

ġ.ından 7a/19

→*ġ. yören- (kıskanmak, rahatsız olmak)* 7b/4

gū-delāl (F.): naz, işve, cilve

g. 42b/7

ġūl (F.): hortlak, şeytan

ġ. 25a/12, 35b/13, 76b/18

ġūlān (F.): hortlaklar, şeytanlar

ġ. 48b/3

ġulū (A.): savaş bağırtısı, nara

g.dan 20b/8

ġulüv (A.): hücum etme, saldırma

→ġ.it- (saldırmak, hücum etmek) 65a/17

ġ.ḳıl-(saldırmak, hücum etmek) 37b/15, 65a/2

gūr (F.): mezar, kabir

g.ı 26b/12

ġūr : doğaüstü bir yaratık

ġ. u perrī 37a/3

ġurāb (A.): karga

*ġ.*6a/15, 48a/16, 53a/15, 53a/7, 53a/13, 53b/1, 54b/18, 59a/21

ġ.ı 48a/16, 53a/14

ġ.ıla 46b/2

ġurūb (A.): bir gök cisminin batması

ġ.ı 58b/17

ġurūr (A.): böbürlenme, kibir

ġ. 7b/5, 16b/1, 16b/2

ġ.ıla 56b/7, 72b/12

ġ.um 062a/14

→ġ. it- (gururlanmak) 016b/9

göŋlüme ġ. gel- (gururlanmak, nefis yapmak) 62a/3

göŋlüne ġ. gel- 62a/16

ġusl (A.): gusül, yıkanma, arınma *bk. ġusül*

→ġ. eyle- (gusüllenmek, yıkanmak) 16a/5

ġ.iT- (yıkanmak) 16b/3

ġuṣṣa (A.): keder, kaygı, tasa

ġ.dan 34b/8

ġ.sın 42a/2

ġusül (<A. ġusl): gusül, yıkanma *bk. ġusl*

ġ. 30b/3

gūş (F.): kulak, dinleme

g.ın 8b/19

g.ına 2a/8

g.uŋı 2a/3

→g. eyle- (dinlemek) 6b/6, 69a/16

g. iT- (dinlemek) 4a/19, 5b/12, 11b/17, 17b/13, 23a/14, 32a/18, 41a/15, 42a/9, 45b/11, 51a/7, 58b/7, 62a/17

çeşm ü g. ol- (göz kulak kesilmek) 1b/9

g.ın ṭut (dinlemek) 41b/16

gūş-ı hūş (F.): akıl kulağı, anlayış

g.ı 41a/17, 61a/8

gūşimāl (<F. gūş-māl): kulak bükme, yola getirme *bk. gūşumāl*

→g.vir- (nasihat etmek, yola getirmek) 11a/8, 29a/18-19

gūşumāl (<F. gūş-māl): kulak bükme,yola getirme *bk. gūşimāl*

→g.vir- 27a/14, 27a/16

gūyende (F.): söyleyen, söyleyici

g. 11b/14, 11b/15

güÇ+ : güç, kuvvet, derman, mecal

g.i (güci) 46a/11

g.ile (gücile) 46a/13, 47a/18

→g. gel- (içerlemek, zoruna gitmek) 27a/12, 27b/8

g.gör- (zulüm, eziyet görmek) 51a/9

g. ḳıl- (gücünü göstermek) 63b/20

g.yit- (yapabilmek, gücü yetmek) 56b/1

güher (F.): cevher, kıymetli, değerli taş *bk. cevher*

g. 59a/7, 62b/8

g.dür 63a/10

elmās u g. 73b/19

gül (F.): gül, gül çiçeği

g. 2a/10, 24b/10, 24b/12, 24b/13, 24b/9, 58b/3, 59a/11, 59a/17, 59a/18, 59a/21, 70a/10

g.e 24b/8

g.i 2a/7, 32b/7, 33b/19, 77b/12

g.leri 59b/3

g.lerüŋ 59a/20

gül- : gülmek

g. 24b/9

g.di 70b/3

g.dügüme 56a/16

g.düm 56a/21, 70b/1

g.üp 68b/14

gül-āb (F.): gül suyu

g. 59a/20

güldür-: güldürmek

g.üp 33b/19

gül-gūn (F.): gül renkli, pembe

g. 6a/17, 11b/16, 24b/10, 57b/13, 57b/19

gülgūnī (F.): gül pembesi gibi, gül renkli

g. 76b/6

gül‘iẕār (F.): gül yanaklı, al yanaklı

g. 26b/11

g.uŋ 32b/10

gül-şen (F.): gül bahçesi

g.e 8b/5, 33b/19

gülüstān (<F. gülistān): gül bahçesi

g. 24b/7, 58b/3, 59a/17

gül-zār (F.): gül bahçesi

g. 33b/18

→g. eyle- (gül bahçesine döndürmek) 62b/17

gülzār-ı nār (F.): ateşten gül bahçesi

g. 8b/13

güm güm: güm güm ses çıkarmak

g. 10a/3, 30a/16

gümān (F.): zan, sanma, şüphe

g.uŋ 7b/10

gümez : toz bulutu

g. 48a/19

gümle-: gümlemek, çok ses çıkarmak

g.di 20b/8

g.yüp 71b/21, 73a/9

gümrāh (F.): yolunu şaşırmış, yoldan çıkmış

g. 72b/2, 73a/6

gümre-: homurdanmak

g.di 63b/14

g.yüp 66b/16

gümren-: homurdanmak

g.di 66b/17

gümüş : gümüş

g. 11b/6, 11b/8, 31a/12, 37b/19, 41a/11, 57b/10

g.dendür 31a/21

gün : 1. gün

g. 1b/11, 7b/7, 15b/12, 15b/20, 16a/1, 26a/2, 28b/17, 30b/16, 34b/2, 34b/15, 38b/11, 39a/4, 39a/8, 39a/18, 39a/19, 39a/21, 39b/1, 43b/4, 47a/1, 47a/17, 48a/15, 52a/9, 52b/3, 54b/3, 56b/13, 58b/2, 60a/9, 61a/11, 61b/8, 61b/12, 63a/17, 63a/21, 63b/21, 65a/5

g.de 44a/6, 44a/7, 44a/14, 44a/19, 44b/4, 44b/5, 61b/8

g.den 44a/20, 59b/21

g.e 44a/20

g.i 58a/6

g.idür 28a/6

g.in 56b/5

g.ünde 4a/17

2. güneş

g. 21a/8, 26b/1, 30b/2, 30b/5, 32a/8, 55a/19, 56b/19

ay u g. 15a/10, 15a/12

g.e 23a/4

g.i 38a/5

→ *başuma g. ṭoġ-* 63a/7

günāh (F.): günah

g. 17b/12, 52b/18

g.dur 69a/9

g.ı 33b/16, 62b/19, 77a/18

g.ında 62a/14

g.ını 34a/1

g.lara 50a/13

g.ların 54a/5

g.larına 51a/3

g.larumuzı 54a/3

g.um 39a/7

g.umı 39a/6

g.umuz 16b/7

g.uŋuzdan 53b/18

→*g. it- (günah işlemek)* 8b/15, 12a/19, 32a/20, 77a/7, 77a/17

g.ı it- 52b/15

günāh-kār (F.): günahkar, günah işleyen

g. 77a/20

g.uz 54a/3

gündüz: gündüz

g. 32b/14, 39a/5, 47a/1, 47a/2

güneş : güneş

g. 7b/19, 26a/11, 29a/2, 39b/19, 49b/6, 67b/10, 71b/18

g.den 15a/7

g.e 44b/1, 49b/8

g.i 36b/1

g.üŋ 61b/9

g. ṭalʿat (güneş gibi parlak yüz) 21a/5

g. ṭalʿatlu (güneş gibi parlak yüzlü) 30a/18

günüle-: kıskanmak, çekememek, haset etmek

g.yüp 46b/9

güẕer (F.): geçmek, geçiş

→*g.ḳıl- (vazgeçmek, meyletmemek)* 62b/8

güpüldü: gürültü, ses

g.si 20b/7

g.sünden 11a/2

güreş :güreş

→*g.ṭut- (güreşmek)* 27a/10

gürle- :gürlemek

g.di 20b/6

g.r 19a/6

g.yüp 36a/17, 71b/21, 73a/8

gürleT-: gürletmek

g.üp (gürledüp) 20a/15

gürẕ-gāh (F.): gürzün tutulacak yeri

g.ında 29b/20

gürūh gürūh (F.): bölük bölük, takım takım

g. 15b/15, 25b/15

gürz (F.): gürz

g. 10a/2, 10b/6, 10b/20, 10b/9, 11a/2, 11a/3, 11a/4, 11a/6, 11a/7, 11a/8, 19a/19, 19a/5, 20b/6, 29a/18, 30a/4, 64b/10, 64b/20, 65a/16, 65a/18, 75a/21

g.e 30a/4, 58a/8, 75a/1

g.i 10a/4, 10b/21, 19a/18, 19a/9

g.ile 5b/5, 19a/11, 30a/9

g.in 9b/19, 9b/20, 9b/21, 10a/5, 10b/4, 10b/6, 11a/2, 13a/10, 19a/4, 28b/10, 29a/13, 30a/9, 76a/17

g.ine 10a/1, 10a/10

g.inüŋ 10a/3

g.iŋe 11a/6

g.ler 9a/17

g.leri 35b/6

g.lerin 20a/18

g.üni 19a/7

g.üŋ 57b/7, 64b/7

gürz-i girān (F.): iri, ağır topuz

g. 18b/3, 19a/7, 29b/18

g.a 19a/8

g.lar 5a/12

g.ları 3b/19

g.larına 19b/16

g.larını 35b/14

gürz-zen (F.): gürz vuran

g. 74b/5

güşād (F.): açılış, açma

→*g. bul- (açılmak, yolunda gitmek)* 53b/12

güvāh (F.): şahit, tanık

g. 8b/11

→*g.iT- (şahitlik etmek)* 24b/8

gūyā (F.): sanki, diyelim ki

g. 10a/7

güz : güz, sonbahar

g. 24b/14

güzel : güzel

g. 51a/10

güzīde (F.): seçkin, seçilmiş

g. 20b/3

güzīn (F.): seçilmiş, seçkin

g.leri 72b/14

ha : hayret ifade eder, ihtar, ikaz ve tembih bildirir

h. 63a/5

ḫˇāb (F.): uyku

ḫ.dan 59a/12

ḥabbe (A.): tahıl tanesi

ḥ. 42b/14, 42b/20

ḥ.ye 56b/1, 56b/3, 56b/7

ḫaber (A.): haber, bilgi

ḫ. 36b/7, 41a/17, 44b/21, 51a/6, 62b/12, 66b/3, 72b/7, 76b/19

ḫ.ı 16b/11, 56b/11

ḫ.ın 33a/17, 63b/13

ḫ.ler 34a/19

→*ḫ. al-* 4a/20, 27a/18

ḫ. şor- 16a/12, 35a/1

ḫ. ir- 63b/11

ḫ. it- 70b/16, 70b/19

ḫ. ḳıl- 65b/21

ḫ. vir- 7a/9, 15b/9, 16a/17, 34a/20, 34b/3, 34b/4, 34b/5, 34b/6, 34b/11, 35a/10, 38b/2, 38b/19, 43b/13, 41a/14, 43a/15, 50a/3, 53a/17, 54a/12, 55a/20, 58a/13, 60a/13, 62a/15, 63b/2, 64a/10, 65b/3, 68b/10, 69b/16

ḫ. işit- 7b/6

ḥabīb (A.): sevgili, dost (Hz. Muhammed)

ḥ.e 6b/2

ḥ.üŋ 8a/20, 12b/16

ḫabīr ol- (A.T.): haberi olmak

ḫ.am 42b/5

ḥabs (A.): hapis, tutuklama

→*ḥ. it-* 18a/18, 36b/6, 38a/17, 70a/17

ḥ. ol- 65b/2

ḥabs-ḫāne (A.F.): hapishane

ḥ.sinden 65b/15

ḥ.ye 68b/21

ḥacerāt(A.): taşlar

ḥ.ın 39a/15

hacerü'l-yehūd (A.): yehud taşı

ḥ. 17a/9

ḥācet (A.): ihtiyaç, istek, dilek

ḥ. 39a/5, 50a/20, 50b/14, 50b/17, 58a/18, 61a/18

ḥ.in 41b/13

ḥ.lerin 12b/3

ḥ.üm 67b/18

ḥ.üŋ 48a/9, 50b/1

ḥācib (A.): müşavir, vezir

ḥ.ler 44b/21, 48a/5

ḥ.lere 71b/4

ḥ.leri 26b/12

ḥ.lerüŋ 57b/10

ḫacīl (A.): mahçup olmuş, utanmış

ḫ. 3a/7

→ḫor u ḫ. gör- (utanmış olarak görmek) 66b/11

ḫ. ol- (utanmak) 53b/1, 53b/2

ḥad (<A. ḥadd): sınır, had

ḥ. 24a/17

ḥ.den 5a/12, 67b/3

ḥ.i (ḥaddi) 57b/10, 14a/17, 21a/10, 25b/19, 63a/8

ḥ.inde (ḥaddinde) 33a/19

ḥ.ine (ḥaddine) 16a/2

ḥ.üŋ (ḥaddüŋ) 33b/7, 32b/11

ḥadsüz (←A. ḥadd): hadsiz, sınırsız

ḥ.in 2a/1, 20b/17

ḥadef (A.): değerli bir taş

ḥ.den 17a/8

ḥadem (<A.ḫadem): hizmet edenler, hizmetçiler

ḫ.i 4b/17

ḫadeng (F.): ok

ḫ. 35b/8

ḫadeş (A.): ortaya çıkma, zuhur etme

ḫ.i 32a/12

ḫādim (A.): hizmet eden, yardımcı

ḫ.leri 26b/12

ḫadīş (A.): peygamberimizin mübarek sözleri

ḫ. 8b/10, 24a/17, 54a/8, 62b/10

ḫādiṣe (A.): olay, vaka

ḫ. 2a/15, 51a/16

ḫ.si 33b/17

ḫadīş-i aḥsen (F.): güzel hadis

ḫ. 32b/1

ḫadīş-i ḳudsī (F.): mânâsı Allāh tarafından vahyedilen, ifâdesi Hz. Muhammed'e âit olan hadis

ḫ. 47a/6

ḫad-şümār (F.): sınırsız, sonsuz

ḳıyās u ḫ. 1b/4

ḫāfiẓ (A.): gerçek koruyucu olan Allāh

ḫay u ḫ. 2b/20

ḫafī (A.): gizli, sırlı

ḫ. 6a/18

ḫaḳ (<A. ḥaḳḳ): 1. Allāh, Tanrı

ḫ. 6a/18, 7a/3, 8a/19, 12b/7,13a/16, 16a/8, 17b/3, 21b/19, 22b/17, 25b/2, 32a/19, 33a/15, 38a/14, 41a/6, 42a/3, 43a/8, 62b/15, 73b/16

ḥ.a (ḥaḳḳa) 4a/19, 7a/3, 7b/8, 8a/2, 8a/10, 16a/11, 17b/5, 17b/8, 21b/16, 22b/17, 24a/17, 31a/17, 32a/5, 32a/13, 32a/14, 33a/15, 34b/12, 41b/10, 49b/16, 50a/13, 50a/17

ḥ.dan 4a/20, 14b/19, 17b/12, 17b/17, 24a/15, 33b/11, 43a/12, 48a/9, 62a/5, 68a/11

ḥ.ı (ḥaḳḳı) 24a/10, 32a/13, 33a/16

ḥ.uŋ (ḥaḳḳuŋ) 14a/21, 24a/14, 33a/16, 37a/14, 49a/11

ḫāliḳ u ḥannān u ḥ. 69b/3

ḥ. teʿāl 32a/17, 59b/6

ḥ. teʿālā 4b/15, 6b/17, 7b/6, 17b/18, 17b/19, 18a/3, 24a/6, 25a/10, 33a/10, 34a/11, 39a/10, 40b/2, 43a/16, 49a/7, 50a/12, 50a/14, 50a/16, 50a/21, 50a/3, 50b/17, 53a/5, 55a/9, 62b/13, 69b/21

ḥ. teʿālādur 1b/2

ḥ. teʿālādan 26a/3, 59b/20

ḥ. teʿālānuŋ 6a/9, 49a/1, 76a/1

ḥ. teʿālāya 7a/16, 8a/12, 13b/8, 16a/17, 31b/16, 39a/5, 58b/10

ḥ. sübḥāne ve teʿālā 3b/12, 12b/2, 15a/6, 40a/17,

ḥaḳ tebāreke ve teʿālā 15a/19

ḥ. tebāreke ve teʿālānuŋ 13a/20

kerīm u ḳādir u ḫallāḳ u ḥ. 41b/13

2. gerçek, doğru

ḥ. 24a/18, 33a/16, 38a/16, 54a/7, 71a/2, 71a/4

ḥ.dur 59b/8

3. Allāh kelimesinden sonra ant içmek için kullanılan bir söz

ḥ.ıçun (ḥaḳḳıçun) 8b/12, 8b/14, 12a/12, 12a/13, 12a/16, 12a/17, 12b/17, 13a/16, 24b/2, 24b/3, 27b/9, 53b/18, 77a/9

4. hak, pay, hisse

ḥ.ı (ḥaḳḳı) 8b/13, 8b/15, 12a/15, 41b/7, 67b/17, 77a/7,

ḥ.ıdur (ḥaḳḳıdur) 12b/13

ḥ.um (ḥaḳḳum) 61b/6

ḥ.uŋdur (ḥaḳḳuŋdur) 9b/17

5. onunla ilgili, üzerine

ḥ.ına (ḥaḳḳına) 53a/8, 77b/10

ḥ.ında (ḥaḳḳında) 53a/1, 53b/7

ḫāk (F.): toprak

ḫ. 2a/19, 17b/17, 36b/18, 69a/11

ḫ.e 65a/6

ḫ.i 58a/6, 62b/18

ḫ.içün 32b/8

ḫ.idür 32b/10

ḫ.ile 8b/21

ḫ.üŋ 5b/10

→ *maḫhūr u ḫ. ol-*2a/1

ḫ.e ṣal- (ölmek, toprağa teslim olmak) 2a/18, 63a/6

ḫ. u ġubār it- (toprak etmek, yok etmek) 2a/16

ḫ.e yeksān ḳıl- (öldürmek, canını almak) 72b/17-18

ḫ.e yeksān ol- (ölmek, canını toprağa vermek) 5b/10

ḫ.e yeksān it- (öldürmek, canını almak) 40b/11, 41a/6, 71a/19

ḫaḳan : hakan, han, hükümdar

ḫ. 51b/20, 57b/18, 57b/5

melik ü ḫ. 57a/5

ḫan u ḫ. 1b/12

ḫāk-ārā (F.): toprağı süsleyen

ḫ. 32b/8

ḫaḳāyıḳ (A.): hakikatler, gerçekler

ḫ. 63a/15

ḫāk-ı aʿdā (F.): düşman toprağı

ḫ.dan 2a/2

ḫākī (A.): toprağa mensup, toprakla ilgili

ḫ. 37a/1, 50a/9, 55b/21

ḫ. durur 32b/10, 50a/6

ḫāk-i gūy (F.): dünya

ḫ.a 32a/20

ḫaḳīḳat(A.): hakikat,doğru, gerçek

ḫ. 24b/16, 33b/16, 58b/17, 63a/8

ḫ.in 49b/4

ḫakīm (A.): filozof, bilge, ālim

ḫ. 3a/1, 3a/8, 4a/11, 4a/20, 5a/8, 5b/11, 6b/5, 7a/12, 9b/11, 11b/18, 13a/13, 15b/7, 16b/17, 16b/21, 18a/20, 19a/17, 21a/16, 21a/6, 21b/20, 21b/8, 22a/15, 22b/18, 23a/14, 23b/14, 25a/7, 25b/2, 26a/2, 26b/19, 27b/1, 27b/17, 28a/5, 28b/21, 29b/1, 29b/11, 30a/1, 30a/17, 31a/18, 31b/7, 33a/17, 34a/15, 34b/10, 35a/5, 36a/14, 38a/15, 40b/18, 41a/8, 43a/1, 44b/8, 47b/14, 48a/9, 48b/4, 49a/1, 49a/2, 49a/11, 51a/16, 51a/8, 51b/18, 54a/9, 54b/19, 55a/13, 56a/17, 56a/3, 56b/10, 57a/13, 58a/10, 61a/9, 63a/12, 63b/7, 64b/7, 65a/4, 66b/1, 66b/9, 67b/18, 68a/13, 69a/17, 69b/12, 69b/16, 69b/3, 70a/10, 70b/14, 70b/21, 71b/19, 71b/6, 72b/8, 73a/6, 73b/18, 75a/14, 75a/5, 75b/1, 75b/14, 05b/7, 76a/20

ḫ.den 71a/11

ḫ.e 33a/6, 35a/8

ḫ.üŋ 69a/9, 70b/4

loḳmān ḫ. 2b/10, 2b/2, 5a/20, 6b/20, 9a/9, 16b/20-21, 17b/21, 21a/1, 25b/6, 32b/19, 35a/6, 35a/9, 42a/5, 49a/1, 49a/11, 70a/15, 70b/15, 73a/20

ḫākim (A.): hükmeden

ḫ. 12a/7, 13b/13

ḫ.idür 21a/14

→*ḥ. ol- (hükmetmek)* 3b/11, 40a/16

ḥākim-i mürġān (F.): kuşların hakimi, hükümdarı

ḥ. 57a/5

ḥakīm-i üstād (F.): büyük filozof, ālim

ḥ. 24b/21, 35a/8

ḫāk-i pāy (F.): ayak toprağı, tozu

ḫ.ine 60b/5, 11a/18

ḫ.üŋe 27a/4, 76a/12

ḥaḳīr (A.): değersiz, itibarsız

ḥ. 77b/8

ḥ.e 77b/13

ḥ.i 77a/10

ḥaḳḳānī (A.): Hak'la ilgili, Allāh'a mensup

ḥ. 56b/1

ḥal (A.): çözme, çözümleme

→*ḥ. ol- (çözüme kavuşmak)* 36b/14-15

ḥ. it- (çözmek, halletmek) 22b/14

ḥ. ḳıl- (çözmek, yapmak) 12b/7, 14b/15

ḥāl (A.): hal, durum, vaziyet

ḥ. 44b/19, 60b/3, 69b/10, 77a/10

ḥ.de 37b/4

ḥ.dür 71b/5

ḥ.e 67a/13, 73b/13

ḥ.i 10a/11, 15b/21, 16a/4, 32b/16

ḥ.in 6b/2, 12a/1, 12a/3, 13b/21, 16a/11, 44b/19, 48b/21, 51a/14

ḥ.inden 56a/20

ḥ.ine 12a/4, 33b/17

ḥ.ini 59b/1, 67b/18

ḫ.iŋi 41b/19

ḫ.iŋüz 38a/1

ḫ.ümüz 34b/9, 44b/17, 60b/7

ḫ.üŋ durur 62b/3

ḫ.üŋüz 61a/10

ḫalāṣ (A.): kurtulma, kurtuluş

ḫ.uŋa 71a/13

→ḫ. bul- (kurtuluşa ermek) 60a/20

ḫ. it- (kurtulmak) 11b/21, 13a/4, 13a/9, 25a/14, 54a/2, 54a/6-7, 62a/12

ḫ. ol- 42b/20, 50a/12, 54a/8, 54a/9, 54a/13, 60b/7, 61b/4, 65b/17, 69a/12, 69a/15, 70a/21

ḫ. ḳıl- 18a/7

ḫalāyıḳ (<A. ḫalā'iḳ): kadın hizmetçi, köle

ḫ. 7a/15

ḫ.ı 34b/18

ḫalel (A.): bozukluk, eksiklik, noksan

ḫ. 40b/8

ḥālet (A.): hal, nitelik, keyfiyet

ḥ.e 16a/5

ḫalī (A.): geri durmamak

ḫ. 15b/12, 53b/15, 53b/16

ḫalīfe (A.): halife, vekil, padişah

ḫ. 21a/14, 26a/15

ḫ.nüŋ 26a/16

ḫalīfe'-i baġdād (F.): Bağdad halifesi

ḫ. 75b/18

ḫalīfetullah (A.): Allāh'ın halifesi, vekili

ḫ. 21b/3, 69a/6, 71a/9

ḫāliḳ (A.): yaradan, Allāh

ḫ. 33b/9

ḫ.a 8b/9, 13b/16, 23b/1, 33a/14, 33b/11, 34a/17, 43a/12, 47b/9, 50a/8, 50a/20, 50b/11, 70b/12, 73a/12

ḫ.ı 6a/11, 58a/4

ḫ.uŋ 24a/12, 49a/10, 50b/10

ḫ. u yezdān 58b/1, 68a/12

ḫ. u raḥīm 14a/7

ḫ. u ḥannān u ḥaḳ 69b/3

ḫāliḳ-i ʿālem (F.): ālemlerin yaratıcısı Allāh

ḫ. 25a/10

ḫāliḳ-i ʿarş-ı ʿaẓīm (F.): büyük arşın yaratıcısı

ḫ. 1b/3

ḫāliḳ-i aʿẓam (F.): ulu, yüce Allāh

ḫ. 15a/8

ḫāliḳ-i ʿaẓīm (F.): yüce, ulu Allāh

ḫ. 9a/5

ḫāliḳ-i sübhān (F.): kusursuz, eksiksiz yaratıcı

ḫ.e 77b/1-2

ḫalīl (A.): dost, Hz. İbrahim yerine

ḫ.üŋ 8b/13

ḫalīl-i raḥmān (F.): Allāh'ın dostu, Hz. İbrahim

ḫ. 73a/17

ḫalīlullah (A.): Allāh'ın dostu, Hz. İbrahim

ḫ. 21b/2

ḫallāḳ (A.): yaratan, Tanrı

kerīm u ḳādir u ḫ. u ḥaḳ 41b/13

ḫ. u ḳādirem 50b/12

ḫallāḳ-ı ʿālem (F.): ālemi yaratan, Tanrı

ḫ. 3b/14

ḫ.e 12a/6, 71a/4, 76a/11

ḫallāḳ-ı ḳādir (F.): yaratmaya gücü yeten, Tanrı

ḫ.em 50b/12

ḫalīm (A.): yumuşak huylu, yumuşak

ḫ. 71a/2, 76a/13

ḫāl-i meydān (F.): meydana girme, ortaya çıkma

ḫ. 28b/21

ḫāliyā (A.): şimdi, şimdiki zamanda

ḫ. 63b/19

ḫalḳ (A.): halk, insanlar

ḫ. 32a/17, 62a/10, 77a/11

ḫ.a 12b/11, 40b/2, 41a/5, 56a/18, 73a/4

ḫ.da 56b/3

ḫ.dan 56b/2

ḫ.ı 5b/4, 24a/12, 24b/18, 28a/2, 35b/3, 62b/3, 62b/4, 71b/1, 75b/20, 77a/1

ḫ.ın 34b/16

ḫ.ına 24a/12, 41a/5, 65b/10, 69b/9, 71b/16

ḫ.ını 56a/11, 70a/3

ḫ.ınuŋ 72b/13

ḫ.uŋ 8a/14, 8a/15

tācir ü ḫ. 8b/1

ḫalḳa (A.): halka, yuvarlak demir

ḫ. 023a/18

ḫ.ları 20b/14, 26a/5

ḫ.nuŋ 26a/13

ḫ.sı 36b/15

ḫ. ḫalḳa 30b/16

ḫalḳ-ı ʿālem (F.): insanlık, insanlar

ḫ. 23b/14, 40b/5, 58a/10

ḫ.dür 32b/16

ḫalḳ-ı ʿāṣī (F.): isyan eden, Allāh'a karşı gelen

halk

ḫ. 33b/12

ḫalḳ-ı cihān (F.): bütün insanlar

ḫ. 2a/4, 58a/6

ḫalvet (A.): 1. tenha, yalnız

ḫ. 50a/20

ḫ.de 43b/11

2. Allāh'a zikir için tek başına tenha bir yere kapanma, mekan

ḫ.e 39a/4

ḫ.inde 16b/3, 70b/13

ḫ.ine 16a/5, 50b/11

ḫalvet-i ḫāṣ (F.): özel yer, makam

ḫ.ına 11b/3, 42a/11

ḥamāḳat (A.): ahmaklık, budalalık

ḥ.dandur 47a/18

ḥ.ı 44a/1

ḥ.umdandur 42b/6

ḥamāyil (<A. ḥamā'il): kılıç bağı, kılıç kayışı

ḥ.lerin 73a/20

→ḥ. ḳuşan- (pusatlanmak, kılıç kuşanmak) 20a/18, 28b/3, 29a/10, 73a/18-19

tīġ ü ḥ. ḳuşan- (kılıç kuşanmak) 28a/6

ḥ. ḳıl- (kılıç kuşanmak) 29b/3, 29b/16

ḥamd (A.): hamd, şükür

ḥ. 77b/1

ḥ. ü bī-ḥad 8b/9, 41b/7, 62b/9

ḥāmil (A.): hamile, gebe

ḥ. 30b/4

ḥamiyyet (A.): milli onur ve hassasiyet

→ḥ.ḳıl-(onurlu ve hassa davranmak) 9a/14, 65a/21

ḥamle (A.): hamle, saldırma, hücum

ḥ.den 10b/1

ḥ.müz 10b/1

ḥ.nüŋ 10a/19

ḥ.sin 10a/20, 19a/9, 65a/16

→ḥ. it- 18b/16

ḥ. ḳıl- (saldırmak, taarruz etmek) 5b/5, 35b/20

ḥammām (A.): hamam

ḥ. 3b/21, 4b/11, 5a/19, 75a/1

ḥ.ca 49b/15

ḫāmūş (F.): sessiz, susmuş olma

→ḫ.ol- (sessiz olmak, susmak) 8b/19, 8b/20

ḫan : han, hakan, hükümdar

ḫ. 63a/11, 63b/12, 63b/20, 69a/16, 72a/1, 77b/5, 77b/10

ḫ.a 63b/9

ḫ.ı 69b/12

ḫ.ıdum 41a/5

ḫ.lar 72a/8

ḫ.um 69b/3

ḫ.uŋ 77b/5

ḫ. u ḥaḳan 1b/12

ḫ. u çīn 5a/7

sulṭān u ḫ. 5b/2

ḫançer (A.): hançer, bıçak

ḫ. 9b/13, 11a/10

ḫ.e 22a/10

ḫ.i 29a/10

ḫ.in 11b/4, 28b/9

ḫ.ler 20b/16

tīġ ü ḫ. 19b/12, 19b/18

ḫ. ü ḥüsām 58a/8, 66b/9

→ *ḫ. ur-* 67b/21

ḫandān (F.): şen, neşeli

şād u ḫ. 27b/5

→*ḫ. it- (sevindirmek, mutlu etmek)* 59a/10

ḫ. ol- (sevinmek, mutlu olmak) 56a/12, 58a/1

ḥandānlıġ (←F. ḫandān): şen, neşeli olma

şād u ḥ.ıla 55a/14

ḫande (F.): gülme, gülüş

ḫ. 70a/10

→*ḫ. ḳıl- (gülümsemek)* 59b/3

ḫāne (F.): ev, hane, mesken

ḫ. 75a/3

ḫan-ı aṣferī (F.): Asferilerin hanı

ḫ. 63a/18, 72b/2, 72b/9, 73a/9

ḫanlu : han sahibi

ḫ. 69b/12

ḥannān(A.): çok acıyan, merhamet eden, Allāh

ḫāliḳ u ḥ. u ḥaḳ 69b/3

ḫār (<F. ḫārā): çok sert

ḫ. 3b/2

ḫār (F.): diken

ḫ. 77b/12

ḫār u ḫāşāk (F.): diken, çerçöp

ḫ.ın 39a/14

ḫarāb (A.): bitik, perişan

mest ü ḫ. 63a/2

→ḫ. ol- (yıkılmak, viran olmak) 41a/18, 44b/1

ḫarāc (A.): haraç, vergi

ḫ.ı 4b/10, 64b/4, 66b/13

ḥarām (A.): haram, dinen yasaklanmış olan

ḥ. yi- (haram yemek, dini inançlara aykırı olarak haksız olarak bir şey yemek) 62b/19

ḥāram-zade (<F.ḥarām-zāde): nikahsız birleşmeden doğan, piç

ḥ. 53a/12

ḥ.dür 53a/11

ḥarāret (A.): sıcaklık

ḥ.inden 49a/4

ḥarb (A.) : savaş, cenk

ceng ü ḥ. 9a/3, 29b/9

ḥ. u żarb 5b/3

żarb u ḥ.ıla 29a/18

ceng ü ḥ.ıla 27a/14

ḫarc (A.): bir iş için harcanan para, masraf

→ḫ. it- (harcamak, vermek) 2a/16

ḫardal (<A. ḫardel): hardal, otsu bir bitki

ḫ. 31b/14

ḥarekāt(A.): davranışlar

ḥ.ından 56a/14

ḥareket(A.): hareket, davranış

ḥ.de 58b/19

→*ḥ. it-* 60b/15, 61b/9

ḥ. itdür- 39a/19, 48b/9

ḫār-ı ḫāsid (F.): hasetçinin, kıskancın dikenleri

ḫ. 70a/9

ḥarīṣ (A.): istekli, hırslı

→*ḥ. ol- (istekli, hırslı olmak)* 49a/21

ḥarīr (A.): ipek

ḥ.den 5a/19

ḫāṣ (<A. ḫaṣṣ): seçkin, özel

ḫ. 22a/9, 28a/18, 35b/13, 36b/11, 63a/16, 70a/8, 70b/17, 74b/17, 75b/3

ḫ.ıla 32a/18

ḫ.ları 73b/6

ḫ.larıyla 72a/6

ḫ. u ʿām 8b/19, 17b/13, 24a/18, 24a/19, 32a/15, 58a/10, 62b/14, 63a/9

ḫāṣṣa (A.): özellik, keyfiyet

ḫ. 35b/11, 46b/15, 49a/7, 49b/4, 58b/18

ḫ.ṣı 25a/15

ḥased (A.): çekememe, kıskançlık *bk. ḥaset*

ḥ.den 2a/1

→*ḥ. it- (kıskanmak)* 32a/7

ḥaset (<A. ḥased): çekememe, kıskançlık *bk. ḥased*

ḥ.de 43b/3

ḥāṣıl (A.): meydana çıkan, sonuç

→*ḥ. ol- (ortaya çıkmak)* 43b/16, 49a/8

ḥ. ḳıl-(elde etmek) 70a/19

ḫāsid (A.): kıskanç, hasetçi

ḫ.üŋ 77b/12

ḫāṣiyyet (<A. ḫāssiyyet): kuvvet, tesir, etki

ḫ.i 25b/3, 50a/1

ḫaṣm (A.): hasım, düşman

ḫ. 51b/17

ḫ.ı 9b/13, 63b/6, 75a/17

ḫ.a 36a/10

ḫ.ım 67b/17

ḫ.ına 27a/21, 54b/18

ḫ.ınuŋ 19a/16

ḫ.uŋuz 2a/1

ḫaṣm-āne (F.): düşmancasına

ḫ. 9a/4

ḫaṣm-şiken (F.): düşmanı kıran, öldüren

ḫ. 4a/10

ḫasret (A.): özlem, hasret

→*ḫ.çek- (özlemek, hasret çekmek)* 8b/14

ḫasta (<F. ḫaste): hasta

ḫ.ya 33a/2, 45b/11

ḫasūd (A.): kıskanç ,çekemeyen

ḫ. 76b/20

ḫāṣā (A.): asla, kat'iyen, hiçbir şekilde

ḫ. 10b/3, 27b/12, 55b/15

ḫaşarāt (A.): dirilme, kıyamet günü

ḫ.ında 77a/11

ḫaşem (A.): yanında bulunanlar, maiyet

ḫ.ile 4b/17

ḥaşerāt (A.): küçük böcekler, haşereler

ḥ. 61a/13

ḫaşla- : haşlamak, kaynar su dökmek

ḫ.dılar 66a/3

ḥaşr (A.): kıyamet, dirilme

ḥ.e 7a/19, 33a/3, 33a/5, 33a/8, 36a/13, 71a/7

ḫaṭ (<A. ḫaṭṭ): yazı

ḫ. 4b/13, 40a/21

ḫ.ı (ḫaṭṭı) 4b/14, 5b/1, 22b/21, 40a/12, 40a/15, 40a/3, 41a/3, 41a/4

ḫ.ıla (ḫaṭṭıla) 31a/3, 40a/12

ḫatā (<A. ḫatā'): hata, yanlış, kusur

ḫ. 29a/21

sehv ü ḫ. 12a/18

ḫ. imiş 9b/15

ḫ.mı 42b/11

ḫ.muza 16b/7

ḫ.sın 15a/16, 39a/3, 39a/4

ḫ.ya 15a/15

→ḫ. ḳıl- (hata etmek, yanlış yapmak) 11a/13, 39a/5

ḫaṭar (A.): tehlike

ḫ. 63b/7

ḫ.dan 2b/20, 57a/12

ḫātem (A.): mühür, üstü mühürlü yüzük

ḫ. 2a/1, 2a/3, 36b/15, 48b/3

ḫ.e 40b/9

ḫ.i 41a/6, 55b/4, 57a/18, 58a/9, 63a/21, 65b/8, 76b/21

ḫ.ile 41a/6, 63b/20, 73a/1, 73a/2

ḫ.ın 3b/11, 3b/15, 22a/4, 22b/5, 38b/5, 40b/15, 53b/18, 55a/9, 63a/20, 72b/15, 73a/1

ḫ.üŋ 41b/21

ḫ.ınüŋ 37a/15, 49b/12, 67b/17

ḫ. ü nigīn 77a/14

tāc u taḫt u ḫ.ın 73a/4

ḫātemü'n nebīyyīn (A.): nebilerin sonuncusu, Hz. Muhammed

ḫ. 15a/16-17

ḫātem-i nübüvvet (F.): peygamberlik işareti, Hz. Muhammed'in omuzları arasındaki ben

ḫ. 36b/12

ḫ.üŋ 37a/7

ḫātemü'r rasūl-i aʿẓam (A.): peygamberlerin sonuncusu ve en yücesi, Hz. Muhammed

ḫ. 12a/11

ḫāṭır (A.): gönül, keyif, hal

ḫ. 69a/5

ḫ.ın 16a/12

→*ḫ.a getür- (aklına getirmek)* 6a/19

ḫaṭīb (A.): hatip, etkili ve güzel konuşan

ḫ. 59a/11

ḫatm (A.): bitirme, sona erdirme, mühür

ḫ.ine 63a/10

ḫatm-i sūreʾ-i nübüvvet (F.): peygamberlik suresinin sonu, son peygamber

ḫ.dür 77a/14

ḫattā (A.): bile, dahi, üstelik, bundan başka, hem de

ḫ. 33b/6, 61b/17

ḫaṭṭ-ı elvāḥ (F.): levhaların yazısı

ḫ. 41a/19,

ḫaṭṭ-ı ḫāl (F.): ben çizgisi

ḫ. 32b/12

ḫaṭṭ-ı müstaḳīm (F.): düz, doğru çizgi

ḫ. 49a/17

ḫatun : hatun, eş, kadın

ḫ. 43a/17, 43b/7, 44b/13

*ḫ.da*n 43b/10

ḫ.ı 42b/11, 42b/19, 43b/9

ḫ.um 42b/6, 42b/14

ḫ.uŋ 42b/18

havā (<A. hevā): hava, gökyüzü

*h.*11b/20, 35a/18, 35b/12, 35b/20, 35b/3, 35b/5, 35b/9, 38b/16, 44a/7, 48a/13, 49b/6, 51b/9, 54a/14, 54a/17, 56a/10, 57a/3, 67b/12, 76b/13, 76b/15, 76b/3

h.da 37a/21, 50a/5

h.dan 30a/5, 48a/4

h.sı 30b/1

h.ya 19a/10, 48b/8, 51b/10

ḥavāle (A.): yöneltme, yönelme

ḥ.siz 49b/2

→ḥ. it- (savurmak, saldırmak, üzerine yöneltmek) 10b/20, 11a/3-4, 19b/2

ḥ. ḳıl- (savurmak, saldırmak, üzerine yöneltmek) 9b/21, 10a/8, 10b/21, 11a/6, 30a/4, 49b/3, 50a/18, 65a/12, 65a/16

havān (F.): havan

h.lar 22b/8

havā-yı fenā (F.): yokluk alemi

h. 56b/14

h. iken 55b/18

h.da 6a/12, 63b/8

h.dan 56b/15

havāyī (<A. hevā ʾī): hava, gökyüzü ile ilgili

h. 6b/16, 37a/2, 48a/13

h.dür 50a/5

ḫavatīn (F.): hatunlar, eşler *bk. ḫavatun*

ḫ. 61a/16

ḫ.e 042b/20

ḫ.lerüm 44a/1

ḫavatun (<F. ḫavatīn): hatunlar, eşler *bk. ḫavatīn*

ḫ.um 43b/2

ḫ.umı 43b/2

ḫavf (A.): korku

ḫ.ından 60a/9

ḫ.um 69b/15

→ḫ. eyle- (korkmak, çekinmek) 69b/19

ḫ. it- (korkmak, çekinmek) 29a/19, 33a/18, 36a/19, 52a/13, 69b/16

ḫavf-nāk (F.): korkulu, korkutan

ḫ. 46b/20, 46b/21

ḥavż (A.): havuz

ḥ. 3b/4, 5b/14, 5b/16, 6a/4, 6b/7, 24a/3, 39b/16

ḥ.a 5b/15, 24a/3, 25a/4

ḥ.dan 5b/16, 25a/4

ḥ.ı 23b/21

ḥ.lar 3b/5

ḥ.larına 25a/5

ḥ.uŋ 5b/16, 5b/20, 6a/2, 6a/4, 24a/4, 31a/6, 31a/14, 31a/15, 39b/17

ḥavż-ı pāk (F.): temiz, pak havuz

ḥ. 31a/6

ḥavż-ı kevṯer (F.): cennetteki baldan tatlı, kardan soğuk havuz

ḥ. 31a/14

ḥay (<A. ḥayy): bütün varlıkların hayat kaynağı, ebedi hayat sahibi, Allāh

ḥ. 9a/6

ḥ. u ḥāfiẓ 2b/20

ḥ. u bāḳī 1b/2

ḫayāl (A.): hayal, düş

ḫ. 9a/8, 12b/13

ḫ.in 6a/19

ḥayāt (A.): hayat, yaşam

ḥ. 31a/9

ḥ.dadur 34a/17

→*ḥ. bul- (yaşamak, hayat bulmak)* 3b/5, 23a/13, 25a/19

ḥ. vir- (yaşatmak, hayat vermek) 41b/19

ḫaydar-ı kerrār (F.): Hz. Ali'nin lakabı

ḫ. 77b/11

ḥayf (A.): eyvah, yazık

ḥ. 41b/1

→*ḥ. ol-* 41b/4

ḥayfā (A.): eyvah, yazık

ḥ. 17b/14

hay hay: evet, öyle

h. 9b/14

ḫayır (<A. ḫayr): hayır, iyilik *bk. ḫayr*

ḫ. 23b/14, 33b/1, 55a/20

ḥay (<A.ḥayy): diri, canlı

→*ḥ.ḳıl- (diriltmek, canlandırmak)*59a/9

ḫayḳır-: bağırmak, haykırmak

ḫ.dı 19a/6

ḫ.up 4a/4, 9b/18

→naʿra ḫ.dılar 29b/10

naʿra ḫ.up 9b/17, 10b/13, 19a/6, 19b/1, 19b/9, 20a/21

ḫayli (F.): oldukça fazla, epey

ḫ. 52b/9

ḫayme (A.): çadır

ḫ. 67b/8

ḫ.ler 31a/15, 67b/11, 68b/4

ḫ.nüŋ 31a/16

ḫ.sine 27b/19, 71b/15

ḫaymelü (←A. ḫayme): çadırı olan

ḫ. 27b/19, 71b/15

ḫayr (A.): hayır, iyilik, sevap *bk. ḫayır*

ḫ. 8b/3, 41b/11, 59b/13

ḫ.a 2a/16

ḫ.ı 41a/21

ḫ. u şer 062b/3

ḫ. u şerden 016b/18

ḫayrān (A.): hayran, şaşkın

→ḫ. ḳal- (şaşırmak, hayrete düşmek, şaşkınlığa düşecek kadar beğenmek) 16a/5, 18a/5, 35b/4, 37a/18

ḫ. ḳıl- (şaşmak, beğenmek) 53a/21-53b/1

ḫayret (A.): şaşırma, şaşkınlık

ḫ. 14a/2

ḫ.inden 10a/3

→*ḫ.e var- (şaşırmak, şaşırıp kalmak)* 2b/5, 7b/11, 10a/11, 12a/5, 13b/15, 13b/20, 14a/5, 14b/12, 15a/14, 42a/10

ḫayr-ı nefes (F.): nefes, söz hayrı

ḫ. 24a/20

ḫayrü'd-duʿā (A.): hayır duası

→*ḫ.iT- (hayır dua etmek)* 77b/12

ḥayvān(A.): hayvan

ḥ. 33a/11, 58b/20

ḥayvānāt (A.): hayvanlar

ḥ. 33a/13, 49b/4, 61a/14

ḥ.uŋ 33a/20, 34a/21, 42b/20

ḥayż (A.): ādet hali, aybaşı

ḥ. 30b/3, 44a/10

ḥaẕ (A.): hoşa gitme, keyif alma

→*ḥ.al-(keyiflenmek, haz almak)* 7a/10

ḫazān (F.): güz, sonbahar

ḫ. 2a/15, 14a/10, 24b/13, 30b/12, 33b/19, 59a/17

nevbahār u ḫ. 33b/4

ḥaẕer (A.): sakınma, çekinme

→*ḥ. eyle- (sakınmak, çekinmek)* 9b/11, 40b/14, 047b/1

ḥ. ḳıl- (sakınmak, çekinmek) 27b/17, 32b/6, 62b/2, 63b/6

ḥ. it- (sakınmak, çekinmek) 52a/2

ḥāẕıḳ (A.): maharetli, usta

ḥ. 73b/1

ḥāżır (A.): hazır, mevcut olan, bulunan

ḥ. 35b/4

ḥ. idi 67a/12

→ *ḥ. bulun-* 33b/15

ḥ. eyle- (hazırlamak) 50b/13

ḥ. it- (hazırlamak) 48a/1

ḥ. ol- (hazır olmak, amade) 9b/18, 15a/15, 21b/18, 34b/4, 35a/16, 35a/19, 64b/5, 64b/6, 69b/8, 71b/13, 71b/16, 71b/17

ḥ. ṭur- (hazır olmak) 35b/15, 68b/16

ḫazīn (A.): hüzünlü, kederli, üzgün

ḫ. 53b/21

ḫazīne (A.): hazine

ḫ. 4b/19

ḫ.de 70a/9

ḫ.den 66b/12

ḫazīne-i süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın hazinesi

ḫ.dur 4b/7, 4b/19

ḫazīne-i şeddādī (F.): çok büyük hazine

ḫ. 56b/5-6

ḫ. iken 56b/6

ḥażm (A.): hazmetme, sindirme

→*h.iT- (hazmetmek, sindirmek)* 49a/2, 49a/6, 49a/7

ḫażrā (A.): yeşil

ḫ. 24b/8, 31a/6

ḥażret (A.): yüce zat, hazret; bir saygı ifadesi olarak büyük zatlara verilen bir ünvan

ḥ.in 8a/19, 12b/6, 13a/15, 21a/4, 27a/20, 31a/4

ḥ.inden 14a/8, 16b/11

ḥ.ine 3a/2, 6b/4, 13a/15, 14a/11, 21a/17, 21b/19, 31b/9, 33a/16, 35a/3, 42b/9, 44b/15, 44b/20, 45a/1, 46a/18, 46b/10, 48a/20, 49b/14, 53a/21, 55a/15, 55b/4, 55b/13, 55b/16, 56a/1, 56a/3, 56a/8, 67a/4, 70b/16, 71a/15, 71a/19

ḥ.ini 52a/2

ḫ.inüŋ 2b/18, 7b/4, 15b/13, 21b/16, 42a/12, 45b/9, 57a/11, 57a/16, 57a/2, 57a/21, 70b/11, 75b/19

ḫ.iyle 13a/21, 13b/2, 15b/4, 26a/17, 31b/9

ḫ.leri 3b/10

ḫ.üm 40b/2

ḫ.üne 30a/17

ḫ.üŋ 2a/2, 15a/4, 33a/8, 36b/14, 54a/1, 66b/8

ḫ.üŋdür 68a/12

ḫ.üŋe 13b/2, 16a/18, 21a/6, 34b/10, 45b/10, 46b/5, 57a/13, 57a/6, 69b/2, 76a/10

ḫ.üŋi 2b/20, 13a/16, 27a/2, 57a/12

ḫ.üŋle 27b/14, 29a/20

isrāfīl ḫ.i 12b/7, 15a/5, 15a/15, 15b/3, 15b/16

süleymān ḫ.i 2b/5, 3a/8, 3a/12, 3a/13, 3a/2, 4a/12, 4b/10, 4b/12, 4b/2, 4b/5, 5a/8, 5a/14, 5a/16, 5b/11, 6a/2, 6b/7, 7a/8, 16b/18, 16b/19, 16b/21, 17a/3, 18a/2, 21a/10, 21a/16, 21a/19, 21b/15, 21b/20, 22a/15, 22a/19, 22a/3, 22b/4, 22b/18, 22b/21, 23a/5, 23a/11, 23a/14, 23a/20, 23b/2, 25a/7, 25b/10, 25b/17, 25b/2, 25b/20, 25b/3, 25b/9, 26b/19, 31b/7, 32b/19, 33a/4, 35a/5, 35a/6, 33a/9, 33a/17, 35a/9, 38a/2, 41a/20, 42a/10, 42a/16-17, 42a/18, 43a/2, 43a/6, 43a/10, 43a/13-14, 43a/16, 44b/12, 44b/15, 44b/8, 45a/1, 45a/11, 45a/19, 46b/3, 46b/7, 47b/2, 48b/18, 48b/21, 48b/4, 49a/10, 49a/11, 49a/13, 49b/10, 49b/11, 50a/2, 51b/3, 51b/9, 52a/7, 52a/9, 52a/15-16, 52a/18, 52b/7, 52b/4, 52b/10, 52b/14, 52b/16, 53a/5-6, 53a/7-8, 53b/19, 54a/9, 54a/21, 54b/19, 55a/12, 57a/14, 58a/12, 61a/10, 63a/14, 63a/17, 63b/2, 63b/7, 64a/8, 68b/20, 69a/8, 69b/6, 70b/19, 71a/10, 71a/12, 71a/16, 71a/17, 71a/6, 73a/10

şeh ḫ.i 38a/14,

mīkā ʾīl ḫ.i 7b/7-8, 7b/11, 12b/1, 26a/2, 33a/12

hebā (A.): yok etme, ziyan etme

→h. iT- (yok etmek, öldürmek) 75a/17

hedyān (<A. heẕeyān): saçma sapan konuşma

h. 72a/2

heft-kişver (F.): yedi iklim, yedi bölge

h. 14b/17

heft-ser (F.): yedi başlı

h. 9a/1

helāk (A.): mahvolma, ölme

→*h. eyle- (yok etmek, öldürmek)* 68b/13, 69a/3, 69a/4, 70b/5

h. iT- (yok etmek, öldürmek) 18a/18, 33b/14, 51a/5, 51b/14, 52a/9, 52b/3, 52b/10, 52b/18, 53a/11, 54b/11, 54b/18, 62a/11, 67b/21-68a/1, 69a/11, 70a/1, 71a/18

h. indir- (bela, ölüm vermek) 34a/12

h. itdür- (öldürtmek) 36b/6, 68a/19

h. kıl- 27a/12, 49b/5-6

h. ol- 18a/7, 19b/8, 33b/12, 34a/6, 34a/10, 34b/18, 34b/19, 39a/2, 41a/20, 43b/6, 59b/20, 61a/19, 61a/21

hem (F.): hem, aynı zamanda, bir de, ayrıca

h. 5b/11, 12a/11, 12a/16, 12a/17, 16b/17, 17b/1, 17b/3, 24b/4, 27a/21, 33b/21, 39a/6, 39a/7, 53a/19, 54a/9, 68a/2,

h. ... h. 8b/3, 46b/15, 53a/9, 55a/12, 73b/18

hemān (F.): yalnız, sadece, öylece

*h.*1b/4, 15a/10, 17a/16, 27b/14, 35a/16, 40a/4, 40b/12, 43b/19, 45b/10, 47a/2, 49b/7, 51b/10, 55b/21, 57a/2, 61b/10, 62a/17, 62b/4, 65a/1, 67b/5

hem-ān-dem (F.): hemen, çabucak o anda

h. 9b/16, 16a/14, 48b/13, 57a/3

hem-çü (F.): onun gibi

h. 2a/1, 24b/9, 57b/18, 62a/20

hem-çünān (F.): böylece

h. 3a/6, 13b/10

hemīn (F.): bu bile, tıpkı bu, çok

h. 7b/9, 15a/9, 32a/11, 47b/1, 62a/20

hem-rāh (F.): yoldaş, yol arkadaşı *bk. hem-reh*

h. 45b/17

hem-reh (F.): yoldaş, yol arkadaşı *bk. hem-rāh*

h.i 56a/9

hemtā (F.): benzer, denk, müsavi

h. 49a/2, 49a/10

ḫendeḲ+ (<A. ḫandaḳ): hendek, çukur

ḫ. 66a/6

ḫ.i (ḫendeġi) 39b/7

ḫ.ler 39b/2

heng (F.): güç, kuvvet

→h.iT- (güç kullanmak) 75a/14

henūz (F.): henüz, yeni

h. 2a/1, 9a/13, 9b/5, 19a/5, 34a/16, 42a/19, 43b/9, 46b/7, 48b/1, 55a/11, 55b/16, 55b/17, 55b/20, 55b/5, 55b/19, 56b/14, 57a/17, 62a/14, 63a/17

hep : hep, bütün, tamamen, büsbütün,tamamıyla, bütünüyle

h. 12a/17, 40b/1, 41b/21, 51b/16, 58a/7, 75a/20, 75b/13

her (F.): her, her bir

h. 1b/10, 1b/11, 1b/3, 2a/21, 2b/20, 2b/9, 3a/18, 3a/19, 3a/20, 3b/1, 3b/12, 3b/4, 3b/5, 3b/7, 3b/9, 4a/14, 4a/15, 4a/4, 4b/1, 4b/2, 4b/3, 4b/9, 5a/1, 5a/15, 5b/17, 6b/15, 6b/4, 6b/9, 7a/15, 7a/16, 7b/1, 8a/10, 8a/11, 8a/16, 8a/17, 8a/18, 8a/4, 8b/12, 12a/19, 12a/21, 12a/8, 12b/9, 13b/10, 13b/12, 13b/4, 13b/6, 13b/7, 14a/13, 14a/14, 14a/15, 14a/16, 14b/10, 14b/11, 14b/18, 15a/12, 16a/1, 16b/14, 17b/16, 17b/9, 18b/11, 21a/12, 21b/13, 21b/18, 21b/9, 22a/2, 22a/21, 22a/8, 22a/9, 22b/11, 22b/12, 22b/14, 22b/5, 23a/12, 23a/17, 23a/19, 23a/21, 23a/3,

23a/5, 23a/6, 23a/8, 23b/4, 23b/7, 23b/8, 24a/11, 24a/9, 24b/15, 24b/20, 25a/17, 25a/19, 25a/21, 26a/13, 26a/14, 26a/20, 26a/9, 26b/10, 26b/12, 26b/2, 26b/4, 26b/5, 26b/8, 26b/9, 30a/18, 30a/19, 30b/11, 30b/17, 30b/2, 30b/20, 30b/7, 31a/1, 31a/11, 31a/15, 31a/16, 31a/2, 31a/3, 31b/12, 31b/18, 32a/1, 32b/13, 32b/15, 32b/6, 32b/9, 33a/10, 33a/16, 33a/20, 34a/3, 36a/19, 39b/4, 39b/6, 40b/11, 41b/20, 42a/3, 43a/9, 43b/6, 44b/3, 44b/5, 46b/15, 47a/1, 47a/16, 47b/8, 48a/15, 48a/17, 48b/10, 50a/16, 50a/21, 50b/12, 51b/12, 52b/12, 53b/11, 54a/8, 54b/10, 57a/12, 59b/21, 60a/2, 62a/8, 62a/9, 62b/20, 64b/20, 69b/21, 71b/18, 72b/7, 73b/13

h. ne şey (ne varsa) 58b/10

h.kim 53b/10, 54b/10, 73a/2

her bir (←F. her): her bir, çeşitli, ayrı ayrı

h. 4b/20, 5a/4, 5b/18, 15a/6, 18a/9, 21b/7, 22a/11, 26a/14, 26a/16, 26b/6, 26b/7, 30b/7, 35b/8, 70a/15

h.i 3a/21, 3b/20, 4a/10, 5a/12, 6a/5, 7a/17, 12a/1, 14a/17, 14a/18, 14b/14, 15b/2, 18b/3, 22a/1, 22a/13, 22b/13, 23a/7, 23a/11, 23b/13, 23b/3, 23b/4, 26a/16, 26b/18, 30a/20, 31b/20, 32a/1, 42b/16, 58b/19, 75a/4

h.imüz 14a/12, 14a/13, 14a/20, 14b/10, 14b/15, 14b/16, 14b/8, 34a/18, 76a/15

h.imüzüŋ 14b/8

h.inde 14b/16, 15a/11, 23a/3, 31a/16, 31b/12, 40b/7, 49a/20

h.ine 7a/19, 21a/18, 32a/12, 33b/11, 42b/12, 52a/3, 75b/17

h.inüŋ 3a/11, 5a/8, 7b/20, 7b/21, 30a/18, 34b/20, 49b/20, 72a/21

h.iŋüz 72b/18

h.iŋüz 12b/10

h.isi 3a/10, 3b/17, 4a/17, 8a/12, 13b/5, 13b/6, 13b/8, 13b/13, 14b/20, 21a/13, 21b/10, 22a/5, 22a/10, 22a/4, 22b/16, 26b/11, 26b/13, 28b/20, 35b/6, 38b/5, 40a/9, 57b/2, 58a/3, 66a/11, 67b/7, 71b/16, 74b/5

h.isin 5b/19, 31b/6

h.isinde 49a/7

h.isinden 6a/3, 61a/12, 61b/11

h.isine 14a/19, 42b/15

h.isinüŋ 3b/21, 66a/16, 73b/11, 74b/21

h.ümüz 14b/13, 14b/3

hercāī (F.): kararsız, sebatsız

h.mişsin 41b/18

hergiz (F.): asla, kesinlikle, hiçbir vakit

h. 5b/7, 48b/16, 53b/12, 58a/5, 62b/12, 77a/4

ḫerīf (< A. ḫarīf): adam, kimse

ḫ. 71b/6

her kim (←F.her): kim ki, her kim ki

h. 32a/16

h.e 32b/3

h.se 44a/19

herze (F.): boş, saçma söz

h. 72a/2

heşt-ḫāne (F.): sekiz hane, bölüm

h. 4a/21, 23b/18, 25a/19

hevā (A.): istek, arzu, heves

h.yile 62b/2

hevā-yı nefsānī (F.): nefsani istekler

h. 53b/14

hevā-i bārgāh (F.): huzurunun hevesi, huzuruna varma isteği

h.uŋ 1b/7

heves (A.): arzu, istek

h. 14b/20, 24b/7, 62b/2, 62b/8

→*h. it-* 59a/19

heybet (A.): heybet, büyüklük, ululuk, azamet

h. 14a/6, 36a/19

h.i 52a/13

h.in 10a/15

h.inden 4a/6, 19a/5, 28b/2, 28b/7, 32a/4, 46a/3, 52b/3, 75a/4

heyʾet (A.): 1. görünüş, şekil

h. 3b/18

h.i 3a/3

h.de 13b/11

2. astronomi

h.ile 69b/20

3. hal, durum

h.le 45a/9

heyʾetlü (←A. heyʾet): görünüşlü

h. 48b/4

hezār (F.): pek çok

h. 13a/3, 51b/15, 62a/2, 68b/10

hezār-bār (F.): pek çok, çok fazla

h. 58a/11

hezār-destān (F.): bülbül

h. 6a/15, 58a/2

hezār-yek dest (F.): bin bir, çok fazla kişi

h. 13a/3

hezārān (F.): binlerce

h. 37b/12

hezīmet(A.): bozgun, bir tarafın yenilmesi

→*h. it-* 65a/7

h. ol- 36a/15, 65b/2, 66b/8, 73a/5

ḥ. ḳıl- 76a/1

ḥıfẓ (A.): ezber, koruma, saklama

ḥ. 32a/12

→*ḥ. it-* 2b/20, 7a/21, 22b/9, 60b/21, 65b/16

ḫınç ḫınç (F.): bağıra çağıra, gürültüyle

ḫ. 29b/10

ḫıred-mendān-ı aḥbāb-ı şāhid (F.): şahit olanların en akıllıları

ḫ. 24b/21

ḫıred-mendān-ı ʿuḳalā (F.): akıllıların en akıllıları

ḫ. 17b/21

ḫırḳa (A.): hırka, bol kollu bir giyecek

ḫ. 52a/19

ḫ.sı 45a/6

ḫ.sın 6a/18

ḥırṣ (A.): hırs, istek, öfke

ḥ.ıla 45b/5

ḫışm (F.): hiddet, kızgınlık, öfke

ḫ. 71b/9

ḫ.a 7b/9

ḫ.ıla 9b/12, 71b/12

ḫ.ın 65b/9

ḫ. u kibr ü kīne-sāz 62b/1

→*ḫ.a gel- (öfkelenmek)* 69b/14

ḫ. u luṭfu ḳıl- 12a/20

ḫ. it- (kızmak, öfkelenmek) 27a/10, 50a/8

ḫ. ol- (kendisine sinirlenilmiş olmak) 7b/8

ḫıyār (F.): hıyar

ḫ. 10a/14, 19b/3

ḫ.a 4a/2

ḥicāb (A.): perde, örtü, engel

ḥ. 7b/16, 7b/18, 7b/19, 7b/20, 8a/3, 8a/6, 8a/7, 8a/8, 8a/9, 15a/2

ḥ.dan 15a/2

ḥ.dur 7b/17

ḥ.lar 7b/12, 14b/7

ḥ.larda 7b/12

hicr (A.): ayrılık

h. 6a/21, 41b/20

hīç (F.): hiç, asla

h. 5b/9, 8a/11, 9a/1, 10b/3, 12a/1, 21a/15, 24b/17, 24b/18, 34a/17, 36a/5, 37b/1, 38a/2, 43a/18, 43b/7, 49a/18, 50b/8, 52a/7, 53b/8, 54b/11, 59b/18, 59b/19, 59b/5, 65b/20, 66a/4, 67a/20, 67b/5

hīç bir (←F. hīç): hiçbir, hiçbiri

h. 38b/7, 49a/19

h.ine 42b/16, 43b/7-8

h.inüŋ 12a/18, 13b/19

h.isin 43a/5

h.isine 36a/2

h. bir şey'i 45b/12

hidāyet (A.): doğru yola kılavuzlama

h. 6b/2, 77a/19

ḥikāyet (A.): hikaye

ḥ. 13a/11, 31b/7, 35a/13, 42a/9

ḥ.lerüŋi 35a/11

→ḥ. eyle- (anlatmak, hikaye etmek) 31b/7, 35a/12

ḥ. it- (anlatmak, hikaye etmek) 6b/2, 9a/8, 25a/1, 54b/1, 63a/12

ḥ. ḳıl- (anlatmak, hikaye etmek) 2b/2, 9a/10, 18a/1, 32b/19, 42a/7

ḥikmet (A.): 1.bilgelik, hākimlik

ḥ. 57b/1, 62a/21, 72b/7

2. gizli sebep, sır

ḥ.de 49a/5

ḥ i 049a/10

ḥ.in 2b/6

ḥ.inde 18a/6

ḥikmetullah (A.): Allāh'ın hikmeti

ḥ.ı 48b/17

ḫilāf-ı fermān (F.): emre aykırı

ḫ. 77a/20

ḫilaf (A.): ters, aykırı

→ḫ.ḳıl- (karşı çıkmak, engel olmak) 27a/1

hilāl (A.): yeni ay, hilal

h. 59b/3

h.i 58b/18

ḫilʿat (A.): elbise, kaftan, üstlük

ḫ. 66b/13, 68b/21, 69b/5, 71a/11, 71a/20

ḫ.dan 42b/17

ḫ.ı 59a/10

ḫ.ın 57b/19

ḫ.ine 57b/21

ḫ.ler 42b/12

ḫ.lerin 65b/8

ḫ.üŋ 6a/17

ḫilʿat-i ḫāṣ (F.): özel, statü için giyilen kaftan

ḫ. 38a/21, 66b/5

ḥīle (A.): hile, aldatma

ḥ.yile 46b/6

→h. it- (aldatmak, kandırmak) 66a/7

ḥīle-kār (F.): hileci, hile yapan

ḥ. 45b/4

ḫilḳat (A.): yaratma, yaratılma, yaratılış

ḫ. 15a/8, 24a/6, 50a/19

ḫ.idür 1b/3

ḫ.ine 50a/3, 51a/6, 51a/8

→ḫ. it- (yaratmak, var etmek) 3b/13, 12b/17, 13a/16, 16b/13, 32a/11, 32a/13, 33b/9, 50a/18, 50b/2, 50b/9, 50b/12, 50b/15, 50b/20

ḫ. ol- (yaratılmak) 21a/7

ḫ. ḳıl- (yaratmak, var etmek) 15a/6, 62b/16

himmet (A.): gayret, emek, yardım

h.i 1b/14

h.iyle 17b/18

→ h. it- (yardım, inayet etmek) 2b/21, 77b/13

ḥīn (A.): zaman, vakit

ḥ.de 46b/8, 54a/17, 55b/5

ḥīn-i cimāʿ (F.): cima esnasında

ḥ.da 45a/14

hindūyāne (F.): Hintli gibi, Hintliye benzer

h. 6a/18

hindüstān ḳozı: Hindistan cevizi

ḳ. 5a/15

ḫink-i isḥāk (F.): Hz. İshak'ın kır atı

ḫ. 73a/19

ḫinzīr (A.): domuz

ḫ. 46b/17

ḫīre (F.): kamaşmış

ḫ.ol- (kamaşmak, gözünü almak) 73b/20

ḥis (<A. ḥiss): his, sezgi, istek

ḥ.i (ḥissi) 43b/12, 44a/1

ḥisāb (A.): hesap

ḥ.ı 25b/19

ḥişşe (A.): hisse, pay

ḥ.sın 42a/3

ḫiẕmet (A.): iş, iş görme, görev

ḫ. 67a/18

ḫ.i 3b/14, 36b/18, 69b/2

ḫ.in 12b/15, 14a/21, 27a/21, 51a/19

ḫ.inde 30b/7

ḫ.inden 15b/12

ḫ.ine 22a/12, 38b/6, 69b/1

ḫ.üme 40b/11

ḫ.üŋe 2b/21, 27a/1, 27a/3

→ *ḫ.inde ol- (birine hizmet etmek)* 6a/6, 27b/10, 76a/13

ḫ.-i ḥaḳ it- (Allāh'a hizmet etmek) 25a/21

ḫ.-i ḥaḳḳı edā it- 15b/11

ḫ. it- 5a/7, 16b/5, 32a/12, 36a/2, 36a/3, 47b/8, 53b/10, 76a/14

ḫ. ḳıl- 27b/12

ḫ.-i süleymānī ḳıl- 6a/4

ḫiẕmet-kār (F.): hizmetçi, hizmet eden

ḫ.ı 26b/11

ḫiẕmetlü (←A. ḫiẕmet): hizmet eden

ḫ. 22a/12

ḫirmen (F.): harman

ḫ. 5a/13, 6a/1, 9b/20, 10a/1, 29b/17, 75a/2

ḫ.ı 72b/5

ḫitāb (A.): seslenme, hitap etme

→*ḫ.it-(seslenmek, hitap etmek)* 41b/6

ḫiṭāb-ı ʿizzet (F.): yüce hitap, Allāh'ın seslenmesi

ḫ. 16a/21

ḫ.den 7b/11

ḫo (<F. ḫūd): da, de, dahi *bk. ḫod*

ne ḫ. (ne de) 1b/4, 9a/1, 30b/3

ḫoca (<F.ḫˇāce): hoca, büyük

ḫ. 57b/8

ḫod (<F. ḫūd): 1. da, de, dahi *bk. ḫo*

ḫ. 27a/19, 30b/5, 36a/5, 42b/13, 44b/11, 45b/12, 53b/15, 70b/2, 71b/6, 72b/19

2. kendi, bizzat

ḫ. 18a/20, 43b/11, 47b/12, 49b/1, 70a/12

ḫod-bīn (F.): mağrur, bencil, kibirli

ḫ. 60b/16

→*ḫ. ol- (bencil ve gururlu olmak)* 72b/5, 72b/7

ḫod-bīnliK+ (←F. ḫod-bīn): bencillik, mağrurluk

ḫ.in (ḫod-bīnligin) 77a/2

ḫ.le 72b/4

ḥoḳḳa (< A. ḥuḳḳa): küçük kap, hokka

ḥ. 26b/5, 55b/7, 61b/20

ḥ.ı 55b/11, 57a/7, 61b/19

ḥ.lar 22b/9

ḥoḳḳa-i zerrīn (F.): altından yapılmış hokka

ḥ. 56a/7

ḥ.dür 57a/6

ḫ.i 55b/12, 55b/8, 55b/9

ḫ.le 56a/8

ḫ.üŋ 58a/16

ḫor (F.): değersiz, hakir

ḫ. 45a/10

ḫ. u ḫacīl 66b/11

ḫ. u ṣaʿīf 33a/16

→ẕelīl ü ḫ. eyle- (cezalandırmak, kötü duruma düşürmek) 12b/19

ḫorāsān (F.): bir tür sağlam harç

ḫ.ıla 60a/4

ḫoş (<F. ḫūş): hoş, iyi, güzel

ḫ. 2a/11, 2a/14, 2a/5, 7a/11, 8a/20, 8b/10, 11b/16, 13a/12, 15a/12, 17b/9, 24a/7, 24b/1, 24b/8, 25a/6, 26a/2, 32a/17, 32b/1, 40b/1, 41a/7, 41b/20, 42a/3, 45a/17, 47b/14, 51a/7, 51b/16, 54a/9, 56a/2, 59a/14, 64a/1, 69b/15, 70a/21

→ḫ. eyle- (güzel hale getirmek) 40b/7

ḫ. gel- (güzel gelmek, hoş bulmak) 38a/20, 43a/14, 69b/4

ḫ. gör- (güzel gelmek) 69a/17, 71a/20

ḫ. ṭut- (güzel, iyi vakit geçirmek) 43b/4-5

ḫoşlıḲ+ (←F. ḫoş): hoşluk, güzellik

ḫ.lıġıla (ḫoşlıġıla) 2a/14

ḫoş-nihād (F.): güzel, iyi huylu

ḫ. 29b/1

ḫū (F.) : huy, mizaç

ḫ. 31b/12

ḫūb (F.): güzel, iyi

ḫ. 26b/17, 31a/17, 33a/17, 45b/7, 46b/15, 58b/12, 62b/11

ḫ.a 59a/13

ḫ. u zībā 2a/12

ḥubbu'l vaṭan (A.): vatan sevgisi

ḥ. 8b/6

ḥubūbāt (A.): tahıl, taneli bitkiler

ḥ. 48a/11, 52a/16, 52b/16, 54a/13, 57b/17

ḫudā (F.): Allāh, Tanrı

ḫ. 12a/21, 26b/1, 30b/18

ḫ.dan 3b/8, 6b/2

ḫ.ya 26b/21, 41b/7, 62b/9

ḥudūd (A.): sınır, hudut

ḥ.ına 54b/21

ḥulle (A.): cennet elbisesi

ḥ. 26b/10

ḥ.ler 26b/9

ḥ.lerden 26b/7

ḫūn (F.): kan, öldürme, öç

ḫ. 1b/7, 20b/11, 20b/12

ḫ.a 11b/9

ḫ.ı 11b/9

→*cigerin ḫ. it- (eza, acı çektirmek)* 34a/13

cigerümüzi ḫūn it- 18a/8

ḫūn-ı ʿāda (F.): düşmanların kanı

ḫ. 5b/5

ḫurd (F.): parça, ufak, kırıntı

→*ḫ.ıT- (parçalamak, dağıtmak)* 10b/7, 10b/9

ḫurmā (F.): hurma

ḫ. 49a/6

ḫurd u ḫaşḫā (F.): küçük parçalar

→*ḫ.ol- (paramparça olmak)* 19a/20

ḥūri (A.): cennet kızı, huri

ḥ. 30b/18, 41b/18

ḥ.ler 26b/14, 30a/18, 30b/2, 30b/3, 30b/7

ḥ.nüŋ 26b/10, 26b/15, 30b/7

ḥūrīʿayn (A.): huri gözlü

ḥ. 26b/10, 31a/16

ḫurrem (F.): sevinçli, şen, gönül açıcı

ḥ. 2a/12, 56a/15

→ḫ. ḳıl- (güzelleştirmek) 63a/6

ḥ. ol- (sevinçli olmak) 27b/16

şād u ḫ. ol- (sevinçli, mutlu olmak) 65a/9, 71a/10

ḫurramlıḳ (←ḫurrem F.): sevinme, sevinçli olma

→ḫ.ḳıl- (sevinçli, neşeli olmak) 68a/3

ḫurūc (A.): isyan, ayaklanma

→ḫ. ḳıl- (kendinden geçmek, isyan etmek) 11b/17

ḫurūs (F.): horoz

ḫ. 28a/1, 42a/18, 42a/21, 42b/2, 43a/1, 43a/16, 43a/18, 43a/2, 43a/20, 43a/6, 43b/11, 43b/15, 44a/4, 44b/10, 44b/12, 44b/14, 44b/7, 44b/8, 45a/1, 45a/11, 45a/12, 45a/15, 45a/16, 45a/2, 45a/20, 45b/1, 45b/10, 45b/19, 45b/20, 45b/21, 45b/5, 45b/6, 46a/11, 46a/15, 46a/16, 46a/19, 46a/20, 46a/4, 46a/5, 46a/7, 46b/11, 46b/19, 46b/4, 47a/16, 47a/19, 47a/3, 47a/6, 047a/7, 47a/8, 47a/9

ḫ.a 43a/17, 43b/10, 43b/5, 45a/10, 45b/5, 46b/9, 47b/8

ḫ.dan 42b/8, 44b/16, 46b/21, 47a/10, 47a/11

ḫ.dur 46b/4

ḫ.ı 42a/19, 42a/21, 42b/1, 42b/10, 42b/3, 42b/6, 43a/9, 44b/15, 45b/17, 46a/12, 46a/13, 46a/15, 46a/20, 46b/2, 47a/4

ḫ.ıla 43a/15

ḫ.ın 43a/9

ḫ.lar 42b/3

ḫ.uŋ 42a/19, 43a/14, 43a/15, 43b/13

ḫusūf (A.): ay tutulması

ḫ.dan 58b/18

ḫuṣūṣ (A.): konu, iş

ḫ.da 61b/7

ḫuṣūṣā (A.): özellikle, bilhassa

ḫ. 42b/14, 53a/9, 53a/13, 56b/2

ḫuṣūṣan (A.): hususan, özellikle

ḫ. 42b/20

ḫuṣūmet (A.): düşmanlık

→*ḫ.ḳıl- (düşmanlık etmek)* 4a/17

hūş-yār (F.): akıllı, aklı kendisine yar olan

→*ʿaḳl u fehm ü h. ḳıl-* 41b/8

ḫūt (A.): balık burcu

ḫ.uŋ 76a/18

ḫūy-ı melek (F.): güzel huy

ḫ. 41b/4

ḫūylandur- (←F.ḫūy): huy edinmek, iyi mizaca sahip olmak

ḫ.up 41b/4

ḫużūr (A.): makam, kat

ḫ.uŋuza 38b/9

ḫüccet (A.): senet, resmi belge

→*ḫ.iT- (senet düzenlemek, anlaşma yapmak)* 54a/5

ḫücerāt (A.): hücreler, odalar

ḫ. 22b/2

h.uŋ 22b/15

ḫücre (A.): hücre, oda

ḥ. 22b/1, 26b/4

ḥ.ler 26b/5

ḥ.lerüŋ 22b/8

ḥükemā (A.): hakimler, filozoflar

ḥ. 2b/13, 6b/21, 7a/7, 17a/2, 21b/11, 22a/11, 25b/8, 33a/1, 33a/3, 45b/10, 57b/1, 75b/15

ḥ.dan 22b/6, 34b/13

ḥ.nuŋ 22b/7, 33a/4, 33a/8, 34b/12, 34b/21

ḥ.sı 38b/12, 39b/14

ḥükemā'-i nāibü'l evtād (F.): velilerin vekilleri olan hākimler, bilgeler

ḥ. 18a/1

ḥükm (A.): hüküm, buyruk, emir

ḥ.i 45b/19, 56a/18

ḥ.in 37a/10

ḥ.inde 3a/11, 15b/2, 21a/12

ḥ.ine 3b/16, 25b/1, 72b/11

ḥ.ümde 49b/20

ḥ.üme 40b/6

ḥ.üŋ 76a/7

→ *ḥ. eyle- (buyurmak, emretmek)* 11b/10, 18b/5, 35a/17, 35b/19, 35b/7, 36a/18, 36a/6, 36b/10, 37a/19, 37b/17, 37b/20, 37b/5, 39a/14, 39a/17, 65b/9, 68b/15, 68b/21, 69a/5, 69b/8

ḥ. it- (hükmetmek, buyurmak) 3a/11, 13b/14, 14a/14, 14a/17, 21a/13, 21b/10, 22a/6, 22a/8, 26a/17, 28a/17, 36b/8, 36b/17, 37a/6, 37a/14, 39a/11, 41a/5, 44b/19, 48b/18, 51a/9, 51b/20, 54a/20, 56a/18, 57a/7, 61b/18, 63b/3, 66b/9, 67a/14, 71b/12, 71b/14

ḥ. eyle-(emretmek) 35b/11

ḥ. ḳıl- (emretmek) 22a/5

ḥ. ü fermān ḳıl- 40b/4

ḥükm-i ḥükūmet (F.): güç ve saltanat

ḥ.ini 69a/7

ḥükm-i sübḥānī (F.): Allāh'ın hükmü, emri

ḥ. 33b/18

ḥ.yle 41a/2

ḥükm-i süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın buyruğu, emirleri

ḥ.ı 57b/13

ḥ.iye 57b/9

ḥükm-i yezdānī (F.): Allāh'ın hükmü, emri

ḥ. 33a/11

ḥüküm (<A.ḥükm): emir, buyruk

→ḥ.eyle- (emretmek, buyurmak) 51b/16

hümām (A.): himmetli, azimli

h. 2b/21, 8b/9, 17a/16, 17b/12, 32a/18, 32a/6, 42b/21, 62b/1, 62b/11

hüner (F.): hüner, marifet

h. 9b/10, 76b/19

h.in 18b/10

h.üŋ 30a/3

→ *h. göster-* 9b/9, 10b/3, 30a/2

hüner-mendān-ı rücemā (F.): hikayecilerin en hünerlileri

h. 63a/13

hünersüz (←F. hüner): hünersiz, marifetsiz

h. 10a/18

ḥürmet (A.): hürmet, saygı, itibar

ḥ. 21b/18

ḥ.ı 12a/19, 17b/11, 32a/20, 62b/18, 69b/2, 77a/15, 77a/9

ḥ.in 8a/20, 31a/5

→*ḥ. it- (hürmet, saygı göstermek)* 31b/15

ḥ. ḳıl- (hürmet, saygı göstermek) 21a/18

ḥürmet-i süleymān (F.): Hz. Süleyman'a hürmet etmek

ḥ.ı 6a/11

ḥürmetlü (←A.ḥürmet): itibarlı, saygın

ḥ. 53a/19

ḥüsām (A.): keskin kılıç

ḫançer ü ḥ. 58a/8, 66b/9

ḥüsn (A.): güzellik

ḥ. 3a/6, 22a/10

ḥ.ı 33b/1

ḥ. ü müşterek 32a/12

ḫüsrevānī (F.): çok iyi, hükümdara layık

ḫ. 4a/3, 5a/2

ḫüsrevī (F.): padişaha ait

ḫ. 28a/11

ılduz : yıldız

ı.ına 4a/2

ıldırım : yıldırım *bk. yıldırım*

ı. 49a/3

ır : türkü, şarkı

ı.ın 29b/9

ı.ların 20a/14

ırak : ırak, uzak

ı. 8b/7

ırla- : çalmak, söylemek

ı.dılar 29b/9

ırlaT- : söyletmek, çaldırmak

ı.up (ırladup) 20a/14

ırmaḲ+: ırmak, nehir

ı.dur 31a/14

ı.lar 30b/6, 31b/5

ı.laruŋ 30b/7

ı.larınuŋ 31b/2-3

ı.ı (ırmaġı) 31a/13

ı.ıdur (ırmaġıdur) 31b/3, 31b/4, 31b/5

ı.ın (ırmaġın) 31a/8

ı.ına (ırmaġına) 31a/11

ı.uŋ (ırmaġuŋ) 30b/7

ışlāḥ (A.): iyileştirme, düzeltme

→*ı.iT- (iyi hale getirmek, iyileştirmek)* 8b/16

ışıḲ+ : miğfer, tulga

ı. 20b/14, 20b/18, 72a/4

ı.ın (ışıġın) 29a/9, 29b/19

ı.unuŋ (ışıġunuŋ) 9a/15

→ *ı. urun- (miğfer takınmak)* 29b/3

ʿışḳ (A.): aşk

ʿı.ıla 6a/20, 26a/2

ʿı.ına 10a/20, 12b/17, 12b/2, 12b/20, 15a/17, 57b/20, 70b/7

ʿı.ınuŋ 63a/7

ʿı.una 18a/7

ʿı.uŋa 42a/1

i : ey

i. 32b/17

i- : olmak, imek (cevheri fiil)

1. bildirici olarak

ı.di 4a/1, 5b/4, 6a/15, 16a/2, 17a/5, 17a/9, 21b/7, 21b/9, 21b/13, 21b/16, 22a/3, 22a/21, 26a/12, 31b/18, 61a/12, 65b/6, 65b/15, 65b/16, 67a/12, 67a/13, 68a/6, 73a/4, 73b/4, 73b/13, 73b/14, 73b/15, 73b/16, 73b/19, 74a/9, 74a/16, 74b/5, 74b/9, 74b/15, 75a/20, 75b/5, 75b/6, 75b/10, 76b/12, 76b/16

+dı 3b/20, 4a/15, 16a/1, 21b/13, 22a/5, 40b/6, 40b/7, 45b/5, 50b/17, 73b/17, 74b/12

+ di 9b/15, 36a/12, 73b/17, 74a/3, 74a/6,74a/10, 74b/4

+ıdı 5a/9, 7a/15, 7b/20, 21b/9, 21b/13, 21b/15, 22b/1, 26a/12, 26a/14, 26a/21, 36b/15, 36b/16, 40b/2, 50a/11, 53b/4, 61b/3, 64b/12, 68a/2, 68b/20, 73b/11, 74a/18, 75b/9, 76b/9

+idi 5b/3, 19a/8, 40b/1, 47b/20,73b/18, 75a/4

+ yıdı 14a/1, 74b/7

+yidi 22a/11, 62a/19, 67a/16, 72b/2, 74a/19, 74b/1

+ıdum 38b/3, 40b/1, 40b/3, 40b/4, 41a/5, 71a/5

+ udı 15b/12

ı.düm 16a/7

+idüm 38b/4, 40b/7

ı.din 41b/5

+idüK+ (i- fiiilinin sıfat-fiili) 3a/9, 3b/8, 6b/14, 60a/13, 66b/19, 67a/16, 69a/20

+düK+ 9b/16, 27a/3-4, 40a/16

+ ıydıK+ 23a/15

iken (i- fiilinin zarf fiili) 33b/5, 54a/15, 55b/18, 56b/6, 59a/18, 65a/16

+iken 2a/18, 8b/19, 40b/9, 49b/2, 52a/15, 59a/17, 65a/11

+ken 2b/18, 7b/3, 8b/18, 9a/17, 14b/9, 11b/21, 14a/4, 14a/21, 14b/2, 14b/4, 14b/14, 15b/13, 15b/14, 16a/15, 16a/18, 19a/1, 19b/20, 19b/21, 27a/11, 30a/5, 35a/7, 35b/1, 36a/20, 36a/21, 38b/14, 38b/15, 40b/9, 41a/6, 42b/13, 43a/10, 44b/15, 45b/7, 47a/12, 47a/15, 48a/21, 52b/9,

54b/4, 54b/6, 56a/10, 56a/12, 58b/3, 58b/3-4, 58b/11, 60b/3, 63a/6, 63b/10, 63b/11, 64a/8, 64a/9, 66b/19, 68b/5, 69a/8

i.miş 5b/12, 9b/15, 15b/1, 62a/5

+ımış 16a/14, 34a/6, 34b/13, 52b/2

+mış 14b/4, 14b/19

+mişsin 41b/18

+imiş 34a/13

+ umış 33b/14

i.se 3b/9, 7b/1, 8b/4, 53b/8, 70a/7

+ısa 9b/18, 13b/7, 14b/9, 27b/14, 27b/15, 28a/9, 35b/17, 35b/20, 36a/6, 37a/14, 37a/16, 55a/17, 57b/15

+(y)ısaŋ 9b/6, 24b/1

+ise 33b/13

+sa 24a/15, 32a/11, 36a/8, 40b/5, 69b/11

+se 24a/11, 27b/9

+seŋ 26a/1, 50b/1, 61b/6

+ üse 77a/20

+yısa 47b/10, 63b/10

+ yse 16b/19

i.seŋ 2b/21, 3a/1,

+ısaŋ 2a/19, 13a/12, 40b/13, 40b/14, 62b/6

+iseŋ 9b/10, 9b/18, 9b/19, 10b/1, 45b/8, 77a/5

2. birleşik fiil çekiminde

-adı 38a/11, 38a/12

-ardı 6b/4, 10a/7, 20b/20, 36a/19, 38a/4, 38a/5, 45b/20

-ardım 27a/10

-arsa 44a/21, 47a/15, 53a/11, 73a/1

-arsaŋ 2a/3, 8b/17, 24b/5

-*aydı* 9b/14

-*ayduḳ* 18a/8

-*aydum* 27a/10, 70a/19

-*dılarsa* 44a/13

-*dısa* 16b/16

-*dıysa* 65b/7

-*dise* 12b/19, 24b/9

-*dümse* 77a/17

-*eceksem* 5b/5

-*erdi* 3b/15, 3b/16, 4a/5, 4a/7, 4a/10, 5b/3, 6a/17, 6a/18, 6a/20, 6b/2, 16a/21, 16b/1, 21b/15, 22a/6, 22b/12, 26b/21, 32a/12, 36a/19, 36b/18, 37a/6, 38a/13, 63a/17

-*erdük* 8a/10, 8a/11, 15b/13

-*erdüm* 11a/12, 16b/5, 40b/5

-*erlerdi* 5a/5, 6a/6, 6a/11, 6a/11-12, 6a/16, 6b/3, 15b/15-16, 21b/10, 21b/16, 22a/6, 22a/8, 22b/10, 22b/14, 23b/1, 25a/21, 26b/14

-*ermiş* 33b/1, 34a/13-14

-*erse* 26b/15, 48a/1, 50b/9, 54b/17, 54b/5, 54b/6

-*erseŋ* 8b/6, 24b/8, 35b/17, 41a/18

-*erseler* 47a/20

-*eydi* 10b/7, 27a/3, 27a/4

-*eydüm* 43a/13, 70a/13

-*mamışdı* 56b/14

-*mayalardı* 69b/18

-*mazmışuz* 14b/5

-*mazsa* 44a/21

-*mezdi* 3b/20, 3b/21, 9b/15, 46b/2, 76b/18

-*mezse* 63a/21

-mışdı 7a/15, 21b/14, 45a/21, 46b/9, 61b/11, 67a/2, 67a/3, 68b/1, 70b/13, 76b/5, 76b/6

-mışlardı 6b/3, 35b/11, 38b/13

-mişdi 28b/1, 54b/21

-mişlerdi 27a/7

-rdı 4a/4, 6b/1, 36a/20, 73a/13

-rdi 4a/2, 4a/3, 22b/1, 66b/1

-rduḳ 58b/2

-rdük 58b/1

-rlerdi 15b/10, 15b/12, 22b/9, 41a/1037a/9, 76b/13

-rlerse 50b/12

-rse 8b/20, 26a/1

-rseŋ 2a/21, 7b/9, 8a/21, 12a/21, 17a/13, 17b/12, 26a/1, 27a/5, 32a/21, 32a/9, 52b/12, 70a/9

-rseŋüz 50a/12

-saydı 4a/10

-urdı 4a/6, 4a/17, 6a/3, 6a/10, 6a/11, 7a/7, 7a/15, 15b/11, 16b/2, 16b/8, 22a/7, 25a/6, 22a/9, 27a/5, 29b/11, 38a/5, 38a/10, 38a/13, 66a/18, 66b/12, 75a/5

-rduḳ 58b/2

-urduk 14a/14, 18a/7

-urdum 5b/6, 11a/13

-urlardı 3b/17, 3b/19, 4a/14, 4a/15, 4a/16, 4a/18, 6a/4, 6a/5, 6a/6, 6a/7, 6a/10, 11b/8, 21b/10, 21b/11, 21b/12, 21b/17, 21b/18, 22a/8, 22a/10, 22a/12, 22a/13, 22b/8, 22b/10, 22b/11, 22b/13,22b/14, 23a/12, 25b/14, 25b/16, 37b/19, 54b/14, 57b/6, 76b/4, 76b/7, 76b/14

-urmış 25b/1, 34a/4, 34a/5, 34a/13

-ursa 9b/13, 33a/11, 52a/5, 53b/10, 75a/17, 75b/7

-ursaŋ 69b/20

-*ürdi* 3b/13, 4b/18, 5a/14, 16b/4, 26a/11, 34b/4, 36b/17, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 37a/1, 37a/2, 37a/3, 37a/4, 37a/5, 37a/6, 37a/8, 38a/4, 38b/7, 40a/14, 76b/15

-*ürdüm* 11a/12

-*ürlerdi* 6a/5, 37a/10

-*ürse* 30b/3, 32a/3, 32b/3, 43b/5, 44a/12, 44b/1, 50a/14, 51a/5

ʿibādet (A.): ibadet, tapınma

ʿi.inde 16b/1

ʿi.te 63b/9

→*ʿi. eyle-* 73a/12

ʿi. iT- 7a/16, 21b/15, 21b/16, 50a/17, 50b/11

ʿi. ḳıl- 51a/3

iblīs (A.): şeytan

i. 13a/1

i.e 53a/2

iblīs-i lāʿīn (F.): lanetlenmiş, kovulmuş şeytan

i. 16a/3

ʿibret (A.): ibret

ʿi. 13a/15, 15b/6, 18a/6,

→*ʿi. al- (ders almak, ders çıkarmak)* 12a/5, 14b/2, 15a/14, 41a/15, 51a/7, 62a/17, 62b/12

ʿibretullah (A.): Allāh'ın ibretlik, hayret verici işleri

*ʿi.*2b/5, 7a/9, 9a/11, 13a/14-15, 13a/17, 14a/9, 15a/13, 15b/5, 15b/7, 18a/2, 25a/20, 40b/19

ibrīḳ (A.): ibrik

i. 30b/8

ibṭāl-i siḥr (F.): sihrin bozulması, geçersiz olması

i. 18a/10

i.ler 31a/12

ibtidā (A.): ilkin, en önce

i. 50a/2, 56b/21, 61a/7

icāzet (A.): izin, müsade

i. 40a/6

i.dür 40a/6

→*i. al- (izin almak, müsade istemek)* 14b/19, 15b/1, 29b/15, 48b/1

i. vir- (izin vermek) 7b/9, 26a/3, 30a/14, 38b/9, 61b/12, 70a/19, 70b/19

ictimāʿ (A.): toplanma, bir araya gelme

i. 60a/11

icrā (A.): yapma, yerine getirme

→*i.it- (yapmak, yerine getirmek)* 54a/7

ictimāʿ-ı insān (F.): insan topluluğu, kalabalık

i. 56b/16

iç : iç, içeri

i.i 8a/12, 26a/10, 34b/18, 62b/8

i.in 32b/11, 32b/12

i.inde 3a/6, 3b/1, 3b/12, 3b/13,03b/20, 3b/4, 4a/13, 4a/7, 4b/3, 5a/12, 5a/19, 7b/10, 7b/21, 8a/10, 9b/14, 10a/17, 10a/21, 13a/7, 13b/10, 13b/4, 14a/2, 14b/1, 15b/10, 15b/5, 16a/13, 16a/20, 21b/14, 22a/10, 22b/10, 22b/15, 22b/8, 23a/3, 23a/8, 23a/16, 23a/17, 23b/19, 25a/3, 25b/19, 26a/13, 26a/14, 27b/2, 28b/19, 31a/1, 31a/16, 34a/17, 37a/1, 37a/2, 37a/9, 37a/13, 37a/15, 37b/2, 37b/4, 37b/6, 37b/8, 39b/14, 39b/7, 44a/17, 44a/4, 44b/3, 46a/15, 47a/19, 50a/10, 52a/12, 55a/1, 57b/1, 59a/6, 59a/17, 60a/7, 60b/12, 61a/1, 61a/11, 62a/10, 65a/21, 67a/6, 67b/10, 67b/15, 67b/19, 068b/8, 69b/2

i.indeki 4b/17, 25a/14, 30a/18, 39b/1, 61b/20

i.inden 3b/4, 4b/8, 28a/1, 50b/14, 50b/18, 62a/6

i.indeydi 16b/3

i.ine 3b/5, 4a/5, 9b/13, 16a/16, 22b/8, 22b/9, 25a/13, 28b/20, 28b/21, 31a/14, 32a/10, 34b/16, 36b/3, 48b/19, 54b/9, 55b/7, 60a/16, 60a/7, 60b/20

i.ini 60a/4

i.leri 26a/12, 26b/8

i.lerinde 5a/19

iç- : içmek

i.erdi 5b/3

i.erek 66a/11

i.erken 42b/13

i.erler 52a/21

i.mek 11b/10, 76a/16

i.mekde 58b/20

i.mez 24b/10

i.üben 75b/13

i.üp 3b/5, 24b/11

→*and i.di* 52a/1

içerü : içeri

*i.*2b/17, 4b/2, 5a/11, 5a/2, 21b/20, 21b/5, 21b/6, 22a/16, 22a/20, 23a/1, 27b/6, 31b/16, 40a/8, 57a/3, 64a/9, 66b/6, 70a/20, 70b/19, 70b/21

içici : içici, içen

i. 10a/6, 28b/3, 53a/4, 60b/8, 75a/21

içil- : içilmek

i.di 11b/18

için : için *bk. içün*

i. 32a/8, 39b/2

içir- : içirmek *bk. içür-*

i.e 24b/12

içre : içre, içinde, içerisinde

*i.*1b/11, 1b/7, 2a/1, 2a/16, 2a/20, 2a/21, 5b/8, 5b/10, 5b/14, 5b/8, 6a/4, 6b/7, 12a/16, 21a/14, 22a/14, 22b/12, 24a/13, 24b/10, 24b/13, 24b/15, 24b/16, 24b/17, 24b/19, 24b/4, 25b/1, 26a/17, 26a/21, 26b/13, 26b/15, 26b/18, 26b/5, 30a/15, 30a/19, 30a/20, 30b/6, 31b/6, 32a/11, 36a/11, 38b/2, 40b/10, 40b/4, 41b/5, 57b/20, 62b/15, 68a/21, 69b/21, 70a/4, 70a/5, 72b/15, 77b/11, 77b/12

için : için *bk. için*

i. 5b/12, 7b/6, 8b/12, 8b/13, 8b/14, 8b/16, 11a/8, 12a/12, 12a/13, 12a/14, 12a/15, 12a/16, 12a/17, 12a/19, 12b/17, 13a/16, 15a/16, 17b/11, 17b/3, 18a/3, 20b/6, 24b/2, 24b/3, 24b/4, 27b/9, 30b/15, 32a/20, 32b/2, 33a/12, 41a/7, 41b/14, 45a/5, 47a/2, 47b/12, 47b/4, 47b/6, 47b/8, 52b/12, 53b/18, 61a/2, 69a/5, 76a/16, 77a/15, 77a/9

i.dür 5a/6

içür- : içirmek *bk. içir-*

i.di 61b/14

i.ür 56b/4

idin- : edinmek

i.e 32b/17, 61b/21

i.diler 5a/5, 60a/5

i.üp 63a/16

idrāk (A.): anlayış, idrak

i.ini 44b/7

i.ları 50a/7

ẕihn ü i.ine 43a/2, 53b/17, 63a/15

ẕihn ü i.i 54a/6

ẕihn ü i.üm 59b/9, 59b/10

ʿifrīt (A.): mitolojik korkunç bir varlık

ʿ*i.* 35a/21, 35b/10, 35b/11, 35b/13, 35b/15, 35b/19, 35b/20, 35b/7, 36a/18, 36a/19, 36a/20, 36a/9, 36a/10, 37a/3, 37b/13, 37b/2, 37b/4, 38a/18, 38b/1, 38b/10, 38b/3, 41a/12

ʿi.e 38a/6, 38a/20

ʿ*i.em* 35b/21

ʿ*i.i* 37b/15, 37b/16, 37b/20, 37b/21, 38a/14, 38a/15, 38a/2

ʿ*i.üŋ* 35b/5, 36b/4

iftār (A.): oruç açma, yemek yeme

→*i.iT- (yemek yemek, karnını doyurmak)* 34a/19

iġvā (A.): azdırma, baştan çıkarma

→*i.vir- (baştan çıkarmak)* 16a/4, 72b/4

iḥāṭa (A.): 1. çevreleme, etrafını sarma

→*i.iT-* 13b/5, 57b/9

2. kavrama anlama

→*i.iT-* 13b/1

iḫlāṣ (A.): halislik, samimiyet, içtenlik

i. 42a/11

i.ıla 7a/4, 12a/9, 15a/18

iḥsān (A.): iyilik, bağışlama

i. 8b/3, 45b/14

i.uŋı 1b/9

→*i. eyle- (vermek, bahşetmek)* 45b/11

i. it- (bağışlamak, bahşetmek) 59a/6

iḫtilāf (A.): ayrılık, aykırılık

i. 59b/6

iḫtilāṭ (A.): karşılaşma, görüşme

→*i.iT- (karşılamak, görüşmek)* 58b/5, 63b/6

iḥtirāz (A.): korkma, çekinme

→*i.iT- (korkmak, çekinmek)* 36a/21, 58b/5

iḫtiyār (A.): kendi isteği ile

i.ıla 68a/17

i.ımuzla 43b/20

i.ıŋla 34a/11

→*i. elden git- (iradesini kaybetmek)* 16a/2

i. git- 9a/6 (iradesini kaybetmek)

i. ḳıl- (tercih etmek) 63b/17

iḫtiyārsuz (← A. iḫtiyār): istemeden, irade dışı

i. 33b/8, 43a/10, 43a/7

iḥtiyāṭ (A.): sakınma, tedbirli davranma

i. 63b/5

→*i. ḳıl- (tedbirli davranmak)* 63b/6

i. eyle- (tedbirli davranmak) 43a/1

i. it- (tedbirli davranmak) 58b/6, 59a/1

iḥyā (A.): diriltme, canlandırma

i. 63a/4

ʿiḳāb (A.): eza, cefa, eziyet

ʿi. 8b/2, 8b/3, 56b/10

→*ʿi. ḳıl- (eziyet, cefa çektirmek)* 54b/18

iḳbāl (A.): baht, talih

i. 2b/20, 42a/1

iki : iki

i. 2b/9, 6b/18, 7a/2, 7a/3, 10b/1, 10b/5, 11a/1, 18b/17, 19b/21, 19b/3, 19b/8, 21a/19, 22a/17, 22a/18, 23a/18, 23b/21, 24a/1, 24a/2, 25a/8, 25b/3, 25b/9, 26a/14, 27b/15, 28a/17, 29a/4, 29b/12, 29b/20, 30a/12, 30a/7, 31b/12, 31b/2, 33a/3, 34b/13, 34b/15, 40a/7, 42b/11, 44a/11, 44a/6, 44b/3, 47a/12, 48a/6, 48b/10, 49b/15, 50b/13, 50b/15, 50b/17, 50b/18, 51a/4, 53b/9, 56a/6, 59b/5,

59b/6, 61a/21, 64a/2, 64b/10, 64b/6, 64b/9, 65a/13, 65a/17, 65a/3, 65a/4, 65b/14, 67a/14, 67a/7, 68b/11, 68b/13, 71b/17, 71b/20, 75a/21

i.si 27b/4, 49a/8, 73b/4

i.sin 16a/14, 53a/5

i.sine 53b/4

i.sini 64b/21

→ *i. biç- (ikiye bölmek)* 10a/15

i. pāre ol- (ikiye bölmek) 65a/14

i. ḳat ol- 10b/8, 11a/2, 11a/5

i. nıṣf ol- 51a/1

iki biŋ : iki bin

i. 40b/4

ikilik : ikilik, birlik karşıtı

i.den 59b/7, 63a/8

ikinci : ikinci

i. 3b/2, 5a/9, 6b/11, 6b/12, 6b/21, 7a/6, 10a/20, 21b/1, 21b/11, 22a/17, 22b/3, 23a/2, 23a/7, 23a/9, 23b/16, 25a/17, 25a/5, 25b/6, 31a/21, 31b/18, 36b/18, 39a/21, 42b/8, 50b/7, 57b/3, 61a/13, 72a/12, 74a/3

iki yüz altı: iki yüz altı

i. 8b/9

iki yüz biŋ: iki yüz bin

i. 72a/18, 72a/19

iki yüz hem sekiz: iki yüz sekiz

i. 24a/17

iki yüz hem ṭoḳuz: iki yüz dokuz

i. 32a/14

iki yüz onbirinci: iki yüz onbirinci

i. 2a/6

iki yüz onikinci: iki yüz onikinci

i. 17b/13

iki yüz onuncı: iki yüz onuncu

i. 32a/21

iki yüz ṭokuzuncı: iki yüz dokuzuncu

i. 24b/6

iki yüz yedinci: iki yüz yedinci *bk. iki yüz yidinci*

i. 8b/17

iki yüz yidinci: iki yüz yedinci *bk. iki yüz yedinci*

i. 17b/5

iḳlīm (A.): ülke, memleket, diyar

i. 64b/4, 66b/12

i.ine 13a/8

ikrām u ʿizzet (A.): ağırlama, yedirip içirme

→*i.iT- (ağırlamak, güzel karşılamak)* 51a/19

iḳrār (A.): söz, tasdik, kabul etme

i. 59b/19

→*i. eyle-* 35b/16

i. ḳıl- 33a/5, 34a/7

il : il, memleket, diyar, ülke

i.inde 33a/19, 63b/1

i.ler 24b/19

ʿilāc (A.): ilaç

→*ʿi.iT- (ilaç hazırlamak)* 22b/10

ilāh (A.): İlah, Tanrı

i. 5a/7, 8b/15, 12a/19, 17b/11, 24b/4, 32a/20, 77a/7

ilāhī (A.): Allāhım, ey Allāh

i. 8b/12, 12a/12, 12b/13, 12b/16, 12b/19, 16a/17, 16a/6, 16b/4, 16b/7, 16b/8, 24b/2, 39a/5, 40a/14, 41b/13, 41b/6, 60a/15, 62a/11, 62b/19, 77a/10, 77a/11, 77a/12, 77a/13, 77a/18, 77a/9

ile : ile

i. 8a/12, 11a/2, 21a/2, 25b/6, 27a/11, 35a/12, 35b/15, 44b/17, 47b/15, 54a/20, 60a/3, 60a/6, 64b/4, 75b/15, 75b/16, 76b/3

ilerü : ileri

i. 9a/15, 23b/15, 23b/2, 48b/1, 52b/20, 66b/16

ileT- : iletmek, götürmek *bk. ilt-*

i.üp (iledüp) 13a/1, 67a/14

i. 46a/20, 57a/3, 67b/17

i.diler 40b/10

i.dügin 13a/8

i.düm 68a/16

i.düŋ 68a/16

i.elüm (iledelüm) 72b/17

i.em (iledem) 46a/18

ilhām (A.): ilham, içe doğma

i.ı 17b/3

illā (A.): yalnız, aksi halde

*i.*13b/19, 16b/5, 22b/20, 25a/10, 30b/13, 31a/1, 36b/4, 43b/7, 49b/14, 51b/6, 52a/20, 65b/5

ʿilm (A.): ilim, bilgi

ʿi. 62a/21

ʿi.e 22b/15

ʿi.i 54a/2

ʿi.ile 17a/18, 22b/14

ʿi.inde 22b/15, 22b/6, 33a/2

ʿi.inden 56a/21

ʿi.üm 33a/8, 59b/9

ʿilm-i ebdān (F.): vücut ilmi, tıp

ʿi. 22a/14

ʿi.da 22b/7

ʿilm-i firāset (F.): anlayış, çabuk anlama ilmi

i.den 22b/13

ʿilm-i nücūm (F.): astroloji

ʿi. 69b/20

ʿi.da 34b/13

ʿi.dan 22b/13, 42b/4

ilt - : iletmek, götürmek *bk. ileT-*

i.üp 9a/21

i.eyüm 70b/9

i.erüz 34a/19

imām (A.): imam, halife, namazda kendisine uyulan kimse

i. 3a/1, 23b/13, 43a/1, 62b/14, 62b/18

ʿimāme (A.): sarık

ʿi.sin 73a/18

ʿimāme-i ḫalīl (F.): Hz. İbrahim'in sarığı

ʿi. 47b/16, 57a/16

imām-ı enbiyā (F.): peygamberlerin imamı, Hz. Muhammed

i. nuŋ 12a/13

imāmlıḳ (←A. imām): imamlık, imam olmak

i. 7a/2, 25b/9, 47b/15, 73b/15

imāmü'l-müttaḳīn (A.): Allāh'tan korkanların imamı, Hz. Muhammed

i. 15a/17

īmān (A.): iman, inanma, inanç

ī. 71a/6, 76a/12

→ī.a gel- (iman etmek, inanmak) 33b/11, 34a/6-7, 34a/7, 35b/16, 36a/4, 38a/17, 38a/19, 69b/5, 69b/6, 69a/5, 69a/12, 69a/14, 69b/5, 71a/9

ī.a getür- 38a/20

ī. getür- 16a/11, 34b/14, 51a/2, 59b/20, 60a/3, 61a/16, 61a/17, 61b/2, 62a/12, 70b/7, 70b/9, 71b/10

ī.la 15b/19, 16a/8, 16b/8, 16b/10, 16b/12

īmānsız (←A. īmān): imanı, inancı olmayan *bk. īmānsuz*

ī. 16b/10

īmānsuz (←A. īmān): imanı, inancı olmayan *bk. īmānsız*

ī. 15b/17, 16a/19, 16b/12, 16b/2

imdi : şimdi, şu anda

i. 2a/5, 7a/10, 8b/19, 9a/8, 9b/5, 9b/15, 10a/18, 10b/1, 13a/12, 17b/20, 20b/21, 21a/15, 23a/13, 24b/19, 27a/18, 28a/3, 32a/16, 32b/17, 42b/10, 45b/11, 46b/21, 47b/13, 51a/7, 51b/18, 54a/8, 55b/11, 56a/2, 59b/2, 62a/15

imtiḥān (A.): deneme, sınama

→i.iT- (denemek, sınamak) 44a/3, 50b/20-21

in- : inmek

i.di 48a/4, 68b/6

i.dük 31b/10

i.e 10b/10

i.eler 59b/18

i.en 7a/18

i.er 7a/18, 49a/3

i.erken 11b/21, 30a/5

i.se 20b/17

i.üp 10b/9, 19a/20, 19b/4, 30a/12, 54a/17, 64b/15, 64b/21, 65a/15, 68b/2

in : in, mağara

i. 60a/8, 60b/10

i.inden 10a/7

i.ler 60b/1

īn (F.) : bu

ī. 7a/15

inan- : inanmak

i.dı 65b/21, 70b/1

i.mak 43b/12

i.mayup 66a/2

i.up 61b/2

i.uruz 45a/6, 45a/7

inandur-: inandırmak

i.dı 52a/2

ʿināđ (A.): inat

→ *ʿi. iT- (inat etmek, karşı çıkmak)* 6b/5, 27b/17, 51a/4

ʿinān (A.): dizgin

ʿi. 1b/14

ʿi.ları 30b/15

ʿinā : sıkıntıya sokma, zahmet ettirme

ʿi.sı 59a/11

ʿināyet (A.): yardım, iyilik, ihsan

ʿi. 6b/2, 68a/11

ʿi.i 76a/1

ʿi.iyle 12b/7

→ *ʿi. bul- (ihsan, lütuf bulmak)* 33a/10

ʿi. ḳıl- (ihsanda bulunmak) 77b/2

ʿi. ol- (yardım etmek) 77a/18

ʿavn ü ʿi. ḳıl- (iyilik ve yardım etmek) 65a/6

ʿināyet-i ḥaḳ (F.): Allāh'ın ihsanı, yardımı

i. 18a/13

ʿināyet-i raḥmānī (F.): Allāh'ın ihsanı, yardımı

i. 41a/2

ince : ince

i. 46a/2

inci : inci *bk. incü*

i.dür 55b/7

incin- : incinmek, üzülmek

i.üp 47a/10

inciT- : incitmek, üzmek, zarar vermek

i.di 50a/10

i.e (incide) 46a/9, 52a/4

i.me 46a/14

i.mek 54a/10

i.mesün 45b/17

i.meye 45a/18, 51b/16

i.meyesiz 53b/19

i.mez 51a/18

i.mezem 44a/3

i.ür (incidür) 52b/21

incü : inci *bk. inci*

i.den 26a/18, 26b/3, 26b/5, 31a/10, 31a/20, 31a/7

indir- : indirmek *bk. indür-*

i.diler 11b/1

i.medüŋ 34a/12

i.üp 57a/3

indür- : indirmek *bk. indir-*

i.dise 12b/20

i.üp 9b/21, 11a/5, 37a/20

inek : inek

i. 18a/20

inkār (A.): inkar, ret

→*i.iT- (inkar etmek, reddetmek)*33a/15, 38b/20, 52b/4, 52b/5

iŋle- : inlemek, sızlamak

i.di 56a/13, 56a/14

i.dügüm 56a/21

iŋleş- : inleşmek

i.ür 34a/15

iŋlet- : inletmek

i.diler 11b/14, 20b/8

ins (A.): insan

i. 1b/2, 1b/8, 21a/5, 24a/14, 25a/14, 46b/1, 48b/3, 51b/4, 51b/5, 55a/9, 55a/13, 55b/2, 58a/18, 58b/20, 61b/17

i.i 18a/20

insān (A.): insan, adam

i. 8b/4, 16a/21, 21a/11, 42a/16, 47b/18, 55a/5, 56b/20, 57a/5, 58a/6, 59b/15

i.ı 76b/4

i.ıla 55b/14, 60a/11

insī (A.): insani, insana benzer

i. 37a/1

inşā (A.): kaleme alma, yazma

→*i.eyle (yazmak, kaleme almak)* 63a/9

inşāʾallāh (A.): Allāh isterse

i. 60a/3

inşāʾallāhu teʿālā (A.): yüce Allāh'ın izni ile

i. 76a/14, 77b/4

intiẓār (A.): bekleme, gözleme

i. 16a/2, 26b/18, 32a/16, 67b/3

i.ıla 69b/10, 76b/11

→*i. ol- (beklemek, ummak)* 54a/4

intiḳāl (A.): başka yere geçme, miras kalma

→*i. iT- (geçmek, başka birine intikal etmek)* 9a/7

intiḳām (A.): öç alma

i.umuz 50a/15

inṣāf (A.): insaf, merhamet

→*i.a gel- (haksızlıktan, merhametsizlikten vazgeçmek)* 69a/20

i. iT- (adâlet göstermek, acıyıp merhamet etmek) 56b/11

i. vir- (acıma, haksızlıktan vazgeçmek) 40b/19, 63a/15

ir- : varmak, ulaşmak, gitmek

i.di 10b/18, 16a/9, 19a/2, 19a/4, 20b/17, 29a/2, 37a/12, 39a/9, 40b/8, 42a/10, 63b/11, 64a/14

i.diler 11b/3, 19b/14, 20b/11, 28b/15

i.dügin 13a/4

i.dügine 33a/8

i.dük 8a/7, 8a/9, 8a/11, 14b/9, 15a/3

i.dükçe 54a/2

i.e 28b/19, 62b/6

i.eceksin 55b/1

i.er 2a/2, 2a/8, 24b/12, 40b/15

i.esin 41a/7

i.eydüm 43a/13

i.icek 5b/10, 14a/5

i.ince 13a/10, 38a/14

i.iser 28b/21

i.medi 40b/8

i.medin 2a/15

i.mege 40b/16

i.megedür 26b/18

i.meye 17a/20, 27a/16, 29a/21, 63b/6

i.mez 8b/6, 46a/1, 48b/9

i.mişdür 14a/12

i.mişken 14a/4

i.se 5b/9, 43a/9

i.üben 71b/18

i.üp 9a/19, 10b/16, 11b/18, 15a/3, 18b/15, 19b/5, 27b/6, 28a/13, 65a/15

ir I : yiğit, bahadır *bk. er I*

pīr ü i. 57b/8

ir II : erken *bk. er II*

i. ü dīr 24b/3

i. ü giç 5b/9

irādet (A.): irade, istek

i.iyle 37a/7

ʿirfān (A.): bilme, anlama

ʿi.a 42a/3, 56b/10

irgir- : eriştirmek, ulaştırmak *bk. irgür-*

i.üp 63b/15

irgür- : eriştirmek, ulaştırmak *bk. irgir-*

i.di 35b/18

i.ür 32a/17

→zaḫm i.di (eziyet vermek) 65a/14

iri : büyük

i.ŋüz 72b/18

i.si 3b/18, 57b/3, 74b/5

iriş- : erişmek, ulaşmak, varmak

i. 8b/5, 9a/8

i.di 20b/7, 24a/18, 28a/1

i.dügi 59b/9

i.e 68a/13

i.emez 15a/9

i.esin 33a/11

i.ince 35a/21

i.meden 10a/8

i.üp 10b/6, 64b/18

i.ür 24b/11

irsāl (A.): gönderme, yollama

→i.it- (göndermek) 50a/21

irṭāl (←A. riṭl): bir ağırlık ölçüsü *bk. rıṭıl*

i. 9b/19, 10b/21, 10b/4, 19a/18, 19a/4, 19a/7, 19a/9, 28b/10

irte : sabah, ertesi gün

i.si 64a/1

i.ye 32a/17

is(s)+ : sahip, malik

i.i (issi) 25b/8, 40b/8, 46b/11, 47a/1

i.isi 9a/7

iskele (<Yun.skala): iskele, rıhtım

i.si 8b/1

iskemli(<Yun.skamni): iskemle, oturak

i. 66b/12

islām (A.): islam

i. 16a/20

i.ı 36a/4

ism (A.): isim, ad

i.i 12b/17, 14b/9, 36b/17, 36b/18, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 37a/1, 37a/2, 37a/3, 37a/4, 37a/5, 47b/20, 67b/17

i.idür 12a/11

i.in 28a/19, 58b/2

i.ini 49b/13

ı.üŋi 47b/6

i.ümüz 17b/7

ı.üŋüz 2a/17

ism-i aʿẓam (F.): adı yüce olan, Allāh

i. 18a/13, 73a/16

i.uŋ 37a/7

ismullah (A.): Allāh'ın adı

i.ı 22a/19

ismullah-ı aʿẓam (F.): Allāh'ın yüce adı

i. 50a/1

isnād (A.): bir sebebe bağlama, dayandırma

→*i.iT- (ona dayandırmak, ona bağlamak)* 51b/16, 52a/8

issi : sıcak

i. 30b/1, 66a/3

issiz : ıssız, boş

i. 34a/17

iste- : 1. istemek, arzu etmek

i. 17a/20, 17a/21

i.dügi 50b/14

i.dügüŋ 32a/10

i.dük 14b/5

i.düm 33b/12, 59b/20

i.meyince 33b/2

i.r 24a/19, 29b/11, 43b/9, 70b/5

i.r iseŋ 77a/5

i.rem 16a/7

i.rlerse 50b/12

i.rseŋ 26a/1, 50b/1

i.rseŋüz 50a/16

i.rsiz 50b/2

i.rüz 39b/12

i.se 44b/1

i.yicek 34a/11, 54a/14

i.yince 38b/17

i.yüp 68a/11

2. aramak, araştırmak, incelemek

i.mez 17b/10

i.r 46a/5

i.rdi 67a/11

i.se 44a/19

→ *amān i. di (bağışlanma istemek, af dilemek)* 38a/1-2

amān i.rdi 36a/13

amān i.yüp 65a/3

istebraḳ (A.): sırma ile işlenmiş kaba kumaş

i. 31a/12

isteyici: isteyen

i.dür 70a/15

istiġfār (A.): bağışlanmak isteme, tövbe etme

i. 43a/17

→*i.a gel- (tövbe etmek)* 15a/15

i. iT- 62a/15

i. ḳıl- 54a/4

istiḳāmet (A.): yön, cihet

→*i. iT- (gitmek, yol almak)* 26b/16

istimāʿ (A.): dinleme, işitme

→*i. iT-* 32a/16, 41b/11, 50b/16

i. kılın- (dinlenmek) 62b/11

istimālet (A.): teselli etme, avutma

→*i.vir-* 73a/4

i.üp 73a/3

istimāletle- (←A. istimālet): meyletme, teveccüh gösterme

i.di 75b/16

istiḳbāl (A.): karşılama

→*i.iT- (karşılamak)* 70b/18

ʿişyān (A.): isyan, ayaklanma

ʿi. 16a/20, 41b/4

ʿi.ı 16b/2

ʿi.ımuza 16b/7

iş : 1. hal, durum, vaziyet

i. 54a/1

i.de 58b/19

i.ine 33b/8

2. iş, eylem, hareket

i.de 46b/15

i.i 37a/10, 53b/12, 67b/8

i.i durur 68b/19

i.leri 66a/20

3. iş, uğraş, meşgale

i.de 70a/7

i.i 17a/17, 53b/9

→*i. iT- (amel etmek, davranmak)* 9b/16, 17b/2, 38b/11

ʿīş (A.): yaşama, zevk, sefa

*ʿī.*11b/18

→ *ʿī. it- (keyif sürmek, yaşamak)* 42a/2

ʿīş ü nūş (A.): yiyip içme

ʿī. da 13a/13

→*ʿī. ü nūş it-* 2a/15, 11b/13, 11b/16, 27b/21, 29a/1-2

ʿī. ü nūş eyle- 40b/7

ʿī. ü nūş ḳıl- 69b/13

ʿī. ü nūşa meşġūl ol- 27b/20, 65b/12

işāret (A.): işaret

i. 12a/6, 14b/15, 45a/3

→*i. eyle-* 25b/3, 65a/1

i. iT- 4b/8, 26b/17

i. ol- (bir işi yapmak için komut verilmesi) 48b/19

işāretleş- (←A. işāret): işaretleşmek, işaretle anlaşmak

i.dük 14b/15

işbu : bu, işte bu

i. 2a/16, 2a/19, 8b/5, 8b/21, 12a/17, 14b/21, 15a/9, 17a/21, 24a/20, 32b/14, 40a/21, 41a/4, 41a/15, 46a/1, 55b/8, 062a/19, 62a/20, 63b/1

işiT- : işitmek, duymak, dinlemek

i. 24a/8

i.di 7b/8, 9b/12, 9b/14, 15b/8, 16a/16, 16b/9, 23a/15, 33b/6, 46a/17, 63a/15

i.diler 14a/9

i.diler (işiddiler) 7b/6

i.dügi 54a/21

i.dügüŋden 35a/12

i.dük 14b/2, 14b/3

i.düm 12b/16, 16b/11, 58b/12

i.düŋüz 54a/11

i.icek (işidicek) 7b/11, 36a/6

i.e (işide) 42b/2

i.elüm (işidelüm) 38b/10

i.esin (işidesin) 17b/2

i.esiz (işidesiz) 52a/4

i.icek (işidicek) 46a/4, 063b/13, 065b/4

i.ip (işidip) 49b/2

i.medük 32a/17

i.megile 51a/21

i.mekde 13a/13, 26b/20, 27b/2, 32b/20, 58b/21

i.memişdür 35a/11

i.meyüp 45b/20

i.mezsin 45b/21

i.mezüz 43a/9

i.miş 13a/18

i.se 9b/13

i.seŋüz 47a/8

i.üp (işidüp) 2b/5, 4b/19, 28a/19 34b/21, 36b/8, 37b/5, 39a/16, 40b/19, 42b/2, 44b/20, 46b/8, 50a/20, 53b/17, 54a/15, 54b/1, 60a/14, 64a/11, 71a/10, 71b/8

işkence (F.): işkence, eziyet etme

i.ye 66a/4

işle- : yapmak, etmek, işlemek

i. 41a/21

i.rlerdi 37a/9

işte : işte

i. 15b/5

iT- : etmek, eylemek, yapmak, kılmak

i.di 46a/10

i.dügi 56b/7

i.dügüŋ 41a/19

i.dügüŋüz 50a/13

i.en (iden) 49b/5, 62b/18, 67b/8

i.endür (idendür) 59b/3

i.er (ider) 32b/14, 41b/6, 51a/19, 58a/8, 59a/17, 59a/8, 59a/18, 59a/19, 59a/20, 59b/1, 63a/3, 65b/19

i.erseŋ (iderseŋ) 8b/6

i.erüz (iderüz) 52a/6

i.esin (idesin) 29a/18, 62b/7

i.me 77a/9

i.meyesin 32a/13

i.mezem 41b/15

i.üp (idüp) 20b/5, 33b/20, 62b/17

i.ipdür (idipdür) 2a/2

→ *ʿadāvet i.memek* 54a/11

āferīn i.di 65b/1

aferīn i.diler 37a/19

ʿafv i.er (ider) 77a/3

ʿafv i.mek 15a/16

ʿafv i.miş 34a/1

ʿafv i.üp (idüp) 12a/19, 41b/6

āgāh i.dügi 34b/5

āh i.düm 56b/9

āh i.erdi (iderdi) 6a/19, 13a/11

āh i.üp (idüp) 24b/14, 67b/8

āh u zār i.meyevüz 51b/17

ʿahd u peymān i.düm 77a/20

āheng i.diler 18b/3

āheng i.dügüm 27a/6

āheng i.mege 28b/17

āheng i.mek 27a/3

āheng i.mekden 27a/2

āḫir i.di 32a/15

āḫir i.mesin 77a/16

āḫir i.miş 5b/11, 40b/16, 40b/17, 41a/8

aḥsen i.er (ider) 32a/16

aḥsend i.e (ide) 62b/14

ʿamel i.düm 69b/20

ʿamel i.er (ider) 2b/14

ʿamel i.me 76b/21

ʿamel i.mez 59b/7

ʿār i.miş 9b/4

ʿār i.üp (idüp) 34b/14

ʿarż i.di 30a/13, 48a/3, 50b/12

ʿarż i.düm 46b/5

ʿarż i.elüm (idelüm) 44b/17

ʿarż i.meyesiz 52a/4

ʿarż-ı ḥāl i.mişüzdür 34b/10

ārzū i.er (ider) 42a/3

ʿāṣīliḳ i.erseŋ (iderseŋ) 35b/17

aṣṣı i.medi 61a/20

āşikār i.dükçe 63a/5

aşkār i.üp (idüp) 61a/6

āvāz i.di 28a/2

āvāz i.erler (iderler) 30a/21

ʿayān i.diler 11b/16

ayruḳ i.meyeler 54a/5

ʿaẕāb i.mesin 41b/7

āzād i.di 61b/11

āzād i.em (idem) 69a/13

āzād i.esin (idesin) 45a/18

āzād i.üp (idüp) 61b/13

ʿazm i.dük 15a/21

baḥṣ i.er (ider) 56a/21

baḥṣ i.erdi (iderdi) 22b/12

baḥṣ i.erler (iderler) 57b/3

baḥṣ i.erlerdi (iderlerdi) 22b/14

baḥiṣ i.mege 22b/16

baḫṣ i.mişler 21b/9

bende i. 77a/13

beyān i. 61a/10

beyān i.di 13a/10, 40a/20, 41a/9

beyān i.dügin 34b/5

beyān i.dügün 55a/15

beyān i.düŋ 15b/9, 31b/8

beyān i.elüm (idelüm) 58a/19

beyān i.er (ider) 41b/15

beyān i.erdi (iderdi) 26b/21

beyān i.evüz (idevüz) 40a/3-4

beyān i.eyim (ideyim) 25b/20

beyān i.eyin (ideyin) 38b/10

beyān i.üŋ (idüŋ) 40a/2

bilmezlik i.düm 39a/6

bilmezlik i.üp (idüp) 27a/11

bünyād i.eyin (ideyin) 62b/11

bünyād i.mişler 23a/18

cehd i. 8b/5

cehd i.e gör (ide) 24b/17

cehd i.er (ider) 51b/10

cehd i.üŋ (idüŋ) 8b/8

cehd i.üp (idüp) 63a/20

cemʿ i.di 36b/12, 50b/2

cemʿ i.düginden 15a/7

cemʿ i.düm 54b/10

cemʿ i.en (iden) 59b/4

cemʿ i.er (ider) 51b/14

cemʿ i.erem (iderem) 43b/7

cemʿ i.erlerdi (iderlerdi) 5a/5

cemʿ i.üp (idüp) 22b/6, 34a/18, 50b/13, 50b/16, 76a/10

ceng i.e (ide) 63b/1

ceng i.di 9a/2, 36a/13

ceng i.diler 36a/8, 37b/15, 65a/5

ceng-i āşūb i.diler 20b/8

ceng-i ʿaẓīm i.diler 32b/21

ceng i.dügin 13a/3, 13a/8

ceng i.dügince 36a/10

ceng-i girān i.elüm (idelüm) 19a/16

ceng-i girān i.er (ider) 65a/11

ceng i.elüm (idelüm) 10b/11

ceng i.erem (iderem) 43b/3

ceng i.erken (iderken) 54b/4

ceng i.ici (idici) 75b/13

ceng i.mek 27a/2, 27a/4

ceng i.miş 27a/11

ceng i.sem 27a/9

ceng i.üŋ (idüŋ) 72b/14

ceng i.üp (idüp) 10b/2

ceng ü cidāl i.mekde 21a/1

ceng ü cidāl i.mişlerdi 27a/7

ceng ü cidāl i.üp (idüp) 43b/11

ceng-i şedīd i.üp (idüp) 66a/21

cennet i. 8b/16

cennet i.sün 2b/20

cevlān i.erken (iderken) 64a/9

cevlān i.üp (idüp) 45b/3

cezā i.düklerin 52b/5

cidāl i.er (ider) 59b/7

cigerin ḫūn i.ermiş (idermiş) 34a/13-14

cigerümüzi ḫūn i.di 18a/8

cimāʿ i.er (ider) 45a/10

cimāʿ i.erem (iderem) 42b/18, 43a/4

cūş i.üp (idüp) 11b/17, 50b/16

çāk i.di 65a/4

çāk i.eceksem (ideceksem) 5b/5

çāk i.erdi (iderdi) 38a/13

çāk i.meyesin 69a/11

çarḥ i.di 40b/14

çarḥ i.icek (idicek) 53a/6

dāġ i.er (ider) 59a/16

dāim i.sün 69b/3

dāl i.üp (idüp) 11a/5

daʿvā i.e (ide) 33a/6

daʿvā i.icek (idicek) 19a/17

daʿvet i.di 16a/10, 49b/13

daʿvet i.ecekdür (idecektür) 55b/7

daʿvet i.erem (iderem) 33b/11, 59b/19

daʿvet i.se 36b/17

defʿ i.en (iden) 62b/16

defʿ i.üben (idüben) 36a/2

defn i.üp (idüp) 16a/11

dermān i.e (ide) 33a/7

devā i.mekde 22b/7

devr i.üp (idüp) 40b/4

devrān i.ecegin (idecegin) 55a/19

devrān i.er (ider) 1b/11, 2a/3, 32a/8

devür i.er (ider) 15a/10

dırāz i.meyelüm 20b/2, 37b/7

dilek i.icek (idicek) 029b/1

dilek i.üp (idüp) 29b/15

dirlik i.üp (idüp) 25a/19

duʿā i.di 12a/20, 53a/18

duʿā i.er (ider) 2a/2, 57a/13, 62b/15

duʿā i.üp (idüp) 76a/5

dürüst i.erem (iderem) 27b/16

edā i.diler 25b/10

edā i.erdi (iderdi) 15b/11

edā i.erlerdi (iderlerdi) 6a/11

efġān i.meyelüm 60b/6

efşān i.sem 10b/3

elḥān i.er (ider) 2a/10

elḥān u ṣadā i.erlerdi (iderlerdi) 6a/11-12

emr i.e (ide) 67b/14

emr i.di 29a/5, 44b/21, 46a/12, 47b/20, 63b/3, 71b/4

emr i.er (ider) 54a/19

emr i.esin (idesin) 55b/9

emr-i ḳażā i.se 16b/14

ervāḥ i.erdi (iderdi) 32a/12

eṣer i.mez 48b/17

eşʿār i.en (iden) 32a/20

eylük i.dügüŋ 47b/3

eyyām i.medi 1b/14

faḫr i.ersin (idersin) 9b/7

faḫr i.icidür (idicidür) 56b/8

farḳ i.emedi (idemedi) 40a/1

farḳ i.mez 47a/21

fehm i.digümüz 12a/10

fehm i.erseŋ (iderseŋ) 41a/18

fehm i.medi 4b/12, 12a/3

fehm i.mediler 13b/20

fehm i.medügüm 4b/13

fehm i.medük 12a/2

fermān i.meyüp 6b/5

feryād efgān i.ersiz (idersiz) 60b/6

feryād i.di 46a/20

feryād i.dügüŋe 56a/16

feryād i.düm 56b/8

feryād i.er (ider) 56b/7

feryād i.megi 47b/2

feryād i.üp (idüp) 16a/14, 56a/13, 56a/21, 57b/21

fetḥ i.erler (iderler) 47b/7

fikr i.erdi (iderdi) 6a/17

fikr i.erken (iderken) 14b/9, 58b/3-4

fikr i.ersin (idersin) 58b/14

fikriŋi i.miş idim 9b/14-15

fikri i.se 15a/11

füşānlıḳlar i.erlerdi (iderlerdi) 76b/13

ġalbır i.erdi (iderdi) 4a/10

ġalebe i.megile 61a/21

ġamgīn i.di 63a/6

ġammāzlıḳ i.üp (idüp) 6a/14

ġayret i.diler 65b/1

ġażab i.di 46a/17

gerdiş i.er (ider) 33b/18

giriftār i.er (ider) 54a/7

giriftār i.erem (iderem) 38a/18

giryān i.er (ider) 59a/11

gözcilik i.üp (idüp) 63b/8

ġulū i.diler 65a/17

ġurūr i.dügi 16b/9

ġusl i.üp (idüp) 16b/3

gūş i.ene (idene) 58b/7

gūş i.erseŋ (iderseŋ) 23a/14

gūş i.evüz (idevüz) 45b/11

gūş i.iben (idiben) 62a/17

gūş i.icek (idicek) 5b/12, 17b/13, 32a/18, 41a/15

gūş i.üben (idüben) 4a/19, 51a/7

gūş i.üp (idüp) 11b/17, 42a/9

günāh i.di 8b/15, 32a/20, 77a/7

günāh i.diler 12a/19

günāh i.dümse 77a/17

günāhı i.düŋüz 52b/15

güvāh i.erseŋ (iderseŋ) 24b/8

ḫaber i.diler 70b/16, 70b/19

ḥabs i.eler (ideler) 70a/17

ḥabs i.meyem 38a/17

ḥabs i.üp (idüp) 18a/18, 36b/6

ḥādiṣe i.me 2a/15

ḫāk u ġubār i.er (ider) 2a/16

ḫāke yeksān i.e (ide) 71a/19

ḫāke yeksān i.di 40b/11, 41a/6

ḥāl i.me 77a/10

ḥal i.üp (idüp) 22b/14

ḫalāṣ i. 62a/12

ḫalāṣ i.dügin 11b/21, 13a/4, 13a/9

ḫalāṣ i.emeye (idemeye) 25a/14

ḫalāṣ i.er (ider) 54a/6-7

ḫalāṣ i.mek 54a/2

ḥamle i.diler 18b/16

ḫandān i.er (ider) 59a/10

ḥarb u żarb i.mişemdür 5b/3

ḫarc i. 2a/16

ḥareket i.dürür 48b/9

ḥareket i.evüz (idevüz) 60b/15

ḥareket i.üp (idüp) 61b/9

ḥased i.mesin 32a/7

ḥavāle i.di 10b/20, 11a/4, 19b/2

ḫavf i.diler 52a/13

ḫavf i.dügüme 33a/18

ḫavf i.dügüŋ 69b/16

ḫavf i.erdi (iderdi) 36a/19

ḫavf i.erem (iderem) 29a/19

ḫayr duʿā i.iser (idiser) 41b/11

ḫayrü'd-duʿā i.er (ider) 77b/12

ḥaẕer i.di 52a/2

ḥāżır i.üp (idüp) 48a/1

hażm i.emez (idemez) 49a/7

ḫażm i.emez (idemez) 49a/6

ḫażm i.er (ider) 49a/6

hebā i.er (ider) 75a/17

helāk i.e (ide) 54b/18, 71a/18

helāk i.diler 52a/9, 52b/10

helāk i.düm 54b/11

helāk i.düŋüz 52b/3

helāk i.dürdi 36b/6

helāk i.dürür 68a/19

helāḳ i.er (ider) 53a/11

helāk i.erler (iderler) 51b/14

helāk i.mege 51a/5

helāk i.meyem 33b/14

helāk i.se 70a/1

helāk i.üp (idüp) 18a/18, 52b/18, 62a/11, 67b/21-68a/1

heng i.erse (iderse) 75a/14

heves i.di 14b/20

heves i.er (ider) 24b/7

heves i.me 62b/8

heves i.mez 59a/19

hezīmet i.di 65a/7

ḥıfẓ i.er (ider) 7a/21

ḥıfẓ i.erlerdi (iderlerdi) 22b/9

ḥıfẓ i.üp (idüp) 2b/20, 60b/21, 65b/16

ḫışm i.üp (idüp) 27a/10, 50a/8

ḥikāyet i.di 13a/11, 54b/1

ḥikāyet i.em (idem) 9a/8

ḥikāyet i.er (ider) 63a/12

ḥikāyet i.erdi (iderdi) 6b/2

ḥikāyet i.erler (iderler) 25a/1

ḥīle i.er (ider) 66a/7

ḫilḳat i.e (ide) 50b/2

ḫilḳat i.di 13a/16, 15a/8, 16b/13, 50b/20

ḫilḳat i.en (iden) 32a/13, 33b/9

ḫilḳat i.erem (iderem) 50b/12

ḫilḳat i.erse (iderse) 50b/9

ḫilḳat i.medi 32a/11

ḫilḳat i.mişsin 12b/17

ḫilḳat i.üp (idüp) 3b/13, 50a/18, 50b/15

himmet i. 77b/13

himmet i.sün 2b/21

ḫitāb i.düŋ 41b/6

ḫiẕmet i.düm 36a/3

ḫiẕmet i.er (ider) 5a/7, 32a/12

*ḫiẕmet i.erdüm (iderdüm)*16b/5

ḫiẕmet i.erüz (iderüz) 76a/14

ḫiẕmet i.medüm 36a/2

ḫiẕmet i.se 53b/10

ḫiẕmet i.üp (idüp) 47b/8

ḫiẕmet-i ḫaḳ i.erlerdi (iderlerdi) 25a/21

ḫurd i.di 10b/9

ḫurd i.eydi (ideydi) 10b/7

ḫüccet i.üp (idüp) 54a/5

ḫükm i.e (ide) 61b/18

ḫükm i.di 28a/18, 36b/9, 44b/19, 48b/18, 51a/9, 57a/7, 63b/3, 71b/12

ḫükm i.erseŋ (iderseŋ) 66b/9, 67a/14

ḫürmet i.di 31b/15

ḫükm i.er (ider) 3a/11, 13b/14, 14a/17, 21a/13, 26a/17, 41a/5, 51b/20, 54a/20

ḫükm i.erdi (iderdi) 22a/6, 37a/6

ḫükm i.erlerdi (iderlerdi) 21b/10, 22a/6, 22a/8

*ḫükm i.erüz (iderüz)*14a/14

ḫükm i.icek (idicek) 37a/14, 71b/14

ḫükm i.mek 36b/17

ḥükm i.üp (idüp) 56a/18

ḥükm i.esin (idesin) 39a/11

ışlāḥ i.üben (idüben) 8b/16

ʿibādet i.di 50b/11

ʿibādet i.erdi (iderdi) 21b/15

ʿibādet i.erler (iderler) 7a/16

ʿibādet i.erlerdi (iderlerdi) 21b/16

ʿibādet i.üŋ (idüŋ) 50a/17

icrā i.meyüp 54a/7

iftār i.üp (idüp) 34a/19

iḥāṭa i.dükçe 13b/1

iḥāṭa i.miş 13b/5

iḥāṭa i.üp (idüp) 57b/9

iḥsān i.üp (idüp) 59a/6

iḫtilāṭ i.me 63b/6

iḫtilāṭ i.medin 58b/6

iḫtirāz i.erken (iderken) 36a/21

iḫtirāz i.üp (idüp) 58b/5

iḫtiyāṭ i.diler 58b/6

iḫtiyāṭ i.üp (idüp) 59a/1

iki pāre i.di 30a/7

ikrām u ʿizzet i.er (ider) 51a/19

ʿilāc i.erlerdi (iderlerdi) 22b/10

imāmlıḳ i.üp (idüp) 25b/9, 47b/15

imāmlıḳ i.er idi (ider) 73b/15

imtiḥān i.elüm (idelüm) 50b/21

imtiḥān i.üpdür (idüpdür) 44a/3

ʿināḍ i.diler 51a/4

ʿinād i.me 27b/17

inkār i.e (ide) 33a/15

inkār i.diler 52b/4, 52b/5

inkār i.üp (idüp) 38b/20

inṣāf i.üp (idüp) 56b/11

intiḳāl i.er (ider) 9a/7

isnād i.em (idem) 52a/8

isnād i.üp (idüp) 51b/16

irsāl i.di 50a/21

ʿisyān i.e (ide) 41b/4

istiġfār i.erem (iderem) 62a/15

istiḳāmet i.erler (iderler) 26b/16

istiḳbāl i.üp (idüp) 70b/18

istimāʿ i.en (iden) 41b/11

istimāʿ i.icek (idicek) 50b/16

istimāʿ i.se 32a/16

iş i.elüm (idelüm) 38b/11

iş i.esin (idesin) 17b/2

iş i.eyim (ideyim) 9b/16

işāret i.di 4b/8

işāret i.erler (iderler) 26b/17

ʿīş i. 042a/2

ʿīş ü nūş i. 2a/15

ʿīş ü nūş i.diler 11b/13, 27b/21

ʿīş ü nūş ki i.diler 29a/2

ʿīş ü nūş i.üp (idüp) 11b/16

iṭāʿat i.erler (iderler) 43b/11

iṭāʿat i.medüm 36a/1

iṭāʿat i.meyesin 38a/17

iṭāʿat i.üp (idüp) 27b/10

ʿitāb i.di 47a/10

iʿtibār i.meyüp 38b/20

iʿtimād i.eler (ideler) 47a/3

iʿtimād i.üp (idüp) 45a/8, 61b/1

ittifāḳ i.üp (idüp) 50b/3

ʿizzet i.di 8b/16, 11a/18, 21a/17, 31b/14

ʿizzet i.diler 11a/21

ʿizzet i.üp (idüp) 47b/4

ḳabūl i.di 12b/21, 39a/10, 39a/9

ḳabūl i.düm 50b/1

ḳabūl i.erüz (iderüz) 50a/14

ḳabūl i.medüm 16b/2

ḳabūl i.mezüz 52b/12

ḳabūl i.üp (idüp) 26a/3, 45a/19, 49b/18, 52b/11

ḳahr i.er (ider) 56b/9

ḳahrı i.meye 14a/7

kāmil i.di 40b/14

ḳan i.er (ider) 59a/20

ḳanāʿat i.erler (iderler) 43b/10, 44a/13

kār i.meye 34b/15

ḳarār i.di 7a/6, 45b/2, 47b/18

ḳarār i.diler 10b/15

ḳarār i.dük 61a/5

ḳarār i.erlerdi (iderlerdi) 6a/6

ḳarār i.üp (idüp) 4b/16, 11b/7, 47b/19

ḳaṣd i.di 36a/1

ḳaṣd i.er (ider) 43b/3

ḳaṣd i.miş 33b/7

ḳasem yād i.di 71b/11

ḳasem yād i.icek (idicek) 53b/20

ḳasem yād i.üp 27b/18

ḳaṭʿ i.üp (idüp) 2b/15

ḳavī i.mekde 77b/11

kefkīr i.erdi (iderdi) 4a/8

kelimāt i.dügini 43a/15

kelimāt i.düŋ 60a/12

kelimāt i.düŋüz 60a/12

kelimāt i.erdi (iderdi) 63a/17

kelimāt i.ermiş (iderlerdi) 33b/1

kelimāt i.ersin (idersin) 46b/10

kelime-i ʿarż i.diler 51a/2

kerem i.gil 67b/17

kerem i.me 12a/20

kerem i.üp (idüp) 17b/11

kesb i.diler 28b/17

kesb i.miş 34a/2

kesb i.üp (idüp) 59b/13

ḳıyām i.üp (idüp) 56b/17

ḳıyās i.erse (iderse) 2a/1

ḳul i.mişdi 36a/4

ḳulavuzluḳ i.diler 37b/8

ḳullıḳ i.dügüm 46a/21

ḳulluḳ i.eyin (ideyin) 46b/1

ḳurbān i.üp (idüp) 41a/11

ḳuʿūd i.en (iden) 12a/16

livāṭa i.er (ider) 53b/10

luṭf i. 45b/11

luṭf i.üp (idüp) 18a/6, 24b/3, 25b/18, 32b/1, 35a/10, 41a/1, 41b/6, 52b/5, 67b/17

maḥkūm i.erdi (iderdi) 3b/16

maḥrūm i.meyesin 16a/7

maḥrūm i.mezem 43a/5

maḥrūm i.er (ider) 45a/9

māt i.üp (idüp) 72b/15

māva i.me 77a/11

mecnūn i.erler (iderler) 42b/12

merḥabā i.di 3a/12

merḥabā i.üp (idüp) 26a/15

meyl i.mezem 43a/6

meyl i.seŋe 8b/6

mezīd i.dü 06b/18

mezīd i.dügi 25b/2

mezīd i.erdi (iderdi) 3b/15

mezīd i.miş 5a/7

mihir i.mez 32b/4

minnet i.erem (iderem) 33b/11

miṣlin i.medi 24a/6

muʿālece i.erler (iderler) 33a/2

muḥkem i.erler (iderler) 60a/5

müheyyā i.mişler 35a/16

müheyyā i.üp (idüp) 28a/6

mülāḳat i.dügümüzi 58a/19

mükemmel i.üp (idüp) 63a/19

münācāt i.icek (idicek) 12b/1, 16a/8

münācāt i.üp (idüp) 12b/19-20

müstecāb i.e (ide) 17b/10

müstecāb i.er (ider) 12a/21

müstecāb i.üp (idüp) 50b/16, 50b/17

mütābaʿat i.üp (idüp) 16b/5

naḳşın i.seŋ 32b/12

naḳl i.dügüm 61b/15

naḳl i.düm 59b/10

naḳl i.eyin (ideyin) 8a/21, 61a/9

nāle i.üp (idüp) 11b/15, 58b/13

nāliş i.di 4b/13, 39a/5

nā-murād i.er (ider) 34a/14

naṣīḥat i.ersin (idersin) 46a/8

naṣīḥat i.üp (idüp) 27a/13

naẓar i.di 46b/3, 52a/3, 52b/16

naẓar i.düm 52a/21

naẓar i.erem (iderem) 44a/2

naẓar i.evüz (idevüz) 14b/5

naẓar i.megile 42b/10

naẓar i.mekle 43b/15

naẓar i.se 33a/16, 46b/13

naẓar i.üp (idüp) 25a/4

naẓm i.düm 77a/18

nekim i.düm 17b/12

neler i.sem 18a/18

nerm i.er (ider) 75a/14

nevāḥat i.di 21a/18

nidā i.icek (idicek) 76a/4

nīkāḥ i.üp (idüp) 13a/2-3

nişāṭ i.er (ider) 24b/8

niyāz i.di 15a/18, 53b/3, 68a/12

niyāz i.diler 25b/12, 60a/15

niyāz i.er (ider) 13b/16

niyāz i.erdi (iderdi) 6a/13

niyāz i.erken (iderken) 60b/3

niyāz i.üp (idüp) 60b/5

niyet i.di 2b/7

niyet i.üp (idüp) 31b/10

nūr u rūşen i.er (ider) 3a/7

nūş i.en (iden) 25a/6, 31a/9

nūş i.erken (iderken) 63b/10

nūş i.üp (idüp) 11b/16

pāk i.di 39b/2, 39b/3

pāyimāl i.me 77a/10

pervāz i.dük 7b/17

pervāz i.erlerdi (iderlerdi) 6a/12

pervāz i.icek (idicek) 7b/12

pervāz i.üp (idüp) 14b/7, 15a/21, 76b/16

perverde i.di 9a/21

raḥmet i. 17b/11, 62b/19

raḥmet i.düm 16b/9

raḥmet i.e (ide) 41b/3

raḥmet i.mege 16a/20

raḥmet i.sün 24a/20

raḥmet i.üp (idüp) 62b/20

raḳṣ i.erlerdi (iderlerdi) 6a/16

red i.di 11a/4, 14a/1, 18b/15, 19a/9, 65a/16

red i.digine 10a/5

rivāyet i.diler 20b/9

rivāyet i.er (ider) 36a/14

rivāyet i.erler (iderler) 2b/3-4

rūzigār i.er (ider) 24b/18

rükūʿ i.en (iden) 12a/17

rüsvāy i.me 77a/11

ṣabr i.di 66a/13, 67b/3

ṣabr i.üp (idüp) 65b/20

ṣadā i.mek 43a/7

ṣāliḥ ʿamel i.meseŋ 41b/1

ṣavaş i.mege 28a/6

ṣayd i.üp (idüp) 9b/2, 47a/12, 47a/15

sāye-bān i.erlerdi (iderlerdi) 6b/3

secdeʾ-i şükr i.di 4a/19

secdeʾ-i şükr i.mekde 18a/3

secde-i şükr i.üp (idüp) 50b/16

sed i.me 77a/10

sehv ü ḫaṭā i.diler 12a/18

sehv i.mez 77a/3

ṣenā i.diler 21a/18

ṣenā i.en (iden) 3a/2

ṣenā i.üp (idüp) 21a/4

serāġāz i.üp (idüp) 11b/14, 58a/3

serkeşlik i.meyeler 27a/15

ses i.mez idi 5b/4, 14b/21, 75a/4

seyr i.dügi 42a/8

seyr i.dügin 13a/9

seyr i.dügüŋ 59b/14

seyr i.erdüm (iderdüm) 40b/5

seyr i.erken (iderken) 38b/15, 56a/12, 58b/11

seyr i.mege 3a/14, 22a/17

seyr i.üp (idüp) 58b/1

seyrān i.e (ide) 26a/3

seyrān i.dük 31b/10

seyrān i.ecegin (idecegin) 55a/19

seyrān i.er (ider) 24a/8, 32a/8

seyrān i.erken (iderken) 48a/21

seyrān i.erlerdi (iderlerdi) 26b/14

seyrān i.mege 2b/7

seyrān i.mekde 18a/2, 26b/15

seyrān i.miş idüm 38b/4

siḥr i.ince (idince) 18a/20

ṣoḥbet i.erlerdi (iderlerdi) 23b/1, 25a/21

su ʾāl i.di 3a/9, 13a/15, 15b/8, 21a/10, 22a/3, 22b/5, 23a/21, 23a/4, 23b/8, 31b/8, 36b/11, 40a/2, 43a/6, 43b/13, 49a/15, 49a/21, 49b/10, 050a/2, 52b/2, 52b/8, 56a/14

su ʾāl i.düm 15b/21, 16b/12, 31b/15

su ʾāl i.diler 15a/1, 15a/5

su ʾāl i.erem (iderem) 58b/13

su ʾāl i.icek (idicek) 4a/12, 15b/9, 36b/12-13, 40a/17, 58a/16

su ʾāl i.ince (idince) 23a/11

sū ʾal i.üp (idüp) 54a/10

şād i.di 27b/18

şād i.erlerdi (iderlerdi) 6a/16

şaḳ i.üp (idüp) 25a/12

şefḳat i. 1b/9

şehādet i.di 52b/19, 52b/21

şehādet i.diler 53a/7, 53b/6

şehādet i.icek (idicek) 52b/19-20

şehādet i.mezse 53b/3

şehādet i.üp (idüp) 33b/15

şerḥ i.em (idem) 41a/17

şerḥ i.emez (idemez) 3a/3

şerḥ i.eyim (ideyim) 26a/1

şerḥ i.eyin (ideyin) 13b/2, 51a/7, 56a/2

şerḥ i.megile 51b/1

şerḥ i.sem 13a/21

şerr ü mesār i.me 41b/14

şeydā i.di 63a/2

şikār i.er (ider) 51b/8

şikār i.erler (iderler) 47b/6

şikār i.sün 47b/7

şikār i.e (ide) 43b/12

şikāyet i.e (ide) 52a/5

şikāyet i.diler 45a/11, 54a/19

şikāyet i.elüm (idelüm) 44b/17

şikāyet i.erdi (iderdi) 6b/1

şikāyet i.icek (idicek) 51b/19

şikāyetin i.sün 48a/16

şikest i.erem (iderem) 44a/5

şitāb i.medi 47b/13

şükr i.üp (idüp) 11a/17, 30a/13

şükri i.diler 39a/17

şükür i.erüz (iderüz) 76a/13

taʿaccüb i.di 16a/16, 25a/8, 26b/21, 48b/21

taʿaccüb i.diler 54b/2

taʿaccüb i.düm 15b/20, 58b/16

taʿaccüb i.ince (idince) 15b/18

taʿaccüb i.üp (idüp) 4b/5, 5a/2, 25a/1, 39b/9, 42a/14, 42a/18, 48b/18, 50b/19, 52a/18, 58a/11

taʿaccüp i.üp (idüp)

ṭāʿat i.di 15b/21

ṭāʿat i.erdi (iderdi) 16a/21

ṭāʿat i.erlerdi (iderlerdi) 23b/1

tafṣīl i.elüm (idelüm) 58a/20

taḥsīn i.e (ide) 17b/13

taḥsīn i.di 34b/10, 34b/21, 53a/6, 56b/12, 63a/16

taḥsīn i.diler 43a/16

taḥsīn i.üp (idüp) 58a/11, 062b/13

taḳrīr i.di 46b/6

taḳrīr i.üŋ (idüŋ) 55a/6

taḳsīm i.er (ider) 12b/11

taḳsīm i.medügi 7b/6, 14a/6

taḳsīm i.üp (idüp) 14b/2

ṭaleb i.erken (iderken) 35a/7

ṭaleb i.me 61b/15

taʿlīm i.di 33a/13

taʿlīm i.er (ider) 47a/13

tamām i.diler 28a/17, 29a/5

tamām i.erem (iderem) 59b/21

tamām i.evüz (idevüz) 24a/19

tamām i.icek (idicek) 68b/2

tamām i.ince (idince) 22b/21

tamām i.üp (idüp) 25b/12, 36b/18, 77b/6

ṭaʿn i.me 47b/9

ṭaʿn i.mekdür 33b/13

ṭaʿn i.üp (idüp) 9b/17

taʿrīf i.di 53b/3

taʿrīf i.ersin (idersin) 70a/12

taʿrīf i.üp (idüp) 58a/15

taṣadduḳ i.di 39a/17

taṣadduḳ i.üp (idüp) 41a/12

taṣavvur i.erken (iderken) 14b/4

taṣdīḳ i.üp (idüp) 45a/7, 49a/12

ṭavāf i.erler (iderler) 15b/19

ṭavāf i.erlerdi (iderlerdi) 15b/15-16

tażarruʿ i.di 39a/8, 50a/20, 53b/4

tażarruʿ i.diler 60b/18

tażarruʿ i.üp (idüp) 12a/11-12

tażarruʿ niyāz i.diler 14a/10

tażarruʿ zārı i.diler 54a/3-4

taʿẓīm i.er (ider) 53a/11-12

tebāh i.meye 35a/2

tedārük-i ceng i.mekde 71b/15

tedric i.meye 35a/2

tefekkür i.üp (idüp) 70b/13

teferrüc i.icek (idicek) 22a/16

teferrüc i.üp (idüp) 56a/12

teftīş i.di 11b/19

teftīş i.erseŋ (iderseŋ) 33a/18

teftīş i.icek (idicek) 6b/14

teḥassüb i.üp (idüp) 35a/8

tekbīr i.üp (idüp) 25b/4

tekellüf i.üp (idüp) 49b/16

teʾlīf i.dügi 77b/8

teʾlīf i.düm 62b/11

temāşā i.erken (iderken) 39b/15

temennā i.er (ider) 16b/7, 56b/2-3

temennā i.mesem 43a/12

*temevvüc i.düginc*e ol 37b/9

tenbīh i.diler 69b/9

terk i. 41b/3

terk i.e (ide) 9a/6

terk i.di 16a/15

terk i.er (ider) 59a/19

terk i.icek (idicek) 9a/7

terk i.üben (idüben) 41a/21

terk i.üp (idüp) 16a/13, 16a/19, 16a/4

terkīb i.üp (idüp) 22b/9, 34b/15

tesbīḥ i.dügi 47b/9

tesbīḥi i.dügüm 58b/4

tesbīḥ i.en (iden) 33a/14

tesbīḥ i.er (ider) 33a/15, 34a/17

tesbīḥ i.erdük (iderdük) 8a/10

tesbīḥ i.erler (iderler) 7b/13, 8a/1, 8a/5, 13b/14, 13b/8, 32a/2, 33a/14

tesbīḥ i.se 31b/16

teşḫīş i.emedi (idemedi) 4b/12

tesbīḥ i.üp (idüp) 8a/13, 43a/12, 58a/4

tevażuʿ i.sün 45b/16

tevbe i.üp (idüp) 51a/3

teveccüh i.di 51b/17

teveccüh i.üp (idüp) 6b/18, 7a/3, 25b/4

tevfīż i.di 38b/1

tīmār i.dügin 13a/2

toprak i.se 17b/7

ṭoyum i.eyim (ideyim) 45a/5

ṭulūʿ i.e (ide) 71b/18

ṭūṭī-yi elḫān i.mege 59a/19

ʿurūc i.di 68b/8

vaʿde i.üp (idüp) 60a/9

var i.en (iden) 32a/19

var i.enle (idenle) 59b/2

vefāt i.meye 33b/2

yād i.eler (ideler) 32a/18, 62b/14

yād i.er (ider) 32a/19

yād i.erse (iderse) 24a/20

yād i.mezler 47a/17

yād i.üp (idüp) 57b/20

yardum i.mek 27a/19

yasaġ i.di 46a/8

yasaḳ i.di 54a/5

yavuz i.dügin 66a/6

żabṭ i.erem (iderem) 43b/2

żabṭ i.erken (iderken) 41a/6

żabṭ i.mez 43b/2

zāġ i.er (ider) 59a/16

zār i.mişler 33b/19

zār u efġān i.üp (idüp) 60b/17

żarar i.mez 49a/5

zebūn i.dükden 47a/13

zebūn i.üp (idüp) 36a/3, 37b/16, 49b/5

zehr-gār i.dügin 13a/1

zeyn i.en (iden) 59b/3

ẕikri i.di 62a/18

ẕikr i.en (iden) 58b/10

ẕikr i.erdi (iderdi) 6a/18

ẕikr i.erler (iderler) 8a/2

ẕikr i.mege 58b/14

ẕikr i.üp (idüp) 2a/4, 8a/18, 58b/2

ẕikrullah i.erdi (iderdi) 6a/20

zinā i.mekden 53b/15

zinde i. 77a/12

zindegānī i.erem (iderem) 45a/13

zindegānīlıḳ i.ersin (idersin) 43a/3

ziyād i.di 40b/2

ziyād i.sün 17b/18,17b/19

żiyāfet i.eyin (ideyin) 45a/4

ziyāret i.di 3a/13

ziyāret i.diler 16a/1

ziyāret i.erler (iderler) 15b/16

ziyāret i.erdi (iderdi) 16b/1

ziyāret i.esin (idesin) 40a/4

ziyāret i.megi 39a/6

ẓulm i.e (ide) 51b/21

ẓulm i.en (iden) 51b/4

ẓulm i.me 52b/14

ẓulm i.mege 45b/14

ẓulm i.mesün 46a/8

it : köpek

i. 29a/20

i.leridür 46a/6

ı.üŋ 49a/5

iṭāʿat (A.): boyun eğme, dinleme

→*i. it-* 27b/10, 36a/1, 38a/17, 43b/11

i. ḳıl- 4a/16, 38b/7

ʿitāb (A.): azarlama, tersleme

→*ʿi.it- (azarlamak)* 47a/10

itdür- : yaptırmak, ettirmek

dostlıḳ i.em 27b/15

ḥareket i.üp 39a/19

iʿtibār (A): saygı, hürmet gösterme

i. 32b/3

→*i. it-* 38b/20

i. ḳıl- 35a/8, 43a/19, 69b/18

iʿtimād (A.): güvenme

i.um 43b/8

→*i. it- (güvenmek, itimat etmek)* 45a/8, 47a/3, 61b/1

iʿtiḳād (A.): inanma, gönülden bağlanma

i. 61b/7

i.ı 16b/10

i.ını 33a/8

i.um 33a/9

i.uŋ 33a/9, 58b/14

i.ıla 42a/11

itmam (A.): tamamlama, bitirme

i.ın 77a/15

ittifāḳ (A.): birleşme, uyuşma

→*i.iT- (birleşmek, bir arada olmak)* 50b/3

ʿivaż-ı melik (A.): melik karşılığında

ʿi. 76a/2

iy : ey

i. 1b/6, 1b/8, 2a/7, 2b/21, 3a/8, 7a/9, 8b/2, 8b/4, 8b/18, 8b/19, 9b/5, 9b/10, 10a/16, 12b/21, 15b/8, 17a/14, 17a/16, 17b/6, 17b/12, 17b/13, 21a/5, 24a/17, 24b/5, 24b/7, 25b/1, 25b/17, 27b/16, 30b/5, 32a/14, 32a/16, 32a/18, 32a/19, 32b/1, 32b/5, 33b/4, 34b/9, 36a/9, 40a/20, 40a/21, 41a/4, 41b/10, 41b/12, 41b/13, 41b/16, 41b/17, 41b/18, 41b/19, 46a/21, 51b/16, 52b/2, 56a/2, 57a/5, 62a/21, 62b/1, 62b/11, 62b/15, 63b/16, 67a/4, 71a/3, 72b/12, 72b/13, 75b/18, 75b/19, 76a/6, 76b/19, 77a/6, 77a/20

ʿiẕām (A.): büyüklemek, ululamak

ʿi. 70b/18

iẕn (A.): izin, müsade

i.iyle 52a/11

iẕn-i ḥaḳ (F.): Allāh'ın izniyle

i. 3a/11, 6a/10, 14b/6, 15a/2, 55a/18, 62a/3

iẕn-i rabbānī (F.): Allāh'ın izniyle

i. 41a/2

izin (<A.iẕn): izin, müsade

→*i.vir- (izin vermek, müsade etmek)* 29b/15

ʿizzet (A.): değer, saygı, yücelik

ʿi. 21a/18, 21a/6, 21b/18

ʿi.i 12a/13

ʿi.ile 11b/3, 40b/9, 47b/4

ʿi.in 8a/19, 42a/13

ʿi.ine 6b/17

ʿi.iyle 18a/14, 37a/7

kemāl ü ʿi.üŋ içün 8b/16

→*ʿi. it- (değer vermek, hürmet etmek)* 8b/16, 11a/18, 11a/21, 21a/17, 31b/14, 47b/4

ikrām u ʿi. it- (ağırlamak) 51a/19

ʿi. ḳıl- 2b/18, 3a/12, 12a/1, 12b/5, 13b/19, 17b/14, 26a/15, 28b/15, 37a/17

ʿizzetleş- (←A. ʿizzet): saygı göstermek, birbirine hürmet etmek

ʿi.üp 72a/6, 73b/5

ḳaba : iri, büyük

ḳ. 75a/17

ḳabart-: dinlemek, yönelmek

→*ḳulaḳ ḳ.up* 46a/14

kaʿbeʾ-i aʿẓam (F.): yüce, ulu kabe

k. 24b/2

ḳabīḥ (A.): çirkin

ḳ.dür 46b/18

ḳābil (A.): alan, alıcı

→*ḳ.ḳıl- (almak, can almak)* 66a/21

ḳabż (A.): hükmetme, idare, elinde tutma

ḳ.uŋda 48b/3

ḳabża (A.): kılıç, ok vb. tutulacak yeri

ḳ.sı 11a/7

ḳ.sın 10a/9, 65a/12

ḳ.sına 28b/18, 57b/8, 64b/7

ḳabżalu (←A.ḳabża): kabzası olan, kabzalı

kehkeşān ḳ. 29a/11

ḳabr (A.): kabir, mezar

ḳ.üŋ 40b/20

ḳabr-i süleymān (F.): Süleyman peygamberin mezarı

ḳ. 40a/4

ḳabuḴ+: kabuk

ḳ.ı (ḳabuġı) 37b/6

ḳ.ına (ḳabuġına) 37b/8

ḳabūl (A.): kabul, benimseme, razı olma

ḳ. 48a/9

→ḳ. eyle- (kabul etmek) 15a/19

ḳ. it- (kabul etmek) 12b/21, 16b/2, 26a/3, 39a/8, 39a/10, 45a/19, 49b/18, 50a/14, 52b/11, 52b/12

ḳ. ḳıl- (kabul etmek) 16a/19, 16a/13, 40a/17

ḳaç- : kaçmak, uzaklaşmak

ḳ.ar 60a/21

ḳ.arsın 41b/17

ḳ.dı 29a/7, 36a/17, 65a/9

ḳ.dılar 65b/2

ḳ.duġına 46a/11

ḳ.maġı 60b/4

ḳ.madı 63b/10

ḳ.madum 58b/8

ḳ.maḳda 59a/1

ḳ.mayam 46a/6

ḳ.mayup 47a/15

ḳ.up 36a/20, 46a/10, 60a/10, 65b/3

→beŋzinüŋ ḳ.ı ḳaç- (çok korkmak) 10a/15

ḳaçan : ne zaman, nasıl, ne zamanki

ḳ. 7b/7, 16b/14, 35b/1, 44a/11, 47a/7

ḳ.kı 9a/12, 10a/6, 13b/2, 26b/13, 30a/19, 31b/9

ḳ.kim (ne zamanki) 4a/4, 7b/11, 12b/1, 15a/13, 15a/18, 16b/9, 17a/4, 21b/4, 23b/9, 25a/1, 25a/11, 26a/10, 26b/17, 28a/5, 31b/16, 32a/1, 35a/14, 38a/15, 38b/16, 48b/12, 51b/9, 56b/20

ḳaçır- :kaçırmak, çekmek *bk. ḳaçur-*

ḳ.dı 11a/9

ḳ.up 10b/9

ḳaçur- : 1. kaçırmak, çekmek *bk. ḳaçır-*

ḳ.ınca 19a/19

ḳ.up 19a/11

2.kaçırmak, gitmesini sağlamak

ḳ.duġın 46b/7

ḳadar (A.): kadar

ḳ. 5a/13, 5a/15, 5b/15, 6a/1, 10a/1, 15a/7, 37b/3, 59b/9, 69a/2, 75a/2

bu ḳ. 35a/8, 47a/14

ne ḳ. 27b/15, 35b/20, 36a/6, 37a/13, 37a/15, 73b/7, 77a/17

ne ḳ. ki 14b/13

ne ḳ. kim 055a/16

ol ḳ 39a/7-8, 43b/2, 50a/10, 52a/1, 67b/3

şol ḳ. 20b/10

şol ḳ. kim 50a/8

ḳadd (A.): boy

ḳ.i 38a/7

ḳ.in 59a/20

ḳ.ini 11a/5

ḳ. ü ḳāmetde 21a/9

ḳ. ü ḳāmetinüŋ 31b/21, 72a/3

ḳ. ü ḳāmetleri 5a/17, 61b/1

ḳ.üne 61b/2

ṭūb u ḳ.üŋ 32b/8

ḳadeḥ (A.): kadeh, içki bardağı

ḳ. 11b/18, 24b/11, 24b/9

ḳ.den 11b/16, 11b/17

ḳadem (A.): adım, ayak

ḳ. 6b/7, 12b/5, 17a/10, 17a/11, 17a/5, 17a/6, 17a/7, 17a/8, 17a/9, 22a/8, 23a/15, 23a/6, 23b/15, 23b/2, 24a/14, 32b/6

ḳ.den 68a/8

ḳ.e 68a/8

ḳ.inde 11a/18, 27b/4

ḳ.üŋde 27a/3

→ḳ. baṣ- (olmak, erişmek) 21b/13,

vilāyete ḳ. bas- (veli olmak) 2b/13, 23b/11-12, 57b/1

ḳadem-ber-ḳadem (F.): adım adım

ḳ. 2b/14, 2b/7, 17a/11, 17a/2, 25b/16

ḳademe (A.): basamak, derece

ḳ. 3b/6, 3b/7, 3b/8

ḳ.leri 3b/9

ḳ.nüŋ 3b/7

ḳ.si 4a/12

ḳ.sin 2b/15

ḳ.sinde 4a/15

ḳ.ye 2b/15

ḳader (A.): kader, alınyazısı

ḳażā vü ḳ. süŋüyüşlü 29a/14

ḳad-i bālā (F.): uzun boy

ḳ. 63a/2

ḳadīd (A.): çok zayıf, sıska

→ḳ. ol- (kuruyup kalmak, iskelete dönmek) 34b/8

ḳadīm (A.): eski

ḳ. 49a/13

ḳādir (A.): 1. gücü yeten, muktedir, mahir

ḳ. 22b/7, 22b/16, 56b/7, 73b/12

ḳ. dururlar 33a/2

ḳ.dür 33a/10, 50a/16

2. her şeye gücü yeten, Allah

ḫallāḳ u ḳ.em 50b/12

kerīm u ḳ. u ḫallāḳ u ḥaḳ 41b/13

ḳ.üŋ 8b/4, 24a/13, 49a/2, 59b/10

ḳādir-i berkemāl (F.): mükemmel, kusursuz olan Allah

ḳ. 14b/4, 25a/10

ḳ.sin 16b/6

ḳ.üŋ 2b/6

ḳadr (A.): değer, kıymet

ḳ.üŋ 17b/14

ḳadri-şinās (<F. ḳadr-şinās): değer bilen

ḳ. 17b/14

ḳafā (A.): baş, kafa

ḳ.larına 76b/4

ḳ.sı 76a/18

ḳ.sın 19a/7, 30a/8, 38a/11

ḳ.sına 9b/21, 10b/7, 19b/3, 29a/3, 70b/6

ḳ.sında 3a/4, 10b/11, 11a/4, 19a/13, 19a/4, 19b/2, 19b/7, 21a/9, 21a/12, 21a/17, 21b/17, 22a/2, 22a/8, 22a/9, 22b/1, 22b/8, 22b/15, 25b/16, 45b/3, 57b/14, 57b/15, 68b/16, 72a/21

ḳ.sından 64b/15, 70b/4

kāf-be-ḳāf (F.): Kaf'tan Kaf'a

k. 41a/4

ḳafeş (<A.ḳafaṣ): kafes *bk. ḳafes*

ḳ. (ḳafeş) 61a/2, 61a/7, 61a/11

ḳ.e (ḳafeşe) 61a/3, 61a/5, 72b/16

ḳafes (<A.ḳafaṣ): kafes *bk. ḳafeş*

ḳ. 8b/8

kāfir (A.): kafir, Allāh'ı inkar eden

k. 16a/15, 16a/20

k.dür 27a/19

k.e 27a/19

k.ler 60a/3

kāfūr (A.): beyaz ve yarı saydam kokulu bir madde

k. 31b/4

k.dan 26a/20

k.ıla 26b/8

ḳahhār (A.): çok kahreden, mahveden

ḳ. 53a/4, 54b/16

ḳahhār-ı ʿālem (F.): kahredici, yok edici, Allah

ḳ. 12b/20

ḳ.dür 7b/6

ḳ.üŋ 14a/6

ḳahır (<A. ḳahr): kahır, sıkıntı, eziyet *bk. ḳahr*

ḳ. 33b/21, 56b/8

ḳāhır (<A.ḳahr): üzüntü, sıkıntı

→*ḳ.a gel-* 13a/3

ḳāhir (A.): kahreden, azap veren, Allah

ḳ.uŋ 14a/10

ḳā'il (A.): inanmış, iman etmiş

ḳ. 33a/3

ḳ.dirürler 33a/3

→*ḳ. eyle- (inandırmak)* 17a/18

ḳ. ol- (inanmak, iman etmek) 34b/12, 59b/19, 71a/8

ḳā'im (A.): ayakta duran, kıyamda olan

ḳ. 59a/4

→*ḳ. dur- (beklemek, durmak)* 22a/13

ḳ. eyle- (devamlı eylemek) 77a/12

ḳahr (A.): kahır, sıkıntı, eziyet *bk. ḳahır*

ḳ. 65a/8

ḳ.a 14b/19, 14b/8

ḳ.ı 14a/7

ḳ.ıla 70a/1

ḳ.ın 43b/1

ḳ.ına 14a/6, 17a/21, 24b/16

ḳ.uŋ 12b/18

→*ḳ. it- (eziyet, cefa etmek)* 56b/9

ḳahramānī̈ (F.): Kahraman'ınki gibi, ona benzer

ḳ. 10a/6

ḳahr-ı heybet (F.): varlığının heybeti, korkusu

ḳ.inden 14a/10

ḳahr-ı ḥaḳḳ (F.): Allah'ın gazabı

ḳ.a 14b/3

ḳaḳ- : vurmak, itmek, kakmak

ḳ.ardı 38a/4

ḳ.dı 18b/21, 29b/13

ḳ.sa 38a/11

ḳ.uban 10a/9

ḳ.up 9b/13, 18b/19, 19b/6, 45a/3

ḳaḳı- : kızmak, öfkelenmek, azarlamak

ḳ.dı 10a/5, 18a/15, 19a/20, 30a/6, 35b/19, 65b/4, 68a/18, 70a/11, 71b/8

ḳ.mış 27a/11

ḳ.ya 4a/4

ḳ.yup 71a/17

ḳaḳnūs (F.): rüzgar estikçe delikli gagasından nağme çıktığına inanılan masal kuşu

ḳ. 64a/10, 64a/8

ḳaḳnūs-ı bād (F.): kaknus kuşu

ḳ. 68a/13

kākül (F.): perçem, kakül

k. ü pīç 26b/13

ḳal- : 1. kalmak, bırakmak, geride, arkada bırakmak

ḳ.a 24b/17

ḳ.dı 9a/5, 17b/6, 17b/8

ḳ.mış 19a/8, 35a/2, 35a/5, 54b/20, 63a/14

ḳ.mışdur 61a/7

ḳ.sa 43b/9

ḳ.ur 59a/21

2. (zaman ve yer için) belirtilen miktarda bulunmak, kalmak

ḳ.a 63b/12, 64a/10

ḳ.dı 4a/1, 64a/2

ḳ.maz 49a/19

ḳ.mışdur 56a/20

3. var olmak, mevcut bulunmak, ebedi olmak

ḳ.dı 5b/8, 61b/10

ḳ.madı 5b/8, 14a/4, 40b/11, 45b/18, 46a/4

ḳ.mayısar 40b/12

ḳ.mışdur 39a/13, 54a/21

4. olmak, herhangi bir durumda bulunmak

ḳ.dı 39a/4

ḳ.mayup 76a/20

ḳ.ur 24b/13

ḳ.urdı 018a/6

5. eksik olmak

ḳ.maya 50b/7

6. beklemek, durmak

ḳ.up 35b/14

→ *ʿacebe ḳ.up* 18b/20

ʿāciz ḳ.up 36b/5

ʿāciz ü fürūmānde ḳ.dılar 12a/5

arta ḳ.andur 32b/15

arta ḳ.updur 9a/5

bāḳī ḳ.dı 17b/7

bāḳī ḳ.up 34a/12

ebter ḳ.a 17a/17

eşeri ḳ.madı 54b/12

fermānları ḳ.madı 14a/2

ẖayrān ḳ.dı 16a/5

ẖayrān ḳ.dılar 18a/5

ẖayrān ḳ.up 37a/18

ẖayrān ḳ.ur 35b/4

ḳarārı ḳ.mayup 19b/9

müteẖayyir ḳ.up 69a/8

yādigār ḳ.a 77b/8

ḳalʿa (A.): kale

ḳ. 11b/1, 11b/6, 39b/3, 56a/17, 75a/21

ḳ.dan 28b/18

ḳ.nuŋ 39a/21, 39b/1, 39b/2, 39b/4, 39b/7

ḳ.sını 39a/11

bursa ḳ.sıdur 66b/21

falesṭīn ḳ.sı 27b/5

falesṭīn ḳ.sına 11a/21, 13a/10

falesṭīn ḳ.sından 28b/18

falesṭīn ḳ.sınuŋ 29b/7

ḳalʿa-ʾı muʿaẓẓam (F.): büyük, muazzam kale

ḳ. 39b/14

ḳalʿa-güşāy (F.): kale açan, fetheden

ḳ. 3b/17, 74a/11

ḳālallāhu teʿālā (A.): yüce Allah buyurdu manasına gelen söz

ḳ. 43a/19

ḳalan : geriye kalan, arta kalan, diğer

ḳ. 58b/5

ḳalb (A.): 1.kalp, gönül

ḳ.e 45b/10

ḳ.ine 62a/16

ḳ.üŋden 45b/13

ḳ.üŋi 23a/14

2. orta, merkez

ḳ. 76b/2

ḳ. ü cenāḥ 28a/15, 29b/8, 64b/10

→ *ḳ.i feraḥ ol-* 34a/21

ḳalb-i pāk (F.): kalbi, içi temiz

ḳ. 8b/6, 17b/4

ḳalb-i selīm (F.): temiz, kusursuz kalp

ḳ. 76a/13

ḳalblü (←A.ḳalb): kalbi olan, kalbe sahip

saḫt ḳ. 31b/12

ḳaldır- : 1. açmak, göstermek *bk. ḳaldur-*

ḳ.up 11a/16, 30a/13,

2. bayrak, sancak vb. kaldırmak, dikmek

ḳ.up 19b/19, 20a/17, 20a/9, 20a/19, 28a/11, 28b/14, 29b/7,64a/15

3. kaldırmak, havaya yükseltmek

ḳ.up 51a/11

→*baş ḳ.up* 58a/14

el ḳ.up 62a/10

ḳaldur-: 1. bayrak, sancak vb. kaldırmak, dikmek *bk. ḳaldır-*

ḳ.up 19b/12, 20a/7, 20a/14

2. kaldırmak, havaya yükseltmek

ḳ.up 10b/6, 19a/10, 57a/9,

ḳ.dılar 35b/12

ḳ.dı 35a/17

→*baş ḳ.dı* 63a/4

baş ḳ.up 48a/7, 57a/10, 57b/13, 57b/16, 66b/14, 67b/16, 70a/11

ḳalem (A.): kalem

→*ḳ.e gel-* 77b/3

ḳalınlıḲ+: kalınlık

ḳ.ı (ḳalınlıġı) 32a/1

ḳalḳ- : 1. kalkmak, yerinden doğrulmak

ḳ.uban 28a/8

ḳ.up 69b/9

2. yükselmek

ḳ.up 35b/6, 35b/9,

→ *ayaġ üzerine ḳ.up* 65b/6, 66b/7

pervāza ḳ.up 51b/10, 76b/4

ḳalḳan: kalkan

ḳ. 10a/2, 10b/8, 10b/16, 10b/20, 11a/2, 11a/4, 11a/5, 18b/15, 18b/21, 19a/10, 19a/11, 19a/2, 19b/6, 64b/14, 64b/19, 65a/16

ḳ.ı 10b/21, 19a/1, 19a/10, 19a/19, 19a/3, 19b/2, 19b/3, 29b/17

ḳ.ıla 18b/21

ḳ.ın 10b/5, 11a/8, 18b/14, 19a/8, 29a/14

ḳ.ına 10a/4, 10b/6

ḳ.lar 5a/13, 20b/7

ḳ.ları 20a/13, 20a/18

ḳ.ların 20b/1

ḳ.layın 63b/14

tīġ ü ḳ.umı 5b/7

kām (F.): arzu, emel, istek

k. 62b/13

ḳamçı : kamçı

ḳ. 9a/15

ḳamer (A.): ay

ḳ. 30b/5, 58b/17, 71b/18

ḳ.i 58b/18

ḳ.den 7b/20

şems ü ḳ. 2a/3

şems ü nāhīd ü ḳ.dür 1b/6

ḳāmet (A.): 1. boy

ḳadd ü ḳ.de 21a/9

ḳ.i 4a/2, 38a/7

ḳ.ile 19a/21

ḳ.ine 29b/16, 61b/2

ḳadd ü ḳ.inüŋ 31b/21, 72a/3

ḳ.leri 4a/1, 74b/21, 75a/2

ḳ.lerine 61b/1

ḳadd ü ḳ.leri 5a/17, 61b/1

2. kamet, namaza çağrı

→ḳ.e dur- (namaza durmak) 25b/8

ḳ.e ṭur- (namaza durmak) 25b/5, 25b/9

ḳ. getür- (kamet okumak) 7a/2

ḳāmetlü (←A.ḳāmet): boylu

serv ḳ. 28b/8

kām-ı cām-ı luṭf (F.): lütfunun kadehinin arzusu

k.uŋdan 8b/18

ḳamış : kamış, saz bitkisi *bk. ḳamuş*

ḳ. ḳulaḳlu 28b/11

ḳamışlıḳ: sazlık, kamışlık

ḳ. 46b/17

kāmil (A.): noksansız, terbiyeli, kemale ermiş

k. 23b/13, 24b/12, 40b/14, 41b/12, 76b/19

k.e 56b/8

k.lere 56b/9

k. iseŋ 32b/17

→*k. ol (eksiksiz, yeterli olmak)* 22b/6, 41b/11

kāmile (A.): kamil, olgun kızlar

k. 26b/11

kāmil-i üstād (F.): üstadların en olgunu

k. 69b/17

ḳamḳam: keskin kılıç

ḳ. 29a/10

ḳamu : bütün, hep, cümle, hepsi, herkes

ḳ. 17b/15, 41a/7, 48b/5

ḳ.dan 9a/5, 32b/15

ḳ.sı 26b/1, 40b/8, 44b/6

ḳ.sından 44a/15

ḳ.sun 32a/13

kāmukār (<F. kām-kār): isteğine ulaşmış, mutlu

*k.*15b/6, 21a/14, 21b/18, 32a/21, 41b/10, 48a/9, 62b/10, 76b/17, 77b/11

k. u kāmrān 1b/11

kāmurān (<F. kām-rān): arzusuna, isteğine kavuşmuş

kāmkār u k. 1b/11

ḳamuş: kamış, saz bitkisi *bk. ḳamış*

ḳ.dan 8a/7

kāmuyāb (<F. kām-yāb): isteğine ulaşmış, bahtiyar

k. 3a/8, 4a/19, 8b/2, 15a/9, 17b/6, 22b/16, 41a/18

ḳan : kan

*ḳ.*10a/6, 19b/3, 20b/16, 20b/18, 30a/15, 36a/12, 38a/10, 44b/1, 59a/20, 75a/13, 75b/13, 76a/16

ḳ.dan 20b/19, 65a/3, 69b/6, 76a/20

ḳ.ı 66a/21

ḳ.ın 52a/21, 53a/4, 72b/17, 76a/20

ḳ.ından 43b/16, 44a/10

ḳ.lar 20b/10, 65a/19

ḳ.ların 47a/12, 65a/6

ḳ.uŋı 10b/3

→ *beŋzinüŋ ḳ.ı ḳaç-* 10a/15

ḳ. içici (zalim, acımasız) 28b/3, 60b/8, 75a/21

ḳ. dök- 20b/10, 54b/6, 76a/20, 76b/11

ḳan- : yeme veya içme isteğini doyasıya karşılamak

ḳ.maḳ 30b/12

kān (F.): bir şeyin menbaı, kaynağı

k. 1b/15, 17a/21

k.dur 2a/9

ḳanāʿat (A.): yetinme, kanaat

→*ḳ.ıT- (yetinmek, kanaat etmek)* 43b/10, 44a/13

ḳanaT+: kanat

ḳ. (ḳanad) 6b/4, 7b/10, 7b/12, 15b/1, 15b/3, 26a/9, 35a/3, 36a/16, 44a/16, 46a/14, 47a/11, 48a/4, 51b/10, 52a/11, 53b/4, 54b/21, 56a/4, 56a/9, 60b/8,61a/4, 68a/18, 68a/21, 68b/5, 76b/4, 76b/7

ḳ.cuġın (ḳanadcuġın) 51a/11, 51a/13, 57a/8, 57a/9

ḳ.cuḳların (ḳanadcuḳların) 51b/12

ḳ.ı (ḳanadı) 3a/3, 12a/4, 12b/6, 12b/7, 13b/18, 13b/20, 14a/9, 15a/16, 15a/19, 49b/15, 50b/5, 56b/18

ḳ.ın (ḳanadın) 12b/3, 13b/8, 14b/6, 44a/18, 76b/5

ḳ.ınuŋ (ḳanadınuŋ) 44a/17, 44a/18

ḳ.lar (ḳanadlar) 48a/19, 60a/18

ḳ.ları (ḳanadları) 8a/1, 12b/4, 13b/15, 13b/20, 14a/12, 14a/5, 15a/4, 21a/8, 30b/15, 39b/6, 50b/5, 67b/10

ḳ.ların (ḳanatların) 76b/10

ḳ.ların (ḳanadların) 12b/18, 13b/3, 14a/3, 15a/2, 15a/21, 15a/3, 26a/4, 45a/3, 48b/9

ḳ.larıyla (ḳanadlarıyla) 15b/13, 39a/1

ḳ.uŋ (ḳanaduŋ) 56a/6

→*ḳ. ḳanada çat- (kanatları birbirine değecek kadar yakın olmak)* 6a/13, 6b/3, 25b/16, 67b/12

ḳanad ḳ.a çat- 6a/13, 6b/3, 25b/16, 67b/12

ḳ. süz- 68b/6

ḳ. ḳanada ur- 45b/3

ḳanad ḳ.a ur- 45b/3

ḳ. ḳanada vir- 57b/15

ḳanad ḳ.a vir- 57b/15

ḳanadlu: 1. kapı pencere vb. şeylerin her bir kapağı

iki ḳ. 21a/19, 22a/17, 23a/18

2. kanadı olan, kanatlı

ḳara buluṭ ḳ. 55a/3

üç ḳ. 28b/8

ḳanca : nereye

ḳ. 46a/5

ḳand (F.): şeker kamışı

ḳ. u nebāt 2a/18

ḳ. u nebātı 59a/9

ḳanda : 1. nerede

ḳ. 4a/11, 43a/13, 50a/9, 51a/5

ḳ. iseŋ 2b/21, 3a/1

2. nereye

ḳ. 26b/15, 37b/1, 68a/16

ḳandasana: başka bir yere

ḳ. 34a/17

ḳandīl (<L. candela): kandil, mum

ḳ. 23a/3, 23b/7, 23b/19, 40a/8

ḳandur-: susuzluğunu gidermek

ḳ.urlar idi 76b/9

ḳanı : hani, nerede

ḳ. 2a/17, 19a/15

ḳāni‘ (A.): kanaat eden, yetinen

→*ḳ.ol- (yetinmek, kanaat etmek)* 43a/3

ḳanḳı : hangi

ḳ. 28b/20, 32b/9, 47a/15, 48a/1, 52a/4, 53b/12

ḳ.sı 53b/9

ḳānūn (A.): telli bir müzik aleti

ḳ.ları 11b/14

ḳ. u ney 11b/17

ḳaP+ : 1. kap

ḳ.ın (ḳabın) 67b/21

2. kabuk

ḳ.ı (ḳabı) 44a/7

ḳ.ını (ḳabını) 44a/16, 49b/9

ḳap- : kapmak, almak

ḳ.up 56a/7, 67b/19, 68b/7, 69a/19

ḳapla- : kaplamak, doldurmak

ḳ.mış 56b/18, 56b/19

ḳaplan : kaplan

ḳ. 28b/4, 51a/18

ḳurd u ḳ. 60a/21

ḳ.a 38a/9

ḳapu : kapı

ḳ. 2b/16, 21a/19, 21a/21, 22a/17, 22a/20, 22b/19, 22b/21, 23a/18, 26a/5, 39b/6, 40a/7, 41a/9

ḳ.da 26a/11, 70a/9

ḳ.dag̱ı 41a/1

ḳ.dan 2b/17, 21b/5, 22a/16, 22b/21

ḳ.lar 37b/11

ḳ.ları 5a/1

ḳ.ların 60a/7

ḳ.nuŋ 22a/18, 23a/19, 26a/7, 31a/3, 37b/11, 39b/6, 39b/21

ḳ.sı 4b/2, 5a/11, 22b/1, 23a/19, 31a/19, 31a/20, 31a/3, 31b/2, 38a/12, 39b/4, 39b/20

ḳ.sın 4b/2, 11b/1, 21b/5, 27b/10, 29b/7, 40a/5

ḳ.sına 2b/15, 17a/12, 21a/19, 26a/4, 40b/21, 41a/7

ḳ.sında 5a/1, 31a/5

ḳ.sından 21b/20, 56a/9, 71b/5

ḳ.sınuŋ 21a/20, 26a/5, 39b/4

ḳ.sun 60a/16

ḳ.suna 27b/6

ḳ.ya 22a/17, 22b/19, 26a/10, 37b/12

ḳ.yı 22a/19

ḳapucı : kapıcı, kapıyı bekleyen görevli

ḳ.sıdur 21a/11, 26a/16

ḳ.sın 26a/11

ḳ.sıyla 21a/3

ḳar : kar

ḳ. 7a/18

ḳ.a 7a/17, 14a/15

ḳ.dan 25a/6, 31a/9, 31b/3, 31b/6

ḳar- : karıştırmak

ḳ.dılar 65a/6

kār (F.): iş, meşgale

→k. eyle- (boşaltmak, zerk etmek) 16a/14

k. it- (etkilememek, tesir etmemek) 34b/15

ḳaʿr (A.): dip, derinlik

ḳ.ı 5b/15

ḳ.ında 50a/6

ḳara : 1. kara, siyah

ḳ. 36a/16, 44b/3, 48a/4, 53a/20, 55a/3, 60a/18, 60b/8, 61a/6, 68b/3, 72a/4, 76b/7

ḳ.sı 31b/11

yüzi ḳ. 53a/13

2. toprak

ḳ.ya 13a/6

ḳaraŋu : karanlık

ḳ. 18b/11, 46a/15, 47a/3, 67b/10

ḳarār (A.): ölçü, devamlılık

ḳ. 24b/17, 30b/12, 32a/14

→ḳ.ı ḳalma- (dayanamamak) 19b/9

ḳ. it- (durmak, oturmak) 4b/16, 6a/6, 7a/6, 10b/15, 11b/7, 45b/2, 47b/18, 47b/19, 61a/5

bir ḳ. ol- (aynı şekilde, düzende olmak) 24b/15

ḳarar- : kararmak

ḳ.up 24b/13

→*gözi ḳ.dı* 30a/12

gözleri ḳ.dı 19b/3

ḳarart-, ḳararṭ-: karartmak

ḳ.mış (ḳarartmış) 36b/1

ḳ.urdı (ḳararṭurdı) 38a/5

ḳaravul: gözcü, nöbetçi (asker), karakol

ḳ. 20b/2, 63b/8, 64a/14, 64a/16, 64a/7, 64b/5, 64b/6, 64b/9, 65a/1, 65a/17, 65a/3, 65a/4, 65b/13, 65b/3, 65b/6

ḳ.a 64a/5

ḳ.da 9a/16, 65b/4

ḳ.ı 64b/8, 65a/7, 65b/1

ḳ.ın 65a/7

ḳ.umuz 65b/7

ḳ.undan 65a/5

ḳardaş : kardeş *bk. ḳarındaş*

ḳ.ıdur 74a/5

kār-gāh-ı fiṭr (F.): dünya, bu dünya

k. 49a/10

kār-gi̇r (F.): taştan veya tuğladan yapılmış bina

k. 59b/15, 60a/15, 60a/4, 60b/7, 61a/19

ḳarġu : kargı, mızrak

ḳ. 74a/18

ḳarı- : yaşlanmak, kartmak

ḳ.sa 43b/17

ḳarıl- : çiftleşmek

ḳ.ur 53a/10

ḳar(ı)n : karın

ḳ.ı (ḳarnı) 4a/3, 46a/2, 65b/18, 66a/1, 66a/5, 68a/6

ḳ.ın (ḳarnın) 66b/14

ḳ.ında (ḳarnında) 44a/6, 44a/10

ḳarınca: karınca

ḳ. 9b/8

ḳ.dur 7b/7

ḳ.nuŋ 46b/16

ḳ.ya 12b/12

ḳarındaş: kardeş *bk. ḳardaş*

ḳ. 52a/15

ḳ.cuġın 52b/3

ḳ.ı 18b/4, 18b/8, 19b/21, 19b/5, 19b/8, 20a/2, 20a/6, 20b/3, 32b/20, 74b/7, 74b/13

ḳ.ıdur 74a/21, 74a/7

ḳ.um 54b/7

ḳ.uma 52b/5

ḳ.umı 52a/9

ḳarınlu: karınlı, karna sahip

dibek ḳ. 28b/11

ḳarış- : karışmak, girmek

ḳ.an 044b/11

ḳ.up 20b/5, 65a/17

kār-saz (F.): iş işleyen, becerikli

k. 41b/14

ḳarşu : 1. karşı, karşılık olarak, mukabil

ḳ. 23a/18, 24b/8, 26a/15, 57a/15, 57a/20, 57b/11, 64a/2

ḳ.sında 27b/12, 072b/1

ḳ.dan 10a/14, 10b/19, 11a/6, 11a/7, 18b/21, 64b/5

2. +(y)A karşı, +(y)a doğru

ḳ. 6b/18, 18b/6, 22a/11, 23a/19, 23b/4, 23b/20, 25a/2, 25b/4, 39b/19, 45a/21, 48a/18, 49b/8, 63b/21,

→*ḳ. gel- (karşılamak)* 11a/21, 12b/6, 70b/18

ḳ. ṭur- (karşı koymak, direnmek) 4a/11, 11a/1, 27a/11, 30a/5, 70a/21

ḳ. var- (gitmek, karşılamak) 2b/18, 12b/5, 20b/4, 60b/5, 61a/6, 66b/3

ḳ. vir- (karşı koymak) 11a/1

ḳarşula-: karşısına çıkmak, karşılamak

ḳ.dı 10b/14

ḳ.yup 21a/4

ḳartal- : kartmak, zamanı geçmek

ḳ.maz 30b/12

ḳartal : kartal

ḳ. 48a/13, 53a/6, 53a/8

kār-zār-ı ʿasker-i süleymān (F.): Hz. Süleyman askerinin savaşı

k. 17b/21

kār-zār (F.): savaş, cenk

→*k.ḳıl- (savaşmak)*5b/6

ḳaṣd (A.): kasıt, niyet, amaç, istek

ḳ. 76a/8

ḳ.a 10b/2

ḳ.ı 63a/19, 63b/1

ḳ.ıla 43a/11

ḳ.um 27b/14

→*ḳ. eyle- (kastetmek, yönelmek, niyet etmek)* 26a/4, 71a/18

ḳ. it- (kastetmek, yönelmek, niyet etmek) 36a/1, 33b/7, 43b/3

ḳaṣd u āheng-i süleymānī (F.): Hz. Süleyman'a kastetmek, onunla savaşmak

ḳ.dür 65b/11

ḳasem (A.): yemin

→k. yād eyle- 52a/6

ḳ. yād it- (yemin etmek) 27b/18, 53b/20, 71b/11

ḳaṣır (<A. ḳaṣr): küçük saray, köşk *bk. ḳaṣr*

ḳ. 9a/3

ḳ.da 26b/4

ḳ.lar 39b/14, 39b/7

ḳaṣr (A.): küçük saray, köşk *bk. ḳaṣır*

ḳ.ında 21b/12

ḳ.ınuŋ 3b/6

ḳaṣr-ı cennet (F.): cennet köşkü

ḳ.den 6b/8

ḳaṣr-ı ʿaẕīm (F.): büyük köşk

ḳ. 31a/13

ḳasuḴ+: kasık

ḳ.ı (ḳasuġı) 46a/2

ḳaş : kaş

ḳ. u göz 32b/12

ḳ.ları 4a/1

ḳ.ı 31b/12

ḳ.ına 4a/3, 10a/9

ḳaşan- : (büyükbaş hayvanlar) işemek

ḳ.dı 20b/17

ḳ.ur 30a/15, 75a/13

ḳ.urdı 38a/10

kāşif (A.): kaşif, keşfeden

k.lere 64a/16

ḳat : 1. nezt, yan, huzur, ön, kıyı

ḳ. 2b/17, 2b/5, 3a/9, 3b/21, 4a/9, 5b/21, 7a/13, 7a/8, 7b/12, 7b/3, 9b/13, 10a/3, 12b/10, 12b/8, 13a/14, 13a/9, 14a/1, 14a/13, 14a/21, 14b/16, 14b/18, 14b/6, 15a/1, 15b/4, 15b/7, 16b/18, 18a/19, 20b/9, 21a/11, 21a/3, 22a/17, 25a/17, 25b/15, 25b/16, 25b/5, 25b/6, 28a/19, 31b/10, 31b/12, 37b/10, 38a/12, 38a/14, 39a/18, 39a/19, 39a/9, 40a/18, 62a/6

ḳ.ı 20b/12

ḳ.ına 28a/20, 45b/5, 50a/11, 53b/5, 67a/13, 69a/13

ḳ.ında 17b/17, 31b/14, 63a/16

ḳ.ındadur 22b/17

ḳ.uma 42b/16, 58b/4

ḳ.umda 18a/19

2. kat, tabaka

ḳ. 6b/19, 7a/6

→*iki ḳ. ol-* 10b/8,11a/2, 11a/5

ḳat- : katmak, dahil etmek

ḳ.alar 23b/11, 23b/12

ḳaṭʿā (A.): asla, hiçbir zaman

ḳ. 10a/4, 15b/12, 32b/4, 41b/15, 47b/13, 53b/19, 77a/6

ḳatı : sert, katı, sıkı

ḳ. 28b/6, 36b/2, 38a/10, 39a/18, 44a/7

ḳatıl- : katılmak, dahil olmak

ḳ.ur 23b/11

ḳatır : katır

ḳ. 61a/14

ḳatış- : birbirine girmek, karışmak

ḳ.up 65a/17

ḳātil (A.): katil, öldüren

ḳ.dür 53a/13

ḳ. ü mühlik 8b/21

ḳaṭʿ (A.): kesme, biçme

→*ḳ.iT- (yol almak, gitmek)* 2b/15

ḳatlan- : dayanmak, sabretmek

ḳ.dı 66a/4

ḳ.ur 67a/17

ḳaṭre (A.): damla

ḳ. 2a/19, 45a/12, 63a/6, 77a/17

ḳ.si 15a/7, 59a/7

ḳ.sidür 1b/7

ḳ.sin 13b/1

ḳavāḳ (<F. kāvak): kavak ağacı

ḳ. 5b/21

ḳavī (A.): güçlü, sağlam

ḳ.ler 45b/13

→*ḳ. it- (güçlendirmek)* 77b/11

ḳ. ol- (güçlü olmak) 45a/15

ḳavl (A.): 1. söz, rivayet

ḳ. 63a/12

ḳ.ince 2b/2, 3a/1, 3a/8, 4a/11, 4a/20, 5a/8, 5b/11, 6b/5, 7a/12, 9a/9, 9b/11, 11b/18, 13a/13, 15b/7, 16b/17, 17b/21, 18a/20, 19a/17, 21a/1, 21a/16, 21a/6, 21b/20, 21b/8, 22a/15, 22b/18, 23a/14, 23b/14, 24b/21, 25a/7, 25b/2, 26b/19, 27b/1, 27b/17, 28a/5, 28b/21, 29b/1, 29b/11, 30a/1, 30a/17, 31a/18, 31b/7, 32b/19, 33a/17, 34a/15, 34b/10, 35a/5, 36a/14, 38a/15, 40b/18, 41a/8, 42a/5, 43a/1, 44b/8, 47b/14, 48a/9, 48b/4, 49a/11, 51a/16, 51a/8, 51b/18, 54a/9, 54b/19, 55a/13, 56a/3, 56b/10, 57a/13, 58a/10, 61a/9, 63a/12, 63b/7, 64b/7, 65a/4, 66b/1, 66b/9, 67b/18, 68a/13, 69b/12, 69b/3, 70a/10, 71b/19, 72b/8, 73a/6, 73b/19, 75a/14, 75a/5, 75b/1, 75b/14, 75b/7, 76a/20

2. kabul, olur

ḳ.ine 16b/13

ḳ.iyle 37a/21

ḳavlen (A.): sözlü olarak, sözle, söz yoluyla

ḳ. 45b/9

ḳavm (A.): insan topluluğu, topluluk, halk

ḳ.i 15b/10, 15b/15, 33b/10, 38b/15, 50b/19, 55a/5

ḳ.in 50a/4, 50b/16

ḳ.inüŋ 2b/12, 50a/4, 50b/11

ḳ.lerine 73b/12

ḳavs (A.): 1. yay burcu

ḳ. 4a/7, 28b/7

2. yay

ḳ.ına 28b/7

ḳavs-ı felek (F.): gökyüzü, sema

ḳ. 6b/9

ḳavs-ı ḳuzaḥ (F.): gökkuşağı

ḳ. 3a/20, 23b/15-16, 28b/5

ḳ.dan 023a/16

ḳavşur-: bağlamak, birleştirmek

→*el ḳ.up* 42a/14

ḳavun : kavun

ḳ. 30b/14

kāvūs (F.): hükümdar, sultan

k. 57b/18

ḳaya : kaya

ḳ. 60b/2

ḳ.dan 60a/5, 60a/16

ḳayb- : kaymak

ḳ.uban 10b/17

ḳayd (A.): iş, halledilmesi gereken mesele

ḳ.ın 5a/5

ḳaydur-: kaydırmak, boşa çıkarmak

ḳ.dı 18b/16

ḳayġu : kaygı, endişe, tasa *bk. ḳayı*

ḳ. 42a/1

ḳayı : kaygı, endişe, tasa *bk. ḳayġu*

ḳ.sı 46a/4

ḳayır : kum, çakıl taşı

ḳ.ı 30b/7, 31b/3

kāyināt(<A. kā'ināt): kainat, evren

k. 2a/18

k.uŋ 62b/18

ḳayna- : kaynamak

ḳ.yup 34b/2

ḳaynaḲ+: yırtıcı hayvan pençesi

ḳ.a (ḳaynaġa) 46a/14

ḳ.ıla (ḳaynaġıla) 55b/11

ḳ.ına (ḳaynaġına) 9a/21, 46a/16, 56a/9

ḳ.umla (ḳaynaġumla) 56a/6, 56a/7

→ḳ. ve çaynaḳ ur- (pençelemek) 60b/1

ḳ. ur- (pençesine almak, pençelemek) 52a/12

ḳ.ın (ḳaynaġın) ur- 68b/6

ḳaynaḳlu: pençeli, pençesi olan

āhen ḳ. 28b/8

elmās ḳ. 29a/12

ḳayṣer (<Yun. kaisar): eski Roma imparatorlarının lakabı

ḳ. 68b/17

behmen ü dārā vü ḳ. 5a/7

ḳayṣer-i rūm (F.): Roma imparatoru

ḳ. 64b/2, 67a/1, 67a/7, 72b/20, 75b/1, 75b/7, 75b/19

ḳaz : kaz kuşu

ḳ. 59a/1

ḳ.ıla 52a/15

ḳaz- : kazmak, eşmek

ḳ.dılar 60a/6

ḳ.duġı 60a/8

ḳ.up 60b/10, 60b/2, 66a/6

ḳażā (A.): kaderin tecelli etmesi

ḳ. 54a/2

ḳ.dur 29a/21

ḳ. vü ḳader süŋüyüşlü 29a/14

ḳazan- : kazanmak

ḳ.a 64b/11

ḳ.dum 54b/17

ḳ.duŋ 8b/3

ḳ.duŋsa 8b/2

ḳ.maġa 76a/9

ḳażā-yı āsümānī (F.): gökten gelen kaza

ḳ. 9b/21, 10b/6, 19a/10

ḳażā-yı pīş-i gāh (F.): Allah'ın takdiri, bozulmayan yazı

ḳ.uŋ 1b/7

ḳazġan : kazan

ḳ.ınca 5a/19

ḳ.ından 4b/11

ḳazı- : kazımak, yazmak

ḳ.mışlar 40a/1

ḳazıl- : kazınmak, yazılmak

ḳ.mış 21a/21, 40a/12

ḳ.mışdı 21b/14

ḳ.up 50a/1

ḳāżiye'l-ḥācet (A.): dilek ve istekleri yerine getiren, Allah

ḳ. 12a/7, 26a/3

ḳ.e 15a/16, 50b/11

ḳażiyye (A.): mesele, husus

ḳ. 54b/2

kebāb (A.): kebap

k. 42b/7

→*k. ol-* 51a/21

kebg (F.): keklik

k. 26b/11, 59a/1

kebīr (A.): büyük

k. 77a/15

kebş (A.): tokuşma, vuruşma

→*k. ur- (tokuşmak)* 29b/12-13

kebūd (F.): gök rengi, mavi

k. 36a/9

kebūter (F.): güvercin

k.e 53b/3

keenne-hu (A.): güya, sanki, gibi

k. 59a/5

kef (A.): elin iç kısmı, el ayası, avuç

→*k.ur- (el götürmek, el uzatmak)* 64b/7

keffe (A.): kefe, terazi gözü

k.si 7a/14

kefgīr (A.): kevgir

k. 4a/8

keh-keşān (F.): samanyolu

k. ḳabżalu 29a/11

kehrebār (<F.kehribār): kehribar taşı *bk. kehribār*

k.dan 23b/5

kehribār (F.): kehribar taşı *bk. kehrebār*

k.dan 17a/7

kekliK+: keklik

k. 52a/14

k.e (keklige) 51a/19

kelām (A.): söz

k. 5b/11, 8b/10, 8b/19, 17b/13, 24a/17, 32a/15, 32a/6, 54a/8, 56a/15, 62b/10, 63a/9, 72b/7

k.ı 6b/6, 24b/4

k.ın 69a/16

k.ını 71a/8

k.uŋdur 32b/1

kelām-ı ḳadīm (F.): Kur'an-ı Kerim

k.de 43a/19

kelb (A.): köpek

k. 46a/9

kelek : kelek, ham kavun

k. 18a/19

kelekçe : kelek gibi

k. 3b/21

kelimāt (A.): kelimeler, sözler

k. 33b/5, 63a/16

k.da 54b/19

k.lar 33b/13

→*k. it- (konuşmak, söyleşmek)* 33b/1, 43a/15, 46b/10, 60a/12

kelimāt-ı vird (F.): zikir sözcükleri

k.i 33b/16

kelime-i ʿarż (F.): arzetmek, söylemek

→*k. it- (şehadet getirmek, iman etmek)* 51a/2

kelime-i tevḥīd (F.): şehadet getirmek, iman etmek

k.i 71a/10

kelīmullah (A.): Allāhla konuşan, Hz. Musa

k. 16a/10, 21b/2, 69a/6, 71a/9

kelīsā (F.): kilise

k.lar 15b/18

kem (F.): eksik, az, noksan

bīş ü k. 16b/16, 24a/20

k.i 75b/10, 75b/7

kemīne (F.): aciz, zavallı, hakir

k. 69a/21

kemāl (A.): olgunluk, eksiksiz olma

k. 24a/8, 41b/12

k. ü ʿizzetüŋ 8b/16

cemal ü k.i 3a/6

→*k.e ir- (olgunlaşmak)* 11b/18

kemān (F.): yay

tīr ü k. 19b/13, 20a/10, 30a/6

k.ı 30a/8

kemend (F.): ip, urgan

k.in 68a/10

kemer (F.): 1. kemer, kuşak, belbağı

k. 4b/8, 22a/9, 28b/2, 47b/17, 57a/18, 57b/10

k.i 4b/16

k.inden 67b/19, 68b/6, 68b/7

k.üŋ 4b/9

→*k. bağla-* 69b/1

2. kapı, pencere, köprü gibi şeylerin

oyuğu, kavisli kubbesi

k. 23a/8, 23a/16, 23a/17, 23b/15, 23b/18, 26a/7

k.den 26a/8

k.inde 23a/17

k.ler 3a/20, 6b/10, 23a/2, 23b/18

k.leri 23a/8

k.üŋ 3a/21, 23a/16

kemter (F.): değersiz, itibarsız, aşağı

k. 67a/13, 69a/21

kenār (F.): kenar, kıyı, çevre

k.ına 10b/8, 37b/17, 57a/2

k.ında 5b/16, 6a/4, 6a/8, 30b/7, 31a/10, 31a/6, 45a/21, 52b/20, 60b/13, 63b/7

k.larında 22a/2

kendi : kendi, kendisi *bk. kendü*

k. 47a/21, 67a/10, 67b/6, 70b/10

k.nçün 35b/10

k.ye 70a/6, 72b/10

→*gözi k.ye ur- (kendine bakmak, kendini incelemek)* 68b/19

kendü : kendi, kendisi *bk. kendü*

k. 3b/13, 3b/16, 4b/16, 9b/7, 10a/10, 10a/5, 10b/19, 12a/1, 12a/2, 16b/9, 24a/12, 24a/9, 27a/2, 32a/6, 33a/6, 33a/7, 33b/14, 33b/2, 35b/20, 39a/2, 42b/13, 42b/17, 45a/9, 53a/12, 55b/8, 56a/20, 67a/17, 71b/8

k.den 14b/10, 38b/20, 41a/9, 57a/15

k.ler 27a/13

k.leri 34b/19

k.m 11a/12

k.mden 62a/13

k.mi 43b/4

k.nüŋ 14a/1, 35b/11, 35b/12, 72b/2

k.ŋi 27a/1, 30a/3

k.ye 6b/18, 6b/19, 7b/8, 9b/14, 10a/13, 10a/8, 14a/2, 43a/14, 61a/16

k.yi 10b/9, 11a/3, 11a/6, 13a/5, 13a/6, 30a/13, 37a/12, 49a/18, 54a/6, 54a/7, 65b/17, 65b/20, 66a/4

kendüliK+ : kendisi, kendi

→k.in (kendüligin) bildür- 33a/12, 71a/18

kendöz : kendi, şahsı

k.in 7b/5, 9a/14, 9b/9, 73a/1

k.ümüzi 72b/16

k.üŋ 9a/16

k.üŋden 41a/17

k.üŋüzi 38a/1

kerem (A.): iyilik, cömertlik, bağış, ihsan

→k. it- (lütuf ve ihsanda bulunmak) 12a/10, 12a/20, 17b/11, 67b/17

k. eyle- (lütuf ve ihsanda bulunmak) 17b/11

kerīm (A.): kerem sahibi olan, cömert, Allāh

k. 6a/20, 9a/6, 17b/16, 39a/8, 41b/13, 41b/14, 76a/13, 77a/6

kerkes (A.): akbaba

k. 52b/12

k.e 52b/7

kerre (A.): defa, kez

k. 12a/11

kerrūbiyyūn (A.): Allāh'a en yakın melekler

k. 15b/3

kes- : 1. kesmek

k. 11a/11,

k.di 66a/16

k.e 19a/21, 19b/4, 27b/11, 65a/15

k.elüm 19a/16

k.medi 5b/7

k.mek 10a/18, 11a/13, 64b/16

k.meyince 70a/14

k.meyüp 27b/3

k.miş 45b/4

k.üp 9b/16, 13a/1,

2. vermemek, vermeyi bırakmak

k.dise 12b/19

3. Oymak, yontmak

k.erler 59b/16

k.üp 60a/16

→ *sözüŋi k.- (konuşmamak, susmak)* 47a/10, 46b/21

ümīẕ k.mezem (umudunu yitirmemek) 77a/6

kesb (A.): kazanma, kazanç

→*k. it- (edinmek, kazanmak)* 28b/17, 34a/2, 59b/13

kesdür-: kestirmek

k.di 66a/15

kesil- : kesilmek

k.mez 30b/19

k.miş 67b/7

kesme : kesme, dört köşe kesilmiş

k. 60a/5

keşşāf'ül kürūb (A.): kaygıları, kederleri bilen

k.sın 16a/17

keştī (F.): gemi

k.de 62a/21

k.si 62a/20

ketm (A.): saklama, gizli tutma

→k.ol- (saklamak, korumak, gizli tutmak) 41a/19

ketḫüdā (F.): ev sahibi, evin erkeği

k.nuŋ 44b/10

kevākib (A.): yıldızlar

k.i 58b/19

k.üŋ 33b/7

kevn-i ʿālem (F.): alemin, dünyanın varlığı

k. 48b/2

kevn ü mekān (A.): varlık, kainat

k. 1b/9, 24a/12

kevṯer (A.): cennette bir havuz veya ırmak adı

k. 31a/8, 31a/11, 31a/13, 31b/4

sündüs ü k. 2a/13, 25a/7, 31b/5

k. ü sündüsle 24b/2, 24b/3

keyḫüsrev-i zamān (F.): zamanın, devrinin Keyhüsrev'i

k.uŋ 77b/7

keyvān(F.): zuhal (Satürn) gezegeni

k. 29a/9, 029b/14, 36a/13, 65a/4, 75a/14, 76a/19

keyvānī (F.): zuhal gibi, Zuhal'e benzer şekilde

k. 11b/4

kez : kez, defa, kere

bir k.den 65a/1

bir k. 7b/1, 8a/14, 14a/20, 19a/6

iki k. 44a/6

ḳırḳ biŋ k. 13b/7

ḳırḳar k. 18b/16

yedişer k. yüz biŋ 21a/14

ḳıbel (A.): taraf, yön

ḳ.inden 18b/13, 19b/5

ḳıble (A.): kıble

ḳ. 3a/14, 23a/9, 23b/20

ḳ.den 23a/20

ḳ.ye 6b/18, 23a/18, 23a/19, 23b/4, 25a/2, 25b/4

ḳıġılcım: kıvılcım

ḳ. 32a/2

ḳıġır- : çağırmak, seslenmek *bk. ḳıġur-*

ḳ.duḳları 47b/11

ḳıġırt- : çağırtmak, getirtmek

ḳ.dı 46a/13

ḳıġur- : çağırmak, seslenmek *bk. ḳıġır-*

ḳ.duḳların 47b/11

ḳıl- : yapmak, etmek, işlemek

ḳ.a 24a/20, 41b/12, 69b/2

ḳ.an 5b/2, 66a/20

ḳ.dı 38b/6, 40b/18-19, 41b/8

ḳ.dılar 28b/4

ḳ.duŋ 8b/13

ḳ.ısaram 27a/21

ḳ.maḳda 26b/19

ḳ.mış 8a/19, 31a/5

ḳ.sun 2b/19

ḳ.up 18a/11, 20b/3, 28a/8, 35a/3, 62b/19

ḳ.ur 1b/11, 2a/3, 34a/14, 59a/14, 59a/16, 63b/17

ḳ.uram 16b/6, 18a/20, 43a/5

ḳ.urlardı 76b/7

ḳ.ursın 45a/12

→*aferīn ḳ.am* 10b/3

ʿafv ḳ. 8b/15, 12a/19, 32a/20, 77a/7

ʿafv ḳ.ġıl 24b/5

āheng ḳ.uŋ 75b/21

āhen-pūş ḳ.up 29a/15

āḫir ḳ.avuz 77b/6

ʿamel ḳ. 17b/2, 44b/8

ʿamel-i ṣāliḥ ḳ. 77a/2

ʿamel ḳ.duġı 3b/14

arāste ḳ.up 28a/15, 29b/18, 64b/10, 76b/3

arāyide ḳ.up 29b/4

aʿraż ḳ.dı 52a/14

ārzū ḳ.sa 30b/10

ʿāṣīlıḳ ḳ.dum 69a/18

aṣṣı ḳ.mayup 61b/4

aṣṣı ḳ.maz 005b/9

ʿavn-i ʿināyet ḳ.up 65a/6

ʿaẕāb ḳ.ur 33a/12

āzād ḳ.updur 46a/16

belürsüz ḳ.up 27a/1

bend ḳ.dı 68a/10

berāber ḳ.up 10a/12, 65a/16

beşāret ḳ.dı 12a/6

beyān ḳ.a 4b/14

beyān ḳ.dı 41a/3, 67b/1

beyān ḳ.up 4b/14, 60a/13

bīş ḳ.up 11a/3

cehd ḳ. 29a/21

ceng ḳ.asız 72b/19

ceng-i iḫtiyār ḳ.dı 63b/17

ceng ü ḥarb ḳ.dı 9a/3

ceng ḳ.dılar 20b/5

ceng ḳ.dugın 13a/3

ceng ḳ.maġa 35b/14

ceng ü cidāl ḳ.urdı 27a/5

ceng ü ḥuṣūmet ḳ.urdı 4a/17

cevlān ḳ.up 19a/14, 45a/3

cevlān ḳ.ur 57b/20

cevlān ḳ.urlardı 76b/14

cevr ü cefā ḳ.urken 47a/15

cimāʿ ḳ.maḳdan 53b/15

cüdā ḳ.sun 67a/8

çāker ḳ.a 17a/17

daʿvā ḳ.dı 9a/12, 9a/2

daʿvā ḳ.ursın 9b/6

daʿvā-yı merd ḳ.ursın 10a/17

daʿvet ḳ.a 16a/8

daʿvet ḳ.dı 37a/11

defīn ḳ.alum 66a/6

dermān ḳ.a 33a/8

dermān ḳ.urlar 33a/3

dırāz ḳ.mayalum 13a/9, 72a/19

dilek ḳ.ma 32b/5

duʿā ḳ. 17b/10, 50b/1

duʿā ḳ.a 23a/12

duʿā ḳ.ayın 50a/17

duʿā ḳ.dı 15a/19, 40a/13, 40b/21, 48a/7, 48b/2, 64a/14

duʿā ḳ.dugına 33b/2

duʿā ḳ.dum 55a/21

duʿā ḳ.ıcaḳ 21a/6, 48a/10, 57a/14, 69b/4, 71a/5

duʿā ḳ.up 3a/1, 5b/13, 6a/13, 7a/4, 57a/11, 57a/4, 58a/11, 59b/13, 65b/6, 66b/4, 66b/7, 69a/13, 69b/9, 70a/21, 70b/20

duʿā ḳ.urlar 58a/4

dütā ḳ.ur 59a/12, 59a/13

edā ḳ.up 29a/4

emīn ḳ.urlardı 22b/10

erzānī ḳ.dı 53b/18, 55a/9

erzānī ḳ.up 3b/15

eṣer ḳ.dı 45b/7

faḫr ḳ.urdı 16b/2

fāʾide ḳ.madı 34a/10

farḳ ḳ.madı 67a/16

farḳ ḳ.madum 69a/19

fermān ḳ.acaḳdur 70a/6

fesād ḳ.ur 29a/21

fiġān ḳ.up 6a/19

fikr ḳ.mazmışuz 14b/5

fitne ḳ.mışdur 67a/6

ġayret ḳ.up 18b/19, 20a/1, 75b/20

ġırīv ḳ.dılar 18b/19

ġulū ḳ.dılar 37b/15, 65a/2

güç ḳ.up 63b/20

güẕer ḳ 62b/8

ḫaber ḳ.dı 65b/21

ḫāke yeksān ḳ.alum 72b/17-18

ḥal ḳ.madılar 14b/15

ḥal ḳ.up 12b/7

ḫalāṣ ḳ.ayduḳ 18a/7

ḥamāyil ḳ.up 29b/3, 29b/16

ḥamiyyet ḳ.up 9a/14, 65a/21

ḥamle ḳ.dılar 35b/20

ḥamle ḳ.sa 5b/5

ḫande ḳ.an 59b/3

ḥāṣıl ḳ.aydum 70a/19

ḫaṭā ḳ.dı 11a/13

ḫaṭā ḳ.dum 39a/5

ḥavāle ḳ.a 50a/18

ḥavāle ḳ.dı 10a/8, 10b/21, 11a/6, 30a/4, 65a/12, 65a/16

ḥavāle ḳ.ıcaḳ 9b/21

ḥavāle ḳ.mış 49b/3

ḫay ḳ.ur 59a/9

ḫayrān ḳ.dı 53b/1

ḫaẕer k. 27b/17, 32b/6, 62b/2

ḫaẕer k.a 63b/6

helāk ḳ.avuz 49b/6

helāk ḳ.mış 27a/12

hezīmet ḳ.uruz 76a/2

ḫışm u luṭfu ḳ. 12a/20

ḫikāyet ḳ.up 9a/10, 18a/1, 42a/7

ḫikāyet ḳ.ur 2b/3, 32b/19

ḫilāf ḳ.madı 27a/1

ḫilḳat ḳ.an 62b/16

ḫilḳat ḳ.mışdur 15a/6

ḫiẕmet ḳ.am 27b/12

ḫiẕmet-i süleymānī ḳ.urlardı 6a/5

ḫurūc ḳ.dı 11b/17

ḫurrem ḳ.dı 63a/6

ḫurremliḳ ḳ.ur 68a/3

ḫükm ḳ.dılar 22a/5

ḫükm ü fermān ḳ.urıdum 40b/4

ḫürmet ḳ.up 21a/18

ʿibādet ḳ.maġa 51a/3

iḥtiyāṭ ḳ.ġıl 63b/6

ʿiḳāb ḳ.a 54b/18

iki şaḳ ḳ.up 19b/3

iḳrār ḳ.mamış 34a/7

iḳrār ḳ.maya 33a/5

ʿināyet ḳ.dı 77b/2

istiġfār ḳ.dılar 54a/4

ʿīş ü nūş ḳ.dılar 69b/13

iṭāʿat ḳ.madum 38b/7

iṭāʿat ḳ.urlardı 4a/16

iʿtibār ḳ.duġın 35a/8

iʿtibār ḳ.mayalardı 69b/18

iʿtibār ḳ.ur 43a/19

ʿizzet ḳ.dı 12b/5

ʿizzet ḳ.dılar 13b/19

ʿizzet ḳ.up 2b/18, 3a/12, 12a/1, 26a/15, 28b/15, 37a/17

ʿizzet ḳ.ur 17b/14

ḳābil ḳ.dı 66a/21

ḳabūl ḳ.dı 16a/13, 40a/18

ḳabūl ḳ.up 16a/19

kārzār ḳ.dum 5b/6

ḳulaġızlıḳ ḳ.up 39b/13

ḳurbānlar ḳ.up 39a/17

maḳbūl ḳ. 41b/13, 67b/18

menʿ ḳ.dı 10b/20

merḥabā ḳ.dılar 21a/4, 26a/17

merḥabā ḳ.up 21a/17

merḥamet ḳ. 57a/13

mezīd ḳ. 77a/16

muḥkem ḳ.up 10a/12

muḳadder ḳ. 77a/16

muḳarrer ḳ.dı 39a/11

müdārā ḳ.up 45a/13

müheyyā ḳ.duḳ 76a/8

müheyyā ḳ.up 19b/14, 35b/14, 63a/18

münācāt ḳ.dı 16a/17

münācāt ḳ.up 12a/10, 13b/16, 15a/16, 16b/4, 68a/11

münācāt ḳ.urdı 16b/8

müṭālaʿa ḳ.dı 40a/19-20

müṭālaʿa ḳ.up 4b/14, 5a/20, 40a/12

muṭālaʿa ḳ.up

müyesser ḳ. 39a/6, 77a/15

müyesser ḳ.dugı 18a/3, 25a/11

müyesser ḳ.mışken 41a/6

nā-bedīd ḳ. 77a/17

nagme ḳ.urmış 34a/5

nāliş ḳ.am 67b/14

namāz ḳ.a 6b/18

namāzın ḳ.a 25b/3

namāz ḳ.dı 28a/2

namāzın ḳ.dı 39a/5, 50b/17

namāzın ḳ.dılar 28a/17

namāzını ḳ.dı 73a/12

namāz ḳ.up 7a/2, 7a/3, 29a/4, 40a/13, 40a/7

namāzın ḳ.up 07b/15, 50a/20, 50b/14

naṣīḥat ḳ.up 47a/7

naẓar ḳ. 31b/12

naẓar ḳ.a 54a/16

naẓar ḳ.am 16b/13

naẓar ḳ.dı 2b/8, 4b/12, 38a/6

naẓar ḳ.up 66b/17-18

naẓar ḳ.dılar 13b/20, 66a/1

naẓar ḳ.dum 58b/16, 58b/20, 59a/3, 62a/7

naẓar ḳ.mış 14b/3

naẓar ḳ.sa 33a/10

naẓar ḳ.saŋ 49a/10

naẓar meydāna ḳ.up 18b/11

naẓar ḳ.up 2b/16, 3a/14, 3a/2, 4b/10, 4b/20, 5a/11, 9a/12, 15b/15, 15b/17, 16b/14, 17a/3, 21a/19, 21a/7, 21b/6, 22a/17, 22b/19, 23b/2, 25a/2, 40a/1, 40a/8, 41a/2, 48b/4, 49b/14, 52a/16, 55a/2, 56b/15, 56b/19, 58b/6, 68b/2, 71a/1

naẓar ḳ.urdı 8a/14

niyāz ḳ.dı 16a/6

niyāz ḳ.ıcaḳ 12a/9

niyāz ḳ.up 12a/11, 12a/8, 12b/13

pinhān ḳ.up 37a/12

pīşrev ḳ.up 20a/20

pür ḳ.dılar 11b/11

püşte ḳ.uruz 76a/17

raḥmet ḳ.ur 62b/5

rāst ḳ.up 72a/5

rāst ḳ.dı 72a/4

red ḳ.dı 11a/2

red ḳ.up 10b/15

revān ḳ.a 25a/11

rivāyet ḳ.up 18a/2, 63a/14

rivāyet ḳ.urlar 42a/5

rūşen ḳ.up 62b/16

rūzī ḳ.a 31a/17

rūzī ḳ.dı 76a/12

rūzī ḳ.sun 32a/19

rūzī̱ ḳ.up 016a/20

ṣadā ḳ.ur 30a/20

ṣadaḳalar ḳ.am 39a/7

ṣāliḥ ʿamel ḳ.up 77a/4

secdeʾ-i şükür ḳ.dı 15b/8

s̱enā ḳ.dılar 76a/6

s̱enā ḳ.ıcaḳ 3a/2

s̱enā ḳ.up 2b/19, 57a/11

ser-āġāz ḳ.up 11b/15, 76b/13

seylāb ḳ.dılar 20b/10

seyr ḳ.up 76b/13

ṣoŋ peşī̱mān aṣṣı ḳ.maz 29b/1

suʾāl ḳ.dı 3b/10, 6a/2, 25a/9, 34b/11, 68b/13

suʾāl ḳ.duḳ 36b/14

suʾāl ḳ.up 31a/18, 38b/1

şād ḳ.a 24b/2

şād ḳ.up 45a/3

şehādet ḳ.up 52b/8

şeker-efşānlıḳ ḳ.ur 6a/16

şikāyet ḳ.dılar 50a/11

şükir ḳ.up 74a/1

şükür ḳ.up 68a/10

taʿab ḳ.ma 12a/17

taʿaccüb ḳ.dı 25a/9

taʿaccüb ḳ.dum 58b/9

taʿaccüb ḳ.up 2b/6, 4b/19, 5a/16, 16b/18, 37a/16, 66b/19, 68b/19

ṭāʿat ḳ.dı 4a/19

ṭāʿat ḳ.up 70b/13

ṭāʿat ḳ.urken 16a/18

taḥsīn ḳ.dı 46b/8

taḥsīn ḳ.up 43a/6, 53b/17, 59b/11, 68b/20

taḳrīr ḳ.up 46a/8

taʿlīm ḳ.dı 27a/2

ṭamaʿ ḳ.dı 45b/5

ṭaʿn ḳ.asın 33b/8

ṭapu ḳ.dılar 37a/17

ṭapu ḳ.up 28a/10-11, 28b/14, 72a/11

taṣavvur ḳ.dum 58b/17

ṭay ḳ.ur 59a/8

tażarruʿ ḳ.up 12b/6

tebessüm ḳ.dı 43a/14

teʾdīb ḳ. 17a/18

teferrüc ḳ.dum 59b/15

teʾemmül ḳ.asın 32a/10

tekrār ḳ.mayalum 21b/17

temāşā ḳ.up 26a/18

tenbīh ḳ.up 71b/16

teraḥḥum ḳ.up 13b/21, 51b/3

tesbīḥ ḳ.up 6a/11

teslīm ḳ.dı 16a/11

tevażuʿ ḳ.up 55a/7

tevbe ḳ.uban 32a/5

tevbe ḳ.uŋ 50a/13

teẕhīb ḳ. 17a/18

ṭūfān ḳ.urmış 34a/13

ʿüryān ḳ.up 19b/10

vaṣiyyet ḳ.dı 27a/15, 55b/9

yār u muṣāḥib ḳ.up 27b/15

yardım ḳ.asın 70a/16

yārī ḳ.a 65b/7-8

yārī ḳ.acaḳ 12a/14

yārī ḳ.dı 63b/19

zaḥmınāk ḳ.up 37b/15-16

zārı ḳ.dı 51b/17

ziyāret ḳ.am 39a/7

ziyāret ḳ.maġa 39b/12

ziyāret ḳ.up 30b/17, 40a/13

zūr ḳ.up 19a/3

ḳıl : kıl

ḳ. 31b/12

ḳ.ı 49a/6

ḳ.ın 70b/2

ḳ.ları 75a/3

ḳ.uŋ 31b/12, 31b/13

ḳıldur- : yaptırmak, ettirmek

→*münādī ḳ.durdı* 45b/12

ḳılıÇ+: kılıç

ḳ. 19b/1, 19b/7, 20b/4, 27a/17, 27b/13, 28b/18, 64b/14, 64b/16, 66a/14, 70b/4, 70b/6, 72a/2, 76a/16

k.ı (ḳılıcı) 10a/8

gürz ü ḳ.a (ḳılıca) 64b/10

ḳ.ı (ḳılıcı) 10a/6, 10a/8, 10a/9, 29a/10, 65a/13

ḳ.lar 20b/14, 20b/3, 20b/6, 74b/14

ḳ.ları 49a/3

ḳ.larumuzı 76a/7

ḳ.ın (ḳılıcın) 10a/6, 28b/3, 30a/8, 30a/9, 65a/12, 65a/13, 73a/18

ḳ.ına (ḳılıcına) 30a/9

ḳ.umla (ḳılıcumla) 5b/4

ḳ.uŋ (ḳılıcuŋ) 10a/9, 66a/14

→ *ḳ.dan geçür-* 65b/5

ḳılıççı : kılıç satan

ḳ. 49a/3

ḳılın- : kılınmak, yapılmak

→*istimāʿ ḳ.ıcaḳ* 62b/11

duʿā ḳ.up 11b/10

ḳılış- : karşılıklı yapmak

→*cevlān ḳ.dılar* 65a/18

ḳıllet (A.): azlık, yokluk

ḳ.le 56b/3

ḳın : kesici alet kılıfı, kın

ḳ.ından 10a/6

ḳır- : yok etmek, imha etmek, öldürmek

ḳ.dı 50a/9

ḳ.dılar 20b/11, 65a/6

ḳ.maḳdan 20b/14

ḳıran : kırgın, felaket

ḳ. 20b/17

ḳırca : kır gibi, kır rengine yakın

ḳ. ḳazıla 52a/15

ḳırġun : kırgın, kıran, felaket

ḳ. 20b/11, 20b/20

ḳırıl- : kırılmak, parçalanmak

ḳ.a 38a/11

ḳırmızı (< A. ḳirmizī): kırmızı, al

ḳ. 56b/16

ḳırḳ : kırk

ḳ. 8a/16, 10b/9, 15b/21, 16a/1, 16a/17, 23a/15, 23a/17, 23a/19, 23a/20, 23a/21, 23b/1, 26a/14, 34b/14, 34b/15, 37a/20, 39a/4, 40a/13, 43a/17, 56b/6, 59b/21, 60a/9, 61a/11, 61a/20, 61b/8, 61b/12, 65b/15, 67b/7, 68b/21, 69a/4

ḳ.ar 18b/16

ḳ. elli 5a/13, 42b/13, 42b/19, 42b/6

ḳırḳ biŋ : kırk bin

ḳ. 8a/12, 8a/16, 8a/17, 8a/18, 13b/3, 13b/6, 13b/7, 26a/13, 26b/10, 72a/7, 72a/12

ḳırḳ birinci: kırk birinci

ḳ. 39a/8, 61b/8

ḳırḳ dört: kırk dört

ḳ. 4b/10, 18a/9, 18a/10, 18a/11, 18a/12, 19a/21, 72a/3, 74b/20

ḳırḳ iki biŋ iki yüz: kırk iki bin iki yüz

ḳ. 20b/4

ḳırḳ kez yüz biŋ: dört milyon

ḳ. 4a/17, 14a/16, 37b/12, 75b/2

ḳırḳ kez yüz biŋ ve daḫı ḳırḳ dört biŋ: dört milyon kırk dört bin

ḳ. 13b/4

ḳırḳlar : alemlerin manen idarecisi olan kırk ermiş kişi

ḳ. 23a/21, 23b/1, 23b/2, 23b/8

ḳ.lara 23b/11

ḳ.laruŋ 23b/10

ḳırḳ sekiz biŋ: kırk sekiz bin

ḳ. 26a/13

ḳırḳ sekiz kez yüz biŋ: dört milyon sekiz yüz bin

ḳ. 48a/5

ḳırḳ ṭoḳuz :kırk dokuz

ḳ. 4b/9

ḳışa : kısa

ḳ. 47a/2

ḳışāṣ (A.): cezalandırma, misilleme

ḳ.um 69a/4

ḳışḳan-: kıskanmak

ḳ.up 42b/7

ḳ.uraḳ 42b/12

ḳışşa (A.): hikaye, rivayet

ḳ. 13a/12, 17b/20, 21a/15, 23a/13, 24b/19, 28a/3, 51a/7, 62b/11

ḳ.ı 13a/9, 37b/7, 56a/2, 68b/14, 70b/1

ḳ.muz 2b/4, 9a/11, 13a/13, 18a/3, 21a/1, 26b/20, 27b/2, 29a/1, 30a/17, 32b/20, 54b/20, 63b/9, 65b/12, 66b/2, 67b/2, 68a/14, 70a/17, 71b/2

ḳ.sı 62b/12

ḳ.sın 32b/17, 34b/20, 35a/6, 42a/2, 54a/8, 63a/9

ḳ.sından 2a/5

ḳ.yı 46b/6

ḳış : kış

ḳ. 24b/12, 24b/14, 33b/20, 59a/8

ḳ. u yaz 75b/13

ḳışr (A.): kabuk

ḳ.ın 17b/9

ḳıṭr-ı çeşme (F.): çeşme tarafından, yönünden

ḳ.sindenki 25a/13

ḳ.sinüŋ 25b/2-3

ḳıvan- : heveslenmek, istekli olmak

ḳ.dılar 28a/7

ḳ.duġın 28b/17

ḳıy- : acımayıp öldürmek, zulmetmek

ḳ.amayup 9a/19, 10b/11, 11a/1

ḳıyāfet (A.): kıyafet ilmi

ḳ.den 22b/13

ḳıyām (A.): ayağa kalkma, dirilme

→*ḳ. it- (ayakta dikilmek)* 56b/17

ḳ. vir- (yaratmak, var etmek) 62b/17

ḳıyāmet (A.): kıyamet, dünyanın sonu

ḳ. 17b/18, 41a/19, 48a/8, 51a/15, 57a/12, 69b/3, 77b/9, 77b/10

ḳ.e 7a/21, 7b/2, 13b/1, 14a/20, 59b/12

→*ḳ. ḳop- (büyük felaket olmak, dünyanın sonu)* 34b/4-5, 56b/17

ḳ. güni ḳop- (kıyametin gelmesi) 58a/6

ḳıyās (A.): mukayese etme, kıyas

ḳ. 2a/1

ḳ. u ḥad-şümār 1b/4

ḳıyḳım : heybet, ihtişam

ḳ.ından 38a/10, 75a/13

ḳıyl u ḳāl (A.): dedikodu

ḳ.ine 34b/12

→*ḳ. eyle- (dedikodu etmek)* 71a/14-15

ḳıymet (A.): değer, kıymet, eder

ḳ. 4b/10

ḳıymetī (A.): kıymetli, değerli

ḳ. 3a/20, 4b/9, 6b/11, 6b/9, 23a/19, 23b/18, 40a/8

ḳ.dendür 22b/3

ḳ.dür 17a/9

ḳız : kız, kız evlat

ḳ. 30b/4

ḳ.dan 16a/15

ḳ.ı 9b/1, 13a/2, 16a/1

ḳ.ım 16a/3

ḳ.ın 16a/2, 16a/5, 16a/13

ḳ.ına 16a/18

ḳ.ından 33b/5, 34a/13

ḳ.ıyla 13a/2, 16a/13

ḳ.lar 26b/11

ḳ.um 16a/6

ḳ.uma 16a/3

ḳızar- : kızarmak, kızıl hale gelmek

ḳ.dı 20b/18, 24b/9

ḳ.up 24b/13, 065a/3

ḳızıl : kızıl

ḳ. 2b/16, 2b/9, 3a/18, 3a/19, 3a/21, 3b/4, 4b/1, 5a/1, 5b/17, 5b/19, 6a/1, 6b/10, 8a/2, 8a/3, 17a/10, 17a/9, 21a/20, 21a/21, 21b/21, 22a/18, 22a/2, 22b/19, 22b/4, 22b/8, 23a/7, 23b/21, 25a/3, 26a/12, 26a/13, 26a/5, 26a/8, 26b/2, 31a/21, 38a/21, 39b/15, 39b/20, 39b/4, 39b/6, 48b/18, 48b/20, 49b/11, 54b/10, 56b/6, 57b/11, 57b/4

ḳızıllu : kızıl renkli

ḳ. 76b/15

ḳızmış : yanmış, çok şiddetli ateşe maruz kalarak ısınmış

ḳ. 48b/15, 48b/20, 49a/1, 50b/8, 50b/20, 50b/21

ki (F.) : ki (bağlama edatı, bağlama zamiri)

k. 1b/5, 1b/6, 2a/3, 2a/10, 2a/13, 2a/14, 2a/17, 2b/1, 2b/3, 2b/5, 2b/9, 2b/16, 2b/17, 2b/18, 3a/2, 3a/4, 3a/5, 3a/9, 3a/10, 3a/11, 3a/14, 3a/15, 3a/18, 3a/19,

3a/21, 3b/1, 3b/3, 3b/6, 3b/7, 3b/8, 3b/12, 3b/14, 3b/17, 3b/18, 3b/20, 3b/21, 4a/13, 4a/15, 4b/1, 4b/3, 4b/6, 4b/9, 4b/13, 4b/15, 4b/19, 4b/20, 6a/12, 6b/17, 6b/18, 7a/10, 7a/14, 7a/15, 7a/20, 7b/2, 7b/4, 7b/5, 7b/7, 7b/8, 7b/13, 7b/15, 8a/1, 8a/5, 8a/8, 8a/10, 8a/12, 8a/16, 8b/1, 8b/6, 8b/8, 8b/9, 8b/19, 8b/20, 9a/5, 9a/16, 9a/18, 9a/21, 9b/7, 9b/9, 9b/11, 9b/16, 9b/17, 10a/2, 10a/7, 10a/20, 10a/21, 10b/2, 10b/11, 11a/11, 11a/14, 11a/17, 11b/9, 11b/18, 12a/2, 12a/11, 12a/12, 12a/20, 12b/3, 12b/6, 12b/7, 12b/8, 12b/12, 12b/16, 12b/17, 12b/20, 13a/16, 13b/3, 13b/4, 13b/6, 13b/8, 13b/9, 13b/11, 13b/12, 13b/13, 13b/19, 13b/21, 14a/1, 14a/2, 14a/4, 14a/6, 14a/7, 14a/11, 14a/13, 14a/14, 14a/17, 14a/18, 14b/2, 14b/4, 14b/5, 14b/8, 14b/9, 14b/13, 14b/14, 14b/16, 14b/19, 15a/1, 15a/4, 15a/6, 15a/11, 15a/13, 15a/19, 15b/1, 15b/5, 15b/8, 15b/9, 15b/10, 15b/11, 15b/15, 15b/17, 15b/18, 15b/19, 15b/21, 16a/4, 16a/7, 16a/9, 16a/11, 16a/15, 16a/16, 16a/17, 16a/18, 16a/21, 16b/4, 16b/6, 16b/7, 16b/9, 16b/12, 16b/13, 16b/16, 16b/17, 16b/18, 17a/3, 17a/3, 17a/4, 17a/5, 17a/7, 17a/9, 17a/11, 17a/20, 17b/1, 17b/5, 17b/10, 17b/13, 17b/16, 18a/8, 18a/17, 19a/8, 19a/13, 19a/16, 19a/20, 21a/7, 21a/9, 21a/10, 21a/12, 21a/13, 21a/15, 21a/19, 21a/21, 21b/1, 21b/2, 21b/3, 21b/4, 21b/6, 21b/7, 21b/10, 21b/12, 21b/13, 22a/3, 22a/4, 22a/9, 22a/15, 22a/17, 22a/20, 22a/21, 22b/2, 22b/3, 22b/5, 22b/18, 22b/20, 23a/3, 23a/4, 23a/5, 23a/11, 23a/12, 23a/15, 23a/17, 23a/19, 23a/21, 23b/2, 23b/8, 23b/11, 23b/15, 23b/19, 23b/20, 23b/21, 24a/2, 24a/3, 24a/10, 24a/11, 24a/12, 24a/19, 24b/7, 24b/13, 25a/1, 25a/5, 25a/9, 25a/11, 25a/13, 25a/15, 25a/17, 25a/18, 25b/14, 25b/20, 26a/5, 26a/10, 26a/14, 26a/15, 26a/16, 26b/1, 26b/9, 26b/11, 26b/21, 27a/7, 27a/16, 27a/17, 27a/18, 27b/2, 27b/6, 27b/7, 27b/8, 27b/9, 27b/11, 27b/12, 27b/14, 27b/16, 28b/18, 29a/1, 29a/3, 29a/4, 29a/7, 29a/16, 29a/17, 29a/18, 29a/19, 29b/12, 29b/21, 30a/11, 30a/13, 30a/20, 30b/6, 30b/12, 30b/14, 30b/15, 30b/21, 31a/3, 31a/7, 31a/13, 31a/16, 31a/20, 31b/6, 31b/8, 31b/11, 31b/13, 32a/5, 32a/15, 32b/2, 32b/15, 32b/16, 32b/17, 32b/21, 33a/1, 33a/5, 33a/6, 33a/7, 33a/9, 33a/16, 33a/19, 33b/3, 33b/4, 33b/7,

33b/10, 33b/12, 33b/14, 33b/15, 34a/3, 34a/7, 34a/15, 34a/20, 34b/1, 34b/6, 34b/10, 34b/11, 34b/12, 34b/13, 35a/20, 35b/1, 35b/4, 35b/17, 35b/21, 36a/14, 36b/11, 36b/15, 37b/2, 37b/11, 38a/16, 38b/11, 39a/8, 39a/11, 39a/18, 39a/19, 39b/8, 39b/15, 39b/17, 40a/2, 40a/3, 40a/4, 40a/21, 40b/18, 41a/3, 41a/4, 41a/9, 41a/21, 41b/2, 41b/9, 42a/1, 42a/3, 42a/7, 42b/4, 42b/5, 42b/9, 42b/10, 42b/11, 42b/15, 43a/9, 43b/2, 43b/10, 43b/13, 43b/16, 43b/17, 44a/2, 44a/3, 44a/4, 44a/7, 44a/20, 45b/8, 45b/10, 45b/11, 46a/6, 46a/7, 46b/11, 47a/4, 47a/20, 49b/3, 50a/5, 50a/16, 52a/4, 53b/19, 54a/3, 54b/5, 54b/8, 54b/16, 54b/18, 54b/19, 54b/21, 55a/12, 55a/18, 55a/21, 55b/7, 55b/15, 55b/20, 56b/1, 56b/8, 56b/11, 58a/9, 58a/12, 58b/6, 58b/7, 58b/9, 58b/12, 58b/13, 58b/14, 58b/15, 58b/16, 58b/17, 58b/18, 59a/3, 59a/4, 59a/8, 59a/11, 59a/17, 59b/14, 59b/15, 59b/16, 59b/17, 59b/18, 59b/20, 59b/21, 60a/1, 60a/2, 60a/11, 60a/15, 60a/18, 60b/1, 60b/4, 60b/5, 60b/7, 60b/10, 60b/14, 60b/15, 60b/16, 61a/1, 61a/8, 61a/11, 61b/4, 61b/6, 61b/11, 62a/2, 62a/3, 62a/4, 62a/5, 62a/7, 62a/11, 62b/2, 62b/6, 62b/7, 62b/10, 62b/20, 63a/2, 63a/5, 63a/9, 63a/12, 63a/14, 63a/18, 63a/19, 63a/21, 63b/18, 65a/13, 65a/19, 65b/1, 65b/5, 65b/6, 65b/10, 65b/19, 66a/1, 66a/13, 66b/4, 66b/20, 67a/5, 67a/13, 67a/17, 67a/21, 67b/3, 67b/14, 67b/16, 69a/2, 69b/2, 70a/10, 70a/12, 71b/3, 71b/5, 71b/13, 72a/17, 72b/5, 73a/4, 77a/1, 77a/2, 77a/5, 77a/14

ammā k. 2b/4, 3a/3, 3a/16, 4a/14, 4b/8, 6b/9, 7a/19, 7a/21, 7b/21, 9a/11, 9b/6, 10a/4, 10b/1,

12a/3, 13a/13, 13a/15, 13b/1,13b/5, 13b/14, 13b/16, 14b/7, 15b/16, 16a/5,16b/1, 16b/3, 16b/10, 18a/3, 18b/19, 19a/11, 19a/21, 19b/4, 20b/3, 21a/1, 21b/8, 23a/1, 23a/8, 25b/17, 26b/20, 27a/1, 27a/9, 27b/2, 27b/13, 30a/17, 32b/20, 33b/16, 34a/10, 34b/7, 36a/2, 37a/18, 38b/4, 38b/7, 39a/20, 43b/20, 44a/6, 44b/9, 45a/13, 46a/10, 46a/14, 47b/1, 55a/15, 55b/3, 55b/21, 60a/3, 61a/21, 61b/12, 62a/1, 63b/9, 65b/1, 66a/9, 67b/6, 68a/10

her k. (her kimse ki) 2a/21

illā k. 25a/10, 30b/13, 36b/4, 43b/7

ḳaçan k. 9a/12, 10a/6, 13b/2, 26b/13, 30a/19, 31b/9

ne k. 21b/19, 24a/15, 24b/12, 32a/11, 36a/8, 40b/5, 69b/11

tā k. 10b/18, 24b/18, 27a/14, 31a/17, 32a/6, 35b/16, 51b/16, 63b/6, 65b/21

vaḳtā k. 34a/2, 34a/8

zīrā k. 10b/3, 34a/12, 43a/3, 43b/8, 61a/19, 63b/1

kibār (A.): büyükler, ulular

k. 41b/10

ṣiġār u k. 16b/7

kibr (A.): büyüklük taslama, kibir

k. 72b/3

k.ile 8b/7, 63b/15, 72a/1, 72b/7

*ḫışm u k. ü kīnes*āz 62b/1

k. ü kīn 76b/20

kiçi : küçük

k. 5b/20

kih-ter (F.): yaşça çok küçük olma

k.lerile 37b/5, 75a/6

kilāb (A.): köpekler

k. 52b/13

kilār (F.): kiler

k. 5a/5

kilār-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın kilerleri

k.dur 5a/4

kilīd (<Yun. kleidi): kilit

k.i 39b/6

kim : ki (bağlama edatı, bağlama zamiri)

*k.*1b/13, 1b/14, 2a/3, 2a/20, 2b/4, 2b/8, 3a/7, 3b/11, 4a/9, 4a/21, 4b/2, 4b/3, 4b/6, 4b/10, 4b/11, 4b/13, 4b/14, 4b/16, 5a/3,5a/4, 5a/5, 5a/7, 5a/8, 5a/11, 5a/13, 5a/14, 5a/15, 5a/16, 5a/17, 5a/18, 5a/19, 5a/21, 5b/1, 5b/2, 5b/12, 5b/14, 5b/16, 5b/17, 5b/19, 5b/20, 5b/21, 6a/1, 6a/2, 6a/3, 6a/4, 6a/5, 6a/7, 6a/8, 6b/6, 6b/8, 6b/15, 6b/18, 7a/13, 8b/15, 9a/10, 9a/12, 10b/10, 10b/18, 12a/7, 12a/18, 13a/15, 13a/18, 13a/19, 15b/7, 16a/1, 16a/12, 17a/14, 17a/16, 17b/6, 17b/8, 17b/14, 17b/15, 18a/2, 18b/3, 18b/10, 18b/17, 19a/5, 19a/6, 19a/7, 19a/15, 19a/19, 19b/4, 19b/21, 20b/11, 20b/13, 20b/17, 21a/4, 21b/16, 21b/17, 21b/20, 22a/1, 22a/4, 22a/5, 22a/14, 22a/19, 22b/5, 22b/11, 22b/19, 24a/10, 24a/15, 24a/20, 24b/16, 24b/18, 25a/2, 25a/19, 25b/21, 26a/3, 26a/7, 26a/11, 26b/5, 26b/10, 26b/16, 26b/20, 27a/5, 27a/8, 27a/19, 29a/14, 29a/19, 29a/21, 29b/14, 30a/18, 30b/11, 31a/11, 31a/14, 31a/18, 31a/20, 31b/3, 31b/7, 31b/8, 31b/10, 31b/15, 32a/7, 32b/1, 32b/3, 32b/6, 32b/7, 32b/9, 32b/19, 33a/7, 33a/8, 33a/14, 33a/16, 33b/7, 33b/8, 33b/10, 33b/17, 34b/9, 34b/11, 34b/17, 34b/21, 35a/1, 35a/10, 35a/11, 36a/3, 36a/19, 36a/21, 36b/1, 36b/7, 36b/12, 37a/13, 37b/1, 37b/3, 37b/8, 37b/14, 37b/21, 38a/4, 38a/6, 38a/7, 38a/14, 38a/17, 38a/19, 38b/1, 38b/18, 39b/3, 39b/7, 39b/10, 40a/3, 40a/8, 40a/9, 40a/14, 40b/1, 41a/4, 41a/7, 41a/10, 41b/8,41b/10, 41b/13, 42a/5, 42a/8, 42a/15, 42a/16, 42a/17, 42a/19, 42a/20, 42b/1, 42b/3, 42b/4, 42b/6, 42b/8, 42b/14, 42b/19, 42b/20, 43a/3, 43a/4, 43a/6, 43a/7, 43a/11, 43a/17, 43a/21, 43b/1, 43b/7, 43b/12, 43b/13, 44a/5, 44a/6, 44a/11, 44a/13, 44a/17, 44a/20, 44b/18, 44b/19, 45a/2, 45a/4, 45a/10, 45a/17, 45b/10, 45b/18, 45b/20, 46a/1, 46a/3, 46a/5, 46a/9, 46a/16, 46a/18, 46b/3, 46b/4, 46b/6, 46b/9, 46b/12, 46b/15, 46b/16, 46b/19, 46b/20, 46b/21, 47a/3, 47a/6, 47a/7, 47a/11, 47a/16, 47a/18, 47b/9, 48a/17, 48b/2, 48b/3, 48b/4, 48b/6, 48b/8, 48b/9, 48b/10, 48b/14, 48b/15, 48b/17, 49a/1, 49a/3, 49a/5, 49a/10, 49a/12, 49a/14, 49a/16, 49a/17, 49b/2, 49b/4, 49b/5, 49b/6, 49b/9, 49b/10, 49b/11, 49b/14, 49b/16, 49b/17, 49b/19, 49b/20, 50a/2, 50a/3, 50a/5, 50a/6, 50a/8, 50a/10, 50a/12, 50a/14, 50a/15, 50a/21, 50b/2, 50b/4, 50b/8, 50b/12, 50b/14,

51a/8, 51a/16, 51a/17, 51a/20, 51a/21, 51b/3, 51b/5, 51b/9, 51b/11, 51b/12, 51b/20, 52a/1, 52a/3, 52a/8, 52a/16, 52a/19, 52b/2, 52b/4, 52b/6, 52b/8, 52b/14, 53a/2, 53a/4, 53a/8, 53a/9, 53a/12, 53a/13, 53a/15, 53a/18, 53b/11, 53b/18, 53b/21, 54a/1, 54a/5, 54a/6, 54a/12, 54a/15, 54a/16, 54b/2, 54b/3, 54b/11, 54b/14, 54b/16, 54b/18, 55a/3, 55a/4, 55a/7, 55a/14, 55a/16, 55b/9, 55b/13, 55b/14, 56a/3, 56a/14, 56a/16, 56a/17, 56a/19, 56b/2, 56b/5, 56b/14, 56b/15, 56b/17, 56b/19, 57a/1, 57a/4, 57a/6, 57a/11, 57a/16, 58a/12, 58a/14, 58a/16, 58a/20, 58b/2, 58b/10, 58b/18, 59a/5, 59a/7, 59a/19, 59b/3, 59b/6, 59b/7, 59b/10, 59b/13, 60a/4, 60a/15, 60b/6, 60b/21, 61a/8, 61a/11, 61a/12, 61a/17, 61b/5, 61b/8, 61b/14, 62a/7, 62b/12, 62b/19, 63a/7, 63a/11, 63a/15, 63b/11, 63b/16, 63b/17, 64a/11, 64b/5, 64b/11, 64b/18, 64b/21, 65a/15, 65b/5, 65b/16, 65b/18, 66a/17, 66a/18, 66a/20, 66b/7, 66b/16, 66b/20, 67a/2, 67a/4, 67a/11, 67a/20, 67a/21, 67b/3, 67b/5, 67b/7, 67b/8, 67b/9, 67b/15, 67b/16, 67b/21, 68a/3, 68a/5, 68a/18, 68b/1, 68b/3, 68b/5, 68b/10, 68b/13, 68b/15, 68b/19, 69a/1, 69a/2, 69a/6, 69a/8, 69a/10, 69a/12, 69a/14, 69a/15, 69a/17, 69b/7, 69b/15, 69b/19, 69b/20, 69b/21, 70a/6, 70a/12, 70a/13, 70a/16, 70a/18, 70b/5, 70b/8, 71a/1, 71a/2, 71a/3, 71a/6, 71a/9, 71a/13, 71a/18, 71b/6, 71b/7, 71b/9, 71b/19, 72a/9, 72a/21, 72b/12, 72b/18, 73a/11, 73b/3, 73b/11, 74a/2, 74a/5, 74a/7, 74a/9, 74a/11, 74a/13, 74a/15, 74a/17, 74a/21, 74b/3, 74b/6, 74b/8, 74b/11, 74b/15, 74b/16, 74b/17, 75a/11, 75a/19, 75b/4, 75b/8, 75b/9, 75b/17, 75b/19, 75b/20, 75b/21,76a/6, 76a/8, 76a/10, 76a/12, 76a/14, 77a/1, 77a/3, 77a/7, 77b/1, 77b/2, 77b/13

ammā k. 3a/6, 5a/10, 5a/12, 5b/18, 34a/21, 35a/6, 35a/13, 35a/14, 35a/15, 35a/7, 35a/9, 35b/15, 35b/21, 37b/10, 38a/2, 38b/9, 39b/5, 47a/13, 48b/11, 49a/4, 49a/8, 49a/15, 49a/18, 49a/19, 49a/21, 49b/6, 50b/5, 50b/7, 50b/20, 51a/10, 51b/8, 52a/2, 52a/17, 52b/1, 52b/15, 54a/1, 55a/20, 60a/1, 65a/6, 65b/1, 68b/20, 69a/19, 70a/15, 71b/2

çün k. 21b/20, 61b/7

eger k. 4a/5, 4a/7, 4a/8, 13a/21, 27a/4, 27b/11, 41b/1, 43b/6, 45b/7, 48b/16, 49b/9, 70a/7, 76a/17

egerçi k. 33b/17, 50b/20, 55a/15, 61b/6, 67a/14, 69a/17

eyle k. 4b/21, 23b/3

gerçi k. 7a/12

hemān k. 49b/7

her ne k. 12a/19, 16b/14, 50a/16, 50b/12

illā k. 51b/6, 52a/20

ḳaçan k. (ne zaman ki) 4a/4, 16b/9, 26b/17, 48b/12

ḳanda k. (her nereye) 26b/15

meger k. 34a/6, 43b/10, 45b/4, 46b/8, 47a/18, 67a/1

ne k. (her ne, ne kadar; neyi) 16b/16, 57b/15

nite k. 12b/10, 21b/6, 46b/15, 62a/2

nola k. 24b/8

pes k. 30a/16

şöyle k. 23a/16, 36b/16, 45b/15, 65a/7, 76b/5

tā k. (ta ki; sebep, amaç bildirir) 10a/18, 17a/13, 18a/18, 39a/6, 44b/4, 45b/19, 49a/20, 49b/8, 77b/6

ṭut k. (diyelim ki, varsay ki) 46b/5

vaḳtā k. 53a/10

vāy k. 35b/19, 65b/4, 70a/11, 71b/8

zīrā k. 2a/21, 34b/18, 38b/8, 43a/19, 45b/12, 46b/1, 47a/8, 47a/19, 48a/16, 52a/21, 56a/4, 73b/16

kim : kim (soru ve belirsizlik zamiri)

k. 8b/1, 8b/20, 27a/2, 28a/9, 32a/19, 62b/15, 64b/11, 73a/1, 73a/3

k.dür 9b/7, 19a/15, 21a/10, 31b/15, 70a/12

k.em 67a/21

k. idügin 3a/9, 6b/14, 9b/16, 40a/16, 69a/20

k.ine 58b/6, 62b/5

k.ler 38b/11

k.lerdür 22a/4, 66b/15

k.lersiz 66b/16

k.sin 58b/9, 68a/5

k.üŋ 48a/17

her k. (her kim, herhangi biri) 3b/5

kimi : kimi, bazı, bazısı

k. 4a/14, 23a/20, 26b/5, 26b/6, 31b/6, 35b/8, 72a/21

k.nüŋ 4a/2, 4a/3

k.si 22a/10

k.sinüŋ 4a/1

kimse : kimse

k. 3b/8, 5b/4, 5b/7, 11a/13, 14b/21, 33b/14, 43b/20, 46a/8, 62b/12, 63a/10, 65a/1, 67a/10

k.ler 10a/18

k.si 59b/19

k.ye 32b/4, 45b/12, 46a/8

kimesne : kimse

k. 9a/20, 25a/14, 43a/18, 67b/5

kīn (F.): kin, garez

k. 8b/7

kibr ü k. 76b/20

kīne-sāz (F.): kinci, kin besleyen, kindar

g. 5b/2, 28a/3, 57b/15, 62b/1, 75a/16, 75b/12

kird-gār (F.): Allāh

k. 41b/3, 41b/14, 51a/16

kiremid (< Yun. keramida): kiremit

k.ı 26a/18

kiriş : ok yayının iki ucu arasına gerilen esnek bağ

k. 28b/6

kirişlü : kirişli

burma k. 29a/11

kirpi : kirpi

k.ye 20b/15

kīş (F.): ok mahfazası, ok kuburu, sadak

k. 18b/18, 28b/9, 20a/21, 29b/17

k. ü ḳurban 19b/13, 29b/16, 29b/3

kişi : kişi, kimse, insanoğlu

k. 3b/7, 5a/13, 18a/10, 22a/1, 33b/4, 34a/14, 41b/11, 44b/1, 47a/4, 56b/1, 61a/17, 62a/10, 62a/12, 64b/11, 66b/15, 67b/21, 70a/15

k.den 58b/7

k.dür 24b/10

k. idi 72b/2

k. nüŋ 18a/9, 44b/11

k.yı 34a/13

k.yle 34a/5

kişneş-: atların kişneşmesi

k.üp 71b/18

kişver (F.): iklim, memleket, ülke

k.lere 22a/6, 22a/7

kitāb (A.): kitap

k. 17b/6, 17b/10, 17b/18, 22b/17

k.a 17b/16

k.ı 8b/11, 62b/11, 77b/9

k.ınuŋ 77a/16

k.la 41b/10

k.larında 58a/17

k.um 8b/15, 62b/20

k.uŋ 17b/8

kiẕb (A.): yalan söyleme, yalan

k. 55a/15, 55b/15

k.ü 8b/11

ḳo- **:** 1. bırakmak, geride bırakmak *bk. ḳoy-*

ḳ. 2a/19, 24b/17

ḳ.dı 2a/21, 32b/16

ḳ.ġıl 32b/17

ḳ.ma 2a/16, 77a/4

2. bırakmak, vazgeçmek, terk etmek

ḳ. 33a/8

ḳ.ġıl 9b/8

ḳ.ġul 17b/10

ḳ.mayup 9a/19

3. bırakmak, bir yere koymak

ḳ. 66a/7

ḳ.dı 28b/9, 40b/20, 49b/18, 57a/7

ḳ.dılar 47b/21, 51a/1

ḳ.dılarsa 44a/13

ḳ.dum 68a/17

ḳ.maz 43b/20

ḳ.mışdı 68b/1

ḳ.mışlar 23b/7

ḳ.r 8b/7, 30b/10, 47a/12

ḳ.rlar 47b/1

ḳ.salar 48b/16

ḳ.yalar 8a/15

ḳ.yup 11b/11

4. tayin etmek, görevlendirmek

müvekkel ḳ.dı 42a/20, 45a/19-20

gözci ḳ.dı 63b/5

müvekkel ḳ.dılar 69a/1

müvekkel ḳ.mışdı 65b/16

5. yaratmak, var etmek

ḳ.dugı 49a/8

ḳ.mışdur 43a/9, 49a/7

6. bırakmak, müsaade etmek, serbest bırakmak

ḳ.mazam 70a/15

7. yapmak, takmak

ḳ.mışlar 23a/18

8. vermek, ad koymak

ḳ.mışlardur 47b/7

→*yasaḳ ḳ.dı (yasaklamak, men etmek)* 52a/3

ḳocın- : dikkate almama, etkilenmeme

ḳ.madı 66a/4

ḳocuş- : sarılmak, samimi olmak

ḳ.dugın 53b/13

ḳ.maḳdur 53b/9

ḳoġ : gıybet, arkadan çekiştirme

ḳ.dan 6a/14

ḳoġla- : gıybet etmek

ḳ.rdı 6a/15

ḳoḳ- : kokmak

ḳ.ar 30b/3

ḳoḳu : koku

ḳ.sı 31a/8

ḳ.sundan 66b/1

ḳol : 1. kol

ḳ. 11a/20, 63b/14

ḳ.a 20a/13

ḳ.da 29b/19

ḳ.ına 10b/18

ḳ.ları 11a/5, 75a/2

ḳ.larına 10b/14, 18b/14, 29a/8

ḳ.unca 24a/1

ḳ.unda 10b/16, 10b/8, 19a/11, 19a/19, 20b/15

2. taraf, yön, cihet

ḳ.da 18b/4, 57b/3, 67a/3, 76b/6

ḳ.dagı 35b/6

ḳ.dan 19b/14, 19b/16

ḳolluḳ : kola takılan bir zırh, kolluk

ḳ. 29b/2, 72a/5

ḳoltuḲ+: koltuk altı

ḳ.ı (ḳoltugı) 10a/12

ḳon- : 1. (uçan canlılar için) bir yere inmek, konmak

ḳ.a 50b/7

ḳ.aram 47a/16

ḳ.dı 48a/5, 51a/13, 53a/17

ḳ.up 11a/10, 57a/4, 57a/15

2. bir yere inip oturmak, konaklamak, yerleşmek

ḳ.dı 27b/19, 63b/12, 64a/10

ḳ.dılar 64a/2

ḳ.dugı 56b/13

ḳ.mış 64a/13

ḳ.up 13b/18,

3. konulmak, bir yere koymak

ḳ.dı 61a/13

ḳ.mış 3a/20, 21b/21, 22a/1

ḳ.mışdur 47b/10

ḳondur-: bir yere oturtmak, koymak, yerleştirmek

ḳ.dı 37b/18

ḳ.dular 11b/2

ḳonış- : karşılıklı olarak yer tutmak, yerleşmek

ḳ.dılar 64a/2

ḳonşuluḲ+: komşuluk

ḳ.unda (ḳonşulugunda) 15b/11

ḳonul- : konulmak, konmuş olmak

ḳ.mış 21b/16

ḳ.dı 11b/11

ḳop - : meydana gelmek, zuhur etmek, ortaya çıkmak

ḳ.a 34b/1

ḳ.acagından 60a/13

ḳ.ar 30b/9, 34b/7

ḳ.dı 53a/14, 61a/17

ḳ.dugı 34a/3, 58a/17

ḳ.mazdan 34b/1

ḳ.up 33b/9, 38b/13

→*ḳıyāmet ḳ.acagın* 34b/5

ḳıyāmet ḳ.mış 56b/17

ḳıyāmet güni ḳ.mış 58a/6

ṭūfān ḳ.up (afet olmak) 33a/20

ḳopar- : koparmak, sökmek

ḳ.maya 25a/14

ḳor : kor, köz

ḳ. 48b/18, 49b/11

ḳ.ı 48b/20, 51a/1

ḳorḫu : korku *bk. ḳorḳı*

ḳ. 14a/6

→ḳ. çek- (korkmak) 14a/7

ḳoru : küçük orman

ḳ.lar 31a/10

ḳorḳ- : korkmak

ḳ. 40b/14

ḳ.ar 38a/10, 38a/7, 43b/19, 54b/15

ḳ.arlar 46b/13

ḳ.arsın 45b/6, 46a/7

ḳ.arsız 49b/1

ḳ.dı 52a/2, 69a/10

ḳ.dum 46a/3

ḳ.ma 70b/8

ḳ.maŋ 60b/21

ḳ.mayasız 76a/1

ḳ.mayup 49b/1

ḳ.uŋ 34b/1

ḳ.up 19a/5, 36a/13, 76a/19

ḳorḳaḳ : korkak

ḳ. 46b/19

ḳ.dur 46b/12

ḳorḳı : korku *bk. ḳorḳu*

ḳ.sından 65a/3

→ḳ.ya düş- (korkmak) 46a/4

ḳorḳu : korku *bk. ḳorḫu*

ḳ. 68b/20

ḳ.mızdan 49b/7

ḳ.sından 34b/4, 34b/7, 38a/19, 46a/21, 46b/17, 51a/18, 68a/20

ḳ.sundan 4a/6, 5b/4, 10a/15, 28b/5, 29a/10, 29a/6, 60b/14

ḳorḳuluḳ: korkulacak şey

ḳ. 45b/18

ḳorḳunç: korkunç

ḳ. 31b/15, 38a/9, 75a/4

ḳoş- : koşmak

ḳ.dı 35a/1, 52a/10

ḳ.up 35a/6

ḳoşun (<Moğ. kosiġun): asker dizisi, saf

ḳ.lar 20a/13, 28a/15

ḳov- : kovmak, uzaklaştırmak

ḳ.duġın 13a/6

ḳ.dular 20b/11

ḳovala-: kovalamak, uzaklaştırmak

ḳ.r 48b/13

ḳovuḳ : kovuk, oyuk

ḳ.larına 60b/2

ḳoy- : 1. bırakmak, geride bırakmak *bk. ḳo-*

ḳ.an 24b/18

ḳ.anlar 2a/20

ḳ.up 9a/6, 9a/7

2. bırakmak, vazgeçmek, terk etmek

ḳ.up 16a/5, 27a/19, 36a/4, 36a/16, 55a/7, 60b/4, 76a/19

3. bırakmak, bir yere koymak

ḳ.a 44b/2

ḳ.alar 44b/3, 44b/4

ḳ.alum 72b/16

ḳ.avuz 63a/4

ḳ.dı 61a/12, 61a/13, 61a/15, 61a/16, 61a/17

ḳ.dılar 66a/3

ḳ.mış 34a/3

ḳ.mışdı 61b/11

ḳ.sam gerek 60a/2

ḳ.uban 6a/17

ḳ.up 9a/20, 19a/1, 22b/9, 29a/12, 29b/17, 29b/20, 38a/16, 48b/20, 55b/7, 61b/4, 66b/14, 68a/15, 72b/8

4. tayin etmek, görevlendirmek

ḳ.up 63b/8,

5. yapmak, takmak

ḳ.up 3b/20,

6. defnetmek, gömmek

ḳ.alum 016a/15, 016a/16

→ *baş ḳ.aydı* 27a/3

baş ḳ.up 11a/18, 27b/4

ḳoydur-: koydurmak

ḳ.up 25a/13

ḳoyu : koyu, yoğun

ḳ.sı 44a/9

ḳoyun : koyun

ḳ. 41a/10

ḳ.ıla 45b/15

ḳ.la 51a/17

köhne (<F.kuhne): eski, eskimiş

k. 38b/4

kök : kök

k.ünden 7a/21, 38a/5

köpri : köprü

k. 5a/9, 22b/1

körpe : körpe, taze

k. 51a/19

körük : körük

→*k. çek- (körük çekmek, alevlendirmek)* 48b/16

köşe (<F. gūşe): köşe

k. 3a/15, 4a/21, 5a/8, 23a/19, 23b/3, 39b/16

k.de 21b/10, 22a/6

k.ler 26b/2

k.leri 2b/16, 4b/5

k.si 4b/9, 30a/19

k.sinde 3b/1, 4b/9, 30a/19, 31a/15

k.sinden 38b/13

köşk (<F. kūşk): köşk

k. 6b/15, 6b/16, 6b/8, 31a/3, 56a/11

k.de 7a/6

k.ler 3a/17, 3a/18, 4a/13, 26b/2, 39b/14, 39b/8

k.lerde 3b/17

*k.le*rden 5b/15

k.leri 6b/14

k.lerinüŋ 21b/8

k.lerüŋ 4a/12, 25a/5

k.üŋ 3a/18, 3b/9,04a/15, 7a/5

ḳubbe (A.): kubbe *bk. ḳuppe*

ḳ. 3a/19, 3a/21, 6b/10, 6b/11, 21b/13, 23a/2, 23a/3, 23a/6, 23a/7, 23a/8, 23a/11, 23a/15, 23a/17, 23a/21, 23b/3, 23b/18, 25a/19, 26a/8, 26b/8, 30b/21

ḳ.dür 4b/6

ḳ.ler 3a/21, 4b/1, 4b/6, 23b/3, 23b/12

ḳ.leri 3a/19

ḳ.lerüŋ 21b/13

ḳ.nüŋ 3b/1, 4b/1, 4b/2, 4b/3, 6b/11, 6b/12, 6b/13, 23a/17, 23a/3, 23a/8, 23a/9, 23a/17-18, 23a/19, 23b/4, 23b/19, 26a/9, 26a/10, 39b/18

ḳ.si 75a/1

ḳ.sine 3b/21

ḳubbe ʾ-i cennet (F.): cennetin kubbesi

ḳ.dür 31b/1

ḳubbe-i hirmān (F.): hirman kubbesi

ḳ.dan 3a/21, 23b/3

ḳucaḴ+: kucak

ḳ.ına (ḳucaġına) 62a/6

ḳudret (A.): kudret, kuvvet, ilahi güç

ḳ. 3b/15, 6a/13, 8a/14, 12b/3, 13b/3, 13b/8, 14b/6, 15a/2, 15a/3, 15a/21, 15b/13, 29a/13, 37a/18, 43a/8, 47b/10, 49b/21, 062a/5, 62a/6, 76b/8

ḳ.i 15a/7, 49a/11, 49a/3, 59a/5

ḳ.ile 43a/9

ḳ.in 2b/6, 49a/1

ḳ.inden 59b/10

ḳ.ine 8b/4, 24a/13

ḳ.iyle 37a/14

ḳ.ümüz 60b/15

→*ḳ. ḳalma- (gücü tükenmek)* 14a/4

ḳudret-i ḥaḳḳ (F.): Allah'ın gücü, kudreti

ḳ.ı 56b/5

ḳudret-i rabbānī(F.): Allah'ın gücü, kudreti

ḳ. 33a/11

ḳuds (A.): mukaddes, mübarek

ḳ.ı 58a/9

ḳ. u gülşenden 8b/6

ḳ. u sidre 1b/13

ḳuds-ı bām (F.): alemlerin kutsalı, Hz. Muhammed

ḳ. 8a/20

ḳudsī (A.): kutsanmış, mübarek

ḳ. 23a/13

ḳufl (A.): kilit

ḳ.a 40a/4

ḳ.ın 28a/19

ḳ.ını 29a/6

kūh-ı deşt (F.): düzlükteki dağ

k.inden 42a/8

kūh-i nār (F.): ateş dağı

k.da 50a/5

kūhistān (F.): dağlık yer

k. 38b/15, 38b/21, 39a/14, 51b/6, 54b/21

k.da 34a/17

k.uŋ 38b/18

kūh-sār (F.): dağlık, dağ tepesi

k. 60b/10, 61a/21

k.lara 60a/19-20

ḳul : 1. kul, köle, hizmetçi

ḳ.ı 32b/6

ḳ.ıyuz 69a/21

ḳ.lar 22a/9

ḳ.ları 72a/7

ḳ.larına 28a/18

ḳ.uŋ 67a/14

2. Tanrı yaratığı, kul, abd, insan

ḳ.ı 36b/11

ḳ.ları 77a/3

ḳ.uŋ 40a/16

ḳ.uŋı 69a/10

ḳ.uŋuŋ 62a/11

→ḳ. it- (kul, esir etmek) 36a/4

ḳulaç : iki kolun parmak uçları arası mesafe

ḳ. 39b/4

ḳulaġızlıḳ : rehber olma, yol gösterme *bk. ḳulavuzluḳ*

→ḳ.ḳıl- (kılavuzluk etmek, yol göstermek) 39b/13

ḳulaġuz : yol gösterici, casus

→ḳ.ol- (casusluk etmek, yol göstermek) 67a/5

ḳulaḴ+: kulak

ḳ.ına (ḳulaġına) 10a/12, 35b/18

ḳ.lar 13a/18, 35a/11, 51a/21

ḳ.ları 4a/3

ḳ.larına 63b/14

→*cān ḳ. ṭut-* 26a/1,

ḳ. ur- (dinlemek) 68a/3, 76b/12

ḳ. ḳabart- 46a/14

ḳ. ṭut- (dinlemek) 13a/20

ḳulaḳlu: kulağı olan

ḳamış ḳ. 28b/11

ḳulan : bir at türü

ḳ. 60b/1

ḳulavuzluḳ : yol gösterme *bk. ḳulaġızlıḳ*

→*ḳ.it- (yol göstermek)* 37b/8

ḳulhüvallāh eḥad (A.): Allah birdir, tektir

ḳ. 57a/13, 59b/8

ḳulle (A.): zirve, tepe

ḳ.lerinde 60a/8, 60b/10

ḳ.lerine 59b/17

ḳ.sinde 6a/8

ḳ.sine 60a/17

ḳullıḳ : hizmet, kulluk, kul olma *bk. ḳulluḳ*

→*ḳ.ıt- (hizmet etmek, kul olmak)* 46a/21

ḳulluḳ : hizmet, kulluk, kul olma *bk. ḳullıḳ*

ḳ. 46b/1

ḳulluḳçu: hizmetçi

ḳ.lar 30b/8

ḳum : kum, ince toprak

ḳ. 7b/15

ḳ.ı 30b/7, 31b/3, 39a/20

ḳ.ıla 39a/21

ḳ.ın 39b/2

ḳ.lar 39a/21

ḳumḳuma (A.): yuvarlak testi

ḳ.ya 38a/16

ḳumrı (<F. ḳumrī): kumru kuşu

ḳ. 2a/14, 6a/18, 58a/2, 59a/19, 59a/2

ḳuppe (<A. ḳubbe): kubbe *bk. ḳubbe*

ḳ. 34b/15, 39b/17

ḳ.dür 39b/17, 39b/18

ḳ.leri 34b/18

ḳ.nüŋ 39b/19, 40a/10

ḳ.si 34b/16

ḳuppelü (←A.ḳubbe): kubbe sahibi

ḳ. 34b/16

ḳur - : 1. oluşturmak, yapmak

ḳ.dı 9a/4

ḳ.up 63a/5

2. (yay için) kurmak, hazırlamak

ḳ.dı 28b/7, 29a/11

3.(meclis, sofra) hazırlamak, meydana getirmek

ḳ.dılar 11b/11, 47b/20

ḳ.up 63b/9

→*baġdaş ḳ.up* 3b/7, 22a/1

ḳurʿa (A.): kura, ad çekme

ḳ. 47b/20, 47b/21, 48a/2

ḳ.ı 48a/1

ḳ.yı 48a/2

ḳurān (A.): Kuran, İslam'ın kutsal kitabı

ḳ. 12a/15

ḳurān-ı ʿaẓīm (F.): yüce, kutsal Kuran

ḳ.de 43a/19

ḳurban : sadak, yay kabı

ḳ. 29a/12, 29b/13

ḳ.a 30a/8

ḳ.ın 29a/12

ḳ.lar 28b/4

kīş ü ḳ. 19b/13, 29b/3, 29b/16-17

ḳurbān (A.): kurban

ḳ. it- 41a/11

ḳ.lar ḳıl- 39a/17

ḳ. ol- 28b/4

ḳurb-ı ḥaḳḳ (F.): Allah'a yakınlık, yakın olma

ḳ.a 62b/9

ḳ.ı 77a/5

ḳurd : kurt

ḳ. 45b/15, 50a/10, 51a/5, 51a/17

ḳ. u ḳaplan 60a/21

ḳ.a 49a/21, 49b/2, 49b/3, 50a/18, 50b/7

ḳ.dan 50a/11

ḳ.ı 48b/12, 48b/13, 48b/14, 48b/9, 49b/5

ḳ.ları 50a/14

ḳ.uŋ 48b/13, 49a/5, 50b/9

ḳurı : 1. kuru

ḳ. 25a/15, 53a/15

2. çok zayıf

ḳ. 34b/8

ḳurıca : kuru gibi, kuruya yakın

ḳ. 34a/18

ḳurıl- : kurulmak, oluşturmak *bk. ḳurul-*

ḳ.up durur 58a/5

ḳurşaḲ+: kursak, boğaz

ḳ.ında (ḳurşaġında) 48b/17, 51b/7

ḳ.umuzda (ḳurşaġumuzda) 43a/8

ḳurt : yumuşak gövdeli, küçük sürüngen hayvan

ḳ. 49a/20

ḳurtar- : kurtarmak

ḳ.a 46a/5

ḳ.dı 66a/15

ḳ.ırsın 44b/13

ḳ.sa 50a/15

→*baş ḳ.maġıçun* 38a/19

ḳurtul- : kurtulmak

ḳ.avuz 60a/17, 60b/9

ḳ.ma 53a/20

ḳ.maya 35b/18

ḳ.mış 67b/7

ḳ.up 62b/13

ḳuru : toprak, kara

ḳ. 14b/1

ḳ.da 55a/17, 60a/2

ḳuru-, kuru-: kurumak

ḳ.maz (ḳurumaz) 30b/19

k.r (kurur) 24b/14

ḳurul- : kurulmak, oluşturmak *bk. ḳurıl-*

ḳ.mış 22a/21, 56b/16

ḳuruT- : kurutmak

ḳ.dı 61b/9

ḳ.ur (ḳurudur) 59a/14

kūs (F.): kös, büyük davul

k. 28a/2

kūs-ı ḥarb(ī) (F.): savaş davulu

k.üŋ 1b/13, 20a/14, 28a/1, 28a/5, 8a/11, 29b/10, 73b/20

k.ler 20a/19

ḳuṣūr (A.): 1. kasırlar, köşkler

ḳ. 3b/9

ḳ.ları 3b/10, 26b/3

2. eksik, noksan

ḳ.ı 21b/8, 39b/18

ḳuş : kuş

ḳ. 9b/4, 33b/3, 47a/19, 48b/5, 50b/4, 50b/5, 50b/6, 50b/7, 51b/21, 51b/6, 53a/12, 55a/19, 57a/4, 58a/14, 58b/9, 60a/11, 60a/12, 60b/6, 69a/8

ḳ.a 47a/15

ḳ.cuġaz 51a/10

ḳ.cuġaza 33b/6

ḳ.cuġazı 51b/2, 51b/4

ḳ.cuġazlar 54a/13, 54a/14, 60b/4

ḳ.cuġazları 51a/20, 61a/15

ḳ.dan 6a/12, 68a/13

ḳ.dur 48b/6, 52b/12, 54a/16, 55a/3

ḳ.ı 55a/4,

ḳ.ıla 54a/11, 61b/19

ḳ.lar 6a/5, 6a/10, 6a/14, 6b/16, 6b/2, 9a/20, 35a/9, 42a/14, 47a/19, 47a/21, 48a/11, 48a/12, 48a/13, 48a/18, 48a/19, 48a/2, 48a/20, 48a/3, 48b/7, 52a/13,

52a/16, 53a/4, 53b/1, 54a/16, 56b/18, 57b/11, 57b/17, 58b/5, 60a/8, 60b/20, 60b/8, 61a/15, 61a/6, 62b/1, 63b/8, 67b/11, 67b/12, 70a/6

ḳ.lara 6a/14, 48a/16, 52b/15

ḳ.larda 46b/18

ḳ.lardan 34a/3, 48a/15, 48a/17, 51a/9, 55b/19, 57b/14, 60a/18

ḳ.lardandur 51b/8

ḳ.ları 6a/15, 47a/12, 49b/4, 51a/4, 52a/4 59b/16

ḳ.ların 47b/13

ḳ.larından 55b/17

ḳ.larıyla 48a/4, 48a/6

ḳ.laruŋ 6b/16, 44b/18, 46a/13, 48a/16, 48a/20, 76b/2, 55a/2

cebrā ḳ.ınuŋ 54a/18

cebrā ḳ.ları 52b/9, 52b/11

cüngis ḳ.unı 34a/12

ḳaḳnūs ḳ.ı 64/8

ḳumrı ḳ.ı 6a/18

ögi ḳ.ını 46a/13

rūḥ ḳ.ı 68a/14, 68a/20

rūḥ ḳ.ıdur 68b/5

rūḥ ḳ.ına 67b/14, 67b/19, 68a/14

rūḥ ḳ.ları 76b/6,76b/15

ṣaḳa ḳ.ları 6a/13, 6a/14, 76b/8

ṣaḳar ḳ.ı 51b/12, 51b/13, 51b/14, 51b/18, 53b/3, 54a/16, 54a/17, 52b/6

ṣaḳar ḳ.ın 53b/19

ṣaḳar ḳ.ına 51b/10, 52a/7, 53b/2

ṣaḳar ḳ.ından 52b/4

ṣaḳar ḳ.ınuŋ 51b/11, 52b/2-3, 52b/17, 54a/10, 54a/21

ṣaḳar ḳ.ıyla 52b/1, 52b/6

ṣaḳar ḳ.larınuŋ 52b/9

serçe ḳ.ı 53b/4

sīmurġ ḳ.ı 4a/6, 11b/21, 67b/19, 70a/6, 76b/1, 76b/5

sīmurġ ḳ.ına 36b/11, 67b/16

ṭāvūs ḳ.ları 76b/14

tedric ḳ.ı 33a/4, 33a/17, 33a/21, 33b/15, 34a/3, 34a/15/16, 34a/16, 34b/10, 34b/20, 54b/20, 57a/13-14, 63a/14

tedric ḳ.ın 55b/6

tedric ḳ.ına 35a/1

tedric ḳ.ından 33a/21

tedric ḳ.ını 34a/2, 35a/5

tedric ḳ.ıyla 56a/9

tedric ḳ.ları 60a/10, 60b/5

tedric ḳ.larıyla 58a/21

tedric ḳ.larıyuz 60b/11

ḳuşaḴ+: kuşak

ḳ.ın (ḳuşaġın) 28b/2, 29a/9

ḳuşan- : kuşanmak, bağlamak

ḳ.dı 28b/2, 29a/9

ḳ.up 3b/19, 29b/17, 29b/3, 69b/11

ḳ.ur 74a/8

→ *ḥamāyil ḳ.dı* 28b/3, 29a/10, 73a/18-19

ḥamāyil ḳ.up 20a/18

tīġ ü ḥ. ḳ.up 28a/6

ḳuşaT- : kuşatmak, çevrelemek

ḳ.up (kuşadup) 4a/5, 13b/5, 31a/14

ḳuṭb (A.): alemde Allah'ın halifesi konumundaki insan-ı kamil

ḳ.ı 25a/21

ḳuṭbü'l aḳṭāb (A.): kutupların kutbu, Allah'ın kendisine tasarruf kudreti vermiş olduğu veli

ḳ. 2b/21, 23b/9, 23b/10, 25a/20, 25b/3

ḳ.a 23a/12, 61b/18

ḳ.uŋ 23b/8, 25b/4

ḳūt-ı revān (F.): içki, mey

ḳ. 11b/12-13

ḳutlula-:kutlamak, tebrik etmek

ḳ.yup 3a/1, 21a/17

ḳuʿūd (A.): oturma

→*ḳ.iT- (oturmak, namaz, ibadet için oturmak)* 12a/16

ḳuvā (A.): güçler, takatlar

ḳ. 62a/21

ḳ.sı 62b/1, 76b/21

ḳ.sıdur 76b/20

ḳuvvet (A.): kuvvet, güç

ḳ. 5b/10, 5b/8, 10a/19

ḳ.de 48b/9

ḳ.e 9b/10

ḳ.idür 36b/12

ḳ.ile 4a/9

ḳ.in 10a/11

ḳ.iyle 37a/15, 42b/5, 46b/18, 54a/1, 58a/13

ḳ.üm 56a/5

ḳ.ümüz 60a/20

ḳ.üŋ 10a/17

→*ḳ. vir- (güçlendirmek, can vermek)* 45b/10, 76b/9

ḳuvvetlü (←A.ḳuvvet): kuvvetli, güçlü

ḳ. 43b/3

ḳuyruḴ+: kuyruk

ḳ.unı (ḳuyruġunı) 45b/3

ḳuyruḳlu: kuyruğu olan

uzun ḳ. 46a/2

ḳuyu : kuyu, çukur

ḳ.lar 60a/5

ḳuyumcı: kuyumcu

ḳ. 5b/20

ḳuzġun: karga türü bir kuş

ḳ. 44b/18, 54b/10, 54b/11, 54b/12, 54b/13, 54b/14, 54b/16, 54b/8, 59a/2

ḳ.a 44b/18, 53a/19

ḳ.ı 54b/8

küççüklü: küçük olan

k. 5a/2

küffār (A.): kafirler

k. 34a/5, 60b/16, 60b/19, 61a/18

küffār-ı melāʿin (F.): lanetlenmiş kafirler

k. i 59b/19

küfr (A.): küfür, Tanrı'ya inanmama

k.i 16a/13, 16a/19

k.ile 15b/12, 16a/19

k. ü şirk 16b/3

kül (<A. küll): bütün, hepsi, tamam

k. 1b/4

kül : kül, ateş kalıntısı

nār u k. 77a/5

küllī (A.): tamamen, bütün, hep, hepsi

k. 24a/14, 24a/15

külḫan (F.): hamam ocağı, ateş yakılan yer

k. 38a/3

k.a 8b/5

kümes (< Yun. koumasi): kümes

k.lerin 45b/4

kün (A.): ol, olsun! anlamında söz

k. 12a/15, 24a/12, 32a/19

künbed (F.): damı kubbe biçiminde olan yapı

k. 63b/15

künde : ayakbağı, bukağı

→k. ur- (ayağına künde takmak, bağlamak) 47a/13

küngüre (F.): kubbenin tepesi, en yüksek yeri

k.ler 26a/13

k.leri 26b/2, 26b/3, 26b/3-4

k.nüŋ 4b/11

k.si 4b/10

künk : tutuk, unutkan

k. 59a/18

küp : küp

k. 56b/6

k.e 4a/3

k.ler 5a/2, 5a/6

k.leri 5a/8

küreT- : tozu dumana katmak, toz kaldırmak

k.übdi 28b/20

kürk : kürk, hayvan postu

k.imi 46a/7

k.in 51a/18

küre-i āteş (F.): hava tabakası üzerindeki ateş kısmı

k. de 55b/19

küre-i nār (F.): ateşküre

k. 37a/1

küre-i nesīm (F.): havaküre, atmosfer

k. 37a/2

kürsī (A.) : oturulacak yüksekçe yer, taht

k. 21b/21, 22a/16, 22a/21, 31b/11, 58a/7, 67a/3

k.de 7a/14, 22a/9

k.den 8a/9

k.ler 11b/7, 21b/21, 22a/1, 30a/21, 57a/20, 57a/21, 57b/6

k.lerde 22a/7, 22a/8, 22b/13, 22b/7, 47b/19

k.lerüŋ 22b/14, 22b/4, 22b/8

k.nüŋ 16b/20, 22a/1, 22a/2, 22a/21, 22a/8

k.si 4b/17

k.sinde 10a/16, 11a/12, 22a/4

k.sinüŋ 26b/19

k.ye 8a/9

kürsī-yi ʿarş-ı ʿaẓīm (F.): büyük arş tahtı

k. 12b/9

küsūf (A.): güneş tutulması

k.dan 58b/17

küşte (F.): öldürülmüş, ölü

k.ler 20b/19, 20b/20

k.lerden 76a/16

lāciverd (A.): lacivert, koyu mavi

l. 22a/1

l.ile 21a/21

lāciverdī (A.): lacivert renginde olan

l. 22a/20, 23b/17, 57b/12, 57b/19, 57b/21

lāf (F.): laf, söz, lakırtı

→l. ur- (söz söylemek, demek) 9a/16, 9a/17, 9b/7, 9b/9, 9b/10, 11a/13, 30a/3, 54b/6, 56a/19

lāġar (F.): arık, zayıf, cılız

l. 34b/9

lāḥiḳ (A.): ulaşma, yetişme, erişme

→l. ol- (ulaşmak, yetişmek, erişmek) 30b/21

laḥẓa (A.): lahza, an

bir l. 15b/12

lāʿīn (A.): kovulmuş, lanetlenmiş, istenmeyen

l. 18a/16

l.üŋ 18a/5

laʿl (A.): kırmızı ve değerli bir taş

l. 1b/15, 4b/11, 20b/19, 22b/19, 23a/18, 24b/11, 26b/9, 30b/7

l. ü cevāhirden 2b/16, 21a/20, 21b/15

l. ü cevāhirle 2b/9

l.den 5a/10, 6b/12, 8a/2, 23b/7, 30b/1, 31a/11

dürr ü l. 30b/5

lāl (A.): sakin, sessiz

tünd ü l. 34b/9

→l. eyle- (susturmak, sessizliğe büründürmek) 59a/18

laʿl (A.): dudak

l.üŋ durur 41b/19

lāle (F.): lale

l. 24a/17, 26b/11, 32b/11, 45a/21, 63a/3

l.sinüŋ 63a/3

l.nüŋ 59a/16

lāle-veş (F.): lale gibi

l. 2a/13

lāle-zār (F.): lale bahçesi, lalelik

l. 2a/12, 24b/12, 32b/7, 33b/18

lāʿl-gūn (F.): lal taşı renginde

l. 11b/12

laʿl-i bedaḫşān (F.): bedahşan yakutu

l.dan 17a/10, 23b/16

laʿl-īn (A.): kırmızı renkli

l. 24b/11, 65a/3, 76a/20

l. ṭuṭaḳlu 28b/8

laʿl-i yāḳūt (F.): kıymetli bir taş, grena taşı

l. 59a/6

l.dan 8a/4, 26b/5

laḳlaḳ (A.): leylek

l.a 52b/7, 52b/11

lā-mekān (A.): mekana ihtiyacı olmayan, Allāh

l. 1b/5, 77b/2

lā-şerīk ü l. 1b/2, 59b/8

l. ü bīniyāz 68a/12

lā-naẓīr (A.): eşsiz, benzersiz

l. 3a/6, 41a/15

l.sin 16a/7

lā-şerīk(A.): eşi, benzeri olmayan

l. 10a/20, 16a/7

l. ü bī-bedeldür 77b/1

l. ü lāmekān 1b/2, 59b/8

laṭīf (A.): güzel, hoş

l. 30a/19, 30a/20, 30b/9, 31a/9, 33b/1, 35a/12, 45b/11, 45b/7, 51a/10, 58a/3, 58a/20

→*l. ol- (güzel, hoş olmak)* 43b/21

laṭīfe (A.): hoş hikaye, şaka

l.sine 46b/8

lā-yaʿḳıl (A.): dalgın, bihoş, sarhoş

→*mest ü l. ol- (sarhoş olmak, kendinden geçmek)* 11b/17

lā-yemūt (A.): ölmez, ölümsüz

l. 9a/6

lāyıḳ (A.): layık, yaraşır, uygun

l. 17b/9, 25a/6

→*l. gör- (uygun, münasip bulmak)* 28b/1

l. ol- (uygun olmak) 17b/15, 17b/16

lāzım (A.): lazım, gerek

l. 61b/15, 70a/16

leb (F.): dudak

l.dür 2a/19, 32b/12

l.leri 63a/3

leʾīm (A.): alçak, aşağılık, cimri

l. 17b/16

lemyelid velem yūled (A.): doğurmadı ve doğrulmadı anlamındaki ayet

l. sin 16b/4

l. dür 12a/8

lem-yezel (A.): zeval bulmaz, baki, kalıcı

l.dür 12a/7

leng (F.): topal, aksak

l. 12b/14

→l. ol- (topal olmak) 12b/18

leş (<F. lāşe): leş

l. 20b/19

l.iyle 20b/11

l.lerin 67a/8

leşker (F.): asker, ordu

l. 20a/19, 64a/14, 69b/9, 71b/1, 75b/20

l.e 35b/9

l.i 18b/18, 19b/17, 19b/21, 28a/12, 29b/12, 35a/21, 35b/13, 36a/16, 36a/6, 37b/12, 64a/9, 65a/17, 65a/9, 65b/7, 67b/6, 68b/4, 69b/10, 71b/17, 72b/10, 73a/5, 75a/6, 75b/14, 76a/15, 76a/21

l.ile 18a/17, 20b/2, 36b/9

l.in 11a/20, 11a/21, 20b/14, 20b/9, 28b/19, 32b/21, 65b/8, 72b/9, 75a/10, 75b/21, 76a/14

l.inde 35b/20, 69b/11

l.inden 18b/12, 19a/21, 19b/20, 64a/21, 67a/19, 73a/8

l.ine 18a/18, 19b/15, 19b/19, 27b/5, 29b/8, 35b/7, 67a/20, 67b/15, 67b/20, 68b/1, 70a/20, 76b/7

l.ini 48a/6, 63b/21, 76b/17

l.inüŋ 18a/21, 36a/7, 65b/3, 76b/16

l.iyle 18b/8, 20a/6, 32b/21, 35b/5

l.lerin 72a/11

l.üm 54b/15

l.ümüzi 76a/10

leşker-i rüstem (F.): Rüstem'in askerleri

l. 5b/10

leşker-i süleymānī (F.): Hz. Süleyman'ın askerleri

l. 35b/4

levḥ (A.): yassı, düz üzerine resim, yazı gibi şeyler yazılabilen nesne, levha

l. 21a/21, 40a/11, 41a/18, 49b/16, 50b/12

l.den 40b/18

l.e 40a/21

l.i 4b/9, 40a/19, 40b/20

*l.in*de 4b/11

l.üŋ 4b/9, 49b/21

levh-i maḥfūẓ (F.): Allāh tarafından takdir edilen şeylerin yazılı olduğu manevi levha

l. 12b/4

l.a 14b/2, 15b/3, 16b/13, 16b/14

l.da 16b/13, 16b/15

leyl (A.): gece

l. 59a/8

leyl ü nehār (A.): gece gündüz

l. 24b/14, 25b/1, 41b/11

leymūnī (A.): limon renginde

l. 76b/6

leẕīẕ (A.): lezzetli

l. 30b/15, 31a/9

leẕẕet (A.): tat, lezzet

l. 24b/16, 31b/6

l.i 30b/9, 31b/6

l.iyle 42b/18

libās (A.): elbise, kıyafet

l. 27a/13

l.cuġın 6a/20

l.ın 66a/17, 68a/1

l.lar 11b/2

licām (A.): binek hayvanının ağzına vurulan gem

l.ları 30b/16

lisān (A.): lisan, dil

l. 25b/17, 31a/8, 51a/14, 55a/14, 58a/3

livā'ül-ḥamd (A.): Hz. Muhammed ümmetinin kıyamet günü altında toplanılacağına inanılan bayrak

l.e 8a/7-8

livāṭa (A.): erkekler arası cinsi münasebet, sapıklık

→*l.iT- (erkek erkeğe cinsi münasebette bulunmak)* 53b/10

liyāḳat (A.): layık olma, değerlilik

l.üm 57a/2

lĪki (<F. lĪk): lakin, fakat, ama, ancak *bk. lĪkin*

l. 2a/5, 7a/11, 13a/12, 15b/6, 17b/10, 17b/14, 24a/18, 24a/19, 32a/18, 42b/21, 47b/14, 51a/7, 54a/9, 56a/2, 63a/6, 63a/10, 63b/6, 66b/1, 73b/17

lĪkin (F.): lakin, fakat, ama, ancak *bk. lĪki*

l. 48b/5

luʿb (A.): oyun, taktik

l.ile 9b/1, 18b/16, 18b/21

l. u hüner 30a/2

luġat (A.): dil, lisan

l.ile 8a/18

luġāt (A.): kelimeler, sözler

l.ı 13b/17

l.ın 12a/2, 12a/4

l.ların 13b/19, 14b/12

l.larla 7b/13

luṭf (A.): lütuf, iyilik, ihsan

l.uŋ 1b/6, 1b/14, 12a/19, 24b/5, 62b/19, 77a/20

l.uŋla 77a/12

l.ı 63a/3

→*l. eyle- (lütufta bulunmak)* 77a/19

l. it- (iyilikte bulunmak, zahmete girmek) 18a/6, 24b/3, 25b/18, 32b/1, 35a/10, 41a/1, 41b/6, 45b/11, 52b/5, 67b/17

ḫışm u l. u ḳıl 12a/20

luṭf-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın lütfu

l.a 54a/4

lük (F.): kırık ve çatlak çanak çömlekleri yapıştırmakta, künkleri birleştirmekte kullanılan, kireç, zeytin yağı, pamuk ve yumurta akından ibaret macun

l.ile 60a/5

lülü (A.): inci

l. 41b/20, 63a/3

l.den 8a/8

l.dendür 30b/20

lūle (F.): çeşme, musluk gibi şeylere takılan küçük boru

l.den 24a/1, 24a/2, 25a/17

l.nüŋ 25a/3

l.si 24a/1, 25a/2

lūṭī̄ (A.): livata eden

l.dür 53b/8

maʿel-ḳıṣṣa (A.): sözün kısası, kısacası

m. 20b/2, 68b/18, 64b/3, 72a/19, 73b/4, 74b/20, 75b/14

maġaza (A.): depo, mahzen

m.lar 4b/20

maġāra (<A. maġāre): mağara, in

m. 37b/11, 56a/9

m.da 55b/8

m.lar 59b/16, 60a/16, 60a/5

m.ya 4a/1, 61b/13

maġārib (A.): garplar, batıdaki ülkeler

m. 38b/8, 40b/5, 55a/10

m.e 4b/18, 55a/18

maġlūb (A.): yenilmiş, mağlup

m.ına 53b/10

maġrib (A.): garp, batı, Afrika'nın Mısır ötesindeki kısmı

m. 36b/2, 72b/13, 72b/9, 73a/3

m.e 7a/15

maġrūr (A.): kibirli, gururlu

→*m.ol- (gururlanmak, gurura kapılmak)* 62a/2, 72b/3

maġz (F.): 1. beyin, dimağ

m.ını 5b/5, 33a/12

2. öz, asıl

m.ını 17b/9

maʿādin (A.): madenler

m. 6b/10

m.den 17a/4, 22b/1, 23a/16, 23a/7, 23b/15, 34b/14, 39b/3

m.e 61b/16

m.i 61b/18

m.le 21a/5

m.lere 14a/15

maʿāf (A.): acıma, affetme

m. 11a/1,

→*m.eyle- (affetmek, acımak)* 62b/19

maʿān (A.): beraber, birlikte

m. 70b/17

maʿārif (A.): marifetler, bilimler

m. 63a/9

maʿcūn (A.): macun, karışım

m. 34b/14

maʿdilet (A.) : adalet, insaflılık

m. 1b/12

maʿden (A.): maden

m. 3b/8

m.ler 6b/11

māder-zād (F.): anadan doğma

m. 56b/2

maʿdūm (A.): var olmayan, yok

→m. ol- (yok olmak) 28a/19

māh (F.): ay *bk. meh*

m. 24b/19

m.ı 59b/3

mihr ü m. 3a/4

sāl ü m. 5a/7

m. u mihr 32b/4

maḥal (A.): yer, mekan

m. 58a/18

m.de 60b/21

māḥażar (A.): hazır olan şey, hazır olarak bulunan şey, her ne varsa

m. 17b/20, 51a/7

maḥbūb (A.): sevgili, sevimli

m. 3a/2, 3a/5, 26b/10, 33b/1

m.a 26b/17

maḥbūbe (A.): sevilen, güzel kadın

m. 16a/1, 30b/5

maḥcūb (A.): utanan, utangaç

m. 3a/6

māhir (A.): hünerli, becerikli

m. 57b/1

m. dururlar 33a/2

→*m. ol- (bilmek, o işte başarılı olmak)* 22b/7, 22b/15

māhitāb (F.): dolunay

m. 3a/7, 26a/14

maḥkūm (A.): birine hükmetme, hükmü altında olma

m.umdadur 49b/20

→*m. it- (hükmetmek)* 3b/16

m. ol- (hükm olunmak) 25b/1, 55a/12, 77a/1

maḥrūm (A.): mahrum, yoksun

→*m. iT- (mahrum etmek, yoksun bırakmak)* 16a/7, 43a/5, 45a/9

maḥv (A.): yok olma, harap olma

→*m. ol- (perişan olmak, ortadan kalkmak)* 18a/14, 28a/19

maḫlūḳ (A.): yaratılmış, halk olunmuş, yaratık

m. 4b/15, 8a/17, 21b/19, 32b/17, 38b/17, 39a/2, 70a/1

m.ı 40b/1

m.ıla 5b/6, 9a/3

m.ın 3b/15

m.lar 61a/21

m.uŋ 3b/13, 8a/17, 33a/13, 40b/3, 70a/2

maḫlūḳāt (A.): yaratılmış şeyler, canlılar

m. 3b/12, 7b/2, 13b/7, 13b/8, 34b/14, 35a/18, 36a/7, 37a/12, 40a/19, 47b/18, 57a/18

m.a 34b/20, 37a/1, 37a/2, 38b/6, 40a/16, 55b/2, 58b/20

m.da 7b/1

m.dan 25a/18

m.ı 70a/6

m.ına 14b/1

m.ınuŋ 4a/13, 22b/6

m.uŋ 3b/16, 5a/17, 6a/2, 6b/15, 25a/18, 34b/4, 37b/18, 39b/13

m.ıyla 4b/18

maḫlūḳāt-ı ʿālem (F.): alemdeki tüm yaratılmışlar

m. 55a/16

maḫrec (A.): 1. çıkış yeri, delik

m.i 25a/8

2. söyleyiş, söyleme

m.inde 22b/11

m.inden 57b/3

maḫzen (A.): eşya saklanılacak yer, depo

m.ler 5a/4

m.üŋ 4b/20, 5a/14, 5a/18

mā'il (A.): meyletme, düşkün olma

→*m. ol- (meyletmek, hevesli, düşkün olmak)* 62b/8

maḳāl (A.): söz, lakırdı

m. 32a/17

maḳām (A.): 1. makam, durulan yer

m. 23a/4, 23a/5, 23b/2, 23b/3, 26a/14, 62b/20

m.a 22b/6

m.da 23a/2, 23b/1, 25a/20

m.dan 26b/14

m.ı 6a/7, 23a/20

m.ıdur 6b/15, 6b/16, 6b/17, 7a/13, 8a/8, 23a/11, 23a/21, 23a/4, 23a/6, 23b/13, 23b/2

m.ında 3b/18, 4a/14, 25b/3, 38b/13

m.ından 14a/1

m.ıydı 14a/1

m.ıydıgın 23a/15

m.lar 4a/18, 6b/6, 23a/2, 26a/14

m.larda 6a/9, 21b/10

m.ları 4a/18, 23b/15

m.larıdur 6a/2

m.larına 30b/17

m.laruŋ 22b/18, 23a/4

m.uŋ 1b/6, 23b/7

m.uzda 14a/21

2. musikide durak

m. 42a/2

→*maḳām ṭut- (yer edinmek, mevki sahibi olmak)* 17a/16

maḳām-ı cennet (F.): cennet makamı

m.i 31b/7

maḳām-ı melekūt (F.): melekler makamı

m. 21b/17

maḳāmlu (←A. maḳām): makam sahibi

m. 3b/18, 4a/14, 14a/21, 38b/12

maḳbūl (A.): kabul edilen, uygun

m. 53b/8

→*m. ol- (kabul olmak)* 22b/16, 39a/16, 53a/3, 53a/13, 53a/21, 53b/1, 53b/16

m. ḳıl- (kabul etmek) 41b/13, 67b/18

m. ṭut- (kabul etmek) 12b/3

maḫhūr-ı ḫāk (F): Allah'ın gazabı

→*m.ol- (*Allāh'ın gazabına uğrayarak toprak olmak, yok olmak) 2a/1

maḳṣūd (A.): istenilen şey, istek

m. 42b/19

m.ı 22a/12

māl (A.): mal, mülk, servet, varlık

m. 63b/18

m.a 62b/8

m.ı 24b/12

m.ına 47a/4

m.uŋ 8b/3

m.uŋı 2a/15

milk ü m. u dünyā 32b/2

m. ü genc 8b/2

m. ü niʿmet 71a/20

māl-ā-māl (A.): çok dolu, dopdolu

→*m. ol- (ağzına kadar, çok dolu olmak)* 5b/16, 24a/3

mālik (A.): 1. melik, emir, hükümdar

m. 36b/17

m.dür 31b/20

2. sahip, bir şeyi olan, sakin

m.leri 36b/10, 37a/14, 37a/16, 37b/8, 37b/12

m.lerin 37b/6

m.lerine 37b/1

mālik-i milk-i cihān (F.): cihan mülkünün sahibi, Allāh

m. 1b/12

mālik-i mürġān (F.): kuşların emiri

m. 42a/7

mālik-i riḳāb (F.): kulların, kölelerin sahibi

m. 62b/5

maʿlūm (A.): malum, bilinen, bilinmiş

m.udır 41b/21

→*m. ol- (kastetmek)* 54a/5-6

m.ı ol- 5b/13

m.ları ol- 34b/6

m. ol- 38a/17, 44b/15, 45a/16

m.um ol- 40a/17

m.umuz ol- 14b/15

maʿmūr (A.): bayındır, gelişmiş

m.ına 40b/15

maʿnā (A.): mana, anlam

m.sı 33b/4

mānend (F.): benzer, eş

m. 5a/9, 57b/2

m.i 3b/19, 5a/6, 7b/2, 10a/15, 19b/3, 31b/18

→*m. ol- (benzemek)* 25a/7

mānend-i ḳāf (F.): Kaf Dağı'na benzer

m. 76a/21

manṣıb (A.): makam, rütbe,derece

m. 18a/3, 41b/21

m.ı 32b/6

m.ıla 4a/20

manẓar(A.): görünüş, çehre

m. 32b/9

manṭıḳu't-ṭayr (A.): kuş dili

m. 56a/2

m.ca 34b/3, 55a/13, 57a/1, 58b/8, 60b/5, 63a/16

mār (F.): yılan

m. 41b/3

ins ü cinn ü vaḥş ü ṭayr u mūr u m. 55a/13

mūr u m. 21a/5, 48b/3, 55a/9

m. u mūra 61b/17

maraż (A.): hastalık

m. 30b/2

m.a 22b/7, 22b/11

m.dan 22b/10

maʿrifet (A.): marifet, biliş

m. 17b/14

m.iyle 037a/15

marīż (A.): hasta, hastalıklı

m.ler 22b/11

→m. ol- (hastalanmak) 22b/10

maʿrūf (A.): herkesçe bilinen, tanınmış

m.dur 61b/10

m.ken 16a/15

maṣāf (A.): saf, toplanma yeri

m. 42a/7

mā-sivā (A.): Allah'ın zâtı dışındaki bütün varlıklar

→m.dan geç- (sadece Allāh'a yönelmek, O'ndan başka her şeyden vazgeçmek)

62b/7, 77a/4, 77a/5

maṣnūʿat (A.): sanatla yapılmış şeyler

m.uŋ 58b/13, 59a/4, 59b/2

m.ı 59a/4

maʿṣūm (A.): suçsuz, masum

m. 34a/8

m.a 34a/10

maşrıḳ (A.): doğu

m. 29a/2

m.dan 7a/15

maṭar (A.): yağmur

m. 7a/18

maṭbaḫ (A.): mutfak

m.ından 48b/18

maṭbūʿ (A.): tab edilmiş, basılmış

m. 32a/15

mātem (A.): yas, ağlama

m. 16a/12

māt (F.): yenme, mağlup etme

→*m. iT- (yenmek, mağlup etmek)* 72b/15

maṭlaʿ (A.): doğacak yer, güneşin doğması

m.dur 31b/1

m.ıdur 32b/12

m.ına 39b/19

maṭlūb (A.): istenilen, aranılan, talep edilen

m. 22a/10

mā u men (A.T.): benlik, kişinin kendi varlığını terketmesi, vahdet

→*m.den geç- (kişinin sadece Allah'a yönelmesi)* 62b/7, 77a/4, 77a/5

mā u ṭin (A.T.): su ve ruh, insanın yaratılış mayası

m.den 62b/17

māva it- (): yazık etmek (?)

m.me 77a/11

mayide (<A.māʾide): yemek, yiyecek

m.si 49a/5

mażḥek (A.): haline gülünecek, soytarı, komik

→m.ol- (gülünecek hale gelmek) 17b/15

maẓlūm (A.): zulüm görmüş, mazlum

m. 52a/20

m.lar 51a/9

m.lara 45b/14

maʿzūl (A.): azledilmiş, boş bırakılmış

*→m.eyle- (azletmek, boş bırakmak)*14a/1

maʿẕūr (A.): özürü olan

→m. buyur- (hoşgörmek) 42b/11

m. ṭut- (bağışlamak, hoşgörmek) 46b/4-5, 49b/17

mecāl (A.): imkân, fırsat

→m.vir- (fırsat vermek, imkân tanımak) 49b/5, 55a/4

mecālis (A.): meclisler, bölümler

m. 8b/9

meclis (A.): 1. meclis, bölüm, kısım

m. 17b/5, 32a/14, 32a/16, 41b/9, 62b/10

m.de 24a/17

m.i 77b/3

m.inüŋ 2a/6, 8b/17, 17b/13, 24b/6, 32a/21, 41b/17, 63a/1

2. toplanma, toplantı

m. 11b/11, 57b/20, 66a/10

m.inde 10a/16, 67a/2

m.inden 35a/8

meclis-i vāʿiẓ (F.): vaiz, konuşma meclisi

m. 63a/5

mecnūn (A.): çıldırmış, deli, divane

→*m. iT- (delirtmek, baştan çıkarmak)* 42b/12

meded (A.): medet, yardım

m. 67b/1

→*m. eyle- (yardım etmek)* 68a/13

mefreş (A.): bir çeşit döşeme, yaygı

m. 59a/9

meger (F.): meğer, oysaki, ola ki, ancak

m. 34a/6, 42a/17, 43b/10, 45b/4, 46b/8, 47a/18, 58b/2, 67a/1, 67a/11

m.kim 54a/17

mehābet (A.): azamet, ululuk, korkunçluk

m.leri 3b/20

meḫādim (A.): hizmetçiler, mahdumlar

*m.*70b/18

mehīveş (<F. meh-veş): ay gibi güzel

m. 21a/5

meh (F.): ay *bk. māh*

mihr ü m.le 62b/16

mehl-i ḫiẕmet (F.): hizmet zamanı

m. 69b/2

meh-rū(F.): ay yüzlü, güzel

m. 30a/18, 41b/18

mekān (A.): yer, mekân

m.da 33a/19

m.ı 1b/5, 15b/1

m.ına 16b/11

m.larıdur 6b/6

→*m. ṭut- (yer edinmek, yerleşmek)* 58a/21

mekkār (A.): hileci, düzenbaz

m. 42b/21, 69a/2

mekr (A.): hile, aldatma

m.i 42b/20

m.ine 46b/10

mekr-i zen (F.): kadınların aldatması, baştan çıkarma

m. den 43a/1

melāʾik (A.): melekler

m. 17b/3

melāʾike (A.): melekler

m. 60a/18

melāʿin (A.): lanete sebep olanlar, lanete değer işler

m. 60b/16, 60b/19

m.ler 61a/18

meleK+ (A.): melek

m. 1b/11, 2a/8, 2b/21, 2b/5, 3a/11, 6b/16, 6b/17, 7a/10, 7a/19, 7a/20, 8a/11, 13a/14, 13a/20, 13b/12, 14a/19, 15a/12, 16a/1, 25b/17, 25b/19, 25b/21, 26a/1, 26a/14, 26a/16, 26a/2, 26a/20, 30a/17, 31a/18, 31a/19, 31b/15, 31b/16, 32a/12, 32b/9, 36b/18, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 37a/1, 37a/2, 37a/3, 37a/4, 37a/5, 37a/6, 39b/11, 40a/15, 40a/20, 40b/11, 40b/20, 41a/19, 41a/3, 41b/18, 49b/14, 63a/6, 65b/1, 76b/5

m.den 12b/16, 16b/11, 39a/16

m.dür 3a/10, 7a/13

m.e (melege) 7b/1, 14a/17, 14a/20, 21a/16, 36b/18

m.i (melegi) 37a/11, 49b/13

m.le 14b/6, 16b/19

m.ler 12a/17, 13a/7, 14a/17, 16a/18, 16b/1, 17a/16, 21a/11, 21a/6, 25b/5, 29b/13, 32b/6, 37a/8, 38b/6, 39a/1, 39b/13, 50a/2, 59a/4

m.lerden 40a/2

m.lere 37a/6

m.lerile 2b/18

m.lerüŋ 7b/3

melek-i aʿẓam (F.): büyük, ulu melek

m. 7a/9, 7a/21, 7b/4, 16b/12, 21a/7, 21a/10, 26a/14, 37a/13, 41a/1

m.ı 3a/8

m.la 2b/6

m.uŋ 21a/8

melek-i ʿaẓīm (F.): büyük melek

m.dür 3a/2

melek-i müvekkel (F.): vekil olan, vekil tayin edilen melek

m. 3a/1, 7b/1, 7a/12, 14a/16, 14a/18, 21a/6, 37a/14, 38b/17

m.den 15b/20

m.i 6b/15, 7a/20

m.in 15b/11

m.ler 8a/15

*m.le*re 61b/17

m.leri 039b/9

melek-veş (F.): melek gibi

m. 76b/14, 77a/3

melekūt (A.): melekler; melekler ve ruhlar alemi

m. 3a/4, 3a/10, 12a/10, 13b/18, 14a/16, 21a/12, 26a/6, 26a/9, 39b/10, 49b/20

m.a 13b/13

m.ı 14b/18

m.ıla 14a/2, 26b/19, 32b/20

melek-i muḳarrebīn (F.): Allāh'a yakın olan melekler

m. 3a/13, 7a/2, 7a/4, 7a/7, 12b/9, 14a/4, 14b/18, 21a/17, 21a/9, 38b/21, 39b/12

m.dür 3a/10

m.den 9a/11

m.ile 6b/19

m.le 7b/11, 13b/3

m.lere 14a/2

m.lerle 15a/14

m.leri 25b/6

m.lerin 14b/11

melekūt-ı müvekkelīn (F.): vekil olan, vekil tayin edilen melekler

m. 15b/16

melekūt-ı semāvāt (F.): gökteki, semadaki melekler

m. ıla 18a/2

melekūtü's semavāt (A.): semadaki melekler

m.a 55b/3

melik (A.): melik, hükümdar, padişah

m. 43b/2, 70a/9, 72b/7, 74a/21, 74b/2, 74b/6

m. ü ḫaḳan 57a/5

m. ü pādişāh 20a/8

m.dür 55a/12, 59b/5

m.i 20a/11, 20a/16, 20a/20, 20a/8, 48a/12, 48a/13, 52b/16, 63a/18, 63b/9, 69b/14, 69b/19, 71b/21, 71b/3, 72a/10, 75b/8

m.ine 65b/3, 67a/5, 67b/2, 71a/17

m.inüŋ 66b/21, 72a/15, 72b/9

m.ler 75b/18

m.leri 18b/1, 18b/9, 21b/10, 47b/18, 72a/21, 72b/13

m.lerinüŋ 20b/2

m.leriyle 75b/3

melik-zāde (F.): melik soyundan, şehzade

m. 18a/12

m.lere 47b/6

melīḥ (A.): güzel, şirin, sevimli

m. 35a/12

melʿūn (A.): lanetlenmiş

m. 38a/16, 66a/7

m.dur 67a/5

m.ı 68b/13

m.uŋ 36a/5

memāt (A.): ölüm

m.ı 59a/9

memleket (A.): ülke

m.de 48a/8

m.i 15b/14

m.in 54b/4

m.ine 27a/8

m.üŋüz 49a/13

meʾmūr (A.): emir almış olan kimse

m. 3b/16

m.dur 21a/12

→*m. ol-* 21b/19,22a/5,42a/16

men : ben (zamir) *bk. ben*

m. 15b/6, 17b/12, 29b/21, 32a/15, 58b/9, 63a/6

m.den 9b/11, 13a/19, 17b/6

m.i 67b/17

menʿ (A.): yasak etme

→*m. eyle- (yasaklamak)* 64b/15, 65b/9

m. ḳıl- (yasaklamak) 10b/20

menber (<A. minber): minber, oturacak yer *bk. minber*

m.i 59a/11

menḳūr (A.): delik para

m.ı 56b/4

menḳūş (A.): nakşolunmuş, işlenmiş

→m. ol- (nakşolmak, süslenmek) 37a/7

menzil (A.): varılacak yer, mevki, menzil

m. 63b/12, 64a/10, 64a/2

m.i 17a/19

m.ince 26a/20, 26a/9

m.üŋ 41b/3

→m. al- (yol almak, ilerlemek) 50b/6

merātib (A.): rütbeler, dereceler

m. 22b/16

m.indenki 14a/1

→ m. bul- (rütbelenmiş, yükselmiş) 7a/1

mercān(A.): mercan, kıymetli bir nesne

m. 5b/17

m.dan 3b/4, 4b/1, 4b/4, 5a/1, 5a/10, 8a/2, 17a/7, 22a/2, 22b/3, 23a/8, 23b/20, 23b/6, 26b/2, 26b/6, 30b/1, 30b/8, 31a/11

m.dandur 31b/3

merdān (F.): mertler, yiğitler

m.lar 9a/16

m.larıyla 19b/18

merd-i merdān (F.): yiğitler yiğidi

m. 9a/13

m. idi 19a/8

m.ları 4a/13

m.larıyla 075a/16

→*m. ol- (yiğit olmak)* 9b/6, 9b/9

merd-i meydān (F.): savaş alanının yiğitleri

m. lar 76a/4

merg (F.): ölüm

m. ü ecel 5b/7

merg-i müfācāt (F.): aniden, ansızın ölüm

m. dan 56a/19

merġūb (A.): rağbet edilmiş, beğenilmiş, istenen

m. 3a/3, 22a/10

merḥabā (A.): merhaba, selam

→*m. it- (merhaba demek, selamlaşmak)* 3a/12,26a/15

m. ḳıl- (merhaba demek, selamlaşmak) 21a/4, 21a/16, 26a/17

merḥamet (A.T.): merhamet, bağışlama

→*m. ḳıl- (merhamet etme, bağışlama)* 57a/13

merkeb (A.): binilecek şey, binek

→*m.ol- (binmek, üzerine oturmak)* 55a/11

merkez (A.): merkez, orta

m.inde 57a/15, 57a/7

m.inden 24a/11

m.leri 2b/9

mermer (< Yun. marmaro): mermer

m. 3b/8

m.den 5a/12, 17a/4, 23b/20, 23b/5

merżā (A.): Bir tür taş

m. 39b/18

mertebe (A.): derece, basamak

m.de 43a/5, 66b/19

m.si 73b/16

m.since 2b/12, 22b/6

m.sinde 4a/17

m.ye 43a/13

mertebeli (A.←mertebe): mertebesi olan *bk. mertebelü*

m. 66b/15

mertebelü (A.←mertebe): mertebesi olan *bk. mertebeli*

m. 2b/12, 4a/17, 22b/6

mertebet (A.): mertebe

m.dür 1b/13

meṣāme (A.): duracak yer

m. 46b/8, 48a/12, 57b/11, 57b/18

mesār (A.): sevinçler, zevkler

şerr ü m. 41b/14

mescid (A.): mescit

m.ler 23a/1

meṣelā (A.): misal olarak, mesela

m. 23b/9, 43a/8

mesken (A.): oturulacak yer, mesken

m.i 56b/6

m.ini 8b/16

m.üŋ 047b/3

→m. ṭut- (yerleşmek, yurt edinmek) 50a/7

mest (F.): mest, sarhoş

m. 63b/13

m. ü ḫarāb 63a/2

→m. ü lā-yaʿḳıl ol- 11b/17

m. ol- (kendinden geçmek) 66a/11

mestlik(←F. mest): sarhoşluk hali

m. 66a/12

meṣṭūr (A.): yazılmış

m. 58a/17

→*m. ol- (yazılmak)* 49b/12, 50a/1

mestūre (A.): namuslu kadın

m. 53b/13

mesʿūd (A.): bahtiyar, saadetli

m. 42a/1

meşām (A.): burun

m.ı 1b/8

meşārıḳ (A.): doğular, güneşin doğduğu yer

m. 40b/5

m.a 4b/18, 38b/8, 55a/10, 55a/18, 61b/18

meşāyiḫāne (A.): şeyhlerinkine benzer, şeyh gibi

m. 43a/21,45a/6

meşġūl(A.): bir işle uğraşan, meşgul

m. 60b/13

→*m. ol- (bir işle uğraşmak)* 3a/14, 6a/6, 18a/17, 18a/21, 22b/15, 27b/20, 42a/11, 42a/17, 51a/3, 51a/5, 53a/15, 59b/12, 60b/3, 63b/4, 65b/12, 68a/6, 71b/2, 73a/13

meşhūr(A.): meşhur, ünlü

m.dur 61a/18

→*m. ol- (duyulmuş, tanınan, bilinen)* 19b/13

meşk (F.): tulumdan yapılmış su kabı

m.i 68a/2

m.ine 6a/14

m.lerine 76b/8

meşreb(A.): yaratılış, mizaç, ahlak

m.dedür 55a/6

metāʿ (A.): eşya, nesne, varlık

m. 17b/15

mevā (A.): yurt, mesken, yer, makam

m. 77a/11

mevālī (A.): alimler

m. 12a/13

mevṣūf(A.): vasıflanmış, öyle tanınmış

m.udı 15b/12

mevc-i körük (F.): körük dalgası

m. 32a/3

mevc (A.): dalga

→m.ur (dalgalandırmak) 18b/18, 73a/9

mevcūdāt (A.): var olan şeyler, mahlûklar

m. 35b/2, 36a/7

m.a 55b/3

m.ına 14b/2

m.ıyla 4b/17

m.uŋ 37b/19

mevlā (A.): Allāh, Tanrı

m.sına 47a/18

mevlāyī (A.): ey Allāhım!

m. 12a/12, 39a/5, 40a/14

mevżiʿ (A.): yer

m.e 23a/2

m.ı 51b/7

mevt (A.): ölüm

m. 24b/11

m.den 25a/6

m.e 5b/9

m.üme 5b/8

→*m. ir- (ölümün gelmesi)* 5b/10

m. ol- (ölmek) 62b/4

mevzūn (A.): uygun, güzel, düzgün

m. 51a/11

mey (F.): şarap

m. 11b/16, 24b/11

meydān (A.): meydan, alan

m. 21b/13, 22a/20, 22a/21, 23a/1, 27b/2, 28a/13, 28b/19, 28b/20, 29b/7, 30a/15, 39b/15, 63b/1, 64b/6

m.a 9a/13, 10a/18, 10b/12, 18b/10, 18b/11, 18b/12, 18b/20, 19a/18, 29a/17, 29b/15, 29b/19, 30a/2, 64b/11, 64b/12, 64b/13, 64b/18

m.ı 5b/14, 10a/17, 10a/21, 21b/14, 29b/14

m.ına 29a/16, 66b/10

m.ında 27b/11

m.uŋ 5b/14, 23a/1, 39b/16

→ *naẓar m.a ṣal- (meydana bakmak)* 10b/12

naẓar m.a ḳıl- (meydana bakmak) 18b/11

meydān-ı ʿaẓīm (F.): büyük, geniş meydan

m. 21b/20

meyl (A.): eğilim, meyil, ilgi

m.i 046b/9

→*m. it- (ilgi alaka göstermek)* 8b/6, 43a/6

meyl-i muḥābā (F.): korkmuş gibi görünme

→*m.iT- (korkmuş, çekinmiş gibi yapmak)* 29a/18

meymene (A.): ordunun sağ kanadı

m. 28a/15, 76b/2

meysere (A.): ordunun sol kanadı

m. 28a/15, 76b/2

mezār (A.): mezar, kabir

m.ı 38b/19

m.ına 39b/10

m.ını 39a/12, 39a/6

meẕellet (A.): hakirlik, alçaklık, itibarsızlık

m. 33b/5, 72b/8

meẕheb (A.): mezhep, dinde tutulan yol

m.dendür 55a/6

m.imüzde 47a/4

m.in 34b/21

mezīd (A.): artma, çoğalma

→m. it- (arttırmak, vermek, bahşetmek) 3b/15, 5a/7, 6b/18, 25b/2

m. ḳıl- (nasip olmak, bahşetmek) 77a/16

meẕkūr (A.): zikredilmiş, anılmış, adı geçmiş

m.dur 58a/18

mıḫ (F.): mıh, çivi

m. 26a/11, 36a/12, 39b/20

m. u mismārları 2b/16, 5a/13

m.ından 20b/8

m.lar 48b/19

m.ları 22a/17

mıḫla- (←F. mıḫ): batırmak, saplamak

m.yup 19a/3

mıṣrī (A.): Mısır'a özgü

m. 5b/5, 20b/16, 74a/20, 74b/14

miʿde (A.): mide, karın

m.sinde 48b/15

mifettüḥū'l-ebvāb (A.): kapıları açan, Allah

m. 28a/20

miftāḥ (A.): anahtar

m.ı 4b/5, 5a/1, 28a/18

m.ın 5a/11

→*m.ın ur- (bir şeyi açmak için anahtar sokmak)* 5b/13, 40a/4

mi̇̄ġ (F.): kara bulut, sis

m. 5b/5

mihdī-'i āḫir-zaman (F.): ahir zamanda gelecek olan Mehdi

m. 1b/15

mihir (A.): hediye, iyilik

m. 33b/21

→*m. iT- (hoşluk vermek)* 32b/4

mihmān-ḫāne (F.): misafirhane

m.ye 11b/1-2

mihr (F.): güneş

m. 54b/18

m.i 17a/21, 24b/16

māh u m. 32b/4

m. u māh 3a/4

m. ü mehle 62b/16

miḥnet (A.): zahmet, sıkıntı, zorluk

m. 33b/5, 63a/5, 73a/5

m.i 32b/4, 41b/5

m.ine 17b/1

miḥrāb (A.): mihrap, girintili yer

m. 23a/10, 23a/3, 23a/9, 23b/20, 23b/4

m.a 25b/13

m.ı 23a/9

m.ına 25b/4

m.lar 21b/14, 23a/1

m.laruŋ 21b/14

m.uŋ 23b/21, 23b/7

mihribān (<F. mihr-bān): muhabbetli, güleryüzlü, şefkatli

m. 32b/10, 51b/2

mihter (F.): mehter, askeri bando

m. 28a/1

m.ler 29b/8

m.lerile 37b/5

miḳdār (A.): miktar, kısım, parça

m. 59b/9

m.ı 14b/11, 22b/2, 35a/17, 37a/20, 46b/16, 72b/1

m.uŋı 9b/5

mīl (A.): bir uzunluk ölçüsü

m. 5b/15, 23b/4, 35a/17, 39b/19

m.den 35b/10

m.i 21b/7

m. idi 21b/7

m. ola 5b/15

mīl-i mināre (F.): minare çubuğu, uzun demir

m. 10b/10

milk (A.): mülk, varlık, servet, saltanat *bk. milket*

m. 5a/6, 32b/2

m.e 58b/15

m.i iken 56b/6

m.i 17a/20

m.ime 36a/1

m.inde 17a/20, 69a/20, 70a/4, 77b/8

m.ine 35b/17, 62a/2

m.ine 40b/12, 61b/16

m.ini 40a/21, 50a/4

m.inüŋ 73a/2

m.üm 9a/8, 67a/6

m.ünüŋ 2a/7, 31a/14

m.üŋ 2a/1, 9a/7

milk-i cihān (F.): dünya, dünya malı

m. 40b/11, 40b/4, 41a/21, 73a/5

milket (A.): mülk, varlık *bk.mülk*

m. 21b/18

m.e 40b/12

millet (A.): millet, topluluk

m. 42a/13, 55b/6, 73b/18

m. ü ümem 55a/17

m.den 22b/9, 55a/5

m.e 14b/1, 55b/2

m.ile 4b/18

m.üŋ 53a/2

mināre (<A. menāre): minare

m. 60b/14

m.ye 4a/2, 45b/2

minber (A.): minber, oturacak yer *bk. menber*

m.lerüŋ 22a/3

minnet (A.): şükür, hamd

m. 16b/1, 17b/5, 17b/8, 24a/17, 26b/21, 32a/14, 41b/10, 49b/17

→*m. it- (şükretmek)* 33b/11

minkār (A.): kuş gagası

m.ı 31a/7, 52a/17

m.ına 52a/17

m.larına 52a/12

mīr (F.): amir, baş, kumandan

m.i 29b/21

miʿrāc (A.): miraç, yükselme

m.a 12a/15

miṣāl (A.): örnek

m. 2a/13, 3a/20, 5b/17, 6b/9, 7a/5, 8a/21, 9b/20, 10b/4, 11a/5, 18b/1, 18b/13, 19b/1, 20a/12, 24a/7, 28b/5, 29b/19, 30a/4, 30a/8, 41a/17, 58b/11, 64b/18, 73a/8, 05a/1, 76b/7

m.i 3b/5, 19a/4, 31b/5, 32a/8, 57b/5, 62b/4, 63b/13

m.idür 9a/1

m.üm 62a/3

miṣāl-i maʿrifet (F.): marifet örneği

m. 24a/9

misk (A.): güzel bir koku

m. 30b/3

m. u ʿūd u fülfüli 59a/1

m.den 8a/9, 26a/20, 31a/8, 31b/2

m.ile 26b/8

m.in 41b/20, 59a/14

misk-i mūy (F.): saç telinin kokusu

m.ı 30b/16

misk-i tatār (F.): Tatar miski

m. 26b/12

miskin (<A. miskīn): miskin, hiçbir iş yapmadan duran

→*m. ol- (miskince, hareketsiz oturmak)* 56b/6

miṣl (A.): benzer, kat, misli

m.i 3b/19, 5a/12, 8b/11, 21b/11, 29b/17, 30b/6, 31a/2, 62b/12, 75b/13

m.idür 2a/14, 62a/19

m.ile 76b/19

m.in 24a/6

m.ini 3a/8

mismār (A.): çivi, mıh

m.ları 21a/20, 22b/19, 23a/18, 39b/20

mıḫ u m.ları 2b/16, 5a/13

mīve (F.): Meyve

m.i 59b/1

m.leri 30b/9

m.si 30b/11

m.sin 30b/10

muʿallāḳ (A.): havada sılı, havada

m. 19b/4, 26b/8

muʿaṭṭar (A.): güzel kokulu

→*m.ol- (güzel kokulu, ıtırlı olmak)* 1b/8

muʿayyen (A.): kararlaştırılan, belirli

m.dür 52b/14

→*m. ol- (belirli, mutad)* 26b/16

muġāyir (A.): uymaz, başka türlü, değişik

m. 3b/7

muʿālece (A.): ilaç

→*m.iT- (ilaç hazırlamak, yapmak)* 33a/2

muʿānid (A.): inatçı

m.ler 61a/18

muʿārıż (A.): karşı gelen

m. 35b/7, 76b/4

→*m. ol- (karşısına geçmek)* 29b/8, 29b/12, 63a/19, 64b/9

m. ṭur- (karşı durmak, dikilmek) 18b/10

mubaṣṣır (A.): gözetici, bakıcı

m. 40b/14

muʿcizāt (A.): mucizeler

m.ı 2b/12, 3b/13, 21b/15, 36b/12, 57a/19, 58a/8, 73b/12

m.ıyla 49b/3

muḥabbet (A.): muhabbet

m. 27b/10

muḥaddiṣān-ı aḫbār (F.): hadis aktaranlar

m. 42a/6

muḥaḳḳaḳ (A.): kesin doğru, muhakkak

m. 60b/16

muḥaṣṣal (A.): hâsılı, sözün kısası

m. 12a/4

muḥaṣṣal-ı kelām (F.): sözün özü, kısası

m. 53a/7, 053b/6

muḥassas ol-: kısımlara ayrılmak

m.up 28a/13

muḥibbī (A.): muhabbet duyulan

m. 29b/21

muḥīṭ (A.): muhit, çevre, kuşatan

m. 24a/11, 36b/20, 37a/10, 37a/13, 37a/15, 37a/20

m.e 38a/12

m. u cümleye 1b/4

m. u vaṣfına 1b/4

muḥkem (A.): sağlam, sağlamlaştırılmış

m. 4b/2, 5a/10, 10b/5, 11a/1, 11a/8, 11b/1, 19a/11, 19a/12, 22b/1, 30a/10, 51b/12, 58b/15, 60a/6, 68a/10, 72b/11

→*m. it- (sağlamlaştırmak)* 60a/5

m. ḳıl- (sağlam şekilde tutma) 10a/12

muḥtāc (A.): ihtiyacı olan

m.dur 56b/3

muḥteşem (A.): muhteşem, görkemli

m. 45a/7

muḥterem (A.): saygın, saygı duyulan kimse

→*m.ol- (saygıdeğer, saygın kişi olmak)* 77a/3

muḳābele (A.): karşılama, karşısına gelme

m. 6a/12

m.sine 51b/11

muḳābil (A.): bir şeyin karşısı

m. 10b/15, 18b/10, 18b/6, 29b/12, 29b/8, 35b/7, 56b/13, 63a/19, 64a/1, 64b/9, 76b/17, 76b/4

→*m. ol- (karşısına gelmek)* 35b/9

m. ṭur- (karşısına geçmek) 18b/7, 35b/12, 76b/1

m. ṭut- (karşısına tutmak) 18b/15, 19a/9, 19b/2, 30a/9

m. vir- (karşılık vermek) 19a/10

muḳaddem (A.): önce, evvel

m. 2b/10, 3b/11, 4b/7, 5a/17, 6a/10, 6a/3, 12a/9, 22a/4, 39a/11, 42a/8, 66b/3

muḳadder (A.): kaderde olan, takdir edilmiş

m. 7b/7, 12b/11, 12b/14, 012b/19, 14b/2

→*m. ḳıl- (kaderde nasip etmek)* 77a/16

muḳaddes (A.): kutsal

m. 1b/2

muḳaddime (A.): giriş, başlangıç, önsöz

m.den 42b/19, 54a/6

muḳārīn (A.): birlikte, bir arada

m. 28b/7

muḳarreb (A.): yakın

m. 13b/13, 40a/15

muḳarrer (A.): kesin olarak kararlaştırılmış

→m. ḳıl- (kesin olarak kararlaştırmak) 39a/10

muḳīm (A.): bir yere yerleşen, bir yerde oturan, kalıcı olan, ikāmet eden

→m. ol- (bir yerde oturmak, ikamet etmek) 4a/14, 4a/15, 4a/17, 6a/10, 6a/21, 14b/6, 15b/4, 21b/12, 22a/4, 22b/15, 23a/12, 23b/1

muḳtedā (A.): önde olan, örnek olan, lider

m. 15a/17

muḳteżā-yı çarḫ-ı kecrev (F.): eğri giden feleğin yazısı

m. 56b/10

mūm (F.): mum

m. 24a/2

mūnis (A.): cana yakın, dost

m.in 41b/4

m.üŋ 41b/3

mūr (F.): karınca

mār u m.a 61b/17

m.ca 70a/13

m. u mār 21a/5, 48b/3, 55a/9

ins ü cinn ü vaḥş ü ṭayr u m. u mār 55a/13

murabbaʿ (A.): kare, dört köşe

m. 3a/15

murād (A.): istek, arzu

m. 76a/10

m.ı 37a/8

m.ın 62b/20

m.uŋ 27a/4

m.uŋca 1b/11

→*m. al- (istediğini almak, elde etmek)* 72b/16

m. vir- (istediğini vermek) 24b/16

muntaẓır (A.): gözleyen, bekleyen

m. 26b/16

→*m. ol- (hazır beklemek)* 57b/9

muraṣṣaʿ (A.): mücevherle bezenmiş

m. 4b/8, 11b/2, 30a/18, 57b/12, 57b/18, 57b/21

muṣaffā (A.): tasfiye edilmiş, süzülmüş

m. 17a/4

muṣaḫḫar (A.): boyun eğen, elde edilmiş

m. 57a/19

musaḫḫar (A.): emir ve itâat altına alınmış

→*m.ol- (emri ve itaati altına girmek)* 55b/5, 55b/17, 70a/8

muṣāḥib (A.): sohbet arkadaşı

m. 26b/17

→*yār u m. ḳıl- (dost etmek)* 27b/15

musallaṭ (A.): sıkıntı vermek, uğraşmak

→*m. eyle- (başına sarmak, bela etmek)* 50a/9

m. ol- (birine bela olmak) 50b/7, 70b/5

muṣannaʿ (A.): sanat eseri olarak meydana getirilmiş

m. 2b/9, 3a/17, 22a/2

muṣḥaf(A.): kitap

m. 42a/1

mūş (F.): fare

ġıdā-yı ʿaḳreb ü m. 8b/20

m.un 51a/19

muṭavvel (A.): uzun uzadıya anlatılmış, uzun

→m.ol- (sözü uzatmak) 21b/17

muṭābıḳ (A.): uygun, münasip

m. 47b/6, 49a/9

muṭbaḫ-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın mutfağı

m.ına 5a/5

mutīʿ (A.): boyun eğen, itaat eden

m. 6a/9, 55a/17, 57a/19, 69b/18, 70a/8

→m. ol- (itaat etmek) 6a/11, 15b/2, 16b/15, 27b/12, 42b/19, 47a/18, 50b/10, 72a/16

m. ve münḳād ol- 6a/3

m. münḳād ol- (boyun eğmek, itaat etmek) 6a/9, 55a/17, 69b/18

muṭlaḳ (A.): kesin, kati

m. 5a/9, 50b/5

muṭrib (A.): saz çalan, sāzende

m. 30a/20, 42a/2

muṭṭaliʿ (A.): haber almış, bilen, vakıf

m.em 56a/19

→m. ol- (bilmek, haberdar olmak) 12a/4, 14a/9, 16b/14, 33b/17, 34b/12, 38b/9, 41a/2, 59b/2

muttaṣıl (A.): devamlı, aralıksız

m. 3b/10, 3b/9, 23b/21, 25a/2

m. ise 3b/9

muvaḥḥid (A.): Allāh'a inanan, Müslüman

m. 2b/14

→*m. ol- (tevhide inanmak)* 51a/3

mūy-ı siyāh (F.): siyah saç

m.ın 6a/17

muẓaffer (A.): zafer kazanmış, üstün gelmiş

m. 43b/6

mübārek (A.): kutsal, uğurlu

m. 11b/19, 13a/19, 26b/21, 43a/12, 43a/13, 49b/17, 55b/7, 55b/8, 61b/14

m. durur 47a/6

mübāriz (A.): teke tek dövüşen asker

m. 18b/11, 64a/7

m.leriyle 19b/16, 64a/4

m.lerle 20a/21

mübtelā (A.): tutulmuş, düşkün

→*m. ol- (tutulmak, bağlanmak)* 8b/13, 22b/11, 38a/18

mücādele (A.): mücadele, çatışma

m. 49b/1

mücellā (A.): cilalı, parlak

m. 3b/8, 17a/4

mücevvef (A.): boş, oyulmuş

m. idi 26a/12

mücrim (A.): suçlu

m.inüŋ 12a/18

m.üz 54a/3

müctebā (A.): seçilmiş, kıymetli

m. 15a/17

müdām (A.): devamlı

m. 24a/8, 62b/20

müdārā (A.): câhiren dost gibi davranma, iyi geçinme, güler yüzle idâre etme

→*m. ḳıl- (iyi geçinmek)* 45a/13

müddet (A.): zaman, vakit

m. 43b/19

m.ile 32b/8

müddet-i ṭūfān (F.): tufan süresince

m. 34b/15

müdebbir (A.): tedbirli davranan

m. 16b/17

müderris (A.): hoca, müderris

m. 22b/12

müdevver (A.): yuvarlak

m. 3a/19, 6b/10, 21a/7

müʾeẕẕin (A.): müeezin, ezan okuyan

m. 45b/1

m.dür 45a/7

m.em 44b/11

m.i 45b/8

m.iseŋ 45b/8

m.üŋ 46b/20

müʾmin (A.): Allāh'a iman eden, inançlı

m. 51a/2, 77a/5

m.çün 30b/17

m.e 1b/8

→*m. ol- (inanmak, iman etmek)* 41b/4

müʾminīn (A.): müminler, inananlar

m. 2b/14

müftī (A.): müftü, fetva veren

m. 22b/12

müheyyā (A.): hazır

m. 76a/21

→*m. it- (hazırlamak)* 28a/6, 35a/16

m. ḳıl- (hazır hale getirmek) 19b/13, 35b/14, 63a/18, 76a/8

m. ol- (hazır olmak) 69b/10

mühlet (A.): vade, süre

m. 77b/4

m.i 24b/1

mühlik (A.): öldürücü, helak edici

ḳātil ü m. 8b/21

mühr-i süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın mührü

m. 41b/21

mükemmel (A.): mükemmel, kusursuz

m. 21a/15

→*m. it- (kusursuz hale getirmek)*

63a/19

mülāḳat (A.): karşılıklı konuşma, görüşme

→*m.it- (karşılıklı konuşmak, sohbet etmek)* 58a/19

mülevvin (A.): renk veren, boyayan

m. 57b/18

mülk (A.): mülk, varlık *bk. milk*

m. 9a/5, 9a/6

mülūku's selāṭīn (A.): ülkelerin sultanları

m. 55b/17

münaḳḳaş (A.): nakışlı, süslü, işlenmiş

m. 6b/9, 26a/6, 39b/16

münācāt (A.): Allāh'a dua etme, yalvarma

m.a 77a/12

m.ın 12b/21

→*m. it- (Allāh'a yakarmak)* 12b/1,

12b/19-20, 16a/8

m. ḳıl- (Allāh'a yakarmak) 12a/10, 13b/16, 15a/16, 16a/17, 16b/4, 16b/8, 68a/11

münācāt-ı ḥaḳḳ (F.): Allāh'a yalvarma

m.ı 68b/2

münādī (A.): duyuran, îlân eden kimse, tellâl

→*m. ḳıldur- (ilan ettirmek, duyurmak)* 45b/12

münāsebet (A.): ilişki, yakınlık, alaka

m.inde 58a/19

müneccim (A.): yıldızlara bakıp haber yoran kimse

m. 73b/2

münekḳa' (A.): temizlenmiş, arındırılmış

m. 22a/2

münevver (A.): aydınlık, parlak

m.dür 1b/9, 30b/2

→*m. eyle- (aydınlatmak)* 26b/9

m. ol- (aydınlanmak) 61b/8

müntehā (A.): son, nihayet

m. 6a/8, 31a/6

münzel (A.): vahiy yoluyle gönderilmiş, vahyedilmiş

→*m.ol- (indirilmek, vahyedilmek)* 12a/15

mürġ (F.): kuş

m. 20b/20, 30a/19, 31a/7

m.ini 35a/5

m.lara 30a/19

m. ü yılek 34a/15

mürġ ü peren 59b/4

mürġ-i cengis (F.): cengis kuşu

m. 33b/3, 33b/8, 34a/1

mürġ-i ṣaʿīf (F.): zayıf, zavallı kuş

m.dür 57a/6

m.üŋ 33b/15

m.sin 58b/13

mürġ-i seḥer (F.): bülbül

m. 8b/19

mürġ-i tedric (F.): tedric kuşu

m. 35a/3, 56b/18, 59b/11, 59b/14, 61a/10, 61b/14

m.i 54b/21, 63a/16

mürġ-i cān (F.): can kuşu, ruh

*m.*1b/7

mürġ-i rūḥ (F.): ruh kuşu, bir tür kuş

m. 68a/15, 69a/19

mürġ-zār (F.): kuşu çok olan yer, kuş yatağı

m. 2a/12, 33b/19

mürġān (F.): kuşlar

m. 6a/3, 6b/4, 6b/6, 52b/16, 52b/7, 54b/14, 55b/20, 55b/21, 58a/6, 76b/15, 76b/17

m.a 34b/3, 52a/21, 76b/8

m.laruŋ 6b/6

m.uŋ 6a/7, 6b/16

mürġān-ı āteşī (F.): ateş kuşları, ateşi seven kuşlar

m. 56a/1

mürġān-ı bādī (F.): yel, hava kuşları

m. 55b/21

mürġān-ı dīger (F.): diğer tür kuşlar

m. 42a/4

mürde (F.): ölü, ölmüş kimse

m. 65b/17, 77a/12

m.dür 63a/4

m.ye 2a/10, 23a/12

mürekkeb (A.): birleşik

m. 24a/11

müretteb (A.): sıralı, tertipli, muntazam

→m.ol- (sıralı, tertipli olmak) 75b/14

mürsel (A.): gönderilmiş, yollanmış, nebi

m. 3b/13, 33a/8

m.di 73b/17

m.dür 27a/18

m.i 45b/19

m.üŋ 21b/14

mürsel-i aʿẓam (F.): en büyük peygamber, Hz. Muhammed

m. 12b/17

mürselīn (A.): peygamberler, mürseller

m. 7a/2, 73b/7

enbiyā vü m.le 25b/11

mürüvvet (A.): cömertlik, insanlık

m. 56b/3

mürvārīd (F.): inci

m.den 26b/6

müseddes (A.): altıgen

m. 40a/10

müselmān (A.F.): müslüman *bk. müslümān*

→*m. ol-* 70b/2

müsemmā (A.): isimlendirilmiş

m.sına 47b/6

müslümān (A.F.): müslüman *bk. müsülmān*

m.lar 16a/16

→*m. ol-* 16a/13, 69b/6

müstaġraḳ (A.): içine gömülmüş, baştan ayağa

m.dur 18b/4

→*m. ol- (baştan ayağa donanmak)*

19b/18

müstaʿid (A.): akıllı, yetenekli, zeki kimse

m. 22b/12

m.ler 22b/14

müstaḥaḳ (A.): iyi veya kötü bir şeyi hak etme, layık olma

m.dur 67a/7

m.lara 39a/17, 41a/11

→*m. ol-* 7b/9, 14b/3, 14b/5, 14b/9, 14b/19, 16a/9

müstaḳīm (A.): doğru yolda olan, doğru, dürüst, nâmuslu

→*m.ol- (dizilmek, bir arada olmak, yaşamak)* 50a/5

müsteʿān (A.): kendisinden yardım dilenen, Allāh

m. 1b/3, 22b/12

müstecāb (A.): kabul edilen istek, dua

m. 22b/17

→*m. it- (kabul etmek)* 12a/21, 17b/10, 50b/17

m. ol- (kabul olmak, kabul edilmek) 12a/21, 47a/9

müstedām (A.): sürekli, daim, ebedi, devamlı

→*m.ol- (daim ve baki olmak)* 48b/3, 66b/8

müstemiʿ (A.): dinleyen, kulak veren

m. 32a/16

m.dür 8b/12, 24a/18

m.le 24b/2

→*m. ol- (dinlemek, kulak vermek)* 62b/11

müsülmān (A.F.): müslüman *bk. müselmān*

m. 21a/14

→*m. ol-* 69a/2, 69a/3, 71a/18

müşkil (A.): güç, zor, çetin *bk. müşkül*

m.in 14b/14

m.imüz 36b/14

→ *m. ol- (zor olmak, anlaşılamamak)* 47a/3

müşkilāt (A.): güçlükler, zorluklar, zor işler

m.ı 22b/14, 37a/9

müşkül (<A. müşkil): güç, zor, çetin *bk. müşkil*

m.lerin 12b/7

müştāḳ(A.): gönülden isteyen, arzulu

m. idüm 71a/5

→*m. ol- (içten gelerek istemek)* 63a/9

müşterek (A.): ortak, beraber

ḥüsn ü m. 32a/12

müşteri (A.): istekli, talip

m. 63a/10, 72a/7

mütābaʿat (A.): izinden gitme, birine tâbi olma

→*m.iT- (tabi olmak, izinden gitmek)* 16b/5

müteʿalliḳ (A.): ilgili, alakalı

m. 22a/6

m.dür 23a/12

→*m. ol- (ait, ilgili olmak)* 22a/7

müteḥayyir (A.T.): şaşmış, şaşırmış, hayrete düşmüş

→*m. ḳal- (hayran kalmak)* 69a/8

mütemekkin (A.): yerleşmiş, yerleşik, mukim

→*m.ol- (yerleşmek)* 50a/5, 60b/11

mütevecceh (A.): yönelmiş, yönelen

→*m.ol- (yönelmek)* 50a/13

müttaḳīn (A.): Allāh'tan korkanlar

evliyā vü m.le 25b/11

müṭālaʿa (A.): üzerinde düşünme, tetkik

m.ya 22b/15

→*m. ḳıl- (üzerinde düşünmek)* 4b/14, 5a/20, 40a/12, 40a/19-20

müvecceh (A.): makbul, münâsip, uygun

→*m.gör- (uygun, münasip görmek)* 43b/13, 52b/7

müvekkel (A.): vekil tayin edilen

m. 3a/1, 7a/20, 14a/17, 21a/13, 37a/6, 42a/20, 45a/19, 49b/13, 51a/6, 51a/8, 65b/21, 68b/21

m.dür 7a/17, 7a/19, 14a/14, 14a/15, 14a/18

m.em 49b/19

m.i 2b/17, 2b/5, 3a/9, 7a/6, 7a/9, 12b/16, 13a/14, 14b/6, 15b/7, 16b/18, 21b/5, 25b/16, 25b/5, 39a/3

m.ine 52a/6

m. ise 7b/1

m.ler 39a/3

m.lerden 21a/9

m.lerinden 27a/18

m.sin 49b/18

m.üŋ 65b/18

→*m. ol- (vekil olmak, bakmakla yükümlü olmak)* 6b/16, 6b/17, 7a/21, 7b/1, 7b/3, 12b/10, 12b/11, 14a/19, 14a/20, 14a/21, 36b/17, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 37a/1, 37a/11, 37a/2, 37a/3, 37a/4, 37a/5, 37a/8, 39b/10, 40a/2

m.ü ol- 14a/18

müvekkel-i aṭyār (F.): kuşların vekili

m. 52a/5

müvekkel-i cinn (F.): cin müvekkelli

m.e 46a/19

müvekkel-i erzāḳ (F.): erzak vermekle yükümlü olan

m. 12b/14

müvekkel-i felek (F.): gök, felek müvekkeli

m. 13a/14, 15b/8, 25b/17

müvekkel-i ḫātem (F.): Hz. Süleyman'ın taşıdığı yüzüğün müvekkeli

m. 2b/11, 4b/8, 6b/19, 17a/1, 21a/2, 25b/5

m.le 25b/13

müvekkel-i mīkā'īl (F.): müvekkel olan Mikail

m. 14b/8

müvekkel-i muḥīṭ (F.): karaların müvekkeli

m. 37a/13

müvekkel-i niʿāme (F.): devekuşunun müvekkeli

m. 49b/13

müvekkil (A.): vekil olan

m. 39a/17

müyesser (A.): kolaylıkla olan

→*m. ol- (nasip olmak)* 055a/16

m. ḳıl- (nasip etmek) 18a/3, 25a/11, 39a/6, 41a/6, 77a/15

müzeyyen (A.): süslenmiş, bezenmiş

m. 3a/3, 6a/20, 45b/3, 57b/12, 57b/19, 67b/10

→m. ol- (süslenmek, güzel hale gelmek) 6a/1, 45b/1

müjde (F.): müjde, muştu

m.ol- (müjdelemek) 66b/4

mūcib (A.): icap, sebep

m. 54a/4

m.ince 43a/14, 56a/18, 57a/5, 76a/7

naʿam (A.): evet anlamında söz

n. 33a/9, 59b/15

nā-bedīd (F.): görünmez

→n. ol- (ortalıktan kaybolmak) 36b/8, 77a/7

n. ḳıl- (yok etmek) 77a/17

nā-bekār(F.): işe yaramaz, hayırsız

n. 9b/17, 66a/21

n.ı 67a/8

nacāḳ (<F. nāçeḫ): kısa, küçük balta

n. 66b/16

nacāḳlu (←F. nāçeḫ): nacağı olan

elmās n. 19b/14-15

nā-çār (F.): çaresiz

n. 9b/3, 63b/19, 72b/20

nā-dān (F.): cahil, bilgisiz

n.ile 46b/10

nādirü'l vuḳūʿ (A.): nadir olan olaylar

n. 35a/10, 42a/9

nafaḳa (A.): geçim için gerekli şeyler, nafaka

n. 61b/15

n.sı 7b/7

n.sıçundur 25a/18

nā-gāh (F.): ansızın, birdenbire

n. 9a/6, 14b/2, 15b/14, 38b/15, 38b/17, 42a/10, 42a/11, 54a/14, 63a/17

naġam (A.): ezgiler, nağmeler

→*n.eyle- (ezgiler, nağmeler söylemek)* 32b/2

nā-gehān (F.): ansızın, birdenbire

n. 7b/4, 35b/1, 44b/15, 48a/21, 63b/11, 63b/6, 68a/3

naġm (<F. nām): nam, isim, şöhret

n.ına 17b/1

naġme (A.) : ezgi, güzel ses

n.ler 30b/9

→*n. ḳıl- (ezgi, şarkı söylemek)* 34a/5

naġme-i destān-serāy (F.): destan söyleyen

n. 62a/19

nāhīd (F.): venüs gezegeni, zühre

şems ü n. ü ḳamerdür 1b/6

naḥīf (A.): zayıf, çelimsiz

n. 60b/11

n. ü ṣaʿīf 12b/15

ṣaʿīf ü n. 33b/2

nāḫūn (F.): tırnak

n. 28a/11

naʿīm (A.): bolluk, refah, cennet

n.dür 31a/21

n. ü gülşene 8b/5

naḳāre (<A. naḳḳāre): davul, kös

ṭabl u n.ler 20b/6

nāḳılān-ı ḥaḳāyıḳ (F.): gerçekleri nakledenler

n. 9a/9

nāḳılān-ı muḫtār (F.): seçkin aktarıcılar

*n.*42a/6

nāḳıṣ (A.): eksik, noksan

n. 42b/21

naḳl (A.): aktarmak

n.ince 2b/3, 18a/1, 42a/6, 63a/13

→*n. eyle- (aktarmak, rivayet etmek)* 38b/4

n. it- (aktarmak, rivayet etmek) 8a/21, 59b/10, 61a/9, 61b/15

naḳlī (A.): nakil yoluyla öğrenilen

n. 33a/1

naḳl-i loḳmān (A.): Lokman'dan rivayet olunan

n.dur 21b/7

naḳṣ (A.): eksiklik, noksanlık

n.ını 8b/16

naḳş (A.): nakış, işleme

n.ın 32b/12

naḳş-ı şöhret (F.): şöhretin gösterişi

n. den 8b/6

naṣīb (A.): Allāh'ın takdir ettiği, nasip

n. 2a/10

→*n. eyle- (nasip etmek)* 25a/10

n. ol- (nasip olmak) 1b/6, 25a/10, 25a/15

na'l (A.): nal

n. 20b/18

n.ından 36a/12

nāle (F.): inleme, inilti

n. 60b/17

→*n. it- (inlemek, ah etmek)*11b/15, 58b/13

naʿlın (< A. naʿleyn): ayakkabı, takunya

n.ıla 3a/7

nāliş (F.): inleme, inilti, feryat

n. 33b/11

n.in 11a/16

→n. it- (feryat etmek) 4b/13, 39a/5

n. ḳıl- (inlemek, feryat etmek) 67b/14

nām (F.): ün, şöhret, şan

n. 18b/12, 45a/19, 50a/10, 62b/12

n.ı 1b/3, 11a/14

n.ıla 4a/11

n. u nāmūs 9b/4, 20a/1, 20b/5

n. u nişānıyla 9b/6

n. u nişānuŋı 10b/2

nā-maʿdūd (A.): sayısız, sonsuz

n. 77b/1

nām-āver (F.): ad salmış, ünlü

n. 9b/10, 17b/20, 51a/7, 71b/18

namāz (F.): namaz

n. 73b/15

n.dan 7a/5, 28a/3, 29a/5, 47b/16, 73a/12, 73a/14

n.ın 25b/9, 29a/4

→n.a ṭur- (namaz kılmak) 25b/7

n. ḳıl- (namaz kılmak) 6b/18, 7a/2, 7a/3, 28a/2, 29a/4, 40a/7, 40a/13

n.ın ḳıl- (namaz kılmak) 25b/3, 28a/17, 39a/5, 47b/15, 50a/20, 50b/14, 50b/17

n.ını ḳıl- (namaz kılmak) 73a/12

nām-dār (F.): namlı, ünlü, ad salmış

n. 71b/8

nām-ı nīk (F.): iyi namlı, şöhretli

n.üsi 77b/7

nāmudār (<F. nām-dār): namlı, ünlü, ad salmış

n. 2a/3, 41b/16

→*n. ol- (adı duyulmak, ün salmak)*

77b/13

nā-murād (A.): isteğine erişememiş, murâdına erememiş

→*n.it- (isteğini yerine getirmemek)* 34a/14

nāmūs (A.): namus, yüzakı, onur

nām u n. 9b/4, 20a/1, 20b/5

n.ı 72b/6

nār (A.): cehennem, ateş

n. 36b/19, 41b/3

n.ı 62b/17

n. u kül 77a/5

naʿra (<A. naʿre): bağırma, haykırma, nara

n.lardan 29b/13

n.sı 20b/7

n.sından 20b/13

→*n. ḥayḳır- (bağırmak, haykırmak)* 9b/16, 10b/13, 19a/6, 19b/1, 19b/9, 20a/21, 29b/10

n. ur- (nara etmek, bağırmak) 4a/5, 9a/12, 9a/13, 18b/20, 19a/4, 19b/5, 29b/20, 30a/1, 30a/16, 35b/21,38a/13, 64b/13, 64b/17, 75a/5

n. uruş- (karşılıklı nara atmak, bağrışmak) 29b/13

nār-ı caḥīm (F.): cehennem ateşi

n. 17a/19

nār-ı nūr (F.): ateşe tapanların ilahı

n. 63b/19, 65b/7, 67a/21

n.a 71b/11, 72a/1

naṣīḥat (A.): öğüt, nasihat

→n. al- (nasihat almak, ders çıkarmak) 40b/19

n. it- (nasihat etmek, öğüt vermek) 27a/13, 46a/8

n. ḳıl- (nasihat etmek, öğüt vermek) 47a/7

n. eyle- (nasihat etmek, öğüt vermek) 17b/9

nā-tüvān (F.): güçsüz, zayıf

n. 1b/9

naẓar (A.): bakma, bakış, görüş yeri

n.a 55b/12

n.ı 15b/18, 46b/13, 76b/7

n.ına 6a/10, 9b/3, 12a/1, 19a/13, 22a/11, 25b/17, 28b/12, 28b/15, 29a/15, 29a/5, 34a/19, 37a/12, 39b/10, 42a/21, 46b/1, 46b/13, 46b/2, 46b/3, 48a/7, 48b/1, 52a/13, 55b/10, 57a/1, 57a/14, 57b/11, 61b/19, 68b/8

n.ında 7a/15, 30b/10, 034a/4, 37a/11, 46b/8, 52a/3, 67a/18

n.ından 12b/4, 75a/7, 75b/15

n.umda 54b/12

n.uŋa 57a/6

→n. it- (bakmak) 14b/5, 25a/3, 33a/16, 42b/10, 43b/15, 44a/2, 46b/3, 46b/13, 52a/3, 52b/16, 52a/21

n. eyle- 8b/4, 24a/13, 40b/14, 72a/9, 24a/13, 8b/4, 40b/14

n. ḳıl- (bakmak) 2b/8, 2b/16, 3a/2, 3a/14, 4b/10, 4b/12, 4b/20, 5a/11, 8a/14, 9a/12, 13b/20, 14b/3, 15b/15, 15b/17, 16b/13, 16b/14, 17a/3, 21a/6, 21a/19, 21b/6, 22a/17, 22b/19, 23b/2, 25a/2, 32a/10, 33a/10, 38a/6, 40a/1, 40a/8, 41a/2, 48b/4, 49a/10, 49b/14, 52a/16, 54a/16, 56b/19, 58b/6, 56b/15, 58b/16, 58b/20, 59a/3, 62a/7, 66a/1, 66b/17-18, 68b/2, 071a/1,

n. düşmāna ṣal- (düşman tarafına bakmak) 19b/21,

n. meydāna ṣal- (meydana bakmak) 10b/12

n. meydāna ḳıl- (meydana bakmak) 18b/11

n. ur- (bakmak) 28b/18, 57a/16

n. ṣal- (bakmak) 3a/14, 28b/15, 66a/19, 66b/18

bir n. (bir kez, bir defa) 2a/3, 41a/17,

naẓar-ı ilāhī (F.): Allāh'ın nazarı, bakışı

n.ye 33a/10

naẓar-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın nazarı, huzuru

n.a 57a/20

nāzenīn (F.): işveli, nazlı, narin

n. 31a/17

n.lerile 43a/4

nāẓır (A.): bir işe bakan, ilgilenen

n. idi 67a/13

n.lar idi 73b/13

nāzil (A.): inme, nazil olma

→n.ol- (inmek, nazil olmak, vahyolmak) 54a/2

naẓm (A.): nazım, manzume

n. 2b/19, 3a/6, 4a/10, 4a/18, 5a/6, 6b/3, 7a/10, 8a/19, 9b/9, 11b/16, 12a/12, 13a/11, 14a/6, 14b/20, 15a/8, 15b/5, 16b/16, 17a/13, 18a/19, 19a/15, 20b/17, 21a/4, 21a/14, 21b/18, 22a/13, 22b/11, 22b/16, 23a/13, 23b/13, 24a/5, 25a/21, 25a/6, 25b/21, 26b/17, 27a/15, 27a/20, 27b/16, 27b/21, 28b/20, 29a/20, 29b/10, 29b/20, 30a/15, 30b/4, 31a/16, 31a/4, 31b/5, 32a/4, 033a/15, 34a/14, 34b/8, 35a/2, 36a/8, 38a/9, 40a/20, 41a/14, 41a/3, 42b/21, 44b/6, 47b/12, 48a/8, 48b/2, 49a/9, 51a/14, 51a/6, 51b/15, 54a/7, 54b/17, 55a/11, 56a/1, 56b/9, 57a/12, 58a/5, 59a/7, 61a/7, 62a/16, 63b/5, 64b/6, 65a/2, 66a/21, 66b/7, 67b/16, 68a/12, 69b/11, 69b/2, 70a/8, 71b/17, 72b/7, 73a/4, 73b/17, 75a/13, 75a/20, 75a/4, 75b/12, 75b/6, 76a/19, 76b/16, 77b/9

n.dur 8b/10

n.ı 2a/18

n.ıdur 17b/8

→*n. it- (manzume yazmak)* 77a/17

naẓm-ı ṣadef (F.): inci gibi manzume

n.de 63a/3

naẓm-ı destān (F.): destan manzumesi

n. 2a/12

nāzük (F.): nazik, kibar

n. 26b/18, 30b/9, 31a/17

nāy (F.): ney, düdük *bk. ney*

n. 19b/19, 20a/9, 29b/7

ne : 1. ne

n. 7a/9, 9a/7, 9b/17, 13a/17, 15b/9, 15b/21, 16a/19, 16a/20, 25b/18, 26a/1, 31b/8, 32a/9, 32b/2, 33b/7, 45a/11, 45a/17, 45b/8, 46a/10, 46a/9, 51b/12, 52a/7, 53a/1, 53a/8, 53b/7, 56a/15, 56a/16, 56b/4, 57a/11, 57b/8, 59b/15, 60a/12, 63a/8, 64a/6, 70a/13

n.dür 4a/12, 13a/12, 17b/2, 17b/20, 21a/15, 23a/13, 24a/10, 24b/19, 28a/3, 38a/1, 43a/21, 49b/1, 49b/18, 50a/3, 51a/7, 51a/8, 51b/20, 54a/12, 54b/7, 56a/20,58a/15, 58a/16, 59b/18, 63b/17, 68b/14, 69b/16, 71a/13

n.ler 18a/18

n.ye 7b/1, 33a/16, 49b/18, 61a/10

n. yine 36b/17

n. yise 37a/8

n.yse 16b/19

2. nasıl, ne şekilde

n. 3b/9, 5a/6, 13a/17, 14a/6, 14a/7, 16b/12, 21a/14, 21b/18, 33a/1, 46a/6, 50b/2, 64a/11, 66b/15, 71b/5,

3. ne kadar

n. 9a/16, 9a/17, 13b/7, 14a/11, 30a/3, 42a/15, 46b/16, 66b/19, 70a/21,

4. hangi

n. 3b/8, 4b/12, 4b/14, 5a/21, 6a/2, 34b/12, 40a/1, 40a/16, 43a/7, 49b/10, 54a/1, 54a/16, 55a/5, 55a/6,

5. ne... ne

n. 8b/11, 30b/1, 30b/2, 30b/4, 44b/16, 46a/7, 46b/10, 50b/6, 60b/7-8, 67b/5, 71b/6, 71b/7,

her n.(ne, her ne, herhangi) 32b/13, 33a/10, 58b/10

n. ḫo (ne de) 1b/4, 9a/1, 30b/3

her n. kim (her ne ki, ne varsa) 12a/19,16b/14, 30b/2, 31a/1, 50a/16, 50a/21, 50b/12

her n. şey (ne varsa) 58b/10

n. ki (her ne, ne varsa) 21a/5, 21b/19, 24a/15, 24b/13, 32a/11, 36a/8, 40b/5, 69b/11

n. kim (her ne, ne kadar, neyi) 16b/16, 17b/12, 32b/5, 57b/15

n. ḳadar (ne kadar) 14b/13, 27b/15, 35b/20, 36a/6,

37a/13, 37a/15, 55a/16, 73b/7, 77a/17

n. vaḳt (ne zaman) 42b/10

n. veche (neden, niçin) 41a/2

n. vechile (niçin, neden, niye) 28b/19, 32a/3, 36b/12, 43b/14, 49a/16, 58a/17, 58a/19, 58b/14, 71a/14

nebāt (A.): bitki

n. 7a/20, 31b/6, 33b/20

n.ı 59a/9

n.uŋ 59a/19

ḳand u n.ı 59a/9

nebātāt(A.): bitkiler

n. 7a/18, 14a/17

n.a 61b/17

n.uŋ 7a/19-20, 14a/19

nebī (A.): peygamber

n. 8b/13, 42b/5, 45b/8, 73b/17

n.dür 42b/10, 55a/12

n.ler 3b/13, 3b/14

n.nüŋ 49b/3, 50b/17

süleymān n. 2b/7, 20a/12, 21b/16, 42a/4, 53a/8, 75b/15

süleymān n.den 55a/1

süleymān n.nüŋ 27a/17, 58a/4, 76b/3

ḫıżır n. 51a/15

nebīyallāh (A.): Allāh'ın peygamberi, nebisi

n. 3a/9, 3b/11, 4b/14, 4b/6, 5a/4, 8a/11, 12b/1, 13b/2, 14a/8, 14b/21, 15b/9, 16a/12, 18a/6, 21a/10, 22a/4, 22a/8, 22b/5, 23a/11, 30b/1, 30b/13, 30b/18, 31a/14, 33a/17, 33a/4, 33a/8, 33b/15, 33b/8, 34a/16, 34b/12, 35a/15, 42b/11, 42b/4, 43a/11, 43b/1, 43b/16, 43b/21, 43b/7, 44a/5, 44b/10, 44b/14, 45a/12, 45a/15, 45a/17, 45a/2, 46b/10, 46b/4, 47a/11, 48b/15, 48b/7, 49a/14, 49a/2, 49b/4, 49b/16, 49b/19, 49b/2, 50a/3, 51a/2, 51b/15, 51b/5, 51b/9, 52a/1, 52a/8, 52b/11, 52b/14, 52b/16, 52b/4, 52b/8, 53a/1, 53b/7, 54a/1, 54a/12, 54b/3, 58a/17, 58a/20, 58b/15, 60b/6, 61a/1, 61a/11, 66b/4, 76a/12

nebī-yi ḫātem (F.): peygamberlerin hatemi, sonuncusu, Hz. Muhammed

n. 12b/16-17

nebī-yi maʿbūd (F.): Allāh'ın peygamberi

n. 55a/8

nebī-yi müsteʿān (F.): kendisinden yardım istenen peygamber

n. idi 73b/18

nebīyyü'l eḥad (A.): bir nebi, peygamber kişi

n.dur 69a/9

necāt (A.): kurtulma, kurtuluş

n. 25a/6, 60b/17

→*n. bul-* 61b/10, 62a/3

*n. buldur-*62a/4

necī (<A. neciyy): sırdaş, sadece Nuh peygamber için kullanılır

nūḥ n. 33b/9, 34a/3, 34b/19, 47b/17, 55a/19, 55a/20, 55b/8, 56a/14, 58a/12, 58a/13, 58a/20, 58b/3, 59b/10, 59b/18, 60a/9, 60b/18, 60b/4, 61a/11, 61a/3, 61b/10, 61b/20, 62a/11, 62a/3, 62a/4, 63a/14

nūḥ n.den 34b/20

nūḥ n. idügin 60a/13

nūḥ n.nüŋ 34a/4, 34a/6, 55b/15, 73a/17

nūḥ n.yem 58b/10

nūḥ n.yi 58b/6

nūḥ n.yile 58a/19

nūḥ n.ye 54a/18, 60b/4

nūḥ-ı n.den 61a/7

necīyullah (A.): Allāh'ın sırdaşı

n. 21b/1

neden : neden, niçin, niye

n. 32b/5, 34b/12, 44b/15, 49b/1

n.dür 54a/11

n. oldugın 49b/12

n.se 24a/11

nedīm (A.): sohbet arkadaşı

n. 32a/9

nef' (A.): fayda, çıkar, menfaat

n.i 5b/9, 16b/6

nefer (A.): kimse (sayılardan sonra)

n. 22a/11, 52a/8, 54b/12

nefes (A.): nefes, soluk

n. 5b/8, 15a/12, 24b/7, 32b/3, 40b/1, 59a/18

n.de 8a/10, 15a/3, 26a/20, 26a/6, 26a/9

n.in 31b/16, 38a/4

n.sin 77b/11

→*dem ü n.i bağlan-* 11a/9, 19a/12, 30a/11-12, 64b/20

nefḫ-i ʿīsā (F.): Hz. İsa'nın ölüleri dirilten nefesi

n. 8b/14

nefḫ-i leb (F.): dudağının nefesi

n.idür 63a/4

nefīr (F.): toplanma, hücum borusu

n. 20a/7

n.le 75a/10

n.ler 18b/2

n.lerde 29b/9

nefs (A.): nefis, ruh, can

n. 12b/16, 14a/2

n.i 8b/8

n.e 17a/19, 41b/1, 41b/4

n.i 16b/2, 17a/18, 46b/15, 77a/2

n.ile 29a/20

n.ine 16b/9, 40b/19, 56b/4, 63a/15, 71b/8

n.ini 33b/20, 54a/2, 65b/17

n.ler 61a/18

n.üme 42b/17

n.üŋ 24a/12, 24a/9, 32a/6, 62a/21, 62b/2, 77a/3

n.üŋi 8a/21, 17a/17, 17a/18, 24a/10, 41b/2, 41b/4

n.üŋüŋ 77a/2

nefs-i aṣfer (F.): Asfer ehli

n. 77a/1

nefs-i emmāre (F.): nefsin yedi mertebesinden en alt derecesi

n. 17a/17, 72b/4, 76b/20

nefs-i süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın nefsi

n. 17a/17

nefsī (A.): nefisle ilgili, nefsi

n. 41a/16

nefsli (←A. nefs): nefsi olan *bk. nefslü*

cebbār n.sin 46b/19

nefslü (←A. nefs): nefsi olan *bk. nefslü*

cebbār n. 61b/1

neft (F.): neft yağı

n. 35b/8

nehār (A.): gündüz

n. 34a/15, 59a/8

neheng (F.): timsah

n. 46a/2

şīr ü n. 38a/10

nehir (<A. nehr): akarsu, nehir

n. 2a/13

nehr-i ṣāfī (F.): temiz, arı nehir

n. 31b/5

nemed (F.): keçe

n.i 6a/18

nemgīn (F.): nemli

n. 51b/17, 51b/2

ner (F.) : er, erkek

n. 29b/11

nerden : nereden

n. 25a/8

nerdübān (F.): merdiven

n. 2b/7, 2b/8, 3b/6, 17a/3, 17a/4, 22a/9

n.ı 17a/2, 21a/19, 22a/3

n.ın 21a/3

n.uŋ 2b/9

nere (<F. nerre): erkek *bk. nerre*

n. 38a/7

nerede :nerede

n.dür 49a/13

nerges (<F. nergis): nergis çiçeği *bk. nergis*

n. 24b/9

nergis (F.): nergis çiçeği *bk. nerges*

n. 32b/9

n.üŋ 59a/12, 63a/2

nerīmān-ṣıfat (F.): Neriman'a benzer, Neriman gibi

n. 3b/18

nerm (F.): yumuşak

→n. iT- (yenmek, mağlup etmek) 75a/14

nerre (F.): erkek *bk. nere*

n. 75a/4

neseb (A.): soy sop

n.üŋ 53a/18

nesīm (A.): hafif esen rüzgâr

n. 31b/4, 55b/19

n.de 55b/18

nesl (A.): soy, nesil

n.i 51a/5, 55a/5, 55b/5

n.idür 10a/21

n.inde 70a/4

n.inden 3b/13, 21b/15, 73b/4

n.inüŋ 38b/12

n.iyem 27b/12

n.üŋe 52a/7, 53a/18

nesl-i ādem-i ṣafī (F.): temiz, saf Hz. Adem nesli

n.dür 55a/7

nesl-i ādem (F.): Hz. Adem nesli

n.üŋ 29b/21

nesl-i ʿādī (F.): pehlivan, savaşçı nesli

n. 74b/20

nesl-i insān (F.): insan nesli

n. 17b/15

nesl-i ünās (F.): insanlar nesli

n. 17b/15

nesne : nesne, şey, bir şey

n. 16b/17, 16b/18, 24a/15, 24a/5, 25a/14, 25b/20, 31b/9, 37b/9, 42b/12, 42b/6, 49b/11, 69b/15

n.den 52a/1

n.dür 13b/17, 24a/15

n.ler 5a/3, 5a/6, 7b/2, 25b/19

n.ye 7a/17, 14a/14, 33a/10, 38b/9, 43b/6

n.yile 49b/10

nesr-i ṭāʾir (F.): kartal

n. 35a/13

n.den 36b/13

nesrīn (F.): yaban gülü, bir çeşit gül

n. 58b/1

neşr (A.): kıyamette bütün insanların dirilmesi

n.e 33a/3, 33a/5, 33a/8, 71a/7

nevā (F.): ses, seda, nağme

n. 32b/1, 32b/2, 76b/13

nevāḥat (<F. nevāḫt): okşama, sevgisini gösterme

→*n. it-* 21a/18

n. eyle- 71a/16-17

nevbahār (F.): ilkbahar

n. 33b/18

n. u ḫazān 33b/4

nevbahār-ı ʿömr (F.): ömrün ilkbaharı

n.e 2a/15

nevbet (A.): nöbet

n. 10a/16, 10b/15, 14a/20, 30a/9

n.çe 6a/5, 16b/1, 43a/4

n.lerince 006a/4

→*n. deg- (sırası gelmek)* 7b/2

nev-cüvān (F.): genç, delikanlı

n. 27a/13, 27a/16

nevḥa (A.): ölünün arkasından ağlama

n.muz 60b/18

n.sını 51b/3

nevrūz (F.): nevruz, baharın başlangıcı

n.ı 59a/15

n.da 30a/21

n.ıla 59a/15, 59b/3

ney (F.) : ney, düdük *bk. nāy*

ḳānūn u n. 11b/17

n.ler 11b/15

neye : niye, neden

n. 45a/1, 45b/6

neyle- : ne eylemek, ne yapmak, ne etmek

n.düm 41b/17

neysitān (F.): kamışlık, sazlık

n. 5b/17

nezāket (F.): terbiye, edep, nezaket

n.in 53b/17

neşir (<A. neşr): manzum olmayan söz, düzyazı

n. 3a/1, 3a/8, 4a/11, 4a/20, 5a/8, 6b/5, 7a/12, 9b/11, 11b/18, 14a/8, 14b/21, 15a/13, 15b/7, 16b/17, 18a/20, 19a/17, 21a/16, 21a/6, 21b/20, 22a/15, 22b/13, 22b/18, 23a/14, 23b/14, 25a/7, 25b/2, 26a/2, 26b/19, 27a/17, 27b/17, 28a/4, 28b/21, 29b/1, 30a/1, 30b/6, 31a/18, 31a/6, 31b/7, 34a/15, 34b/10, 36a/14, 38a/15, 40b/18, 41a/8, 43a/1, 44b/8, 47b/14, 48a/9, 48b/4, 49a/11, 51a/16, 51a/8, 51b/18, 54a/9, 55a/13, 56a/3, 56b/10, 57a/13, 58a/10, 59b/9, 61a/9, 63b/7, 64b/7, 65a/4, 66b/1, 66b/9, 67b/18, 68a/13, 69b/12, 69b/3, 70a/10, 71b/19, 72b/8, 73a/6, 73b/18, 75a/14, 75a/5, 75b/1, 75b/14, 75b/7, 76a/20

n. ü şiʿār 41b/8

n.dür 008b/10

n.i 17b/8

nıṣfü'l leyl (A.): geceyarısı

n. 42a/18, 65a/5, 66a/11

niʿām (<A. neʿāim): devekuşu *bk.niʿāme*

n.dur 48b/15

niʿam (A.): nimetler

n.dan 42b/13

niʿāme (<A. neʿāim): devekuşu *bk. niʿām*

n. 49a/13, 49a/14, 50a/2

nice : 1. nasıl

n. 2a/3, 25b/1, 33b/9, 38a/1, 43a/3, 44a/20, 44b/13, 46a/6, 48b/6, 52b/15, 52b/8, 53a/21, 53b/16, 54a/11, 60b/6, 61a/1, 68a/11, 76a/14

n. idi 62a/19

n. ola 56a/3

2. çok, pek çok, bir hayli

n. 9a/4, 13a/16, 14b/7, 15a/8, 15a/10, 27a/3, 30b/7, 31a/5, 35a/13, 36a/1, 36a/4, 37b/3, 38b/5, 38b/21, 39a/2, 39a/12, 39a/13, 40a/16, 40b/6, 41a/10, 41b/5, 43b/15, 43b/7, 44b/3, 45a/20, 45b/1, 45b/4, 46a/21, 49b/20, 49b/21, 53b/1, 55a/21, 58a/13, 58a/21, 61b/15, 73a/14, 77a/18

n.ler 9a/3, 24b/19

n.sin 18a/15, 18a/18

niçün : niçin

n. 32a/13, 27b/20, 42a/21, 43a/10, 45a/11, 52b/2, 60b/6, 68b/13, 71a/19

nidā (A.): çağırma, seslenme, ses

→n. eyle- (seslenmek, çağırmak) 76a/3

n. it- (seslenmek) 76a/4

nidā-yı uluhiyyet (F.): ilahi, Tanrısal nida, seslenme

n. 7b/8, 16a/9, 50a/21, 50b/12

n.i 50b/15

nifās (A.): lohusalık

n. 30b/3

nigār (F.): resim gibi güzel sevgili

n. 24a/17, 32a/16

n.uŋ 32b/8

nigīn (F.): yüzük kaşı, mühür

ḫātem ü n. 77a/14

nihān (F.): gizli, gizlenmiş

n. 32a/7

zāhir ü n. 15a/10

→*n. gel- (gizlenmek, görünmemek)* 38b/18, 40a/19

nihāyet (A.): son, en sonunda

n. 13a/21, 31a/16

n.i 3a/5, 5a/3, 7b/15, 14a/17, 21a/10, 57b/10

niḳāb (A.) : peçe, örtü

n. 8b/2, 9a/15

n.ın 30a/13

nikāḥ (A.): nikah, evlenme

n. iT- (evlenmek, nikahlanmak) 13a/2-3

nīk-nām (F.): iyi ad, şöhret, adı duyulma

n. 40b/16, 40b/17, 62b/12, 65a/20

nīk-rāy (F.): iyi, güzel fikir

n. 62a/19, 69a/2

nīm (F.): yarım

n. 64a/12

niʿmet (A.): nimet, ihsan, yiyecek, içecek

n. 45a/14

n.i 11b/8, 11b/9, 17b/1, 47a/18

→*māl ü n. vir- (nimetlendirmek)* 71a/20

n. vir- (nimet, rızık vermek) 45a/12

nīsān (A.): nisan ayı

n.dan 49a/8

nisbet (A.): oran, ölçü

n. 5a/18

nīş (F.): zehir

n. u cāndur 8b/21

nişān (F.): alamet, belirti, eser, iz, nam, ün

n. 2a/19, 2a/2, 24b/17, 24b/18, 32b/16, 77a/4

n.ı 1b/5, 6b/8, 11a/14

nām u n.ıyla 9b/6

nām u n.uŋı 10b/2

→n. vir- (benzemek, onun gibi olmak) 3a/21, 4b/1, 5b/15, 23a/16, 23b/3

nişāne (F.): işaret, alamet

n. 45a/5, 67a/9, 67a/15

nişāṭ (<A. neşāṭ): sevinç, neşe

→n. iT- (sevinçle şakımak) 24b/8

niT- : ne etmek, ne yapmak

n.di 41b/20

n.düm 41b/17

n.elüm (nidelüm) 34a/15, 41b/18

n.em (nidem) 59a/19

n.iser (nidiser) 51b/18

nite : nasıl

n. 2b/4, 3a/14, 3a/15, 3a/17, 3b/1, 8a/11, 12b/10, 13a/19, 14a/14, 18a/4, 20a/8, 21b/6, 21b/9, 21b/19, 23a/15, 23a/7, 25b/21, 43a/13, 51b/9, 54b/3, 56b/18, 57a/16, 62a/2, 66b/2, 68a/14, 70a/18, 72a/11, 74a/1, 76b/5

nitekim: nitekim, gerçekten, nasıl ki

n. 6b/8, 12b/18, 44a/10, 46b/15, 70a/1

niyāz (F.): yalvarma, yakarma

n. 68a/12

n.dan 7a/5, 14a/11, 29a/5, 47b/16, 73a/14

n.ın 39a/8

→*n. eyle- (dua etmek, yakarmak)* 7a/3, 7b/8

n. it- (dua etmek, yakarmak) 6a/13, 13b/16, 14a/10, 15a/18, 25b/12, 53b/3, 60a/15, 60b/3, 60b/5

n. ḳıl- (dua etmek, yakarmak) 12a/8, 12a/9, 12a/11, 12b/13, 16a/6

niye : niye, neden, niçin

n. 44b/19, 46a/17

niyet (A.): niyet, meram, amaç

n. 62b/5

→*n. it-* 2b/7, 31b/10

nizā‘ (A.): anlaşmazlık, ihtilaf

n. 32a/15

niẓām (A.): düzen, sıra, tertip

n. 8b/10, 23b/14

n.ı 23b/12

nīze (F.): mızrak, süngü

n.ler 20a/18, 20b/14

n.leri 4a/9

nīze-i geyyūs (F.): Geyyus'un mızrağı

n.a 38a/9

noḫūd (F.): nohut

n. 48b/7, 50b/6

nol- : ne olmak

n.a 8b/4, 17b/7, 24b/8, 34a/1

n.ısar 20b/21

n.ur 32b/16

nuḥās (A.): bakır

n. 25a/13

nuʿmān (A.): gelincik çiçeği

n. 45a/21

nūr (A.): nur, ışık, aydınlık

n. 26a/15, 26b/12

n.dan 7b/18, 13b/10, 14b/11, 26b/13, 26b/8

n.ı 2a/8, 8a/15, 8b/15, 12b/17, 12b/2, 15a/17, 21a/8, 26a/11, 29a/19, 71a/2, 77a/15, 77a/7

n.ıla 26b/8, 49b/6

n. u rūşen 3a/7

şuʿāʾu n. 8a/15

n.ıçun 41b/14

→*n. vir- (nur vermek, aydınlatmak)* 26a/11

nūrānī̇ (A.): nurlu, ışıklı

n. 3a/4, 21a/7, 29a/2

nūr-ı aḥmed (F.): Hz. Muhammed'in nuru

n. 32a/20

nūr-ı dī̇de-i ʿālem (F.): alemin gözünün nuru, Hz. Muhammed

n. 77a/13

nūr-ı muḥammed(ī̇) (A.): Hz. Muhammed'in nuru

n. 12b/20, 77a/9

nūrlu (←A. nūr): nuru olan, nurlu

n. 58b/6

nūr'ül meṣṭūr (A.): göklerdeki bir deniz

n. 7b/16

nuṣḥ (A.): nasihat, öğüt

n.ını 17b/2

nuṣret (A.): yardım

n. 66b/8, 76a/2

n.iyle 2b/21

nūş (F.): içme, içiş

ʿīş ü n. 29a/1

ʿīş ü n.a 27b/20, 65b/12

ʿīş ü n.da 13a/13

→ *ʿīş ü n. eyle-* 40b/7

n. it- (içmek) 11b/16, 25a/6, 31a/9, 63b/10

ʿīş ü n. it- 2a/15, 11b/13, 11b/16, 27b/21

ʿīş ü n. ḳıl- 69b/13

nūş-ı dāru (F.): ilaç içme

n. 8b/21

nuṭfe (A.): meni, sperm

n. 44a/14

n.si 44a/15

nuṭḳ (A.): söz söyleme, kelam

n.a 2a/13, 8b/18, 32b/1

n.ıdur 17b/3, 24b/3

n.ına 34b/10

n.uŋ 2a/10

n.uŋa 2a/11

n.uŋuŋ 2a/8

nübüvvet (A.): peygamberlik

n. 3a/13, 3b/11, 3b/15, 4a/20, 4b/16, 4b/17, 9a/10, 13a/14, 16b/20, 17a/12, 18a/2, 21a/3, 21b/5, 21b/6, 21b/7, 22a/16, 22a/4, 22b/5, 25a/11, 25a/18, 25a/4, 025b/2, 26b/19, 27a/17, 32b/19, 38b/5, 42b/5, 47b/18, 48a/10, 49b/12, 50a/21, 53b/18, 54a/1, 55a/9, 55b/4, 57a/10, 57a/2, 58a/13, 58a/9, 58b/6

nübüvvet-i ḫātemī (F.): peygamberlik mührü

n. ye 37a/18

nücūm (A.): yıldızlar

n. 36b/2

n.da 34b/16

nüh (F.): dokuz

n. 1b/11, 18a/19, 38a/11, 40b/11, 59b/5

nüktedān (F.): nükteci, şakacı

n.ıdur 2a/7

o : o (zamir) *bk. ol*

*o.*1b/7, 6a/14, 7a/19, 7b/5, 24a/19, 37b/3, 44b/5, 58a/9, 62b/5, 65b/4, 69b/2, 73a/6

ocaḳ : ocak

o. 4a/3, 32a/3

od : ateş

o. 31b/16, 38a/3, 48b/17

o.a 36a/4, 38a/3, 48b/16

o.da 49b/10

o.dan 31b/13, 31b/17

o.ı 36a/11, 38a/13, 49a/2, 49a/3, 49a/4, 50b/20, 50b/8, 71b/9

o.ıla 65a/8

o.ın 8b/13

o.ına 6a/21, 41b/20

o.ıyla 35b/8

o.lar 35b/19

o.una 32a/3

o.unı 32a/3

oda : oda

o.sına 69b/13, 71b/1

oġlan : 1. bebek, yavru

o. 44a/10

2. oğlan, erkek çocuk

o.cuġı 34a/9, 61b/3

o.ı 34a/8

3. genç, delikanlı

ḳız o.dur 30b/4

oġ(u)l : oğul,erkek evlat

o. 9b/3

o.ı (oġlı) 9a/12, 9a/14, 9b/1, 9b/4, 9b/7, 10a/13, 10a/17, 10a/20, 10b/3, 11a/1, 11a/11, 11a/13, 11a/16, 11a/19, 11b/5, 11b/10, 13a/10, 13a/3, 20a/2, 26b/20, 27a/11, 27a/12, 27a/8, 27a/16, 27b/1, 27b/3, 28a/9, 28b/14, 28b/15, 29a/1, 29a/15, 29a/4, 30a/14, 34a/10, 34a/6, 36b/10, 42a/15, 55a/21, 55b/1, 70a/14, 72b/14

o.ına (oġlına) 11a/17, 11a/8, 13a/11, 27a/16

o.ından (oġlından) 33b/4, 34a/13

o.ıyın (oġlıyın) 9b/5

o.ıyısaŋ (oġlıyısaŋ) 9b/6

o.ları 27a/13

o.larına 27a/14

o.um (oġlum) 27a/3, 40b/7, 61b/20, 62a/15

o.undan (oġlundan) 27a/16

o.uŋ (oġluŋ) 9b/2

oḫşa- : okşamak, sevmek

o. 45b/9

oḳ : ok

o. 4a/7, 18a/9, 36b/2, 48b/9, 54b/8

o.dan 20b/15

o.ı 18a/10

o.lar 20b/16, 20b/6, 57b/16

o.ları 18a/12

o.ların 28b/9, 29a/12

o.una 28b/4

o.uŋ 18a/9

oḳı- : okumak *bk. oḳu-*

o.sa 36b/19, 36b/20, 37a/1, 37a/2, 37a/3, 37a/4, 37a/5

o.yan 41a/19, 43a/16

o.yana 8b/15

oḳın- : okunmak *bk. oḳun-*

o.a 24b/19

oḳu- : 1. okumak *bk. oḳı-*

o. 42a/2

o.ġul 17b/9

o.dı 21b/5, 22a/20, 41a/9, 49b/13, 73a/14

o.duġuŋ 12a/15

o.r 2a/4, 17b/4, 22b/17, 42a/2, 59a/11

o.rdı 73a/13

o.rduḳ 58b/2

o.rsın 58b/12

o.sa 36b/21

o.yamadı 40a/12

o.yan 12a/13

o.yup 2a/4, 4b/14, 5a/21, 22b/21, 25b/10, 36b/17, 36b/18, 40a/15, 40a/20, 40a/3, 41a/1, 55a/19, 58a/8, 62b/20

2. dua etmek, sure okumak

o.duḳça 47a/15

o.maġa 18a/21

o.ram 59b/6

→*destān o.r* 1b/3

destān o.maġı 9b/8

evrād o.yup 7a/3, 25b/10, 28a/17

eẕān o.duġı 47b/9

eẕān o.madın 42b/3

eẕān o.yup 25b/4

oḳun-: okunmak *bk. oḳın-*

o.ucaḳ 17b/10

ol : 1. o (zamir)

o. 1b/3, 1b/4, 1b/5, 2a/1, 2a/3, 5b/11, 9a/5, 9a/6, 10a/15, 12a/7, 19a/21, 20a/20, 24b/12, 26b/20, 27b/14, 29a/14, 32a/13, 32b/15, 33a/16, 34a/2, 34a/14, 35a/3, 36b/11, 42a/9, 42b/18, 44a/7, 46a/10, 46b/4, 49b/3, 52b/21, 54a/18, 54a/20, 56a/16, 56b/1, 59a/9, 60a/13, 63a/5, 63b/2, 66a/8, 66a/20, 67a/6, 68a/16, 72b/5, 72b/12, 74a/13, 74b/6

o.dur 4b/13, 8b/9, 24a/15, 27b/14, 29a/17, 42b/19, 54a/1, 59b/5, 59b/8, 62a/1, 63b/6

2. o (sıfat)

o. 2a/2, 2a/20, 2b/3, 2b/6, 2b/17, 3a/8, 3a/17, 3b/6, 3b/13, 3b/14, 3b/15, 4a/13, 4a/18, 4b/10, 4b/18, 5a/8, 5a/17, 5b/4, 5b/14, 5b/15, 6a/8, 6b/12, 6b/14, 7a/5, 7a/14, 7a/20, 7a/21, 7b/7, 7b/9, 7b/12, 8a/5, 8a/11, 8a/12, 8a/15, 8a/16, 8a/20, 8a/21, 8b/2, 8b/5, 8b/12, 8b/13, 8b/14, 8b/15, 8b/16, 9a/9, 9a/10, 9a/17, 9a/20, 9b/2, 9b/18, 10a/1, 10a/6, 10a/7, 10a/11, 10a/13, 10a/14, 11a/7, 11a/16, 11b/18, 12a/3, 12a/6, 12a/13, 12a/19, 12a/21, 12b/5, 12b/8, 12b/13, 12b/17, 12b/19, 12b/20, 12b/21, 13a/14, 13a/16, 13a/17, 13a/20, 13b/5, 13b/18, 13b/20, 14a/9, 14a/17, 14b/5, 14b/8, 14b/16, 15a/16, 15a/19, 15b/1, 15b/18, 15b/21, 16a/1,

16a/6, 16b/9, 16b/12, 16b/15, 16a/21, 16b/8, 16b/11, 16b/14, 17a/4, 17a/14, 17b/11, 18a/1, 18a/4, 18a/5, 18a/8, 18a/10, 18a/11, 18a/12, 18a/14, 18a/16, 18b/11, 19a/17, 20a/8, 20a/16, 20b/8, 20b/20, 21a/2, 21a/8, 22a/20, 22b/4, 22b/21, 23a/2, 23a/13, 23a/20, 23b/1, 23b/7, 23b/15, 23b/21, 24a/2, 24a/3, 24a/11, 24a/14, 24a/18, 24b/18, 24b/21, 25a/2, 25a/8, 25a/12, 25a/14, 25a/16, 25a/21, 26a/6, 26a/7, 26a/10, 26a/11, 26a/21, 26b/14, 26b/15, 26b/21, 27a/21, 27b/1, 27b/2, 27b/7, 27b/13, 27b/17, 27b/19, 27b/20, 27b/21, 28b/1, 28b/11, 28b/17, 28b/18, 29a/1, 29a/21, 29b/11, 30a/19, 30b/9, 30b/11, 30b/12, 30b/14, 31a/1, 31a/2, 31a/8, 31b/13, 31b/14, 31b/16, 31b/17, 32a/7, 32b/13, 32b/19, 33a/6, 33a/10, 33a/12, 33a/21, 33b/6, 33b/14, 34a/3, 34a/10, 34a/16, 34a/18, 35a/1, 35a/8, 35a/10, 35b/11, 35b/21, 36a/3, 36a/5, 36a/6, 36a/12, 36b/13, 36b/18, 37a/6, 37a/8, 37a/10, 37a/17, 37a/18, 37b/8, 37b/9, 37b/11, 38b/16, 38b/21, 39a/11, 39a/16, 39a/19, 39a/21, 39b/9, 39b/10, 39b/14, 40a/1, 40a/11, 40a/12, 40a/20, 40b/1, 40b/16, 40b/17, 40b/18, 40b/20, 41a/1, 41a/9, 41a/15, 41b/7, 41b/10, 42a/3, 42a/5, 42a/6, 42a/10, 42a/11, 42a/17, 42a/19, 42a/21, 42b/1, 42b/7, 42b/15, 42b/18, 43b/5, 43b/19, 44a/2, 44a/5, 44a/9, 44a/14, 44a/17, 44b/5, 44b/6, 44b/20, 45a/9, 45a/13, 45a/20, 45b/4, 45b/7, 46a/5, 46a/9, 46a/13, 47a/20, 47b/2, 47b/14, 48a/1, 48a/9, 48b/20, 48b/21, 49a/8, 49a/20, 49a/21, 49b/16, 50a/1, 50a/3, 50a/7, 50b/10, 50b/14, 50b/16, 50b/18, 51a/4, 51a/6, 51a/17, 51b/1, 51b/8, 51b/15, 51b/17, 52a/5, 52a/7, 52a/10, 52a/13, 53a/1, 53a/5, 53a/13, 53b/13, 53b/18, 54a/19, 54b/18, 55a/5, 55b/8, 55b/9, 55b/12, 53b/20, 56b/7, 56b/13, 59a/11, 59a/18, 60b/1, 60b/7, 60b/17, 60b/21, 61a/2, 61a/4, 61a/6, 61b/7, 62a/10, 61a/11, 62a/14, 62a/17, 62b/3, 62b/6, 62b/9, 62b/16, 62b/18, 62b/20, 63a/2, 63a/4, 63a/8, 63a/13, 63a/16, 63a/17, 63b/4, 63b/10, 63b/16, 63b/21, 64a/15, 64b/3, 64b/11, 64b/17, 65a/4, 65a/7, 65b/14, 66a/15, 66b/4, 66b/1, 66b/10, 67a/5, 68a/21, 68b/1, 69b/16, 69b/17, 70a/2, 70a/3, 70a/13, 71a/3, 71b/19, 72b/8, 72b/14, 73a/7, 73b/11, 73b/17, 74b/18, 75a/8, 76a/4, 76a/11, 76a/21, 76b/5, 77a/7, 77a/13, 77b/1, 77b/6, 77b/13

o. dem (o an, o vakit) 5b/8, 65a/21, 73a/11

o. durur 8b/6, 9a/5, 17b/5, 17b/16, 61a/8

o. ḫīnde (o zamanda, o çağda) 46b/8, 54a/17

o. ḳadar 3a/4, 4a/21, 5a/12, 5a/14, 5a/2, 5a/8, 5b/18, 14a/17, 14a/18, 15a/6, 15a/9, 15b/11, 15b/18, 16a/4, 20b/17, 21a/9, 026a/21, 30b/14, 30b/14, 36a/13, 36a/14, 39a/7-8, 43b/2, 50a/10, 51b/11, 52a/1, 54b/11, 66a/13, 67b/3

o kim 33a/15, 54a/8

o. sebebden (bu yüzden, bundan dolayı) 16b/8, 43b/20, 46b/2, 49b/7-8, 51b/7, 56b/8

o. vaḳt 16b/14, 50a/14

o. vaḳtdan beri 62a/14

o. vaḳtin 34a/7

o. vaḳtinde 47a/2

o. yaŋadan (o taraftan) 37b/13, 64b/8, 68a/4

ol - : 1. olmak

o. 8b/4, 18a/17, 27b/16, 33a/16, 48a/8, 48b/3, 59b/12, 70a/10

o.a 1b/10, 5b/10, 9a/6, 17b/1, 17b/18, 21a/5, 24b/10, 25a/16, 48b/3, 50b/4, 50b/5, 50b/6, 55b/15, 59b/6, 62b/12, 70a/19, 77a/1, 77b/9

o.sa 63b/19, 68a/20

o.acaġın 69b/18

o.acaḳ 52a/6

o.acaḳdur 70a/5

o.an 9b/6, 9b/7, 12a/10, 55b/19, 62a/21

o.asın 8b/20, 10b/3, 17a/20, 24a/9, 41a/18, 51b/20, 69a/16, 70a/8

o.dı 8b/1, 8b/9, 14b/21, 15b/21, 17b/5, 17b/8, 20b/18, 20b/19,41a/7, 47b/3, 48b/19, 54b/15, 54b/18, 65a/3, 71a/13

o.duġı 16b/10, 17b/3, 33b/1, 34a/2, 49a/4, 52b/1, 53a/4, 58a/20, 61b/1, 61b/2, 72a/1

o.duġın 4b/12, 4b/14, 5a/21, 29a/3, 40a/1

o.duġınuŋ 34b/11

o.duġumdan 12b/15

o.duġun 28a/16, 28a/7

o.duġuna 9b/4

o.dum 12b/15

o.duŋ 1b/9, 8b/7

o.ıcaḳ 42a/20, 45b/17, 71a/16

o.ısar 41b/2

o.ma 77a/5

o.maduġın 28b/21

o.masına 69b/12

o.masun 41b/3

o.maḳ 25b/1

o.mayuban 10a/4

o.maz 4b/10, 36a/13, 53b/11, 65b/7, 43b/12

o.mış 26b/11

o.mış iken 40b/9

o.mışam 29b/21

o.mışdur 44a/18

o.mışıdum 40b/1

o.sa 27a/13, 43b/3, 46b/19

o.saŋ 5b/9

o.sun 2b/20, 3a/1, 12a/19, 47a/2, 48b/3, 53a/20, 77b/11, 77b/12

o.uŋ 72b/14

o.up 30a/10

o.ur 5a/18, 23b/10, 41a/18, 46b/20, 46b/21, 62b/4

o.ursa 9b/13, 33a/11, 52a/5, 75a/17

2. mevcut olmak, bulunmak

o.a 66a/8, 70a/9

o.an 2b/17, 3a/16, 4a/6, 4b/15, 7b/2, 7b/11, 13b/5, 15a/6, 15b/2, 15b/11, 21a/17, 21b/10, 22b/8, 23a/6, 23a/12, 23a/21, 23b/1, 25a/18, 25a/20, 34b/3, 37a/1, 37a/2, 37b/12, 39a/14, 51b/14, 54a/6, 55b/20, 65b/4

o.andur 26b/16

o.anlar 35a/18, 35a/19

o.duġı 34a/4, 42b/8, 47a/11, 50a/8

o.duġına 43b/1, 44b/9

o.duġumuza 76a/13

o.duḳça 69b/1

o.maduġı 9b/1

o.maya 17a/21

o.maz 43b/17, 49a/18

o.mış 35b/3

o.sa 46b/13, 48b/10, 53b/12, 53b/13, 58b/10

o.saydı 4a/10

o.updı 69b/12

o.up 15b/2, 50a/7

o.ur 7a/20, 44b/11, 49a/7, 59a/17

o.urdı 4a/17

3. birlikte olmak, beraber olmak

o.mışamdur 10b/1

o.sun 2b/21

o.up 20b/3, 29b/5, 64a/7

4. olmak, vuku bulmak, gerçekleşmek

o.a 53a/3, 56a/3, 76a/20

o.acaġın 34b/5, 34b/15, 56a/20, 60a/4

o.acaḳ 37a/9

o.acaḳdur 16b/14, 16b/16

o.dı 2a/1, 2a/12, 8b/18, 20b/11, 20b/13, 20b/20, 27b/21, 28a/5, 33a/9, 34a/15, 36a/14, 41b/9, 41b/10, 42a/18, 42a/20, 47b/14, 48a/19, 54b/14, 65b/1, 71b/19

o.dugˇınuŋ 14a/9

o.ıcaḳ 30b/16, 41a/21

o.ısardur 34b/13

o.maya 33b/2

o.maz 30b/12, 36b/2

o.mış 7b/8, 56b/17

o.mışamdur 56a/4

o.mışdur 39a/14

o.sa 12b/11, 12b/15, 14a/20, 15a/5, 16b/19, 34a/4, 38a/2, 44a/1, 46a/9, 47a/10, 52b/5, 70a/2, 70a/4

o.sun 62a/1, 69a/3

o.updur 1b/15

o.unca 27b/19, 27b/2, 27b/21, 65b/12

o.uncaya 65a/5

o.up 49b/6

o.ur 7b/1, 9a/8, 20b/17, 24b/14, 34b/9, 47a/14, 53b/14, 56b/5

o.ursa 69a/21

5. meydana gelmek, hasıl olmak, yapılmak

o.a 53a/12, 62a/4

o.an 3b/16

o.dı 17b/17, 24a/12, 50a/4

o.dugˇın 49b/12

o.duŋ ise 8b/4

o.ıcaḳ 27a/16

o.mağıla 39a/13

o.mağın 51a/4

o.masa 43b/17

o.maya 53a/12

o.maz 63a/8

o.mış iken 59a/17

o.up 20b/13

o.ur 43b/7, 43b/21, 44a/8, 44a/9, 44a/11, 44a/16, 49a/9, 53a/12

6. sahip olmak, bulunmak

o.an 44b/10

o.sa 8b/3, 44a/3, 44b/2, 42b/11, 48b/10, 53a/11

o.up 72a/9

o.an 42b/19

7. ait olmak

o.an 55b/21

o.asız 50a/17

o.duğın 41a/2

o.duğum 33a/19

o.up 18a/9, 18a/11, 44a/2

8. yaklaşmak, erişmek, gelmek

o.ıncaya dek 56b/13

9. gururlanmak, böbürlenmek

o. up 72b/11

10. yaşamak, hayat sürmek

o.ur 6a/7, 6a/8, 6b/6, 12b/8, 34a/18, 46b/17, 49a/15, 51b/6, 51b/7, 52b/17, 52b/21, 60a/2

o.urdı 6a/5

o.urlar 6b/7

o.urlardı 6a/4

11. olmak, dönüşmek

o.ur 32a/6, 44a/7, 44a/20, 48b/16, 48b/18, 49a/4, 59a/7

o.urken 8b/18

12. ekeylem, bildirici olarak

o.a 4b/3, 4b/21, 5a/15, 5a/16, 5b/10, 5a/19, 5b/15, 6a/1, 8a/12, 13b/6, 24a/1, 26a/7, 25a/13, 26b/17, 31b/12, 31b/14, 31b/21, 32a/17, 37b/3, 39b/1, 39b/4, 39b/16, 44a/4, 47a/6, 49b/15, 51a/16, 53b/12, 54a/1, 54a/3, 60b/19, 61b/16, 64a/14, 73a/5

o.ur 5a/18, 17a/17, 24a/9, 25b/1, 26a/6, 30b/1, 30b/11, 42b/21, 46b/20, 59b/6, 62a/20, 62b/4, 69a/12, 76b/21

→ *ʿāciz o.ıcaḳ* 14b/15

ʿāciz o.up 51b/13

āgāh o.an 25b/9

āgāh o.uŋ 75b/19

āgāh o.ur 42b/10

āhen-pūş o.up 28a/12, 28b/13

āḫir o.dı 32a/16

ʿaḳıllar çāk o.ur 48a/20

ʿaḳlı çāk o.dı 7b/13

ʿaḳlımuz çāk o.up 49b/7

ʿāḳıl o.an 32b/16, 43a/18

alay alay o.up 75b/15

ʿāṣī o.dılar 50a/8

ʿāṣī o.duŋuz 50a/12

ʿāṣī o.ıcaḳ 70a/1

ʿāṣī o.maḳ 69a/9

ʿāṣī o.mazam 27b/13

ʿāṣī o.sa 25a/12

ʿāşıḳ o.dı 16a/2

ʿāşıḳ o.up 16a/18

baḫş o.mış 21b/6

bende o.a 21a/6, 70a/9

bende o.asız 70a/9

bende o.duġumuzdan 76a/10

berī o.up 53b/20

bī-ḫod o.duġun 13b/21

binā o.mış 4b/1, 21b/15, 23a/7, 23b/16, 23b/18

bir ḳarār o.maz 24b/15

bünyād o.mış 22b/1

cemʿ o.mışlar 14b/19

cemʿ o.up 6b/4, 14b/12, 15b/19, 45b/2, 50a/11, 50a/18, 50b/3, 54a/13, 56b/17, 58a/6, 61a/4, 73b/15

cemʿ o.updur 14b/21

cemʿ o.ur 30b/3, 44a/9

cemīʿ o.an 12a/5

ceng o.updı 36a/12

ciger kebāb o.ur 51a/21

çāker o.mazam 36a/4

çāre o.sa 18a/6

çarḫ o.updı 36a/9

çeşm ü gūş o.up 1b/9

dāḫil o.ur 23b/10

dāʿī o.a 2b/21

defʿ o.dı 61b/8

defʿ o.duġundan 34b/17

denk o.a 76a/19

denk o.dı 36a/11

devā o.uŋ 39b/12

dīvāne o.uban 9b/12

dost o.am 69b/1

dost o.avuz 76a/11

dost o.dı 52a/15

dost o.mışamdur 27a/21

dü-şaḳ o.dı 65a/14

düş o.duġına 55a/3

düşmān o.am 11a/15

düşmān o.ursın 27b/8

düşmān o.uram 27b/14

ebsem o.dı 47b/13

emīn o.asın 32a/5

emīn o.maġa 60a/7

emīn o.up 16b/11

eṣaḥ o.dı 61a/8

fārigˇ o.dı 28a/3

fārigˇ o.ıcaḳ 29a/5, 47b/16, 73a/13, 73a/14

fārigˇ o.up 7a/5, 14a/11, 25b/10

fehm o.maz 13b/17

felekperest o.mayasın 71a/7

feraḥ o.ur 24b/11

fermān o.acaḳdur 55b/3

fermān o.am 11a/15

fermān o.dı 27b/7

fermān o.mışdur 70a/7

fermān o.mışlar idi 76b/12

fermān o.mışlardı 6b/3

fermān o.updı 40b/6

fermān o.urdı 27a/5

fermān o.ursın 27b/8

fermān o.uram 27b/13

fermān-ber o.madın 55b/6

fermān-ber o.duġı 55b/4-5

fetḥ o.urdı 5b/4

fevt o.sa 56a/20

ġāfil o.amasun 63b/7

ġāfil o.duŋuz 18a/15

ġāfil o.ma 10b/2

ġāfil o.maŋuz 64a/16

ġāfil o.mayalar 63b/4

ġālib o.up 13a/8

ġālib o.ur 53b/14

ġālib o.ursa 53b/10

ġamgīn o.ma 24b/9

ġarīm o.maz 65a/1

ġarḳ o.acaġın 34b/16

ġarḳ o.mayavuz 61b/1

ġarḳ o.maz 60a/1

ġarrū o.ma 9b/10, 40b/12

ġarrā o.madı 62a/17

ġarrā o.up 54b/5

gergedān-süvār o.up 11a/19

gölge o.uban 6a/12

gūdelāl o.duġıma 42b/7

ḫabīr o.am 42b/5

ḫabs o.unca 65b/2

ḫacīl o.dılar 53b/1

ḫacīl o.duġına 53b/2

ḫāke yeksān o.asın 5b/10

ḫākim o.duġın 40a/16

ḫākim o.up 3b/11

ḫal o.dı 36b/15

ḫalāṣ o. 54a/8

ḫalāṣ o.a 42b/20, 61b/4, 69a/13

ḫalāṣ o.an 54a/13

ḫalāṣ o.asın 69a/15

ḫalāṣ o.asız 50a/12

ḫalāṣ o.duŋ 70a/21

ḫalāṣ o.ıcak 54a/9

ḫalāṣ o.maz 65b/17

ḫalāṣ o.ur 60b/7

ḫāmūş o.asın 8b/20

ḫāmūş o.ma 8b/19

ḫandān o.up 56a/12

ḫandān o.ur 58a/1

ḫande o.a 70a/10

ḫarāb o.mışdur 44b/1

ḫarāb o.ur 41a/18

ḫarīṣ o.up 49a/21

ḫāṣıl o.ur 43b/16, 49a/8

ḫāżır o. 9b/18

ḥāżır o.alar 71b/13

ḥāżır o.an 15a/15, 34b/4

ḥāżır o.dı 64b/6

ḥāżır o.dılar 64b/5

ḥāżır o.sunlar 69b/8

ḥāżır o.up 35a/16, 35a/19, 71b/16, 71b/17

ḥāżır o.urlardı 21b/18

ḥażm o.a 49a/2

ḥayf o.a 41b/4

helāk o.a 33b/12, 59b/20

helāk o.acaġın 34b/19

helāk o.ayduḳ 18a/8

helāk o.dı 34a/10, 39a/2

helāk o.dılar 61a/19, 61a/21

helāk o.duġun 19b/8

helāk o.maz 41a/20

helāk o.mış 34a/6

helāk o.mışlar 34b/18

helāk o.uram 43b/6

hem-rāh o.sun 45b/17

hezīmet o.dı 36a/15

hezīmet o.sun 66b/8

hezīmet o.up 65b/2, 73a/5

ḥīle ider o.madı 66a/7

ḫilḳat o.mış 21a/7

ḫīre o.urdı 73b/20

ḫiẕmetinde o.up 27b/10

ḫiẕmetinde o.urlardı 6a/6

ḫiẕmetinde o.duġumuza 76a/13

ḫodbīn o.duġı 72b/5

ḫodbīn o.up 72b/7

ḫurd u ḫaşḫāş o.dı 19a/20

ḥürmetlü o.sun 53a/19

iki pāre o.dı 65a/14

iki ḳat o.dı 11a/2

iki ḳat o.up 10b/8, 11a/5

iki nıṣf o.dılar 51a/1

ʿināyet o.ur 77a/18

inṭizār o.dılar 54a/4

ḳadīd o.up 34b/8

ḳādir o.an 22b/7

ḳāʾil o.asın 71a/8

ḳāʾil o.mayup 34b/12

ḳāʾil o.up 59b/19

ḳalbi feraḥ o.ur 34a/21

kāmil o.an 22b/6, 41b/11

ḳāniʿ o.mazam 43a/3

ḳavī o.sun 45a/15

ketm o.updur 41a/19

ḳulaġuz o.dı 67a/5

ḳurbān o.am 28b/4

lāḥiḳ o.mışdur 30b/21

lāyıḳ o.maz 17b/15, 17b/16

lenk o.up 12b/18

maʿdūm o.dı 28a/19

maġrūr o.masun 62a/2

maġrūr o.up 72b/3

māhir o.an 22b/15

māhir o.up 22b/7

maḥkūm o.updur 55a/12

maḥkūm o.urmış 25b/1

maḥv o.up 18a/14, 28a/19

mā ʾil o.ma 62b/8

maḳbūl o.a 53a/21, 53b/16

maḳbūl o.duġuna 39a/16

maḳbūl o.maduġına 53b/1

maḳbūl o.maz 53a/13

maḳbūl o.up 22b/16

maḳbūl mı o.ur 53a/3

maḳhūr u ḫ. o.dı 2a/1

maḳṣūd o.an 54a/5-6

māl-ā-māl o.mış 5b/16

māl-ā-māl o.up 24a/3

maḥkūm o.ur 77a/1

maʿlūm o.a 38a/17, 44b/15

maʿlūmum o.a 40a/17

maʿlūmumuz o.dı 14b/16

maʿlūm o.du 45a/16

maʿlūmları o.duġı 34b/6

maʿlūmı o.up 5b/13

mānend o.maya 25a/7

marīż o.sa 22b/10

mażḥek o.mışdur 17b/15

meʾmūr o.a 42a/16

meʾmūr o.an 22a/5

meʾmūr o.updur 21b/19

menḳūş o.an 37a/7

meşġūl o.dı 3a/14, 18a/21, 42a/11, 42a/17, 51a/5, 53a/16, 65b/12, 68a/6

meşġūl o.urlardı 6a/7

meşhūr o.mış 19b/13

merd-i merdān o.an 9b/6, 9b/9

merkeb o.madı 55a/11

mest o.dılar 66a/11

mest-i lāyʿaḳıl o.updı 11b/17

mesṭūr o.an 49b/12, 50a/1

meşġūl o.dılar 27b/20, 51a/3, 71b/2

meşġūl o.up 22b/15, 60b/3, 63b/4, 73a/13

miskin o.up 56b/7

muʿārıż o.uban 29b/8

muʿārıż o.up 29b/12, 63a/19, 64b/9

muʿaṭṭar o.dı 1b/8

muḥasses o.up 28a/13

muḥterem o.asın 77a/3

muḳābil o.up 35b/9

muḳadder o.an 7b/7, 12b/11, 12b/14, 12b/19, 14b/2

muḳīm o.duġumuz 14b/6

muḳīm o.dular 22a/5

muḳīm o.duḳ 15b/4

muḳīm o.up 4a/14, 6a/21, 22b/15, 23b/1

muḳīm o.urlardı 4a/15, 4a/18, 6a/10, 21b/12, 23a/12

muntaẓır o.urlar 57b/9

musaḫḫar o.asın 70a/8

musaḫḫar o.dılar 55b/17

musaḫḫar o.madın 55b/5

musallaṭ o.a 50b/7

musallaṭ o.duġın 70b/5

muṭavvel o.masun 21b/17

muṭīʿ o.alum 50b/10

muṭīʿ o.am 27b/12

muṭīʿ o.an 15b/2-3, 72a/16

muṭīʿ o.maz 47a/18

muṭīʿ o.ur 42b/19

muṭīʿ o.urdı 6a/11

muṭīʿ o.uram 16b/15

muṭīʿ münḳād o.acaḳdur 55a/17

muṭīʿ münḳād o.mayalardı 69b/18

muṭīʿ münḳād o.updur 6a/9

muṭīʿ ve münḳād o.urdı 6a/3

muṭṭaliʿ o.anuŋ 33b/17

muṭṭaliʿ o.dum 38b/9, 59b/2

muṭṭaliʿ o.duŋ 34b/12

muṭṭaliʿ o.mayıcaḳ 12a/5

muṭṭaliʿ o.up 14a/9, 41a/2

muṭṭaliʿ o.uram 16b/14

muvaḫḫid o.dılar 51a/3

mübtelā o.an 8b/13

mübtelā o.urlardı 22b/11

mübtelā o.ursın 38a/18

müḫeyyā o.dılar 69b/10

müjde o.sun 66b/4

mü᾽min o.an 41b/4

münevver o.dı 61b/8

münzel o.an 12a/15

müretteb o.ıcaḳ 75b/14

müselmān o.a 70b/2

müslümān o.an 16a/13

müslümān o.dı 69b/6

müsülmān o.mazsa 71a/18

müsülmān o.ursa 69a/3

müstecāb o.a 47a/9

müstecāb o.maḳ 12a/21

müstaġraḳ o.mış 19b/18

müstaḥaḳ o.an 7b/9, 14b/19, 14b/5, 14b/9

müstaḥaḳ o.dı 16a/9

müstaḥaḳ o.mış 14b/3

müstaḳīm o.dılar 50a/5

müstedām o.ġıl 66b/8

müstemiʿ o.an 62b/11

müsülmān o.a 69a/3

müşkil o.sa 47a/3

müştāḳ o.updur 63a/9

müteʿalliḳ o.an 22a/7

mütemekkin o.avuz 60b/11

mütemekkin o.dılar 50a/6

mütevecceh o.uŋ 50a/13

müvekkel o.an 6b/16, 6b/17, 7b/1, 7b/3, 14a/20, 36b/17, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 37a/1, 37a/11, 37a/2, 37a/3, 37a/4, 37a/5, 37a/8, 39b/10, 40a/2

müvekkel o.duġı 12b/11

müvekkelü o.duġı 14a/18

müvekkel o.duġumuz 14b/1

müvekkel o.duġuŋuz 12b/10

müyesser o.acaḳdur 55a/16

müvekkel o.maġa 7b/2

müvekkel o.up 7a/21

müvekkel o.ur 14a/19

müzeyyen o.mış 6a/1, 45b/1

nā-bedīd o.dılar 36b/8

nā-bedīd o.unca 77a/7

nāmudār o.sun 77b/13

naṣīb o.dı 1b/6

naṣīb o.madı 25a/10, 25a/15

nāzil o.maġa 54a/2

pāk o.a 33b/12

pāk o.urlar 34b/7

pāyidār o.ġıl 51a/15

pāyidār o.madı 61a/19

pāyidār o.sun 77b/10

perākende o.up 64b/19

perīşān o.dı 14a/3

perīşān o.up 51b/2

perīşān o.ur 58a/1-2

perrān o.dı 19a/19

peydā o.mış 18a/16, 18a/6

peydā o.ur 44a/14, 44a/15

pīr o.up 27a/13

pīş-rev o.sun 2b/21

pūşīde o.mış 3a/18, 6b/10, 6b/11

raḳīb o.sa 63a/8

rāst o.up 15a/20

rāst o.ur 8b/11

rāżı o. 50b/1

rāżı o.mayup 34a/8

rāżı o.maz 45a/14

rehber o.up 73b/12

revān o.up 3b/5, 20b/12, 25a/17, 25a/18, 25a/3, 30b/7, 31a/12

rūşen o.ur 34a/21

ṣadır o.mışdur 52b/19

sādumān o. 24b/9

sākin o.asız 61a/3

sākin o.avuz 60b/10, 60b/2

sākin o.dı 15a/12, 15b/6, 21a/15, 23a/13, 44b/7, 62a/17

sākin o.sa 031b/16-17

sāyebān o.dılar 6b/5

sebeb o.dı 9b/8

sebeb o.dum 16a/6

sebze-pūş o.up 45b/8

seccāde-nişīn o.up 15b/15

serḫoş o.up 66a/12

sernügūn o.sa 77a/3

seylāb o.up 9a/14

seylāb şerāb o.ur 51b/1

sīr o.maḳ 30b/12

süvār o.dı 28a/11, 28b/12, 72a/7, 73a/19

süvār o.dum 5b/6

süvār o.up 4a/8, 9b/1, 10b/13, 11a/19, 18a/16, 27b/5, 28a/8, 29b/18, 29b/2, 29b/4, 29b/5, 29b/6, 30a/14, 30b/17

şād o.duġuma 33a/19

şād o.uŋ 34a/20

şād o.up 28a/13, 29b/16, 34b/7, 37b/17, 37b/5, 46a/11, 56a/15, 66b/3, 66b/5, 68a/4, 69b/5, 70b/15, 71a/16, 76a/5

şādān o.up 67b/1

şādumān o.up 28b/17

şād u ḫurrem o.dılar 65a/9

şād u ḫurrem o.up 71a/11

şefī‘ o.dum 69a/14

şerḥ o.a 17a/13

şikāyeti o.an 48a/15

şikest o.up 50b/18

tābi‘ o.acaḳ 12a/14

tabi‘ o.du 55b/14

tābi‘ o.sun 27a/4

tābi‘ o.up 27b/9

taġayyür o.madı 24b/18

taġyīr o.maz 16b/16

taḫt-nişīn o.up 57b/5

tamām o.dı 62b/10

tamām o.ıcaḳ 16a/1

tamām o.unca 11b/10, 14a/20

tamām o.ur 44a/7

ṭarṭaġan o.up 64b/20

taṣnīf o.dı 17b/19

telef o.ur 24a/4

teʾlīf o.dı 17b/18

tenzīl o.acak 12a/14

teẕhīb o.mış 22a/2

tezyīn o.mış 2b/9

ṭopraḳ o.a 2a/17, 41b/10

ṭuş o.dı 14a/6, 15b/18, 48a/21

üstüvār o.sun 77b/10

vāḳıf o.up 62a/13, 67a/12, 69b/10

vāḳīʿ o.an 22b/15

vāḳiʿ o.dı 14a/2, 54b/2

vāḳiʿ o.dugı 43a/8

vaḳt o.sa 47a/9

var o.a 22a/14

var o.an 12a/15

yād o.an 24b/4

yād o.asın 2a/20

yād o.dugunca 17b/19

yara o. 63a/8

yezdānperest o.asın 71a/7

yüzi aḳ o.a 41a/21

ẓāhir o.a 45b/-18-19

ẓāhir o.dı 39b/3

ẓāhir o.mış 2b/12, 3b/13, 21b/16, 49b/3, 57a/19, 58a/8

ẓāhir o.up 39a/1

ẓāhir o.ur 49a/11

zār o.a 77a/1

zār o.dı 32b/8

zehresi çāk o.urdı 4a/6

ẕelel o.maya 41a/19

ẕelīl o.up 14a/5

zeyn o.mış 4b/11, 26b/10

zeyn o.updur 2a/13

ẕikr o.an 3a/16, 3b/6, 7b/3, 13b/14, 30a/2

ziyāde o.sun 48a/9

ziyāde o.ur 44a/1

ziynet o.mış 40a/8

ola kim: belki, ihtimal ki, olabilir ki

o. 67b/15

oluḲ+ : oluk

o. 10b/8, 11a/2

o.ınca (oluġınca) 5a/16

olun- : olunmak, denilmek

o.unmışdur 8a/18

→*ẕikr o.up* 14b/10

om(u)z: omuz

o.larına 35b/12

o.larında 3b/20

o.ına 68a/2

o.una (omzuna) 29a/14

on : on

o. 18b/9, 47a/20, 48b/16

on altı : on altı

o. 57a/17

on altı biŋ: on altı bin

o. 74a/17

on beş biŋ beş yüz elli beş: on beş bin beş yüz elli beş

o. 74a/14

on biŋ : on bin

o. 21b/10

on biŋ sekiz yüz seksen: on bin sekiz yüz seksen

o. 74a/7-8

on birinci: on birinci

o. 37a/4, 74b/12

on bir kez yüz biŋ: bir milyon yüz bin

o. 12b/3-4

on dört: on dört

o. 7a/14, 28a/10

on dört biŋ: on dört bin

o. 22a/5, 22a/15, 55b/16

on iki : on iki

o. 2b/12, 13a/9, 18a/4, 18a/8, 18a/10, 18b/1, 18b/6, 18b/7, 18b/9, 18b/10, 19b/20, 19b/20-21, 19b/21, 20b/2, 23a/15, 25a/2, 25a/3, 25a/17, 27a/18, 30b/14, 36b/16, 44a/7

on iki biŋ: on iki bin

o. 2b/12, 2b/13, 6b/20, 6b/21, 7a/7, 13a/5, 17a/1, 20a/6, 21a/2, 21a/2-3, 21b/11, 21b/12, 21b/15, 22a/21, 22b/2, 22b/4, 25b/6, 25b/13, 25b/14, 25b/7, 57a/19, 57b/1, 58a/8, 73b/6, 73b/11

on iki biŋ iki yüz: on iki bin iki yüz

o. 74a/11

on iki kez yüz biŋ: bir milyon iki yüz bin

o. 28a/12, 73b/21

on ikinci: on ikinci

o. 37a/5, 74b/16

on sekiz biŋ: on sekiz bin

o. 55a/18

on sekiz kerre yüz bin: bir milyon sekiz yüz bin

o. 62a/8

on sekiz kez yüz biŋ: bir milyon sekiz yüz bin

o. 12b/16

onuncı : onuncu

o. 37a/4, 74b/9

on ṭoḳuz biŋ ṭoḳuz yüz doḳsan :on dokuz bin dokuz yüz doksan

o. 74b/4

on üç : on üç

o. 56a/20

on yedi : on yedi

o. 64a/7

on yedi biŋ: on yedi bin

o. 74a/20

oradan ötesin: daha sonra, bir vakit sonra

o. 44b/4

orta : orta

o.dan 25a/12

o.ŋuzda 19a/15

o.sı 36a/15

o.sın 36b/1

o.sına 29b/8

o.sında 6a/1, 39b/17, 54a/20

o.ya 11b/12, 28b/14, 66a/10

ortaḳlıḳ: ortaklık, eş koşma

o. 43b/7

ot : ot

o. 49a/6

o.cuġazlar 34a/18

o.lar 9b/19, 25a/16, 32a/3

o.lara 7a/18

o.laruŋ 7a/18, 14a/19

otaḲ+ : otağ, büyük çadır

o.lar 68b/4

o.a (otaġa) 70b/17

o.ı (otaġı) 48a/14, 67b/9

o.ına (otaġına) 27b/19

o.ından (otaġından) 72a/5

o.um (otaġum) 70a/14

o.uŋı (otaġuŋı) 2b/20

otur- : 1. oturmak

o.an 18a/11, 63b/15

o.dı 7a/7, 11b/6, 15b/15, 25b/13, 25b/17, 48a/11, 48a/13, 57a/15, 67b/10, 69b/6, 71a/12

o.dılar 22b/7, 47b/19, 66a/11, 70b/20

o.duġı 22b/7

o.duḳları 22b/14

o.mış 26b/20

o.mışdı 67a/3, 70b/13

o.mışdur 7a/14

o.mışlar 57b/2

o.mışlardı 35b/11, 38b/13

o.sa 3b/7, 22a/1

o.uban 22b/12

o.up 11b/14, 28a/3, 56a/17

o.ur 26b/10, 31b/11

o.urdı 22a/7, 22a/9, 66b/12

o.urken 64a/8

o.urlar 11b/7, 57a/20, 58a/7, 67b/12

o.urlardı 3b/19, 11b/8, 22a/8, 22a/12, 22b/13, 37b/19, 57b/6

o.ursun 10a/17

2. tahta geçmek, hükümdar olmak, tahtta olmak

o.dı 4b/17, 11b/5

o.maḳda 9a/10

o.mışdı 38b/12

o.up 11a/12

o.ur 58a/9, 68b/17

3. bulunduğu yerde kalmak

o.alar 60a/8

4. yumurta basmak

o.a 44b/2

5. yerleşmek, bir yerde ikamet etmek

o.dı 7a/6

o.duġı 4a/15

o.duġu 56b/5

o.mış 56b/2

o.mışken 14a/21

o.ur 34a/17

o.urduḳ 14a/14

o.urken 7b/3

o.urlardı 3b/17, 4a/14, 21b/10, 21b/11, 22b/8

otuz : otuz

o. 49a/17

otuz biŋ: otuz bin

o. 26a/21, 31b/21, 32a/1, 74b/16

otuz sekizinci: otuz sekizinci

o. 77b/3

otuz ṭoḳuzuncı:otuz dokuzuncu

o. 77b/4

otuz üç: otuz üç

o. 19a/7

oy- : oymak, deşmek

o.up 76b/11

oyın : oyun

o. 72b/15

oyna- : oynamak, hareket etmek

→*baş cān o.maġa* 76a/9

berḳ o.rdı 36a/20

baş o.yup 19a/16

ög- : övmek, medhetmek

ö.di 2b/1

ö.me 40b/13

ögi : bir tür kuş

ö. 46a/13, 46a/14, 46a/17

ögün- : övünmek, kendini övmek

ö.megil 9b/10

ö.üp 9b/7

ökçe : ayakkabını topuk kısmı

ö. 9b/13

öküş : çok, fazla, ziyade

ö. 24b/5, 48a/9, 62b/19, 77a/18

öküz : boğa burcu

ö. 10a/4

ö.i 4a/9, 20b/8

ö.üŋ 76a/18

öl- : ölmek

ö.di 65b/21, 66a/20, 66a/9

ö.dügin 66a/8

ö.dügine 66a/9

ö.me 59b/12

ö.medi 2a/20, 2a/21

ö.medin 2a/19

ö.medügin 66a/8

ö.mez 2a/21, 53b/11

ö.mezem 61b/6

ö.miş 65b/18, 66a/1

ö.mişdür 66a/5

ö.se 43b/9

ö.ünce 27a/21, 50b/9, 76a/13

ö.ür 41b/19

öldür- : öldürmek

ö.mege 9a/19, 33b/7

ö.mek 69a/1

ö.ünce 48b/13

ö.ür 48b/14

ölmiş : ölü

ö.lere 41b/19

ölü : ölü

ö.si 37b/3

ö.sinden 36a/15

ölüliK+: ölülük, ölmüş gibi

ö.e (ölülige) 66a/4

ölüm : ölüm

ö. 11a/14

ö.in 33b/2

ö.ine 9b/8

ö.üŋ 34a/11

ölürliK+: ölülük, ölü gibi

ö.e (ölürlige) 65b/20

ʿömr (A.): ömür, hayat, yaşama süresi *bk. ʿömür*

ʿö. ü zamān 40b/15, 62b/13

ʿö.e 24b/17, 69a/21, 77b/5

ʿö.i 11a/13, 56a/20, 57a/17

ʿö.inde 7b/7

ʿö.üm 15b/5, 25b/19, 38b/3, 69a/21

ʿö.üni 53a/5

ʿö.üŋ 29a/19, 38b/2, 48a/9, 48b/3, 77b/12

ʿö.üŋüŋ 38b/1

ʿömr-i ẖoş (F.): güzel ömür

ö. 2a/14

ʿömür (<A. ʿömr): ömür, yaşama süresi, hayat *bk. ʿömr*

ʿö. 77a/19

ʿö.den 69a/15

ʿö.lerini 66a/16

→*ʿö. sür-* 15b/6, 40b/4, 55a/21, 61b/15

öŋ : ön, ön taraf

ö. 65a/20

ö.in 64b/14

ö.inde 49b/18, 73b/21

ö.ine 11b/12, 66b/13

ö.lerince 2b/10, 37b/8

ö.lerinde 30a/21, 31a/11

ö.lerine 51a/1

ö.ümden 54b/5

ö.ümüzce 7b/12

ö.ünde 7a/14, 23a/19, 23b/4, 31a/13, 40a/7, 48a/5, 64a/1

ö.ünden 11a/9

ö.üne 10a/4, 23b/21

→*ö. vir- (önüne geçirmemek, daha hızlı olmak)* 46a/1

öŋce : en önde, başta

ö. 20a/5, 73b/19, 73b/6

öŋdin : önce, ilk önce, evvel

ö. 44a/15

öŋince : önü sıra, önünden *bk. öŋünce*

ö. 73b/8, 75b/17

öŋünce : önü sıra, önünden *bk. öŋince*

ö. 16b/20, 20a/19, 72a/7, 73b/13

öŋürdi :önce, ilk önce, evvel

ö. 42b/8, 58a/13

öp- : öpmek

ö.di 11a/18, 29a/16, 30a/14, 51a/13, 70b/10

ö.meyem 27b/11

ö.üp 27b/4, 48b/1, 57a/10

öpüş- : öpüşmek

ö.mekdür 53b/9

ö.üp 53b/13

örü : kalkık, dik

→*ö.ṭur- (ayağa kalkmak, ayakta durmak)* 28b/7

öt- : 1. kuş, böcek vb. için ses çıkarmak, ötmek

ö.di 28a/1, 42a/18, 46a/11, 46b/4

ö.dügin 46b/7

ö.dügüm 58b/4

ö.dügümüŋ 46b/5, 46b/6

ö.dügün 46a/17

ö.dügüŋe 56a/15

ö.düm 42b/9

ö.düŋ 42b/1, 43a/11

ö.e 42b/1

ö.en 42a/19, 46a/12, 46b/4

ö.er 2a/14

ö.erken 43a/10

ö.erüz 43a/7, 43a/10

ö.esin 42b/4

ö.iser 42b/3

ö.medin 42b/3

ö.megile 42b/10

ö.memiş 42a/19

ö.mesem 43a/11

ö.se 43a/9

ö.üp 56a/12, 57b/20, 58b/2

2. boru, düdük vb. ses çıkarmak

ö.di 29b/10,

3. çınlamak, yankılanmak

ö.di 10a/3, 30a/16, 36a/10

ö.erdi 4a/5

öte : öte, ileri

ö. 8a/13, 49b/3

ötme : ötme, ötüş

ö.sinden 48a/20

ötüri : dolayı, ötürü, sebebiyle

ö. 16a/15

öykün- : benzemeye çalışmak, özenmek

ö.emez 41b/18

öyle I : öğle, öğle vakti

ö. 34b/9

öyle II : öyle *bk. eyle*

ö. 45a/15

öyük : tepecik, höyük

ü. 72a/4, 75a/2

öz : öz, kendi

ö.i 66a/21

ö.in 72b/4

ö.ine 58a/1

ö.üni 13a/6

ö.üŋ 2a/8, 21a/5

ö.üŋdür 41b/21

özdeK+: ağaç gövdesi

ö.i (özdegi) 30b/13, 30b/19

ö.inde (özdeginde) 6a/8

özge : başka, gayrı

ö. 24a/15, 62a/1

ö.sın 15a/11, 61a/8

pā (F.) : ayak *bk. pāy*

p.ım 12b/18

taḫt u p. 48b/1

p. vü serdür 2a/19

püşt ü p. 30a/11

pādişāh (<F. pād-şāh): padişah, sultan, hükümdar

p. 8b/11, 17b/2, 20a/2, 20a/16, 20a/20, 22a/5, 22a/9, 34b/13, 51a/20, 75a/9

melik ü p. 20a/8

p.dur 1b/11, 69a/9

p.ınuŋ 67a/1

p.ıyam 36a/1

p.lar 18a/14, 47b/10, 47b/3

p.ları 22a/7

p.larından 55b/16

p.sın 51a/17

p.uŋ 22a/11, 76a/13

2. Allāh

p. 17b/16, 24b/5

p.dur 10a/20, 12b/20, 39a/8, 50a/16,

pādişāh-ı tūrān (F.): Turan ülkesi padişahı, Afrasiyab

p. 18a/16

pādişāhāne (F.): padişahlara benzer

p. 43a/21

pādişāhlıḳ (←F. pād-şāh): padişahlık

p. 16b/6, 72b/8

pādişāhü'l islām ve'l-müslimīn (A.): İslam'ın ve Müslümanları padişahı

p. 77a/21

pāk (F.): 1. temiz

p. 16a/5, 16b/3, 17b/5, 24a/9, 25a/7, 31b/5, 41b/19, 42a/1, 55a/8, 56b/19, 59b/8, 73a/11, 77b/1

p.ı 54a/6

2. mübarek, kusursuz

p. ü cān 73b/17

→p. eyle- (temizlemek) 39a/15

p. it- (temizlemek) 39b/2, 39b/3

p. ol- (temiz olmak, temizlenmek) 33b/12, 34b/7

pākīze (F.): temiz, halis, güzel

p. 30b/4, 60b/13

pāl (<F. bāl): kanat

p. ü perleri 15a/20

palheng (F.): dizgin, yular

p. 37b/16

pār (<F. bār): yük, ağırlık

p.ı 44a/9

pāre (F.): parça, sayı, adet

p. 28a/8, 29b/4, 29b/18, 72a/3, 76a/8

pāre p. 34a/13

p.lerin 10a/10

p.sı 19b/6, 30a/9

→pāre p. eyle- (parçalamak) 10a/10

iki p. it- (ikiye bölmek) 30a/7

iki p. ol- (ikiye bölünmek) 65a/14

pāsubān (<F. pās-bān): bekçi, gece bekçisi

p. 1b/6

pāy (F.): ayak *bk. pā*

p.ın 57a/10

pāye (F.): basamak, merdiven basamağı

p. 6b/9

pāy-i taḫt (F.): tahtın ayağı, tahtın bulunduğu yer

p.a 66b/6

pāyidār (<F. pāy-dār): kalıcı, sabit

p. 48a/8

→p. ol- (kalıcı olmak, yok olmamak) 2a/3, 48a/8, 51a/15, 61a/19, 77b/10

p. eyle- (kalıcı hale getirmek) 34a/12

pāyimāl (<F. pāy-māl): ayaklar altına alınmış, çiğnenmiş,

→p.it- (ayaklar altına almak, hakir, perişan etmek) 77a/10

pehlevān (F.): kuvvetli, yiğit, cesur, kahraman *bk. pehlivān*

p. 4a/10, 4a/14, 5b/2, 9a/16, 11a/11, 11a/14, 18b/12, 18b/8, 19a/15, 26b/21, 27a/16, 27b/14, 27b/6, 28a/10, 28a/2, 30a/15, 30a/3, 54b/5, 64a/7, 64b/13, 64b/3, 65a/11, 66b/2, 74a/3, 74a/6, 74a/8, 75a/13

p.am 66b/20

p.dur 27a/8, 29b/11, 54b/16

p.ı 3b/16, 3b/21, 5b/12, 10b/12, 11a/11, 19a/17, 29a/16, 65a/10, 74a/12, 74a/19, 74a/9, 74b/1, 74b/12, 74b/15, 74b/18, 74b/3, 74b/8, 74b/9, 75b/9

p.ıla 27a/5

p.lar 3b/17, 4a/16, 4a/4, 9a/16, 11b/17, 18b/19, 20b/15, 20b/16, 28a/16, 29b/7, 47b/21, 58a/7, 64b/7, 65a/10, 65a/3, 69b/5, 69b/8, 74a/17, 74b/21, 76a/4

p.lara 27a/13

p.lardan 18b/5, 20a/15, 20a/19, 20a/3, 20b/1, 28a/8

p.ları 4a/13, 20a/7, 20b/10, 28b/13, 35b/13, 64a/6, 65b/4, 71b/13, 75a/11, 75a/19

p.larından 18b/12, 18b/20, 19a/21, 20a/10, 64a/18

p.larıyla 11a/20, 19b/18, 20a/2, 74a/14

p.larıŋla 27a/1

p.uŋ 4a/15

pehlevānlık (←F. pehlevān): pehlivan olma

p. 5b/9

pehlevān-ı ʿālem (F.): cihan pehlivanı, güçlü

p. iseŋ 9b/10

pehlevān-ı baġdādī (F.): Bağdat pehlivanları

p.leri 75b/12

pehlevān-ı cihān (F.): cihan pehlivanı, çok güçlü savaşçı

p. 9a/13, 9b/6, 9b/11, 10a/16, 10a/7, 11b/18, 64a/15, 69a/16, 75b/3

p.dı 19a/8

p.dur 69a/11

p.uŋ 10a/13

pehlevān-ı ḫūn-ḫār (F.): kan dökücü pehlivan

p. a 29a/1

pehlevān-ı şeddādī (F.): çok büyük, iri pehlivan

p. 63b/5, 64b/17, 65a/8, 66b/4, 74b/18, 74b/20

p.le 64b/4

pehlevān-ı rūy-ı zemīn (F.): yeryüzünün en güçlü pehlivanları

p. ler 057b/7

p.lerine 63b/3

pehlevān-ı rūzigār (F.): zamanın, çağın pehlivanı

*p.*10a/1, 10a/8, 11a/16, 11a/8, 28b/18

p.sa 27b/13

pehlivān (< F. pehlevān): kuvvetli, yiğit, cesur, kahraman *bk. pehlevān*

p.ına 4a/16

p.laruz 76a/15

peleng (F.): kaplan

p. 38a/10, 46a/2

bebr ü p. 66b/16

pepr ü p. 63b/13

peleng-nejād (F.): kaplan soylu

p. 28a/8

penāh (F.): sığınacak yer

p. 35a/3

penbe (F.): pamuk

p. 20b/9

pençe (F.): pençe, tırnak

p.si 52a/17

p.sin 9a/15

p.siyle 11b/21, 55b/10

→p. ur- (pençe geçirmek, pençesiyle tutmak) 46a/16, 46a/18

pend-i meclis-i āḫir (F.): son bölümün öğüdü

p. 32a/14

penhān (<F. pinhān): gizli

→p.ḳıl- (gizlemek, saklamak) 37a/12

pepr (<F. bebr): kaplana benzer yırtıcı bir hayvan *bk. bebr*

p. ü peleng 63b/13

per (<F. perr): kanat

p. 54b/6, 54b/17, 59b/14

p.den 76b/18

pāl ü p.leri 15a/20

perākende (F.): birbirinden ayrı, dağınık, darmadağınık

→p.ol- (dağılmak, darmadağın olmak) 64b/19

perçem(F.): alna düşen saç, kakül

p.üŋ 41b/21

peren (F.): Ülker yıldızı

p. 59b/4, 76b/17

mürġ ü p. 59b/4

perrende (F.): uçan, uçucu

p. 35a/18, 55a/9, 56b/19, 57b/17, 59a/1

perī, perrī (F.): cinlerin çok güzel olarak düşünülen dişilerine verilen ad, peri

p. (perrī) 35a/15

p. 35a/14

p.ler 13a/2

p.den (perrīden) 25a/14

ġūr u p. (perrī) 37a/3

perīşān (F.): perişan, dağınık, zavallı

p. 59a/14, 77a/10

p.dur 60b/7

→p. ol- (perişan, zelil olmak) 14a/3, 51b/2, 58a/1

perr ü bāl: kuşların kanatları ve tüyleri

p. 53a/4, 56a/5

p.in 4a/7, 48a/21, 55a/4

p.inde 13b/11

perrān (F.): uçan, uçucu

→p.ol- (uçmak, hızla dönmek) 19a/19

pervāz (F.): uçma, uçuş

→p.a ḳalḳ- (uçmak için havalanmak) 51b/10, 76b/4

p. it- (uçmak, kanatlanmak) 6a/12, 7b/12, 7b/17, 14b/7, 15a/21, 60b/8, 76b/16

p. ur- (kanat vurmak, uçmak) 48a/14, 58b/21, 67b/13

perverde (F.): büyütülmüş, yetiştirilmiş, beslenmiş

p.mdür 9b/2

p.si 9b/4

→p. it- (beslemek, yetiştirmek) 9a/21

perverdigār (F.): bütün varlıkları besleyen, Allāh

p. 12b/14, 41b/13

perverdigār-ı ʿālem (F.): alemin, bütün yaratılmışların besleyeni, Allāh

p.e 16a/6

pes (F.): 1. o vakit, o zaman

p. 3b/16, 5b/4, 16b/15,

2. nihayet, sonra

p. 6b/18, 9a/7, 14a/4, 15a/12, 30a/16, 71b/9,

3. öyle ise, o halde

p. 8b/8, 14b/5, 32a/11, 32b/2, 75a/4

4. işte

p. 5b/8, 14b/20, 32b/4, 51a/5,

peş (F.): arka, art

p.inde 12a/9

peşīmān (F.): pişman

→*ṣoŋ p. aṣṣı ḳıl-* 29b/1

peydā (F.): meydanda olan, âşikâr, zâhir

→*p.ol- (ortaya çıkmak, belirmek)* 18a/16, 18a/6, 44a/14, 44a/15

peyġamber (<F. peyġāmber): 1. peygamber *bk. peyġāmber*

p. 27a/19, 61b/16

p.ler 33a/17

p.seŋ 61b/6

aṣem p. 73b/9

cāyʿ p. 73b/9

cāyıḳ p. 73b/9

dāvud p. 20a/6, 25b/4, 28b/1, 29a/3

elʿūm p. 73b/9

eşyūm p. 73b/9

evyāṣir p. 025b/7

gāṣiḥ p. 73b/10

ḥācem p. 73b/10

ḳalīs p. 73b/9

kāẕ p. 025b/7

mūsā p. 15b/10, 47b/17

nāṣıḥ p. 025b/7

nūḥ p. 34a/16

rūḥāh p. 73b/10

ṣādıḳ p.ile 18a/12

sālem p. 73b/10

yūsuf p. 74b/13

2. Hz. Muhammed

p.e 42a/3

p.i 12a/11, 12b/2

p.ine 18a/13

p.üŋ 71a/4

peyġāmber (F.): 1. peygamber *bk. peyġamber*

p. 38a/16, 73b/11

p.dür 33a/8, 71a/2

p.ler 20a/5, 21b/16, 57a/20

dāvud p. 20a/2, 36b/10, 55b/1

evyāṣer p. 2b/11

ḫıżır p. 2b/10, 7a/1, 13a/8, 16b/20

ḫıżır p.e 13a/1

isḥāk p. 73a/19

kāẕ p. 2b/10, 6b/20, 16b/21, 73b/1

mālevḥ p. 50b/19, 50b/21

mālevḥ p.dür 51a/6,

mūsā p. 16a/10, 16a/16

mūsā p.e 16a/9

mūsā p.isin 16a/8

nāṣen p. 2b/10, 6b/20, 16b/21

nūḥ p. 33a/20, 33a/21, 33b/6, 34b/3, 53a/14, 53a/17

nūḥ p.den 35a/5

nūḥ p.e 34b/14

nūḥ p.üŋ 33b/1

sādıḳ p. 18a/4, 18a/8

sādıḳ p.e 18a/5

sādıḳ p.le 20a/4

süleymān p. 6b/17, 9a/10, 66b/10, 73b/15

şīt p.üŋ 73a/15

2. Hz. Muhammed

p.i 47a/5

p.ine 8a/13

peyk-i süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın habercisi, postacısı

p. idi 6a/15

peykān (F.): okun ucundaki sivri demir, temren

p.ı 20b/16

peymān (F.): yemin, söz, söz verme

→ *ʿahd u p. it- (söz vermek, yemin etmek)* 77a/20

pīç (F.): kıvrım, büklüm

kākül ü p. 26b/13

pīçe (F.): peçe, yüz örtüsü

zırh u p.sin 11a/16

pīl-ten (F.): iri vücutlu, pehlivan yapılı

p. 11b/6

pīr (F.): 1. yaşlı, ihtiyar

p. 27a/14, 56b/1

p.ler 11b/10

p. ü ṣaʿīf 56a/4

p. ü cüvān 2a/2, 69b/12

p. ü yir 57b/8

2. tecrübeli, üstad

p.i 52b/7

→p. ol- (yaşlanmak) 27a/13

pīr-i şır (F.): tecrübeli ihtiyarlar

p. 75b/6

pīrizen-veş (<F. pīr-zen-veş): kocakarı gibi

p. 9b/10

pīrūz (F.): kutlu, uğurlu

p.ile 59b/3

pīrūze (F.): firuze, mavi renkli ve değerli bir süs taşı

p.den 2b/8, 23a/20, 23b/17, 26a/18, 26b/2, 26b/6, 30b/1

pīş (<F. bīş): daha fazla, çok *bk. bīş*

p. 39b/12

p. u bes 32b/4

pīş-rev (F.): önden giden, öncü

→p. ol- (öncülük etmek, rehber olmak) 2b/21

p. ḳıl- (öncü olmak, önden gitmek) 20a/19-20

poryāẕ (<Yun. borias): poyraz, kuzeydoğudan esen rüzgar

p. 34a/21, 34b/6

post (<F. pūst): post, hayvan derisi

p.ın 71b/11

p.ından 28b/4, 28b/6, 29a/11, 29a/12

p.ını 45b/16

pūl (F.): bakır para

p.ı 56b/4

pūlād (F.): çelik

p. 5a/1, 10a/12, 10a/14, 10b/21, 10b/4, 10b/5, 10b/6, 19a/4, 19a/7, 19a/8, 19a/9, 19b/18, 19b/2, 19b/6, 20a/12, 20a/13, 20a/18, 20b/1, 20b/15, 28b/10, 29a/13, 29b/17, 31b/11, 57b/6, 57b/7, 58a/7, 66a/15, 72a/4

p.a 18b/4, 19b/18

p.dan 3b/2, 4a/8, 4b/2, 5a/10, 5a/15, 5a/3, 17a/6, 23a/18, 23b/21, 23b/5

pūlād-pūş (F.): çelik giyen, zırhlı

p. 19b/11, 19b/15, 20a/6, 20a/17, 72a/6, 72a/13

pūllı (←F.pūl): pulla kaplı

p. 38a/8

pūşīde (F.): 1. örtülü, örtünmüş

p. 6b/11

→p. ol- (örtülmek, kaplanmak) 3a/18, 6b/10, 6b/11

2. örtü

p.sin 19b/13, 20b/1

pūt (F.): put, tapınılan nesne

p.ı 16a/5

p.lara 16b/5

pūt-perest (F.): puta tapan

p. 16a/20

p. idüm 16a/7

p.ler 15b/18

pür (F.): çok, çok fazla, dolu

p. 59a/16, 59a/20, 76b/19, 76b/20

→*p. ḳıl- (doldurmak)* 11b/11

püşte (F.): tepe, yığın

p.ler 20b/20

→*p. ḳıl- (yığın, tepe yapmak)* 76a/17

püşt (F.): Arka, sırt

p. ü pā 30a/11

rab (<A. rabb): Rab, İlah, Tanrı

r. 60a/17, 77a/18, 77a/19, 77a/20, 77a/21

r.üŋ (rabbüŋ) 24a/12

r.üŋile (rabbüŋile) 24a/13

rabbī (A.): ey Allāhım

yā r. 60a/20

rabbü'lenām (A.): bütün yaratılmışların rabbi

r. 2b/19, 17b/5, 61a/8, 62b/16

rabbü'l ʿālemīn (A.): alemlerin Rabbi

r. 15a/17, 31a/17

racīm (A.): şeytan

r. 29a/6, 41b/2

raʿd (A.): gök gürlemesi

r. 4a/4, 7b/14, 18a/15, 37a/5

r.a 61b/17

r.dan 7b/18

r.layın 10b/17, 19b/1

raʿd-vār (F.): gök gürültüsü gibi

r. 9b/16, 29b/20

r. vü şīrīn 17b/6

rāġ (F.): çayırlık, çimenlik

r.uŋ 58b/11

rāh (F.): yol

r. 1b/7

rāḥat (A.): rahat, huzur

r. 33b/5

r.ı 17b/1

rāḥat'ül ervāḥ (A.): ruhların rahatı, müzikte bir makam

r.dan 11b/18

→ *r. vir- (dinlenmek, istirahat etmek)* 11b/13

rāhib (A.): din adamı, rahip

r. 15b/11, 16a/10, 16a/4, 16b/3, 16b/15

r.e 16a/10, 16a/20, 16a/4, 16b/8

r.i 15b/19, 16a/11, 16a/9

r.üŋ 15b/21, 16a/1, 16a/13, 16a/16, 16b/10, 16b/12

raḥīm (A.): çok merhamet eden, Allāh

r. 15a/16, 25a/16, 77a/6

ḫālıḳ u r. 14a/7

raḥīḳ-i maḫtūm (F.): saf, duru ve ağzı kapalı

r. 31b/4

raḥm (A.): merhamet, acıma

r.inden 9a/18

raḥmet(A.): 1. merhamet, acıma, ihsan

r. 62b/7, 77a/2

r.i 1b/2, 32a/21

r.üme 16a/9

r.üŋden 41b/15, 77a/6

2. cennetteki bir ırmak

r. 31b/3

3. yağmur

r.dendür 30b/19

r.i 59a/10

→ *r. eyle– (merhamet etmek, bağışlamak)* 12a/17, 15a/18, 24b/4, 59b/11

r. it- (merhamet etmek, bağışlamak) 16a/20, 16b/9, 17b/11, 24a/20, 41b/3, 62b/19, 62b/20

r. ḳıl- (merhamet etmek, bağışlamak) 62b/5

raḥmet-i ḥaḳ (F.): Allāh'ın merhameti, acıması

r.dan 024b/5

r.a 8b/17

raḫş (F.): gösterişli, yürük ve güzel at

r. 10a/8, 10b/14, 10b/16, 10b/21, 10b/4, 18b/12, 18b/20, 19a/2, 19a/6, 19a/14, 30a/2, 64b/16

r.a 28a/8

r.ı 9a/19, 11b/21, 28b/12, 29a/15

r.ıla 11b/20

r.ın 29a/14, 30a/10, 64b/12

r.ına 9b/1, 11a/19, 28b/12, 29b/2, 72a/8

r.ından 11b/1, 18b/17, 19a/3, 19a/5

r.ınuŋ 27b/4

r.larına 29b/4

r.umı 27b/10

r. u gergedān 27b/4

raḫş-ı raḫşān (F.): parlak, gösterişli at

r. 18b/3, 19b/14, 19b/19, 20a/7, 20a/10, 28a/12, 28b/15, 64b/9

r.ıla 18b/1

raḫt (F.): değerli, süs eşyası, hazine

r. 40b/10

r.umı 40b/10

taḫt u r.ın 42a/13

rāḳiʿūn (A.): rüku edenler

r. 15b/3

raḳṣ (A.): dans etme, oynama

→*r. iT- (dans etmek, oynamak)* 6a/16

raḳīb (A.): rakip, hasım

r. 6b/1

→*r. ol- (rakip olmak)* 63a/8

raʿnā (A.): güzel, hoş, latif

r. 17b/13, 26b/18, 51a/10

rāst (F.): 1. düz, doğru

r. 5b/20, 39b/17,

2. sağ taraf

r. 6b/7, 30a/6

3. uygun

r. 51b/11

4. doğru, gerçek

r.ın 55b/13

r.ını 53b/18

→*r. gel-* 43b/5

r. getür- (denk getirmek, yerini bulmak) 18b/21

r. ol- (düzgün hale gelmek) 8b/11, 15a/20

r. ḳıl- (düzgünce giyinmek) 72a/4, 72a/5

r. ṭut- (uygun, düzgün tutmak) 65a/12

rāviyān (A.): rivayet edenler, nakledenler

r. 36a/14

rāviyān-ı daḳāyıḳ (F.): anlaşılması güç olan ince şeyleri nakledenler

r. 9a/9

rāy-ı ser-cümlesi (F.): herkesin fikri, görüşü

r. 3b/18

rāyigān (<F. rāy-gān): bol, çok

r. 2a/5

rayiḫāne (<A. rāyiḥāne): güzel kokulu

r. 59a/14

rāżı (A.): kabul eden, uygun bulup benimseyen, rızâ gösteren

→*r. ol-* (razı olmak, rıza göstermek) 34a/8, 45a/14, 50b/1

red (<A. redd): geri çevirme

→*r. it- (geri döndürmek, püskürtmek)* 10a/5, 11a/4, 14a/1, 18b/15, 19a/9, 65a/16

r. ḳıl- (geri çevirmek, püskürtmek) 10b/15, 11a/2

refʿ (A.): ortadan kaldırma

r. 28b/21

refīḳ (A.): yoldaş, yol arkadaşı

r.leri 23b/8

refīʿüd derecāt (A.): derecesi, mertebesi

yüksek olan

r. 12a/7

reftār (F.): gidiş, yürüyüş

r. 26b/12

rehber (F.): rehber, yol gösteren, kılavuz

r.ümüz 12a/10

r.üŋ 51a/15

→*r. ol- (yol göstermek, öncülük etmek)* 73b/12

rekʿat (A.): rekat, kıyam, rüku ve iki defa secdeden meydana gelen bölüm

r. 6b/18, 7a/2, 7a/3, 25b/3, 25b/9, 28a/17, 29a/4, 40a/13, 40a/7, 50b/13, 50b/17

remmāl (A.): falcı, remilci

r. 73b/2

remz (A.): ima, işaret

r.in 17a/14

renc (F.): ızdırap, eziyet

derd ü r. 8b/3

reng (F.): 1.renk

r. 22a/20, 36a/9, 65a/3, 76a/20

r.i 3b/7, 30b/14

r.ile 3a/3

r.in 59b/1

r.inde 21a/8

r.ini 59a/18

2. şekil, suret, görünüş

r.i 24b/15

r.ine 32b/5

reng-ā-reng (F.): çok renkli, çeşit çeşit renk

r. 51a/10, 57b/12, 76b/6

re's (F.): baş

dest ü r. 62b/9

resūl (A.): peygamber

r. 38a/20

r.ıŋ 27a/21, 71a/4

resūla'llāh (A.): 1. Allāh'ın resulü, peygamberi

r. 36b/13, 49a/16

2. Hz. Muhammed

r. 21b/4

revān (F.): yürüyen, giden

r. 1b/8, 36b/3, 41b/1

→*r. ol- (gitmek, akmak)* 3b/5, 20b/12, 25a/17, 25a/18, 25a/3, 30b/7, 31a/12

r. ḳıl- (akıtmak) 25a/11

revā (F.): layık, uygun, yerinde

r. 51a/20

revende (F.): giden, yürüyen

r. 35a/19, 36b/9

rezm (F.): kavga, savaş, cenk

r. 4a/17

r.i 9a/4

r.ümüzden 76a/19

r.üŋe 2b/21

rezzāḳ (A.): yarattıklarına rızık veren, Allāh

r.uŋ 34a/19

rezzāḳ-ı aʿẓam (F.): yüce, büyük rızık verici

r.a 12a/7

rezzāḳ-ı benī ādem (F.): insanların rızık vericisi, Allāh

r. 71a/4,

r.e 76a/11-12

rıṭıl (←A. riṭl): bir ağırlık ölçüsü *bk. irṭāl*

r. 29b/18

rıżā (A.): razı olma, kabul etme

→r.vir- (razı olmak, kabul etmek) 16a/3, 56a/8

rızḳ (A.): yiyecek ve içecek, takdir olunmuş nimet, rızık

r.dan 7b/7

r.ı 7b/6, 12b/11

r.ımı 12b/14

r.ını 12b/13, 14a/6

r.ınuŋ 53b/11

r.larını 14b/2

r.umı 12b/19

rıżvān-ı cennet (F.): cennetin rıdvanları, kapıcıları

r.e 26a/15

riʿāyā (<A. reʿāyā): yönetim altındaki halk

r.sın 43b/2

riʿāyet (A.): uyma, itaat etme

r.ile 43b/2

ridā (A.): yün örtü, hırka, cübbe

r.sın 73a/17

rikāb (A.): üzengi

r.a 30a/10

r.dan 18b/17, 19a/12, 19b/4, 30a/11, 30a/12

r.ın 11a/18, 27b/4, 30a/14

r.ınuŋ 69b/1

rivāyet (A.): haber nakletme, rivayet

r. 2b/3, 35a/12, 42a/6, 42a/8, 42a/9

r.lerüŋi 35a/11

→*r. it- (nakletmek, aktarmak)* 20b/9, 36a/14

r. ḳıl- (nakletmek, bildirmek) 18a/1, 42a/5, 63a/14

rivāyet-i eṣaḥ (F.): gerçek, doğru rivayet

r. 19a/13

rū (F.) : yüz, çehre *bk. rūy*

r. 26a/14

rūb (F.): süpürme

r.a 56b/4

rubʿ-ı meskūn (F.): dünyanın insan bulunan dörtte birlik kısmı

r. 3b/12, 13b/6, 14b/16, 22a/5, 70a/5

rubāh (F.): tilki

r.dan 43b/18

rūḥ : bir tür kuş

r. ḳuşı 68a/14, 68a/20

r. ḳuşıdur 68b/5

r. ḳuşına 67b/14, 67b/19, 68a/14

r. ḳuşları 76b/6,76b/15

rūḥ (A.): ruh

r. 17a/17

r.a 62a/21

r.ı 5b/12

r.ıçun 39a/7, 40a/13, 41a/11

r.ına 40b/21, 62b/15

r.ını 40b/17

r. u at 40b/3

r.um 41a/7

r.uŋ 62a/20, 76b/21

ruḫām-ı gümüş (F.): gümüş renkli mermer

r.den 4b/5, 5a/3, 5b/19, 6b/13, 17a/5, 22b/19, 23a/7, 26b/1

rūḥān (A.): ruhlar

r. 14a/7, 16a/21

rūḥān-ı ḳudsī (F.): kutsal, mübarek ruhlar

r.ler 059a/4

rūḥāniyyūn (A.): melekler

r. 8a/8, 15b/3

ruhbān (A.): rahipler

r. 16a/2

r.dan 16a/2

r.ı 15b/19

r.uŋ 16a/18

rūḥ-ı ḳuds(ī) (A.): Allāh tarafından insana üflenen ruh

r. 8b/7, 8b/12, 57b/12, 62a/13

rūḥ-ı nūḥ (A.): Hz. Nuh'un ruhu

r. 55b/15, 56a/14

rūḥu'llah (A.): Hz. İsa

r. 21b/4

rūḥ'ül-emīn (A.): Cebrail

*r.*1b/6

rummānī (A.): nar çiçeği rengi

r. 39b/5

r.den 26b/7

rumūz (A.): manası gizli olan sözler, remizler

r.uŋ 9a/8

rūpīn (F.): bir çeşit çalgı

r. 19b/19

r.leri 29b/7

rūşen (F.): parlak, aydınlık

r. 7b/19, 33b/4, 40a/1, 40a/12, 49b/6

nūr u r. 3a/7

→*r. ol- (parlamak, aydınlanmak)* 34a/21

r. ḳıl- (aydınlatmak, nurlandırmak) 62b/16

rūy (F.): yüz,çehre *bk. rū*

r. 31b/12

rūy-ı ḫāk (F.): toprağın üstü, zemini

r. 25a/16

rūy-ı zemīn (F.): yeryüzü, dünya

r. 20b/11

r.de 14a/19, 15b/13, 50a/6, 50a/7

rūz (F.): gün

r. 59a/15

rūz-ı maḥşer (F.): insanların kıyamette hesaba çekileceği gün

r. 56b/17

r.de 77a/11

rūz-ı ḫaşr (F.): dirilme, kıyamet günü

r. 41a/21

rūz-ı semā'-ı celālet (F.): yücelik, ululuk semasının gündüzü, Hz. Muhammed

r. 77a/14

rūzī (F.): nasip, kader, kısmet

→r.ḳıl- (nasip etmek, kısmet etmek) 16a/20, 31a/17, 32a/19, 76a/12

rūzigār (F.): devir, zaman, vakit

r. 7b/5, 15b/20, 17b/7, 24b/18, 56a/4, 76b/18, 77b/9

r.a 38b/4

r.ın 56b/3

2. Yel, rüzgar

r.ıla 39a/12

rūzigār-ı nā-muḫālif (F.): ters gitmeyen zaman, yolunda giden

r. 27a/1

rükū' (A.): namazda kıyamdan sonra elleri dizlere koyup eğilme

r.da 59a/3

→r. it- (rüku etmek, eğilmek) 12a/17

rüstemliK+ (←F. rüstem): Rüstem'e özgü

r.e (rüstemlige) 76b/10

rüsvā (F.): rezil, kepâze

→r.it- (rezil etmek) 77a/11

sa'ādet (A.): mutluluk, bahtiyarlık

s. 2b/20, 63b/18, 72b/4

s.ı 72b/6

devlet ü baḫt u s. 77b/10

sā‘at (A.): vakit, zaman, saat

s. 36b/2, 42b/5, 42b/9, 43a/9, 56a/20, 64a/12

s.de 48b/17

ṣabā (A.): doğudan esen rüzgar

ṣ.sı 59a/10

ṣabāḥ (A.): sabah

ṣ. 27b/21, 29b/11, 42a/20, 66a/8

ṣ.a 69b/10, 71b/1

ṣabr (A.): sabır

→*ṣ.iT-* 65b/20, 66a/13, 67b/3

ṣac : sac, demir levha

ṣ.ı 57a/18

ṣ.ın 47b/17, 073a/15

ṣ.lar 50b/21

ṣacayaḳ: sacayağı

ṣ. 40a/10

sācid (A.): secde eden

s. 33a/16

s.üŋ 12a/16

s. durur 24a/14, 59b/5

sācidūn (A.): secde edenler

s. 15b/3

ṣaç - : saçmak, dökmek

ṣ.alar 25a/16

ṣ.ar 59a/12

ṣ.arken 47a/12

ṣ.uban 35b/19

→*yüz ṣuyunı yire ṣ.dılar* 65b/2-3

ṣaç : saç

ṣ.ı 30b/16

ṣ.ından 67b/8

ṣ.larınuŋ 30b/16

ṣ.uŋ 41b/20

ṣaçıl - : saçılmak, dağılmak

ṣ.up 9b/19

ṣ.ur 31b/16, 32a/2

ṣaçış - : karşılıklı saçmak

ṣ.dılar 65a/19

ṣad (F.) : yüz sayısı

ṣ. 1b/10, 1b/3, 42a/3, 48a/9, 51b/17, 58a/9

ṣadā (F.): ses

ṣ. 6a/11,30a/20

ṣ.dan 30a/16

ṣ.sından 10a/2

→*ṣ. iT- (seslenmek)* 6a/11, 43a/7

ṣ. ḳıl- (seslenmek, ses çıkarmak) 30a/20

ṣadaḳ : sadak, ok kabı

ṣ. 58a/15

ṣadaḳa (A.): sadaka

ṣ. 058a/12

→*ṣ.lar ḳıl- (sadaka dağıtmak)* 039a/7

ṣ. vir- (sadaka vermek) 041a/11

ṣadef (A.): sedef, inci

ṣ.de 49a/8, 59a/6, 59a/7

ṣ.den 23b/6

ṣadef-i risālet (F.): peygamberlerin incisi, Hz.Muhammed

ṣ. 77a/14

ṣad hezār (F.): yüz bin

ṣ. 1b/3, 48a/9, 51b/17

ṣad hezārān (F.): yüz binlerce

ṣ. 1b/10

ṣadır (<A.ṣadr) :oturulacak en iyi yer. baş köşe *bk. ṣadr*

ṣ.da 66b/12

ṣādır (A.): çıkan, meydanda olan

ṣ. 23b/4

→ *ṣ.ol- (ortaya çıkmak)* 52b/19

ṣadr (A.): oturulacak en iyi yer, baş köşe *bk. ṣadır*

ṣ.a 71a/11

ṣ.ına 72b/8

ṣ.ında 3b/3

ṣ.uŋ 23b/4

ṣaf (<A.ṣaff): saf, sıra

ṣ. 8a/4, 75a/21, 76a/21

ṣ.da 2b/13, 6b/21, 8a/4, 25b/6, 25b/7, 25b/8, 57b/3

ṣ.dan 11b/10, 65a/20

ṣ.ıla (ṣaffıla) 11b/14

ṣ.ında (ṣaffında) 67a/2, 69b/6

ṣ.ına 72a/8

ṣ.larına 13b/18

→*ṣ. baġla- (sıraya dizilmek)* 6b/20, 7a/1, 7a/8, 14a/16, 25b/7, 25b/14, 39b/11, 67b/11, 75b/16

ṣ. ṭut- (sıraya geçmek için saf oluşturmak) 6a/13, 48a/18, 18b/10

ṣaf ṣaf : saf halinde, sıraya geçerek

ṣ. 3a/13, 15b/16, 21a/17, 21b/17, 25b/14, 25b/15, 25b/6, 72a/10

ṣāf (A.): temiz, halis

ṣ. 23a/14

ṣafā (<A.ṣafā'): rahat, safa, gönül rahatlığı

ṣ.dadur 30b/2

→ṣ. sür- (keyif sürmek, rahat olmak) 46b/14,

ṣ.sın sür- 63a/5

ṣaf-be-ṣaf (F.): saf saf olmuş şekilde

ṣ. 58a/7

ṣafer (<A.sefer): sefer, akın

ṣ.de 8b/2

ṣāfī (A.): saf, katışıksız, berrak

ṣ. 3a/21, 4b/4, 7b/21, 24a/9, 26b/1, 31b/5, 36b/11, 49b/6

ṣ.dür 55a/8

ṣafīyyullah (A.): günahsız, en temiz, Hz. Adem

ṣ. 21b/1

ṣaf-şiken (F.): düşman saflarını yırtan

ṣ. 11b/8, 19b/15, 20a/21, 69b/11, 74a/8, 75a/21

ṣ.inüŋ 3b/18

ṣāfūn (A.): kalbi temiz olanlar

ṣ. 15b/3

ṣaġ I : sağ taraf

ṣ. 2b/11, 6b/18, 7a/7, 9a/16, 11b/5, 11b/6, 11b/13, 12b/4, 16b/21, 18b/4, 18b/9, 21b/21, 22a/6, 22a/15, 25b/5, 25b/13, 28a/14, 28a/21, 28b/5, 28b/15, 30a/11, 35b/5, 35b/11, 35b/6, 35b/13, 37b/19, 44a/17, 45b/2, 47b/19, 48a/10, 48a/11,

51a/11, 53b/5, 57a/8, 57a/19, 57b/3, 63b/15, 67a/3, 68b/17, 68b/18, 72a/8, 73a/20, 73b/14, 76b/2, 76b/6

ṣ.ınca 73a/9

ṣ.ında 22a/21, 26b/16, 31b/18

ṣaġ II : sağ, sağlıklı, sağlam

ṣ.dur 44a/21

ṣ.ın 44a/21

ṣaġ III : pislik, ters

ṣ.ı 54b/9

ṣaġış : sayı, adet, miktar

ṣ.ın 31b/5

ṣ.ınca 8a/14

ṣaġla - : terslemek, pislemek

ṣ.dı 54b/9

ṣaġraḳ : kadeh, bardak

ṣ.ları 11b/12

ṣāḥib (A.): sahip

ṣ.i 5b/1, 6b/14, 22a/3, 40b/20

ṣ.idür 17b/16

ṣ.iydi 5b/2

ṣ.in 9a/6

ṣ.ine 26b/18

ṣ.ini 47a/17

ṣ.leri 26b/16

ṣ.lerin 3b/10, 22b/18, 22b/5, 23a/21, 23a/4, 23b/8, 26b/15

ṣ.üm 47a/14

ṣ.ümden 45a/18

ṣāḥib-ḫāne (A.): ev sahibi

ṣ. 43b/20, 44b/10

ṣ.nüŋ 47a/17

ṣāḥib-ḳırān (F.): her zaman başarı kazanan savaşçı

ṣ. 1b/12, 4a/10, 5b/2, 10a/21, 29a/16

ṣ.dı 3b/21

ṣ.ı 29b/21

ṣ.lar 9a/17

ṣ.lardur 76a/15-16

ṣ.ları 64a/6

ṣāḥib-kemāl (A.): kemal sahibi, olgun

ṣ. 17b/9, 24a/10, 24b/19, 41a/18, 56b/1

ṣāḥib-maḳāl (A.): söz sahibi, söz söyleyen

ṣ. 2a/18

ṣāḥib-serāy (A.): saray sahibi, padişah

ṣ. 2a/11

ṣāḥib-serīr (A.) : taht sahibi, sultan

ṣ. 72a/9

ṣāḥib-ṣilāḥ (A.): savaşçı, silah sahibi

ṣ.lar 9a/17

ṣāḥib-i vilāyet (F.): velayet sahibi, ermiş, veli

ṣ.dür 23b/13

ṣāḥib-zamān: o zamana, çağa hükmedenler

ṣ.ları 4a/13

ṣ.larıŋ 3b/11

ṣaḥīḥ (A.): gerçek, doğru

ṣ. 2b/3, 8b/11, 27a/18, 35a/12, 42a/5, 42a/6, 51a/6, 55a/14, 72b/7

→ṣ. vir- (doğru söylemek) 41a/14

sāḥil (A.): deniz veya göl kıyısı, sahil

s.e 8b/3

s.idür 8b/1

ṣaḫn (A.): boşluk, meydan

ṣ.ınuŋ 21b/9

ṣaḫrā (<A.ṣaḫrā’): kır, ova, çöl

ṣ. 2a/14, 38b/16, 39a/13, 39a/20, 39a/4

ṣ.da 64a/2

ṣ.dan 45b/21

ṣ.lar 39a/13

ṣ.sında 52a/9, 63b/2

ṣ.ya 45b/20

saḫt (<F. seḫt): 1. sert, katı

s. 31b/12,

2. güç, zahmetli

s. 40b/10

saʿīd (A.): mübarek, ahireti kurtarmış kimse

s. 16b/15

ṣaʿīf (<A. żaʿīf): zayıf, güçsüz

ṣ. 7b/6, 40a/15, 55a/2, 55a/20, 58a/20, 60b/11

ṣ.ce 51a/10

ṣ.lere 45b/13

ṣ.üŋ 12b/21

aç u ṣ. 12b/14

naḫīf ü ṣ. 12b/15

ḫor u ṣ. 33a/16

ṣ. ü naḫīf 33b/2

pīr ü ṣ. 56a/4

→*ṣ. düş-* 34b/8

ṣ. düşür- 12b/19

ṣāʿiḳa (A.): yıldırım

ṣ. 37a/5, 49a/4

sā'ir (A.): başka, öteki, diğer

s. 28a/10, 48b/7

sāḳ (<A. saḳf): tavan, çatı

s.ları 3a/18

sāḳ-ı ʿarşa (F.): arşın tavanı

s.a 30b/21

ṣaḳa : saka kuşu

ṣ. 6a/13, 6a/14, 76b/8

ṣaḳal, saḳal: sakal

s.ı (saḳalı) 44b/13, 45a/7

s.ın (saḳalın) 44b/14

s.ına (saḳalına) 63b/14

s.um (saḳalum) 45a/16

ṣ.um (ṣaḳalum) 44b/12

s.uŋ(saḳaluŋ) 43a/21

ṣ.uŋ(ṣaḳaluŋ) 44b/9, 44b/13

ṣaḳanḳūr (<A.seḳanḳūr): kum kertenkelesi, bu hayvanın derisine benzer güzel bir tülbent

ṣ. 43a/3

ṣaḳar : bir tür kuş

ṣ. 51a/10, 51a/16, 51a/20, 51b/1, 51b/3, 51b/5, 51b/10, 51b/11, 51b/12, 51b/13, 51b/14, 51b/17, 51b/18, 52a/7, 52a/9, 52b/1, 52b/2, 52b/4, 52b/6, 52b/9, 52b/17, 52b/21, 53b/2, 53b/3, 53b/19, 54a/10, 54a/16, 54a/17, 54a/21

ṣ.ı 51b/16, 54a/19

saḳf (A.): tavan, çatı

s.ı 21a/20, 22a/18, 22b/20

s.ına 14a/5

saḳf'ül-merfūʿ (A.): yüksek, yüce tavan, semadaki derecelerden biri

s.a 7b/17-18

saḳın- : sakınmak, dikkat etmek

s. 2a/16, 27b/17, 63b/7

sāḳī (A.): saki, içki sunan, içki dağıtan

s.ler 11b/12

ṣaḳīl (A.): kaba, çirkin, yakışıksız

ṣ. 50a/7

saḳīm (A.): hasta, hastalıklı

s. 30b/2

sākin (A.): sakin

→s. ol- (sakin olmak, susmak) 15a/12, 15b/6, 21a/15, 23a/13, 31b/16-17, 44b/7, 62a/17

s. ol- (telaş etmemek) 61a/3

s. ol- (yerleşmek, ikamet etmek) 60b/2, 60b/10

ṣaḳla- : 1. muhafaza etmek, korumak

ṣ.rlar idi 65b/16

ṣ.sun 57a/12, 59b/13

ṣ.yam 60b/21

2. gizlemek

ṣ.yup 9b/4

sāl (F.): yıl

s. 24b/19

s. ü māh 5a/7

ṣal- : 1. ikram etmek

ṣ.a 11b/9, 59b/1

2. göndermek

ṣ.arsa 47a/15

ṣ.mışken 63a/6

ṣ.dı 1b/13, 2a/18, 67a/21, 68b/21

3. asmak, takmak

ṣ.dı 29a/14

ṣ.uban 6a/19, 9a/17

ṣ.up 9a/15, 18b/14, 20a/18, 20b/1, 29b/17, 30a/8

4. eline almak, el uzatmak

ṣ.up 10a/5, 10b/14, 10b/18, 11a/20, 20a/13

5. sallamak, döndürmek

ṣ.up 30a/4

6. giymek

ṣ.up 47b/17, 57b/19,

→siper ṣ.up (siper almak, korunmak) 10b/15

ṣofra ṣ.up (sofra sermek) 11b/9

naẓar ṣ.up (bakış, bakma, kolaçan etme) 3a/14, 10b/12, 18b/11, 19b/21, 28b/15, 66a/19, 66b/18

ḳalḳan ṣ.up (kalkanla hamle etmek) 10b/20, 18b/21

baş ṣ.up (onay vermek, baş sallamak) 18a/5, 63b/15, 73a/6

bende ṣ.dı (esir almak) 36b/6

sāye ṣ.mış (gölge etmek) 5b/21

ṣalābet (A.): sağlamlık, manevi kuvvet

ṣ.ile 19b/1

ṣalavāt (A.): Hz. Muhammed'e edilen dualar

ṣ. 7a/10, 25b/21

→ṣ. getür- (salavat getirmek) 8a/13, 8a/19, 12a/11, 18a/13, 57a/21, 73b/8

ṣ. vir- (salavat getirmek) 2a/5, 5b/11, 7a/11, 8a/20, 8b/17, 12a/21, 13a/12, 15a/12, 17a/12-13, 17a/14, 17b/12, 17b/20, 20a/5, 20b/21, 21a/15, 23a/13, 24b/5, 24b/20, 26a/2, 28a/4, 32a/21, 32b/18, 40b/18, 41a/7, 41a/16, 41b/16, 42a/3, 47b/14, 51a/7, 51b/18, 54a/9, 56a/2, 62b/21, 63a/10

ṣalavātullah-ı ʿaleyhim (F.): salavat onun üzerine olsun

ṣ. 15a/14

ṣalıḲ+ : ucunda kısa zincirlere bağlı birkaç demir yuvarlağı bulunan sopadan ibaret eski savaş aleti, gürz *bk. ṣaluḳ*

ṣ. 28b/13, 65a/18

ṣ.lar 20b/6

ṣ.ın (ṣalıġın) 13a/5

ṣ.uŋ (ṣalıġuŋ) 5a/15

ṣalış - : karşılıklı olarak hamle yapmak

ṣ.up 65a/19

ṣāliḥ (A.): dinin emirlerine uygun, doğru

→*s. ʿamel eyle- (düzgün, güzel şeyler yapmak)* 41b/2, 62b/6

s. ʿamel ḳıl- 3b/14, 77a/4

ṣ. ʿamel ıt- 41b/1

ṣāliḥa (A.): temiz, iffetli kadın

ṣ. 053b/13

ṣalḳım : salkım

ṣ.ları 30b/19

salṭanat (A.): hükümdarlık, hakimiyet, güç

s. 36b/12, 38b/12, 42a/15, 57a/17, 76a/3

s.a 25b/2, 37a/18

s.da 58a/10

s.ın 39a/10, 42a/12

s.ına 66b/18, 72b/3, 72b/11

s.ını 69a/18, 69a/7

s.la 76b/17

s.umı 58a/14

salṭanat-ı ʿaẓamet (F.): büyük, ulu saltanat

s. 6b/17

şaluḳ :ucunda kısa zincirlere bağlı birkaç demir yuvarlağı bulunan sopadan ibaret eski savaş aleti, gürz *bk. ṣalıḳ*

ṣ. 5a/14

sālūs (F.): ikiyüzlü, riyakar

s.a 52a/19

şaman : saman

ṣ. 9b/16, 71b/12

şamed (A.): kimseye ve hiçbir şeye muhtaç olmayan, Allāh

ṣ. 57a/12, 59b/5

ṣ.dür 1b/2, 12a/8

şan-, san-: sanmak

s. (san) 32a/4, 38a/12, 58a/6

ṣ.(ṣan) 20b/17, 66a/20, 72a/17

ṣ.dı (ṣandı) 42a/18, 65b/21, 70b/1, 70b/2

ṣ.dılar (ṣandılar) 19a/6

ṣ.ma (ṣanma) 27a/5

ṣ.maġıl (ṣanmaġıl) 27b/13

ṣ.up (ṣanup) 7b/8, 66a/10, 68a/5, 70b/3

ṣ.urdı (ṣanurdı) 66a/18

ṣ.ursın (ṣanursın) 15a/9

şan : şöhret, nam

ṣ. 65a/20

ṣ.ı 19b/13

saŋa : sana

s. 2a/10, 6a/9, 8a/21, 10b/3, 11a/15, 16a/7, 16b/6, 17b/9, 24a/7, 25a/10, 25a/11, 25a/12, 27a/2, 27b/13, 29a/18, 31a/17, 33a/9, 35b/16, 39a/10, 40a/3, 40b/12, 41a/17, 41b/17, 41b/18, 41b/19, 41b/20, 41b/21, 42a/1, 42a/2, 42a/3, 46a/17, 46a/21, 47b/11, 47b/8, 49a/11, 51b/4, 52a/7, 55a/20, 55b/6, 56a/14, 59b/11, 61b/18, 62b/6, 67a/15, 67a/21, 67b/18, 68b/10, 69a/11, 69a/14, 70a/16, 76a/14, 76b/19

şanasın : sanki, sanılır ki

ş. 5b/19, 10a/7, 30a/20, 31b/6, 36a/20, 56b/17, 66b/1

şancaḳ, sancaḲ+: sancak, bayrak

s.(sancaḳ) 18b/2, 19b/9, 29b/8, 73b/21

s.lar (sancaḳlar) 20a/17

s. sancaḳ (sancaḳ sancaḳ) 72a/11

ş.ı (şancaḳı) 28a/15

s.ı (sancaġı) 71b/16

s.ın (sancaġın) 20b/10

s.ına (sancaġına) 20b/11

şancaḳlu: sancak sahibi

ş. 28a/15

şanç- : batırmak, saplamak

ş.a 10b/18

ş.up 64b/15

şançla-: batırmak, saplamak

ş.rdı 4a/9

şandal (A.): 1. güzel kokulu bir ağaç

ş. 57a/19

2. sandal ağacından yapılmış oturak

ş.lar 11b/7

ṣandal-ı zerrīn (F.): altın taht, kürsü

ṣ. 11b/4-5

ṣandelī (A.): sandal ağacından yapılmış oturak, iskemle

ṣ.ler 11b/11, 37b/19

ṣandūḳ+ (A.): sandık *bk. ṣanduḳ*

ṣ.da 5a/18

ṣ.ı (ṣandūġı) 28a/20

ṣ.ı 29a/6

ṣ.ın (ṣandūġın) 28a/18, 29a/5

ṣ.lar 4b/7

ṣanduḳ (<A.ṣandūḳ): sandık *bk. ṣandūḳ*

ṣ. 28a/19, 29a/6

ṣ.da 5a/19

ṣ.laruŋ 4b/8

ṣandūḳça (←A.ṣandūḳ): küçük sandık

ṣ.lar 4b/5

ṣanem (A.): put

ṣ. 15b/12

ṣāniʿ (A.): yaratan, Allāh

ṣ. 59a/5, 59b/8

ṣ.i 24a/14, 59b/2

ṣ.uŋ 58b/3, 59b/9

ṣānī (A.): ikinci

ṣ.ydı 22a/11

ṣāniʿ-i çarḫ-ı gerdān (F.): felekleri döndüren yaratıcı

ṣ.ı 58b/16

ṣāniʿ-i ḥaḳḳan (F.): yaratan, yaratıcı

ṣ. 58b/14

ṣāniʿ-i ẕü'lcelāl (F.): yaratan, yüce Allāh

ṣ. 7b/5

ṣ.dür 25a/10

ṣ.sin 16b/6

ṣ.üŋ 14b/4

ṣ.üŋ 2b/6

ṣ.den 8b/5

saŋsar : yırtıcı, kürkü makbul bir hayvan, sansar

s. 45a/18

s.dan 43b/18

ṣarar - :sararmak

ṣ.mış 34a/18

sarāy (<F. serāy): saray

s. 26b/4

s.da 26b/4

s.ına 4b/15

s.lar 26b/3, 39b/14

s.larını 56a/11

s.larınuŋ 21b/8, 25a/5

ṣarīḥ (A.): açık, belli

ṣ. 35a/12, 63a/13

ṣarrāfān-ı cevāhir-i ẕerāfet (F.): incelik cevherlerinin sarrafları

ṣ. 2b/3

ṣarṣ- : sarsmak

ṣ.dı 19a/1, 34b/2

ṣarṣar (A.): şiddetli, gürültülü rüzgar

ṣ.ıla 34b/2

ṣaru : sarı

ṣ. 6b/12, 42b/2

ṣ.sı 43b/17, 44a/11

ṣ.sından 44a/8

ṣ.sınuŋ 44a/9

sāsūn (F.): avda kullanılan tazı türü bir hayvan

s.lar 47b/5

satır (<A.saṭr): satır, yazı sırası *bk. ṣātır*

s. 4b/11, 5a/20, 39b/21, 40a/11

ṣātır (<A.saṭr): satır, yazı sırası *bk. saṭır*

ṣ. 21a/21

ṣ.da 21b/1, 21b/2, 21b/3, 21b/4

ṣ.ı 21b/4

ṣavaş : savaş, cenk

ṣ.ıyla 36a/2

→ṣ. it- (savaşmak) 28a/6

savaş- : savaşmak, cenk etmek

s.dular 65a/21

ṣavma'a (a.): ibadet yeri, tekke

ṣ.sı 15b/14

ṣavur- : savurmak, dağıtmak

ṣ.dı 9b/21

ṣ.maġıla 39a/12

ṣayd (A.): 1. av

ṣ. 47b/5

2. avlama, avlanma

ṣ. 58b/21

→ṣ. iT- (avlamak) 9b/2, 47a/12, 47a/15

sāye (F.): gölge

s.sinde 51a/17

→*s. ṣal-* 5b/21

sāyebān (F.): Gölgelik

s. 6b/3, 42a/14

s.lar 67b/11

→*s. ol- (gölge etmek, gölge olmak)* 6b/4

sāye' ü ẓıll-ı ilāh (F.): Allāh'ın gölgesi

s. 1b/12

sāye-güster (F.): Koruyan, koruyucu

āftāb u s. 1b/12

ṣāyim (<A.ṣā'im): oruçlu

ṣ. 59a/4

ṣayru : hasta

ṣ.sın 44a/21

ṣayyād (A.): avcı

ṣ. 47a/12, 60b/16

ṣ.lar 47b/4

ṣ.ların 54b/10

sāz (F.): müzik aleti, çalgı

s. 30a/20

s.ın 11b/14

sāzende (F.): müzik aleti çalan kimse

s.ler 11b/14

sāzlu (←F. sāz): saz sahibi, sazı olan

s. 11b/14

sebaḳ (A.): ders

s. 41a/20

sebeb (A.): sebep, neden

s. 16a/19, 16a/20, 33a/19, 33b/3, 34b/8, 42b/8, 49b/1, 50a/3, 51a/6, 51a/8, 51b/20, 56a/15, 56a/17, 58a/15, 59b/18, 71a/13

s.den 16b/10, 16b/8, 33b/11, 34a/2, 34b/5, 34b/6, 43b/20, 46b/2, 47b/3, 47b/9, 49a/5, 49b/8, 51b/7, 53a/5, 56b/8, 61b/1

s.i 46b/5, 46b/6, 54a/12

s.in 34b/11

s.iyle 38b/8, 77b/8

s.üŋ 53b/7

→*s. ol- (neden olmak, olmasına yol açmak)* 9b/8, 16a/6

sebz (F.): yeşil

s. 23a/9, 59a/10, 59a/20

s. ü semene 59a/13

s. iken 59a/18

s.in 59b/1

sebze (F.): yeşil bitki

s. 32b/11, 58b/1

sebze-pūş (F.): yeşile bürünmüş, yeşil giyinmiş

→*s. ol- (yeşile bürünmek)* 45b/8

sebze-zār (F.): yeşillik, çayırlık

s. 25a/16, 45b/8

seccāde'-i ilyās (F.): Hz. İlyas seccadesi

s. 51a/12, 57a/9

seccāde-nişīn (F.): seccadede oturan

s. 59a/3-4

→*s. ol- (seccadede oturur gibi oturmak)* 15b/15

secde (A.): secde

→*s.ye yüz sür- (secde etmek)* 14a/10, 29a/4

s.ye var- (secde etmek, eğilmek) 62a/13

secde-i şükr (F.): şükür secdesi

→s. it- 4a/19, 18a/3, 50b/16

s. ḳıl- 15b/8

seç- : seçmek, farketmek

s.er 32b/9

s.üp 20a/21

sed (<A.sedd): set, engel

→s.it- (engel olmak, engel koymak) 77a/10

sedd-i iskender (F.): İskender, Zülkarneyn seddi

s. 10b/5, 11a/1, 19b/20

segirt- : seğirtmek, koşmak, hızlıca gitmek

s.üp 47b/8, 70b/11

s.ür 46a/1, 48b/14, 48b/8

seḥāb (A.): bulut

s.a 61b/17

s.ı 59a/12

s.uŋ 59a/7

ʿad ü s. 37a/5

tāb u s. 26b/13

sehel : az, azıcık, pek az

s.ce 49b/10

seḥer (<A. seḥar): seher

s. 1b/3, 71b/17

seḥer-gāh (F.): seher vakti

s. 52b/12

sehm-nāk (F.): dehşet verici

s. 31b/11

seḫundān (<F. suḫan-dān): güzel söz söyleyen

s. 17b/13

seḫundān-ı aṣḥāb-ı mācid (<F. suḫan): büyüklerin güzel söz söyleyenleri

s. 24b/21

seḫun-mendān-ı ḥaḳāyıḳ (<F. suḫan): hakikatleri, doğruları söyleyenler

s. 2b/2

seḫun-mendān-ı ẓurafā (<F.suḫan): zariflerin güzel söz söyleyenleri

s. 17b/21

sehv (A.): hata, yanlış

s.ümüz 77a/3

s. ü ḫaṭā 12a/18

→s. it- (yanlış yapmak, hata etmek) 77a/3

sek- : sekmek, zıplayarak gitmek

s.mekde 59a/1

seg-bān (F.): köpek bakıcısı

s.lara 47b/5

sekiz : sekiz

s. 18a/16, 23b/16, 26a/3, 26a/15, 26a/16, 31a/19, 31b/9

s.dür 31a/19, 31a/20

sekiz biŋ sekiz yüz seksen sekiz: sekiz bin sekiz yüz seksen sekiz

s. 20a/17

sekizinci: sekizinci

s. 23b/17, 31b/1, 37a/2, 72a/18, 74b/1

sekiz yüz: sekiz yüz

s. 20a/4

sekiz yüz biŋ: sekiz yüz bin

s. 31a/15

sekiz yüz seksen: sekiz yüz seksen

s. 10b/19,

sekiz yüz seksen sekiz: sekiz yüz seksen sekiz

s. 20a/20-21

sekīne (A.): İsrailoğullarına verilen bir mucize, tabutla gezdirilip düşmana korku veren bir nesne

s. 73b/6

s.i 20a/5

seksen : seksen

s. 34a/5, 62a/10

seksen biŋ: seksen bin

s. 72a/13

seksen iki: seksen iki

s. 61a/17, 62a/12

seksen sekiz: seksen sekiz

s. 9b/18

seksen sekiz biŋ: seksen sekiz bin

s. 29b/6

sel'ül ḥamd (A.): kıyamette inananların altında toplanacağı bayrak, bunun bulunduğu yer

s.e 8a/7

selām (A.): selam

s. 1b/10, 5b/11, 26a/2, 42a/3, 54a/9, 58a/9, 62b/21

→*s. getür- (selam getirmek)* 62a/5

s. vir- (selam vermek, selamlamak) 2b/18, 9a/15, 11b/3, 12a/1, 12a/2, 13b/19, 25b/10, 30a/2, 31b/14, 37a/12, 39b/11, 40a/19, 48a/7, 55a/1, 55b/10, 58b/8, 61a/9, 61b/20, 66b/6

selāmla- (←A.selām): selam vermek

s.dı 75b/17

selāmlaş- (←A. selām): selamlaşmak

s.duḳ 14b/12

s.up 15b/4

selāṭīn (A.): padişahlar, sultanlar

s. 18a/5, 76a/4

s.ler 57b/4, 67a/2, 72a/8

s.lerine 63b/15, 63b/3

server ü s. 7a/8, 72a/20, 75a/10, 76a/21

s. ü serverlerüŋ 22a/6

server ü s.ler 11b/13, 54b/1, 56b/20

selīm (A.): kusursuz, doğru

s. 71a/2

selsebīl (A.): cennette bir çeşmenin adı

s. 25a/7, 31b/4

s.den 30b/6

semʿ (A.): kulak *bk. semiʿ*

s.üŋi 13a/19

semā (A.): gökyüzü, sema

s.ya 20a/19

semek (A.): balık burcu

s. 38a/11

s.den 35b/2

s.e dek 35b/2

semen (F.):yasemin

s. 24b/9, 32b/10, 58b/1

sebz ü s.e 59a/13

semend (F.): güzel, süratli ve çevik at

s.ün 13a/3

ṣemerāt (A.): meyveler, meyveli ağaç

s. 7b/2, 33a/13

s.a 14a/15, 59a/3

semiʿ (A.): 1. kulak *bk. semʿ*

s.ne 46a/10

2. ses, avaz

s. 46a/11

→*s. tut- (dinlemek, kulak vermek)* 23a/14

semir- : gelişmek, büyümek

s.ür 34b/9

semiz : semiz, besili *bk. semüz*

s. 34b/7

semüz : semiz, besili *bk. semiz*

s. 34b/11

sen : sen (zamir) *bk. sin*

s. 7b/9, 8b/4, 8b/5, 9a/17, 9a/21, 9b/7, 12b/18, 15a/9, 16b/4, 24a/13, 24b/5, 24b/9, 27a/5, 27b/7, 31a/17, 32a/12, 33a/16, 33b/10, 42b/4, 43a/12, 45a/11, 45b/8, 46a/13, 46a/20, 46a/6, 46b/18, 47b/2, 51a/17, 51b/19, 51b/21, 53b/2, 54a/8, 54a/9, 56a/6, 58b/9, 58b/13, 60a/12, 61b/6, 62a/12, 62b/6, 63a/10, 63a/19, 70a/15, 77a/6

s.de 32a/11, 32a/21, 76b/19, 77a/4

s.dedür 32a/9

s.den 8a/21, 9b/1, 24a/7, 24b/17, 25a/15, 26a/1, 29a/17, 29a/21, 32a/6, 40a/6, 41a/17, 58a/15, 58b/13, 63a/21, 76b/19, 77a/18

s.i 9a/18, 9a/19, 9a/20, 9a/21, 9b/2, 9b/3, 27b/17, 33b/14, 34a/11, 35b/16, 38a/18, 46a/18, 46a/9, 47b/11, 47b/4, 47b/7, 59b/13, 60a/3, 63b/7, 68a/19, 69a/14, 70b/9

s.iŋ 47b/12

s.üŋ 9b/17, 9b/2, 9b/4, 10a/17, 10a/21, 16a/6, 27a/3, 27b/10, 29a/19, 33b/7, 36a/1, 36a/4, 45a/17, 45b/7, 45b/17, 46a/17, 47b/10, 47b/3, 47b/4, 47b/6, 47b/8, 50a/13, 52a/7, 53a/18, 53a/20, 58b/12, 61a/1, 61b/6, 67a/5, 70a/12, 71a/13, 71a/4

s.üŋle 10b/2, 63b/1

ṣenā (A.): övme, övüş, medih

→*ṣ. eyle- (övmek, medhetmek)* 71a/1

ṣ. it- (övmek, methetmek) 3a/2, 21a/4, 21a/18

ṣ. ḳıl- (övmek, methetmek) 2b/19, 3a/1, 57a/11, 76a/6

sencileyin: senin gibi, sana benzer

s. 9a/16, 38b/19, 51a/20, 76a/12

seng (F.): taş

s.den 23b/17

s.i 39b/18, 59a/6

s.ile 4b/3

seng-bār (F.): taş yağdıran

s. 64a/12

seng-i āsiyāb (F.): değirmen taşı

s. 3b/19, 5a/12, 9b/20, 10b/4, 18b/13, 28b/10, 30a/4

seng-i āsiyāb-vār (F.): değirmen taşı gibi

s. 19a/18

seng-i āsiyāb-veş (F.): değirmen taşı gibi

s. 20a/18

seng-i fīleḳūsī (F.): filekos taşı

s.den 17a/10

seng-i ḫārā (F.): çok sert taş

*s.*50b/14, 50b/16, 50b/18, 65a/3, 76a/20

seng-i ṣaḥrā (F.): alandaki taşlar

s. 20b/19

seng-i siyāh (F.): siyah taş

s. 50b/13

seng-i yereḳān (F.): yerekan taşı

s.dan 4b/4

ser (F.): baş, kafa

pā vü s.dür 2a/19

s.in 64b/7

s.üm 63a/5

ser-āġāz (F.): başlama, başlangıç

→*s. it- (başlamak)* 11b/14, 58a/3

s. ḳıl- (başlamak) 11b/15, 76b/13

serāperde (F.): otağ, büyük çadır

s.ler 67b/12

ser‘ asker (F.): komutan, baş asker

s.i 74a/12, 74a/15, 74a/18, 74a/3, 74a/5, 74a/9, 74b/17

sercümle (F.): bütün, hep, hepsi

s. 3b/8, 4a/16, 6a/7, 8a/2, 17a/4, 43a/5

s.müz 50b/10

s.si 2b/8, 3b/18, 8a/5, 013b/14, 22b/2, 42b/16, 50a/1, 53a/9

s.sin 18a/11, 48b/21, 51a/1, 51b/12, 61b/11

serçe : bir tür ötücü kuş, serçe

s. 53b/15, 53b/4, 53b/5, 53b/8

s.den 52a/14

ser-encām (F.): bir işin sonu, akıbet

s.ı 32b/5

ser-firāz (F.): seçkin, mümtaz

s. 5b/2, 28a/3, 54b/12, 59a/16, 75a/16, 74a/17, 75b/13

s.lar 74b/16

ṭuyūr u s. 62b/1

ser-güẕeşt (F.): macera, serüven, birinin başından gelip geçenler

s.in 13a/10, 26b/21

s.inden 42a/7

s.üŋden 35a/10

serḥadd (F.): sınır boyu, hudut

s.ine 52a/11

serḥadd-i şām (F.): Şam sınırı

s.dan 56b/12

serheng (F.): çavuş, yasakçı

s. 14a/14, 14a/15, 14a/17, 21a/12, 35b/17

s.i 48a/11, 48a/13, 54a/14, 54a/15

s.ine 36a/17

s.lere 14a/14

s.leri 3b/16, 28b/16, 47b/18

s.lerinden 64a/20

s.lerüŋ 7b/3

s.üŋ 7a/15-16, 21a/12

serḫoş (F.): sarhoş

s.ol- (sarhoş olmak) 66a/12

serīʿ (A.): hızlı, çabuk

s. 48b/9

ser-i ʿamūd (F.): sütun başı

s. 6b/9, 23b/16, 23b/17

s.lar 3a/20

serīr (A.): taht, oturulacak yüksekçe yer, makam

s. 26b/5, 26b/6, 26b/7, 26b/8, 38b/15, 57a/8, 57a/9

s. idi 73b/19

s.ine 38b/12

s.ler 39b/8

s.lerüŋ 30a/21

ser-kesici (F.): kafa kesici, acımasız

s. 75b/13

serkeş (F.): inatçı, isyankar, dikbaşlı

s. 53a/3

s. ü ẓālimdür 32b/6

s.ler 73a/7

serkeşliK+ (←F.serkeş): serkeşlik, isyankarlık

s.i (serkeşligi) 1b/14

→s. eyle- (karşı çıkmak, isyan etmek) 29a/18

s. it- (karşı çıkmak, itaatsizlik etmek) 27a/14-15

ser-leşker (F.): baş asker, komutan

s.din 28a/9

s.in 66b/8

sernügūn (<F. sernigūn): başaşağı, tepetaklak

s. 19a/12, 77a/1

→s. ol- (yenilmek, aciz duruma düşmek) 77a/3

sersem (<F. sersām): sersem, şaşkın

s. 9b/12

serv (F.): servi ağacı *bk. servī*

*s.*59a/15

s.e 5b/17

s. ḳāmetlü 28b/8

serv-i yekpā (F.): tek ayağı üzerinde, servi gibi

s. 2a/14

server (F.): ulu, yüce (kimse)

s. 11b/13, 18a/12, 19a/14, 54b/1, 28b/14, 74a/11, 76a/4

s.den 18a/8

s.i 1b/5, 20b/7, 75a/20, 75b/6

s.idür 62b/18, 67a/1

s.ile 18b/9

s.iyle 20a/17, 75b/2

s.ler 11b/2, 18a/5, 20b/15, 57b/4, 72b/1, 75b/5-6

s.leri 10b/11, 11a/20, 18b/5, 28b/13, 28b/16, 35b/13, 71b/12

s.lerile 29b/6

s.lerinden 19a/14

s.lerine 63b/16, 63b/3

s.leriyle 19b/13, 20a/3, 20b/4, 32b/21, 74a/20, 74a/5, 74a/11-12, 74b/11, 74b/7, 75a/15, 75b/20, 75b/9

s.lerle 20b/3

s.sin 10b/2

server-i enbiyā (F.): nebilerin reisi, en yücesi, Hz. Muhammed

s. 12b/17

serverān (F.): önderler, liderler

s. 64b/7, 75b/13

servī (F.): servi ağacı *bk. serv*

s. 32b/8, 59a/16

ses : ses

→s.it- (ses çıkarmak, konuşmak) 5b/4, 14b/21, 75a/4

settār (A.): kulların ayıplarını, kusurlarını örten, Allāh

s. 77a/21

sev- : sevmek

s.dügüŋ 71a/6

s.er 43a/17

s.ersiz 49b/10

s.mişemdür 27a/20

ṣevāb (A.): sevap, güzel ve hayırlı amel

ṣ. 8b/3, 12a/21, 47b/14, 56a/2

sevin- : sevinmek

s.ürüz 45a/8

seyf (A.): kılıç

s. 19b/6, 29b/3, 29b/16

s. ü ṣalıḳ 28b/13

seyf-i ʿüryān (F.): yalın kılıç

s. 20a/4, 20a/21

seyf-i pürrān (F.): keskin kılıç

s. 19b/2, 19b/9, 65a/12

seyf-i ḳātıʿ (F.): keskin kılıç

s. 3b/19

seyl-i ġarīm (F.): düşman seli

s. 18b/2

seyl-i ʿaẓīm (F.): büyük sel

s.leyin 64b/5

seylāb (F.): sel suyu, sel

→*s. ol- (sel gibi olmak)* 9a/14

s. şerāb ol- 51b/1

s. ḳıl- (sel gibi yapmak) 20b/10

seyr (A.): gezinme, dolaşma

→*s.e göç-*51a/16

s. it- (gezinmek, dolaşmak) 3a/14, 13a/9, 22a/17, 38b/15, 40b/5, 42a/7-8, 56a/12, 58b/1, 58b/11, 59b/14

s. ḳıl-(gezinmek, dolaşmak) 76b/13

seyr-i girān (F.): ağır ağır dönme, devretme

s. 2a/3

seyrān (A.): gezme, gezip dolaşma

→s.it- (gezmek, dolanmak) 2b/7, 18a/2, 24a/8, 26a/3, 26b/14, 31b/10, 32a/8, 38b/4, 48a/21, 55a/19

seyyāre (A.): gezegen

s.leyin 11b/13

seyyid (A.): peygamber soylu

s.ler 73b/4

seyyidī(A.): ey benim efendim! hitabı

s. 12a/12, 39a/5, 40a/14

şı- : 1. kırmak

ṣ.ġıl 12b/18

ṣ.dı 10b/19

ṣ.salar 44a/14

2. yenmek, mağlup etmek

ṣ.dıysa 65b/7

ṣ.dumda 77a/20

ṣ.maġa 75b/21

ṣ.ya 76a/19

ṣ.yavuz 65b/8, 65b/9

ṣ.yup 32b/21

3. reddetmek, kabul etmemek

ṣ.mayup 71a/8

sıbṭ (<A. sibṭ): boy, kabile

s.ından 74a/1, 74a/10, 74a/13, 74a/16, 74a/20, 74a/4, 74a/7, 74b/10, 74b/13, 74b/16, 74b/2, 74b/6

s.ınuŋ 18b/1, 18b/20, 19a/21, 20a/11, 20a/16, 20a/2, 20a/20, 20a/6, 20a/7, 20a/8

s.unuŋ 2b/12

s.uŋ 18a/10, 18a/4, 18b/6, 18b/7, 18b/9, 19b/20, 19b/21, 20b/2

şıçra - : sıçramak

ş.dı 45b/6

ş.yup 48b/13

→ *cān başına ş.yup (öfkelenmek, delirmek)* 35b/5, 67b/4

şıdḳ (A.): doğruluk, samimiyet, hakikat

ş.ıla 12a/9, 12b/1, 15a/18, 17a/12

şıfat (A.): sıfat, suret, şekil, nitelik

ş. 4b/18, 24a/7, 36a/7, 37b/18, 55b/2, 59a/15, 76b/5

ş.da 13b/11

ş.ına 65b/17

şıfat-ı maḫlūḳat (F.): mahlukat şeklinde

*ş.*35b/2

ş.dan 22b/9

ş.ına 14b/1

şıġ - : sığmak

ş.alar 37b/13

ş.ar 3b/7, 31a/15

ş.maya 15a/7

şıġır : sığır

ş. 41a/10

şıḥḥat (A.): sıhhat, sağlık

ş. 45b/11

şın- : 1. kırılmak, parçalanmak

ş.dı 19a/1, 20b/15

ş.mış 12a/4, 12b/6, 12b/8, 13b/15, 13b/18, 13b/20, 14a/9, 15a/16, 15a/20

ṣ.mışdur 12b/18, 14a/12, 15a/4

ṣ.sa 48b/11

ṣ.up 14a/5,

2. yenilmek, mağlup olmak

ṣ.duġın 36a/16

ṣ.duġından 65b/3

ṣ.maḳ 65b/6

ṣ.up 36a/15, 65a/9

sınaş- : sınaşmak, birbirini sınamak

s.uŋ 64a/5

şındur-: kırmak, parçalamak

ṣ.sın 44a/20

şınır (<Yun.synoron): sınır *bk. ṣınur*

ṣ.ına 056b/13

şınur (<Yun.synoron): sınır *bk. ṣınır*

ṣ. 004a/1

sır (<A. sırr): sır, söylenmeyen şey

s.a (sırra) 16b/14, 62a/13, 67a/12

s.ı (sırrı) 59b/18

s.ına (sırrına) 56a/19

sırr-ı ġayb (F.): gaybın sırrı

s.a 2a/9

s.uŋ 2a/7

sırr-ı ḥaḳ (F.): Allāh'ın sırrı, gaybı

s. dan 25b/8

sibāʿ (A.): yırtıcı hayvanlar

s. 17b/15, 46b/16, 60a/21, 62b/1

s.a 61b/17

s.dan 60b/10

sidre (A.): cennette bir makam

ḳuds u s. 1b/13

sidretü'l müntehā (A.): arştaki bir ağaç olup ötesine mahluk geçemez

s.da 57b/12

s.sında 14b/18

s.ya 8a/7

ṣiġār (A.): küçükler

ṣ. 16b/7

sigit- : gizlemek (?)

s.meyesin 51b/21

sil (<A. seyl): sel

s. 28b/11

silāḥ (A.): silah

s.ı 52b/1

silkin- : silkinmek

s.üp 57b/13

sīm (F.): gümüş

s. 11b/11

s. ü zer 59a/6

s. ü zerden 23a/18, 30a/21, 31a/11

sīm-i ḫām (F.): ham, işlenmemiş gümüş

s. 26a/5

sīmīn (F.): gümüşten yapılmış

s. 47b/19, 73b/20

sīmurġ (F.): Kaf Dağı'nda yaşayan efsanevi kuş, anka

s. 4a/6, 6a/10, 6a/9, 9a/21, 9b/2, 9b/16, 10a/18, 11b/21, 11b/4, 28b/10, 36b/10, 38a/15, 41a/13, 41a/14, 46a/12, 46a/17, 46b/1, 46b/2, 48a/15, 48a/16, 48a/4,

48a/7, 48a/9, 48b/6, 51b/19, 52a/6, 57a/1, 67b/16, 67b/19, 67b/9, 68a/16, 68a/18, 68b/8, 68b/9, 70a/6, 76b/1, 76b/5

s.a 35a/9, 46a/12, 48a/3, 48a/6, 48b/5, 51b/19, 56b/21, 67b/14, 67b/18, 68a/15

s.dan 48b/1, 68a/20

s.ı 9b/2, 48a/5, 67b/13

s.ıla 55b/17

s.la 67b/6

s.layın 10b/16

s. yeleklü 28b/8

s. yelekli 29a/12

sīmurġ-ı ḳāf (F.): Kaf'da yaşayan Simurg

s. 36b/13, 42a/7, 57b/11, 67b/17, 68b/9

s.dur 6a/7

s.ıla 55b/4

sin I : mezar

s. 2a/16

s.de 008b/20, 17b/7

s.i 16a/16

s.ine 16a/15

s.üme 40b/14

sin II : sen *bk. sen*

s. 40b/13

sindī (A.): Hindistan'da bir bölgeye mensup

s. 41b/19

sīne (F.): sine, göğüs, bağır

s.sinde 10b/18

s.sine 19a/3

s. vü yaġrın 65a/18

sīni (F.): sini, tepsi

s.lerle 11b/9

sinle : mezar, mezarlık

s. 40b/10

s.ye 40b/10

siŋ- : sinmek, kenara çekilmek

s.di 29a/10

s.erdi 4a/5

siŋek : sinek

s. 18a/19, 66a/2

s.çe 3b/20

siŋirlü : üzerinde siniri olan, yay için

s. 28b/5

siḥr (A.): büyü, efsun

s. 18a/21

s.i 18a/14, 18a/15

s.ile 18a/6, 18a/16

s.imi 18a/17

s.ine 18a/5

→*s. it- (sihir, büyü yapmak)* 18a/20

siḥr-i ibṭāl (F.): büyünün bozulması

s. 18a/12

sipāhī (F.): asker, sipahi askeri

s.ler 72b/1

siper (F.): kalkan

s. 10b/15, 11a/3

s.den 10b/17

s.i 11a/7

s.inde 10b/16

s.ler 19b/18

sīr (F.): doymuş, tok

→*s.ol- (doymak)* 30b/12

sirke : sirke, ekşi üzüm suyu

s.ye 49b/9

sitāre (F.): yıldız, talih, baht

s. 64a/6

sitāyiş (F.): övme, övgü

s.dür 16b/6

sitem-kār (F.): zalim, zulmeden

ġaddār u s.sın 33b/4

sitemkārlıḲ+ (←F.sitem-kār): zalimlik

s.ın (sitemkārlıġın) 56b/7

sivri : sivri

s. 44a/2

siyāh (F.): 1. siyah, kara

s. 20b/18, 59a/16, 72a/6

2. çok esmer, siyah tenli

s. 9b/17, 9b/19, 11a/11, 27b/6, 27b/7, 27b/9,, 27b/12,

s.a 27b/20

siyāset (A.): siyaset, yönetim, politika

s. 66b/10

s.e 67a/6

s.i 52a/6

s.inden 53b/20

siyāset-i süleymānī (F.): Hz. Süleyman'ın siyaseti, yönetimi

s. den 52a/2

siz : siz (zamir)

s. 50a/11, 50a/17, 52b/14

s.de 49b/1

s.e 42b/17, 50a/12

s.i 45a/4, 45a/5

s.ler 64a/15

s.lerden 75b/19

s.üŋ 12b/10, 42b/1, 42b/2, 49a/13, 49a/15, 61a/2, 76a/2

ṣofra (<A. ṣufre): sofra

ṣ. 11b/10

→*ṣ. ṣal-* 11b/9

ṣoḫbet (A.): sohbet

ṣ.i 24b/1

→*ṣ. iT-* 23b/1, 25a/21

ṣoḫbet-i ilāhī (F.): hak sohbeti

ṣ. 26b/19

ṣoḳ- : 1. takmak, takınmak

ṣ.dı 29a/13

ṣ.up 11b/4

2. sokmak

ṣ.mışdur 44a/17

3. zehirlemek

ṣ.up 16a/14

ṣoḳun- : takınmak

ṣ.dı 28b/11, 28b/9

ṣol : sol taraf

ṣ. 2b/11, 6b/20, 7a/7, 11b/13, 11b/5, 11b/7, 12b/4, 17a/1, 18b/9, 21b/21, 22a/15, 22a/8, 25b/14, 25b/5, 28a/14, 28a/21, 28b/16, 28b/5, 30a/10, 35b/11, 35b/13,

35b/7, 37b/19, 44a/18, 45b/2, 47b/19, 48a/12, 51a/11, 53b/5, 56a/6, 56a/7, 57a/21, 57a/9, 57b/6, 63b/15, 68b/18, 72a/8, 73a/20, 76b/2

ṣ.da 25b/5

ṣ.ınca 73a/10

ṣ.ında 9a/16, 26b/16, 35b/9

ṣ.unda 22a/21, 31b/18

şol- : solmak, sararmak

ṣ.ınasun 77b/12

ṣ.uban 24b/12

şomāḳī (<A. summāḳī): çok sert ve damarlı, kızıl ve yeşil renkli bir mermer

ṣ. 23b/20

şoŋ : son

ṣ.uŋda 2a/20

şoŋra : sonra

ṣ. 2b/6, 3a/13, 4b/10, 5b/16, 7a/5, 7b/14, 9a/14, 9a/20, 9b/4, 11b/6, 18a/17, 22a/2, 23a/3, 25a/1, 25b/10, 25b/9, 27a/14, 27a/7, 27b/18, 28a/7, 28b/3, 28b/5, 28b/9, 29b/18, 34b/17, 38a/21, 39a/15, 39a/17, 39a/19, 40a/10, 40a/19, 42b/2, 43b/7, 44a/15, 44a/16, 47a/13, 47a/17, 47a/20, 51a/4, 51a/13, 51a/9, 52a/15, 53a/16, 54a/12, 54a/5, 54b/15, 54b/9, 55b/1, 56a/13, 56a/15, 57b/17, 58a/14, 59a/3, 59b/11, 60b/18, 61a/10, 61a/17, 61b/10, 64a/18, 64a/21, 65a/10, 71a/20, 72b/17, 72b/21, 72b/5, 73b/5, 75a/8, 76b/1

şimden ṣ. 11a/13, 16a/7, 53b/19

şor- : sormak

ṣ. 33a/6, 52b/6, 66b/15

ṣ.a 16a/12

ṣ.dı 5a/4, 9b/2, 12a/1, 12a/3, 45b/20, 52b/4, 58a/14

ṣ.dılar 13b/21

ṣ.dular 12b/6

ṣ.up 9a/11

→ *ḫaber ṣ.dı* 016a/12, 035a/1

şorıl- : sorulmak

ṣ.ur 58a/6

şovuḳ : soğuk

*ṣ.*25a/6, 30b/1, 31a/9, 31b/3, 31b/6

şoyıcı : soyan, parçalayan

ṣ. 55a/4

şoyḳaş-: omuzlamak, sırtlamak

ṣ.up 47b/21

söve : kapı eşiği, çerçevesi

s.leri 21a/20, 22a/18, 22b/19, 39b/20, 39b/5

söyle- : söylemek, konuşmak, anlatmak

s. 8b/19, 17b/13, 17b/14, 32b/2, 38b/10, 51b/4

s.di 2b/5, 12a/3, 13a/15, 15a/13, 72a/2

s.dük 14b/13, 17b/6, 24a/17

s.düm 8b/9, 21b/16, 32a/15, 41b/8, 62b/10

s.düŋ 14a/11, 33a/17, 33b/10

s.gil 2a/12, 24b/7, 63a/9

s.mezdi 9b/15

s.ŋüz 66b/17

s.r iken 2a/18, 8b/19

s.rdi 36b/18

s.rem 56a/15

s.seler 4a/4

s.yevüz 24b/1

s.yeyüm 47b/13

s.yince 54b/7

s.yüp 6a/15, 6b/2, 18b/2, 56a/18, 75b/17

→*söz s.yüp* 54a/8

söylen-: söylenmek, denilmek

s.üp 77b/3

söyleş- : söyleşmek, konuşmak, sohbet etmek

s.diler 60a/11

s.dük 14b/13

s.üp 18a/2, 25a/21, 25b/1, 42a/15

söylet- : söyletmek

s.diler 11b/15

söz : söz

s. 2a/10, 2a/20, 2a/21, 4a/4, 8b/19, 9a/6, 13a/18, 14a/11, 24a/20, 24b/19, 32a/17, 33b/9, 41a/8, 42a/3, 55a/5, 61b/7, 62b/13, 63a/10

s.den 7a/11, 24a/19

s.e 43a/6

s.i 7a/11, 7b/7, 9b/12, 14b/3, 16a/16, 16b/9, 17b/10, 20b/2, 21b/17, 23a/15, 24a/19, 33b/10, 34a/12, 39a/16, 41a/15, 44b/20, 46a/4, 54a/7, 54b/1, 71b/8, 72a/19

s.ile 53b/3, 63b/2

s.in 5b/10, 17b/4, 36a/5, 45a/19, 50a/20, 52b/11, 52b/7, 64a/10

s.inde 55b/15

s.ine 45a/6, 45a/7, 45a/8, 56b/11, 76b/12

s.ini 43b/13

s.le 17b/7

s.ler 9b/15

s.leri 2b/5, 13a/15, 13a/17, 15a/13, 15b/7, 18a/8, 30b/5, 33a/1, 43a/14, 61a/8, 75b/20

s.lerin 9a/11, 14a/9, 18a/2, 25a/20, 40b/16, 40b/17, 40b/19, 56a/18

s.lerinden 7a/10, 63a/15

s.lerini 50b/11

s.lerinüŋ 63a/8

s.lerümi 17b/9

s.lerüŋ 45a/17

s.üm 17b/8, 27b/15, 38a/17, 45b/20, 45b/21

s.üme 41b/16

s.ümi 56a/6, 62b/14

s.ümüzdür 41b/9

s.ün 61a/9

s.üni 35b/18

s.üŋ 2a/7, 2a/9, 17b/14, 17b/9, 27a/5, 32b/2

s.üŋde 55a/15

s.üŋi 46b/21, 47a/10, 50a/14

→*s. aç- (söz açmak, söze başlamak)* 57b/3

s. söyle- 54a/8

s.in uzat- (fazla konuşmak) 45b/19

sözle- : söylemek

s.rse 26a/1

şu : su

ṣ. 3b/5, 6a/14, 25a/17, 25a/19, 25a/9, 34a/5, 34b/15, 34b/19, 37a/20, 41b/19, 48b/16, 48b/18, 49a/4, 59a/10, 59a/7, 61a/20, 61b/3, 61b/4, 67b/21, 68a/5, 76b/8

ṣ.ya 44a/21

ṣ.daġı 36b/21

ṣ.dan 16a/5, 30b/14, 30b/6, 31b/6, 60a/1, 73a/11

ṣ.yı 61b/9

ṣ.lar 3b/5, 25a/3, 34b/3, 36b/20, 66a/3, 076b/8

ṣ.nuŋ 31a/10

ṣ.ya 67b/21

ṣ.yıla 34a/8, 34b/18

ṣ.yundan 25a/16

→yüz ṣ.yunı yire ṣaç- (korkmak, ağlamak, feryat etmek) 65b/2-3

su ʾāl (A.): soru

s.üme 44b/9

→s. eyle- (soru sormak) 4b/5, 5a/16, 71a/13

s. it- (sormak) 3a/9, 4a/12, 13a/15, 15a/1, 15a/5, 15b/8, 15b/9, 15b/20-21, 16b/12, 21a/10, 22a/3, 22b/5, 23a/21, 23a/4, 23a/11, 23b/8, 31b/7, 31b/15, 36b/11, 36b/12-13, 40a/2, 40a/17, 43a/6, 43b/13, 49a/15, 49a/21, 49b/10, 50a/2, 52b/2, 52b/8, 54a/10, 56a/14, 58a/16, 58b/13

s. ḳıl- (soru sormak) 3b/10, 6a/2, 25a/9, 31a/18, 34b/11, 36b/14, 38b/1, 68b/13

s. eyt- (soru sormak) 48b/5-6

şuʿban (A.): büyük yılan, ejderha

ṣ. 41b/21

ṣubḥ (A.): sabah, sabah vakti

ṣ. 2b/20, 27b/1, 27b/19, 27b/21, 28a/7, 28a/16, 28a/17, 29a/2, 29a/3, 29a/4, 42a/3, 47b/15, 58b/18, 62b/9, 65b/11, 72a/1, 73a/12

ṣ.a dek 20b/8

ṣ. u şām 58a/8

ṣubḥ-dem (A.): sabah vakti

ṣ. 28a/1, 28a/5, 58b/3, 58b/11, 71b/14

ṣubḥ-ı ṣādıḳ (F.): tan yerinin ağarması

ṣ. 69b/12, 71b/16, 71b/18

ṣuffe (A.): sofa

ṣ.si 3b/3

ṣūfiyūn (<A.ṣūfīyyūn): tasavvuf ehli olanlar

ṣ. 52a/20

ṣuḥf (<A.ṣuḥuf): Allāh'ın dört kitaptan başka bazı peygamberlere gönderdiği emirler

ṣ.uŋ 12a/13

ṣuḥf-ı ādem (F.): Hz. Adem'e gönderilen emirler

ṣ. 8b/12, 28a/21

ṣ.de 55a/19

ṣuḥf-ı ibrahīm (F.): Hz. İbrahim'e gönderilen emirler

ṣ. 28a/20

ṣuḥf-ı şīt (F.): Hz. Şit'e gönderilen emirler

ṣ. 28a/21

ṣuḥf-ı tevrāt (F.): Tevrat ayetleri

ṣ. 22b/17

sulṭān (A.): sultan, hükümdar, padişah

*s.*19b/21, 64a/1, 68b/17, 69b/18, 70a/5, 72a/9

şāh u s. 17b/17, 77b/5

s. u ẖan 5b/2

s.ı 13a/2, 27b/16, 35a/9, 57b/11, 57b/5, 65b/6, 65b/9, 75a/7, 75a/8

s.ıdum 41a/5

s.ına 77b/12

s. idi 40b/2

s. idügin 66b/19

s.uŋ 70b/2

s. bāyezīd 21b/11

→*s. eyle-(sultan yapmak)* 70a/3

sulṭān-ı āṣaf (F.): Asaf sultanı

s.am 70a/13

sulṭān-ı benī aṣfer (F.): Benī Asferlerin sultanı

s. 65b/11

sulṭān-ı dil-āver (F.): cesur, yiğit sultan

s. 63b/12

sulṭān-ı ekber (F.): büyük, ulu sultan

s. 66b/10-11, 71a/4

sulṭān-ı ʿālem (F.): alemin sultanı

s. 1b/10, 17b/16, 69b/20

sulṭān-ı kāmil (F.): noksansız sultan, Allāh

s. 63a/10

sulṭān-ı mışır (F.): Mısır sultanı

s. 75b/18

sulṭān-ı server (F.): yüce, ulu sultan

s. 9a/10

sulṭānlıġ (←A.sulṭān): sultanlık,saltanat

s.ın (sulṭānlıġın) 73a/3

ṣunʿ (A.): yaratma, ortaya koyma

ṣ.ı 8b/5, 59b/8

ṣ.ın 58b/14, 58b/3

ṣ.ından 59b/10

ṣun- : sunmak, hamle etmek

ṣ.dı 10b/14, 11b/9, 18b/15, 18b/21

ṣ.up 29a/15, 72b/3

ṣunʿ-ı pāk (F.): temiz yaratılış, varlık

ṣ.inden 24a/13

ṣunıcı : sunan, veren

ṣ.dur 34a/1

sunḳur : yırtıcı ve alıcı bir kuş

s. 76b/9

s.ı 52a/10

ṣunuş- : karşılıklı hamle yapmak

ṣ.up 65a/18

sūreʾ-i ḳurān (F.): Kur'an suresi

s. 43a/16

ṣūret (A.): 1. görünüş, biçim

ṣ. 27a/13

ṣ.inde 003a/5

ṣ.ine 011b/15, 067a/12, 068a/1

2. yüz, çehre, surat

ṣ.i 38a/9, 041b/18

→ṣ.e getür- (yapmak, ortaya çıkarmak) 18a/17

ṣūretā (A.): görünüşte

ṣ. 52a/19

ṣurnā (<F. sūr-nāy): zurna

ṣ. 18b/2, 20a/7, 20a/9, 28b/14, 29b/9

boru vü s.lar 20a/14

sus- : susmak

s. 44b/8

ṣusuz : susuz

ṣ. 25a/19

suʿūd (A.): uğurlular, uğurlu yıldızlar

s. 62a/20

ṣuva- : sıvamak

ṣ.rlar 60a/4

ṣuvar- : su vermek

ṣ.urlar 30b/8

sübḥāne (A.): Allāh'ı her türlü kusur, ayıp ve eksiklerden tenzih ederim manasında, sübhanallāh

s. 39a/16

sübḥāne ve teʾālā (A.): yüce ve kusursuz olan Allāh

ḥaḳ s. 3b/12, 12b/2, 15a/6, 40a/17

sücūd (A.): secde etme, secde

→*s.a var- (secde etmek)* 15a/15

süd: süt

s.den 25a/5, 30b/6, 31a/8, 31b/4

s.den 7b/21

süflī (A.): aşağı, alçaklık

s.sinde 12b/12, 14a/19, 14b/17

süḫan (F.): söz, kelam

s. 2a/11, 32b/1, 63a/9

süḫan-mendān-ı ḥükemā (F.): bilgelerin güzel söz söyleyenleri

s. 63a/12

süheyl (A.): büyük ve parlak bir yıldız

s.i 20b/6, 29b/11

→*s. ur-* 28a/2

sükker (F.): şeker

şehd ü s. 31b/6

sükker-füşān (<F.sükker-efşān): tatlı, güzel şeyler söyleyen

s. 58a/2

sükker-füşānlıḳ (←F.sükker-efşān): tatlı, güzel şeyler söyleme

s.lar 76b/13

süleymān : Hz. Süleyman

s.cuġaz 63b/10, 63b/16

s.cügez 72b/19

s.cügezi 72b/14

süleymān-ı aḳdem (F.): önceki Süleymān

s. 39b/12

s.üŋ 39b/10, 39a/13

süleymān-ı zamān (F.): o devirde hüküm süren Süleyman

s. 13a/19, 51a/16, 54b/2, 57a/5, 64a/9, 64a/13, 69a/20, 69b/18, 71a/3, 76a/6

süleymānlıḳ (←süleymān): süleyman olma, hükümdar olma

s. 3a/1, 3b/11, 5b/2, 21a/17, 38b/6, 39a/10

süleymānī (A.): Hz. Süleyman'a ait, onu temsil eden nesne, insan

s. 20a/3, 20a/7, 20a/13, 20a/17, 29b/6

s.ler 65a/9

süleymāni'z zamān (A.): zamanın Süleyman'ı

s. 67a/4

sülüŋlü: renk, kuşak

yedi s. 29a/10

sün- : gevşeyip uzamak

s.di 63b/13

sünbül (F.): sümbül

s. 58a/21, 60b/12, 62b/18

s.i 59a/14

sündüs (A.): altın ve gümüş tellerden işlenmiş değerli bir kumaş

s. 31a/12

s.den 30b/20

s. ü kevşer 2a/13, 25a/7, 31b/5

kevşer ü s.le 24b/, 224b/3

sünnī (A.): peygamber yolundan giden (kimse)

s.lerden 34a/5

süŋü : süngü, kargı, mızrak

s. 10b/16, 10b/14, 10b/17, 10b/18, 18b/15, 18b/17, 18b/20, 19a/3, 64b/15

s.ler 20a/12, 20a/14, 20b/15, 65a/18, 72a/10

s.lerin 4a/9

s.sin 10a/12, 10a/14, 10b/13, 10b/15, 10b/19, 18b/14, 18b/16, 64b/12

s.siyle 10b/19

s.süni 18b/21

s.yi 10a/14, 29b/19

s.yile 10a/13, 19a/3

süŋüK+: kemik

s.den 8b/8

s.i (süŋügi) 44a/8, 49a/5

süŋüş- : karşılıklı kargı, mızrak sokmak, savaşmak

s.diler 65a/18

süŋüyüşlü: silah sahibi, donanımlı

ḳażā vü ḳader s. 29a/14

sür- : 1. sürmek, kovmak, uzaklaştırmak

s.er 48b/13

2. hareket etmek, bir yere gitmek

s.miş 64b/5

s.üp 39b/14

s.e var-10b/20, 11a/4

3. götürmek, yürütmek

s.di 9a/13, 64b/14

s.diler 19b/20, 28b/15

s.üp 9a/19, 10a/8, 10a/13, 10b/4, 10b/14, 10b/16, 10b/18, 10b/21, 11a/3, 11a/6, 11b/1, 11b/2, 14a/1, 16a/10, 18a/21, 18b/14, 18b/2, 18b/3, 18b/12, 18b/20, 19a/2, 19a/4, 19a/6, 19a/12, 19a/14, 19b/1, 19b/14, 19b/17, 19b/19, 19b/9, 20a/8, 20a/10, 20b/1, 27a/8, 28a/12, 29b/19, 30a/2, 35b/3, 38b/21, 44b/21, 57b/15, 58b/4, 64b/12, 64b/16, 64b/18, 64b/9, 65a/2, 65a/15, 66a/18, 66b/3, 67b/20, 67b/6, 67b/9, 73a/7

4. yaşamak, vakit geçirmek

s. 42a/2, 77a/19

s.e 63a/5

s.gil 2a/14

5. sürmek, dokundurmak, değdirmek

s.di 66b/6

→ *el yüze s.diler (dua sonunda ellerini yüze götürme, değdirme)* 15a/19, 28a/17

el yüze s.üp 7a/5, 25b/12

ʿömür s.düm (yaşamak) 15b/6, 040b/4

ʿömür s.eceksin 55a/21

ʿömür s.esin 61b/15

ṣafā s.erler 46b/14

ṣafāsın s.elüm (hoşça vakit geçirmek) 63a/5

secdeye yüz s.üp (secdeye kapanmak) 14a/10

secdeye yüz s.di (namaz kılmak, secde etmek) 29a/4

yüz s.di (hürmet için eğilmek) 11a/18

yüz s.elüm 50b/10

yüz s.en 12a/16, 16a/17-18

yüz s.üp 2b/21, 27a/3, 38b/6, 60b/5, 70b/21

yüz s.elden (tabi olmak, itaat etmek) 76a/12

yüz s.erken 40b/11

yüz s.eydi 27a/4

yüz s.düm (hizmetinde bulunmak) 27a/1

yüz s.üp (dua, ibadet etmek, tazim ve hürmette bulunmak) 16b/4, 57a/10

yüz yire s.di (secdeye kapanmak) 68a/12

yüz yire s.üp (hürmet ve saygı göstermek) 55a/7

yüzin yire s.üp (secdeye gitmek, hürmet göstermek) 16a/5, 30a/14, 57a/4

yüzlerin yire s.üp (saygı göstermek) 53b/21

sürç- : sürçmek

s.di 10a/4, 19a/1

sürme : sürme

s.sin 62a/6

sürme-dān (F.): sürme kabı

s. imiş 62a/5

sürte sürte: sürterek

s. 66a/14-15

sürü- : sürümek

s.di 65b/20

sürül- : sürülmek, kovulmak

s.miş 53a/3

sürün- : sürünmek

s.ürek 51a/12

sürüt- : sürütmek, yere sürmek

s.diler 66a/3

sürūr (A.): sevinç

s.ıdur 29a/19

sürūr-ı sīne-i ādem (F.): insanlığın övüncü, Hz. Muhammed

s. 77a/13

süsen (F.): otsu bir bitki

s.e 059a/13

sütūn (F.): sütun, direk

s. 20a/12

s.a 75a/2

s.ı 10a/12, 10b/13, 18b/14, 29b/19

süvār (F.): at vb. bir binek hayvanına binme

→s.ol- (bir hayvana binmek, sürmek) 4a/8, 5b/6, 9b/1, 10b/13, 11a/19, 18a/16, 27b/5, 28a/8, 28a/11, 28b/12, 29b/5, 29b/18, 29b/2, 29b/4, 29b/5, 29b/6, 30a/14, 30b/17, 72a/6, 73a/19

şabṭalu: sırıklı, kargılı, mızraklı

ş. 74a/18

şād (F.): neşeli, sevinçli

ş. u ḫandān 27b/5

ş. u ḫandānlıġıla 55a/14

→ş. eyle- (mutlu etmek) 40b/17

ş. it- (mutlu etmek, sevindirmek) 6a/16, 27b/18

ş. ol- (sevinmek, neşeli olmak) 28a/13, 29b/16, 33a/19, 34b/6, 34a/20, 37b/17, 37b/5, 46a/11, 56a/15, 66b/3, 66b/5, 68a/4, 69b/5, 70b/15, 71a/16, 76a/5

ş. u ḫurrem ol- (sevinçli olmak) 65a/9, 71a/10

ş. ḳıl- (mutlu etmek, sevindirmek) 24b/2, 45a/3

şādān (F.): sevinçli, mesrur, şâd

→ş.ol- (sevinçli olmak, sevinmek) 67b/1

şād-kām (F.): isteğine ulaşmış, sevinçli

ş. 23a/13, 62b/12

şādır-revān (<F. şādurvān): şadırvan, kubbeli çeşme ya da havuz

ş. 3b/4

ş.uŋ 3b/4

şādümān (<F. şād-mān): sevinçli, şen

ş. 17a/14, 17b/12, 32b/18, 68a/3

→ş. ol- (sevinmek) 24b/9, 28b/17

şāh (F.): padişah, hükümdar *bk. şeh*

*ş.*17b/17, 17b/18, 18a/18, 18a/5, 18a/8, 19a/13, 19b/10, 20a/6, 27b/1, 28a/11, 28a/14, 28b/15, 58a/1, 68b/17, 69b/19, 70a/21, 75a/15, 75b/18, 77b/5, 77b/11

ş.a 17b/7, 51a/6

ş.ı 29a/2

ş.ıla 27b/17

ş.ınuŋ 22a/12,

ş.ıçun 2a/4

ş.lar 47b/4, 47b/6, 57b/5

ş.umuz 21b/10

ş.uŋ 65b/9, 70a/10

ʿaḳrān ş.a 71b/3

benī āṣaf ş.ınuŋ 70a/18, 71a/14

endelüs ş.ı 63b/18, 72b/16

güşşāseb ş.uŋ 28b/4,

kāvus ş. 28b/15

keyḳubād ş. 27a/2, 27b/18, 28a/7, 28b/15, 29b/15, 29b/8

keyḳubād ş.a 27a/17, 27a/20, 28a/10

keyḳubād ş.ıla 27b/2, 29b/11-12

ḳubād ş. 10a/16, 27a/19, 27b/8

menūçehr ş. 9b/3

sührāb ş. 75a/8

sührāb ş.dan 67a/2

sührāb ş.ı 18a/7

yūnān ş.ı 72b/20, 75a/15, 75b/19

yūnān ş.ından 67a/2

şāḫ (F.): boynuz

ş.ından 28b/6

ş.ları 5a/16

şāḫ (F.): dal, budak

ş.ılayın 10b/14

şāh-ı āṣaf (F.): Asaf ülkesi şahı

ş. 70a/10, 70b/3

şāh-ı aṣfer (F.): Asfer halkının şahı

ş. 63b/11

şāh-ı aṭyār (F.): kuşların şahı

ş. 35a/10

şāh-ı cihān (F.): cihanın, alemin şahı

ş. 27b/8, 71a/3, 76a/6, 76b/21

şāh-ı kişver (F.): ülke sultanı, hükümdar

ş.üŋ 022a/16

şāh-ı rabbü'lʿālemīn (F.): alemlerin Rabbi, şahı olan Allāh

ş. 15a/8

şāh-ı şāhān (F.): şahların şahı

ş.uŋ 77b/6

şāḫ-ı taḫt (F.): tahtın budağı, çıkıntısı

ş.uŋ 77b/12

şāhā (F.): ey sultan, ey padişah *bk. şehā*

ş. 32a/5, 48a/8

şāhān (F.): şahlara layık

ş. 58a/7

şāhāne (F.): 1. çok mükemmel, harika

ş. 31a/10,

2. şahlara layık, şah gibi

ş. 43b/1, 57b/19

şāhbāz (F.): iri ve beyaz bir doğan cinsi *bk. şehbāz*

ş. 75a/16

ş.a 68a/20

ş.ı 68a/16

şāhid (A.):şahit, tanık

ş. 33b/14, 52b/15, 53a/3

ş.lerüŋ 53a/1

şāhīn (F.): şahin, yırtıcı bir kuş

ş. 46b/8, 46b/14, 47a/10, 47b/11, 47b/2, 47b/7, 51a/18, 52a/14, 57b/14, 58b/21, 60b/14, 76b/10

ş.i 52a/10

şāhlu (←F.şāh): şah sahibi

ş. 22a/12

şāh-nişīn (F.): şahların oturacağı yer, taht *bk. şeh-nişīn*

ş. 3b/1, 3b/2, 3b/3, 6b/11, 18a/13, 23a/8-9, 23a/19

ş.leri 6b/12, 6b/13, 22a/16

ş.lerüŋ 23a/9

ş.üŋ 23a/19-20

şaḫṣ (A.): kimse, kişi

ş. 45a/7, 53a/2

ş.a 9a/1

şāhuvār (<F. şāh-vār): şahlara layık inci

ş. 41b/9

şaḳ (<A.şaḳḳ): yarma, bölme

→ş. it- (yarmak, bölmek) 25a/12

dü ş. ol- (ikiye bölmek) 65a/13

iki ş. ḳıl- (iki parçaya ayırmak) 19b/3

şaḳāl (<F. şegāl): çakal

ş. 45a/18, 46b/13, 46b/14

şaḳāyıḳ (A.): bir tür çiçek

ş. 45b/1

şaḳāyıḳ-ı nuʿmān (F.): çok kırmızı lale ve şakayık

ş. 58a/21

şaḳı- I : şakımak, ötmek

ş.dı 10a/6, 10b/18, 18b/13, 30a/6, 56a/12, 65b/4, 70a/11, 71b/9

ş.dıġunŋa 56a/15

ş.rdı 4a/4

ş.rduḳ 58b/2

ş.rsın 58b/13

ş.yup 58b/4

şaḳı- II: çakmak, parlamak

ş.r 32a/2

şaḳī (A.): Hak katında makbul olmayan kimse

ş. 16b/15

şākird (F.): öğrenci, çırak

ş.leri 22a/14, 22b/7

ş.lerine 18a/15

ş.üm 69a/4

şām (F.): akşam

ş. 58b/18, 60b/4

ş.ında 56a/17

ṣubḥ u ş. (sabah akşam) 2b/20, 42a/3, 58a/8, 62b/9

şāma (<F. şemʿa): mum, şamdan

ş. 48a/10

şāmil (A.): kaplayan, içine alan

s. 62b/4

şān (A.): ün, şöhret, itibar

ş.ına 12a/15

şarḳ (A.): doğu

ş. u ġarb 5b/4, 9a/3, 36a/10, 75a/5

ş.a 28b/5

ş.ıdur 32b/6

şarṭ (A.): şart, gerek

ş.dur 63b/5

şaş- : şaşmak

ş.ar 15a/11

ş.aruz 49b/7

ş.dı 29b/14, 67b/3

ş.dılar 14a/3

ş.mış 13b/15

şaşır- : şaşırmak

ş.up 39a/2

ş.urdı 38a/13

şāyed (F.): şayet, eğer

ş. 34b/1, 66a/7

şeb-i ẓulümāt (F.): mahşer, kıyamet günü

ş.ında 77a/12-13

şeb-çırāḲ+ (<F. şeb-çerāg): gece parlayan kıymetli bir taş

ş. (şeb-çırāġ) 23b/7

ş.dan 23b/4, 23b/19, 26b/4, 26b/6

şecāʿat (A.): yiğitlik, cesaret

ş. 3b/20, 10a/19, 49b/2

ş.ile 46b/18

ş.üŋ 10a/17

şecāʿatlü (←A.şecāʿat): yürekli, cesur

ş. 55a/3

şecer (A.): ağaç

ş. 5b/17

şecerāt (A.): ağaçlar

ş. 7b/2, 33a/13

ş.a 14a/15, 59a/3

ş.ın 39a/15

şecī‘ (A.): cesur, yürekli

ş.dür 46b/16

şefī‘ (A.): şefaat eden

→ş.ol- (şefaatçi, kefil olmak) 69a/14

şefī‘ al müẕnibīn (A.): günahkarların şefaatçisi

ş. 1b/9

şefīü’l‘ araṣāt (A.): kıyamet gününün şefaatçisi, Hz. Muhammed

ş. 47a/5

şefḳat (A.): şefkat, acıma

ş.üŋ 43a/18

→ş. it-(acımak, şefkat kılmak) 1b/9

şeh (F.): padişah, hükümdar *bk. şāh*

ş. 2a/4, 25b/1, 34b/9, 38a/14

ş.ler 9a/3, 9a/4

ş.leri 59b/7

ş.lerinden 40b/3

ş. sikenderdür 1b/12

ş. süleymān 2a/5, 4a/19, 17a/16, 19a/16, 24a/8, 27a/20, 32a/7, 40b/1, 40b/9, 41a/5, 41a/8, 41a/20, 47b/13, 51a/7, 51b/18, 55a/12, 58a/9, 62a/17, 67b/17, 69b/10, 69b/11, 70a/9, 73a/5, 76b/17, 76b/21

ş. süleymāna 44b/7

ş. süleymāndan 24b/1, 32a/17

ş. ta‘az‘az 5b/3

şehā (F.): ey sultan, ey padişah *bk. şāhā*

ş. 24a/7, 71b/7

şehādet (A.): şahitlik etme, tanıklık yapma

ş.i 53a/13, 53a/20, 53a/3, 53b/16, 53b/8

ş.in 52b/12, 52b/13

ş.leri 53b/1

→ş. it- (şahitlik etmek) 33b/15, 52b/19, 52b/19-20, 52b/21, 53a/7, 53b/3, 53b/6

ş. ḳıl- (şahit olmak) 52b/8

şehādet parmaġı (A.T.): işaret parmağı

ş.yla 30a/7

şehbāz (F.): iri ve beyaz bir doğan cinsi *bk. şāhbāz*

ş. 47b/2, 47b/13, 52b/20, 53a/4, 57b/14, 58b/21, 60b/14

ş.a 47a/10, 47b/13

ş.lar 76b/10

ş.sın 46b/18

şehd (A.): bal

ş.i 31b/6, 41b/3

ş. ü sükker 031b/6

şehd-i fāiḳ (F.): üstün, mükemmel lezzetli

ş. 30b/10

şehlā (A.): güzel olan hafif şaşı

ş. 63a/6

şeh-nişīn (F.): şahların oturacağı yer, taht *bk. şāh-nişīn*

ş.lerde 3b/17

şehir (<F. şehr): şehir, kent *bk. şehr*

ş. 2a/14, 26a/13, 28a/1

ş.de 26b/2, 40b/7, 62b/5

ş.ler 26b/1

şehr (F.): şehir, kent *bk. şehir*

ş.i 8a/12, 39a/13, 45a/21, 56b/13, 62b/4, 63b/7

ş.idür 32a/8

ş.inde 34b/13, 42a/17

ş.ini 39a/11

ş.inüŋ 42a/12, 56a/10, 56a/11

ş.üŋ 8a/12, 26a/13, 41b/21, 58a/20

şehr-i ʿaẓīm (F.): büyük şehir

ş. 32a/8, 40b/6

şehr-i pāk (F.): temiz şehir

ş. 60b/12

şehr-i virān (F.): viran olmuş şehir

ş.dur 41a/18

şehriyār (F.): hükümdar, padişah

ş. 25a/21, 40b/8, 41a/15, 48a/8, 51b/15, 55a/12

emīr ü ş. 32a/14, 51a/15

şehriyār-ı cihān (F.): cihanın sultanı

ş. 69b/15

şehriyārlıḳ (←F.şehriyār): sultanlık, hükümdarlık

ş. 4b/16

şehvet (A.): şehvet

ş. 17a/19, 53b/14

ş.i 43b/8

buḫl u ş. 62b/1, 76b/20

ş. ü buḫl u ġażab 8b/7

→ş. vir- (cinsel arzusunu karşılamak) 45a/12-13

şek (<A. şekk): şüphe, zan

ş. 16b/16

şeksüz (←A. şekk): şüphesiz, kesinlikle

ş. 18a/20

şeker (<F. sükker): şeker *bk. şekker*

ş. 8b/18, 34a/1, 62a/19

ş.den 25a/6, 30b/15, 31a/9, 31b/3

ş.idür 24b/16

şeker-efşānlıḳ (←F. sükker-efşān): tatlı, güzel şeyler söyleme

ş. ḳıl- 6a/16

şekil (<A.şekl): görünüş, biçim *bk. şekl*

ş.de 62a/10

ġammāz ş. (ġammāz şekil) 59a/2

şekker (<F. sükker): şeker *bk. şeker*

ş. 31b/6

ş.inüŋ 17a/21

şekl (A.<şekl): görünüş, biçim *bk. şekil*

ş.i 3a/2, 31b/17, 46b/18, 50b/4, 52a/16, 55a/3

ş.in 58a/2

ş.inde 48b/5, 52a/20, 52b/1

ş.indeki 47a/9

şekl-i ʿālem (F.): alemin, kainatın şekli

ş. 24b/15

şekl-i insān (F.): insan, yaratılmış

ş. 62b/17

şekl-i şemāil (F.): dış görünüş

*ş.*21a/7

ş.de 9a/18

ş.i 38a/8

şekūr (A.): yapılan iyiliği daha büyük bir iyilikle karşılayan, kulun az tâatı karşısında sayısız nîmetler, büyük dereceler veren" anlamında Allāh'ın isimlerinden biri

ş. 31a/8

şemʿ-i ʿālem (F.): alemin mumu, güneş

ş. 71b/18

şems (A.): güneş

ş. 58b/17

ş.e 59b/4

ş.i 58b/7

ş.in 77a/13

ş.inüŋ 58b/18

ş. ü nāhīd ü ḳamerdür 1b/6

ş. ü felek 15a/11, 41b/18

ş. ü ḳamer 2a/3

şer (<A. şerr): kötülük, fenalalık

ş.inden (şerrinden) 33b/12, 60b/16 *ḫayr u ş.* 62b/3

şūr u ş. 41a/21

ḫayr u ş.den 16b/18

ş. ü mesār (şerr ü mesār) 41b/14

şerʿā (A.): şeriata göre

ş. 52b/13

şerāiṭ (A.): şartlar, koşullar

ş.in 40a/14, 67a/18

şerʿī (A.): şeriata uygun

ş. 27a/21

şerīʿat (A.): şeriat, yasa, düzen

ş.ince 7a/1, 25b/4, 28a/16, 29a/4

ş.iyle 2b/14

şerīf (A.): mübarek, kutsal

ş. 25b/20

şerīk (A.): ortak

ş.i 59b/5

şerḥ (A.): açma, açıklama

ş.ini 27a/17

→ş.eyle- (açıklamak) 2a/4, 8b/10, 13b/1, 17a/13, 36a/13

ş. it- (açıklamak) 3a/3, 13a/21, 13b/2, 26a/1, 41a/17, 51a/7, 51b/1, 56a/2

ş. ol- (açıklanmak) 17a/13

şeş-ḫāne (F.): altı köşeli

ş. 3a/18, 4a/21, 6b/8, 23b/4

şeş-ḫānelü (←F. şeş-ḫāne): altı köşesi olan

ş. 3a/4

şeştā (F.): altı telli bir saz

ş.lar 11b/15

şevket (A.): büyüklük, heybet

ş.in 42a/13

ş.ini 69a/18, 69a/7

şevketlü (←A.şevket): heybet, yücelik sahibi

ş. 35b/3, 37a/18

şevḳ (A.): istek, arzu, heves

ş. 32a/18

ş.ile 6a/19

ş.ini 56a/12

→ş. vir- (heveslendirmek) 58b/7

şey (A.): şey

ş. 11b/17

her ne ş. 58b/10

hīç bir ş.i 45b/12

şeyāṭīn (A.): şeytanlar

ş. 37b/5

ş.den 25a/12

ş.üŋ 47a/6

şeydā (F.): çılgın, divane

ş. 63a/2

→ş. eyle- (divane etmek) 13a/15

şeyḫ (A.): şeyh, önder, tarikattaki lider

ş.i 34b/5, 52b/7

ş.imüz 33a/19, 33a/21, 33b/14, 34a/16, 34a/2

ş.ümüz 34a/11, 34a/3

ş.üŋ 62b/6

şeyḫ-i mürġānest (F.): kuşların şeyhi

ş. 54b/19

şeyḫ-i tedric (F.): tedric kuşlarının şeyhi

ş. 35a/5, 55a/2, 55a/7, 55a/14, 55b/12, 55b/15, 56a/1, 56a/11, 56a/5, 56a/8, 56b/11, 56b/15, 56b/21, 57a/13, 57a/5, 57a/8, 58a/10, 58a/14, 61a/9, 62a/17

ş.i 34b/21, 54b/20, 55a/1, 56a/8, 57a/3, 57a/8

ş.ile 57a/7

ş.üŋ 56b/11

şeyṭān (A.): şeytan, iblis

ş. 28a/19, 41b/4, 55b/5, 62a/21

ş.ı 16b/2

şıġıldı : şakırtı, ses

ş.sı 20b/6

şiʿār (A.): şiirler

nesr ü ş. 41b/8

şifā (A.): şifa, derman

→ş.bul- (şifa, derman bulmak) 22b/11

şikār (F.): av

ş.e 27a/11

ṣayd u ş.da 58b/21

→ş. it- (avlamak) 43b/12, 47b/6, 47b/7, 51b/8

şikār-bāz (F.): avcı

ş. 46a/6, 57b/15

ş.sın 46b/19

şikār-gāh (F.): av yeri, avlak

ş.da 47b/5

şikāyet (A.): şikayet

ş. 51a/13

ş.e 44b/20, 48a/17

ş.i 48a/15, 48a/17

ş.in 48a/2

ş.üŋüz 45a/2

→ş. eyle- (şikayet etmek) 69b/14

ş. it- (şikayet etmek) 6b/1, 44b/16-17, 45a/11, 51b/19, 52a/5, 54a/19

*ş.in it-*48a/15

ş. ḳıl- (şikayet etmek) 50a/11

şikest (F.): kırma

→ş. it- (kırmak) 44a/5

ş. ol- (kırılmak) 50b/18

şikeste (F.): kırık, kırılmış

ş.leri 15a/20

şikeste-bāl (F.): kanadı kırılmış

ş. 14a/9

şimden ṣoŋra: bundan sonra, artık

ş. 11a/13, 16a/7, 53b/19

şimāl (A.): kuzey

ş. 3a/14, 33a/18, 34a/21, 34b/7

ş.inden 4a/21

şimden girü: bundan sonra, bundan böyle, artık

ş. 6a/9, 61b/14

şimdi : şimdi, şu anda

ş. 2a/2, 27a/9, 69a/3

ş.ki (şu andaki) 23b/9, 37b/4

ş.ye dek (şimdiye kadar) 16a/7

şimşād (F.): şimşir ağacı

ş. 57a/19

şirk (A.): Allāh'a eş koşma, küfür

küfr ü ş. 16b/3

şiş- : şişmek

ş.di 65b/18

ş.miş 65b/19, 66a/1

ş.üp 66a/5

şitā (A.): kış

ş. 59a/20

ş.nuŋ 59a/8

şitāb (F.): acele

ş. 47b/13

şīr (F.): aslan

ş. 16a/3, 18b/8

ş. ü neheng 38a/10

şīrīn (F.): şirin, iç açıcı, hoş

ş. 8b/10, 24b/7, 56a/2, 58a/3, 59a/1

raʿnā vü ş. 17b/6

şīşe (F.): şişe

ş. 13a/7, 18a/16

ş.den 13a/8

ş.i 13a/5

ş.ler 35b/8

ş.sine 13a/4

ş.ye 18a/21

şol : şu, o

ş. 7b/2, 10b/2, 12b/12, 20b/10, 33a/5, 34a/20, 35b/3, 50a/8, 52a/19, 58a/18, 60b/10, 60b/8, 76a/8

ş.ḳadar 14b/15, 20b/13

şöyle : şöyle, öyle

ş. 18a/6, 18b/3, 19a/6, 20b/11, 21a/15, 23a/16, 27a/6, 36a/14, 36b/16, 39a/18, 40a/21, 40b/1, 41b/2, 43b/2, 44a/5, 45b/15, 48b/9, 49a/10, 49a/18, 49b/2, 52a/4, 54b/14, 55a/12, 55b/9, 65a/7, 72b/20, 76b/5

ş.ki 3b/9

ş.kim 3a/17, 7a/13, 17a/4, 18b/21, 19a/1, 37b/11, 48a/18, 56b/18

şu : şu

ş. 46a/12

ş.nuŋ 46b/12

şuʿāʿ (A.): ışık, parıltı

ş.ından 3a/7

ş. u nūr 8a/15

şuʿarā (A.): şairler

ş. 21b/11, 22a/12, 22b/13

ş.dan 2b/14, 22b/6

şuḳḳa (A.): üzeri yazılı kumaş, savaş sancağı

ş.ların 20a/13, 20a/21, 29b/8

ş.sın 19b/15

şular : şunlar

ş. 60a/1

şu‘le (A.): ışık, parıltı

ş.si 3a/4, 23a/3

ş.sin 1b/13

ş.sinden 61a/2, 73b/20

→ş. ur- (parlamak) 58a/9

ş. vir- (parlamak, ışımak) 5a/14, 26b/2, 26b/4

şūr (F.): kavga, fitne

ş. u şer 41a/21

şūr-ı sin (F.): mezarın kargaşası

ş.den 63a/3

şübhe (A.): şüphe, kuşku

ş. 1b/4

ş.m 59b/7

→ş.ye var- (şüphelenmek) 66a/9

göŋlüme ş. yören-(içine şüphe düşmek, şüphelenmek) 71b/4

şükr (A.): şükür, hamt *bk. şükür*

ş.ini 34a/19

→ş.-i yezdān eyle- (Allāh'a şükretmek) 9a/14, 66b/11

ş. it- 11a/17, 30a/13, 39a/16, 76a/13

şükür (<A. şükr): şükür, hamt *bk. şükir*

ş. 17b/6, 25b/3, 25b/9, 31a/5, 71a/3, 76a/11

→ş. ḳıl- 68a/9

şükir (<A.şükr): şükür, hamt *bk. şükr*

→ş. ḳıl- (şükretmek) 74a/1

şükr-i nā-maḥdūd (F.): sonsuz, sınırsız şükür

ş. 77b/1

şükrāne (A.): teşekkür nişanesi

ş.si 11b/11

ş.sin 6b/18

şümāra (F.): sayı

→ş.a gelme- (sayılamaz, anlatılamaz) 5b/18

şütür-mürġ (F.): devekuşu

ş. 40a/9, 48b/7

ş.üŋ 49b/11

şütür-pāy (F.): deve ayaklı

ş. 38a/6

şütür-ser (F.): deve başlı

ş. 49b/14

tā (F.) : ta ki, +(y)A kadar

t. 7a/19, 7a/21, 12a/20, 13b/1, 13b/7, 14a/20, 17b/18, 17b/19, 20b/8, 21a/6, 24a/11, 27a/21, 27b/1, 27b/19, 27b/21, 32a/5, 33b/2, 33b/6, 35b/2, 38a/18, 40a/15, 41a/19, 43a/6, 48a/8, 48b/14, 50b/9, 50b/14, 51a/15, 57a/12, 59b/12, 62b/9, 63a/21, 65a/5, 66a/8, 69a/15, 69b/3, 070a/17, 073b/7, 076a/13, 77a/3, 77a/13, 77b/9, 77b/10

t. ki (nihayet, sonunda; +(y)I4ncAyA kadar) 10b/18, 24b/18, 25a/10, 27a/14, 31a/17, 32a/6, 35b/16, 51b/16, 63b/6, 65b/21

t.kim (ta ki; sebep, amaç belirtir) 10a/18, 17a/13, 18a/18, 39a/6, 44b/4, 45b/19, 49a/20, 49b/8, 67a/11, 77b/6

taʿab (A.): sıkıntı, zahmet, eziyet, meşakkat

→t.ḳıl- (eziyet etmek, sıkıntı vermek) 12a/17

taʿaccüb (A.): şaşma, hayret etme

→t.e var- (şaşırmak, hayret etmek) 55a/4

t. eyle-(şaşırmak, hayret etmek) 68b/15

t. it- (şaşırmak, hayret etmek) 4b/5, 5a/2, 15b/18, 15b/20, 16a/16, 25a/1, 25a/8, 26b/21, 39b/9, 42a/14, 42a/18, 48b/18, 48b/21, 50b/19, 52a/18, 54b/2, 58a/11, 58b/16

t. ḳıl- (şaşırmak, hayret etmek) 2b/6, 4b/19, 5a/16, 16b/18, 25a/9, 37a/16, 58b/9, 66b/19, 68b/19

ṭaʿām (A.): yemek,yiyecek

ṭ. 5a/5, 66b/14

ṭ.dan 42b/17

ṭ.ı 49b/10

ṭ.lar 11b/9

ṭ.larda 49b/10

ṭāʿat (A.): ibadet, takva, Allah'ın emirlerine uyma

ṭ. 12b/15

ṭ.de 13b/11

ṭ.den 25b/10

ṭ.i 32a/13

ṭ.in 16b/2

ṭ.ine 50b/10

ṭ.üŋe 12a/16, 16a/17-18, 77a/12

→ṭ. eyle- (ibadet etmek, kulluk görevini yerine getirmek) 31a/17, 22b/17, 32a/5

ṭ. it- (ibadet etmek, kulluk görevini yerine getirmek) 15b/21, 16a/21, 23b/1

ṭ. ḳıl- (ibadet etmek, kulluk görevini yerine getirmek) 4a/19,16a/18, 70b/12

ṭ.e ṭur- (ibadet etmek) 28a/7

ṭāʿat-ı ḥaḳḳ (F.): Allah'a ibadet etme

ṭ.a 42a/11, 42a/17

ṭabʿ (A.): huy, mizaç, karakter

ṭ.ı 62a/19

tāb (A.): parlaklık, aydınlık

t.ında 21a/5

t.ından 61b/9

t. u seḥāb 26b/13

→*t. ur- (aydınlatmak)* 71b/18

t. vir- (aydınlatmak, parlamak) 3a/4, 21a/8, 23a/4, 26a/15

ṭaban: taban, topuk

ṭ.ca 11b/15

ṭabaḳ :tabak, kap

ṭ. 26a/14

ṭ.lar 26b/13, 26b/15

ṭabaḳa (A.): tabaka, kat, katman

ṭ. 62a/9

ṭ.da 6a/6, 21b/17, 61a/13

ṭ.larına 25a/17

ṭ.nuŋ 2b/15, 3a/15, 4b/19, 5b/14, 17a/2, 21a/19, 21b/20, 21b/9

ṭ.sın 3a/13, 16b/20

ṭ.sında 12b/9, 13a/14

ṭ.sınuŋ 17a/12, 21a/3

ṭ.ya 2b/7, 6a/1, 25a/5, 61a/13, 61a/14, 61a/15, 61a/16

ṭabaḳa-yı sābiʿ (F.): yedinci kat, felek, gök

ṭ.uŋ 6b/7

ṭabaḳaʾ-i keşt̄i-i nūḥ (F.): Hz. Nuh gemisinin tabakaları, katları

ṭ. 61a/12

ṭabaḳāt (A.): tabakalar, katlar

ṭ. 21b/12, 23a/5, 23b/11

ṭ.a 5b/16

tābiʿ (A.): bağlı, tabi

t. 6b/19

t.i 62a/21

t.idür 62b/2

t.üm 60a/10

t.dür 50a/2

→*t. gel- (tabi olmak, itaat etmek)* 55b/18

t. ol- (tabi olmak, itaat etmek) 12a/14, 27a/4, 27b/9, 55b/14

ṭabīʿat (A.): yaratılış

ṭ.umuzdan 33b/8

ṭ.ına 49a/9

tābiʿ-i nefs (F.): nefse bağlı olma

t.üŋ 76b/20

tābiʿ-i rūḥ (F.): nefsin isteği

t.uŋ 76b/21

ṭabīb (A.): hekim, doktor

ṭ. 73b/1, 73b/2

ṭabl (A.): davul

ṭ. 75a/10

ṭ.ıla 28a/2

ṭ. u dühül 19b/12

ṭ. u dühüllerde 29b/9

ṭ. u ʿalem 18b/7, 19b/15

ṭ. u naḳāreler 20b/6

ṭ. u zinc 29b/10

ṭabl-ı āsāyiş (F.): bir tür savaş davulu

ṭ. 11a/19, 27b/18, 27b/5

ṭabl-ı bāz (F.): atın sağ tarafına asılan savaş davulu

ṭ. 9b/3, 29b/19

ṭ.ı 9a/19

tābnāk (F.): parlak, parıltılı

t. 8b/7, 17b/3, 31a/6

tābūt (A.): tabut, sandık

t. 40a/10, 73b/19, 73b/8

t.uŋ 73b/13

tāc (F.): taç

t. 4b/8, 4b/11, 4b/18, 9a/4, 17a/20, 21a/7, 40b/10

t.a 4b/10

t.ı 3a/4, 4b/14, 13b/15, 44b/11, 45a/6, 47b/10

t.ıdur 4b/16, 4b/18

t.ın 4b/16, 40b/13, 72b/8

t.ına 57b/21

t.ını 57b/19, 72b/6

t.lar 30a/18

t.um 43b/1, 44b/12

t.uŋ 4b/10, 30a/18, 43a/21, 44b/9

t. u taḫt 76a/3

t. u taḫt u milkine 40b/12

t. u taḫt u salṭanatına 66b/18

t. u taḫt 18a/3, 40b/8, 72a/21

t. u taḫtına 54b/4

t. u taḫtını 36a/16

t. u taḫtuŋ 77b/10

t. u taḫt u devletine 62a/17

t. u taḫt u ḫātemin 73a/4

t. u taḫta 62a/2

tāc-ı muraṣṣaʿ (F.): türlü mücevherlerle süslenmiş taç

t. 38a/21

→*t. ur- (başına taç takmak)* 11b/4, 47b/4, 47b/10

tāc-ı nūrānī (F.): nurdan taç

t. 3a/7

tāc-ı ḫurşīd (F.): güneş gibi parlak taç

t. 29a/3

tācir (A.): tüccar

t. ü ḫalḳ 8b/1

tafṣīl (A.): ayrıntılı açıklama

t. 55a/6, 58a/19

t.iyle 68b/14

ṭaġ : dağ

ṭ. 8a/3, 9a/20, 9b/18, 10a/1, 25a/12, 31b/13, 35b/6, 37b/10, 37b/9, 38b/16, 60a/8

ṭ.a 20b/19

ṭ.da 36a/11

ṭ.ıla 32b/7

ṭ.lar 8a/2, 32a/2, 39a/12, 60a/17, 60a/21, 60b/9, 61a/20

ṭ.lar 29b/10, 39a/13

ṭ.lara 60b/1

ṭ.larda 59b/16

ṭ.lardur 31b/13

ṭ.ları 33b/18, 60a/19

ṭ.larıŋ 31b/17, 60a/19

ṭ. u ṭaş 47b/7

ṭ.uŋ 8a/4, 37b/10, 39a/20

ʿarafāt ṭ.ına 53a/15

ḳāf ṭ.ı 8a/1, 31b/13, 75a/1

ṭāġ (<F.dāġ): kızgın demirle vurulan damga *bk.dāġ*

→*ṭāġ ur- (dağlamak, yakmak)* 2a/13

ṭaġar : kap, çanak, küp, çömlek

ṭ.lar 5a/6

taġayyür (A.): değişme, başkalaşma

→*t.ol- (değişmek)* 24b/18

ṭaġıl- : dağılmak, toplu durumdayken etrafa ayrılmak

ṭ.dı 71a/21

ṭ.mamışdı 56b/14

ṭaġıT- : 1. parçalamak, dağılmak, ufalanmak

ṭ.dı 11a/8, 30a/9

ṭ.up (ṭaġıdup) 55a/4

ṭ.uruz (ṭaġıduruz) 76a/14,

2. etrafa yaymak, dağıtmak

ṭ.dı 39a/21

ṭ.dılar 39a/3

ṭ.uruz (ṭaġıduruz) 76a/15

3. etrafa yayılmak, toplu haldeyken

ayrılıp birbirinden uzaklaşmak

ṭ.madın 63a/17

ṭ.up (ṭaġıdup) 42a/10, 70b/12

ṭaġla- : dağlamak, yakmak

→*c.in ṭaġla- (üzmek, acı çektirmek)* 65a/8

cān u c.in ṭaġla-19a/13

ṭaġlu : dağlanmış, yakılmış

cigerleri ṭ. 37b/21, 66b/10

taġyīr (A.): değiştirme, başka şekle sokma

→*t. eyle- (değiştirmek, başka şekle girmek)* 27a/13-14

t. ol- (bozulmak, değişmek) 16b/16

taḥayyür (A.): hayrete düşme, şaşma

→*t.e var- (hayret etmek, şaşmak)* 56b/8-9

ṭāhir (A.): temiz

ṭ. 16b/3, 24a/9

taḥrīr (A.): yazı yazma

→*t.eyle- (yazmak)* 40a/15

taḥsīn (A.): takdir etme, güzel bulma

→*t. eyle- (beğenmek, takdir etmek)* 43a/2

t. getür- (beğenmek, takdir etmek) 57a/14

t. it- (beğenmek, takdir etmek) 17b/13, 34b/10, 34b/21, 43a/16, 53a/6, 56b/11, 58a/11, 62b/13, 63a/15

t.ler eyle- (beğenmek, takdir etmek) 68b/9

t. ḳıl- (beğenmek, takdir etmek) 43a/6, 46b/8, 53b/17, 59b/11, 68b/20

taḫt (F.): taht

t. 18a/11, 25a/11, 31a/12, 35b/10, 35b/14, 35b/21, 40b/10, 55a/11,57a/15, 57a/7

t.a 51a/15

t.ı 17a/16, 22a/16, 25a/18, 32b/19, 39a/4, 58a/9

t.ıdur 24a/8

t.ıla 9a/4

t.ın 3b/15, 18a/2, 38b/6, 39a/3

t.ına 3b/11, 21b/6, 29a/2, 35b/12, 37a/18, 47b/18, 55a/11

t.ında 4b/16, 9a/10

t.ını 35a/17, 35b/11, 37a/16, 39a/1, 55a/10, 55a/17, 61b/18

t.ınuŋ 3a/13, 4a/20, 13a/14, 17a/12, 17a/14, 21a/3, 21b/5, 21b/7, 25a/11, 25a/4, 25b/2, 48a/10, 57a/10, 57a/2

t.lar 31a/10, 31a/12, 57b/4

t.um 40b/2

t.umı 40b/9

t.uŋ 25a/17, 25a/5, 31a/11

tāc u t. u devletine 62a/17

tāc u t. u milkine 40b/12

tāc u t. u ḫātemin 73a/4

tāc u t. u salṭanatına 66b/18

tāc u t. 18a/3, 40b/8, 72a/21, 76a/3

tāc u t.a 62a/2

tāc u t.ına 54b/4

tāc u t.ını 36a/16

tāc u t.uŋ 77b/10

t. u bārigāhına 57a/4

t.u pā 48b/1

t. u raḫtın 42a/13

taḫt-ı ʿāc (F.): fildişinden yapılmış taht

t. 68b/17

taḫt-ı ʿarş (F.): arş tahtı, kürsüsü

t.ınuŋ 22a/16

taḫt-ı hükūmet (F.): gücü, etkisi altında

t.inde 4a/14, 14a/15-16

taḫt-ı ḥükūmet (F.A.): yönetim, idare

t.inde 7b/11

taḫt-ı pāy-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın tahtının eşiği

t.ı 51a/12-13

taḫt-ı revān (F.): tahtırevan, taşınabilen oda şeklinde taht

t. 73b/14

taḫt-ı saʿādet (F.): saadet, mutluluk tahtı

t. 42a/13

taḥte'ş-şerā (A.): toprak altı

t.da 55a/16

t.ya 13b/7, 31b/10

taḫt-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın tahtının altı

t.a 6a/12

taḫt-ı süleymān (F.): Hz. Süleyman'ın tahtı

t. 20b/21, 21b/8, 35a/19, 37a/19, 38b/16, 39a/2

t.dur 32a/7

t.ı 4b/18, 35a/20, 36b/9, 37b/17, 38b/13, 38b/14, 38b/20

t.uŋ 21b/6

taḫt-ı yed (F.): gücü altında, hükmetme

t.inde 2b/17, 3a/10, 7a/15, 14a/18

taḥḳīḳ (A.): gerçeğini arama, sorma

t. 71b/9, 8b/8, 76a/6

t.in 7b/10

taḫt-ı yed (F.): yönetim, idaresi altında

t.inde 26a/16, 31b/20, 49b/21

taḫt-ı zerrīn (F.): altın taht

t. 58a/7

taḫta (F.): tahta

t. 56a/17

t.sı 10a/5, 19b/1, 30a/8

t.sın 61b/6

t.sından 65a/11

t.sınlayın 29b/16

taḫt-gāh (F.): padişahın oturduğu yer, başşehir

t.um 40b/6

taḫt-nişīn (F.): tahtta oturan (kimse), hükümdar

t. 18a/14, 22a/9

→*t. ol- (tahta oturmak)* 57b/5

taḫt-vār (F.): tahta benzeyen

t. 35b/3-4

ṭā'ife (A.): bölük, takım, cemaat, fırka *bk. ṭāyife*

ṭ.dür 33a/1, 33a/5

ṭaḳ- : takmak, geçirmek

ṭ.dı 29a/10

ṭ.up 37b/16

ṭāḳ (F.): kubbe, kemer

ṭ.lar 39b/8

ṭāḳat (A.): kuvvet, derman

ṭ.umuz 17b/5, 60a/20, 62b/10

ṭ.um 56a/5, 57a/2

taḳdīr (A.): Allāh'ın olmasını istediği şeyler, alınyazısı

t.üŋ 33b/8

taḳdīr-i ḥaḳ (F.): Allāh'ın takdiri, kader

t. 16b/17

taḳdīrce (←A.taḳdīr): hesaba göre, değer olarak

t. 26a/21, 26a/6

ṭāk-ı eyvān (F.): saray, köşk kemeri, kubbesi

ṭ.uŋ 26a/7

ṭaḳın- : takınmak, takmak, geçirmek *bk. daḳın-*

ṭ.dı 28b/4, 29a/13, 72a/5, 73a/20

ṭ.up 29b/3

ṭ.ur 74a/15

ṭ.urlar 74b/14

taḳrīr (A.): anlatma, beyan, ifade

→t. eyle- (anlatmak) 71a/15

t. itdi (anlatmak) 46b/6, 55a/6

t. ḳıl- (anlatmak) 46a/8

taḳsīm (A.): bölüştürme, pay etme

→*t.iT- (bölüştürmek, pay etmek)* 7b/6, 12b/11, 14a/6, 14b/2

ṭal : dal

ṭ.dan 59b/1

ṭ.ı 9b/20

ṭ.ılayın 18b/14

ṭal- : dalmak, suya girmek

ṭ.dı 36b/7

ṭ.up 36b/3, 37b/6

ṭalʿat (A.): yüz, çehre

güneş ṭ. 21a/5

güneş ṭ.lu 30a/18

ṭaleb (A.): isteme, talep

→*ṭ.iT- (istemek, talep etmek)* 35a/7, 61b/15

ṭāliʿ (A.): baht, talih

ṭ. 62a/20

ṭ.üŋ 21a/5

→*ṭ.in ṭut- (talihine, geleceğine bakmak)* 69b/17

taʿlīm (A.): öğretme, ders verme

→*t. al- (ders almak)* 10b/1

t. it- (eğitmek, alıştırma yaptırmak, öğretmek) 33a/13, 47a/13

t. ḳıl- (öğretmek) 27a/2

tām (A.): tam olarak, tam

t. 8b/9, 17b/5

ṭamaʿ (A.): açgözlülük, tamah

→*ṭ.ḳıl- (açgözlülük etmek)* 45b/5

tamām (A.): 1. tam, eksiksiz, tamam

t. 26a/4, 34b/9, 32a/11, 40b/7, 42b/21, 51b/16, 58a/5, 69b/10, 75b/14

2. büsbütün, bihakkın, tam olarak

t. 8a/10, 11a/18, 23b/13, 34b/2, 36b/1, 39a/18, 40b/16, 40b/17, 45b/5, 50a/19, 54a/8, 55a/6, 61a/8, 62b/4, 68b/14,

3. yanlış ve yalan olmayan, doğru

t. 15b/6, 24a/8, 62a/21,

4. son, nihayet

t. 48b/3, 66b/8,

→*t. it- (tamamlamak)* 22b/21, 24a/19, 25b/12, 28a/17, 29a/4, 36b/18, 59b/21, 68b/2, 77b/6

t. ol- (tamam olmak, tamamlanmak) 11b/10, 14a/20, 16a/1, 41b/9, 44a/7, 62b/10

ṭamar : damar

ṭ. 44b/1

ṭ.lar 44a/16

ṭamı : cehennem *bk. ṭamu*

ṭ.ya 32a/4

ṭamu : cehennem *bk. ṭamı*

ṭ.ya 38a/14

ṭa'n (A.): kınama, ayıplama, yerme

ṭ.ı 41b/12

→*ṭ. it- (sövmek, yermek, eleştirmek)* 9b/17, 33b/13, 47b/9

ṭ. ḳıl-(yermek, eleştirmek) 33b/8

ṭanāb (<A. ṭināb): kazığa bağlanan çadır ipi

ṭ.ına 70a/14

ṭ.larına 66a/16, 67b/8

ṭanış- :danışmak, istişare etmek

ṭ.dılar 50b/3

ṭap- : 1.tapmak, inanmak

ṭ.duġum 27b/9

ṭ.dum 16a/7

ṭ.maġı 36a/4

2. tabi olmak, boyun eğmek

ṭ.dı 27b/20

ṭ.mayam 27b/10

ṭ.up durur 72b/20

ṭapma : tapınma, inanma

ṭ.m 16b/5

tapu :huzur, kat

t.sına 70b/21

ṭapu : hizmet, tâzim, hürmet

→*ṭ.ḳıl- (*saygı göstermek, itaat etmek) 28a/10-11, 28b/14, 37a/17, 72a/11

ṭapula- : itaat etmek, bağlanmak

ṭ.r 72b/21

ṭaraba (<A.derrābe): tahta parmaklık, çit

ṭ. 10a/5, 19b/1, 29b/16, 30a/8, 65a/11

ṭarabozun (<F. dārābzīn): merdiven korkuluğu

ṭ.ları 22a/2

ṭaraf (A.): yön, cihet, taraf, yan

ṭ.a 25a/18

ṭ.da 11b/6, 21b/21

ṭ.dağı 22a/6, 22a/8

ṭ.dan 18a/14, 19b/10, 19b/11, 21a/16, 23a/5

ṭ.ın 64b/4

ṭ.ına 3a/14, 20a/15, 20a/8, 35b/7, 61a/16, 64a/16, 64a/5

ṭ.ında 2b/11, 2b/9, 6b/19, 6b/20, 7a/7, 17a/1, 22a/15, 25b/13, 25b/14, 28b/16, 48a/10, 57a/19, 57a/21, 73b/14

ṭ.ındağı 35b/5

ṭarfetü'l ʿayn (A.): göz açıp kapayıncaya kadar, çok kısa sürede

ṭ. 52a/12

taʿrīf (A.): tarif , anlatma

t.iT- (tarif etmek, anlatmak) 53b/3, 58a/15, 70a/12

tārīḫ (A.): tarih, zaman

t. 8b/11, 24b/18, 32b/17, 41b/8, 61a/8, 77b/9

t.e 61b/16

t.i 5b/12, 40a/2, 41a/1

t.in 41a/9

t.inden 55b/1

t.üme 55b/1

ṭarīḳ (A.): usul, tutulan yol

ṭ.ince 28a/17

ṭ.inde 52a/19

ṭarīḳat (A.): tarikat

ṭ. 76b/19

tārīk-i şeb (F.): gece karanlığı

t.de 62b/16

ṭarrār (A.): dolandırıcı, kurnaz

ṭ. 67a/14, 67b/5, 69a/2

ṭart- : asılmak, çekmek

ṭ.arlar 46a/7

ṭarṭaġan : darmadağın

→*ṭ.ol- (darmadağın olmak)* 64b/20

ṭartıcı : yemek için çeken, asılan

ṭ. 55a/3, 57b/17, 76b/2

ṭ.dur 53a/9

ṭās (A.): tas, çanak

ṭ. 4a/5, 10a/3

ṭ.ın 4a/7

ṭās-ı āsümān (F.): gökyüzü, sema, felek

ṭ. 1b/13

ṭās-ı çarḫ (F.) : gökyüzü, sema, felek

ṭ. 29b/11

ṭ.ı 75a/5

ṭās-ı gerdūn (F.): gökyüzü, sema, felek

ṭ. 20b/13, 36a/10

taṣadduḳ (A.): sadaka olarak verme

→*t. iT-* (sadaka olarak vermek, dağıtmak) 39a/17, 41a/12

taṣarruf-ı ʿālem (F.): alemin tasarrufu, alem üzerinde yetkili olma

t. 23b/9

taṣavvur (A.): zihinde canlandırma

→*t. it- (düşündürmek, zihinde canlandırmak)* 14b/4

t. ḳıl- 58b/17

taṣdīḳ (A.): onay

→*t.iT- (onaylamak)* 45a/7, 49a/12

taṣnīf (A.): kitap yazma

→*t. ol- (yazılmak)*17b/19

t. eyle- (yazmak, oluşturmak) 41b/9

ṭaş : taş

ṭ. 4b/9, 25a/15, 33b/6

ṭaġ u ṭ. 47b/7

ṭ.a 66a/2

ṭ.da 36a/11

ṭ.dan 5a/9, 23a/19, 24b/10, 25a/14

ṭ.ı 4b/21, 22b/3, 25a/12, 26a/18, 26a/19, 36b/16, 48b/15

ṭ.ın 39a/20

ṭ.ına 4a/1

ṭ.ındaġı 39b/2

ṭ.ını 39b/2, 60a/4

ṭ.lardan 3a/20, 23b/18

ṭ.larından 6b/10

ṭ.larınuŋ 39b/18

feyleḳos ṭ.ından 5a/1

ṭaş- : taşmak

ṭ.dı 34a/9

ṭ.up 25a/4, 34b/18

ṭaşı- : taşımak

ṭ.dum 61b/7

ṭaşlu : taşlı, taşı olan

ṭ. 59b/16

ṭaşra : dışarı

ṭ. 4b/13, 5a/12, 5b/13, 10a/7, 16b/17, 16b/18, 40b/21, 46b/11, 47a/1, 49a/19, 67a/10, 67b/4, 70b/8, 71b/15, 71b/5, 72a/5

ṭatlu : tatlı, lezzetli

ṭ. 25a/6, 31b/4

ṭavāf (A.): kutsal sayarak etrafında dönme

→*ṭ.iT- (etrafında dönmek, tazim etmek)* 15b/15-16, 15b/19

ṭavīl (A.): uzun

ṭ. 5a/17, 61b/1, 61b/2

ṭ.dür 38b/3

ṭavīle (A.): tavla, at ahırı

ṭ.den 70b/10

ṭavşancıl: bir tür yırtıcı kuş

ṭ. 44b/18

ṭ.la 45b/15

tavuḴ+: tavuk

t. 43b/17, 43b/18, 44a/12, 44a/6, 44a/8, 44b/3, 44b/5, 46a/4, 46b/11, 47a/16, 47a/19, 47b/11

t.a (tavuġa) 44b/6

t.dan 43b/13, 44a/7

t.ıla (tavuġıla) 45b/1, 45b/16

t.lar 44b/16, 45a/14, 45b/2, 45b/4

t.lara 45a/1

t.ları 44b/21

t.larıla 45a/20

t.larum 43b/10

t.larumı 46a/20

t.laruŋ 44b/19, 044b/21

t.uŋ (tavuġuŋ) 43b/16, 43b/21, 44a/20, 44a/8, 44b/1, 44b/2

ṭavvāfān-ı ʿarāf-ı feṣāḥat (F.): güzel, kusursuz söz söyleyen kimseler

ṭ. 2b/3

ṭāvus (A.): tavuskuşu

ṭ. 6a/16, 53a/1,

ṭāvūs (<A.tāvus): tavuskuşu

ṭ. 48a/11, 52b/16, 52b/19, 57b/18, 76b/14

ṭ.ı 45a/3, 45b/2

ṭāvūs-ı ḳudsī (F.): mübarek, kutsal tavuskuşu

ṭ. 2b/11, 4a/11, 4b/6, 4b/7, 4b/14, 5a/21, 6b/5, 6b/14, 6b/19, 7a/6, 21a/16, 22a/15, 22b/18, 23b/14, 25b/2, 25b/11, 25b/13, 62a/4-5

ṭ.den 3a/9, 3b/10, 4a/20, 5a/4, 5a/16, 6a/2, 022a/3, 22b/5, 23a/11, 23a/15

ṭ.ye 4b/13, 21a/10, 25a/9

ṭ.yle 21a/2

ṭāvūs-ı zülf (F.): zülfünün kıvrımı, perçemi

ṭ. üŋ 42a/1

tay : tay

t.a 59a/9

ṭayan- : 1. güvenmek

ṭ.up 9b/10

2. yığmak, toplamak

ṭ.up 72a/10

ṭāyife (<A.ṭā'ife): kavim, kabile *bk. ṭāʿife*

ṭ.si 51a/1, 51a/3, 52a/20

ṭ.sin 50a/10, 59b/17

taʿyīn (A.): açık, belli ki

t. 66a/5

→t. eyle (belirmek, ortaya çıkmak) 54b/10

ṭay (A.): ortadan kaldırma

→ṭ.ḳıl- (ortadan kaldırmak, çıkarmak) 59a/8

ṭayr (A.): kuş

ṭ. 33a/21

ṭ.uŋ 33b/16

vaḥş u ṭ. 21a/5, 48b/3, 55a/13

ṭayr-ı kebīr (F.): büyük, ulu kuş

ṭ.den 36b/14

taẓallüm (A.): sızlanma, şikayet

→t. zārı eyle- 72a/1-2

taẓarruʿ (A.): yalvarma, yakarma

t.dan 7a/5

→*t. it- (yalvarmak)* 12a/11-12, 39a/8, 50a/20, 53b/4, 60b/18

t. niyāz it- (dua edip yalvarmak) 14a/10

t. zārı it- (yalvarıp yakarmak) 54a/4

t. ḳıl- 12b/6

tāze (F.): taze, körpe

t. 2a/7, 5a/20

tāze t. 38b/5, 43a/4

tāzī (F.): tazı, av köpeği

t. 46a/6

t. billü 28b/11

t.ler 47b/5

taʿẓīm (A.): hürmet, saygı gösterme

t. 47b/8,

→*t. it- (hürmet göstermek)* 53a/11-12

teʿāl (A.): yüce, ulu, Allāh adından sonra söylenen saygı sözü *bk. teʿālā*

ḥak t. 32a/17, 59b/6

teʿālā (A.): yüce, ulu, Allāh adından sonra söylenen saygı sözü *bk. teʿāl*

allāh t. 8a/14, 16b/13, 16b/14, 39a/8, 42a/15, 50a/8, 50a/18, 50b/2, 50b/20, 53a/18, 59b/11, 59b/13, 59b/20, 62a/15, 65a/6

allāh t.nuŋ 37a/6, 47a/8

allāh t.ya 7b/13, 8a/1, 12a/6, 32a/2, 50a/11

ḥaḳ sübḥāne ve t. 3b/12, 12b/2, 15a/6, 40a/17

ḥaḳ tebāreke ve t. 15a/19

ḥaḳ tebāreke t.nuŋ 13a/20

ḥaḳ t. 4b/15, 6b/17, 7b/6, 17b/18, 17b/19, 18a/3, 24a/6, 25a/10, 33a/10, 34a/11, 39a/10, 40b/2, 43a/16, 49a/7, 50a/3, 50a/12, 50a/14, 50a/16, 50a/21, 50b/17, 53a/5, 55a/9, 62b/13, 69b/21

ḥaḳ t.dan 59b/20

ḥaḳ t.dur 1b/2

ḥaḳ t.nuŋ 6a/9, 49a/1, 76a/1

ḥaḳ t.ya 7a/16, 8a/12-13, 13b/8, 16a/17, 31b/16, 39a/5, 58b/10

inşā ʾallāh-u t. 76a/14, 77b/4

tebāh (F.): yıkılma, mahvolma, harap olma

→*t.it- (yıkmak, harap etmek)* 35a/2

tebāreke ve teʿālā (A.): şanı yüce olan, kusursuz

ḥaḳ t. 15a/19

ḥaḳ t.nuŋ 13a/20

tebdīl (A.): değiştirme, başka şekle sokma

t. 27a/13

teber (F.): balta

t. 35b/8

tīġ ü t.e 22a/10

tīġ ü t.ler 20b/16, 65a/19

teberrük (A.): mübarek sayma, uğur sayma

t.leridür 4b/7

t.üm 62a/1

teber-zen (F.): balta kesen

t.ler 74a/18

tebessüm (A.): gülümseme

→*t.ḳıl- (gülümsemek)* 43a/14

tecellī (A.): görünme, zuhur etme

t.sin 59a/8

tecribe (A.): tecrübe, deneyim

t.yle 44a/3, 55a/2

tedārük-i ceng (F.): savaş hazırlığı

t. 71b/15

tedbīr (A.): tedbir, önlem

→*t.eyle- (hazırlık yapmak)* 61a/4

tedric : bir tür kuş

t. 33a/17, 33a/21, 33a/4, 33b/15, 34a/11, 34a/15, 34a/16, 34a/2, 34a/3, 34b/10, 34b/11, 34b/20, 35a/1, 35a/2, 35a/5, 54b/20, 55b/6, 56a/14, 56a/3, 56a/9, 57a/13, 58a/20, 58a/21, 60a/10, 60b/11, 60b/19, 60b/5, 63a/14

t.e 34a/11

t.i 35a/2

t.lere 34b/4

t.leriyle 34a/18

te'dīb (A.): terbiye etme, edeplendirme

→*t. ḳıl- (terbiye etmek)* 17a/18

te'emmül (A.): iyice, etraflıca düşünme

→*t.ḳıl- (etraflıca düşünmek)* 32a/10

tefāvüt (A.): farklılık

t. 13b/11

tefekkür (A.): düşünme

→*t.iT- (düşünmek, Allah'ın yarattıklarına fikretmek)* 70b/13

teferrüc (A.): gezmek, dolaşmak

→*t. it- (gezinmek, dolaşmak)* 22a/16, 56a/12

t. ḳıl- (gezinmek, dolaşmak) 59b/15

teftīş (A.): araştırma, bir şeyi soruşturma

→*t. eyle- (araştırmak)* 37b/2, 53b/15

t. it- (araştırmak) 6b/14, 11b/19, 33a/18

tegeltü : eyer altına konulan keçe

t.ye 4a/3, 75a/3

teḥassüb (A.): kıskanma, hasetlenme

→*t.iT- (kıskanmak)* 35a/8

tehī (F.): boş

t.dür 4b/7

tehlüke (A.): tehlike

t.ye 54a/1

tek : sadece, yalnızca

t. 45a/15

tekbīr (A.): Allah'ın büyüklüğünü söyleme

t. 20a/5

→*t. it- (Allah'ı ululamak)* 25b/4

tekellüf (A.): gösteriş

→*t.iT- (gösterişli bir şekilde sunmak)* 49b/16

tekrār (A.): tekrar, yine

t. 3a/12, 21a/16, 34b/11

→*t. ḳıl- (tekrar etmek, yinelemek)* 21b/17

tekvīn (A.): yaratılmış, var olunmuş

t. 7a/16, 21a/13, 49b/21, 55b/3

t.e 3a/11, 13b/14, 21a/13, 26a/17

t.ile 50a/1

t.lere 61b/17

telef (A.): boşa gitme, zayi olma

→*t.ol- (boşa gitmek, heba olmak)* 24a/4

te'līf (A.): eser yazma

→*t. ol- (yazılmak, kaleme almak)* 17b/18

t. it- (yazmak) 62b/11, 77b/8

temāşā (A.): bakma, seyretme

→*t. it- (bakmak, seyretmek)* 39b/15

t. ḳıl- (bakmak, seyretmek) 26a/17

temcīd (A.): yüceltme

tenzīl ü t. 24b/4

temennā (A.): arzu, istek

t. 58a/16

t.sı 75b/20

→t. vir- (bir tür selam vermek) 7a/11

t. it- (hürmet göstermek, istekte bulunmak) 16b/7, 43a/12, 56b/2-3

temevvüc (A.): dalgalanma, çalkalanma

→t.it- (dalgalanmak) 37b/9

ten (F.): beden, vücut, gövde

t. 77a/11

t.de 56a/5

t.den 64b/7, 77a/7

t.ini 66a/3

t.leri 30b/15

t.lerinden 65b/5, 67a/15, 67a/8

tenbīh (A.): tembihleme, uyarma

→t. it- (uyarmak, tembihlemek) 69b/9

t. eyle- (uyarmak, tembihlemek) 65b/10

t. ḳıl- (uyarmak, tembihlemek) 71b/16

tenhā (F.): tenha, ıssız

t. 56b/2, 63a/5, 67b/21

t.ya 70b/8

tenk (F.): dar, sıkıntılı

t.dür 12b/15

tenzīl (A.): indirme, aşağılama

t. ü temcīd 24b/4

→t. ol- (inmek, nazil olmak) 12a/14

tepsi : tepsi

t.ler 11b/8

ter (F.) : taze, yeni

t. 13a/18

ter ü tāze (F.): çok taze, çok körpe

t. 30b/11

teraḥḥum (A.): acıma, merhamet etme

→*t.ḳıl- (acımak, merhamet etmek)* 13b/21, 51b/3

terāzü (F.): terazi

t.nüŋ 7a/14

t.si 7a/14

tercümān (<A. tercemān): tercüman, dilmaç

t. 2a/9

t.ı 63a/13

terennüm (A.): güzel bir sesle şarkı söyleme

→*t.eyle- (şarkı söylemek)* 2a/11

terk (A.): bırakma, uzaklaşma, gitme

→*t.iT- (terk etmek, bırakmak, gitmek)* 9a/6, 9a/7, 16a/4, 16a/13, 16a/15, 16a/19, 41a/21, 41b/3, 59a/19

terkeş (F.): ok çantası, tirkeş

t. 57b/16

t.ler 28b/4

terkīb (A.): birleştirme, yapma, oluşturma

→*t.ıT- (birleştirmek, yapmak)* 22b/9, 34b/15

ters : dışkı

t. 44b/3

t.i 54a/17

t.ile 44b/4

t.leri 52b/1

tersle- : dışkılamak, pislemek

t.mek 54a/10

t.r 54a/17, 54a/20

t.se 51b/12

t.yen 54a/19

t.yüp 52b/10, 52b/18

tertīb (A.): düzen, usul

vaż^{c} u t.i 4b/20

tesbīḥ (A.): Allah'ı takdis ve tenzih etme

t. 33b/6, 58b/12, 59b/6, 61b/21

t.de 59a/4

t.i 1b/3, 33b/16, 33b/3, 61b/21, 62a/18

t.i 58b/4

t.in 55b/7

t.lerin 33a/13

t.üŋ 33b/13

ẕikr ü t.e 60b/3

→*t. it- (Allah'ı zikretme, O'nu kutsama)* 7b/13, 008a/1, 8a/5, 8a/10, 8a/13, 013b/14, 013b/8, 31b/16, 032a/2, 033a/14, 33a/15, 34a/17, 43a/12, 47b/9, 58a/4

t. ḳıl- (Allah'ı zikretme, O'nu kutsama) 6a/11

teslīm (A.): teslim, verme

→*t.ḳıl- (teslim etmek, vermek)* 16a/11

teşne-leb (F.): dudağı kurumuş, susamış

t. 76b/8

teşḫīṣ (A.): anlama, bilme, tanıma

→*t.iT- (anlamak, bilmek)* 4b/12

teşrīḳ (A.): güneşin doğduğu taraf, doğu tarafı

t. 3a/14, 22a/6

t.den 3a/17

teşrīḳ-i şimāl (F.): kuzey doğu

t. 3a/16

tevażuʿ (A.): alçakgönüllülük, tevazu

t. 33b/11

→*t. it- (tevazu göstermek)* 45b/16

t. ḳıl- (tevazu göstermek) 55a/7

tevārīḫ (A.): tarihler

t. 58a/17

tevātür (A.): söylenti

t.le 34b/6, 54a/11

tevbe (A.): tövbe

t. 16b/7, 54a/3, 62a/15

→*t. it- (tövbe etmek)* 51a/3

t. ḳıl- (tövbe etmek) 32a/5, 50a/13

teveccüh (A.): bir yere yönelme, doğrulma

→*t.iT- (yönelmek, bir tarafa doğrulmak)* 6b/18, 7a/3, 25b/4, 51b/17

tevfīż (<A. tefvīż): bağışlama, verme

→*t.it- (bağışlamak, birine vermek)* 38b/1

tevḥīd (A.): Allah'ın varlığı ve birliği

t. 24b/3, 24b/4

teẕhīb (A.): yaldız sürme, süsleme

→*t. ol- (yaldızla süslenmek)* 22a/2

t. ḳıl- (süslemek) 17a/18

tezyīn (A.): süsleme

t. 21b/7

→*t. ol- (Süslenmek)* 2b/9

ṭın- : ses çıkarmak, söz söylemek

ṭ.madı 38a/2, 65b/20, 66a/4

ṭırfıl : binek hayvanlarında silah konulan yer (?)

ṭ.ına 10a/5

ṭ.ından 10b/20, 19a/10

ṭırnaḲ+: tırnak

ṭ. ına (ṭırnaġına) 18b/4

ṭ.ları 52a/17

ṭış : dış, dışarı

ṭ. 39b/7

ṭıynaḳlu: tırnaklı, tırnağı olan

gergedān ṭ. 28b/11

tīġ (F.) : kılıç

t. 5b/5, 27a/12, 69b/11, 75a/5, 75a/21

t.ile 40a/12, 50a/1, 64b/16, 75a/17

t.ini 19b/6

t.ler 5a/18, 20a/17

t.üŋ 77b/11

t. ü gürze 58a/8

t. ü gürzüŋ 64b/7

t. ü ḥamāyil 28a/6

t. ü ḫançer 19b/12, 19b/18

t. ü tebere 22a/10

t. ü teberler 20b/16, 65a/19

t. ü ḳalḳanumı 5b/7

tīġ-i żaḥḥāk (F.): Dahhak'ın kılıcı gibi

t. 3b/19

t.ı 74a/15

t.ıla 27a/12

tīġ-i bürrān (F.): keskin kılıç

t. 18b/3, 19b/2, 19b/5

t.ı 76a/20

tīġ-i feth (F.): fetheden kılıç

t.üŋ 1b/13

tīġ-i ḳamḳam (F.): iyi, keskin kılıç

t.ı 10a/14

tīġ-i mıṣrī (F.): Mısır'a özgü kılıç

t. 74a/8

tīġ-i zübān (< F. zebān): yaralayıcı söz

t. 59a/13

tīġ-zen (F.): iyi kılıç kullanan

t. 3b/17, 4a/10, 20a/6, 69b/11, 74a/11, 75a/20, 76b/17

t.i 19a/21

tilkü : tilki

t. 45b/5

t.yi 45b/6

tīmār (F.): hastaya veya yaraya bakma, tedâvi etme

→*t.it-(tedavi etmek, iyileştirmek)* 13a/2

tinīn (<A. tinnīn): ejderha burcu

t. 4a/9

tinīn-i felek (F.): Samanyolu galaksisi

t. 3b/20, 28b/4, 29a/10

tīr (F.) : ok

t.e 8b/21

t. ü kemān 19b/13, 20a/10, 30a/6

t.üŋ 2a/2

tīr-endāz (F.): ok atan, okçu

t. 20a/9, 54b/12, 74a/17, 74a/20, 75a/16

t.lar 74b/17

t.larla 19b/13

t.laruŋ 54b/13

tīz (F.) : tez, çabuk, hemen, derhal

t. 24b/5, 33b/21, 43b/19, 66a/13, 67b/4, 68a/18

tīzcek (←F.tīz): hemen, çabucak

t. 43b/19

ṭoġ- : 1. doğmak, dünyaya gelmek

ṭ.acaġın 43b/15

ṭ.ar 44a/5

ṭ.up 47a/16

2. (ay, güneş) doğmak

ṭ.up 71b/18

→ *başuma gün ṭ.dı* 63a/7

ṭoġan : doğan kuşu

ṭ. 6a/14, 52a/13, 76b/9

ṭoġancı: doğan kuşuna bakan, onu yetiştiren

ṭ.lar 47b/7

ṭoġra- : doğramak, kesmek

→*cān u c. ṭ.rdı* 6a/21

ṭoġrı : doğru, direkt

ṭ. 15b/14,19b/19, 57a/1, 67b/2

ṭoġru : doğru, gerçek

ṭ.sunı 66b/17

ṭoġur- : doğurmak

ṭ.maḳ 30b/4

ṭ.ur 43a/18

toḫm (F.): tohum, soy, döl

t.ı 41b/1, 53a/12

ṭoḳın- : dokunmak, değmek *bk. ṭoḳun-*

ṭ.dı 11a/9

ṭ.up 64b/20

ṭoḳsan : doksan

ṭ. 34b/2

ṭoḳsan ṭoḳuz biŋ: doksan dokuz bin

ṭ. 26a/9-10, 28b/14

ṭoḳun- : dokunmak, değmek *bk. ṭoḳın-*

ṭ.dı 19a/2

ṭ.duḳça 30a/5, 31a/2

ṭ.madın 19a/5

ṭ.sa 30a/19

ṭ.up 10b/9, 10b/17, 10b/8, 19a/12, 19a/20, 30b/9

ṭ.ur 44a/7

→*żararı ṭ.ur* 58b/5

ṭoḳuş- : çarpışmak

ṭ.dı 29b/10, 52a/15

ṭ.up 10b/15

ṭoḳuz : dokuz

ṭ. 18a/19, 29a/11, 39a/19, 68a/8

ṭoḳuz biŋ ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz: dokuz bin dokuz yüz doksan dokuz

ṭ. 4b/6, 74a/4

ṭoḳuz kez yüz biŋ daḫı ṭoksan ṭoḳuz biŋ: dokuz yüz doksan dokuz bin

ṭ. 3a/10, 3a/11

ṭoḳuzuncı: dokuzuncu

ṭ. 37a/3, 74b/5

ṭoḳuz yüz :dokuz yüz

ṭ. 33b/10

ṭoḳuz yüz elli: dokuz yüz elli

ṭ. 59b/18

ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz: dokuz yüz doksan dokuz

ṭ. 28b/10

ṭol- : 1. dolmak, dolu duruma gelmek

ṭ.mış 26b/8, 34b/18

ṭ.mışdur 66a/5

ṭ.updur 1b/15

2. dolmak, kaplamak, bürümek

ṭ.a 32a/18

ṭ.dı 20b/11, 36a/15

ṭ.sa 62b/8

ṭolan- : dolanmak

ṭ.mışdur 44a/17

ṭoldur- : doldurmak

ṭ.uban 76b/8

ṭ.am 71b/12

ṭ.ayın 9b/16

ṭ.up 6a/14

tolu, ṭolu I: 1. dolu, bol, çok, dolmuş

ṭ.(ṭolu) 6b/9, 8a/12, 15a/12, 32a/7

ṭ.dur (ṭoludur) 24b/7

ṭ.sı (ṭolusı) 76a/15

t.sı (tolusı) 5a/8, 5a/11

2. kadehin içindeki içki

ṭ.(ṭolu) 42a/1

ṭolu II : dolu, bir yağış türü

ṭ. 7a/18

ṭon : elbise, giysi

ṭ.ı 41b/20, 51a/10, 59a/15

ṭ.ın 59a/20

ṭ.lar 16b/3

ṭonan- : donanmak, kuşanmak

ṭ.dılar 28a/6

ṭ.dugın 28b/17

ṭop : top

ṭ. 44a/18

ṭ.lar 5a/15

ṭ.ları 5a/15

ṭoplu : toplu, topu olan

ṭ. 13a/5

ṭopraḲ+, topraḲ+: toprak

ṭ.(ṭopraḳ) 39a/12

ṭ.a (ṭopraġa) 49a/19, 59a/6, 66a/3

ṭ.ı (ṭopraġı) 39a/20, 39a/21, 39b/2

t.ı (topraġı) 31b/2

ṭ.ın (ṭopraġın) 39a/14, 39a/15, 39a/20

ṭ.lar (ṭopraḳlar) 39a/21

→ *t. (topraḳ) it- (ölmek, yok etmek)* 17b/7

ṭ. (ṭopraḳ) ol- (ölmek, yok olmak) 2a/17, 41b/10

ṭopṭolu: dopdolu, kalabalık

ṭ. 35b/3

ṭopuḲ+: topuk

ṭ.ına (ṭopuġına) 53a/17

ṭopuz : bir savaş aleti

ṭ.undan 9b/19

ṭopuzlıḲ+ :topuz konulan yer

ṭ.ından (ṭopuzlıġından) 76a/17

ṭoy- :doymak

ṭ.maz 32b/14

ṭoyla- : ziyafet vermek, yedirip içirmek

ṭ.r 45a/8

ṭoyum : doyurma, ziyafet verme

→ṭ.ıT- (doyurmak) 45a/5

ṭoyur- : doyurmak

ṭ.dı 71a/21

ṭ.dılar 66b/14

toz : toz

t. 19b/10, 39a/12, 76a/15

t.ı 32b/13, 39b/2

t.ıdur 32b/13

t.ın 39a/14

t.ına 46a/1

ṭūb, ṭūbā (A.): bütün cennteti gölgeleyen ağaç

ṭ. 30b/19

ṭ. u ḳaddüŋ(ṭūb) 32b/8

ṭūfān (A.): çok şiddetli yağmur ve fırtına

ṭ. 33b/12, 33b/13, 33b/4, 34b/17, 60a/4, 60a/7, 60a/9, 60a/13, 60b/2, 61b/8

ṭ.da 60a/6

ṭ.dan 59b/20, 60a/17, 60a/20, 60b/7, 60b/9, 61b/10, 62a/3

ṭ.ı 53a/14

ṭ.ıla 62a/11

→*ṭ. ḳıl- (tufan, afet vermek)* 34a/13

ṭ. ḳop- 33a/20

tuġ : tuğ, alem, sancak

t. 20a/9

t.ıla 75b/3

tuġlıġa: miğfer, çelik başlık *bk. tuġluġa*

t.sıyla 11a/16

tuġluġa : miğfer, çelik başlık *bk. tulġa*

t. 5a/19, 5b/2, 5b/12

t.nuŋ 5a/20, 5a/21-5b/1

ṭuġyān (A.): coşkunluk, aşırı istek

ṭ. 16a/19

tuḫfe (A.): hediye *bk. tuḫfe*

t. 28b/1, 62a/1

t.i 55b/10

t.ler 5a/19

tuḫfe (<A. tuḫfe): hediye *bk. tuḫfe*

ṭ.mi 49b/17

t.ŋ 56a/7

t.si 57a/6

tulġa : miğfer, çelik başlık *bk. tuġlıġa*

t.ya 5b/1

ṭūl (A.): boy, uzunluk

ṭ.una 60b/19

ṭūl-ı emel (F.): sonu gelmez arzu, hırs

ṭ. 77a/4

ṭūl-ı ʿamel (F.): bütün yapılan işler

ṭ. 41a/7

ṭūl-ı ʿarż (A.): genişlik boyu, eni

ṭ.ı 4b/3, 4b/21, 5b/15, 7b/20, 21b/6, 21b/9, 30b/13-14, 31b/12, 31b/21, 35b/10

ṭ.ına 37b/11

ṭ.ında 22b/2

ṭulūʿ (A.): (güneş, ay için) doğma, doğuş

ṭ.ı 59b/4

ṭ.ınuŋ 58b/17

→*ṭ. it- (doğmak)* 71b/18

ṭundar : ordunun arkasını koruyan gözeten asker

ṭ. 20b/2

ṭur- : 1. kalkmak, ayağa kalkmak *bk. dur-*

ṭ. 46a/18

ṭ.ayım 70a/18

ṭ.dı 11a/17, 25b/4, 29a/3, 53a/6, 53a/7, 72a/1

ṭ.dılar 20b/3, 53b/4

ṭ.mışlar 56b/17

ṭ.mışlar idi 76b/12

ṭ.up 7a/2, 15a/20, 16b/19, 27b/3, 28a/6, 28a/16, 28a/20, 29a/7, 30a/13, 35a/8, 52b/13, 53b/20, 66a/14, 67b/4, 68b/9, 69b/9, 73a/11, 73a/14, 75b/16

2. durmak, beklemek, dikilmek

ṭ.an 18b/4, 21a/12, 35b/9

ṭ.dı 6b/19, 10b/5, 10b/7, 10b/10, 11a/10, 19a/2, 28a/14, 28b/16, 29b/12, 48a/12, 48a/14, 51b/3, 68a/2

ṭ.dılar 6b/21, 7a/1, 13b/20, 25b/15, 25b/6, 28a/16, 29b/8, 35a/20, 39b/11, 69b/10

ṭ.duḳ 61b/12

ṭ.mışdı 7a/15, 46b/9, 67a/2, 76b/6

ṭ.mışken 14a/4

ṭ.mışlar 57b/7

ṭ.sun 2b/4, 10b/1, 66a/7

ṭ.up 12a/9, 13b/14, 27b/12, 53b/6, 66a/19

ṭ.ur 26b/8, 31a/12, 40a/11, 57b/12

ṭ.urdı 7a/7

ṭ.urken 2b/18, 9a/17, 19b/20

ṭ.urlar 55a/2, 68b/18

ṭ.urlardı 21b/17, 25b/14, 25b/16

ṭ.urmış 34a/4

ṭ.uruz 44b/16

3. gelmek, varmak, erişmek

ṭ.dı 37b/18

4. kalmak, yaşamak

ṭ. 57a/12

ṭ.sa 47a/20

ṭ.urlar 60a/21

ṭ.ursın 45b/9

5. geri durmak, vazgeçmek

ṭ. 9b/19

6. karşı durmak, sakınmak

ṭ. 60a/9

7. süreklilik bildiren yardımcı fiil olarak

varup ṭ.dı 68a/11

ḳılup ṭ.dı 68b/19

gözleşüp ṭ.dılar 71b/17

gözedüp ṭ.ur 57b/14

diyüp ṭ.ur 62a/12

ṣalup ṭ.urken 19b/21

ḳılup ṭ.urken 66b/19

pervāz idüp ṭ.urlar 76b/16

ḥal idüp ṭ.urlardı 22b/14

pervāza ḳalḳup ṭ.urlardı 76b/4

ḳanad açup ṭ.urlardı 76b/7

yüz ṭutup ṭ.uruz 76a/9

8. yardımcı fiil olarak (bildirme ifade eder)

tāze ṭ.ur 5a/20

anda ṭ.ur 8b/2

deryā ṭ.ur 72a/17

bizümle ṭ.ur 76a/1

→ *ayaġın ṭ.dılar* 11b/3

ayaġın ṭ.uban 35b/21

ayaġ üzerine ṭ.up 52b/8

ayaġ üzere ṭ.urlar 57b/9

ayaġ üzerine ṭ.urlar 57b/16-17

ayaġın ṭ.urlardı 7a/8, 22a/9-10, 54b/12

cenge ṭ.dı 19b/12, 37b/14

cenge ṭ.dılar 20a/1, 20b/5, 35b/9,

dīvān ṭ.dılar 48a/18

ḥāżır ṭ.mışlar 35b/15

ḥāżır ṭ.ur 68b/16

ḳāmete ṭ.dı 25b/5

ḳāmete ṭ.dılar 25b/9

ḳarşu ṭ.dı 70a/21

muḳābil ṭ.dı 76b/1

muḳābil ṭ.dılar 35b/12

muḳābil ṭ.dılar 18b/7

muḳābil muʿārıż ṭ.dılar 18b/10, 35b/7

namāza ṭ.dılar 25b/7

örü ṭ.dı 28b/7

ṭāʿate ṭ.up 28a/7

turāb (A.): toprak

t.ı 26a/20

turāç (<A.durrāc): sülüne benzer bir kuş *bk. ṭurāç*

t. 6a/18

ṭurāç (<A.durrāc): sülüne benzer bir kuş *bk. ṭurrāç*

ṭ. 59a/1

ṭurrāç (<A.durrāc): sülüne benzer bir kuş *bk. turāç*

ṭ. 58a/2

ṭurġur- : 1. durdurmak, bekletmek

ṭ.dı 37a/21

ṭ.dılar 45a/1

2. ortaya çıkarmak, göstermek

ṭ. 66b/10

ṭurna : turna kuşu

ṭ. 54b/6

ṭ.yıla 52a/14

ṭurre (A.): kıvrım

ṭ. 23b/20

tūrşū (F.): ekşi, asık

t. 31b/11

ṭuruş- : karşı karşıya gelmek, mücadele etmek, çarpışmak *bk. dürüş-*

ṭ.a 63a/19

ṭ.dular 64b/10, 65a/20

ṭuş : tesadüf etme, rastlama *bk. düş*

ṭ. 73a/7

ṭ.a 73a/7

→t. gel- (rastlamak, tesadüf etmek) 51b/10, 65a/11

ṭ. ol- 14a/6, 15b/18, 48a/21

ṭut- : 1. tutmak, ele almak, kavramak *bk. dut-*

ṭ. 24b/9

ṭ.ar 24b/11, 49b/15, 49b/16

ṭ.dı 10a/2, 11a/18, 11a/7, 19a/2, 64b/19

ṭ.duġun 11b/21

ṭ.mayup 19a/11

ṭ.up 10b/5, 11a/1

ṭ.uban 29b/19

ṭ.up 10a/9, 19b/18, 30a/14, 30a/5, 56a/6, 64b/14, 20a/10, 42a/1

2. dinlemek, kulak vermek

ṭ. 8b/19, 61a/8

ṭ.an 41b/16

ṭ.arsaŋ 2a/3

ṭ.ġıl 13a/19

ṭ.uŋ 41a/17

3. tutmak, zaptetmek, hükmetmek

ṭ.a 27a/18, 47a/18

ṭ.dı 9a/2, 50a/4

ṭ.mışıdum 40b/3

4. kaldırmak, göstermek

ṭ.alar 44b/1

ṭ.uban 73a/5

5. yakalamak, ele geçirmek

ṭ.alum 72b/15

ṭ.ar 47a/12

ṭ.arlar 46a/7

ṭ.arsa 73a/1

ṭ.maġa 37b/6

ṭ.up 36b/6, 37b/16, 52a/10, 52b/3, 54a/19, 54b/11, 66b/5, 73a/2, 73a/3

6. kabul etmek, uymak, benimsemek

ṭ.ar 41b/19

ṭ.aram 27a/21

ṭ.arsaŋ 56a/6

ṭ.ma 44b/8

ṭ.mazuz 52b/13

ṭ.sun 62a/16

ṭ.up 38a/17

7. yapışmak

ṭ.ar 51b/12

8. saymak, öyle kabul etmek

ṭ.aram 43a/5

9. alıkoymak, esir etmek

ṭ.dı 9a/3

ṭ.mışam 66b/8

ṭ.sam 18a/18

ṭ.up 65b/13

10. tutmak, bırakmamak

ṭ.dı 65b/17

11. kaplamak, sarmak

ṭ.dı 20b/19, 71b/21, 76b/17

ṭ.mış 35b/2

ṭ.up 36b/1

12. yöneltmek, çevirmek

ṭ.up 60a/15

→ *cān ḳulaḳ ṭ.sın* 26a/1

dīvān ṭ.duġın 42a/14

dīvān ṭ.up 25b/15

göz ṭ.masunlar 45b/14

güreş ṭ.sam 27a/10

ḫoş ṭ.aram 43b/5

ḳulaḳ ṭ.ıcaḳ 13a/20

maḳām ṭ.mışdur 17a/16

maḳbūl ṭ.dı 12b/3

maʿẕūr ṭ. 46b/4-5

maʿẕūr ṭ.up 49b/17

mekān ṭ.up 58a/21

mesken ṭ.anlar 50a/7

muḳābil ṭ.dı 18b/15, 19b/2, 30a/9

muḳābil ṭ.ub 19a/9

rāst ṭ.uban 65a/12

ṣaf ṭ.up 6a/13, 18b/10, 48a/18

semiʿ ṭ.up 23a/14

ṭāliʿin ṭ.mışlar 69b/17

ümīẕ ṭ.arsaŋ 8b/17

vaṭan ṭ.dılar 50a/6

yirini ṭ.dı 17b/15

yüz ṭ.sa 63b/18

yüz ṭ.up 76a/9

ṭuṭaḴ+: dudak *bk. dudaḳ*

ṭ.ınuŋ (ṭuṭaġınuŋ) 32a/1

ṭuṭaḳlu : dudaklı, dudağı olan

lāʿl-īn ṭ. 28b/8

ṭutdur- : tutturmak, yakalatmak

ṭ.ur 68a/20

ṭūṭī (F.): papağan türünden bir kuş, dudu kuşu

ṭ. 6a/16, 52a/17, 58a/2, 59a/2, 62a/19

ṭ.ler 76b/12

ṭūṭī-i şekker-şiken (F.): tatlı sözler söyleyen

ṭ. 32b/1

ṭūṭī-i şīrin-süḫan (F.): tatlı, güzel söz söyleyen

ṭ. 2a/11

ṭūṭī-yi elḥān (F.): tuti nağmeleri, ezgileri

ṭ. 59a/19

tūtiyā (A.): sürme taşının göze sürülen tozu

t.sı 1b/8

ṭutsaḲ+: tutsak, esir

ṭ.lar 66b/15

ṭ.ı (ṭutsaġı) 65b/14, 67a/14

ṭuy- : duymak

ṭ.ar 68a/19

ṭ.dılar 44b/16, 68b/4

ṭuyūr (A.): kuşlar

ṭ. 44b/7, 51b/4, 60a/12

vaḥş u ṭ. 55a/9

ṭ.a 61b/17

ṭ.ı 59a/18

ṭ. u ser-firāz 62b/1

ṭ.uŋ 30a/20

tün : gece, karanlık ülkeler

t. 72b/13

tünd (F.): sert, şiddetli

t. ü lāl 34b/9

türbe (A.): türbe, mezar

t. 40a/8, 41a/4

t.den 40b/21

t.m 41a/7

türbe'-i süleymān (F.): Süleyman nebinin türbesi

t. 40a/5

tüsin (<F. tūsen): serkeş, sert at

t. 1b/14

tütün : duman

t. 36b/1

tüvānā (F.): güçlü, kuvvetli

t. 57b/8

tüy : tüy

t.cügezlerin 51b/14

ṭüzül- : yapılmak, hazırlanmak

ṭ.miş 29a/11

u (F.) : ve *bk. ü, vü*

u. 1b/4, 1b/5, 1b/9, 1b/11, 1b/12, 1b/13, 2a/1, 2a/12, 2a/13, 2a/15, 2a/16, 2b/16, 2b/20, 3a/7, 4a/8, 4a/10, 4b/20, 5a/13, 5b/2, 5b/3, 5b/4, 5b/6, 5b/7, 6a/11, 6a/21, 7a/11, 8b/3, 8b/7, 8b/19, 8b/21, 9a/3, 9b/4, 9b/6, 9b/10, 10b/2, 11a/16, 11b/13, 11b/17, 12a/20, 12b/14, 13a/12, 13a/19, 14a/7, 15a/10, 15a/12, 16b/7, 16b/18, 17a/20, 17b/13, 17b/17, 18a/3, 18b/7, 19a/13, 19a/20, 19b/12, 19b/15, 20a/1, 20b/5, 20b/6, 21a/5, 23a/14, 24a/15, 24a/18, 24a/19, 24b/19, 26a/1, 26a/20, 26b/13, 27a/20, 27b/4, 27b/5, 27b/21, 29a/17-18, 29b/9, 29b/10, 29b/19, 30a/1,

30a/2, 32a/15, 32b/2, 32b/4, 32b/8, 32b/12, 33a/16, 33b/4, 33b/20, 36a/10, 36a/16, 37a/3, 38a/11, 40b/3, 40b/5, 40b/7, 40b/8, 40b/10, 40b/12, 41a/17, 41a/21, 41b/8, 41b/11, 41b/13, 41b/14, 42a/1, 42a/3, 42a/13, 44b/7, 47b/7, 48b/1, 48b/3, 50b/12, 51a/19, 51b/17, 54b/4, 55a/8, 55a/9, 55a/13, 55a/14, 58a/7, 58a/8, 56a/2, 58a/10, 58b/1, 58b/21, 59a/9, 59a/14, 59a/17, 59a/21, 60a/6, 60a/21, 60b/15, 60b/17, 61a/8, 61b/17, 62a/2, 62a/17, 62a/21, 62b/1, 62b/3, 62b/7, 62b/9, 62b/12, 62b/14, 62b/17, 62b/18, 62b/21, 63a/9, 63b/18, 65a/9, 65a/20, 65b/11, 66b/11, 66b/18, 67b/8, 68a/12, 69b/3, 69b/20, 71a/14, 71a/10, 72a/21, 73a/4, 73b/7, 73b/19, 75a/5, 75b/13, 75b/21, 76a/7, 76b/10, 76b/20, 77b/5, 77b/10

ʿubbād (A.): abidler, ibadet edenler

ʿu. 12a/16

ʿucub (A.): kibir, kendini beğenme, gurur

ʿu. 72b/3

uÇ+ : uç, tepe

u.ı (ucı) 4a/8, 4a/9

u.ın (ucın) 20a/19

u.ına (ucına) 37a/21, 64a/14

u.ında (ucında) 40a/11

u.ından (ucından) 48a/19, 56a/6

u.ıyla (ucıyla) 9a/15, 19a/3, 71a/1

u.ları 44a/2, 44a/4

u.undan 13b/16

uÇ- : uçmak

u.a 14a/4, 50b/6

u.amadılar 14a/3

u.amayup 51b/13

u.an 54b/7, 68a/13

u.ar 51b/11

u.ardı 6b/4

u.arken 15b/13, 47a/12, 52b/9, 68b/5

u.avuz 60b/14

u.ġıl 7b/10, 68a/18

u.dı 35a/3, 46a/14

u.dılar 35a/18, 52a/11, 53b/5

u.duḳ 8a/10, 13b/3, 13b/8, 26a/4

u.duḳların 54a/15

u.maġa 56a/4, 60a/18

u.maz 48b/7

u.sa 26a/9

u.uban 035a/3

u.up 8a/1,8a/9, 15b/3, 26b/14, 51a/13, 54a/16, 54b/21, 56a/10, 56a/9, 56b/12, 58b/21, 59b/14, 60b/8, 68a/15, 76b/4

uçma : uçma, uçuş

u.sından 50b/7

u.sıyla 26a/6

uçmaḳ+: cennet

u. 26a/21, 30b/18, 30b/21, 31a/5, 31b/2

u.da 30b/18

u.dan 57b/20

u.ı (uçmaġı) 26a/3, 31b/9

u.larda 31b/3

u.ıŋ (uçmaġıŋ) 31b/1, 58b/11

uçucı : uçucu, uçan

u. 46a/13, 60b/8

uçur- : uçurmak

u.a 65b/5

uçuş- : uçuşmak

u.up 60a/11

ʿūd (A.): öd ağacı

ʿū. 57a/19

ʿū. u ʿanberden 26a/20

misk-i ʿū. u fülfüli 59a/14

ʿūd-ı ḫām (F.): ham, işlenmemiş öd

ʿū. 62b/18

ufuk (A.): ufuk, ufuk çizgisi

u.dan 29a/2

uġra- : 1. uğramak, varmak, rastlamak

u.duḳ 15b/14

u. mazlar 47a/17

u.sa 54b/13

u.yu 33b/6

2. maruz kalmak

u.mış 46b/10

u.yup 12b/18

uġrat- : gitmek, uymak

u.ma 17a/19

→*belāya u.dı (bela bulmak)* 63a/2

uġurla-: denemek, sınamak

u.maḳ 70a/12

ʿuḳalā (A.): akıllı kimseler

ʿu. 13a/18

ʿuḳāb (A.): kartal

ʿu. 11a/10, 19a/18, 35a/3, 35a/1, 44b/20, 55a/13, 55a/14, 55a/6, 55b/11, 55b/13, 55b/14, 56a/1, 56a/13, 56a/3, 56a/5, 56a/8, 56a/16, 56b/11, 56b/9, 57a/3, 57b/14, 61b/18

ʿu.a 55b/9, 56b/11, 57a/7, 61b/19

ʿu.ı 55a/2

ʿu.ıla 35a/2, 35a/6, 54b/21, 55a/1, 55b/6, 56b/21

ʿu.-ı felek (gökyüzü kartalı) 29a/13

ulaşdur-: ulaştırmak, iletmek

u.up 76b/8

ʿulemā (A.): alimler, bilginler

ʿu. 2b/13, 6b/21, 7a/7, 17a/2, 20a/4, 21a/3, 21b/11, 22b/13, 22b/14, 25b/8, 47a/3, 57b/1, 73b/6

ʿu.dan 18a/9, 22b/6

ʿu.sı 38b/12, 39b/14

ʿulemā-ı tābiʿīn (F.): peygamberi görmüş olan alimler

ʿu.le 25b/11

ulı : büyük yüce, ulu *bk. ulu*

u. 31b/13

ulı u. 60a/19

ulu : büyük, yüce, ulu, saygın *bk. ulı*

u. 4b/11, 5a/9, 5b/21, 31a/15, 37b/9, 40a/9, 59b/15, 60a/18, 60a/19, 66b/19, 69a/9

u.ları 50a/18, 50b/3, 057b/14, 67b/11

u.larına 52a/3

u.larını 50b/1, 50b/13

u.larıyla 76b/1

u.larundan 52b/5

u.sı 20a/2, 70a/6

u.sıdur 30b/19

ululuḳ : azamet, büyüklük

u. 14a/7

ulus : millet, kavim

u.a 75a/18

ʿulūm (A.): ilimler

ʿu. 22b/12

ʿu.uŋ 22b/11, 57b/3

ʿulvī (A.): yüce, yüksek

ʿu.de 14a/4

ʿu.si 12b/12

um- : ummak

u.ar 1b/9, 69a/2, 77a/20

u.aram 17b/10

u.ardı 6b/2

u.arız 32a/18

u.arsaŋ 24b/5

u.duġı 24a/19

u.ma 45a/14

u.mazam 29a/17

u.up 42b/16

ʿummān (A.): büyük deniz, okyanus

ʿu. 9b/13

ʿunṣur (A.): unsur, öge

ʿu.ı 58b/19

unuT- : unutmak

u.dı 53a/16

u.ıla (unudıla) 2a/17

ur- : 1. kesmek *bk. vur-*

u.a 67a/11

2. vurmak, kılıç ok vs. ile vurmak

u.alum 66b/9

u.asın 29a/18

u.dı 10a/2, 10b/6, 10b/16, 11a/2, 11a/4, 11a/7, 11a/8, 19a/5, 19a/7, 19a/19, 30a/11, 46a/15, 64b/18

u.dugˇunca 36a/10

u.ıcaḳ 75a/5

u.masun 70a/9

u.sa 10b/7, 19a/7, 75a/21

u.up 10a/10, 10b/19, 11a/6, 28a/14, 30a/7, 30a/9, 67b/21, 70b/4

u.urlardı 54b/14

3. benzetmek, gibi olmak

u.dı 65b/17, 65b/21, 66a/4

4. takmak, geçirmek

u.dı 29a/3, 29a/9, 38a/21, 47b/10, 68a/2

u.undı 9a/4

u.urlar 47b/4

5. tutmak, el atmak

u.mışlar 57b/8

u.updur 1b/14

6. çalmak

u.dılar 11a/19

u.up 20a/14

7. ısırmak, zehirlemek

u.mış 16a/14

8. koymak

u.up 29a/11, 35b/12

9. yere vs. vurmak, ses çıkarmak

u.up 11b/15

10. dokunmak, çarpmak, değmek

u.dılar 39a/1

u.ur 48b/8

→ *ʿaḳl u us başa u.up* 44b/7

barmaḳ aġıza u.up 37a/17

berḳ u.ur 58b/7, 71a/2

berḳ u.urdı 67b/10

cūş u.ur 72a/17

depme u.dı 65b/19

depme u.sa 38a/11

çengāl u.maġa 76b/9

çengāl u.up 29b/9

el u.uban 42a/1, 58a/8

el u.urken 40b/9

el u.up 19b/16-17, 28a/20

elin u.urlardı 22a/10

el u.dılar 28b/18

el u.up 37b/14, 63b/14

engüşt berdehān u.up 25a/8

göz u.dı 66a/20

göz u.up 66b/18

gözi kendiye u.urlar 68b/19

ḳanad ḳanada u.up 45b/3

ḳaynaḳ u.up 52a/12

ḳaynaḳ ve çaynāḳ u.up 60b/1

ḳaynaġın u.up 68b/6-7

kebş u.dı 29b/12-13

kef u.dı 64b/7

ḳulaḳ u.up 68a/3, 76b/12

künde u.up 47a/13

lāf u.duŋ 9a/16, 9a/17

lāf u.maz 9b/7, 9b/9

lāf u.up 9b/10

lāf u.ur 56a/19

lāf u.urdum 11a/13

lāf u.urken 54b/6

lāf u.ursun 30a/3

mevc u.up 18b/18, 73a/9

miftāḥ u.up 40a/5

miftāḥın u.up 5b/13

naʿra u.dı 9a/12, 9a/13

naʿra u.sa 4a/5, 38a/13, 75a/5

naʿra u.up 18b/20, 19a/4, 19b/5, 29b/20, 30a/1, 30a/16, 35b/21, 64b/13, 64b/17

naẓar u.dı 57a/16

naẓar u.dılar 28b/18

pençe u.ma 46a/16

pençe u.up 46a/18

pervāz u.dı 48a/14

pervāz u.dılar 67b/13

pervāz u.ur 58b/21

süheyl u.dı 28a/2

şuʿle u.ur 58a/9

tāb u.dı 71b/18

ṭāġ u.madın 2a/13

yire u.dı 65a/14

yüzüne u.ma 12a/18

żarb u.dı 10b/2, 18b/17, 19a/11, 19b/3

żarb u.ursa 75b/7

zeyn u.up 28b/12, 29a/15

ʿurefā (A.): arifler

ʿu. 25b/9

ʿurūc it- (A.T.): yükselmek

ʿu.dı 68b/8

urın- : giymek, takmak *bk. urun-*

u.up 47b/16

urun- : giymek, takmak *bk. urın-*

u.dı 72a/4

u.up 11b/4, 29b/3

u.ur 24b/15

→göz u.caḳ (göz atmak, bakmak) 18b/11

uş(ş)+ : akıl

u.ıla 47a/2

→u.u (uṣṣu) git- (aklı başından gitmek) 13a/2

ʿaḳl u u. başa ur- (aklını başına almak) 44b/7

uşan- : bıkmak, usanmak

u.maḳ 30b/12

usṭurlāb (A.): yıldızların ufuk çigisinden yüksekliğini ölçmek için kullanılan alet

u. 42b/5, 56a/17, 56a/18

u.ın 43a/8

uş : işte, şimdi

u. 34b/10, 46a/3, 63b/12, 64a/10

uşda : işte

u. 9b/18, 9b/19, 64a/14

uşaġ : küçük

u.ı 3b/17, 57b/2, 074b/5

u.uŋuz 72b/18

ʿuşşāḳ (A.): musikide bir makam

ʿu. 76b/13

utan- : utanmak

u.dum 54b/9

u.mayup 45a/9

uvacuḳ: ufacık, küçük

u. 12b/12

uvan- : ufalanmak, parçalanmak

u.dı 19b/7

uy- : uymak, tabi olmak

u. 17a/20

u.alar 44b/6

u.an 17a/19

u.anlar 17a/19

u.up 7a/3, 41b/1, 41b/4, 53a/2

uyan- : uyanmak, uykudan çıkmak

u.dı 71b/18

u.ur 43b/19

u.uruz 43a/10

u.uruz 43b/19

uyar- : uyandırmak

u.up 28a/2

uyḳusuz: uykusuz

u. 47a/12

uyu- : uyumak

u.r 43b/19

u.ruz 43b/19

uzaḳ :uzak

u. 63b/10

uzat- : uzatmak, uzanmak

u.up 57b/13, 57b/16

u.ur 49a/19

→*sözin u.duḳça* 45b/19

dil u.duġıçun 71a/19

el u.masun 45b/13-14

uzun : 1. uzun

u. 43a/21, 44a/2, 44b/13, 45a/7, 46a/2, 47a/2, 50b/5

2. Uzunluk

u.ı 30b/16

uzunluḲ+: uzunluk, uzunlama

u.ı (uzunluġı) 26a/7, 39b/4

u.ına (uzunluġına) 49a/18

ü (F.) : ve *bk. u, vü*

ü 1b/2, 1b/5, 1b/6, 1b/9, 1b/12, 1b/15, 2a/2, 2a/3, 2a/13, 2b/9, 2b/16-17, 2b/20, 3a/4, 3a/6, 3a/15, 3a/17, 4a/7, 4a/8, 4b/2, 4b/17, 5a/5, 5a/7, 5a/17, 5b/3, 5b/7, 5b/9, 7a/8, 8a/15, 8b/2, 8b/3, 8b/5, 8b/7, 8b/9, 8b/16, 8b/20, 8b/21, 9a/2, 9a/3, 9a/4, 10a/2, 10a/19, 11a/9, 11b/17, 12a/5, 12a/18, 12b/15, 12b/18, 12b/19, 13a/13, 13b/11, 15a/10, 15a/11, 15a/20. 16b/3,16b/16, 17a/21, 17b/17, 18b/1, 19a/12, 19b/12, 19b/13, 19b/17, 19b/18, 20a/8, 20a/10, 20b/1, 20b/16, 21a/1, 21a/5, 21a/9, 21a/20, 21b/15, 21b/19, 22a/6, 22a/10, 22b/10, 23a/18, 24a/14, 24a/20, 24b/2, 24b/3, 24b/4, 24b/7, 24b/14, 25a/7, 25a/14, 25b/1, 25b/8, 26a/8,

26a/12, 26b/9, 26b/13, 26b/17, 27a/5, 27a/7, 27a/14, 27b/20, 28a/1, 28a/6, 28a/15, 28b/13, 29a/1, 29a/12, 29a/21, 29b/8, 29b/13, 29b/16, 29b/3, 29b/9, 30a/6, 30a/11-12, 30a/11, 30a/21, 30b/2, 30b/5, 30b/11, 31a/11, 31b/5, 31b/6, 31b/21, 32a/12, 32a/14, 32a/18, 32b/2, 32b/4, 32b/6, 32b/12, 32b/14, 33b/2, 34a/15, 34b/9, 36a/10, 37a/3, 37a/5, 38a/10, 40b/4, 40b/15, 41b/1, 41b/2, 41b/7, 41b/8, 41b/11, 41b/12, 41b/14, 41b/18, 43a/2, 43b/11, 46b/1, 47a/14, 48a/21, 48b/3, 51a/15, 51b/5, 52a/4, 53a/4, 53b/17, 54a/6, 55a/4, 55a/9, 55a/13, 55a/17, 55b/2, 55b/17, 56a/5, 56b/20, 57a/5, 57b/8, 58a/7, 58a/8, 58a/18, 58b/3, 58b/20, 59a/6, 59a/13, 59b/4, 59b/6, 59b/8, 60a/6, 60b/3, 61b/1, 61b/17, 62a/21, 62b/1, 62b/9, 62b/13, 62b/16, 63a/2, 63a/5, 63a/15, 63b/13, 64b/7, 64b/10, 64b/20, 65a/6, 65a/19, 65b/12, 66b/9, 66b/16, 67b/11, 68a/12, 69b/12, 69b/13, 71a/20, 72a/3, 72a/20, 73a/5, 73b/17, 75a/10, 75b/7, 76a/3, 76a/21, 76b/20, 77a/4, 77a/5, 77a/14, 77a/21, 77b/2, 77b/10, 77b/11

üç : üç

ü. 3a/16, 5b/15, 6b/7, 7a/5, 10a/19, 18a/12, 23a/2, 23a/4, 28b/5, 28b/8, 44a/14, 65a/5, 68a/8, 68b/17

ü.er 6b/11, 34b/16

ü.i 67b/1, 68a/8

ü.in 68b/21

üçler : alemlerin manen yöneticisi durumunda oldukları kabul edilen üç ermiş kişi, kutup ve iki eren

ü. 21b/12, 23a/21, 23a/4, 23a/5, 23a/6, 23b/8

ü.e 23b/10

ü.üŋ 23b/10

üç kez yüz biŋ: üç yüz bin

ü. 75a/15

üçünci : üçüncü

ü. 3b/2, 4b/19, 5a/9, 6b/13, 6b/15, 6b/21, 7a/6, 19b/12, 21b/1, 21b/12, 22b/18, 22b/3, 23a/3, 23a/7, 23a/9, 23b/16, 25a/4, 25b/7, 31a/21, 31b/19, 36b/19, 39b/1, 44b/4, 61a/13, 72a/13, 74a/6

üç yüz : üç yüz

ü. 23b/3, 23b/7, 23b/12, 44a/13, 72a/9, 75a/18

üç yüzler: üçler, yediler, kırklar gibi bir erenler topluluğu

ü.dür 23b/8

ü.e 23b/12

ü.üŋ 23b/11, 23b/12-13

üç yüz altmış altı: üç yüz altmış altı

ü. 3a/17-18, 3b/6, 3b/9, 19a/9

üç yüz altmış biŋ: üç yüz altmış bin

ü. 4a/15

üç yüz on üç: üç yüz on üç

ü. 21b/13, 21b/14

ülemü'l-çaḳ (<A. ülümü'l-çāk): insanların, dağıldığı gün, mahşer günü

u. 77a/10

üleşdür-: pay etmek, paylaştırmak

ü.diler 41a/12

ümem (A.): ümmetler

ü. 55b/14

millet ü ü. 55a/17

ü.den 62a/9

ü.i 61b/11

ümerā (A.): emirler, beyler

ü. 2b/13, 6b/21, 17a/2, 25b/12, 25b/14, 25b/8, 28a/9, 75b/16

ü.nuŋ 22b/14

ü.sı 38b/12

ümīd (F.): umut, beklenti *bk. ümīẕ*

ü.üm 41b/11

ümīẕ (<F. ümīd): umut, beklenti *bk. ümīd*

ü.üm 41b/15, 62b/14

→ *ü. kes-* 77a/6

ü. ṭut- (umut etmek, ummak) 8b/17

ümmet (A.): ümmet

ü. 8b/16, 25a/18, 36a/8, 36a/10, 55b/2

ü.den 58b/10, 61a/12

ü.denki 22b/10

ü.dür 59b/21, 60a/2

ü.i 31a/5

ü.ile 55b/6

ü.ine 47a/7

ümmü'l-ġeylān (A.): bir tür otsu bitki

ü. 49a/6

üŋleş- : bağrışmak, çağrışmak

ü.üp 60a/14

üre- : üremek, çoğalmak

ü.di 51a/5

ü.sün 53a/19

ürk- : ürkmek, korkmak

ü.diler 68b/4

üründüle-: iyisini seçmek

ü.yüp 64a/5

ʿüryān (A.): çıplak

ʿü. 40b/13

→ *ʿü. ḳıl- (kılıcı kınından çıkarmak)* 19b/10

üsküf (< İta. scuffia): başlık, serpuş

ü. 47a/14

üslūb (A.): yol, tarz, usul

ü. 22a/13

üst : üst, üzeri

ü.i 21b/7

ü.ümden 54b/18

ü.inde 35a/19, 35b/21, 37a/20

ü.ine 27a/10, 28a/21, 29a/8, 30a/10, 34a/9, 66a/1

ü.ini 20b/19

ü.ünde 3b/7

ü.üne 9b/14, 9b/15, 10a/10, 29b/2, 54b/13

ü.üŋe 27b/10

üstād (F.): üstat, usta

ü. 5b/20

ü.umdur 10a/21

üstād-ı ḥāẕıḳ (F.): maharetli, usta üstad

ü. 22a/13

üstüvār (F.): sağlam, dayanıklı, kuvvetli

→*ü.ol- (sağlam, dayanıklı olmak)* 77b/10

üşen- : çekinmek, korkmak

ü.di 28b/3

ü.düginden 68a/21

ü.meyesiz 76a/1

ü.ür 38a/10

üt- : yenmek

ü.elüm 72b/15

üzengü: üzengi

ü.den 11a/9

üzer : üst, yukarı

ü.i 39a/13

ü.imüzden 54b/6

ü.inde 3a/19, 3a/20, 3a/21, 4b/17, 5a/20, 5b/18, 8a/4, 11b/7, 18a/13, 21a/21, 21b/14, 22a/1, 22b/20, 23a/2, 23b/3, 23b/7, 25a/11, 25a/18, 26a/7, 26a/8, 26a/13, 26b/19, 28a/8, 29a/7, 29b/18, 30b/20, 31a/12, 31a/3, 31a/7, 31b/11, 32b/20, 34a/8, 36b/16, 37a/7, 37b/19, 38b/15, 38b/16, 38b/19, 39b/18, 39b/19,39b/21, 40a/10, 40a/11, 45b/1, 46b/9, 46b/12, 46b/12, 48a/11, 48a/12, 48a/14, 49b/12, 49b/21, 57a/20, 57b/1, 57b/12, 57b/4, 57b/6, 60a/21, 61a/20, 61a/5, 62a/8, 62a/10, 66b/12, 67a/3, 67b/10, 67b/12, 68b/17, 76b/16, 76b/3

ü.inde iken 33b/5

ü.indeki 40a/15

ü.inden 11a/17, 11b/4, 12b/4, 15b/14, 38b/18, 38b/21, 54b/15, 54b/16

ü.ine 4a/12, 5b/20, 6a/12, 6b/10, 6b/16, 6b/3, 6b/8, 6b/9, 7a/20, 7b/3, 7b/5, 8a/18, 9a/19, 9b/3, 10a/13, 10b/4, 11a/10, 11b/5, 12a/10, 13a/1, 13b/18, 14a/18, 15b/14, 15b/20, 18a/11, 18a/9, 18b/3, 19a/18, 19b/12, 19b/14, 19b/16, 19b/17, 19b/19, 19b/4, 20a/5, 21a/7, 22a/12, 22a/13, 22a/18, 23a/17, 23b/3, 23b/16, 23b/18, 25a/15, 28b/2, 29b/19, 30a/12, 35a/16, 35a/21, 36a/6, 36a/7, 36b/17, 36b/18, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 36b/9, 37a/10, 37a/3, 37a/5, 37a/6, 37b/15, 42a/20, 42b/18, 45a/19, 46b/14, 47b/20, 47b/21, 49a/17, 50b/16, 50b/21, 51a/12, 51b/11, 52b/17, 52b/9, 53a/16, 54a/10, 54a/20, 56a/2, 56a/10, 57a/8, 57b/18, 61b/4, 61b/7, 63a/12, 63b/10, 65a/17, 65a/2, 65b/15, 66a/3, 68a/9, 72a/3, 72a/4, 73a/16, 73b/6, 76a/8

ü.lerinde 29b/4, 73b/14

ü.lerine 4a/8, 16a/14, 50a/9, 68b/21

ü.ümden 36a/2, 54b/14, 54b/8

ü.üme 70b/5

ü.ümüzden 50a/14

ü.ümüze 76a/8

ü.ünde 61b/6

ü.ünden 54b/7

ü.üne 63a/20, 67a/6

→ayaġ ü.ine ḳalḳ- (dikilmek, ayağa kalkmak) 65b/6, 66b/7

ayaġ ü.ine gel- (dikilmek) 10b/10

ayaġ ü.ine ṭur- 52b/8, 57b/16-17

üzere : üzerinde, üzerine, üzere, üstüne, üstünde *bk. üzre*

ü. 12b/4, 21b/8, 22a/11, 22a/12, 25b/15, 26a/14, 30a/4, 36a/9, 50a/19, 54a/4, 57b/17, 57b/9, 58a/7, 65a/19

→ayaḳ ü. gel- 11b/12

üzre : üzerinde, üzerine, üzere, üstüne, üstünde *bk. üzere*

ü. 2a/14, 5b/7, 19b/5, 24b/16, 26b/5, 26b/6, 26b/7, 26b/8, 26b/9, 26b/10, 30b/12, 57a/10, 58a/9, 59a/11, 60b/3, 69b/10

vaʿde (A.): zaman, vakit

→v.iT- (zaman geçirmek) 60a/9

vaʿde-i āḫir (F.): ecel, ömrün sonu

v. 1b/15

vah (<A. vāh): eyvah, vah, yazık

v. 63a/2

vaḥdāniyyet (A.): Allah'ın var ve bir olması

v.ine 34a/7, 59b/19

v.iyle 33a/15

vāḥid (A.): tek, benzeri olmayan, Allah

v. 12a/7, 24a/14, 33a/15

v. durur 24a/14, 59b/5

v. ü ferd ü ṣameddür 1b/2

vaḥş (A.): vahşi, yabani

v. u ṭayr 21a/5, 48b/3

v. u ṭayr u mūr u mār 55a/13

v. u ṭuyūr 55a/9

vāḳı'ā (A.): gerçi, her ne kadar

v. 31a/19, 33b/21

vāḳıf (A.): bilen, haberdar

→*v.ol- (bilmek, öğrenmek, haberdar olmak)* 62a/13, 67a/12, 69b/10

vaḳıyye (A.): okka, dört yüz dirhemlik tartı

v. 41a/11, 45a/12

vāḳi' (A.): gerçek olan, olmuş

v. 65b/19

→*v. ol- (olmak, gerçekleşmek, vuku bulmak)* 14a/2, 43a/8, 54b/2

vāḳī' (A.): koruma, muhafaza etme

→*v.ol- (korumak)* 22b/15

vaḳt (A.): zaman, vakit

v. 34a/3, 42b/9, 47a/3, 47a/9

v.da 27a/7

v. dan 62a/14

v.i 73b/15

v.ile 46b/12, 47a/1, 47b/9

v.in 47b/11

v.inde 16a/20, 47a/2, 60b/4, 77a/10

v.leri 47a/1

v.lerin 11b/16

v.lerine 35a/16, 35b/14, 64b/5, 71b/16

v.ümi 040b/7

her v. 43a/9

ne v. 42b/10

ol v. 16b/14, 50a/14

şol v.in 34a/20

v.kim 49a/16

vaḳtā ki (A.): ne vakit ki,olduğu vakit, o vakit ki *bk. vaḳtā kim*

v. 34a/2, 34a/8, 43b/16, 44a/8, 60b/19

vaḳtā kim (A.): ne vakit ki,olduğu vakit, o vakit ki *bk. vaḳtā ki*

v. 4a/16, 26b/14, 31b/16, 44a/1, 44a/18, 53a/10, 53a/14, 53b/9, 54a/12

vaktehā (A.): zamanı, vakti gelince

v. 24b/14

vaḳt-ı şām (F.): akşam vakti

v. 24a/18, 42a/10, 56b/13

vaḳt-i żuḥā (F.): kuşluk vakti

v. 35a/20

vaḳtlü (←A.vaḳt): uygun zaman

v. 46b/1

vaḳtsiz(←A.vaḳt): vakitsiz, zamansız, yersiz *bk. vaḳtsüz*

v. 46b/1, 46b/4

vaḳtsuz (←A.vaḳt): vakitsiz, zamansız, yersiz *bk. vaḳtsiz*

v. 42a/18, 42a/19, 42b/1, 43a/11, 46a/12, 46a/17, 46b/4, 46b/5, 46b/7

vālihe (A.): şaşakalmış, şaşırmış

v. 13a/15, 35b/4

vallāh (A.): vallahi ,Allah'a yemin olsun ki

v. 24a/6, 24a/7

vallāhi (A.): Allah'a yemin olsun ki

v. 41a/8, 52a/1

var : 1. var, mevcut, var olan, bütün, hep

v. 1b/4, 1b/5, 3a/17, 3a/18, 3a/3, 3a/4, 3a/5, 3b/1, 3b/4, 4b/10, 4b/2, 4b/20, 4b/5, 4b/9, 5a/12, 5a/13, 5a/14, 5a/18, 5a/20, 5a/3, 5a/8, 5b/14, 5b/17, 5b/18, 5b/21, 6a/1, 6b/11, 6b/8, 7a/14, 7b/4, 7b/15, 7b/21, 8a/1, 8a/12, 8a/16, 8a/17, 8a/18, 8a/2, 8a/4, 8b/11, 11b/16, 13b/12, 13b/8, 14a/18, 15a/11, 15a/5, 16a/12, 21a/15, 21a/21, 21a/5, 21a/7, 21a/8, 21a/9, 21b/19, 22a/2, 22a/3, 22b/1, 23a/1, 23a/2, 23a/20, 23a/3, 23a/8, 23a/9, 23b/19, 23b/20, 23b/21, 23b/3, 23b/4, 24a/1, 24b/13, 25a/2, 26a/13, 26a/7, 26a/8, 26b/1, 26b/12, 26b/13, 26b/2, 26b/5, 26b/6, 26b/7, 26b/9, 30a/19, 30a/21, 30a/3, 30b/13, 30b/14, 30b/16, 30b/3, 30b/4, 30b/7, 30b/8, 31a/16, 31a/3, 31a/7, 31b/11, 31b/12, 31b/13, 31b/17, 31b/18, 31b/2, 32a/1, 33a/9, 37b/1, 37b/11, 39b/4, 39b/6, 39b/7, 39b/8, 39b/16, 39b/19, 39b/20, 40a/10, 40a/11, 40b/5, 40b/8, 41b/11, 41b/2, 42b/14, 43a/18, 43a/21, 45a/2, 45a/6, 45a/7, 45b/8, 46a/9, 46b/16, 46b/9, 48a/17, 49b/15, 51a/11, 52a/8, 52b/6, 53a/14, 53a/15, 53b/7, 54b/5, 55a/12, 55a/15, 58b/17, 58b/18, 59b/14, 59b/2, 61b/6, 62b/14, 63a/8, 67b/5, 67b/6, 68b/10, 71b/6, 71b/7

v.ca (olduğunca, hepsini) 10b/7

v.dı 3b/20, 4a/15, 12a/2, 16a/1, 21b/13, 21b/15, 22a/5, 26a/12, 36b/16, 40b/6, 40b/7, 45b/5, 50a/11, 50b/17, 61b/3, 75b/9

v.dur 3a/10, 3a/21, 3b/7, 4b/1, 4b/6, 5a/1, 5a/15, 5b/19, 7a/14, 7a/16, 7a/20, 7b/12, 7b/13, 8a/16, 8a/17, 12b/10, 12b/9, 13b/6, 13b/10, 13b/4, 14a/13, 14a/16, 15a/10, 21a/12, 21a/13, 22a/11, 22a/9, 23a/5, 26b/11, 30b/18, 31a/1, 31a/15, 31b/21, 31b/5, 32a/9, 33a/20, 33b/3, 33b/7, 37b/3, 38b/19, 42b/6, 44a/13, 44a/6, 46b/15, 49b/21, 50b/13, 51b/6, 55a/18, 56b/6, 59a/5, 61b/21

v.ıdı 5a/9, 7a/15, 22b/1, 26a/14, 36b/15, 53b/4, 68a/2, 68b/20, 73b/11, 74a/18

v.ımış 16a/14, 34b/13, 52b/2

v.ımuz (hepimiz) 46b/20

v.ınca (hepsi, tamamı) 46a/11

v.ısa 9b/18, 13b/7, 14b/9, 27b/15, 28a/9, 35b/17, 35b/20, 36a/6, 37a/14, 37a/16, 55a/17, 57b/15

v. iken 49b/2

v.mış 14b/4, 14b/19, 34a/6

v.sa 24a/15, 32a/11, 36a/8, 40b/5, 69b/11

2. varlık, mevcudiyet

v.um 63a/7

→ *v. eyle- (yaşatmak, daim etmek)* 34a/11

v. ol- (olmak, mevcut olmak) 12a/15, 22a/14

v. it- (yaratmak, var etmek) 32a/19, 59b/2

var- : varmak, gitmek, ulaşmak, yürümek

v. 16a/9, 46a/13

v.abilem 56a/4

v.an 12a/2, 12a/3, 12a/5, 12a/9

v.anlar 13b/21

v.asın 61b/19

v.avuz 45a/8

v.ayım 70a/18

v.ġıl 7b/10

v.dı 15b/10, 61a/10, 61b/14, 70b/15

v.dılar 56a/10, 65b/3, 66a/9, 73a/8

v.duġın 13a/2

v.duġından 69b/17

v.duġunca 15a/2

v.dum 9b/18, 9b/19, 38b/9

v.duŋız 13a/17

v.duḳ 7b/15, 7b/16, 7b/17, 26a/4, 26a/10

v.ıcaḳ 68a/15, 70b/8

v.ınca 13b/7, 16a/14, 20b/11, 30b/10, 37a/21, 55b/1, 61b/16, 68a/8

v.ıncaḳ 56b/21

v.ısardur 62b/5

v.maġa 57a/2

v.madum 038b/7

v.mamışdı 48b/1

v.maḳ 35a/16, 43b/9

v.uŋ 64a/5

v.up 6a/4, 9a/15, 13b/18, 15b/4, 16a/11, 16a/5, 18b/7, 27b/19, 27b/5, 30b/17, 31b/10, 35a/1, 35a/15, 37b/20, 39a/15, 43b/3, 48b/1, 50a/20, 50b/11, 51a/12, 52a/10, 53b/2, 53b/3, 54a/18, 55a/4, 55b/10, 56b/9, 61a/3, 64a/12, 66a/6, 66a/12, 66a/17, 66a/19, 66b/16, 67a/13, 68b/11, 70b/10, 70b/18

süre v.up 10b/20, 11a/4

v.ur 40b/12, 49b/1, 62b/4

v.urdı 6a/10, 7a/15, 15b/11

v.urlar 30b/17

v.ursın 57a/1

→ *fikre v.dı* 67b/13

fikre v.up 41a/15, 68a/11

ġaflete v.dılar 66a/13

ġarḳa v.duġın 61b/5

ġarḳa v.ısardur 34b/14

ġarḳa v.up 33b/12, 34a/6, 61a/19, 61a/21, 62a/4

ġarḳa v.madı 61b/7

ġarḳa v.urdı 75a/5

geçe v.ınca 19b/7

ḫayrete v.dı 7b/11, 10a/11, 42a/10

ḫayrete v.duḳ 14b/12

ḫayrete v.up 2b/5, 12a/5, 13b/15, 13b/20, 14a/5, 15a/14

ḳarşu v.maḳ 61a/6

ḳarşu v.up 2b/18, 12b/5, 20b/4, 60b/5, 66b/3

secdeye v.up 62a/13

sücūda v.dılar 15a/15

vehme v.dılar 68b/5

vāriṯ (A.): mirasçı, varis

v.e 2a/16

varlıḲ+: 1. varlık, zenginlik

v.ı (varlıġı) 63a/7

2. varlık, mevcut olma

v.ından (varlıġından) 17b/2

v.umla 63a/7

v.dan 77a/4

3. mevcudat, tüm canlılar

v. 24a/14

vasaṭ (A.): orta

v.ında 5b/14, 6b/7, 13b/15, 37b/9, 39b/15, 39b/16, 40a/10

v.ından 19b/6

vaṣf (A.): nitelik, vasıf, sıfat

v.ı 3a/18

muḥīṭ u v.ına 1b/4

→*v.a gel- (anlatmak, dile getirmek)* 24a/5

vaṣf-ı ḥāl (F.): durum, vaziyet

v.ın 67b/1

vaṣf-ı zamān (F.): o zamana, devre ait

v. 57b/1

vāsiʿ (A.): geniş

v. 39b/16

vāsiʿ liḲ+ (←A.vāsiʿ): genişlik, en

v.i (vāsiʿliġi) 21b/9

vaşiyyet (A.): vasiyet

v.üm 61b/21, 62a/1, 62a/16

→*v. ḳıl- (vasiyet etmek)* 27a/15, 55b/9

vaṭan (A.): vatan, yurt

→*v.ṭut- (yurt edinmek, yerleşmek)* 50a/6

vāy (F.): şaşkınlık, kızgınlık, acı, sevgi vb. çeşitli duygularda, vay, ey

v. 29a/16, 35b/19, 65b/4, 70a/11, 71b/8

vażʿ (A.): duruş, biçim, şekil

v. 4a/12, 8a/18

v.ı 5a/9, 31b/17

v. u tertībi 4b/20

v.ında 5a/2, 5b/21, 7b/21, 21b/14, 30b/14, 52a/16

vażʿ-ı heyʾet (F.): görünüş, dış yapı

v.de 21a/9

v.i 22b/1

vāz (F.): bırakma, dönme

→*v.gel- (bırakmak, vazgeçmek)* 52a/14, 66a/10

ve (A.): ve, ile, hem, ayrıca, bir de (bağlama edatı)

v. 2b/1, 2b/10, 2b/11, 2b/13, 2b/14, 2b/2, 2b/3, 2b/8, 3a/2, 3a/4, 3a/5, 3a/11, 3a/14, 3a/16, 3a/18, 3a/19, 3a/20, 3b/1, 3b/12, 3b/16, 3b/17, 3b/18, 3b/20, 3b/3, 3b/4,03b/8, 4a/1, 4a/13, 4a/14, 4a/17, 4a/2, 4a/21, 4a/3, 4a/4, 4a/5, 4a/6, 4a/7, 4a/8, 4b/1, 4b/11, 4b/21, 4b/3, 4b/4, 4b/5, 4b/7, 5a/1, 5a/3, 5a/4, 5a/6, 5a/13, 5a/20, 5b/15, 5b/18, 6a/11, 6a/14, 6a/15, 6a/16, 6a/17, 6a/18, 6a/2, 6a/20, 6a/21, 6a/3, 6a/4, 6a/5, 6b/1, 6b/11, 6b/12, 6b/13, 6b/16, 6b/19, 6b/20, 6b/21, 6b/6, 6b/9, 7a/14, 7a/15, 7a/17, 7a/18, 7a/19, 7a/4, 7a/5, 7a/7, 7a/8, 7a/9, 7b/10, 7b/2, 7b/3, 8a/10, 8a/14, 8a/17, 8a/18, 8a/2, 8a/4, 8a/6, 9a/6, 9a/9, 9a/16, 9a/17, 9a/20, 10a/10, 10a/15, 10a/21, 10a/3, 10b/19, 11a/15, 11a/20, 11b/14, 11b/15, 11b/6,

11b/7, 11b/8, 11b/9, 12a/9, 12b/14, 12b/16, 12b/2, 12b/20, 12b/21, 12b/4, 12b/5, 12b/8, 12b/9, 13a/17, 13a/20, 13a/7, 13b/10, 13b/11, 13b/12, 13b/15, 13b/19, 13b/4, 14a/13, 14a/15, 14a/19, 14a/2, 14a/3, 14a/8, 14b/1, 14b/5, 14b/10, 14b/16, 14b/17, 14b/18, 14b/5, 14b/8, 15a/17, 15a/19, 15a/20, 15a/4, 15a/6, 15b/3, 15b/4, 15b/11, 15b/21, 16a/16, 16a/17, 16a/19, 16a/20, 16a/21, 16b/1, 16b/12, 16b/15, 16b/2, 16b/21, 16b/7, 17a/1, 17a/10, 17a/11, 17a/15, 17a/2, 17a/7, 17a/8, 17a/9, 17b/21, 18a/1, 18a/2, 18b/2, 18b/5, 18b/6, 19b/11, 20a/15, 20a/9, 20b/16, 20b/6, 21a/1, 21a/11, 21a/18, 21a/2, 21a/20, 21a/21, 21a/4, 21a/9, 21b/11, 21b/12, 21b/14, 21b/15, 21b/8, 22a/1, 22a/10, 22a/11, 22a/18, 22a/19, 22a/2, 22a/21, 22a/7, 22a/8, 22b/2, 22b/13, 22b/14, 22b/20, 22b/21, 22b/5, 22b/6, 23a/1, 23a/17, 23a/19, 23a/2, 23a/20, 23a/21, 23b/1, 23b/10, 23b/11, 23b/17, 23b/18, 23b/19, 23b/20, 23b/21, 23b/3, 23b/4, 23b/6, 23b/7, 23b/8, 24a/1, 24b/21, 25a/5, 25a/10, 25a/12, 25a/15, 25a/16, 25a/17, 25a/19, 25a/11, 25b/11, 25b/14, 25b/15, 25b/16, 25b/18, 25b/3, 25b/5, 25b/7, 25b/8, 26a/12, 26a/18, 26a/19, 26a/20, 26a/21, 26a/5, 26b/10, 26b/11, 26b/13, 26b/3, 26b/6, 26b/7, 26b/8, 26b/9, 27a/3, 27a/17, 27b/1, 27b/20, 28a/15, 28a/21, 28b/3, 28b/5, 28b/8, 29a/19, 29a/7, 29a/8, 29b/12, 29b/5, 30a/16, 30a/18, 30a/21, 30b/1, 30b/6, 30b/8, 30b/9, 30b/11, 30b/12, 30b/14, 30b/15, 30b/17, 30b/21, 31a/1, 31a/11, 31a/12, 31a/13, 31a/16, 31a/17, 31a/19, 31a/2, 31a/3, 31a/4, 31a/6, 31b/17, 31b/2, 31b/4, 32a/1, 32a/2, 32b/18, 33a/10, 33a/11, 33a/12, 33a/13, 033a/2, 33a/3, 33a/6, 33a/7, 33b/1, 33b/4, 33b/11, 33b/16, 33b/18, 33b/5, 34a/13, 34a/18, 34a/5, 34a/6, 34b/11, 34b/13, 34b/20, 34b/21, 34b/3, 34b/5, 35a/11, 35a/12, 35a/18, 35b/10, 35b/11, 35b/12, 35b/14, 35b/8, 36a/4, 36a/7, 36b/1, 36b/16, 36b/19, 36b/20, 36b/21, 36b/6, 36b/9, 37a/13, 37a/18, 37a/2, 37a/5, 37a/7, 37b/1, 37b/12, 37b/19, 37b/20, 37b/3, 38a/16, 38a/21, 38a/5, 38a/7, 38a/8, 38b/13, 38b/2, 38b/5, 38b/7, 38b/8, 38b/16, 39a/12, 39a/13, 39a/14, 39a/15, 39a/17, 39a/19, 39a/21, 39a/5, 39a/6, 39a/7, 39b/13, 39b/14, 39b/18, 39b/2, 39b/20, 39b/21, 39b/5, 39b/6, 39b/8, 40a/11, 40a/14, 40a/16, 40a/17, 41a/10, 41a/2,

42a/12, 42a/13, 42a/14, 42a/16, 42a/4, 42a/5, 42a/6, 42a/8, 42a/9, 42b/10, 42b/13, 42b/17, 42b/20, 42b/3, 42b/5, 42b/8, 43a/1, 43a/4, 43a/13, 43a/16, 43a/17, 43a/18, 43a/19, 43a/20, 43a/5, 43b/14, 43b/15, 43b/17, 43b/18, 43b/2, 43b/21, 43b/3, 43b/4, 44a/1, 44a/12, 44a/14, 44a/15, 44a/17, 44a/19, 44a/20, 44a/21, 44a/3, 44a/5, 44a/8, 44b/1, 44b/4, 44b/5, 44b/8, 45a/10, 45a/18, 45a/19, 45a/21, 45b/13, 45b/15, 45b/16, 45b/18, 45b/2, 45b/4, 45b/7, 46a/2, 46a/4, 46b/11, 46b/12, 46b/13, 46b/14, 46b/17, 46b/18, 46b/19, 46b/20, 46b/21, 47a/1, 47a/14, 47a/16, 47a/17, 47a/18, 47a/2, 47a/4, 47a/6, 47a/7, 47b/10, 47b/12, 47b/15, 47b/18, 47b/19, 47b/20, 47b/4, 47b/5, 47b/6, 47b/7, 47b/8, 48a/12, 48a/13, 48a/15, 48a/18, 48a/19, 48a/20, 48a/21, 48b/12, 48b/14, 48b/15, 48b/19, 48b/20, 48b/7, 48b/8, 48b/9, 49a/1, 49a/12, 49a/14, 49a/18, 49a/19, 49a/2, 49a/5, 49a/6, 49a/8, 49b/1, 49b/14, 49b/15, 49b/17, 49b/19, 49b/3, 49b/4, 49b/9, 49b/15, 50a/2, 50a/6, 50a/11, 50a/15, 50a/21, 50a/5, 50a/6, 50b/13, 50b/20, 50b/4, 50b/5, 50b/6, 50b/7, 50b/8, 51a/1, 51a/3, 51a/10, 51a/11, 51a/18, 51a/19, 51a/2, 51a/3, 51a/5, 51b/12, 51b/2, 51b/21, 51b/4, 51b/5, 51b/6, 52a/10, 52a/14, 52a/15, 52a/17, 52a/20, 52a/7, 52b/10, 52b/11, 52b/12, 52b/7, 53a/3, 53a/10, 53a/13, 53a/18, 53a/19, 53a/21, 53a/3, 53a/7, 53a/9, 53b/10, 53b/12, 53b/15, 53b/4, 53b/5, 53b/8, 53b/9, 53b/11, 54a/11, 54a/18, 54a/2, 54a/20, 54a/4, 54a/7, 54b/1, 54b/10, 54b/12, 54b/16, 54b/6, 55a/10, 55a/16, 55a/17, 55a/6, 55a/8, 55a/9, 55b/17, 55b/19, 55b/21, 55b/4, 55b/5, 56a/1, 56a/12, 56a/15, 56a/21, 56a/7, 56b/18, 56b/2, 56b/20, 56b/4, 57a/11, 57a/19, 57a/2, 57a/21, 57a/5, 57a/6, 57b/10, 57b/11, 57b/14, 57b/17, 57b/2, 57b/21, 57b/3, 57b/5, 57b/8, 58a/1, 58a/14, 58a/15, 58a/18, 58a/19, 58a/2, 58a/21, 58b/11, 58b/12, 58b/14, 58b/17, 58b/20, 58b/21, 58b/7, 59a/1, 59a/13, 59a/2, 59b/10, 59b/11, 59b/12, 59b/16, 59b/17, 59b/20, 59b/21, 59b/9, 60a/1, 60a/16, 60a/17, 60a/20, 60a/3, 60a/4, 60a/5, 60a/8, 60b/1, 60b/12, 60b/13, 60b/14, 60b/15, 60b/17, 60b/20, 60b/9, 61a/13, 61a/14, 61a/16, 61a/18, 61a/2, 61a/20, 61a/7, 61b/5, 61b/14, 61b/16, 61b/18, 61b/19, 62a/10, 62b/12, 63a/11, 63a/13, 63a/18, 63a/19, 63a/20, 63b/13,

63b/14, 63b/15, 63b/16, 63b/3, 63b/4, 64a/19, 64b/3, 65b/11, 65b/13, 66a/3, 66b/15, 66b/2, 66b/21, 66b/5, 66b/9, 67a/10, 67a/19, 67a/2, 67b/12, 68a/7, 68b/11, 68b/17, 68b/18, 68b/4, 69b/17, 70a/2, 70a/3, 71a/10, 71a/4, 71a/9, 71b/10, 71b/14, 71b/16, 71b/7, 72a/20, 72a/5, 72a/8, 72b/12, 72b/13, 72b/20, 72b/6, 72b/9, 73a/10, 73a/13, 73a/14, 73b/12, 73b/3, 74a/9, 74b/5, 75b/13, 75b/17, 75b/18, 75b/19, 76a/10, 76a/11, 76a/21, 76a/3, 76a/4, 76b/12, 76b/2, 77a/12, 77a/6, 77b/1, 77b/2, 77b/6, 77b/8

vebāl (A.): vebal, günah

v.i 53b/11

vecd (A.): hayranlık, aşırı sevgi

v. 45b/10

vech (A.): 1. biçim, şekil, içerik

v.e 41a/2

2. sebep, münasebet, biçim

v.ile 2b/2, 2b/3, 3a/1, 3b/9, 9a/10, 9a/12, 12a/10, 12a/11, 12b/1, 18a/1, 19a/17, 21a/6, 24b/21, 28b/19, 30a/1, 32a/3, 32b/19, 32b/21, 35a/13, 36b/12, 41a/14, 42a/5, 42a/6, 43b/14, 48a/10, 51b/19, 52b/19, 53b/17, 53b/20, 57a/14, 58a/12, 58a/17, 58a/19, 58b/14, 59b/10, 63a/13, 64b/8, 69b/4, 71a/14

v.ile durur 43b/14

v.iledür 49a/16

v.le 13a/17

vedūd (A.): kullarını çok seven

v. 42a/9

vefāt (A.): ölüm, ölme

v.um 55b/1

→*v. it- (ölmek, vefat etmek)* 33b/2

vefḳ (A.): ayet, hadis ve duaların olduğu tılsımlı yazı

v. 73a/16

vehm (A.): yersiz korku, evham

→*v.e var- (evham yapmak, kendini boş yere korkutmak)* 68b/5

velākin (A.): lakin, fakat

v. 3a/20, 3a/5, 7a/13, 7b/21, 10b/7, 11a/7, 19a/10, 19b/2, 21a/8, 25b/19, 33a/18, 46b/16, 50a/16, 64a/13, 64b/19

veled (A.): çocuk, yavru

v.e 43a/18

v.üŋe 43a/18

velem yekünlehü küfüven eḥad (A.): O'na (Allah'a) bir denk de olmadı anlamında ayet

v.dur 12a/8

v.sın 16b/5

velī (A.): veli, ermiş kimse

v.lerden 21b/13, 23b/12

velī (F.): fakat, ama, ancak, lakin

v. 18b/3, 34b/9, 43b/21, 46b/18, 46b/19, 49a/6, 56b/5, 63b/17

velvele (A.): gürültü, patırtı

v.ye 39a/19

ver- :vermek *bk. vir-*

v. 42a/3

v.sin 2a/11

→*cevāb v.üp* 43b/1

verhem: gürültü, kargaşa (?)

v.i 9b/13

verhem-güne: gürültüye benzer, lüzumsuz (?)

v. 9b/14, 9b/15

vesselām (A.): selametle, kurtuluş olarak

v. 25b/21, 028a/4

veyā (A.F.): veya, yahut

v. 5b/9, 42b/5, 43b/11, 44b/13, 55a/5, 57a/1

veyāḫūd (A.F.): veya, yahut

v. 44b/1, 48b/10, 52a/19, 60a/16

veyl (A.): cehennemde bir vadinin adı

v. 41b/5

vezīr (A.): vezir

v. 69b/14

v. idi 65b/6

v.lerden 28a/10

vidāʿlaş- (←A.vedāʿ): vedalaşmak

v.up 2b/6, 16b/20

vilāyet (A.): il, memleket, ülke maḳlı

v.in 38a/21

hindüstān v.inde 38b/15

v.ine 72b/17

vilāyet (<A. velāyet): veli olma, ermişlik

v.i 73b/12

→*v.e ḳadem baş- (ermiş olmak)* 2b/13, 23b/11-12, 57b/1

vildān (A.): yeni doğmuş çocuk

v. 3a/5

vir- : 1. ödemek, tediye etmek, vermek

v.medi 12b/14

2. bildirmek, iletmek, ulaştırmak

v.di 51a/6, 56b/11

v.düŋ 33a/18

v.ür 72b/7

3. nefes vermek, solumak

v.ürdi 38a/4

4. vermek, sunmak

v. 42b/16, 68a/7

v.di 1b/15, 28a/18, 29a/6, 62a/5

v.digi 8b/21

v.esin 55b/11

v.meyüp 42b/16, 45a/9

v.mezem 42b/15

v.ür 31a/2, 41b/20, 56b/4

5. ihsan etmek, bağışlamak

v. 17b/11, 24b/3, 62b/20, 77a/19

v.di 41b/8

v.digi 29a/9, 29a/13

v.dügin 13a/10

v.e 42a/3, 56b/10, 62b/13, 62b/15

v.ecek 69a/21

v.em 63a/7, 76a/3

v.endür 59b/4

v.eyin 73a/3

v.miş 21b/19, 42a/16

v.mişdür 10a/19

v.sün 53a/18

v.üp 33b/19, 33b/20, 63b/19, 71a/21

v.ür 34a/14, 50a/16, 59a/8, 59a/9, 59a/10, 59a/13, 59a/14, 59a/15,

v.ürler 31a/13

v.ürse 32b/3

6. ikram etmek

v.di 68a/7, 68a/8

v.mege 47b/11

v.mekden 45a/12

v.meyen 42b/20

v.ürem 42b/17

7. yaymak, nüfuz etmek

v.ür 45b/11

8. tezlik fiilinde yardımcı fiil

diyü v.di 34b/20

9. teslim etmek, vermek (esir, köle)

v.e 67a/11

10. (biriyle) evlendirmek

v.di 16a/5

v.megile 16a/6

v.mezim 16a/3

11. değişmek

v.mezem 70b/2

12. dayamak, yaslanmak

v.üp 25b/13

→*alḳış v.di* 58a/11

amān v.di 38a/2

amān v.medügim 27a/17

amān v.mez 9a/1

ʿaṭse v.mek 43a/8

āvāz v.üp 43a/7

āvāze v.üp 43a/10

bahā v.meyince 16a/3

boyun v.meyem 27b/11

cān v.di 2a/10, 19a/5

cān v.e 63a/21

cān v.üp 76b/11

cevāb v. 13a/17, 34b/12, 49a/14

cevāb v.di 3a/12, 3a/9, 3b/11, 4a/13, 4a/18, 4b/13, 4b/19, 4b/6, 5a/17, 5a/21, 5a/4, 6a/3, 7a/10, 15b/21, 15b/9, 16b/13, 21a/10, 22a/4, 22b/5, 23a/11, 23a/21, 23a/4, 23b/8, 25a/9, 31b/15, 31b/8, 35a/15, 38b/11, 41a/13, 43a/11, 43a/3, 43a/7, 47b/13, 49a/16, 49b/19, 49b/2, 51b/9, 55b/14, 56a/2, 56a/16, 57a/1, 58b/10, 61a/1, 61a/11, 66b/20, 67a/4

cevāb v.diler 37b/2, 37b/4, 40a/3

cevāb v.düm 58b/15, 59b/14

cevāb v.düŋ 44b/9, 55a/14

cevāb v.e 12a/2, 28b/20

cevāb v.en 36b/14

cevāb v.icek 6b/17, 23a/5, 23b/2

cevāb v.medüŋ 44b/10

cevāb v.üp 6b/14, 13a/19, 25b/21, 31a/20, 35a/13, 42b/4, 43b/16, 50a/3, 51b/5, 52a/1, 58a/16

cevāb v.ür 4a/19

destūr v.digi 16b/13

eline v. 67a/8

eline v.di 36b/7, 46b/3, 67a/17

eline v.üp 18a/9

eline v.me 46a/19

eline v.miş 44b/14

eline v.me 46a/19

eline v.medügim 45a/16

eline v.miş 44b/14

eline v.üp 18a/9

eṣaḥ v.di 41b/8

fer v.ür 2a/8

fetvā v.diler 47a/3

ġarḳa v.di 61b/5

ġarḳa v.ecegin 34b/18

ġarḳa v.mekden 62a/12

göŋül v.me 8b/5

gūşimāl v.esin 29a/18-19

gūşimāl v.mekiçün 11a/8

gūşumāl v.e 27a/16

gūşumāl v.eler 27a/14

ḫaber v. 7a/9, 16a/17, 34b/11, 38b/2, 43b/13, 50a/3, 62a/15

ḫaber v.di 34b/3, 41a/14, 43a/15, 53a/17, 54a/12, 55a/20, 64a/10

ḫaber v.diler 65b/4

ḫaber v.düm 60a/14

ḫaber v.ür 34a/20

ḫaber v.ürdi 34b/4

ḥayāt v.di 41b/19

ḫaber v.gil 15b/9, 68b/10, 69b/16

ḫaber v.icek 63b/2

ḫaber v.ince 38b/19

ḫaber v.mişdür 34b/6, 55a/20, 58a/13

ḫaber v.üp 34b/5, 35a/10

icāzet v.di 26a/3, 70a/19

icāzet v.düm 7b/9

icāzet v.medi 61b/12

icāzet v.üp 30a/14, 70b/19

icāzet v.ürseŋüz 38b/9

iġvā v.di 16a/4, 72b/4

inṣāf v.üp 40b/19, 63a/15

istimālet v.di 73a/4

istimālet v.üp 73a/3

izin v.diler 29b/15

ḳanad ḳanada v.üp 57b/15

ḳarşu v.di 11a/1

ḳıyām v.en 62b/17

ḳuvvet v.üp 76b/9

ḳuvvet v.ür 45b/10

mecāl v.meyüp 49b/5, 55a/4

muḳābil v.di 19a/10

murād v.mez 24b/16

nişān v.ür 3a/21, 4b/1, 5b/15, 23a/16, 23b/3

nūr v.ürdi 26a/11

öŋ v.mez 46a/1

rāḥat'ül ervāḥ v.üp 11b/13

rıżā v.di 56a/8

rıżā v.medi 16a/3

ṣadaḳa v.diler 41a/11

ṣaḥīḥ v.di 41a/14

ṣalavāt v. 5b/11, 8b/17, 12a/21, 15a/12, 17a/12-13, 17a/14, 17b/12, 17b/20, 20b/21, 21a/15, 23a/13, 24b/5, 24b/20, 26a/2, 28a/4, 32a/21, 32b/18, 40b/18, 41a/16, 41b/16, 42a/3, 51b/18, 54a/9, 62b/21

ṣalavāt v.esin 41a/7

ṣalavāt v.esiz 7a/11

ṣalavāt v.gil 2a/5, 13a/12, 47b/14, 51a/7, 56a/2, 63a/10

ṣalavāt v.üp 8a/20, 20a/5

selām v.di 12a/1, 30a/2, 37a/12, 40a/19, 58b/8, 66b/6

selām v.gil 61a/9

selām v.dikden 25b/10

selām v.esin 61b/20

selām v.üp 2b/18, 9a/15, 11b/3, 12a/2, 13b/19, 31b/15, 39b/11, 48a/7, 55a/1, 55b/10

şehvet v.mek 45a/13

şevḳ v.ür 58b/7

şuʿle v.ür 26b/2, 26b/4

şuʿle v.ürdi 5a/14

tāb v.ir 21a/8

tāb v.ür 3a/4, 23a/4

tāb v.ürler 26a/15

temennā v. 7a/11

yardım v.üp 68a/13

yile v.di 72b/5

yile v.ecekdür 72b/6

yol v.diler 48a/6

viril- : verilmek, bahşedilmek

v.digi 7b/7

v.en 6a/17

viribi- : göndermek

v. 68a/13

vird (A.): Allah'ı zikretme

v.i 1b/3

virici : veren, layık gören

v. 33b/21

v.sin 33b/5

viy (F.): vay, ey

v. 1b/9, 2a/7, 37a/13, 41b/14

vukūf (A.): anlama, bilme

v. 22a/14

vuḥūş (A.): vahşi, yabani hayvanlar

v. 50b/6, 51b/4, 51b/5, 55b/5, 59b/17

vur - : vurmak *bk. ur-*

yire v.dı 9b/8

vü (F.) : ve *bk. u, ü*

v. 2a/19, 5a/7, 7a/2, 11b/2, 12a/17, 17b/6, 20a/14, 22b/16, 22b/17, 25a/7, 25b/11, 29a/14, 29b/2, 32a/7, 32a/17, 47b/15, 49b/2, 54a/20, 65a/18

vücūd (A.): vücut, beden

v. 41a/18, 62a/20, 76b/19

v.ı 33b/2

v.ın 33a/6, 69a/11, 72b/17

v.ını 71a/19

v.uŋ 17b/1, 32a/8

v.uŋdur 62a/20

→*v.a gel- (doğmak, dünyaya gelmek)* 9a/18

vüsʿat (A.): güç, kuvvet

v. 77b/4

vüzerā (A.): vezirler

v. 2b/13, 6b/21, 17a/2, 25b/12, 25b/14, 25b/8, 28a/9, 57b/2, 75b/15

yā (A.): ey, hey, ya

y. 3a/1, 3a/9, 3b/11, 4a/13, 4b/6, 4b/13, 4b/14, 5a/4, 5a/17, 5a/21, 6a/3, 6a/9, 6a/18, 6a/20, 6b/15, 7a/12, 7b/8, 7b/17, 8a/11, 8a/16, 8b/7, 9a/16, 9b/17, 9b/19, 9b/8, 10a/18, 10b/1, 10b/11, 11a/11, 11a/14, 11a/15, 12a/4, 12b/1, 12b/12, 12b/7, 13a/19, 13a/20, 13a/21, 13b/1, 13b/2, 13b/17, 13b/21, 14a/8, 14a/11, 14a/12, 14a/20, 14b/7, 14b/21, 15a/1, 15a/13, 15a/6, 15a/4, 15b/17, 15b/4, 15b/9,

15b/19, 16a/9, 16a/12, 16a/21, 16b/8, 16b/11, 16b/12, 16b/13, 18a/6, 18a/7, 21a/10, 22a/4, 22a/7, 22a/8, 22b/5, 22b/13, 23a/4, 23a/11, 25a/9, 25a/15, 25a/17, 25b/19, 26a/2, 26a/10, 26a/13, 26a/21, 26b/4, 26b/21, 27b/6, 27b/8, 28a/3, 28a/20, 29a/16, 30a/3, 30a/21, 30b/1, 30b/6, 30b/8, 30b/13, 30b/18, 31a/6, 31a/14, 31a/18, 31a/20, 31b/2, 31b/8, 31b/15, 31b/17, 32a/10, 32a/6, 33a/4, 33a/8, 33a/17, 33b/8, 33b/15, 34a/1, 34a/11, 34a/16, 34b/11, 34b/12, 35a/10, 35a/13, 35a/15, 35b/15, 35b/21, 36b/13, 37a/13, 37b/2, 37b/21, 38a/1, 38a/14, 38a/16, 38b/1, 38b/3, 38b/10, 38b/18, 39a/10, 39b/12, 40a/3, 41a/1, 41a/3, 41a/12, 41a/13, 42a/21, 42b/4, 42b/11, 42b/19, 43a/2, 43a/3, 43a/7, 43a/11, 43a/20, 43b/1, 43b/16, 43b/21, 43b/6, 43b/7, 44a/5, 44a/11, 44b/10, 44b/12, 44b/14, 45a/2, 45a/11, 45a/12, 45a/15, 45a/16, 45a/17, 45b/6, 45b/9, 45b/20, 45b/21, 46a/7, 46b/4, 46b/10, 46b/14, 47a/10, 47a/11, 47b/2, 47b/11, 48a/15, 48a/1, 48b/2, 48b/7, 48b/15, 49a/1, 49a/2, 49a/10, 49a/13, 49a/14, 49a/16, 49b/2, 49b/16, 49b/19, 50a/2, 50a/21, 50a/3, 50b/12, 50b/19, 51a/15, 51a/16, 51b/3, 51b/5, 51b/8, 51b/9, 51b/15, 51b/19, 52a/1, 52a/8, 52b/4, 52b/8, 52b/11, 52b/14, 52b/16, 53a/1, 53a/8, 53b/6, 53b/7, 53b/18, 54a/1, 54a/3, 54a/10, 54a/12, 54b/2, 54b/3, 55a/7, 55a/14, 55b/11, 55b/13, 55b/15, 56a/5, 56a/14, 56a/16, 56b/21, 57a/5, 57a/12, 58a/12, 58a/14, 58a/15, 58a/17, 58a/20, 58b/15, 59b/11, 59b/9, 59b/14, 60b/18, 60b/19, 60b/5, 60b/6, 61a/1, 61a/10, 61a/11, 61b/6, 61b/14, 61b/7, 62a/7, 62b/14, 63b/11, 64a/3, 64a/9, 64a/13, 65b/6, 66b/4, 66b/8, 68a/15, 69a/12, 69a/14, 69a/17, 69b/14, 69b/15, 69b/20, 70a/7, 70a/11, 70a/21, 70b/3, 70b/8, 71a/3, 71a/6, 75b/18, 76a/12, 76a/6,

y. ġafūr 31a/8

y. ġanī 77a/6

y. ilāh 8b/15, 12a/19, 17b/11, 24b/4, 32a/20, 77a/7

y. ilāhī 8b/12, 12a/12, 12b/13, 12b/19, 24b/2, 41b/6, 41b/13, 60a/15, 62b/19

y. rab 60a/17, 77a/18, 77a/19, 77a/20, 77a/21

y. rabbī 60a/20

y. rabbü'l-ʿālemīn 15a/17

y. raḥīm 25a/16

y. settār 77a/21

y. şekūr 31a/8

yā (F.) : 1. ya, yahut, veya

y. 2a/18, 60b/2, 63a/21,

2. ve, sonuç olarak

y. 32b/5

3. peki, öyle ise

y. 43a/2,43a/10, 49a/15, 54b/7, 68b/14

yabān (<F. biyābān): dışarı, başka yöne *bk. yābān*

y.a 30a/5

yābān (<F. biyābān): dışarı, başka yöne *bk.yabān*

y.a 24a/4, 67a/15, 67a/8

yād (F.): anma, hatırlama

y. 2b/1, 17b/19

y. u biliş 41b/11

→ḳasem y. eyle- 52a/6

ḳasem y. it- (yemin etmek) 27b/18, 53b/20, 71b/11

y. eyle- (anmak, ismini anmak) 40b/18

y. it- (hatırlamak, akla getirmek) 24a/20, 32a/18, 32a/19, 47a/17, 57b/20, 62b/14

y. ol-(anılmak, hatırlanmak) 2a/20, 24b/4

yādigār (<F. yād-gār): yadigar, hatıra

y. 13a/12, 17b/6, 17b/8, 20b/21, 21a/15, 24b/17, 32a/21, 32b/17, 51b/18, 77b/8

yaġ- **:** yağmak

y.mağıla 39a/12

yaġmur : yağmur

y.a 7a/17, 14a/15

y.lar 39a/12

yaġrın : sırt

y. 65a/18

y.a 18b/14

y.ına 11a/5, 11a/9

y.ında 19a/12

yaḫşı : iyi, güzel

y. 2a/21, 41a/17, 49b/11, 54b/17

yāhū (A.): yahu

y. 41b/18

yāḫū (<F. yā-ḫūd): yahut *bk. yāḫūd*

y. 32a/9, 32b/13, 41b/18

yāḫūd (F.): yahut *bk. yāḫū*

y. 7a/21, 18a/7, 24a/11, 27a/10, 36b/12, 46a/18, 63a/21, 69a/3

yaḳ- : yakmak

y.ardı 38a/4

y.dı 9b/12

yaḳın : yakın

y. 15a/10, 27b/7, 30a/7, 36a/12, 37a/13, 37a/20, 56b/19, 56b/21, 62a/19, 64b/4, 67a/20, 67b/5

y.da 51b/13, 63b/11

y.uma 58b/8

yāḳūt (A.): çok değerli bir taş, yakut *bk. yaʿḳūt*

y. 59a/20

y.dan 3a/19, 6b/12, 8a/2, 8a/6, 9a/4, 17a/9, 17b/8, 22a/18, 22b/20, 22b/4, 23a/10, 23a/18, 23a/20, 23a/8, 23b/20, 23b/6, 25a/3, 26a/8, 26a/12, 26a/19, 26a/5, 26b/2, 26b/3, 26b/7, 26b/9, 30a/18, 30b/15, 30b/7, 30b/8, 31a/11, 31a/3,

y.dandur 31a/21

y. eŋeklü 29a/12

yāḳūt-ı revān (F.): kırmızı şarap

y. 11b/1

ya‘ḳūt (<A. yāḳūt): çok değerli bir taş, yakut *bk. yāḳūt*

y.dan 2b/8, 21a/21

yala- : yalamak

yalayı y.yı 48b/20

y.yup 51a/19

yalıŋ I : boş, kınından çıkmış

y. 66a/14

yalıŋ II: alev

y.ı 38a/13

yalıncaḳ: kınından çıkmış bir halde (kılıç, hançer)

y. 20b/3, 20b/4, 66b/15

yalıŋlan-: alev çıkarmak

y.ur 36a/11

yalman: kılıcın, kamanın, bıçağın, mızrağın, süngünün ağzı veya ucu

y.ı 20b/16

y.ın 10a/12

y.ına 66a/14

y.ların 20a/14

yalvar-: yalvarmak

y.dı 72a/2

yan : yan, taraf

y.ına 11b/5, 16b/20, 28b/15, 30a/10, 30a/15, 45a/1, 45b/2, 47a/15, 49b/1, 50b/3

y.ında 5a/13, 9a/18, 11b/5, 11b/7, 22a/18, 25b/5, 39b/7, 48a/11, 48a/12, 49a/17, 53b/4, 53b/5, 61a/2, 68a/2

y.ındaġı 23b/20

y.ından 30a/10

yan- : yanmak

y.ar 38a/8, 49a/2, 50b/20, 50b/8, 51a/1

y.dı 41b/20

y.mış 48b/20

→y.up yaḳıl- (ah etmek, inlemek) 13b/16

yaŋa : taraf, tarafta, taraftan, tarafına

y. 3a/16, 4a/21, 4b/20, 8b/6, 13a/19, 23a/9, 23a/20, 28b/18, 29b/20, 36b/5, 37a/17, 37b/10, 37b/12, 38a/3, 38b/14, 45b/21, 47b/8, 48b/8, 64a/7, 65b/14, 66a/19, 66a/20, 66b/18, 68a/4, 70b/11, 73a/8, 74a/1

y.dan 30a/2, 35a/21, 36a/20, 36a/5, 36b/3, 36b/5, 36b/7, 37b/13, 64b/8, 67b/2, 68a/4, 68b/2, 69b/12

y.sına 36a/17

y.sında 3a/17

yaŋaḲ+: yanak

y.ıdur (yaŋağıdur) 32b/8

yanaş- : yanaşmak

y.ıcaḳ 30a/10

yaʿnī (A.): yani, sözün kısası

y. 3b/12, 3b/2, 33b/10, 34a/20, 36b/13, 39b/10, 42b/9, 49b/13, 50a/9, 57b/17, 58b/9, 60a/7, 61b/4, 61b/9, 73a/3, 73a/5

yap- : 1. yapmak, inşa etmek, kurmak

y.ar 59b/17

y.arlar 59b/16

y.dı 9a/3

y.dılar 60a/8

y.maġa 60b/11

y.mışlar 34b/15

y.up 60a/16, 60a/19, 60b/7, 60b/9

2. kapamak, örtmek

y.mayam 27b/10

y.up 60a/16

yapdur-: yaptırmak, inşa ettirmek

y.dılar 60a/6

yapıl- : yapılmak

y.mış 39b/17, 39b/3

yapış- : tutmak

y.up 70b/6

yapraġ : yaprak *bk. yapraḲ+*

y. 32b/11, 32b/12

yapraḲ+: yaprak *bk. yapraġ*

y.ı (yapraġı) 5b/21, 14a/10, 30b/11, 30b/13, 31b/18

y.ıdur (yapraġıdur) 32b/7

y.ına (yapraġına) 31a/2

y.ları 5b/18, 8a/3, 30b/19, 30b/20

yapu : yapı, bina

y.sı 5a/10, 5a/9, 38a/12, 39b/4

yar- : yarmak, ayırmak

y.ar 44a/16

y.dılar 48a/6

y.up 11b/20

yar : ağız suyu

y.ından 61b/14

yār (F.): yar, sevgili, dost, arkadaş

y. 6a/19, 32b/17, 36a/9, 40a/20, 41b/12, 51b/16, 77a/1

y.e 63a/8

y. u cān 13a/12, 23a/14, 24b/19, 56a/2

y.dan 33b/21

y.ı 33b/21

y.ıla 42a/2

y.ıyam 66b/21

y.uŋ 2b/20

→*y. eyle-* 8b/13

y. u muṣāḥib ḳıl- 27b/15

yāra (<F.yārā) : güç, kuvvet

→*y.ol- (destek olmak)* 63a/8

yaraḲ+: silah, savaş aleti

y.ın (yaraġın) 28a/6, 69b/11, 71b/1

y.ına (yaraġına) 63b/4

y.ını (yaraġını) 63a/19

y.ıyla (yaraġıyla) 35b/4, 72b/1

y.lar 5a/17, 5a/18

y.ların 35a/16

→*y. eyle- (hazırlanmak)* 40b/16

yaraT- : yaratmak *bk. yaraṭ-*

y.an (yaradan) 62b/15

y.dı 15a/9, 50a/4, 69b/21

y.maduŋ 60a/15, 60a/18, 60b/1

y.mış 30b/5

y.sa 50a/15

yaradıl-: yaratılmak

y.mış 33a/13

yaramazlıḲ+: fenalık, kötülük

y.a (yaramazlıġa) 47b/3

y.uŋ (yaramazlıġuŋ) 46b/19

yaraş- : yakışmak, münasip olmak

y.ur 16b/6

yaraṭ- : yaratmak *bk. yaraT-*

y.ur 8a/14

yarān (<F. yārān): dostlar

y.larına 27a/8

yardım (F.): yardım, iyilik *bk. yardum*

→*y. ḳıl- (yardım etmek)* 70a/16

y. vir- (yardım etmek) 68a/13

yardum (F.): yardım, iyilik *bk. yardım*

→*y. it-* 27a/19

yarıcu : yardımcı

y.ŋ 3a/1

yarıl- : yarılmak, ayrılmak

y.dı 50b/18

yarın : yarın, gelecekte

y. 47a/6, 65b/8, 65b/10, 69b/7

yarındesi: yarından sonra

y. 63a/21

yārī̄ (F.): yardım

→*y.ḳıl- (yardım etmek, dostluk yapmak)* 12a/14, 63b/19, 65b/7

yarlıġa-: bağışlamak, affetmek

y. 12a/17

y.r 1b/2

y.ya 57a/13

y.yup 41b/3

yas : yas, matem, ağlayış

y. 16a/12

y.ın 43b/9

yaş- : yassıltmak, eğmek

y.mak 11a/13

yasaġ : yasak *bk. yasaḲ+*

→*y. eyle- (yasaklamak)* 45a/10

y. it- (yasak etmek) 46a/8

yasaḲ+: yasak *bk. yasaġ*

y.ı (yasaġı) 45b/17, 46a/9, 46a/10

→*y. it- (yasaklamak)* 54a/5

y. ḳo- (yasaklamak) 52a/3

yaşavul: yolları koruyan asker, muhafız

y. 20b/3

y.lar 48a/6

yāsemen (F.): yasemin çiçeği *bk. yāsemīn*

y. 31a/6, 32b/10, 45a/21

yāsemīn (F.): yasemin çiçeği *bk. yāsemen*

y. 60b/12

yaşşı : yassı

y. 44a/4

yaş I : yaş, gözyaşı

y. 9a/13

y.ı 51b/1

y.ından 59a/7

y.lar 6b/1

→*y. dök- (ağlamak)* 29a/16

yaş II : ömrün miktarı, yaş

y.ında 57a/17

yaşa- : yaşamak

y.yup 69b/3

yaşlu : gözü yaşlı

gözleri y. 53b/21

yat- : 1. yatmak, yerde boylu boyunca uzanmak

y.dılar 66a/12, 68a/9

y.ur 49a/18

y.dugı 11b/20

2. yatmak, uyumak veya dinlenmek için yatmak

y.dugı 51b/14

y.mayup 4a/6

y.sunlar 45b/15

y.urlar 51a/17

y.ur 37b/4

3. gömülü olmak, kabirde bulunmak

y.uram 40b/10

yatlu : kötü

y. 62b/3

yavlaḳ : kötü, fena

y. 30a/3

yavrı : insan veya hayvanın küçüğü, yeni doğmuş olan *bk. yavru*

y. 43b/18, 44a/11, 44a/12, 44a/16, 44a/17, 44a/3, 44b/5, 44b/6, 49a/15, 53a/10, 55b/18

y.sı 43b/14, 49a/20

y.sından 47a/21

y.ya 44b/2

y.yı 47a/21

yavru : insan veya hayvanın küçüğü, yeni doğmuş olan *bk. yavrı*

y. 44a/10

y.larıyla 9a/21

y.nuŋ 44a/9

y.sı 43b/21, 44b/2

y.sına 49a/21

yavuz : kötü, fena

y. 9a/16, 9a/17, 45b/21, 66a/6

yay : yay

y. 10a/9, 28b/6, 54b/8

y.dan 36b/2

y.ı 29a/11

y.ın 11a/13, 28b/6, 29b/17

yay- : yaymak, sermek, açmak

y.uban 76b/6

y.up 56a/17

yayıl- : yayılmak, dağılmak

y.ur 30a/20

yaz- : yazmak

y.an 5b/1, 40a/21, 41a/3, 41a/4

y.ana 8b/15

y.dısa 16b/16

y.duġı 73a/16

y.mış 5b/1

y.mışlar 39b/21

y.up 2a/4, 18a/10

yaz : yaz mevsimi

ḳış u y. 75b/13

y.ı 33b/20

yazıl- : yazılmak

y.an 16b/16, 16b/19

y.mış 4b/12, 16b/15, 18a/12, 21a/21, 21b/1, 21b/2, 21b/3, 21b/4, 22a/1, 22a/19, 22b/20, 28a/20, 28a/21, 29a/7, 29a/8, 31a/3, 40a/11, 47b/21, 73a/16

y.up 40a/12

yazılu : yazılmış, yazılı

y. 31a/5

yazu : yazı

y. 4b/11, 5a/20, 21a/21, 39b/21, 40a/11

y.sı 41a/18

ye- : yemek *bk. yi-*

y.di 68a/7

y.diler 51a/1

yed-i beyżā-yı mūsā (F.): Hz. Musa'nın mucizelerinden biri olan beyaz el

y. 8b/14

yed-i ḳudret (F.): kudret eli

y.iyle 37a/7

yedeklü: yedekte götürelen atı olma

y. 75b/3

yedi :yedi *bk. yidi*

y. 3a/20, 3b/21, 4a/9, 4b/9, 4b/11, 5a/13, 7b/12, 9b/11, 9b/13, 10a/3, 10a/7, 12b/8, 13a/1, 13a/9, 14a/13, 14b/17, 14b/18, 19a/14, 20a/13, 20a/18, 20b/9, 21a/8, 21a/21, 21b/4, 21b/6, 21b/7, 21b/9, 22a/17, 23a/6, 23a/11, 23b/15, 23b/18, 25a/17, 27a/17, 28a/19, 28b/6, 29a/10, 29a/13, 31b/10, 31b/12, 37b/10, 39a/18, 39b/3, 39b/21, 40a/11, 61a/12, 61b/10, 62a/9, 66b/12, 66b/20

y.şer 18a/9

yediler: alemlerin manen yöneticisi durumunda oldukları kabul edilen yedi ermiş kişi

y. 21b/12, 23a/12, 23a/15, 23b/8

y.dür 23a/12

y.e 23b/11

y.üŋ 23b/10

yedi biŋ: yedi bin

y. 21b/21, 22a/6, 22a/7, 57b/6, 69b/21

yedi biŋ yedi yüz yetmiş yedi: yedi bin yedi yüz yetmiş yedi

y. 20a/3, 74a/2

yedi kez yüz biŋ: yedi yüz bin

y. 75a/9

yedinci: yedinci

y. 5a/10, 5b/21, 7b/14, 16b/20, 17a/12, 17a/2, 21a/11, 21a/19, 21a/3, 21b/17, 21b/20, 21b/4, 21b/9, 22b/4, 23a/10, 23a/8, 23b/17, 25b/15, 25b/16, 25b/5, 25b/6, 31b/1, 31b/20, 37a/1, 39a/9, 61a/16, 62a/6, 72a/17, 74a/19

yedişer: yedişer

y. 14b/16, 22a/8, 22a/9, 22b/3

y. yüzbiŋ 21a/13

y. kez yüz biŋ 21a/14

yedi yüz: yedi yüz

y. 75a/9, 75a/10

yedi yüz biŋ: yedi yüz bin

y. 7a/15, 7a/16, 14a/14, 21a/12

yedi yüz yetmiş yedi: yedi yüz yetmiş yedi

y. 3a/3, 5a/15, 29b/17

yeg : daha iyi, evla, üstün *bk. yig*

y.dür 11a/14, 42b/17, 43b/10, 45a/13, 67b/14

yek pāre (F.): tek parça

y. 4b/3, 23b/19, 39b/18

yeksān (F.): bir, düz, aynı seviyede

→*ḫāke y. it-* 40b/11, 41a/6, 71a/19

ḫāke y. ol- 5b/10

y. ḳıl- 72b/17-18

yel : 1.yel, rüzgar *bk. yil*

y.e 7a/17

2. hava

y.ile 66a/5

yeldür- :koşturmak

y.e 50b/9

yeleK+: kuş kanadındaki uzun tüy *bk. yileK+*

y.in (yelegin) 28b/10

yelekli : yeleği olan *bk. yeleklü*

simūrġ y. 29a/12

yeleklü: yeleği olan *bk. yelekli*

sīmurġ y. 28b/8

yem : yem, hayvan yiyeceği

y.in 47a/17

yemīn (A.): sağ, sağ taraf

y. ü yesār 67b/11

yemiş : meyve

y.i 30b/11, 30b/14, 31a/13

y.lerden 30b/12

y.leri 7a/18, 8a/4, 30b/20

y.lerinüŋ 14a/19

yeŋ- : yenmek, mağlup etmek

y.mez 11a/13

yenil- : yenilmek, mağlup olmak *bk. yiŋil-*

y.ecegin 36b/5

yer : 1. yer, mekan, mahal *bk. yir*

y.i 11b/20

y.in 64b/6

y.ine 23b/7, 30b/10, 54b/6

y.lerinden 69b/9

2. yer, zemin, toprak

y.i 53a/15, 55b/12

3. yeryüzü

y.i 4a/9, 14b/16, 34b/2, 39a/18

yereḳān (F.): değerli bir taş

y.dan 5a/10, 6b/13, 22b/4, 23b/6

yesār (A.): sol, sol taraf

yemīn ü y. 67b/11

yeşer- : yeşermek

y.dise 24b/9

y.e 25a/16

y.en 32b/11

y.ür 31a/13

yeşil : yeşil

y. 3b/1, 3b/4, 4b/1, 4b/4, 5b/21, 6b/12, 6b/8, 8a/3, 21a/20, 21a/8, 22a/18, 22a/21, 23a/10, 23a/2, 23a/7, 23b/20, 26a/19, 31a/3, 39b/21, 39b/5, 39b/6, 40a/10, 40a/11, 42b/2, 59a/9

yeşim (<A.yeşm): değerli bir taş, yeşim taşı *bk. yeşīm*

y.den 3a/19, 3b/1, 4b/1, 4b/21, 5a/3, 5a/9

y.ler 6b/11

yeşīm (<A.yeşm): değerli bir taş, yeşim taşı *bk. yeşim*

y.den 17a/5, 21b/20, 22a/21, 22a/17, 23a/20, 23a/9, 23b/19, 23b/5, 39b/5

y.dür 23a/2

yet- : ulaşmak, erişmek

y.miş 6a/1

yetiş- : ulaşmak, erişmek

y.di 46a/10

y.diler 46a/3

y.mez 37b/11

yetmiş : yetmiş

y. 4b/21, 30b/18, 31b/12, 39b/1, 54b/12, 55b/7, 61b/21

yetmiş iki: yetmiş iki *bk. yitmiş iki*

y. 4b/13

yetmiş biŋ: yetmiş bin

y. 3b/12, 7b/17, 7b/18, 7b/19, 7b/20, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/4, 8a/5, 8a/6, 8a/8, 8a/9, 8a/10, 8a/13, 12a/11, 12b/5, 13b/2, 13b/8, 14a/4, 14a/12, 14b/13, 14b/14, 26a/16, 26b/4, 26b/5, 26b/7, 26b/12, 30a/19

y.i 31a/14

yetmiş kez yüz biŋ yetmiş biŋ yüz yetmiş yedi: yedi milyon yetmiş bin yüz yetmiş yedi

y. 8a/4-5

yetmiş iki: yetmiş iki

y. 4b/18, 14b/1, 22b/9, 53a/2, 55b/2, 55b/6, 63a/13

yetmiş kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ: yedi milyon yetmiş yedi bin

y. 13b/12

yetmiş kez yüz biŋ :yedi milyon

y. 13b/21

yetmiş kez yüz biŋ daḫı yedi biŋ: yedi milyon yedi bin

y. 13b/9, 13b/10

yetmiş kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ: yedi milyon yetmiş yedi bin

y. 13b/12, 13b/13, 13b/17

yetmiş kez yüz biŋ ve yetmiş yedi biŋ: yedi milyon yetmiş yedi bin

y. 14a/8

yetmiş kez yüz biŋ ve daḫı yetmiş yedi: yedi milyon yetmiş yedi

y. 14b/10

yetmiş yedi: yetmiş yedi

y. 3a/3

yetmiş yedi biŋ: yetmiş yedi bin

y. 4b/15, 12a/1

yetmiş yedi kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ yedi yüz: yedi milyon yedi yüz yetmiş yedi bin yedi yüz

y. 31b/20-21

yetmiş yedi kez yüz biŋ daḫı yetmiş yedi biŋ: yedi milyon yedi yüz yetmiş yedi bin

y. 12b/1-2, 14b/13-14

yetmiş yedi kez yüz biŋ: yedi milyon yedi yüz bin

y. 14b/11

yetmiş yedi kez yüz: yedi bin yedi yüz

y. 14b/11

yetür- : ulaştırmak, eriştirmek

y.ürlerdi 37a/10

yevm-i arż (F.): arz, şikayet günü

y.uŋ 47b/13

yevm-i berzaḫ (F.): ruhların ölümden sonra kıyameti bekledikleri zaman aralığı

y.da 77a/11

yezdān (F.): Allah, Tanrı

y. 27b/9

ḫāliḳ u y. 58b/1

y.a 77b/1

ḫāliḳ u y.a 68a/12

yezdān-perest (F.): Allah'a inanıp iman eden

y. 28a/16

y.em 27a/19

→*y. ol-* 71a/7

yıg- : yığmak, çoğaltmak, toplamak

y.ın 64a/5

yıḳ- : 1. yıkmak, dağıtmak

y.adı 38a/11

y.ar 38a/14

y.ardı 38a/5

y.up 76a/18

2. yıkmak, devirmek, düşürmek

y.ardım 27a/10

y.dı 19a/3, 19a/14, 64b/15

y.up 65a/8, 65a/10

yıḳıcı : yıkıcı, yıkan

y. 75a/21

yıḳıl- : 1. yıkılmak, dağılmak

y.a 38a/11, 75a/21

y.dı 68b/4

2. yıkılmak, devrilmek, düşmek

y.dı 18b/18, 19a/5, 19a/12, 19b/4, 30a/12

y.ınca 65a/9

y.up 64b/20

yıl : yıl, sene

y. 4b/15, 8a/10, 14a/20, 14b/7, 15b/21, 16a/1, 16a/17, 16a/19, 26a/9, 40b/4, 47a/20, 48b/16, 55a/21, 61b/15

y.da 3b/12, 8a/14, 26a/10, 37a/9, 39a/12, 44a/13

y.dan 58a/13

y.dur 33b/10, 37b/3, 59b/18

y.ında 55b/4, 69b/21

y.ından 27a/7

y.lar 32b/4

ay u y. 62b/3

yılan : yılan

y. 16a/14, 52b/11

yıldırım: yıldırım *bk. ıldırım*

y. 10a/6, 10a/8, 18b/13, 19a/4, 30a/6, 32a/2, 37b/7, 65b/4, 71b/9

yıldırım-veş (F.): yıldırım gibi

y. 70a/11

yıldız : yıldız *bk. yılduz*

y.lar 8a/14

yıldur- : bıktırmak, ürkütmek

y.up 48b/14

y.magıla 49b/5

yılduz : yıldız *bk. yıldız*

y.dan 27a/17

y.ı 13a/9

y.lardan 26b/1

y.ları 8a/15

y.larıŋ 8a/15

yıllıḳ : yıl miktarı

y. 4b/9, 8a/10, 8a/11, 8a/13, 13b/9, 14a/12, 14a/4, 15a/3, 26a/7, 26a/20, 26a/21, 26a/5, 26a/6, 26a/8, 26a/9, 31b/21

yırt- : yırtmak, parçalamak

y.arlar 46a/7

y.ımasun 45b/16

y.maz 51a/18

y.up 10b/17

yırtıcı : yırtıcı, vahşi

y. 9a/20, 37a/4, 48a/13, 51b/8, 52b/1, 52b/12, 53a/4, 55a/2, 57b/14, 60b/20, 60b/8, 61a/13, 61a/15, 62b/1, 76b/2

y.dur 53a/9

yi- : yemek *bk. ye-*

y.diler 68a/8

y.dügi 47a/18

y.mege 50a/9, 68a/6

y.mek 11b/10

y.mekde 58b/20

y.mekden 49b/11, 52a/14, 53a/20

y.meyeler 45a/19

y.meyüp 45a/14

y.mez 24b/10

y.r 30b/12, 48b/15, 50b/6, 50b/20

yir ü y.r 32b/14

y.r ü yir 32b/14

y.rler 46b/14, 47a/17

y.se 32b/14

y.ye 49a/2, 50b/8

y.yen 48a/11, 52a/16, 52b/16, 57b/17, 61a/15

y.yüp 9a/20, 13a/8, 24b/12, 33a/12, 42b/13, 48b/20, 52b/10, 54a/13

→ *ġam y.megil* 27b/16

ḥarām y.di 62b/19

yidi : yedi *bk. yedi*

y. 5b/6, 38a/12, 38a/14

yidir- : yedirmek *bk. yidür-*

y.eyin 45a/14

y.ür 49a/21

yidür- : yedirmek *bk. yidir-*

y.ürler 42b/12

y.me 2a/15

yig : üstün, kuvvetli, iyi *bk. yeg*

y. 20a/21, 28a/5

y.leri 19b/20, 37b/19

y.lerin 72b/10

yigirmi biŋ: yirmi bin

y. 74b/7

yigirmi dört: yirmi dört

y. 17a/4, 17a/11, 23b/18, 28a/8, 29b/4, 29b/18, 72a/3, 72a/20, 76a/8

yigirmi dört biŋ dört yüz: yirmi dört bin dört yüz

y. 74b/10

yigirmi dört kez yüz biŋ: iki milyon dört yüz bin

y. 63b/20, 72a/19-20, 72b/10, 73a/7

yigirmi üç: yirmi üç

y. 64b/3

yigirmi yedi biŋ: yirmi yedi bin

y. 74b/14

yil : 1. yel, rüzgar *bk. yel*

y. 4b/18, 28b/11, 30a/19, 31a/2, 35a/20, 35b/3, 35b/18, 36b/17, 37a/19, 38b/13, 38b/6, 38b/14, 38b/20, 39a/12, 46a/1, 48a/19, 55a/10, 55a/17, 60b/9, 61b/18, 62b/2

y.den 48b/8

y.e 14a/15, 36b/8, 37a/19, 37b/17, 39a/11

y.i 33a/18, 34a/20, 34a/21, 34b/6, 34b/7, 34b/9, 55b/19

y.ler 40b/9

y.leri 39a/3

2. hava

y.leri 32a/3

→y.e vir- (şevklendirmek, gurur vermek) 72b/5

y.e vir- (kaybetmek, yitirmek) 72b/6

yileK+ : kuş kanadındaki uzun tüy *bk. yeleK+*

y. 57b/15

y.e (yilege) 57b/15

mürġ ü y. 34a/15

yin- : yenmek, yenilmek (yemek, yiyecek)

y.ürse 30b/3

yine : yine, tekrar *bk. gine*

y. 7a/19, 10b/11, 11a/6, 13a/13, 15b/8, 19a/2, 24a/19, 24a/7, 30b/10, 30b/11, 33b/19, 34b/11, 38a/15, 39a/10, 39b/2, 39b/21, 39b/7, 43a/17, 43a/6, 43b/13, 49a/15, 49a/21, 50a/2, 50b/10, 50b/11, 50b/7, 57a/21, 57b/3, 58b/20, 61b/8, 62a/9, 63a/10, 63a/11,63a/2, 63a/3, 63a/4, 63a/5, 63a/6, 63a/7, 63a/8, 63a/9, 65b/11, 68a/17, 69a/5, 70a/1, 71a/21, 72b/20, 74b/10, 74b/6, 75a/15

yinil- : yenilmek, yemek

y.di 11b/10

yiŋil- : yenilmek, mağlup olmak *bk. yenil-*

y.mez 47a/2

yir : 1. mevki, mahal, yer, taraf, konum *bk. yer*

y. 8b/2, 46a/5

y.de 4b/3, 18a/10, 18a/11, 21a/8, 34a/17, 37a/13, 43b/4, 43b/20, 44b/3, 45a/4, 46b/17, 49a/9, 50b/13, 51b/14, 67b/5

y.den 18a/12, 45b/6

y.e 30a/20, 39a/1, 45a/20, 47b/1, 50a/20, 68b/1

y.i 32b/7

y.idür 17a/19, 41a/21

y.in 59a/21

y.inde 10b/5, 35a/19, 40b/20, 49a/9, 62a/14

y.inden 7a/2, 15a/20, 16b/19, 20b/10, 27b/3, 28a/5, 28a/16, 28a/20, 29a/3, 30a/13, 52b/13, 53a/6, 53a/7, 66a/13, 67b/4, 68b/9, 72a/1, 73a/11, 73a/14

y.ine 7a/19, 9a/15, 28a/13, 28b/19, 29b/7, 33b/21, 33b/5, 34a/1, 40a/8, 45b/6, 51b/12, 61b/12

y.lerde 60b/2, 60b/11

y.lere 60b/2

y.lerinden 20b/3, 53b/4

y.üŋ 34a/18

2. toprak, zemin, kara

y. 14a/13, 39a/13, 51a/12, 60b/12, 61b/9

y.den 32b/9, 34a/5, 34a/8, 34b/2, 34b/19, 35a/17, 61a/20

y.e 4a/9, 10b/3, 11a/5, 19a/1, 20b/10, 27a/10, 39a/2, 40b/13, 49b/6, 50b/2, 51a/12, 57a/9

y.inden 7b/1, 34b/2

3. yeryüzü

y. 10a/3, 12b/8, 13a/9, 32b/14, 36a/12, 76a/15

y.ce 31b/12

y.de 2a/2, 24a/14, 36a/12, 67b/6

y.deki 16a/21

y.den 31b/10

y.i 10a/3, 34b/2, 38a/12, 38a/14, 40b/13

y.ile 36a/15, 36a/21, 76b/3

y.e 9b/13, 11b/20, 28a/19, 29b/10, 38a/11, 51b/13, 68b/6

y.le 15b/13, 35a/20, 35b/1

y.ler 20b/8

y.üŋ 20b/12

4. alan, meydan

y. 6a/1, 14b/12

y.e 14b/21

y.inden 27b/19

y.ine 51a/13,

5. mesafe

y. 10b/9, 63b/12, 64a/2, 64a/10

6. memleket, ülke, diyar

y.de 49a/14

7. ev, mekan

y.lerin 60a/5

→ *y. göster-* 48a/10, 57a/15, 71a/11

y.e ur- 65a/14

y.e vur- (düşürmek, yere vurmak) 9b/8

y.ine gel- (olmak, gerçekleşmek) 45b/19

y.ine getür- 3b/14, 12b/15, 14a/21, 34a/19, 37a/10, 37a/8, 38b/7, 40a/14, 67a/18

y.ini ṭut-(yerine geçmek, kaplamak) 17b/15

yüzin y.e sür- 16a/5, 57a/4, 65b/20

yüz suyunı y.e ṣaç- 65b/2-3

yüz y.e sür- 30a/14, 55a/7, 68a/12

yüzlerin y.e sür- 53b/21

yir- : yermek, kötülemek

y.esin 40b/13

yir yir: yer yer, bazı yerleri, kısmen

y. 2b/9, 61a/11

yiridür: münasiptir, uygundur

y. 2a/21

yirine: yerine, mukabil, bir şeyin yerini tutmak üzere

y. 54b/5

yirlü : yer sahibi, yerinde

y. 35a/19, 61b/12

yir yüzi: yeryüzü, dünya *bk. yir yüzü*

y. 33b/12, 61b/9

y.n 9b/20, 20b/10, 20b/9

y.nde 20b/19, 35a/18, 42a/13, 48b/7, 68b/6, 76a/16

y.ne 11b/21, 37b/18, 48a/4, 68b/2

y.ni 33b/19

y.nüŋ 20b/9

yiryüzü: yeryüzü, dünya *bk. yir yüzi*

y.nce 31b/18

y.nde 7a/18, 15b/11, 15b/15, 20b/12

y.ni 56b/20, 76a/16

yit- : 1. yetmek, yeterli olmak, elvermek, kafi gelmek, kifayet etmek

y.er 1b/8

y.dügi 59b/9

y.dügince 17b/5, 62b/10

y.dükçe 13b/1

y.mez 46a/21, 47a/11, 47b/8, 56b/1

2. yetişmek, erişmek, ulaşmak, vasıl olmak

y.di 12b/5, 16a/2, 16b/20, 46a/11, 67a/20, 68b/1, 70a/20

y.diler 17a/12, 20a/11, 20a/20, 36b/3, 36b/4, 37b/8, 56b/13, 56b/14, 64b/4, 70b/12

y.dügin 11b/21, 13a/2

y.dügini 36b/4

y.düŋ 9a/21

y.gil 68a/18

y.se 46b/13

→ġavrına y.diler 14a/9

ġavrına y.miş 13a/18

żarar y.e 29a/20

yitdür- : getirtmek

y.ürler 47b/5

yitir- : ulaştırmak, eriştirmek *bk. yitür-*

y.mişken 14b/2

yitiş- : ulaşmak, erişmek, varmak

y.di 54b/16

y.dük 7b/14, 8a/12, 13b/9

y.düm 67b/1

y.mez 60a/20

y.üp 68a/9

yitişdür-: vasıl etmek, yetiştirmek, getirmek

y.ür 47a/5

yitmiş iki: yetmiş iki *bk. yetmiş iki*

y. 42a/13

yitük : yitik, yerinde olmayan

y. 68b/16

yitür- : ulaştırmak, eriştirmek *bk. yitir-*

y.di 67b/20, 71a/5

y.diler 29a/6, 52a/13

y.e 61b/18, 67b/15

y.ecekdür 55a/10

y.eyin 56a/8

y.inceye 56b/4

y.mege 55a/18

y.ürdi 4b/18

yiydin : kokmuş

y.dür 44a/21

yiyici : yiyici, yiyen

y. 52a/21, 52b/12, 57b/17

y.dür 52b/13

yoġır- : ezmek, yoğurmak *bk. yoġur-*

y.urdum 5b/6

yoġrul-: ezilmek, yamulmak

y.up 20b/14

yoġsulluk: yoksulluk, fakirlik

y. 53b/11

yoġur- : ezmek, yoğurmak *bk. yoġır-*

y.urdı 19a/8

yoḫsa :yoksa, aksi takdirde *bk. yoḳsa*

y. 65b/19

yoḫsul : yoksul, fakir

y. 57b/8

yoḲ+ : yok

y.umış (yoġumış) 33b/14

y. 1b/7, 3a/5, 5a/3, 5b/8, 7b/15, 11a/14, 13b/12, 21a/10, 24a/15, 24a/7, 25b/19, 30b/2, 32a/15, 32b/3, 39b/18, 41b/21, 42a/1, 45b/12, 46a/21, 52b/6, 56b/3, 57a/2, 58b/17, 60a/1, 63a/8, 67a/21, 67b/5, 77a/20

y.dur 5b/9, 8b/11, 13a/21, 14a/17, 14b/4, 14b/8, 16b/17, 16b/18, 16b/5, 16b/6, 17b/14, 21b/8, 22b/2, 24b/17, 30b/13, 30b/21, 31a/16, 31a/2, 33b/16, 40a/3,

40a/6, 43b/7, 43b/8, 44b/14, 47a/19, 49b/11, 56a/5, 57b/11, 60a/20, 60b/15, 60b/17, 63b/1, 67b/14

y. durur 21a/15, 59b/5

yoḳlaT-: yoklatmak, kontrol ettirmek

y.up (yokladup) 34b/17

yoḳlıḲ+: yokluk *bk. yoḳluḳ*

y.um (yoḳlıġum) 63a/7

yoḳluḳ : yokluk *bk. yoḳlıḳ*

y. durur 63a/7

yoḳsa : yoksa, aksi takdirce *bk. yoḫsa*

y. 16a/15, 66b/17, 68a/19

yoḳuş : yokuş

y.da 28b/11

yol : 1. yol, uğur, amaç, hedef

y.da 63a/21

y.ına 27a/15, 70b/7

y.una 19a/16

y.unda 63a/7

y.uŋda 76a/9

2. yol (zaman ve ölçü birimini ifade eder)

y. 8a/10, 13b/9, 14a/12, 26a/5, 26a/6, 31b/21

y.a 20b/7

y.da 8a/11, 8a/13

y.dan 26a/8

y.dı 26a/21

y.dur 21b/7, 63b/11

y.ıdı 21b/9

→*y. al- (mesafe kat etmek)* 15a/3, 26a/9, 26a/21

y.undan çıḳar- 16a/6

y.a gel- 69a/17

y. vir- (önünü açmak, geçmesi için önünden çekilmek) 48a/6

yol- : yolmak, asılmak

y.duḳların 52b/18

y.up 51b/14

yolca : yol sıra, yolu izleyerek

y. 26a/7

yoldaş : yoldaş, arkadaş

y.ıyam 30a/1

y.larına 65b/21

y.um 66b/21

yoldaşluḲ+: yoldaşlık

y.uŋuzı (yoldaşluġuŋuzı) 76a/2

yor- : yormak, bezdirmek

y.uŋ 72b/14

yort- : koşmak, devamlı yol yürümek

y.up 70a/20

yoşu- : yıpranmak, yorulmak

y.dı 20b/16

yöre : yöre, etraf,çevre

y.de 45b/4

y.sinde 58b/1, 60b/12

y.sine 47a/17

y.sini 58b/11

yören- : hatıra gelmek, gönlünü kaplamak

→*ġubar y.di* 7b/4

g.e şübhe yören 71b/4

yum- : yummak, kapamak

göz y.up 37a/9

yumaşaḳ: yumuşak

y.dur 44a/7

yumurda: yumurta

y. 43a/17, 43b/14, 43b/16, 44a/1, 44a/11, 44a/13, 44a/16, 44a/2, 44a/4, 44a/6, 44a/8, 44b/2, 44b/3, 47b/1

y.daġı 49a/21

y.dan 43b/14, 43b/15, 44a/12, 44a/18, 47a/16, 49a/15, 53a/10

y.lar 44b/5

y.ları 44a/2, 44a/4

y.muzuŋ 49b/9

y.nuŋ 43b/17, 44a/19, 44a/21

y.sı 43b/14, 49a/19

y.sın 44a/14, 44a/19, 44a/3

y.sından 47a/21

y.sınuŋ 43b/17, 49a/19

y.ya 49a/20

y.yı 44a/5

yumurdla-: yumurtlamak *bk. yumurtla-*

y.r 43a/18, 44a/13

y.sa 44a/1, 49a/16

y.yup 55b/18

yumurtla-: yumurtlamak *bk.yumurdla-*

y.r 44a/6, 49a/17

yundlu : kısraklı, kısrağı olan

bedevī y. 74a/18

yuT- : yutmak

y.ur (yudur) 45a/9

y.dı 48b/20, 61b/9

y.dugın 13a/5, 13a/6

y.maḳ 54a/14

yuḳaru : yukarı

y. 7b/12, 7b/14, 7b/15, 7b/16, 7b/17, 7b/18, 7b/19, 7b/20, 8a/1, 8a/2, 8a/3, 8a/6, 8a/7, 8a/8, 8a/9, 12b/9, 13a/16, 13b/3, 13b/8, 15a/2, 15a/5, 15a/6, 26a/8, 51a/11, 57a/9, 62a/6, 67a/3

yuva : yuva, hayvan yatağı

y. 60a/8, 60a/19, 60b/9, 60b/11

y.da 45b/15

y.sına 60b/20

y.sından 9b/2

yuvala-: yuvarlamak, atmak

y. 48a/1

y.dı 48a/2

yuvalu : yuvası olan, yuvalı

y. 60b/20

yü- : yıkamak

y.yüp 77a/17

yüce : yüce, ulu, yüksek

y. 2b/19, 7b/1, 31a/5, 59b/17, 60a/17, 60a/19, 60b/1, 60b/2, 60b/9

yüce y. 59b/16

y.dür 39b/3

y. yüce 59b/16

yüceliK+: yükseklik

y.i (yüceligi) 26a/6, 26a/8

yüg(ü)r-: koşmak, hızlı gitmek

y.ür (yügrür) 60a/21

yüksek: yüksek

y. 43b/20, 45a/20, 45b/1, 45b/6, 46b/12, 60a/8, 60b/14

yüksekliK+: yükseklik

y.i (yükseklig) 26a/20, 30b/20

yüŋ : tüy, kuş tüyü

y.cügezlerin 51b/12

y.in 29a/13, 44b/4

y.inden 48a/19

y.leri 53a/14

y.lerin 52b/10, 52b/18, 57b/13, 76b/6

y.lerini 45b/3

y.ün 11b/4

y.üŋı 68a/20

yüreK+: yürek

y. 44a/14, 44a/15

y.e (yürege) 76b/9

y.i (yüregi) 53b/21, 59a/16

yüri- : yürümek, gitmek *bk. yürü-*

y. 64a/11

y.diler 36a/8

y.me 8b/4

y.yem 69b/1

y.yüp 48a/6, 64a/1

yüriyüşlü: yürüyüşü olan, yürüyüşe sahip

bād-ı ṣarṣar y. 29a/14

yürü- : yürümek, gitmek *bk. yüri-*

y.di 2b/11, 2b/12, 2b/13, 4a/21, 4b/20, 6b/7, 16b/21, 19b/10, 20a/8, 20b/12, 36a/5, 36a/9, 68a/4

y.diler 2b/11, 16b/21, 36a/6, 64a/1

y.düler 2b/14, 17a/1, 17a/2, 20a/5, 73a/10

y.mesi 50b/7

y.mez 48b/11

y.r 26b/18, 48b/8, 52a/19, 52a/20

y.rdük 58b/1

y.rler 30a/18

y.rler idi 73b/14

y.rüz 49b/8

y.yende 50b/6

y.yüp 2b/7, 18a/12, 23a/15, 23a/6, 28a/14, 45b/5, 60b/15, 72a/7

yüz I : 1. yüz, çehre

y. 72b/8

y.cügezin 57a/9

y.cügezini 51a/12

y.e 63a/4

y.i 3a/7, 21a/8, 26a/11, 41a/21, 53a/13, 58b/6, 71a/2

y.in 9a/14, 11a/17

y.ine 9a/15, 12a/18, 16b/6, 38a/7, 54a/15, 66a/1, 69a/10, 70a/10, 70b/1, 70b/3

y.iŋi 43a/12

y.leri 30b/5, 32a/2, 68a/9

y.lerin 60a/14

y.lerini 37a/17

y.ün 11b/19, 29b/20

y.ünden 21a/6, 30a/13

y.üni 27b/7, 66a/2, 66b/6

y.üŋ 2a/9, 41b/18, 53a/20

y.üni 19b/3

y.üŋi 27a/1, 43a/13

y.üŋüŋ 2a/8

2. üst, satıh, yüzey

y.inde 35a/18, 35b/20, 38b/16, 39a/4, 48a/14, 51b/10, 56b/2, 64a/9, 76b/3, 76b/13, 76b/14, 76b/15,

y.inden 35b/3, 54a/15, 54a/17, 56a/10, 56b/14

y.ine 11b/20, 35b/12, 35b/5, 35b/9, 36b/10, 36b/11, 37a/16, 37a/20, 38b/14, 68a/15, 68a/21, 68b/8

y.ünde 67b/12

y.ündeki 38a/4

y.ünden 15b/14, 57a/3

y.üni 56b/19

→*el y.e sür-* 7a/5, 15a/19, 25b/12, 28a/17

secdeye y. sür- 14a/10, 29a/4

y. aḳlıġı 70a/19

y. çevür- 72b/21

y. dut- 54a/2

y. göster- 64a/6

y. sür- 2b/21, 11a/18, 12a/16, 16a/17-18, 16b/4, 27a/1, 27a/3, 27a/4, 38b/6, 40b/11, 50b/10, 57a/10, 60b/5, 70b/21, 76a/12

y. ṭut- 63b/18, 76a/9

y.üne ur- 12a/18

y. yire sür- 55a/7, 30a/14, 68a/12

y.in yire sür- 16a/5, 57a/4, 65b/20

y.lerin yire sür- 53b/21

y.üne ur- 12a/18

y.in düş- 29b/14

y.in yire sür- 16a/5, 57a/4

y. şuyını yire şaç- 65b/2-3

y.lerin yire sür- 53b/21

yüz II : yüz sayısı

*y.*16a/1, 16a/19, 31b/18, 39b/4, 42b/17, 58a/13

yüzler : üçler, yediler, kırklar gibi veliler topluluğu

y.lerüŋ 23b/13

yüz altmış: yüz altmış

y. 23a/16

yüz seksen ṭoḳuz: yüz seksen dokuz

s. 41b/16-17

yüz biŋ: yüz bin

*y.*15a/10, 19b/10, 19b/11, 19b/12, 19b/14, 19b/16, 19b/17, 41a/10, 41a/11, 61a/9, 72a/13, 72a/16, 72a/21, 75b/6

yüz biŋ ṭoḳuz yüz ṭoḳsan ṭoḳuz: yüz bin dokuz yüz doksan dokuz

y. 20a/9

yüz daḫı seksen sekiz: yüz seksen sekiz

y. 41b/9

yüz elli biŋ: yüz elli bin

y. 72a/14, 72b/1

yüz seksen sekiz: yüz seksen sekiz

y. 62b/10

yüz ṭoksanıncı :yüz doksanıncı

y. 63a/1, 77b/3

yüz yigirmi :yüz yirmi

y. 19a/4

yüz yigirmi dört: yüz yirmi dört

y. 2b/8, 2b/15, 4b/17, 14b/1, 17a/3, 22b/9, 35b/2, 36a/7, 37b/18, 55b/2, 75b/8

yüz yigirmi dört biŋ: yüz yirmi dört bin

y. 72a/15, 75b/9

yūsuf-ı ṣānī-ṣıfat (A.): Yusuf yüzlü, ikinci Yusuf

y. 6a/21

yūsufī (A.): Yusuf'a ait, ona mensup

y. 20a/17

żabṭ (A): sahip olma, zapt

→*ż.iT- (sahip olmak, zapt etmek)* 41a/6, 43b/2

ẕād (A.< ẕāt): kimse, kişi *bk. ẕāt*

ẕ. ü zevāda 5a/5

zād u zevāde (A.): azık, yiyecek, erzak

z. u zevāde 60a/6

ẓafer (A.): zafer, galibiyet

ẓ. 43b/4, 43b/5, 53b/2

zaʿ ferān (A.): safran

z.dan 31a/7, 31a/10

zāġ (F.): karga

z. 59a/16

zaġanos (Yun.): yırtıcı bir kuş

z.ıla 53a/10

zāhid (A.): zühd ve takva sahibi, dindar

*z.*15b/10, 15b/15, 15b/21, 16a/12, 16a/15, 16a/18, 16a/2, 16a/21, 16a/3, 16b/15, 16b/9, 50a/10

z.e 15b/18, 16a/4

z.i 15b/17

z.üŋ 15b/14, 15b/21, 16a/11, 16a/12, 16a/16, 16a/6, 16b/12

ẓāhir (A.): açık, belli, meydanda

ẓ. 3a/5, 32a/7, 73b/12

ẓ.de 52a/20

ẓ. ü nihān 15a/10

→*ẓ. ol- (meydana çıkmak, apaçık belli olmak)* 2b/12, 3b/13, 21b/16, 39a/1, 39b/3, 45b/18, 49a/11, 49b/3, 57a/19, 58a/8

ẓāhirā (A.): görünürde

ẓ. 16b/3

zaḫīre (<A. ẓaḫīre): hububat, kuru erzak

z.sin 61a/14

zaḫm (<F. zaḫm): vurma, darbe

z.ından 20b/16

→*z. irgür-* 65a/14

zaḫm (F.): yara

z.ı 70a/9

z. idici 28b/3

zaḫmınāk (<F. zaḫm-nāk): yaralı

z. eyle- 64b/17

zaḥmınāk (<F. zaḫm-nāk): yaralı

z. ḳıl- 37b/15

zāid (A.): artık, fazla

z.ini 49a/20

zale'-i cevher (F.): şebnem, çiğ tanesi

z. 59a/12

ẓālim (A.): zalim, zulmeden

ẓ. 51a/9

ẓ.den 51a/21

ẓ.ler 45b/14

serkeş ü ẓ.dür 32b/6

zamān (A.): zaman, devir, vakit

z. 1b/10, 1b/11, 1b/15, 4a/19, 008a/13, 9a/10, 9a/5, 9b/12, 12a/10, 12b/2, 13b/20, 18a/13, 19a/16, 19a/17, 20b/20, 21b/18, 23a/13, 24b/15, 24b/20, 27b/2, 33b/20, 34b/10, 36a/12, 36a/13, 37a/10, 37a/9, 40b/1, 41b/10, 47a/5, 50a/3, 51a/7, 55a/12, 62a/17, 66b/1, 69a/15, 69a/21, 70a/4

ʿömr ü z. 40b/15, 62b/13

zemīn ü z. 10a/2, 29b/13

z.a 1b/15, 59a/8

z.da 23b/8, 23b/9, 73b/11

z.dan 56a/12, 61a/7, 77b/4

z.ı 77a/19

z.ıla 32a/4, 51a/5, 61b/13

z.ında 15b/10, 23b/1, 25a/19, 38b/3, 41a/13, 51a/20, 70a/2

z.ındaġı 6b/15, 22b/5

z.ındaki 38b/5, 39b/13

z.ından 19a/8, 35a/2, 54b/20

z.ki 2b/4, 13a/14, 18a/4, 21a/2

z.uŋ 4a/13, 5b/4, 70a/3

zamāne (A.): devir, zaman

z. 3b/15, 25a/21

z.si 25a/20

zanbaḳ (<A. zenbaḳ): zambak çiçeği

z.a 59a/15

zānī (A.): zina eden, zinacı

z.dür 53b/8

zār (F.): ağlayan, inleyen

āh u z. 51b/17

zār u z. (ağlayarak, inleyerek) 67b/8

→ *taẓallüm z.ı eyle-* 72a/1-2

taẓarruʿ z.ı it- 54a/4

z.ı ḳıl- 51b/17

z. u efġān it- 060b/17

z. it- 33b/19

z. ol- 32b/8, 77a/1

żar (<A. żarr): zarar

ż. 72b/8

żarar (A.): zarar, kayıp, ziyan

ż. 63b/6

ż.ından 60a/7

nefʿ ü ż.ı 16b/6, 46b/15

→*ż.ı ṭoḳun- (zarar vermek, kötülük etmek)* 58b/5

ż. it- (zararı dokunmak) 49a/5

ż. yit- (zararı dokunmak) 29a/20

żarb (A.): darp, vurma, vuruşma

ż. 19a/19, 11a/9

ż.ıla 27a/9, 76a/18

ż.ın 18b/15

ḥarb u ż. 5b/3

ż. u ḥarbıla 29a/17

→*ż. ur- (güçlü bir şekilde vurmak, hamle yapmak)* 10b/2, 18b/17, 19a/11, 19b/3, 75b/7

żarb-ı gürz (F.): gürz darbesi

ż.i 10b/7-8

ẓarīf (A.): tavrı hoş olan, zarif

ẓ. 71b/6

ẕāt (A.): mahiyet, sıfat

ẕ. 25a/7, 31b/5

ẕ.ı 59b/8

ẕ.ıdur 32b/11

ẕāt-ı māh (F.): ayın yüzeyi, görünüşü

ẕ. 20b/18

ẕāt-ı seng (F.): taşın yüzeyi

ẕ. 25a/16

ẕāt-ı künh (F.): gerçeklik, varlık

ẕ.ine 1b/4

żāyiʿ (A.): yok olan, yok olmuş

ż.i 59b/2

zebānī (A.): cehennemlikleri cehenneme atmaya memur edilen melek

z.ler 31b/21

zeberced (A.): açık yeşil renkte bir taş *bk. zebercet*

z.*den* 21a/20, 23a/10, 23a/20, 30a/18, 31a/7, 39b/21, 39b/6, 40a/10

zebercet (A.): açık yeşil renkte bir taş *bk. zeberced*

z.den 26a/12, 26a/19

zebūn (F.): güçsüz, zayıf

z.um 63b/19

→*z. düş- (güçsüz ve zayıf düşmek)* 11a/14, 13a/4, 65b/2

z. it- (güçsüz ve zayıf hale getirmek) 36a/3, 37b/16, 47a/13, 49b/5

zebzek (F.): bir tür silah

z. 35b/8

zehir (<F. zehr): zehir, ağu *bk. zehr*

z. 34a/1, 49a/7

zehr (F.): zehir, ağu *bk. zehir*

z. 49a/9

z.i 8b/21, 16a/14

z.ine 17a/21, 24b/16

zehre (F.): 1. öd, safra

z. 38a/13

2. cesaret

z.si 46a/9

→*z.si çāk ol-* 4a/6

zehr-gār (F.): zehirli, zehir bulaştıran

→*z.it- (zehirlemek)* 13a/1

zehrināk (F.): zehirli

z. 68a/2

zelel (A.): yanılma, eksiklik, küçük günah

cürm ü z. 41b/1

→*z. ol- (yanılmak, hata etmek)* 41a/19

ẕelīl (A.): hakir, alçak, değersiz

ẕ. 45a/10

→*ẕ. ü ḫor eyle- (küçük düşürmek, değer vermemek)* 12b/19

ẕ. ol- (değersiz hale gelmek) 14a/5

zelzele (A.): deprem, zelzele

z.ye 39a/18

→*z. düş- (sarsılmak)* 29b/10

z.ye gel- (sarsılmak) 10a/2, 29b/13,

37b/10

zemherī (A.): zemheri, karakış

z.ye 33b/19

zemīn (F.): kara, toprak, zemin

z. 28a/12, 28b/16, 32a/4, 72b/13, 73a/3

z.de 36b/2

z.ler 59a/3

z. ü zamān 10a/2, 29b/13

z.üŋ 72b/9

zemm (A.): yerme, çekiştirme, kötü anma

z.ile 9b/17

zemzem (A.): Kabe yakınlarında çıkan kutsal su

z. 24b/2, 24b/3

zen (F.): kadın

z. 46a/21

z.den 42b/20

zenān (F.): kadınlar

z. 43b/12

zencīr (A.): zincir, pranga

z.leri 23b/19

z.lerile 31b/13

zer (F.): altın

sīm ü z. 59a/6

sīm ü z.den 23a/18, 30a/21, 31a/11

z. ü ḫāk u giyāh 17b/17

zerbāf (F.): altın tel ile dokunmuş kumaş

z. 57b/19

zerd (F.): sarı renk

z. 59a/18, 59b/1

ẕerre (A.): çok küçük, küçücük parça *bk. zerre*

ẕ. 2a/19

ẕ.ce 1b/4, 32b/4

ẕ.nüŋ 7b/7

ẕ. ẕerre 032b/11

ẕ.si 15a/7, 64b/20

ẕ.sidür 1b/6

ẕ.ye 7b/6

zerre (<A. ẕerre): çok küçük parçacık *bk. ẕerre*

z. 12b/12, 12b/16, 12b/21, 22b/2

z.ce 13b/11

z.ler 12b/12

z.nüŋ 12b/12, 12b/13, 14a/5

ẕerre'-i deryā (F.): denizin zerresi, damlası

ẕ. yı 1b/14

zerrīn (F.): altından yapılmış, altın renginde

z. 4b/8, 11b/11,19b/19, 22a/9, 24b/9, 28b/12, 29a/15, 36b/15, 42b/12, 47b/19, 48a/12, 57b/10, 57b/21, 57b/4, 61b/19, 67b/10, 73b/20, 75a/17, 75a/18, 75b/3, 76b/5, 76b/10

zevād (<A. ẕevāt): zatlar, saygın kimseler

ẕād ü z.a 5a/5

zevāde (A.): erzak, azık, yiyecek

z. 5a/6

zād u z. 60a/6

z.sin 61a/14

zevāl (A.): ortadan kalkma, yok olma

z. 58b/18, 59b/4

ẕevḳ (A.): Hoşa giden şey, zevk

ẕ.ini 56a/11

ẕ. ü ṣafādadur 30b/2

zeyd : zahmet, cefa, sıkıntı

z.vir- (eziyet etmek) 56b/4

zeyn (A.): süs

→z. it- (süslemek, donatmak) 59b/3

z. ol- (süslenmek) 2a/13, 4b/11, 26b/9

z. ur- (süslemek) 28b/12, 29a/15

ẓıll-ı maʿbūd (F.): Allāh'ın gölgesi

ẓ. 13a/20

ẓıll-ı ḥaḳ (F.): Allāh'ın gölgesi

ẓ. 1b/10

ẓıll-ı īzid (F.): Allāh'ın gölgesi

ẓ. 77b/5, 77b/10

zırh (F.): zırh

z. u pīçesin 11a/16

z.ı 28b/1

z.laruŋ 20b/14

zī (F.) : ne güzel, ne hoş, ne iyi

z. 66a/21

z. bostān 58b/3

zībā (F.): süslü, güzel

z. 26a/14, 30b/13, 30b/9, 63a/9

ḫūb u z. 2a/12

zih (F.): çizgi, şerit

z. 39b/18

ẕihn (A.): zihin, hafıza, bellek

ẕ. ü idrāk 43a/2, 53b/17, 54a/6, 59b/9, 59b/10, 63a/15

ẕ.ine 43a/15, 43a/6, 53a/6

ẕikr (A.): anma, söyleme, sözünü etme

ẕ. 5b/16

ẕ.i 58a/18, 61a/8, 61a/18

ẕ.inde 1b/3

ẕ.inde durur 41b/17

ẕ.indedür 2a/6, 8b/17, 17b/13, 24b/6, 32a/21, 63a/1

ẕ.iŋi 58b/12

ẕ.üm 77a/19

ẕ. ü tesbīḥe 60b/3

→ *ẕ. it- (anmak, söylemek)* 2a/4, 6a/18, 8a/2, 8a/18, 58b/2, 58b/10, 58b/14

ẕ. ol- (söylenmek, anılmak) 3a/16, 3b/6, 7b/3, 13b/14, 14b/10, 30a/21

ẕikr-i ḥaḳ (F.): Allāh'ı anma, zikretme

ẕ. 58b/7

ẕ.a 6a/6, 59b/12, 60b/13

ẕ.ı 58a/8

ẕikr-i sübḥān (F.): Allāh'ı zikretme

ẕ. 57a/17

ẕikr-i müste'ān (F.): Allāh'ı zikretme

ẕ. 62a/18

ẕikrullah (A.): Allāh'ı zikretme

ẕ. 6a/20

zinā (A.): nikahsız cinsi münasebette bulunma

→*z.it- (zina etmek)* 53b/15

zinc (F.): def pulu, zil

ṭabl u z. 29b/10

zinde (F.): güçlü, sağlam, dinç

z. 10b/12

→*z. it- (güçlü, dayanıklı kılmak)* 77a/12

zindigānī (<F. zindegānī): yaşayış, geçim

→*z.iT- (yaşayıp gitmek, ömür sürmek)* 45a/13

zindigānīlıḳ (←F.zindegānī): yaşama, ömrünü geçirme

→*z.iT- (yaşamak, ömür sürmek)* 43a/3

zinhār (F.): 1. sakın, asla

z. 38b/18, 62a/2, 73a/1

2. mutlaka, hemen

z. 62a/15

zīr (A.): telli bir çalgı

z. ü bemm 28a/1

zīrā (F.): çünkü, zira

z. 2a/21, 10b/3, 17b/16, 33a/9, 34a/12, 34b/1, 34b/18, 38b/8, 43a/19, 43a/3, 43b/6, 43b/8, 45b/12, 46b/1, 46b/20, 47a/19, 47a/8, 48a/16, 52a/21, 53b/3, 56a/4, 61a/19, 63b/1, 73b/16

zirāʿat (A.): ziraat, ekip biçme

z. 41a/21

zīrek (F.): zeki

z. 43b/21

zīriye (F.): alt, alttaki

z. 9a/15

ziyād (A.): artma, ziyadelik

z. 6b/4, 17b/18, 17b/19, 27b/16, 40b/2

ziyāde (A.): fazla, çok

z. 21a/9, 46a/14, 46b/9, 47a/11, 60a/17, 61b/4, 73b/16

z.sin 30b/18

→*z. ol- (artmak, çoğalmak)* 44a/1, 48a/9

żiyāfet (A.): ağırlama, ziyafet

→*ż.iT- (ağırlamak, ziyafet vermek)* 45a/4

ziyān (F.): zarar, ziyan

z. 27a/16

z.um 35b/16

→*z. eyle-* 45b/13

z. gel- 50b/8

ziyāret (A.): 1. gidilmesi, dua edilmesi sevap olan yer

z.in 39b/12

2. ziyaret, gidip görme

z.ine 15b/11, 15b/13, 16a/18, 16b/1, 25a/20

→*z. eyle-* 39a/15, 40a/6

*z.e gel-*48a/18

z. it- 3a/13, 15b/16, 16a/1, 16b/1, 39a/6, 40a/4

z. ḳıl- 30b/17, 39a/7, 39b/12, 40a/13

ziynet (A.): süs

→*z.ol- (süslenmek)* 40a/8

ẓuhūr (A.): ortaya çıkma, meydana gelme

→*ẓ.a getür-* 3b/14, 50b/15

ẓulem (A.): karanlık

ẓ. 62b/16

ẓulm (A.): zulüm, eziyet, cefa *bk. ẓulüm*

ẓ. 51a/21, 52a/4, 52a/5, 58a/6

ẓ.ı 45a/11, 53a/4

ẓ.ı durur 32b/15

→*ẓ. it- (eziyet etmek)* 45b/14, 46a/8, 51b/4, 51b/21, 52b/14

ẓulmet (A.): karanlık

ẓ.i 24a/18, 30b/2

ẓulmet-i nefs (F.): nefsin karanlığı

ẓ.i 77a/18, 77a/19, 77a/20, 77a/21

ẓulumāt (A.): karanlıklar

ẓ.dandur 7b/18

ẓulüm (<A. ẓulm): zulüm, eziyet, cefa *bk. ẓulm*

ẓ. 45b/13, 51a/21

zūr (F.): güç, kuvvet

z.ın 10b/7

→z. ḳıl- (kuvvetle vurmak) 19a/3

żurefā (<A.ẓurefā): zarifler

ẓ. 21b/11

ẓ.dan 2b/14

zūr-ı bāzū (F.): kol kuvveti

z. 46b/18

z. ŋa 9b/10

z.sına 10b/5

zübān (<F. zebān): konuşma, dil, lisan

z. 58a/3, 59a/2

z.ın 59a/16

zühd (A.): züht, takva

z.i 16a/4

z.ile 15b/11, 15b/21, 16a/15

zühhād (A.): zahidler, takvalı kimseler

z. 12a/16

ẕü'l-celāl (A.): celal sahibi, Allāh

ẕ. 24a/10, 30b/5

zülf (F.): yüzün iki tarafına sarkan saç

z.i 32b/10, 51b/2, 63a/2

z.idür 63a/4

ẕü'lfiḳār (<A. ẕu'l-feḳār): Hz. Ali'nin kılıcı

ẕ. 77b/11

zülfiḳār (A. ẕu'l-feḳār): Hz. Ali'nin ucu çatallı kılıcı

z. billü 28b/9

zümürrüd (A.): zümrüt taşı

z. 21a/8

z.den 2b/8, 3b/4, 4b/4, 5b/18, 5b/21, 6b/12, 6b/8, 8a/3, 17a/10, 22a/18, 22b/4, 23a/2, 23b/16, 26a/12, 26b/3, 30b/15, 30b/20

2. ÖZEL ADLAR DİZİNİ

ʿabdād-ı cābirī : 18b/6, 19b/12

ʿacem : 27b/16, 54b/4, 75b/9

ʿaceryāhū bin ṣādıḳ: 73b/3

ʿacīn ʿulūḳ : 61b/5, 18b/15, 18b/21, 19a/2, 19a/4, 19a/5

ʿaclān : 19a/2

ʿaclān-ı türk : 18b/13

ādem : 8b/12, 21b/1, 73a/15, 28a/21, 55a/19

ādem-i ṣafī : 47b/16, 57a/18, 70a/4, 73a/15, 73b/7, 55a/8

ʿadūlāmī el yaḳāḥāhlī’: 20a/4

afrāsiyāb : 18a/16, 18a/17, 18b/13, 19a/14, 19a/5, 19b/18, 19b/21, 19b/5, 19b/8, 20b/11, 54b/17, 54b/2, 54b/3, 54b/19, 57b/4, 54b/16

afrāsiyāb-ı türk : 18a/4, 18a/6, 18b/18, 18b/2, 18b/4, 18b/8, 20b/3, 32b/20, 17b/20

afvāḳ : 28a/9

ʿagengaʿ : 19a/12, 68a/3, 68a/4, 68a/7, 68b/11, 69a/1, 69a/5, 69a/5, 69b/13, 70a/17, 70a/21, 70b/1, 70b/13, 70b/3, 70b/5, 70b/7, 71a/20, 71b/10, 71b/3, 71b/6, 71b/7

ʿagengāʿ : 65b/14, 65b/16, 65b/18, 65b/20, 66a/9, 66a/10, 66a/13, 66a/21, 66a/3, 67a/11, 67a/16, 67a/19, 67a/21, 67b/7, 67b/8, 67b/15, 68b/13, 68b/14, 68b/15, 69a/2, 70a/20

ʿaḥac bin ʿāc : 75a/19

aḥbībā bin şīsā : 73b/3

aḫı melīḥ : 47b/19, 48a/1, 48a/2

aḥmed : 8b/16, 8b/17, 12a/11, 12a/21, 40b/18, 56a/2, 61a/9, 62b/21, 77a/14, 77b/11

aḥmed-i maḥmūd-ı muḥammed muṣṭafā: 15a/17

aḥmed-i ḳāsım : 41b/14

aḥmed ü maḥmūd u ḳāsım: 1b/5

aḥmedī : 2a/18

ʿaḳārīb : 38a/21

aḳbīḥ-i erdevanī : 72a/15

aḳdāḥ bin fātiḥ : 72a/18

ʿaḳrān şāh : 71b/3

ʿaḳrān bin ʿaḳār : 75a/19

aḳvāṣ binʿanḳāsī : 64a/17

aḳvās ḳāhir(ī) : 28a/10, 18b/6, 19b/14

ʿalec binʿulūc : 75a/19

āl-i oṣmān : 77b/5

Allāh : 3a/1, 7b/13, 8a/1, 8a/5, 8a/14, 8a/18, 9a/5, 12a/6, 12a/7, 12b/21, 13b/14, 15a/11, 15b/8, 15b/21, 16b/13, 16b/14, 17b/10, 17b/3, 20a/5, 23b/9, 24a/20, 28a/19, 32a/2, 33a/5, 33a/14, 34a/7, 34b/4, 35b/16, 36b/11, 37a/6, 38a/16, 39a/8, 42a/15, 47a/8, 49b/19, 50a/8, 50a/11, 50a/16, 50a/17, 50a/18, 50a/19, 50b/2, 50b/20, 53a/18, 53b/18, 51a/3, 58b/4, 58b/12, 59b/8, 59b/11, 59b/13, 59b/19, 59b/20, 61a/8, 62a/15, 65a/6, 68a/12, 77a/3

ʿamāliḳ : 63b/7

ʿamāliḳa : 57b/5, 64a/18, 75a/8

ʿamlūḳ : 42a/12, 42a/17, 56b/13, 63b/2

ʿanḳ bin raḳāyım : 74b/3

ʿanḳā : 64a/4

ʿanḳāl-ı aṣferī : 72a/14

ʿanḳar-ı medanī : 74a/6

ʿanteb : 52a/11, 52a/9, 52b/9

ʿanter : 65a/11, 65a/12, 65a/15, 65a/16, 65a/17

ʿanter-i ʿādī : 64a/17, 74b/18

ʿanṭūr-ı türk : 19b/17

ʿarab : 4b/21, 4b/3, 29b/6, 32b/6, 33a/19, 37a/21, 70a/14, 74a/14, 74a/17, 74a/2, 74a/20, 74b/4, 74b/7, 74b/14, 75a/6

ʿarabca : 58b/9

ʿarab-ı arbā : 15b/13, 19b/20

ʿarafāt : 53a/16, 54a/13, 61b/8, 61b/12, 53a/15

ʿarāḳıb bin merāḳıb: 75a/19

ʿarbā : 19b/20, 29b/6, 74b/7, 75a/6, 15b/13

arḳaşıḳ bin ḳaşī : 64a/18

arḳış bin marḳış-ı ʿādī: 75a/11

āṣaf bin belḫıyā : 6b/20

āṣaf bin berḫıyā : 2b/10, 16b/21, 25b/7, 73a/21

aṣem : 73b/9

aṣfer : 71a/17, 71b/2, 71b/8, 72b/9

aṣferī : 63a/17, 64a/3, 65a/16, 66b/8, 67b/17, 71b/14, 72a/7, 72a/11, 76a/14, 76b/20

aṣṭaṭā'il : 31b/19

atenḫā eẕrāmī : 73b/2

aṭġāş ḫan : 63a/11, 63b/9, 63b/12, 63b/20, 72a/1

aṭġāş ḫan-ı aşferī : 64a/3, 63a/18, 72b/2, 72b/9, 73a/9

aṭramūş-ı türk : 19b/11

aṭrūş : 18b/6

ʿaṭrūş : 64a/3

ʿazrā'il : 14b/18, 55a/3

bābīl : 21a/3

bād-ı pā : 68b/6, 68b/8, 68b/19, 69b/13

bād-ı pāy : 28a/11, 64a/11, 65b/15,66a/18, 66a/8, 66b/14, 66b/15, 66b/3, 67a/13, 67a/15, 67a/7, 67a/9, 67a/12, 67b/3, 67b/13, 67b/18,

67b/2, 67b/20, 68a/7, 68a/12, 68a/13, 68a/15, 68a/19, 68a/3, 68a/4, 68a/5, 68a/9, 68a/14, 68b/1, 68b/2, 68b/6, 68b/9, 68b/10, 68b/12, 68b/13, 68b/14, 68b/15, 68b/16, 68b/20, 68b/5, 69a/1, 69a/2, 69a/3, 69b/7, 70a/18, 70a/19, 75b/17, 76a/3

baġdād : 2a/2, 64a/19, 75b/8

baġyeş-i ʿarabī : 74b/15

baḥr-i siyāh : 5b/14, 32a/6

baḥr-i ʿummān : 13a/4, 28a/13

balḫıḳ deŋizi : 52b/20

başra : 51b/7

batıḥ bin tervīdi : 74b/3-4

bedel-i ḳahramān : 57b/6

behmen : 5a/7, 32b/13

behrām : 19b/5, 19b/6, 19b/7, 38a/10, 67a/13, 67a/17, 67b/4

behrām-ı türk : 19b/7, 19b/8

behrām bin kehrām: 20a/10, 74a/9

benī aşfer : 63a/18, 63b/9, 64a/4, 64a/6, 64b/8, 64b/13, 65a/5, 65a/7, 65a/10, 65b/1, 65b/3, 65b/6, 65b/9, 65b/11, 66b/21, 71b/2, 71b/8, 71b/12, 71b/13, 71b/21, 72a/10, 72b/12, 72b/16

benī isrā'il : 2b/12, 15b/10, 15b/15, 18b/6, 18b/12, 19b/19, 20a/2, 21b/15, 73b/10

benī āṣaf : 67a/1, 67a/5, 67a/20, 67b/1, 67b/15, 67b/19, 67b/20, 68a/4, 68a/5, 68a/16, 68a/18, 68b/1, 68b/3, 69b/13, 69b/19, 70a/18, 70a/7, 70a/20, 70a/21, 71a/14, 71a/17, 72a/20

berdaʿ bin tīġ-edeb: 74a/19

berdaʿbin tübaʿ : 20b/1

berḳ-i cāẕū : 18a/15

berḳos : 15b/19

berṭā'il : 31b/19

berṭūş bin yaġmūş : 74b/1

beser : 74b/10

binā yāḥū bin yehūyāda' : 20a/3-4

bitsü' bin tā'ūn : 74b/9

bīzen : 4a/11

bursa ḳal'ası : 66b/20-21

büzūr-i çihir : 57b/2

cābūd bin nāşin : 73b/1

cāriḥ : 45a/19

cāy' peyġamber : 73b/9

cāyıḳ peyġamber : 73b/9

cebel-i ṭūr : 15b/14

cebrā'il : 4a/19, 14b/18, 17a/1, 25b/5

celāleddīn : 57b/5

cem : 32b/13, 58a/7

ceng-i īşān : 63a/11

ceng-i sām-ı süvār : 27b/20

cennet-i 'adn : 31b/1

cennet-i firdevs : 17b/11, 30a/16

cennetü'l-firdevs : 31a/21

cennetü'l-ḥażra : 51b/7

cennetü'l-meva : 8a/7, 31a/21

cimşīd : 58a/7

çīn : 5a/7

dānīyel bin dāvud :74b/10

dārā : 5a/7, 32b/13

dārām : 74b/2

dārā-verā : 1b/12

dāvud : 2b/14, 20a/2, 20a/6, 21b/3, 24b/20, 25b/4, 27a/21, 28b/1, 29a/3, 34a/4, 36b/10, 42a/15, 55a/21, 55b/1, 69a/6, 70a/5, 70b/7, 71a/9, 74a/5, 74a/7

dāvud-ı mürsel : 7a/1

destān : 9a/12, 10a/8,10b/8, 10b/15, 10b/16, 10b/17, 10b/21, 11a/1, 11a/2, 11a/3, 11a/6, 11a/7, 11a/19, 13a/10, 27b/1 27b/4, 29a/1, 29a/4, 29a/15, 29b/2, 30a/15,

destān-ı sām : 58a/7

destān-ı zāl : 9b/1, 29b/1, 75b/7

detlīmüs : 64b/3

dezaʿ bin ezrāʿ : 64b/2, 64b/12

dezʿ bin daʿān : 75b/11

eflāṭūn : 21b/8

eflātūn-ı yūnānī : 2b/3, 17b/21, 42a/6, 63a/13

eflātūn-ı zamān : 22a/14

ehrām : 19b/3, 19b/5

ehrām-ı türk : 19a/17, 19a/20, 19b/1, 19b/2

ehrām bin behrām : 18b/5

elbrūz : 5b/6, 6a/7, 37b/3

elḥān bin yaġra : 19a/11, 19a/14, 19a/17, 19a/4, 19a/7, 19a/9, 19a/18

elḥān : 19a/8, 19a/19, 19a/20,

elʿūm : 73b/9

cibrīl-i emīn : 21a/15

endelüs : 63b/17, 64a/4, 64a/6, 72a/10, 72a/15, 72a/20, 72b/10, 72b/12, 72b/16, 73a/2

ensün bin dāvud : 74a/21

enverī : 2a/17

erdevān : 64a/3, 64b/21, 64b/8, 65a/9, 65b/2, 66b/17, 67a/5, 68a/7, 68b/16, 69a/10, 69a/12, 69a/14, 69a/16, 69a/7, 69b/13, 69b/3, 69b/5, 64a/3, 67a/20, 66b/20, 65a/10, 65a/8, 65b/13, 66b/2, 66b/5, 66b/9, 67a/16, 67a/19, 67a/3, 67a/9, 68b/11, 68b/13, 68b/9, 68a/6, 68b/7, 69a/13

ermenī bendi : 64a/1

estefnūs-ı ʿādī : 74b/19

esverī : 57b/2

eşbāh-ı türk : 18b/5

eşnāʾil : 20a/6

eşyūm : 73b/9

evīnāzū bin īşā : 20a/8

evyā nerīʾl-cūʿ : 74b/1

evyāṣer : 2b/11 *bk. evyāṣir*

evyāṣir : 6b/20, 25b/7 *bk. evyāṣer*

eyyūb : 8b/13

eyzelüs : 64b/3

ezvürām bin semʿū: 74a/19

falesṭīn : 10a/18

falesṭīnḳalʿası : 11a/21, 13a/10, 27b/5, 28b/18, 29b/7

feraḫnān : 18b/18, 18b/19

feraḫnān-ı ʿarab : 18b/14, 18b/15, 18b/16, 18b/17

firdevsī : 1b/9, 2a/3, 8b/15, 17b/2, 17b/11, 24a/19, 24b/3, 31a/5, 32a/20, 41b/6, 32a/19, 41b/13, 42a/2, 62b/15, 62b/19, 63a/8, 77a/7, 77a/8, 77a/9, 77a/16, 77a/20, 77b/8, 77b/12

firīdūn : 28b/9, 29a/9

gāşiḥ : 73b/10

ġażanfer : 19b/4, 19b/5, 19b/6, 19b/7, 19b/12, 19b/19, 20a/1

ġażanfer-i medenī : 19a/21, 19b/14, 19b/16, 19b/17

ġażbān : 19a/11, 19a/6, 19a/9, 19a/12

ġażbān-ı türk : *bk. ġażbān* 18b/5, 19a/10, 19a/13

ġaycalān-ı türk : 18b/16, 18b/17

ġayṭūr : 18b/5

ġayyūr : 18a/20

gevderiz : 11a/15, 11b/7, 29b/3

gīv : 11a/15, 11a/20, 11b/8

ġunūy : 75a/16

güstehem : 4a/11, 11a/15, 11a/20, 11b/7, 29b/4

gürşāsib : 10a/21

güşşāseb : 28b/4

ḥācem : 73b/10

ḥācı ebḥalü : 74b/16

ḥāfiẓ kemāl : 2a/17

ḥakīm yemlün : 71b/6

ḥaleb : 74b/11, 75a/6

ḫalḳuŋ bin ceẕvīm : 74a/16

ḫalḳu'l mā'ūl : 73b/3

ḥamā : 74b/11

ḫamış : 75a/6

hārūn : 73b/4

ḥażret-i cibrīl-i emīn: 21a/15

ḥażret-i isrāfīl : 12b/3, 15b/12, 15b/20

ḥażret-i süleymān : 2b/4, 5a/11, 6b/5, 6b/14, 13a/13, 21a/18, 21a/2, 21b/5, 23a/4, 23b/7, 25a/1, 25a/3, 31a/18, 36b/18, 42a/21, 44b/17, 45b/12, 70b/12, 71a/8

heşşām bin hüyşūm : 64a/19

ḫıżır : 2b/10, 7a/1, 13a/1, 13a/8, 16b/20, 25b/4, 51a/11, 51a/15, 57a/8

ḫıżr : 2b/21, 13a/4, 45b/8, 45b/9

hindüstān : 5a/15, 038b/14, 038b/15, 49a/14, 52b/17

hindū : 41b/19

hirmān : 34b/13, 34b/17

ḫorāsān : 52b/7

ḥorūn : 75a/6

ḥūrfān : 37b/5, 37b/7

ḥüccām : 71b/5

ḫüddām : 71b/5

hüdhüd : 6a/15, 44b/20, 46b/3

hümā : 48a/13

hümāyun şāh : 13a/2

ḥüsrev : 58a/7

hüşām bin hüşūm : 75a/11

ıldırım ḫan bāyezīd: 17b/17

ibn-i davud : 13a/12, 41a/14, 41a/15, 55a/8

ıldırım ḫan : 77b/10

ıldırım ḫan bāyezīd: 1b/10, 17b/17

ıldırım ḫan bin muḥammed: 77b/5

ibn-i şaḫrınār : 36a/2

ibn-i dāvud : 13a/12, 41a/14, 41a/15, 55a/8, 61b/16, 61b/20

ibn-i ʿād : 35a/7

ibn-i meryem : 8b/14

ibn-i ḫafī : 35a/12, 35a/14, 35a/17, 35b/15, 35b/9, 36a/5, 36a/17, 36b/5, 36b/8, 37a/13, 37a/15, 37a/16, 37a/19, 37b/1, 37b/13, 37b/4, 41a/12

ibn-i tācī̄ : 74b/16

ibrahīm : 21b/2, 28a/16

idrīs : 73a/16

ilyā : 20a/2, 20a/20

ilyā bin īşā : 74a/1

ilyāvu : 18a/5, 19a/13

ʿimrān şāh bin ʿaḳārib-i yūnānī̄: 64b/1

īrān : 9b/5, 10b/11, 28a/12, 28b/16, 54b/3

īrān-ı tūrān : 9b/5

īrṭāl endelüsī̄ : 72a/16

ʿisā : 21b/3, 63a/4, 77b/11

iskender-i kübrā : 35a/6

isrāʾil : 2b/12, 19b/19, 73b/10

isrāfīl : 7b/4, 7b/5, 12a/20, 12b/5, 12b/6, 12b/7, 14a/11, 14a/12, 14a/20, 14a/8, 14b/7, 15a/12, 15a/13, 15a/15, 15a/18, 15a/4, 15a/5, 15a/20, 15b/1, 15b/14, 15b/16, 15b/17, 15b/18, 15b/19, 15b/3, 16b/11

isrāfīl-i aʿẓam : 7b/5, 14a/8, 15a/1, 17a/16

istaḳnūs-i ʿādī̄ : 64a/17

īşā : 20a/2, 74a/2

iʿtişām-ı erdebīl : 20a/15

iʿtişām-ı erdebīlī̄ : 74a/12

ḳad-ı lebāʾil : 21a/11

ḳāf : 4a/6, 9a/2, 10b/7, 19a/7, 27a/18, 29a/3, 32a/8, 38a/11, 40b/3, 75a/1, 76a/17

ḳāf-ı ʿanḳā : 1b/13

ḳāf ṭaġı : 8a/1, 31b/13

ḳahramān : 3b/16, 4a/10, 5b/9, 9b/13, 13a/4, 19b/1, 27a/8, 27a/9, 27a/10,

27a/11, 27a/12, 27a/15, 27b/12, 28b/2, 30a/15, 75a/13

ḳahramān-ı ḳatil : 13a/5, 27a/7, 27a/12, 29a/8

ḳaḥṭān-ı ʿarab : 20a/7, 74a/6

ḳaḳnūs-ı bād : 68a/13

ḳalʿa'-yı sürḫāb : 63b/1, 66b/20

ḳalād bin ḳalāid : 64a/21

ḳalīs peyġamber : 73b/9

ḳamḳomūl berberī : 74a/3

ḳanṭare bin ḳanāṭīr: 64b/1

ḳanṭaruş : 64a/3

ḳanṭāy : 64a/4

ḳanṭūr : 35a/12, 35a/21, 35b/10, 35b/15, 35b/18, 35b/19, 35b/21, 35b/4, 35b/7, 36a/15, 36a/16, 36a/18, 36a/20, 36a/9, 36b/4, 36b/6, 36b/7, 37b/1, 37b/13, 37b/15, 37b/16, 37b/2, 37b/20, 37b/21, 37b/4, 38a/15, 38a/18, 38a/2, 38a/6, 38b/1, 38b/10, 38b/11, 38b/3, 41a/12, 37b/6

ḳanṭūr-ı ʿādī : 64a/18, 074b/19

ḳanṭūr-ı ʿifrīt : 38a/20

ḳaraḫān : 18b/12

ḳardīn-i ḳaṭrān : 75b/4

ḳarṭ ibn-i ḳaṭrān : 64a/21

ḳārūn : 29b/3, 029b/5

ḳārūn-ı dīv-bend : 11a/14, 11a/20, 29b/3

ḳārūn-ı pīl-ten : 11b/6, 29a/6, 29b/5

ḳārūn-ı zübīn : 4a/11

ḳāṣī bin fevāiṣ : 75b/5

ḳāsım : 1b/5, 2a/17, 41b/14

ḳaṣlān aleksandra : 75b/4

ḳasṭalān rāhib : 15b/12

ḳaṭā‘ bin ḳaṭ‘ : 75b/5

ḳaṭān : 28a/9

ḳaṭrūş-ı aṣferī : 72a/13

ḳavm-i ḫafī : 4b/15

ḳaysalān endelüsī : 72a/17

ḳaysūn-ı aṣferī : 65a/15

ḳaysūn : 64a/4

ḳayṭās-ı yūnānī : 74a/3

ḳayṭūn : 28a/9

ḳayṭūs : 64b/21

ḳayṭūs-ı ‘ādī : 64a/15, 64a/16, 64b/17, 64b/3, 65a/1, 65a/2, 65a/7, 65a/10, 65b/12, 66b/2, 66b/4, 66b/6, 66b/11, 66b/13,74b/17

ḳāżı bin ḳavāiż : 64b/1

ḳaṭrūş-ı aṣferī : 72a/13

ḳavm-i ḫafī : 4b/15

kāvus : 28b/15

ḳaysūn-ı aṣferī : 65a/15

kāz : 2b/10, 6b/20, 16b/21, 25b/7, 73b/1

kehrem-i ‘anteri : 65b/13

kehrem-i ‘ādī : 74b/18

kehrem-i ‘anter : 65b/13

kehremdiġar : 69b/6

kehrīm bin ‘anterī : 64a/17

kelīnūs-ı ‘ādī : 74b/19

kelkelībā’il : 2b/5

ken‘ān : 34a/6, 34a/8, 34a/9, 34a/10, 61b/5, 74b/14

kerīmān : 10a/20, 72b/18

keyḫüsrev : 58a/1

keykāvus : 28a/9

keyḳubād : 11a/15, 27a/17, 27a/4, 27a/5, 27b/16, 27b/6, 27b/18, 28a/10, 28a/5, 28b/1, 29b/11, 54b/4, 57b/4, 58a/7

keyḳubād şāh : 27a/2, 27a/20, 27b/2, 27b/18, 28a/7, 28b/15, 29b/15, 29b/8

kitāb-ı süleymān-nāme: 77b/3, 77b/7

kirāmen kātibīn : 41a/20

kitāb-ı süleymānnāme: 77b/3, 77b/7

ḳızıl elma : 71b/13

kīv : 29b/3, 75b/13

ḳoyon rāhib : 15b/10

ḳubād şāh : 10a/16, 27a/19, 27b/8

ḳuds : 17a/20, 29b/6, 63b/10

kūh-ı elbruz : 4a/1, 9a/19, 9b/1, 60a/19, 27a/7, 64b/18, 74b/21

kūh-ı ḳāf : 6a/7, 19a/7

ḳurṭūs-ı ʿādī : 63b/4

ḳuṭāṭ-ı yūnānī : 75b/1

ḳużbān : 28a/9

lāvī : 20a/11, 20a/12, 74a/10

leyl ü mecnūn : 63a/5

loḳmān : 4b/12, 70b/17, 70b/18

loḳmān ibn-i ʿad : 24b/21, 35a/7

loḳmān āṣaf : 68b/18

loḳmān bin ʿād : 69b/17

loḳmān ḥakīm : 2b/10, 2b/2, 5a/20, 6b/20, 9a/9, 16b/20-21, 17b/21, 21a/1, 25b/6, 32b/19, 35a/6, 35a/9, 42a/5, 49a/1, 49a/11, 70a/15, 70b/15, 73a/20

mālevḥ : 50a/10, 50a/11, 50a/15, 50a/17, 50a/19, 50a/21, 50b/1, 50b/11,

50b/15, 50b/19, 50b/21, 50b/3, 51a/2, 51a/6

mālik : 31b/15, 31b/16, 31b/17, 31b/18, 31b/19, 31b/20, 32a/4

medāyin : 75b/2

melek-i mīkāʾīl : 7b/3, 12b/11, 14a/11, 15a/4

melek-i muḳarreb : 13b/11, 13b/12, 14a/11, 14b/6, 15b/2, 21a/2, 25b/11, 26a/10, 31a/18, 31b/8, 39a/9, 40b/18, 41a/1, 41a/9

melek-i rūḥāʾil : 31b/7

melek-i semḥayāʾil : 15b/19

melek-i semḥiyāʾil : 15b/17

melīḥ : 48a/3

melik-i aṣfer-i aṭġāş : 63a/11

melik uynāẕū bin īşā: 74a/7

menūçehr şāh : 9b/3

mepūsī cinnī : 36b/6, 37b/20, 38a/1

merīḫ : 36a/11

merrīḥ : 4a/2, 4a/5, 9b/13, 11b/4, 13a/10, 28b/2, 29a/13, 29b/14, 38a/13, 55a/3, 65a/3, 75a/4, 75a/21, 76a/19

mesīḥ : 2a/10

mışır : 34b/13, 57b/5, 64a/21, 75a/7

miġrāḳ : 64a/4

mīkāʾīl : 7a/13, 7b/11, 7b/12, 7b/13, 7b/17, 7b/6, 7b/7, 7b/8, 7b/9, 8a/1, 12a/1, 12a/2, 12a/3, 12a/4, 12a/5, 12a/6, 12a/8, 12a/9, 12a/17, 12a/20, 12b/1, 12b/2, 12b/5, 12b/7, 12b/8, 12b/19, 12b/10, 12b/14, 12b/21, 13a/16, 13a/21, 13b/2, 13b/11, 13b/12, 13b/14, 13b/15, 13b/17, 13b/18, 13b/19, 13b/20, 14a/3, 14a/5, 14a/9, 14a/18, 14b/3, 14b/5, 14b/9, 14b/10, 14b/14, 14b/16, 14b/18, 14b/19, 14b/21, 15a/1, 15a/6, 15a/13, 15a/7, 15a/14, 15a/15,

15a/16, 15a/19, 15a/20, 15b/1, 15b/2, 15b/4, 26a/17, 26a/2, 31b/14, 31b/15, 31b/9, 33a/12

mīkāʾīl -i aʿẓam : 12a/10

mīkāʾīl -i muḳarrebīn: 14a/8

mīkāʾīl -i mücrīm : 15a/18

mīkāʾīl ḥażreti : 7b/4

milk-i rūm : 2a/2

miḥrāḳ : 65a/13

miʿrāk : 64b/13, 65a/14, 64b/15, 64b/16, 65a/11

miʿrāḳ-ı aṣferī : 72a/12

muḥammed : 8a/18, 8b/15, 12a/19, 12b/17, 17a/13, 17b/11, 21b/4, 41b/14, 41b/7, 77a/13, 77a/7, 77b/5

muḥammed muṣtafā: 8a/19, 12b/2, 12b/17, 31a/4, 73b/7

mūsā : 15b/10, 15b/13, 16a/10, 16a/11, 16a/16, 16a/8, 16a/9, 16a/21, 16b/8, 16b/9, 16b/11, 21b/2, 47b/17, 57a/17, 63a/4, 69a/6, 71a/9, 73a/18

muṣtafā : 2a/5, 5b/11, 13a/12, 17a/14, 17b/12, 17b/20, 20b/21, 24b/20, 24b/5, 26a/2, 28a/4, 32a/21, 32b/18, 41a/16, 41b/16, 47b/14, 51a/7, 051b/18, 54a/9

muṣṭafā ḳāsım muḥammed: 12a/13, 062b/18

müvekkel-i mīkāʾīl: 14b/8

naġmāġāʾil : 49b/20, 50a/2

nāṣıḥ peyġamber : 25b/7

nāş bin dāvud : 74b/13

nāşen : 2b/10, 16b/21

nāşen peyġāmber : 6b/20

nāşin bin evyāşir : 73b/1

neflibe bin tekfūr-ı rūm: 75b/5

nehremān : 27a/11, 27a/12, 27a/8

nemrūd : 8b/13

nerīmān : 4a/10, 9b/7, 9b/8, 10a/20, 10a/21, 10b/1, 28b/3, 57b/7, 75a/14, 75b/7

nesrān : 34b/17

neşrān : 34b/13

niẓāmī : 2a/18

nīmrūz : 28b/13

nūḥ : 21b/1, 33a/20, 33a/21, 33b/1, 33b/2, 33b/6, 33b/9, 34a/1, 34a/10, 34a/16, 34a/3, 34a/4, 34a/6, 34a/7, 34b/14, 34b/17, 34b/19, 34b/20, 34b/3, 35a/2, 35a/5, 47b/17, 53a/14, 53a/16, 53a/17, 54a/18, 54a/19, 54a/20, 54b/20, 55a/19, 55a/20, 55b/15, 55b/8, 58a/12, 58a/13, 58a/15, 58a/19, 58a/20, 58b/10, 58b/3, 58b/6, 59b/10, 59b/18, 60a/10, 60a/13, 60a/9, 60b/18, 60b/4, 61a/11, 61a/3, 61b/2, 61b/10, 61b/20, 61b/6, 62a/3, 62a/7, 62a/11, 62a/20, 62a/21, 63a/14, 73a/17

nūḥ-ı necī : 61a/7

nūḥ ṭūfānı : 34a/20

pehrām : 74a/20

peleng-efgen : 11b/6, 29b/6

pürzīn : 11a/20, 29a/15, 29b/3

pürzīn-i cihān-sūz : 11a/15

raʿd ibn-i berḳ : 64a/20

raʿd bin berḳ : 75b/10

rādī bin īşā : 20a/11

raḥīḳ-i maḫtūm : 31b/4

raḳyūn-ı rūm : 75b/4

raʿvā bin berʿūm : 74b/12

rıżvān : 26a/11, 061b/21

rūḥā’il : 21a/11, 21a/16, 25b/17, 25b/18, 25b/21, 25b/5, 26a/2, 30a/17, 31a/18, 31a/19

rūḥāh : 73b/10

rūm : 4b/10, 45b/8, 67a/6, 75b/2, 75b/6

rūmī : 41b/19

rustāḳ bin sīstāḳ-ı ʿādī: 75a/12

rüstāḳ bin yistāḳ : 64a/19

rüstem : 11a/12, 27a/3, 27b/2, 27b/6, 27b/8, 28a/18, 28a/19, 28b/1, 28b/12, 28b/13, 28b/14, 28b/15, 29a/17, 29a/20, 30a/1, 29a/17, 29a/20, 29b/15, 57b/6, 75b/13

rüstem-i cihāngīr : 27b/17-18, 28b/16, 29b/14

rüstem-i destān : 3b/18, 28a/16, 75b/10

rüstem-i tehemten : 27b/1

rüstem bin zāl : 54b/3

sābıḳ : 64b/16, 64b/18, 64b/19, 64b/20, 65b/13, 66b/5, 66b/9, 66b/2, 67a/10, 67a/16, 67a/19, 68a/7, 68b/7, 68b/9, 68b/11, 68b/13, 68b/16, 69a/7, 69b/6, 69b/7

sābıḳ-ı aṣferī : 67a/1

ṣādıḳ : 18a/4, 18a/12, 18a/5, 18a/8, 20a/4

ṣafvān bin ʿaffān : 20a/19

ṣaḫvān bin ʿafān : 74a/15

ṣaḥbāṭāʿāil : 4b/8

ṣaḫrınār : 38b/12, 38b/15, 39a/8, 39b/8, 40a/21

ṣāʿiḳa bin ṣayʿuḳ : 75b/11

ṣāʿiḳa bin żayʿūk : 64a/20

ṣaḳıḳ bin ʿaṣāyıḳ : 64a/19

saḳlān-ı rūmī : 20a/10, 74a/10

ṣaḳlāṣ : 20a/15

sālem : 73b/10

ṣālūn-ı egleş : 28a/10

sām : 10a/8, 10a/11, 10a/13, 10b/4, 10b/14, 10b/8, 11a/6, 11a/13, 11a/17, 11a/18, 11b/10, 11b/9, 11b/20, 27b/4, 27b/14, 28a/3, 29a/15, 29a/5, 29a/7, 29a/15, 29b/5, 29b/20, 30a/4, 30a/6, 30a/8, 30a/9, 30a/12, 30a/13

sām-ı süvār : 5b/9, 9a/11, 9a/12, 9a/13, 9a/18, 9b/1, 9b/3, 9b/4, 9b/5, 9b/6, 9b/7, 9b/11, 9b/15, 9b/21, 10a/1, 10a/4, 10a/5, 10a/8, 10a/13, 10a/15, 10a/16, 10a/17, 10a/20, 10a/21, 10b/3, 10b/6, 10b/10, 10b/14, 10b/16, 10b/18, 10b/20, 11a/1, 11a/3, 11a/4, 11a/7, 11a/10, 11a/11, 11a/12, 11a/16, 11a/18, 11a/21, 11b/1, 11b/2, 11b/3, 11b/9, 11b/19, 13a/11, 26b/20, 27a/3, 27a/6, 27b/1, 27b/3, 27b/6, 27b/9, 27b/11, 27b/13, 28b/14, 28b/18, 29a/1, 29a/3, 29a/5, 29b/1, 29b/12, 30a/17, 30a/2, 30a/4, 30a/8

ṣamṣām : 36b/7, 37b/7, 37b/16, 37b/5

ṣanṭūr : 36b/6

ṣār : 74b/6

ṣatantūr : 35b/5, 37b/20, 37b/21, 38a/1

saṭvān : 19a/2, 19a/3

saṭvān-ı ḳudsī : 18b/20, 19a/1, 19a/2, 19a/3

ṣavṣā’il : 31b/20

semāḥāṭūr-i ʿarab : 74b/20

semḥāil : 3a/10

semḥāya’īl : 13a/14

semḥiyā’il : 7a/9, 7a/12, 7a/6

semḥiyā’īl : 14b/6, 15b/7, 16b/13, 16b/18, 16b/19

sevṭā'il : 31b/19

şeyrā'im bin dāvud: 74b/6

sikender : 1b/12, 9a/1, 032b/13

sindistān : 49a/14

siḥ(i)r : 20a/20, 74a/16

sīs(i)tān : 10b/12, 28b/13, 28b/16

sīvās : 75b/9

sulṭān bāyezīd : 21b/11

şūrūn : 74b/7

süheyl-i yemenī : 74a/12

sührāb : 18a/18, 18a/7, 18a/8, 57b/5, 67a/2, 68b/17, 75a/15, 75a/8

sührāb bin şeddād bin'ād: 72b/19

sührāb şāh bin şeddād bin 'ād: 75b/18

süleymān : 1b/12, 2a/1, 2a/5, 2b/11, 2b/16, 2b/18, 2b/5, 2b/7, 3b/11, 3b/14, 3b/15, 4a/13, 4a/16, 4a/19, 4b/7, 4b/13, 4b/18, 4b/19, 5a/17, 5a/2, 5a/7, 5a/17, 5a/20, 5a/21, 5a/4, 5a/5, 5b/12, 5b/13, 6a/10, 6a/12, 6a/16, 6a/3, 6a/9, 6a/10, 6a/13, 6a/17, 6b/1, 6b/2, 6b/15, 6b/17, 6b/2, 6b/3, 7a/3, 7a/5, 7a/12, 7a/2, 7a/4, 7b/17, 7b/3, 8a/11, 8a/16, 8b/11, 9a/1, 9a/10, 10b/12, 11a/20, 11b/5, 12a/4, 12b/12, 13a/20, 13a/21, 13b/1, 13b/17, 13b/21, 15a/13, 15b/4, 16b/11, 17a/14, 17a/16, 17a/18, 17a/20, 17b/19, 18a/18, 18a/19, 18a/21, 18a/6, 18b/7, 18b/12, 18b/19, 19a/16, 19a/21, 19b/15, 19b/17, 19b/20, 20a/12, 20a/2, 20a/20, 20a/3, 20a/16, 20b/10, 20b/4, 20b/7, 21a/1, 21b/5, 21b/16, 21b/17, 22a/4, 22a/7, 22b/13, 22b/16, 22b/21, 22b/5, 23a/12, 23a/4, 23a/5, 23a/6, 23a/21, 23b/1, 23b/2, 24a/8, 24a/9, 25a/9, 25a/15, 25a/17, 25a/19, 25a/20, 25a/21, 25a/9, 25b/1, 25b/12, 25b/16, 25b/17, 25b/19, 26a/2, 26a/10, 26a/13, 26a/21, 26b/4, 27a/4, 27a/17, 27a/18, 27a/20, 27a/21, 28b/19,

29b/5, 30a/21, 30b/6, 30b/9, 31a/6, 31a/20, 31b/15, 31b/2, 31b/8, 31b/17, 32a/7, 32a/17, 32b/13, 32b/17, 32b/21, 33a/1, 33a/17, 34b/10, 34b/21, 35a/8, 35a/13, 35a/3, 35b/1, 35b/12, 35b/18, 35b/20, 36a/1, 36a/4, 36a/20, 36a/21, 36b/5, 36b/10, 36b/11, 36b/3, 37a/6, 37a/8, 37a/9, 37a/10, 37a/11, 37a/12, 37a/17, 37b/15, 37b/16, 37b/2, 37b/16, 37b/20, 37b/21, 38a/14, 38a/20, 38b/7, 38b/19, 38b/20, 38b/5, 39a/1, 39a/11, 39a/13, 39a/16, 39a/2, 39a/3, 39a/6, 39b/11, 40a/13, 40a/16, 40b/1, 40b/9, 40b/13, 40b/16, 40b/17, 40b/20, 41a/5, 41a/8, 41a/10, 41a/12, 41a/13, 41a/14, 42a/8, 42a/10, 42a/15, 42a/16, 42a/2, 42a/21, 42b/9, 42b/19, 43a/3, 43a/12, 43a/13, 43a/7, 43b/12, 43b/6, 44a/11, 44b/7, 44b/17, 44b/20, 44b/21, 45a/16, 45b/8, 45b/17, 45b/19, 46a/9, 46a/10, 46a/11, 46a/12, 46a/16, 46a/17, 46a/19, 46a/21, 46a/8, 46b/14, 46b/2, 46b/3, 46b/8, 46b/9, 47b/13, 47b/15, 47b/19, 48a/3, 48a/5, 48a/7, 48a/10, 48a/14, 48a/18, 48b/1, 48b/2, 48b/5, 49a/12, 49a/15, 49a/21, 49b/13, 49b/16, 49b/18, 51a/15, 51a/7, 51a/8, 51a/9, 51a/14, 51b/15, 51b/18, 51b/19, 51b/8, 52a/1, 52a/11, 52a/12, 52a/15, 52a/3, 52b/2, 52b/21, 52b/3, 53a/21, 53a/5, 53a/7, 53a/8, 52a/13, 53b/16, 53b/20, 53b/6, 54a/3, 54b/3, 54b/20, 55a/1, 55a/12, 55a/21, 55a/5, 55a/7, 55b/1, 55b/10, 56a/7, 56b/13, 56b/18, 57a/1, 57a/4, 57a/12, 57a/7, 57b/11, 57b/20, 58a/11, 58a/13, 58a/14, 58a/4, 58a/9, 59b/9, 61b/7, 62a/2, 62a/15, 62a/17, 62b/12, 63a/9, 63a/19, 63b/8, 63b/12, 63b/13, 63b/21, 64a/1, 64a/7, 64a/10, 64a/15, 64b/12, 64b/8, 65a/5, 65a/6, 65b/7, 65b/8, 65b/14, 66a/18, 66b/2, 66b/3, 66b/5, 66b/7, 66b/8, 66b/10, 66b/12, 66b/14, 66b/18, 66b/19, 67a/1, 67a/9, 67a/17, 67a/18, 67a/19, 67a/7, 67b/9, 67b/17, 67b/6, 67b/9, 68a/19, 68a/20, 68b/10, 68b/12, 68b/14, 68b/16, 069a/1, 69a/4, 69a/6, 69a/7,

69a/10, 69a/12, 69a/13, 69a/14, 69a/15, 69a/17, 69a/18, 69a/21, 69b/4, 69b/5, 69b/7, 69b/10, 69b/11, 69b/14, 69b/16, 69b/17, 69b/19, 70a/5, 70a/12, 70a/13, 70a/2, 70a/3, 70a/4, 70a/8, 70a/9, 70b/1, 70b/2, 70b/5, 70b/7, 70b/9, 70b/11, 70b/18, 070b/19, 071a/1, 71a/10, 71b/10, 72b/15, 72b/20, 72b/21, 073a/1, 73a/2, 73a/3, 73a/5, 73a/8, 73b/5, 73b/12, 73b/14, 73b/15, 73b/16, 73b/17, 73b/19, 73b/21, 74a/21, 74b/2, 74b/6, 74b/13, 74b/17, 75a/7, 75a/10, 75b/14, 75b/15, 75b/17, 76a/20, 76a/3, 75a/6, 76a/5, 76b/12, 76b/16, 76b/17, 76b/21, 76b/3, 76b/7, 77a/1, 77b/11

süleymān-ı aʿẓam : 41a/10, 41a/11

süleymān bin dāvud: 5b/13, 13a/20, 42a/8, 70a/4

süleymān bin ṣaḫrınār : 38b/4, 38b/11, 38b/17, 38b/18, 38b/19, 38b/3, 38b/8, 39a/1, 39a/4, 39a/9, 39a/10, 39b/10, 39b/11, 39b/13, 39b/9, 40a/1, 40a/12, 40a/17, 40a/18, 40a/3, 40a/6, 40a/7, 40b/19, 40b/20, 41a/12, 41a/3, 41a/9

süleymān ibn-i dāvud: 15b/7, 61b/16, 61b/20

süleymān ibn-i ṣaḫrınār: 36a/2-3

süleymān-ı ṣaḫrınār : 36a/3

süleymān bin ḫafī : 35b/6, 38a/5, 38a/15, 38a/19, 38a/20, 38b/3, 38b/10

süleymān-ı ḫafī : 4b/16, 4b/18, 5b/12, 35b/21, 36b/11, 36b/15, 70a/2

süleymān ibn-i ḫafī : 35a/12, 35a/14, 35a/17, 35b/9, 35b/15, 36a/5, 36a/17, 36b/5, 36b/8, 37a/13, 37a/15, 37a/16, 37a/19, 37b/1, 37b/4, 37b/13, 41a/12

süleymān ḥażreti : 3a/2, 3a/8, 3a/12, 3a/13, 4a/12, 4b/2, 4b/5, 4b/10, 4b/12, 5a/8, 5a/14, 5a/16, 5b/11, 6a/1, 6b/4, 6b/7, 7a/8, 13a/15, 16b/18, 16b/19, 16b/21, 17a/3, 18a/2, 21a/4, 21a/10, 21a/16, 21a/17, 21a/19, 21b/15, 21b/19, 21b/20, 22a/3, 22a/15, 22a/19, 22b/18,

22b/21, 22b/4, 23a/5, 23a/11, 23a/14, 23a/20, 23b/2, 25a/7, 25b/10, 25b/17, 25b/2, 25b/20, 25b/3, 25b/9, 26b/19, 30a/17, 31b/7, 31b/9, 32b/19, 33a/4, 33a/9, 35a/5, 35a/6, 35a/9, 38a/2, 41a/20, 42a/12, 42a/18, 42b/9, 43a/10, 43a/16, 43a/2, 43a/6, 44b/8, 44b/12, 44b/15, 44b/20, 45a/1, 45a/11, 45a/19, 45b/9, 46a/18, 46b/3, 46b/7, 47b/2, 48a/20, 48b/18, 48b/21, 48b/4, 49a/10, 49a/11, 49a/13, 049b/10, 49b/11, 50a/2, 51b/3, 51b/9, 52a/7, 52a/9, 52a/18, 52b/4, 52b/10, 52b/14, 52b/16, 52b/7, 53a/21, 53b/19, 54a/21, 54a/9, 54b/19, 55a/15, 55b/13, 55b/16, 56a/3, 57a/2, 57a/11, 57a/14, 57a/16, 57a/21, 58a/12, 61a/10, 63a/14, 63a/17, 63b/2, 63b/7, 64a/8, 67a/4, 68b/20, 69a/8, 69b/6, 70b/11, 70b/16, 70b/19, 71a/6, 71a/10, 71a/12, 71a/15, 71a/16, 71a/17, 71a/19, 73a/10, 75b/19

süleymān-nāme : 2a/4, 2a/6, 8b/10, 8b/17, 17b/13, 18a/1, 23a/14, 24b/6, 32a/15, 32a/21, 41b/9, 41b/16, 62b/21, 63a/1, 77a/15-16

süleymān ibn-i ṣaḫrınār: 36a/2-3

süleymān ibn-i sulṭān-ı ṣaḫrınār: 40a/21

süleymān-ı ḫafī : 4b/16, 35b/21, 36b/15

süleymān-ı ṣaḫrınār : 36a/3

sürḫ-ı bād : 36a/3

süryān : 22a/19, 22b/20

süryānī : 54b/1

ṣafītā bin dāvud : 74b/2

şāhū bin aşhaḳ-ı ʿādī: 75a/12

şām : 33a/19, 54b/21, 56a/10, 56a/11, 61b/13

şāmī : 74a/14

şāmūs : 35a/14

şeddād bin ʿād : 75a/8

şeh taʿazʿaz : 5b/3

şemʿa bin īşā : 20a/20

şemʿa bin mīşā : 74a/16

şemrāḫ bin şemārıḫ-ı ʿādī: 75a/12

şemūʿi : 20a/19

şemʿūn : 20a/10, 20a/8, 74a/7

şeyḫ-i tedric : 34b/21, 35a/5, 54b/20, 55a/1, 55a/2, 55a/7, 55a/14, 55b/12, 55b/15, 56a/1, 56a/8, 56a/11, 56a/5, 56a/8, 56b/10, 56b/11, 56b/15, 56b/21, 57a/3, 57a/7, 57a/8, 57a/13, 57a/5, 57a/8, 58a/10, 58a/14, 61a/9, 62a/17,

şeyḫ aḥmedī : 2a/20

şīrāzī : 30a/8

şīt : 47b/16, 73a/15

taʿazġūr-ı ḫafī : 5b/12

tabʿ bin aşraʿ : 75b/8

ṭāk-ı kisrā : 4a/1, 4b/1

ṭanṭāʾil : 31b/19

ṭaʿṭāʿil : 31b/20

ṭavḥāʾil : 31b/18

tenātül : 74a/5

tengelüs-i türk : 18b/6, 19b/16

teṭūr-ı ʿādī : 74b/19

tevrāt : 29a/8, 58a/8, 73a/13, 73a/20

tevrat-ı mūsā : 29a/7

ṭūfān-ı nūḥ : 34a/2, 34b/1, 34b/13, 34b/7, 35a/1, 54a/12, 58a/17, 60b/17, 61a/17

tūrān : 10b/11, 18b/5, 18b/8, 19b/13, 19b/16, 19b/18, 20b/14, 20b/7, 20b/9, 32b/21, 54b/11, 54b/4

tūrānī : 19b/15

ṭūs : 10b/12, 28a/17, 28a/18

tün-i tebes : 71b/13

türküstān : 20a/11, 20b/5

tüvānā : 73a/21

ubīl : 19a/21, 20a/6, 20a/7, 74a/4

ucam bin şeyşā : 74a/13

uġrırat : 18b/4, 18b/13, 18b/8, 19b/8, 19b/10, 19b/5, 20a/1, 20b/4, 20b/10, 20b/9, 32b/20, 32b/21, 54b/7

ʿuḳūḳ bin ʿaḳāiḳ-i yūnānī: 64b/2

ʿurūḳ bin ʿarāḳ-ı yūnānī : 64b/2

ʿuẕr-i sāmirī : 74b/15

ūcem bin īşāʿammū: 20a/16

vadek bin ūdāk güzḥī: 75b/11

vasaṭ bin asvaṭ : 64a/20, 75b/10

vaṭas bin vaṭıs ġürci: 75b/11

veḥīmān bin māʿūl : 73b/2

verde bin avrāḳ ḥurzumī: 75b/12

yaʿḳūb : 6a/21, 8b/14

yaḳusūʿ bin māʿūn : 74b/12

yeʾcüc ve meʾcüc : 13a/7, 13a/8

yehūdā : 18b/20, 20a/2, 20a/3, 74a/1

yeḥoşāfat : 11b/5, 29b/5-6

yemlün : 70b/6, 70b/10, 70b/17

yemlün ḥakīm : 65b/5, 69b/14, 69b/15, 69b/19, 70b/20-21, 70a/10, 70a/11, 70a/17, 70b/4, 70b/6, 70b/8, 70b/13, 70b/14, 70b/20, 71a/6, 71a/8, 71a/12, 71a/14, 71a/15, 71a/16, 71a/21, 71b/3, 71b/7, 71b/10, 73a/21

yūnān : 64b/1, 67a/2, 68b/17, 72b/20, 75a/15, 75a/20, 75b/19

yūnāẕū bin çarīṣā : 74b/8

yūsuf : 8b/14, 41b/19, 73a/18, 74b/13

yūsuf bin yaʿḳūb : 3a/6, 22a/10

żaḥḥāk : 29a/9

zādī bin īşā : 74a/10

zāl : 9b/14, 9b/5, 10a/14, 10a/15, 10b/4, 10b/11, 11a/10, 11a/8, 11b/10

ẕāl : 9b/8, 10a/4, 10a/5, 32b/13

zāl-ı destān : 4a/11, 9a/12, 9a/18, 9a/9, 9b/8, 9b/11, 9b/17, 10a/1, 10a/2, 10a/6, 10a/7, 10a/10, 10a/13, 10a/15, 10a/16, 10a/19, 10a/3, 10b/1, 10b/6, 10b/13, 11b/5, 10b/19, 10b/21, 10b/7, 10b/9, 11a/4, 11a/8, 11a/11, 11a/12, 11a/17, 11a/21, 11b/10, 11b/18, 13a/11, 26b/20, 27a/6, 27b/3, 27b/7, 27b/20, 27b/3, 29b/4, 29b/5, 29b/21

zāvilistān : 28b/16

zebūr : 29a/8, 73a/13, 73a/20

zereʿ bin ezraʿ : 75a/20

zerdaʿ bin māḥūl : 73b/2

ẕırāġ : 64b/14, 64b/16

zībālūn : 20a/16, 74a/13

zühre : 38a/13, 65a/4, 76a/19

züpīn : 29b/16, 30a/10, 30a/13, 30a/14, 30a/3, 30a/5, 30a/6, 30a/7, 30a/11

züpīn-i cihān-sūz : 11b/6, 28a/9, 29b/14-15, 30a/1, 30a/17

SONUÇ

Firdevsî 15. yy sonlarında dünyaya gelmiş başta Süleymanname olmak üzere pek çok eseri Türk diline kazandıran önemli müelliflerden biridir. Firdevsî'yle ilgili ilk bilgileri aldığımız tezkireler onun sadece mahlasını vermiş asıl adının ne olduğuna değinilmemiştir. Yaptığımız araştırmalar neticesinde Firdevsî'nin Süleymanname'nin 81. cildinde belirttiği gibi asıl adının *"Orhan"* soy, sülale adının ise *"Genek veya Kenek"* olması gerektiği görüşüne vardık.

Firdevsî Fatih Sultan Mehmet, II. Bayezıd ve Yavuz Sultan Selim dönemlerinde yaşamış olup onun II. Bayezıd'ın hışmına uğrayarak İran'a kaçtığı bilgisi de tutarsızdır. Firdevsî Süleymanname'nin 32. cildinin 47 sayfasında II. Bayezıd'ın ölüme üzerine yazdığı bir şiir mevcuttur. Bunun yanısıra aynı eserin 405. meclisinde bu eserin 81. cildini Yavuz Sultan Selim'in yardımıyla bitirdiğini ifade etmektedir. Dolayısıyla Firdevsî II. Bayezıd'ın ölümünden sonra herhangi bir yere gitmemiş, Anadolu'da Karesi vilayetinde yaşamını sürdürmektedir.

Firdevsî başta Süleymanname olmak üzere tartışmalı eserleriyle birlikte toplam 23 telif ve tercüme eser yazmıştır. Her ne kadar Münazara-i Seyf ü Kalem adlı eserinde 72 risale kaleme aldığını belirtse de bugün ulaşılabilen eser sayısı 23'tür. Çalışmada bu eserlerin ayrıntılı tanıtımı ve nüsha bilgileri verilmiş, yeni bilgiler eklenmiştir. Süleymanname'nin bilinen 83 cildinin bilgileri ayrıntılı olarak bir tablo halinde verilmiş olup bunun dışında taramalarımız neticesinde 8 nüsha daha tarafımızda tespit edilmiştir. Bu nüshalardan sadece Kütahya/Tavşanlı Zeytinoğlu İlçe Halk Kütüphanesi'ndeki nüsha yerinde görülmüştür ve bunun Süleymanname'nin 8. cildi olduğu düşünülmektedir.

Satrançname-i Kebir adlı eserinin Vatikan Kütüphanesi Türkçe Yazmalarında bir nüshası tarafımızda ortaya çıkartılmıştır.Bunu yanısıra Teşhisü'l İnsan adlı eserin Akay tarafından tanıtılmış olmasına rağmen bahsi geçen kütüphanede bulunamamıştır. İlgili yerde bulunamayan bir diğer eseri ise Kitabü'l Mevaiz'dir. Fakat Muallim Cevdet Yazmalarında *"Mevaiz el-Firdevs"* adında bir eser tespit edilse de içeriği görülememiştir.

Firasetname adlı eseri ise bütün araştırmacılar tarafından olmadığı belirtilse de eserin bir nüshası Millî Kütüphane'de tespit edilmiştir. Eserde Firdevsî'nin mahlasının *"Bursavî"* olması yönüyle önemlidir.

Tali-i Mevlüd-i Kebir de tarafımızca tespit edilmiş Firdevsî eserlerinden biridir. Bugüne kadar yapılan araştırmalarda eserin nüshasının bulunmadığı belirtilmiştir. Eserin tek nüshası Milli Kütüphane, Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi'ndedir. Eser 12 Hayvanlı Türk Takvimi hakkında bilgi vermesi açısından önemlidir.

Tecnisat-ı Süleyman u Belkısname adlı eseri ise diğer araştırmacılar tarafından iki ayrı eser olarak verilmiş olup çalışmamızda bunun tek bir eser olması gerektiğini

belirttik. Eserin adının geçtiği Münazara-i Seyf ü Kalem'in 5b varağında iki ayrı eser olmadığı ortadadır. Diğer bir referans noktası ise Satrancname eserinde geçen ifadelerdir.

Firdevsî'nin yeni tespit ettiğimiz eserlerinden biri de Şerh-i Hadis-i Erbain'dir. Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi'nde 34 Atf 2846/9 arşiv numarasıyla kayıtlıdır.

Kur'an-ı Kerim'den Tefeüle Dair Bir Risale adlı eserinin daha önceki çalışmalarda verilen arşiv numarası güncel biçimiyle verilmiş ve 28 varak olarak verilen bilgi 89 varak olduğu görülerek düzeltilmiştir.

Son olarak çalışmada Firdevsî'nin bugüne kadar hiçbir çalışmada bahsedilmemiş olan bir eseri çalışmamızda tanıtılmıştır. Süleymanname'nin 8. cildi olduğunu düşündüğümüz Tavşanlı nüshasının 2a varağı 6. satırında Firdevsî yazdığı eserleri zikrederken *"Kasas"* adında bir eserden bahsetmektedir. Bu bilgi de yeni bir bilgi olarak literatüre kazandırılmıştır.

Eserlerle ilgili verilen yanlış bilgilerden biri de Tercüme-i Kenzü'l Hakayık ve Keşfü'l Dakayık hakkındadır. Milli Kütüphane'de bulunan nüshanın içinde iki ayrı eser bulunması araştırmacıları bu yanlış düşünceye sevk etmiştir. Bu nüshadaki ilk kitap olan "Hakayıkname" Firdevsî'nin eseridir fakat cildin içindeki ikinci kitap olan Tercüme-i Kenzü'l Hakayık ve Keşfü'l Dakayık Firdevsî'nin eseri değildir. Bu eserin diğer nüshasının Aşkî adında bir müellif tarafından yazıldığı tespit edilmiştir. Dolayısıyla aynı cilt içindeki iki eserden biri Firdevsî'nin biri de Aşkî'nin olduğu görülmüştür. Bu eserle bağlantılı olarak Firdevsî'nin eserleri arasında gösterilen "Tuti-i Şehristan-ı Tarikat" bir eser olmayıp müellifin Şeyh Attar'ı övmek için kullandığı ibareler olduğu ortaya çıkartılmıştır. Yani Tercüme-i Kenzü'l Hakayık ve Keşfü'l Dakayık'ın Frdevsî'ye ait olduğunun zannedilmesi bir başka yanlışı getirmiştir.

Eserin içeriğinde Firdevsî'nin Afrasiyab'dan yani Alp Er Tunga'dan bahsetmesi ve onunla ilgili olaylar anlatması Anadolu sahası eserlerinde nadir görülen durumlardandır. Firdevsî'nin 12 Hayvanlı Türk Takviminden bahsettiği diğer eseri de göz önüne alındığında onun İslam öncesi Türk tarihine de ilgili olduğu görülmüş olur.

İmlâda ise Eski Anadolu Türkçesiyle paralel bir yazım gözlenmiştir. Yer yer Uygur imla geleneğinin özellikleri göze çarpsa da genel olarak Arap-Fars imla geleneği metinde hakim olup kelimlerin standart bir yazım özelliği yoktur.

Ses değişmeleri veolayları bakımından zengin örnekler barındıran Süleymanname'de kelimelerin Eski Anadolu sahası özelliklerine evrildiğini fakat yer yer de Eski Türkçe özelliklerini gösterdiğini söylemek mümkündür. İncelik-kalınlık uyumu bakımından kuralı ihlal eden kelime ve ek sayısı sınırlı olup dudak uyumu bakımından ise gerek kelimelerde özellikle de eklerde uyumun oluşmaya başladığı gözlenmiştir. Kelime varlığı bakımından zengin bir eser olan Süleymanname'de

çoğunluk İran mitolojisine ait olmak üzere Türk, Yunan, Arap kültürlerine ait isimleri görmek de mümkündür.

KAYNAKLAR

Ak, Mehmet, *Genel Dilbilgisi ve Sesbilgisi*, İstanbul, 1982

Akay, Asuman, *Firdevsî Süleyman-nâme (44. Cilt), Metin ve Filler Üzerine Bir İnceleme (Yayımlanmamış Doktora Tezi),* İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1990.

Aksoy, Mustafa, *Uzun Firdevsî'nin Süleyman-nâme'sindeki Destan Unsurları, cilt:I, II (Giriş-İnceleme)(Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2000.

Aksu, Cemal, *"Firdevsi (Rumi, Uzun), Yaşamları ve Yapıtlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, C. I, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1999.

Araç, Güllü, *Uzun Firdevsî ve Hakayık-Nâme'si (İnceleme-Metin-Sözlük) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 2010.

Arat, Reşid Rahmeti, *Atabetü'l Hakayık*, Ankara, TDK Yayınları, 1992.

Ayverdi, İlhan, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, İstanbul, Kubbealtı Neşriyat, 2010.

Babinger, Franz, *Osmanlı Tarih Yazarları Ve Eserleri*, (Çev. C. Üçok), Ankara, Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1982.

Banguoğlu, Tahsin, *Süheyl ü Nevbahar*, Leibzig, 1938.

_____, *Türkçede Tekerrür Fiilleri*, TDAY Belleten, 1956.

_____, *Türkçenin Grameri*, Ankara, TDK Yayınları, 2011.

Bayram, Mikail, *Hacı Bektaş-ı Horasâni Hakkında Bazı Yeni Kaynaklar ve Yeni Bilgiler*"Türkiye Selçukluları Üzerine Araştırmalar'', Konya 2003.

Bergamalı Kadri, *Müyessiretü'l Ulûm, Tıpkıbasım, Çeviriyazılı Metin ve Dizin*, İstanbul, TDK Yayınları, 1947.

Beyanî Mustafa Bin Carullah, *Tezkiretü'ş –Şuara,* (Haz. İbrahim Kutluk), Ankara, TTK Yayınları, 1997.

Biçer, Bekir, *Firdevsî-i Rumî ve Tarihçiliği (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Selçuk Üniversitesi, Konya, 2005.

Blochet, Edgard, *Catalogue des Manuscripts Turcs*, c. II, Paris, Supplement No:1293, 1932.

Boz, Erdoğan, Gülsevin Gürer, *Eski Anadolu Türkçesi (2. Baskı)*, Gazi Kitabevi, Ankara, 2010.

Boz, Erdoğan, *Türk Dili Araştırmaları*, Ankara, Gazi Kitabevi Yayınları, 2012.

Buran, Ahmet, *Anadolu Ağızlarında İsim Çekim (Hal) Ekleri*, Ankara, TDK Yayınları, 1996.

_____, *Türkçede İsim Çekim Ekleri*, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi, c.7(1-2), 1995.

Bursalı M. Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, C II, (Haz. Fikri Yavuz, İsmail Özen), İstanbul, Meral Yayınevi, 1972.

Büke, Himmet, *"+lA- eki ve Çatı Ekleriyle Kullanımında Türk Lehçeleri Örnekleri"*, I. Uluslararası Türk Dünyası Araştırmaları Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Niğde 2014.

Büyükkarcı, Fatma, *Firdevsî-i Tavîl ve Davet-nâmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul 1993.

Canpolat, Mustafa, *Eski Anadolu Türkçesinin Belirtme Durumu (Accusativus) Ekinin Kökeni Üzerine*, Türkoloji Dergisi, C. X, S. 1, DTCF Yay., Ankara, 1992.

Coşan, Esad, *Makâlât-ı Hacı Bektâş-ı Velî*, Ankara 1996.

Çağatay, Saadet, Uygurca ve Eski Osmanlıcada Vasıta Hali +ºn, DTCF Dergisi I, 3, Ankara 1943.

_____, *Eski Osmanlıcada Fiil Müştakları, I. Mastarlar*, DTCF Dergisi, VI 1/2, 1947; *Participler*, DTCF Dergisi, VI, 4 1947; III. *Gerundiumlar*, DTCF Dergisi, VI, 5, 1947.

Çağıran, Önder, Tıbb-ı Nebevî'de İsim Çekimi Ekleri, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, cilt 97, 2000.

_____, *İki Şiveli ve Satır Altı Tefsirli Kur'an Mealinin İlk Şivesi Üzerine Dil İncelemeleri Işığında Eski Anadolu Türkçesi*, Şahsî Yayın, Kastamonu, 2011.

Çatıkkaş, M. Ata, *Firdevsî-i Rûmî'nin Süleymân-name-i Kebîr'i: 72. Cilt Gramer-Sentaks-Lugat-Metin (Yayımlanmamış Doktora Tezi),* İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 1979.

Demircan, Ömer, *Türkçenin Ses Dizimi*, DR Yayınları, İstanbul, 2002.

Deny, Jean, (Çeviren: O. Şahin), *Türk Dili Gramerinin Temel Kuralları (Türkiye Türkçesi)*, Ankara, TDK Yayınları, 1995.

Develi, Hayati, *-sA Eki Nedir? Kip mi, Zarf-fiil Eki mi?, İlmî Arastırmalar I (Dil, Edebiyat ve Tarih İncelemeleri),* İstanbul, 1995.

Devellioğlu, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Ankara, Aydın Kitabevi Yayınları, 2000.

Dilçin, Cem,Yeni Tarama Sözlüğü, Ankara, TDK Yayınları, 2009.

Dinar, Talat, *Müderris Hasan Efendi'nin Gayetü'l-Münteha Fi Tedbiri'l-Merza'sı İnceleme-Metin-Dizinler (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2013.

_____, *Anadolu Ağızlarında, Görülen Geçmiş Zaman Ve Dilek-Şart Kipi 3. Teklik Şahıs Çekimlerinde Görülen /N/ Sesi Ve Kullanıldığı Bölgeler*, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi 53, Erzurum, 2015.

Duman, Musa, *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17.Yüzyılda Ses Değişmeleri*, Ankara, TDK Yayınları, 1995.

_____, *"Eski Türkiye Türkçesi Devresinde –lA Ekli Zarfların Kullanımı Üzerine"*, Turkish Studies, Volume 3/3, p. 345-355, Spring 2008.

Duran, Suzan, Türkçede Cihet ve Mekân Gösteren Ek ve Sözler, TDAY Belleten, 1956, Ankara, 1998.

Eraslan, Kemal, Çıkma Hâli (Ablativ) Ekinin Oluşumu, III. UTDKB, TDK, Ankara, 1999.

Ercilasun, Ahmet B., Akkoyunlu Ziyat, *Kaşgarlı Mahmud Divanu Lügati't-Türk Giriş-Metin-Çeviri-Notlar-Dizin*, TDK Yayınları, Ankara, 2014.

Ercilasun, Ahmet B., Türk Dili, Ankara, TDK Yayınları, 2000.

Eren, Hasan, *Türk Dillerinde Metathese* , TDAY, Belleten, Ankara, 1953.

Ergin, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, İstanbul, Bayrak Basım Yayım Tanıtım, 2002.

_____, *Dede Korkut Kitabı İndeks-Gramer*, Ankara, TDK Yayınları, 1963.

Gabain, Annamarie von, (Çev. M. Akalın), *Eski Türkçenin Grameri*, Ankara, TDK Yayınları, 1988.

_____, (Çev. Mevlüt Gültekin),*Türk Dillerinin Tipik Özellikleri*, Turkish Studies, 2/2, 2007.

Gelibolulu Mustafa Âli, *Künhü'l-Ahbâr' ın Tezkire Kısmı*, (Haz. Mustafa İsen), Ankara, AKM Yayınları, 1994.

Gemalmaz, Efrasiyap, *Uyum ve Standart Türkiyeli Türkçesi'nde Uyumlar*, Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Bilimleri Araştırma Dergisi , (sayı 17'den ayrı basım), Erzurum 1989.

Gencan, Tahir Nejat, *Türkçede Geniş Zaman Kipi*, I. Milletler Arası Türkoloji Kongresi, Tebliğler, İstanbul 1979.

Gölpınarlı, Abdülbâki, *Vilâyet-nâme, "Menâkıb-ı Hünkar Hacı Bektaş-ı Velî",* İstanbul İnkılap Kitabevi, 1958.

_____, *Barak Baba Risalesi Şerhi, Yunus Emre Ve Tasavvuf*, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1992.

Grönbech, K., (Çev. Mehmet Akalın), *Türkçenin Yapısı*, , Ankara, TDK Yayınları, 1995.

Güleç, Hamdi, *Firdevsî-i Rûmî'nin Süleymân-name'si (42. cilt) 'Dasitan- ı Ceng-i Aheng-i Efrasiyab- ı Türk' Üzerinde Bir Metin İncelemesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi),* Ege Üniversitesi, İzmir, 1994.

_____, *Süleymān-nāme'de Eski Türk Destanlarına Ait Unsurlar, Dil Üslup ve Motifler*, Bilig , S.36, Kış/2006.

Gülensoy, Tuncer, *Türkiye Tükçesinde Türkçe Sözcüklerin Köken Bilgisi Sözlüğü*, Ankara, TDK Yayınları, 2007.

Gülsevin, Gürer*, Eski Anadolu (Türkiye) Türkçesinde İsim Hal Eklerinin Fonksiyonları ve Kullanışları*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türk Dili Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, VII+193 s., Malatya 1987.

_____, *Eski Anadolu Türkçesinde 3. Kişi İyelik Ekinin Özel Kullanılışı,* Türk Dili, Sayı 466, Ankara, TDK Yayınları, 1990.

_____, *Türkçede -sA Sart Gerundiumu Üzerine*, Türk Dili, Sayı 467, 1990.

_____, *Türkiye Türkçesinde Birleşik Zarf Fiiller*, AKÜ Sosyal Bilimler Dergisi, C. II, Sayı 2, Afyon, 2001.

_____, *Ağız Araştırmalarımızda Yaygınlaşmış Yanlışlıklar (3): "üzüm/yüzüm; öllük / höllük" türeme mi düşme mi?*, Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi / Journal of Turkish World Studies, c. V, Sayı 2, 2005.

_____, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Ankara, TDK Yayınları, 2011.

Hacıeminoğlu, Necmettin, *Türk Dilinde Edatlar*, İstanbul, Millî Eğitim Yayınları, 1974.

Hatiboğlu, Vecihe, *Türkçenin Ekleri*, Ankara, TDK Yayınları, 1981.

_____, *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, AÜ. DTCF Yayınları, Ankara, 1982.

Jafarova,İlhama, *Firdevsi-i Rumi'nin Süleymanname-i Kebir'i (63.Cilt) İnceleme-Metin-Dizin (Yayımlanmamış Doktora Tezi),* Marmara Üniversitesi, İstanbul, 2010.

Karahan, Leyla, *Türk Dili Üzerine İncelemeler*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2011.

Katib Çelebi, *Keşfü'z-Zünûn*, (Çev.R. Balcı), İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2007.

Kaymaz, Zeki, Eski Anadolu Türkçesinde Sayı Adları ve Kullanılışları, TDAY-Belleten, 1991.

Kerimoğlu, Caner, *Orhun Abidelerinde 3. Kişi İyelik Ekinden Sonra Yükleme Hali Eki Kullanıldı Mı?*, Turkish Studies/ Türkoloji Araştırmaları, Vol. 2/3, Summer, 2007.

Kınalızade Hasan Çelebi, *Tezkiretü' ş–Şuara*, (Haz. İbrahim Kutluk), Ankara, TTK Yayınları, 1981.

Kocaoğlu, Timur, *"Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı é / i Meselesi"*, Türk Kültürü Dergisi, 483-484 (Temmuz-Ağustos 2003).

Kocatürk, Vasfi Mahir, *Büyük Türk Edebiyatı Tarihi, Başlangıçtan Bugüne Kadar Türk Edebiyatının Tarihi, Tahlili ve Tenkidi*, Ankara, Edebiyat Yayınları, 1964.

Korkmaz, Zeynep, uçun ~ üçün ~ için vb. Çekim Edatlarının Yapısı Üzerine, TDAY-Belleten, Ankara, TDK Yayınları, 1962.

_____, *Türkçede Eklerin Kullanılış Şekilleri ve Ek Kalıplaşması Olayları*, Ankara, TDK Yayınları, 1994.

_____, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK Yayınları, Ankara. 2003.

_____, *"Eski Anadolu Türkçesinde Aslî Ünlü (Vokal) Uzunlukları"*, Türk Dili Üzerine Araştırmalar I, TDK Yayınları, Ankara, 2005.

_____, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, Ankara, TDK Yayınları, 2007.

Köktekin, Kâzım, *Eski Anadolu Türkçesi*, Ezurum, Fenomen Yayınları, 2008.

Köprülü, Mehmed Fuad, *Firdevsî, İslam Ansiklopedisi* C. IV. İstanbul: MEB Yayınları, 1945.

_____, *"Firdevsi", İslam Ansiklopedisi*, C. VI, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.

Lan-ya Tseng, *Türkiye Türkçesinde Orta Hece Düşmesi*, Ankara, TDK Yayınları, 2002.

Latifî, *Tezkiretü'ş-Şuarâ ve Tabsıratü'n Nuzamâ*, (Haz. Rıdvan Canım), Ankara, AKM Yayınları, 2000.

Ligeti, Lajos, *Türkçede Uzun Vokaller*, TM VII-VIII, 1942.

Mansuroğlu, Mecdut, *Şeyyad Hamza'nın Doğu Türkçesine Yaklaşan Manzumesi*, TDAY-Belleten 1956.

Nalbant, Mehmet Vefa, *-DUK Eki ve Divanü Lugati't-Türk'te '-DUK' Ekli Görülen Geçmiş Zaman Çekimi*, Türkoloji Dergisi, C. XV, 2003.

_____, *Divanü Lugati't-Türk Grameri-I İsim*, İstanbul, Bilge-Oğuz Yayınları, 2008.

_____, *Karışık Dilli Kur'an Tefsiri (Çağatay, Oğuz ve Kıpçak Lehçeleriyle)*, İstanbul, Bilge Oğuz Yayınları, 2009.

_____,*Yarlıg Sözcüğü Üzerine Bir Köken Bilgisi Denemesi*, Turkish Studies, Volume 8-9, 2013.

Noyan, Bedri, *Firdevsî-i Rûmî Hacı Bektaş Velî Velâyet-nâmesi*, Ankara, Doğuş Matbaacılık, 1986.

Olgun, İbrahim, Parmaksızoğlu, İsmet, *Kutb-nâme*, Ankara, TTK Yayınları, 1980.

Özkan, Mustafa, *Mahmud b. Kadı-i Manyas, Gülistan Tercümesi*, Ankara, TDK Yayınları, 1993.

_____, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, İstanbul, Filiz Kitabevi, 2009.

Parlatır, İsmail, Şahin, Hatice, *Türk Dili*, Bursa, Ekin Yayınları, 2010.

Redhouse, Sir James, *W. Turkısh and English Lexıcon*, İstanbul, Çağrı Yayınları, 2006.

Sev, Gülsel, *Hâl Ekleri*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2007.

Şahin, Hatice, *Ferahnâme Dil Özellikleri-Metin-Söz Dizini (Doktora Tezi),* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstirüsü, Malatya, 1993.

_____, *Eski Anadolu Türkçesi*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2003.

Şakar,Sezer Özyaşamış, *Terceme-i Câmeşûy-nâme*, İstanbul, Simurg Yayınları, 2009.

Tanyıldız, Ahmet, *Firdevsi-i Tavil Münazara-i Seyf ü Kalem (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü , Ankara, 2005.

Şemseddin Sami, *Kamus-ı Türkî* , İstanbul, Çağrı Yayınları,2007.

Tekin, Şinasi, *Eski Türkçe*, TDEK, C 2, S. A-23, TKAEY, Ankara 1992.

Tekin, Talat, *Ana Türkçede Aslî Uzun Ünlüler*, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Yayınları, 1975.

_____, *Makaleler 1(Altayistik),* Ankara, Grafiker Yayınları, 2003.

Timurtaş, Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, Enderun Yayınları, İstanbul, 1994.

_____, Şeyhi ve Çağdaşlarının Eserleri Üzerinde Gramer Araştırmaları I, Ses Bilgisi, TDAY-Belleten 1960, Ankara, TDK Yayınları, 1988.

Tokatlı, Suzan, Türkiye Türkçesinde Son Seste Tonlulaşma ve Uzun Ünlü Üzerine Bir İnceleme, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15, Kayseri, 2003.

Topaloğlu, Ahmet, *Dilbilgisi Terimleri Sözlüğü*, Ötüken Yayınları, İstanbul, 1989.

Tuman, Mehmet Nail, *Tuhfe-i Nâili*, C. II., Ankara, Milli Eğitim Yayımları, 1945.

_____, *Tuhfe-i Nâ'ilî (Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri),* Ankara, Bizim Büro Yayınları, 2001.

Tuna, Osman Nedim, *Köktürk Yazılı Belgelerinde ve Uygurcada Uzun Vokaller*, TDAY-Belleten, Ankara, 1960.

_____, *Türk Dil Bilgisi (Fonetik ve Morfoloji)*, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Ders Notları: 3, Malatya, 1986.

Yıldız, Osman, *Cemali-i Karamani Miftahü'l Ferec (Dil Özellikleri-Metin-Sözdizini) (Basılmamış Doktora Tezi)*, Malatya, İnönü Üniversitesi, 1989.

_____, *Türkçede Kelime Sonu Ünsüz Grupları*, Dil Dergisi, S. 97, Kasım 2000.

_____, *Orta Türkçe Lehçelerinde Karşılaştırmalı İsim Çekim Ekleri ve Eski Anadolu Türkçesinin Yeri*, Dil Dergisi, S. 88, Ankara 2000.

_____, *Ahval-i Kıyamet*, İstanbul, Şule Yayınları, 2002.

_____, *Dâsitân-ı Sultân Mahmûd Mesnevisi'nde Fiiller*, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 15, 2007.

_____, *Şeyyad Hamza Yusuf u Zeliha (Destan-ı Yusuf) Giriş-İnceleme-Metin-Dizinler*, Ankara, Akçağ Yayınları, 2008.

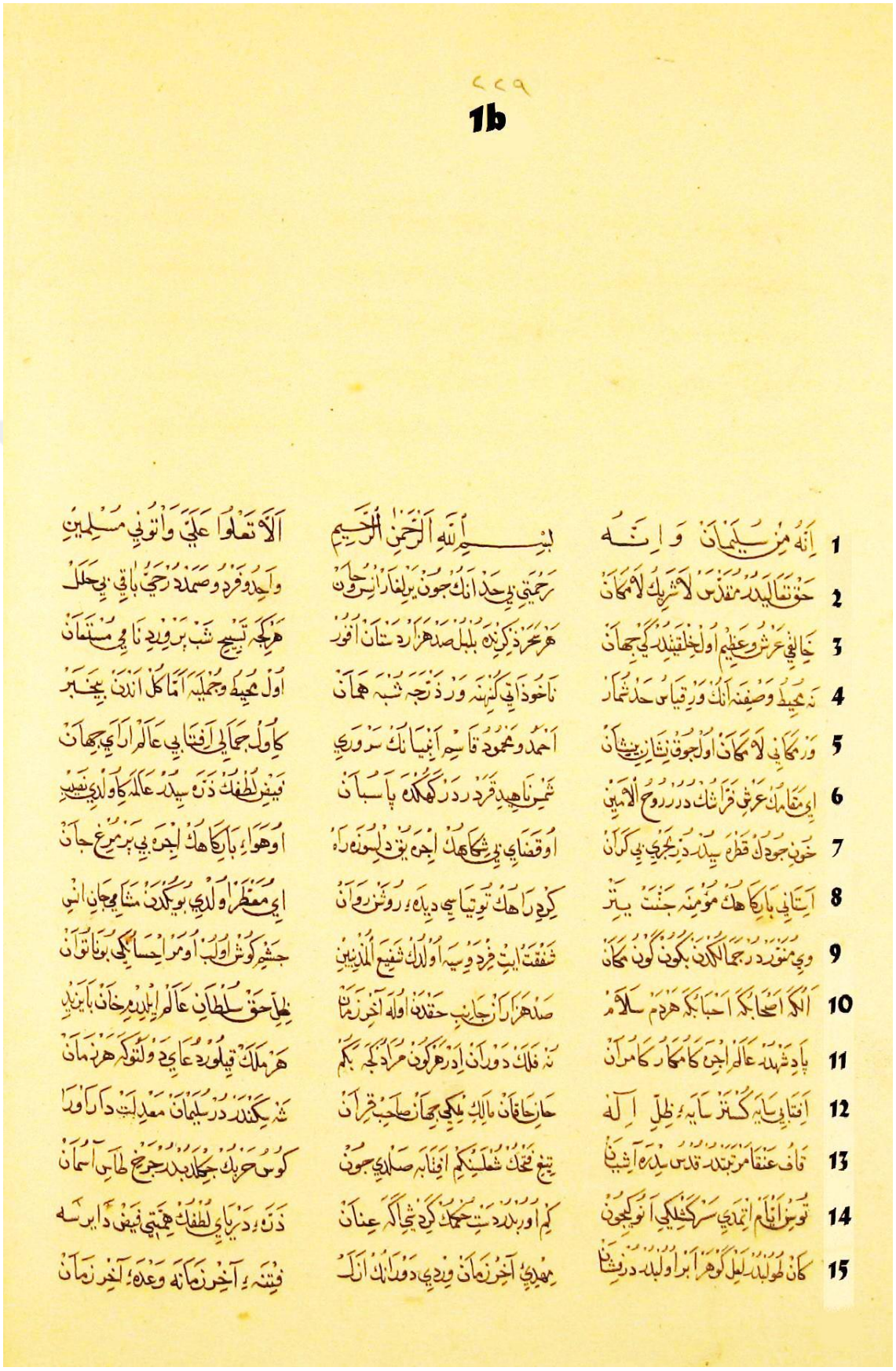
_____,"*Ahval-i Kıyamet'te Dudak Uyumu",* Turkish Studies, Volume 5/1, Winter 2010.

_____, *Birleşik Kelimelerde Görülen Fonetik Hadiseler, Terimleri, Tanımları ve Örneklerinin Tasnifi Üzerine*, Turkish Studies, Volume 10/8 Spring 2015.

Zülfikar, Hamza, Doğu Anadolu Ağızlarında Zaman Kavramı Taşıyan –ip/ -if Eki, Türkoloji Dergisi, C. X S. 1, Ankara, DTCF Yayınları, 1992

Xəlilov, Şameddin Xəliloğlu, *Esrarnamə'nin Dili*, Bakı, Elm Nəşriyyatı, 1988.

TIPKIBASIM

2a

حد سوزن ملک سلیمان نامله ادرسه کرقیاس — هجو خاتم اولحسادن دشیا جلدردهانا — خصمکز زمقوم خاک اولدارض اجره هنوز 1
ثمد تیرک خاکه اعدادن ایردیره نشان — ملک روی عدالله بغداد ادیلدر حضرتک — اول بهتدن داعدایلدوعا بیرجوان 2
پایدار اولدایخه کردوران ادر شمس قمر — نامدار اولدیخه کراختر قلور سیر کران — کوشکی فردوسیه خاتم طوتر مک برنظر 3
شه سلیمان نامیدن اوقیوب ایلر بیان — بوعزایه استانی شاهجون ایلاد شرح — ذکر ادب دلدن دله یارب اقور خلقی بهان 4
دکله امدی شه سلیمان قصه سندن جانله — ایکه ورکل خوش صلوات مصطفایه رایکان 5

سلیمان نامنوک اکه یوزاون برنجی عجلسنوک ذکرندر 6

ای فضاحت بلکدن جان بلبلی — وی بلاغت باغندن تازه کلی — عرشی قدسک آشیانیدر اوزک 7
یوزکوک نوری ورر فردوسه فر — نطقکدن درّی ملک کوشینه ایرر — باغ قدسک جلوه کاهیدر یوزک 8
آب حیوان کاندر کوهر سوزک — سرّ غیبه بودلکدر ترجمان — مژده نطقک میسحی ویردی جان 9
دیله کلکی سوزدرر سکا نصیب — کل اجلسه ایدر الحان عندلیب — طوطی شیرین سخن دستان سرای 10
نطقکا عاشقدرر صاحب سرای — خوش سخن ورسین ترنم ایلکل — خوب زیبا نظم دستان سویلکل 11
باغ عالم اولدی جنکه مرغ زار — غنچه حرم بلبلیله لاله زار — لاله وشی جرخ اوردی بزوکه طاغ 12
نطقه کلکه زین اولدر باغ راغ — سندس گون مثال آقر نهر — باغ جنت مثلدر صحرا شهر 13
سرو یکپا اوزره اوتر قرخوش — دیرکه سوردکل خوشلغیله عمر خوش — نوبهار عمره ارمادین خزان 14
عیش نوش ایت دلبرله جاودان — مالکی بیدرمه اتمه حاسدته — خیمه خرج ایت قومه ساقی وارثه 15
جون بلورسن اشبو دور روزکار — جسمکی سن اجره ایدر خاک غبار — دم کلاکی اوندیله اسمکوز 16
جور یوبن طبرق اوله جسمکوز — قارقاسم انوری حافظ کمالک — یانظامی احمدی صاحب مقالک 17
سویلیکن نظم جون قند نبات — خاکه صلدی انوری بوکا بنات — ذره ذره پاوسردرر اشبو خاک 18
قطره قطره جشم لبدن جری پاک — عاقبلیک اولمدن قوبرنشان — کرصوکلکه یاد اولایزدن فشان 19
عالم اجره سوز قوینلر اولدی — اول بهتدن دیردرر شیخ احمدی — المدی سوز اهلی دیرسک یبردر 20
دیرکم سوز اهلی اولدیردرر — هرکه قوید عالم اجره بخشی اد 21

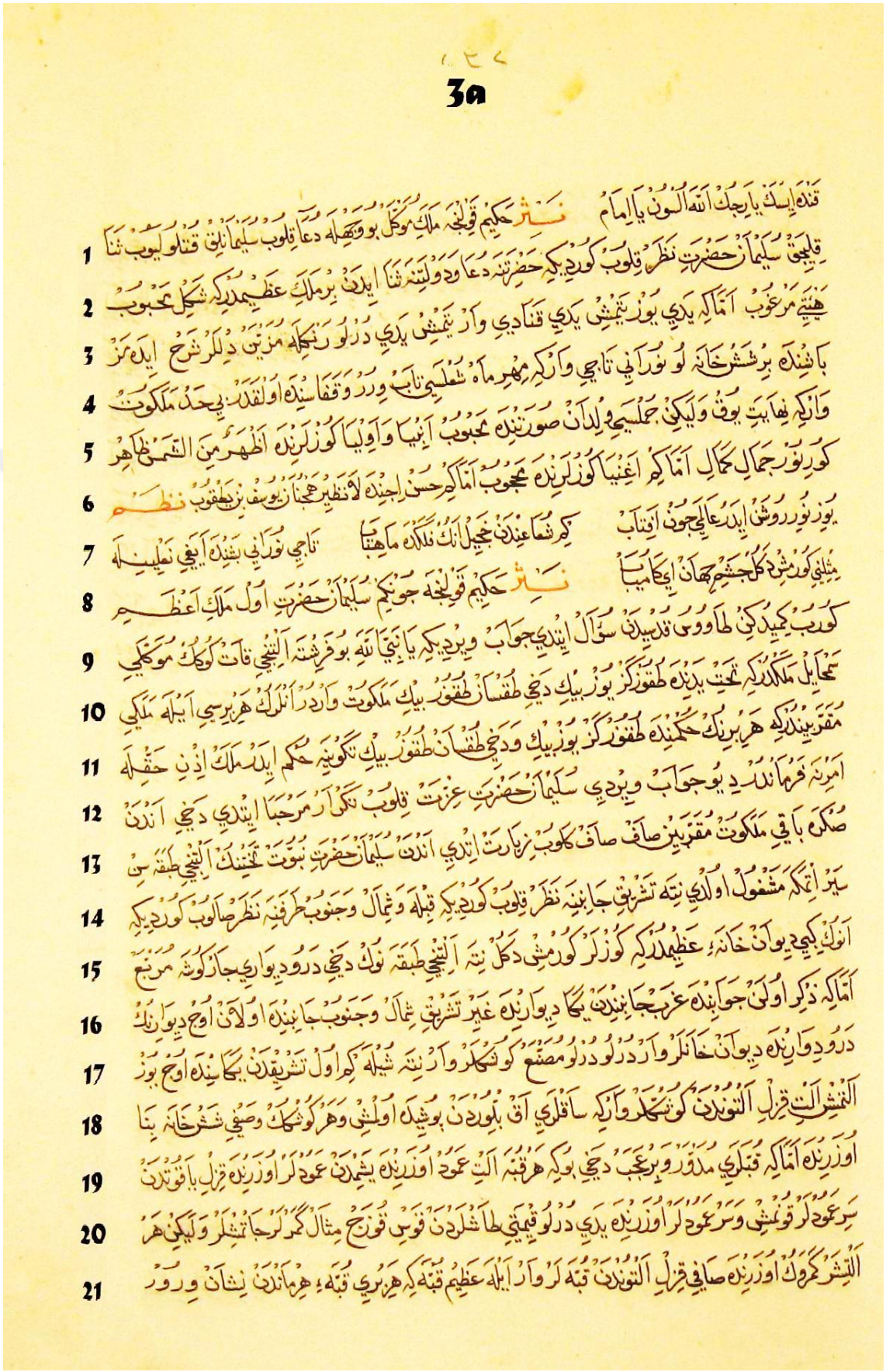
2b

داستان سليمان ودیدن تخت ودر عجایبهای اوستکی بغایت غرابت

1 بیلش اکدی ایلکیله اوکدی یاد
2 لقمان حکیم قولنجه اصحاب تحقیق وسخن مذاق حقایق وجهره کشای صورد قایق اول وجهله املح حکایت
3 قلوزکه وافلاطون یونانی نقلنجه صراف جواهر ظرافت وطوافان اعراف فصاحت اول وجهله صحیح روایت
4 ایدرلرکه یونلر یونده طورسون آماکه بزوم قصوز ازان جانب حضرت سلیمانه کلدی نیته اول زمانکه
5 بشنجی قات کوک موکلی کل کلیایل ملک بوعبرت الله سوزلریکه سلیمان حضرت اشدب خبرته وارب
6 قادر بر کمالک قدرتی صانع ذوالجلالک حکمتی تعجب قلوب دخی اندن صکره اول ملکه اعظمله وداع لشوب
7 التنجی طبقیه حقوب سبا ان اتمکه نیت ایتدی قدم بر قدم یوریوب نزدیانه دینه کلدی لر سلیمان نبی مم
8 نظر قلدی کوردکه یوزیکرمی درت ایاق نزدیانه سرجملی یعقوتدن ومرصعدن وبیروزه دن وبرعجب دخی
9 بوکه هر نزدیانک ایکی طرفنده مرکز لری دخی قرل التوندن پر پر لعل جواهرله تزیین المش جملسی مصنع
10 اندن خضر یشیل مبر مقدم اوکلریخه عقیقنه لقمان حکیم وآصف بن برخیا وکاذ بیشمبر ونانن بیشمبر
11 واویا تر پیغمبر یوردی وسلیمانک صاغ طرفنده هاوون قدی وصول طرفنده موکلی خاتم یوردی لر سلیمان عقیقنه
12 بنی اسرایل قومنک اون ایکی سبطنک اون ایکی بیک معجزات ظاهر اولمش انبیا یوردی مرتبه لو مرتبه سنجه
13 وانلرک عقیقنه اون ایکی بیک علما وحکما ولایته قدم بقمش اولیا یوردی بشنجی صافده امرا ووزرا
14 وشعرادن وضرفادن داود شریعتیله عمل ایدر موحد ومؤمنین اصحاب تابعین یوردلر قدم بر قدم
15 قدمیه باصوب التنجی طبقه نک یوزیکرمی درت قدمدن قطع ایدوب التنجی طبقه نوک قاپوسنه جقدلر
16 سلیمان نظر قلوب کوردیکه الماسدن پر قاپو کورینور کیه بندکشلری قرل التوندن میخ میسمار لری لعل
17 جواهردن بسم الله دیوب قاپودن اجرو کیردی اول جا بندن التنجی قات کوک موکلی تخت یدنه اولن
18 ملکلرینه طورزکن سلیمان حضرتلرنک کلدوکین کیه بلدی قرشو وروب عزت قلوب سلام ویروب دوکلم

نظم

19 دولتنه دعا ایام رفعتنه ثنا قلوب ایتدیکه دولتوکی یوجه قلسون دایما رب الانام
20 بخت اقبال سعادت یارک السون صبح شام حق حافظ حضرتوکی هر خطردن حفظ ادب اوتهوکی جنت السون درکهک دار السلام
21 خضر خاضر نصرتیله رزمکه السون بیشرو قطب الاقطاب قدنه ایسک هپته السون همراهی خذ متوکل یوز سورب داعی اولنه جمله ملک

3b

وبرعجب دخي بوكه هرقبه نوك اجنده الني كوشه سنده الت شاه نشين وارنيه اونكر شاه نشين يتل يشمدن
اكنجي شاه نشين جيني بولاددن اوجنجي شاه نشين خارجينيدن يعني قفقوجينيدن دردنجي شاه نشين اق بلوردن
بشنجي شاه نشين عقيقدن التنجي شاه نشين فيروزدن وبرعجب دخي بوكه شاه نشين وصدرنده صفه سي قرشي صدرنده
قزل مرجاندن برروص وارروهروص اجنده يتل زمردن برر شادروان وارهر شادروانك اجندن
اب روان مثالي صولر روان اولوب حوضلر اجينه اقر حيات بولر هركم اندن صوايجوب عينيه باقر انلردن
عجايب دخي بوكه ذكر اولانن اوج يوز التمش التي قصرنك اول بنايي برسنوك اوج يوز التمش التي قدمه نردبان
وارايله قدمه كه هرقدمنوك اوستنده التي كشي بغداش قوروب اوتوزسه صفارهر قدمنوك زنكي برير ينه مغايرسر
جملسي عجلا آماكه مرمردكلنه معدن ايدوكن خذادن غيركمسه بلمز وبردخي عجب بوكه سرجمله قدمه بريرينه
متصل شيله كه اوجيوز التمش التي قصورنه وهرله بريرينه متصل ايسه هركوشك اوج يوز التمش التي قدمه لري
بريرينه متصل بعده سليمان حضرتلري بيقصور قصورلري كوروب صاحبلرندن لماوس قديدن سوال قلدي جواب
ويدكم يانبي الله مقدم كلن سليمانلرك نبوتت تختنه حاكم اولوب سليمانلق خاتمن اللرينه الن صاحب زمانلرك
دورانلودورانيي اجنده يعني هرتمش بيك يلده كه حق سبحانه وتعالي بوربع مسكون عالمنه بردلو مخلوقات
خلقت ايدوب كتوردي اول مخلوقك اجنده بركنده جنسلرندن برمرسل نبي لر نسلندن معجزات ظاهر المشي
بيلرك اصلندن برسليمان ظهوره كتردي كه اول سليمان خدمتي بريرينه كتوردي صالح عمل قلدوغي جهتدن خلاق
عالم اول سليمانه نبوت خاتمن اندن اي قلوب بوقدرت تختن اكا مزيد ايددي زمانه مخلوقين امرينه
مامور كمنه محكوم ايددي بس كندوجنسندن اولن مخلوقاتك عسكرينوك سرهنكلري پهلوانلري وقهرمانلري واهل
جنكلري بوكوشكلرده اوتورر لردي ايله پهلوانلركه هربريسي دورنده تيغ زن وقلعه كشاي اوشاغي
وارسي عصرنده صاف شكنيك راي سرجملسي كه مقاملو مقام منده رستمي دستان هيبت وترمان صفت ديرز
جكوب افراسياب وش اوتورر لردي تيغ ضحاك مانندي سيفاقتع قوشنوب سنك آسياب مثلي كوزكر انلري
امور لرنده قويب اجلين مهاتلري وارديكه شجاعت اجنده تيز فلك كلكه كلمزدي وهربري اجلدين
صاحبقران ديكه جهان پهلوانلري بنم ديو يدي قات فلك انلرك كلك جه كلمزدي هربرسنوك باشي حمام قبه سنه

4a

قاشلري لهاق كبريه وقا مشلري كوه البرزه بگزر ايدي وكمنك دخي اغزلري مغاريه بگزر دشلري صلوطاشنه
وكوزلري مزيح الدوزنه بگزردي وكمنوك دخي قاميتي منا ريه وبر مقلري خيارة بگزردي وكمنوك دخي
قرنى حسروا ني كوبه بگزردي وكمنوك دخي قولفلري تكلتويه وبروزلري اوجاق قاشنه بگزردي
هر قنكم بوبهلوانلر غضبه كلوبن قاقيه رعد كبي حيقرب برق كبي شاقردي وبربرينه كرسوز سيلسلر اوازلرندن
فلك طاس كبي اوتردي واكر كربريني غره اورسه مزيح فلك بشيني برجنه يكردي دنيا ني قوشرب ايجنه الان
ازدرها قورقوسندن زهره سجاك اولردي وبوزلرك هيبتندن قافله اولان سيمرغ قوشي آشيانندن يقا يوب
برروبا لين دكردي واكر كربوزلرجنك ايجنده اوق اتسلر قوس برجنوك فلكي طاسين دمرزلري
اوچي دلوب كفكيرايدردي واكر كربوزلرات فيل كركدان اوزرلرينه سوار اولوب بولاد
دن سكولرين كرالرينه الوب قوتيله يرصجلردي يدي قات يري اوزي كتورن نيزلري اوچي
غليرايدردي نظم هربري صاحب قران بهلوان تيغ زن قهرمان نيزه ان اولسيدي خصم شكن
جلسينه قرشوطورمزدا دستان نامله قنله قلدي كستيم قارون زوبين بي زن نثر حكيم قولنجه طاووس قدي
بويله ديجك سليمان حضرتي بيوريوب بوكوشكلرك قدميي بووضع اوزرينه اصل نردديوسؤال ايدجك جواب
وردكه يا سليمان اول زمانك مخلوقاتنك بهلوانلري ومرد مردانلري وصاحب زمانلري بوكوشكلر ايجنده
مقاملو مقامنده مقيم الوب اوتورلردي وكجه ديزجلوب اوترلردي اماكه هربهلوان تحت حكومتنده
اوچ يوز التمش بيك عسكر سليماني وردكه هربهلوانك اوردوسي كوشكك قدمسنده مقيم الورلردي
امر سليمان بوله بهلوانلر وبهلوانه اطاعت قيلورلردي وقتيكم سليمانك بردعثماني بلورسه سرجمله عسكري
سليمان قرقي كزيوزبيك الوردي زرهركونده جنك حصومت قيلوردي وهربري مرتبه لو مرتبه سنده مقيم
الورلردي بومقاملرا ول عسكر سليمانلروك مقاملري ديوب جواب وردي نظم
بويله ديوب جبرئل انده ويرر اسلح جواب شه سليمان كوشي ادوبن كاميابا سجده شكر اندي حقه قلدي طاعت برزمان
بنجلايزن منصبيله بولردي حقدن فتح باب نثر حكيم قولنجه طاووس قدسيدن بوخبرا لوب اندن نبوت تخنيك
ثمانيدن بكا ديواره يوردي كوردي كه اولقدر جاركوشه وبعض شش خانه وبعض هشت خانه وبعض دوازده خانه

4b

1 يَشِل يَشِمدَن وَقزِل مرجاندَن بنا اولنمش قبه لر وار ايله قبه لركه طاق كسريدن نشان ويررا ماكه هر قبه نك
2 بولاددن محكم قبويي وار سليمان حضرتلرى بعض سنك قبوسن اجدرب اجر وكرب كوردكده هر قبنك درودواري
3 يك پارچه سنكله كه طول عرض عرب ارشنله التمش ارشن اولمه وبر عجب ديكي بوكه هر قبه نك ايچنده التمش التي يرده
4 صافي بلورددن وبعض مرجانددن وبعض عقيقددن وبعض فغفوريدن وبعض يشل زمرددن وبعض سنك يرتاندن
5 صندوقجلر وار بندكشلري رخام كومشددن ومفتاح التوندن سليمان حضرتلرى كورب تعجب ايدوب سؤال
6 ايلدي طاووس قدي جواب ويردكه يا نبي الله بوقبه لركه وارد رحلسي طقوز بيك طقوز يوز طقسان طقوز قبه در
7 جميسي خزينه سليماندر وبعض صندوقلر تهيدر وبعض مقدم كلن سليمانلرك تبركلريدر ديوب طاووس قدي
8 اشارت ايتدي موكل خاتم صحبا طاغا يل صدقلرك برن اجدي اجندن برزرين مرصع تاج وبر كمر جقدي آماكه
9 كمرك قرق طقوز لوح وارهر لوحك قرق طقوز كوشي وار رحله التوندن هر كوشنده بر قيمتي طاش وزكه يدي بالق
10 رومخراج برينه قيمت اولمز اندن صكره سليمان حضرتلرى اول تاجه نظر قلوب كوردكه بو تاجك قرق درت كنكره سي وار
11 آماانك بيي الوتاجكه حمام قرغاسندن الولمز جواهرله زين اولمش والتنه كلجك كنكره نك لوحنده يدي سطر يازو
12 يزلمش سليمان حضرتلرى نظر قلدي نديجه اولدغين فهم ايتمدي اندن لقمان كوردي تشخيص ايده مدي جواب
13 ويردي كه يا سليمان بوخط تمش ايكي اقلامدن طشره فهم ايتمدوكي الدوددي سليمان طاووس قدسره نالش ايتدكي
14 خطي اوقيوب بيان قيله طاووس قدي تاجه الوب مطالعه قلوب نه دلجه الدغين بيان قلوب ايتدكي يا نبي الله دور
15 ادمدن تمش يدي بيك يل اندن حق تعالى جهان مرايه بر مخلوق كتوردي كه اندن قوي خفي درلر اندن دورنده اولن
16 سليمان خفينك تاجدكي كندوعصرنده بوتون تختنده قرار ادب شهريارلق تاجن بارشنه كيوب كمري بلنه
17 بغلوب بوتون كرسي اوزرنده اوتردي حدي خشمله برو وجراجنده كي بيك برد لو موجود اتيله يوزيكري درت
18 درلو صفت مخلوقاتيله تمش الي ملتله تخت سليمان يلكتوروب مغاربه مشارقه يتوردي بوتاج اول سليمان خفينك تاجدر
19 ديو جواب ويردي سليمان شادب تعجب قلوب بلديكه بوخزينه خزينه سليماندر انلردن جقوب التمش طبقنك اوجنجي ديوارينه
20 غربدن يكا يوردي نظر قلوب كوردي كه بيك اوج يوز قرق درت مغزلر وارکه هر بر مخزنك وضع ترتيبي اصحاب كهفك
21 غارينه بكزر ايله كه طول عرض عرب ارشنله تمش ارشن اولمه جملسنك طاشي يشمدن وعقيقدن بعضي جين بولاددن

5a

وبعض قرل مرجاندن وبعض فيلقوس طاشندن هر برسنك قپوسنده بولاد مفتاح وارد روبعضسنك قپولري
الماسدن سليمان كوربه تعجب ايدوب برسن اجدرب ايجره كردي حسرواني كوبلر وضعنده اولقدر كنجلو
بيكلو نسنلر وارکم نهايتي يوق بعض يشيمدن وبعض قفقوردن وبعض بولاددن بعض التوندن بعض رخام
كمشدن سليمان طاووس قديسدن انلرك اصلن صوردي جواب ويردكم يا نبي الله بو مخزنلر كلاً سليماندر وهر بر
سليمانكم كلي بلر بونلري كيلاً رادندلرذادوزواده بوندن جمع ايدرلردي بوندن مطبخ سليمانيه طعام قيدين كورر
لردي بوكوبلر وطغارلر انك مانند نسنلر زواده ايجوندر بونه دولت بونه ملك وبونه جاه نظم
كم مزيد عيش سليمانه اله بهمز ودارا وقيصرخان وجين خدمت ايدردكهين سال ماه
نثر حكيم قولنجه سليمان حضرتلر اول بي حد كوبلري بلوب اندن اولقدر جاركوشه تلوي بنالر وركم هر برنك
وضع مطلق كوبر كوزنه مانند عظيم الوبيوي واردي درلوطاشدن اول بلوردن ايكنجي دهنجدن اوچنجي يشيمدن
دردنجي مرجاندن بشنجي برقاندن التنجي عقيقدن يدنجي لعلدن اماكم غايت محكم بلندي بويي بولاددن
قابويي الماسدن حضرت سليمان برنك مفتاحن اجدرب اجرو كردي نظر قلوب كوردكم برعالي تلوس
اماكم ايجنده اولقدر كوزكر انلر وارکم حدن طشره هر برى سنك اسياب مثلي برر مرمردن عمود كبي مثلركم
قرق اليي كشي كترميا وبرياننده حرمان قدر عينى جيندن قلقانلر وارکم ميخ مسمارلري جمله الماسدن يدي عينى
وارشعله ويردي اندن سليمان حضرت مخزنك برن دنجي اجدرب كوردكم اولقدر صالق وارکم بي عدد
جمله بولاددن هر طاغك يدي يوز يتمش يدي طوبلري وار ايله عظيم طوبلركم هندوستان قوزي قدر اولهبر بوحفنه
دنجي كرلدان شاحلركم دكرمن الوغنجه اولهسليمان حضرت تعجب قلوب طاووس قديسدن سؤال ايلدي جواب
ويردكم يا سليمان بو مقدم كلن سليمانلرك جبه خانلريدر بويرا قلر اول مقدم كلن عظمتكم قدر قاعتلري طويل
اولر بويرا قلر دنجي اكا نسبت بيوك اولور مخزنك برن دنجي اجوب كوردكم برصندوقده بتغلر وارماكم
اجنده برصندوقده برتوغلغه جقردكم حمام قرغانجه اولاددوازده خانلر ايجلرنده حرير دن تخفلر
وارتان طوررو برتوغلغه نك اوزرنده برقاج سطر يازو وارسليمان ولقمان حكيم مطالعه قلب
يلمدي طاووس قديسي اوقيوب نديجه اولدوغين بلوب جواب ويردي ديدنكم يا سليمان بوتغلغه

5b

فی تاریخ نظم

1 نوك صاحب دیبشكم بوتلغه صاحبی دی سر فراز بویله یزمش تولغه خطی یازدن
2 كم سلیمانا لق قلز سلطانی خاندن جمله بهلوان صاحب قرازكنه ساز بهلوان صاحب قرازكنه ساز
3 شه تعزعزدر لریدی آدمه اول زمانك خلقی جاكر ایدی بس دیوجنله اتشمه دوحربه ضرب
4 قیلجله فتح اولدی شرق غرب خون اعدا بغلریدی كوكه میغ قور قوسندن اتمزدی كیمسه سس
5 مغربی جاك ایله جمله مصر تیغ یوغردم باشینی البرزیله اژدهایه حمله قیلسه كوررله
6 یوغردم باشینی البرزیله بیدیب شلوار ورنه اولدم سوار دورلو محاوقیله قلدم كارزار
7 كیمسه تینی تلقنوی كسمدی كیمسه هركز ارقم اوزره بصمدی عاقبت بصدی بنی مرك اجل
8 جانم الدی اولدم اجره كی عجل قوت اجره قلمدی موتوسه بس كندی جانم قلمدی جسمدن برق نفس
9 بهلوانلق اصی قلمز موتنه هیچ نفع یقدر ایسه اجل جون ایروكیچ قهرمان اولسك ویامسوار
10 خاكه یكسان اولسن خاكك غبار قوت اجره لشكر رستم اولا موت ایرجك جانسوزدن ابسم اوله
11 بویله دیوب آخر اتمش اول كلام ویرصلا وت مصطفایه هم سلام حكیم قولنجه سلیمان حضرت

بوتان یخی كوشی ادجك یلانكم بوتلغه سلیمان حفینوك بهلوان تمزغور حفینوك ایمش روحجون دعا
قلوب جبه خانه سلیمانیلر سلیمان بزداودك معلوم اولب اندن مفتاحن اوب طشره جقوب سلیمان
بوانلغی طبقنك میدانی اجره كلوب كوردكم اول میدانوك وسطنده برعظیم حوض وار كم بحر سیاهدن
یشان ویرطول عرض اوچ میل اوله قصر برمیل قدر اول كوشكلردن اقن انهار بركبه وبرحوضه دوكلور
حوض مالا مال اولمش حوضدن اقوب بشنجی طبقانه اقر كم ذكر كجدی اندن صكن بوحوضك كنارنده
یی حساب درختان وكم یستان مثال جوقلق هر شجر سروه عرعر انار اغاجنه بكزر بود قلری قزل مرجان
ویرقلری زمردن اماكم هر براغاجك اوزرنده اولقدر اشیان وار كم شماره كلمز برعجب
دیجی بوكم بولكم اغاجلرك بود قنده كم ودودكم رخام كمشدن قزل الدوندن صنا یعكم هر برسن
استاد قیوبجه وزمثل بعض كج بعض بیوك عجب دیجی بود كم درختان ارا سنده راست حوضك اوزرنه
سایه صلمش براولو اغاج وكم قواق اغاج وضعنده دی اق بلوردن یاپراغ یشل زمردن فوق یدی قات

6a

1 طبقيه تمشي اورتسنده قزل التوندن جواهرله مرتبن اولشي بريرو اركم حرمن قدر اوله بغور سليمان
2 حضرت طاووس قلديدن بوحوضك اصلي وجواهردن درختان سوال قلديكم نه مخلوقاتك مقاملري ايدر
3 جواب ويردكم يا سليمان مقدم كلن سليمان نلره خبر مرغانكم مطيع ومنقاد الوردي هربيسندن جفتلو
4 جفتيله كم الورلردي بوحوض اجره وبوحوضك كناريده الورلردي نوبتله رخنه وربب خدمت سليماني
5 قلورلردي وبو اغاجلرده قوشلر الوردكم انلرده هربري نوبتجه جفت جفتيله كوندررلردي زمان
6 سليمانك خدمتنده الورلردي كيجه كه بو التي طبقده آشيا نلرده قرار ادرلردي ذكر حقه مشغول
7 الورلردي سرحمله مرغانك سيمرغ قاف ذكر مقامي كوه قاف اولوب اكا دخي البرزدرلر انوك
8 قلسنده براغاج بتمشدر بحر قيانوسك كناريده دورر اول منتهادرختك اوزده كنده اولورلكم
9 حق تعالينك يا سليمان شمدن كروسكا سيمرغ مطيع منقاد اولوبدر بو مقاملرده اگر سيمرغ اگر باقي
10 قوشلر مقيم الورلردي كاه سليمان نظرنه سيمرغ ديوانه وار ردي معذركلن سليمان نلره اذن حركله
11 مطيع الوردي اكر برري وبحري حرمت سليمان ادا ايدرلردي دللرنجه خالق تسبيح قلوب لحان صدا
12 ادرلردي تحت سليمانه مقابله هوا قناده قوشلردن بروازادرلردكم سليمان اوزرنه كولكه الوبن
13 قناد قناده جتوب صاف طونب دللرنجه سليمانه دعا قلوب بيازادردي صفا قوشلري دخي كزوبن قدرت
14 مشكنه صوطولدرب صفا قوشلر اقوشلر دررلردي وطوغان قوشلر جاوشلق وقوغرن غماز لق ايدب
15 قوشلر بريرنه قوغلردي غراب جاسوس هدهد بيك سليمان ايدي وهزار دستان دخي هزار دستان سليوب
16 سليمان كوكلن شاد ايدرلردي وبلبل وطوطي شكر افشانلق قلور وطاووس جولانه كلب رقص ايدرلردي
17 وكولكون جبه سن كيوبن موي سياهين بتي التده قيوبن سليمانه ويرلر خلعتك عظمتن فكر ايدردي
18 وتوراج هندويانه حرقين الوبن ياحق ديوخفي دلنجه ذكر ادردي وقمري قوشي دخي عاشقانه نمدي
19 بينه صلوبن يارخيالن خاطره كتوروب آه ادردي كاه شوقله آه دوست ديوبن فغان قلوب
20 وكاه عشقله يا كريم ديوبن ذكر الله ايدردي وكوكرجين دخي درلو مزين لباسجوغن جكينه
21 الوبن دلبرك هجراودنه جاتوجكر طوغرردي وكاه يعقوب كبي بيت حزنده مقيم الوب يوسف ثاني صفت

6b

1 دوت اندن كوزلرندن يا شلر دكوب اغلردي كاه رقيب اندن سليمانه شكايت ايدردي وكاه درد له
2 حالن حبيبه يليوب حكايت ايدردي خدا دن عنايت سليمان دن هدايت امردي في الجمله جميع قوشلر سليمان
3 امرنه فرمان اولشلردي قناد قناده جتوب سليمان اوزرينه سايبان ايدرلردي نظم
4 بنجه مرغان جمع اولب غايت زياد كوكده اوجردي هر بري احب قناد هر سليمان حضرتينه سايبان
5 اولدلر فرمان اتمايب عناد نثر حكيم قولنجه طاووس قدسي دلندن حضرت سليمان
6 بوكلام كوشي ايلدكم بو مقامدر بزي وبحري مرغانلر وك مكانلردر بزي مرغان درختده اولور وبحر مرغان
7 حوض ايچره اولورلر اندن سليمان حضرت برقج قدم دنخي يوردي برطبقه سايمك راست وسطنده اوچ عالي
8 كوشك وار كم قصر خشتدن نشاندر وارتاكم برکوشك آندام شش خانه التشر بلور عمود اوزرينه يتمش زمرد دن
9 سرعمود منقش آماكي هر برعمود سك پايه وهر سرعمود اوزرينه قوس فلك مثال التي طولو قبمي
10 معادين طاشلرندن كمرلر اوزرينه برر قبه بغلشلر مدور اولكم قبه قزل التونيله بوشيده اولمش
11 اكنجي قبه يشيلر بوشيده اولمش ودنخي قبه نك التنده اوجر شاه نشين وار برر قبمتي معدنلر بوشيده
12 اول قبه نك شاه نشينلري لعلدن وصارو يا قوتدن ويتمش زمرد دن اكنجي قبه نك شاه نشين لري
13 برقاندن عقيق يمندن وقفقوز جينيدن اوچنجي قبه نك شاه نشينلري التوندن وخاچي كمشدن والماسدن
14 حضرت سليمان اول كوشكلري كروب صاحب كيدوكني تفتيش ايدجك طاووس قدسي جواب ويرب
15 ايتديكم يا سليمان اولكم كوشك هر دوردي سليمانك نماتندن مخلوقانك ملك موكل مقامدر اوچنجي كوشك
16 بحري قشلر اوزرينه موكل اولن ملك مقامدر دنخي كوشك بحري مرغانك وهواي قوشلرك
17 موكل اولن ملك مقامدر يوجواب ويرجك سليمان بيغامبر دم بوسلطنت عظمت عزتنه كيحق تعالى
18 كندويه مزيد اتدوكه شكرانه سن دلندكم اكركمت نمازقله بس قيليه قرشو توجه ايدب صاغ
19 طرفنده طاووس قدسي وموكل خاتم النبي قات كوك دريايي طوردي كندويه تابع ملكوت مقرر بيله
20 وصول طرفنده لقمان حكيم واصف بن برخيا وناثن بيغامبر واويا ثر وكاذ بيغامبر اون اكه بيك انبيا صاف بنظيور
21 طوردلر اكنجي صافده اون اكه بيك علما وحكما واوليا طوردلر اوچنجي صافده امرا ووزرا واهل عرفا ندن

7a

عَلِي صَالِح بِرْلَه مَرَاتِب بُولَن صَاف بَغْلِيُوب طُورِدِلَر اَنْدَن خِضِر بَيْغَامْبَر دَم دَاوُدِي مُرْسَل شَرِيعَتِنْجَه
يِرْلَرَن طُورُب قَامَت كَتْرَدِي اِكِه رَكْعَت نَمَاز قِلُب سُلَيْمَان اِمَامْلِق اِيْلَدِي مَلَكُوت مُقَرَّبِين اَنْبِيَا وَمُرْسَلِين
سُلَيْمَانَه اَيُّوب كُوكْل كُوزِين حَوْق جَانِبَنَه تَوَجُّه اِيدُب اِكِه رَكْعَت نَمَاز قِلُوب اَوْرَاد اَقْيُوب اَل كِتُب حَقَّه نِيَاز
اَيْلَيُوب سُلَيْمَان دُعَاد اِيُوب مَلَكُوت مُقَرَّبِين اَنْبِيَا وَاوْلِيَا بِرْلَه اَمِين دِدِلَر سُلَيْمَان دُعَا قِلُوب اَوْرَاد اِخْلَاص
بِرْلَه اَل يُونُس سُورُب نَمَاز دَن نِيَاز دَن وَتَضَرُّعْدَن فَارِغ اُلُوب اَنْدَن صُكْرَ سُلَيْمَان اَوَّل اُوج جُنْت مِثَال كُوشْك
يِرْنَه كُجُوب اُوتُرْدِي اِكِنْجِي كُوشْكَه طَاوُوس قُدْسِي اُوجِنْجِي كُوشْكَه اَلْتِنْجِي قَات كُوك مُوَكَّل سِمْحَايِيل قَرَارِ اِبْتِدَي
صَاغ طَرَفِنَه اُون اِكِي بِيك اَنْبِيَا اُوتُرْدِي صُول طَرَفِنَه اُون اِكِي بِيك عُلَمَا وَحُكَمَا وَاَتْقِيَا طُورُرْدِي بَاقِي مَلَكُوت
مُقَرَّبِين وَسُرُور سَلَاطِين صَاف بَغْلِيُوب اَيَاغِنْ طُورُرْلَرْدِي اَنْدَن سُلَيْمَان حَضْرَتِ دُرْدِنْجِي قَات كُوك
مُوَكَّلِي سِمْحَايِيل اِبْتِدَي اِي مَلَك اَعْظَم عَالِم عُلْوِيَه وَعَالِم سُفْلِيَه عَجَايِب نَه كُوردُك بِزَه خَبَر وِيرْدِكِيَا لَم يَزَل اَنَه
سُوزْلَرِنْدَن حَظ اَلَه لُمْرِدِي مَلَك جَوَاب وِيرْدِكِه عَالَمْلَرِي بِرْ عَجَايِب دَاسْتَان نظم دِكْلَه اِمْدِي بِرْ عَجَايِب دَاسْتَان
لِيكِه سُرْدَن وِرْ تَمَنَّا دُوسْتَان جَان دِلْدَن خُوش صَلَوَات وِيرْ سُز سُوزَا نْدَن دِكْلَيَا نِرْ جَاوِدَان
نثر حَكِيم قُولُنْجَه مَلَك مُوَكَّل سِمْحَايِيل اَيْدُر يَا سُلَيْمَان كَرْجِكِم عَالِم مَلَكُوتَه عَالِم جَبَرُوتَه عَجَايِب
كُوردُم وَلِيكِن بُو عَجَب كَلَدِي بَكَا كِرْبُوا اَلْتِنْجِي قَات فَلَكَه كِرْمِيكَايِيل مَقَامِدَه بِغَايَت عَظِيم مَلَكْدُر شَيْلَكِم
بِرْ كُورْسِيدَه اُتُوُرْمِشْدُر اَوْكَنَه بِرْ تَرَازُو سِي وَارْكِه اَوَّل تَرَازُونُك كَفَه سِي اُون دُرْت دُنْيَا جَه وَارْدُر وَعُمُود
مَشْرِقْدَن مَغْرِبَه وَارْدِي اِين خَلَايِق نَظَرِنَه طُورْمِشْدِكِم تَحْت يَدِنَه يَدِي يُوز بِيك سَرْهَنَك وَارْدِي هَرْ سَرْهَنَك
كُوك يَدِي يُوز بِيك عَلِي وَرْدُرْ هَرْ عَلَمُك اَلْتِنْدَه يَدِي يُوز بِيك تَكْوِين وَارْدُرْ بُو جُمْلَسِي حَق تَعَالَى يِه عِبَادَت اِدَرْلَر
هَرْ بِرِي بِرْ تَسْبِيحَه مُوَكَّلْدُر بَعْضِ يِرْلَه مُوَكَّلْدُر بَعْضِ قَارَه بَعْضِ بَعْجُورَه بَعْضِ بَرْقَه بَعْضِ بُولُتْلَرَه مُوَكَّلْدُر وَبَعْضِ
يِرْ يُوزُنْدَه بِنَاتْ اُوتْلَرَه وَكُولْدَن اِنْزِ مَطَر وَقَار وَطُولُو اِنْزِ يِرْ يُوزُنْدَه بِتْزِ بَنَاتَات اَتْلَرُك وَاغَاجْلَرُك يَمْشْلَرِي
هَرْ بِرِنَه بِرْ مَلَك مُوَكَّلْدُر تَا حَشْرَدَك اُوكِيَاهُك بَرْكِنْدَن غُبَارِنْدَن اَيْرِلْمِش اَمَاكِه بِنَه يِرِينَه بِتْزِ اَغَاجُك وَنَبَا
تَاتُك اُوزِرِينَه بِتَانُوك بِرَاخَر مُوَكَّل مَلَك وَارْدُر بِرْ بَنَاتُكِه اَگَر بِرْدَه بَجَرْدَه بِرْ مَلَك مُوَكَّلِي اُولُر اَخِر اَوَّل بَنَاتُكِه
جُودُر اَوَّل مَلَك اَعْظَم اَنُوك غُبَارِنَه مُوَكَّل اُلُوب حِفْظ اِدَر تَا قِيَامَتَدَك اَمَاكِه اَوَّل كِيَاهُك كُوكْدَن يَاخُود

7b

1 يرندن برغيري كياه دخي بته غير ملك موكل اولور بركز موكل اولن ملك جميع مخلوقاتده هر نيه موكل اسه يردخي موكل
2 اولمغه نوبت دكيه اما شول مخلوقاتكه ثمرات وشجرات دكزده اولن تسلم ماتندقيامتده دك يردخي نوبت دكمز
3 بس سليمان ذكر اولن ملكلرك وسرهنكلرك اوزرينه موكل اولن ملكي ميكائيل بوعظمتله التي قات كوكده اولنورركن
4 تاكهان ميكائيل حضرتلرك كوكلنه برغبار يورندي عجبا بندن غيري ملكي اعظم وارمكه اسرافيلدن غيري دي كوكلنده
5 بوغرور كلدي اوصانع ذوالجلال دلدركه اسرافيله كندوزين بلدرمه بس بونك اوزرينه روزكار رجحبوب اسرافيل
6 اعظمدن خبر اشدد لرحق تعالى قهار عالمدر ميكائيل اينديي بوصيف ذيه ريزقي تقسيم اتمه دوكيجون جميع امرنده
7 اول دنك كه قرنجاد رجميع عمرنده مقدر اولن رزقدن بركون نفقه سي اكسك ورلدكي جون بوسوزي ميكائيل
8 حضرتي اشتدي كندويه خشم اولش صنوب حقه بنا زايلدي ندايي الوهيت كلدركه يا ميكائيل بنم عظمتلو دركاهمه
9 هين ميكائيل سن دكلسين اول خشم مستحق اولن ميكائيل غيردر اكر كورمك دلرسك اجازت ويردم عرش عظيم
10 اجنده قناد اجوب اجل عالم الوهيته ورغل اندن بنم عظمتم اكليسين وكوكلدن كجن كمانك تحقيقين
11 بلسين قحنكم ميكائيل حضرت بوخطاب عزتدن اشدجك خيرته وردي تخت حكومتنده اولن ملكوت مقربينله
12 قناد اجوب بروازادجك ميكائيل اكومزحه يدي قات كولكدن يقارو حجاب بلر وارد راول حجاب بلرده قوشته لر
13 وارد ركه ميكائيل عقل جاك اولدي جوقلوغندن بريرين بله مزا الله تعالى يه تسبيح ايدرلر دلودر لوفانلرله
14 اوازلري رعد اوازنه بكزر اندن صكره يدنجي كولكدن يوقارو برعالمه يتشدك اكا بحر حيوان دركه اندن
15 دخي فرشته وارکه نهايتي يوق اندن يقارو قمر دكزنه وارد ق اندن يقارو بحر حيوانات ورد ق اندن يقارو
16 حجاب دكزنه وارد ق اندن يقارو نور المصطور دكزنه وارد ق اندن يقارو بيت المعموره ورد ق اندن يقارو سقف
17 المرفوعه وارد ق اندن يقارو بحر المسجوره ورد ق اندن يقارو يا سليمان ميكائيل بروازاتدك يمش بيك حجاب بلدر
18 نوردن جملسين كجدك يمش بيك حجاب دخي ظلمات اندن اندن يقارو يمش بيك حجاب كوردك رعد دن اندن
19 يقارو يمش بيك حجاب كوردك برقدن اندن يقارو يمش بيك حجاب دخي بهايت روشن كونش كبي اندن
20 يقارو يمش بيك حجاب كوردك قمردن ايدندي اندن يقارو يمش بيك حجاب كوردك هر بريندك طول عرض بحر
21 اقيانوسه بكزر امالكه صدفدن اق ابحيوه كبي صايغي اجنده فرشتلر وارباليق وضعنده وليكن هر بريندك النيوز

٤٤

8a

1 التمش التش قناد لري وار الله تعالى به تسبيح ايدرلر اندن يقارو ميكائيل له اجوب برعالمه كلدوكلي تيمشريك قاف طاغي
2 كبي طاغلر وار سرحمله قزل لعلدن وقزل يا قوتدن ومرجاندن فرشته لر حقه ذكر ادرلر اندن يقارو تيمشريك
3 حجاب كودك رمردن اندن يقارو تيمشريك طاغ كودك قزل الدندن اغاجلري بلودن يبر قلري يشل زمردن
4 ويشاري لعل يا قوتدن وهر طاغك اوزرنده تيمشريك علم وار هر علمك دينده تيمشريك صاف فرشته هر صافده تيمشر
5 يوزبيك تيمشريك يوزيتمش يدي فرشته دركه سرحملي الله تسبيح ايدرلر اول عالمدن دخي كجوب تيمشريك
6 حجاب كودك يا قوتدن واندن يقارو تيمشريك حجاب كوهر شب جراغ دن كودك اندن يقارو كجوب تيمشريك
7 حجاب كودك قاموشدن اندن يقارو سدرة المنتهايه ايردك جنت الماويكودك اندن يقارو سل الحمه ايردك لوا
8 الحمده كه روحانيون مقامدر اندن يقارو تيمشريك حجاب كودك لولودن اندن يقارو دخي تيمشريك حجاب
9 كودك مسكدن اندن يقارو تيمشريك حجاب كودك عنبردن اندن يقارو اجوب كرسي ايردك كورسيدن
10 دخي تيمشريك يل تمام اوجدق تيمشريك يل اجنده هر نفسده كه حقه تسبيح ادرلر وهر نفسده بيك يلاق يول
11 كدرلر هر بيك يلاق يولده برعالمه اردك اول عالمك هيچ بريسي برينه بكزمز يا سليمان نبي ملك ايدر يا نبي الله
12 برعالمه يتشدوك كه بيك شهر وار اجي طولو فرشته لر ايله اول شهرك هر بريسي قرق بيك بوديناجه اولاحق
13 تعالى به تسبيح ايدوب آخر زمان پيغامبرينه صلوات كتورر لردي اندن اوته تيمشريك يلاق يولده بر دكز كودك
14 اكا دريا يي منير درلر الله تعالى يلده بر كز نظر قلودي آدميلر صاغشنجه يلدز لر بن طور وخلقك كوزلرينه قدرت
15 برله كتروب اول يلدوزلري ملك موكللر قويلر خلقوك كوزلري شعاع نور اول يلدوزلرك نوري برله در اندن
16 دخي كجوب يا سليمان قرق بيك دريا كودكلكه هر دريا قرق بوديناجه وار در اول دكزك قرق بيك كبي وار
17 هر كبده قرق بيك مخلوق وار در هر مخلوقك قرق بيك باشي وار هر باشنده قرق بيك اغزي بوزي وكوزي جميع
18 اندامي بووضع اوزره اولنمشدر وهر اغزنده قرق بيك دلي وار هر دلي برلغتله الله ذكر ايدوب محمده
19 صلوات كتورر لر نظم حق محمد مصطفاناك حضرتين بنجه اعزم قلمش اكلاعزتين
20 خوش صلوات ويروب اكه قدريله بيلوب اكلر اول حبيبك حرمتين اندن صفت موعظه كونه
21 نفسكي بيلمك دلرسك بركمالك ساكه سندن نقل ايدايين برمثالك اول دكزده بوجهان جسمك كبي

8b

1 تاجر وخالق اولدي اعمال آدمي — ساحيلدي ايسه لاجرم آخرت — كم كه انده جيقدي زر عاقبت
2 اول كي جقدوغي يرايكا مياب — انده طورر هم عقاب هم نقاب — گر قزندك صفدي مال و گنج
3 ساحله جقدقده كورمه دردورنج — خير احسان برله قازندك ثواب — اولسه مالك جكا سن جوق عقاب
4 نوله انسان اولدكيسه اي بشر — اهل عرفان اول ديرلر سن بشر — قدر تينه قادرك ايله نظر
5 صنع صانغدن بولاسن اثر — ورمه كوكل اشبو فاني كلخنه — جهد ايت ايرش اول نعيم گلشنه
6 قدس گلشندن يگا ميل اتسكه — كه اولدر حب الوطن ايرمز فنا — نقش شهر تدن ادرك قلب پاك
7 روح قدس انوار له اولدك تابناك — شهوت وبخل غضب كبر ريا كبن — در گهي حقدن ارا ق قور يا امين

در بيان مجلس آخر

8 جهد ايدكه اي سوگولدن برقسن — نفس جاگر ايكه كل تحقيق بس — دلدن الدن كلدگنجه سويله
9 حمد بي حد خالقه كه اولدرهامه — ايكه يوز آلتي مجالس اولدي تام — نثر در احسن حديث املح كلام
10 بو سليمان نامسن شرح ايلدم — نظم شيرين املح خوش نظام — كذب يقدر راست اولورجمله صحيح
11 نه سليمان مثل كلدي پادشاه — ناكتابي مثل وار تاريخ گواه — روح قدسي صحف آدم حقيقون
12 اول حجتدن مستمدرهر فصيح — يا الهي عرش اعظم حقيقون — مبتلا اولدن نبي آيو يحون
13 اول خليلك حقي قلدك بكا يار — ايلدك نمرود اودن كلزار نار — ابن مريم نفخ عيسي حقيقون
14 يوسف حسرت جكن يعقوبدن — اول يد بيضاي موسي حقيقون — بوكتابم اوقيانه يا زنه
15 اول محمد نوري حقي يا اله — عفو قل فردوسكم ايتدي كناه — احمد امت مسكيني جنت ايت
16 نقصيني اصلاح ادوندن دوزنه — اول كمال عز تكون عزت ايت — در كرنه مجلسنك ذكرنه
17 رحمتي حقه طوتوسك گر اميد — وصلوات احمده بخت سعيد سليمان نامنوك اكيوزيدنجي مجلسنك
18 فصل كلدي جوز بهار اولدي جهان — نطقه گل اي بلبل شيرين زبان — كام جام لطفكدن اولوكن شكر
19 اولمه خاموش امدي اي مرغ سحر — دل روان سيلاركن املح كلام — سيله سوزكه طوته كوشين خاص عام
20 دم كلاكل سنك خاموش اولسن — كم غدايي عقرب وموش اولسن — كم بشا جقق دلرسه آقلا كله
21 دوشرايا غه اشبو تيه خاكله — نوش دارو ديو ويدي كي دهر — نيش جاندر قاتل ومهلك زهر

هفت سر اورزمشالیدر فلک تخصه ورمزهیچ امان ناخود لک جوق سلیمان جق یکدرکلدیلر 1
دنیه بنم دیمیودعوی قلدیلر عالمی قفدن قفا طوتدیلر بولمز دیوازدر بر له جنك ایدیلر بولمز 2
انجه شهلردا یخی طوتدیلر شرق غرب درلو غلوقیله قلدیلر جنك حرب یخلمز یدیلر قصر دوندیلر بزم 3
دونیه جون خصمانه قورد جق رزم بوبخه شهلردوندب تخنیله تاج درر یاقوتدن اوندیلر باش تاج 4
اول قودن ارتنه قالمدی جهان کلدیلر کیدیلر جملسی قلدیلر زمان ملك الهلك که اولدر خالق عظیم 5
باقیدر حی لایموت واول کریم ملك اولایی صاحبن قویمیه لک اخیار سوزآیی ناکاه ترك ایده 6
ملکوك اصیسیغ قویمیه کیدیجك جارنا جارآن بسن ترك ایدیجك جونکه ملکوك غیری ایدر انفاك 7
اکه ملکومدیمك اولورکج خیاك کلدك امدی بورموزك اصلنه برحکایت ایدم ایرش فصلنه 8
داستان سام سوار وجناحی هذه زاد ستان لقمان حکیم قولنجه اصحاب تحقیق ناقلاری حقایق وراویان دقایق اول 9
وجهله حکایت قلوب ایدلر کم اول زمان سلیمان زیعامبر اول سلطان سرور نبوت تختنده اوتورمقده 10
ملکوت مقرینده عبرت الله سوزلرین سوروب دکلمکده امماکه بزوم قضموز انار جانب سامسواره کلدی 11
تجنکه زاد ستان بووجهله که فرم اوردی دعوی قلدی سامسوار دیکی نظر قلوب اوغلی دستان کوردیکم 12
هنوز بهلوان جهان مردمردان میدانه کروب فیل سوردی فرم اوردی سامسوارك کوزلرندن یاش 13
سیلاب اولوب اقدی اوغلی یوزین کوردکنه شکر یزدان ایلدی اندن صکره غیرت حمیت قلوب کندوزین 14
بلدرمدی باشنده یخی اشفنك زریه بخه سن نقاب یرینه یوزنه صاروب الرو وارب تخی اوجیله سلام ویرب 15
ایتدیکه یا پهلوان نیاوز لاف اوردك کندوزك کوردك سخلدین صاغ وصولنده قراولده جوق بهلوانلر مرد انلر 16
صاحب قرانلر وصاحب صلاحلر کوزلرصالدین جهان افرینلر طورکن نه یاوز لاف اوردك سن اول زالم 17
دستان دکلمسنکه اتاك سام سوارسنی انا رحمندن وجود کلدیك کوردك شکل شمایله سنی بکمیوب انا یچیا بنده 18
دخی قمایوب اولدرمکه دخی قیامیوب سنی طفل یاری اذرینه الوب رخشی آیی سوروب کوه البرزا تکنه ایروب سنی 19
اول طاغ اتکنده قیوب کمنه کوردکن یرتجی قوشلر وبرتجی جانورلرسنی یسیوب دیو قویب کیدی اندن صکره 20
سنی سیمرغ بولوب قیناغنه الوب آشیانه التوب یورلرله بلیوب برورده ایدی سنکله بلوغینه یتدك اتاك 21

٤٤٥

9b

1 سام سوارك دخي سندن غيري اوغلي قري اولما دوغي جهتدن رخشنه سوار اولب كوه البرزا كيمسه كلوب برلمبله
2 يمرغي صيد ادب ني صوردي سيمرغ دخي اول سنك اوغلك بنم برودم دردي يوا سندن سني الوب كترمش
3 سامسوار دخي سني كورب ناجار اغلوك ديو طبل بازاوزرينه كترمش منوجهرشاه نظرنه كتورمش
4 اندن صكره سامسوار سنك كبي قوش برودرسي اوغلي اولدوغنه عار اتمش نام ناموس صقلیوب
5 ايران تورانن دن باشن الوب كتمش امدي اي زال هنوز مقدارکي بلزسن سام سوار اوغلين ديو دعوي
6 قلورسن اماكه سامسوار اوغلي يسك دخي مرد مردان اولن بهلوان جهان اولن اتا سي نام و نشانيله
7 كندو اكنوب لاف اورمز سام سوار كمدركه سن انكله فخر ايدرسن سام سوار اولن نريمان اوغلي كلمدركه
8 كورب نريمانك اتي بلكليوب نريماني يره ورديي اومنه قرنجاسب اولدي يا ذال دستان اقومغي قوغله
9 ازلكدن هنر كسترکه مرد مردان اولن لاف اورمز كندن كورمز
10 پيرزن وش لاف اوركمل اي نامور بهلوانيله عالمسك كستر الوكلن هنر زور بازوکه لهيانب غره اولمه قوته
11 كه اژدهايه يدي بشلوايلكل مندن حذر حكيم قولنجه سام سوار بيله دييمك زال دستان بهلوانن
12 جهان توسوز اشتدي غضبندن سرخ رديوانه اولوبن برزمان غضبه كلوب عالمي يقدي خشمله
13 يدي قات يره اوركه قفوب عمان اجنه دقدقهرمان بوورهي اشنه خصم مزبخ دخي الورسه خنجر جكوب كوك
14 اوستنه جقدي جمله ورهم كونه جوابي زال اشتدي غضبه كلوب كوكلي اجنه كندويه ايتدي هي هي بن فلكيكه
15 اتشدم خطايش بو سامسوار اوستنه ورهم كونه سوز لرسيله مزدي بونك كبي دعوي ايلمزدي امدي بن بكا
16 برايش ايده يمكه سيمرغ بجه كمدوكن بلدورين باشن كسوب درسينه صمان طولدورين ديوب هماندم عدو ارنمه
17 حيقوب ايتدي كه يا سياه نابكار سنوك نه حقوكدركه بكا طعن ايدب بن زال دستان زمله اگه سن
18 ارسك حاضر اول اوشده واردم بيك جانك دخي وارسه الحمد يوحيقوب اول طاغ كبي سكمن سكز
19 ارطال كورزن طوبوزدن جقاريب اوشده واردم يا سياه ارسك طور ديو اغزيدن اوتلر صجلوب
20 سنك اسياب مثال كودزن جنار طال مثال جوردي التنده يخي فيل يا قلري خرمن كبي يره يوزين
21 صاوردي دخي قضاي آسماني كبي كورزن كوك يوزندن سام سوار قفاسنه اندرب حواله قلجق

10a

بوجا بندن سام سوار اول بهلوان روزگار زال دستانك اول طاغ بكي كودرزنه خرمن قدر 1
جين بولاد قلقان برا برطوتدي زال دستان ايله كودرز اوديكه صدا سندن زمين زمان زلزله كلب 2
فلكلر طاس بكي كوم كوم اوتدي اگرچه زال دستان كودرزنك خير تندن يدي قات پرد ترددي وپيري 3
كتورن اكوز سورجدي امايكه سام سوارك قطعا درد اوليوبن كودرزي قلقانه اوب ذال اكونه 4
كجدي ذال سام سوار كندو كودرزين رد ايتدكنه غايت غضبه كلوب قاقدي فيل طرفلنه صلوب طرپه تحته سي 5
بكي قهرماني قلجين جكوب يلدرم بكي ثاقدي قجنكه اول قان اچي قلجي ذال دستان جكوب قيندن جيقاردي 6
صنا سنكه يدي بشلو اوردندكه كويا ناشي ايندن طشره جقوب اقردي زال دستان اول بهلوان جهانكه 7
قلجي سام حواله قلدي سام سوار بهلوان روزگار يلدرم بكي رخش سروب دستانك قلجي كندويه ارشمدن 8
قلجك قبضه سن طوتوب قلجي دستان الندن جكوب النه الدي دخي ايرقاشنه قاقوبن اكوب يا بكي 9
كندو كودرزنه اوروب پاره پاره ايلدي وپاره لرين كتوروب ذال دستان اوستنه اتدي بوجا بندن ذال دستان 10
سامك اول قوتين كوروب خيرته واردي اندن بوحال كوروب غيرته كلوب اول ازدرهاد للو بنر 11
خانه ستون بكي بولاد سكوسن الله اوب قلتوغي التنده محكم قلوب يلمانين فيل قلاغنه برابر قلوب 12
سام ازدرينه فيل سوروب بوجا بندن سام سوار اوغلي زال دستانك اول بهلوان جهانك سكويله كندويه 13
كلدوكين كودرديغ تيغ قمر تجكوب قرشودن ذال سكوسن جالدي اول بولاد سكوي خيار 14
ماتدي اله بجدي زال دستان سام سوارك اول هيبتين كوروب قورقوسندن بكزنك قان قجدي وآندن 15
نوبت سام سواره دكجك ايتدي اي بهلوان جهان زال دستان كجرسن قباد شاه مجلسنده سام سوار كوردي 16
سندن اتور رسن قوتك شجاعتك بومدر سام سوار اوغلي دريرسن ارنلر ميدان اچنده دعواي مرد قلورسن سنك 17
كبي يمرغ بجه نك باشي كسمك كركك فلسطين برجنه اصفن كركك تاكم هنر سوز كمسلر ميدانه كلمه امدي يا ذال 18
دستان اوح حملنك برز بفشلدم بكا قوت شجاعت فكر وفراست ورمشدر بردر ازلدن بي زوال بيمثال 19
لاشريك بادشاهدر ايكي حملسن دخي انوك عشقنه باغشلدمكه سام سوار اتاي نريمان دركه كريمان اوغلي 20
كورشاب صاحبقران دستانك جدوكلدر وبنم ارنلر ميدان اچنده نريمان استادم دركه سام سوار له بيله 21

10b

1 اولخمدر اتا يي نريماندن تعليم المشدر امديا زالدستان اكه حملدن كجدم اما كه برحمله موزطورسون ارسك
2 بهادر سرورسن اما غافل اولمكه شول قصده سكله جنك ايدب ضرب اورسم كرك نامونشانكي عالمدن كتورب
3 قايكي يره انشان اتسم كرك زيراكه هيچ ار كلدن هنر كستر مدك كه سكا افرين قلم حاشاكه سامسوار اوغلي ولسن
4 ديو بيك برارطال بولاد كورزين سنك اسياب مثال باشي اوزرينه جوروب رخش سروب زالدخي سامووك
5 كلشن كوردجيني بولاد قلقانن اكه ايله محكم طوتوب زوربازوسنه كتوروب سدا كندكبي يرنه طوردي
6 بوجابندن سامسوار ايرشوب بولاد كورزين قضاياسماني بي قلدروب زالدستانك قلقانينه بركورز اوردي اكر
7 قاف قفاسنه اورسه خرد ايدردي اماكه زالدستان ورجه زورين بازوسنه كتروب طوردي وليكن ضرب
8 كورز سام قلقان كنارينه طقنوب قلقان الوق بي قولنده اكه قات اولوب دستان
9 باشين قاجروب كورز اينوب فيلنك قرقنه طقنوب خرد ايتدي فيلدوشجك قرق آدم يرزالدستان كندوي
10 اتدي ميل مناره بي ياغ اورزينه كلوب طوردي اندن سامسوار دلاريكم اورزينه اينه اللرين
11 قفاسنده بغلينه بنه قيامیوب اينديكه يانال برفيلدخي كترسون لرجنك ايده لم ايران توران سروردلري
12 سليمان دلاور دلري نظر ميدانه صلوب بن ارديخه سيستان پهلوانن طوس دلاورينده كركدان
13 كتروب زالدستانه جكي ويردي كركدان سوار الوب فوره حيقروب بزيرخانه ستون بي سكوسن
14 جنار شاخ لرين قوللرينه صلوب رخش سوروب سامسواره سكوصندي سام دخي رخش سوروب قرشولدي
15 يرصلوب دستان سكوسن رد قالوب طقوش جبه جوشن جغشدوب مقابل كجوب قرار اتدلر نوبت
16 سامسواره دكوب رخش سروب سيمرغ لرين ايروب دستان يرينده سكو اوردي قلقان جرخ بي قولنده دوندي
17 سكو سيردن قاي بوين دوشنده طقنوب جبه جوشن يرتوب دستان بوني كوروب غضبه كلوب رعد لرين
18 شاقدي سكو قولنه صلوب كركدان سروب سامسواره ايردي كم تاكه سينه سنده صانجه سام
19 سوار قرشودن كندو سكو سيله اوروب زالدستان سكوسن صدي وبعده زالدستان سكزيوز سكسان
20 بطمان طرفلندن الوب سوره واروب كورز حواله ايتدي سامسوار قلقان صلوب منع قلدي اندن سام
21 سوار رخش سروب بيك برارطال كورز الينه الوب دستانه حواله قلدي زالدستان بولاد قلقان

٤٤٨

11a

قرشووردي اكي ايله محكم طوتب سذ اسكندر بكي قرشو طوردي سام سوار اوغلي دستانه قيامت معاف
كورزين اوردي قلقان دستان الندة الوق بكي اكه قات اولدي بيك بلا ايله رد قلدي كورز كوبلرسندن
سيردوبلرسندن دستان كندوي دروب بيشي قلوب كركدان سوروب سام سواره كورز حواله
ايتدي سام سوار عود رد ايتدي سوده واروب زال دستانه بركورز اوردي جرخ بكي قلقان قفاسنده دوندي
قوللري جنبر مثال اكه قات الوب قلقان يغرنده اندروب قدني دال ايدوب كركدان يره دوشدي
يئه دستان كندوي دروب كركدان سروب سام كورز حواله قلدي سام دخي كورزله قرشودن اوروب كورز
قبضه سي دستان الندن دوشدي اندن سام سوار كورز اوردي سيرقرشودن طوتدي ولكن سام سوار اول
بهلوان روزكار اوغلنه كوثمال ويركجون محكم اوردي زال قلقاني لماغندي زال دستان باشني كورز
اوكدن قجردي ضرب يغرنده طوقندي دم نفسي بغلندي ايا قاق اوزنكودن جقوب دراز بداردوشدي
زال دوشجك سام سوار عقاب بكي كوكسي اوزرينه قونوب الماس خنجر جكوب دينه جكوب طوردي زاله
دستان دخي كورزن اجوب كوردي ايتدي يا سياه بهلوان كسن بنم باشمي كه سام سوار اوغلي جهان بهلوان
رستم اتاسي زال دستان كجردم سام سوار كريسنده اتوروب كوكسي كروب كندوم كوردم سام سوارون غيري
بني كمسه يكمز ديو لاف اوردم سام اوغلي جون خطاقلدي باشني كسمك كرك عمر يا بني ياصمق كرك ثمرن صكره
بكا اوم يكدركه برنام نشان يوق بهلوان الده زبوزدوشمز بني يا بهلوان قارون ديو بندي كي
يا برزين جهان سوزكي ويا كسترم ويا كودرزكي ويا كيودلاورکي كه فرمان اولم كيقباده دشمان اولم
ديجك سام سوار اول بهلوان روزكار اوغلي نالشن كوروب باشندن تفلغه سيله زده يجه سن قال دروب
يوزن اوغلنه كسترب اونه بندن طوردي زال دستان دخي اتاسي سام يوزين كه كوردي شكر ايدوب
خاكپاينه يوز سوردي قدمنده باشي قيوب الين اوبدي اندن سامك ركابن طوتدي تمام عزت اندي سام سوار
رخشنه سوار الوب دستان دخي كركدان سوار الوب امر ايلدي طبل اسايشي اوردلر اوغلي دستان
بينه قول صلوب لشكرين الوب بهلوانلرياله سليمان سرورلري قارون ديو بندوكسترم وكيوو پرزين
قرشو كلوب عزت اينديلر زال دستانله سام سوار لشكرين الوب فلسطين قلعسنه كروب كتديلر

11b

1 تلمه قپوسن محكم بركيدملر اندن سروب ديوان خانيه كلملر سامسوار رخشندن اندرملر مهمان
2 خانيه قوندرملر جميع سرورلر جبوجوشنلرين جقاروب مرصع لياسلر كيوب سروب سامسوار ديوانيه
3 كلوب ايرملر خلوت خاصه كرملر عزتله سلام ويروب آياغين طوردملر سامسوار دخي حنك آلتن
4 اوزرندن جقروب باشنه كيوان تاج اورنوب بيلنه مرصع خنجرين دقنب باشنه سيمرغ يوكن صوقوب صندلر
5 زرين اوزرنه كجوب اوتردي صاغ يانيه اوغلي ذالدستان صول يانيده سليمان بكلربكي يحوشافت كجوب
6 اوتردي اندن صكره صاغ طرفده قارون بيلتن وزوبين جهان سوزوقلمه دزدار بلنك افكن التون كمش
7 كرسيلر اوزرنده قرار ايدوب اتورورلر وصول يانيده ابنوس صندلر اوزرنده كوستهمي تيغ زنله كوديرز
8 صف شكن وكيود لاقدا تورورلر جاشنيكيرلر الوان الوان نعمتي فغفور چينلرله التون كومش تبسلر
9 وسينيلرله انواع الوان نعمتي صوفره صلوب خوان سامسواريه صلادملر خوان سام صوندي انواع طعام ملركه
10 ينلدي صاقدن صفره كترلب پيرلردلندن دعاقلنوب يمك اجمك تمام اولنجه سام حكم ايلدي اوغلي ذالدستان
11 كوردكده شكر ايدوب مجلسي قوردملر زرين بادبلر قونلدي ياقوت روان برله برقلدلر سيم صندليلر قويوب باده لر
12 اوكنه كترملر صغر اقلري اورتيه كتوردملر سيم ساق ساقيلر ايماق اوزره كلوب الله لعل كون ايقلر الوب قوت
13 روان برله سياه لين صاغ صول كزدردملر سرور سلاطينلر راحت الارواح ويروب عيش نوش اتدلر
14 اندن كونيده وسازنده لر صفه اتوروب سازلو سازين سراغاز ايدوب جنك قانلي اكلنديلر بربوط
15 شستا لر سويلتدلر نيلر ناله ايدوب ودفلر صورتنه طبنجه اوروب كونيده سراغاز قلوب الحان داودي عيان

16 اتدلر عيش نوش ايدوب وقتلرين خوش كوردلر نظم ورقدحدن نوش ايدوب كلكون مي

17 جان قدحدن كوثر ايدوب قانون نبي بهلوانلر جوش ايدوب قلدي خروش مست لا يعقل ولبدي جمله شي

18 نثر حكيم قولنجه عيش كماله ايروب برقح قدح كه راحت الارواحدن كه اجلدي ذالدستان اول بهلوان

19 جهان اتابي سامسوارك مبارك يوزن كوردكده دله كلوب احوالندن تفتيش ابتدي سامسوار دخي

20 غوغادن ديه بلوشدغندن رخشله يتدوكي يري يروب هوا يوزنه جقدقلرين كوكدن يره سام اتدي

21 پريوزنه ايدركن سيمرغ قوشي يتدوكين برنجه سيله بني برنجه سيله رخشي طوتدوغون خلاص ايتدوكن

1 دخي تمشي يديي بيك ميكائيل لرك هر بري ميكائيل نظرنه عزت قلوب سلام وردي كندو دلنجه حالين صوردي هيچ
2 برسيك لغاتن فهم اتمدكم جواب ويه عاقبت بزوملة وارن ميكائيل دخي واردي كندو دلنجه سلام وربب
3 حالين صوردانوك دخي دلن فهم اتمدي اول ميكائيل دخي سيلدي اماكه بزوملة وارن ميكائيل دخي فهم اتمدي
4 محصل يا سليمان جميع ميكائيل بربرنك دللرين لغاتن بلما يجك قنادضمش ميكائيل حالنه مطلع
5 اولما يحق خيرته واربب عبرت الدلر عاجز فرومانده قلدلر بمده بزوملة وارن ميكائيل جميع اولان
6 ميكائيللره اشارت برله بشارت قلدي جميع الكنوربب الله تعالى يه دللوردلنجه اول خلاق عالمه
7 كم قاضي الحاجات الله رتاق اعظمه رفيع الدرجات اول واحد لم يزل لدر حاكم احد در
8 صمد در لم يلد ولم يولد در ولم يكن له كفوا احد در ينيازقلوب الكتربب هر ميكائيل
9 صدقله اخلاصله ينيازقلجق وجميسنك بيشنك بزوملة وارن ميكائيل مقدم طوربب ميكائيللر آمين ديوب
10 بزوم رهبر موز اولن ميكائيل اعظم فهم ايتدكوموز ملكوت دي اوزره بوجهله مناجات قلوب آخر زمان
11 بيغمبر خاتم الرسول اعظم كه احمد حم محمود احمد تمشي بيك كره صلوات كنوربب بوجهله ينيازقلوب تضرع

نظم

12 ايدب ايتديكم الهي سيد مولاي — يا الهي عرشي عالي حقيجون
13 صحفك اقوين موايي حقيجون — اول امام انبيانك حقيجون — مصطفا قاسم محمد عزتي
14 اكه تابع اولجق اصحابجون — اكه ياري قيلجق احبابجون — اكه تنزيل اولجق فرقانجون
15 شانينه منزل اولن قرآنجون — ان معراجه اوقدوغك دم حقي — كن دمكدن وار اولن عالم حقي
16 عالم اجره ساجدك زهادجون — لم عتوكه بوزسورن عبادجون — هم قعوده ايدن فلكلر حقيجون
17 هم ركوع ايدن ملكلر حقيجون — اشبو ميكائيل لرحملا وهب — رحمت ايله يرلغا قلمه تعب
18 هيچ بربنك اوزره عيبن يوزنه — درگهكده مجرمينك يوزي نه — يلمدنكم ايتدلر سهو وخطا
19 لطفك السون عفو ايدب ايله عطا — اول محمد حرمتينجون يا اله — عفو قل هر نكم ايتديلر كناه
20 جمله ميكائيللره ايله كرم — اتمه خشم ولطف وقيلكه تاكورم — بيله ديوب اسرافيل ايتدي دعا
21 مستجاب ايدد عاسين اول خدا — هر دعا اولنق دلرسك مستجاب — وره صلوات احمده بولغل ثواب

12b

1 تحنكم يا نبي الله بو وجهله صدقله ميكائيل حضرت مناجاتا ايدجك يتمش يديكز يوزبيك دخي يتمش يدي

2 بيك ميكائيل امين ديجك حق سبحانه وتعالى دعالرين آخر زمان بيغمبر محمد مصطفا نوك نوري عشقنه

3 حاجتلرين مقبول طوتدي اني كورد كلم حضرت اسرافيل بيك بر قدرت قنادين اجوب اون بر كز

4 يوزبيك قنادلري اوزره صاغ وصول اجوب لوح محفوظ تطرزنده عرش عظيم اوزرينده كجوب كلدي

5 اول عالمي خيرته يتدي بزدخي كوربه اسرافيل تيشر بيك قدم قارشو وارب عزت قلدي وباقي ميكائيل

6 اسرافيل حضرتين كه كورد لر جسيسي قرشو كلوب تضرع قلوب قنادين صمش قرشتا نك احوالين صورد لر

7 اسرافيل حضرت جسنك دلين بلدي حق عنايتيله مشكلرين حل قلوب ايتدركه يا ميكائيل بو قنادي

8 ضمش ميكائيل بر عالمه اولركه اول عالمك دخي يدي دريايي ويدي قات يري ويدي قات كوكلري

9 وهر كولك ملكوت مقربين اندن يقاروكرسي عرش عظيم وارور واليتي طبقه سنده فلكلك

10 ميكائيل وارور نيته كم سزوك هر بروكوز بر عالمه اليتي قات كوكده موكل اولدوغكوز

11 كبي عالمك بوخلقه مقدر اولن رزقي تقسيم ادر ايله اولسه بو ملكي ميكائيل موكل اولدخي عالمك

12 علويي سفليسنده زره لر جنسندن بر زره نوك كه يا سليمان زره ديوشول اوجق قرنجيه درلركه

13 حيالر كبي كورنور اول زره نك حقدر الان رزقني دكمدوكي جهتدن بيان قلوب ايتدي يا الهي

14 بر وردكار عالمين بنم مقدر اولن رزقمي موكل ارزاق ميكائيل وبصدي آياغوم لنك واجو صعيف

15 اولدغمدن غايت تنكدر ايله اولسه اج لغوه دن ضعيف اولدم طاعت خدمتين يرينه كتورمزم

16 بيجاره وعاجز نفسن الدن الهي زره موكلي ملكدن اشتدوكم اون سكز كز يوزبيك عالمك بر حبيبك نبي

17 خاتم مرسل اعظم نور عشقنه خلقت اتمش بن كه سروري انبيا امي محمد مصطفى اول محمدك نوري حقجون كه

18 بنم دست پام آيتي سماويه اوغريوب لنك اوب ضعيفدر انوك دخي قنادلرين قهرك ايله سن صغل تتكلم

19 بنم مقدر اولن رزقمي كسدي سه بني عاجز ضعيف دوشرسه يا الهي اول ميكائيل ذليل حور ايله ددي مناجات

20 ادب نوري محمدي عشقنه اندوردي سه اول قهار عالم وجبار اعظم كه بيمناك يادنا هدر وبي زوال

21 الله جل جلاله عم نواله اول زره اي ضعيفك مناجاتين قبول ايتدي وبو ميكائيل در كاهدن

٤٥٤

13a

اندن خضر پیغامبر بولتدوغی ابلیس لعین یدی یوز یاشنه وارنجه اولوب جمله باش کبی زهر کار ایتدوکین 1
دشمن اصوکیندکین پریلر سلطانلری هما یون شاه فرمانی کلوب یتدوکین یتمار ایتدوکین فرمانله اتاسنه وارد وغنی فرمان یکاح 2
ایدب اوغلیقاهره کلدوکین دیو لرایله جنك قیلدوغین سمندون هزار یک دست کلوب جنك ایتدوکین 3
زبون دشمن خضر خلاص ایتدوکین اندن بحر عمان دکزینه قهرمان شیشه سینه کردوکین بحر عمان دینه ایردوکین 4
قهرمان قاتلك بیك برطویلو صالغین الدوغین برعظیم بالیق کلوب شیشه کندوی یتدوغنی اون الی بیك 5
فرسخ ازوبی دکیز اژدهای یدیجی کلوب بالغی قودوغین بالیق کندی قریه اتدوغین اژدها بالغی یتدوغین 6
فرشته لر بو اژدهای کوك یوزنه جکدوکین بر شیشه اجنده شیشه بالیق اغزنده بالیق اژدها اغزنده کلمز اژدهای یاجوج ومأجوج 7
اقلیمنه التدوکین اژدهای یاجوج یوب شیشه دن جقوب جنك ایتدوکنی یاجوج غالب اولوب خضر پیغمبر کلوب 8
خلاص ایتدوکنی قصه دراز قلیلاوم یدی قات یرالنیجی کردوکنی اون الی برجی سیر ایتدوکین یدی یلدوزی 9
کردوکین مورخ اکه کرزنی ویردوکین فلسطین قلعه سنه ایرجه سر کذشتی بر بر اوغلیجه ستانه بیان ایتدی 10

نظم

اوغلنه اندی حکایت جمله سن سام سوار دکلجك زاد ستان آه ایدردی بی شمار 11
دکله ایمدی قصه ندر یا رجان اکلا ربك لیکه ویرکل خوش صلوات مصطفایه یادکار داستان سلیمان ابن داود ع م 12

حکیم قولنجه بولر بونده عیش نوشه دمکدر اشتمکه اماکه بزوم قصه مزه اژ جانب بینه حضرتی 13
سلیمانه کلدی اول زمانکه نبوت تختینك التنجی طبقه سنده التنجی قات کوك موکل سمحیائیل ملك موکلی فلك اولکمرت 14
الله سوزلریکم سیلدی سلیمان حضرتی والهٔ شیدا ایلدی اماکه سلیمان حضرتنه سؤال ایتدیکه عمرت 15
اولحق حقجون که حضرتی خلقت ایتدی اندن یقاردوجی یتجه عالملر کوردوك ملکی میکائیل دیجی عالی خبرتله 16
توجهله وارد کیز وعجایب غرایب اول عالمده نه کوردکز جواب ویردکلیه لوم بو عبرت الله سوزلری 17
اکلیا لوم دیجك برعجایبدن تر سوزدیوب بیان ایلدیکم قلقلر اشتمشدی کل عقلا فضلا عوذنه یتمش 18
دکل نتا جواب وربدیکم یا سلیمان زمان بردم جان کوکل برله مبارك سمکی مندن یکا طوتخلی 19
دیجك اول ظل معبود سلیمان بن داود قولق طوتجق ملك ایدر یا سلیمان حق تبارك وتعالی بنك عالملری حفظه 20
نهایت یقدر اکرکم یا سلیمان میکائیل حضرتیله کوردکوم عالی ملکوتك بیکلرجه سن شرح اتسم دکزدن 21

٥٥٤

13b

1 قلمه بن شرح ايلسم تا قيامته دكين اما كه عقلي بشر احاطه ايتدوكجه بصيرت بيدوكجه يا سليمان
2 عالي حضرتوكه شرح ايدين ديوب دله كلوب ايتديكه يا نبي الله تجنكه ميكائيل حضرتلرله تمشي بيك
3 ملكوت مقربينله دريادن يقاروقدرت قنادلرين اجوب اوجدق اندن يقاروعالمه كدكجه قرق بيك
4 دريادخي كوردك كه هدهد يانك اجنده قرق كز يوز بيك ودخي قرق دورت بيك جزيره لر وار در
5 التون زنكه اول دكيزلر بوجزيره لري قشادوب احاطه ايتمش اما كه بوده كزده اولان جزيره لرك هر بريسي انوك
6 كبي عظيم دركه هر جزيره ده قرق بيك عالم وار ايله عالمكه هر بريسي بوربع مسكون عالمجه قرق بيك اولهه هر عالمده
7 قرق بيك علم دكمش هر علوك دبنده عرشدن تا تحت الثراية وارنجه ذكلو مخلوقات وارسه قرق بيك كز اندن ارتق
8 مخلوقات وار كه هر بريسي حق تعالي يه تسبيح ايدر لر اندن يقاروودخي قدرت قنادن اجوب اجدق تمشي بيك
9 يللق يول كيدوب برعالمه يتشدوك كه اكر عالم جبروت درلر تمشي كز يوز بيك دخي يدي بيك عالم كردك
10 نوردن هر عالمك اجنده تمش كز يوز بيك دخي يدي بيك علم وار در نوردن وهر علم دبنده هجنا ن
11 ميكائيلكه بر ملك مقرب كوردك كه جميع هيئاتنده وصفتنده وطاعتنده واشكالنده برو بالنده زره تفاوت
12 يق وهر ميكائيلك علمي دبنده يتمش كز يوز بيك دخي يتمش يدي بيك ملكي مقرب وار كه هر ملك يتمشكز
13 يوز بيك دخي يدي بيك ملكوتي حاكم انلر دخي هر بريسي ايله مقرب كه يتمشكز يوز بيك دخي يتمش يدي بيك
14 تكوينه حكم ايدر سر جملسي عالم لو علمي دبنده طوربه الله تسبيح ايدر لر اما كه بوذكر اولان ميكائيل لرك
15 علملري وسطنده بر ميكائيلوك قنادلري ضمش وتاجي باشندن دمش خيرته وارب عقلي شاشمش جسمي
16 اوجندن افغاني عالم ربانيدن اشمش دلنجه خالقه نيازايدر مناجات قلوب يا نوب يا قلوب اما كه
17 يا سليمان عجايب بونسنه در دلنوك لغاتي فهم اولماز اندن جميع يتمشكز يوز بيك دخي يتمش يدي بيك ميكائيل
18 علملو علمي دبنده ملكوت صافلرينه قنوب جميع اول قنادي ضمش ميكائيل اوزرينه كلوب بزدخي ميكائيلله وارب
19 جميع ميكائيللر بر برلرني كه كوردلر سلام ويوب بر بريسنه عزت قلدلر والا كه هيچ بر بينوك دللرين لغاتلرين فهم
20 اتمادلر خيرته وارب برزمان طوردلر اندن اول قنادي ضمش ميكائيل نظر قلدلر انوك قنادلري ضمش
21 وبر لري خود اولدغون كه كوردلر ترحم قلوب حالين صوردلر اما كه يا سليمان يتمشكز يوز بيك

14a

سروب مغرول ايلدي التبحي قات فلكدنكه كندونك مقاميدي تقاميدن كه رد ايتدي مراتبندنكه دوشردي بوعالم 1
برنفس اجنده ملكوت مقربينلرك كترتدي وكوترن ملكوتيله كندويه برخبرت واقع اولدكه فرمانلري قلمدي 2
جميع سنك عقل بريشان اولدي شاشدكر قنادرين اجوب وجامدكر بوعالي خبرتة كلوب كحمدكر وبويمكائيل 3
قدرتي قلمدنكه اوجا بوعالمكه بس بوعالمك بالاسنه ايرمشكن تمشي يك يلانق علويه طورمشكن ملكوت مقربين 4
خبرتة وارب ميكائيل الله زدن دوشدي بوعالي خبرتك سقفنه ايرجك قنادلري صنوب ذيل الوب دوشدي برزره نوك 5
برزقني تقسيم ايتمدوكي اجلدن قهارعالمك قهرنه طوش اولدي نظم بونه هيبت بونه قرخوكي عظيم 6
بونه دهشت بونه الوق كي دليم جمله روحان دترشوب قرخوجكر كه ايتمه قهري اكا خالق رحيم 7
نثر يا نبي الله اسرافيل اعظم دلندن يتمش كز يوزيك ويتمش يدي يك ميكائل مقربين اسرافيل حضرتلرندن 8
بوعبرت الله سوزلرين اشتدكر قنادصمشر ميكائيل احوالنه مطلع الوب شكسته بال اولدغنوك عوزنه يتدكر اولدي 9
قاهرك قهرهيبتندن خزان يبرغي كيوب ترشوب رنا ظلمنادي وبوجديه يوزسروب تضرع ينيا ز ايتدكر اندن 10
ينيازدن فارغ الوب اسرافيل حضرتنه ايتدكر كه يا ملك مقرب تعجب سوزسيلدك كه بوملكي ميكائيل كه 11
قنادلري صمشدر تمشيك يلانق يول عالم علويدن عالي خبرتة ايرمشدر ديو بيان ايلدك يا اسرافيل بزوم هربرومور 12
برعالمدن برعالمه كلدوك ايله عالملركه هرعالمده يدي قات ير ويدي قات كوك وارد رهربرمور التبحي قات 13
كوكلكه اوتورردق يدي يوزيك سرهنكلرى حكم ايده رزكه هرسرهنك برتسنيه موكلدرينه بعضي 14
قات يغموره ويله برقه بلودلره ومعادينلر موكلدر وبعض شجراته ثمراته موكلدرهرسرهنك كوك تحت 15
حكومتنده قرق كز يوزيك علم كترملكي موكل وارد رهرعلمك قرق كز يوزيك ملكوت صاف بظلمشدر 16
اول ملكلرهربري اولقدر موكل ملكه حكم ايدركه حدي نهايتي يوقدر جملسندن برسرهنك كه نباتات 17
اوزرنه موكلدرانك تحت يدنده اولقدر ملكي موكل وارکه هربري ميكائيل موكل اولدغي عالي علوي سنك 18
سفليسنده روي زمينده بتان اوتلرك وبناتاتك واغاجلرينه شلريك هربرسينه برملك موكل اولور 19
تايل تمام اولنجه برگز موكل اولن ملكه برديجي نوبت دكز تاقيامتدكين ايله اولك يا اسرافيل بزوم هربرومور 20
عالملوعالمزك التبحي قات كوكلرنده مقاملرمقامزده اتورمشكن حقك خدمتين يرينه كترمشكن موكل 21

٢٥٥

14b

1 اولدغمز عالمك مخلوقاتنه وعالمي سفليسنده يتمش الي ملتنه ويوزيكرمي درت درلو صفت مخلوقاتنه ودكز قروا جنده
2 بيك بردرلو موجوداتنه مقدد اولن رزقلري تقسيم ايدوب يتزمشكن ناكاه اشيدوكمه لوح محفوظه
3 نظر قلمشي ميكائيل مرجلسندن برميكائيل قهر حقه مستحق اولمش بوسوزي اشيدوك هر بروموزدن غيري
4 عالمكا بنا تده يوقدر يوتصور ايدركن بلدكمه قادر بركا لصانع ذوالجلاله دخي عالمري وارمشكه
5 بزاني بلمز مسز وفكر دخي قلمز مشربسن استدوكمه اول عالمري كوره وزواول مستحق اولن ميكائيلله نظر ايده وز
6 بس اذ حقله ملكي مقربلرله مقيم اولدغموز التحيات كوك موكلي سمحيائيل ملكمله قدرت قنادين اجوب
7 پروازايدوب برعالمدن برعالمه كجدك يتجه بيك يل حجابلر كجدك عاقبت بوعالمي خبرتمه كلدوك انماكه يا اسرافيل
8 هر بروموز بري برموزدن غافل وهر بروموزك كوكلندن بوكجركه بزدن غيري موكل ميكائيل بقدد يو اول قهره
9 مستحق اولن ميكائيل وارسه برعظيم فرشته دركه اسمي ميكائيلدر يوب فكرايدركن بوعالمخبرتمكه ايردك
10 هر بروموز كندودن غيري يتمش كز يوزبيك ودخي يتمش يدي ميكائيل كروب وهر ميكائيلك بوذكرا اولوب
11 كرن مقدار يتمش يدي كز يوزبيك نوردن عالملرين كروب هر علم دبنده يتمش يدي كز يوز ملكوت مقرب لرين
12 كروب خبرتمه وارديغ اندن جملموز بويده جمع الوب سلام لشدق اكرجكم بربروموزك دللرين لفاتلرين بلمادك
13 نقدركه بلمدوكمز دللرجه سيلدك هر بروموز يتمش بيك درلو ديله سيلشدوك جواب لشدك يتمش يدي كز
14 يوزبيك دخي يتمش يدي بيك ميكائيلكه هر بري يتمش بيك درلو دل بلوركن بري بريندك دللرين بلمدلر مشكلين
15 حل قلمادلر عاجزاولجق هر بروموز اشارت برله بروبري موزه اشارت لشدك شول قدر معلوم موموز
16 اولدكه هر بريوز برعالمدن كلمش ميكائيلدركه اول عالمك دخي يدي شرقات يري وهر بريده ربع مسكون
17 هفت كشور ويدي دريا وبيك اوج يوز قرق درت جزيره وبحر ظلمات وآب حيوة وسفليسنده انواع مخلوقاتي
18 ويدي قات كوكلرده ملكوتي وهر ملكوت مقربين عزرائيل سدرة المنتهاسنده جبرائيل التحيات كوكلرده ميكائيل
19 وارمشكه كلوب بوعالمي خبرتمه جمع اولشلر حقدن اجارت المشلر قهر مستحق اولن ميكائيلي كورمكا كلمشلر

20 نظم — هر بريسي عالمدن كلدي بس — بوجهاني كورمكه ايتدي هوس

21 جمع اولوب دخي جلسي اشبو يره — عبرت الوب اتمز اولدي كمسه سن — نثر يا نبي الله اندن ميكائيلرينه

15a

سؤال ابتدلر يا اسرافيل اعظم بزه بوعجب كلوركه بنجه ميكائيللر عالمي ملكوتدنكه كلدلر النبي قالت
كوكلردن اذن حقله قدرت قنادلرين اجدلر وارد وغنجه عالمي علويدن يقارو كجدلر حجابدن حجابه
ايرب كجه كله قدرت قنادلرين اجمعله برنفسده بيك يللق يول المانيله عالمي خيرته كلوب ايردك
يا اسرافيل حضرتوك ايدركه بوملكي ميكائيل كه قنادلري صمشددر بوعالمي خيرتدن وعالمي علويدن
دوشمشدر ايله الله بوعالم خيرتدن يقارو عالم علوي وارمددر يوسؤال ابتدلر اسرافيل حضرتي ابتدي
يا ميكائيللر بوعالمي خيرتدن يقارو حق سبحانه وتعالى اولقدر عالملر خلقت قلمشدركه هربر عالمنده اولان
ميكائيللري قدرتي برله عالمي خيرته جمع اتدوكدن قطره يي كونشدن ذره يي قدر كلسه صغيا انجلين

بي حساب در نظم

خالق اعظم شاه رب العالمين — بنجه بيك بيك ابتدي خلقت عالمي
اولقدر عالم يرتدي بي حساب — عقل انسان اكا ارشمز كامياب
سن صنورسين اشبو عالمدر همين — سن صنورسين اشبو عالمدر همين
بنجه يوز بيك عالم وردر يقين — اي وكون ايدردر ظاهر نهان
اوزكسن الله بلور يللر بشر — هربرنده وردر رشمي فلك
هر فلكده اي كون طولو ملك — اولدياكن ورصلوات خوش نفس

نثر تجنكم يا سليمان اسرافيل بوعبرت الله سوزلري سيلدي جميع ميكائيللره بنجه كه بيان ايلدي بعده
جميع ميكائيللر ملكوت مقدر بينلر له صلوات الله عليهم اجمعين عالم خيرتده خيرته وارب عبرت الدلر
سجوده وارد لر كوكلرندن كجن خطايه استغفار كلدلر اسرافيل حضرتي اكا كتب خاطير اولان ميكائيللر
اميرديوب قاضي الحاجاته مناجات تلوب اول قنادصمشي ميكائيللرك خطاين اول رحيم عفو اتكجون خاتم
النبيين امام المتقين مجتبا مقتدا واصفيا احمد محمود محمد مصطفي نوري عشقنه يا رب العالمين ويا ارحم
الراحمين بوميكائيل محزم دل افكار رحمت ايله ديوب بيان ايتدي تجنكم اسرافيل صدقله اخلاصله
دعا قلدي ميكائيللر امين ديدلر اكا بوسوزلر حق تبارك وتعالى دعالرين قبول ايلدي اني كورد كله اول قنادصمشي ميكائيللرك پال وبرلري شكسته لري راست اوب يرلرن طوروب اسرافيللله كورشوب وجميع ميكائيل لر له
استلشوب اندن قدرت قنادلرين اجوب بروازادب عالمي خيرتدن عالم علوي جانبنه عزم ايتدك

٧٥٧

15b

بلدكه اول ميكائيل ك مكاني عالي خيرتدن اعلا عيش اندن جميع ميكائيللر اسرافيللدن اجازت الوب قناد اجوب
هربري عالملو عالمنده الوب حكمنده اولن ملكوت مقربيله فلكلو فلكنه كيتدلر بوعالمده اولن ميكائيل امونه مطيع
اولن كروبيون وروحانيون وصافون راكعون ساجدون برله قناد اجوب اجوب اسرافيل حضرت لوح
محفوظ وارب وميكائيل حضرتلرينه سلام لشوب التيجي قات كوكه كلوب مقيم الدق يا سليمان عالي علويده
جوق عجايب كوردم ايشه بي شمار نظم عجايب عبرت الله اني كوردم ملكه عزم ايجنده بنجلين كمدم
بيله دييوب ساكن اولدي كا مكار جوق عمر سوردم دنجي من بي قرار ليكه انجه كوردم عبرت تمام
حكيم قولنجه التيجي قات كوك موكلي سمحيائيل بويله دي يجك سليمان ابن داود بوعبرت الله سوزلري يكم
اشتدي الهك عظمتن كه بلدي سجده شكر قلدي اندن بنه سوال ايدركه اي موكل فلك عالي علويده كوردكك
بيان ايتدك عالي سفليده دنجي نه كوردك خبر ويركل ديو سوال ايدجك جواب ويردكه يا نبي الله عالي
سفليده عرايبدن اني كوردم ملكه موسي پيغمبر زمانينده بر زاهد وارمش بني اسرائيل قومي جنده ادنه قيونن راهب در لردي
القدر زهدله خدمت حق ادا ايدردي بر يوزنده اولن ملك موكلين انوك زيارتنه وارردي وقنشولغنده بر راهبيكه
قسطلانن راهب در لردي كفرله موصوفدي قطعا صنم خدمتندن بر لحظه حالي كلمزدي بركون حضرت اسرافيل له
روي زمينده موسي حضرتك زيارتنه كيدردك يرله كوك اي سنده قدرت قناد لن بله اوجارکن عرب عربا
مملكتي اوزرندن جبل طوره طوغري كجركن ناكاه زاهدك صوصمسي اوزرنه اوغرديغ فلك يوزندن اسرافيل
نظر قلوب كوردكده زاهد سجاده نشين الوب انوردي بر يوزنده بني اسرائيل قومي كوروب كلوب طواف
ايدر لردي امالكه كوك يوزنده ملكوت موكلين دنجي صاف صاف فوج فوج زيارت ايدر لر اسرافيل حضرت
نظر قلوب ايدركه يا ملكي سمحيائيل بو زاهدكه كورر سن دنيادن ايمان سوزكتسه كركك اسرافيلوك بو بله
دوكنه تعجب ايدجك اسرافيلوك نظري اول زاهده طوشي اولدي كوردكه اولقدر پت پرستار كليسالر اهلي
بر توسلر جمع الوب راهب طواف ايدر لر اسرافيل ديدكه يا ملكي سمحيائيل بو رهباني كورر سن دنيادن ايمانله كتسه كركك
حضرت اسرافيل بويله دييجك بغايت تعجب ايتدوم بونك اوزرنه روزكار دجي بر كون بر ملكي موكلدن سوال
ايتدكم اول زاهدك واول راهبك حالني اولدي جواب ويدكه اول زاهد هديله فرق ييل الله طاعت ايتدي

LOA

16a

هركون يوز ملك بوبخه زيارت ايدلر قرق يل تمام اولنجق اول راهبك برمحبوبه قزي وار ديكم عالمده بي مثل
ايدي زاهدانه كوربه عاشق اولدي اختيار الدن كيدي انتظار حذنه يتدي رهبانلرن قزين دلتدي رهبان
ايتدي بنم قيروم شيربها ويرمينجه كلوب دينه كرمينجه قزم ودرمزم ددي زاهد رضا ويرمدي عاقبت ابليس لعين
زاهده القدر اغوا ويردكي زهد ترك ايدوب جميع عملي صالحي راهبه بغشلدي عاقبت دينه كردي راهب بوحالي كردي
قزين ويردي اماكه بوحالته خبرلرن قلدي خلوتنه وارب پاك صودن غسل ايليوب يوزين يره سرب بوتي قويوب
اول برورد كار عالمه نيازقلدي الهي سنك زاهدوك قزيم ورمكله يولدن جفرمغه سبب اولدم الهي
شمديدك بوت پرستادم شمدن صكره سكا لم يكن لك شريك لا نظير سن استرم ديدردن محروم اتمه سن
دنيادن اخرته ايمانله كندده سن موسي بيغامبر وربيه سن بني حق دينه دعوت قله دعا ومناجات ادجك
موسي بيغمبر ندايي الوهيت ارديكه يا موسي راهبي وارد ينه دعوت ايله رحمتم مستحق اولدي اندن
موسي بيغامبر ره سرب راهبه كلدي دينه دعوت ايتدي راهب يخي لا اله الا الله موسي كليم الله ديوب
ايمان كتردي اندن جانن حقه تسليم قلدي موسي ره راهبدن ايدوب دلدركه زاهدك وارب كوره حالين
خاطرين صوره جنكه زاهدك اونه كردي اوندن ياسن مانع وارخبر صوردي ايتدركه يا نبي الله زاهد دينن
ترك ايدوب مسلمان اولن راهبك قزين الدي كفر قبول قلدي جونكه قزيله كزدكه كردي دوشك اجنده براقمي
يلان وارمشي اكسن يله صوقوب اورمش هماندم فرياد ايدوب ازدرلرينه وارنجه زهري كار ايليوب جانلري
جقمش اما بلمزلركه زاهد يخه زهديله معروف كن برقزدن اوتري دينن ترك ايدي بلمزلر كافرسنه يي قياوم يقسه
مسلمانلر سنه اجنه يي قويالم موسي بيغامبر بوسوزيكه اشتدي زاهدك وراهبك افعالين تعجب ايتدي دخي
حق تعالي يه مناجات قلدي ايتدركه الهي علام الغيوبسن وكشاف الكروبسن خبرويرمكله قرق يبل طاعتكه
يوز سرب زاهدكه ملكلر زيارتنه كلوركن حضرتكه طاعت قلوركن عاقبت برر هبانك قزينه عاشق اولوب
دينن ترك ايدوب كفر قبول قلوب دنيادن ايمانسوز كتمكه سبب نه دخي يوز يبل كفرله لطفيانن
وعصيانن اجنه پوت پرست كافر وراهبه اخر وقتنده اسلام روزي قلوب اكه رحمت اتمكه سبب نه
خطاب عزت كلدركه يا موسي اول زاهدا كرجكم بكا طاعت ايدردي يردكي انسان وكولدكي روحان

16b

1 نوبخه زيارت ايدردي آماكه كوكلندن دايما غرور آكسوك دكلدي عبادتنه بكا منت ملكه زيارتنه كلدوكنه
2 فخر قلوردي آنكجون لطاعتن قبول اتمدم عاقبت غرور شيطاني ونفس عصياني آبي دنيادن اخرتة ايمانسز كتدم دي
3 آماكه راهبيا گرچه ظاهر كفر شرك اجتنديدي آماكه دايم خلوتنده پاك غسل ايدب طاهر لحوتلر كيوب
4 يوزسروب بكا مناجات قلوب ايدردم يكه الهي بن بلورمكه سن برسن احدسن لم يلد ولم يولد سن
5 وكم يكن له كفوا احد سن بن بوتلره خدمت ايدردم بنلره متابعت ايدوب لطايمام يقدر الا بوتلرك
6 يوزنه برستا يشلدكه قلورم نفع ظرر يقدر بيلورم يادشاهلق سكا يارشركه قادر برسكا لسن صانع ذوالجلال
7 يوزديوب تمنا ادركه الهي خطامزه وعصيانمزه جميع صغار وكبار كناهزه استغفرالله توبه
8 الهي بني دنيادن اخرتة ايمانله كتدر ديوب مناجات قلوردي لحول سبلدن يا موسي اول راهبه
9 رحمت ايلدم دي بكا موسي عمرم اول سوزنكم اشتدي بلدكه زاهد كتدو نفسنه غرور اتدوكي
10 سبلدن دنيادن ايمانسز كيدرمش آماكه راهبك اعتقادي درست اولدغي حقدن عاقبت ايمانله كتمش
11 انلدن موسا نك كوكلي امين الوب ملايكه كتدي يا سبحان اول ملكلدن بوخبري اشتدم اسرافيل حضرتلدن
12 سوال ايتدكه يا ملكي اعظم اول زاهدك ايمانسز كدب وراهبك ايمانله كدجكني نه بيلدوك ديدلر
13 جواب ويركه يا سحيا ئيل الله تعالا لوح محفوظده خلقت ابتدي بن قولنه دستور ويردكي لوح محفوظه نظر قلم
14 تجن الله تعالا برامر قضا اتسه اول وقت لوح محفوظ نظر قلوب اول سرّ مطلع الورم هرنه كم اولجقدر امر
15 حقله مطيع الورم بس كوردم اول زاهد شقي يزلشي راهب سعيد يزلشي لوح محفوظده وجف القلمله
16 يازلن تغيير اولز نظم الله ناكم يزدسه جف القلم شك دكلكه اولجقدر بيشو كم
17 بيك مدبر بوزمز تقدير حق كه امر حقدن طشره يقدر لسنه هم نثر حكيم قولنجه التنجي
18 قات كوك موكلي سحيا ئيل بويله ديجك سليمان حضرتي تعجب قلوب بلدكه امر حقدن طشره لسنه يقدر خير شر دن
19 جف القلمله يازلن كلسه كرك امر حق بنسه اولسه كرك اندن سليمان حضرتي يرندن طوروب سحيا ئيل ملكله
20 وداع لتوب يدنجي طبقه سن بنوت كرسنك يا بنه بندي اندن خضر پيغمبر دم اولكنجه عقبنجه لقمان
21 حكيم واصف بن برخيا وناثن پيغامبر وكاد پيغامبر يوردكر عقبنجه سليمان حضرتي يوردي صاغ

17a

17b

1 نعمه دکز انکدر نعمتی — مهنتنه دکز آخر راحتی — بر وجودک که آخری اوله فنا
2 ودلغندن اضی ندر پادشا — نصحیی فردوسینک ایشده سن — قل عمل انکله بر ایش ایده سن
3 کوکلیدر انک ملایک جامدر — نطقدر الله حق الهام هم — کوکل انوک اولدیغجون تابناک
4 سوزین اوقرا هل عرفان قلب پاک — در بیان — مجلس آخر
5 حقه منت که اولدر رب الانام — ایکه یوز بیدی مجلس اولدی تمام — لمعاقنوم زیتدوکنجه پاک جان
6 سیلدک رعنا و شیرین دستان — حق شکر کم بنجلایین برکتاب — قلدی مندن یادکار ایی کامیاب
7 عم دکل سنده جور رسم جمشید — سوزله باقی قلدی شاها اسمون — نور له جسمک تبرق ایسه روزکار
8 حقه منت قلدی سوزوم یادکار — بوکتابک درج کم کوهر در — نثر یا قوت اولدی نظمیچ در در
9 خوش نصیحت ایلدی صاحب کمال — هر سزوک قیشرین برق مغربی اک — ساکه لایق سز لرومی اوقضل
10 کوکلک استامز سزی الدن قوغل — لیک اوماندم اوقونوجق بوکتاب — قلد عاکله الله ایده مستجاب
11 رحمت ایت فردوسیه ایله کرم — جنت فردوس ویر ایدب کرم — اول محمد حرمتیچون یا اله
12 عفو ایله من تکم ایتدم کناه — جنت حقدن دلرسک ای همام — ویر صلوات مصطفایه شاد مان
13 سلیمان نامنک ایدیوزاوده ایکنج مجلسنک ذکریدر — ای سخندان سله بر عنا کلام — که ایده تحسین کوشاد یجک خاضعا
14 سزوک اکا سیله کم قدرک بلور — معرفت اهلیدر عزت قلور — لیکه خیفا یقدر قدری شناس
15 مضحک اولمشدر قونلی اناس — لل انسان پیرنی طوتدی سباع — کم بهیمه لایق اولمز بو متاع
16 بوکتابه لایق اولمز هر لئیم — زیره بونک صاحیدر بر کریم — که اولدر سلطان عالم پادشاه
17 بردر قاتنده زرخاک کیاه — شاه سلطان ایلدیم خان بایزید — حقدن اولدی اکا دولت جنت مزید
18 حق تمکا دولتین ایتسون زیاد — تا قیامت دولتیله اوله شاه — هیتله اولدی تالیف بوکتاب
19 دولتینه تصنیف اولدی باب باب — تا سلیمان اولدیغنجه دلده یاد — حق تعالی دولتین ایتسون زیاد
20 دکله امدی قصه نادر نامور — ویر صلوات مصطفایه ما حضر — دایستان جناب اهنک افراسیاب ترک
21 وکایدزار عسکر سلیمان دم — لقمان حکیم قولنجه خرد مندان عقلا وسخن مندان ضرفا وافلاطون یونانی

18a

1 نقلنجه حكماء نايب الاوتاد وبلغاء عالية العماد اول وكهله حكايت قلوب بوسليمان نام سندن اصح روايت
2 قلوب ايدر لركه سليمان حضرت نبوت تختنن سيران اتمكده وملكوت سما واتله عبرت الله سوزلرين سيلشوب
3 دكل مكده حق تعالا بونك كبي منصب تاج تخت ميسر قلماغجون سجده شكر اتمكده اماكه بزوم رقضمون ازين
4 جانب اوزاكي سيطمك بكلياله افراسياب ترك جنكنه كلدي نته اول زمانكه صادق بيغمبر يله ديمك جمله
5 سلاطين سرور لرى برماق اغزم الوب باش صلوب اول لعينك بحرنه خيلان قدر لر اندن الياوشاه صادق بيغمبر ايتدي
6 يا نبي الله لطف دب بو بحر يله بيدا المش دريايه جان الله افراسياب ترك جريي شيله بو عبرت حكمتنه قلدي سليمان
7 عشقنه باش الوب باش الوردق يا سهراب شاه بندن خلاص قيلدق ياخود بو غيرت له دشمان النده هلاك
8 اولدق كه سهراب شاه فراق حكمزي خون ايتدي ديدلر صادق بيغمبر اول سوزلري اوزاكي سرور دن دردر
9 اوق الوب جمله سي قرق درت اوق الوب علماء درت كشينك الله ورسوله رهبر اوقوك اوزرنه يدي شر
10 يده ابطال بحر يا زوب قرق درت اوقي قرق درت كشي الله الوب اول اوزاكي سيطمك جرين دردر
11 بولك قلوب رجملسين قرق درت بولك الوب اول قرق درت يده تخت اوزرنه اوتوراز جاذولك اوزرينه
12 قرق درت يردن يوريوب اول بحر ابطال يازلمش اوقلري قرق درت سرور اوح ملك زاده صادق بيغمبر يله
13 آخر زمان بيغمبرنه صلاوت كتوب جاذولري شاه نشين اوزرنده كزليوب اندلر عنايت حق يله اسم اعظم
14 عزتيله بحري بوزدلر تخت نشين افراسياب ثكل پادشاهلر كورنن دريايله محو الوب بوزلدي اول طرفدن
15 برق جاذو بحر بوزلدوغين كوب رعدلي قاقري شاكرد لرينه غافل اولدكوزدي يونجه سن دبلدي اندن
16 اول لعين بحر يله بيدا المش سكز شيشه الوب اژدهايه سوار اوب افراسياب كلدي بادشاه نوردان
17 افراسياب زمان سن بوكلن لشكرين يله جنكه مشغول اول بن بحري صورتم كنوريجه اندن صكره كورسنكز
18 بوسليمان لشكرنه نظر اتسم كرك يجه سن هلاك ادب ايجه سن سهراب شاه بكي جسن ايرب طوتسام كرك تاكم
19 كوره سن نظم بوطقوز قات كوك قدره نه كلك بيك سليمان كوزلرمده بر يكك
20 بحر ادجه آي اينك ابكرم انسن خود شك شر قلورم اتاتك نثر حكيم قولنجه غيور جاذو
21 يله ديوب اژدهاسن سروب كوك اتاسنه جقوب شيشيه بحر اقومنه مشغول اولدي ازين جانب سليمان لشكرنك

18b

1 بكلري اون اكي سيطنك ملكلري اون اكه دريا مثال جيشي كران جوشه كلوب رخش رخشانيله فيل كركدان لر
2 سوروب نفير لر سيلوب بورو صرنا جالنوب سنجاق وعلملر كتوروب سيل غريبي جغليوب افراسياب ترك
3 اوزرينه تيغ بزان كوزركران جكوب رخش رخشان سروب اهنك ايتدلر وبي شيله اركم هريري دپه سندن
4 آيتمز اغنه بولاده مستغرق در افراسياب ترك دشمان كلدوكين كروب صاغ قولله طوران قرنداشي اغزدته
5 حكم ايلدي التي كز يوزبيك توران سروري بهلوانلردن اهرام بن بهرام غضنفر ترك غيطوري واشباه ترك
6 واطروش وعبدالجابري واقواس قاهري تكلوس ترك بلسنجه اوب بني اسرائيل اون اكي سيطك بكلرينه قرشو مقابل
7 وروب طبل علم جكوب جنكه مقابل طوردلر سليمان جانبندن اون اكي سيطوك بكلري دخي التي كز يوزبيك
8 لخي بش كز يوزبيك اري بش نره شير بهلوان افراسياب ترك قرنداشي اوغزرت توران لشكريله التي كز
9 يوزبيك اريله اون بهادر سروري له جنكه كلدوكين كردلر اون اكي سيطك ملكلري صاغ صول الايي
10 بغليوب اون اكه صاف طوتوب دشمانه مقابل معارض طوردلر كم ميدانه كم كلمه ارلك هنرين كم كستره
11 ديو اول قره كوكيجك نظر ميدانه قلوب هر مبارز نظر ميدانه صلوب كوز اوديجق اول
12 سليمان لشكرندن بني اسرائيل بهلوانلرندن قرخان نام بر بهلوان رخش سروب ميدانه كروب
13 اردلري افراسياب جانبندن عجلان ترك اغزرت قبلندن يلدرم كبي شاقدي سنكي اسياب مثال
14 تلقان بغزنه صلوب بزيرخانه ستون كبي سكوسز جنك طالبلرين قوللرينه صلوب كركدان سروب قرخاني
15 عربه ايروب عجلان سكو صوندي قرخان عرب دخي قلقان مقابل طوندي سكو ضربن رد ايتدي
16 في الجمله بر برينه قرقركز حمله ايتدلر عاقبت عجلان ترك قرخان عرب سكوسن برلعبله قيدندي
17 عجلان ترك قرخان عربه قرقنده سكوجوروب ايله ضرب اوردي كم اكه ايا غي ركابدن جقوب رخشندن
18 دتريوب يقلدي قرخان دوشمك افراسياب ترك لشكري دريا يي عمان كبي موج اوروب كيشي
19 قاقوب غزيو قلدلر انا كه سليمان لر قرخانا نوك دوشدكنه غيرت قلوب بهلوانلر عجبله
20 قلوب بهودا سيطنوك بهلوانلردن سطوان قدي بره اوروب رخش سروب ميدانه كلدي دخي سكو
21 ضندي عجلان قلقان صلوب راست كترميوب لعبله قرشودن سكوسي قلقانيله قاقدي شيله كم

٦٦٤

19a

صارصدي قلقان قيوب سطوان قديسنك كلوركن يلي صندي التنه اتي رجدي شيله كم سطوان قديسنك ديزلري بن
لوقندي رخش بنه طوردي عجلان رخش سروب سطوان قديمه ايردي سطوان قلقان برابر طوتدي عجلان
قلقان سطوانك سكويله ينسينه مخليوب زور قلوب سكو اوجيله سطوان قديمي رخشندن يقدي اني كروب
الحان بن يغرث نغرث اوروب فيل رب يلدرم مثالي ايردي عجلانك قفاسنده يوزكرم ارطال بولاد كورزن ايله
اوردكم هنوز كورز طوقمادين عجلان كورز هيبتندن قرقوب جان وردي رخشندن يقلري افراسياب جانبندن
غضبان غضبه كلوب نغرث حيقرب رخش سروب بركز شيله حيقردكم كوكلر كورلر صاندير رخش سروب
كرز كران جوروب الحان بن يغرث اتوز اوج ارطال بولاد كرزني ايله اوردكم كوه قافه اورسه قاف قفاسن
يغورردي اماكه الحان بهلوان جهاندي شذاد عاد زمانيندن قلمشي مرد مردانه دي بولاد قلقان كورز
كرانه مقابل طوروب غضبان حملسن رد ايتدي الحان بن يغرث اوج يوز القشي الي ارطال بولاد كورزي
فيل طرفلرندن الوب قضاي اسماني كي هوايه قلدرب غضبان تركه كوروب قلقان مقابل وردي وليكن قلقان
محكم طوتيوب الحان بن يغرث كورزيله برضرب اوردكم غضبان قولنده قلقان جرخ وارديدي باشن قجوروب
يغرتندن محكم طقنوب غضبانك دمي نفسي بغلندي ايا قلري ركابدن جقوب سرنكون يقلدي عكنكع عيار سروب
غضبان تركوك اللرين قفاسنده بغليوب جانوجكرين طغليوب ايليا وشاه نظرنه كتردي روايتي اصح بودركه
الحان بن يغرث افراسياب سرورلرندن يدي سرور يقدي اندن رخش سروب جولان قلوب افراسياب
جانبندن اردلدي ايتدركم نظم قان كمدر اوزنكزده بهلوان
ديك كه كلسون ايدلم جنك كران شه سليمان يولنه باش اويتيوب خصمنك باشن كسالم بوزمان
فكر حكيم قولنجه الحان بن يغرث بوقجهله دعوي ايدجك اهرام تركه اول زمان بهلوان بوزركه
عقاب كبي ميدانه كروب درت يوز قرق ارطال كورزي باشي اوزرينه سنك ايباب وارجوروب الحان بن يغرث
برضرب ايله اوردكم الحانك قلقان قولنده برتان اولدي الحان باشن قجورنجه كورز فيلنك فرقنه
طوقونب خرد خشخاش اولدي فيلدن دوشجك الحان دخي قاچدي اهرام تركه دلدكه اروب باشن كهيه
كه اماكه سليمان لشكرندن اوبيل سيطنك بهلوانلرندن غضنفر مهدني اولجهانك تيغ زني قرقردرت ارشن قامتله

19b

قهرمان صلابتله رعدلين اگسوزين نعره حيقوب كركدان سروب طرپه تخته‌سي كبي قلچ جكوب برق مثال اهرام تك
سيف بزان حواله ايتدي اهرام ترك اني كرب بولاد قلقان قفا سنده مقابيل طوردي وليكن تيغ بزان بولاد
قلقان خيار مانندي اكه شق قلوب اهرام قفا سنه ضرب اوردي اهراموك قان يوزي بوردي كزلري قراردي
ايا قلري ركابدن جقوب دپه سي اوزرنه معلاق يقلدي عضنفر دلريكم اينوب باشين كسه امان كه
افراسياب جانبندن اعزرت قبلندن اهرام قرنداشي بهرام نعره اوروب عضنفره ايروب تيغ بزان باشي اوزره
جوروب جانبنه عضنفر جهان كير بولاد قلقان كوكيله بهرام تيغني قاقوب سيف وسطندن بوزپارسي
كبي اوندي اندن بهرام ترك كه واريجه عضنفر بهرام قفا سنده جلوب قلچ اغزندن دشنه دشندن بوغازندن
كوكسندن ايرخانه سنه دكن اكه بولدي بهرام ترك هلاك اولدغن كورجك افراسياب قرنداشي اعزرتك
قراري قلوب سخاق دبندن نعره حيقوب علم دپردوب النتي كز يوزبيك آر براغوردن اتسروب سيف
بزان عريان قلوب برطرفدن اعزرت شاه يوزبيك آهن پوش ايله يوردي آتلرايا غندن توز كوكه
جقوب جرظلمات كبي جهاني برودي وبرطرفدن دخي آلرموشي ترك يوزبيك بولاد پوش ايله افراسياب
علم قلدرب طبل دهل جلدرب عضنفر اوزرنه تيغ خنجر جكوب جنكه طوردي اوجني عبداد جابري يوزبيك
نوران سروارلرايله آدي صاني مشهور اولشي تيراندازلرله كيشي قربان پوشيده سن الوب تيرو كمان مهيا
قلوب رخش رخشان صروب عضنفر مدني اوزرنه ايردردي قولدن اقوا سن قاهري يوزبيك الماسي
بجا قالو بولاد پوش صاف شكن دلاور لرله طبل علم جكوب توران علملر شقسن اچوب سليمان لشكرينه
عضنفر مدني اوزرنه كتدلر بشيني قولدن تكاوس ترك يوزبيك توران مبارزلرايله كوروشكه انلرنه آل
اوروب فيل كركدان لر صروب سليمان لشكري جانبنه عضنفر مدني اوزرنه التني عنطور ترك يوزبيك
توران بهلوانلرايله بولاد مستغرق اولشي مردانلرايله تيغ خنجر جكوب بولاد سيرلر طوتوب افراسياب
زرين علملر قلدرب نايره بين جلدرب رخش رخشان صروب بني اسرائيل لشكرينه طوغري عضنفر اوزرينه
سردلر بوجانبدن سليمان لشكرندن اون اكه سبطك بهلري عرب عربا بهلري سد اسكندر كبي طوركن اون
اكه سبطك لشكري اون اكه سلطان الاي يظيوب نظر دشمانه صلوب طوركن كوردلركم افراسياب قرنداشي

20a

1 اوغزرت نام وناموس كوزدب غيرت قلوب التي كزيوزبيك اريله غضنفرم كيندلر كلوب جنكه طوردلر سن
2 بني اسرائل بهلوانلريك الوبي داود پيغمبر قرنداشن ايشا اوغلي سليمان عمّوسي الياپادشاه يهودا سيطنك بهلوانلريله
3 يديرسيك يدي يوزنقشي يدي يهودا سرورلريله سليمان علم جلوب بهلوانلردن سليمان بكلركيسي بنا ياحوين
4 يهوياداع فاقع عدولاري اليقاحاليي بلسخه الوب سيف عريان جلوب صادق پيغمبرله سكز يوزعلمادخي
5 سكينه باشلري اوزرينه كتوب الله تكبير كحمش پيغامبرلر اروا حنه صلوات وربّ اوكه دشمانه بوردلر
6 انلرك عقبخه اوني الي بيك تيغ زن بولاد بوشي اويل سيطنك لشكرله داود پيغمبر قرنداشي اشنايل شاه
7 دخي اويل سيطنك بهلوانلري قحطان عربي بلسخه الوب نفير صرنا جلدرب سليمان علم قلدرب رخشي رخشان
8 سروب دشمانن طرفنه كيدلر عقبخه شمعون سيطنك ملكي اوبنادوبن ايشا اول ملكي بادشاه يوردي نته
9 يوزبيك طقوز يوز طقسان طقوز تيرانداز دلاورلريله توغ علم قالدرب صورنا ونايي جلدرب
10 رخشي رخشان سربّ شمعون بهلوانلردن بهرام بن گرام سقلاي دوي بلسخه الوب تيروكمان الله طوتوب
11 بجرجوشان لين كيدلر تركستان جرسينه يتدلر انلروك عقبخه لاوي سيطنك ملكي ادي بن ايشا
12 سليمان بني عمّوسي الي بيك الي يوز اهن بوشي لاوي دلاورلريله بزيرخانه ستون مثال بولاد سكولر
13 قوله صلوب يدي اينه لو بولاد قلقانلري دوشلرينه الوب سليماني علملرك شقلرين اجوب الايلر قوشنلر
14 دوزب ازدها دلوسكولر يلمانلرين فلكه قلدرب بورو صورنالر اوربّ اجل ايرلرين ايرلدرب كوس حربي
15 اوازسندن كوكلري كوكلدرب بكلركيسي اعنصام اردبيل وبهلوانلردن ثقلاشي بلسخه الوب دشمانطرفنه
16 بجرجوشان يكي كيدلر انلروك عقبخه مزبالون سيطنك ملكي اوجمر بن ايشا عمّوسليمان اول پادشاه
17 سكز بيك سكز يوز سكسان سكز بولاد بوشي سرورلريله سليمان آلتون باشلو سنجاقلر قلدرب يوسي تيغلر
18 حمايل قوشنب يدي اينه لو بولاد قلقانلري دوشلرينه صلوب سنك اسياب وشي كورزلرين الوبنه نيزلر
19 اوجن حمايه قلدرب كوس حربيلر جلدرب بهلوانلردن صفوان بن عفاني بلسخه الوب شمعي لشكراوكنه بيشرو
20 قلوب دشمانه يتدلر انك عقبخه سحر سيطنك ملكي شمعه بن ايشا اول سليمان عمّوسي الياپادشاه سكز يوزكسان
21 سكز صاف شكن مبارزلرله سيف عريان الله الوب نعره حيقوب علم شقه لرين اجوب بيك ارنلر جوب كيش اغزندن

20b

بوشيده سن كيدرب بولاردك تلقانلرين دوشلرينه صلوب بهلوانلردن برزع بن تبع يلنجه الوب قيلمگرگدان سرب
دشمان جانينه كيديرمع القصه سوزدن ازاتمه يلوم اون اكي سيطمك ملكمري نوك لشكرينه طوندارفرا ولب
يصاول الوب يرلرنده طوردلر اماكه كزيده سرورلرله قلجلر يلنجاق قلوب افراسياب نزك قرندا شي
اوغزرتك التي كز يوزيمك ارني قرق اكه بيك اكي يوز سليمان سرورلرينه قرشو ارب قليج يلنجاق
ايدب تركستان جريله جنكه طوردلر عظيم جنك قلدلر التي كز يوزيمك ارير برينه قرشوب ارنلرنام ناموس
اجون درشدلرات سهيل ارغريوطبل نقارلر كوكلرگبي كورلدي قلجلر واوقلر شفلدي كورزصا لقلر
كوپلدي قلقانلر دولدي دلاورلر نعره يي فرسخ بفرسخ يولده ارشدي سليمان سرورتوران دلاورلرينه
اول كيجه تاصبحدك برجنكه اشوب ايتدلر طوردن يرلر كوملدي اكوزي بالغي اكلتدلرات ياغ ميخندن
يدي قات يريوزن بنه كيدي يدلدي يريوزنك غباري كوكه جقدي ديورلر وايت اتدلر تورانلشكرين اغزرت
دلاورلرين سليمان بهلوانلري شول قدر قانلر برهدكوب يريوزن سيلاب قلدلر اغزرت سنجاغين يرندن
ايردلر افراسياب سنجاغنه وارنجه قودلر قردلر شيله قرغون اولدكم ادم لشيله دوي زمين طولدي جون
روان الوب يريوزنده جيخون ليين يوردي خون نجاري بلودكبي كوك يوزن بوردي يرك برقات اتت
ايا غندن غبار الوب كوكه اغدي ارنلر نعره سندن طاس كردون جكلدي شولقدر جنك اولديكم
تورانلشكرين قرماقدن اشق يوغرلوب داودي زده لرك خلقه لري نيزه لر اغزنده دكلدي قلجلر
جالشمدن اريه دوندي بهلوانلر قولنده بولاد سكولر صيدي سرورلرجسمي اوقدن كريه دوندي
مصرحوشنلر اوقلر يكان زخمندن يغ تبرلر وخنجرلر يلماني دريه دوندي بهلوانلر يوشدي وانلر قاچدن

قشندي نظم
اولقدر حد سوز الورجنك كيدن — صنكم انسه افتيله ايدي قرآن
قاچدن نجاتدن قرردي ذات ماه — جاندن دخاتندن فلك اولدي سياه
قندن اولدي سنك صحرا احمر لعل — قرش لشباشي طوندي عرش اوستينه جان
كوشتلر كوكه جقدي بوشتلر — برعجايب قرغون اولدي اول زمان
دكله امدي نولسه انجام كار — ويرصلوات مصطفايه يادكار

درسيار عطيت تخت سليمان

21a

وانذر صفت ملكوت المقربين لقمان حكيم قولنجه بولر بونده جنك جدال اتمكله امماكه برزوم قيصوز بوجا بندن سليمانه كلدي
اول زمانكه حضرت سليمان طاووس قديسيله موكل خاتم اله ملكوت مقربيله اون اكه بيك انبيا واوليا واون اكه
بيك علما نبوت تختينك يدنجي طبقه سنك نردبانين جقدلر بوجا بندن يدنجي قات كوك قابوجسيله بابيل دنجي
سليمان حضرتين قرشوليب مرحبا قلدلر اندن دعا وثنا ايدوب فصيح دلله ايتدكم نظم
اي كنش طلعت مهي وش طالعك تابنده اولا دولت بخت معادنله اورك فرخنده اولا انس وجن وحش طير وهور مار ناكه وار
جمله داي حضرتوكه تا ملكلر بنده اولا نثر حكيم قولنجه ملك موكل بوجهله دعا قلجق عزت يوزندن نظر
قلوب كوردي كه برملكي اعظم شكل ثمايل بعينه آدم اوزرينه خلقت الشي باشنده برنوراني تاج وار مذهب
وليكن اول ملكي اعظمك يوزنوري كون كبي عالمي تاب ودريثل زمردين كنده قنادلري وار يدي پرده امما انوك
كبي عظيم فرشته دركه جميع موكللردن قدوقامتله وضع هي اتله زياده وقفاسنده اولقدر ملكوت مقربين وار كه
حدي نهايتي يوق اندن سليمان حضرت طاووس قديسه سؤال ايتدكه بويلكي اعظم كيمدر جواب ويردي كه يا نبي الله بو فرشته
يدنجي قات كوك قابوجسيدر ملكلردن قدوقامتله ادي رعايلدر وانسان دلنده ادي قدلبا بيلدر وبو نك
قفاسنده طورن ملكوت امرينه مأمور دركه مدي يوزبيك سرهنك وار دركه هر سرحنكك حكمنده
يدي شر يوزبيك موكل وار دركه انلرك دنجي هر بري يدي شر يوزبيك تكوينه حكم ادر ايله تكوينكه
يدي شر كز يوزبيك مسلمان جنلي سنوك حاكمدر نظم
بونه لعظم برخليفه كوكلر اجي كامكار هيچ عزيز اكرم مكمل يقدر شيلاكه وار بيله ديبوب اولدياكن حضرت جبريل امين دكله امدي قصه ندر وصلوات يادكار
نثر حكيم قولنجه طاووس قديسي بويله ديمكله بوكرفدن سليمان حضرت روحايل ملكه تكرار مرحبا
قلوب عزت ايتدي قفاسنده اولن ملكوت مقربين دنجي صاف صاف سليمان حضرتينه سليمانلق قتلو ليوب
دوام دولتنه دعا ايام رفعتنه ثنا ايتدكدن حضرت سليمان دنجي هر برينه عزت وحرمت قلوب نواحت ايتدي
اندن سليمان حضرت يدنجي طبقه نك نردبانين باشندكي قبوسنه نظر قلوب كوردي كه اغ ابنوسدن اله قندلوقا بو
سوه لري الماسدن وايشكي قزل التوندن مسمار لري لعل جواهردن وقابوسنك سقفي بيشل زبرجددن
وقابو اوزرينده برلوح وار قزل بقوتندن اوزرينده يدي صاتر يازو قزلشن لاجوردله التونله يزلمشكه

21b

لا اله الا الله آدم صفي الله اليمي صاترده يازلشكر لا اله الا الله نوح نجي الله اوجيمي صاترده يازلشكر
لا اله الا الله ابرهيم خليل الله دردمي صاترده يازلشكر لا اله الا الله موسى كليم الله بشمي
صاترده يازلشكر لا اله الا الله داود خليفة الله التمي صاترده يازلشكر لا اله الا الله عيسى
روح الله يدمي صاترده يازلشكر لا اله الا الله محمد رسول الله قجنكم بويدي صاتري
سليمان اوقدي اندن نبوت تخشنك موكلي قابوسن اجوب حضرت سليمان اجروكربكردي جون قابودن
اجروكردي نبوت تخشنه نظر قلوب كردي كم يدي بخش المشي نه كم تخت سليمانك طول عرضكه
الت فرسنك يولدر بس نبوت تخشنك اوتمي دمي نقل لقمان دركم يدي ميل ايدي هر بر ملي بردر لو تر يدي
اوزره كوشكلر نوك وسرايلر نوك قصوري بقدر اماكه افلاطون حكيم قولنجم تحت سليمان الي الت فرسنك
طول عرض بس يدمي طبقه نك صحننك واسع لغي يدي فرسنك يولدي هر فرسنك بخش ايشكلر ايدي نه اولكي
بخشنده اولن مقامدده اوزيك دنيا ملكلري اتودر لردي كم هر بري بر كوشده حكم اردي شاهوز
سلطان بايزيد مثلي اعز الله انصاره ايمي بخشنده اون اكه بيك حكما وعلما اوتودر لردي ضرفا وشعرا
اوچمي بخش قصرنده اوجلر ويدي لر وطبقات ارنلري مقيم اودر لردي دردمي بخشنده اون اكه بيك اولياكه
قدم بعضي وليلردن ايدي بشمجه يرميدان واردكه اوج يوز اون اوج قبه واردكه هر قبه لرولك
اجنده محراب لر اوزرنده مرسلوك ادلري قازلشدي وبو اوج يوز اون اوج محرابلرك ميداني وضعنده بر جامع
واردي اهل جواهردن بنا المش سليمان حضرتلر انده دايم عبادت ايدردي واون اكه بيك بني اسرائيل نسلندن مجرد
طاهر المش يغمبرلر حقه عبادت ايدر لردي التمي بخشنده سليمان نبي حضرتلرنك قوتلمش ايديكم بوندن اقدم بيلدم
سوز تكرار قلمياله مطوك المون يدمي طبقده مقام ملكوت كم صاف صاف سليمانك قفاسنده طور لردي امري
سليمانه حاضر اولوردي هر زمان — نطق — بونه حرمت بونه عزت بونه ملك كامكار
جمله ملكت بر برده ناكه وار مخلوق بس امر حقله امرينه مامور اولوب دنا كه وار حتى سليمان حضرتلرينه ورمش آني اشكار
نشر حكيم قولنجم جونكم سليمان حضرت يدمي طبقك قابوسندن ايجاد كردي كوردكم يتمش دن برميدان عظيم
صاغ صول قرا التوندن كرسيلر قومش بربيك كرسي صاغ طرفده قفش يدي بيك كرسي دخي التوندن صول طرفده

22a

قنمش انوك بكي عظيم كرسيلرك درت كشي بغدش قرب اوترسه وهر بركرسنك اوزرنده يزلمش لاجورد
تذهيبا ولمش ومنقش ومصنع كنارلرنده قرلمرجانلرن طرح بوزلرنجوار اندن صكره هر كرسينك قفاسنده
نزد بابي وار ايكيشر بلورن ايدي سليمان حضرتلرنك اووس قديسلرن سؤال ايتديكي بومنبر لرك صاحبي
كملرد رجواب وردكي يا نبي الله مقدم ملكن سليمانلرك هر بري بنوت خاتمن بونبوت كرسينده كم مقيم
اولدلر ربع مسكون عالمنه حكم قلدلر امرلرنه مامور اولن اوزدرت بيك پادشاه وايديكم هر بري بر
كوشه حكم ايدردي يديبيك سلاطين سرورلرك تشريق جانبنه متعلق كشورلره حكم ايدرلردي بوصاغ طرفده يخي
يديبيك التون كرسيلرده اتلرا تورردي يا سليمان يديبيك پادشاهلري دخي غربه متعلق اولان جزيرلره وكشورلره
حكم ايدرلردي اتلرا تورردي صول طرفده يخي كورسيلرده ودخي يا نبي الله هر كورسينك قفاسنده يدي شر قدم
نزد بانلر وارد رهر تخت نشين پادشاه كه بركرسيده اوتوررردي قفاسنده يدي شر خاص قوللرزرين كمر ايا غين
طوررلردي كيسه الن خنجر وكيسه تيغ تبر اوررلردي هر بري مرغوب مطلوب حسن اجنه يوسف بن يعقوب
ثانيدي ودخي هر بر پادشاهك نظر نه قرشو درت نفر عاقل حكما ودرت اكمل كامل وزرگر ودرت افضل
فاضل شعرا دينجكوب برسر ادب ازده اتوررلردي شاهلو شاهنك مقصودي اوزرينه خذ متلوخذ متنه
قايم درلردي بواسلوب اوزرينه نظم هر بري استاد حاذق نبيلسوف
كم فلك اسرارنه بولور وقوف علم ابدان اجره افلاطون زمان وارا وله شاگردلري الف الوف
نثر حكيم قولنجه طاووس قديمي بيله ديمك سليمان حضرتلرينه بوصاغ صول طرفنده اون درت بيك
كرسي برر شاه كشورك تخت اندن اولكه قابودن اجرو شاه نشينلري تفرج ايدمك نبوت تخت عرشنك
يدي قات بخششك اكيني بخشش سيراتمكه اكيني قابويه كلدنظر قلوب كوردكه اكي قناد لوقابو يشيمدن مخلري
قزل التوندن واشكي اق بلورودن واكيبا ننده سولري يشل زمرددن وقابوينك سقفي قزل ياقوتدن اوزرينه
سريان دلنجه يازلمش الملك لله واحد القهار سليمان حضرتلرنه بوقابوينكم كردي وبو اسم الله حكم
اوتدي قابو اجلري اجرو كردي كرديكه فغفور لاجوردي رنك بر ميدان فرش دوشمش اولكه
ميدانكه صاغندن وصولندن اون اكه بيك كرسي قوللرنك جملسي يشل يشيمدن ايدي آماكه هر كرسينك

22b

1 قفاسنده بر رجوع وارديي درلو معادندن بنياد المشي وضع هيأتي كبر كوزلرينه بكزردي قابوسي وار محكم جينن
2 بولاددن وبر عجب دخي بوكه سر جملسي اون اكه بيك حجرات طول عرضنده بر بنوك زنه مقداري فرق يقدر
3 جملسنك بناسي بديشرد رلو قيمتيدن دركه اول طاشي عقيق يمنيدن اكنجي طاشي مرجاندن اوچنجي طاشي فيروزدن
4 دردنجي يرقاندن بشنجي دهنجدن اكنجي قرل يا قوتدن يدنجي زمرددن سليمان حضرتي اول اون اكي بيك كرسيلرك
5 صاحبلرين سؤال ايتدي لاووس قديمدن جواب ورديكم يا نبي الله هر سليمانكه عالمه نبوت خاتمين اكه الدي وزراتدغ
6 محلوقاتك علمنده كامل اولن علمادن وحكمادن وشعرادن في الجمله جمع ادب بو مقامه كلدكرمرتبلو مرتبه سنجه
7 بوكرسيلرده اتوردكرعلم ابدانه ماهر اولوب جمله مرضه دوا ايتمكه قادر اولن حكما نك شاكردلري اتوردغي
8 كرسيلرك قفاسنده اولن حجره لروك اجنه كريب اتوررلردي قرل النون هوانلر اجنده انواع درلو دارولري
9 تركيب ايدوب فغفور حقه كراجنه قيوب حفظ ادرلردي بيمش اكي ملتدن يوز يكرمي درت درلو صفت مخلوقاتدن
10 بزوبحر اجنده بيك بردرلو امتدنكه بريي مريض اولسه اكه كوره علاج ادرلردي مرضدن امين قيلورلردي جميع
11 مريض لركم مرضه مبتلا اولورلرد انلرك ادويه سيله شفا بولورلردي نظم مخبرندن هر علومك بي كمان
12 مريض لركم مرضه مبتلا اولورلرد انلرك ادويه سيله شفا بولورلردي نظم هر علوم اجرم ادردي مستعان
13 بحث ادردي اوتوروبن عالمان اكثري منفي مدبر مستعيد
14 نثر ودخي يا سليمان بعض كرسيلرده علما وشعرا اتوررلردي هر بري علم بخومدن وعلم فراستدن وقيافتدن
15 بحث ادرلردي علمله هر مشكلات حل ايدوب طوررلردي وهر علما امرانوك مستعيد لرا توردقلري كرسيلروك
16 قفاسنده واقع اولان حجراتك اجنده مقيم اولوب علم مطالعه مشغول اولوب عاقبت علمنده ماهير اولن بحث
17 اتمكه قادر سليمان دركاهنده مقبول اولوب مراتب بولورلردي نظم هر بري اوليا وكاميياب
18 حق قتنده دردعاسي مستجاب صحف توراة اوقروجمله كتاب
19 نثر حكيم توبخه طاووس قديي بيله ديمك سليمان حضرتي بو مقامه ملوك دخي صاحبلرين كه بلدي اوجنجي
20 قابويه كلدي نظر قلوب كوردكم قرل النوندن بر قابو سمار لري لعل جواهردن سوكري المادن اشكي رخام
21 كمشدن وسقفي يا قوتدن اوزرنده سريان دلنجه يازلمشكم قول تعالى وعنده مفاتح الغيب لا يعلمها الا هو
ويعلم ما في البر والبحر اندن سليمان حضرتي اول خط اوقيوب تمام ادنجه قابو اجلدي سليمان قابودن بسم الله

230

1 دیوب اجرو کردیکم بر میدان بو میدانک فرشی اق بلورذن اماکه عاج آبنوسدن درلرك سجدلرو مخراب لرواز
2 ومقاملرواز اول مقامده اوچ موظعه الت گمبذلر اوزرنده اوچ قبه بغلمشی اولکی یشیل یشیمدن اکنجی قبه مرجاندن
3 اوچنجی قبه فیروزه دن اندن صکره هر قبنوك اچنده بر محراب وار هر بر نده بر ر قندیل کوهر شب جراغدنکه شعلسیله
4 ای کونه تاب ویرر حضرت سلیمان بو مقاملرك صاحبلرین سؤال ایتدی جواب ویردیکه یا سلیمان بو اوچ مقام اوچلر مقامدر
5 هر سلیمانك دورنده کی طبقات ارنلری اوچلرکه وارد ر انلرك درد یو جواب ویرجك بو طرفدن سلیمان حضرتی بو مقام
6 هر سلیمانك دورنده اولن اوچلر مقامدر اندن سلیمان برج قدم یریب یدی قبه یکی کردی بغایت عالی بلند
7 هر بری بر در لو معادندن بنا الشدی نه اولکه اق بلورذن انکی رخام کمشدن اوچنجی قبه فرل التوندن درد نجی قبه یشل
8 یاقوتدن بشنجی قبه مرجاندن التنجی قبه دهنددن یدنجی قبه یاقوتدن اماکه هر قبه نوك کمرلری وار هر کمر اچنده بر شاه
9 نشین شاه نیشلرك قبله جانبندن یکا بر محراب وار اولکه قبنك محراب سبز یشیمدن اکنجی محراب فیروزه دن اوچنجی
10 محراب زبرجددن درد نجی محراب یاقوتدن بشنجی محراب فیروزه دن التنجی محراب دهنجدن یدنجی محراب یشل
11 اکیندن سلیمان حضرتی طاووس قدیمدن سؤال ایدنجه جواب ویردیکه یا نبی الله بو یدی قبه هر بری اهل الله مقامدر
12 بونلر یدیلردر قطب الاقطابه متعلقدر هر سلیمانك دورنده اولن یدیلر بونده مقیم اولورلردی اهل الله کیمسه دعا قیله
13 حیات بلور نظم بیله دیسوب اولدیکین اندن قدیم اولی زمان دیکله امدی قصه ندن وصلوات شاد کام
14 کر سلیمان نامیدن کوش ادرسك یا جان قلبکی صاف ایله طوتوب سمع دیکله داستان نثر حکیم قولنجه سلیمان حضرتی
15 طاووس قدیمدن بو سوزی کیم اشتدی یدیلر مقامیدکین یلوب برج قدم یریب کندیلرینی کوردیکه قرق قبه عالیه اوزه اکی
16 در لو معادندن یوزاکمشی گمبذ بغلمشلر بری بریه اچنده شیله کم قوس قوزحدن نشان ورر اندن یوزاکمشی گمبذلرك
17 هر بری گمبذ ازرنه بر قبه بنیاد ایلمشلرکه جمله قرق قبه عالی وهر قبه نك گمبذه دارجنمشلر هر دار اچنده هر قبه
18 نولك قبله قرشو بولاددن اکه قندلو قابو بنیاد ایتمشلر میمار لری بندلری سیم وزردن لعل یاقوتدن خلقه قومشلر
19 قیمتی طاشدن ویرد یکی جمله قرق قبه نك قابوسی قبله قرشوکیه اجلور هر قابونك اوکنده بر شاه نشین جارکوشه وهر شاه
20 نشینك قبله دن یکا بر در وار کی یشیمدن کمی زبرجددن کمی یاقوتدن وکمی بیروزه دن سلیمان حضرتی اول قرق مقامی
21 کوریب صاحبلرین سؤال ایتدی جواب ویردی بو قرق قبه قرقلر مقامیدرکه هر سلیمانك دورنده اولن اوچلر وقرقلرکه

23b

بوفرق مقامده مقيم الوب خالقه طاعت ادر لردي وكاه كاه اول سليمان نلر كاوب زمانيده اولان قرقلر صحبت ادر لردي يو
جواب ويرجك سليمان حضرت بلديكر بومقام قرقلر مقامدر انلرك سليمان برقچ قدم الروكيدي نظر قلوب كوردي يكر
اوچ يوز مقام وارهريري جارکوشه ديوار اوزرينه برقبه بغلش ايلكم هريري قبه هرمانك شان ورروبو قبلر اوزرنده بر
ميل وارشب جراقدن وهرقبه نك اوكنده برشش خانه صاد رهريري آق بلوردن هرصدرك اوكنده قبليه قرشو برمحراب وار
بعض آق مرمردن بعض يشيلدن بعض بولاددن بعض قفوردن بعض كهربادن بعض بلوردن بعض عقيقدن بعض
مرجاندن بعض فيروزه دن بعض برقاندن بعض دهنجدن بعض صدفدن بعض ياقوتدن وبعض الماسدن بعضي
لعلدن ودخي هرمحرابك اوزرنده قنديل برينه شب جراغ قومشلر حضرت سليمان كروب اول اوچ يوز مقامك
صاحبلرين سوال ايتدي جواب ويردكه قطب الاقطابك رفيقلريكر اوجلر ويدي لر وقرقلر ودخي اوچ يوز لردر هرزمانده
اكسك دكلدر مثلا شمدي زمانده قطب الاقطاب امرحقله تصرف عالم الندهدر تجنكم الله امريله قطب الاقطاب
عالي سفليدن عالي علويه كذر اوجلرك برسي قطب الاقطاب الور ويدي لرك برسي اوجلر داخل الور وقرقلرك
برسي يديكره قيلور واوچ يوزلرك برسي قرقلره قنه لر واوچ يوزلرك برسي اكسيلسه طبقات ارنلرندن ولايته
قدم بصمش ولي لردن برسيدن اوچ يوزلره قنه لر عالمك نظامي بونلر وكلدر بو اوچ يوز كورنن قنه لر اوچ

يوزلرك مقاملري نظم هريري صاحب ولايتدر تمام كامل اكمل عالم وفاضل امام
انلرك خيردعاسي برله بيل خلق عالم بولدي دنياده نظام نثر حكيم قولنجه طاووسي قديمي

بيله ديمشك اول مقاملردخي بلوب برقچ قدم الروكيدي اني كوردكه يدي درلو معادندن يدي كمر جاتمشلر قوس
قوزحي كبي كزن التوندن عمود اوزرينه بنا اولمش سرعمود لعل بدخشاندن اينجي سرعمود زمردن اوچنجي سرعمود
بلوردن بشنجي سرعمود دهنجدن التنجي سرعمود الماسدن يدنجي بيروزدن وسكزنجي سرعمود لاجوردي سنكدن
وكمر لردخي يكرمي درت دلو قيمتي طاشلردن بويدي كمر اوزرينه هشت خانه برقبه بنا اولمش
كه يكباره يشيلدن وقبه نك اجنه برقنديل وارشب جراقدن زنجيرلري التوندن وقبه نك
فرشي صماني مرمردن جوره يانده يخي طش مرجاندن وقبله جانبنه فرشو يشيل ياقوتدن محراب وارکه
وبوعجبكه اول محرابك اوكنه متصل اكسك جشمه وارسري قزل التوندن وحوض بولاددن

٢٤٤

24a

وَاِيكِ لُولَاىِ دَارِ اَرْصَلَانْ سَرَاىِ مَاسَدَنْ وَآدَمْ قُولُنْجَهْ اُولَهْ اِيكِي لُولَادَنْ اَرِمْشِي بَاقِرِ
اَقَرْ مُومْرِكِي وَبِرْعَجَبْ دَيْجِي بُوكِرَابِ رَوَانْ كِي اُولْ بَاقِرَاىِ لُولَادَنْ
كِي جِقَارْ اُولْ حَوْضَكِ دُوكُلُوبْ اَقَرْحَوْضْ مَالَهْ مَالْ اُولُبْ
يَا بَانَهْ اَقَرْحَوْضُكْ دَلُوكُنْدَنْ دَيْجِي يَا بَانَهْ اَقَرْتَلَفْ اُولُورْ اَيِي رَوَايِي اَقْمَلَهْ دَكَاوُرْ
دَكُلْ وَصْفَهْ كَاوُرْ نَسْنَهْ دَكُلْ دُرْجَنْدِينْ اِيسْيَابْ دَرْيَايِ اُومِيكَرَدْ

نظم

جُونْ دِدِي عَيْنُ الْقَطْرَ اَللَّهْ اَكَا — بُخَارْ عَالِمِ جِشْمَدْ وَاللَّهْ اَكَا
مِثْلِينْ اِتْمَادِي خَلْقَتْ حَقْ سَمَكِ — اَكَرْ بِكُنْ رَجِشْمَ بُوقْ وَاللَّهْ شَهَا
سَاكَرْ سَنْدَنْ دِكَلَهْ بِنَهْ خُوشْ مِثَالْ — اَنْدَرْ صِفَتِ مَوْعِظَهْ كُونَهْ
عَقْلِكِي جَمْعْ اَيْلَهْ اِنْتِ بِرْ كَمَالْ — شَهْ سُلَيْمَانْ تَخْتِدَرْ كُوكُلْكْ تَمَامْ
عَالِمِي سَيْرَانْ اِيدَرْ دَايِمْ مُدَامْ — جِشْمَهْ قَطْرُكْ مِثَالِ مَعْرِفَتْ
كَنْدُوَ نَفْسُكْ بِيلْ سُلَيْمَانْ اُولَسَنْ — لَاهِرْ اُولُورْ بَاكْ صَافِي هَرْ جِهَتْ
جَنْتِ فِرْدَوْسِ غِلْمَانْ بُولَسَنْ — نَفْسِكِي بِلَمَكْ كَرَكْ صَاحِبْ كَمَالْ
كِهْ اَكْلِيَا حَقِّي نَدَرْكِمْ ذُوالْجَلَالْ — هَرْ نَدَنَهْ كَرْ مُرَكَّبْ كَرْ بَسِيطْ
كَرْ اُولْ جَوْهَرْ كُوهَرْ يَا خُودْ عَرَضْ — بَلْكِهْ دُنْيَا مَرْكَزِنْدَنْ تَا مُحِيطْ
خِلْقِينَهْ خَالِقَكْ خَلْقِي حِهَانْ — كُنْ دِمَكْدَنْ اُولْ دِبُوكُونْ مَكَانْ
كَنْدُوَ نَفْسُكْ بَلْكِهْ رَبَّكْ بِيلَسَنْ — رَبِّكِيلَهْ كُوكُلُكْ اِجْرَ بِيلَسَنْ
صُنْعِ پَاكِيدَنْ بُولَاسَنْ سَنْ اَثَرْ — قُدْرَتِينَهْ قَادِرُكْ اَيْلَهْ نَظَرْ
صَانِعِي بِلَمَكْ كَرَكْ وَاحِدْ دَرْ — بِرْدَهْ كُولَكْ اِنْسَانْ سَاجِدْ دَرْ
حَقْدَنْ اَرْتُقْ نَسْنَهْ كُلِّي عَدَمْ — اَوَّلْ آخِرْ نَاكِهْ وَارِسَهْ اَزْ وُجُودْ

كُلْ وَاحِدْ وَرْلِقْ اُولْ حَقْكْ قَدَمْ
بِلَكِمْ اُولْدَرْ اَنْدَنْ اُوزَكَهْ نَسْنَهْ سَنْ

دَرْبَيَانِ مَجْلِسِ آخِرْ

حَقْهْ مِنَّتْ اِيْ نِكَارِ لَاَلَهْ حَدْ — بُولْدِ اِكِرْ يُورْهَمْ بِكَزْ بَحْلِهْ حَدْ
سَيْلَكْ اَحْسَنْ حَدِيثْ اَمْلَحْ كَلَامْ — اُولْ حِهَنْدَنْ مُسْتَمِدْ خَاصْ عَامْ
يِكِرْ بِرْدَمْ وَقْتِ شَامْ اِرْشَادِ جُونْ — ظُلْمَتِي حَقْ عَالَمَهْ كِرْ شُدِي جُونْ
بَسْ كَرَكْدَرْ اِيدَهْ وَرْسُوزِي تَمَامْ — كِهْ اُودَهْ يِتَهْ كِتْمَكْ اِيتَرْ خَاصْ عَامْ
يِرْدُعَادُرْ قِيلَهْ سُزْ خَيْرِي نَفَسْ — كِمْ دُعَادَنْ يَادْ اِيدَرْسَهْ اِشْبُودَمْ

24b

1 گر اجازت بولیرسك مهلتی — شه سلیمانه اجاوز صحبتی — سیلیا وزخوش غرایب داستان
2 مستمع له شاد قیله دوستان — یا الهی کعبه اعظم حقیجون — گوثر وسنسبله زمزم حقیجون
3 گوثر وسنسبله زمزم حقیجون — لطف ادب فردوسیه فردوس ویر — نطفدن توحید انوك ایرو دیر
4 دللر اجره یاد اولنن توحید جون — هم کلامی تنزل تجدید اجون — بن قریبه رحمت ایله یا اله
5 لطفك اولكن عفو قیلغل پادشاه — رحمتی حقدن اومرسك ای عزیز — وصلوات مصطفایه سنده تیز
6 سلیمان نامنوك ایله یوز طقوزنجی مجلسنوك ذکرینه در
7 سیلکل ای بلبل شیرین نفس — که اهل عرفان دکلمکه ایدر هوس — جون گلستان طولودر بزمك کیاه
8 نولکم بلبل ادرسك خوش کوا — دوشدی خضر اجمن اطلسه بساط — بلبل ایدر کوله قرشو خوش نشاط
9 جون عمن یاشدرسه قیرق بر کل — عمکین اولمه سادمان اول عنده کل — همجو نرکس الده طوت زرین قدح
10 اجرای گلگون اوله کوکلك فرح — فصل نوروزاجره کل طشدان بتر — بیمز اجمز کیشدر هاشدان باتر
11 بعده لعل جون طوتر لعلین قدح — اهل عرفان مي اجوب اولور فرح — جرخ دونر موت ایریشدرم گجر
12 کامل اولکم مال یبوب ایجره — قیش ایرر فصلی بهار اللدن گیدر — گل صلوین لاله زار اللدن گیدر
13 فصل نوروز اجره گردوکك بهار — بوخزان اجره بزولور ناکه وار — گل قرارب قاروب قالور دکن
14 باغ بزولور اه ادب گوردکن — بس کلب گیجا کله لیل و نهار — قیش گوزاولور وقتنها فصل بهار
15 بردم اجره شکل عالم بی کمان — اور نوربیك درلو رنك هر زمان — برقرار اولمز جهان جرخی فلك
16 دایما وزمزم مراد اوزره دلك — کم حقیقت مهر دکمز قهرینه — لذت اجره شکریدر زهرینه
17 جنك جرخه عمر یقدر هیچ قرار — جهد ایله کور قاله سندن یادکار — دی نشان قوعالم اجره یادکار
18 تاکه تاریخ ایدر خلقی روزکار — کم نشان قویمز جهاندن اولمدی — هیچ تغیر اولمز جهاندن اولمدی
19 ایللر اجره یخه کر صاحب کمال — دللر اجره سوز اوقنه ماه سال — دکله امدی قصه نادر یا یجان
20 ∴ ∴ — وصلوات مصطفایه هر زمان — داستان سلیمان بن داود
21 لقمان ابن عاد اولحکیم استاد قولنجه سخندان اصحاب ماجد وخرد مندان احباب شاهد اول وجهله اسلح

25a

حكايت ادرلركه تخنكم حضرت سليمان جشمه آب رويي اقدغن كوروب بكايت تعجب ايدوب اندن صكره
نظر قلوب كوردكم اول جشمه متصل قبليه قرشو اق بلوردن بوجشمه كوديي امما اون اكه اولسي وار
التوندن اژدها سر بواون اكه اولنك اجنده قزل ياقوتدن صولكي يكي روان اولوب حضرت سليمان نظر
ادب برخوضه اقر خوصدن دكلوب بعض دهليزلر بوتوت تخنك البتي بشيخ دوديي وجيي
اليي برطبقه اقر بعض تختك سرايلرنك وكوشكلرك حوضلرينه دوكولور انوك كبي اب روان كه سودن اق
قردن صوق شكردن طتلو نظم لايق اكا ديسلر اب حيات نوش ايدن موتدن بولوردي خوش نجات
سلسبيل سندس كوثر ديمي اكا ماسذا وليا وياك ذات نثر حكيم قولنجه سليمان حضرت
اول اكه جشمه كوروب نزدن جقر مخرجي ديو تعجب ايتدي اول اب رويك اقدغني كوروب انكشت بردهان اوروب
تعجب قلدي اندن طاووس قديمه سؤال قلدي جواب ويردكه يا سليمان بو اقر صو عين القطر در لر بويله سليمانه
نصيب اولمادي الا اكه حق تعالى سكا نصيب يلدي تا كه خلق عالم بلوركه قادر بركمال وصانع ذوالجلال لدركه
بوتوت تخنك فرش اوزرنده جشمه روان قله ويردي سكا تخت اوزرنده مبشر قلدوغي بودركه تجنكم اهرمنلردن
وشياطيندن اگر ديو واگر غول سكا عاصي اليسه كولدر برطاغ كبي طاغي اورتردن شق ادب اول عاصي
اجنه جبرايله قيدروب جوره سنه برقطر جشمه سندكي جور سنه دوكولور باقرا وله ايله لحاكمكه
ديو پريدن انس وجندن كمسنه اول باقري اول طاشدن قوپرميا اجنه كي عاصي خلاص ادميه برنسنه
ياسليمان سندن غيري سليمانلره نصيب اولمادي ويردي بوجشمنك حاصلي بودركه اگر قوريطاش اوزرنه
ياحيم ديوب بوجشمه صويندن صاجلر دفع اول ذاتي سنك وروي خاك ياهتاه واوتلر بته سبزه زار اولا
ويخي ياسليمان بو ايكي جشمدكي اون اكه اولدن صوروان اولوب جقر بويدي قات تختك طبقه لرينه هر
كرفه روان اولوب اقر بوتوت تخت اوزرنده اولن مخلوقاتك نفقه سيجون دركه انشي مخلوقاندن غيري امت
صوالماز لر وصوسز دريالك ايدب حيات بولمزلر ويخي بوهشت خانه عظيم قبه كم كوررسن هر سليمان زمانندك
اولن قطب الاقطاب سليمان زيارتنه كلدوكجه بومقامده زمانه سي سليمانيله بولشوب عبرت الله سوزلرين
سيلشوب صحبت ادرلردي كاه خدمتي حق ادرلردي نظم هر زمانه قطبي بر له اول سليمان شهريار

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21

25b

1 دور اجره بولتردي سيلاب ليل و نهار كور سليمان الحق اي شه يكم اعظم جاه الر جمله اشيا حكمنه معلوم الورش اشكار
2 حكيم قوليجه طاووس قدسي بيله ديجك سليمان حضرت حق مزيد ايتدوكي سلطنته نبوت تخلنك قطر
3 جشمه سنك حاصيتي وقطب الاقطاب مقامنده ايكي ركعت شكر نمازين قيله سليمان حضرت اشارت ايلدي
4 خضر داود يغمبر شريعتنجه اذان اقيب تكبير ايدب قطب الاقطابك محرابنه قرشو قبليه توجه ادب طوردي
5 صاغ يانده جبرائيل و موكل خاتم وصول يانده يدنجي قات كوك موكلي روحائيل ملكلر قامتنه طردي صاغ صولك
6 يدنجي قات كوكك ملكوت مقربلري صاف صاف طوردقلر ايكنجي صافده اون اكه بيك انبيا بيله لقمان حكيم
7 واصف بن برخيا كاذ بيغامبر و ناصح بيغامبر و اويا ثر بيغمبر صاف بنليوب نمازه طوردقلر اوچنجي صافده اون ايكي بيك
8 علما و حكما و اوليا قامتنه دردنجي صافده عدل داد اهل اسلامدين ديانت ايمي امنا وزرا سر حفظدن
9 اگاه اولن عرفا قامتنه طوردقلر اندن سكره سليمان حضرت امامليق ايدوب ايكه ركعت شكر نمازين
10 ادا ايتدقلر اوراد اوقيوب طاعتدن فارغ اولوب سلام ويردكدن سكره سليمان حضرت الـــ
11 كتوب دعادلري طاووس قدسي ملكوت مقربيله انبيا و مرسلين له اوليا و متقين له و علماء تابعين له
12 امنا وزرا اصحاب كبار جمليسي له جمليسي امين ديوب نيازايتدقلر سليمان دعاي تمام ادب ايله سرب
13 ارقين محرابه وروب اوتوردي صاغ طرفنده طاووس قدسي موكلي خاتمله اون اكه بيك انبيا اوتوردي
14 وصول طرفنده اون ايكي بيك اوليا صاف بنليوب ديزجكوب طوردقلردي امامه وزرا و امنا صاف صاف
15 ايا ق اوزره ديوان طوتوب طوردقلر و يدنجي قات كوك فرشتلري دخي صاف صاف كروه كروه فوج فوج
16 سليمانوك قفاسنده باش باشه جانوب قدم برقدم قناد قناده جنوب طوردقلردي و يدنجي قات كوك موكلي
17 روحائيل ملك سليمان نظرنه ديزجكوب اوتوردي اندن سليمان حضرت فصيح لسان برله ايدوكي اي موكلي
18 فلك لطف ايدب عالم علويده عجايبدن نه كوردك و عالي سفليده نه كوردك بيان ايله ديجك روحائيل
19 ملك ايدر يا سليمان عالي علويده غرايب جق نسنه كوردم حدي حسابي يوق وليكن عمرم اجنده عالمي
20 ملكوتده عجايب خردوس اعلاي كوردم بيان ايدم عجايب شريف نسنه بكا كلمادي سليمان حضرت ايتدوكه
21 نيته روحائيل ملك دخي جواب ويروب دديكم عاشقانه صلوات و السلام نظم

26a

كردلرسك شرح اداييرندير وكن بن ملاك جاندن سزلرسه طوتسن جاندن قولق جنت امينن سك ايلرسك بودرسندن داك
عشقله ورمصطفايه خوش صلوة خوش سلام نثر حكيم روحاييل ملك ايدر يا سليمان بركون ميكاييل حضرتي
حق تعالى بدن دلكم سكز اوجاغ سيردن ايده قاضي الحاجات دلكن قبول ايدب اجازت ويردي بوفقير بله
الذي كندي قنادلرين اجوب امجدن تمام جنتي كوركم قصد ايلدك عاقبت جنت قابوسنه وارديغ
كوردكده بر عظيم قابو قرزل التوندن ايكي بش يوز يللق بولد وقابوسنك خلقلري يا قوتدن اشكي سيم
خاماق دردايله منقش يوجلكي ملكوت اوجماسيله بر نفسده بيك يللق بول الود اولنقدن برجه
قابونك اوزرنده يلكي بيك يللق يوجه اولا قابونك اوزرنده بر كمر ايوان وار كم اول طاق ايوانك
يحاليكي گردن يقاروالليي بيك يللق بولدن درو ديواري وار اوزرنده قرزل يا قوتدن بر عظيم قبه وار
قبه نك دايره سنده ملكوت منزلنجه بيك يل قنادلو اجوب اوجسه هر نفسده بيك يللق بول الف لطفسان طقوز
بيك يللك اول ملكي مقرب قبه نك اچجه ديوارين كزب كوره ميا قجنكم يا سليمان اول قابويه كه وارديغ
رضوان ادلو قابو جسن كوردك كم كونشكي يوزي نوري نور وررديي اول قابوده درت يوز ميخ
واردي درز يا قوتدن زبرجتدن وبعض زمردن قرزل التوندن جملسنك ايجلري بحوف اديي
يا سليمان هر خلقنك اجنده قرق سكز بيك شهر وار هر شهرك اوزرنده قرق بيك كوشكلر وار قرزل التوندن
زيبا مقاملر واردي هر مقام اوزره قرق ماه تاب رو ملك اعظم واردي كه هر بر ملك الذه الكه طبق اجنده
نور يكي عالمه تاب وررلر رخوان جنتنه قرشو كلوب مرحبا ايدوب عرت قلوب بلسنجه سكز خليفه يله كلدي كه
سكز جنت قابو جسيدر هر بر خليفه نك يتمش بيك ملك تحت يدنده ايله ملك كه انوك دنجه هر بري يتمش بيك
تكوينه حكم ايدر جملسي ميكاييل حضرتيله كوروشوب مرحبا قلدلر اندن جنت اجره كروب جنتي تماشا
قلوب كوردكن بركرمدي التوندن بركرمدي كمشدن وبرطاشي الجوندن وبرطاشي بيروزدن وبرطاشي
دهنجدن وبرطاشي ياقوتدن وبرطاشي الماسدن وبرطاشي زبرجتدن وبرطاشي كوهر شب
چراغدن ترايي بلجيغي كافوردن مسكدن وعودعنبردن ديوارنك يوكلكي ملك منزلنجه هر نفسده بيك يللق
بول الوب اول تقدن برجه اتوز بيك يللق يولدي وايي بش يوز يللق يولدي ودنجي سليمان اوجماق اجره اولقدر

26b

شهرلر وارکه کوکده یلدوزلردن حق عددین خذا بلور قاموسی التوندن رخام کشدن ایله صافی که کون
کبی شعله ورر هر شهرده کوشکلر وار یا قوتدن وکونکرلری پیروزدن بعض کوشکلر فرزمرجاندن
کوکره لری زمردن بعض قصورلری یاقوتدن وکونکره لری الجودن وبعض سرایلر الماسدن کونکره
لری شب چراغدن افتاب کبی شعله ورر یا سلیمان هر قصرده یتمش بیک سرای هر سرایده یتمش بیک حجره
حجره لرک اچره یتمش بیک حقه هر حقه اوزره بر در لوسیر وارکی التوندن کی الجودن کی لعل یاقوتدن
پیروزدن ومرواریددن کی مرجاندن کی الماسدن وشب چراغدن هر بر سریر اوزره بر جبرئیل وار
یاقوتدن ودرمانیدن وهر بر سریر اوزره یتمش بیک دوشک وارحله لردن بر بریسنه بکزمز
اجلری مشکله کافور له طولمش وهر سریر اوزره بر در قبه معلاق نوردن طور در نور له عالمی
منور ایلمش وهر دوشک اوزره برحله یوش حور عین اوتورورکر وهر حورینک فرقنده یک محبوب
اولمش وهر دوشک اوزره برحله یوش حور عین اوتورورکر وهر حورینک فرقنده یک محبوب
جمیله عاقله کامله قزلر المش خدمتکاری وار درکه هر بری لا له وکلعذار اهو کبک
رفتار حاجلری مشک تتار نور کور نورالعین ای کبی یتمش بیک دخی حادملری وارهر
بریسنه کاکلی پیچ وتاب سحاب اچره عرض افتاب هر بریسی الی لریده نوردن طبقلر وارقجنکی
اول حورلر بر مقامدن کیندیلر اجوبه یاغی سیران ایدرلردی وقیتلکم سیران
اتمکده دیلسلر اول طبقلر اچره اول حورینک صاحبلرین کتورورلر قنده کم کیدرسه بیله کیدرلر
بعض صاغنده بعض صولنده استقامت ادرلر دخی منتظر بعض معینین اولن دکم صاحبلری
قجنکم اشارت ادرلر انلر مصاحب اوله نظم خوب محبوبه جمالده عمکسار
دلربا نازک بدن رعنا غبار جنتی اعلی اچره بور هر بری صاحبینه ایر مکادر انتظار
نثر حکیم قولنجه سلیمان حضرتی نبوت کریسنک اوزرینده ملکوتله صحبت الهی قلمقده دکله مکاله
اشتمکده امالکه بزوم قضمونه بوجا بندن سامسوان کلدکم اوغلی ذال دستانله اتورمش اول
بشیدن کجن سرکذشتی بیان ایدردی بغایت داستان تعجب ایتدی یا پهلوان زمنت اولخذایه کم مبارک

27a

يوزكي كوردم روزكارنا مخالف خلاف قلمدي خذمتوكه يوز سوردم اماكه كندوكي بلورسز قلوب بهلوانلر كله
جنك اتمك كندوجكر كوشك اهنك اتمكدن كلمدي سكا بوفننه كم تعليم قلدي اكركم كيقباد شاه حضرتكي
بليدي نجه جنك اهنك اتمك خذمتوكه يوز سربوب قلمكه باش قويدي ودخي اوغلوم رستم سنك سامسوار
دكوك بليدي جنك اتمك دكل خاك پايوكه يوز سويدي اكركم مرادوك كيقباد سليمانه تابع اولسون
درسك كيقباد سروك بصحق دكل امروكه فرمان الودي صنكم سن بهادر بهلوانله جنك جدال قلوردي
ديو زاله تاندن شيله ديمك سامسوار ايتدي جكركوشم بتم بوجنكه بيل بغليوب اهنك ايتدوكم
بودركه قهرمانه قاتل بروقتنده كوه البرزده ديو لريله جنك جدال اتمشلردي يلندن صكره
سروب مملكتينه كلمشي قهرمانوك اوغلي قهرمان اتاسني فرتوت كروب يرانلرينه اتمشكم اتم بهلوانلردر
قهرمانلر اماكه شمدي دوران بمدر اكركه يلبوب اتمله جنك اتسم برضربله كركدكلرن
يقردم يرياخود كورشي طوتسم ارقسنه يركتوب اوستنه جقيدم دمشي قهرمان خشم ايدوب
قاچمشي شكاره كدركن اوغلي يله جنك اتمشي قهرمان يلزلك ايدوب اتاسي قهرمان قرشو طوروب
تيغ جكمشي قهرمانه كوج كلوب تيغ صحاكله اوغلي قهرمانه هلاك قلمشي قهرمان قاتلدن
بهلوانلره نصيحت ايدوب كندولر پيشلوب اوغللري نوجوان اله صورت تبديل لباس تغيير
ايليوب اوغل لرينه جنك حرب له كوشمالك ورلر تاكه صكره اتالرين پيردديوب سركشلك
اتميلر قهرمان يولينه كتميلردي ديوب نظم بس وصيت بويله قلدي قهرمان
بهلوان اوغلي ويجاق نوجوان آتسي اوغلينه ويره كوشمالك كه اتيه ايرميه اوغلندن زيان
نش وبردخي كيقباد شاه قلبجكوب اماندن ومدوكم بودركه بن سليمان نينوك نبوت شرحني يدي يلدوزدن
دكلمشم عالمي قاندن قفاطوته اوندن اكه برجوك موكلر ندن خبر الوب اكلمشم امدي سليمان صحيح مرسلدركه
قباد شاه خود آتش پرست كافردر پيغمبرجانبن قيوب كافره يردم اتمك جايزدر كل كم بن يزدان پرستم
كيقباد شاه دشمن سليمانه دوستم نظم جايزدلرن سوم شمدر شه سليمان حضرتن
تا اولنجه قيليسم اول رسولك خدمتن دوستنه دوست اشمدر خصمنه دشمن انك طوتم داود شرعي هم سليمانه امين

27b

1 داستان کیقباد شاه واحوال رستم تهماتن حکیم قولنجه سام سوار له اوغلی دستان اول کیجه تا صبح
2 اولنجه دیوب اشتمکده اما که بزوم قصوردن ازان جانب کیقباد شاهله رستم کلدی اول زمانکه میدان اجنده
3 سام سوار اوغلی زال دستان ارکله باصوب باشین کیبوب ذال دستان دیجی یرندن طوروب سام سوارک
4 قدمنده باش قویوب الین اوپوب رخشنک رکابین دوتوب سام دیجی دستانک کوزلرنده اوپوب الهی یله رخشو
5 کرکدان سوار اولوب کدجک لشکرینه وارب طبل اسایشی جلدروب شاد وخندان فلسطین قلعه یی
6 قاپوسنه ایروب لجر وکرب کورجک کیقباد رستم دوب ایتدی یا پهلوان اگر که بوسیاه سام سوار دیجی
7 عجبدرکه زال دستان دیجی بوکا فرمان اولدی یقین بلدومکه سن دیجی اول سیاه یوزلی کرجک اکا جاکر
8 فرمان اورین قباد شاه دشمان اورین دیجک رستم کوچ کلوب ایتدیکه یا شاه جهان
9 اکر که بوسیاه ددم سام سوار دکلسه لهذا وغوم یزدان حقجون تابع اولوب
10 اکه لهیم محبت قیوسن سنک اوستکه یا بیم خدمتنده الوب رخشی جا بیم اطاعت ایدوب
11 الین اوپیم اگر کم ارنلر میدانده که بن اکا بیون ویرمیم باشمی که بن سام سوار اصلیم
12 قهرمان نلیم حاشاکه بن برسیاه مطیع اولم قرشوسنده طوروب خدمت قلم اماکه بوسیاه ددم
13 سام سوار اول بهلوان روزکار سه ددم عاصی اولزم فرمان اولورم اماکه ضمغل سکا قلیج
14 چکوب دشمان اولورم هان قصدم اولدرکه اول بهلوان ددم سامسه حضرتوکله بارشدورم
15 دوستلق ایتدورم نفدرد شمان لغوکز دیجی وارسه اکه کوزی یار مصاحب قلوب سزم درست
16 ایدرم نظم ای عجم سلطان عالم کیقباد حزم اولکه غم یمکل کی زیاد
17 بن سنی بارشدرم اول شاهله قلحذر اما سقین اتمه عناد نثر حکیم قولنجه رستمی جهان
18 کیبیله قسم یاد ایدوب کیقبادک کوکلین شاد ایتدی اندن صکره طبل اسایشی جلدلر کیقباد شاه
19 جنک یرندن دوب اوتاغنه کلوب بکلردیجی خیمه خرکاه سنه وارب قوندی اول کیجه تا صبح اولنجه
20 عیش نوشه مشغول اولدلر جملسنک دللرندن ذال دستان بیون اولیاه طهدی وجنک سامسوار دکلدیوب
21 بوفکرله تا صبح اولنجه عیش نوش ایتدلرجون اول کیجه کجوب صباح اولدی نظم

28a

جونكم كيجه كجدي ايرشدي صبحدم كوس حزبي جلادمهيا زيروبم شهر اچندن چيقرشب اوتدي خروس 1

خلق اويارب جلدلر طبليله كوس آت سهيل اوردي ارن اندي واز بهلوانلر ايدست ايوب قلدي نماز 2

جون نمازدن فارغ اولدي سرفراز جقدي غنه اوتوب سام كيبه ساز دكله لمدي قصه ندر ياعزيز 3

نعت ويرصلوات مصطفايه والسلام 4

حكيم قولنجه قجنكم صبحدم اولدي كيقباد درگاهنده كوس حزبي جالندي بيك ارسلر يرندن 5

طرب اهن پوش تيغ حمايل قوشنوب جنك يراغزمهيا ادب طوناندي لرجنك كوندردي يوصواشي اتمكه 6

قوانديلر كيقباد شاه دخي صبح اولدوغن كوربت تشي برستلردنچه طاعته طوربت اندن صكره 7

قال قوبن يكرم درت پاره جنك آلتن اوزرنده قلوب يلنك نژاد بورخشه سوار اوب بهلوانلردن 8

سر لشكردن كم وارسه وزرا امرا اوغلي كيكاوس زوبيزهان سوزاقوا قطان قضبان قبطون 9

بوسايراوندرت بهلوان اهن پوش وزيرلردن صالوندي اكلتي اقواس قاهر دخي كلوب كيقباد شاه طابو 10

قلوب باد پاي آهن ناخون حكوب شاه سوار اولدي حسرواتون باشلو علمدي فلكه قالدرب كوس حربلر 11

جالدوردلر اوندي اله گز يوزبيك ايران زمين لشكري آهن پوش اوب رخشي رخشان سرب بيك درت يوز 12

الايلر بغليوب لجر عمان دكي جاغليوب بهادرلر شاد اوب محتشي اوب اغليوب ميدان يرينه ايروب 13

شاه آت باشن جكوب طردي بيك اله بوز اتون جبلوجوشنلو صاغ صول يوريب اتون جبوقلرم اوربت 14

قلب جناح ارراسته قلوب ميمنه وميسره الايلر بغليوب قوشونلر دوزدوب صنجاقلو صنجاقي دبنده 15

بهلوانلر طوردلر بوجاندن رستم دستان يرندن طوربت صبح الدوغن كوربت ابرهيم شريعتجه يزدان برست 16

حرم يقجه اله ركعت صبح نمازن قلدلر اوراد اوقيوب تمام ايتدلر الوندن طوس دلاوره حكم 17

ايتدي جبه خانه صندوغين خاص قوللرينه كتردي رستم مفتاح ويردي طوس بسم الله ديوب 18

صندق قوفلرين اجدي الله ايمن اشدوب شيطان يدي قات يره محوا اولب معدوم اولدي اندن رستم 19

يرندن طرب جبه صندوغ قيتنه كلدي يا مفتح الابواب ديوالله اوروب صحف ابرهيم يرلشي غزايي ختم كولك 20

لكينه صحف آدم وصحف شيث يارلشي بازو بندلري صاغ وصول بازولرينه بغلدي وكوكلك اوستينه 21

28b

1 داود پیغمبر دنیده کیقباد دخی رستم لایق کورمشدی اول زمانده
2 کیوب قهرمان جوقالین اورزینه الوب کمر قوشاغین قوشاندی هیبتندن مزیح فلك کوکده
3 اوشاندی واندن نیمان قان اچیجه شمان بیچی زخم ایدیجی قلجین حمایل قوشاندی واندن صکره
4 کشتاسب شاهوك قبلان پوستندن اکا قوربانلر ترکشلر قلدرطاقندی تیرین فلك اوقونه قربان اولمه
5 دیوصاغ وصول قور قوسندن دهشت الوب عزیه شرقه باقندی اندن صکره اوچ یکرلو قوین قورخ مثال
6 گرکدان شاخندن دوزلمش قیچایین دینه الوب یدی باشلو اوزن پوستندن بوکلمش کرش یای کزینه
7 برغوب قوردی قوس برجنده عقرب آیی کوب هیبتندن بورجنده توبرجی قوسنه مقارین اروطوردی
8 واوج قناد لو سیمرغ یکلو لمعین طوطا قلو یلورتن سرو قامتلو اهرقینا قاوجان ایکی جبه وجوشن
9 دیکی اوقلرین کیشی اغزنه دین قودی اندن صکره اژدها دلو زلفقار یلو خنجرین یلینه صوقندی
10 طفوز یوز طفسان طفوز ارطال بولاد کورزین سنکی اسیاب کیی الینه الوب باشنه سیمرغ یله کین
11 صوقوندی اندن اول یوقشه یل انشه سیل قشی قولقلو گرکدان طینقلو دیك قرنلو طاغی بللو
12 رخش گجلیوب زرین زین اوریب رستم نظرینه جلدلر بسم الله دیوب رستم رخشنه سوار اولدی
13 اندن جمیع بیستان بهلوانلری نیم روز سرورلری اهن پوش الوب سیف صاعق اله الوب رستم کلوب
14 طاپوقلوب جمله یی طفسان طفوز بیك سرور سامسوار اوغلی علم قلدریوب وصوناجلدریوب رستم اورتیا الوب رخش
15 رخشان سردلر گیقباد شاه نظرینه ایردلر شاه رستم نظر صلوب عزت قلوب صاغ یانینه الدی اوغلی کاوس شاه
16 صولطرفنده طوردی بیستان سرورلری زاولستان دلاورلری ایران زمین سرهنگلری رستم جها نکیر
17 اول کون طوندوغین جنك اهنك اتمکه قوندوغین کورجك بغایت شادمان الوب فرح کب ایتدلر
18 الی قلچ قبضه سنه اوردلر نظر فلسطین قلعه سندن یگا اوردلر کوردلرکه قلعه دن سامسوار اول پهلوانین
19 رویکار نوجهله سلیمان لشکرین جکوب میدان یرینه ایره میدان کوسترنه جنك اچنده نوجهله

20 جواب ویه نظم
هزیرسی کوردی بدکلی میدان ایچنه — قنق جانب کاله میدان ایچنه
21 حالی میدان اولمدوغین بللدلر — رفع ایدیردی دستان ایچنه — نثر حکیم قولنجه بولر یوندی بزوم

29a

1 قضمور بوجا بندن سامسوار اول بهلوان خوتخوان كلدي اول كيجه كه سامسوار اوغلي دستانله عيش نوشكه
2 ايتدلر عاقبت گجه گجوب صبح ايردي كوشك شاهي مشرقه اوقودن جرخي جارومدن نوران تختينه گجب
3 قاف قفاسنه تاجو خرشيد كه اوردي سامسوار يرندن طوردي صبح اولدوغين كوردي داود پيغمبر
4 شريعتنجه اكه ركعت نماز قلوب تجديد يوزسردي اوغلي دستانله جونكه صبح نمازاداقلوب تمام كه
5 ايتدلر نمازدن فاريغ اولجق سام سوار امر ايتدي جبه خانه صندوغين كتردي سام نظرينه
6 يتردلر قارون پيلتن صاندف قفلني ويردي بسم الله ديوب صندوقي اجدي رجيم قورقوسندن
7 جانبي جهنم قاجدي اندن بركوكلك حقاردي كه اوزرنده تورات موسي يزلشي وعزايي زبور سام طوروب
8 كوكله كي كيدي وزبور تورات يازلشي بازوبندلري قوللرينه بغلدي قهرمان قاتيل اني اوستنه كيدي
9 قوشاغين قوشاندي فريدون جزمسين ايا غنه كيدي ضحاك اشغن باشنه اوردي كيوان ويردي
10 خنجر بيلنه طاقدي تقمه قلجي حمايل قوشاندي تيرين فلك كوروب قورقوسندن كدي يدي سكلوا كلم سغما
11 بغرلو گهكشان قبضه لوازدها بوستندن طوزلشي طقوز بورما كرشلو يايدزنه اوروب قوردي
12 سيمرغ يكلوا لماس قينا قلو يا قوت اكاكلو اوقلرين قربان اغزنه قويوب بيرو بيابان بوستندن قربانين
13 طاقندي مزيچ ويردي كه قدرت كورزين اله الذي غفاب فلك يوكيزباشنه صوقدي يدي اينه بولاد
14 قلقانين اومزنه صالدي اول باد صرصر بوريشلو قضا وقدر سكويشلو اكلم سغما بوبنلو رخشن كم
15 اهن پوش قلوب زرين زين اوروب برزين رخش سام نظرنه جكنجه اوغلي دستان دخي صنوب اتاي سامك
16 الين اوپدي كوزلرندن ياش دوكلدي ايتدكه يا جهان پهلوان واي صاحب قران بلورمكه ارنلر ميدانته
17 كيررسن جگركوشم رستم ميدانه كروركرسن دلكوم اولدكه سندن اومانم كه رستم ضربه
18 حربله كورز اورسن اگرچه يلبوب سكا سركشلك ايليه ديلرمكه ميل عمابا ايده سن ياشا نلغله كوشمالك
19 ويرسكم بلورسن بنم جگركوشمه سنك دخي كوزلرك نوري وعمروك سرورد رخوف ايدرمكه
20 رستم بلمز كه حضرتوكله ايت نفيله دخي غضبه كلوب الكدن رستمه ضربه يتنه
21 بر قضادر عالمي كون فساد اول جهتدن دايما قيلور فساد جهد قيل كم ايرميا سندن خطا

29b

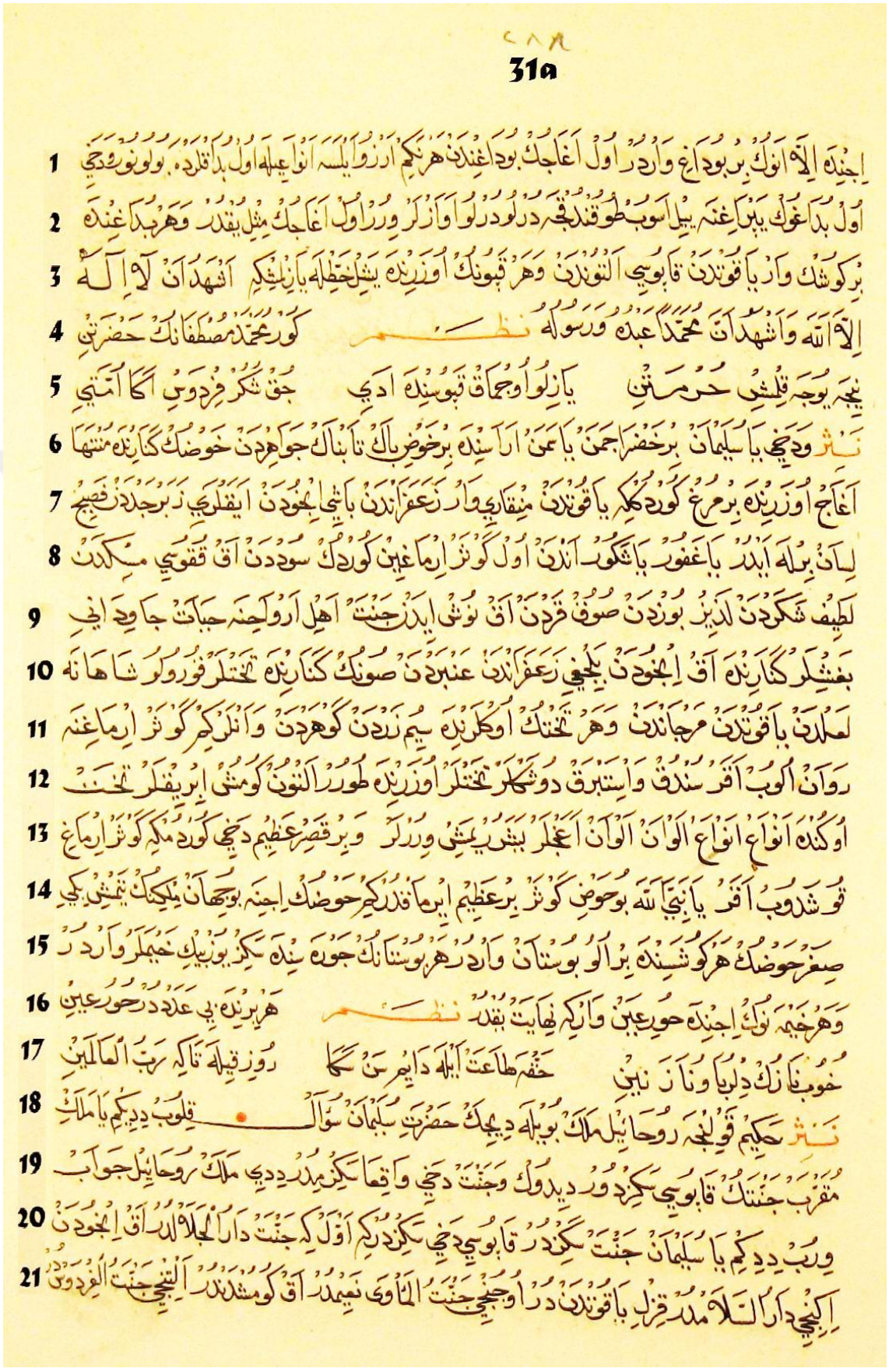
1 صولك بشمان اصحي قلمز خوش نهاد نثر حكيم قولنجه دستان ذال بويله ديوب دلك ادجك سا سوار
2 باش اوستنه ديوب رخشنه سوار اولوب انزن دستان دخي جبوجوشن كيوب قول لوق
3 بطلوق طاقنوب باشنه اشق اورنوب سيف حمايل قلوب كيش قربان قوشنوب بوزبنله قارون ديوبندلم كيوله كودرزله
4 كوستجهله يكرمدرت پاره جنك التين ازدلرنده اراسته قلوب رخشلرنه سوار اولوب ذال دستان دخي
5 فيل سوار وقارون پيلتن سوار اولوب سام سوار اولوب زال دستان اولوب سليمان بكلر بكسي يهو
6 شافتله بلنك افكن دزدادله سكسن سكز عرب عربها دلاورلريله قدس سرورلريله سوار اولوب سليمانى
7 عالملر قالدرب نايي رويينلري جالدرب فلسطين قلعسنك قاپوسن اجوب بهلوانلر ميدانه يرينه كلوب
8 گيقباد شاه لشكرينه مقابل معارض اولوبن قلب جناح اورتنه سنه طوردلر مهترلر سنجاق علم شقه لرين
9 اجلكر طبل دهول لرده جنك حرب جلوب صورنا نفير لرده اجل ايرين ارلاد لر فيل لرم جنكال اوريب
10 نعره حيقردلر نظم كوس حرب جالنوب اوتدي جنكه طبل رنج زلزله دوشدي يره طوقشدي طغلر خنج خنج
11 انر هيلي ارغيوي جكلردي طاس جرخ بهلوانلر جنك ايتر بلدرتلر دنج حكيم قولنجه اول صباح گيقباد
12 شاهله سا سوار مقابل ومعارض اولوب كه طوردي اكه دشمان لشكري يكه يرين كوردي كبشي
13 اوردي قربان قفدي يرينه نعره اورشدي نعره لردن زهرين زهان زلزليه كلوب مكلر كوك بوزنده
14 شاشدي مزج گيوان بوزجنده يوزن دشدي بعده رستم جهانگيردلديكم ميدان زوبين جهان
15 سوراجارتب الوب رستمدن دلك ادب ميدانه كرمك دلدي انزن رستم دخي گيقباد شاه ازن ويردلر
16 زوبين شاه الوب التمش ارش قامتنه جبه جوشن كيوب طرپه تختنه سنلين سيف حمايل قلوب كيشي
17 قربان قوشنوب يايين كيشي اغزنه قويب خرمان مثالي بولاد قلقان دوشنه صلوب يدي بوز تمش يدي
18 رطل كرز كران الينه يكرم درت پاره جنك التين اوزرنده اراسته قلوب انزن صكره فيل سوار الوب بزيرخانه
19 ستونن مثال سكوي قوله طوتبن فيل سروب ميدانه كردي كلوبن باشندن اشغن جقاروب طبل بازاوزرنه
20 قيوب يوزن سامدن يگادندروب اكه الرين اكه كرذكاهنده قيوب رعد وارنعره اوريب ابتدي نظم
21 ميرينم صاحبقراني عالمك جان ايليجي كي بنم نسل ادمك من محبي ذال دستان اولشم

٨٢

30a

جاندن دلدن يولدشيم رستمك نثر حكيم قولنجه زوپين جهاندن سوز بوو جهله نعره اوروب 1
فيل سروب لعب هنر كسترجك بويكادن سامسوار دخى رخش سوروب ميدانه كردي سلام وردي 2
يا پهلوان نه يولق لاف اورسن گندوكي كورسن ارلكدن هنرك نوار كسترديي زوپين 3
سنكي اسباب مثال كورزالنه اوب باشي اوزره صلوب سام حواله قلدي سامسوار دخي كورزه ايسن 4
ايسن قرشو طوتدي ايه سنه طوقمدن هوادن ايزكن عمود طوتب جكوب زوپين الندن كتوب يبانه 5
اندي زوپين اني كوروب قاقدي يلديرم كبي شاقدي النه تيرو كمان اوب سام راست كوكسنده 6
كوزليوب اندي يقين كلجك شهادت برماغيله اوروب اكه پاره ايتدي زوپين اني كوروب 7
كمانه قربانه صلوب طرپه تحته يي مثال شيرازي قلجني جكوب قفاسن كوزليوب سام جلدي سامسوار 8
انوك قلجنه كورزين مقابل طوندي كوردله قلجني اوروب بوزپاره يي كبي طاغيتدي نوبت سام دكجك 9
رخشين زوپين اوستنه برغوث يانندن گچر كبي اوب يانه يانشحق صول ايا غين ركابه محكم 10
باصوب صاغ ايا غين ركابدن چقار وب زوپينك كردن كاهنده بوشت يا ايله اوردي بكم دي نفسيه 11
بغلندي كوز قراردي اكه ايا قلري ركابدن چقوب دبي اوزرنه يقلدي سام اوب كوكسي اوزرنه چقوب 12
يوزندن نقابن قلدروب گندوي عرض ايتدي زوپين كوردكه گندوي بصان سامدن شكر ايدوب يزدن طوروب 13
يوزيره سروب الين اوپدي اندن ركابن طوتب بندي زوپين دخي فيله سوار اوب اجازت ويروب اوغلي 14
دستان ياشه گندي نظم كردي ميدان اجره كينه بهلوان قرقشانردوشه كورسه قهرمان 15
نعره اوروب اردلاري دفع پس كم صدادن اوتدي كم كوم اسمان داستان سليمان وصفت جنت ذره وزاندرصف جوزه 16
حكيم قولنجه سام سوار زوپين جهان سوزله جنكه آماكه بزور قصور ملك روحايل له سليمان حضرتنه كلدي 17
جنت اجلدي كه مرو كشر طلعتلو حورلر كه يورلر هر يرنك باشنده مرصع تاجلر يا قوتدن زبرجدن وهر تاجوك 18
تپشر يبك كوشي وار هر كوشه سنده برمرغ وار قجنكي جنت اجره يل اسه اول لطيف مرغلر طوقونسه اول 19
طيورك هر بري لطيف اوازله صدا قلور صدا كه جنت اجره يا يلور صدا سن يبك برطرب برپره كلوب سازجلوب 20
نوروزده اوازادرلر ودخي يا سليمان ذكر اولنن سريرلرك اوكلرنده عظيم كورسيلر وار بعض يرم زدن بعض 21

1 كوهردن بعض لعلدن بعضي بيروزدن بعضي مرجاندن ودخي يا نبي الله جنت هوايي نصوق ونه ايي اولور
2 ظلمتي كيي يوق دايم كون كبي منور درحور يلر ذوق صفا ده در نه غفلت نه سقيم مرض جراحت يوق هر نكم
3 يتورسه در ليوب كوده سندن حقارميك كبي قوقا رجنت اهل حور لر جمع اولور نه غسل جنابت وار نه خوحيض نفاس
4 تحمل نه طهور مق وارد ايمر بكر قز اغلامندر نظم جملسي پاكيزه فرد در بركمال
5 ايله محبوبه يرتشش ذوالجلال يوزي كون آلين خود بدر منير جشم آهو سوزلري اي در لال
6 نثر ودخي يا سليمان جنت اجره ايما قلر كردكي بعض بالدن بعض سودن بعض ايجيوه مثلي صودن بعض سليملدن
7 روان اولوب اقر هر ايماغك قويي قيري لعل ياقوتدن ايما قلرك كنارنده حور لر وار هر بر حورينك خلد منزله يتجه
8 قوللنجلر وار بعضسنك النده ابريق التوندن بعض ياقوتدن ومرجاندن جنت اهلين انوكله صوارورلر ودخي يا
9 سليمان جننده بادنرين اسوب اغاجلرده نغمه لر قوبر لطيف وميوه لري نارنك زيبا لذتي
10 شهد فايق اهل جنت اندن ارزو قلسه بطاقلري اكلور جنت اهلنه ميوه سن نظرنده قور يينه يرينه جملور وار يخه
11 اول ميوه يي اغاج بداغنده تروتانه يينه يعني كبي الور وبر عجب دخي بود ركم هر اغاجك يپرنخي وجكي ويمشي
12 دكلوب خزان اولمز قرتلمز بر قرار اوزره دورر واول يمشلردن اهل جنت كه يرسير اولمق اوصانمق فانمق
13 يقدر يا نبي الله جننده براغاج وار التوندن اوزده كي وار الكه غايت زيبا يپرانخي دخي انوك كبي بترطولم
14 عرضي دخي اولقدر ودخي اول درختك بر عظيم يمشي وار كه اون اله دلملو قاون وضعفنه رنكي صودن اق
15 شكردن لذيذ ودخي بنمك ايجون آتلر كوردكي تتلري ياقوتدن وقنادلري زمرددن عنا تلري التوندن
16 يجا ملري الماسدن مسك موي صاچي خلقه خلقه صاچلرنوك اوزوني بيكر ارشون وارجمه كون اويجاق
17 جنت اهلي آتلره سوار اولوب بر بريني وارب زيارت قلوب كينه مقاملرينه وارد لر وهر موي منجون
18 يمشي حوري وارد راعما لجه زياده بن خدا بلور يا نبي الله اجماقده بر عظيم اغاج دخي كوردك اجماق اغا
19 جلرينك اوسدي اكا طوني درلر بود اقلري قرومزي پر قلري كملر صاقلري كملر انوك اوزدكي رحمتدندر
20 بداقلري زمردن يپر قلري سندلدن يمشلري لولودندر انوك اوزنده بيك بداق هر بداقك بيكلايكي
21 ساق عرشه لاحق المتذكر انفا بود اغلدن دنيا كوكنده بر بود اق يقدر وبر قبه يقدر وبر جادر يقدر كه اوجماق

31b

1 اَلتونلرندن در یدیکی جنت عدن دردانه دن در کریمی قبهٔ جنت در مطلعدر اوجماغك جمیع جشملری آب حیات

2 کبیدر وانوك اکه قاپوسی وار التونلردن وبالجمله مکانلردن تپرایغی غبردن ودیکی یا سلیمان اوجماق ار

3 ماقلرینوك برسی رحمت ارماغدرکی جمیع اوجاقلرده آقر انوك قوملی تیری مرجاندندر قردن صوفی شکردن

4 لطلو سودن آقدر برسی کوثر وبری کافور ارماغدر وبری نسیم اندن سلسبیل ارماغدر اندن رحیق مختوم

5 ارماغدر بونلردن غیری ارماقلر وارد رصاغشین یلمزوز نظم سندس کوثر مثالی نهرصافی پاك ذات

6 کیماندرکه کمی آقر آب حیات هربرین شهد لذت لجره شهد شکرصافی صودن آق قاردن صوفی لذتی شکرنبات

7 نثر حکیم قولنجه ملایکی رحمایل عالمی علویده کوردکی مقام جنتی حکایتیکم ایلدی اندن سلیمان حضرت سؤال

8 ایتدیکه یا ملك مقرب عالمی علویده کوردکك بیان ایتدك انلرکه عالمی سفلیده نه کوردکل جواب ویردیکم یا سلیمان

9 عالمی سفلیده جهنمدن عجیب نسنه کوردم دیدی سلیمان حضرتنه ایدر قحنکه میکایل حضرتلرینه سکر اوجماغی که

10 سیران ایتدوك اندن وارب دوزخی کرمکه ایدب جونکه یدیقات یردن اشغا تحت الثراکم ایندوك

11 بر عظیم فرشته کوردکلی سهمناك بر بولاد کرپی اوزرنده اونبر کوزلرینك قرایی بوداجه وذکر تورشو

12 روی سخت قلولو سخت خوالکه قاپی آرانده یتمش قیل وارهر قلوك طول عرض یدیقات یرجه اولهه هربرنده

13 اول قلوك برر اولی طاغ وار اوددن اوددن زنجیر لریله آصلوب ایله اولی طاغلردکه قاف طاغ

14 انوك قفنده بر حرف دانه سنجه اوله اندن اول فرشته میکایل کروب عزت ایتدی میکایل دیکا سلام

15 وربك حرمت ایتدی سؤال ایتدم میکایلکم بوعظیم قورقنج ملك کمدر جواب ویردی جهنم مالکیدر یا سلیمان

16 قحنکم اول ملك حق تعالیه تسبیح ایدن اغزندن اود صاچلور وقیتکم نفسن اجروجکوب مالك ساکن

17 الله مالکك شکل واول طاغلرك وضع کورنر ودیکی یا سلیمان اول مالکوك الندن برعمود وار اوددن

18 یوزیپرانجی وارهر یپرانجی یرلرنجه ایدی صاغنده صولنده انوك مانند مالك اوتکی مالکوك ادی طوحایل الکنجی

19 مالك ادی سوطایل اوسنجی مالك ادی برطایل دردنجی مالك ادی اصطفایل بشنجی مالك ادی طنطایل التنجی مالکوك

20 ادی صوصایل یدنجی مالك طمطاعلدر بنلرك هربری برر جهنم مالکدر تحت یدنده یتمش یدیگر یوزبیك

21 دیکی یتمش یدیگر بیك یدی یوزبانلر وارد رقدو قامتینك طول عرض بیك یللق یول اوله اوتوزبیك باشی

32a

1 وار وهر باشنه اتوز بيك اغزي وار هر بر اغزينه اتوز بيك دينج وار وطوطاغنك قالنلغي دنياجه وار قجنكم
2 الله تعالى يه تسبيح ادرلر اغزلرندن طاغلر كي قغلجم صاجلور يوزلري كوزلري يلدرم كبي شاقرو بورنك دلكندن
3 اوتلر علولر موجي كوركي اجاق اودنه توجهله علو لنددرسه بوزني يللري جهنم اودني ايله علو لنددر

نظم

4 جهنم مالكيدن طاميا بونلر امين هيبتندن دوشورلر بوزمايله زمين
5 جرمكه توبه قلوبن حقه طاعت ايلهكه تاجهنم الندن اولسن شاها امين درتيب لات دايستان مانجي
6 دكله سندن تاكه بر املح كلام كندو نفسك اكلياسن ياهمام في المثل جري سياه اولور جسد
7 شه سليمان جانك واتسن حسد كوكلك اول تختي سليماندر عيان كم طاوس اروا حله ظاهر نهان
8 عالمي قفدن قفا سيران ايدر كون مثالي دهر اجزدوران ايدر بو وجودك شهردر شهر عظيم
9 بادلرسك اندن وارد نا مديم كر جهنم ياخو جنت سنده در كر عداوت فصل رحمت سنده در
10 فكريله اعضاكي تامل قيله سن استدوكوك جملسنده بيله سن قل نظر عدلك اجينه يا امين
11 عالم اجرم ناكه وارسه بس همين جملي سنده در جمله تمام خلقت اثماري عبس دار الانام
12 سن دور حفظ حسن و مشتوك هر برينه خدمت ايدر برملك بن بكا ارواح ايدر جون حدثي
13 حقه نيجون اثمياسن طاعتي حق اول بلكم اول آخردر خلقت ايدن قاموس اول بردر
14 دربند مجلس آخر حقه منت اي امير شهريار بولدا كه يوزهم طقوز مجلس قرار
15 سلام مطبوع املح من كلام كه ابتدي آخر دكليون خاص وعام بوسليمان نامنه بوق نزاع
16 ايدر احسن هركم اتسه استماع مجلس آخر اولدي بردم اي نگار مستمع جمكاسون امدي انتظار
17 ايرتيه كر ايركور حق نماك شه سليماندن دياور خوش مقال سوزديم ايشتمدك اولا وخلق
18 كوش ايدجك دل وجانه طوله شوق ليكه بودم اومرن خاصيله عام فاتحيله ياد ايدا لراي همام
19 كم دعادن ياد ايدر فردوسي روز قليون حق اكا فردوسي اي جهان كن دمكدن وار ادن
20 خاك كويانطفنى اشعار ايدن نور احمد حر متجون يا اله عفو قل فردوسكم ايتدي كناه
21 رحمتي سنده دلرسك كامكار وصلوات مصطفايه يادكار سليمان نامنك ايله يوز اوبنج مجلسنك دكرندن

32b

1 نطقه كل اي طوطي شكر شكن — كم كلا مكدر حديث لحسن سخن — لطف ادب دورت كنه برخوش نوا
2 كه اهل عرفان جاندر سوزك نوا — سويله فرصت كجاندن ايله نغم — ملك مال و دنيه ايجون بس نغم
3 كم جهانك كنجنه يوق اعتبار — دولتي بختي دكلدر برقرار — هر كيمه دولت ودرسه بر نفس
4 محبتي يللر جكر بس پيش وبس — دوند كنجه جرخ اخضر ياه مهر — ذرجه اتمز كسيه قطما مهر
5 بس سرنجا مي نكم بيلور نلك — يا بود نكادت ندن آكه دلك — قله انوك رنكنه اي بيخبر
6 سركش طالمدر آندن قلحذر — هر قدم آلتي ملكدر فرقدر — كم قوي منصب عرب شرقي در
7 عدل ديوانيي يرينكم باغدر — جمعه دلبر كلي يپراغ در — طاغله باغنه بيتن لاله زار
8 يرينكارك يا كيمدر اولاد زار — طوب قذك جسم خاكي جون بتر — مذتي له خاك آرا سروي بتر
9 قنق نركس عبهري جشمن اجر — برملك منظر كوزيدر آز بحر — هر بنفشه كم بتر يردن عيان
10 خاك دورر بلك زلف مهريان — برسمن برجسم دورر يا سمن — كلمذارك خاكدر غنجه دهن
11 ياسمن سبزه جمنده بي كمان — لاله حذوك ذات در اكله عيان — ذره ذره آرسك يپراغ اچن
12 نقش اتسك باغ ارا يپراغ اچن — جشم لبدر قاشي كوز خط خال — مطلعيدر جمله اكله اهل حال
13 هرنه توزي توزدر رياد شمال — بهمن دارا يكندر ياخود اك — كر سليمان اول يكندر ياخوجم
14 جرخ دوار ايدر جودك عدم — بولدغنيسه كرگدر اشبو يير — كيجه كندز داغي طوغمز يير ويير
15 اول قعودن آرته قالندر جهان — جور حد سوز ظلم دورر كي جهان — هركه كلدي بوله كيدي عاقبت
16 بلمزوزكي حال نولور اخرت — عاقل اولكن قوده عالمده نشان — اكر آدن خلق عالمدر فشان
17 كام ايسك قوغل امدي يادكار — كه ايدنه تاريخ اني مخلوق ايار — دي سليمان قصه سن ايله بيان
18 دايتان جنك افراسياب و — ويرصلوات مصطفايه شادمان — آهنك كردن عسكر سليمان

19 لقمان حكيم قونجه اول وجهله املح حكايت قلوركم ايدر سليمان حضرت بونده نبوت تخت
20 اوزرنده ملكوتله ديوب اشتمكده اما كه بزوم قصمز اوزن جانب افراسياب ترك قوندي شي اعزرت
21 لشكريله تورآن سرور ليله سليمان دلاور لري بو وجهله جنكي عظيم كه ايتدار اعزرت لشكرين صيوب

33a

بوحكما ديدوكك نه طايفدر سليمان ايتديكه حكما برطايفدر كه سوزلري عقيلدر نقلي دكلدر
وديني افلاك علمنده ماهردر لر جميع قنه قادردر لر وخستيه ادويه برله معالجه ايدرلر
اجلدن غيريه درمان قيلورلر اما حكما اكي جنسدر بري حشره نشره قابيلدر لر وبعض قابيل
دكلدر سليمان حضرتلريله ديلجك تدريج قوشي ايدر يا نبي الله حكمانوك احوالني بلدوم
انلر شول طايفدركه درمان الله دن ليمه حشره نشره اقرار قيليا بوعالمي كاينات
باقي بلا ودعوي ايدركه بز افلاك عالمي جويلجو بلورز ديلر واول حكيمه صورركه كندو وجودين
بلورمي كم افلاك عالمي بيله ودخي كندو دردينه درمان ايده بلورمي كه غير يلر دردنه
درمان قيلا يا نبي الله حكمانوك اعتقادني قوحضرتوكلم مرسل بيغامبر درحشره نشره علمم اردوكنه
اعتقادوك وارمي ديلجك سليمان حضرتي ايتديكه نعم بنم سكا اعتقادوم اولدي زيرا كه
حق تعالى قادر در وبر كمالدر هرنه نسنيه نظر قلسه عنايت بولور اكر اول نظر الهيه
ابريشه سين حيوان دخي اولورسه قدرتي ربانى وحكم يزدانى برله دما غنده كروب
اول عاصيه كندو كبين بلدورمكجون مغزني يوب عذاب قيلور ودخي ميكائيل حضرتي ايله جميع
يره دلشي مخلوقك دللرين وتسبيح لرين بكا تعليم ايدي جميع حيوانات بنكله شجرات ثمرات
دللوردلنجه خالقه تسبيح ايدرلر بس بر شي كم الله تسبيح ايدن الله بلمزي الله لك
وحدا نيتيله بوجهانوك فنالغين انكا رفي ايده نظ[illegible] حقه تسبيح ايدر اخر حق بردر واحد اول
كم نكهار درهنده حضرتينه ماجدر الله هرنيه كه الله نظر سن كورسه اني حور صيف جمله حقدر بنده سيدر حقه حق بل عابد اول
حكيم قولنجه سليمان حضرتي بيله ديلجك تدريج قوشي ايدر يا نبي الله خوب شيلدوك بيغامبر لر خبرين
وردك ولكن بن بنده نوك احوالين تفتيشي ايدرسك ثمالي يلي اسوب خوف ايدوكمه جنوب يلي
ايجك شاد اولدوغمه سبب بودركه اولدوغم مكانده شام حدنده عرب ايلنده بر شيخمز
وار در نوح بيغامبر دم كورمشدر طوفان قوبب هرجيوانا توك انوا عندن جفتلو جفتيله
تدريج قوشندن دخي اول بزم شيخمز طير تدريج قوشي بيله كورمش نوح بيغامبر دم دايم

33b

1 آنوكله كلمات ايدرمش حسني لطيف اوآز محبوب اولدوغي جهتدن ونوح بيغامبروك خيردعانن اشدر
2 تاكدر اولمن استيمنجه وفات ايتميه وجودي صعيف خيف اولميه نوح اكا دعا قيلدوغنه
3 سبب بولكه مرغ جنكيس درلر پرقوش وارردر انوك تسبيح بودر
4 معنيي بودنكه اي فلك غدار وستمكار سين نوبهار رخزان وروشن جهانه طوفان وبرديخكي اوغلندن
5 وقزندن ايرجي سن راحت يرنه محنت دولت يرنه مذلت ويرجي سن بوكلمات ازرنده يكن
6 نوح بيغامبر اوغرايو كلوب تسبيح اوآزين اشيدي الله برطاش الوب اول قوشجوغزه اتمش تاحتا
7 اولدرمكه قصد ايتمشكم سنوك نه حذوك وار دركه فلكوك كردشنه كوكبوك جنبيشنه
8 تقدير وك ايشنه طعن قلارسن مرغ جنكيس ديديكم يا نبي الله اكرجه بزوم طبيعتمزدن اخنيا رسز
9 بوسوز قوبوب دلمزه كلور نيجه فلكوك كردشي حالين خلقت ايدن خالق بلور ديمك نوح نجي
10 ديديكم سن بوسوزي بني كورجك سبلدوك يعني بن بوعاصي قوي طقوز يوز يللرك
11 خالقه دعوت ايدرم هر يرينه تالش وتواضع برله منت ايدرم ايمانه كلدوكلري سببدن حقدن
12 طوفان استدوملكه خلق عاصي غرقه ورب هلاك اوله يريوزي انلروك شكرندن پاك اوله بس
13 طوفان اكدوغوك بكا طعن ايتمكدر اكرجه دايم الاوقات تسبيحوك بوكلمات لريسه جلنوكدن
14 شاهد كترلكه سني هلاك ايتميه دينش كندو جلسندن كيسه يوغش اول بزوم تيخمز
15 تدريج قوشي انده خاطر بولنوب شهادت ايدوب دمشكه يا نبي الله بو مرغي صغيفوك
16 وبوطيروك كناه بوقدر دايم كلمات وردي وتسبيح بودر اما كه حقيقت كوزيله
17 فلكوك حالنه مطلع اولنك بلورسكز جرخوك حادثه سي جقدر اكرجه كرامر ربانى برله
18 جنبش ايدر حكم سبحاني برله كردش ايدر عالم نوبهار طاغلري لاله زار وباغي كلزار
19 يريوزي مرغ زار كولي كلدورب بلبل لري زار اتمشلر يه كلشنه خزان ورب زمهرير
20 زمان ورب ابر وباران كران ويرب يازي قيش ايدوب دنيانوك نباتي نفسيني بوكون
21 كونكيي كبي تيزكجر هم واقعا فلك دوندوكنجه ياري ياردن ايرجي مهريرينه كهر ويرجي

34a

عكينه دوخيدر شكر يرينه زهر صويخيدر نوله يا نوح ديوب مرغ جنكشوك كناهيي عفو اتمش انلرن 1
اول شيخمز تدريج قوشيني غايت فهم اولدوغي سبدن اشنا لق كب اتمش وقتي كه طوفان نوح 2
قوبدوغي وقت هرجنس قشلردن نوح بخي كه كيمه قويمش اول شيخمز تدريج قوشي جفتيله بيله 3
كرمش ايله اولسه اقلدن اشنا لق اولدوغي جهتدن نوح بخينوك نظرنده طور ورمش داود 4
لحاييله نغمه تلورمش وجونكه يردن صوجقمش سكسن كيشيله سنيلردن كيمه بيله المش باقي كفار 5
وعاصيان عزته وروب هلاك اولمش تكركر كنعان ادلو نوح بخينوك برا وغلي وارمش ايمانه 6
كلمامش الله وحدانيتنه اقرار قلمامش اول وقتن نوح دمشكه ايمانه كل كيمه 7
راضي اولمايوب كنعان باشي اورزنده برمعصوم اوغلني دوتمش وقتي كه دكزيردن جقان صويله كه 8
لحاشدي كنعانوك باشدن اشدي جاني ايسندن اوغلنجوغي ايا غي الته الوب اوستنه جقدي 9
فايده قلمدي هلاك اولدي نوح اوغلي كنعانه اجمدي آماكه اول معصومه اجدي دونوب 10
برزم شيخمز تدريجه ايندي ياتدرج حق تعالى ني وار ايلسون اخيار كله اولوموك ايتيجك 11
عالمده باقي قلوب پايدار ايلسون زيراكه جنكسز قوشي بكا هلاك اندورمدوك انوك سوزي 12
كرجه كمش كردشي عالم طوفان تلورمش كشيي اوغلندن وقزندن ايروب بعزين باره باره جكرين 13
خون ايدرمش نظم كردشي بيله تلورجون دايما جرخي فلك نامراد ايدر كشيكاه ويرر اولدلك 14
جرخ سركش اولد نهار اوندلمز ي دريغ كه اغلشور اندن بشرجون الكشر مرغ ياك نثر حكيم قولنجه تدريج 15
قوشي ايدر يا بني الله اول يزوم شيخمز تدريج قوشي نوح بيغمبر دعايي بركاتنده هنوز دكي 16
حياتده در خالقه تسبيح ايدر بريرده انور رهيج قدرسنه جقاز براسز كوهستانده غار ايچنده 17
اولور اول يروك تدريجله هر برمز اغزومزه قوجه اوتلجوغزلر وصررمش دانه جقلر جمع ايدوب 18
نظرنه التروز اني افطار ايدب غدا النور رزاقوك شكري يرينه كتورر دكي خبرلر اجوب 19
نوح طوفان ندن خبر ويرر ايدركه شاد اولوك شول وقتده كه جنوب يلي اسر بكي 20
بوريادن يلي ايجك عالم روشن اولور حيوانا توك تلي فرح اولور آما كمر ثمالك يلي 21

ايجك غايته قورقوكه شايدكه طوفان نوح قوپيا زيراكه طوفان نوح قوپمزدن اولش
لقمان كون تمام بادِ شمال اسدي صرصريله يري صرصري پرپرندن ايروب بحر محيط قينيب يردن
صولر جقدي ديو خبر وردي ودخي نوح بيغامبر منطق الطير ده كيده اولن مرغانه في الجمله
حاضر اولن تدرجلر جميع مخلوقاتوك دلنجه الهوك قورقوسندن خبر ويروردي قيامت
قوپجاغين وعرصات اولجاغين بيان اتدوكين شيخ بزه خبر ويروب اكاه اتدوكي سببدن
توا تزله يزم جنسمز خبر ويرمشدركه معلوم لري اولدوغي سببدن پوريادن يلي ايجك شادر
اولوب تميز پاك اولورلر اماكه شمال يلي ايجك طوفان نوح قوپردي يو اجل قورقوسندن

غصه دن جسملري قوري قديد اولوب ضعيف دوشدكلرنه سبب

اولله يلي اشه اولورلا غزايوقه تندولا جنسمز حرور ويلي ايجكز بادِ شمال اولن اخر بودرر حالومز كلاكم تمام
كه اشترده حضرتوكا بوزمان اوتوغرضحال حكيم قولنجه تدريج قوشي بيله ديجك سليمان نطقنه تحسين اتدي
وسمز وكاه ارق اولدوغنك سببين بلدي اندن نه تكرار سوال قلديكه يا تدريج بكا خبر ويركه
حكمانوك احوالي نه حقده قايل اولميوب قيل قالنه ندن مطلع اولدوك جواب ويردي يكه يا نبي الله
مصر شهرنده هرمان وتشران حكمادن اكه پادشاه وارمش علم نجومده كورمشلركه طوفان نوح السردر
مخلوقات غرقه وارسردر نوح بيغامبر ايمان كترمكه عار ايدوب قرق درلو معادندن سجون
تركيب ايدوب اكه قبه يمشلر اكا صوكارا تميه مدتِ طوفان قرق كون اولجغين بلمشلر
عالم خلقين دكن غرق اولجاغين نجومده كورمشلر اوجر ايلق ازوغيله قبه لوقبي يه ايجنه كرمشلر
طوفان دفع اولدوغندن صكره نوح آدم كندربه هران تشران بونلري يوقلدوب كورلركم
قبه لري ايچي صويله طولمش هلاك اولمشلر زيراكم درياي محيط طشوب خلايق غرقه وره بكن
بلمشلر انما يردن صوجقوب كندولري هلاك اولجاغين بلمه مشلر بس نوح نبي انلروك
قصه سين كيه كرن مخلوقاته وهر برنوك دلنجه ديو وردي تدريج قوشي دخي نوح بجيدن
اشدوب حكمانوك مذهبين اندن بلورم ديي سليمان اشدوب تحسين اتدي وايتديكم شيخ تدريجي

٢٩٦

35a

1 كَتَرْدُوبْ طُوفَانِ نُوحْدَنْ خَبَرْ صُورَ اَنْدَنْ عُقَابْ اُولْ تَدْرِجْ قُوشِنَهْ قُوشْدِيكِمْ وَاَرُوبْ اُولْ

2 نُوحْ زَمَانِنْدَنْ قَلْمِشْ تَدْرِيجِي كَتْرَهْ — نظم — كُنْدَهْ دَرْ عُقَابِلَهْ تَدْرِجْ اِتْمَهْ تَبَاهْ

3 مُرْغِ تَدْرِجْ حَضْرَتِنَهْ عُقَابْ اُولْ بُرْنَاهْ — بَسْ سُلَيْمَانْ اَمْرِ بِرْلَهْ اُوجُونْ اَجْدَرْ قِيلَا — عَزْمِ تَدْرِجْ قِيلُوبْ اَنْلَرْ اُوجْدِي كُوكَا بَادْ ثَاهْ

4 سَرْگُذَشْتِ سِيمُرْغِ قَافْ

5 حَكِيمْ قُولْنِجَهْ جُونْكِمْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ تَدْرِجْ قُوشِنِي نُوحْ بِيغَامْبَرْدَنْ قَلْمِشْ شَيْخِ تَدْرِجْ مُرْغِنِي كَتْرَمَكَا

6 عُقَابِلَهْ بِلَهْ قُوشُوبْ كُنْدَرْدِي كِنَهْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ دِلَدِيكِمْ اِيكَنْدَرْ كِبْرَا قِصَّهْ سِينْ لُقْمَانْ حَكِيمْ

7 اَغْزِنْدَنْ دِكْلِيَا اَبِ حَيَاتْ طَلَبْ اِيدَرْكَنْ كُورْدِكْلَارِي عَجَايِبَاتِ اَكْلِيَا اَمَاكِمْ لُقْمَانْ اِبْنِ عَادْ

8 اُولْ حَكِيمِ اُسْتَادْ سُلَيْمَانُوكْ فِيلْسُوفْ حَكِيمَهْ بُوقَدَرْ اِعْتِبَارْ قِلْدُوغِينْ تَعَجُّبْ اِيدُبْ مَجْلِسِنْدَنْ طُورُبْ

9 كِنْدِكِينْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ كُرْدِيكِمْ لُقْمَانْ حَكِيمْ كِنْدِي سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ ءَمْ قُوشْلَرْ سُلْطَانِ سِيمُرْغَهْ دُنُوبْ

10 اَيْتْدِيكِمْ يَا شَاهِ اَلْيَارْ كِنَهْ لُطْفْ اِيدُوبْ شَرْحِ گُذَشْتْدَنْ خَبَرْ وِيرُوبْ اُولْ نَادِرَ الْوُقُوعْ عَجَايِبْدَنْ

11 عَجِيبْ حِكَايَتْلَرُوكِي وَغَرَايِبْدَنْ غَرِيبْ رِوَايَتْلَرُوكِي كِمْ قُولَقْلَرْ اِشْتِمَا مِتْدَرْ كُورْدُوكْ كُنْدَنْ

12 وَاِشْتِدُوكْ كُنْدَنْ صَحِيحْ رِوَايَتْ وَلَطِيفْ مَلِيحْ صَرِيحْ حِكَايَتْ اَيْلَهْ سُلَيْمَانْ اِبْنِ خَفِي بِلَهْ قَنْطُورْ

13 دِيُو نِيجَهْ جَنْكْ اَيْلَادِي جَوَابْ وِرُوبْ اَيْتْدِيكِمْ يَا سُلَيْمَانْ نَرْطَا يُزْ بِزَهْ بُو وَجْهَلَهْ حِكَايَتْ

14 اَيْتْدِيكِمْ تَخْتَكُمْ سُلَيْمَانْ اِبْنِ خَفِي شَامُوبِي بَرِّي دِيُولَرْ جَرِينِي كُمْ كُورْمَكَا كُونْدَرْدِي

15 بَرِّي دَايِخِي وَاَرُوبْ كُورُبْ كَلُوبْ جَوَابْ وِرْدِيكِمْ يَا نَبِيَّ اَللّٰهْ وَاَرُوبْ دِيُو جَرِسِينْ كُورْدُمْ

16 وَقَتْلَرِنِهْ حَاضِرْ اُولُوبْ يَرْ اَقْلَرِينْ مُهَيَّا اِتْمِشْلَرْ هَمَانْ قُرْصَتْدَرْ اُوزَرِينَهْ وَرْمَقْ كَرَكْ دَرْدِ بِجَكْ

17 سُلَيْمَانْ اِبْنِ خَفِي حُكْمِ اَيْلَدِي يُرْدَنْ تَخْنِي دُرْتْ مِيلْ مِقْدَارِي قَلْدُرْدِي دِيُوجِينْ عَسْكَرِي

18 جَمِيعْ مَخْلُوقَاتْ عَسْكَرِيلَهْ اَلَايْلَرْ بَغْلَيُوبْ هَوَا يُوزِنْدَهْ وَيَرْ يُوزِنْدَهْ اُوجْدِلَرْ بُزْنْدَهْ اُولَنْلَرْ كِتْدِيلَرْ

19 رُوزِنْدَهْ اُولَنْلَرْ تَخْتِ سُلَيْمَانْ اُوسْتِنْدَهْ يَرْلُو يَرِنْدَهْ اَلَايْلَرْ بَغْلَيُوبْ جُونْكِهْ حَاضِرْ اُولُوبْ

20 طُورْدِلَرْ يِيلْدَخِي تَخْتِ سُلَيْمَانِ يَرْلَهْ كُوكْ اَرَا سِنْدَهْ كَتْرُبْ كِتْدِلَرْ وَقْتِ ضَحَاكِهْ

21 اِرْشِنْجَهْ قَنْطُورْ دِيُوكْ لَشْكَرِي اُوزَارِنَهْ كَتْرْدِي بُو يَكَادَنْ قَنْطُورْ عِفْرِيتْ

35b

1 كوك يزينه بقوب سليمان قجن كلور ديركن ناكهان كوزين اجوب كوردكده يرله كوك ارا سني
2 يوزيكرم درت درلو صفت مخلوقات طوتمش سكذن تاعما كذك بيك بردرلو موجودات
3 خلقي طوبطاو اولمش تخت ديخي شول بلوت كبي هوا يزندن بيل سرب كلور برعظمتلو اشوكنلو تخت
4 وازكه كورنلري وآله خيران قلور اما كه جميع لشكري سليمان جنك يراغيله حاضر قنطور
5 عفريتوك جان باشنه صحربوب امر ايلدي صاغ طرفده غي ديو لشكريله صتنطور ديوله هوا يزينه
6 قلقوب هر برسي طاغ كبي كورز لري الرينه الوب الاي بغليوب سليمان بن خفينك صاغ قولدغي
7 لشكرينه مقابل معارض طوردلر اندن قنطور عفريت صول طرفنه بقوب جنيه حكم ايلدي
8 هر برجني دم جكوب الرينه نفت اوديله شيشكن الوب كمي ديخي زبزك وتبر وحدنك الرينه
9 الوب هوا يوزينه قلقوب سليمان ابن خفي صولنده طورن لشكر مقابل الوب جنكه طوردلر
10 ودخي قنطور عفريت كندي بخون عاج آبنوسدن برتخت دزدرمشلر طول عرضي بزميلدن
11 كندونوك حاضه بكلري صاغ وصول اتورمشلردي حكم ايلدي اول تختني عفريت ديو لر
12 الينه كروب اومز لرينه اوربوب هوا يزينه قلدوردلر سليمان تختنه مقابل طوردلر وكندونوك
13 حاص لشكري بهلوانلري جنيي عفريت ديو سروري غول بيابان دلاورلري صاغ صول
14 تخت جوانده قلوب جنك قلمغه الرينه كورز كران لرينې وجميع آلت حربهيا قلوب وقت لرينه
15 حاضر طورمشلر اندن سليمان ابن خفي اوازبلند ايله جاغروب ديدكم يا قنطور عفريت
16 كل ايمانه كل الله بركينه اقرار ايله تاكه سكا زيانم دكميا كينه سني بحر ظلمات
17 ملكنه ديو لر جني لر سرهنك ايليم اگركه عاصيلق ايدرسك بيك جانوك وارسه برسي
18 المدن قور تولميه ديمجك سليمانوك سوزني بيل الوب قنطور ديوك قلاغنه ازكوردي
19 قنطور عفريت واي كم قاقدي اغزندن اودلر صحوبن قلكده برق كبي برقدي حكم
20 ايلدي نقدر ديو عفريت جنيي جرسي وارسه سليمان لشكرنده هوا يوزنده حمله قيلدلر كندو
21 دخي تخت اوستنده آياغين طورون نعره ورب اينديكم يا سليمان خفي بن اول قنطور عفريتم كه

٢٩٨

36a

بَحْرِ ظُلُمَاتْ بَادِ شَاهِيمْ يَنْجَهْ سَنُوكْ كِبِي سُلَيْمَانْ نَلَرْ بِنْمْ مِلِكِيمَهْ قَصْدِ اِتْدِي بَنْ اَكَا اِطَاعَتْ اِتْمَدُومْ جَنَابْ 1

صَوَاشِيلَهْ اُوزَرِمَدَنْ دَفْعْ اِيدُوبَنْ كِدَرْدُمْ هِيچْ بِرِسِيَهْ خِذْمَتْ اِتْمَدُومْ اَمَاكِهْ سُلَيْمَانْ اِبْنِ 2

صَخْرِ نَارَهْ خِذْمَتْ اِتْدُومْ كِمْ سَرْخْ بَادْ دِيُوبَنِي زَبُونْ اِيدُوبْ جَارُونَا جَارْ اَوْلْ سُلَيْمَانِ صَخْرِ نَارْ 3

آنِي قَوْلْ اِتْمِشْدِي يَنْجَهْ سَنُوكْ كِبِي سُلَيْمَانَهْ جَاكَرْ اُولْمَزْمْ وَاوْدَهْ لَهْمَاغِي قُوِيُوبْ اِسْلَامِ اِيمَانَهْ 4

خُودْ هِيچْ كُلْمَزْمْ دِيُوبْ جَنْكَهْ يُورُودِي بُويَكَادَنْ سُلَيْمَانْ اِبْنِ خَفِي اَوْلْ مَلْعُونُوكْ سُوزِينْ 5

اِيشِدِيجَكْ حُكْمِ اَيْلَدِي نَقَدَرْ جِنِي بَزِي لَشْكَرِي وَارِيَهْ اَوْلْ عَاصِي دِيُولَرُوكْ اُوزَرِينَهْ يُورِدِيلَرْ 6

يُوزْ يِكِرِمْ دُرْتْ دُرْلُو صِفَتِ مَخْلُوقَاتْ وَبِيكْ بُرْدُرْلُو مَوْجُودَاتْ دِيُولَرْ لَشْكَرِنُوكْ اُوزَرِينَهْ 7

يُورِدِلَرْ عَظِيمْ جَنْكْ اِتْدِيلَرْ — نظم — بِيكْ بُرْاُمَتْ نَاكَهْ وَارْسَهْ بِيشْمَارْ 8

يُورُدِي قَنْطُورْ عِفْرِيتِ اُوزَرَهْ اِيبَارْ — اَهْرِمَنْلَرْ كُوتُرُوبْ اَلَهْ عَمُودْ — دِيُودِمَنْدَنْ جَرْخْ اُولْدِرَنْكْ كَبُودْ 9

دِيُوعِفْرِيتِ اُورْدِ غُنْجَهْ خَصْمِ جَنْكْ — طَاسِ كَدُونْ اُوتْدِي دُتَرْ رَشْقِ غَرَبْ — بِيكْ بُرْاُمَتْ اِتْدُوكْجَهْ اَنْدَهْ جَنْكْ 10

جَرْخْ خَامِسْ اِجْرَهْ مَرِيخْ اُولْدِي دَنَكْ — اَهْرِمَنْلَرْ جِشْمِي اُودِي يَالِكْلَنُورْ — لَهْشَهْ اُودَنْ طَغْدِهْ اَسَدْ بَالِكْلَنُورْ 11

قَانْ بُجَارَنْدَنْ فَلَكْدِي اَحْمَرْ يَقُوتْ — اَتْ نَعْلِنْدَنْ يِرْدَمْ دِي مِيخْ جَقُورْ — يِرْدَهْ كُوكَهْ جَنْكْ اُولْدِي اَوْلْ زَمَانْ 12

كُوكَهْ كُيُوَانْ قُرْقُبْ اِسْتَرْدِي اَمَانْ — اُولْقَدَرْ جَنْكْ اِنْدِي اَنْدَهْ اُولْ زَمَانْ — حَشْرِدَكْ شَرْحْ اَيْلَيَمْ اُولْمَزْ بَيَانْ 13

نَثْر حَكِيمْ قُولْنْجَهْ رَاوِيَانْ نَيْلَهْ رِوَايَتْ اِيدَرْ كِهْ اُولْقَدَرْ جَنْكْ اَولَادِيكَهْ دِيُولَهْ جِنْ 14

اُولُوسِنْدَنْ يِرِيلَهْ كُوكْ اُورْتَايِي طُولَادِي عَاقِبَتْ قَنْطُورْ دِيُوجَرِيحِي صُنُوبْ هَزِيمَتْ اُولَادِي 15

قَنْطُورْ لَشْكَرِي صِنْدُوغِينْ كُورِيجَكْ تَاجْ وَتَخْتِنِي قُوِيُوبْ دَمْ جَكُوبْ قَنَادْ اَجْدِي قَانْ بُولُوتْ 16

كِبِي كُورْلِيُوبْ بَحْرِ ظُلُمَاتْ غَرْبِنْدَنْ يَكَاسِينَهْ تَجَدِّي سُلَيْمَانْ اِبْنِ خَفِي اَنِي كُورُوبْ دِيُولَرْ سَرْهَنْكِلَنَهْ 17

عِفْرِيتِ دِيُولَرِينَهْ حُكْمِ اَيْلَدِي قَنْطُورْ دِيُوكْ اَرْدِنْجَهْ كِتْدِلَرْ بُلُوتْ لَرْكِبِي كُوكْ يُوزْلَهْ بِرْبِرِينْ 18

كَجُوبْ كِدَرْدِي كُورَنْلَرْ هَيْبَتْ اَلُوبْ خَوْفْ اِدَرْدِي هَرْ عِفْرِيتْ كِمْ كُوزِنِي اَجُوبْ بَقَارْدِي 19

صَنَاسِينِ كُوكْ يُوزْنَدَهْ بَرْقْ اُوبِنَارْدِي بُويَكَادَنْ قَنْطُورْ عِفْرِيتِ قَجُوبْ كِيدَرْكَنْ سُلَيْمَانْ 20

دِيُولَرِنْدَنْ اِخْتِرَازْ اِيدَرْكَنْ اَرْدِينَهْ بَقُوبْ كُورْدِكْمِ سُلَيْمَانْ دِيُولَرِي يِرِيلَهْ كُوكْ 21

36b

1 اورتاسين طوتب اغز لرندن وبو رنلرندن جقان توتن كوك يوزين تمام طوتب كونشي قررتمش كلورلر بلديكم
2 جنكله اولما زدم جكوب قاتي يبدن اوق جقركبي جقوب كندي برجنوم ساعت كجمدين مغرب زمينده
3 بحر محيطه يتدلر روان دكز طلوب بحر محيطك ايجنه كردي بويكادن سليمان ديولري
4 قنطورعفريتوك دكزه يتدوكني كروب عقبنجه بله يتدلر جوق اراد لر الاكه بولمديلر
5 عاجز قلوب يتليجاكين بلمدلر دونوب سليمان دن يكا كتدلر بويكادن سليمان ابن خيفي
6 قنطورك ديولريني هلاك ايدوردي وصنطوردبوي وموي جني طوتب حبس ايدب بندة صالدي
7 صمصايي ديو الته وردي بويكادن ديولر دخي خبر كتوردلركم قنطور ديو بحر محيطه طالدي اريوب
8 بولمادلر نا بديد اولدلر ديدلر سليمان ابن خيفي ايشدوب غضبه كلوب بيله حكم
9 ايتدي تخت سليمان كترمدي وروزنه لشكر يله بحر محيط اوزرينه كترمدي اندن
10 حكم ايلدي دكيز مالك لري دكز يوزينه جقديلر ديجك داود بيغامبر اوغلي سليمان دم سيمرغ
11 توشنه سوال ايتدكه عجبا سليمان خيفي اول اللهك خاص قولي كوكلي صافي دكز يوزينه
12 نه وجهله جمع ايتديكم سلطنت قوتيدر ياخود خاتمي بنوت معجزات ميدر ديوب سوال
13 ايدجك سيمرغ تاف ايدر يارسول الله نسر طايردن اول جهان ديده دن يعني اول
14 بزه جواب ويرن طير كبيردن حضرتوك بيوردوكي سوال قلدوق مشكلمز حل دخي
15 اولدي اصلني بلدوك ايتديكه سليمان خيفنوك برمفنده برخاتم واريدي خلقسيه زرتين
16 وطاشي اق دريتيم كبي اوزرنده اون اكه برج عدد نجه اون اكه اسماء الله واريدي شيله كم
17 اول كه اسمي اوقيوب دعوت ايسه يل اوزرينه موكل اولن مالك كلردي بنيه حكم ايتمك دلسه
18 حضرت سليمان ملكه سويلردي ملك اول خذمتي تمام ايدوب كنجي اسمي اوقيوب خاك اوزرينه
19 موكل اولن ملك كلردي اوجنجي اسمي اقسه نار اوزرنه موكل اولن ملك كلردي ودردنجي
20 اسمي اوقسه محيط دريا سي اوزرينه جميع دكزلر وصولر اوزرينه موكل اولن ملك كلردي
21 وبشنجي اسمي اوقسه صودغي جانورلر اوزرينه موكل اولن ملك كلردي والتنجي اسمي

37a

1 اوقسه حاكي جانوزلره موكل اولن ملك كلوردي يدنجي اسمي اوقسه كوه نار الجنه اولن انسي مخلوقاته
2 موكل اولن ملك كلوردي وسكزنجي اسمي اقسه كوه نسيم الجنه اولن هواي مخلوقاته موكل اولن
3 ملك كلوردي طقوزنجي اسمي اوقسه ديوجني عفريت غور بري اوزرينه موكل اولن ملك كلوردي
4 اونجي اسمي اقسه يرنجي جانوزلره موكل اولن ملك كلوردي اون برنجي اسمي اوقسه اژدها
5 واورن اوزرينه موكل اولن ملك كلوردي اون اكنجي اسمي اوقسه يرقوصا عقور عذوسحاب
6 اوزرينه دورت موكل ملك كلوردي سليمان اول ملكلره حكم ايدردي الله تعالا اينولك
7 امر بيله وارادتيله خاتم نبوتوك عزتيله اوزرنده يدي قدرتيله منقوش اولن اسمي اعظمولك
8 بركاتيله اول موكل اولن ملكلر سليمانولك مرادي نيسه يرنه كتررديي آن وقت
9 الجنه زمان كجمدين بيك يلده اولجق مشكلات اشلر لردي كزيوموب جنجه سليمانولك
10 حكمين يرينه كتوب اول اثني يرينه يتوررلردي اول زمان سليمان محيط اوزرينه
11 موكل اولن ملكي دعوت قلدي باذن رب العالمين سليمان نظرنده اظهر من الشمس عيان
12 باقي مخلوقات كوزلرندن كندوي پنهان قلوب سليمان نظرينه ايدي سلام وردي
13 سليمان ابن خفي ايتديكم يا ملكي لعظم دي موكل محيط وجار نقدركم بو محيط الجنه يقين بردم
14 دكز ماليكلري وارسه جمع ايلكل ديو حكم ايدجك حقوك قدرتيله ملك موكل
15 قوتيله سليمان ابن خفينوك معرفتيله خاتمينوك اسماء خواصي بركاتيله محيط دريايي الجنه نقدر
16 دكز ماليك لري وارسه دريايو زينه جقوب سليمان ابن خفي تختني كروب تعجب قلوب
17 برمق اغزن اوروب جميعيسي يوزلرني سليمان ردن يكا دوقدلر عزت قيلوب طاپو قيلدلر اول
18 شوكتلو سلطنتنه اولسن قدرت تختنه ونبوت خاتميه خير ان قلوب آماكه دللرندن
19 جانيله احسنت آفرين ايدوب سليمان ابن خفي انلري كوروب بيله حكم ايلدي بل تختني
20 سليمان كوك يزندن صويو زينه يقين ايدوروب محيط دريا سنوك اوستنده قرق ارش مقدار
21 هواده طورغوردي عرب قوبيله ارش ديو دركلرن آل اوجينه وريجه دركلر آندن

37b

سليمان ابن خفي دكز ماليكلرينه ايتديكم هيچ قنطور ديوك قنده كتدوكين بلور وكور وارمي كورك
تفتيش ايلكوز ديمكله جواب ورديلر كه يا سليمان قنطور عفريت بو دريايي محيط ايچنده بر بويوك
بغا وار دركم جثه وكودده البرز قدر اوله بيكلرجه بيك بيلدركم او بغا نوك اولوي
اندن جوريوب شمديكي اله قنطور عفريت انوك ايچنده يا تور اني كوردك ديو جواب ورديلر سليمان ابن خفي
اشدوب شاد اولوب صمصام ديو حور فاني جنيه حكم ايلدي ديو جنيلر مهتر ليله شياطين كهتر ليله دريايي
محيطه طالوب دكز ماليكلرين دخي بيله الوب قنطور ديوي بغا قابوغي ايچنده طوتمغا كتدلر
قيضه دراز ايتميا لوم صمصام ديو حور فاني جنيي بيلدرم كي دريايي محيط با توب كتدلر دكز
ماليكلري اوكلرجه قلاوز لوق ايتدلر آن وقت ايچنده كيدوب اول بغا قابوغنه يتدلر كوردلركم
دريايي محيطوك وسطنده بر عجايب الوطاع كورنور دريا تموج ايتدوكنجه الدريا طاغ كبي نسنه
زلزليه كلوب يدي قات طاغ كبي كاه كاه دپرنور انماكم بو طاغوك جنوب جانبندن يكما
مغان اغزلري كبي قاپولر وارمكه طول عرضنه كوز تيشمز شيلكم اول درت قاپونك غرب
جانبندن يگا اولان قاپويه قرق كز بويندي ديو جني لشكري وهزاران دكز ماليكلري
دخي بر اوغردن كرسلر صفلر اول يكادن دخي قنطور عفريت سليمان ابن خفي
ديو لريله جنيلريله كردلركه كلورال عودنه اوروب جنكه طوردي بوجانبندن دخي
سليمان اهرمنلري قنطور عفريت كوروب اوزرينه غلو قيلدلر جنك ايتدلر عاقبت زحمناك
تلوب زبون ايدوب صمصام ديو قنطور عفريت طوتوب يلهنك طقوب سليمانه كتردي سليمان
كوروب شاد اولوب بيله حكم ايلدي تخت سليمان الوب كنوروب بحري محيط كنارينه كتردي
پريوزينه قوندوردي ديوان سليمان طوردي يوزكرم درت درلو صفت تغلوقاتوك بكلري
بيك بردرلو موجوداتك يكلري صاغ وصول التون كومش صندليلر اوزرنده اتورردي
وبعده سليمان حكم ايلدي وروب قنطور عفريتي صندوق ديوي موي جنيله كنوردي لر
اللري باشلرينه بغلو جكرلري طغلو اندن سليمان ديدكم يا قنطور عفريت يا صندوق

38a

يا موسي جني حالكوز نذر كندوزكزي يخه كرورسز ديدي صنتور ديوانه موسي جني امان 1
استادي ايله اولسه سليمان حضرت امان ويردي امان كم قنطور عفريت هيچ طنمدي 2
اغزين اجمادي جوره يكا كلخن كبي كوزلريله بقدي اغزندن اود علوي جقوب عالمي ودي 3
بقدي دشلرني ققردي نفسين كم الوب ويرودي دوخان فلك يوزندكي 4
اي وكوني قرر طوردي دبلي اغاجلري كوكندن جقاروب بنالري يقردي سليمان بن خفي 5
قنطور عفريته دقتنله نظر قلدي كردكم آزدها سر كردن دراز شترپاي كاورم 6
برزه ديوكم يوزينه كوزلر بقامزدهشت اور قورقار قدي وقامتي برغوسه بكزر 7
وكزلري يانر فنوسه بكزر كودي يوللي اورن شكل ثمايل جاموسه بكزر باقشي 8
قبلانه دشلري يزه كنوسه بكزر نظم برعجب قورقنج غايت صورتي 9
كوكده بهرام قورقو اندن كي قاچي قيقمندن قاز قشانردي بلنك باقشندن اوشور ثيري هنك 10
كوكه باش قفسا يقيله نه فلك يبره قفسا قيريله كاومك قاف قفاسن دبه اورسه يقدي 11
يبدي قات يبري محيطه ديقدي اغزن اجسه زجهنم قابوي كودسي شذاد عادك يا بوي 12
نعره اورسه جاك ادردي زهره مزخيله ثاثرور دي زهره اغزي اودي يالكي كوكاجقار 13
يبدي قات يبري طاموبه ايرنجه يقار يا سليمان اخلاين عفريتي حق بلوركم كورمدم شه حضرتي 14
نظم حكيم قولنجه يته سيرغ ايدر قجنكم سليمان بن خفي قنطور عفريت اله كتردي 15
يا ملعون اكر كه بني حق بيغامبر يلوب الله برليه سين قفيه قويوب دكنه اتميم ودكي 16
حبس اتميم اكر سورم طوتب ايمانه كليه سين بكا اطاعت اتميا سن معلوم اولاكم 17
سني عذابه كرفتار ايدم تادور قيامتدكين مبتلا اولورسن بوجواب دبجك قنطور عفريت 18
سليمان بن خفي قورقوسندن باش قورتر مغجون ايمانه كلوب ايتدكم لا اله الا الله 19
سليمان بن خفي رسول ديوب ايمانه كنور يجك سليمان بن خفيه خوش كلوب قنطور عفريته 20
خلقنه خاص كيدورد لر وباشنه قزل التون تاج مرصع اردي اردنصكره عقاربي ولايتين 21

38b

1 كِنَه اكا توفيض اِتدي دِيَ سُوَالْ قِلوب ايتديكم يا قنطور عِفريت بِن عمرو كوك اطوا لِندن
2 وجهانوك احوالِندن وعمروك اجرن كور دوكوك عجايبدن وغرايبدن خبر ويرديي
3 قنطور عِفريت ايتدي يا سليمان بن خِفي بَحر عمروم طويلدر سليمان بن صخرنار زمانِنده جواندم
4 انكله عالمي بيله سير ان اتمشدوم امّا كه سليمان بن صخرنار كه جهاندن نقل ايلدي بو كهنه روزكاره
5 بوجهانه تانه تانه پنجه بيك سليمان كلدي وهر بري نبوت خاتمين الينه الدي زمانِنده كي
6 مخلوقاته سليمان لق قِلدي فلكك تختني بيل كترديي ملكلر دخي خِدمتينه بوزسروب
7 امرين يرينه كترديي امّا كه بن هيچ بر سليمانه وارمدوم اطاعت قِلمدوم وجهاندن
8 عجايب وغرايب دخي جوق كردم زيرا كم بن سليمان بن صخرنار سبيله مغارب ومشارقه
9 وارمدم امّا كم بر عجيبدن عجايب نسنيه مطلع اولدوم اجازت ورركز حضور كزه
10 بيان ايلين ديدي سليمان بن خِفي ايتدي سويله يا قنطور عِفريت ايشدلوم دِيدي فرمايد
11 بو آسكي جهانه كلكز كمش كتمش اكاكوره ايش ايدلوم بس قنطور دخي جواب وِردي كه بركون سليمان بن صخرنار
12 سلطنت سريرينه اتورمشدي صخرنار نسلنوك اتقيايي اصفيايي حكمايي علمايي امرايي مقاملوا
13 مقامِنده اتورمشلردي وجهانوك درت كوشندن درت دُر لويبل قوبوب تخت سليمان
14 فلكك يوزينه كترمشلردي بس تخت سليمان بيل كنوب هندوستان جانبندن يكا كلدكن
15 هندوستان ولاتِنده صخرنار قوم سربر اوزرنده سير ادركن ناكاه بركوهستان كورندي
16 وبر صحرا اوسطنده تخت سليمان هوايوزنده اولطاغ اوزرندن كجمك
17 استيجه ناكاه بر ملك موكل سليمان بن صخرنار كوزنده عيان باقي مخلوق كوزلرندن
18 نهان كلوب ديديكم يا سليمان بن صخرنار زنهار بو كوهستانوك اوزرندن كجمه كم
19 انوك اوزرنده سنجلين بر سليمان مزاري وار در ديوب خبر ورنجه سليمان بن صخرنار
20 كندودن اقدم سليمان كلدوكنه انكار ايدوب اعتبار ايتيوب بيل تخت سليمان
21 سوروب اول كوهستان اوزرندن كجين دِيَه بر پنجه ملكوت مقربين اول اقدم كلن

39a

ملكلر ظاهر اولوب قنادلريله سليمان تختيني اوردلرينه دوشردلر سليمان بن صخر ناروك عقلي
شاشروب تخت سليمانين دوشمكله يكه بيك مخلوق ديكي هلاك اولدي سليمان كندو
خطاسين بلوب جميع موكللر موكل بادله كيندلر سليمان تختين كتورن بيللري طاغلرينه سليمان
تخت صحرا يوزنده دوشوب قلدي سليمان بن صخر نارخطاسين بلدي خلوته كردي قرق كون يكه
كندوزحق تعاليه نالشي ايتدي حاجت نمازين قلدي الهي سيدي ومولاي خطا قلدم بلمزلك
ايدم بنم كناهي عفو ايله وهم بوسليمان مزارمني زيارت ايمكي ميسر قل تاكم اروا حيندن
كناهمرد ليم وهم زيارت قلم انوك روحيجون قربا نلر وصدقه لر قلم ديوب اول
قدد تضرع ايتديكه الله تعالى كرمنه بادشاهدر صخر ناروك قرق يرينكي كون نيازين قبول
ايتدي يدينكي قات كوكدن برملك مقرب كندردي كلوب سليمان بن صخر ناه ايردي
ايتدي يا سليمان بن صخر نا رحق تعالى دعاكي قبول ايتدي بنه كاسليمانلق سلطنتين مقرر
قلدي اما بشرطكه بيله حكم ايده سين اول مقدم كلن سليمانوك شهريني قلمسني
ومزارمني روزكار اله بيل اسوب تورطبراق صورمغيله ويعقوبلر يعفله وبيك يلده يكه طاغلر
صحرا وينجه صحرا لر طاغلر اولغله بوسليمان اقدموك شهرديكي يرالتنده قلمشدر واوزاري
كوهستان اولمشدر بس بادصرصر حكم ايلدي توزين وطبراغين وخارخاشلكين عارضي اولن
حجراتين وشجراتين وطبراغني ايروب پاك ايلسون اندن صكره وروب زيارت ايلكلي
ديدي سليمان ملكدن اول سزي ايشروب دعاي مقبول اولدوغنه سبحانه شكر
ايتدلر وقربانلر قلوب مستحق لره تصدق ايتدي اندن صكره موكل باده حكم ايلدي
بادصرصر تمام درت كون اسدي اما شيله قيتي اسدكه يدي قات يري دبردوب زلزليه
وطقوز قات فلكي حركت ايندوروب ولوليه كترديي اندن صكره اول كونكي اسد اول
طاغوك طبراغين طاشين ارتدي التندن بردوز صحرا جقدي اما كه طبرغي قويي
واكنج كون ديكي اسدي اول قيله طبراغي طاغندي طبراقلر وقوملر اداسندن برعظيم قلعنك

39b

1 برج بدنلري باوردي دايره يي يتمش فرسخ اولمه جونكم بادسرصرا وجنى كون اسدي قلمنوك اجندكي
2 توري وطبراغي وكاشنى وقومين ارد وب پاك اتدي وقلمنوك يده طاشدغي خندقلرايجين ارد ب
3 پاك اتدي برعظيم قلعه ظاهراولديكم يدي درلو معمادندن يا يلمش آنوك يكي يحادركم
4 يوز قلاج اولمه اوزنلغي بوقلمنوك بيك برقاپوسي وار هرقاپوسنك يا بوسي قزل التوندن
5 وياشل يشيلدن واق بلاوردن آماكم سولري آلماسدن وجرجولري رمانى يا قوتدن
6 وقاپوقناديلري ياشل زبرجددن وهرقاپونوك برقليدي وار قزل التوندن وبرعجب دخي
7 بوكم قلمنوك طيشي يا نده غايت درك خندكي وار يده قلمنك ايجنده انواع درلو قصرلر
8 وسرايلر وكوشكلر وطاقلر وارکه كوزلر كورمش دكل انوك آمثالي بناي صخرنار دوشنده
9 كورمش دكل بس سليمان بن صخرنار غايت تعجب ايدوب دخي اول ملك موكلاري دعوت
10 ايلدي يعنى كم اول سليمان اقدموك مزاريده موكل اولن مملكوت سليمان بن صخرنار نظرنده
11 كلديلر ملك دلنجه سليمانه سلام ويروب صف بغليوب طوردلر اندن سليمان بن صخرنار
12 ايتدي يا ملكوت مقربين سليمان اقدم زيارتن زيارت قلمغه استرز بيش دوا اولك
13 ديدي ملكلر دخي قلاغزلق قلوب سليمان بن صخرنار نما يتدكي مخلوقاتك انقيا يي واصفيا يي
14 علما يي وحكما يي برله سروب اول قلعه معظم ايجنده انواع درلو سرايلر وكوشكلر وقصرلر
15 تماشا ايدركن برميدان وسطنده جقدلركه قرشي قرلي التونله اق بلاوردن دوشمش
16 منقش دخي بومبدانوك وسطنده برخوض وار غايت واسع جاركوشه درت فرسخ اولادايريي
17 بوحوضوك راستي اورتاسنده اق بلاوردن برقبه يا يلمش آما انجلين قبه درکه بنا سنده
18 قصور يوق وطاشلرنوك ارسنده نه بلور مرضا سنكه برياك پاره قبه در وقبه نوك اوزرنده
19 التوندن برميل وارميل اوزرنده برگوهر شب چراغ وار كوشن مطلعنه قرشو بوقبه نوك
20 برقايي وار قزل التوندن وسولري وجرجولري آلماسدن ومسمار لري التوندن
21 وجواهردن وبنه بوقاپونوك اوزرنده ياشل زبرجددن اذرنده يدي سطر يازو بزمشله

40a

روشن قرمشلر سليمان بن صخر نار نظر قلوب نذ لجه اولدوغين فرق ايله مادي اندن اول
موكل اولن ملكلردن سوال ايدرلكه بوتاريخي بلور سكز بيان ايدوك ديدي
جواب ويرلركم يا سليمان بن صخر نار بن امر بوقدر كه بوخط اقيوب كما بيان
ايدن وزرهمان امر حق بودركه قبري سليمان زيارت ايدن سين ديوب تفله مفتاح
اورب بسم الله الرحمن الرحيم ديوب تربه سليمان قابوسين اجدلر اندن
سليمان بن صخر نار اجازتدر كيم زيارت ايله آنما سندن غيريه اجازت بقدر ديدلر
بس سليمان بن صخر نار قابوا وكنده اكه ركعت نماز قلوب اندن بسم الله ديوب
ايجروكدي نظر قلوب كوردكي انواعي قيمتي جواهرله زينت اولمش بر توربه قنديل پرينه
كوهر شب چراغ اصلمش آنجلين كوهر شب چراغكي هرنبي شترمرغ بيضه سندن اولو اندن
صكره قبه نوك فرشي وسطنده يشل زبرجددن بر تابوت وار مسدس الئون صاجايق ازرندن
لولر وباشي اوجنده يشل ياقوتدن بر لوح وار اول لوح ازرندن يدي سطر يازو يازلمش
روشن خطيله يزلوب تيفله قرلمش سليمان بن صخر نار مطالعه قلوب اول خطي اوقو يا مدي
عاقبت سليمان زيارت قلوب فرق ركعت نماز قلوب روحيجون دعا قلدي جون زيارت
شرايطن برنه كتردي اندن دعا ديوب الكتردي ايتدكم الهي سيدي ومولاي
مقرب فرشتهلردن برملك كندرانوك ازرنده كي خطي اقيوب تحرير ايلسون تا بن ضعيف
قولوك دخي سليمان كيمدوكين ونه دوردوكن وبنجه مخلوقاته حاكم الدوغين
معلوم اوله ديوب سوال ايدرلجك حق سبحانه وتعالى سليمان بن صخر نار روك دعاسين قبول
قلدي برلخي قات كوك فرشتهلردن برفرشته كوندردي سليمان بن صخر نار عينيله عيان
باقي مخلوقات كوزلرندن نهان كلوب سلام ويدي اندن صكره لوحي النه الدي سطالعه
قلدي اندن اقيوب بيان ايدي نظم بيله ديدي اول ملك اكله اي يار
كه اي سليمان ابن سلطان صخر نار شيله ديدي اشبو لوحه خط يزن كه اي هما نوك ملكي جمله كزن

40b

1 شَهْ سُلَيْمَانْ اُولْمِشْدُرْ خُوشْ نَفَسْ — اَوَّلْ زَمَانْ مَخْلُوقِ هَبْ فَرْمَانِ دِي
2 حَقْ تَعَالَهْ دَوْلَتِمْ اِتْدِي زِيَادْ — كُوكْلَهْ تَخْتِمْ كُوتُرُورْدِي اَكْلَهْ بَادْ
3 عَالِمِي قَفْدَرْ قَفَا طُوتِمِشْدُرْ — جُمْلَهْ مَخْلُوقَكْ دِلِينْ بِيلُورِيدُرْ
4 حُكْمِ فَرْمَانْ جُمْلَيَهْ قِيلُورْدُرْ — عُمْرْ سُورْدُرْ دَوْرَادَبْ مُلْكِي جِهَانْ
5 كُرْ مَغَارِبْ كُرْ مَشَارِقْ نَاكِهْ وَارْ — خَلْقِ عَالَمْ نَاكِهْ وَارْسَهْ بِي شُمَارْ
6 حُكْمِهْ فَرْمَانْ اُولْبَدِي بِي قَرَارْ — تَخْتِكَاهُمْ وَدِي عَالَمْ دَلِيمْ
7 هَرْ يِرِنْدَهْ عِيشْ وَنُوشْ اَيْلَارْدُمْ — دُرْتْ بِيكْ اُوغْلُمْ وَدِ شَهْرِدَهْ تَمَامْ
8 تَاجْ وَتَخْتِمْ اِيكِي قُوِي شَهْرِيَارْ — وَرِي دَوْلَتْ اِرْمَدِي اَكَا خَلَلْ
9 شَهْ سُلَيْمَانْ اُولْمِشِكِنْ عَالَمَهْ — عِزْرَئِيلَهْ اَلْ اُورْرْكَنْ خَاتَمَهْ
10 سُنْلَيَهْ اِيلَتْدِلَرْ اَهْ رَخْتِيمِي — كِنْدِ تَاجِ وَكِنْدِي تَخْتُ وَكِنْدِي رَخْتْ
11 خِدْمَتُومَهْ يُوزْ سُورْرْكَنْ هَرْ مَلَكْ — خَاكَهْ يِگْسَانْ اِتْدِي اَخِرْ نَهْ فَلَكْ
12 سَاكَدَايِمِي قَلْمِيَرْ بَسْ هَمَانْ — غَرَّهْ اُولَهْ تَاجْ وَتَخْتْ مُلْكِنَهْ
13 عَاقِلِيسِكْ اُكَمَهْ بِيرِي بِيرَهْ سِنِ — جُنْكِهْ عُرْيَانْ كِيرَجَكْ سِنِ بِيرَهْ سِنِ
14 جُوقْ مُبَضَّرْ كَامِلْ اِتْدِي دِيُوجَرَخْ — عَاقِلِيسِكْ سِينَمَهْ اَيْلَهْ نَظَرْ
15 جُونْ گَرْ عُمْرِ زَمَانْ اِيرَرْ اَجَلْ — اَخِرَتْ مَعْمُورِيَهْ اَيْلَهْ عَمَلْ
16 اُولْ بَقَايَهْ اِرْمَكَهْ اَيْلَهْ بِرَاقْ — بِيلَهْ دِيُوبْ اُولْ سُلَيْمَانْ بِنْكِ وَنَامْ
17 بِيلَهْ دِيُوبْ اُولْ سُلَيْمَانْ بِنْكِ نَامْ — اَخِرَا تِمِشْ سُوزْلَرِينْ اَكْلَهْ تَمَامْ
18 وَرِ صَلَوَاتْ اَحْمَدِي يَادْ اَيْلَكَلْ — فَاتِحَيْلَهْ رُوحِنِي شَادْ اَيْلَكَلْ

نَثْر حَكِيمْ قُولِنْجَهْ اُولْ مَلِكِي مُغَرَّبْ لَوحَدَتْ بُونِيَانِ كِهْ

19 قِيلِدِي سُلَيْمَانْ بِنْ صَخْرِنَارْ بُوعِبْرَتْ اللَّهْ سُوزْلَرِينِ اِيشِدُوبْ نَفْسِنَهْ اِنْصَافْ وَرُبْ نَصِيحَتْ
20 اَلْدِي اَنْدَنْ مَلَكْ دَخِي لَوحِ يِرِنْدَهْ قُودِي سُلَيْمَانْ بِنْ صَخْرِنَارْ دَخِي اُولْ قَبْرُوكْ صَاحِبِي سُلَيْمَانْ
21 رُوحِنَهْ اَلْ كُتُبْ دُعَا قِيلِدِي اَنْدَنْ تُورْبَدَنْ طَشْرَهْ جِقُوبْ قَابُوسِنَهْ كِلْدِي دَخِي دُونُبْ

41a

اول ملك مقرب ايتدي يا ملكي اعظم لطف ايدوب بو قابوده غي تاريخي دخي اقيوب بيان ايلكل 1
دخي نظر قلوب اذن ربنا يله وحكم سبحانيله وعنايتي رحمانيله مطلع اوب توجه اولدوغن 2
بلوب بيان قلدي ملك ايتدي يا سليمان بن صخر نار بوحطي يزن دمشكي نظم 3
بيله ديمش بابنه خطي يزن كه اي جهاني تاف بقاف جمله كزن بيله سنكم اشبو تربه يي كمان 4
شه سليمان اعظم كدر شه جهان جمله خلقه حكم ايدر سلطان يندوم 5
حق ميسر قلمشيكن خاتميله عالي خاكه يكسان اتدي اخر بو اجل 6
بس عبث اولدي تمو طول عمل كم بو تربه قابوسينه ايره سن 7
بيله ديوب شه سليمان اعظمي اخر انمش سوز بودر والله اعلم نثر حكيم قولينجه 8
اول ملك مقرب قابو تاريخين دخي اقودي بيانكله ايتدي سليمان بن صخر نار بلديكه كندودن اقدم 9
برسليمان كمش جهانه كه اكا سليمان اعظم در لردي اندن يخه يوزيك قيمون وصفر دوه 10
قربان ايدوب سليمان اعظم روحيمون يوزيك وقيه النون كوش صدقه ويرلر مستحقلره 11
تصدق ايدوب اولشدر دلر بس تنطور عفريت ايدر يا سليمان ابن خي بندخي سليمان بن صخر نار 12
زمانيندن عجايبدن عجايب اني كوردم ديو جواب ويردي نسر طاير برله سيمرغ عالمنده يا سليمان 13
ابن داود بو وجهله صحيح ويردي ديوب سيمرغ سليمانه خبر ويردي نظم 14
جون سليمان ابن داود اول امير اشبو سوزي كوش ايدجك لا نظير الذي عبرت تكره وارب شهريار 15
ورصلوات مصطفايه دليذير دربيان تشبيهات داستان ماضي ازنفس خود كويد 16
كوش هوشي باكه طوتوك برنظر كندوزكدن كترم سالكه مثال 17
كه اندر سك اولسن صاحب كمال شهر ويران اندور وجود اولور خراب لوح اولور النوك يروبي كاسياب 18
كتم اولبدر انده اتدوكك عمل تا قيامت اولميا خطي ذلل خط الواح اوقيانوس اعظم ملك 19
بوكرامات كاتبين اولمز هلاك شه سليمان حضرتي دركاه حق عرض اولور اعمالوك اكا جون سبق 20
اشله خيري ترك ايدوبن شور شر كه اوله يوز اق اولجق روز حشر جون زراعت يير درنلكي جهان 21

41b

1 اگر وکا تحیی کنور رورسن روان خیف اکرکم اتمک صالح عمل نفسه اویوب ایلسک جرم ذلک
2 ازد ربحق نفسکی دیو رجیم اخرتده اولیسر جایوک جحیم ایلسک صالح عمل شیله کیه وار
3 یر لغایوب رحمت ایله کردکار شهدی ترک ایت منزلک نار السوم کنج حق بولسه موسوک مار السوم
4 خیف اوله مومن اولسه عصیان ایله نفسه اویوب وسن شیطان ایله نفسکی خوی لندروب خوی ملک
5 عرش ادن جولسه کوک یکه فلک امر حقی دوت بولایین حنتی ویل اچ حکیا سن محنتی
6 یا الهی لطف ایدوب فردوسیه عفو ایدب جرمم ایدر فردوسیه جون دیدک لا تقنطوا ندک خطاب
7 اول محمد حقی اتمه سن عذاب مدیان مجلس آخر حمد وی حمد اول خدایه بی شمار
8 ویردی عقلونهم وهوشیار قلدی عاقل سیلدوم تاریخ اصح ویردی دیکم سیلدوم سرور بی شمار
9 ایلدوم تصنیف سلمان نامسین کالدی احسن سوزمزدر شاهوار یوز دخی سکسن سکز مجلس تمام
10 حقه منت اخر الدی کاکمار اول زمانکم لمبرق اوله جسیموز بوکتابله اکلاوزلی کبار
11 وار امیدم اشماع ایدن کشی یا دوشش اکلر لیل ونهار کامل اولسن ایدر سر خیری دعا
12 جلف جاهل قیله طعنی بی قرار جوهری جوهر بلور کامل کامل بور یا باف اکلمز کوهر ای یار
13 یا الهی کم اکر فردوسیه ای کریم وقادر وخلاق وخلق حاجتن مقبول قل برورد کار
14 وی کریم کارساز وکردکار احمد تاسم محمد نوریجون جرمی عفو ایله اتمه شرمسار
15 جون دیدک لا تقنطو قطع اتمزم رحمتکدن بن اومیدم اشکار بیان ایدن نامه
16 ای مزومه جانله کوشن طوتن وبر صلوات مصطفایه نامدار سلمان نامنوک یوز
17 تکین طقوز مجلسنوک ذکرینه در در تقدم قرسن یلدوم ای کوزلریم هوسکا
18 مرجانیشن یدلوم اهم بودر یاهوسکا ای صورتی شمس فلک کترمزک بودر دلک حوریسن یاخود ملک اویکومز مهروسکا
19 لعلکدر رابحیوة اولمشکره ویردی حیات یوسفسن ای پاک اتدی کوکل جون صوسکا دل حالیکه هندوطوتردوی الورسنای طوتمز
20 بحر اودینه یندی دوتر یندی دیه دلجوسکا طوبی بویوک عرعرمدر لولو دیک جوهرمدر سکر سحاب عنبرمدر هردم ویرخوش بوسکا
21 مهر سلمان خاتمک مقصود درجن آدموک تبیان یکی برجمک منصبمدر میبوسکا جنتی شهرک یوق دیه غلمان اولکدر یق دیه

42a

1 آل اورن جام جم عشقولما بخم طولو سكا | طاووس زلفك پاك اجر مسعود بخت اقبال اجر | مصحف طوب برمال اجر ايدر كه يق قيمو سكا
2 فرد دسي عيش ايت ياره له سرد ويكه دايماره | مطرب مقام ادوارا اشعار خوب افور سكا | اوقوسليمان قصه سن دايدن كدر كل غصه سن
3 عرفانه ور سوز حضرتن كه المانه ايدر ازو سكا | ورخوش صلوات صد سلام يغمزه هر صبح شام | فرد وسله دار السلام الحق وره در سو سكا
4 دايستان مرغان از قصهٔ خروس مرغان ديكر و قصهٔ سليمان نبيء م
5 لقمان حكيم قولنجه اصحاب تحقيق وارباب تاليف اول وجهله صحيح روايت قلور لركم
6 وافلاطون يونانى نقل نجه محمد ثانى اخبار ونا قلان عنعنار اول وجهله صحيح روايت
7 حكايت قلوب ايدر لركه جونكم سيمرغ قاف مالك مرغان مصاف سركذشتندن سير
8 ايتدوكه كوه دشتيدن ومقدم كلن سليمان لردن اصح روايت كم ايتدى سليمان بن داوود
9 اول بنى ودود بونادر الوقوع حكايت وعجب العجايب روايت عنقادلندن كوش ايدوب
10 خيرته وارى ناكاه اول عصرده وقت شام دخى ايردى سليمان دخى حضرتى ديوان طاغدرو
11 خلوت خاصه كردى اخلاص اعتقاديله طاعتى حقه مشغول اولدى ناكاه اول
12 عصرده عملوق شهرنوك اركان دولت واعيان مملكت سليمان حضرتينوك سلطنتن
13 تخت سعادت ودولتن عزتن شوكتين تخت رخنين يتشى اكه ملت پريوزندن الى
14 قوشروب ديوان طوتدوغين وكوك يزندن تشلر سايسان طوتدوغين تعجب ايدوب
15 پريله سويلشوب ايدركم كوردوكمى الله تعالى داوود اوغلى سليمانه نه عالى سلطنت
16 ورمشكم انسان وطيار امرنه مامور اولمه اماكم ازان جانب سليمان
17 حضرتى دخى اول كيجه طاعتى حقه كم مشغول اولدى مكر عملوق شهرندن
18 پرخروس وقتسز اوتدى سليمان حضرتى تعجب ايدوب نصف الليل اولدى صاندى
19 اماكردكم هنوز عرش خرويى اوتمامش بس اول وقت سزاوتن خروسوك
20 اوزرينه موكل قودى صباح اولجق بكا كتروك ديدى جونكم على الصباح اولدى
21 اكوب اول خرويى حضرت سليمان نظرنه كتردلر سليمان ايتدى يا خروس نجون

42b

1 وقتسز اوتدوك عادت بودر كلمدكم اول عرش خروسي اوته سزوك جلسكوزدن اف
2 خروس اني ايشك اندن صكن سزوك جلسكوزدن يشل صرو خروس ايشدوب انوا عندن
3 انلر دخي اوتسر بوندنكم عرش خروسي اذان اقومدن واق خروسلر اوتمدين
4 سن اوتسين جواب وروب ايتديكم يا نبي الله بن ادمي زاد دكولم كه علم نجومدن
5 خبير اولم وعالمده اسطرلاب دوتم وساعت كوزليم ويا بن بيدكولمكه نبوت قوتيله
6 عرش ديكي خروسي كورم بو شنه بنم حما قمندن دركم قرق اللي خاتونم وارديكم بري
7 برندن قصقنوب بني بوكوزده كوس كباب خورده ام اول اجلدن كودلال اولدوغمه
8 سبب بودر واكنجي بودركم جهلم اولدوغي جهتدن جمله خروسدن اوكردي
9 اوتدم يعني كه سليمان حضرتنه وقت ساعت بلوردي بو اندن بيخبر مكه سليمان
10 برنبي دركه عرشه نظر اتمكله خروسي كردي وانه وقت اتمكله اكاه اولورا مدي
11 يا نبي الله بنم خطايي معذور بيوركه دنياده برادمك ايكي خاتوني اولسه بر برندن
12 قصقنورق دردلو دردلو شنه يدورر لر ادلرني مجنون ادرلر على الخصوص هر برينه زرين خلعتلر
13 بركن وانواع نعمتلر انكله بيله يوب ايركن بن خود برجوانم كندو جسمدن قرق اللي
14 خاتونم وارخصوصاكم جماعدن غيري درجه ايلوكم كرمزلر الومه كرن دا اندن برحبه
15 دخي ورعزم عادتمدركه اكر بردانه الومه كرسه هر برسينه اول دانه كوستردرم
16 هر بري دانه دبكا ويردي سر جلسي اوموب قاتمه كلرلر دانه هيچ برينه ور ميوب
17 كندو نفسمه ورورم سزه بيك دردلو طعامدن ويوزدردلو خلعتدن جماع يكلردي بو بكندكم
18 خاتونك ازرينه جقوب جماع ايدرم اولدخي جندين دانه دن برز اول جماع لذتيله
19 بكا مطيع اولور بس بو مقدمدن مقصود اولدركم يا سليمان قرق اللي خاتوني اولن
20 حيوانا تولك خصوصاكم خواتينه دانه وحبه ورمين دانا نولك عقلي مكر زندن خلاص اولي
21 نظم كرجه ناقص عقل اولور عورت تمام ليكي مكار اهلي فتنه در هم ام

43a

1 انبيا و اولیا و اتقیا ذکر زبدهٔ اخیاط ایلر امام نثر حکیم قولنجه خروس
2 بیله دیمك سلیمان حضرتی انوك ذهن ادراکنه تحسین ایلدی ایتدی یا خروس یه بنجه عورتیله
3 بنجه زندکا یلق ایدرسین جواب ویردیکم یا سلیمان بر عورته قانع اولمزم زیرا که صقنقور
4 دیدکلری باتلدر دایم تازه تازه نازنینلریله جماع ایدرم و بردخی بوکم جمایی نو بنجه
5 قیلورم هیچ برسین محروم اتمزم ویدخی رجعله عورتلرومی مرتبهٔ برابر طوتزم بر آرتوق
6 میل اتمزم دیمه سلیمان حضرتی ذهننه تحسین قلوب سؤال ایتدیکم تا بوسوزه خروس
7 جلسنه صدا اتمك نه جهتدن در جواب ویردیکم یا سلیمان اخیار سز اوازورب اوترز
8 مثلا برادیمی بی اخیاد عطسه ورمك واقع اولدقی کبی حق قرصغزده قدرت اسطرلابن
9 قومشدر هر وقت که ساعت ایرسه عرش خروسن اشتمزز امانا غرش خروس اوتسه قدرتیله
10 اوترکن اویا نورز اخیار سز اوازه ورب اوترز سلیمان حضرتی ایتدی یا یجوج بوکیجه
11 وقت سز اوتدوك جواب ویردیکم یا نبی الله اکردن بوکیجه قصدیله وقت سز اوتمسم دلوجه
12 خالقه تسبیح ایدوب مبارك یوزکی کورمکه حقدن تمنا اتمسم سن سلیمان درکاهنه
13 نیته کلیدوم مبارك یوزکی تا کوریدم دیو مر تبیه قتله ایدوم دیدکك سلیمان
14 حضرتی قتبسم ضاحکا موجبنجه تبسم قلدی خروسك سوزلری کندویه خوش کلدی
15 دیخی دنوب اصحابنه خروسیله کلمات ایتدوکنی خبر ویردی جمیعی خروسك ذهننه
16 تحسین ایتدلر ودخی سلیمان حضرتی ایتدی حق تعالی خروس اوازین سوزهٔ قرآن اوقین
17 اوازین واستغفار اوازین سوز اندن نیته خروسه ایتدی یوقرق خاتون کم یمرده
18 یمرد لر وطغورر هیچ ولدوکه شفقتك وار مدر خروس ایتدی عاقل اولن کمسنه ولکه
19 اعتبار یچی قلور زیرا کم کلام قدیمدن وقرآن عظیمدن بیورورکم قال الله تعالی
20 انما اموالکم واولادکم فتنة والله عنده اجر عظیم یا خروس
21 بوندرکم باشکه تاجوك وار پادشاهانه اوزن سقالوك وار مشایخانه

43b

1 جواب ورووب ايتدي يا نبي الله باشمك شاهانه تاجم اولدوغنه دليل بوكردشمان قهرين كجمز
2 وجميع خوانني ضبط ايدرم شيله كه رعايا سين ملك اولقدر رعايتله ضبط ايتمز خوانتم
3 قصد ايلد عدوكله اكر حسته بدن بويوك الله وتوتلوالله واروب جنك ايلدم
4 اكر ظفر بولورم خوش واكر بولمزم برغيري يرده كندي برتق كون خوش
5 لوترم اول عدونك فرصتين كزلرم راست كلورسه اول عدوم خروسه ظفر بولورم
6 اكركم مظفر دشميم غير تمدن هلاك اولورم زيراكم يا سليمان هرسنيه
7 اورنقلق اولور الاله عورته بوقدر اندن صكره يا نبي الله بنجه خاتونكم جمع ايدرم هيچ
8 برينه اعتمادم يوقدر زيرا كه اركلدن دشنوك شهوتي ارتوقدر كورمز سين
9 اكر برادم الله خاتوني قله هنوز يا سين جقرمدين برارة دخي ورمق استر انلروك
10 يكي خاتوندن بخرتا وقلروم يكدركه برخروسه قناعت ايدرلر مكركم ارلري كلوب
11 اخرخروس جنك جدالي ايدب بالضروري اكا اطاعت ادرلر ويا خود خلوتدن بولوب
12 ثمكار ايله في الجمله زنان جنسنه اينانمق اولمزكم بنلروك حيي جوقدر سليمان
13 خروسك بوسوزني دخي وجه كروب بنه سوال ايتديكه خبر ويربكا كم توقدن
14 يمرده نوجهله دورر ومرده دن يوريي نوجهله جقر ويرده يي برجنسمدور
15 بنجه انواع مدور ودشي ارلك طوغاجغين نظر ايتمكله يمرددن بلورسين خروس
16 جواب ويروب ايتديكه يا نبي الله يمرده توغوك قاتيدن حاصل اولور وقتي كه
17 توق قريسه يمرده سنوك صاروسي اولمز ويمرد نوك صاروسي كه الله اندن
18 يوري جقمز وتوق جنسي وبزم جنسمز دكلدر ورباهدن وكسارددن غايت
19 قورقر اول بهمتدن ارا اويورز تيز اوينورز برمدت اويورهاندم تيزجك اوينور
20 اول سيدن بوكسك يرده دونوز اخنيا رمزله اماكه صاحب خانه كمسه قومز
21 ودخي يا نبي الله توغوك يوريي اول جقدقده زيرك وليطف اولور وبي بويدكجه

44a

حيي كدر حماقي زياده اولور وقتي كم خواتنلرم يمرد له ويمرده بصر الله فرصت
بولوب نظر ايدرم كورديم كه اول يمرده بصن يمرده لري اوزون اولوب اوجلري سوري
الله تجربيله امتحان ايدبدركه اندن يوري دشي جقر وانوك يمرد سين اجتمزم
اكر يمرده لري ايجنده دكري يمرده كورسم كه اوجلري يقي اوله بلورم كه خروس
طوغر فرصت بولجق اول جنس يمرده يي شكست ايدرم ودخي يا نبي الله ثيله بلكم
توق وارديكم بركونده اكي كز يمرده يمرتلر امماكه توق قرنده يمرده
اون اكي كونده تمام اولور اول توقدن جقلقده قاني يشقدر هواكه طقونر دفعي قني اولور
وقتي كه توق يمرده بصه صروسندن توغوك كوكي كوزي وبيي اغندن اولور اندن
دري اغندن اولور صروسنوك پارچسي برغلاقه جمع اولور يورنوك كبكي اولور اول
كبكدن يوري غدا نور نتاكم اوغلان انه قرنده كبكدن حيض قانندن غدا نور
وكبي غدا نور يمرده اولورکم ايكي صاروبي اولور يوري جقر يا سليمان قجن
يمرده دن يوري جقسه اكردبرنرسه اركلدر واكردبرنرسه دشيدر وتوق
وارديكم بلده اوج يوز يمرده يمرد لر بس يمرده قودلرسه التنه قناعت ايلدلر
اول كونده يمرده سين صيسلر اوج نطفه بيدا اولور بري يورك وبري دماغ
وبري جكر قوسندن اوكدين يورك نطفسي بيدا اولور اندن صكره
طمر لر اولور اندن صكره باش قناد اولور جونكم يوري يمرده قبني يرر
جقر اول يوريكم ايجنده طولنشدر باشني صاغ قناد نوك التنه صوقشدر وصاغ
قنادين صول قناد نوك التنه جكمشدر برطوب بكي اولشدر وقتيكم يمرد دن
جقار في الحال دانه درمكا بشلر وهركمسه اتنه يمرد نوك عجايبين كورنه كونده بر يمرد سين
توغوك التندن السوت صندورسون كورسونكم كوندن كونه نيجه اولور ودخي دلسه كه
يمرده نوك صاغين وصيروسين بلرصويه بترسه صاغدور واكر بتمزسه يبدندر

44b

1 وياخود كونشه طوتلر اگر طمر قان كورنرسه خراب اولمشدر ودخي بركشي ايسلسه برتوغوك
2 بش يوز يورسي اولسه برتوغوك ايتسه يمرده قويه دخي يوريه اوتوره توغوك
3 برابرنده بش يوز يرده قويلر برنجه يرده قوش ترس ايلجنك هرايكي يرده ارسنده برتوق
4 بوكين قويلر تاكم بربرينه دكميا واوره دن اونه سين ترسله اوجنجي كونده
5 دبر دلر وهركونده دبرده لر اولك توق جوندكم يوري جقارا اويرده لر دخي
6 يوري جقارا اولك بشيوز يوري قويي اول توغه اوبلر
7 بيله ديوب شه سليمانه خروس الدي ساكن باشه ورب عقل اوس كركيسور ادركيني ايله فكر
8 اكاكوره قل عمل طتمه وسوس نثر حكيم قولنجه خروس بيله ديمك سليمان حضرتي
9 ايتدي جميع سوالمه جواب ودك امماكه باشكده تاجوك اكا كلده صقالوك اولدوغنه
10 جواب ودمدوك خروس ايتدي يانبي الله برعورتي اولان صاحب خانه كتخدانوك
11 اوقات خمسه جماعته قارشن كشوك باشنه برتابي اولور بن خود مؤذنم
12 باشمه تاجم اكاكومه صقالوم عجميدر ديمك سليمان حضرتي ءم ايدر يا خروس
13 بونجه خاتون الندن صقالوك ينجه قورترسين ويا سقالي اوزون احمقلردن مسن
14 خروس ايتدي يانبي الله بزم جنسمزده سقالين عورت الينه ورمش خروس يوقدر
15 سليمان حضرتي ندن معلوم اوله دركن ناكهان خروسي سليمان حضرتينه الوب
16 كتدكلرين توقلر طويدلر بربرينه طورورز ديدلر كلوك خرسدن شكايت
17 ايدلم بردانه بيله بزي الدديوب حالومز حضرت سليمانه عرض ايدلم سليمان دركاهنه
18 كلدلر طوشنجيلكم قوشلروك بكلر بكيدر قوزغون جاوشيدر قوزغونه
19 حكم ايتدي حال دينجه بوتوقلروك حالن كورينه كلدلر جواب لرين الوب ديدلركم
20 سليمانه شكايته كلشلر عقاب اول سوزي ايشدوب هدهدله سليمان حضرتينه
21 خبر كوندردي سليمان توقلروك كلدوكن بلوب امر ايدي حاجبلر سوروب توقلري

45a

سُلَيْمَانْ حَضْرَتِنَه كَتْرْدِلَرْ خُرُوسْ يَا نِنَه طُورْغُرْدِلَرْ اَنْدَنْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ تُوقْلَرَه اَيْتْدِي نِيَه
كَلْدُوكُوزْ شِكَايَتُوكُزِي وَارْدِلَرِ جَه جَوَابْ جَغْرِشْدِلَرْ كِه يَا نَبِيَّ اَللَّه خُرُوسْ اَغْزِنَه
بِرْدَانَه اَلُوبْ بِزِي شَادْ قِلُوبْ جَنَتْ طَاوُوسِي كِبِي جُولَانْ قِلُوبْ قَنَادْلَرِينِ قَاقُوبْ بِزَه اِشَارَتْ
كَلُوكْ بِزِي ضِيَافَتْ اِيدَيْنْ دِيُوجَاغِرُورْ اَغْزِنْدَغِي دَانَيِه كُسْتَرْ اَيْدَرْكِه بِرْ بِرْ دَه
دَانَه جَمْعِيْن بُولْدُوم نِشَانَه يَجُوجْ بِرْدَانَه اَغْزِنَه اَلُورْ كَلُوكْ بِزِي طُويُرْ اِيدَيْ يُوسُبْ اَغْزِنْدَنْ
دَانَه كُسْتَرْ بِزْدَغِي سَرْزِنَه اِينَا نُورْزْ بَاشِنْدَه مَشَايِخَانَه تَاجِي اَكْتِنْدَه حَرْقَسِي وَارْ عَلِيَ الْخُصُوصْ
مُؤَذِّنِيْن دُرْ اَوزُنْ سَقَالِي وَارْ مُحْتَشَمْ شَخْصْ سَرْزِنَه تَصْدِيقْ اِيدُوبْ اِينَا نُورْزْ دَانِيَلَه
بِزِي طُويْلَرْ دِيُو سُزِنَه اِعْتِمَادْ اِيدُوبْ سُونُورْزْ جُونْكُمْ وَارُوزْ اَغْزِنْدَغِي دَانَه
بِرْمُزَه وِرْمِيُوبْ كَنْدُو يُودْ بِزِي مَحْرُومْ اِدَرْ اَوْلْ هَيْئَتِلَه اَشْكَارْ اُوتَنْمِيُوبْ بِزَه
جِمَاعْ اِيدَرْ وَذَيْلِ خُورْ كِدَرْزْ خُرُوسَه يَاغْ اَيْلَكِمْ بُو بَنْدِي بِنَه كَجْمِيَه دِيُوبْ
شِكَايَتْ اِتْدِلَرْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ اَيْدَرْ يَا خُرُوسْ سَنْ نَدَرْسِنْ بُو ظُلْمِي بُو سُلْطَانْ يَجُوجْ
قِلَرْسِيْن خُرُوسْ اَيْتْدِي يَا نَبِيَّ اَللَّه دِيشِيه بِيكْ وَقِتِيه نِعْمَتْ وِرْمَكْدَنْ بِرْقَطْرَه شَهُوتْ
وِرْمَكْ يَكْدَرْ بَسْ بُونْلَرْكِلَه مُدَارَا قِلُوبْ زِنْدِكَانِي اِيدَرَمْ اَمَاكِه اَوْلْ بُولْدُوغُمْ
دَانَه بِنْ يَمِيُوبْ اَنْلَرَه يِدِرْمِنْ حِينِ جِمَاعْدَه بَنْدَنْ اَدْلِكْ اُونَه تُوقْلَرْ رَاضِي اُولَزْ نِعْمَتْ
كَرْكَمْ تَكْ اَرْلِكْدَه قُوِي اُولُوبْ دِيدِلَرْ اَنْلَرْ اُوبْلَه دِيجِكْ خُرُوسْ اَيْتْدِي يَا نَبِيَّ اَللَّه
عَوْرَتْ اِلَه سَقَالُومْ وِرْمَدُوكُمْ مَعْلُومْ اُولْدِي اَنْدَنْ سُلَيْمَانْ اَيْتْدِي يَا خُرُوسْ
دِلَه بَنْدَنْ نَدِلَرْسِيْن سَنْكْ سُوزْلَرُوكْ بَكَا خُوشْ كَلْدِي اَيْتْدِي يَا نَبِيَّ اَللَّه دِلَرْ بِنِيكْ
بَنِي دِلِكِي وَسْكَارْ وَشْقَالْ اِنْجِتْمِيَه وَدَغِي صَاحِبْمَدَنْ بَنِي اَلُوبْ اَزَادْ اِيدَنْ بُوغَزْ لِيُوبْ
اَنْدَنْ بِيَلَرْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ سُوزِيْن قَبُولْ اِيدُبْ وَاوْزَرِينَه جَارِحْ نَامْ جِنِّي مُوَكَّلْ
قُودِي بَسْ اُولْ كِجَه خُرُوسْ بِرْ يُوكْسَكْ يِرَه جِقْدِي بَسْ بِرْ يِجَه تُوقْلَرِيلَه اُولْ
كِجَه اَيْ اَيْدِنِيَه قَرْشُو شَهْرِ كَنَارِنْدَه كُرْدِي لَالَه وَيَا سَمَنْ اَجْلِشْدِي بَرَكْ تَتْرَنْ نَغْمَانْ

45b

1 شقايق بجكلري باغ آراسي مزين الشبس خروس بزنجه توغيله يوكسك ديوار اوزرنده موذنين
2 منارهء جقرمكي جقوب قرار اندي صاغ وصول توقلر يانينه جمع اولوب جنت طاووسي كبي
3 مزين يوكلري الوان الوان قويروغني قفاسنده جولان ايدب قناد قناده اورب بلند
4 اوازله جاغردي تكرار اول يوردهء بنجه توقلر كمشي وبنجه توقلر كمسلرين بعضي حيله كار وفتنه
5 انكيز برتلكو وارديي تمام حرصله يرويوب خروسه طمع قلدي خروس قانينه كلدي خروس
6 تلكوي كورب ديوارك يكسك يرينه صچرديي دلكو ايتدي نيه قورقوسين ياخروس بن بويدن
7 كجوب كدركن كوكجك اوازله ولطيف الحانيله سنوك اولخوب اوازك بكا انر قلدي اگر كم
8 سن روم موذني سك نه وار سليمان نبي موذني خضرم بگذرسين سبزه بوش اولوب كه سبزه زار
9 ارا سنده طورورسين سليمان حضرتلوك اوخشا يا خضر يدوكي قولاغمده دررا نكيسون بندجي
10 همان برله وجد برله حضرتوكه كلدوم كه حكما دمشدكي خروس اواز قلبه قوت ويرور
11 حسنيه صحت ويرر امدي لطفايت بزه لطيفا لحانكدن احسان ايلكه كوش ايده وزبزدن
12 خود دردوك يوق زيراكم حضرت سليمان منادي قلدوردكم هيچ برشيي كمسيه
13 زيان ايلميا وظلم وجور اندیشه سين تلبكدن كيدره سين قويلر صعيفلدن الله
14 اوز تمسون ظالملر مظلوملره ظلم اتمكه كوز طوتمسونلر بريريله ايلوك احسان بريله
15 درلك درلسونلر شيلكم كركجين طوشنجيله بريوادء ياشسونلر وقورد قويونله
16 براغلاه دونسون وارصلان دلكويه توضع اتسون وبوستيني يرتمسون ودلكو توغيله
17 همراه اولسون خروسي الجتمسون بن سليمان بسايغي بويله اولحق بنمله سنوك
18 اراكه ايرتي وقور قولق قالمدي كاركدركم اراموزه برلك ودوستلق ظاهر
19 اوله تاكم سليمان مرسلي حكي يرينه كله ديدي دلكو سوزين اوزتدوقجه خروس
20 ديواردن آشروصحرايه بقردي دلكو صوردكم ياخروس بنم سوزم اشتيوب
21 صحرادن بكا يوز بقرسين بنم فايده يي سوزم اشتمزسين خروس ايتدي يادلكو

46a

اِشبُو جَا بِنْدَنْ بِرْجَا نَوَرْ كَلُورْ بِيلْ تُو زِنِيَه اِرْمَزْ اَيلَه سَكِرْدُنْكِ بَادِ صَبَا يَه اُولْ وِيرْمَزْ 1
اَغِزِنِي نُهَنَكْ بِكِي اَجْمِشْ وَقَرِنِ قَسُوغِي اِنْجَه بِلَنَكْ بِكِي كِيكْ لُوكْسُلُو وَاوزُنْ قُوبِرْ قُلُو اَنْجِلَيِنْ 2
جَا نَوَرْ دُرْكِمْ اُوشْ كَلُوبْ يَتِشْدِلَرْ اَنْلَرُوكْ هَيْبَتِنْدَنْ قُورْقُدُومْ دِيدِي دِلِكُو 3
بُوسْرِي اِيتِشْدِجَكْ قُورْقِيَه دُوشْدِي دِتْرَدِي خُرُوسْ وَتَا وُقْ تَا يِسِي قَلْمَدِي كِزْ لَنْجَكْ 4
بِيرْ اِسْتَرْكِمْ جَانْ قُورْتَنْ خُرُوسْ اَيتْدِي قَنْجَه كِيدَرْسِينْ كَلْ كُورْ لُومْ كِمْ اُولْ جَا نَوَرْ لَرْ 5
نَه جَا نَوَرْ لَرْدُرْ كِه دِلِكُو يِنْجَه تَا جِمْ بُوسْ دِيدُوكْ شِكَارْ بَازْ تَازِي اِتْلَرِيدُرْ بِنِي 6
كُورْجَكْ طُوتْرَلْ كُورْكِي يُرْ تَرْلَرْ اَيِ جِكِشُوبْ طُرْتُرْلَرْ خُرُوسْ اَيتْدِي يَا دِلِكُو نَه قُورْقُرْسِينْ كِه 7
سُلَيْمَانْ يَسَاغْ اِتْدِي كِنِه كِسِيَه ظُلْمْ اِتْمَسُونْ دِيُو بِكَا تَقْرِيرْ قِلُوبْ نَصِيحَتْ اِدَرْسِينْ اَبْلَه 8
اُولْسَه نَه زَهْرِي وَارْكِمْ كَلُوبْ كَلْبْ سَنِي اِنْجِيَه دِلِكُو اَيتْدِي كَرْجِه سُلَيْمَانْ اُولْ يَسَاغِي 9
اِتْدِي اَمَاكِه بِنْ نَه بِلَيِنْ كِه سُلَيْمَانْ يَسَاغِي اَنْلَرُوكْ سَمِعْنَه تِيشْدِي اُولْ دِيُوبْ دِلِكُو قُجُوبْ 10
كِتْدِي خُرُوسْ دِلِكُو تَجَدُّوغِنَه شَادْ اُولُوبْ كُوجِي وَارِنْجَه جَاغِرُوبْ اُوتْدِي سَمْعْ سُلَيْمَانَه يِتْدِي 11
سُلَيْمَانْ سِيمُرْغَه اَمْرْ اِتْدِي شُوَوقْتْ سُزْ اُوتَنْ خُرُوسِ اَلْتَنَه كَتْرُوكْ دِيدِي سِيمُرْغْ 12
اُوكِي قُوشْنِي قِيغِرْتْدِي سَنْ قُوشْلَرُوكْ عَيبِ نِ كِيلَه اُوجِي سَنْ مِسِنْ وَارْ اُولْ خُرُوسِي 13
قِينَاغَه اُولُوبْ كَنُورْ اَمَاكِه زِيَادَه اِنْجِتْمَه اُوكِي قُولَقْ قَبَرْدُوبْ قَنَادْ اَجْدِي اُوجْدِي 14
خُرُوسْ اَوَازِ كَلْدِكِي جَانِبَه كَجْدِي قَرَكُو كِيجَه اِنْجِدَه كُوزْ اُورْدِي خُرُوسِي كُورْدِي 15
دِ لَدِكُمْ قِينَاغِنَه اَلَه خُرُوسْ اَيتْدِي بَنِي سُلَيْمَانْ اَنَادْ قِلُوبْدُرْ بِكَا بَنْجَه اُورْمَه 16
اُوكِي اَيتْدِي سَنُوكْ وَقْتْ سُزْ اُوتْدُوكْ بِنَه سُلَيْمَانْ اِشْتِدِي سَكَا غَضَبْ اِتْدِي بَنِي سِيمُرْغْ 17
كُونْدُرْدِكُمْ بَنِي سُلَيْمَانْ حَضْرَتِنَه اِيلَدُومْ طُورْ كِيدَلْمْ يَاخُودْ بَنْجَه اُورُوبْ اُولُوبْ 18
كِيدَرْمْ دِدِي خُرُوسْ مُوكِلِي جِنِّه بِقُوبْ اَيتْدِي بَنِي بُونُوكْ اَلِنَه وِرْمَه بَنِي سُلَيْمَانْ دَرْكَاهِنَه 19
سَنْ اِيلِتْ خُرُوبِي جِنِّي كُوتْرْدِي خُرُوسْ فَرْيَادْ اَيتْدِي بَنْمْ تُوقْلُرُومِ دَخِي بِيلَه كَنُورْجِنِي 20
اَيتْدِي اِي عَقْلِ يُوقْ يِنْجَه زَنْ سُلَيْمَانْ قُورْقُوسِنْدَنْ سَكَا قُولَقِ اِتْدُوكُمْ يِتْمَزْ بِي 21

٤١٩

46b

1 عورتلرولكه دخي قولاق يي ايله بن ديوب سيمرغ نظرنه كتوردي زيراكم وقتلو وقت سز انس جن
2 سليمان درگاهنه كرمزدي اول سببدن سيمرغ نظرنه كتوردي سيمرغ خروسي غرا بيله
3 هدهد اليه وردي اويوب سليمان نظرنه كتردي سليمان حضرتي نظر ايتدي كوردكم
4 اول وقت سز اوتن خروس درگم دخي وقت سز اوتدي خروس ايتدي يا نبي الله معذور
5 طوتكم دون كجه وقت سز اوتدوكوك سببي بودركم حضرتولكه عرض ايتدوم بو اخشامدن
6 اوتدوكمك سببي بودركم ديوب دلكو يله كجن قصيه يي بر تقرير ايتدي عاقبت حيلي له
7 دلكوي قصور دوغين هنوز لخشامدن وقت سز اوتدوكين بيان ايلدي سليمان حضرتي
8 ايشيدوب لطيفسنه تحسين قلدي مكركم برشاهين اول حينده سليمان نظرنه متشامه
9 اوزرنده طورمشدي كردكم سليمانوك حروسه زيادة ميلي وار كونليوب سليمان
10 حضرتنه ايدر يا نبي الله بو احمق عورتلر مكرنه اوغرمش نادانله نه كلمات ايدرسن
11 توق وخروس جنيسي اجلين احمق درگه برديوارمدن طشره دشسه اشي اوين ارايوب
12 بولمز ودخي شنوك يكي قور قاقدركم وقتيله اغاج اوزرنده ويوكسك ديوار اوزرنده
13 اولسه دلكو وشقاق نظر ايتسه بونلروك نظريه بتسه دفعي قور قارلر
14 يري يري اوزرينه دوشرلر دلكو وشقاق برلر صفا سرلر سليمان ايدر يا شاهين
15 خوب درسين هر ايشده برخاصه وار دركم هم نفعي هم ضرري وار در تكم
16 ارصلان اگرجه سباع ارا سنده غايت شجعدر وليكن قرنجانوك نه مقداري وركم
17 انوك قورقوسندن بلجق لويرده وقمشلق ارا سنده اور ودخي خنزير اگرجكم بهادر در
18 ولي شكل قبيحدر ودخي تشلرده اگرجه شجاعتله سن شهباز سن زور بازو قوتيله
19 شكار بازسين ولي يرمز لنوك بوكم جبار نفسلين وخروس دخي قور قاق اولسه عجب
20 دكلكم موذي نوك اكثري عالم ودانشمند اولور وار مز خوفناك اولور زيراكم
21 دمسلر دركم جاهل بهادر وعالم خوفناك اولور امدي كمسنه زوكي بوخروسدنكم

47a

1 لطفڭ دوشوب اچي اوين بولسه عجب دكل هركون يكجه وكندز وقتلري يلور وقيتله بكلر
2 اصلا يكلمز كرك يكجه اوزن وكندز قصه السوت همان اول وقتنده جاغرر انو يكجون
3 بعضي علما وقت مشكل السه فتوي ويرلركر قره كويجه خروس اوازنيه اعتماد ايده لركر
4 يزم مذهبمزده دكول اهل تجربه درك بركشي اق خروس بوغزلسه مالنه واهلنه
5 اكيلك يتشدورر دور قمرده اخر زمان بيغامبر كله شفيع العرصات اكمل الموجودات
6 اوله حديث قدسي مبارك دررر يارين جقوب بيوه كم اق خروس بتم دوشمدر وشيطانوك
7 دوشمندر واتيتنه بيوه كم اق خروس بسلينلر ودخي نصيحت قيلوب ايده كم قحبه
8 اق خروس اوازين ايشت سكوز الله تعالينك فضلندن دلك زيرا كم عرش التندغي
9 خروس شكلنده كي فرشته كوروب بكلر وقت السه فرشته امين ديه دعا كوز مستجاب اوله
10 ايله السه ياشاهين سزوكي كبي خروسلر ديوب شهبازه عتاب ايدي شاهين اينجنوب
11 ايدر يانبي الله بنم خروسلرم فضيلتم زياده اولدوغي بوينمزنكر بن بوركله قناد اجوب
12 اوجركن قشلري صيد ايدوب قانلرين صجركن بني صياط طوتراكي كوزمي دكر ايقوسز قور
13 غايت زبون اتدلكدن صكره كوزمي اجوب بكا تعليم ايدر آماكم ايا غمه كوندن اوروب
14 بغلر وباشمه اكوف كجورر كوزم جهاني كورمز اولور بس صاحبم بكا بوقدر جور جفا
15 قلوركن قفسي قوشه صلرسه الوب صيد ايدوب بني اوقدقجه قحبا يوب يانته كلوب السه
16 قونادم بوعجبدركم خروس وقوق جنسي اوده يمرده دن طوغوب بيورلر وهر
17 كون صاحب خانه نوك دانه سين ويرلر صكره صاحبي يادا تمزلر يورسينه اوغرمزلر
18 مكركم كوجيله طوته بس حكما قتدندركم يدوكي نعمتي بلمز وموالاسنه مطيع اولمز
19 زيراكم جميع قشلر ايجنده خروس توق جنسندن عاجز ايله قوش يوقدر زيراكم
20 اون بيل براوده طوريسه صكره اول اودن كدرسلر جان دكلدركه كله اول
21 اوي بوله باقي قوشلر كبي كندي يورسندن غيري يوري فوق اتمز التنه كندو يمرد سندن غيري

47b

1 يُرْدِه قُورْلَرْ جِقَادُرْ اَمَاكِه بِلَسه كِيدَرُورْ دُوشْمَنْدَنْ حَذَرْ اَيْلَكِي بِلَزْ هَمِينْ بِرْ يُوزِه يَه جِقُوبْ

2 جَاغِرُوبْ فَرِيَادْ اِتْمَكِي بِلُورْ شَهْبَازْ بُويْلَه دِيَجَكْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتْ اِيتْدِي يَا شَاهِينْ نَه اُولْ

3 يَرْمَزْ لِفَه اَيْلُوكْ اِتْدُوكَكْ سَبَبْدَنْ سَنُوكْ سَكْنُوكْ يَا دِشَاهْلَرْ اَيِي اُولْدِي يَا شُكَه

4 شَاهْلَرْ اَلْرِيلَه تَاجْ اُورْدُرْلَرْ وَسَنِي عِزَّتِلَه اَلْرِنْدَه كُوتُورْلَرْ وَسَنْكِيجُونْ عِزَّتْ اِيدُبْ صَبَا دُلَرْ

5 شِكَارْ كَاهْدَه صَيْدْ بُولُوبْ بُوغْزْلَرْ وَسَا سُونْلَرْ وَتَازِيلَرْ بَسْلَدُوبْ سَكْجَانْلَرَه يِتْدُورْلَرْ

6 وَمَلِكْ زَادَه لَرَه اَلْ بَغْلَتْدُرْبْ سَنْكِيجُونْ شِكَارْ اِدَرْلَرْ وَاِمَكِي شَاهْلَرْ سِنَجِي سِنَه مُطَابِقْ

7 اَدُوكِي شَاهِينْ قُومْشْلَرْدُرْ سِنِي شِكَارْ اِتْسُونْ دِيُوطَاغُوطَاشْ دَرْيَافَتْ اِيدَرْلَرْ وَطُوغَانْ جِيلَرْ

8 كَاخِذْمَتْ اِيدُبْ سَنْكِيجُونْ هَرِيكَا سَكِرْدُوبْ كَا تَعْظِيمْ بُو يِنْمَزِي وَدَخِي بُوخَرْ وَسَه

9 لَحْمَنْ اِتْمَكْ وَقَنِيلَه اَذَانْ اُقُودَغِي جِهَتْدَنْ دِلِنْجَه خَالِقَه تَسْبِيحْ اِتْدُوكِي سَبَبْدَنْ

10 سَنُوكْ بَا شُكَه پَادِشَاهْلَرْ تَاجْ اُورْدِيسَه بُونْلَرُوكْ بَا شِنَه قُدْرَتْ تَاجِي قُونْمِشْدُرْ وَدَخِي

11 يَا شَاهِينْ سِنِي قِفْرْدُوقْلَرِي وَقْتِينْ سَكَا تُوقْ اِتْسِنَه وَرِمَكَه قِيغْرْدُقْلَرِينْ بِيلُورْسِينْ كَلُورْسِينْ

12 بُونْلَرُوكْ خُودْ سَنْكِيجُونْ وَغَيْرِيجُونْ بُوغْزْلَنْدُقْلَرِينْ بِلُوبْ عَجَمْدَرْ نظم

13 بِيلَه دِيسُوبْ شَهْ سُلَيْمَانْ وِرِدِ شَهْبَازَه جَوَابْ شَهْبَازْ اَيْسُونْ اُولَادِي اَنْدَه اِتْمَدِي قَطْعَا شِتَابْ دِكَا اِيدِي يُوبِي اَرْضُوكْ سُلَيْمَانِيمْ قُوشْلَرِينْ

14 يَادِ بِرْ كُلِ خُوشْ صَلَاةْ مُصْطَفَى بِه بُولْ ثَوَابْ نثر حَكِيمْ قُولُنْجَه جُنْكِمْ اَلْ كِيجَه كَجْدِي عَلَى الصَّبَاحْ اُولْدِي

15 سُلَيْمَانْ عَمْ اَنْبِيَا وَاُولِيَايَلَه اَتْقِيَايَلَه وَاَصْفِيَايَلَه صُبْحْ نَمَازِينْ قِلُوبْ اِمَا مُلِقْ اِيدُبْ

16 نَمَازْدَنْ يَانْدَنْ فَارِغْ اُولْجَقْ بَا شِنَه عَمَامَهْ خَلِيلْ اُورْنُوبْ شِتْ عَبَا سِينْ كِيوُبْ اَدِي صَفِي

17 صَحِينْ كَمَرْ بَغْلُوبْ نُوحْ يَحِي جُبَه سِينْ جِكِنَه صَالُوبْ مُوسِي يِغَمْبَرْ عَصَا سِينْ اِلَه اَلُوبْ

18 بُونْتْ تَخْتِنَه جِقُوبْ قَرَارْ اِتْدِي اَنْدَنْ اِنْسَانْ مَلِكْلَرِي وَاَنْوَاعْ مَخْلُوقَاتْ سَرْ هَنَكْلَرِي

19 صَاغُوصُولْ زَرِينْ وَيِمِينْ كُورْسِلَرْدَه قَرَارْ اِيدُبْ اُوتُرْدِلَرْ بَغُورْ سُلَيْمَانْ دَمْ اَخِي مَلِيحْ

20 اَمْرَ اِتْدِي بِسَاطْ دُوشَدِلَرْ اَزَرِينَه قَرْغَه بِسَاطِينْ قُورْدِلَرْ اَقَ بِلُورْدَنْ فَرْشِدِي وَيِلَكْ بِرْ اِسِمْ

21 يَازِلْشِ اَلْنُونْ قَرْغَه بَهَالَرْ صُوبِقْشُوبْ كَتُرْدِلَرْ بِلُورْ فَرْشُوكْ اَزَرِينَه قُودِلَرْ اَنْدَنْ

48a

سُلَيْمَانْ اَمْرِ اَيْلَدِي يَا اَخِي مَلِيخْ قُرْعَهْ يُولَه كُورْلَمْ تِنِي جِنْسُوكْ اَدِينَه دُوشَرْسَه اُولْ جِنْسِي خَاضِرْ اِيدُوبْ
شِكَايَتِينْ دِكْلِيلَمْ دِدِي اَخِي مَلِيخْ دَخِي بِسْمِ اللَّهِ دِيُوبْ قُرْعِيهِ يُولَدِي قُرْعَهْ قُشْلَرْ جِنْسِنَه
دُوشْدِي مَلِيخْ سُلَيْمَانَه عَرْضْ اَيْلَدِي سُلَيْمَانْ دَمْ اَيْتْدِي سِيمُرْغَه دِيكْ قُوشْلَرْ جِنْسِيلَه دَدْكَاهَه
كَلْسُونْ اَنْدَنْ سِيمُرْغْ دَخِي قَهْ بَلُوطْ كِي قَنَادْ اَجُوبْ هَوَادَنْ يُرْيُزِينَه اِنْدِي قُوشْلَرِيلَه
سُلَيْمَانْ دَرْكَاهِي اُوكْنَدَه قُونْدِي حَاجِبْلَرْ سِيمُرْغْ كُورُبْ قَرْقِ سَكِزْ كَزْ يُورِيكْ اَدِيمِ
زَادْ لَشْكَرِنِي يَصَاوُلْ لَرْ يُرِيبْ اِيكِي يَادِلَرْ سِيمُرْغَه قُوشْلَرِيلَه يُولْ وِرْدِلَرْ اَنْدَنْ
سِيمُرْغْ سُلَيْمَانْ نَظَرِنَه كُلُوبْ دِلِنْجَه سَلَامْ وِرُبْ اَنْدَنْ بَاشِ قَلْدُرُبْ سُلَيْمَانَه دُعَا قِلْدِي

نظم

دِيدِ شَاهَا دَوْلَتِيلَه بَايِدَارْ اُولْ بَايِدَارْ تَا قِيَامَتْ مُلْكِنَه شَهْرِيَارْ اُولْ شَهْرِيَارْ

نثر

عُمْرُكْ اُوكْدُوكْ اُولْ نُوكْ اُولْ زِيَادَه صَدْ هَزَارْ حَاجَتُوكْ حَقْدَنْ قَبُولْ كَامُكَارْ اُولْ كَامُكَارْ

نَثْرِ حَكِيمْ قُوشِ سِيمُرْغ

بُوَجْهِلَه دُعَا قِلْجَقْ سُلَيْمَانْ دَمْ يِرْ كُسْتَرْدِي نُبُوتْ تَخْتُنُوكْ صَاغْ طَرَفِنْدَه اَلْنُوبْ شَامَه
اُوزَرِنَه كُجُوبْ اُوتُرْدِي صَاغْ يَانِنْدَه حُبُوبَاتْ يِينْ قُوشْلَرْ سَرْهَنْكِي جَنْتَدَنْ جِقَنْ حَاوُوسْ
زَرِّينْ مَشَامَه اُوزَرِنْدَه طُورْدِي وَصُولْ يَانِنْدَه جَرِي قُوشْلَرْ مَلِكِي بَا تَجْمِيلْ طُورْدِي
اَنْدَنْ صُكَنْ يِرْ تِي قُوشْلَرْ سَرْهَنْكِي قِرْتَالْ اُوتُورْدِي وَهَوَايِ قُوشْلَرْ مَلِكِي هُمَا هَوَا
يُوزِنْدَه سُلَيْمَانْ اُوتَاغِي اُوزَرِنْدَه طُورْدِي دَخِي بِرْ وَازْ اُورْدِي اَنْدَنْ سُلَيْمَانْ دَمْ
اَيْتْدِي يَا سِيمُرْغْ بُوكُونْ قُوشْلَرْدَنْ هَرْ جِنْسِي بِگَا عَرْضْ اَيْلَه وَشِكَايَتِي اُولَنْ دَخِي شِكَايَتِنْ
اِتْسُونْ اَنْدَنْ سِيمُرْغْ دَخِي غَرَايِبِ جَاغْرُوبْ قُوشْلَرْ كُونْدَدِي زِيرَا كِرْ عَرَابْ قُوشْلَرُوكْ
جَاوُشِيدْ هَرْ كِمُوكْ كِمْ شِكَايَتِي وَارْ كُلُوبْ دِدِي بَسْ قُشْلَرْدَنْ بَعْضِيسِي شِكَايَتِنَه كُلْدِي
وَبَعْضِيسِي زِيَارَتَه كُلْدِي صَفْ طُوتُوبْ قُوشْلَرْ سُلَيْمَانَه قَرْشُو دِيوَانْ طُورْدِلَرْ شُيْلَكِمْ
قُوشْلَرْ يُوكِنْدَنْ وَقَنَادْ لَرْ اُوجِنْدَنْ دِيوَانِ سُلَيْمَانَه يِيلْ اَسُوبْ كُوكْزْ اُولْدِي
وَقُوشْلَرْ اُوتَمَه سِنْدَنْ عَقْلَمْ جَاكْ اُوكُورْ بَسْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِنَه قُوشْلَرُوكْ اَنْوَاعِنْ اَحْوَالِنْ
وَبَرُوبَالِينْ سِيرَانْ اِيدَرْكَنْ نَاكَهَانْ دَوَه قُوشِنَه طُوشِي اُولْدِي وَدَوَه قُوشِي دَاخِي

٤٧٢

48b

1 دخي سليمان نظرينه هنوز دخي ورمشدي سيمرغ دن اجازت اولوب اروواريب تختي پا اوپوب

2 دليجه دعا قيلدي ايتديكم نظم يا سليمان دوردي عجبه كون عالم برقرار

3 مستدام اولا دولتيله عمرك اولوذ بالشمار كتمون خاتم الكذلكم تمام فضلكم اوله انس جنله ديو عولاذ وحش طير مور مار

4 نثر حكيم قوليجه دوه قوشي سيله ديجك سليمان حضرتي نظر قلوب كوردكي بر عجب هيئتلو

5 قوش قولعصايي قوش شكلنده ليكن ايقلري دوه ايغي كبي اندن سليمان سيمرغه سؤال

6 ايتدي بولجه قوشدركم اعضايي اطيار ايقلري دويه بكزر سيمرغ ايتدي

7 يا نبي الله بوكه شتر مرغ درلر سايرقوشلر بكي كوك يوزلنه اوجمز وغدايي لخود يرده يوزلنه

8 جار پاكبي يورر بلكم بيلدن يكا دونر وكوكسي هوايه اورر دخي ايفيله سكرر

9 قنادلرين اجر حركت ايدورور شيله سريع كيدركم اوق ارمز وقوتنده قوديي

10 دوتر دبلر هرجانوركم دونت ايقلو اولسه وياخود ايكي ايقلو اولسه بر ايغي

11 صنسه ايقلدن دوشمز اماكم دوه قوشنوك برايغي صنسه ايقلدن دوشر يورومز

12 ودخي بودوه قوشنوك ارقاكي قنادكم قوردي كورسه بلورکم لطيا روك

13 دوشميدر هانذم صحريوب قوردوك ارقاسنه بنز قوردي قولر سوزرا ولدورلجه

14 دشيه دخي ارديجه بله سكردر تاكوركم ارقاكي قوردي يلدرب اولدورر ودخي

15 يا نبي الله بوبرنعا مدركم طاشي وقزمشي دموري يير وجزيي دخي يير معدسنه

16 الان صوا ولور اكركم جزيي اون يبل اوده قوسكر دموريي اكاكورك جكسه هركز

17 اوده اكا اثر ايتمز حكمت الله كوركم بودوه قوشي جزع برساعنده قورصغنه اريوب

18 صوا ولور ديجك سليمان حضرتي غايت تعجب ايدب حكم ايتدي مطبخنده قزل قوركتردلر

19 وايجنه دمور اكسرلر وميخلر دوكدلر اندن دوه قوشنه اشارت اولدي

20 اول يمشي قزل قوري وقزمشي دمورلري آغزنه قويب دليله يكي يكي يوب يوتدي

21 سرجملين دوكندي سليمان حضرتي دوه قوشنوك اول حالني كروب غايت تعجب ايدي

49a

وَدَخِي دُونُوب لُقمَان حَكِيمَ ايتدِي يَا حَكِيم حَق تَعَالَيْنك قُدرَتِن كُورْكِم بِرجَاوَر قِرمِش دَمُورِي 1

وَيَنَار اُودِي بِيَه وَجِيسِي اَعزِنده حصَم اُولَه حَكِيم ايتدِي يَا نَبِيَ اَللَه قَادِرْك بُوكَا هَمتَا 2

قُدرَتِي جُوقدُر ايلَدِرِم اُودِيكِم كُوك يُوزِنده ايتَر اَگَر بِرقلِچ جِي دُوكَانِنَه دُوشَ كَلسَه قِلجلَوِي 3

صَاعِقَه اُودِي حَرَارَتِنده اَدِي يُوب صُو اُولُور اَمَاكِم عِلَافلَرِي اَنجَق اُولَدُوخِي 4

سَبَبدَن ضَرَر اَتمَز وَدَخِي حِكمَتِنده كَلُورُكِم قُورْدُوك وَاِيتُوك مَعِيشَه سِي سَكُوكِي 5

وقِيلِي خصَم ايدَر وَلِي عُرمَا جَكدَكِين حضَم ايدَه مَز وَدَخِي اُم اَلفِيلَان دِرلَر بِر اُوت 6

اُولُور اَنِي خصَم ايدَه مَز بَس هَر بِرسِنده حَق تَعَالَى بِرحَاصَه قُومِشدُر اَفِيَه زَهَر 7

وَصَرفَه دَرد اَنَه قُودُوخِي كِي اِكِه سِيده نِيسَانَدن حَاصِل اُولُور اَمَاكِم اُول جَاوَرلَرك 8

لَجِيعَتِنَه مُطَابِق بِيرده جَوهَر بِرنده زَهر اُولُور نظم 9

ثُبلَه بِلكِم يَا سُلَيمَان حَضرَتِي بُوكَا هَمتَا خَالِقُك جُوق حِكمَتِي كَارِگَاهِ فِطرَتِ قِلسَك نَظَر 10

ظَاهِر اُولُور سَاكَه حَقك قُدرَتِي نَظر حَكِيم قُولُنجَه سُلَيمَان حَضرَتِ لُقمَان حَكِيم بُويلَه دِيجَك 11

سُلَيمَان تَصدِيق ايدُوب اَيتدِيكِم اَمَنَا وَصَدَقنَا بُويلَه دُرُكِم دِرسِين اَندَن 12

سُلَيمَان حَضرَتِي دُونُوب دَه قُوشنه اَيدُر يَا نَمَا مه سُزُوك قَدِيم مَملَكتُو كُوز نَردَه دُر 13

جَوَاب وِرِكِم يَا نَبِيَ اَللَه هِندُوستَاندَر وَسِندِستَاندَر اَكرَجه بَعضِي بِردَه نِعَامَه 14

جِنسِي اُولُور اَمَاكِم اِزدِي بِنَه سُلَيمَان سُوَال اِتدِيكِم يَا سِزُوك يُمرُدَدَن بَورِي 15

حِقَر مَكُوز نَوجَه لَه دُرجَوَاب وِردِيكِم يَا رَسُولَ اَللَه وَقتُكم دِ شِمز يُمرُد لَسَه 16

اُوتُوز دَانَه يُمرتِلَر اَندَن بِرِي بِرِي يَانِنده خَط مُستَقِيم اُوزرِينَه دَرَكِم 17

هِيچ اَكرِي اُولمَز وَدَخِي شُبلَه اُوزَلِنَه اَنِي بَصَر يَاتُرُكِم وَكَندِي دَخِي شُبلَه 18

اُوزَادُرُكِم هِيچ بِر يُمرُدِي طَشرَه قَلمَز وَبَعضِي دِ شِمز دَخِي طَبِرغَه كُومَر يُمرُد سِنُوك 19

زَايِدِنِي هَر بِرِينَه بِردَلُوك اَبلَر تَاكِم اُول يُمرُدِيَه قُورُت دُوشَر يُورِي حِقنَجَه 20

اُول يُمرُدَاد اَغِي يُورُوسِنَه يِدِ رُورِينَه سُلَيمَان سُوَال اِتدِيكِم بُو قُورُدَه حَرِيص اُولُوب 21

49b

1 قُرْقُوبْ يَانِهْ وَارْ سَبَبْ مُجَادَلَهْ نَذْرْ وَدَخِي نَذَنْ قُودْ قَارْشِرْ دِيدِي سِزْدَهْ خُودْ
2 شَجَاعَتْ وَارْكَنْ قُرْدَهْ حَوَالَهْ سِزْ جَوَابْ وِرْدِكْمْ يَا نَبِيَ اللَّهْ آبَا وَاجْدَادْ مُزْدَنْ شُيْلَهْ اِشْدِبْ
3 دُرُورْ ذِكْرِهْ بِزْمْ جِلْسِمْزْ بِرْ نَبِينِكْ مُعْجِزَاتِيلَهْ ظَاهِرْ اَلْشْ وَقُرْدَهْ دَخِي اَوَّلْ حَوَالَهْ قِلِشْ اَمَّا اَوْنَهْ اَصْلِنْ
4 وَحَقِيقَتِنْ بِلْمَزْوْزْ وَدَخِي يَا نَبِيَ اللَّهْ بِرْ عَجَبْ خَاصَّهْ دَخِي بِزْدَهْ بُوكُرْ حَيْوَانَاتْ وَقُوشْلَرِي
5 اِيدَنْ قُورْدِيكِمْ كُورْمَكْ اَرْقَسِنَهْ بِنُوبْ مَجَالْ وِرْمَيُوبْ بِلْدِرْ مَكَّهْ زَبُونْ اِيدُوبْ هَلَاكْ
6 قِلُوزْ اَمَاكُمْ هَوَاصَابِي اُولُوبْ كُوشْ نُورِيلَهْ جِهَانْ دُوشَنْ يَرَهْ كُولَكْمَزْ كِمْ دُوشَرْ
7 هَمَانْكِمْ كُلْ كِمْزِي كُورُورْزْ قُورْ قُومُزْدَنْ عَقْلِمْزْ جَاكْ اُولُوبْ شَاشَرُوزْ اُولْ
8 سَبَبْدَنْ كُونْشَهْ قَرْشُوكِيدَرْ اَرْقُورِي كِتْمَزْ تَاكِمْ كُولَكْمَزِي كُورْمَيُوبْ يُورُورْ
9 وَدَخِي بِرْ عَجَبْ بُودْرْ كِمْ يُمْرْدَمُوزْكْ قَابِنِي سِرْكَيَهْ بِرْ قَلَرْ وَاكْرْكِمْ جُولَهْ بِرْ قَلَرْ
10 سَهْلَجَهْ نَسْنَهْ بِيلَهْ اُودَهْ بِشِرْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِي سُؤَالْ اِتْدِيكِمْ طَعَامْ دَهْ نَهْ طَعَامِي سَوَرْسِزْ
11 اَيْتِدِي بِزَهْ قِزِلْ قُورْ يَكْدَنْ يَخْشِي نَسْنَهْ يُوقْدُرْ دِيمَكْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِي دِلَدِكِمْ شُتُرْمُرْغُوكْ
12 اَصْلِ خِلْقَتِي نَذَنْ اُولْدُوغِنِي بِلَهْ بَسْ بُوقْتْ خَاتَمِنِكْ اُزْرِنَهْ مَسْطُورْ اُولَنْ اَسْمَاءُ اللَّهْ دَنْ
13 اِيمِي اُوقُودِي مُوَكَّلْ نِعَامَهْ يَعْنِي دَوَهْ قُوشِي جِنْسُوكْ مُوَكَّلْ مَلَكِي دَعْوَتْ اِيدِي كَاوُبْ سُلَيْمَانْ
14 حَضْرَتِنَهْ كُنْدَرْدِي نَظَرْ قِلُوبْ كُورْدِكِمْ بِرْ عَظِيمْ مَلَكْ شُتُرْسَرْ فِيلْ بَاوَالَكِمْ دُرْتْ عَظِيمْ
15 قَنَادِ وَارْ وَآدَمْ اَيَاكِي اِيكِي دَخِي اَيَاكِي وَارْ بِرَاَيَاقْ بِرَاَنَارْ طُوتَرْ حَمَامْجَهْ اُولَا وَبِرَاَيَاقْ
16 بِرْ لَوْحْ طُوتَرْ اَلْتُونْدَنْ بَسْ اَوَّلْ اَنَارِي سُلَيْمَانَهْ تَكَلُّفْ اِيدُوبْ اَيْتِدِيكِمْ يَا نَبِيَ اللَّهْ حَقَّهْ
17 مِنَّتْ كِمْ مُبَارَكْ جَمَالُوكِي كُورْدُومْ وَبُو اَنَارْ جَنْتَدَنْ جِقْشِ اَنَارْدُرْ وَتَخْفِيفِي مَعْذُورْ طُوتُوبْ
18 دِيُو اُوكَنَهْ قُودِي سُلَيْمَانْ اَنَارَا لُوبْ قَبُولْ اِيدُوبْ اَيْتِدِي اَدُوكْ نَذْرِ نَيَهْ مُوَكَّلْسِنْ
19 جَوَابْ وِرْدِكْمْ يَا نَبِيَ اللَّهْ دَوَهْ قُوشِي اَطْيَارْ لَرِنَهْ مُوَكَّلْ اَلْهُوكْ اَمْرِيلَهْ وَادُومَهْ
20 نَعْمَا غَايِيلْ دِرْلَرْ بِيجَهْ بِيكْ بِيكْ مَلَكُوتْ حُكْمُمَدَنْ مَحْكُومْ دُرْ اَيَاقْ مَلَكُوتْ كِهْ هَرْ بِرِنُوكْ
21 تَخْتِ يَدِنَدَنْ بِيجَهْ بِيكْ بِيكْ تَكْوِينْ وَارْدُرْ بُو اَلَمَهْ كِي اَلْتُونْ لَوْحُوكْ اُوزِرِنَهْ قُدْرَتْ

50a

تبخله فازلوب مسطور اولان اسم الله اعظم حاصيتي برکاتيندن سزه کليسي اول تکوينيله
وملکلر بکاتا بعدنده اندن سليمان حضرتلرينه سوال ايتديکم يا نعما غايبل ابتدا نعما جنلوک
خلقيتنه سبب ندر بزه خبر ويرديکک جواب ويرب ايتديکم يا نبي الله اول زمانکم حق تعالى
جين قومين يرتديجهان قومنوک يلکيي جن طوتدي عاقبت بونلر درت جنسي اولدي
برسي آتشيدور کيه کوه نارده مستقيم اولدلر وبرسي هوايدکم هوادده متمکن
اولدلر وبرسي آبيدکم دکزلر قعرينده وطن طوتدلر وبرجنسي دخي خاکيدور روي
زمينده مسکن بغلدلر بسم اول دوي زمينده مسکن طوتنلر غايبت ثقيل اولوب اذا کلر
از اولديغي جهتدن خالقه عاصي اولدلر شو لقدر کم الله تعالى بونلره خشم ايدوب
قردي اوزرلرينه مسلط ايلدي بوجسم ثقيل يعني خاکي جنلري قتنه بولورلرسه يکا
بشلدي قرد اولقدر اجتدي بوجن طايفه سنکم بونلروک اجنده مالوح نام برزاهد
جني واردي جمع اولوب انوک قاينه کلدلر وقردن شکايت قيلدلر مالوح ايتدي سز الله تعالى يه
عاصي اولدوکوز حق تعالى دخي سزه بردر لوجانوري اکر دلرسکوزکم خلاص اولاسز
اتدوکوکز کناهلرنه توبه قيلوک کنه حقه متوجه اولوک ديدي بونلر ايتدي بزسنوک
سزوکي اول وقت قبول ايدرزکم حق تعالى بوقردلري بزوم اوزرومزدن کيدرسه
وبرجانور برتسه کم بونلردن بري قورترسه وانتقامزدخي ايلي ورسه مالوح ايتدي
حق تعالى قادردر پادشاهدر هرنکم استرسکوز ويررو ليکن بشرط انکه الهوک
اوله سز ديجک مالوح ايتدي کلوک سز الله دونک حقه عبادت ايدوک بن دعا قيلايين
الله تعالى برجانور خلقت ايدوب قرده حوالله قيله اندن جن اولاري جمع اولوب ايتدلر
بزدلردوکو مرجانوري تمام خلقت اوزره کورمينجه الله دوغرزوز ديدلر مالوح
جنلردوکو مرجانوري تمام خلقت اوزره کورمينجه الله دوغرزوز ديدلر مالوح
جنى بونلروک سزين ايشدوب خلوته ين واروب حاجت نمازين قيلوب خالقه تضرع ايتدي
حق تعالى مالوحه نبوت ارسال ايتدي وندای الوهيت کلديکم يا مالوح هرنکم

50b

1 اِسْتَرْسَكْ رَاضِي اَوْلْ بَكَا دُعَا قِلْ حَاجَتُوكْ قَبُولْ اِيْدُوم دِدِي مَالَوحْ كَلُوبْ جِبِنْ اَوْلُو لَرِنِي
2 جَمْعْ اِيْدِي اَيْتِدِي نَه دَرْلُوجَا نَوَرْ اِسْتَرْ سِزْكِم اَنَّه تَعَالَى خِلْقَتْ اِيدَه كِيكْ بِنْ جِقُوبْ
3 جِبِنْ اَوْلَرِي جَمْع اَوْلُوبْ طَانِشْدِلَرْ عَاقِبَتْ اِتِفَاقْ اِيدُبْ مَالَوحْ يَا نِنَه كَلْدِلَرْ اَيْتِدِلَرْ
4 بِنَه بِرْجَانَوَرْ كَرْكْ كِم شَكْلْ عَجِيبْ وَغِدَا سِي غَرِيبْ اُولَا اَوَّلْ بُوكِم بَاشِي قُوشْ بَاشِي اَوْلَه
5 وَبُوبِنِي اُوزُنْ اُولَه وَقَنَادْلَرِي دَخِي قُوشْ قَنَادِي كِبِي اُولَه اَمَاكِم اَيْقَلَرِي مُطْلَقْ دَوَه
6 اَيَغِي بِكِي اُولَه نَه كُولْ يُوزُنَه قُوشْ بِكِي اُوجَه وَنَخُودْ بِيرْ يَرُو بِنَه وَحُوشْ بِكِي مَنْزِلْ اَلُوبْ
7 قُونَه كُوجَه اَمَاكِم بِنَه يَرُو مَسِي قُوشْ اُوجَمسِنْدَنْ قَلْمَيَه وَدَخِي قُوردَه مُسَلَّطْ اُولَه وَاِكِيجِي
8 عَجَايِبْ لِنِي بُوكِم قُزْمِشْ دَمُورِي وَيَنَارْ اُودِي يِيَه هِيچْ اَغْزِنَه زِيَادْ كَلْمَيَه وَدَخِي
9 قُرْدُوكْ اَرْ قَاسِنَه بِنُوبْ يَلْدُوزَه تَا اُولَنْجَه اَگَرْ بُودِيدُو كُمْزِ كِبِي بِرْجَانَوَرْ خِلْقَتْ اِيدَرْسَه
10 سَرْ جَلْمَزْ بِنَه اُولْ خَالِقُوكْ طَاعَتِنَه يُوزْ سُورُولُوم اَمْرِ بِنَه مُطِيعْ اُولَه لَرْ دِيدِلَرْ بُونْلَرْ بُويْلَه
11 دِيجِكْ مَالَوحْ بِنَه خَلْوَتِنَه وَاَرُوبْ خَالِقَه عِبَادَتْ اِيْدِي جِنْ قُومُنُوكْ سُزْلَرِنِي قَاضِي اَلْحَاجَاتَه
12 عَرْضْ اِيْدِي نِدَايِ اَلُوهِيَتْ كَلْدِنِكْ يَا لَوحْ هَرْنِكِمْ اِسْتَرْلَرْسَه خَلَّاقِ قَادِرِم خِلْقَتْ اِيدَرِم
13 فُلَانْ يِرْدَه بِرْسَنَكْ سِيَاهْ وَارْدْ رْجِنْ اَوْلَرِنِي جَمْعْ اِيدُبْ اَنَكْ خَاضِرْ اَيْلَه وَاِيكِي رَكْعَتْ
14 حَاجَتْ نَمَازِينْ قِلُوبْ بَنْدَه دِلَه تَاكُورِسِنِكِم اَوْلْ سَنْكِي خَارَا اِيجِنْدَنْ اَنْلَرُوكْ اِسْتَدُوكِي
15 اِلَهِ جَانَوَرْ خِلْقَتْ اِيدُبْ اَرْكَلِكِي دِشِلِي ظُهُورَه كَتَرَمْ دِيُوبْ نِدَايِ اَلُوهِيَتِ مَالَوحْ
16 اِسْتِمَاعْ اِدِيجِكْ بَجَادَه ثُكَرْ اِيدُوبْ دَخِي جِنْ قُومِينْ جَمْعْ اِيدُبْ اَوْلْ سَنْكِي خَانَه اُوزَرِينَه
17 وَارْدِي اِكِي رَكْعَتْ حَاجَتْ نَمَازِينْ قِلْدِي حَقْ تَعَالَه بِنِسَنَكْ دُعَا سِينِ مُسْتَجَابْ اِيدُوبْ
18 اُولْ سَنْكِي خَارَا شِكَتْ اُولُوبْ يَا دِلِدِي اِيجِنْدَنْ اَرْكَلِكِي دِشِلِي اِيكِي دَوَه قُوشِي جِقْدِي
19 جِنْ قُومِي كُورُبْ تَعَجُّبْ اِيدُوبْ اَيْتِدِي يَا مَالَوحْ بِيغَامْبَرْ دِلَدُوكْ مُزْ بِكِي جَانَوَرْ لَرِي
20 اَللَّه تَعَالَى اَگَرْ جِكِمْ خِلْقَتْ اِيتِدِي اَمَاكِم بِيَزْ اُودِي وَقُزْمِشْ دَمُورِي دَخِي يِرِي اِسْتِحَانْ
21 اِيدِكْ لُومْ دِيدِلَرْ مَالَوحْ بِيغَامْبَرْ اَيْتِدِي كَتَرُوكْ بَنْ دَمْ صَجْلَرْ اَزَرِنِه قُزْمِشْ دَمُورِي

51a

وَيَرْ قُورِي كَتُرْدِلَرْ اُوكْلَرِنِه قُودِلَرْ رَحْمَلَرِنْ يَدِلَرْجِنْ طَايِفَسِي كُورُبْ اِكِي نِصْفِ اُولْدِيلَرْ 1
وَبَعْضِي اِيمَانْ كَتُرُوبْ كَلِمَه عَرْضِ اِيتْدِلَرْ لَا اِلَه اِلَّا اللَّه مَا لُوحْ نَبِيُّ اللَّه دِيُوبْ مُؤْمِنْ 2
وَمُوخِدْ اُولْدِلَرْ كَنَا هَلَرِنِه تَوْبَه اِيدُوبْ اَللَّه عِبَادَتْ قِلْمَغَه مَشْغُولْ اُولْدِلَرْ وَبِرْ طَايِفَسِي 3
هَذَا مُحَرَّمْبِينْ دِيُوبْ عِنَادْ اِتْدِلَرْ اَنْدَنْ صُكْرَه اُولْ اِكِي قُوشْلَرِي اَرْكَلِي دِيشِلِي اُولْمَغِينْ 4
نَسْلِي اُورْدِي زَمَانِلَه جُوغَلَدِي وَقَنْدَه قُورْدْ كُورْرْسَه هَلَاكْ اِتْمَكَه مَشْغُولْ اُولْدِي بِسْمِلَه 5
قُوشْنُوكْ خِلْقَتِنَه سَبَبْ مَا لُوحْ بِيغَامْبَرْدَرْ نَظْمْ بِسْمِلَه دِيُوبْ اُولْ مُوَكَّلْ شَاه وِلَدِي صَحِّ خَبَرْ 6
شَه سُلَيْمَانْ كُوشِي اِدُوبَنْ اَلَدِي عِبْرَتْ نَامُورْ دِكَلَه اَمْرِي قِيَفَه نَادِرْ تَرْجِ اِيدِينْ بُو زَمَانْ لِيكْ وَرْ كُلْ خُوشْ صَلَوَاتْ مُصْطَفَايَه مَا حَضَرْ 7
نَثْرْ حَكِيمْ قُولَنْجَه مُوَكَّلْ بِسْمِلَه دِيَجَكْ سُلَيْمَانْ دَمْ بِلَدِيكِمْ دَوَه قُوشِي جِنْسِنُوكْ خِلْقَتِنَه سَبَبْ نَدَرْ 8
اَنْدَنْ صُكْرَه سُلَيْمَانْ حُكْمِ اِتْدِي ظَالِمْ قُوشْلَرْدَنْ كُوجْ كُورَنْ مَظْلُومْ لَرْ كَلْسُونْ دِيدِي اَنْدَنْ 9
اَنِي كُورْدِلَرْ صَقَرْ بِرْ ضَعِيفْ جَه قُوشْجُوغَزْ اَتَاكْ كُوزَلْ وَلَطِيفْ وَرْ غَنَانْ نَكَارْ نَكْ لُوحِي 10
مُوزُونْ بَكْلَرِي وَاَرْ صَاغْ قَنَادْ جُوغِينْ خِضِرْ عَلَيْهِ السَّلَامْ بِكِي بَقَرْ وَقُلْدُرَبْ وَصُولْ قَنَادْ جُوغِينْ 11
سَجَّادَه اِلْيَاسْ بِكِي يِنَه دَوَشِيُوبْ يُوزْجُوكْزِنِي يِرْ اُوزَرِنِه سُرُونُورْكْ وَرَبْ تَخْتْ بَابِكْ 12
سُلَيْمَانِي اُوبْدِي اَنْدَنْ قَنَادْ جُوغِينْ اَجُوبْ اُوجُوبْ شِكَايَتْ يِرِينَه قُونْدِي اَنْدَنْ صُكْرَه 13
فَصِيحْ لِسَانْ بِرْ لَه اَغِزْ اَجُوبْ سُلَيْمَانَه حَالِينِ عَرْضْ اَيْلَدِي دِدِي نَظْمْ 14
يَا سُلَيْمَانِ اَمِيرِي شَهْرِيَارْ تَا قِيَامَتْ دَايِمْ اُولْغِلْ بَا يِدَارْ تَخْتَه كَجْسَكْ رَهْبَرُوكْ خِضْرِ نَبِي 15
سَيْرَه كُوجْسَكْ حَافِظْ اُولَه كُرْدِكَارْ نَثْرْ حَكِيمْ قُولَنْجَه صَقَرْ بُويْلَه دِيُوبْ اَيْ نَدِيكِمْ يَا سُلَيْمَانْ 16
زَمَانْ سَنْ اُولْ عَادِلْ بَادِشَاه سِنِكِمْ عَدْلُوكْ سَايَسِنْدَه قُورْدْ قُوبْنُلَه بِرْ اَغِلَدِي يَتُورْ لَرْ 17
وَاَرْصَلَانْ آهُوِي اِيجْتِمَزْ وَقَبْلَانْ دِيكُونُوكْ كُورْكِينْ يِرْ تَمَزْ وَشَاهِينْ قُورْ قُوسِنْدَنْ 18
كَمَلَكَه اِكْرَامْ عِزَّتْ اِيدَرْ وَكُرْبَه مُوشُوكْ اَلِينْ يَلْيُوبْ خِدْمَتِينِ عَلَى الدَّوَامْ اِيدَرْ بَسْ 19
رَوَامِدَرْكُمْ سَنْجَدَيْنْ عَادِلْ بَادِشَاه زَمَانِنَدَه بِنَه دَخِي بِزْمْ جِنْسِمْ صَقَرْ قُوشْجُوغَزْ لَرِي 20
ظَالِمْدَنْ ظُلْمْ كُورَلَرْ اَنْجَلَيْنْ ظُلْمْكُمْ قُولَقْلَرْ اَيِ اِيشْتِمَكَه جِكَرْ كَبَابْ اُولُورْ دِلَرْ 21

51b

1 اَيْ شَرْحِ اِتْمِكَلَه كُوزْلَرِيْنِي سِيلَابْ شَرَابْ اُولُورْ بُويْلَه دِيمِيُوبْ دَخِي دِ قِتِيلَه اُولَه صَقَرْ
2 قُوشْجُوغَزِي كُوكْلُ غَمْكِينْ وَكُوزْلَرِي نَمْكِينْ زُلْفِ مِهْرِبَانْ يَكِي دِلْ بَرِيشَانْ اُولُوبْ
3 طُورْدِي سُلَيْمَانْ حَضْرَتِي اَنُوكْ نُوحِسِنِي كُورُبْ غَايَتْ تَرَحُّمْ قِلُوبْ اَيْتْدِيكِمْ يَا صَقَرْ
4 قُوشْجُوغَزِي سَكَا ظُلْمْ اِيدَرْ اِنْسِ مِيدَرْ وَجِنْ مِيدَرْ وَوَحُوشْ طُيُورْ مِيدَرْ سُيلَه دَادُوكْ
5 اَيْ وِيرَيْمْ صَقَرْ جَوَابْ وِرُبْ اَيْتْدِيكِمْ يَا نَبِيَّ اَللَّه بَنُمْ عَدُوُّمْ اِنْسْ وَجِنْ وَوَحُوشْ
6 دَكُلْدِرْ اِلَاكِمْ جِيرَا دِرْلَرْ بُرْقُوشْ وَاَرْدَرْ كُوهِسْتَانْ اَتَكْلَرِنَدَه اُولُورْ وَاَكْثَرْ نُوكْ
7 مَوْضِعِي بَصْرَه دِيَارِنَدَه اُولُورْ قُورْصَفِنَدَه جَنَّتُ اَلْحَضَرَا بُولُورْلَرْ اُولْ سَبَبْدَنْ اَدَمِي زَادْ
8 اَيْ ثِمَارْ اِيدَرْ يَا سُلَيْمَانْ اَكَرْجِه اُولْ جِيرَا يُرْتِجِي قُوشْلَرْدَنْدَرْ اَمَا كِرْ بِزُمْ جِنْسِمِزْ وَلَكْ
9 غَايَتْ دُشْمَنْدَرْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِي اَيْتْدِي نِتَه جَوَابْ وِرْدِكِمْ يَا نَبِيَّ اَللَّه تَجَنُّكُمْ هَوَا
10 يُزَنْدَه جِيرِي صَقَرْ قُوشِنَه طُوشْ كَلَه هَمَانْ قَنَادْ بُكُوبْ بُرُوَانَه قَلْقُوبْ هَوَايَه جِقْمَغَا جَهَدْ اِيدَرْ
11 اُولْ قَدَرْ اُوجَكُمْ صَقَرْ قُوشْنُوكْ اَزَرِينَه كَجَبْ رَاسْتْ مُقَابِلِسِنَه كَلْدُوكِي يَكِي صَقَرْ قُوشْنُوكْ
12 هَرْنَه يِرِيكُمْ تَرْسَلَه قَنَادْ جُقُلَرِينْ وَيُوكُوكْزْ لَرِينْ سَرْحَلَسِينْ مُحْكَمْ جِرِشْ يَكِي طُوتَرْ صَقَرْ قُوشِي
13 عَاجِزْ اُولُوبْ اُوجَيُوبْ يَرَه دُوشَرْ صَقَرْ قُوشِي يَرَه دُوشْجَكْ جِبْرَا بَانَكِ جَاغِرُورْ يَقِينْ
14 اُولَنْ جِبْرَا لَرِي جَمْعْ اِيدَرْ كَلُوبْ صَقَرْ قُوشِي يَتْدُوغِي يَرْدَه تُوبْحَكْزْ لَرِينْ يُوكُوبْ هَلَاكْ اِيدَرْلَرْ

15 نظم — يَا نَبِيَّ اَللَّه سُلَيْمَانْ شَهْرِيَارْ — دَادْ اِيلَدِنْ اُولْ جَبَارِينُوكْ هَزَارْ
16 دَادْمَزْ اِسْنَادْ اِيدُبْ اَيْلَه حُكْمْ — تَاكِه صَقَرْ اِجْتِمَبَه اَنْلَرْ اِيَارْ — دَوْلَتَكَدْ خُوشْ كَجَاوُزْهَبْ نَمَامْ
17 خَصْمِ اِلَدِنْ اِتْمَيَاوُزْ اَه وُزَارْ — بَيْلَه دِيُوبْ اِيدِي تَوَجُّهْ اُولْ صَقَرْ — جَشْمِ تَمْكِينْ زَارِي قِلْدِي صَدْ هَزَارْ
18 دَكْلَه اِمْدِي شَه سُلَيْمَانْ بِيدِرَنْ — وِرْ صَلَاوَتْ مُصْطَفَايَه يَادِكَارْ — نَاثِرْ حَكِيمْ قُولِنْجَه صَقَرْ قُوشِي
19 بُوَجْهِلَه جِبْرَادَنْ شِكَايَتْ اِيدِيجَكْ سُلَيْمَانْ دَمْ دُونُوبْ سِيمُرْغَه اِيدَرْ يَا سِيمُرْغْ سَنْ
20 اَمِيرِ مُرْغَانْ اُولَسِينْ اَطْيَارْ جِنْسِنَه حُكْمْ اِيدَرْ حَاقَانْ اُولَسِينْ بَنْ سَبَبْ نَدَنْكِمْ بَخْرَا يَامْ
21 دَوْلَتِمَدَه جِبْرَا دِينْ قُوشْ بُونَكْ يَكِي ظُلْمْ اِيلَه سَنْ اَنِي سِكْتِمَيَه سَنْ وَبَكَا دَخِي دِمِيَه سَنْ

52a

جواب ويرب ايتديكم يا نبي الله بن بو نسندن والله بي خبرم القدر اندا اجدينكم سليمان 1
حضرتني اينا ندوردي امماكم سياستي سليمان يندن عاقبت قورقدي حذر ايتدي 2
دخي دونوب اطيار الورينه نظر ايتدي سليمان نظرنده هدهدي كورب سوق قوديكم 3
لجرو برولك قشلري اكر اينجه شيله كي برطلم ايشده بر كلوب بكا عرض ايتميا سز قنقي 4
موكل اطيار جنسندن اولورسه اول طلم كورن اطيار كلوب شكايت ايده 5
انوك جابريه اولجق سياستي موكلنه ايله دوردي يوسيمرغ قسم ياد ايلدي اندن 6
سليمان حضرتي اول صقر قوشنه دينجه ايتدي هيچ سكا وسنوك اقربا كه ونسلوكه بو بندي 7
كجمش جبرا وارمدكم دادني اسناد ايدم ايتدي يا نبي الله الان درت نفر جبرا بنم 8
برقرنداشم دونكي كون عنتب صحراسنده هلاك ايتديلر صقر ايله دينجك سليمان حضرتي 9
سنقوري وشاهيني وعاجزي وبلبابي بيله قوشدي واروب اول جنار طوتوب 10
كترلر بس سليمان اذنيله قناد اجوب اوجدلر عنتب رحمنه كجديلر جبرا لري 11
كوربه قيناق اوربه منقارلرينه الوب كترلر طرفة العين ايچنده سليمان 12
نظرنه يتوردلر جميع قشلر اول هيبتي كوربه سليمان دن غايت خوف ايتدلر طعان 13
كلمك اتين يكدن وازكلدي واعجه سرجدن اعرض قيلدي وشاهين طوردنا يله 14
قرنداشي طقوشدي وبلبان قرجه قازلا دشمنيكن دوست اولدي اندن صكره سليمان 15
حضرتي جبرا لرنظر قلوب كوردكم بونلر حيوانات يين قوشلر وصمنده شكايت 16
كوكرجينه بكزر اماكم منقاري طوطي منقارينه بكزر وايقلريك بنجسي وطرنقلري 17
اعجه ايقلرينه بكزر سليمان حضرتي جبري جنسي كوربه تعجب ايدوب ايدر بونلر 18
شول سالوسه بكزركم صورتا حرقه بوشدر اهل سلوك طريقنده يوروركن ويا خود 19
صوفيون طايفسي شكلنده يورور ظاهرده مظلوم كورنور والاكم فرصت بوليجق 20
ادموك قانين اجرلر زيراكم بن جبرا جنسنه نظر ايدوم دانه يمي مرغانه بكزر 21

52b

1 يرتي تكلمده دكلار امماكم بونلر وك يلاجي ترسلري اولدوغي جهتدن صقر قوشيله
2 عداوتي واريشي ديو جبرا ديلنجه سليمان سوال ايتديكم اي جبرا جنسي نيجون صقر
3 قوشنوك دوشمني كون طوتوب قرندا شجوغين هلاك ايتدوكون سليمان هيتلندرن
4 جبرا انكار ايتدلر سليمان حضرتي صقر قوشندن صوردي ايتدي يا نبي الله دوتن كم
5 بونلر قرندا شمه جزا ايتدكلرين انكار ايتدلر ايله اولسه لطف ايدب اطيار اولو لرندن
6 صورديكم جبرا نوك صقر قوشيله عداوتي ورمي يتمي صقر قوشي ايله ديمكدر
7 سليمان حضرت سوزين موجبه كوريب مرغان شيخي لقلقه وخراسان بيري كركسه
8 سوال ايتديكم نجه بلورسز ايماغ اوزرينه طوريب شهادت قلوب ايتديلر كم يا نبي الله
9 بوكلن جبرا قوشلري غلتب ديارنده خيل كوردك صقر قوشلرينك اوزرينه اوجركن
10 ترسليوب يوكلرين دوكوب واتلرين يوب هلاك ايتديلر ديمكدر سليمان حضرتي
11 انلرولك سزين قبول ايدب جبرا قشلري ايتدلر يا نبي الله لقلقه بزيلان وجيان
12 ييجي يرتي قوشدر بزانوك شهادتين قبول ايتمزور واكركيجون درسك هركا
13 يرندن طوريب جيفه ييجيدر كلاب بونلروك بكيدر شهادتين شرعا طوتمزور بن
14 ظلم ايتمه يا نبي الله ديديلر جعفر شديلر سليمان حضرتي ايتدي بو معيندر كم سز بوكناهي
15 ايتدوكوز اماكم دخي شاهد كوركم ديوب قوشلره نجه بلورسز ديوب
16 سليمان حضرتي نظر ايتدي جوبات يتن مرغان ملكي طاووس ايتدي يا نبي الله جبرا
17 جنسي هندوستانده جوق اولور بن بونلري جوق كورمشم صقر قوشنوك اوزرينه
18 ترسليوب هلاك ايدب يوكلرين يولدوقلرين بس بونلر دخي جبرا جنسيدر بوكناه
19 بونلردن صادر اولمشدر دييوب شهادت ايتدي طاووس بووجهله شهادت
20 ايدجك شهباز دخي ايلدوكاوب ايتدي دشت ديارنده بلجق دكزي كنارنده جبرا
21 جنسي جوق اولور صقر جنسي بونلر ايجيدر ديو اولدخي شهادت ايتدي سليمان ايتدي

53a

بوشاهد لروك حقنده نه درسز جبرائيل ديدلر يا نبي الله بوشاهد لرك بريي اول لماوين دكليدر
يخشي اكي ملتك دشماني ايليه اويوب جنندن جقدي بر شخص كم دركاه حقدن
سروملشي اولا انوك شهاديتي مقبول يي اولور وبر شاهد دخي سركش وجبار
يرتجي قهار قوشلر قانن ايجي بروبال بر تجي شهباز دكلي كم ظلم يي حد اولدوغي
سبدن حق تعالا عمري از ايلشدر • ديوب اول ايكي سينن دخي جرح ايلدي سليمان
حضرت انوك ذهننه تحسين ايتدي انلري دخي جرح ايدجك قرتال يرندن طوردي
وغراب دخي يرندن طوردي محصلي كلام • انلر دخي شهادت ايتدلر سليمان
حضرت ايتدي بونلروك حقنه نه درسز ديدي ايتديكم يا سليمان بني قرتال •
ديدكلري هم يرتجيدر وهم طرتجيدر خصوصاكم سرجملسيدر شيدور كاه
زغنوسله وكاه بلبانله وكاه دولنجيله قريلور وقنيكم يمرده دن اركك يوري
جقرسه هلاك ايدر احمق لغندن حارمزده دردي اكردشي اولسه بسلر تعظيم
ايدر بس برقوشكم كندو جنسندن اوليه اخر قوش تخي اولا حارمزده اولور انوك •
شهاديتي مقبول اولمز خصوصاكم قاتلدر • ودخي غراب اولسه يوزي قان وجميسي
يوكلري اغدي وقنيكم • نوح بيغامبر طوفاني قوبدي نوح غرابي كوندردي وار
عرفات طاغنه جق كوركم • قوري يري وارمي غراب كلوب جيفيه مشغول •
اولدي نوحوك امرني اوندي صكره كوكرجين • كندردي عرفات اوزرينه
قوندي بحر طوفان طوغنه جقدي كلوب نوحه خبر ويردي نوح بيغامبر كوكرجين
دعا ايتديكم سنوك جنوكا الله تعالى بركاتلر ورسون نسلوكه ونسبوك
اورسون جوغلسون وهم ادمي زاد اراسنده حرمتلو اولسون ديدي وقزغونه
ايتدي سنوك يوزوك قره اولسون جيفه يمكدن قورتله دي بس بونلروك شهاديتي
يجه مقبول اولا ودخي سليمان حضرتنه بويله ديجك سليمان عم جبرالروك فصلحت لرينه خيران

53b

1 قلدي برنجه قوشلردخي شهادتلري مقبول اولمدوغنه دليل اولدلر بس غراب بي دولت
2 نجيلا اولدوغنه صقر قوشينه واروب ايدرسن بوكا ظفر بولمزسن كوكرجين
3 شهادت ايتمزسه زيرا اني تعريف ايتدي صقر قوشي انوك سزيله كبوترة واربنيا ز ايتدي
4 وياننده سرجه قوشي واردي ايكينه دخي تضرع ايتدي انلردخي يرلرندن طوردلر قناد
5 اجوب اوجدلر جبرا قلينه كجدلر صاغ ياننده كوكرجين وصول ياننده سرجه
6 طوربا اغز اجدلر انلردخي محصل كلام شهادت ايدلر سليمان عم ايتدي يا جبرا
7 بونلروك حقنده ندرسين جرحه سببوك واربي ديدي ايتدي يا نبي الله بونلروك
8 هيچ شهاديتي مقبول دكلدر واكر كوكرجين لوطيدر واكر سرجه ايسه زاينيدر
9 كوكرجي جنسوك ايشي دايم اوبشمكدر وقحشمقدر وقيلكه دشجوذ اله اركك جنسيه قنقسي
10 غالب اولورسه مغلوبنه لواطه ايدر وهركم كوكرجين بسله بونلره خدمت ايتسه
11 يرزقنوك بركاتي اولمز يوغسلق كورمجه اولمز وبروباي دخي بو دركم هرا ودة
12 اولسه هركز بركات بوليه دايم اشي بغلو اوله هركز كشاد بوليه ودخي قنق
13 اودة اولسه اول اودة صالحه مستوره اولسه بونلروك اوبشوب قحوشدو غين
14 كورمكله شهوت ارزوسينه دوشمكله فاحشه اولور هواي نفساني غالب اولور
15 وسرجه خود دايم زنا ايتمكدن وجماع قلمقدن حالي دكلدر تفتيش ايلسك بكي جنا بتدن
16 حالي دكلدر بس بونلروك شهاديتي نجه مقبول اوله ديدي سليمان عم
17 جبرانوك بووجهله نزاكتين ايشدوب ذهن ادراكنه تحسين تاوب ايتدي
18 يا جبرا اول آلهوك حقيجون كربكا نبوت خاتمين ارزاني قلدي راستيني ديكا هكوندن
19 كجين امابشرطي انكه ثمدن صكره قطعا صقر قوشين اجتميه سز سليمان حضرتي
20 اول وجهله قسم ياد ايدجك جبري دخي سليمان سيا ستندن بري اولوب طوربا
21 بوزلرين يره سروب كوزلري يشلو يوركي دلك دلك خزين اوازله ايتديكم

54a

1 ايتدڭكم يا نبي الله نه ايشي اولاكم حضرتوك نبوت قونيله يلميه اماكم عاقل اولدركم بر تهلكيه
2 دوشه وقضا باشنه نازل اولمغه يوزدوتسه الندن كلمزمجه علم ايدمجه نفسيني خلاص ايتمك
3 ايدمجه اولا ياسليمان كناه كارز مجرمز كناهلرمزي عفو ايله توبه دخي كه ايتميه
4 وزتضرع زاري ايتدلر استغفار قيلدلر ولطف سليمانه انتظار اولدلر بو موجب اوزره
5 كناهلرين عفو ايلمكي اندن صكره بونلره حجت ايدوب يماق ايتدكم ايرق ايتملر مقصود
6 اولان بو مقدمدن بود ركم ذهن ادراكه باكه اولن دليل برهانيله كندوي خلاص
7 ايدر احمق وجاهل حق سزي دخي بحرا ايتوب كندوي بلايه كرفتار ايدر نظم
8 عاقل اكر هر بلادن اول خلاص اولا تمام دكلمز بيليوب احسن حديث املح كلام
9 ليكن ويرخوش صلوة مصطفايه هم سلام نثر حكيم قولنجه جبري خلاص اولجق سليمان حضرتي
10 سؤال ايدوب ايدر يا جبري بوصقر قوشنوك اوزرينه ترسلمك بونلروك جنسن ايتمك
11 وغيري جنس قوشيله عداوت ايتمك نادر وتوا ترله اجداد كوزدن ينجه ايشتدوكور
12 سببي ندر جبرا خبر ويدركم يا نبي الله وقتيكم بزم جبرا جنسي طوفاني نوحدن صكره
13 عرفاته خلاص اولن قوشجوغزلر جنسلو جنسيله جمع اولوب حبوبات يبوب جبرا جنسنوك
14 سرهنكي دخي اغزينه بردانه اولوب يوتمق ايستمجك ناكاه بربلوك قوشجوغزلر هوا
15 يزيندن اوجدقلرين ايشدوب دانه اغزنده ايكن جذوم جبرا سرهنكي يزينه بقركم
16 كورن بوكجن قوشلرنه جنس قوشدر نظر قيلهكوردكم اوجوب كيدنلر صقر قوشي
17 جنسيدر مكركم اول حينده برصقر قوشي هوا يزيندن ترسلر تربي اينوب جبرا
18 قوشنوك اغزينه وكوزلرينه كيروب كوزلري بوزولر اول دخي نوح تجنه واروب
19 شكايت ايتدلر نوح دخي امر ايدر اول ترسلين صقري طوتوب كتوردلر نوح
20 حكم ايدر اولدخي انوك اوزرينه ترسلر ونوحدن بري اباواجدادمز اورتنده جبرا يله
21 صقر قوشنوك اراسنده بوعداوت قلمشدر سليمان حضرتي جبرا دن ايشتدوكي

54b

1 سوزي سرياني دلنجه اصحابنه واحبابنه حكايت اندي تابي سرور سلاطينلر ايشدوب جميسي
2 تعجب ايتدلر اندن افراسياب ايتدي كم يا سليمان زمان بو قضيه بكا داغي واقع اولدي
3 سليمان ديدكم نيته افراسياب ايدر يا نبي الله بركون رستم بن زال جنكنده ايران
4 توران مملكتين جكشمكن كيقباد له جنك ايدركن كيقباد الندن عجم ديارين الوب تاج و تختنه
5 غرا اولوب عجبا عالمده بنر بكي پهلوان وار يكي اتدها اوكمدن كمز كرسه دريرينه
6 قاندوكر واوزرمزدن طورنا كمز كرسه بريرينه جاندوكر ديوب لاف اورركن
7 قرنداشم اوغرتت ايدر يا بوا وزرولكدن اوجن نلدر ديوب سيلنجه كوك يزينه بقدوم
8 كوردم كه برقزغون اورارمدن كجوب كيدر اومه اوق يا ي الوب قوزغوني اتدوم قزغون
9 صاغلدي صاغي اغزوم ايجنه كتدي بكلرمدن غايت اوتندوم اندن صكره
10 قزغون صياد لرين جمع اتدوم وهر قزغون باشنه برقزل التون تعيين ايلدم هركسه
11 طوتوب كترسه اولقدر قزغون هلاك اندوكم تورانده يا رينده هيچ
12 قزغون اثري قلمدي دايما يتمش نفر تير اندار وسرفراز نظرمده آيا غين طوردرلر
13 باركاهم اوستنه قوزغون اوغرسه البته بري بري بوتير اندار لروك
14 اتوب اورر لردي عاقبت شيله اولديكم قوزغون جنسي مرغان اوزرومدن
15 دكل لشكروم اوزرندن دخي كجميا قورقار اولدي اندن صكره بخم آدم
16 اكا ينشديكه افراسياب برجبار وقهار پهلوا ندوركم اوزرندن قزغون دخي
17 كمز كرسه بردوكر نظم بس قزندم يخشي ادي بن اميد افراسياب
18 كه كجمز الدي اوستمدن فلكده غراب ازكركلم دشمن دشمنلريوب ايده هلاك دوشنه ايده مهر خصمه قيلا اول عقاب
19 قصه تدرج كه شيخ مرغان است حكيم قولنجه سليمان حضرتي افراسيابله كلماتدن
20 بزوم قصه مزاز ان جانب سليمانوك نوح زمانندن قلمش تدرج قوشي شيخ تدريجي كتورمكا
21 عقابله مرغي تدريجي كه كوندرمشدي قاد بوكوب اوجب شام حدودينه كجوب كوهستان

٤٤٦

55a

1 أناكينه برغار ايجنده شيخ تدرجي بولوب سليمان نبيدن سلام وربّ عقابله قرشو سنه
2 طورر لر اندن شيخ تدرج تجربيله نظر قلوب عقاب كوردي بر يرتجي صعيف قوشلر وك
3 اتين لرتجي عزرائيل شكل قرا بولوط قناد لو مرتبج شجاعتلو بر قوشدور كه دوش الدوغنه
4 مجال ورميوب بزو پالين طاغدوب درسين صويجي قوشي كوربّ تجنبه واروب ايتديكم
5 اول سوزكندن سليمان انسان نيلمدر ويا جان قوجي اصليمدر نه ملتدن
6 ونه مذهبندر ونه مشربندر بكا تمام تفصيل برله تقرير ايدوك ديمجك عقاب
7 جنار لغن قويوب يوزره سروب توضع قلوب ايتديكم يا شيخ تدرج سليمان نسايي
8 آدم صفيدر وكوكلي اري غل وغشدن پاك صافيدر نبي معبود وابن داود عليه السلام
9 حق تعالى اكا نبوت خاتمن ارزاني قلدي انس وجن ووحش طيور مورمار جزئدن وبزندن
10 امرينه فرمان بردر ويل تختني كلوب كتر جكدر مغاربّ ومشارقه يتور جكدور
11 اماكم هنوز تخت كلدي باد صرصر تختنه مركب اولدي نظم
12 شه سليمان حضرتي ثيلاكه وار هم نبيدر هم ملك دور شهريار امرينه محكوم اولدر بو زمان
13 انس وجن وحش وطير و مورمار نثر حكيم قولنجه عقاب بيله ديمجك منطق الطير جه
14 شيخ تدرج شاد خندان يلغله فصيح لسان برله ايتديكم يا عقاب صحيح جواب ويردك
15 اماكه بعضي بزكان كذب وار اگر جكم سليمان حضرتنه بو بيان اتدوكوك جميعي
16 بيتر اولجقدر عالم ماسويدن تحت التراده فوق العلاده نقدركم مخلوقات عالم وبيك بر
17 دورلو دكزده وقورودده ملتي امر وارسه جميعي اكا مطيع منقاد اولجقدر تختيني يبلك
18 فلكان كتروب مغاربّ به مشارقه يتور مكه اذن حق وارد ركه اون سكز بيك
19 سير ان ايدجكين كوتكيي دوران ايدجكين نوح نجي دم صحف آدمدن اويوب قوش
20 دلنجه بزم خبر ويرمشدر اماكم نوحي نجي بوصيف خبر ويرديكم بن سكا بر خبر
21 دعا قلدوم كه بر نجه بيك يبل عالمده عمر سرجك سين داود اوغلي سليمان عليه السلام

55b

دَوْرِنَه ايرَجَك سِين بَنْم وَقَانُم تَارِيخِنِدَن صُكْرَه تَارِيخَه دَاوُد بِيغَامبَرْ اَوغلِي سُلَيمَانْ دُنيَايَه
كَلَجَكلَرْ اِنْس وجِنَّه بَحْرُ وبَرّ بِيلِه بِرْ اُمَّتَه يَتمِش اِكِي مِلَّتَه يُوزِيكِرمِ دُرْت دُرلُو صِفَتِ مَخلُوقَاتَه
تَكوِين مَوجُودَاتَه وَمَلَكُوتُ السَّمَوَاتِ اَمرِ حَقِّيلَه فَرمَانْ اُولَجَقدَرْ اَمَاكِه بَكلِكِينُوك
دَرْدِنجِي يِلِنَه نُبُوَّت خَاتِمِ كَلُوبْ حَضرَتِنَه سِيمُرغ قَافِلَه اَطيَارِ بَرِّي وَاَطيَارِ بَحرِي فَرمَانْ بَرْ
اُولدُوغِي حِينَه هَنُوزجِنِّ جِنسِي وَوَحُوش اَصلِي وَدِيُو عَفَارِيتِ شَيطَانْ نَسلِي مُسَخَّرْ اُولمَادِينْ
بِيلِه بِرْ اُمَّتِلَه يَتمِش اِكِي مِلَّتْ فَرمَانْ بَرْ اُولمَادِينْ كَمَا عَقَابِلَه بِرْ تَدرِيجْ قُوشِين كُونْدَرُوبْ دَعوَتْ
اِيدَجَكلَرْ دِيُو مُبَارَكْ تَسبِيحِين كِه يَتمِش دَانَه دُرِّي شَهوَارْ اِنجِدَرْ بِرْ اُلتُون حُقَّه اِيجِنَه قُويُبْ
جَوِيرسُون دِيُو اِشبُو مَقَارَدَه نُوحْ نَبِي عَم كَندُو مُبَارَكْ اِيلَه اُولْ حُقَّهْ زَرِّينِ
كُومُشدَرْ وَصِيَّتْ شِيلَه قِلدِيكِم اُولْ كَلَنْ عُقَابَه اَمرْ اِيدَه سِين بُو حُقَّهْ زَرِّينِ جِقَمَزْ
بَنْجَه سِيلَه كُتُرُبْ سُلَيمَانْ نَظَرِينَه وَاَرُوبْ بَندَنْ سَلَامْ وِرُوبْ بُو تُحفَهْ اَكَا
وِيَرَه سِين دِمِشدُورْ اِمدِي يَا عُقَابْ كَلْ بُو حُقَّهْ جِقَرْدِيجَكْ عُقَابْ دَخِي قِينَاغِيلَه
اُولْ يَرِي اَثُوبْ حُقَّهْ زَرِّينِ جِقَارُوبْ نَظَرَه كَتُرْدِي اَندَنْ شَيخْ تَدرِيجْ
اَيتْدِي يَا عُقَابْ رَاسْتِينِ اَيتْدِكِم سُلَيمَانْ حَضرَتِنَه جِنِّ جِنسِي دِيُو عَفَارِيتِ اَصلِي
فِي الجُمْلَه اِنسَانِلَه اَطيَارْ اَصلِندَنْ غَيرِي اُمَمْ تَابِعْ اُولدُوغِي عُقَابْ جَوَابْ وِيرْدِي كِه
يَا شَيخْ تَدرِيجْ بِحَقِّ رُوحْ نُوحْ حَاشَا كِه نُوحْ بِجِينُوكْ سُوزِنَه كَذِبْ اُولَه بَعدَه
بِيُورْدُوغُو زُكِي دَرْ هَنُوزْ سُلَيمَانْ حَضرَتِنَه اُونْ دُرْت بِيكْ دُنيَا پَادِشَاهْ لَرِنَدَنْ
هَنُوزْ اَلَتِي مَلُوكْ اَلطَافِينْ مُسَخَّرْ اُولدِلَرْ وَدَخِي بَحرُو بَرُوكْ قُوشْ لَرِنَدَنْ سِيمُرغِلَه
بَالتَّجمِيلْ تَابِعِ كَلدِلَرْ هَوَايِ فَنَادَه اَكَنْ نَسِيمَدَه يُومُرْ لَيُوبْ يُورِي جِقَرُوبْ غِدَايِي
نَسِيم يِيلِي اُولَانْ قُوشْ لَرِدَنْ هَنُوزْ بِرْ اَحَدْ كَلمَادِي وَاَندَنْ غَيرِي كُزَه اَتشَدَنْ
اُولَنْ مُرغَانْ جِنسِيكِه اَنلَرُوكْ غِدَايِي بَحرِ اَتَشِي عُلُوِيدَه هَنُوزْ اَنلَرْ دَخِي كَلمَادِي
هَمَانْ خَاكِي اُولَنْ مُرغَانْ وَآبِي اُولَنْ مُرغَانْ جِنسِي كَلدِلَرْ اَمَاكِه مُرغَانِ بَادِي

56a

1 وَمُرغَانِ آتَشِي كَلمَا دِ لَر — نظم — يَلَه دِيوب شَيخ تَدرِج حضرتِنَه بن عقبا

2 مَنطِقُ الطَّير اُوزرِينَه وَردِي شِيرِن خُوش جَوَاب — دِكلَه اِمدِي قِصَّهٔ شَرح ايدَين اِي يَار جَان — يِلِك وَر كَلِمَه خُوشي صَلوَة اَحمَدَه بُولُوب ثَواب

3 نَثر حَكِيم قُولِنجَه عُقَاب يُولَه دِيجَك تَدرِج ايتدِي بِنجَه اُولَاكِ بن سُلَيمَان حضرتِنَه

4 وَارَه بِلَم زِيرَاكِ رُوزِكَار گجَر مَكلَه بِير صَعِيف اُولِشمِدِ بَنُم تَنَادَ اجوب اُوجمَغَه

5 لَما قَتُم يُوقَدِر بَرُوبَاك دَبَر تَمَكَه تَندَه قُوَتُم يُوقدِر دِيجَك عُقَاب ايتدِي يَا شَيخ تَدرِج

6 سَن بَنُم سُوزِي طُوتَرسَك اِكِه قَنَادُوك اُوجِندَه صُول قِينَا غُومَلَه طُوتُوب كُتُورَين

7 وَصُول قِينَا عُمَلَه حُقَه زَرِين قَابُوب كُتَرَين تُخفَه وَار مَغَانُوك بِر لَه سُلَيمَان

8 حضرتِنَه يِتُورَين دِيجَك شَيخ تَدرِج رِضَا وِردِي اَندَه عُقَاب شَيخ تَدرِجي حُقَه

9 زَرِين لَه قِينَا غِنَه اَلوب قَنَادَ اجوب اُوجوب هُمَّي تَدرِج قُوشِيلَه مَغَانَه قَبُو سُندَه

10 جِقُوب كِتدِلَر هَوَا يِزِندَه اُوجوب كِيدَر كَن شَام شَهرِ نُوك اُوزرِينَه وَارِدِ لَر

11 اَندَه شَيخ تَدرِج كُوك يُزِندَه اَلجَا غِنَه شَام شَهرِ نُوك كُوشك سَرَايلَرِ نِي خَلقِي ذَوقِي

12 وَشُوقِي تَفَرُّج ايدُوب سَيرِ ايدَر كَن غَايَت خَندَان اَلوب اَتُوب شَاقِدِي وَزَمَا نَدَه

13 صُكرَه فَرِيَادَ ايدُب كُوگَرجِين كِبِي كُوكلَدَه اَغلَيُوب اِكلَدِي عُقَاب اَنُوك

14 حَرَكَا تِندَه اِكلَدِي سُوَال اِندِيكِم يَا تَدرِج بِحَقِّ رُوحِ نُوحِ نَجِي دَم سَكَا

15 بِر قَچ كَلَام سِيلَرَم اَوَّل شَادَ اُولُوب شَاقِد وَغلَه وَحُزم اُوتدُوكلَه سَبَب نَه وَصُكرَه

16 كُوكَرجِين كِبِي فَرِيَادَ اِتدُوكلَه جِهَت نَه جَوَاب وِردِكِم يَا عُقَاب اَول كُولدُوكمَه

17 سَبَب بُوكِم بِرحَكِيم اِلَه اُسطُرلَاب اَلوب تَختَه قَلمَه شَامِندَه اُتُورُب بِسَاطَه يَا يُوب

18 غَيبَه حُكم ايدُوب اُسطُرلَاب حُكمِي مُوجِنجَه خَلقَه غَيب سُزلَرِين سِيلَيُوب اَفلَاكُوك

19 سِيزِ نَه مُطَالِعَم دِيُو لَاف اُورُر اَندَه بِيجَبَركِم عَلَى الصَّبَاح مَرَكِ مَفَاجَا نَدَه فَوت

20 اُولَه كَرَك اُون اُوچ سَاعَت عُمرِي قَلمِشدُر نَه اُولَه جَكِينِ بِلمَز كَندُو حَالِنَدَه

21 بِيجَبَر دُر عِلمِندَه بَحث ايدَر اَكَا كُلدُوم وَاَمَاكِم فَرِيَادَ ايدُوب اِكلَدُوكم

٢٢٩

56b

1 اُولكه برصاحب كمال اهل معرفت حقاني كشي كردُ مكه غايت پير برجنبه كوچي يتمز فقير الحال
2 خصوصاكم اعمي ومادرزاد بردكان يوزنه اتورمش تنها كلوب كيدن خلقدن تمنا
3 ايدر خلقده دخي مروت يوق روزكارين غايت قلتله عجزاله كجورر برجنبه محتاجدر
4 نفسنه زيد ورزونه اجورر برمنفور اله كترنجيدك عددين بولرو به يتور تجبدك
5 كونن كجورب اخشام اولور ويي قدرت حقي كزكم اتورد وغوي دكان التنده خزينه
6 شذادي وردر قرق قول كوب فرتسي وار در دكان انك ملكي ايكن مسكنه خزينه شذاد كن مسكن
7 اولوب برجنبه قادر دكول فرياد ايدر فلك غدارك ستمكارلغين اول عزيزه ايتدوكي عزرائيل
8 غدارلغين اكوب فرياد ايتدوم كاملة قهرجاهله فخر ايدجيدر اول سببدن تحسين
9 وارياه ايتدم نظم دندكنجه خرخ غدار اسياب قهر ايدر كاملرن اكله عقاب
10 مقتضاي خرخ كجرو بودور جاهله جاه ويرن عرفانه عقاب نثر حكيم قولنجه شيخ
11 تدرج عقابه بوجبريكه وردي اندن شيخ تدرجك سوزنه عقاب انصاف ايدب تحسين
12 ايتدي اندن سرحد شامدن كوك يوزندن اجوب كجدلر كتديلر عزم سليمان عليه السلام
13 يتدلر اول كون وقت شام اولنجيدك سليمان قوندغي عملوق شهري صيزينه مقابل
14 هواي فنا يوزندن كلوب يتدلركم هنوز ديوان سليمان طاغلمشدي اندن
15 شيخ تدرج هواي فنادن نظر قلوب كوردكم باركاه سليمان بيك در
16 يوز التون درك اوزرينه قرمزي اطلاسدن برباركاه سليماني قورلمش اجتماع
17 انسان جمع اولوب قيام ايدب طورمشلر صنا سنكم قيامت قوپمش روز محشر اولمش
18 وكوك يوزي قوشلر قنادي قبلمش نته شيله كم مرغ تدرج سليمان ديوانته
19 يقين كلوب پاك نظر قلوب اظهر من الشمس كردنكم كون يوزني بزندن قبلمش
20 وير يوزني انسان بوريمش باركاه سليماني سروري سلاطينلر جون المشلر قجنكم
21 عقابله شيخ تدرج ديوان سليمانه يقين وارلجاق ايتدي يا شيخ تدرج ابتدا سيرعه

٤٤

57a

1 بولشرمسن ویا طوغری سلیمان نظرینه یی وارر سین منطق الطیر جه جواب ویرد کم بنم سیمرغ نظرینه
2 وارمغا طاقتم وانکله لیاقتم یوق همان بنی سلیمان حضرتنك نبوت تختنوك کنا ربنه
3 الت دیمك عقاب دخی همانده شیخ تدرج هوایه ازندن اندربه بارگاه سلیمانه اجرو کرب
4 تخت بارگاهنه قوشب یوزینه یره سروب قوش دلنجه سلیمانه دعا قلوب ایتدیکم
5 یا سلیمان زمان وای حاکمی مرغان ملك حاقان انسان امرونك موجبنجه شیخ تدرج
6 بو مرغ ضعیف درکی نظرکا کنوردوم وتحفه یی دخی حضرتوکا بوحقه زر زین در
7 دیوب تخت مرکزنده حقه قودی سلیمان شیخ تدرجیله حقه کورب عقابه حکم ایتدی
8 شیخی تدرجی سرین اوزرینه جقردی اندن شیخ تدرج صاغ قنادجوینی خضر علیکی
9 یقروقلدوروب صول قنادجوغینی سجاده الیاس کبی یره دوشیوب یوزجوکزین سرین
10 اوزره دوشیورك بنوت تختنوك پایین اوپوب یوز سروب اندن باش قلدوروب
11 سلیمان حضرتنوك دوایی دولنه دعا قلوب وایام رفعتنه ثنا قلوب ایتدیکم ندیدی
12 نظم تا قیامت دولتیله یا سلیمان طورایدك هرخطردن حضرتوکی صقلسون الله صمد
13 شیخ تدرج حضرتوکا داعیدر ایدردعا مرحمت قل یرلغایه قل هوالله احد نثر حکیم قولنجه تدرج
14 قوشی بوجهله دعا قلجق سلیمان حضرتی فصاحتنه بلاغتنه تحسین کتردی اندن نظر یه
15 قرشو تخت مرکزنده یرکشتردی قنوب اتوردی دخی دهشتی کندوندن کیدروب
16 دیوان سلیمانه کوز اجوب نظر اوردی ینه کوردکم سلیمان حضرتنوك عمامه خلیل
17 باشنده هنوز عمری اون التی یاشنده موسی عصایی الینده ذکر سبحان دلنده سلطنت
18 خاتمی برمغنده جنه نوح اکتنده ادمی صفی حجی بلنده کمر جمیع مخلوقات امریه
19 مطیع مسخر صاغ طرفنده اون الهه بیك معجزاتی ظاهر الشر انبیا عود صندل وشمشاد اغجلرندن
20 دوزلش کرسیلر اوزرنده نظر سلیمانه قرشو اوتوررلر لکمشر یدی مبرز اردواجنه
21 صلوات کتزورلر وینه سلیمان حضرتنوك صول طرفنده عاج ابنوس کرسیلر

٤٤١

57b

1 اوزرنده ولايته قدم بصمش اون اكه بيك اوليا خكمت اچنده ماهر حكما وصفيي زمان علما
2 بزور جهر مانند وزرا اسوري وامثال شعري كجوب اوتور مشلر هر برسي اوشاغي
3 ايرسي انواع دلو علومك مخرجندن سز اجوب بحث ايدرلر واكيجي صفه بنه صاغ قولله
4 قزل التوندن دوزلمش زرين تختلر اوزرنده سرورلر سلاطينلر كيقباد افراسياب
5 ومصر سلطاني جلال الدين وعمالقه وحاقان سهراب مثال شاهلر تخت نشين اولوب
6 اوتورورلردي يدي بيك بولاد كرسيلر اوزرنده صول جانبده رستم زال دستان بدي نهرمان
7 نريمان بكدشي پهلوان روي زمينلر ديز كوب طورمشلر الرين بولاد كورزوك
8 قبضسنه اورمشلر باقي اكابر اشيا بيرونيرنا خوجه وكدا بجسول توانا جنسي برله باركاه
9 سليماني احاطه ادب اياغ اوزره طورورلر حكم سليمانيه منتظر اولورلر در كاهده
10 زرين كمر حاجب لروك وكمشن التون جبوق كتورجا وشلروك حذونها يتي
11 يقدر وقوشلر سلطاني سيمرغ قاف دكي سليمان نظريله قرشو قزل التون مشامه
12 اوزرنده سدرة المنتهاده دكي روح قدسي طورركبي مزين مرصع رنكارنك لاجوردي
13 كلكون يوكلرين يلكنوب دوزلدوب باشي قلدروب بوين اوزادوب حكم سليماني
14 كوزادوب طورورلر قفاسنده اطيار اولولري عقاب وشاهين شهباز يرتجي قوشلردن
15 نكم وارسه شكار باز كبنه ساز عنقا قفاسنده قناد قناده ويروب يلك يلكه سروب
16 تركشي اغزنده اوقلركبي باشي قلدروب بوين اوزادوب جنسلري برله اياغ
17 اوزره طورورلر واندن صكره حيوانات يين طريقي قوشلر اميري يعني انه يچي برنده
18 جنتدن جقن طاووس هجوحا قان كاووس عاج انوس مرصع لئولو مشامه اوزرنده جقوب
19 تاجي شاهانه باشنه اوب لاجوردي زربافت مزين كل كون خلعتي اكنه صلوب كاه
20 سليمان عشقنه مجلسي اچره جولان قلوركاه اوجمقدن جقدوغني يادايلب اوتوب
21 فريادادوب افغان آوردكاه زرين تاجنه ولاجوردي مرصع خلعتنه بقوب

58a

كيخسرو شاه بكي خندان اولور وكاه اغينوك جركنلكنه بقوب اوزينه دل پريشان 1
اولور وطراج بلبل هزار دستاه شكلين وطوطي وقمري برله سكر فشان 2
شيرين زبان فصيح اسان برله دلالو دلنجه سراغاز ايدب هر برسي لطيف الحان 3
برله خالقي تسبيح ايدب سليمان نبينوك ايام دولتنه دعاقلورلر برعجب عظيم 4

نظم

هركز كوزلر كرمش دكل برعجب يوز اظهر قورلبدور تمام 5
خاكه انسان پورش افلاكه مرغان جون غمام نرقيامت كون قيمش جمع الوب خلقي جهان صورلر دركاه حقده عدلله ظلم ظلام 6
تخت زرين ازره شاهان اوتورلر صف بصف كيقباد خسرو جمشيد وجم دستان سام پهلوانلر دزجب بولاد كريي ازره هب 7
تيغ كوزم آل اوبن كوتورر خنجر حسام اون اكا بيك معجزات ظاهر المشر انبيا اوقيوب تورات ايدر ذكر حقي سحر وشام 8
اونبوت تخت ازره سليمان اوتورر ديي قدري جانبي حقدن كنورر صد سلام اونبوت خاتمي كي رمنده شمله اورر 9

نثر

عاشقاني كورمنده خلق عالم خاص وعام حكيم قولنجه شيخ تدرج ديوان سليماني بوسلطنتده 10

كوردي تعجب ايدوب هزار بار تحسين ايدب سليمان دلنجه دعاقلوب القش وردي 11
ديي ايتدي صدق يا نوح بجكه بو وجهله كوردم ديمك سليمان حضرتي بلديكم 12
نوح بجي سليمان ديواني نبوت قوتيله بلوب بجه يوز يلدن اوكردي خبر ورمشدر اندن 13
صكره باش قلدروب سليمان قوشدلنجه صوردكم يا شيخي تدرج ديوانمي وسلطنتيمي 14
كوروب نوح عم تعريف ايدب احسن صدق يا نوح ديدوكوكا سبب ندر وبردمي سندن 15
تمنا بودركم حقه زرينوك اصلي ندر ديوب سوال ايدمك جواب ورروب 16
ايتدي يا نبي الله لوفان نوحوك نه وجهله قوبدوغي تواريخ كتابلرنده مسطور 17
انسجن دلنده مذكوردر ذكري حاجت دكلدر اما شول محل دوشه ودحي 18
مناسبتنده بيان ايدلوم ودمي نوح بجي يله نوجهله ملاقات ايدوكومزي تفصيل 19
ايدلوم ايتديكم يا نبي الله بوصعيف تدرج نوح بجي اولدوغي شهروك لطيف 20
بوستانلرنده مكان لوتوب بر بجه تدرج قشلريله سنبل ارغوان وشقايق نعمان 21

٤٤٤

58b

1 اَرَاسِنَه سَبَبَ جَمْعَ نَسْرِيْنِ سَمَنْ يُورَسِنَه سَيْرَ ايْدُبْ يُورُورْدُوكْ دِيمِزْجَه خَالِقِي يَزْدَانِ
2 اِسْمِيْنِ ذِكْرِ ايْدُبْ اُوقْرُدُقْ بُلْبُلِي طُرَّاجِ كِبِي اُوتُوبْ شَقِرْدُوقْ مَكَرْ بُرْكُوْنْ كُمْ
3 نُوحْ يَخِي صُحْدَمْ كُجُوبْ كِيدَرْكَنْ بَاغْ زِ بُسْتَانْ كُلْ وَكُلْسْتَانِ كُورُوبْ صَانِعُوكْ صُنْعِزْ ذِكْرِ
4 ايْدَرْكَنْ بَنْمْ شَاقِيُوبْ تَدُوكُمْ دِيمِجَه اَللَّه تَسْبِيحْ اِتْدُوكُمْ كُورُوبْ سُرُوبْ قَائِمَه كَلْدِي
5 قَلْزْ قَشْلَرْ اِحْتِرَازْ ايْدُبْ كِتْدِلَرْ آدَمْ بَشْرْدُرْ ضَرَرِي طُوقُنُورْ دِيُوبْ اِخْتِيَارْ
6 اِتْمَدِيْنْ اِجْتِنَابْ اِتْدِلَرْ اَمَّا كِمِينَه نَظَرْ قِلُوبْ نُوحْ يَخِي كُوْدُمْ كِهْ يُورِي نُورْ لُو نُبُوَّتْ
7 شَمْسِي اَلْنِنَه بَرَقْ اُورْرْ وَدِلِينَه ذِكْرِ حَقْ كُوشْ ايْدَنَه شَوْقْ وِرْرْ بِلَادْ وَسِلَه بُوكِيشِدَنْ
8 اَلْرِ كَلْمْ جُونْكِمْ قَدُومْ يَقِينِمَه كَلْدِي مَنْطِقُ الطَّيْرِ جَه بِكَا سَلَامْ وِرْدِي عَلَيْكَ اَلْدُوْمْ
9 قُوشْ دِلِينْ بِلَادْ وَكِينَه تَعَجُّبْ قِلْدُوْمْ عَرَبْجَه اَيْتْدُوْكِه مَزْ اَنْتَ يَمْنِي سَنْ كِمْسِنْ دِيدُمْ جَوَابْ
10 وِرْدِكِمْ بَنْ نُوحْ يَخِي يَهْ حَقْ تَعَالَى يَه ذِكْرِ ايْدَنْ بِيكْ بِرْ اُمَّتْدَنْ هَرْنَه شَيْءْ اُولَسَه اَكَا
11 دُعَا جِيَمْ بَسْ بُو صُحْدَمْ بَاغْ وَرَاغُوكْ اَرَاسِنِي بِهِشْتْ مِثَالْ اُوجْمَاغُوكْ يُورَاسِنِي سَيْرَ ايْدَرْكَنْ
12 سَنُوكْ ذِكْرِكِي اِشْتِدُوْمْ كِهْ دِيُوكِه اَللَّه تَسْبِيحْ اُورْسِينْ وَبُلْبُلِي طُرَّاجِ كِبِي خُوبْ اَلْحَانِ يَلَه
13 نَالَه ايْدُبْ شَاقِرْسِينْ سَنْدَنْ سُؤَالْ ايْدَرْمِكِه سَنْ بِرْ مُرْغِي ضَعِيفْ سِنْ بُو مَصْنُوعَا تُولْ
14 صُنْعِينْ تَوَجُّهَلَه فِكْرِ ايْدَرْسِينْ كِهْ صَانِعِي حَاقَانْ وَدِلَرْنْ ذِكْرِ اُتْمَكَه اِعْتِقَادُولْ
15 مُحْكَمْ دِيجَكْ جَوَابْ وِرْدُوْمْ كِهْ يَا نَبِيَّ اَللَّه جُونْكِمْ بُو فَانِي مِلْكَه بَيْضَدَنْ جِقُوبْ
16 نَظَرْ قِلْدُوْمْ بُو عَالِمِي كَارْكَاهِي كِهْ كُوْدُمْ تَعَجُّبْ اِتْدُوْمْ صَانِعِي جَرِّي كَرْدَانِي
17 تَصَوُّرْ قِلْدُوْمْ اَمَّا كُوْدُوْمْ كِهْ حَقِيقَتْ يُوقْ شَمْسْ وَقَمَرْ طَلُوعِنْكْ غُرُوبِ وَارْ كُسُوفْدَنْ
18 خُسُوفْدَنْ اَكْسُوكْ دَكْلْكِمْ قَمَرِي بَدْرِنْكْ هِلَالِ صُبْحْ شَمْسِنُوكْ شَامْ زَوَالْ وَارْ حَاضَه كِهْ
19 فَلَكْ كَرْدِشَه گَوَاكِي جُونْ بِشْكَه جَارْ عُنْصُرِي دَخِي هَرِي حَرَكَتَه بِرْ دَرْلُو اِشَه
20 وَيَنَه بُو مَخْلُوقَانَه نَظَرْ قِلْدُوْمْ بَعْضِسِي جَانْلُو اِنْسْ وَجِنْ وَحَيْوَانْ كِبِي بَعْضِ يَمْكَه اِجْمَكَه
21 وَبَعْضِي دِمَكَه اِشْتِمَكَه وَبَعْضِي صَيْدَ يَمَكَدَه اُوجُوبْ بَرْ وَارْ اُورْرْ شَاهِينْ شَهْبَازْ كِبِي

٤٤٤

59a

بعضي پرنانه انلردن اينيالمه ايدوب تحمقده كبك كمكانه وطوراج قازكبي وبعضي شيرين 1
زبان طوطي وقمري بلبل صيفت وبعضي غماز شكل قرغون وعقعق بوم شيت انلردن 2
صنكه جامدلره شجراته نمرانه نظر قلدوم كوردوم كه فلكلر ركوعنه زمينلر سجاده 3
نشين ملكلر تسبيحه قايم روحان قدسيلر صايم بلدوملكه بو منصوعاتوك بر منصوعاتي 4
واردر ايله صانع كم عالمي كاينات قدرتي لطفندن عيان كاننه 5
كوهر طبراغه سيم زر سنك لعل ياقوت احسان ايدوب بحرا يجنده صدفده جوهر دوردر 6

نظم

جشم ياشندن سحابوك صودوكر — كم صدفده قطره سي اولور كوهر 7
كه جهاني قيشي ايدر كاهي بهار — كه نهانه ليل ويرور كاهي نهار 8
كه مماتي بي نباتوك حي قلور — كه بشل مفرش دوشر غبرايه اول 9
كيدورر اشجاري سبزي خلعتي — جشم چشمكدن ويرر صوحرمتي 10
كه عنايي بلبلي كريان ايدر — منبري كل ازره ايدر كي جون خطيب 11
كاه خوابدن نركسوك جشمين اچار — كه سحابي زاله جوهر صچر 12
بغليوب خوبا ويرور دوتا قلور — كه ويرر تيغي زبان سوسنه 13
كاه قيلور دل پريشان سنبلي — كاه قرودر مشك عودي فلفلي 14
كه ويرر طوطي صفت سروي بويي — كه ويرر نوروزه نوروز روز 15
كه زبانين لاله نوك برداغ ايدر — يوركي داغ سياه جون زاغ ايدر 16
باغ زاغ ايجنده اولور غايتده راز — كل كلستان اولشيكن كه جهان 17
بلبلك دلدن اولور آهنكيي — سبزكن زده ايدر وكل رنكيي 18
طوطي الحان اتمكه اغز هوس — كرنباتوك جلسين بي برك ايدر 19
سبز طونن دوكر اشجارك ثنا — بغري برقان ايدر قديني دوتا 20
بلبلك يبرين اولور بوم غراب — كل كيدر قالور دكنله كل دكن 21

٤٤٥

59b

1 مِيوهٔ لَمَلَرَنْ صلوب ايَاغَه جَرَخ زَرد ايدر سبزين رنكين يَرَف يَخ جوز جهانك بيله كوردوم حالني
2 مُطلع اولدم يلوب احوالني بلدوم امدي وارادنله ضايعي وار بو مصنوعاتك آخر صانعي
3 كم جهاني زين ايدن نور و زاله كالري خنده قيلن پير و زاله كولك ماهي بدر ايدن زره اله
4 شمسه ويرندر طاووسي كه زوال بيضه دن دُر جيقرن مرغ پرن
5 بر دُر ايكي دكل واحد در بر ملكدر نه فلك ساجد در هيچ شريكي يقدر اولدر صمد
6 اوقرم تسبيح الله الصمد كم بولرم ايكي اوله حق تعالى اختلاف اولور دوشرجك جدالى
7 كم بودنيا شهلري ايدر جدل ايكي لكدن بريكه اتمز عمل كندي شهوتي اكلدوكمي كمان
8 حق در الله لا شريك لا مكان صانع اولدر صنعي دور بي عديل پاك ذات قل هو الله احد

9 نثر يا سليمان علم يتدوكي قدر ذهن وادراكم ايرشدوكي مقدار صانعوك
10 صنعندن قادرك قدرت تندن بو وجهله نوح نجي عم كم نقل اتدوم ذهن وادراكم
11 تحسين قلوب افرين و بليغ بيورد قدرت صكره ايتدي يا مرغ تدريج الله تعالى كما رحمت
12 ايلسون تا قيامتدك اولمه ذكر حقه مشغول اولجيمي افتي سما ويدن و ارضيدن
13 الله تعالى سني صقلسون ديو خير دعا قلوب بزمله اشنا لق كسب ايدب دخي ايتديكم
14 يا مرغ تدريج پر اجوب اوجوب بو عالمي سير ايتدوكوك وارجي جواب ويردوكه
15 نعم ايتدي نه كوردوك ايتدكه انسان جنين تفرج قيلدوم كه عظيم اولو كار كيرينا لر
16 پيرلر ودخي طشلو طغلرده مغارلر كسرلر ودخي قوشلري كوردوم مكر يوجه يوجه
17 اعجلرده اشيا نلر پيرلر ودخي وحوش طايفه سن كوردوم كه يوجه جبالر قله لرينه
18 جقوب اينلر هيچ بلمز كه سير ندر نوح نجي ايتدي سبب بودركه طقوز يوز آلتي يلدركه
19 بو كفار ملاعين الله دعوت ايدرم هيچ كمسه بي قايل اولوب آلهوك وحدا يتشنه اقرار
20 وبكا ايمان كتر مدلر حق تعالى يدن استدوم كه بونلر طوفاندن هلاك اوله الله تعالى بكا
21 نجي بويردي قرق كوندن دخي تمام ايدرم وهر جنسدن كه بيك بر امتدر آلتي يوز بر در لوسي

60a

1 دكزده دُر امّا انلر صودن غرق اولمز كيمه المغه امر يوق وامّاكم شولركه درت يوز
2 در لو امتدركه قرودة اولور هر جنسدن برر جفت الوب كيمه قويسم كارك
3 بكا ايمان كترنلريله انشاء الله سني دخي جفتوكله الم وغم جكمايسين امّا كه بوكافرلر
4 كم كروب طوفان اولجه بلوب كاركير اولر وخراسانيله ايجني لحاشي صورلر
5 ولوكيله يرلرين محكم ايدلر وبعضلر كسمه قيادن مغارلر ادندلر قيولر
6 قزدلر دردياري محكم اهنكله يبدوردلر درجين طوفان زادوزواده يله
7 يعني ايجنه كيره لر طوفان ضررندن امين اولمغه قابولرين بركدب ايجنك
8 اوتوره لر ودخي قوشلر طاغ قوللرنده يوكسك يره يبدلر وجانورلر اين قزدوغي
9 طوفان خوفندن طور ديوب نوح بجي عرم قرقوكون بزومله وعنه ايدب
10 كتدي • نوح عم كدجك جفتمله تابعم تدرج قوشلري قجوب كندكلري باغ اراسنك
11 اجتماغ يرله اوجشوب كلدلر قوش دلنجه بنمله سويلشدلركه بوكلن انسانله
12 نه كلمات ايتدوك سن طيور اصيلي قوش دلين آدم بلمز نعجب كلمات ايتدوكوزدن يجك •
13 بندخي اول كلن عزيز نوح بجي ايدوكني بيان تلوب طوفان قوپاجفندن خبر
14 ويردوم ايشدوب جيسيه • كوكرجين كبي اوكلشوب اغلشدلر يوزلرين
15 دركاهي حقه طوتوب نيازايتدلركم يا الهي بزي دم يرتمدوك كاركير
16 بنالر يبوب وياخود قيادن مغارلركسوب وايجنه كيروب قبوسن يبوب •
17 طوفاندن قورتلوز • ودخي يارب بزي زياده يوجه لطفلرنه جيقرودخي
18 الوقوشلردن برتمدوك كه قن بلوتلركبي قنتلر اجمه ملايكه كبي اوجمغه
19 كون البرز لطفلري كبي اولي لطفلروك يوجه اعجلرندن يون يبوب اولوكو
20 هسارلرن كجمكه قوتمز بقدر طاقتمز يتشمز طوفاندن خلاص بولاوز ودخي يارب
21 بزي سباغ جنسدن يوكرو قجار طاغلر اوزرنده طورر لريا باندن كجرلر قورد وقبلان

60b

1 ارض لاآن قولاآن جنيدن يرتمدوك كه اول يوجه طاغلر جقوب قيناق وجيناق اوربب ايتلر
2 قزوب يا قيا قوقلرنه كروب طوفان دكزي جقيجق يرلرن جقوب يوجه يرلرده ساكن اولوز
3 ديوب بوحال اوزره اغلشدوق ذكر تسبيحه مشغول اولوب نيازايدركن
4 كوردمكه نوح نجي عم شام وقتنده جيقه كلدي جميع قوشجوغزلر قچمغي قويب نوح نجيه
5 قرشو وربب خاكه پاينه يوزروب نيازايدب منطق الطيرجه ايتديكه يا تدرج قوشلري
6 يا يجون بويله فريادافغان ايدرسز قوش دلنجه ايتدوك كم يا نبي الله بنجه افغان ايتمه لور
7 حالمزي بريشاندر اول جهتدن كه آدمي يزكار كيربنالر يوب طوفاندن خلاص اولور
8 نه شول اوجي پروازايدجي قان ايجي يرتجي قوشلركي قره بلوت كبي قناد اجوب اوجوب
9 يل كبي طاغلرباشنه كجوب يوجه اغلرده يوه يا بوب طوفاندن قورتلوز دخي
10 شول بياعدن دكلوزكه كوهسارقله لرندن اينن قزوب ساكن اولوز بحر طوفان
11 اجلندن جوق يرلرده متمكن اولاوزبن ضعيف لخيف تدرج قوشلري يوزيوه يمنه اغج
12 باشنه جقوق دخي بلمزيرايجنده باغ وباغجه اراسنده يامين سنبل يوركسنده برشهر
13 پاك پاكيزه وآب روان كنارنده وذكرحقه مشغول اطيارجنسي يوز
14 المزدن كلمزكه برمنان بويي بوكسك اوجاوزشهباز وشاهين قورقوسلدن
15 حركت ايده وزودخي قدرتمز يقدركه باغ زاغ اراسنده آشكاره تورب يوب
16 كزه وزصياد خود بين كفار جبار ملاعين شرير دن بس محقق بلدوكه
17 طوفاني نوحدن بن نجات يوق اول جهتدن ناله وزاري افغان ايدب
18 اغلشورز اندن صكره يا نوح نجي ديوب تضرع ايدلر نوح نجي بزوم نوحمز كوردي
19 ايتدي يا تدرج وقتيكه آفتاب طولنه كفار ملاعين اوله اوندن بولنه
20 ويرتجي قوشلر يوالو يوآسنه كلوب دونيه جميع كوز اجوب بنوم كوم ايجنه كلوب
21 كره بز جميع كوزي حفظ ايدب صقلايم قورقمك ديدي اول محلده بزايتدوك كم

٤٤٨

61a

1 يا نبي • الله سنوك كموك كيجه ايخنده نيچه بولوز جواب ويرديكم كمينك دركي باشنده
2 سزو كيجون جنلرن برقفص بركيدرمز ويانتده برفانوس اصم اول فانوس شعلسندن
3 كلوب قفصه كيرسز ساكن اولسز بس نوح نجي بويله ديوب كتدي وارو ب •
4 انوك كبي تدبيرايدري اول • كيجه يزدخي جمع اولوب قناد اجشوب فانوسي •
5 كرب كي اوزرينه جيقدن قفصه كيروب قرار اتدوك اهلي تاريخ ايدر فانوسله
6 قرة كيجه اشكارا يدب اطيار جنسندن قوشلر فانوسي كروب قرشو ارمق اول
7 زمانلرن قلمشدر وابتدا قفص دوزمك دخي نوحي نجيلرن قلمشدر نظم
8 بويلدر تاريخ اصح اولدي ذكر اكمله تمام اوزكين الله بلورم اولدر رب الانام كوثر هويجاكه طوتكه بوعرايب سزلري
9 نقل ايدرن وركل اما احمد يوزيك سلام نثر حكيم قولنجه شيخ تدريج سوزن بوآرايه
10 كتريجك سليمان حضرت ايتدي يا مرغ تدريج اتدن صكره حال كونيه ورد بيان ايت •
11 جواب • وردكم يا نبي الله فرق كون اول قفص ايخنده نوح نجي بزي بسلاي اتدن يريركي •
12 دورت يوزدر لوامتلرن هر برسندن جفتيله كيسنه قويديكم طبقه كشتي نوح يدي يدي
13 اول طبقه اقاغي وحشرات جنسي قوندي اكنجي طبقيه يرتجي جانور لردن قويدي اوجنجي
14 طبقيه حيوانات جنسندن تنير وآهو وفرس ودردنجي طبقيه زخيره سن وزواده سين
15 قويدي بشنجي طبقيه يرتجي قوشلر جنسن قويدي التنجي طبقيه دانه يمن قوشجوغزلري
16 قويدي ودخي برطرفنه ايمان كترن خوانن جنسي قويدي ويدنجي طبقيه كندويه
17 ايمان كترن سكسن اركشي قويدي اتدن صكره طوفان نوح قوبديكم انوك •
18 ذكر حاجت دكل مشهوددر جميع جبار نفسلر • وكفار ملاعينلر ومعاندلر
19 غرق وارو ب هلاك اولدلر زيرا كه انلروك كار كبير بنايي بايدار اولمدي
20 اصي ايتمدي يردن صوجقمغله وطاغلر اوزرندن دخي قرق ارش بحر طوفان غلبه
21 ايتمكله كوهسار دخي مخلوق لردخي غرقه وارو ب هلاك اولدلر املاكه ايكي جبار

٤٤٩

61b

1 نفسلو قذو قامتلري طويل اولدوغي سببدن غرق اولميا وزديو قامتلرينه اعتماد ايدوب
2 نوح ايمان كترمدي قذونه قامتنه انانب طويل اولدوغي اجلدن كميه دخي كلوب
3 كرمدي الينه اركك اوغلنجوغي واردي صوباشندن آشجق اوغلانجوغي آيا غي
4 التنه قويوب اوزرينه جقدي كيعني خلاص اولمه صوزيادة جقميه آصي قلميوب
5 غرق ويردي ويردخي عجين علوق كنعانوك غرق وارد وغين كوربه جاغزكم
6 يا نوح اكر جكم سن بيغمبر سك بن اولمزم كسنوك اوزدكن حقم وار كموكك تحته سين
7 طاشدم اول اعتقاد اوزرينه غرقه وارمدي بوخصوصده يا سليمان سوزجوق جوزنكم
8 طوفان قرق كونده دفع اولدي قرق برنجي كونكم عرفاته جقدوق بينه عالم منور اولدي
9 برصويي يوتدي كوكدن يمني دخي فلك حركت ايدب كشوك يا بندن يوزي قورتدي
10 همان بقيه يدي درياقلدي معروفدر اندن صكن نوح نجي عم طوفاندن نجات بولمجق
11 درت يوزدر لوامي كيسنه هر برسندن برجفت قويمشدي سرجملسين جقرب ازاد اتدي
12 برلو يرينه كتديلر آماكه بزوم جنسمن اجازت ويرمدي قرق كون عرفاتده طوردق
13 اندن زمانيله شامه دياريمه كلدوك بزي اندن ازاد ايدب دخي بني لوب برمغاريه
14 واردي واغزوه مبارك اغزي يا رندن ايجوردي وآيدكم يا مرغ تدرج شمدن كيرو
15 نفقه طلب اتمه لازم دكول دخي بنجه بيك بل عمر سورسين بنم دنيادن نقل اتدوكم
16 بوتاريخ وارنجه جهان ملكنه بر بيغمبر كله ادي سليمان ابن داود اوله بن وبحر معادنه
17 نباتاته سباع طيوره انس وجنه مار ومور حتي ملكي موكلن تكونيله رعده سحابه غيب رجاله
18 وقطب الاقطابه حكم ايده ييل تختيني كتوره معادني مشارقه يتوره سكا برعقاب
19 كندوه جلسكدن برقوشله بوزرين حقه عقابه كترديب نظرينه وارسين وبن
20 نوح نجي اتا سندن اوغلم سليمان ابن داود اتا سيله غرندن سلام ويره سين بوحقه ايجنده كي
21 يمشي دانه تسبيح جوهري وارد رالوب تسبيح ادينه وصيتم اكا بودر بوتسبيحي بكا رضوان

٤٥٠

62a

فِرْدَوْسِ جَنْتَدَنْ تُحْفَه اَرْمَغَانْ كَتْرْدِي اَكَا تَبَرْكُوم اُولْسُونْ اَمَاكِه اُوزَكَه وَصِيَّتْم اُولْدِرَكِه
زُهَّادْ تَاجْ تَخْتَه مَغْرُورْ اُولْمَا سُونْكِه دُنْيَا مِلْكِنَه هَزَارْ سُلَيْمَانْ نَظَرْ كَلُوبْ كِتْدِي نِتَه كِم
بَنْ نُوحْ بَجِي طُوفَانْدَنْ اِذْنِي حَفْلَه نَجَاتْ بُولِيقْ كُوكْلَه غُرُورْ كَلْدِرَكِه عَجَبْ بِنْم مِثَالُم نُوحْ
بَجِي دُنْيَا يَه كَلْدِي اُولَه كِه دُشْمَنْلَرِنْ غَرْقَه وَدُوبْ دُوسْتْلَرِيَنَه نَجَاتْ بُولْدُرُوبْ دِيَنَجَه طَاوُوسِي
قُدْسِي حَقْدَنْ سَلَامْ كَتُرْبْ اَلَه بِرْ قُدْرَتْ آيَنَه سِنْ وِرْدِيكِه سِرْمَدَانْ اِيمِشْ دَخِي كُوزَلْرُومْ
قُدْرَتْ سِرْمَسِينْ جَكْدِي اَنْدَنْ بَنِي كِي اِيجِنْدَنْ قُوجَاغِينَه اَلُوبْ يَدِيجِي قَاتْ كُولْدَنْ يِقَارُو
عَرْشْ اَيَاغِينَه جِقَرْدِي اَيْتْدِيكِمْ يَا نُوحْ اَمْرِ حَقْ بُودُرِكَه كَزُوكْ اَجْ عَالِمْ كَايِنَاتَه نَظَرْ قِلْدُومْ
اُونْ سَكِزْ كَنْ يُوزْ بِيكْ عَالِي كُودُمْ هَرْ عَالَمَكْ بَحْرِ طُوفَانْ كُودُمْ بَحْرْ اُوزَرِنَكْ
بِرْكِي كُورِ نُورْ جَنْتَكْ بِنْم كُومْرِكِي هَرْكِي يِنَه يَدِي طَبَقَه دُرْتْ يُوزْ دُرْلُو اُمَمْ دَنْ بِرْ جِفْت
اِيجِنْدَه وَسَكِزْ كِشِي بِكِي اُوزَرِنَه وَبَنْ شَكْلَه بِرْكِشِي اَلْ قَلْدُرُبْ دُعَادِلَرْ اُولْ خَلْقْ آمِينْ
دِرْلَرْ اَيْدُرْكِه اِلَهِي نُوحْ بَجِي قُولُوكْ عَدُولَرِينْ طُوفَانِ لَه هَلَاكْ اِيدُبْ اَمَاكِه
سَكِزْ اِكِي كِشِي بِكَا اِيمَانْ كَتُرْمِشْدِرْ غَرْقَه وِرْمَكْدَنْ سَنْ خَلَاصْ اِيتْ دِيُوبْ طُورُرْ
بُوسَه وَاقِفْ اُولُوبْ عَرْشْ اَيَاغِنَه سَجْدَه وَارُبْ كَنْدِرْدَنْ كِتْمِشَمْ رُوحِي قُدْسِي
اَلُوبْ بَنِي كِمِيَه كَتُورْمِشْ هَنُوزْ عَقْلُمْ يِرِنْدَه دَكُلْ اُولْ وَقْتْدَنْ بَرِي اُولْ غُرُورْ مُكَاهِنَه
اَللَّه تَعَالَى بَغْشِلَسُونْ دِيُو تَوْبَه اِسْتِغْفَارْ اِيدَرَمْ اِمْدِي زُهَّادْ اُولْمْ سُلَيْمَانَه خَبَرْ وِيَرْ
كُوكْلِنَه غُرُورْ كَلْمَسُونْ وَصِيَّتْم طُوتْسُونْ قَلْبِنَه غُرُورْ كَتُرْمَسُونْ

نظم

شَيْخِي تَدَرُّجْ اَيْلَه دِيَرْ اُولْدِي كَانْ اُولْ اَرْدَنْ — شَهْ سُلَيْمَانْ كُوشِ اِيدِنْ اِلْدِي عِبْرَتْ بَرْ هَمَانْ — تَاجْ تَخْتْ دَوْلَتِينَه غَرَّه دَاخِي اُولْمَدِي
اَلَّذِي تَسِيحِي اَلَيْنَه اِتْدِي ذِكْرِي مُسْتَمَانْ — دَرْ بَيَانِ تَمْثِيلَاتِ دَاسْتَانِ — دَرْ نَفِيرِ خُودْ كُوبَدْ
طُوطِي طَبْعِ نَغْمَه دَسْتَانْ سَرَايِ — دِكْلَه بَنْجَه يِدِي شُكْرِ نِيكْ رَايِ — اِشْبُو دُنْيَا مِثَالِدَرْ دَرْيَا بِقَايِنْ
بُو وُجُودْ كُلْدَرِكِي اَكْلَه هَمِينْ — هَجْوُ نُوحْ كَشْتِيِ اِشْبُو وُجُودْ — نُوحْ اُولُورْ رُوحْ دَخِي طَالِعْ سُعُودْ
تَابِعِي نُوحْ كُولْدُرُورْ رُوحَه قُوَا — عَقْلْ فَهْمْ وَعِلْمْ حِكْمَتْ اِي اَغَا — كَشْتِيَه شَيْطَانْ اُولَرْ نَفْسَكْ تَمَامْ

٤٥١

62b

1 يرتجي قوشلر قوآبي اي هما م — كربياغ كر طيور وسر نرا ز — نخل شهوت خشم و كبر وكينه ساز
2 جمله نفسوك تابعيدر بيكان — قل حذركه بولسن جنت جنان — بوهوا بيله هوس دريا ده بيل
3 جان جودك كزدورر لر اي بيل — اول كمينوك خالقي اعما لكدر — اي بتلو خير و شر حالو كدر
4 موت اولور سا ملر دخي اكله نما م — عاقبت خالقي كي وار ور همان — شهري نوح اولور مثالي آخرت
5 نيت اكله وار سردر عاقبت — اوشهرده جفدر رمالك رقاب — كيمنه رحمت قالور كيمه عذاب
6 عاقليسك ايلكمل صالح عملك — كه اين شيخوك ساكا آخر اول اجل — آخرنده جكميا سن سن عذاب
7 جنتة كيرب ايدا سن فتح و باب — ما سويدن كجكه رحمت بولسن — ما ، مندن كجكه جنت بوله سن
8 بحر عالم ايچي طولسه كر كهر — ماله ما ئل اولمه اندن قل كوذر — فاني عالم كجنه اتمه هوس
9 تا بولاسن قرب حقه دست رس — دربيان مجلس آخر — حمد وني حد اولخدا يه صبح و شام
10 كه اولدي يوز كمسن كر مجلس تما م — لها قتومز يدوكنجه كا مكار — سيلدوم احسن حديث املح كلام
11 خوب غزا قصه بنيا د ايده ين — بوكتابي تاليف اتدوم اي هما م — مستمع اولن قلنجق استما ع
12 عبرت آلوب والله اوله نيك نا م — كم سليمانن قصه سي مثلي خبر — دكلماديي كمسه هركز شاد و كا م
13 حق تيكا كروير عمري زمان — جان اجلدن قورتلوب بولرسه كا م — سوزده يمكه دكلين تحسين ايدب
14 ايده احسنده جهانك خاص و عام — وار اميدم دكلينلر سوزمي — فاتحيله يا د ايدا لر يا امام
15 كم ايدر فردوسي روحينه دعا — حق ويره فردوسيه دار السلام — اي جهاني بردم ايجره يا ردن
16 عالمي خلقت قلن رب الانا م — مهر و مهله عالمي روشن قلوب — دفع ايدن تاريك شبده اول ظلام
17 ما ، طيندن احسن تقويم ايدب — ثم كل انسان دوردب ويرن قيام — آب جوهر نار كلزار ايلين
18 خاك سنبل عنبر ايدن عود حام — مصطفا قاسم محمد حرمتي — كاينا تولك سرور يدر اول امام
19 جرمني فردوسنك ايله معاف — كم كنا هي جوق قلوب بيدي حرام — لطفوك اولكش يا الهي رحمت ايت
20 كه ايليه فردوس جنت اول مقام — بوكتابم اوقيوب دكلا بينه — ويرمرادن رحمت ايدب هر مدام
21 جان ودلدن ويرصلوة احمده — آله اولادنه بيك بيك سلام — سليمان نا منولك

٤٥٧

63a

سُلَيمَانْ نَامِنُوكْ يُوزْطُوقْسَنْجِي مَجْلِسِنُوكْ ذِكْرِينَكْ دُرُرْ

1

اَنَكَهْ زُلْفِ فِكْرِي اِنْدِي جَانِي شَيدَا اِينَه ... وَهْ كِهْ اُوغْرَنْدِي بَلَا يَه اُولْ قَدِ بَالَا اِينَه ... غَمْزَهْ سِنْدَنْ نَرْكِسُوكْ عَقْلُ وَدِلْ مَسْتْ خَرَابْ

2

ثُورِ سِنْدَنْ لَالَ سِنُوكْ جَانْدَنْ دُرُدْ اَعْمَا اِينَه ... دُشْرِي نَظْمِي صَدَفَنَهْ اَبْ اِيدَرْ لُولُوانُوكْ ... لَبْلَرِي لَطْفِ جَمَنْدَهْ دُرْ تَرَدُرْ لَالَ اِينَه

3

مُوسِنُوكْ اَثْدَرْ عَصَا سِي زُلْفِدَرْ قَلْدِرْ دَاشِي ... عِيسِنُوكْ نَفْخِي لَبِيدَرْ مُرْدَه دَرْ اِحْيَا اِينَه ... دُولَتْ اُولْ يُونْ قُويَا وُزْ بَاشِمْ اَيَاغِنَه

4

نُحْتِ اُولْكِهْ دَرْكَهْنَهْ سُورَه دِلْبَرْهَا اِينَه ... بَجْلِسِي وَاعِظْ قُرُوبْ اَنْدَنْ كَه سَرْدُمْ اِنْكَارْ ... لَيْلِ مَجْنُونُوكْ صَفَايِنْ سُورَلُمْ تَنْهَا اِينَه

5

كَرْجِ قَلْدِي عَالِمِي حَرْمْ بَهَارِي فَصْلِ كُلْ ... يِكِهْ عَكْلِينْ اِنْدِي كُوكُلْ كُزْلَرِي شَهْلَا اِينَه ... قَطْرَهْ دَمْ مَنْ خَاكِ سَلْشِنْ كَنْ مَلَكْ بَارِي سَحَابْ

6

بَاشِمْ كُونْ طَعْنِ زَكِرْ حَرْبْ اِيلَدِي دَرْيَا اِينَه ... عِشْقِنُوكْ يُولُنْدَه عَالَمْ وَارْلِغِي يُقْلَقْ دُرُرْ ... وَرْلِغَلَه يُقْلِغْ وَارْمْ وَيُرْمْ جُمْلَه اِينَه

7

اِيكِهْ لَكْدَنْ بَجَنْجَه بُرْلَكْ اُولْدُرْدُوسْتِلَه ... يَارَه يَارَه اُولْ رَقِيبْ اُولْسَه نُوَارْ اَعْدَا اِينَه ... بُوحَقِيقَتْ سُزْلَرِينُوكْ حَدِيقَهْ فَرْدُوسِ جُونْ

8

بَسْ دُرُرْ بِيزْ مَعَارِفِكِهْ اِيلَدَكْ اِنْشَا اِينَه ... دِي سُلَيمَانْ قِصَّه سِنْ مُشْتَاقْ اُلْدُرْ خَاصْ وَعَامْ ... سُلَيكِلْ اَمْلَحْ سُخَنْ اَحْسَنْ كَلَامْ زِيبَا اِينَه

9

سُوزْ كُهْ دُرْ دَكِسَه بِلْزْ جَوْهَرْ اَمَا جَوْهَرِي ... مُشْتَرِي سُلْطَانْ كَامِلْ جَوْهَرُوكْ اَكَا اِينَه ... لِيكْ وَرْكِلْ سِنْ صَلَوَاتْ اَنْبِيَا نُوكْ خَتْمِنَه

10

دَرْبَيَانِ قِصَّهْ سُلَيمَانْ عَلَيْهِ السَّلَامْ وَ اِسْنَادِ كِهْ بُولَانْ جَنِّي قُرْدُوسِيجَا اَعْلَا اِينَه مَلِكْ اَصْفَرْ لِطَفَاشْ خَانْ وَجَنْكِ اِيشَانْ

11

حَكِيمْ قُولِنْجَه سُخَنْ مَنْدَانْ حُكَمَا اَنْجُلَايِنْ اَصَحّ قَوْلْ اُوزْرِينَه حِكَايَتْ اِيدَرْكَه

12

وَاَفْلَاطُونْ يُونَانِي يَمْشِي اِيكِي دِلُوكْ تَرْجُمَانِي نَقْلِينْجَه هُنَرْمَنْدَانْ رُحَمَا اُولْ وَجِهْلَه صَرِيحْ

13

رِوَايَتْ قِلُوبْ اَيْدُرْ لَرْكِهْ جُونْكِهْ سُلَيمَانْ حَضْرَتِي دَمْ نُوحْ نَجِي دُورِنَه قَالْمِشْ تَدْرِيجْ قُوشِي

14

بُوحَقَايِقْ سُزْلَرِنْدَنْ كِهْ اِشْتِدِي نَفْسِنَه اِنْصَافْ وِرُوبْ اَنُوكْ ذِهْنِ اِدْرَاكِنَه تَحْسِينْ

15

اِنْدِي دَخِي اُولْ مُرِيغِي تَدْرِيجِي قَاتِنَه خَاصْ اِيدُوبْ دَايِمْ اَنْكَلَه مَنْطِقُ الطَّيْرِجَه كَلِمَاتْ

16

اِيدَرْدِي بَسْ اُولْ كُونْ سُلَيمَانْ حَضْرَتِي هَنُوزْ دِيوَانِي طَاغِتِمَادِينْ نَاكَاه اَصْفَرِيدَنْ

17

جَاوُشْ كَلْدِيكِهْ بَنِي اَصْفَرْ مَلِكِي اَلْطَاشْ خَانِ اَصْفَرِي عَسْكَرِنِي مُهَيَّا قِلُوبْ وَجَنْكْ

18

يَرَاغِنِي مُكَمَّلْ اِيدُوبْ قَصْدِ بُودَرْكَه سَنْ سُلَيمَانَلَه مُقَابِلْ وَمُعَارِضْ اُولُوبْ طُورَشَه

19

خَانِمِي اَلُوكَدَنْ اَلْفَه جَهْدَ اِيدُبْ دُورُوشَه وَعَسْكَرِيلَه اَزْرُولَه كَلُوبْ جَالِشُوبْ

20

دُرُوشَه تَاخَانِمِي سَنْدَنْ اَلَه يَا بُويُولَكْ جَانْ وِيَه عَجَبْ دُرْكَه بُوكُونْ يَاخُودْ يَارِنْدَسِه كَلْمَزْسَه

21

٤٥٤

63b

1 زيرا كه قلعهٔ سرخابوك الينه ميدان يوقدركه جنك ايله قصدي بودركه سوكله اشبو
2 عماوق صحرا سنده بولشه ديوب خبر ويرجك سليمان حضرتي دخي اول سوزله
3 سرور لرينه وسلاطينلرينه امر ايتدي بهلوان روي زمينلرينه حكم ايتدي انلر دخي
4 جنك يراغنه مشغول اولوب غافل اولميلر ودخي دشمان جانبنه قرطوس عادي اول
5 بهلوان شدادي آلي بيك ارله كوزجي قودي اختياط شرطدر نظم
6 غافل اولدر دشمندن دايما قيله حذر تاكه غافل ربما اولماكهان خصي ضرر اختلاله اتمه عدوكه ليك قيلغل اختيالله
7 كي سقين اولامون غافل سني غايت خطر نثر حكيم قولنجه سليمان حضرتي عماليق شهري كنارينك
8 دشمان جانبنه قراول قويوب هواي فناده دخي قوشلر كوزجلك ايدوب سليمان دخي
9 عبادتاه اماكه بزم قيصمز بني اصفر ملكي الطفاش خانه كلدي يكه بزم عيشي قوروب
10 نوش ايدركن اول سليمان جوغز قماديسه عجبدر بزه قدس اوزرينه كيتمك اوزاق
11 يولدر اني دخي يقينده اله كترسم دركن ناكهان خبر ايدي يكم پاشاه اصفر
12 سلطاني دلاور سليمان كلدي اوشي برمنزل يرقله قوندي غافل مباش ديدلر الطفاش خان
13 سليمان خبرين اشديجك مست اثدها لين كريندي وسوندي پيرو بلنك مثالي
14 اكردي وكمردي آل سقالنه اوروب قول كبي بيقلرين بوروب قلقان لين قلاقلرينه
15 ايركروب كوبندكبي باشين كبرله صاغ وصول اوترن سلاطينلرينه
16 وسرور لرينه ايدر اي دلاور لر كرجه كم اولجبان بجه سليمان جوغز بزومله
17 جنك اختيار قلدي كلور وبي كورزكم بنم دولتم اكاته قلور اندلوس
18 شاهي كبي آيا عمه كلدكندن سعادت بكا يوز طوتساكر كدركه مال كنجي
19 بكا ويروب ناجار زبون اولسه كركدر حالي نار نور بكا يارى قلدي
20 خاتيله آيا عمه كلدي ديوب الطفاش خان كوچ قلوب يكرم دكت كز يوز بيك
21 اصفري اندلوس لشكري جكوب سليمانه قرشو كتدي اول كون آخشامدك

٤٥٤

64a

يُرُدِلَر اِرتَسِي دَخِي يُورِيُوب اَرمَنِي بَندِين كَجُوب سُلطَان اُوكَندَه سُلَيمَان جَرسِينَه مُقَابِل بُرخُوش
عَلَف زَار صَحرَادَه يُرِبرِينَه قَرشُو قُونَدِلَر اَرَلَرِي بُرمَنزِل يُرقَلدِي اِلِه جَابَندَن قُو نُشدِلَر
اَندَن اَلطَغَاشِ خَانِ اَصفَرِي • اَردَوَانَه اَيدُر • يَا اَردَوَان عَطرُوش اَصفَرِي بِلَه قَنطَرُوشَلَه
قَيسُونِلَه • مِغرَاقِلَه • قَنطَايِلَه • عَنقَايِلَه • بَنِي اَصفَر دِلَاوَر لَرِيلَه اَندَلُوس مُبَارِز لَرِيلَه
اَرِيكِين اَت يِكِين اُورَندَلِيُوب اَلُوب دُشمَان • طَرَفِنَه • قَرَاوُلَه وَارُوك دَست سِنَاشُوك
كُورَلَم سِنَانَه يُوزكُسَترُر بَنِي اَصفَر بَهلَوَانلَرِي • اَندَلُوس صَاحِبِ قِرَانلَرِي اَلِي بِيك
اَر اَلُوب اُون يَدِي مُبَارِز بَهلَوَان قَرَاوُل • بَاشِي اُولُوب سُلَيمَان دَن يَگَا اَلِي بِيك اَرِلَه
كِتدِلَر اَزَان جَانِبِ • سُلَيمَان حَضرَتِي دَخِي اُوتُورُر كَن قَقنُوس قُوشِي •
اِجرُو كَلُوب اَيدُر يَا سُلَيمَان زَمَان دُشمَان لَشكَرِي كَلدِي فَلَك يُوزُنَه جُولَان اِيدَر كَن
كُورُدُم اُوش بُرمَنزِل يُرقَلَه قُونَدِي • دِيدِي دِلِنجَه خَبَر وِرِدِي • سُلَيمَان قَقنُوس سَزِين •
اِيشدُوب بَادِ پَايَه اَيدُر يُورِي كُورَكِم كَن جَرِي نَه جَرِيدُر • دِيدِي • بَادپَايِ دَخِي •
سَنَك بَار اَلُوب اَيَاغِي كَترَب كِندِي يِنِم سَاعَت كَجمَدِين وَرَب كُورُدِي كَلُوب
اَيدُر يَا سُلَيمَان زَمَان دُشمَان جَرِيدُر • بَندِي كَجمِش قُونمِش وَلَاكِن اَلِي بِيك •
اُولَه قَرَاوُل اَرِي اُوشَه كَلدِي لَشكَر اُوجَنَه اِرِدِي غَافِل مَاش دِيدِي دُعَا قِلدِي •
سُلَيمَان دَخِي بَاش قَلدُورُب قَيطُوس عَادِيَه اُولَ • بَهلَوَان جِهَان سِزلَر دَخِي •
دُشمَان طَرَفِنَه قَرَاوُل جِقُوك غَافِل اُولَمَه كُوز قَيطُوسِي عَادِي دَخِي كَاشِف لَرَه دِيدِي •
اَندَن عَنتَرِي عَادِي • كَهرَبِر بِن عَنتَرِي • اَقوَاص بِن عَنقَاحِي • اِستَقنُوسِي عَادِي •
قَنطُورِي عَادِي • جِقدِلَر اَندَن صُكرَه • عَمَالِقَه بَهلَوَانلَرِندَن دَخِي • اَرقِيشِق بِرقَشِي •
هَشَام بِن هَيشُوم • رُوسَتَاق بِن بِيسَتَاق • ثَقِيق بِن عَنَايِق • جِقدِلَر • وَبَعلَه بَغدَاد
سَرهَنكلَرِندَن دَخِي • رَعدَا بِن بَرق • صَاعِقَه بِن ضَيُوق • وَسَط بِن اَسُوط • جِقدِلَر
اَندَن صُكرَه • مِصر لَشكَرِندَن دَخِي • قَرط اِبن قَطرَان • قَلَاد بِن قَلَايِد

64b

1 قاضي بن قوايض قنطره بن قناطير جقدي يونا يلردن دخي عمران شاه بن عقارب يونا ني
2 عقوق بن عقايق يونا ني عروق بن اعراق يونا ني دزغ بن ازراع جقدي • قيصري روم جريسندن
3 ايزلوس ودتليموس جقدلر مع الفقه بويكرمي اوج بهلوان بدله قيطوس عادي اول •
4 بهلوان شدّاد يله اقليم خراجي دكر اتلر بنوب دشمن طرفين كوزليوب كيتدلر يقين يتدلر
5 كوردلركم قرشودن قراوول سيل عزيم لين سورمش كلور وقت لرينه حاضر اولدلر
6 نظم جون كوردي كه قراوول ارلري يوي يوني جنگه حاضر اولديونلر كوزليوب ميدان يرين
7 بهلوان الريتغ كوزك قبضه سينه اردي كف رهوان الق دلاشوردشمنك تندن يرين نثر حكيم قولنجه
8 سليمان دم قراوول بوجهله جقجاق اول نكادن دخي بني اصفر قراولي ارد وان جقوب
9 ايكي قراول بربرين كوربرخشي رخشان سوربّ مقابل معارض اولوب فوج فوج الاي
10 بغليوب قلبي جناح اراسته تلوب طورشدلر الرين كوزدو قليجه اورشدلر ايكي
11 جانبدن كوزتدلر ميدانه كركه ايلوك آدين كم قرنه اول كيشيكر ميدانه كردي
12 سليمان جانبندن دزغ بن ازرا عدي رخشين ميدانه سوربّ سكوسين آله الوب جولان
13 كسترديي نعره اوربّ ارد لادي بني اصفر جريسندن دخي مزاق بهلوان ميدانه
14 نيل سوردي ذراغوك اوكين جوردي قليج جكدي جلدي ذراع قلقان برابر طوتوب
15 منع ايلدي دونجه قفا سندن سكوصنجوب اتدن معراق يقدي اينوب باشين
16 كسمك دلنجه مراقوك عمويي سابق رخشي سوربّ قليج جكوب ذاغ يغله جلدي
17 رخشناك ايلدي اني كوربّ قيطوي عادي اول بهلوانى شدّادي نعره اوربّ كركدن
18 ميدانه سوربّ كوه البرز مثال عمودين النه الوب سابقه ايرشوب اله اوردكم
19 سابق كرجه قلقان برابر طوتدي وليكن جه قلقان الاجيي تركمان براكنده اولوب
20 هردرم يي طغان اولوب كوزي سابقوك فرقنه طوقنوب دمي نفسي بغلنوب اتدن يقلوب
21 قيطوس اينوب اكسني يله بغليوب علم دينه كندي اردوان يلدكم بوكلن

٤٥٦

65a

1 قيطوبي عاديلر اكا كمسه غريبر اولمز همان اشارت ايلدي جميع قراوول آري بركزدن
2 اتسوربوب قيطوبي عاديلرك اوزرينه غلو قيلدلر جنك ايلدلر نظم
3 ايكي جانبدن قراول آرلري ايلادي جنك قاندن آلديلر شك خاقانيز روب لعلين رنك بهلوانلر قورقيدن مرخ آسا زلتيوب
4 كوكله كيوان دتريوبن زهره انديجاك جنك نثر حكيم قولنجه ايكي قراول آرلري اولكجه
5 تانصف الليل اولنجيا دك جنك ايتدلر اوج كون بني اصفر يلر سليمان قراولندن جندين آدم
6 قيردلر تانلرين خاكه قردلر اماكم اخر الامر الله تعالي عون عنايت قلوب سليمان
7 قراولي بني اصفر قراولين هزيمت ايتدي شيله كه قيطوبي عادي اولغ
8 بهلوان شدادي آردواني اتدن يقوب الين بغليوب قهر اوديله جكرين طغلادي
9 آردوان يقلنجه دشمان لشكري صنوب قجدي سليمانيلر شاد وخرم اولدلر اندن
10 صكره بهلوانلر باشي قيطوبي عادي آردواني اتدن يقوب بغلينجه بني اصفر بهلوانلي
11 مراق بهلوان غيرتندن جنك كران ايدركن عنتر طوش كلدي طربه تختسندن
12 قليجين الينه الوبن قبضه سين راست طونبن سيف برآن حواله قلدي عنتر دخي
13 الماس يكي قليجين الينه الوب دشمان قليجين اكه جالديكه محراقوك قليج دوشق
14 اولدي بوزيكي ايكي پاره اولدي آتينه زخم ايركودي آت كوتوروب مراقي يره اوردي
15 دلاريكم اينوب باشين كسه قيسوني اصفري كركدن سوروب عنترة ايروب
16 كورز حواله قلدي عنتر قلقان برابر قلوب كورز حملسين رد ايتدي بو آسنادكن اصفريلر
17 كوروب عنتر اوزرينه غلو ايتدلر جنكه كردلر ايكي قراول لشكري قريشوب قاتشوب
18 جنكه جولان تلشدلر سكولر صنوشوب سينوو ياغرين سوكوشدلر كورز صالق برله
19 فرق اوزره دوكوشدلر يغي تبرلر صالشوب باشلر بچشدلر قانلر صچشدلركه
20 ارنلر آدوصان ينك نام كوزليوب طورشدلر جنكه كيروب اوك صفدن
21 سوشدلر جنك ارنلري غيرت حميت قلوب جنك ايدشدلر اولدم ايجنده برجنك عظيم

٤٥٧

65b

1 جنك اولدي فلك احسند ملك افرين ايدي اگر حكم بني اصفر قرا وولي غيرت ايتدلر امما كه
2 ارد وان اله كيروب حبس اولنجه بونلر زبون دشوب هزيمت الوب قحدلر يوز
3 صويني يره صحدلر قاجوب بني اصفر ملكنه وارديلر قرا ول لشكرينك صندوغندن خبر
4 ورديلر اشديجك وايكم قادي يلدرم بكي شاقدي اوقرا وولان اولن بهلوا نلري
5 دلاريكم جلسين قلجدن كچون تن لرندن جانلرين اجون الا يلون حكيمكه
6 وزير ايدي ايغ اوزرينه قلقوب دعا قلوب ايتديكه يا بني اصفر سلطاني قرا وول صفق
7 بكلرده عيب اولمز اگر سليمان لشكر بزوم قرا وولمز صديسه نادى نور ياري
8 قله يارين بز انوك لشكرين صياوز خاني سليمان دن الوبن بكلرينوك خلعت لرين
9 صياوز دي يوب شاهوك خشمين منع ايلدي اندن بني اصفر سلطاني حكم
10 ايلديكه جميعي جري بكلري عسكر خلقينه تنبيه ايلديلركه يارين جنك
11 سلطاني در وقصد اهنكي سليماني در ديوب بنه سلطان بني اصفر صبح
12 اولنجه عيشونوشه مشغول اولدي بوجاندن بزم قيمز قيطوسي عادبه
13 كلدي ارد وانى وسايتي طونوب كهرمي عنتري قرا وول باشي دكوب
14 اول ايكي طوتساغ الوب سليمان دن بكا كتدي عكنكاي عيار سليمانوك
15 حبس خانه سندن ايدي بادپاي عيار انوك اوزرينه قرق عيار جلادي موكل
16 قومشديكم عكنكاي حفظ ايدب صقلرلر ايدي عكنكاي كوركم
17 بودرد دن خلاص اولمز بن كندوي مرده صفتنه اوردي نفسي طوتدي
18 قرني ششدي موكلوك برسي كاوب كوردكم عكنكاع اولش قرني دخي
19 ششمش عجب بوواقع مي كه بحسه عيار لق مي ايدر ديوب برتخ دبمه اوردي
20 يوزين يره سوردي عكنكاع صبر ايدوب هيچ طنمدي كندوي اوورلكا
21 اوردي تاكه موكل اينا ندي اولدي صغدي يولدا شلرنيه خبر قلدي

٤٥٨

66a

جميعي اوشبنه كلدلر نظر قلدلر كردلر اكا لمش قرنى داخي شمشي يوزينه كوزينه
سيلك دشمشي بعضي اينا نميوب ايا غيني بزله دورتدلر يوزوني كوزني طاشله
لهبر اغه سرتدلر واسي صولر كتروب اوزرنه قويدلر تيني خشملدلر عكنكاع
هيچ لهمدي كندوي اولوكا اوردي بوجغا اشكنجيا قتلندي قوجمدي
بس برقج عيتار ايتدي بوتعيين اولشدر قوني بيله شيشوب لهو لمشدور ايو
ياوز ايتدوكين بولشدر بندلري الالم وارب برخندق قازوب دفن قلالم
ديدلر عيتاروك برقجي ايتدي شايد بوملعون هيله ايدر اولمادي قوطورسون
تاصباح اوله بادپاي عيتاركله بونوك اولدوكين اولمدوكين اول بيله ديديلر
اكرجه بونلر عكنكاعي اولدوكنه شبهه واردلر امماكه بعضي اولدي
صنوب عكنكاعي بكلمكدن وازكوب اورتيا مجلس النين كترلر عكنكاعوك
جورسين الوب اوتوردلر ايجرك بونلر مست اولدلر نصف الليل كجنجه هريسي
سرخوش اولوب بندبلر مست لك عالمنده واروب عقللري باشدن كتدي
عكنكاع اولقدر صبر ايتدكه بونلر جملسي غفلته واردلر عكنكاع تيز يرندن
لهوروب بريالك الماس قليج بولوب الرينوك بندني اول قيجوك يلماينه سورته
سورته اول بولاد بندي كسدي بندن الني قورتردي باشلري
كسدي عمرلري كسدي دخي هريسنوك باشلرين جادر لهنابلرينه
اصدي دخي واروب بريسنوك لباسن جقاروب اكنه كيديكم كورنلر ايي
بادپاي عيتارلرندن صنردي اندن سوروب اكل اكل سليمانوك دركاهنه كم
واروب جون ياكه نظر صالوب باب سليمان ينده درگاه حاقابنده لهوروب جوني
ياكه كوزاوردي اول دكل بكي اولدي صنكم بواشلري قلن اول دكولدي
زي عكنكع نابكار اوزي بيهده قاني قابل قلدي ايدوب جنكي شديد

409

66b

نثر حکیم قولنجه برزوم — جنم دیزردی صنانین برك بیلر — ایك دشمن قوقوسندن اول زمان

1 قصمز قیطوس عادیه کلدی نته جونکم اردوانی وسایقی هلوانی الوب سلیمان درکاهنه
2 بادپای عیار قرشوه اروب خبر بیلوب شاد اولوب سوروب سلیمانه مقدم کلوب
3 دعا قیلوب دیدیکه یا نبی الله مژده اولسون قیطوسی عادی اولدی هلوانی شاد اولدی
4 اردوانی وسایقی طوتوب کتردی دیدیکه سلیمان شاد اولوب خلعت خاص
5 بیوردی قیطوسی عادی دخی اجروکردی سلام ویردی یوزی پای تختنه سوردی

نظم

6 اندن ایاغ اوزرینه قلقوب سلیمانه دعا قیلوب دیدیکم
7 یا سلیمان دولتیله دایم اولغل مستدام — دشمنك اولدی هزیمت حضرتك نصرت تمام — دولتلکله اصفرینك قلمشم سر لشکری

نثر حکیم قولنجه اردوانی وسایقی عرض ایلدی — حکم ادرسك کوندیرینه اورلم خرخرحام

9 الری بغلو جگرلری طغلو سیاست میدانینه طورغوردی سلیمان بیغامبر دم اول سلطان
10 اکبر دشمنلرین خورو خجیل کوریجك شکر یزدان ایلدی اندن بیوردی قیطوسی عادی
11 صدره اسکلی اوزرینه کجوب اتوروردی سلیمان بویوردی خزینه دن یدی اقلیم
12 خراجی دکر خلعت کتردیلر قیطوسی عادیه کیدردیلر بعلك اوکنه
13 لهام قویوب قرنی طویوردیلر اندن سلیمان باش قلدروب بادپای عیار ایدر
14 صور بوطوتسا قلر کملر درونه مرتبلی کشلردر بادپای دخی الینه یلنجاق
15 یلنجاق الوب ببرو بلنك کی کمریوب ایلرو واروب ایتدیکم کملر سز دیدی
16 لهوغروسنی سیلکوز یقسه باشو کوزی الورون دیو کمرندی اردوانی دخی نظر
17 قیلوب سلیمانی کوروب تاج وتخت وسلطنتنه کوزاوروب جون یاکه نظر صالوب
18 سلیمانوك نه مرتبه اولو سلطان ایدوکین بلوب تعجب قیلوب طوررکن جواب
19 ویردیکم بن اردوانم یدی اتایه جیقر هلوانم تلعه سرحابکه بورسه
20 قلمسیدر انوك دزدارینی بنی اصفر ملکنوك دوستی ویارینم بویولداشم دخی

67a

1 سَابِقِي اَصْفَرِيدُ بَنِي آصَفْ يَا دِ شَاهِنُوكْ سَرُورِيدُدِ دِيدِي مَكَرْكُمْ قَيْصَرِرُومْ سُلَيْمَانْ
2 مَجْلِسِنَهْ كِمْ طُورِمِشْدِي سَلَاطِينْلَرْ صَفْنِهْ سَهْرَابْ شَاهْدَنْ اَشْغَا وَيُونَانْ شَاهِنْدَنْ
3 يُوقَرُو صَاغْ قُولَهْ اَلْتُونْ كُرْسِي اُوزَرِنْدَهْ اُوتُورِمِشْدِي يَا قُوبْ اَرْدَوَانِي كُورْدِي
4 دُونُوبْ سُلَيْمَانْ حَضْرَتِنَهْ جَوَابْ وِيرْدِي دِيدِيكِمْ اِي سُلَيْمَانِ اَلزَّمَانْ
5 بُوَاوَلْ اَرْدَوَانْ مَلْعُونْ دُوزَكِ بَنِي آصَفْ مَلِكِنَهْ قُولَاغُوزْ اُولْدِي سَنَكْ
6 اُوزَرُولَهْ كَتْرُدِي اَنْدَنْ اَوْلْ دَخِي بَنُمْ مَلِكُومْ رُومْ اِيجِنْدَهْ جُوقْ فِتْنَهْ قِلْمِشْدِرْ سِيَاسَتَهْ
7 مُسْتَحَقْدُورْ دِيدِي قَيْصَرِرُومْ اَيْلَهْ دِيجَكْ سُلَيْمَانْ بَادْ پَايَهْ اَيْدَرْ جَلَّادْ اَلِنْدَنْ بُوَايِكِي
8 نَابَكَارِي اَلْ بِرْجَلَّادْ اَلِنَهْ وِيرْتَنْلَرِنْدَنْ بَاشْلَرِينْ جُدَا قِلْسُونْ لَشْلَرِينْ يَا بَانَهْ
9 اَتُوبْ بَاشْلَرِينْ اَلُوبْ نِشَانَهْ كَتْرْسُونْ دِيدِي سُلَيْمَانْ اَيْلَهْ دِيجَكْ بَادْ پَايْ اَرْدَوَانِي
10 وَسَابِقِي اَلُوبْ دَرْكَاهِنْدَنْ طَشْرَهْ جِقْدِي جُوقْ بَاقْدِي كَنْدِي جَلَّادْ لَرِنْدَنْ كِمْ
11 اِسْتَرْدِكِمْ بِرِينَهْ وِيرَهْ تَاكِمْ بُونْلَرُوكْ بُويُونْلَرِنْ اُورَهْ مَكَرْكِمْ عَكَنْكَعْ عَيَّارْ اَنْدَهْ
12 حَاضِرِ اِيدِي بَادْ پَايُوكْ عَيَّارْ لَرِي صُورَتِنَهْ كِرْمِشْ اِيدِي بُوسْتَهْ وَاقِفْ اَلُوبْ جُمْلَهْ
13 حَالَهْ نَاضِرِ اِيدِي بَادْ پَايْ قَاتِنَهْ وَاَرُوبْ اَيْتْدِكِهْ بَنُمْ بَهْرَامْ كَمِينَهْ كَمْتَرِي جَاكَرِي بَادِ پَايْ
14 لَهْزَارْ اَكَرْ جِكِمْ حُكْمِ اِيدَرْسَكْ بَنْ قُولَكْ بُوَايِكِي طُوتْسَاغِي اِيلْدُوبْ بَاشْلَرِينْ
15 تَنْلَرِنْدَنْ كَتُورِينْ يَا بَانَهْ اَتُوبْ بَاشْلَرِينْ كَا نِشَانَهْ كَتُورِينْ دِيدِي بَادْ پَايْ دَخِي
16 عَكَنْكَعْ اِيدُوكِنْ بِلَمَا يُوبْ كِجَا يِدِي فَرَقْ قِلْمَادِي اَرْدَوَانِي سَابِقِي عَكَنْكَعُوكْ
17 اَلِنَهْ وِيرْدِي كَنْدُو سُلَيْمَانْ دَرْكَاهِنَهْ كِرْدِي قَتْلَنُورْكِ بَهْرَامْ جَلَّادْ
18 بَشْلَرِينْ كَتُورَهْ سُلَيْمَانْ نَظَرِنْدَهْ خِدْمَتْ شَرَايِطِنْ يِرِينَهْ كَتُورَهْ بُوجَا بِنْدَنْ
19 عَكَنْكَعْ عَيَّارْ اَرْدَوَانِي وَسَابِقِي اَلُوبْ كِتْدِي كِيدَرْكْ سُلَيْمَانْ لَشْكَرِنْدَنْ
20 جِيقُوبْ بَنِي آصَفْ لَشْكَرِينَهْ يِتْدِي يَقِينْ كَلْجَكْ دُونُوبْ اَرْدَوَانَهْ دِيدِكِمْ هِيچْ بِلُورْسِنْ
21 كِ بَنْ كِمْ اَيْتْدِي بُوقْ دِيدِكِمْ بَنْ عَكَنْكَعْ عَيَّارْ مَنَارِ نُورْ بَنِي كَا صَلْدِيكِهْ

67b

1 مدد يتشدوم ديو الرندن بندين الدي وصف حالين بيان قلدي اوچي بله شادان اولوب بني آصف
2 ملكه طوغري كتدلر بزوم قصمز بويكادن باد پاي عيار كلدي دركاهي
3 سليمانيده اولقدر صبر اتدركه انتظار حدن اشدي باد پا يوك عقلي شاشدي كوردي كم
4 بهرام جلاد كلاجك دكول جان باشنه صحرايوب تيز يرندن طوربوب طشن جقدي
5 اردنجه كتدي كوردكم هيچ يقين يرده كمسنه يوق عيار وارنه طن ارنه ديار وارهمان
6 يرده سليمان لشكري امالكوك يوزنده سيمرغ له الطيار وار اندن سوربوب كندي عيارلري
7 جاديرينه كلدي كردكم عكنكع عيار قورتلمش قرق عيار وك باشي كسلمش هر بر سي
8 صاجندن خيمه طنابلرينه آصلمش بلدكم بواشي ايدن عكنكع عيار دراه ايدوب زار زار
9 اغلدي اندن سوربسليمان دركاهنه كلدي كوردكم سيمرغ سليمانوك اوتاغ
10 اوزرنده اوتوردي مزين زرين قناديلري قراكوكيجه ايجنده كونش كبي برق اورردي
11 يمين يسار جميع قوشلر صف بغلشلر الطيار اولولاري خيملر باركاهلر سايبانلر
12 سرا پرده لر اوزرنده اوتورورلر وباقي قوشلر هوا بوزنده قناد قناده جنوب
13 برواز اوردلر باد پاي سيمرغ كورجك ذكر واردي كوكلندن ايتدي
14 بوندن بك يقدركه سيمرغ ناله قلم بني روح قوشينه امر ايده كوتره بودم
15 ايجنده بني آصف لشكرينه يتوره اولاكم عكنكع عياري اله كتورم
16 ديدي اندن باش قلدوب سيمرغ قوشينه اواز بلندكه ديدكم نظم
17 لطف ايدب سيمرغ قاف اتكلي كرم اصفرينه ايلت منى خصم كورم ث سليمان خاتمينك اسمي حقي
18 حاجتم مقبول قل ساكا دردم نثر حكيم قولنجه باد پاي عيار حالني سيمرغه عرض ايلدي
19 سيمرغ قوشي روح قوشينه امر ايلدي قابوب كمرندن كتردي آز وقت ايجنده بني آصف
20 لشكرينه يتوردي اندن باد پاي عيار سوربب بني آصف لشكرينه كردي
21 كردكم بركشي صوقا بن كترمش تنها صويه كيدوب دفعي خنجر اوربوب هلاك

٤٦٧

68a

ايدوب جامسين جقاروب انوك لباسين كيوب بني آصف لي صورتنه كردي
مشكي اوموزنه اوردي همانده زهرناك بكسمادي واردي اكنه اوب طوردي
قولاق اوربك كوزلديكرنا كهان عكنكع كلور شادمان حرم لق تلور بادپاي
شاد اوب بني آصف جرسندن يكا يوردي اول يكادن عكنكع بادپاي كوروب
يما يوب بني آصف صنوب ديدكم كسين بادپاي ديدكم بني آصف دنم صوكترمكا
كلدومرديوب بكسمادي يكا مشغول اولري اردوانوك قرني آجق مشي ايدي
بكاده بكسماد ويردي بادپاي ويردي اردوان يدي وبرسين دخي عكنكع سابقه
ويردي اوچي بله يدلركندلر اوح قدمدن طقوز قدمه وارنجه داروي هوشبر
يتشوب عقلاري كندي يوزلري اوزرينه دشوب بيهوش يتديلر بادپاي شكر
قيلوب كمندين جقاروب دخي بغلادي محكم بند قلدي آماكه بونلري
يتجه كترم ديو فكره واروب طوردي حقدن عنايت ايتيوب منا جات قيلوب
يوزينه سوردي نظم خالقي يزدانه ايتدي بادپا يجد نياز ديدانه حضرتوكلدور لاكمان وبي نياز
بونلري كوترمكا يدم ويرصب ايله مدد كلده اوجن قوشدن ورتي ايرشه قفوس يادد نثر حكيم قولنجه بادپاي
بونده آمانبزوم قصه مزاز جانب روح قوشينه كلدي نته جونكر روح قوشي بادپاي
قويوب اوجوب فلك يوزينه كجوب سيمرغه وارنجه سيمرغه يا مرغي روح بادپاي عيار
اول چاپك شهبازي قنده التدوك ديدي ايتدي بني آصف جرسينه ايلتدوم سيمرغ
ايتدي ينه بونده كترتدوك مي ديدي ايتدي آنده اختيار يله قودم كترمدوم ديدي
سيمرغ قاقدي ديدكم تيز قناد اجغل اوجغل فلكه جقغل بني آصف جرسينه بتكل
بادپاي كزدوب بولوب كترتونده يقسه سليمان دم طوير بني هلاك ايتدورر
يوكلوكي شهبازه طوتدورر ديدي ايله الله روح قوشي سليمان قورقوسندن سيمرغدن
اوشدوكندن قناد اجدي اول كجه اجره فلك يوزينه جقدي كلوب يردم اجره

٦٦٤

68b

1 بَنِي آصَفْ لَشْكَرِينَه يِتْدِي اُولْ يِرَه كَلْدِكْدَه بَادْپَايْ عَيَّارِي قُوشْدِي دَفْعِي كَلُوبْ
2 يِرْيِزْنِه اِينُوبْ بِقْدِي بُويْكَادَنْ بَادْپَايْ دَخِي مُنَاجَاتِ حَقِّ تَمَامْ اِدِيجَكْ نَظَرْ قِلُوبْ
3 كَرْدِكْدَه كُوكْ يُوزِنْدَنْ قَرَه بُولُطْ كِبِي كُورْلَدِي كَلَدِي غُرِّغُرِّدِ سِنْدَنْ بَنِي آصَفْ
4 لَشْكَرِي طُوبِدِيلَرْ اَتْلَرْ اُورْكِدِلَرْ خَيْمَلَرْ وَاُوتَاقْلَرْ يِقِلْدِي اَدَمِي زَادْ لَرْ
5 وَهَمَه وَارْدِلَرْ بَادْپَايْ يِلْدِكْمِ كَلَنْ رُوحْ قُوشِدُورْدِ دَفْعِي قَنَادْ اَجُوبْ اُوجَرْ كَنْ
6 يِرْيِزْنِدَه بَادْپَايِ كُورْدِي قَنَادْ سُوزْدِي يِرَه اِنْدِي بَادْپَا نُوكْ كَمَرْنِدَنْ بِرْقِينَا غِينْ
7 اُورُبْ بِرْ اَيَاغِنِلَه اَرْدَوَانُوكْ كَمَرْنِدَنْ كَجُورْدِي اَغْزِنِلَه سَابِقِي تَبُوبْ كَتُرْدِي
8 كِنْدِي فَلَكْ يِرْيِنَه عُرُوجْ اِيتْدِي آنْ وَقْتْ اِيجِنْدَه سِيمُرْغْ نَظَرْ يِنَه كَتُرْدِي بَادْپَا
9 يِرْيِنْدَنْ طُورُبْ سِيمُرْغْ اَرْدَوَانِ سَابِقِي كُورُبْ بَادْپَايَه تَحْسِينْلَرْ اَيْلَدِي بَغُورْ سِيمُرْغْ
10 قَافْ دِيدِكْمِ هَزَارْ آفَرِينْ سَمَا وَارْ سُلَيْمَانَه خَبَرْ وِرْكِلْ دِيدِي بَادْپَايِ دَخِي
11 وَاُرُوبْ اِلَه جَلَادْ بُولُوبْ يِرِي سَابِقِي يِرِي اَرْدَوَانِي وَيِرِي عَكَنْكَعْ كَتُرُبْ
12 كِتْدِلَرْ كَلُوبْ سُلَيْمَانْ دَرْ كَاهِنَه كِرْدِلَرْ سُلَيْمَانْ دَم بِقُوبْ كُرْدِي بَادْپَايْ
13 اَرْدَوَانِي سَابِقِي عَكَنْكَعْ بَادْپَايَه سُؤَالْ قِلْدِيكِمْ بُوَاكِه مَلْعُونِي يِجُونْ هَلَاكْ اَيْلَمَادُوكْ
14 يَابُو عَكَنْكَعْ نَدَرْ دِيدِي بَادْپَايْ دَخِي قِصَّه تَمَامْ تَفْصِيلِيلَه بَيَانْ اَيْلَدِي سُلَيْمَانْ كَلُوبْ
15 تَعَجُّبْ اَيْلَدِي بَادْپَايَه حُكْمْ اَيْلَدِي عَكَنْكَعُوكْ عَقْلِينْ كَتُرْدِي بِقُوبْ كُورْدِكْمِ
16 قَفَا سِنْدَه بَادْپَايْ حَاضِرْ طُورُرْ اَرْدَوَانْ سَابِقِي بِلَه اَمَّا عَقْلِي يِتُوكْ سُلَيْمَانْ
17 تَخْتِ عَاجْ اُوزَرِنْدَه اُوتُورُورْ قَيْصَرْ وَسُهْرَابْ شَاهْ يُونَانْ وَاُوجْ سُلْطَانْ صَاغْ
18 وَصُولْ لُقْمَانْ آصَفْ مَعَ اَلْقِصَّه جَمِيعِي دِيوَانِي خَلَقْ صَاغْ وَصُولْ طُورُرْلَرْ جُمْلَسِي
19 كُوزِي كِنْدِيَا اُورُرْلَرْ بِلْدِكْمِ بَادْپَا نُوكْ اِشِيدُورْ تَعَجُّبْ قِلُوبْ طُورُرْدِي
20 اَمَّا كِمْ بَغَايِتْ قُورْقُو وَارْدِي سُلَيْمَانْ حَضْرَتِ دَم بَادْپَايَه تَحْسِينْ قِلُوبْ
21 خَامِتْ بُيُورْدِي حُكْمْ اَيْلَدِي اُوجِينْ دَخِي خَبَسْ خَانَيَه صَلَدِي اُوزَرْلَرِينَه قَرْقِ مُوكَّلْ

٤٦٤

69a

قُودِيلر بادْ پاي جاغزدي زيادْ ايلدِكم عكنكع اولدرمك كركدر ددي سليمان عم 1
ديدِكم بادْ پاي بنك راي عكنكع قدر عيار مكار طوزاراله كرمز اومزكه سليمان 2
اولاديدي بادْ پاي ايتدي سليمان اولورسه ثمدي السون يخودْ هلاك ايلكل 3
قرق شاكردم هلاك ايلدي بكا قصاصم ايچون ردِ ديدي تقاضا ايلدي سليمان 4
خاطر يچون حكم ايلدي عكنكع بنه كترديلر دعوت ايلدي عكنكع دخي ايمانه 5
كلوب ديدِكم لا اله الا الله موسي كليم الله داود خليفة الله سليمان امين الله 6
اردوان سابقي دخي سليمانوك عظمتيني سلطنتيني شوكتيني بوبخه الطيارة حكم حكومتين 7
كوروب قوشق كتوب كتورركن كوروب متحيرْ قلوب دخي بلدِكم سليمان حضرت 8
اولوپادِ شاهدْ بني الاحددر اكا عاصي اولماق كناهدر فيلسوف حكيموك 9
يورتنه بغدي فيلسوف بلدِكم اردوان سليمان ندن قورقوي اردوان قلوبي 10
هلاك وجودين خاك جسمي جاك اتيا سين بهلوانيي جها ندر سكا كرك 11
اولوردي سليمان ديدِكم يا فيلسوف اگر كم اردوان ايمانه كله خلاص 12
اولله انادْ ايدم ديدي فيلسوف سليمانه دعا قلوب اردوانوك قاتنه كلوب 13
ديدِكم يا اردوان سليمان ندن سني دلك ايلدوم سكا شفيع اولدوم كل ايمانه 14
كلكم تا خلاص اولاسين اجلدن امان عمردن زمان بولين سليمان دركاهنه 15
بهلوان جها اردوان خان اولاسين ديدي اردوان فيلسوفك كلامن قوش ايلدي 16
خوش كوروب بولله كلوب ديدِكم يا فيلسوف حكيم اگر جكيم سليمان 17
دركاهنه اوّل عاصي قلدوم بلمادوم سليمانوك سلطنتيني شوكتيني كوردوم 18
فرق قلمادم امكم بودم بو علامتن كوردم بني مرغ روح قاپوب 19
كترديكن كوردوم جهان ملكنه سليمان زمان كيمدوكن بلدوم انصافه 20
كلدوم كمترك كمينه قليبوز سليمان دم عمره زمان ويرجك اولوسه عمر 21

69b

1 اولدقجه ركابنوك التنك يريمرد دشمانته دشمن دوستنه دوست اولهٔ خذمتنه كمر بغلبسم
2 نظم دولت انوك حضرتنوك قبله جاندن خذمتي كه اولمه خذمت اجنده بولور آدم حرمتي
3 دولتوكه دايم اتسون خالو وخان حق تا قيامت بيك يشا يوب كورسن خانم افتي نثر حكيم قولنجه ارد وان
4 بو وجمله سليمانه دعا قلجق سليمانه خوش كلوب مر ايلدي فيلسوف سليمان دلندن
5 ايمانه دعوت ايلدي ارد وان ايمانه كلوب سليمان شاد اولوب خلعت كيوردي پهلوانلر
6 صفنده كهرمدغر قاندن آشغا اتوردي سابق ايمانه كلدي سليمان اولدي سليمان حضرتي عرم
7 بيوردي باد پايه سابقي داره ايلدلر اندن سليمان بيوردكم يارين جنك سلطانيدر
8 پهلوانلر حاضر اولسونلر ديدي بكلر بكلره حكم ايلدي بكلر دخي فرمان بردار دديوب
9 دفعي يرلرندن طوروب دعا قلوب قلقوب كتدلر كلوب لشكر خلقنه تنبيه ايتدلر
10 صباحدك اينطادله طوردلر شه سليمان لشكري تمام واقف البوحال ازره محبا اولدلر
11 نظم شه سليمان لشكرندن ناكه ورمه صف شكن كردلر دشمن يراغين قوشنوب تيغ تيغ زن
12 صبح صادق المينه كوزدب بير جوان خانلوخان دركهيه اولدي جوان انجمن نثر حكيم قولنجه بوكادن
13 ارد وان عكنكع برله بادبانوك اود اسينه كلدلر عيش نوش قلدلر ازانجانب بني اصف
14 ملكي بغايت خشم كلوب سليمانه ندن شكايت ايليوب يلوز حكيمه ايدر ياوزير بكا
15 برنسنه خوش كلمادي خوفم اندن دردي يلوز حكيم ديدكم يا شهريار جهان
16 اول خوف اتدوكك ندر خبر وركلدي اندن فيلسوف حكيم سليمانه
17 وارد وغندن ولقمان بن عاد واول كامل اوستاد سليمانوك طالعين طتمشلر كورمشلر
18 عالم سلطان سليمان زمان اولجغين بلمز مطيع منقاد اولميلردي اعتبار قلميا لردي
19 يلوز حكيم كوردكم بني اصف ملكي سلماه سليمانه ندن خوف ايلدي عقلي باشنه
20 كلدي دنوب ديدكم يا سلطان عالم عالم نجوم هيا تله عمل اتدم بويورسك
21 اصلي بودركم حق تعالى عالمكم يرتدي هر يدي بيك يلنده بوجهان اجره

٤٦٦

70a

مخلوق كتربنه عاصي اولجاق قهرله هلاك اتسه كركدر بتكم جان بن جان
وسليمان خفي بكي ايله اولسه اول مخلوقوك زمانيده عالمه بر سليمان كتردي
عالمه سلطان ايلدي اولسه زمانوك خلقي اولسه سليمانه فرمان ايلدي وبعضه
ايله اولسه بو زمان اجرم دكي جهان ملكيده ادي صفي تلنده سليمان بو سليمان بن
داود كلوبدر ديدي عالمه سلطان ربع مسكون اجرم سليمان اولجقدر جميعي
مخلوقات كنديا فرمان قلجقدر كورمسنكز سيمرغ قوشي قوشلر اولوسي
اكا فرمان اولشدر اكركم يا بني آصف عقلوك باشوكن ايسه كوزوك ايشه ايسه
بو سليمانه مطيع مسخر اولاسين دركهنه خاص اولاسين
دولت انوك ثم سليمان دولتينه بنك اولا اولسر آخر ملك قايوده اكر خزينه اولا خارخاميدار مسون دريا بحر كبي زخم
كل يزينه بيل اول شاهوك كل خنك اولا نثر حكيم قولنجه يملون حكيم ايله ديجك شاه آصف
وايكم قادي يلدرم وش شاقدي دخي باش قلدروب ديدكم يا يملون حكيم
سليمان كمدركم بكا بويله تعريف ايدرسين بن خود سنوك عقلوك اوغرلق دلدوم
كوريدوم نديرسين بن اول سلطان آصفم كم بيك سليمان كوزومه بر مورجه
دكلدر بن اهنكر اوغلي عرب بجه نوك باشين كسمجه اوتاغوم طنابنه اصمايجه
قومازم امكم هر بركشي جنين استا يجيدر سن دخي لقمان حكيموك
دوستي سين كما لازم كلن بودركم انلره يردم قلسين ديوب بيوردي
تا يملون حكيم خبس ايدر بولر بونك ازان جانب بزم قضمز عكنكع عيار
كلدي نتا باد پايه ديدكم طورسم بني آصف شاهنوك دركاهنه وارسم
كورسم بر يوز آقلغي حاصل قليدم اولي ديدي باد پاي دخي اجازت ويردي
عكنكع يورتوب بني آصف لشكرينه كلدي يتدي دخي دركاهدن اجرو كردي
دعا قلوب بني آصفه قرشو طوردي بلور شاه ايدر يا عكنكع نخوش خلاص اولدوك

70b

1 دیدي عکنکع دخي قصه، دیو وردي سلیمانوك یزینه کلدوم کرجك صندي بکا انا ندي
2 سلمان اولاصندي بن خود سلطانوك بر قلین بیك سلیمانه ورمزم دیدي کو کلینه
3 کردي یوزینه کلدي بغور شاه اصف کرجك صنوب ایدور یا عکنکع بو فیلسوف
4 حکیموك دوستي یلون حکیمي الغل قفا سندن قلیج اورب کردن جلغل
5 هلان ایلکلکم سلیمانی بنم اوزروم سلط اولدوغین استز دیدي عکنکع
6 دخي دفي قلیج جکوب یلون حکیموك قفاسنه یا بشوب جکوب الوب کندي یلون دخي
7 سلیمان عشقنه دین یولینه کوکلدن داود ایمان کتوب کندي عکنکع دخي الوب
8 درکاهدن طشره چقدي دخي تنهایه ورنجاق دیدکم یا یلون حکیم تورتماکم
9 بن سلیمانه ایمان کترم سني سلیمانه التیم دیدي النوك بندین کتر دي
10 النی اوبدي وآروب طویلدن اکا اتن کترمدي برنه یلون برنه کندي
11 بندي سکردوب سلیمان دن یکا کتدلر کلوب سلیمان حضرتلوك
12 درکاهنه بتدلر بوجا بندن دخي حضرت سلیمان دیوان طاغدوب خالقه طاعت
13 قلوب تفکر ایدوب خلوتنده اتورمشدي عکنکع دخي یلون حکیمي
14 کترب فیلسوف حکیم بیوردي آني کرب فیلسوف یلون حکیمي
15 بلوب شاد الوب لقمان حکیمه وارمي لقمان حکیم دخي بلوب
16 کورشوب الوب سلیمان حضرتینه عرض کلدلر اصفه دخي خبر ایتدلر اصف
17 لقمان فیلسوف معا یلون الوب درکاه اعلادن خاص اوتاغه کردلر
18 مخادم عظام استقبال ایدوب قرشوکلوب لقمان کوروب وروب سلیمانه
19 خبر ایتدلر سلیمان حضرت دم اجازت ویروب اجروکردیلر سلیمانوك
20 دوام دولتینه دعا قلوب اوتوردلر یلون حکیمي عرض ایلدیلر یلون
21 حکیم دخي اجاروکروب تا بوسینه یوزسروب دوام دولتینه دعا

٤٦٨

71a

ايّام رفعتنه ثنا ايلدي دخي كوز اوجيله نظر قلوب كوردكم سليمان اوك عرم
يوزي نوري عالمه برق اور رحيم سليم عليم بلديكم حق بيغامبر در ديز جكوب
ديديكم يا سليمان زمان اي شاه جهان بحمد لله والمنه جوق شكر اول
خلاق عالمه ورزاق بني آدم بن فقيري سنوك حق رسولك وحق بيغمبروك وسلطان
اكبروك دركاهنه يتوردي جمالوك كورمكا عظيم مشتاق دم ديوب دعا قيلجق
سليمان حضرتي عرم ايدر يا يملون حكيم بني سودكك اندن بلامكم ايمان
كتوب يزدان برست اولسين فلك برست اوليا سين حشرم نشرم احوالي قيامتنه
قايل اولسين ديدي يملون حكيم دخي حضرت سليمان عرم كلامي ايله ديوب دفي
ايمانه كلوب ديديكم لا اله الا الله موسي كليم الله وداود خليفة الله
وسليمان امين الله ديدي سليمان حضرتي دم كلمه توحيدي ايشدوب شاد وخرم
اولوب خلعت كيوردي قيلسوف حكيمدن اشغا يركستر دلر صدف
كوب اميرانه اوتوردي اندن سليمان حضرتي عرم يملون حكيمدن
سوال ايلديكم سنوك خلاصوكه سبب بونك كلمكا جهتنه اولدي ديدي
بعده يملون حكيم دخي بشلدي بني آصف شاهنوكنه وجهله قيل قال
ايلدوكين بيان ايلمكه بشلدي يملون حكيم سليمان حضرتنه تقرير ايلدي
بغور ايله اولجق سليمان حضرتي عرم شاد اولوب يملون حكيمي نواحت
ايلدي بعده سليمان حضرتي عرم كوكلينده بني آصفر ملكنه قاتيوب
قصد ايلدي كم اكا كنده لكن بلدوغن سليمان اولمازسه هلاك ايده
وجودني خاكه يكسان ايده ديمكون سليمان حضرتنه دم دل اوزره دوغجون
اندن صكره عكنكع عيادة خلعت كيدوروب خوش كردي مال ونعمت
ويروب طيوردي ديوان سليماني يده طاغلري يملون حكيمي قيلسوف

٤٦٩

71b

1 اَلوبْ اودا سِنه كِتدي جُمله لشكر خلقي صبا حدك جنك يرا غين كورمكه
2 مشغول اولدلر انلر اندن اماكم بزوم قصمز ازان جانب بني اصفر
3 يمكي عسكري شاه كلديكه عكنكع عيارلرك يملوك حكيملرك
4 كتورمدكندن كوكلمه شبهه يورتدي ديوب حاجبلره امر ايتدي
5 كورلرك نه حالدردي يوحجام خدام دركه قبوسندن طشره جقوب جوريه
6 باقوب كردلركه نه عكنكع دين حريف وار نه خود حكيم يملون خريف
7 كلوب ايتدلركم شهاليكم في الذيار نه عكنكع وار ونه يملون حكيم
8 نامدار بني اصفر بوسوزي ايشدوب كندو نفسنه وايكم قادي
9 خشم اودي اعزيندن جقوب يلدرم يكي شاقدي بس تحقيق بلدكم
10 عكنكع عيار سليمان نه ايمان كتر بدر ويملون حكيمي اكا اَلوبْ
11 كيدوبدر قسم يادايتدي نارلوه اله كريجك بوستين جقاروب
12 صمان طولدورم اندن بوخشيمله حكم ايتدي بني اصفر سرور لري
13 تون تبس دلاورلري قزلر الله بالري بني اصفر بهلوانلري جنكه حاضر اولالركه
14 صبحدم جنك سلطاني وآهنك سليمان يدر ديوب حكم ايدجك جميي اصفر يلر
15 دخي دركاهدن طشره جقوب خيملوخيمه سنه كلوب تدارك جنك اتمكده
16 وهر بري سنجاغي خلقنه تنبيه قلوب وقتيلرينه حاضر اولوب صبح صادق
17 كز لشوب طورد لر نظم ايكي دشمن لشكري حاضر اولوب كوزلر كمر
18 جرخ جاردن كشوطوب طلوع ايده قمر صبح صادق ايرن شمع عالم اوردي تاب كشوب انلر اوندي جنك اريه رنامور
19 نثر حكيم قولنجه جوكم اول كجه كجوب على الصباح كمر اولدي كوز
20 جهاني كوردي اندن ايكي جانبدن ايكي جيني كران لجر افيانوس كبي
21 جوشه كلوب كورليوب كوليوب طوتدي اندن بني اصفر ملكي

72a

1 اَلْفَاشْ خَانْ صُبْحْ اُولْدُوغِي كِبِي كِبْرِيَلَه يِرِنْدَنْ طُورْدِي نَارِي نُورَه تَظَلُّمْ
2 نَارِي اَيْلِيُوبْ يَلْوَرْدِي دِ نِجَه هَرْزَه هَذْيَانْ سَيْلَدِي دَخِي بِلِنَه قِلِيجْ بَغْلَنْدِي
3 قَرْقِ دُرْتْ اَرْشِي قَدُو قَامَتِنُوكْ اُوزَرِينَه يِكِرْمِي دُرْتْ بَارَه جَنْكْ اَلَتِينْ
4 كَيُوبْ رَاسْتْ قِلْدِي بَاشِي اُوزَرِينَه قَرَه اُويْكْ كِبِي بُولَاذْ اِشِقْ اُورَنْدِي
5 قُولَاقْ وَ بُودْلُقْ طَاقِ قِنْدِي جَنْكْ اَلَتِينْ رَاسْتْ قِلُوبْ اُوتَا غِنْدَنْ طَشَرَه جِقْدِي
6 خَاصْلَرِيَلَه بُولِشُوبْ عِزْتْ لَشُوبْ بِرْ بُولَاذْ بُوشْ سِيَاهْ كَرْكَدَنَه سُوَارْ
7 اُولْدِي قَرْقِ بِيكْ دَمُورْ جَبَلِي مُشْتَرِي قُولَرِي اُوكُنْجَه يُورْيُوبْ اَصْفَرِيَلَرْ
8 وَسَلَاطِينَلَرْ بَانَلَرْ خَانَلَرْ صَفِنَه كَلْدِي رَخْشِي عِنَانِ دِرُبْ صَاغْ وَصُولْ
9 نَظَرْ اَيْلَدِي كُورْدِكْ اُوجْ يُوزْ صَاحِبْ سَرِيرْ سُلْطَانْ جَبَه بُوشْ اُولُوبْ
10 بَنِي اَصْفَرْ مَلِكِي اَنْدَلُوسْ بَكْلَرِي سُكُولَرْلَيَه نُوبْ صَافْ صَافْ بَكْلَرِيَلَه كَلُوبْ
11 سَنْجَاقْ سَنْجَاقْ طَابُولْ قِلُوبْ لَشْكَرْلَرِينْ عَرْضْ اَيْلَدِيَلَرْ نِتَا اَوَّلْ اَصْفَرِي
12 كَلْدِي فَوْجْ فَوْجْ كَجْدِي قَرْقِ بِيكْ اَرَلَه اِكِنْجِي مِعْرَاقْ اَصْفَرِي كَجْدِي
13 كَلْدِي بِيكْ اَرَلَه اُوجُنْجِي قَطْرُوشِي اَصْفَرِي كَجْدِي بُوزْ بِيكْ بُولَاذْ بُوشْ
14 اَرَلَه دَرْدُنْجِي عَنْقَالْ اَصْفَرِي كَلُوبْ كَجْدِي يُوزْ اَللِي بِيكْ اَرَلَه بَشْنْجِي
15 اَقْبِيجْ اَرْدَوَانِي كَجْدِي يُوزْ بِيكِرْمِي دُرْتْ بِيكْ اَرَلَه اَلْتِنْجِي اَنْدَلُوسْ مَلِكِنُوكْ
16 مَطِيعْ اُولَنْ بَكْلَرِنْدَنْ اِيرْطَالْ اَنْدَلُوسِي كَجْدِي يُوزْ بِيكْ اَنْدَلُوسْ جَرِيَلَه
17 جُمْلَسِي آهَنْ بُوشْ صَنْكَه دَرْيَا طُورُرْ دَمُرْدَنْ اُورُرْ جُوشْ يَدِنْجِي قَيْسَلَانْ
18 اَنْدَلُوسِي كَجْدِي اِيكِي يُوزْ بِيكْ اَرَلَه سَكِزِنْجِي اَقْدَاحْ بِنْ فَاتِحْ كَجْدِي
19 اِيكِي يُوزْ بِيكْ اَرَلَه مَعَ اَلْقِصَّه سُوزِي دِرَازْ قِلْمَيَالُومْ يِكِرْمِي دُرْتْ كُزْ
20 يُوزْ بِيكْ اَنْدَلُوسْ وَ بَنِي اَصْفْ جَرِيَلَه يِكِرْمِي دُرْتْ سَرْوَرِي سَلَاطِينْ
21 تَاجْ وَ تَخْتْ مَلِكْلَرِكَه هَرْ بِرِ نُوكْ قَفَاسِنَدَه يُوزْ بِيكْ كِبِي اَللِي بِيكْ كِبِي

72b

1 يوز الپي بيك مقداري سپاهلر دلاورلر سروري لرجنك يرآغيله قرشو سنده
2 كوريجك الطفاش خانِ اصفري بغايت كمراه كشيدي گندو نوك
3 دولتينه سلطنتينه مغرور اولوب كبر ايله صنوب عجب پيقلرين بوردي
4 اورين كوريب نفسي آمان اكا اغوا ورديِ خود بين كله سعادت
5 خرمني يله وردي بلدكله اول خود بين اولدوغي اكا صكمز دولت
6 وسعادتي كترجكدر باشندن عارنا مويي تاجي يله ورجكدر

7 نظم — كمكن اهل يله وير رصح كلام الخ خبر — هرمان خود بين الب كبر يله جون كوكس كرر

8 پادشاهلق ناجن اخرد وشرب باشندن الخ — يوز مذلت صدرنه قوب عدوذن كوره ضرر — نثر حكيم قولنجه

9 الطفاش خانِ اصفري مغرب زمينوك واصفر ملكنوك لشكرين بكلرين
10 اندلوس يكلرين كنديا فرمان بركوريجك يكريي درت كز يوزيك لشكري
11 جنك ارين حكمنه فرمان امرينه محكوم كوريجك دولتينه سلطنتينه اولوب
12 اول غرورينه باش كترب ديديكم اي بني اصفر بكلري واندلوس
13 مالك لري مغرب زمينين دلاورلري تون بكلري وي جهان خلقنوك
14 كزين لري اربكي اولول اول دموجي اوغلي سليمان جوكزي يوروك جنك ايدوك
15 هوتالوم اوين اجن ماتت ايدوب اوتالوم الندن خاتمين آلالم دنياده سليمان
16 كندن زمري بلالم مراد الالم اندلوس شاهي كبي تفصه قويالم بني اصفر
17 ولا يتينه ارمغان ايلدوم اتا مزوك قانن اندن الالم وجودين صكن خاكه
18 يكسان قلالم بودم كركدركم هر بركوز اوشاغكوز ايركوز كريمان
19 بيكي جنك قلاسز سليمان جوكز جرسين اتت اياغنه بصدره مزهراب بن شداد بن عاد خود
20 سليمان دن بزر ويونان شاهي ينه شيله وقيصر رومردخي ناجار سليمانه طبوبدور
21 بزم جنكي مزي كوريجك سليمان دن يوز جوروب بن كاور طبولر اندن صكن

73a

1 سُلَيمانُكَ كَندُزينِ كُم طُوتَرسَه زِنهار خاتَمِين اَلِندَن اَلمَسوُن خاتَيلَه بِكا كَترسُون

2 هَركُم سُلَيمانِ طُوتوُب بِكا خاتَيلَه كَترسَه بَن اكا اَندلوسَ مِلكِنوُك بَكلِكيلَه

3 مَغرِب زَمِين سُلطانِلِغِين وِيرِين دِيدِي اِستِمالَت وِيروُب يَعنِي كُم سُلَيمانِ طُو توُب

4 تاجِ تَختُ خاتَمِين اَلا ايدِي نظم بَيلَه دِيوُب اِستِمالَت وِردِي خَلقَه كِي جِهان

5 ذِسُلَيمانُ اُولَه يَعنِي طُوتَبَن مِلكِي جِهانُ بِلَز آنِي بُولسَه دَرد مِحنَت دَردُ اَلَم لَكرِي اُولَه هَرِيَت بُولِيا اَمنُ اَمانُ

6 نثر حَكِيم قُولِنجَه اُوكمُراه بُويلَه دِيوُب باشِي صلِنجَه

7 اَولِ يِكرِمِ دُرت كَز يُوزبِيك سَركَشلَر دَخِي اَتَ سَروُب طُوشِي طُوشَه

8 سُلَيمانُ لَشكَرِندَن يِكا وَردِلَر بَحرِ جُوشانُ مِثالِ كُر لَيوُب

9 كَملَيوُب مَوج اُورُب فَوج فَوج اَلمَغاشِ خانِ اَصفَرِي صاغِنجَه

10 وَصُولِنجَه يُوردُلَر اَذانُ جانِبِ دَخِي سُلَيمانُ حَضرَتِ عَلَيهِ اَلسَلام

11 اُولدَمكُم كُوردِي بِرِندَن طُورُبِ پاك صُودَن اَبدَست اَلوُب

12 جِبرِئِل سَحَر خالِقَه عِبادَتَ ايلَدِي صُبح غازِي قِلدِي نَمازِدَن

13 فارِغ اُولِجَق اَورادَه مَشغُولَ اُولوُب اُقوُردِي تُوراتدَن وَزبُورِدَن

14 بِنجَه اَيتِلَر اُو قُودِي نَمازِدَن وَبَيانِدَن فارِغ اُولِجَق بِرِندَن طُورُبِ

15 شِيثِ بَيغامبَروُك عَباسِي كَيدِي آدَم صَفِي صاحِبِ بِلِنَه بَغلَدِي

16 اِدرِيس يَزدِغِي اِسمِ اَعظَم بِرلِشِ وَفَق جِبرئِلِشِ كُولَكِي عَبانُوك اُو زَرِينَه

17 كَيدِي نُوح بِجِنُوك رِداسِن بُوبِنَه كُرد بَند اَيلَدِي خَلِيل رَحمان

18 عِمامَسِن باشِنَه كَيدِي مُوسَي عَصاسِن اِلَنَه اَلدِي يُوسُف قَلبِجِن حَمايِل

19 قُوشَندِي خَنِك اِسحاقِ جَكدِلَر اِسحاقُ بَيغامبَر اَتَنَه سَوار اُولدِي

20 تُوراتَ زَبُورِ حَمايِل لَرِبِن صاغ صُول لَماقِندِي دَخِي لُقمانُ حَكِيم

21 اَصَف بِن بَرخِيا بِن اَنكِبا بِن قَيلسُوف دانا يَملُوز حَكِيم تُوانا

٤٧٤

73b

1 ناثن بن اويانر كاذ بيغامبر كلدي حاذق طبيب جابود بن ناثن
2 منجم اتنخا اذرابي رمّاك • زردع بن ماحول رماك وحيمان بن ماعول طبيب
3 خلقول ماعول دفتردار عجر ياحو بن صادق واحبيا بن شيباكم
4 اكسي دخي سيدلر ايدي ها روح نسلندن ايدي مع القصه جملسي
5 كلوب سليمانه بلوشوب عزّت لشوب اندن صكن جميع سليمانوك
6 حاصلري كلوب سكينه اوكجه اون اكه بيك علما باشلري اوزرينه كنوردلر
7 ادي صفيدن تا محمّد مصطفا يدك دم نقدر انبيا مرسلين كلمشدر
8 كلجك در جملسنوك ارواحنه صلوات كتب دخي تا بوت اوكنجه
9 قلبس بيغمبر • اثور بيغمبر • العوم بيغمبر • جابع بيغمبر • اشيوم بيغمبر • جايق بيغمبر
10 حاجم بيغمبر • روحاه بيغمبر • سالم بيغمبر • كاشح بيغمبر • في الجمله • بني اسرايلك
11 اول زمانده اون اكي بيك بيغامبر واردي كم هر بري سنوك •
12 ولايتي ظاهر ومعجزاتي قادر سليمانه بيله رهبر اولوب قوم لرينه
13 هرحاله ناظر لر ايدي بعضيسي تا بوتوك اوكنجه كندي لر بعضيسي
14 سليمانوك صاغ طرفنده تختي روان اوزر لرندن يورر لر ايدي •
15 نماز وقتي كلسه جمع اولوب جملسنه سليمان بيغامبر اما ملق ايدر ايدي
16 زيرا كم سليمان انلردن حق دركاهنه اعلا ايدي مرتبه سي زيادة ايدي

17 نظم كرچه انلر انبيا دي كمان جمله عيان ليك مرسلدي سليمان اولنبي يال وجان
18 هم بني ستعان ديدي هم اميرشه جهان جمله ملت امرنه فرمانديهم بيكمان نثر حكيم

19 قولنجه تا بوت اوكجه كتر لوب • سليمانوك علي جكلدي الماسي كم سريرايدي •
20 شملسندن كوزلر خيره اولوردي زرين سمين بك بركوسي حربي دوكلدي •
21 اون اكي كز يوز بيك ارالاي بغليوب سنجاق دينه كلوب سليمانوك اوكندن

74a

1 ثُكِر قِلوب كجوب دثمانذن يكا كتدلر بتا اول • يهودا سبطندن إليا بن
2 إيشا كلوب كجدي يدي بيك يدي يوز يمشي يدي عرب دلاور لريله كم
3 سرعسكر قيطاس يو ناني پهلوان قم قمول بربيدي إكبجي انلروك اردنجه
4 اوبيل سبطندن طقوز بيك طقوز يوز طقسان طقوز اركك آتلواهن
5 پوش برية سرور لريله تنا تلكم داودك قرنداشيدر سرعسكري
6 قحطان عربيدي پهلوان عنقري مذبذر اوجبجي انلروك دريا يخه
7 ثمعون سبطندن ملك اوبناذو بن ايشاكم داودك قرنداشيدر اون بيك
8 سكز يوز سكسان پهلوان صاف شكن دلاور لريله تيغ مصري قشنور
9 جنك جواريله كلوب كجدي كم سرعسكري بهرام بن كهرام ايدي وپهلوانى
10 سفلان رومیدي دردنجي انلروك عقبنجه لاوي سبطندن زادي بن ايشا
11 كم برادر داود در اون إله بيك إكي يوز غرا تيغ زن قلعه كشاي سرور
12 لريله كلوب كجدي سرعسكرى اعتصام اردبيلي جهان پهلوان سهيل يمينلر
13 بشنجي انلروك عقبنجه زيبالون سبطندن اوجم بن شيشاكم اولدخي
14 برادر داود در اون بش بيك بتيوز آلتي بش عرب پهلوان لريله شامي ايغور له
15 بنوب تيغ صحاكي طاقنورکم سرعسكري صحوان بن عفاندي بهلر بكسي
16 خلقوك بن جذويم ايدي آلتنجي انلروك عقبنجه سحر سبطندن ثمعه بن ايشا كلوب
17 كجديكم بلسنجه اون آلتي بيك سر فراز تير آندراز پهلوان لر عرب اردوي
18 واردي تبر زنلر قرغو شبطاو بدوي بندلو انلروك دخي سرعسكري
19 برذع بن تيغ ادب بهلر پهلوان ازورام بن سموئيدي • يدنجي عقبنجه دخي
20 پهرام سبطندن اون يدي بيك مصري جندي لريله تير آندراز عرب سرور لريله
21 ملك انسون بن داود كلوب كجديكم سليمانوك قرنداشيدر بهلر بكسي

74b

1 برطوشن يغوش دن جهان پهلوان اويا نري لجوعيدي • سكزنجي •
2 عقبنجه دارام سبطندن ملك صفيتا بن داود برا ذرسليمان كلوب •
3 لجدكم بكلر بكسي عنق بن رقايه جهان پهلواني بطيح بن •
4 ترويدي اون طقوز بيك طقوز يوز طقسان عرب دلاور لريله •
5 هر برسي اوشغي وايرسي كورز زن ايدي طقوزوني انلروك •
6 عقبنجه يته صاز سبطندن ملك نيراعم بن داود كر اولاخي سليمانوك •
7 قرندا شيدي يكرمي بيك ايله صورون دلاور لريله عرب عربا سروز لريله •
8 كلوب لجدكم انلروك دخي پهلواني بكلر بكسي يونا ذوبن •
9 جريشاي ايدي پهلواني بتسوع بن تاعوندي اونبنجي انلروك •
10 دخي عقبنجه يته بسر سبطندن دانيال بن داود يكرمي درت بيك درت يوز •
11 حلب دلاور لريله جميعي حما سروز لريله كلوب لجدكم بكلر بكسي •
12 يقسوع بن ماعوندي پهلواني رعوا بن برعوم ايدي اون برنجي انلروك •
13 دخي عقبنجه يوسف بينغير سبطندن ناشي بن داود سليمان قرندا شي •
14 يكرمي يدي بيك كنعان عربيله مصري قلجلر طقنور لر عزي ايغر لر
15 يتوب كلوب لجدكم بكلر بكسي عذر سامري پهلواني بغيث عزي ايدي
16 اون اكنجي ابن تاجي سبطندن كم اوتوز بيك حايي الجلو سر فراز لر
17 تير اندا ز لر سليمانوك خاص جريي جقدكم سرعسكري قيطوبي عادي •
18 اول • پهلواني شداد ي پهلواني دخي عنتري عادي كعرمي عادي •
19 قنطور عادي • استفنوبي عادي • نطور عادي • كلينوبي عادي •
20 سماحا طوري عرب مع القصه قرق درت پهلواني شداد ي نسل عادي •
21 پهلوانلر كلوب لجدلر هر برسنوك قامتلري كوه البرز بكزر

75a

قاف طاغي آلپ ارسلان كي كنزه بكزر بعضي سنوك باشي حمام قبسي مثالك بر مقلري 1
جناه بكزر قامتلري ايوك قدر آيه لري خرمن بكي قولري ستونه بكزر كوزلري 2
بكان بكزر آغز لري باشخانيه بكزر قيللري دوداقلري تكلتويه بكزر 3
نظم — نره دين بكزيدي قهري قورقمز بن مزيج آنلر هيبتندن اغزيدي كوكه سن 4
تيغ اوريجوده ثمنه وار ردغه شرق غزه نثر — نعره اورسه جكلر دلطاغ خرخ جوزجن حكيم قولنجه 5
سليمانوك لشكري عرب عربا دلاور لري حلب خمص حورون كهتر لري 6
آلتي كز يوزبيك آر آلوب مصر سلطانن جرسيله سليمان نظرندن كلوب 7
كوجك آندن صكن شداد بن عاد نسل سهراب شاه اول عما لقه سلطاني 8
عاظمه بادشاه يدي كز يوزبيك عادي جرسنله يدي يوز علمله يدي يوز 9
جفت طبل نفيرله يدي يوز سرور سلاطين عاديان برله سليمانه لشكرين 10
عرض ايليوب كجدكم هلوانلري ارقش بن مرقش عادي هشام بن هشوم عادي 11
روستاق بن سيستاق عادي شمراخ بن شمارخ عادي شاهو بن اشهق عادي 12
نظم — جملسي عادي بهادر هلوان قيقمندن قانقشانر قهرمان 13
هنك ايدرسه نرمان نرم ايدر جنكي كورسه دلر كيوان امان نثر — حكيم قولنجه 14
يينه سهراب بن شاه عقبنجه يونان شاه اوج كز يوزبيك يونان سرور لريله 15
غنوي دلاور لريله سرفراز تير اندازكينه ساز شاهباز مرد مرد انلريله 16
جملسي اهن پوش زرين قبا تيغ جكنجه خصم اورن دكي اولورسه ايدر هبا 17
اوج يوز زرين علمله اوج يوز جفت زرين بغرلو بوعظيم الوساكلوب 18
كجدكم هلوانلري عراقب بن مراقب علج بن علوج عقران بن عفارعج بن 19
عاج زرع بن ارزع ادي نظم — جمله يونان سروري هب تيغ زن 20
صف يقيجي قان اجيجي صف شكن تيغ جكسه مزيجي ايكي بيجم كورز اورسه يقيله قلمه بدن 21

75b

1 نثر حكيم قولنجه قطاطي يونانى عقيجه قيصر روم جرمي كلوب
2 كجدر قرق كز يوزبيك روم سرور لريله مدائن دلاور لريله درت يوز
3 زرين علم توغله درت يوز خاص يدكلو ملك لريله درت بهلوان جهان
4 كير لريله كم جملدن برمي قشلان الك سندن • رقيون روم • قردين قطوان
5 قاضي بن فوايص • قطاع بن قطع • نفل به بن تكفور روم ايدي جملسي جهان • كير سرور
6 لر ايدي نظم جملسي روملك بهادر سروري جنكله كرسه بيرصر يوزبيك اري
7 اك كمي دستان زال نريمان ضرب اورسه دوتدر بحر و بري نثر حكيم قولنجه قيصر روم
8 عقيجه بغداد ملك تبع بن اصرع كلوب كجدكر يوزيكرمي درت بغداد دلاور لريله
9 عجم سرور لريله سيواس ارتلريله كم يوزيكرمي درت بيك بهلوان وايدي
10 اك كمي رستم دستانه باش اكمز ايدي جملسندن برمي وسط بن اسوط • رعد بن برق
11 صاعقه بن صيعوق • درغ بن دعان ودك بن اوداك كوزحي وطس • بن وطيس غورجي •
12 ورده بن اوراق حورزي نظم بهلوان بغداد يلري كينه ساز
13 سركيمي سروران وسرفراز كيورستم مثل هب كردن كشان قان اجوبن جنك ايدجكيش ياز
14 نثر حكيم قولنجه مع القصه سليمان لشكري تمام اراسته مرتب اولجق
15 الاي الاي الوب نظر ندن كجنجك سليمان بني دخي دم حكما وزرايله
16 امرايله عالم دبندن جقوب صاف بغليوب طوروب بكلري اجتماع ايدي •
17 وسلاملري دخي سليمان اغزندن بادپاي اوكنجه هريرنه سيليوب ديديكم
18 يا ملكلر اي سهراب • شاه بن شداد بن عاد واي خليفه بغداد واي سلطان مصر
19 واي يونان شاه • واي قيصر روم آكاه اولوك كم سليمان حضرتنوك سز لردن
20 ثمنا يي بودركم لشكر خلقي بوسوز لري دخي سرور لريله غيرت قلوب •
21 فلان دثمنان برله جان و كوكلدن جنك لشكرين صيمغه آهنك قلك كم

76a

1 حق تعالينك عنايتي بزوملة طورز قوز قياسز اوشنميا سزدشمان جرسين هزيمت
2 قلورز نصرت بلورز بن دخي سزوك يولداشلغو كوزي كورمز عوض ملك
3 ودياز تاج وتخت سلطنت ويرم ديوب بذا ايلدي بادپاي سليمان اغزندن
4 بذا ادبحك اول دولت سرور سلاطين ودخي جميع بهلوانلر مرد مبدانلر جهان
5 كيرلر انوك بكي شاد اولوب سليمانوك دوام دولتنه دعا ايدب ايام
6 رفعتنه ثنا قلدلر دخي ديدلركم يا سليمان زمان اي شاه جهان تحقيق بله سنكم
7 جانو كوكلدن حكمك موجبنجه جوشنلرومزي اجدروبن قلجلرو موزي
8 بلدوبن يكرمردلرت پاه جنك التين ازرومز مهيا قلدوق شول قصداوزرينه كم
9 يولكده ارلكله باش جان اويمكه ارلك ادن قزنمكه يوزطتوب طورورز
10 وشكرومزي جمع ايدوب عالي حضرتوكا بنده اولدغمزدن مراد بودركم
11 دشمنوكا دشمان دوستكا دوست اولاوز شكر اول خلاق عالمه وزاق
12 بني آدمه كم خاك پايوكه يوز سرلدن ايمان روز قلدي يا نبي الله سنجلين
13 كريم قلب سليم حليم پادشاهوك خدمتنده اولدوغمز شكر ايده رز تا اولنجه
14 كما خدمت ايدارز انشاء الله تعالى كوره سنكم بو اصفري لشكرين بنجه طاغدو رز
15 يرطاوي لشكري توزبكي طاغدورز هر بريموز بهلوانلروز بكلروم صاحب
16 قرانلردر يريزنده قان اجمك اجون الينه قليچ الله كشنه لردن يريوزي
17 پشته قلورز اكركم يرمز جنكه كيروب طپوز لفيدنكم كورزين جيقاروب قاف
18 قفاي ضربيله يقوب حوتوك بعزين دلوب اوكوزك كوزين جيقا رور
19 نظم جنكمز مزيج كيوان كلده كورسه اولدنكا رزمزدن زهره قوقوب بزم قوب صيبه حنك
20 تيغ پرزان جكوبن دكسوز دشمن قانين نثر سنك خار اقليوب قاندن اولهلابن زنك حكيم قولنجه سليمان
21 لشكري اول دولت سرور سلاطين لشكري مهيا والاي صاف ماندي قاف

76b

1 بَغْلِيوبْ دَخِي دُشْمَانَه مُقَابِلْ طُورْدِي اَنْدَنْ صُكْرَه سِيمُرغْ قُوشِي دَخِي اَلْيَاز اُولُو لَرِيلَه
2 يُرْتِجِي قُوشْلَرُوك طَرْبَتِي جُنْبُشْلُو لَرَكْ صَاغْ وَصُولْ مَيْمَنَه وَمَيْسَرَه قَلَبْ جَنَاحْ اَرَاسْتَه
3 اَرَاسْتَه قِلُوبْ هَوَا يُزْنَدَه سُلَيْمَانْ بَيْنُوك اُوزَرْنَدَه يِرِيلَه كُوك اَرَا سِنْدَه عَسْكَرِي
4 اِنْسَانِي قَفَا لَرِينَه مُقَابِلْ مُعَارِضْ قَنَادْ اَجُوبْ اُوجُوبْ بَرُوَانَه قَلْقُوبْ طُورْ لَرْدِي
5 بِنَا شَيْلَكُمِ اُولْ سِيمُرغْ قُوشِي مَلَكْ صِفَتْ دُرُتْ بُولُكْ قَنَادِينْ اَجْمِشْدِي زَرْنِينْ
6 كَلْكُونِي لَيْمُونِي رَنْكَارَنْكْ يُوكْلَرِينْ يَا يُوبْنْ طُورْ رِشْدِي صَاغْ قُولَه رُوحْ قُوشْلَرِي
7 قَرَا بُولُوتْ مِثَالْ قَنَادْ اَجُوبْ طُورْ لَارْدِي نَظَرْ سُلَيْمَانْ لَشْكَرِينَه قِيلُورْ لَرْدِي
8 صَقَا قُوشْلَرِي دَخِي قُدْرَتْ مِشْكْ لَرِينَه صُوطُولْدُرُوبْنْ تَشْنَه لَبْ مُرْغَانَه صُولَرْ اُولْ شُدُورُبْ
9 تَنْدُرْ لَرْ اِيدِي يُورَكَه قُوتْ وِرُبْ جَنَاكَه جَنَكَالْ اُورَمَه قُونْدُرْ لَرْدِي طُوغَانْ سَنْقُورْ
10 بَلْبَانْ شَاهِينْ شَهْبَازْ لَرْدَخِي رُسْتَمْلَكَه جَنْ سِينْ كِيُوبْنْ اَلْمَاسِي زَرْنِينْ قَنَتْلَرِينْ اَجُوبْنْ
11 اَعْدَايِ سُلَيْمَانْ يِدَنْ قَانْ دُكْمَكْ جَانْ وِيرُوبْ كُوزْلَرِينْ اُويُوبْ جِيقَارْمَه اِنْتِظَارِيلَه
12 طُورْ مِشْكْ اِيدِي قُولَقْ سُلَيْمَانْ سَرِينَه اُورُبْ اَمْرِينَه فَرْمَانْ بَرْ اَلْشْلَرِ اِيدِي بُلْبُلْلَرْ وَطُوطِيلَرْ
13 دَخِي هَوَا يُزْنَدَه سَرَاغَازْ قِلُوبْ عُشَّاقْ نَوَا يُزْنَدَه سَيْرْ قِلُوبْ سُكَرْ فُشَانْ قِلَرِ اِيدَرْ لَرْدِي
14 لَاوُوسْ قُوشْلَرِي جُولَانَه كَلُوبْ فَلَكْ يُزْنَدَه مَلَكْ وَشْ جُولَانْ قِلُورْ لَرِيدِي رُوحْ
15 قُوشْلَرِي دَخِي هَوَا يُزْنَدَه قِزِلْ لُو اَقْلُو كُوكْ بُلُوتْلَرِي كِبِي كُورِ نُورْدِي مُرْغَانْ جَرِيحِي
16 سُلَيْمَانْ لَشْكَرِينُوك اُوزَرْنَدَه بَرُوَارْ اِيدُبْ طُورْ لَرْ اِيدِي — نظم
17 يِخْلَايِنْ سَلْطَنَتْلَه شَه سُلَيْمَانْ كَامْكَارْ — دُشْمَنَه كَلْدِي مُقَابِلْ جَكْدِي لَشْكَرِي شُمَارْ — تِيغْ زَنْ غَبْرَايِ طُوتْدِي كُلْ يُزْنِ مُرْغَانْ بَرَنْ
18 كَجْرَدِي عُزْلَ اِيقَدَنْ بَرْدَنْ اَسْمَرْ وَزَكَارْ — دَرْ بَيَانِ تَمْثِيلَاتِ — دَاسِتَانِ مَاضِيَه
19 اِي طَرِيقَتْ اَهْلِ كَامِلْ بُرْهَنْ — مَاكَه سَنْدَنْ دِكْلَه مِثْلِيلَه خَبَرْ — فِي الْمَثَلْ عَالَمْ دُرُرْ سَنْدَه وُجُودْ
20 نَفْسِ اَمَّارَه اَصْفَرِيدَرْ بُرْحَسُودْ — تَابِعِي نَفْسُوك قُوَا سِيدُرْ عِيَانْ — بُخْلِ شَهْوَتْ كِبْرُ وكِينْ جَبْرِي جِرِيَانْ
21 شَه سُلَيْمَانْ رُوحُوك اُولُورْ فِي الْمَثَلْ — تَابِعِي رُوحُوك قُوَابِي اِتْمَا عَمَلْ — عَقْلِ كُلْدُرْ خَايِنِي شَاهِ جِهَانْ

1 كِم اولور محكوم انك خلقي جهان — جون سليمان عقل كل كه يار اوله — نفس اصفر سز نكون زار اوله

2 نفس جاكر ايله جنت بولسين — قيل عمل صالح كه رحمت بولسين — نفسكك خود بين لكين ايله عدم

3 كِم ملك وش تا اولاسين محترم — نفسك اولسه سز نكون اثمز سهو — سهو سز قلماري ايدر الله عفو

4 ماء مندن كج قلوب صالح عمل — ماء سويدن كج كوزتمه طول امل — سنده وار لقدن قوماه مركز نشان

5 قرب حقي ايستريسك درفشان — ماء مندن كجمين مؤمن دكل — ماء سويدن كجكه اولما نار كل

6 اي كريم اي رحيم و ياغني — جون ديدك لا تقنطوا من ياغني — رحمتكدن كسمز قطعا اميد

7 جان كيدب تندن اولنجه نا بديد — اول محمد نور حقي يا اله — عفو قيل فردوسيكم ايتدي كناه

8 دعا در مناجات فردوسي اندر ختم كتاب

9 الهي نور محمد حقيجون فردوسي در كهكدن دور اتمه الهي بيلك بر آدمك حرمتيجون بي نيازز

10 ديوارني سد اتمه الهي اجل دمنده پريشان حال اتمه الهي الحق وقتنده پايمال اتمه الهي بوحقيري

11 روز محشرده خلق آه سنده رسوا ي اتمه الهي بوفقيري يوم برزخده تز حشر اتنده ماوي اتمه

12 الهي بزي لطف عتوكه ايله — الهي مناجاتنه قايم ايله بو مرده دلاري لطفكله زنده ايت وشب

13 لطما تنده كوكل تسكين تا بنده ايت الهي اول نور ديده عالم محمد سرور سينه آدم محمد

14 در صدف رسالت احمد روز نماء جلالت احمد كه ختم سوره نبوت در خاتم نكين

15 فنوتدر انك انى نوري حرمتيجون بو سليمان نامه اتمامن ميسر قيل بوكبير سليمان

16 نامه كتابنك آخر اتمامن مقدر قيل اخرتده فردوسيه فردوس جنت مزيد قيل

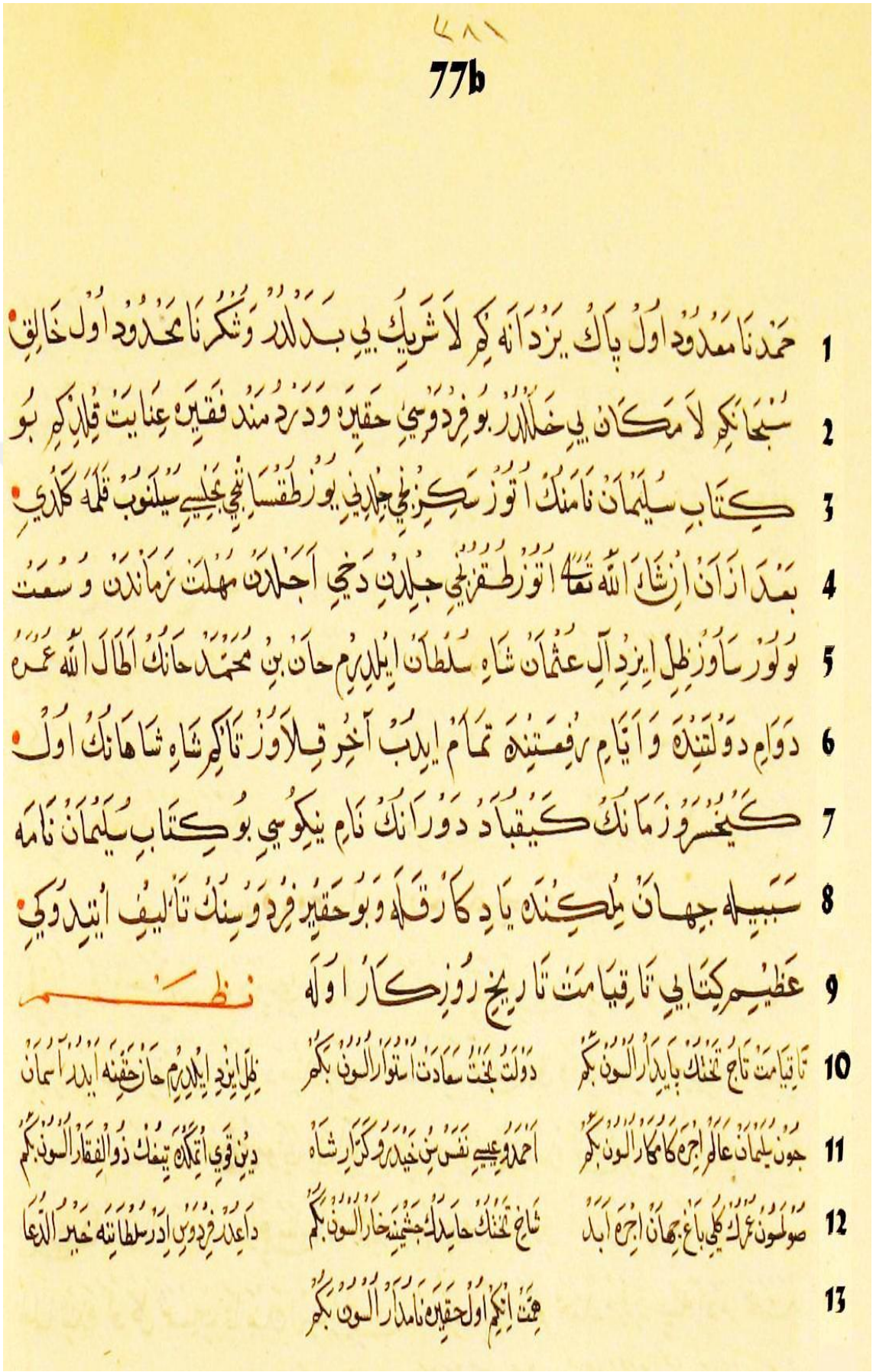
17 نظم

18 ايتدم نجه كناهي يا رب ظلمت نفسي — عفو ايلكل الهي يا رب ظلمت نفسي — جرمم اوكش نهايت سندن اولور عنايت

19 لطفا ايله ويرهدايت يا رب ظلمت نفسي — كجدي عمر جوانى غفلتله سوردم اني — ذكرم بودر زماني يا رب ظلمت نفسي

20 صيدلمه عهد يمان ايتدم خلاف فرمان — دردم يتي جودر ماني يا رب ظلمت نفسي — فردوسيدر كناهكار لطفك اومار اي غفار

21 عفو ايلكل يا ستار يا رب ظلمت نفسي — در دعاي پادشاه الاسلام — والمسلمين ابد دولته

77b

ÖZGEÇMİŞ

01.01.1986 tarihinde Denizli'de doğdu. İlk ve orta öğrenimini Denizli ili Tavas ilçesinde tamamladı. Pamukkale Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü 2007 yılında tamamladı. Aynı yıl yüksek lisans eğitimine başladı ve 2010 yılında Pamukkale Üniversitesi Yeni Türk Dili Bilim Dalı'nda Seydi Ali Reis-Kitabü'l Muhit adlı teziyle mezun oldu. Halen Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi'nde Türk Dili okutmanı olarak görev yapmaktadır. Evli ve iki çocuk babasıdır.